MISSALE
AD USUM
INSIGNIS ET PRÆCLARÆ ECCLESIÆ
SARUM

£4 - 4 —

MISSALE SARUM.

MISSALE

AD USUM

INSIGNIS ET PRÆCLARÆ ECCLESIÆ

SARUM

LABORE AC STUDIO

FRANCISCI HENRICI DICKINSON, A.M.

E COLLEGIO SS. TRINITATIS APUD CANTABRIGIENSES.

BURNTISLAND:

E PRELO DE PITSLIGO;

OXONII ET LONDONII: VENEUNT APUD J. PARKER & SOC.

1861—1883.

PREFACE.

This edition was begun in 1855,[a] some of the collations having been made earlier. Those who took it in hand considered that three objects might be gained by the publication:—

Reasons for re-publication of Missal.

I.—Light would be thrown on the history of the Prayer Book.

II.—Insight would be obtained of the religious practices of our forefathers.

III.—Assistance would be given to enable us to make out the Ritual and Services of the early Church.

Without under-rating the first and second objects, it was the third which principally guided this effort.

Evidence of Ancient Rites imperfect.

The early rites of the Western Church are known from fragmentary materials of various dates and incidental references in the Fathers, and it is not easy to make out the evidence for the early existence of particular rites and ceremonies. The Roman Service Books have been altered since the Reformation; and, without impugning the good intentions and good faith of those who altered them, it may at least be permitted to us to study the unaltered forms which were in use here in our own country, and which are naturally most akin to our Prayer Book, and to learn what we can of the modes of worship of our forefathers, and of those who lived in the earliest days of the Church, in the books of this country, rather than from books which contain the traditions of foreign lands.

[a] It may be as well to mention here that what follows was written many years ago, and put in type in 1873, as is explained further on.

It is natural that, with some, the unreformed Service Books should be most highly esteemed, and with others, treated as of no value at all. Such is the natural tendency of Reform when it leads to separation.

Among us of late years, there has been reason to fear that those who come to know and to value the excellent things in these books might blind themselves to their defects, and be tempted to adopt—as it seemed to them—the whole system which these books are supposed to set out. Recent events have probably removed this danger, which for a while caused uneasiness to those who promoted studies such as these, and possibly put responsibility upon them; and the time seems come when by a steadfast sensible critical examination of these books their true value can be ascertained.

This examination of course cannot be made by persons who are very imperfectly acquainted with them.

These books do not bear on the face of them the whole system of those days. They were not written to teach us, but to aid and guide the devotions of former times. They were no law as to details, after the way in which the present Rubric is definite law to us, because it has been enacted by Parliament. And the very extensive failure of observance of that Rubric, of which we must all be conscious in our own times, and the unauthorized additions made to it, especially of metrical hymns, by all parties alike, may well lead us to see, that in times when observances were confessedly more plastic than in ours, these books are but, as it were, the skeleton of the existing practice. And we cannot be certain, on the one hand, that practices beautiful and excellent in themselves, such as (for instance) the weekly "Missa pro fratribus, &c.," [b] and the Maundy, [c] were generally observed: and on the other hand, there can be no doubt that practices grew up gradually, were authorized more or less strongly, and at last—after ages possibly—were adopted into the text of the Rubrics.

It is, therefore, matter of minute criticism to say what were the observances at any particular time; and it is plain, that the books as printed in their last and most complete forms are the basis on which it is necessary to work.

Further, in going back to the observances of early times, there

[b] col. 740*. [c] col. 311.

is no way but through these books. There is no course possible but to strip off the additions made century after century, and to add in by painful study the observances omitted.

No expression of opinion is necessary now on such additions and omissions, nor yet in detail on the contents of the book now printed, further than this: that those who are concerned about it are not blind to the superstitions contained in it; which, indeed, were acknowledged by the Council of Trent and the reforms directed by it. It is no business of ours to pass judgment on details. It is enough, that without the books as they existed at the time of the Reformation we cannot hope to obtain any adequate knowledge of the manuscript treasures of Divine Service, or of the observances which existed before the changes made by Gregory VII. and previously under Charles the Great.

We pass no judgment on details.

While the Missal is the most important book, which gives us the Collects, Epistles, and Gospels with but little change, as well as the Communion Service itself, it is obvious that other books are wanted; such as the Breviary for the Daily Service [d] and the Manual for the Occasional Services. The Missal itself is not complete without the Processional, which gives the Processions on Sundays before Mass and on other days—Processions which commonly passed through the Cathedral itself, but occasionally were directed to the Churches in the city also—and the Gradual, giving the ancient music of the Missal, as the Antiphonary did of the Breviary.

Other Books as well as the Missal should be printed.

All these books ought to be printed. It was part of the original plan to do so; and persons disposed to undertake the work now are requested to communicate with the Printer or Publisher. [e]

Generally, in this edition when the first words of Anthems only are given, which are printed at length in the Processional or Gradual, the whole is added in a Note.

[d] A large part of this was carefully edited by Mr. Seager many years ago. The whole of the Breviary, in its most complete form, is now being edited for the University of Cambridge, by Mr. Procter and Mr. Christopher Wordsworth, from the Paris edition of 1531.

[e] These words are left as they were written many years ago. The progress made since they were written with the Sarum Breviary, just mentioned, the York Breviary by Mr. Lawley, and the publications of Mr. Simmons and Dr. Henderson, is very gratifying, and to some extent puts aside the suggestions here made.

The long delay of this edition is partly owing to the supposed necessity of making further collations. At a very early period of the work the text had been ascertained with, as now appears, accuracy quite sufficient for a first attempt: but it could not be denied that it was probable that greater accuracy might be obtained with greater care, and at the request of others who were concerned in the work, and especially of the late Mr. William Scott, minute and extensive collations were made, and time spent, and delay caused, without sufficient fruit, which is much to be regretted.

Cause of delay. See p. xiii.

The Sarum Use is said to have been composed by Bishop Osmund soon after the Conquest.

Uses, and the changes of them.

If this means merely that he put in order with some variations the customs of his Church, there can be no doubt of the fact, and it is understood that he was guided in his alterations by those made by John Bishop of Avranches [f] a few years earlier, between A.D. 1060 and A.D. 1067, when he was made Archbishop of Rouen. The same thing is indicated in the "Novum Registrum" of Lincoln, in which it is stated [g] that when the Cathedral was founded there, Divine Service was ordained to be "juxta ritum Ecclesiæ Rothomagensis."

Every Cathedral had its customs, going back to its origin, and representing what the first Missionaries brought with them, but altered from time to time as reverence seemed to demand new rites; while other rites, such as Communion in both kinds in the Service by the whole congregation, fell out of use. In each case, the bulk of the observances would be old; the new matter—new in comparison with the previous code—would probably be the customs that had grown up, and which it was thought desirable to perpetuate. Many things were changed as the Church grew in wealth; the fabrics were enlarged and made more magnificent, and the Clergy desired to perform the Services with more care and with greater pomp. Among the Wells Statutes there are two Forms for consecrating oils "in Cœnâ Domini;" in the later one the Procession is much more elaborate. [h]

[f] Published by Le Brun des Marettes (De Moleon) 1679, 8vo, and reprinted in Migne's great collection.

[g] p. 3.

[h] Among the Chapter Records at Wells is a short correspondence, giving a

It may be that the changes made by S. Osmund were great. The time was one of change. Foreign Ecclesiastics for some time before the Conquest had brought foreign rites into England, and that event was likely to increase the tendency to put aside English customs. Still, it is probable, that the larger part of the Missal was not changed. It does not seem to have been held that—whatever may have happened as to peculiar rites which may have been derived from the British Church—the English Missal was ever other than Roman;[i] and what we know of the Durham Ritual, S. Dunstan's reforms, and the books of Leofric Bishop of Exeter, tends upon the whole in the same direction.

The statement, then, that S. Osmund established the Use of Sarum, answers no question, and we still have to enquire in detail, how much had been always used by the English Church, and when and from what quarters the changes came?

It is not necessary now to explain the Rubrics.

It would be very difficult to explain fully the meaning of all the Rubrics of the Missal; but it is submitted that this is not required.

As will have been gathered from what has just been said, there was a separate and independent Ritual in each Cathedral Church. That some were of more importance than others may be gathered from the Preface to the Prayer Book, which mentions Bangor and Lincoln Uses, as well as those of Sarum, York and Hereford, that have been printed; and which seems to hint that other Churches followed these. The Sarum Use was by far the most important, and generally an example to the others. But they followed it only so far as was accordant with the local customs.

At the end of the second volume of Mr. Maskell's "Monumenta Ritualia" is printed the "Defensorium Directorii ad Usum Sarum," which was probably written about A.D. 1450 by Clement Maydestone, Chaplain to the House of Bridgettines, which is now Sion House.[j] He states:—[k]

question put by the Chapter of Wells to that of Salisbury, and the reply which appears to have settled the question. In the "Defensorium Directorii," p. 340, is an instance, however, in which the Chapter of Wells treated a Rubric of the Sarum Breviary as not obligatory.

[i] It may be that this is not correct, owing to a mistaken notion that those things in which the Western Liturgies agreed were Roman.

[j] Tanner, Bibliotheca, p. 500, says he was Confrater of the House of S. Bridget at Hounslow, alluding of course to the same House. See Archæologia, v. 26, p. 441.

[k] p. 345.

"Dico assertive quod illa quæ scribuntur in custumario, seu consuetudinario ecclesiæ Sarum, de dignitate festorum, de pluralitate benedictionum, de termino quatuor temporum, de velo quadragesimali, de cereo paschali, de sepulchro habendo, sunt generaliter observanda in omnibus ecclesiis quæ non possunt de congruo omitti.

Distinction between General and Local Observances. Difficulties and neglect.

"Cætera vero quæ in illo scribuntur, videlicet de diversitate vestimentorum, de iiij rectoribus chori habendis, de processionibus ad altaria faciendis, de antiphonis in superiori gradu vel inferiori incipiendis, de Responsoriis a tribus vel duobus cantandis, de quinque vel quatuor pulsationibus ad vesperas, solummodo pertinent ad clericos ecclesiæ Sarum, et ad omnes qui voto vel juramento se obligaverunt ad talia perficienda. Probatur ista assertio esse vera per venerabiles viros ac patres canonicos ecclesiæ sancti Pauli Londonensis, qui totum officium divinum in cantando et legendo observant, secundum usum Sarum ecclesiæ. Sed de cærimoniis vel observationibus ejusdem nihil curantes: sed custodiunt antiquas observantias in ecclesia sancti Pauli a primordio illic usitatas."

A few pages earlier, at the beginning of his treatise, he gives the reason: that there are two kinds of Rubrics, the one general, which was obligatory on all in Holy Orders, which defined "qualiter antiphonæ et Responsoria sunt dicenda, et quomodo memoriæ sunt habendæ;" and the others ceremonial, which concerned only the Clerks of the Church of Sarum and those who had promised to observe them. He gives various instances. The Sunday Mass, he says, might be put off from one Sunday to another for two reasons; first, because of there being 26 or 27 Sundays in the Summer, which, he says, concerned all Churches; secondly, because according to the Statutes of Salisbury the Sunday Mass could not be said within octaves "cum regimine chori," and this made a difficulty in the case of the "eventus assumptionis vel nativitatis beatæ Mariæ, seu dedicationis ecclesiæ in dominica," and would cause a loss to the Clerks of six and eightpence unless the Mass were put off. This of course concerned only the Clerks who received the money; all others, he says, were to commemorate [1] the Sunday on the Day of the Assumption or the Dedication of the Church, just as on All Saints' Day when it falls on a Sunday.

[1] Habere memoriam de Dominica sub silentio.

He goes on to say :—

"Item, illa rubrica quæ loquitur de missis in capitulo dicendis, non est generalis, sed cæremonialis pro illis tantum qui obligaverunt se ad tales missas cantandas. Nam clerici collegiorum Wintoniæ et Oxoniæ qui præstant juramentum ad servandum usum Sarum in horis et missis, nihil curant de missis in capitulo dicendis, sed semper habent missam de Requiem æternam pro missa capitulari." [m]

It thus refers to the Rubric at coll. 859*, 860*. It is not obvious where the difference lies between the Missa Capitularis or Missa in Capitulo and the Missa de Requiem Æternam, for the Rubric seems to show that they were the same thing, [n] which here means an early Morning Mass said during the greater part of the year,

[m] p. 338.

[n] The Missa in Capitulo is a great puzzle. Not only was there this Mass for the departed, but on various days on which two or more Masses fell on the same day, one was directed to be said "in Capitulo," and we are tempted to translate it "in the Chapter-house." But we find there no structural arrangements to suit, and the grand octagonal Chapter-houses of our English Cathedrals seem to have been built with a view to nothing else but an assembly of the whole Cathedral body for consultation and confession; and they seem to have been begun to be built about the time when reverence for the Eucharist was at the highest,—when elevation at the time of uttering the words of Institution had lately been established, and the Congregation was required to kneel. Then, especially, one would suppose that the Chapter-house in which a Daily Mass was to be said would, in all parts of its beautiful construction, be specially honoured for that purpose, and made fit for so great a solemnity; and yet these grand buildings were erected so as entirely to ignore it. This would make it almost impossible that the Missa in Capitulo should have been said in the Chapter-house. But for the words just quoted, which seem to recognize a Mass said in Capitulo in the 15th century, one would have said that it was pretty plain that the words "Missa in Capitulo" were an old expression which had lost its original meaning, that the derivation of the word was forgotten, and that it was not held to have reference to any particular place, when read in these Rubrics for 300 years at least before the Reformation. The origin of the word "Capitulum" is not clear. It is explained in Ducange by the Chapter, or short sentence of Scripture, which was read after Prime, and read in the Chapter-house, which thus took its name. But there seems to have been another, possibly earlier, use of the word "Capitulum," which connects it with the French word "Chevet,"—la partie de l' Eglise qui est derrière le mâitre autel, et qui est plus élevé que le reste—and it is possible that the Capitulum was the Eastern part of the Presbytery, and the Missa in Capitulo said behind the High Altar at another Altar.

William of Malmesbury, in his History of Glastonbury, written about 1140, p. 322, says: "Edgar sepultus est ut prædiximus in Capitulo ad ostium ecclesiæ;" apparently the Chapter-house, in the cloisters, close to the Monks' door, in the proper place in a Benedictine Monastery. John of Glastonbury, p. 173, says of Abbot Robert: "in domo capitulari in parte meridionali est tumulatus;" and of Abbot William: "Sepultus est in capitulo in parte aquilonari." Capitulum and Domus Capitularis seem to have been used indiscriminately.

In Dr. Sparrow Simpson's collection of documents concerning S. Paul's, published by the Camden Society, is a short chronicle in which it is mentioned, p. 56, that in

except at Christmas, and from Maundy Thursday to Trinity Sunday, in commemoration of founders and benefactors.

After noticing some things from the Breviary, he refers to the next Rubric (col. 860*), and shows that the second "Oratio" in the Funeral Mass—called the first, as being the first after the Collect for the deceased—which is said to be for Bishops, could not be general for all Churches, but only for those which had Bishops for their founders. For the Clerks of the Royal Colleges of Windsor (which he calls by a queer pun "de vento morbido"), of S. Stephen at Westminster, and of S. Katherine by the Tower of London (founded by and still in the patronage of the Queen Consort of England), in all "obsequiis et missis," "have the first or second Collect for Kings and Queens, and never for Bishops. And certainly, every Vicar or Parish Priest is much more bound to have the first or second Collects in all 'exequiis et missis' for his own departed parishioners than for the Bishops of Sarum." And he says that the word "nisi" in the Rubric, is wrong and should be read "licet," as it is in the Ordinal.

"Ecce quomodo illud verbum 'nisi' pervertit totum sensum ordinalis, et facit infinitos errare."

From these and other examples he gives, both of things that are wrong in the majority of copies of the Service Books (some of which are noticed in the notes to this edition) and of things which are obligatory on the Church of Sarum alone, and not on others, it is plain that much difficulty would lie in the way of proper and complete explanation, even if the explanation were attempted by persons competently instructed in the rites before the Reformation, and that it would not be easy for them to say what was right and what was wrong, and what of general and what of mere local use. The reader, therefore, must not complain of those who have prepared this edition, if they refuse to attempt a work above their strength, and leave the book in his hands to use for himself.

It seems to be understood by Lyndwood [o] that nearly all the Churches of the Province of Canterbury observed the Use of Sarum. In "Pupilla oculi," [p] it is said, that when a Clerk had more than

1339 two Altars, north and south of the High Altar, were consecrated along with it, and which were called Capitularia. It seems obvious that these were placed there with a view to the celebration of the Missa Capitularis.

[o] p. 104, ed. 1679; end of Title, *de Feriis.*

[p] p. 25, ed. 1510; *de horis Canonicis dicendis.*

one benefice, he was bound to say the Hours according to the Use of the Church in which he resided, which of course would generally be that of Sarum. It is plain, that besides these, there were Clerks bound by special oaths to say according to the Use of Sarum; and that even these were allowed reasonable latitude.

Even if we could successfully sort the Rubrics, put them in their proper places, and fully explain them, we might fail to have any just idea of what was really done in our Churches before the Reformation. It is to be feared that in Parish Churches the Service was often sluggish and slovenly; while Chaucer's character of the Parson of the Parish :—

> "He set not his benefice to hire,
> And let his sheep acomber in the mire,
> And renne to London to Sainct Poules
> To seken him a Chauntrie for soules,
> Or with a brotherhede to be withold," [q]

seems plainly to show how much worse were things elsewhere. In country Churches, in which various things were to be done 'in pulpito,' 'on the rood loft,' [r] there is seldom room enough to get up; and the state of the plaister covering the doorway of one that had been walled up led to the impression that it had been stopped up before the Reformation. As well in the smaller and more remote Churches as in the larger ones, where things probably were going forward rather than backward, there may well have been cases where practices were continued in some altered form, not of itself very important, while the words of the Rubric remained the same, and testify now to something very different from what was really done, and so mislead us—though in the face of regular practice the words could not be misunderstood then, and in fact were neglected. It is likely enough that the exact words of the Rubric point in many cases to what was done in the Cathedral on the

[q] The Text is not accurate: it is according to the London edition of 1602.

[r] The Pulpitum was the successor of the Ambo, with structural modifications. So also is the modern Pulpit the successor of the Rood Loft, and also of the out-of-doors Pulpit, of which there are specimens given in the Architectural Glossaries as an intermediary. It is plain that in later times the Pulpit took the place of the Rood Loft:—"The Priest shall go into the Pulpit and say thus,"—Rubric in first Prayer Book of Edward VI., for Ash Wednesday. This shifting of the meaning of words is one of the modes in which changes are made, which show themselves to be great after they are made, but are difficult to follow in detail.

hill of Old Sarum, of which the foundations are now visible in a dry Summer, or even to the peculiarities of the Churches from which our usages were borrowed, or to those of Rome itself.

Rubrics more full and complete after A.D. 1500.

It will be remarked that the editions subsequent to A.D. 1500[s]—speaking generally—are more full of Rubrics than those before, and it has been supposed that changes were made in consequence of the Reformation or of the great revolution of thought and habit that accompanied it. Those who are concerned in this edition are under the impression that the fuller Rubrics are only the expression of the existing practice—generally long established, and probably matter of carefully observed local custom—and that there are no material novelties connected with the Reformation. It is possible that a more careful examination of the very curious various readings of the Epistles and Gospels may show this. There are a few cases where the Bible in 55P. may possibly have been corrected under post-reformational influences. But it is supposed that the various readings are really indications of the different recensions of the Latin Bible used in England in different Churches, and which probably run up to the earliest times, in Gaul, Britain and Ireland, as well as Rome, and ought to be carefully examined. Anyhow, these variations in the Bible and possible corrections do not bear on Ritual observances, concerning which corrections such as have been supposed have not been noticed.

Variations in Text of Latin Bible.

Consequences of Printing.

It must not be forgotten that the invention of printing has had a large influence in giving an importance beyond all that had been conceived before to what was edited; and this naturally accounts for the care taken about A.D. 1500 to make the Rubrics more full.[t] It was

[s] The development of Ritual about 1500, mentioned above, was probably the work of Burchard, who published at Rome in 1502, according to Zaccaria, the Ordo servandus per Sacerdotem in celebratione Missæ, which gradually made its way into the Roman and other Missals. He seems to have been an honest German, and was the Pope's Master of the Ceremonies, who no doubt knew better than any one what were the ancient rites of the Roman Church; and who would no doubt make them known, so far as was thought prudent, to all who in that age of restless enquiry sought for information at Rome.

[t] Changes do not make themselves felt in all their consequences at first. Men were slow to see how much more important the exact correction of type was, which could produce several hundred copies, than the correction of one single manuscript; but the truth made itself clear before long. Manuscripts were still written, and

more desirable than ever, and at the same time an easy thing, to give the directions for the Service in that most full and complete form which any careful person would desire to have. On the other hand, as to ourselves, the perfect uniformity of the Bible and Prayer-book, with no variation whatever but the rarest possible misprint, has led to a kind of worship of the Rubric—when we did observe it—and a notion that it of itself contained all possible and needful directions and was of a permanent character, which can have occurred to no one in earlier times.

Details must be made out from Cathedral Statutes.

Taking, then, the Service Books as a guide in general, the special rites and customs, and the amount of observances in each particular Church, must be made out from the Statutes of the Cathedrals, and it is much to be desired that those of the Cathedrals of the old foundation—those, that is, which were Cathedrals of Canons previous to the Reformation [u]—should be published, with the early charters and other documents which in each of them throw light on what was done, and with such explanatory Notes as the editors may be able to give.

Colours, and the difficulties about them.

One of the readiest proofs of the insufficiency of the printed text is in the matter of colours. The Rubric [v] mentions but three—white, red, and yellow. Much information is given by Dr Rock, [w] who shows that purple and green were used, as well as different kinds of blue; sky-blue, which is probably meant by 'indicus' and 'indius,' and 'blodius,' which at Windsor at least [x] may be identified with Garter blue.

probably were more valued than printed books, though plainly as to correct execution they were much less valuable, and the printed books were made as much like manuscripts as possible. When printed books became common and large editions of them were made, their importance came to be recognized before the end of the 15th century. The amplification of the Rubrics is probably, however, to be attributed to Burchard, as we have said, and he may have been led to his work by the considerations we have just mentioned.

[u] The Cathedral Commission has also since given a stimulus to the same studies. The Statutes of Wells—the older part of which is almost identical with the Ordinal of S. Osmund, published several years ago by Dr. Rock—are now published, and the Exeter Ordinal of Bishop Grandisson, written just before the middle of the 14th century, is in progress; as also a manuscript, which appears to give rites of an earlier date, and to show the peculiarities of the Use of Lincoln. The Statutes of S. Paul's have also been printed, and it is probable that before long all those of the Cathedrals of the old foundation will be available for study.

[v] col. 583. [w] Hierurgia, vol 2, p. 257-264. [x] Dugdale, 6. 1363.

It is curious that Dr. Rock mentions [y] that Theodore Bishop of London bequeathed, in A.D. 962, white, yellow, and red chasubles; and it would seem that these were the colours in S. Osmund's times, from which the different Cathedrals varied in later times. It may be satisfactory to those who have been laughed at lately for introducing purple copes to know that Dr. Rock [z] says, that in Anglo-Saxon times this colour found much favour, and a purple chasuble is figured in "Archæologia," [a] from S. Ethelwold's Benedictional belonging to the Duke of Devonshire.

In the library of the Archbishop at Lambeth, n. 729, is a copy of the Statutes of Wells Cathedral, made by order of Archbishop Laud, which contains near the end, among the later additions, general and precise directions about colours, as well as a Calendar for every Saint's Day, with the colours for the Mass and other Services for each Saint, which may perhaps date from about A.D. 1400. Similar directions are given in Bishop Grandisson's Ordinal of A.D. 1337, at Exeter, and in C. C. C. C. Library, n. 93. From these, and from the inventories of vestments given by Dugdale and Rock, it would not be difficult for those who are curious about such things to make out an approximation to the Usage of the English Church in these matters before the Reformation; but no help can be derived from the Missal.

Seeing, then, that it is not possible fully to explain this book, or to construct out of it any safe and satisfactory account of the rites of the Communion Service before the Reformation, which should give a clear and complete account of what was done in the Church of England, and it is beyond the powers of those concerned to construct it *aliunde*, and perhaps would be out of place, nothing remains but to give a brief meaning to the principal words that occur in it, [b] having always these two objects in view:—

Glossary.

1. To carry back the mind of the reader to the first origin of the thing, and to its use then.

2. To refer him to the more important passage in this book where such explanation is given as appears on the surface of it, and to serve also as a general Index of subjects dealt with in the Missal.

[y] p. 259. [z] p. 258.

[a] vol. 24, p. 116.

[b] It has been thought expedient to shorten the Work and omit the Glossary, which required more care to perfect it than could well be given to it.

The authorities are for the most part gathered out of the "Onomasticon Rituale" of Zaccaria (1787), and Ducange.

Thus much of the Preface was set in type in 1873, and remains without much alteration now; and it was to be followed by other matter which was, more or less, in a state of preparation. Progress languished somewhat in consequence of engagements of other kinds which interfered with the action of all concerned, engagements which could not be put aside, and of the failing health of Mr. Forbes, who had himself superintended the printing. His death, early in November, 1875, put a stop to the work, and further progress appeared to be hopeless. The details of printing and accuracy of execution depended in the main on him. No one could have been more scrupulously careful about them, no one more anxious for the honour of the Pitsligo Press, no one more constantly attentive to the work or courteous throughout; and in the long correspondence, carried on without intermission for 20 years, not a single peevish expression can be remembered, while the whole was enlivened with intelligent and interesting remarks on all the questions of the day that affected the Church, and especially the troubles of his own Communion, in which he had a large part himself in defence of its proper Eucharistic rites.

Delays. See p. iv.

Death of Mr. G. H. Forbes, and cessation of work

After some years' delay, the printing of the Preface and of the Calendar, and other matter which stands before the First Day of Advent, is now completed.

It has been found necessary also, to contract the scope of the Preface and leave out a portion of the materials which had been accumulated for the Work.

Bibliography and Glossary omitted.

A great deal of Bibliographical matter is thus omitted, and the Glossary.

The Bibliographical matter is too lengthy to be undertaken now; and the Glossary is laid aside, partly from a sense of the incompleteness of the preparations made for it, and partly because other Glossaries have been published in the interval.

Liturgical and Ceremonial progress.

The progress of Liturgical and Ceremonial studies is most remarkable. Some 30 years back, this undertaking seemed a hopeless one altogether, and an ill-judged combat with uncongenial times. The change

is in some degree owing to the circumstance that the battles of the Church of England have been fought on externals, after the failure of the proceedings against Archdeacon Denison and Mr. Bennett, for erroneous teaching concerning the doctrine of the Eucharist. It might, perhaps, have been well to have been content with the decisions in these cases. But the vestments were coming into use according to the dicta of the Courts many years back and the apparently plain meaning of the Ornaments Rubric, and were opposed with great energy, so that there has followed a long succession of abortive trials by which the public mind has become familiarized with the subject, and been led to pity those whom it might otherwise have dealt with as troublers of the peace of the Church. Though deeply painful to individuals who suffered, and causing very keen anxiety to all who valued the peace of the Church, it must be confessed that nothing could better serve the purpose of those who wished to revive forgotten rites than to be so opposed.

Effects of Ritualistic Litigation.

The doctrine of the Eucharist, and the changes of view about it, must always be matter of interesting historical study, and cannot be dissociated from the externals connected with it and the rest of Divine Service. The studies and the necessities of the times have brought these things of intrinsically less importance into great prominence. With the revival of Eucharistic vestments, whatever interpretation is put on the Ornaments Rubric, whether the vestments prescribed by the Rubric of the first Prayer Book of Edward VI. are obligatory, or we have to substitute for them in Cathedral and Collegiate Churches Copes for the Celebrant and the Gospeller and Epistler at all solemn celebrations of Holy Communion, the Chasubles or Copes will have to be made to agree with the rules for Altar Cloths, which have now for many years been attended to with more or less of Ritual accuracy, and in the end it is probable that the ancient rules of colour of each Diocese will be adopted.

It is very remarkable how much more full the early printed books of English Uses were as to the text of the Ordinary of the Mass than those of Germany. The additions in this book hardly affect the text, and are generally Rubrics directing specifically what was previously done in all Churches where people's attention was

Ordinary more complete in English Missals than in German.

given to the Service. No important change of the Prayers, or of the more important Rubrics, occurs in the various editions of this Missal from 1487 to 1557, or in those of York; while in some of the Missals of Germany the Ordinary grows from half a page sometimes, as in the Wurtzburg Missal of 1509, called Canon Minor, along with the Credo and Gloria, to its proper dimensions in the same period. It is the same in a Padua Missal of the same date.

Notwithstanding this seeming novelty and innovation, the substance of the Missal and Breviary was, as far as we can tell, permanent for ages; the exact day of the signing of a Charter of William the Conqueror can be made out from the words of the Office or Introit of the Missal; the time of the year of an event in the life of S. Dunstan, from the Responsory mentioned, which is still to be seen in a Roman or Sarum Breviary. And it was probably on the whole the same with the mode of celebration and performance of the other Services, as to the more important parts, though we do not know how the Clergy were instructed as to the minor details of their ministrations when the Rubrical directions were scanty—as in the earlier manuscripts they are everywhere—or how far they in practice performed what they had been taught. We know something of the additions made as opinions developed, but where there was no new doctrine or superstition to make the change to be talked about, we do not see what was done, or how far what was held to be right was complied with; but we may be pretty sure that in the greater Cathedrals and Monasteries the traditional customs were carefully observed, and careful study will probably show everywhere—except in South Italy and its Islands—traces of rites anterior to the establishment of the power of Rome.

General harmony of Rites.

Uncertainty about changes.

Permanency of Cathedral customs and of Ancient Rites.

What has been said about the colours and the Missa in Capitulo serves to show what permanence the text of rules had in England, and while the colours were varied according to notions of devotion and taste, and the Morning Mass had for ages not been said in the Chapter-house, but elsewhere, the peculiarities of the Service,—such as the remarkable and very general differences from the Roman Form of the Commixtio of the

Permanency of Text.

Elements—were preserved in the majority of Churches from age to age.

To turn now to the details of the Work. The explanations which follow were given in substance with the first and second Fasciculi of the Text.

Mode of Naming Editions.

The editions are designated by the year of publication; "87" meaning the edition of 1487; "34" that of 1534, and so forth. When more than one edition was printed in the same year, they are distinguished by the initial of the place of publication placed after the date; and when there is ambiguity also as to the place, the initial of one of the printers or publishers follows; where no name of place occurs, the initial of the printer is given. Thus, the edition printed in 1527 at Paris by Prevost is represented by 27PP.; that printed by Regnault by 27PR.; and editions of the same year, printed at Antwerp, and by Byrkman with no designation of place, by 27A. and 27B. At the end of the copy of the last mentioned edition, which is in the British Museum, occur a few leaves of a different edition, which have been designated for convenience 27I.

When an edition bears two dates, it is denoted by a fraction. The edition begun in 1510 and ended in 1511 is denoted by $\frac{11}{10}$: so likewise $\frac{55}{54}$ denotes the edition printed in 1554 and 1555.

M54. denotes the Sarum Manual of that year; P with a figure following it, is the Sarum Processional of the year indicated; and B56. is the small Breviary of that year, printed at Paris.

Before this edition was begun, a comparison of editions was made, sufficient to show a probable division into four or five Classes, and some minor subdivisions. In the Notes, only one edition of each Class has been mentioned, except when it was observed that one edition differed from others of the same Class.

The Classes.

Wherever in the Notes 94 occurs, the folio and the quarto printed at Venice in 1494 are believed to be represented, and also generally the remarkably handsome and very curious folio without date or place (probably earlier than the above editions, and possibly printed at Cologne, the type being the same as that of a German Missal lately bought for the British Museum), in the Gough Collection at the Bodleian and at the British Museum. This book, when it is referred to separately, is marked H.

97. (of which there are copies in the Queen's Library at Windsor, in the British Museum, and belonging to the Duke of Devonshire) represents 1. in the Douce Collection, 4PV. in the University Library at Cambridge, 8V. in the Gough Collection, and 10R. in the Bodleian and in the Library of The Incorporated Law Society in Chancery Lane, to which it was given under the direction of the Will of the late Rev. J. Mendham. 27I, before referred to, seems also to have belonged to this Class, and probably 11.

15. (of which many copies exist) represents three other Classes of editions—first, 3.; secondly, the two Rouen editions of 8. and that of 9. (these three editions have much in common); and thirdly, the Rouen editions of 14. and 21.

When this edition of the Missal was begun, it was conceived that eighteen editions—that of 1510 and 11. (designated by $\frac{11}{10}$) 13., 14P., and 27PP. (of which twenty-four copies are known to exist), 16P., 19PH., 29. and 33. (of which also twenty-four copies are known), 21P., 26., 27A., 28. (of which fifteen copies remain), and $\frac{32}{31}$., 34., $\frac{55}{54}$., 55P., 55L., 55V. (of which forty-three exist)—differed very slightly from one another; as well as 19PR., 27PR., 30., and 54R. (of which fifteen copies exist), which had been less carefully examined; and that thus no less than one hundred and twenty-one copies would be found to differ but little from one another, and might be taken as a kind of common standard edition. The accidental purchase of a nearly complete copy in sheets, which turned out on examination to be nearly all of it of the edition of 26., pointed out that edition as the most convenient to print from.

This Class—which is that marked D. in Appendix V.—is very important, next in value to A., and much exceeding it in number of editions and of copies extant. It seemed reasonable to make this Class the basis of this edition, and to adopt its Text wherever the larger parts of it agreed together; this is generally signified by the agreement of 13. and 26. When the work was planned the prominence of Class A. was not so obvious as it is now. As the work went on, it was found that differences greater than had been anticipated existed between 13. and 26. and 55P.; and all that at present can be said is that 13 is believed to represent the first set of editions and probably the second; and that 26. represents the third, and the fourth also—where it is not noted that 55P. differs from it.

The differences are indicated by Notes which state that 26., &c.

have a certain reading, while other editions—as, for instance, 55P. —have another. Here it is supposed that Class D. agrees generally with 26. so far as is known; but that 55P., and probably others, have a different reading.

The four Pynson editions—0L., 4L., 12., and 20.—have some features in common, sufficient to warrant the classing them together along with the last edition, that of 57., and perhaps 0P. In the Notes, where 4L. and 57. agree, they probably represent this Class.

How the Collations were made.

The Collations for this edition have been made by comparing together 94. and 57., 13. and 8RM., the Gradual with 4L., and 55P. with 98. and 13.

The variations were noted in the margin, and those which seemed important were written out on paper and compared with other editions, and of the result a selection has been made

What guided to the selection of the editions was the possession of copies, and, so far as it was seen, the books were of separate Classes.

Whenever a more complete Collation is made, it is possible that other differences may be found, for it is unavoidable that only those were noted for further examination in which the editions that happened to be compared together differed.

It happens, unfortunately, that the Text of 55P., upon which it was necessary to rely on most in making the Collations, is very bad; and so is also 26., from which, as has just been stated, it was expedient to print.

13. gives a good Text, and so do those of the same Class.

98. is good.

57. bad.

97. is also good, as are also the rest of Class A.

92., 94., 97., 98., frequently agree in omissions, the first often differs from the others where they agree.

H. is almost always the same as 94.

92., 4L., 15., and 57. often agree, as will be remarked in the Notes.

Some things occur in 55P. which were not common before, such as the notice of the Festum nivis in the Calendar on the Nones of August; and it has been thought that the Text of the Gospels and Epistles in the post-Reformational editions had been modified in consequence of the changes that had been made.

It is now believed that it was not so; and that, indeed, there was no time to make the changes nor authority for them.

The Collations of the Epistles and Gospels are not so complete as the rest. It was not imagined that any differences could be found in them, and at first no comparison was made; and from the want of books and some confusion of the history of the Text of the Vulgate, it is feared that the references to that book may not always be true of the Text now authorized, the references being taken for the most part from the edition in folio of S. Jerome by Vallarsi.

It is conceived that the differences of the Latin Epistles and Gospels merit a more careful study than it has been possible here to give to them.

Douce has noted in his copy of 55P., now in the Bodleian, that the small woodcuts had been already used by Matthew Crone, a printer at Antwerp, in an English New Testament, and a Life of our Lord in French and in Dutch, published from 1537 to 1540.

Merlin's books which, like this, had the device of the swan, were interdicted by the Inquisition, because some of them most improperly had in the motto, "In hoc *Cycno* vinces," instead of *Signo*.

There are differences in the two editions of the Gradual which are not to be accounted for by carelessness. Unfortunately the editions were supposed to agree, and both have been collated at different times, no note having been taken to show which edition was used in collation in the different parts of the Missal.

There remain 4PH., 16R., 19PO., 53., and possibly one or two more doubtful books given in the list published originally in the *Ecclesiologist* in 1850, and subsequently in a separate form by Masters, of which no account can be given. The *editio princeps* of 1487—sold by Caxton, though not apparently printed by him—has been discovered in the possession of Mr. Legh of Cheshire. Mr. Horner has purchased a beautiful folio of 1504, of a new edition; and Dr. Wickham Legg has seen at Rome an edition of 1513-14 (which probably belongs to Class C.) since this part of the Preface was first put in type. Others also may be found.

How the Notes are marked.

It may be as well to remark, that the reference letter or mark of each of the Notes at the bottom of the page is placed in the Text at the beginning and end of the word or passage to which the Note gives an alternative; and sometimes of course in the longer Notes this reference is to be sought in the next page.

Generally speaking, in the Text an inversion of words, and in the Rubrics of the Missal and Gradual a variation of phraseology, when the meaning was obviously the same, have not been noticed, that reading being given which appeared to have the best authority.

Arrangement of the Sequentiæ.

It was observed—as any one must see—that the earliest Sequences are very curiously antistrophic; not merely that the different verses correspond in number of syllables, but that in each verse two or three words that occur together correspond with two or three others in the next verse, either in similarity of meaning or in antithesis; so that the thought occurs to one that the poetry of the Old Testament was, in the minds of the writers, one of the elements which guided the composition of these poems.

When the Gradual came to be examined it was found that the different verses frequently corresponded in the music when the numbers of syllables were the same, and it was thought expedient to mark those verses with letters which in the Gradual had the same music. It was further observed that many verses had the same music for several syllables at the end, and it was thought best to note these endings with separate letters.

The similarity of endings seems to have grown up as a sort of fashion. The ending of each verse in *a*, or in something which as in French would be pronounced as *a*, is very common.

The Sequences—or rather, perhaps, a collection of the earlier Sequences—are attributed to Notker, a Monk of S. Gall, in Switzerland, who died in 912.

There are points of resemblance between these compositions and the Ancient Irish Hymns, of which a part has been published by the late lamented Dr. Todd—who gave his kindly help to this book—in the publications of the Irish Archæological Society. The Irish origin of the Monastery of S. Gall naturally explains the coincidence.*

The music is probably old, but not so old as the text, from which it seems to vary occasionally in a way which would not be if the same person had composed both.

It is suspected that the music of the Antiphonary and Gradual will be found to be for the most part earlier than the present musical notation, introduced into this country towards the end of the

* At page 63 of the Book of Hymns, Dr. Todd quotes a Scholiast who notices that S. Brigid's Hymn was ad imitationem rithmi Noscarii (Notcarii) compositus, so that the Irishmen saw the similarity.

11th century; and it is to be hoped that competent musical scholars will inquire into this matter. The Kyries given at the end of the Missal are strange awkward compositions—somewhat akin to the Sequences—and are plainly very old. There is a story of S. Dunstan hearing in a dream the Angels singing the music of one of them, which he wrote down as soon as he awoke. This carries the music of some of these compositions to a time earlier than his, and he was instructed by Irish Monks who came on pilgrimage to Glastonbury. The influence of Irish Missionaries here, as well as in Germany and North Italy, in the 7th century and afterwards, and through them of the Celtic Church, deserves to be inquired into.

Appendix I. is a Table which gives the size of the Letterpress of each edition that has been examined, the measures being taken to the outside of the letters of the upper and lower lines of the page, including tops and bottoms of letters, but not including catchwords. Some confusion has occurred in that inches have been differently divided into 8ths and 10ths by those who have kindly co-operated in the work. The latter is what will, it is hoped, be found to be correct.

Relative size of Letterpress of editions.

The measurements were taken by marking on the top and the sides of a bit of paper the length and the breadth, and on the diagonal line was marked the page of the Missal and the page of the Canon that had been measured, with the number of lines in each. It was soon found that not only the book itself and the Canon differed in size, but that the pages themselves were not always of the same number of lines. Whether this is original or has been caused by ingenious contrivances for making copies perfect—or seemingly perfect, by putting together leaves of different editions—is a matter which need not be considered now, though it may be well to mention that in some of the copies that have been long in the Bodleian, gaps have been filled up with leaves very much smaller than those of the imperfect editions. It is possible also that Canons of other editions—some possibly not of English Uses—may have been inserted in copies of the Sarum Missal.

The numbers of inches in the measures noted have been marked since. Some of the measures have been taken by friends where the

copies were not accessible. Where the memoranda of measurement are found to differ, they are given as they are without attempt to make them agree.

The rule followed about marks to indicate editions is this :—The century is left out, as that can lead to no ambiguity. If there are more editions than one of the same date, the initial of the place is added,—L. London, R. Rouen, P. Paris, A. Antwerp ; * and when there are several editions printed the same year at Paris or Rouen, the initial of some printer or publisher is added. In a few cases where the place is not given, the initial of the printer's name follows the date.

The Missals arranged in order of the Size of the Page are given in Appendix II.

Appendix III. gives the Classes.

It has been thought well in Appendix IV. to give these figures over again, along with the number of leaves in each part, or at least an approximation to a correct statement of them.

When there are but three numbers they indicate the Temporale, Sanctorale, and the Commune ; and, when possible, the first is divided into three—the first up to Easter, and the two others the rest of the Temporale and the Canon.

In D. and the later editions the insertion of other matter before and after the Canon necessitates three figures.

The different arrangement of the editions makes accuracy difficult, because the Canon in the oldest and best editions is placed at Easter, and in the greater number of the later editions after the end of the Temporale, as it is given here, while several pages of prayers occur where it seems to have pleased the Printer to put them. It was soon found that the carelessness of pagination was so great, that nothing could be done with certainty unless each edition was collated throughout. This also has been done in many cases, but it is feared that in work extending over 20 or 30 years errors may be detected.

Contents of the different editions indicating the Classes.

Appendix V. is an analysis of the arrangement of the Contents of the Missal. This will serve as a kind of Index to the different parts, the pages being marked where each part is printed. It will

* The two editions of 1494 were printed at Venice, and H. (an early edition of great value) probably at Basle or Cologne. The British Museum has purchased a German Missal printed with the same type.

also show the authority for the arrangement; it having been intended as far as possible to make the edition represent the arrangement of the greater number of the editions, as well as the Text of them.

Many books, when Printing had lately been introduced, had no Title-page, the particulars of place and date being given at the end, in what is called the Colophon. It is not easy always to find out whether a book has had a Title-page or not. The most likely place for imperfections is the beginning, and when no Title-page appears it is necessary to count the leaves, which make up what is called here the first "sheet;" and if the number of the leaves be odd, and no leaf missing at the end of the sheet, we may be sure that there was a Title-page.

All or nearly all the Missals had a Title-page, and we begin with what is on the back of it, and then give what follows—if there be anything—before the Calendar, then what follows between the Calendar and the Temporale, and so on for the rest; the object here being to note the variable parts of those books, and to distinguish them from the comparatively invariable part—the Calendar, Temporale (including the Ordinary and Canon), Sanctorale and Commune Sanctorum, all which were substantially the same throughout Western Christendom, but were varied in details according to the characteristic differences of national and local Churches.

Materials imperfect.

One source of difficulty and error is the very imperfect state of preservation of some of the books.

Some things, such as the Canon and the Pictures before it, are not given with the completeness that might be wished, because the copies consulted were defective, and in a first attempt it is not necessary to go elsewhere for more perfect copies, or to calculate what they must have contained from comparison of these editions with other editions. It generally happens that the most characteristic parts—the beginning and the end of the book and the Pictures, sometimes the whole Canon—have been destroyed through curiosity, spite, or neglect.

This first attempt to classify the Contents of the Sarum Missal is a matter of some difficulty and a good deal of anxiety.

It has been made at different times, extending over more than 30 years, and the marks used at first to discriminate editions were found not to suit, and had to be altered.

From this, and from the difficulty of transcribing accurately the marks used, it is feared that many errors may exist in the lists, which it is hoped the reader will pardon.

Appendix VI. gives a Catalogue of the editions known, and the names of the public libraries where they are to be found, and of the possessors.

With the exception of some pages at the beginning, the spelling has followed Facciolati, or at least it has been intended to do this. Some words, such as "Cœlum," are wrong throughout. Names and remarkable words have been left uncorrected, according as the majority of the editions gave them.

The very elaborate Indexes at the end were prepared by Mr. Forbes, and it is conceived will very much add to the value of the book. They were undertaken by him voluntarily as his contribution to the work, which, in other respects, owes to him so much.

Many dear friends have given help to the work at different times and in different degrees.

Most kindly and valuable help was given by the Faculty of Advocates at Edinburgh, by the loan for a very long space of time to Mr. Forbes of the copy of the edition of 1498. It may be well to mention that differences were noted by Mr. Forbes between this copy and collations made from that at Cambridge, which can hardly be altogether accounted for by carelessness in the collation of the latter copy.

The Rev. B. Webb has carefully looked through the proofs during the whole course of the work, and given much kind help and many valuable suggestions, as did also the late Rev. J. Horner. Much valuable help was also given by the late Dr. Neale, Mr. Beresford Hope, Mr. Chambers, Lord Beauchamp, the Rev. P. G. Medd, the much lamented Dr. Todd and Dr. Barrow, the Rev. F. W. Collison, of S. John's, Cambridge; Mr. Wolley, of Emmanuel; and the late Professor Willis.

To the late Dr. Bandinel and Mr. Coxe, and those who assisted them at the Bodleian, as well as to Mr. Bradshaw and those who have had charge of the University Library at Cambridge, and to Mr. Bullen and the Officials of the British Museum, very special thanks are due, as also to Mr. Kershaw at Lambeth and Mr. Boase at the Library of the Incorporated Law Society.

APPENDICES.

APPENDIX I.

TEXT OF MISSAL.

Date of Missal.	Size.		Leaf Measured and Counted.	Lines.
	Length.	Breadth.		
87	8·5	5·7	h. j.	39
92	8·6	6	d. v.	40
94 f.	11·4	7·5	cvij.	37
94 q.	4·7	3·2	...	36
97	10·1	6·7	clvij.	40
98	8	5·5	xlix.	37
H. [a]	11·7	7·5	ccxx.	37
	11·4	7·4		
T. [b]	10	6·5	cxxvij. Riij.	44
27I. [c]	9·2	6·1	xlix. Com.	41
0L.	8·5	5·7	clix.	39
0P.	9·1	6·1	xcj.	41
1	9·6	6·7	cclxxiij.	40
2 [d]	11	7·4	...	41
3	5·2	3·4	xxv.	40
4PP.	10·7	7·3	lj.	49
4L.	10·6	6·9	cij.	49
4PV.	9·9	6·9	xxxiij.	40
	9·9	6·7	xxviij.	40
4PH.	9·1	6	Last p. but one	...
6	6·1	3·7	lvij.	45
8V.	9·7	7·1	cclxxiij.	40
8RM.	6	3·7	ij. Sancto.	45
8RH.	6·1	3·7	xxxj.	45

[a] The undated folio at the Bodleian and British Museum.

[b] T. was seen at the British Museum many years ago, and then belonged to Mr. Toovey. It has no date. A very curious and valuable Missal, belonging to Class A. It has both Pictures, and the Conclusiones Missarum are between the Ordinary—here called Alphabetum Sacerdotum—and the Canon.

[c] A fragment at the end of one of the copies of a Missal of 1527.

[d] Including Heading and Signature, and therefore not correct.

CANON.

Date of Missal.	Size.		Leaf Measured and Counted.	Lines.
	Length.	Breadth.		
87	8·8	5·7	n. ij.	40
92	Canon	the	same.	40
94 f.	11	7·5	n. iiij.	21
	11·2	7·6		
	11·2	7·4		
94 q.	Canon	same	size.	23
97	Canon	the	same.	40
98	8	5·4	c. v.[a]	37
H.	Canon	same	size.	19
T.	10	6·4	...	44
0L.	8·4	5·3	xlj.	39
[b]	7·5	4·7	clvj.	33
0P.	Canon	smaller.	...	32
1	...	...	...	40
3	Canon	same	size.	24
4PP.	Canon	same	size.	35½[c]
4L.	Canon	same	size.	42
4PV.	9·8	6·8	ciij.	40
4PH.	9	6	...	32
6	Canon	the same.	cxxxij.	31
8V.	Canon	shorter.	...	40
8RM.	Canon	the	same.	31
8RH.	5·6	3·7	...	32

[a] This is probably Signature C. leaf 5, not leaf 105.
[b] Copy at Emmanuel College, Cambridge.
[c] In the larger editions of the Missal the Canon is often printed in a very large and handsome type, but the Rubrics in a much smaller type, interfering somewhat with the regularity of the Text, one line of Text serving for two of Rubric. When this is the case, there are in the Canon occasionally so many lines and a half.

TEXT OF MISSAL.				
Date of Missal.	Size.		Leaf Measured and Counted.	Lines.
	Length.	Breadth.		
9	6·1	3·9	v.	45
10R.	9·9	6·2	T. i.	44
	9·6	6·1		
	11·7	7·5	[e]	39
11/10	9·4	6·1	xlix.	42
11	10·5	7·2	xlix. Com.	46 [f]
12	8·3	5·5	xlij.	46
13	11·9	7·4	xcij.	41
14R. [g]				
14RM.	6·2	4·1	lxiiij.	46
14RB.	6·1	4·1	ciij. c.	46
14P.	9·3	6·5	lvj.	42
15	5·8	3·6	clxj.	40
16R.	6·2	4·1	lxvij.	46
16P. [h]	5·2	3·4	B. S. et Aq.	40
	5·6	3·4	1st p. Advent.	
16K.	5·6	3·5	iij.	43
18	6·2	4	lxiiij.	...
19PR.	10·3	6·7	cj.	47
	10·1	6·6	vij. Sanct.	
19PH.	7·3	4·7	xcvij.	40
19PO.	8·6	5·5	xvij.	47
19C.	Museum	copy,	seems	the
19C.	6·3	4	xlvj.	43
	6·3	4·1	lvij. Sanct.	46
19PC.	9	5·8	xlviij.	48
20	11·2	7·1	..	50

[e] Prefaces in the same book last page, 11·7 by 7·5, 39 lines, probably a different edition.
[f] Possibly 44.
[g] 14R. and 14RM. are supposed to be the same with 14RB.
[h] There is a confusion between the editions of 16, which it is at present impossible to clear up.

CANON.				
Date of Missal.	Size.		Leaf Measured and Counted.	Lines.
	Length.	Breadth.		
9	6·1	3·9	...	33
10R.				
$\frac{11}{10}$	9·3	6·3	...	21
11	10·2	7·2	...	36
12	Canon	same	size.	
13	11·3	7·3	...	26
14R.				
14RM.	5·9	4·1	cxxvj.	32
14RB.	6‘2	4·1		
14P.	...	...	...	21
15	Canon	same.	1st page.	26
16R.	6	4	cxxv.	33
16P.				
16K.	5·5	3·4	...	33
18	6·1	4·1	cxxv.	
19PR.	No	Canon	in copy.	
19PH.	Canon	shorter and	narrower.	33
19PO.	8·3	5·2	q. ij.	38
same	as	the	above.	
19C.	6·3	4	cxxvj.	34
19PC.	Canon	the	same.	
20	...	...	...	42

TEXT OF MISSAL.

Date of Missal.	Size.		Leaf Measured and Counted.	Lines.
	Length.	Breadth.		
21P.	9·6	6·2	vj.	44
21R.	6·1	4·1	xlj. Sanct.	46
26	10	6·2	xxxiij.	43
	9·7	6·1	xl. Sanct.	
27PP.	9·8	6·5	lxxv.	42
	9·6	6·4	...	42
27A.	9·6	5·6	lxv.	42
27PR.	6·2	4·3	lxx.	46
28	8·7	5·6	xlij.	48
29	7·6	5	xj.	42
31	9·8	6·2	ciiij.	43
32	9·9	6·1	xciiij.	43
	9·8	6·1	xl.	43
33	6·2	4·1	Fol. ij. Advt.	
	6·2	4·3	ix.	46
34	9·8	6·3	xxiij.	43
54R.	7·2	4·7	xc.	40
[i]	7·4	4·7	l.	40
55/54	6·5	4·1	k. ij.	47
55 q.	6·4	4·1	lxx.	47
55P.	10	6·4	lvj.	44
55L.	7·4	5·1	xxiiij.	40
55V.	6·5	4·1	lxxxij.	47
57	8·2	5·3	xj.	44

[i] Right Hon. A. J. B. Beresford Hope's copy.

CANON.				
Date of Missal.	Size.		Leaf Measured and Counted.	Lines.
	Length.	Breadth.		
21P.	9·3	6·2	j	21
21R.	6	4·2		
26	Canon	larger.	...	21
	9·7	6		
27PP.	9·3	6·4	...	21
	9·5	6·5	...	21
27A.	Canon	shorter.	...	21
27PR.	Canon	same	size.	27
28	...	...	...	19
29	7·3	5	...	32 or 33
	7·6	4·9	...	32
31	9·5	6·1	...	21
32	9·7	6·1	cj.	21½
	9·4	6·1	...	21 or 22
33				
	Canon	the	same.	27
34	9·3	5·8	B. ij.	21
54R.	7·1	4·8	clvj.	31
	7·2	4·7	clvj.	31
$\frac{55}{54}$	Canon	same.	cxxxij.	36
	Canon	shorter and	broader.	28
55 q.	Canon	the	same.	28
55P.	Canon	the	same.	22
55L.	7·3	5	...	32
55V.	6·3	4·1	...	28
57	8	5·3	...	35

j Two or three leaves before the Canon larger.

APPENDIX II.

11 by 7 INCHES.	10R.	7 by 5 INCHES.	6.
13.	31.	29.	8RH.
H.	27PP.	19PH.	8RM.
94. f.	1.	55L.	
20.	$\frac{11}{10}$	54R.	5 by 3 INCHES.
	27A.		15.
10 by 6 INCHES.	34.		16K.
T.	14P.	6 by 4 INCHES.	16P.
4PP.	27I.	$\frac{55}{54}$.	3.
4L.	0P.	55V.	
2.	4PH.	18.	
11.		19C.	4 by 3 INCHES.
97.	8 by 5 INCHES.	14RM.	94 q.
19PR.	28.	16R.	
4PV.	19PO.	27PR.	NO SIZES.
55P.	92.	33.	10B.
	0L.	21R.	$\frac{12}{11}$.
9 by 6 INCHES.	87.	14RB.	
32.	12.		19R.
8V.	57.		$\frac{31}{32}$.
26.	C *	6 by 3 INCHES.	53.
21P.	98.	9.	55R.

* One leaf of Canon inserted in the Missal of 1519, in the Gough Collection at Oxford, 38 lines in the page.

APPENDIX III.

A—97., 1., 4PV., 8V., 10R., 27I., and probably 11.; all folios.

B—0L., 4L., 12., 20., 57., and perhaps 0P.; all folios, and mostly English.

C 1—3.; octavo or quarto.
2—8RM., 8RH., 9.; quartos.
3—14RB., 19C., 21R.; quartos.
4—15.; octavo.

D 1—$\frac{11}{10}$., 13., 14P., 27PP.; folios.
2—16P., octavo; 19PH., quarto; 29., quarto or folio; 33., quarto.
3—21P., 26., 27A., 28.; folios.
4—31., 32., 34., 55P., folios; and $\frac{55}{54}$., 55L., 55V.; quartos.
5—19PR., folio; 27PR., 54R., quartos. It is thought likely that on further examination these editions may be found to belong to one or other of the first four Classes.

APPENDIX IV.

TEXT OF MISSAL.				CANON.		
DATE OF MISSAL.	SIZE.		LINES.	SIZE.		LINES.
	Length.	Breadth.		Length.	Breadth.	
87	8·5	5·7	39	8·8	5·7	40
92	8·6	6	40	*a*	...	40
94 f.	11·4	7·5	37	11	7·5	21
				11·2	7·6	
				11·2	7·4	
94 q.	4·7	3·2	36	*b*	...	23
97	10·1	6·7	40	*a*	...	40
98	8	5·5	37	8	5·4	37
II.	11·7	7·5	37	*b*	...	19
	11·4	7·4				
T.	10	6·5	44	10	6·4	44
27I.	9·2	6·1	41	...	...	...
oL.	8·5	5·7	39	8·4	5·3	39
				7·5	4·7	33
oP.	9·1	6·1	41	*c*	...	32
1	9.6	6·7	40	...	...	40
2	11	7·4	41	...	...	...
3	5·2	3·4	40	*b*	...	24
4PP.	10·7	7·3	49	*b*	...	35½
4L.	10·6	6·9	49	*b*	...	42
4PV.	9·9	6·9	40	9·8	6·8	40
	9·9	6·7	40			
4PII.	9·1	6	...	9	6	32
6	6·1	3·7	45	*a*	...	31
8V.	9·7	7·1	40	*d*	...	40
8RM.	6	3·7	45	*a*	...	31
8RH.	6·1	3·7	45	5·6	3·7	32
9	6·1	3·9	45	6·1	3·9	33
10R.	9·9	6·2	44	...	...	...
	9·6	6·1	} 39			
	11·7	7·5				
11/10	9·4	6·1	42	9·3	6·3	21
11	10·5	7·2	46	10·2	7·2	36
12	8·3	5·5	46	*b*	...	...
13	11·9	7·4	41	11·3	7·3	26
14R.	...	...	...	...	...	...
14RM.	6·2	4·1	46	5·9	4·1	32
14RB.	6·1	4·1	46	6·2	4·1	...
14P.	9·3	6·5	42	...	...	21
15	5·8	3·6	40	*a*	...	26

a Canon the same. *b* Canon same size. *c* Canon smaller. *d* Canon shorter.

NUMBER OF LEAVES.					CLASS.
DATE OF MISSAL.	TEMPORALE AND CANON.	SANCTORALE.	COMMUNE.	TOTAL.	
87	81, 20, 49	56			
92	80, 16, 44	52	44	236	
94 f.	106, 26, 60				
94 q.	109, 35, 68	62	70		
97	157	60	60	277	A
98	93, 15, 52	62	64	286	
H.	88, 69	55	51		
T.	77, 15, 41	49	57	...	A
27I.	...	...	...	...	A
oL.	83, 17, 44	52	46	242	B
oP.	86, 45	72	50	...	B ?
1	90, 16, 50	60	63	279	A
2	85, —, —	64	52		
3	90, 49, 21	74	56	...	C 1
4PP.	62, 44	52	40		
4L.	63, 14, 34	43	42	...	B
4PV.	90, 16, 50	60	64	280	A
4PH.	132, 18	72	58		
6	78, 43, 19	64	48	252	
8V.	90, 16, 50	60	63	279	A
8RM.	140	64	48	252	C 2
8RH.	78, 43, 19	64	48	252	C 2
9	140	64	48	252	C 2
10R.	72, 20, 41	50	53		
11/10	96, 50, 24	74	64	308	D 1
11	66, 38, 12	56	...	...	A
12	67, 13, 38	58	44	220	B
13	85, 47, 22	72	61	...	D 1
14R.	74, 40, 18	60	44	236	
14RM.					
14RB.	...	...	...	...	C 3
14P.	94, 50, 24	74	64	306	D 1
15	114, 62, 32	88	68	364	C 4

TEXT OF MISSAL.				CANON.		
DATE OF MISSAL.	SIZE.		LINES.	SIZE.		LINES.
	Length.	Breadth.		Length.	Breadth.	
16R.	6·2	4·1	46	6	4	33
16P.	5·2	3·4	40	...	...	...
	5·6	3·4				
16K.	5·6	3·5	43	5·5	3·4	33
18	6·2	4	...	6·1	4·1	...
19PR.	10·3	6·7	47	*e*	...	...
	10·1	6·6				
19PH.	7·3	4·7	40	*f*	...	33
19PO.	8·6	5·5	47	8·3	5·2	38
19C.	*g*	...	...	...	...	...
19C.	6·3	4	43	6·3	4	34
	6·3	4·1	46			
19PC.	9	5·8	48	*a*		
20	11·2	7·1	50	...	...	42
21P.	9·6	6·2	44	9·3	6·2	21
21R.	6·1	4·1	46	6	4·2	...
26	10	6·2	43	*h*	...	21
	9·7	6·1	...	9·7	6	
27PP.	9·8	6·5	42	9·3	6·4	21
	9·6	6·4	42	9·5	6·5	21
27A.	9·6	5·6	42	*d*	...	21
27PR.	6·2	4·3	46	*b*	...	27
28	8·7	5·6	48	...	...	19
29	7·6	5	42	7·3	5	32 or 33
				7·6	4·9	32
31	9·8	6·2	43	9·5	6·1	21
32	9·9	6·1	43	9·7	6·1	21½
	9·8	6·1	43	9·4	6·1	21 or 22
33	6·2	4·1	...	...	...	...
	6·2	4·3	46	*a*	...	27
34	9·8	6·3	43	9·3	5·8	21
54R.	7·2	4·7	40	7·1	4·8	31
	7·4	4·7	40	7·2	4·7	31
55/54	6·5	4·1	47	*a*	...	36
				i	...	28
55 q.	6·4	4·1	47	*a*	...	28
55P.	10	6·4	44	*a*	...	22
55L.	7·4	5·1	40	7·3	5	32
55V.	6·5	4·1	47	6·3	4·1	28
57	8·2	5·3	44	8	5·3	35

a Canon the same. *b* Canon same size. *d* Canon shorter. *e* No Canon in copy. *f* Canon shorter and narrower. *g* Museum copy seems the same as the above. *h* Canon larger. *i* Canon shorter and broader.

NUMBER OF LEAVES.					CLASS.
DATE OF MISSAL.	TEMPORALE AND CANON.	SANCTORALE.	COMMUNE.	TOTAL.	
16R.	74, 40, 18	60	44	236	
16P.	135, 21	72	64	292	D 2
16K.	156	72	64	292	
18	113, 19	60	44	236	
19PR.	74, 40, 16	62	50	...	D 5
19PH.	93, 52, 23	80	64	312	D 2
19PO.	72, 40, 17	58	52		
19C.	129	58	52	239	
19C.	74, 40, 18	60	44	236	C 3
19PC.					
20	62, 14, 36	54	38	...	B
21P.	156, 16	72	60	304	D 3
21R.	74, 40, 18	60	44	236	C 3
26	88, 68, 16	72	60	304	D 3
27PP.	88, 58, 24	74	64	...	D 1
27A.	88, 50, 18	72	60	288	D 3
27PR.	76, 44, 22	62	52	256	D 5
28	65, 39, 16	56	46	222	D 3
29	93, 52, 23	80	64	312	D 2
31	88, 48, 16	72	60	284	D 4
32	88, 48, 16	72	60	284	D 4
33	76, 42, 22	62	52	254	D 2
34	88, 50, 18	72	60	...	D 4
54R.	91, 51, 19	78	66	305	D 5
55/54	75, 44, 20	64	56	259	D 4
	75, 42, 17	64	56	254	
55 q.					
55P.	90, 50, 18	72	62	292	D 4
55L.	93, 53	97	69	312	D 4
55V.	75, 43, 18	64	56	256	D 4
57	83, 17, 45	52	48	245	B

APPENDIX V.

Title.

No Title, 87. Imperfect at the beginning, as stated in Appendix VI.

On the Verso of Title.

Blank—

92., 94q., 94f. probably, but the Title is torn out.
97., 1., 8V.
4PV.
19PR.

Extracta e Compoto—

19PH., 29., 33., - - - - - D 2.
26., 27A., 28., - - - - - D 3.
31., 34., $\frac{55}{54}$., 55P., 55V., 55L., - - - D 4.
27PR., 54R.

Tabula ad Inveniendum Pascha—

6., 16. (Lambeth copies.)

Tabula ad Inveniendum Festa Mobilia—

13., 27PP., - - - - - D 1.
8RM., 8RH., 9., - - - - - C 2.
14RB., 19C., 21R., - - - - - C 3.
14RM.
15.
19O.

Tabula Inventorium, &c.—

98.

Speculum Sacerdotum (col. 563)—

0P., 4L., 12., 20., - - - - - B.
2.
3.
4PP.

AFTER TITLE.

Benedictio Salis et Aquæ, apparently out of place—
34.
Tabula or Index—
0L., 57.
Then Benedictio Salis et Aquæ—
0L.
Speculum Sacerdotum, and on reverse Benedictio Salis et Aquæ—
27PR. (possibly displaced by the Binder.)

CALENDAR.

Here follows the Calendar, it is presumed, in all copies.

AFTER CALENDAR.

Speculum Sacerdotum, and verses on the proper times for the celebration of Marriage—
29., 33., - - - - - - D 2. ?
Verso Picture of Stem of Jesse—
29.
Verso Prayers for a good end—Domine Deus,
Deus Misericordiæ,
33.
No Benedictio Salis et Aquæ here—
33.
Seems never to have been in—
16., 29., 33., - - - - - D 2.

Benedictio Salis et Aquæ follows in all other editions, except those in which it has been displaced.

At the end of Benedictio Salis et Aquæ, one Benedictio Panis following the Anthem, Vidi Aquam—
26., 27A., 28., .. - - - - D 3.
31., 34., 55P., $\frac{55}{54}$., 55L., - - - - D 4.
19PR.
54R.

Following the Benedictio Panis et Aquæ, two Benedictiones Panis—
92., 94.
97., 1., 8V., 4PV., - - - - - A.
11., 4PP.,
6., 8RM., 12.
0P., 4L., 20., 57,, - - - - - B.
$\frac{11}{10}$., 13., 14P., 27PP., - - - - D 1.
3., 16R., 19C.

Afterwards the verses, Mane Deo Vitam—
$\frac{11}{10}$., 13., 27PP., - - - - - D 1.
11.

And these three Prayers:—Omnipotens,
Deus qui,
Gratias tibi—
4L., 20.

Prayer of S. Augustine, Summe Sacerdos—
12., 20.

Prayer after Mass, Omnipotens—
12., 20.

Before Temporale—

Tabula of fully two leaves—
94.

Tabula alphabeticaliter—
H.

The above is preliminary to the Temporale, which follows with the variations noted in the Text, from Advent to Easter Eve.

Score for Music—
87., 98.

Music added in MS.—
92.

There is Music in H., 94., 97., 0L., 12., 13., and in all the larger Missals afterwards.

But in the quartos generally no Music for the Paschal Candle.
3.
8RM., 8RH., 9., - - - - - C 2.
14R., 19C., 21R., - - - - - C 3.
16., 19PH., 29., 33., - - - - D 2.
27PR., 54R., 55L.

Nothing is inserted between Easter Eve and Easter Day in the following:—

3.
8RM., 8RH., 9., - - - - - C 2.
19C., 21R., - - - - - - C 3.
$\frac{11}{10}$., 13., 14P., 27PP., - - - - D 1.
16., 19PH., 33., - - - - - D 2.
19PR.
27PR.
4PP., 11.
2.
0P.
4PH.
6.

Nothing but a Picture of the Resurrection—

29.

Nothing between Easter Eve and Ordinary—

87.
94.
97.
98.
4PV.
20.

After Easter Eve.

Five Prayers—Deus qui (the first in col. 573).
Domine (col. 574).
Omnipotens (the first in col. 639).
Omnipotens (col. 576).
Omnipotens (the second in col. 639).
Dictamen Beati Augustini (col. 569).
Oratio post Missam, Gratias (col. 640).
Six verses, Presbyter, &c. (col. 639).
Missa Recollectionis (col. 643).

21P., 26., 27A., 28., - - - - - D 3.
31,, 32., 34., $\frac{55}{54}$., 55P., 55L., 55V., - - - D 4.
54R.

After Easter Eve Ordinary and Canon.*

Between Easter Eve and Easter Day—

87.
92.
H., 94f., 94q.
97., 1., 8V., 4PV., 10R., ? - - - - A.
98.
0L., 4L., 12., 20., 57., - - - - B.

The rest of the Temporale follows from Easter Day to the end of Reconciliatio Ecclesiæ.

After Reconciliatio Ecclesiæ, Ordinary follows immediately—

3., - - - - - - - C 1.
6.
8RM., 9., - - - - - - C 2. ?
14R., 19C., 21R., - - - - - C 3.
0P.
$\frac{11}{10}$., 13., 14P., 27PP., - - - - D 1.
16., 19PH., 29., 33., - - - - - D 2.
19PR., 16R. ?

Sanctorale follows immediately—

87., 92., 97., 98.

After Reconciliatio Ecclesiæ—

Informationes et Cautelæ,

Cautelæ Servandæ—

4PH., 11.
21P., 26., 27A., 28., - - - - - D 3.
31., 34., $\frac{55}{54}$., 55P., 55L., 55V., - - - D 4.
54R.

Four Prayers—Deus qui (first Prayer, col. 573),
Domine (col. 574),
Obsecro (col. 575),
Omnipotens (col. 639),

4PH., 11.

Then Ordinary.

* The peculiarities of the arrangement of the Ordinary and Canon are given at the end.

After Temporale follow the Ordinary and Canon in the following editions:—

0P., 6.	
3.,	C 1.
8RM., 8RH., 9.,	C 2.
14R., 19C., 21R.,	C 3.
15.,	C 4.
11., 4PP., 4PH.	
$\frac{11}{10}$., 13., 14P., 27PP.,	D 1.
16., 19PH., 29., 33.,	D 2.
21P., 26., 27A., 28.,	D 3.
31., 32., 34., $\frac{55}{54}$., 55P., 55L., 55V.,	D 4.
19PR., 27PR., 54R.	

After Conclusiones Missarum, Informationes et Cautelæ—

$\frac{11}{10}$., 13., 14P.,	D 1.?
16., 19PH., 29., 33.,	D 2.
27PR.	
6.?	

The same, but called Accedentia—

27PP.

15.?

Cautelæ Servandæ, second set of Cautels,

Four Prayers—Deus qui (col. 573, first Prayer),
Domine (col. 574),
Obsecro (col. 575),
Omnipotens (col. 639, second Prayer),

Missa Recollectionis, &c. (col. 643)—

$\frac{11}{10}$., 13., 14P., 27PP.,	D 1.
16., 19PH., 29., 33.,	D 2.
19PR., 27PR.	

Then Sanctorale.

After Preces in Prostratione, Cautelæ Servandæ—

The first set of Cautels does not seem to be printed in Class C.

3.,	C 1.
8RM., 8RH., 9.,	C 2.
14P., 19C., 21R.,	C 3.
15.,	C 4.

Instructio Sacerdotis (c. 563) and Prayers before and after Mass—

15.

Speculum Volentium Celebrare Missam (col. 563)—
8RM., 8RH., 9.
Prayers—Deus qui (col. 573, second Prayer),
Domine (col. 574),
Obsecro (col. 575),
Omnipotens (col. 639, first Prayer)—
The first Prayer alone is in 15.
8RM., 8RH., 9., - - - - - C 2.
14R., 19C., 21R., - - - - - C 3.
16.
Prayer, Gratias Ago (col. 640)—
3., - - - - - - - C 1.
8RM,, 8RH., 9., - - - - - C 2.
14R., 19C., 21R., - - - - - C 3.
15., - - - - - - - C 4.
16.
Benedictio Agni, &c.—
8RM., 8RH., 9., - - - - - C 2.
14R., 19C., 21R., - - - - - C 3.
15., - - - - - - - C 4.
16.
Speculum (col. 563)—
14R., 19C., 21R., - - - - - C 3.
6.
16.
Then Sanctorale.
Three Prayers for Holy Land, Bishop, and King—Deus qui,
Regi,
Da,
6., 16R.
Then the Cautels, only one set—
6., 16R.
Speculum—
6.
Deus qui,
Gratias Ago,
Benedictio Agni, &c.,
6., 16R.
Speculum—
16R.

Then Sanctorale.

Nothing between Conclusiones Missarum and Sanctorale—
4PP., 4PH., 11.

Then follows the Sanctorale.

At end.

Commemoration of S. Thomas—
12., 20.

Regulæ Secundum Parvum Compotum—
0P., 3.

Parvus Compotus—
4PP.

Two Prayers for a good end—Domine Deus,
Deus Misericordiæ,
19PH., 29.

The other editions seem to have nothing between Sanctorale and Commune.

The variations of the Commune are not important for the purpose of classification, until the end of the Trigintale Beati Gregorii (col. 883*). After which editions differ, and their differences are, perhaps, of more value than other differences for the purpose of classification.

In the earlier editions (87., 92., H.) the Rubric of the Kyries and the Kyries follow the Trigintale Beati Gregorii, and then the Mass of Pope Clement. In 94q. they are transposed, and the later editions seem to divide themselves accordingly into two larger divisions, new matter being added either at the end or between the parts. The editions which follow 94q., and in which the Rubric of the Kyries and the Kyries are not given here, are the more numerous, consisting of 98. (a very remarkable edition), 2., and of Classes A and D, in which last Class the Dies Iræ is inserted before the Mass of Pope Clement.

A and D are the most important Classes. After one or two of the earliest editions, they contain the editions which are of the greatest importance as to the Text; they are the most numerous as to copies, and comprise the most sumptuous editions.

The Printers' changes of the editions, which seem to have been

derived from one of those in which the Rubric of Kyries followed immediately the Trigintale Sancti Gregorii, are more complicated.

In some editions the Kyries seem to have been forgotten, and do not follow the Rubric concerning them, and are not given at all. In others, again, this fault was noticed and corrected, the Rubric and Kyries being given afterwards, the Rubric twice. This, again, has been corrected, by very properly leaving it out when it occurs first.

After some consideration and modifications of plan, it has been thought best to give the earlier editions without much attempt at combination.

After Trigintale Beati Gregorii.
Rubric of Kyries,
Kyries,
Mass of Pope Clement—
87., 92., H.
Gospel of Pope John XXII.—
H.
Colophon—
87., 92., H.

After Trigintale Beati Gregorii.
Mass of Pope Clement,
Gospel of Pope John XXII.,
Rubric of Kyries,
Kyries,
Cautels (both sets),
Colophon—
94 q., and probably 94 f.

After Trigintale Beati Gregorii.
Mass of Pope Clement,
Gospel of Pope John XXII., with vacant space for the Rubric, giving 300 days indulgence,
Colophon—
2.

After Trigintale Beati Gregorii.
Mass of Pope Clement,
Gospel of Pope John XXII.,

Mass of Three Kings (col. 891*),
,, S. Sebastian (col. 892*),
,, S. Erasmus (col. 899*),
,, S. Roch (col. 900*),
,, S. Christopher (col. 903*),
,, S. Anthony (col. 905*),
,, S. Gabriel (col. 911*),
Presentation of B. V. M. (col. 915*),
Missa Compassionis (col. 919*),
S. Armagil (col. 923*),
S. Barbara (col. 925*),
Prayers of Innocent III. (col. 927*),
Three Prayers before Mass and one after,
Kyries,
Cautels (both sets), and book ends—
98.

After Trigintale Beati Gregorii.
Rubric of Kyries,
Mass of Pope Clement,
Colophon—
0P., 0L.
And on reverse of Colophon—
S. Roch, Congratulamini, (col. 895*),
Below,
Finis.
J. B., } Me fieri fecerunt
P. H., }
O. P.

After Trigintale Beati Gregorii.
Rubric of Kyries,
Mass of Pope Clement,
Gospel of Pope John XXII.,
Extracta e Compoto,
Neither Colophon nor Accentuary, merely place and date—
57.

After Trigintale Sancti Gregorii.
Rubric of Kyries,

Mass of Pope Clement,
S. Sebastian, Egregie, Martyr (col. 892*),
S. Roch, Congratulamini (col. 895*),
S. Anthony, Gaudeamus (col. 905*),
Second Oratio for translation.
Pro Febricitantibus, Justus (col. 823*),
No Rubric about S. Sigismund.
S. Gabriel, Gaudeant (col. 911*),
Colophon,
Pynson's Mark.
Informationes et Cautelæ,
Cautelæ Servandæ,
Inventorium—
4L.

After Trigintale Sancti Gregorii.
Rubric of Kyries,
S. Roch, Congratulamini (col. 897*),
S. Anthony (col. 905*),
Pro Febricitantibus, S. Sigismund (col. 823*),
S. Gabriel (col. 911*),
Colophon,
Cautels (both sets),
Tabula of Contents—
20.

After Trigintale Sancti Gregorii.
Rubric of Kyries—
3., - - - - - - - C 1.
8RM., 8RH., 9., - - - - - C 2.
4PP., 6.
Not in—
14R., 19C., 21R., - - - - - C 3.
15., - - - - - - - C 4.
Mass of Pope Clement,
S. Roch Congratulamini (col. 895*),
S. Genovefa (col. 897*),
S. Sigismund, pro Febricitantibus (col. 823*)—
3., - - - - - - - C 1.

8RM., 8RH., 9., - - - - - C 2.
14R., 19C., 21R., - - - - - C 3.
15., - - - - - - C 4.
4PP., 6.

Prayer of S. Augustine, Summe Sacerdos,
Prayer after Mass, Omnipotens Sempiterne—
4PP.

Archangel Raphael (col. 908)—
15.

Rubric of Kyries, and Kyries—
4PP., 6., - - - - C 1, C 2, C 3, C 4.

Informationes et Cautelæ,
Cautelæ Servandæ,
Inventorium—
4PP.

Colophon—
8RH., 8RM., 9., - - - - - C 2.
6.

Accentuary—
8RH., 8RM., 9., - - - - - C 2.
14R., 21R.
15., - - - - - - - C 4.

Neither Accentuary nor Colophon—
19PC.

Colophon—
8RM.
21R.
15.
6.

Prayer of S. Augustine, Summe Sacerdos,
Prayer after Mass, Omnipotens Sempiterne,
Colophon—
3.

No Second Colophon—
9.

Colophon in a Picture—
14R.

After Trigintale Beati Gregorii.

Mass of Pope Clement,
S. Sebastian (col. 892*),
S. Roch, Congratulamini (col. 895*),
S. Anthony (col. 905*),
S. Sigismund, pro Febricitantibus (col. 823*),
S. Gabriel, Gaudeant (col. 911*),
Missa Compassionis (col. 919*),
S. Barbara (col. 925*),
Prayers of Pope Innocent III. (col. 927*),
Sequentia of Holy Trinity,
,, Holy Spirit,
Rubric of Kyries,
Kyries,
Colophon,
Informationes et Cautelæ,
Cautelæ Servandæ,
Tabula,
Accentuary—
12.

After Trigintale Beati Gregorii.
Mass of Pope Clement (col. 886*),
Gospel of Pope John XXII. (col 890*),
S. Sebastian (col. 892*),
S. Erasmus (col. 899*),
S. Roch, Lætabitur (col. 900*),
S. Christopher (col. 903*),
S. Anthony (col. 905*),
S. Gabriel (col. 911*),
Missa Compassionis (col. 919*)—
97., 1., 4PV., 8V., 10., 27I., - - - - A.
11.
27I., which is but a fragment, ends here abruptly.
S. Barbara (col. 925*),
Prayers of Pope Innocent III. (col. 927*),
Sequentiæ for Holy Trinity,
,, Holy Spirit,
97., 1., 4PV., 8V., 10., - - - - A.
11.

Four Prayers—Deus qui (col. 573, first Prayer),
Domine (col. 574),
Obsecro (col. 575),
Omnipotens (col. 639, second Prayer), the same as B.
97., 1,, 4PV., 8V., 10., - - - - A.
Rubric of Kyries,
Kyries,
A. 11,
Informationes et Cautelæ,
Cautelæ Servandæ,
A.
Colophon A, but not in the copy of 97, which belonged to Archbishop Pole, and is now in the British Museum.
Tabula.
A.
Morin's mark on last page after Tabula—
97.
No Accentuary—
97., 1., 4PV., 8V.
It is thought that 4PH. agrees here with—
4PV.

After Trigintale Sancti Gregorii.
Dies Iræ (col. 884*),
Mass of Pope Clement (col. 886*),
Gospel of Pope John XXII. (col. 890*)
S. Sebastian (col. 892*)
S. Erasmus (col. 899*),
S. Roch, Lætabitur (col. 900*),
S. Christopher (col. 903*),
S. Anthony (col. 905*),
S. Raphael (col. 908*),
S. Gabriel, Gaudeamus (col. 912),
Missa Compassionis (col. 919*),
S. Barbara (col. 925*),
Three Prayers of Pope Innocent III. (col. 927*),
Rubric of Kyries, and the Kyries—
$\frac{11}{10}$., 13., 14P., 27PP., - - - - D 1.
16., 19PH., 29., 33., - - - - - D 2.
21P., 26., 27A., 27B., 28., - - - - D 3.

31., 32., 34., $\frac{55}{54}$., 55P., 55L., 55V., - - - D 4.
19PR., 27PR., 54.

Prose for Easter Monday—
16., 19PH., 29., 33., - - - - - D 2.
31., 32., 34., 55P.
19PR., 27PR., 54.

Not in—
$\frac{11}{10}$., 13., 14P., 27PP., - - - - D 1.
26., 27A., 28.

Prayer for a good end, Domine Deus—
19PR.

Prayer, Deus Misericordiæ—
26., 27A., 28.
19PR.

Colophon—
$\frac{11}{10}$., 13,, 14P.
27PP., and a second Colophon.

Contents or Tabula, Hoc in Opere, &c.—
$\frac{11}{10}$., 13., 14P.
16., 19PH., 29., 33., - - - - D 2.
26., 27A., 28.
31., 32., 34., 55P.
19PR., 27PR., 54.

Accentuary—
26., 27A.
31., 32., 34., 55P.
19PR.

No Accentuary—
$\frac{11}{10}$., 13., 14P., 27PP., - - - - D 1.
16., 19PH., 29., 33., - - - - D 2.
28.
27PR., 54.

Colophon—
16., 19PH., 33.
26., 27A., 28.
31., 55P.
19PR., 27PR., 54.

No Colophon—
29.
34.

For the sake of clearness of arrangement, those variations of editions which concern the Ordinary and Canon, the Pictures, and the Conclusiones Missarum and Preces in Prostratione, are here placed together. It would not do to place them all at the more proper ancient place at Easter, nor yet at that which has been followed in the Text as the consensus of the largest number of editions and copies, nor yet to divide them, and put some in one place and some in the other.

BETWEEN ORDINARY AND CANON.

One Picture only—

87.
H., 94.
98.
8V.
0L., 12., 20.
0P.
3.
$\frac{11}{10}$., 27PP.
4PH.
11.
4PP.
29., 33.
27A., 28.
31., 32., ? 34. ?
$\frac{55}{54}$.
27PR.

Both Pictures—

92.
97., 1., 4PV.
8RM., 8RH., 9., - - - - - C 2.
14RB., 19C., - - - - C 3. probably.
6.
16R.
18.
55P.

BETWEEN ORDINARY AND CANON.

Three Prayers—Deus qui (second Prayer, col. 573),
Omnipotens (col. 576),
Omnipotens (col. 639)—

92.
97., 1., 8V.
16.

After Ordinary.

Three Prayers for Henry VIII.—Quæsumus (col. 561),
Munera (col. 562),
Hæc (col. 563)—
16., 29., 33., - - - - - D 2.
27PR.

Benedictio Agni Paschalis, ovorum, &c.—
98.

Nothing but Picture—
4PP., 4PH., $\frac{11}{10}$., 11.

Then Canon.

Conclusiones Missarum.

Between Ordinary and Canon—
94f., 94q.
97., 1., 4PV., 8V., 10R., ? - - - - A.
12. ?
Leaf torn out in 4PV., following Conclusiones Missarum.

Between Canon and Preces in Prostratione—
0L., 4L., 20., 57., - - - - - B. ?
0P., 6.
3., - - - - - - - C 1.
8RM., 8RH., 9., - - - - - C 2.
14R., 19C., 21R., - - - - - C 3.
15., - - - - - - - C 4.

After Preces in Prostratione—
11., 4PP., 4PH.
$\frac{11}{10}$., 13., 14P., 27PP., - - - - D 1.
16., 19PH., 29., 33., - - - - D 2.

21P., 26., 27A., 28., - - - - D 3.
31., 34., $\frac{55}{54}$., 55P., 55L., 55V., - - - D 4,
27PR., 54R.

No Conclusiones Missarum—
92., 98.

After Conclusiones Missarum.

Mass of Pope Clement (col. 886*),
Mass of S. Sebastian (col. 892*)—
20.
Then Preces in Prostratione.
Two Prayers after Mass—Gratias ago (col. 640),
Omnipotens (col. 642)—
4L., 12., 20.
Gospel of Pope John XXII. (col. 890*)—
4L., 20.
Quædam Regulæ secundum parvum compotum Ecclesiæ Romanæ—
4L., 20.
Benedictio Agni Paschalis, &c.—
12.
Then Easter Day.

After Preces in Prostratione, Benedictio Agni, &c.—
97., 1., 8V.

In the Museum copy of H. both sets of Cautels are here; in the Bodleian copy, at the end of the book.

APPENDIX VI.

87., Dec. 4, folio, Paris, W. Maynyal, imp. W. Caxton.

W. J. Legh, Esq., M.P.

Temporale and Canon, 81, 20, 49; Sanctorale, 55.

The beginning is imperfect, two leaves of Calendar only—March and April, September and October—they must be 3 and 6 of a sheet of 8, or 2 and 5 of a sheet of 6; in the latter case there can be no Title-page, in the former there must be one leaf only of Tabula between Calendar and Benedictio Salis et Aquæ. A Tabula is common here in the earlier editions, but it generally takes more space. A sheet of 10 seems impossible, as there would be a needless leaf between Title and Calendar, which might, however, be blank. A sheet of 6 seems most probable.

92., Oct. 12, folio, Rouen, Morin.

British Museum, Maskell, C. 18 b.
Bodleian, imperfect.

Temporale and Canon, 80, 16, 44; Sanctorale, 52; Commune, 44.

The Collation makes 94 to end of Canon, 104 to end of Sanctorale, and 50 for the Commune.

The Collation seems to be taken from the Bodleian copy, which has the Canon cut out, and the 16 may be wrong. Probably the others are right. There is no foliation.

94f., Kal. Sept., folio, Venice, T. Hertzog de Landoia, imp. F. de Egmont et J. Barrevelt.

—— Sherbrooke.

Temporale and Canon, 106, 26, 60.

The only memoranda which exist are notes copied out of an old pocket-book, and very imperfect, made long ago, perhaps in 1848.

It has a sheet of 10 at the beginning, implying Tabula on reverse of Benedictio Salis et Aquæ.

A letter of Mr. Maskell's, of Michaelmas Day, 1849, gives the divisions of the Temporale.

94q., Kal. Dec., small 4to or 8vo, Venice.

British Museum, the late Rev. J. S. H. Horner, C. 35 d.
Bodleian, Gough 79.
Bodleian, Douce.
University Library, Cambridge.
King's College, Cambridge.
P. D. Cooke, Esq., Owston, Doncaster.

Temporale and Canon,	109, 20, 68*;	Sanctorale, 61;	Commune, 65.
Or rather,	109, 35, 68;	62;	70.

in all 328, and 16 leaves not numbered. The numbering of the leaves is wrong, and very puzzling.

According to memoranda the Ordinary appears to begin at 117, but really 109, and to end 131, but really 120, third column of leaf; and the Canon ends 143, but really 129; Reconciliatio is said to end 198, first page, and Commune to begin 260. Cautels at end begin 325, second page, and are just over 13 columns.

97., Dec. 4, folio, Rouen, M. Morin, imp. Richard.

The Queen's Library, Windsor, vel.
British Museum, vel.; C. 18 C. from S. Edmund's Coll., Ware—belonged to Card. Pole.
Duke of Devonshire.

Temporale and Canon, 157; Sanctorale, 60; Commune, 60.

It is suspected that there are differences between the Queen's copy and that in the Museum. It is not impossible that memoranda of some other Missal may have been supposed to belong to this edition.

98., Dec. 20, folio, London.

British Museum, Maskell, imperfect, C. 35 h.
University Library, Cambridge.
Advocates' Library, Edinburgh.
Duke of Sutherland.

* Possibly 65.

Temporale and Canon, 93, 15, 52; Sanctorale, 62; Commune, 64, in all, 286.

There is some uncertainty about these figures.

H., (no date), folio, Cologne. (?)

British Museum, C. 35 K.
Bodleian, Gough 33.

Temporale and Canon, 88, 69; Sanctorale, 55; Commune, 51.

T., (no date,) folio.

Temporale and Canon, 77, 15, 41; Sanctorale, 49; Commune, 57.

Formerly belonged to Mr. Toovey. It is not known to whom it belongs now. Probably of Class A.

27I., folio.

British Museum.

Some leaves at the end of an edition of 1527, folio, published by Byrkman, in the British Museum, C. 35 i., which for distinction have been marked 27I. It is not the copy bought of Mr. Maskell, 27PP., printed at Paris by Prevost, though that is also published by Byrkman; but an imperfect copy, to complete which these leaves have been used.

They are much older, of Class A—the best Class—the editions of which were printed between 1497 and 1510-11.

0L., Jan. 10, folio, London, Pynson.

Bodleian, Auct. 1 Q. infra.
Trinity College, Cambridge, vel.
Emmanuel College, Cambridge.
Earl Spencer, vel.

Temporale and Canon, 83, 17, 44; Sanctorale, 52; Commune, 46.

The paging comes out right. Ordinary begins on leaf 84, and Canon ends with 100. One Picture on reverse of 91; this leaf and the next on vellum, with no signature. Temporale ends with 144, Sanctorale with 196, book ends with 242. Tabula at the beginning after Title and before Calendar like 94. Benedictio Salis et Aquæ between Tabula and Calendar, peculiar.

0P., 10 Kal. Jul., folio, Paris, Higman & Hopyl.

Bodleian, Gough 26.

Temporale, 86, 45; Sanctorale, 72; Commune, 50.

Canon missing, supplied in MS. Marked in Bodleian Catalogues as of 1510, for it is of the date of 10 Kal. Julii, and uncertain whether the 10 refers to the year or the month. Dr. Bandinel gave his opinion in favour of the earlier date, which seems to agree with the Contents; but oddly enough it is the first edition, if it be of 1500, which has the Ordinary and Canon after the end of the Temporale.

The Collation is puzzling. Signature A contains Title, Calendar, and Benedictio Salis et Aquæ, which is not usual.

The paging, which makes out that the Temporale ends with 132, seems to be wrong, and probably ought to be 122. The Sanctorale seems to have 72 leaves.

No other copy is known but Gough 26.

1., Sept. 4, folio.

Temporale and Canon, 90, 16, 50; Sanctorale, 60; Commune, 63, in all 279.

No other copy known but Gough 24.

Easter Eve ends near the end of fol. 90.

2., folio, Paris, John de Prato.

Christ's College, Cambridge.
Chapter of Ely.
The late Rev. J. Mendham. Now Incorporated Law Society, Chancery Lane.

To Easter, 85; Sanctorale, 64; Commune, 52.

Mr. Mendham's copy is imperfect.

Mccccc. ij. Kal. Octobris on Title. The Librarian at Ely thinks this means that the book was printed in 1500, the last day of September.

3., p. non. April, 8vo, Paris, Kerver.

Bodleian, Gough 3.
Bodleian, Gough 82, imperfect.
S. Cuthbert's College, Ushaw, vel.
Rev. John Jackson, imp.

Temporale and Canon, 90, 49, 21; Sanctorale, 74; Commune, 56.

Easter Eve ends 90, third column; Ordinary begins 139, third column; one Picture; Canon ends v. 7, half-way down col. 1, leaving two leaves very nearly for the Cautels (both sets), and Prayers ending "Gratias ago tibi."

The last leaf is numbered clix., but by mistake, since it plainly ought to be 160. Sanctorale 74. Two columns and two-thirds at end filled up with "Quædam Regulæ Secundum Parvum Compotum." Commune 56.

4PP., 9 Kal. Jan., folio, Paris, Jean du Pre.

J. F. F. Horner, Esq.

Temporale, 62, 44; Sanctorale, 52; Commune, 40.

Seems to have affinities with the Class C., principally of Rouen quartos.

4L., 10 Kal. Jan., folio, London, Pynson.

British Museum, Maskell, vel., imp., C. 41 K.
Emmanuel College, Cambridge, vel.
Lord Spencer, vel.
F. H. Dickinson, Esq., imp.

The copy described by Ames is not one of these.

Temporale and Canon, 63, 14, 34; Sanctorale, 43; Commune, 42.

4PV., Jun. 29, folio, Paris, Verard.

University Library, Cambridge.
Rev. C. B. Pearson.

Temporale and Canon, 90, 16, 50; Sanctorale, 60; Commune, 64.

4PH., 13 Kal. Sept., folio, Paris, Hopyl, for Cluen de Ammerfort et Byrkman.

University Library, Trinity College, Dublin.
Earl of Ashburnham.

Temporale, 132; Canon, 16; Sanctorale, 72; Commune, 58.

It seems to be of Class A.

6., May 12, sm. 4to, Rouen, M. Morin, imp. J. Richard, J. Huuyn, P. Coste, et W. Besnard.

Archbishop of Canterbury, Lambeth, xii. 8, 6.
Queen's College, Oxford, vel.

Temporale and Canon, 78, 43, 19; Sanctorale, 64; Commune, 48.

8V., April 27, folio, Verard, imp. Huuyn et Bernard.

Bodleian, Gough 27.

Temporale and Canon, 90, 16, 50; Sanctorale, 60; Commune, 63.

Printed, it is believed, page for page with 1—except between Ordinary and Canon, where the first Picture (The Majesty) is left out; and in place of it, some smaller Pictures and three Prayers for Henry VII. below.

The Crucifixion is most remarkable, the whole being placed on a large "I. H. S."

8RM., Aug. 6, small 4to, Rouen, M. Morin, imp. J. Richard.

British Museum, Maskell, C. 35 d.
Rev W. J. Blew.
The late Rev. J. S. H. Horner.

Temporale and Canon, 140; Sanctorale, 64; Commune 48.

8RH., Sept. 27, 4to, Rouen, Loys, imp. Huuyn.

Bodleian, Gough 101.

Temporale and Canon, 78, 43, 19; Sanctorale, 64; Commune, 48

9., Aug. 2, 4to, Rouen, Violette, imp. G. Candos.

British Museum, Maskell, C. 35 d.
Lord Waveney.
Rev. J. S. Gale.

Temporale and Canon, 140; Sanctorale, 64; Commune, 48.

10R., Nov. 26, folio, Rouen, M. Morin, imp. Richard.

Bodleian arc. Bodley, D. 72. Subt. 1. Bound up with fragment of 92. to complete it. Only a few leaves of the latter edition.
The late Rev. J. Mendham. Now Incorporated Law Society, Chancery Lane.

Temporale and Canon, 70, 20, 41; Sanctorale, 50; Commune, 53, in all 236, wrongly marked 245.

10B., Byrkman.

Chapter Library, York.

$\frac{11}{10}$., 10 Kal. April 1510, 27 Feb. 1511, f., Paris, Hopyl, imp. Byrkman.

Bodleian, Gough 17.
University Library, Cambridge.
University Library, Trin. Coll., Dublin, belonged to Archbishop Laud.
Emmanuel College, Cambridge.
Right Hon. A. J. B. Beresford Hope.

Temporale and Canon, 96, 50, 24; Sanctorale, 74: Commune, 64.

11., 6 Cal. Maii, folio, Paris, R. Sutor, imp. W. de Worde, R. Faques, J. Bienayse, J. Fenebone, sold in London.

Jesus College, Cambridge.

Temporale and Canon, 66, 38, 12; Sanctorale, 56.

Collations imperfect: all seems made out but the Commune.

$\frac{12}{11}$., Sept. 13, small 4to or 8vo (Missale ad usum Hospitalis Anglorum), Rouen, Morin, imp. Cousin.

Rome, Library of the Dominicans (Bibliotheca Casanatensis).

12., 8 Kal Mar., folio, London, Pynson.

Bodleian, n. 13, Thec. Seld.
Balliol College, Oxford.
Christ's College, Cambridge.
Bamborough Castle Library.
Bishop Ullathorne, Birmingham.
The late Rev. G. O. Fenwicke.
Duke of Parma, Count of Villafranca.

Temporale and Canon, 67, 13, 38; Sanctorale, 58; Commune, 44.

13., Jan. 21, folio, Paris, Rembolt.

British Museum, Maskell, C. 35 k.
S. John's College, Cambridge.
Peterborough Cathedral.
F. H. Dickinson, Esq., imp.

Temporale and Canon, 85, 47, 22*; Sanctorale, 72; Commune, 61.

* The last leaf of the Temporale is numbered 164 instead of 154.

14RM., 4to, Rouen, M. Morin.

British Museum, C. 35 d.

Probably the same with 14RB., and therefore called

14R., Feb. 15, 4to.

British Museum, imp. C. 35 d.
Bodleian, Gough 135.
Sotheby's. ?

Temporale and Canon, 74, 40, 18; Sanctorale, 60; Commune, 44.

A note occurs among the papers that both have Signature g twice over instead of h.

14RB., 4to.

Bodleian, Gough 135.

Supposed to be the same as 14RM. The latter has Colophon torn out.

Titles seem the same, and Contents also.

Title identical, except that the old memorandum of this edition does not contain Imprime a Rouen devant Saint Lo, but this may be an oversight.

The difference of size of the two editions comes within the limits of error.

The Contents seem the same. There is a note that 135 Gough (which is this edition), 108 Gough (which is 19C.), and 184 Gough (which is supposed to be 21R., though Collation of that has been made from a book in the General Catalogue) agree page by page except the last three leaves. 14RM., sold by Morin, is even more likely than this—if they differ—to agree with the other Rouen books of Class C., but it is probable they are both the same edition.

14P., Nov. 28, folio, Paris, W. Hopyl, imp. Byrkman.

British Museum, imp., C. 41 g.
Bodleian, Gough 20.
Bodleian, Gough 25.
Bodleian, Ashmole, vel.
University Library, Cambridge.
Cosin's Library, Durham.
Earl of Ashburnham.
Lady Willoughby de Eresby.

Temporale and Canon, 94,* 50, 24; Sanctorale, 74†; Commune, 64.

It is pretty plain that the number of leaves is wrong, they are numbered to 170, the Collation shows 168. n. 1 begins Easter. It is numbered 97, but according to the Collation it should be 95. It is just possible that one of the previous quires may have been of 10 instead of 8.

$\frac{11}{10}$. and 27P. of the same Class seem to have 170, not 168.

15., (no date) 8vo, Paris, Hopyl, imp. Byrkman.

British Museum, Maskell, C. 35 d.
Bodleian, Douce 126.
Bodleian, Gough 2.
Bodleian, Oct., C. 592.
S. Marie's College, Oscott.
The Right Hon. A. J. B. Beresford Hope. Mr. Horner's copy.
The late Rev. J. Mendham.
The late Rev. Dr. Rock.

Temporale and Canon, 114, 62, 32?; Sanctorale, 88; Commune, 68.

16R., Jan. 21, 4to, Rouen, P. Olivier, imp. Bernard.

Archbishop of Canterbury, Lambeth, xxv. 2, 6.

Temporale and Canon, 74, 40, 18; Sanctorale, 60; Commune, 44.

16P., Aug. 22, 8vo, Paris, J. Kerbriant and J. Adam, alias Hugelin, imp. eorundem, necnon J. Petyt et J. Bienayse.

British Museum, C. 35 d.
Bodleian, Gough 81.
University Library, Cambridge.
University Library, Edinburgh.
Chapter Library, Worcester.
Earl Beauchamp.

Temporale and Canon, 135, 21; Sanctorale, 72; Commune, 64.

16K.

Temporale and Canon, 156; Sanctorale, 72; Commune, 64.

There is no memorandum of the place where this book was seen.

* Numbered 96 wrongly. † Not paged.

18., June 5, Rouen, Hardy, imp. Caillard.

British Museum, C. 35 d. Marked 1516.

Temporale and Canon, 113, 19; Sanctorale, 60; Commune, 44.

19PR., Mar. 20, folio, Paris, Regnault.

Bodleian, Gough 29.
University Library, Trinity College, Dublin.
Queen's College, Cambridge.
The late Rev. J. Mendham.

Temporale and Canon, 74, 40, 16; Sanctorale, 62; Commune, 50.

The Collation is puzzling, and the figures do not come right. It looks as if there were 2 leaves too much for the numbering, which is not likely; it is more probable that a sheet of 6 was counted by mistake for 8.

19PH., Oct. 29, 4to, Paris, N. Higman, imp. F. Regnault et F. Byrkman.

Bodleian, Gough 203.
Bodleian, Gough 205.
S. Peter's Priory, Hinckley, or Woodchester.
Stonyhurst College.
Rev. W. J. Blew.
J. D. Chambers, Esq.

Temporale and Canon, 93, 52, 23; Sanctorale, 80; Commune, 64.

19O., Dec. 24, folio, Olivier, exp. Cousin.

British Museum, C. 35 i.
Trinity College, Cambridge.
S. John's College, Cambridge.
Chapter of Salisbury.
Sir H. Hoare, Bart.

Temporale and Canon, 72, 40, 17; Sanctorale, 58, Commune, 52.

Probably printed at Rouen. Olivier seems to have succeeded to the great printing establishment of Morin. Paris is mentioned, but only that it is printed after a book printed there, which proves nothing. 19O. is the best mark for this edition: it has possibly been marked as 19PO. and 19R.

In some respects it seems very like 19C., but the Title-pages are different.

19C. (Museum copy.)

Temporale and Canon, 129; Sanctorale, 58; Commune, 52.

19C., (no date) 4to, Cousin.

Bodleian, Gough 108.

Temporale and Canon, 74, 40, 18; Sanctorale, 60; Commune, 44.

Probably printed at Rouen. There is no date, and the date is taken from Gough's Catalogue. Why it is so dated does not appear: probably from the earliest date in the Easter Table.

20., 9 Kal. Jan., folio, London, Pynson.

British Museum, C. 41 l.
Bodleian, Gough 30.
Bodleian, Douce B. subtus 8.
*Bodleian, Auctarium, 1. Q. 1. 8., vel.
*University Library, Cambridge, vel.
National Library, Paris.
Emmanuel College, Cambridge.
†S. John's College, Oxford, vel.
Pepysian Library, Magdalene College, Cambridge.
Church Library, Newark.

Temporale and Canon, 62‡, 14, 36; Sanctorale, 54; Commune, 38.

21P., July 30, folio, Paris, imp. J. Petyt, J. Bienayse, et J. Adam.

British Museum, Maskell, C. 31 i., imp.

Temporale and Canon, 156, 16; Sanctorale, 72; Commune, 60.

Missa Recollectionis begins second col. of leaf 88 in 21P., 26., 27A., 31, and 34.

Colophon—there is no Title—does not say that it was printed at Paris, but only that I. Petit lived there.

* Twin Books, given by the representatives of Sir R. Reed, whose Arms were pasted over Picture on verso of fol. ix.

† Belonged to Archbishop Laud.

‡ Numbered 70, owing to the Calendar being numbered with the leaves which follow, which is not usual. There is something wrong; the last leaf of Temporale is numbered 118, according to the statement of Collation it ought to be 120.

21R., Sept. 5, 4to, Rouen, Olivier, imp. Caillard.

Bodleian, Gough 189.

Temporale and Canon, 74, 40, 18; Sanctorale, 60; Commune, 44.

21R., Sept. 5, 4to, Rouen, Olivier, imp. Cousin.

Bodleian, m. 2, Thec. Seld.

The same, except part of Colophon.

26., Oct. 30, folio, Paris, Regnault.

Bodleian, Gough 23.
University Library, Cambridge.
Chapter Library, York.
Maynooth College.
F. H. Dickinson, Esq., imp.

Temporale and Canon, 88, 68, 16; Sanctorale, 72; Commune, 60.

27PP., 3 Kal. Mart., folio, Paris, N. Prevost, imp. F. Byrkman.

British Museum, Maskell, vel., imp., C. 41 k.
Bodleian, Gough 31.
Bodleian, Douce, B. subtus 19.
National Library, Paris.
Salisbury Cathedral.
Sion College, imp.
Rev. J. H. Stillingfleet, Hampton Bishop, Hereford.

Temporale and Canon, 88*, 58, 24; Sanctorale, 74; Commune, 64.

27A., Mar. 28, f., Antwp., Ruremond, im. Byrkman.

British Museum, C. 35 i. †
British Museum, 3395 f.
Bodleian, Gough 22.
Bodleian, Douce, B. subtus 20.
National Library, Paris.
New College, Oxford.
Earl Spencer.
The late Rev. J. Mendham.

Temporale and Canon, 88, 50, 18; Sanctorale, 72; Commune, 60.

* Wrongly numbered 96.

† At the end of this edition are some leaves of a much earlier edition, which I have marked 27I.

27PR., July 27, 4to, Paris, F. Regnault.

British Museum, Maskell, C. 35 d.
Bodleian, Gough 182, imp.

Temporale and Canon, 76, 44, 22; Sanctorale, 62; Commune, 52.

28., April 14, folio (no place, probably Antwerp), C. Ruremond.

Bodleian, Gough 191, imp.

Temporale and Canon, 65, 39, 16?; Sanctorale, 56; Commune, 46.

Ordinary and Canon not paged.
Mr. Toovey formerly had a copy.

29., (no date) 4to, Paris, F. Regnault.

British Museum, Maskell, C. 35 h.
Bodleian, Gough 186, imp.
Bodleian, Douce B. B. 173.
Christ's College, Cambridge.
Queen's College, Cambridge.
Oriel College, Oxford.
The late Rev. J. Mendham.

Temporale and Canon, 93, 52, 23; Sanctorale, 80; Commune, 64.

Collation does not agree as it ought with the numbering of the leaves.

31., May 31, folio, Paris, F. Regnault.

British Museum, C. 35 i.
Bodleian, Douce B. 241.
Library of Archbishop Marsh, Dublin.

Temporale and Canon, 88, 48, 16; Sanctorale, 72; Commune, 60.

The numbering of the folios is wrong, 149 follows 128.

$\frac{32}{31}$. Dean and Chapter of Hereford.

32., May 31, folio, Paris, Regnault.

University Library, Cambridge.

Temporale and Canon, 88, 48, 16; Sanctorale, 72; Commune, 60.

In the Colophon "Parisiis" is printed "Parisius," just as it is in 26. and 31.

This may possibly be a re-issue of the book of the preceding year, with an alteration of date.

The same mistake is made in numbering the leaves.

33., May 27, 4to, Paris, F. Regnault.

British Museum, C. 35 d.
British Museum, C. 35 d.
Bodleian, Gough 129.
University Library, Cambridge.
Lincoln Cathedral, Rr. 4 30.

Temporale and Canon, 76, 42, 22; Sanctorale, 62; Commune, 52.

34., folio, Paris, Regnault.

British Museum, C. 35 i.
Bodleian, Gough 32, imp.
Cambridge University Library.
Archbishops' Library, Lambeth.
University College, Oxford.
S. Edmund's College, Old Hall Green, Ware.
Rochester Cathedral.
Chichester Cathedral.
The late Rev. T. Lathbury.

Temporale and Canon, 88, 50, 18?; Sanctorale, 72; Commune, 60.

Seems to have the same Title-page as 32., and there are very many similarities; but there are imperfections in the Gough copy which was examined, which make it difficult to say more than that this book may perhaps have been printed from 32.

53., Paris, Rerner.

S. Cuthbert's College, Ushaw, vel.

Nothing is known of this edition. The date is remarkable, and it is possible there may have been some blunder in the communication made about it to the Editor.

54R. 4to, R. Hamillon, R. Valentin, sold at Rouen.

British Museum, Maskell, C. 35 c.
Bodleian, Gough 158.

Bodleian, Douce B. 150.
Library of Archbishop Marsh, Dublin.
Right Hon. A. J. B. Beresford Hope.
Mr. Maskell.
Mr. Pickering.
Mr. Leslie.
Mr. Andrews, Bristol.

Temporale and Canon, 91, 51, 18; Sanctorale, 78; Commune, 66.

There is an error in the paging; the Temporale is of 160 leaves according to the Collation, not 161. The error has not been detected. The Collation of the Douce copy seems to show that 91 and 51 are right.

There does not appear to be any other edition of this year.

$\frac{55}{54}$., 4to, R. Hamillon, sold by R. Valentin, Rouen.

British Museum, C. 35 d.
Bodleian, Douce 117.
Right Hon. A. J. B. Beresford Hope.

Temporale and Canon, 75, 44, 20; Sanctorale, 64; Commune, 56.

Notes made from Mr. Beresford Hope's copy do not seem to agree with what is entered in the list, for the Canon of his copy is the same size and the number of lines 36, whereas they are 28, and the page shorter and broader.

It is likely 55V. is the same.

There is a blunder in numbering: xxxvii. is really xxxix.

Another edition,* a trifle smaller.

Right Hon. A. J. B. Beresford Hope.

Temporale and Canon, 75, 42, 17; Sanctorale, 64; Commune, 56.

55R., 4to.

Bodleian, Douce B. B. 117. †
J. D. Chambers, Esq.
Mr. Toovey (the late Rev. J. H. S. Horner's).

The Rouen editions of 54. and 55. require more time than could be given to them. The notes do not agree, and it is suspected that there were many editions.

* Whether of the two years or of 55. is not clear.

† Really 55/54.

Two other editions of this year, 4to, are supposed to exist, which have been marked 55q. and 55V. The editions of 1554 and 1555 have not as yet been sufficiently examined.

55P., folio, Paris, Amazeur for Merlin.

British Museum, Maskell, imp., C. 35 i.
British Museum, C. 35 i.
Bodleian, Gough 19.
Bodleian, Douce B. B. 213.
Bodleian, T. iii. Thec. Seld.
University Library, Cambridge.
University Library, Trinity College, Dublin.
National Library, Paris.
Caius College, Cambridge.
Pepysian Library, Magdalene College, Cambridge, 2795, vel.
Chapter Library, Worcester.
Canterbury Cathedral.
Exeter Cathedral.
The late Rev. G. O. Fenwicke.
The late Rev. Dr. Rock.
The late J. R. Hope Scott, Esq., Q.C.
F. H. Dickinson, Esq. (the late Rev. J. H. S. Horner's.)
— Evans, Esq.
Mr. Pickering.
Kerslake's Catalogue.

Temporale and Canon, 90, 50, 18; Sanctorale, 72; Commune, 62.

A copy of this edition was sold with the rest of the Sunderland Library, belonging to the Duke of Marlborough, 1882.

Herbert's Ames 1580 gives some differences between copies of this edition.

55L., (no date) 4to, London, Kyngston and Sutton.

British Museum, C. 35 e.
Bodleian, Gough 188.
Bodleian, F. 2, 23.
University Library, Cambridge.
Dean and Chapter of Ely.
C. Eyston, Esq.
Duke of Parma, Count of Villafranca.

Temporale, Canon, and Sanctorale, 93, 53, 97; Commune, 69?

57., folio, London.

British Museum, C. 35 i.
British Museum, C. 35 k (the late Rev. J. H. S. Horner's).
Bodleian, Gough 190.
Bodleian, Douce B. B. 288.
University Library, Cambridge.
Balliol College, Oxford.
New College, Oxford.
Stonyhurst College.
S. Cuthbert's College, Ushaw.
The late Earl of Shrewsbury.
Right Hon. A. J. B. Beresford Hope.
P. D. Cooke, Esq., Owsten, Doncaster.
F. H. Dickinson, Esq.
The late Rev. G. O Fenwicke.

Temporale and Canon, 83, 17, 45; Sanctorale, 52; Commune, 48.

There is an error in numbering, the Canon in consequence seeming two leaves larger than it really is.

UNCERTAIN BOOKS.

Regnault, at S. John's College, Cambridge.
Another of C. Eyston, Esq.
Small 8vo of S. Cuthbert's College, Ushaw, which contains Prayers for Henry VIII.
Missal of the late Sir David Dundas.
Folio in the City Library at Norwich; no date, successors of I. de Prato, 4PP. probably.

TABLES AND CALENDAR.

Certain Tables and Memoranda are printed in different editions on the back of the Title page. They are apparently information given by the printer, as it occurred to him, for the purpose of filling up blank space.

The reverse of Title is blank in most of the early editions, and in 19PR. and 57, in which last the Extracta e Compoto are placed on the last two pages, ending with the short Colophon.

In the Prayer Book of 1636, some Tables are before, some after the Calendar, and there is a direction in the Prayer Book lately photographed—which gives the alterations agreed on as in 1661 of this Prayer Book of 1636—to have them all placed before th Calendar in the Prayer Book of 1662.

They are now all after it, because so placed in the Schedule of the Act 24, Geo. II. c. 23, which gives the Calendar and the new Tables, from which our ordinary Prayer Books appear to be copied correctly, except that the classical computation of the days of the month is omitted.

The Tables and Memoranda in the Missals appear to be of 4 classes.

The First, Tabula ad Inveniendum Pascha in Perpetuum.

The Second, Tabula ad Inveniendum Omnia Festa Mobilia.

The Third document is called Extracta e Compoto, and must be distinguished from

The Fourth, Quædam Regulæ Secundum Parvum Compotum Ecclesiæ Romanæ, which is a series of memoriæ technicæ, and is printed in 2.

To begin with the first, that in 8RM. and other editions.

This Table agrees with "To find Easter for ever" in the Prayer Book lately photographed. The Table is adopted without change, but not per incuriam, for there is a correction, and some words are added to the Rubric below.

The corresponding Table in the present Prayer Book has been altered to agree with the correction of the Calendar, made by the Act just mentioned.

The Primes, as they are called in the present Table, are the Golden Numbers, from I. to XIX., which shew the days of New Moon for each year of the cycle of 19 years, after which the changes of the Moon recur again in the same order.

It is stated in *Wheatley*—ed. of 1729—that the cycle of 19 years, or 6940 days, is too long by 1 hour 27 minutes and 32 seconds, and that in consequence the Golden Numbers would be wrong after 312 years, and it is conceived would all be shifted a day; but as the intervening New Moons occur at different times of the day, some would be shifted sooner and some later, and the cycle lose its accuracy in a smaller number of years.

These numbers, then, which are those placed at the edge of the Calendar, ought to be altered continually, though they probably stand now as they did in the time of Durandus. They are the same in the Missals of 13, 55P. and 57, but are not the same in the Prayer Book of 1636, and are again altered in the margin of that Prayer Book for the Prayer Book of 1662. The present Calendar, prescribed in the Act of Geo. II., omits them as directed by clause 3.

They occur, however, in the Table "To find Easter Day from the present time till the year 1899 inclusive, according to the foregoing Calendar," and are accordingly printed in our Prayer Books; but it is submitted that the Golden Numbers must now be wrong, and the Table incorrect, and be altogether useless and misleading.

TABULA AD INVENIENDUM PASCHA IN PERPETUUM.

NUMERUS AUREUS.	LITERÆ DOMINICALES.						
	A	B	C	D	E	F	G
I.	ix	x	xj	xij	vj	vij	viij
II.	xxvj	xxvij	xxviij	xxix	xxx	xxxj	j
III.	xvj	xvij	xviij	xix	xx	xiiij	xv
IIII.	ix	iij	iiij	v	vj	vij	viij
V.	xxvj	xxvij	xxviij	xxix	xxiij	xxiiij	xxv
VI.	xvj	xvij	xj	xij	xiij	xiiij	xv
VII.	ij	iij	iiij	v	vj	xxxj	j
VIII.	xxiij	xxiiij	xxv	xix	xx	xxj	xxij
IX.	ix	x	xj	xij	xiij	xiiij	viij
X.	ij	iij	xxviij	xxix	xxx	xxxj	j
XI.	xvj	xvij	xviij	xix	xx	xxj	xxij
XII.	ix	x	xj	v	vj	vij	viij
XIII.	xxvj	xxvij	xxviij	xxix	xxx	xxxj	xxv
XIIII.	xvj	xvij	xviij	xix	xiij	xiiij	xv
XV.	ij	iij	iiij	v	vj	vij	viij
XVI.	xxvj	xxvij	xxviij	xxij	xxiij	xxiiij	xxv
XVII.	xvj	x	xj	xij	xiij	xiiij	xv
XVIII.	ij	iij	iiij	v	xxx	xxxj	j
XIX.	xxiij	xxiiij	* xxv	xix	xx	xxj	xxij

* Misprint for April 18. The numbers underlined —— (because printed in Rubric in the Missal) are days in April, the others in March.

Nota quod in loco correspondente numero aureo et literâ dominicali invenies quota die Martii vel Aprilis erit dies paschæ, illo anno quo currunt talis litera, et numerus.

* ¶ *Item nota quod numerus de rubro in tabula suprascripta scriptus, signat mensem Aprilis, et de nigro mensem Martii.*

¶ Item nota quod numerus aureus incipitur ab uno et durat usque ad xix inclusive. Postea reincipitur ab uno. Et sic usque in perpetuum.

¶ *Item nota quod in anno præsenti* M.CCCCC *et* VIII, *in quo fuit impressum præsens Missale, numerus aureus est* VIII, *et litera dominicalis, est b. a.*

¶ Item nota quod numerus aureus et litera dominicalis incipiuntur in circumcisione Domini, et non in pascha.

¶ *Item nota quod anno domini* M.CCCCC *numerus aureus fuit* XIX, *et* M.CCCCC.I, *numerus aureus fuit* I *et sic de aliis.*

¶ Item nota quod annus habet xij menses hebdomadas lij et diem unum, et habet ccclxv dies et horas sex. Quæ quater sumptæ constituunt bis sextum.

The second Table, which is taken from 13, is not given in our Prayer Book, nor in those of 1636 and 1662; but the "Table of Moveable Feasts, according to the several days that Easter can possibly fall on," established by the Act of Geo. II., is the same in substance—the first two columns being omitted as well as Corpus Christi Day, and the number of the Sundays after Epiphany added.

At first sight, this Table seems to differ from the Prayer Book as to the number of the Sundays after Trinity Sunday, which are numbered here from after the octave, and not from the Sunday itself. For the octave there does not appear to be any other authority.

* Italics here and in what follows indicate Rubrication in the original.

TABULA AD INVENIENDUM

Aureus Numerus.	Litera Dominicalis.	Septuagesima.	Cinerum Dies.	Pascha. Domini.
		Januarii.	Februarii	Martii
V.	d	* xviij	iiij	xxij
	e	xix	v	xxiij
XIII.	f	xx	vj	xxiiij
II.	g	xxj	vij	xxv
	A	xxij	viij	xxvj
X.	b	xxiij	ix	xxvij
	c	xxiiij	x	xxviij
XVIII.	d	xxv	xj	xxix
VII.	e	xxvj	xij	xxx
	f	xxvij	xiij	xxxj
XV.	g	xxviij	xiiij	j Aprilis
IIII.	A	xxix	xv	ij
	b	xxx	xvj	iij
XII.	c	xxxj	xvij	iiij
I.	d	j Februarii	xviij	v
	e	ij	xix	vj
IX.	f	iij	xx	vij
	g	iiij	xxj	viij
XVII.	A	v	xxij	ix
VI.	b	vj	xxiij	x
	c	vij	xxiiij	xj
XIIII.	d	viij	xxv	xij
III.	e	ix	xxvj	xiij
	f	x	xxvij	xiiij
XI.	g	xj	xxviij	xv
	A	xij	j Martii	xvj
XIX.	b	xiij	ij	xvij
VIII.	c	xiiij	iij	xviij
	d	xv	iiij	xix
* XVI.	e	xvj	v	xx
	f	xvij	vj	xxj
	g	xviij	vij	xxij
	A	xix	viij	xxiij
	b	xx	ix	xxiiij
	c	xxj	x	xxv

* January 18 is printed 17, and XVI. is placed against the letter c below in 13.

PERPETUE OMNIA FESTA MOBILIA.

Ascensio Domini.	Penthecostes.	Corporis Christi.	Residuum Dominicarum post oc. Sa.*	Adventus Domini.
Aprilis	Maii	Maii		
xxx	x	xxj	xxvj	xxix Novembris
j Maii	xj	xxij	xxvj	xxx
ij	xij	xxiij	xxvj	j Decembris
iij	xiij	xxiiij	xxvj	ij
iiij	xiiij	xxv	xxvj	iij
v	xv	xxvj	xxv	xxvij Novembris
vj	xvj	xxvij	xxv	xxviij
vij	xvij	xxviij	xxv	xxix
viij	xviij	xxix	xxv	xxx
ix	xix	xxx	xxv	j Decembris
x	xx	xxxj	xxv	ij
xj	xxj	j Junii	xxv	iij
xij	xxij	ij	xxiiij	xxvij Novembris
xiij	xxiij	iij	xxiiij	xxviij
xiiij	xxiiij	iiij	xxiiij	xxix
xv	xxv	v	xxiiij	xxx
xvj	xxvj	vj	xxiiij	j Decembris
xvij	xxvij	vij	xxiiij	ij
xviij	xxviij	viij	xxiiij	iij
xix	xxix	ix	xxiij	xxvij Novembris
xx	xxx	x	xxiij	xxviij
xxj	xxxj	xj	xxiij	xxix
xxij	j Junii	xij	xxiij	xxx
xxiij	ij	xiij	xxiij	j Decembris
xxiiij	iij	xiiij	xxiij	ij
xxv	iiij	xv	xxiij	iij
xxvj	v	xvj	xxij	xxvij Novembris
xxvij	vj	xvij	xxij	xxviij
xxviij	vij	xviij	xxij	xxix
xxix	viij	xix	xxij	xxx
xxx	ix	xx	xxij	j Decembris
xxxj	x	xxj	xxij	ij
j Junii	xj	xxij	xxij	iij
ij	xij	xxiij	xxj	xxvij Novembris
iij	xiij	xxiiij	xxj	xxviij

* Octavas Sanctæ Trinitatis.

¶ Aureum numerum sic scire poteris.

¶ Nota quod aureus numerus anni istius scilicet M.CCCCC.IX est ix. Sequentis anni scilicet M.CCCCC.X erit x. Sic semper continuando, ac ad principium redeundo, ut patet per numerum sequentem,

ix.	x.	xj.	xij.	xiij.	xiiij.	xv.	xvj.	xvij.	xviij.	xix.	j.	ij.	iij.	iiij.	v.	vj.	vij.	viij.

redi ad principium lineæ scilicet ix.

¶ Simili modo ut superius dictum est deprehendere poteris literam dominicalem.

¶ Nota quod litera dominicalis anni scilicet M.CCCCC.IX est g, sequentis anni scilicet M.CCCCC.X, erit f. Sic semper continuando ac ad principium redeundo ut patet per numerum sequentem, et ubi sunt duæ litteræ est bissextus.

g	f	e	d	b	A	g	f	d	c	b	A	f	e	d	c	A	g	f	e	c	b	A	g	e	d	c	A*
			c			e				g				b				d				f				b	

¶ Ad inveniendum omnia festa mobilia. Invenias primo aureum numerum in Tabula superius posita, qui currit illo anno, deinde descende usque ad literam dominicalem currentem illo anno, et in illa linea sunt omnia festa mobilia.

¶ Et nota quod si aureus numerus est in eadem litera dominicali, non accipitur illa litera sed ei similis sequens.

This third Table, or rather Statement, is probably the latest, and adopted in the largest number of editions.

It is taken from 55P. and is called Extracta e Compoto.

The first part, the same as that printed above, is called the Cycle of 28 years, but it is not properly a cycle, and is merely what is stated here, to show that after 28 years the Sunday Letter recurs to the same day of the week, because the number 28 equals 4 for the Leap years multiplied by 7 for the weeks.

* Mistake for b / A

¶ *Tabula annorum communium et bissextilium : literarumque dominicalium quotannis currentium : revolutio cujus est post annos xxviii, post quos ad caput ejusdem cum annis tunc currentibus revertitur.*

a	f	e	d	c	a	g	f	e	c	b	a	g	e	d	c	b	g	f	e	d	b	a	g	f	d	c	b
g				*b*				*d*				*f*				*a*				*c*				*e*			

¶ In Tabula ista literarum dominicalium annum vel communem vel bissextilem notificante, literam item dominicalem sic invenies. Primam literam in prima linea quæ est a accipe, et da illam anno salutis M.CCCCC.XX, sequenti anno scilicet M.CCCCC.XXI da sequentem literam scilicet f, et sic deinceps donec ad annum currentem pervenies, quia litera super quam cadet numerus anni currentis, erit litera dominicalis. Quæ si unica fuerit, annum communem esse intelliges, si duplex, bissextilem. Et tunc superior litera usque ad festum Mathiæ utilis erit. Inferior vero ad reliquam partem anni accommodabitur. Et quarto quoque anno semper est bissextus ; et tunc sunt duo dies inter festum cathedræ Sancti Petri, et beati Mathiæ.

¶ *Tabula clavium festorum mobilium, simulque aurei numeri subjuncti : revolutio cujus est post annos xix, post quos cum annis tunc currentibus, semper ad ejusdem regreditur initium.*

Claves festorum mobilium,	xxvj.	xv.	xxxiiij.	xxiij.	xij.	xxxj.	xx. *	xxxix.	xxviij.	xvij.	xxxvj.	xxv.	xiiij.	xxxiij.	xxij.	xj.	xxx.	xix.	xxxviij.
Aureus numerus,	j.	ij.	iij.	iiij.	v.	vj.	vij.	viij.	ix.	x.	xj.	xij.	xiij.	xiiij.	xv.	xvj.	xvij.	xviij.	xix.

¶ Simili computo (ut dictum est de litera dominicali) etiam deprehendere poteris clavem festorum mobilium. Nam clavium numero primo, qui videlicet est xxvj, da annum M.CCCCC.XX ; sequenti numero, qui est xv, da M.CCCCC.XXI ; sicque deinceps semper singulos numeros clavium accommoda, donec perduceris ad numerum anni tui propositi. Nam ubi annus tuus propositus sedem

* It is printed xxx/vij xxix/viij, an x being wrongly placed. In the next number xxvij is given instead of xxviij.

inveniet, illic numerum clavis deprehendes. Sub quo continuo aureus numerus pro nova luna reperienda valens apparebit.

¶ *Festa igitur mobilia, habita clave anni currentis, hoc modo inveniuntur.* Animadverte quot unitates sunt in clave anni currentis, deinde tot dies numera deorsum descendendo a loco cujuslibet clavis in Kalendario notatæ.* Ubi autem numerus ille terminabitur, ibi dominica proxima tale festum peragetur. In anno tamen bissextili, si Septuagesimam, aut xl. queris, clavi adde unitatem. Et si Quadragesima juxta talem computationem in xxiiij. die Februarii, vel post inventa fuerit, ipsa per unum diem retroacta erit peragenda.

¶ *Noviluniorum Canon.*

¶ Novilunium, sive nova luna, singulis mensibus anni sic reperitur. Habito aureo numero anni tui, ubicunque ille in ordine aurei numeri in Calendario posito tibi occurrerit, a loco illius diei juxta positi, sequentium verborum syllabas sursum computa: ut puta *In cœlis est hic*, unicuique diei accommodando syllabam unam; diesque ille supra quem syllaba (hic) ceciderit dies est novilunii propositi per singulos menses.

¶ *Carmina docentia per novilunia invenire pascha.*

Post regum festa quære novilunia trina.
Post dominica tertia sacrum pascha celebra.

¶ Post veris equinoctium, quære plenilunium.
Et dominica proxima, sacrum celebra pascha.
Non verius invenies, si mille legas codices.

The fourth document, which follows, is taken from 2. The book seems to have been printed in 1500—and not in 1502—but it has not been thought advisable to correct the system of marks in this case.

It occurs between the Sanctorale and the Commune.

¶ *Sequuntur quædam regulæ secundum parvum compotum ecclesiæ Romanæ cum multis aliis documentis.*

[a] Compotus est talis proprie dictus manualis.

Pro litera dominicali. A b c sunt extra g supra, d e f manent infra.

* See below, *Pro clavibus*, page 13.

[a] Compotus means accounts, which, before the introduction of Arabic numerals, were done with an abacus. Hence probably the meaning of Manualis.

Compotus here does not mean reckoning generally, but the comprehension of the Ecclesiastical Year which, according to Durandus quoting S. Augustine, is necessary

Pro annis Domini habendis octo bis ex centum remanet ex mille viginti.
Versus. Filius esto Dei cœlum bonus accipe gratis.
Pro bissext.
[b] Bissextum sextæ Martis tenuere Kalendæ,
Posteriori die celebrantur festa Matthiæ.
Sabbata si teneant ibi non alibi celebrantur.
[c] *Pro concurrente:* A sex. b quinque: c quatuor: e duo: d tres.
Primus concurrens est f litera : septimus est g.
Pro numero dierum cujuslibet mensis.
[d] Junius, Aprilis, September, et ipse November,
Dant triginta dies : reliquis superadditur unus.
De quorum numero Februarius excipiatur.
Namque quater septem fertur habere dies,
Sed cum bissextus fuerit superadditur unus.

¶ *De septem Planetis.*
[e] Sol, Venus, Mer, Luna, Saturnus, Jupiter et Mars.
[f] Quot nonas ydus et Kalendas.

for all sacerdotes—that is, for Bishops and Priests. The Eighth Book of Durandus relates to the Ecclesiastical Year, and is the chief source of the explanations in Ducange. The Calendar and Ecclesiastical Year are likewise treated of at length in the first volume of the Basle edition of Bede of 1563. The verses which follow are mostly given in Durandus, along with many others, concerning the seasons, dog-days, first days of the month, the solar cycle, &c.

[b] The meaning of the last line is conceived to be that the Sunday Services for the intercalary day remained, and were not to be superseded by those of S. Matthias, which were of less importance, S. Matthias not being transposed a day later to the intercalary day, as would have happened on any other day of the week.

[c] Concurrens was the Latin term for the Epacts of the Sun. 1 was numbered for each year, 2 for Leap year, going on only to 7, and then beginning again. This verse Durandus gives:—

A sex, b quinque, c quatuor, e duo, tres d,
Primus concurrens f litera septimus est g,

and explains that when A is the dominical letter of the year 6 is the concurrens, when b 5, when c 4, when e 2, when d 3, when f 1, and g 7.

[d] Durandus gives the following:—

Junius, Aprilis, Septemque, Novem (que), tricenos,
Plus unum reliqui sed habet Februs octo vicenos,
Cui si bissextus fuerit superadditur unus.

And in the first volume of Bede, page 266:—

Triginta Aprilis, Juni, Septemque, Novemque,
Uno plus alii, viginti Februus octo,
At si bissextus fuerit super additur unus,
Et tunc bis sexto Martis conscribe Calendas.

[e] Durandus gives:—

Sol, Ve, Mer, et Luna, Saturnus, Jupiter et Mars,

or,

Saturnus, Jove, Mars, Sol, cum Vene, Mercuri, Luna,

[f] Not in Rubric, evidently by mistake.

[f] Sex Maius nonas October, Julius et Mars.
Quatuor et reliqui tenet ydus quilibet octo
Inde dies reliquos omnes dic esse Kalendas.

¶ *De duodecim signis.*
Est Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
Libraque, Scorpius, Architenens, Capricornus, et Urna,
Cui tenet et Pisces. Sita sunt hæc ordine signa.
Semper quindenis ponuntur signa Kalendis.

¶ *De numero aureo.*
[g] Aureus hic numerus hiis versibus est manifestus.
Ternus undin nod octo, sex quinque tred ambo decem doct,
Versus. Septem quind quater dud ista novem dest sextus quat.

¶ *Pro situatione.*
Est sine divi Febru sine to pril Junius Augustus,
October sineque bo: vultque December abesse.

[f] Durandus gives:—
Sex nonas Maius October Julius et Mars,
Quatuor at reliqui, tenet idus quilibet octo,
Janus et Augustus denas nonasque December,
Julius October Mars Maius epta Decemque,
Junius Aprilis September et ipse November
Ter senas retinent, Februusque bis octo Calendas;

which, as he explains it, means that the four months have 6 nones, the others 4. All have 8 ides, and that the Calends are:—for January, August, and December, 19; for July, March, October, and May, 17; for June, April, September, and November, 18; and for February, 16.

[g] The Golden Letters are those written at the side of the Calendar, and printed in Rubric. They give the days on which the New Moons fall during the cycle of 19 years.

Durandus, whose book appears (from what is said near the end in his chapter on the Epact) to have been written in 1286, says that 3 is the Golden Number for January 1, and this is the same in the printed Missals. In the Prayer Book of 1636 it was 19, which is changed in the margin among the alterations made for the Prayer Book of 1662 into 2, though for the most part the numbers are the same in the Missal as in the margin. The 3 indicates that the New Moon in January, in the third years of the Cycle, fell on the first of the month. This was no doubt the case in Durandus' time, or before it when the Cycle he uses was calculated, but if what has been stated at page 2 is correct, the Golden Numbers have been since his time wrong and misleading, and the omission in our present Prayer Book is right.

The next number is found by going back eleven days.

Durandus points out that the numbers are generally made up by adding 8 to the number for the first of January, which makes 11, placing the new number against the third of January, and so on; always adding 8 up to 19, and placing the numbers against the next day or the next but one, according to a rule that when a greater number follows a less there shall be a day between, and when the second is the less there is no interval. But this has exceptions in the months which have a lunation of 29 days—as February, April, June, August, October, and December.

Ducange gives some verses on the Golden Numbers in which there are words which are the same as some in these, but do not serve to make them intelligible. These verses consist of 19 words—one apparently for each year of the 19.

¶ *Pro lunatione embolismali.*

[h] Embolismalis lunatio semper erit par.
Impare par impar pare fit lunatio mense.
Illius est mensis cui dat lunatio finem.

¶ *Pro clavibus.*

[i] Primula g Jani supremaque g que secunda.
Martis et Aprilis g tertia g que suprema.

[h] One of the chief puzzles in history comes of the different times at which the year was supposed to begin. The most common ecclesiastical custom was to make it begin at Lady-Day or at Easter; and this latter time gives an additional importance to the time of Easter, and the necessity to be accurate about it.

In these days of printing and almanacs we do not see the difficulties of the Clergy of old concerning the time of Easter, on which the Moveable Feasts depend.

Each Diocese must have acted independently, and Priests far away from others would be left to their own resources.

When Easter was late in one year, there would be no difficulty about Easter in the next, as the lunar year of twelve months is about eleven days shorter than the ordinary solar year, the Full Moon next after Lady-Day would go back eleven days, and the Sunday following would also go back one week or two; and in the second year Easter would usually go back three weeks. In the third year Easter would again be late, and this year would consist of thirteen lunar months, and the addition is called Embolismus. In the Cycle of 19 years, seven of these months have to be added.

Verses are given in Durandus to help memory of the places of these seven years among the others, and of the places where the month is inserted in each year.

The account of the lunar year is given clearly by Durandus:—

Annus lunaris dicitur tribus modis Primo modo annus lunaris est spacium quo luna circuit totum Zodiacum quod facit in viginti septem diebus et novem horis. Secundo modo dicitur annus lunaris spacium quo luna circuit solem ab una ascensione usque ad aliam et hoc facit in 29 diebus et 12 horis. Nam cum luna separatur a sole ad peragrandum Zodiacum et postea revertitur ad eundem punctum in quo demiserat solem non invenit illum ibi. Quia sol jam tantum processit suo motu quod luna laborat recurrere ad eum sive attingere ipsum duobus diebus et tribus horis. Tertio dicitur annus lunaris spatium duodecim lunationum in anno communi et tredecim in embolismali de quibus infra dicetur.

Embolismalis, &c. probably means that the month inserted is even, being always of 30 days.

Impare par impar. Durandus:—Luna paris mensis nunquam trigesima fiet. The even lunar months—February, April, &c.—were never of 30 days, but of 29, except February in Leap Year; and likewise the odd months were generally of 30 days, the odd twelve hours being supposed to be always added to the earlier month. Hence, probably, the meaning of Impare, &c.

[i] Durandus says:—De termino paschali triplex datur ratio. Prima per Claves Mosaicas. Secunda per ætatem lunæ. Tertia per tabulas manuales de quarum qualibet videndum est. Sed primo de clavibus et ideo dicendum est quid sit clavis et unde dicatur et unde habeat ortum et ad quid inventa fuerit. Clavis est numerus variabilis datus anno ad inveniendum principia quinque mobilium festivitatum scilicet Septuagesimæ, Quadragesimæ, Paschatis, Rogationum, et Penthecostes; et ideo sunt quinque claves, et quodlibet prædictorum festorum habet triginta quinque dies in quibus semper celebrantur. A sede autem cujuslibet clavis numerantur dies, undecimusque ad initium ipsorum triginta quinque dierum, prout hæc infra patebunt.

After stating that they are called Claves, because they are keys to open the

¶ *Pro Adventu.*

Andreæ festo vicinior ordine quo vis.
Adventus Domini prima colit feria.
Si cadat in lucem Domini celebratur ibidem.

¶ *Pro indicionibus.*

[j] Si per quindenos Domini diviseris annos,
Hiis tres adjunges indicio sit tibi præsens.
Dant centum gentes tibi mille decem quoque reddit.
Dum redit October indicio fit nova semper.
Quattuor atque tribus ipsi prælata diebus.

¶ *Pro diebus ægris.*

[k] Augurio decies audito lumine clangor.
Linquit olens abies colit colus fercula gallus.

Feasts, and that they are a consequence of the lunar cycle of 19 years, and of the seven days of the week, whence the key of the first year is 26. For the second, 19 is to be added, and the amount is the key if it do not exceed 40; if it does, then 30 is to be written off and the remainder is the key; 26 and 19 make 45, 15 therefore is the key of the second year, as is seen at p. 9, and so on.

The Calendar shows the places of the Claves for each Feast, and, as Durandus observes, must always be on the same day of the week and have the same Sunday letter.

These lines are in Durandus more accurately:—

Ultima g (et) prima Jani Martisque secunda,
Aprilis terna tibi signat et ultima clavem.

[j] Durandus gives the verse:—

Si tribus adjunctis Domini diviseris annos,
Per ter quinque datur indictio certificata.

"Est autem indictio," says Durandus, "spatium temporis quo Romanus princeps tributum gentibus indicebat," probably, therefore, centum is a mistake for censum.

Dum redit October. Indiction began on the 24th of September 8 Kal. October, seven days before October, which is apparently the meaning of Quatuor atque tribus, &c.

[k] Ducange, 2, 1481. Days on which it was not proper to be bled. The days mentioned at the head of each month in the Calendar. Ducange, quoting Ugutius:—"In quolibet mense dicuntur duo dies mali Ægyptiaci, quia ab Ægyptiacis fuerunt inventi. Ægyptii enim comperientes quod in aliqua hora dierum illorum non erat bonum sanguinare; id est, sanguinem minuere, ne aliquod opus incipereter, illos dies vocaverunt." S. Augustine blames this nonsense in Ep. ad Galat. c. 4, and it was forbidden in one of the early documents on Penance.

Durandus, 8, 1, 20, explains these verses which he gives as follows:—

Augurior decies audito lumine clangor,
Liquit olens abies coluit colus excute gallum.

Each word belongs to a month, and the first and second syllables give the days, the first reckoned from the beginning of the month, the others from the end. Thus, in January, Au means the First as A is first in the Alphabet, and gu the Seventh, as g is the seventh letter, and the verse is accordingly "Prima dies mensis et septima truncat ut ensis," and so on for the others.

Different verses with the same meaning and some explanations are given in Bede, 1, 242, and the following pages of the edition of Basle, 1563, where also the unlucky hour of each of the days is given. Ducange, quoting William of Newburgh, men-

¶ *Pro solsticiis.*

Hæc duo solstitia faciunt Cancer Capricornus,
Sed noctes æquant Aries cum Libra diebus.

¶ *Pro observatione jejunorum.*

Petrus et Andreas Paulus cum Symone Judas,
Ut jejunemus nos admonet atque Mattheus,
[l] Fiat Domini Penthe: que Johan Lau. Sumptio sancta,
Sed cum prædictis addes sanctos simul omnes.
Horum vigiliis jejunes Luceque Marci.

¶ *Pro quatuor temporibus.*

[m] Post penth. cru. lu. ci. scio quatuor tempora anni.

¶ *Pro festis mobilibus inveniendis.*

[n] Post epy. tres pri tres di. pasch. Domini fit.
In Septuagesima tres sunt dominicæ cir. esto exurge.
In Quadragesima sex In. re. o. le in do.
In tempore paschali sex Re qua mi ju can vo.

Lunæ post rogationes celebrantur, jovis sequens ascensio Domini, secunda dominica post celebratur Penthe. Et in oct festum *sanctissimæ Trinitatis æstivalis, et jovis sequenti festum sanctissimi sacramenti, et dominica proximior adventu festum Trinitatis hiemalis, et inter illa festa Trinitatis celebrantur Hystoriæ. Versus pro hystoriis fiendis.*

India dat bursas auratas ad data clausas.

Nota quod sunt septem hystoriæ post Trinitatem aestivalem quæ sunt celebrandæ *infra Trinitatem hiemalem* i *est* Deus omnium, ii In principio, iii Si bona, iiii Peto Domine, v Adonai, vi Adaperiat, vii Vidi Dominum. *Quælibet hystoria habet tot dominicas quota est in ordine alphabeti cujuslibet dictionis Hujus versus* India dat. *Ut supra.*

FINIS.

tions that Richard I. was crowned on the 3rd of September, and the popular mind seems to have connected the unlucky day with the massacre of the Jews which followed.

[l] Lau and Sumptio indicate the days of S. Laurence and the Assumption.

[m] After Pentecost cru., that is Holy Cross Day, lu. S. Lucy's Day, ci. cineres Ash-Wednesday.

[n] In Septuagesima. Cir. circumdederunt me, the Officium or Introit for that day. Esto exurge—wrongly placed, because exurge is the beginning of the Officium for Sexagesima, and esto for Quinquagesima. Invocavit Reminiscere, Oculi, Lætare, Judica are the first words of those for Lent and the Sundays generally known by these names. Domine also for Palm Sunday, Resurrexi for Easter Day, Quasi modo, Misericordia, Jubilate, Cantate, Vocem for the weekly Masses in Easter time, On Monday after Vocem begin the Rogation Days, on Thursday following Ascension Day, &c.

The Hystoriæ relate to the reading of Holy Scripture in the Autumn at the Breviary Service, and record the ancient rule of the Church, which had been departed from in practice, as Holy Scripture was gradually excluded by the multiplication of Saints' Days.

Below the Calendar in the months from June to October are words which indicate the contents of the Hystoriæ and the words by which they are known.

The first for June is:—Post personas tres librum Regum dare debes. After the Feast of Holy Trinity the First Book of Kings (First Book of Samuel in our Bible,) is to be read, and then follow the words Deus Omnium.

The First Lesson at Matins for the First Sunday after Trinity is the first chapter of the First of Samuel, and then follows the Responsory, Deus Omnium exauditor est, et ipse misit angelum suum, et tulit me de ovibus patris mei, et unxit me unctione misericordiæ suæ.

Versus. Dominus qui eripuit me de ore leonis, et de manu bestiæ, liberavit me et unxit (me unctione misericordiæ suæ).

The Breviary gives six weeks for to read the four Books of Kings, verse "India," &c., three; and so on with the others.

In Principio is the beautiful Anthem on Wisdom, following the first words of Ecclesiasticus. Here the Breviary gives three weeks and the verse "India dat," &c. but one.

Then follows Job with the Responsory from his words, Job ii. 10 and i. 21, 22. Here the Breviary gives one week and the Verse two.

Tobit follows in a fortnight with the Responsory Peto. Here the Breviary gives two weeks and the Verse three.

Then Judith, Adonai. The Breviary and Verse agreeing.

Then follow Machabees, Adaperiat. The Breviary giving three weeks and the Verse two.

At the end of October Ezekiel, Vidi. The Breviary gives three weeks and the Verse two.

The rules for the Sundays which govern the weekly reading of the Old Testament in the Autumn are complex. We have noted the differences between the Services set out in the Breviary and those indicated by this verse, which possibly may have been framed according to Continental rather than English customs, without attempting to explain them.

It may be well to mention that Aspiciens is the name for the First Sunday in Advent, and Domine ne in Ira for the First Sunday after the octave of Epiphany.

JANUARIUS.

Annus habet duodecim Menses, Ebdomadas LII., *et Diem unum, et habet Dies* CCCLXV.

KL *Januarius habet Dies* XXXI., *Luna* XXX. *et Horas* VI.
Nox habet Horas XVI., *Dies vero* VIII.

Prima dies mensis et septima truncat ut ensis.

3	A	*Januarii.*		*Circumcisio Domini minus duplex ix lectionum*, 78.	1
	b	4	N.	Octa. Sancti Stephani prothomartyris iij lectionum.	2
11	c	3	N.	Octa. Sancti Johannis apostoli et evangelistæ iij lect.	3
	d	pridie	N.	Octa. Sanctorum Innocentium martyrum iij lectionum.	4
19	e	*Nonis.*		Octa. Sancti Thomæ mart. et S Edwardi regis et conf.	5
8	f	8	Id.	*Epiphania Domini festum principale duplex ix lect.*, 81.	6
	g	7	Id.	Claves Septuagesimæ.	7
16	A	6	Id.	Luciani presbyteri et sociorum memoria tantum.	8
5	b	5	Id.		9
	c	4	Id.		10
13	d	3	Id.	Sol in Aquario.	11
2	e	pridie	Id.	[Mediæ lect. de Sancto Hylario, 87.	12
	f	*Idibus.*		Octa. Epyphaniæ. Invitatorium triplex novem lectionum.	13
10	g	19	Kl.	*Februarii.* Felicis presb. et mart. Inv. s. iij lect., 674.	14
	A	18	Kl.	Mauri abbatis. Invitatorium simplex iij lectionum, 677.	15
18	b	17	Kl.	Marcelli papæ et mart. Inv. simplex iij lect., 678.	16
7	c	16	Kl.	Sulpicii episcopi et confessoris, 679. Sancti Antonii conf.	17
	d	15	Kl.	Priscæ virginis et mart. Inv. s. iij lect. 680. Prima LXX.	18
15	e	14	Kl.	*Vulstani episcopi et confessoris ix lect. de communi*, 682.	19
4	f	13	Kl.	*Sanctorum Fabiani et Sebastiani martyrum ix lect.*, 683.	20
	g	12	Kl.	*Agnetis virginis et martyris ix lectionum*, 685.	21
12	A	11	Kl.	*Vincentii martyris novem lectionum*, 686.	22
1	b	10	Kl.		23
	c	9	Kl.		24
9	d	8	Kl.	*Conversio Sancti Pauli. Inv. triplex ix lect.* Memoria	25
	e	7	Kl.	de Sancto Prejecto. duplex, 688.	26
17	f	6	Kl.	Juliani episcopi et confessoris. Inv. duplex iij lect., 692.	27
6	g	5	Kl.	Agnetis secundo. Inv. duplex iij lect., 693. Claves XL.	28
	A	4	Kl.		29
14	b	3	Kl.	Batildis reginæ virginis non mart. Invitatorium simplex	30
3	c	pridie	Kl.	[iij lectionum, 694.	31

In Jano claris calidisque cibis potiaris.
Atque decens potus post fercula sit tibi notus.
Lædit enim medo tunc potus vel bene credo.
Balnea tunc intres et venam scindere cures.

Pocula Janus amat, 13.
SS. Wulstan, Fabian, Agnes, Vincent, and S. Paul, black, H, 57
S. Anthony omitted, H, 92, 94.
The Calendar is printed from 97.

FEBRUARIUS.

KL *Februarius habet Dies* XXVIII., *Luna* XXIX.
Nox habet Horas XIV., *Dies vero* X.

Quarta subit mortem, prosternit tertia fortem.

	d	*Februarii.*		Brigidæ virginis et martyris. Inv. simplex iij lect., 695.	1
11	c	4	N.	*Purificatio beatæ Mariæ Majus duplex novem lect.*, 696.	2
19	f	3	N.	Blasii episcopi et martyris. Inv. duplex trium lect., 706.	3
8	g	pridie	N.		4
	A	*Nonis.*		*Agathe virginis et martyris novem lect.*, 707. [lect., 709.	5
16	b	8	Id.	Sanctorum Vedasti et Amandi episc. Inv. simplex trium	6
6	c	7	Id.	Ubicunque prima luna fuerit post festum Agathæ,	7
	d	6	Id.	proxima dominica sequenti erit dominica, XL.	8
13	e	5	Id.	Sol in Piscibus.	9
2	f	4	Id.	Scolastice virginis. Invitatorium simplex iij lect., 710.	10
	g	3	Id.	Translatio Sanctæ Fredeswidæ virginis.	11
10	A	pridie	Id.		12
	b	*Idibus.*			13
18	c	16	Kl.	*Martii.* Valentini episcopi et martyris. Invitat. simplex	14
7	d	15	Kl.	[iij lectionum, 711.	15
	e	14	Kl.	Julianæ virginis et martyris. Inv. simplex iij lect., 712.	16
15	f	13	Kl.		17
4	g	12	Kl.		18
	A	11	Kl.		19
12	b	10	Kl.		20
1	c	9	Kl.	Ultima Septuagesimæ.	21
	d	8	Kl.	*Cathedra Sancti Petri. Inv. triplex ix lectionum*, 713.	22
9	e	7	Kl.		23
	f	6	Kl.	*Mathiæ apostoli. Inv. duplex, ix lect.*, 715, si bissextus	24
17	g	5	Kl.	fuerit quarta die a cathedra Sancti Petri fiat festum	25
6	A	4	Kl.	Sancti Mathiæ et f litera bis numeretur.	26
	b	3	Kl.		27
14	c	pridie	Kl.		28

Post cineres, neuma, post Crucem, postque Luciam
Mercurii, Veneris, Sabbati, jejunia fient.

Nascitur occulta Febris Februario multa.
Potibus et escis si caute minuere velis.
Tunc cave frigora. de pollice funde cruorem.
Suge favum mellis, pectoris qui morbos curabit

Et Februus algeo clamat, 13.
S. Agatha and S. Peter's Chair, black, H, 57.
Omit S. Frideswide, H, 92, 94.

MARTIUS.

KL *Martius habet Dies* XXXI., *Luna* XXX.
Nox habet Horas XII., *Dies vero* XII.

Primus maudentem disrumpit, quarta bibentem.

3	d	*Martii.*	*Davidis episcopi et confessoris ix lectionum*, 717.	1
	e	6 N.	*Cedde episcopi et confessoris ix lectionum*, 718.	2
11	f	5 N.		3
	g	4 N.		4
19	A	3 N.		5
8	b	pridie N.		6
	c	*Nonis.*	Sanctarum Perpetuæ et Felicitatis vir. et m., iij lect., 719.	7
16	d	8 Id.		8
5	e	7 Id.		9
	f	6 Id.		10
13	g	5 Id.	Claves paschæ. Sol in ariete. Equinoctium vernale.	11
2	A	4 Id.	*Gregorii pape et confessoris* inferius duplex ix lect., 722.	12
	b	3 Id.	Ultimum Quadragesimæ.	13
10	c	pridie Id.	Post istum locum non potest esse initium XL.	14
	d	*Idibus.*		15
18	e	17 Kl.	*Aprilis.* Introitus Noe in archam.	16
7	f	16 Kl.	Patricii episcopi et confessoris ix lectionum, 720.	17
	g	15 Kl.	*Eduuardi regis et martyris ix lectionum*, 723.	18
15	A	14 Kl.		19
4	b	13 Kl.	*Cuthberti episcopi novem lectionum*, 724.	20
	c	12 Kl.	*Benedicti abbatis novem lectionum*, 725.	21
12	d	11 Kl.	Primum pascha.	22
1	e	10 Kl.	*Hic Adam creatur.*	23
	f	9 Kl.		24
9	g	8 Kl.	*Annunciatio dominica minus duplex novem lectionum*, 726.	25
	A	7 Kl.		26
17	b	6 Kl.	*Resurrectio Domini. principale duplex festum.*	27
6	c	5 Kl.		28
	d	4 Kl.		29
14	e	3 Kl.		30
3	f	pridie Kl.		21

Martius humores gignit variosque dolores.
Sume cibum pure : cocturas si placet vre.
Balnea sunt sana, sed quæ superflua vana.
Vena nec abdenda, nec potio sit tribuenda.

Martius arva fodit de vite superflua demit, 13.
SS. David, Chad, Gregory, Edward, Cuthbert, and Benedict, black, H, 57.
S. Patrick, red, 94, SRM.
Claves paschæ, 17 Kal. April, H, 92, erroneously.

APRILIS.

KL *Aprilis habet Dies* XXX., *Luna* XXIX.
Nox habet Horas X., *Dies vero* XIV.

Denus et undenus est mortis vulnere plenus.

	g	*Aprilis.*			1
11	A	4	N.		2
	b	3	N.	*Richardi episcopi et confessoris ix lect.*, 730.	3
19	c	pridie	N.	*Ambrosii, episc. et doct.* inferius duplex ix lect., 733.	4
8	d	*Nonis.*			5
16	e	8	Id.		6
5	f	7	Id.		7
	g	6	Id.		8
13	A	5	Id.		9
2	b	4	Id.		10
	c	3	Id.	Sol in Tauro.	11
10	d	pridie	Id.		12
	e	*Idibus.*			13
18	f	18	Kl.	*Maii.* Sanctorum Tyburcii Valeriani et Maximi mart.,	14
7	g	17	Kl.	Claves Rogationum, [iij lect., 734.	15
	A	16	Kl.		16
15	b	15	Kl.		17
4	c	14	Kl.		18
	d	13	Kl.	Alphei episcopi et martyris iij lectionum, 735.	19
2	e	12	Kl.		20
1	f	11	Kl.		21
	g	10	Kl.		22
9	A	9	Kl.	*Georgii mart.* inferius duplex trium lectionum cum re-	23
	b	8	Kl.	[gimine chori, 736.	24
17	c	7	Kl.	*Marci evangeliste* iij lectionum inferius duplex. Letania	25
6	d	6	Kl.	[Major. Ultimum Pascha, 737.	26
	e	5	Kl.		27
14	f	4	Kl.	*Vitalis mart. iij lect., cum regimine chori*, 739.	28
3	g	3	Kl.	Egressus Noe de archa.	29
	A	pridie	Kl.	*Depositio Sancti Erkanwaldi episc. London. dyocesis.*	30

Saepe probatur vere vires Aprilis habere.
Cuncta renascuntur, pori tunc aperiuntur.
In quo scalpescit corpus, sanguis quoque crescit.
Ergo soluatur venter cruorque minuatur.

Aprilis florida nutrit, 13.
SS. Richard, Ambrose, and Vitalis, black, H, 57.
S. Erkenwald is omitted in H, 92, 94, and is black in 57.

MAYUS.

KL *Mayus habet Dies* XXXI., *Luna* XXX.
Nox habet Horas VIII., *Dies vero* XVI.

Tercius occidit et septimus ora relidit.

11	b	*Maii.*		*Apostolorum Philippi et Jacobi inferius dup. iij lect.*, 740.	1
	c	6	N.		2
19	d	5	N.	*Inventio Sanctæ Crucis minus dup. trium lect.* Memoria	3
8	e	4	N.	[de martyribus Alexandro et Eventio, 742.	4
	f	3	N.		5
16	g	pridie	N.	*Johannis ante Portam Latinam. Inv. trip. iij lect.*, 745.	6
5	A	*Nonis.*		*Johannis episc. et conf. de Beverlaco iij lect. cum regimine*	7
	b	8	Id.	[*chori*, 747.	8
13	c	7	Id.	Translatio Sancti Nicolai cum regimine chori.	9
2	d	6	Id.	Sanctorum Gordiani et Epimachi martyrum iij lect., 748.	10
	e	5	Id.		11
10	f	4	Id.	Sanctorum Nerei, Achillei, atque Pancratii, iij lect., 749.	12
	g	3	Id.	Sol in Geminis.	13
18	A	pridie	Id.	Nota quod festum Translationis Sancti Cedde episcopi sem-	14
7	b	*Idibus.*		per debet celebrari dominica proxima ante Ascensionem	15
				Domini cum regimine chori.	
	c	17	Kl.	*Junii.*	16
15	d	16	Kl.		17
4	e	15	Kl.		18
	f	14	Kl.	*Dunstani episc. et conf. ix lect.* Memoria de Sancta Po-	19
12	g	13	Kl.	[tentiana, 750.	20
1	A	12	Kl.		21
	b	11	Kl.		22
9	c	10	Kl.		23
	d	9	Kl.	*Festum Sancti Salvatoris.*	24
17	e	8	Kl.	*Aldelmi episc. et conf.* medie lect. de Sancto Urbano ix	25
6	f	7	Kl.	*Augustini Anglorum apostoli ix lect.*, 753. [lect., 751.	26
	g	6	Kl.		27
14	A	5	Kl.	Germani episcopi et confessoris iij lectionum, 755.	28
3	b	4	Kl.		29
	c	3	Kl.		30
11	d	pridie	Kl.	Petronille virginis non martyris iij lectionum cum extra	21
				[octavam Sancte Trinitatis contigerit, 756.	

Mayo secure laxari sit tibi curæ.
Scindatur vena, sed balnea dentur amœna.
Cum calidis rebus sint fercula seu speciebus.
Potibus astricta sit salvia cum benedicta.

Ros et flos nemorum Maio sunt fomes amorum, 13.

Holy Cross, SS. John Port. Latin., John of Beverley, Dunstan, the Holy Saviour, and SS. Aldhelm and Augustin, black, 57.

SS. John of Beverley, Dunstan, and Aldhelm black in H, and the Holy Saviour not inserted, it is black in 55P.

S. Nicholas omitted in 92, and the Rubric about S. Chad in H.

JUNIUS.

KL *Junius habet Dies* XXX., *Luna* XXIX.
Nox habet Horas VI., *Dies vero* XVIII.

Denus pallescit, quindenus federa nescit.

	c	*Junii.*	Nichomedis martyris iij lectionum, 757.	1
19	f	4 N.	Sanctorum Marcellini et Petri martyrum. Invitat. duplex	2
8	g	3 N.	[iij lectionum, 758.	3
16	A	pridie N.		4
5	b	*Nonis.*	Bonifacii sociorumque ejus martyrum. Invitat. duplex	5
	c	8 Id.	[iij lectionum, 759.	6
13	d	7 Id.		7
2	e	6 Id.	Sanctorum Medardi et Gildardi confessorum iij lect., 761.	8
	f	5 Id.	*Translatio Sancti Edmundi mart.* mediæ lect. de martyri-	9
10	g	4 Id.	[bus Primo et Feliciano. Inv. triplex ix lect., 762.	10
	A	3 Id.	*Barnabæ apostoli. Inv. triplex, ix lect.*, 764.	11
18	b	pridie Id.	Sanctorum Basilidis, Cyrini, et Naboris, iij lect., 765.	12
7	c	*Idibus.*	Sol in Cancro. Solsticium.	13
	d	18 Kl.	*Julii.* Basilii episcopi et confessoris iij lectionum, 766.	14
15	e	17 Kl.	Sanctorum Viti et Modesti atque Crescentiæ iij lect., 767.	15
4	f	16 Kl.	Translatio Sancti Richardi, mediæ lect. de Sancti Cirico,	16
	g	15 Kl.	[et Julita ix lectionum, 769.	17
12	A	14 Kl.	Sanctorum Marci et Marcelliani. Inv. dup. iij lect., 770.	18
1	b	13 Kl.	Sanctorum Gervasii et Prothasii. Inv. dup. iij lect., 771.	19
	c	12 Kl.	*Translatio Sancti Edwardi regis et mart. ix lect.*, nisi	20
9	d	11 Kl.	[factæ fuerint in XL, 774.	21
	e	10 Kl.	*Albani prothomartyris ix lect*, 775. [777.	22
17	f	9 Kl.	Etheldredæ virginis iij lectiones cum nocturno. Vigilia,	23
6	g	8 Kl.	*Nativitas Sancti Johannis Baptiste minus dup. ix lect.*, 780.	24
	A	7 Kl.		25
14	b	6 Kl.	Sanctorum Johannis et Pauli. Inv. duplex iij lect., 783.	26
3	c	5 Kl.	[784.	27
	d	4 Kl.	Leonis papæ et confessoris iij lect. cum nocturno. Vigilia,	28
11	e	3 Kl.	*Apostolorum Petri et Pauli minus duplex ix lect.*, 787.	29
	f	pridie Kl.	*Commemoratio Sancti Pauli. Inv. triplex ix lect.*, 790.	30

Post Personas tres librum Regum dare debes. Deus Omnium.

In Junio gentes potabit medo bibentes
Atque novellarum fuge potus cervisiarum.
Ne noceat colera, valet hec refectio vera.
Lactucæ frondes ede, jejunus bibe fontes.

Dat Junius fœna, 13.
SS. Edmund, Edward, Alban, and S. Paul, black, H, 57, as also S. Barnabas in 57.
S. Alban, black, 55P.

JULIUS.

KL Julius habet Dies xxxi., Luna xxx.
Nox habet Horas viii., *Dies vero* xvi.

Tredecimus mactat Julii, denus labefactat.

19	g	*Julii.*		Octa. Sancti Johannis Baptistæ. Inv. dup. iij lect., 792.	1
8	A	6	N.	*Visitatio Beatæ Mariæ duplex* memoria [a] de martyribus [a]	2
	b	5	N.	[sub silentio, 793.	3
16	c	4	N.	*Translatio et Ordinatio Sancti Martini ix lect.*, 800.	4
5	d	3	N.		5
	e	pridie	N.	Octa. apostolorum Petri et Pauli. Inv. dup. ix lect., 803.	6
13	f	*Nonis.*		*Translatio Sancti Thomæ mart. ix lect.* Dominica prima	7
2	g	8	Id.	post festum translationis Sancti Thomæ celebratur fes-	8
	A	7	Id.	tum reliquiarum, ix lectionum, 806.	9
10	b	6	Id.	Sanctorum Septem Fratrum mart. Inv. dup. iij lect., 807.	10
	c	5	Id.	*Translatio Sancti Benedicti abb.* ix lect. nisi factæ fuerunt	11
18	d	4	Id.	[in xl. tunc fiant iij lect. et inv. dup. [b] iij lect., [b] 808.	12
7	e	3	Id.		13
	f	pridie	Id.	Sol in Leone. Dies caniculares.	14
15	g	*Idibus.*		*Translatio Sancti Swithini sociorumque ejus ix lect.*, 809.	15
4	A	17	Kl.	*Augusti.* Translatio Sancti Osmundi novem lect., 811.	16
	b	16	Kl.	Kenelmi regis et martyris. Inv. duplex, iij lect., 813.	17
12	c	15	Kl.	Arnulphi episcopi et martyris iij lectionum, 814.	18
1	d	14	Kl.		19
	e	13	Kl.	*Margaretæ virg. et mart. ix lect.*, 815.	20
9	f	12	Kl.	Praxedis virginis non martyris iij lectionum, 816.	21
	g	11	Kl.	*Mariæ Magdalenæ Inv. triplex ix lect.*, 817. [c]	22
17	A	10	Kl.	Apollinaris episcopi et martyris iij lectionum, 821.	23
6	b	9	Kl.	Christinæ virginis et mart. iij lect. cum noc. Vigilia, 822.	24
	c	8	Kl.	*Jacobi apostoli inferius duplex ix lect.*, 823. [d]	25
14	d	7	Kl.	*Annæ matris Mariæ. Inv. triplex novem lect.*, 825.	26
3	e	6	Kl.	Sanctorum Septem Dormientium m. Inv. d. iij lect., 826.	27
	f	5	Kl.	Sansonis episcopi. Inv. duplex, iij lectionum, 828. [e]	28
11	g	4	Kl.	Sanctorum Felicis et Fausti. Inv. duplex iij lect., 831.	29
19	A	3	Kl.	Sanctorum Abdon et Sennes mart. Inv. dup. iij lect. 832.	30
	b	pridie	Kl.	Germani episcopi et confessoris iij lectionum, 833.	31

Et post Sansonem [f] sapientiam [f] da Salomonem. In principio.

Qui vult solamen Julio probet hoc medicamen.
Venam non scindat, nec ventrem potio ledat.
Somnum compescat, et balnea cuncta pavescat.
Prodest recens unda, allium cum salvia munda.

Julio resecatur avena, 13.
[a] Possibly SS. Processus and Martinianus and S. Swithin, 797.
[b] These words seem inserted by mistake.
[c] Memoria of S. Wandragesil.
[d] Memoria of SS. Christopher and Cucufatus.
[e] Memoria of S. Pantaleon, and Mass of S. Pantaleon, 829.
[f] Should be "sapientem."
SS. Martin, Thomas, Benedict, Swithin, and Margaret, black, 57,
SS. Martin, Benedict, and Swithin, black, H.
S. Martin and S. Benedict, black, 55P.
H and 55P, and probably others, have the Feast of Relics red.

AUGUSTUS.

KL *Augustus habet Dies* XXXI., *Luna* XXX.
Nox habet Horas X., *Dies vero* XIV.

Prima necat fortem, perditque secunda cohortem.

8	c	*Augusti*	*Ad Vincula Sancti Petri. Inv. triplex, ix lect.*, 834.[a]	1
16	d	4 N.	Stephani papæ et martyris. Inv. duplex, iij lect., 837	2
5	e	3 N.	*Inventio Sancti St phani prothomartyris, ix lect.*, 838.	2
	f	pridie N.		4
13	g	*Nonis.*	Oswaldi regis et martyris. Inv. dup. iij lectionum, 840.[b]	5
2	A	8 Id.	*Transfiguratio Domini dup.* memoria de martyribus, 841.[c]	6
	b	7 Id.	*Festum Nominis Jesu, dup. majus ix lect.*, 846. Donati, [episcopi et martyris memoria tantum, 853.	7
10	c	6 Id.	Ciriaci sociorumque ejus mart. memoria tantum, 854.	8
	d	5 Id.	Romani martyris memoria tantum. Vigilia, 856.	9
18	e	4 Id.	*Laurentii martyris. Inv. triplex ix lectionum*, 858.	10
7	f	3 Id.	Tyburtii martyris memoria tantum, 860.	11
	g	pridie Id.		12
15	A	*Idibus.*	Ipoliti sociorumque ejus martyrum ix lectionum, 861.	13
4	b	19 Kl.	*Septembris.* Octa. Jesu. Eusebii presb. et conf. Vigilia, 863.	14
	c	18 Kl.	*Assumptio Beatæ Mariæ virginis majus dup. et principale,* [865.	15
12	d	17 Kl.	Sol in Virgine. Equinoctium.	16
1	e	16 Kl.	Octa. Sancti Laurentii memoria tantum, 875.	17
	f	15 Kl.	Agapiti martyris memoria tantum, 877.	18
9	g	14 Kl.	Magni martyris memoria tantum, 878.	19
	A	13 Kl.		20
17	b	12 Kl.		21
6	c	11 Kl.	Octa. Sanctæ Mariæ ix lect. memoria de sanctis, 878.[d]	22
	d	10 Kl.	Sanctorum Thimothei et Appollinaris cum noc. Vigilia, 881.	23
14	e	9 Kl.	*Bartholomei apostoli inferius duplex ix lectionum*, 881.[e]	24
3	f	8 Kl.		25
	g	7 Kl.		26
11	A	6 Kl	Ruffi martyris. Invitatorium duplex iij lectionum, 883.	27
19	b	5 Kl.	*Augustini episcopi et doctoris. Inv. triplex ix lect.*, 884.[f]	28
	c	4 Kl.	*Decollatio Sancti Johannis Baptistæ. Inv. trip. ix lect.*, 886.[g]	29
8	d	3 Kl.	Sanctorum Felicis et Adaucti, m. Inv. dup., iij lect., 889.	30
	e	pridie Kl.	Cuthberge virginis non martyris. Inv. dup. iij lect , 890.	31

Post Augustinum doctorem Job lege justum. Si bona.
Thobiam dictum post Prothum atque Hiacinctum. Peto Domine.

Quisquis sub Augusto vivat medicamine justo.
Raro dormitet, æstum coitum quoque vitet.
Balnea non curet, nec multum comestio duret.
Nemo laxari debet, vel flebothomari.

Augustus Spicas, 13.
[a] Memoria de martyribus (SS. Machabæorum ?).
[b] Festum nivis, 55P, black.
[c] Sixti Felicissimi et Agapiti, 845.
[d] Timothei et Symphoriani.
[e] Memoria de Sancti Audoeno.
[f] Memoria de Hermete.
[g] De Sancta Sabina, 885.
S. Peter's Chains, S. Stephen, Transfiguration, S. Augustin, and S. John the Baptist, black, 57.
S. Stephen and Transfiguration, black, H.
Name of Jesus not inserted in H and 92, nor its octave in 94.

SEPTEMBER.

KL *September habet Dies* XXX., *Luna* XXIX.
Nox habet Horas XII., *Dies vero* XII.

Ternus Septembris et denus fert mala membris.

16	f	*Septembris.*		*Egidii abbatis* ix lect. Mediæ lect. de Sancto Prisco, 891.	1
5	g	4	N.		2
	A	3	N.	[nisi factæ in XL, 893.	3
13	b	pridie	N.	*Translatio Sancti Cuthberti episcopi et confessoris* ix lect.	4
2	c	*Nonis.*		Bertini abbatis et confessoris trium lect. cum noc., 894.	5
	d	8	Id.		6
10	e	7	Id.		7
	f	6	Id.	*Nativitas Beatæ Mariæ virginis*, 895.	8
18	g	5	Id.	Gorgonii martyris memoria tantum, 900.	9
7	A	4	Id.		10
	b	3	Id.	Sanctorum Prothi et Jacincti mart. memoria tantum, 901.	11
15	c	pridie	Id.		12
4	d	*Idibus.*		Sol in Libra.	13
	e	18	Kl.	*Octobris. Exaltatio S. Crucis* mi. dup. nov. lect. med. lect. de SS. Cornelio et Cypriano, 901. Æquinoctium Autumnale et finiunt dies caniculares.	14
12	f	17	Kl.	Octa Beatæ Mariæ. Invitatorium triplex ix lect., 905. [Memoria de Sancto Nichomede.	15
1	g	16	Kl.	Edithæ vir. non mart. ix lect. mediæ lect. de mart., 906.	16
	A	15	Kl.	Lamberti episcopi et mart. Invit. simplex, iij lect., 907.	17
9	b	14	Kl.	*Observa mensis noni Jejunia semper.*	18
	c	13	Kl.	*Post Exaltatam feria quarta Crucem.*	19
17	d	12	Kl.	Vigilia, 909. [Memo. de S. Laudo ep. et conf.	20
6	e	11	Kl.	*Mathei apostoli et evangelistæ.* Inferius dup. ix lect., 910.	21
	f	10	Kl.	Mauricii sociorumque ejus martyrum ix lectionum, 912.	22
14	g	9	Kl.	Teclæ, virginis non martyris iij lect. cum nocturno, 913.	23
3	A	8	Kl.		24
	b	7	Kl.	Firmini episcopi et martyris. Invit. simplex iij lect., 914.	25
11	c	6	Kl.	Cypriani epi. et Justinæ virginis. Inv. dup. iij lect., 915.	26
19	d	5	Kl.	Sanctorum Cosmæ et Damiani mart. Invitat. duplex iij	27
	e	4	Kl.	[lect., 917.	28
8	f	3	Kl.	*Michaelis archangeli.* Inferius duplex ix lectionum, 918.	29
	g	pridie	Kl.	*Hieronimi presb. et doctoris.* Inferius duplex ix lect., 921.	30

Subjungas Judith post Vigiliamque Mathei. Adonay.
Post Sanctum Cosmam des hystoriam Machabeo. Adaperiat.

Fructus maturi Septembris sunt valituri.
Et pira cum vino, panis cum lacte caprino.
Aqua de urtica tibi potio fertur amica.
Tunc venam pandas, species cum semine mandas.

September conterit uvas, 13.
SS. Giles, Cuthbert, and Jerom, black, H, 57.
SS. Edith and Maurice, red in 94.
SS. Cornelius and Cyprian omitted in H, 92.
S. Priscus omitted in 55P.

OCTOBER.

KL *October habet Dies* XXXI., *Luna* XXX.
Nox habet Horas XIV., *Dies vero* X.

Tertius et denus est sicut mors alienus.

16	A	*Octobris.*	*SS. Remigii, Germani, Vedasti, et Bavonis, episcoporum*	1
			[*ix lect.*, mediæ lect. de Sancto Meloro, 923.	
5	b	6 N.	[a] Thomæ Herfordensis episcopi et confessoris ix lect. mediæ	2
13	c	5 N.	[lect. de Sancto Leodegario, 924.	3
2	d	4 N.		4
	e	3 N.		5
10	f	pridie N.	Fidis virginis et martyris. Invitat. simplex iij lect., 926.	6
	g	*Nonis.*	Sanctorum Marci et Marcelliani. Invit. dup. iij lect., 927.	7
18	A	8 Id.		8
7	b	7 Id.	*Dyonisii sociorumque ejus ix lectionum*, 928.	9
	c	6 Id.	Gereonis sociorumque ejus mart. Invit. dup. iij lect., 931.	10
15	d	5 Id.	Nichasii sociorumque ejus mart. Invit. dup. iij lect., 932.	11
4	e	4 Id.		12
	f	3 Id.	*Translatio Sancti Edwardi regis. Inf. dup. iij lect.*, 933.	13
12	g	pridie Id.	Calixti papæ et mart. Inferius dup. iij lectionum, 935.	14
			[Sol in Scorpione.	
1	A	*Idibus.*	*Vulfranni episcopi et confessoris ix lect.*, 936.	15
	b	17 Kl.	*Novembris. Michaelis in Monte Tumba. Inv. trip. novem*	16
9	c	16 Kl.	*Etheldredæ vir. non mart. novem lect.*, 939. [*lect.*, 937.	17
	d	15 Kl.	*Lucæ evangelistæ. Inferius duplex ix lectionum*, 940. [b]	18
17	e	14 Kl.	*Fredeswidæ virginis non martyris novem lectionum*, 941.	19
6	f	13 Kl.		20
	g	12 Kl.	Sanctarum undecim milium vir. Invit. dup. iij lect., 942.	21
14	A	11 Kl.		22
3	b	10 Kl.	Romani episcopi et confessoris iij lect., cum nocturno, 944.	23
	c	9 Kl.		24
11	d	8 Kl.	*Sanctorum Crispini et Crispiniani* ix lectionum, 945,	25
19	e	7 Kl.	mediæ lect. de Sancto Johanne de Beverlaco episcopo	26
	f	6 Kl.	et confessore. [c]	27
8	g	5 Kl.	*Apostolorum Symonis et Judæ. Inferius dup. ix lect.*, 947.	28
	A	4 Kl		29
16	b	3 Kl.		30
5	c	pridie Kl.	Quintini mart. iij lect. cum nocturno. Vigilia, 949, 952.	31

Post Judam Symonem subjungas Ezechielem. Vidi Dominum.

October vina præbet cum carne ferina.
Necnon aucina caro valet et volucrina.
Quamuis sint sana, tamen est repletio vana.
Quantum vis comede, sed non præcordia læde.

Seminat October, 13.
[a] No service for S. Thomas of Hereford in Sanctorale.
[b] Memoria de Sancto Justo.
[c] Vigil, 946.
SS. Remi, Denys, Wulfran, Michael at Mont St. Michel, Awdry, Frideswide, and Crispin, black, H, 57.
SS. Wulfran and Awdry, black, 8RM.
S. Thomas of Hereford, red in 94, 8RM.
S. John of Beverley omitted in 92.

NOVEMBER.

KL *November habet Dies* xxx., *Luna* xxxi.
Nox habet Horas xvi., *Dies vero* viii.

Scorpius est quintus et tertius est nece cinctus.

	d	*Novembris.*		*Solemnitas Omnium Sanctorum. Majus dup. ix lect.*, 953.	1
13	e	4	N.	*Commemo. Omnium Defunctorum ix lect.* 956, ad vesperas [de S. Maria, fiat meo. de S. Eustachio et sociorum, 959.	2
2	f	3	N.	*Wenefredæ, virginis et martyris ix lectionum*, 960.	3
	g	pridie	N.		4
10	A	*Nonis.*			5
	b	8	Id.	Leonardi, abbatis, novem lectionum, 962.	6
18	c	7	Id.		7
7	d	6	Id.	Sanctorum Quatuor coron. mart. Invit. dup. iij lect., 963.	8
	e	5	Id.	Theodori martyris. Invitatorium simplex iij lect., 964.	9
15	f	4	Id.		10
4	g	3	Id.	*Martini episcopi et confessoris. Inv. trip., novem lect.*, 965.	11
	A	pridie	Id.	Sol in Sagittario. [Mem. de S. Menna, mart.	12
12	b	*Idibus.*		Bricii epis. et con. Invit. duplex iij lect., 967. Mem. [de S. Martino	13
1	c	18	Kl.	*Decembris.* Translatio Sancti Erkenwaldi episcopi, 968.	14
	d	17	Kl.	*Machuti epis. et con. ix lect. mediæ lect. de S. Martino*, 968.	15
9	e	16	Kl.	*Depositio S. Edmundi archiepis. Invit. trip. ix lect.*, 969.	16
	f	15	Kl.	*Hugonis epis. et con. ix lect. mediæ lect. de S. Aniano*, 971.	17
17	g	14	Kl.	Octa. Sancti Martini. Invitatorium duplex iij lect., 673.	18
6	A	13	Kl.		19
	b	12	Kl.	*Edmundi regis et martyris, ix lectionum*, 974.	20
14	c	11	Kl.		21
3	d	10	Kl.	*Cæciliæ virginis et martyris, ix lectionum*, 975.	22
	e	9	Kl.	*Clementis papæ et mart. ix lect.*, 976. Memoria de Sancta [Felicitate virgine.	23
11	f	8	Kl.	Grisogoni martyris. Invit. simplex iij lect., 978.	24
19	g	7	Kl.	*Katherinæ virginis et martyris ix lectionum*, 979.	25
	A	6	Kl.	Lini papæ et martyris. Invit. simplex iij lect., 983.	26
8	b	5	Kl.		27
	c	4	Kl.	[Vigilia, 657.	28
16	d	3	Kl.	Sanctorum Saturnini et Sisinnii iij lectionum, cum noct.	29
5	e	pridie	Kl.	*Andreæ apostoli. Inferius duplex ix lectionum*, 659.	30

Post festum Lini, erit semper Adventus Domini. Aspiciens.

Hoc scire tibi datur quod reuma Novembri curatur.
Quæque nociva vita, tua sint preciosa dieta.
Balnea cum venere tunc nullum constat habere.
Potio sit sana atque minutio bona.

Spoliat virgulta November, 13.

SS. Wenefrid, Martin, Machutus, Edmund the Archbishop, Hugh, Edmund the King, Cicely, and Clement are black in H and 57, All Souls in H and S. Catherine in 57.

S. Brice is red in 94, 8RM, and S. Leonard in 94.

DECEMBER.

KL *December habet Dies* XXXI., *Luna* XXX.
Nox habet Horas XVI., *Dies vero* VIII.

Septimus exsanguis virosus denus ut anguis.

	f	*Decembris.*			1
13	g	4	N.		2
2	A	3	N.		3
10	b	pridie	N.	*Osmundi episcopi et confessoris ix lectionum*, 663.	4
	c	*Nonis.*			5
18	d	8	Id.	*Nicolai, episcopi et confessoris. Invit. triplex ix lect.*, 664.	6
7	e	7	Id.	Octa. Sancti Andreæ apostoli. Invit. trip. iij lect., 667.	7
	f	6	Id.	*Conceptio Beatæ Mariæ. Minus duplex ix lect.*, 668.	8
15	g	5	Id.		9
4	A	4	Id.		10
	b	3	Id.		11
12	c	pridie	Id.		12
1	d	*Idibus.*		Luciæ virginis et martyris ix lectionum, 672.	13
	e	19	Kl.	*Januarii.* Sol in Capricorno. Solstitium hyemale.	14
9	f	18	Kl.		15
	g	17	Kl.	O Sapientia.	16
17	A	16	Kl.	Nullæ deinceps fiant preces ad vesperas.	17
6	b	15	Kl.		18
	c	14	Kl.		19
14	d	13	Kl.	Vigilia.	20
3	e	12	Kl.	*Thomæ, apostoli. Inferius duplex ix lectionum*, 673.	21
	f	11	Kl.		22
11	g	10	Kl.		23
19	A	9	Kl.	Vigilia, 46.	24
	b	8	Kl.	*Nativitas Domini Nostri Jesu Christi. Principale festum*	25
				[*duplex ix lect.*, 47. [a]	
8	c	7	Kl.	*Stephani, prothomartyris. Minus duplex ix lect.*, 61.	26
	d	6	Kl.	*Johannis apostoli et evangelistæ. Minus dup. ix lect.*, 65.	27
16	e	5	Kl.	*Sanctorum Innocentium mart. Minus dup. ix lect.*, 67.	28
5	f	4	Kl.	*Thomæ Cantuariæ archiepiscopi et mart. Minus duplex*	29
	g	3	Kl.	[b] [*ix lect.*, 71.	30
13	A	pridie	Kl.	Silvestri episcopi et confessoris ix lectionum mediæ lect.	31
				[de Nativitate Domini, 77.	

Sanæ sunt membris res calide mense Decembris.
Frigus vitetur, capitalis vena scindatur.
Lotio sit vana, sed vasis potatio cara.
Sit tepidus potus, frigori contrarius totus.

Quærit habere cibum porcum mactando December, 13.
[a] Missa in Aurora. Memoria de Sancta Anastasia, 55.
[b] Sexta die, 74.
S. Osmund, black, H, 57.
SS. Lucy and Sylvester, red in 94, 8RM.

Benedictio *salis et aquæ.*

Benedictio salis et aquæ; [a] *Omnibus Dominicis per annum post primam* [b] *et capitulum,* [b] *fiat benedictio salis et aquæ ad gradum chori a sacerdote hoc modo.* [a]

Exorcizo te creatura salis per Deum ✠ vivum, per Deum ✠ verum, per Deum ✠ sanctum: per Deum qui te per Heliseum prophetam in aquam mitti jussit ut sanaretur sterilitas aquæ: ut efficiaris sal [c] *Hic respiciat sacerdos sal.* [c] exorcizatum, in salutem credentium: et sis omnibus te sumentibus sanitas animæ et corporis: et effugiat atque discedat ab eo loco quo aspersum fueris omnis fantasia et nequitia vel versutia diabolicæ fraudis, omnisque spiritus immundus adjuratus. Per eum qui venturus est judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem.

R. Amen.

Sequitur Oratio sine Dominus vobiscum *sed tantum cum* Oremus.

Oratio.

Immensam clementiam tuam, omnipotens æterne Deus, humiliter imploramus, [d] *Hic respiciat sacerdos sal.* [d] ut hanc creaturam salis quam in usum generis humani tribuisti, bene✠dicere et sanctifi✠care tua pietate digneris, ut sit omnibus sumentibus salus mentis et corporis; ut quicquid ex eo tactum vel respersum fuerit careat omni immunditia omnique impugnatione spiritualis nequitiæ. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Sequitur exorcismus aquæ.

Exorcizo te, creatura aquæ, in nomine Dei ✠ Patris omnipotentis, et in nomine Jesu ✠ Christi Filii ejus Domini nostri, et in virtute Spiritus ✠ Sancti: ut fias aqua exorcizata ad effugandam omnem potestatem inimici; ut ipsum inimicum eradicare et explantare valeas cum angelis suis apostaticis. Per virtutem ejusdem Domini nostri Jesu Christi; qui venturus est judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem.

R. Amen.

Sequitur Oratio sine Dominus vobiscum *sed cum* Oremus.

Oratio.

Deus, qui ad salutem humani generis maxima quæque sacramenta in aquarum substantia condidisti;

[a] Omnibus Dominicis diebus per annum post capitulum, nisi in duplicibus festis et in Dominica Palmarum, a sacerdote hebdomadario, alba et capa serica rubra cum aliis vestibus sacerdotalibus induto, cum diacono et subdiacono albis cum amictibus indutis, subdiacono textum deferente, cum thuribulario et duobus ceroferariis et accolito crucem deferente, omnibus albis cum amictibus indutis et in medio presbyterii ad altare conversis, et etiam cum duobus pueris, quorum alter, scilicet puer qui ad aquam scribitur in tabula, in sale tenendo et aquam benedictam gestando, alter scilicet puer hebdomadarius primus, lector primæ lectionis ad matutinas, librum tenendo, eidem sacerdoti diei ministrent, ad gradum chori, fiat Benedictio Salis et Aquæ hoc modo.—Grad.

[b] in capitulo.—94. capitulum.—98. 4L. non habet 8 RM.

[c] non habent H. 94. 98. 4L. 8RM. 13.

[d] non habent H. 94. 98, 4L. 8RM. 13.

adesto propitius invocationibus nostris, et elemento huic [e] *Hic respiciat sacerdos aquam.*[e] multimodis purificationibus præparato virtutem tuæ benedictionis infunde, ut creatura tua mysteriis tuis serviens ad abjiciendos dæmones morbosque pellendos divinæ gratiæ sumat effectum; ut quicquid in domibus vel in locis fidelium hæc unda resperserit, careat omni immunditia, liberetur a noxa, non illic resideat spiritus pestilens, non aura corrumpens; discedant omnes insidiæ latentis inimici; et si quid est quod aut incolumitati habitantium invidet aut quieti aspersione hujus aquæ effugiat, ut salubritas per invocationem sancti tui nominis expetita, ab omnibus sit impugnationibus defensa. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum.

Hic mittat sacerdos sal in aquam in modum crucis, [f] *ita dicendo sine nota.*[f]

Commixtio salis et aquæ pariter fiat: in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Versus. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Deus, invictæ virtutis auctor, et insuperabilis imperii rex, ac semper magnificus triumphator; qui adversæ dominationis vires reprimis, qui inimici rugientis sævitiam superas; qui hostiles nequitias potens expugnas; te, Domine, trementes et supplices deprecamur ac petimus, ut hanc [g] *Hic respiciat aquam sale mixtam.*[g] creaturam salis et aquæ dignanter accipias, benignus illustres, pietatis tuæ [h] amore [h] sanctifi✠ces; ut ubicunque fuerit aspersa per invocationem sancti tui nominis omnis infestatio immundi spiritus abjiciatur terrorque venenosi serpentis procul pellatur, et præsentia Sancti Spiritus nobis misericordiam tuam poscentibus ubique adesse dignetur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia sæcula sæculorum.[i]

[j] *Dum* [k] *aspergitur*[k] *aqua, cantetur hæc Antiphona.*[j]

Asperges me, Domine, hysopo et mundabor; lavabis me et super nivem dealbabor.

Psalmus. Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam.

Asperges me.

Versus. Et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam.

Asperges me.

Versus. Gloria Patri. Sicut erat.

Repetatur. Lavabis me et super nivem dealbabor.

---

[e] non habent H. 94. 98. 4L 8RM.

[f] privatim, ita dicens.—Grad.

[g] non habent H. 94. 98. 4L. 8RM. 13.

[h] ita 98. 13. more.—H. 92. 94. 97. 8RM. 26. 34.

[i] *Chorus,* Amen.—Grad.

[j] Si duplex fuerit festum in Dominica, extra chorum fiat Benedictio salis et aquæ privatim ante aliquod altare; et Hora Sexta cantata aspergatur. In aliis vero Dominicis diebus, in choro benedicatur, et post [ante—*Proc.* 54] Tertiam aspergatur; nisi in Dominica in Ramis Palmarum; tunc vero sicut in festis duplicibus observetur, licet duplex festum non est.

Peracta Benedictione salis et aquæ, accedat ipse sacerdos ad principale altare, et ipsum stando circumquaque aspergat [in redeundo imprimis aspergat.—*Proc.* 54.] ministros ordinatim: incipiendo ab accolito qui crucem defert: deinde ad gradum chori rediens: ibidem [singulos accedentes—*Proc.* 54.] clericos aspergat, [incipiens a majoribus.—*Proc.* 54.] Tamen si episcopus fuerit præsens, ad eum pertinet aspersio clericorum. Et post aspersionem clericorum, laicos in presbyterio hinc inde stantes aspergat. Dum aspergitur aqua benedicta, cantetur hæc Antiphona, cantore incipiente.—Grad.

[k] ita H. 92. 94. 98. 4L. 8RM. 13. aspergatur.—97. 26.

[a] *Post aspersionem aquæ* [a] *sacerdos ad gradum chori dicat Versum.*[b]

Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

R. Et salutare tuum da nobis.

Sequitur Oratio, sine Dominus vobiscum *sed tantum cum* Oremus.

Oratio.

Exaudi nos, Domine, sancte Pater, omnipotens, æterne Deus, et mittere dignare sanctum angelum tuum de cœlis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet, et defendat omnes habitantes in hoc habitaculo per Christum Dominum nostrum. *Respondetur* Amen.[c]

[d] Benedictio *panis.*

Benedicite.

Respondetur.

Dominus vobiscum,

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Bene✠dic, Domine, istam creaturam panis sicut benedixisti quinque panes in deserto, ut omnes gustantes ex eo recipiant tam corporis quam animæ sanitatem. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. *Amen.*

Aspergaturque aqua benedicta.

Alia Benedictio *panis.*

Versus. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

R. Qui fecit cœlum et terram.

V. Dominus vobiscum,

R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Domine, sancte Pater, omnipotens, æterne Deus, bene✠dicere digneris hunc panem tua sancta spirituali benedictione; ut sit omnibus sumentibus salus mentis et corporis, atque contra omnes morbos et universas inimicorum insidias tutamen. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, panem qui de cœlo descendit et dat vitam et salutem mundo, et tecum vivit et regnat Deus. Per omnia sæcula sæculorum.

Respondetur, Amen.[d]

[a] Hæc Antiphona dicetur in aspersione aquæ benedictæ omnibus Dominicis per annum, præterquam a Pascha usque ad festum Trinitatis. Dicetur etiam in Dominica in Ramis Palmarum et in Dominica in Passione, cum *Gloria Patri* et *Sicut erat.*

A Pascha usque ad festum Trinitatis dicatur hæc Antiphona in aspersione aquæ benedictæ, cantore incipiente Antiphonam. *Vidi aquam egredientem de templo a latere dextro, alleluya. Et omnes ad quos pervenit aqua ista, salvi facti sunt, et dicent alleluya, alleluya.*

Psalmus. *Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.*

Repetatur Antiphona, *Vidi aquam. Gloria Patri. Sicut erat. Et omnes.*

Peracta aspersione aquæ.—26.

Hæc Antiphona dicitur in aspersione aquæ benedictæ, supradicto modo, omnibus dominicis diebus per annum, de quocunque fit servitium, et in Dominica Passionis Domini et in Dominica Palmarum, cum *Gloria Patri,* præterquam a festo Paschæ usque ad festum Sanctæ Trinitatis, post aspersionem aquæ benedictæ,—Grad.

[b] sine *Dominus vobiscum,* hoc modo.—Grad.

[c] Si episcopus in aliqua simplici Dominica exsequatur Officium, tunc ipse, indutus cappa serica cum mitra et baculo, ac omnibus supradictis Ministris, ad benedictionem salis et aquæ chorum solet intrare; qui dum fit benedictio salis et aquæ a sacerdote ut prædicitur ad hoc induto, sese in sedem recipit episcopalem; ibique post aspersionem altaris principalis a prædicto sacerdote factam, tam canonicos quam cæteros clericos ad sedem ipsam accedentes, modo et ordine prænotato, asperget, et tam Versum quam Orationem post Antiphonam, *Asperges,* dicit ibidem. Si vero episcopus exsecutor Officii non fuerit, tunc in habitu chori cum chirothecis tantum et baculo clericos ut supra aspergat, sacerdote prædicto Versum et Orationem post Antiphonam. *Asperges me,* more consueto semper dice‿te.—26.

[d] ex H. 94. 4L. 4PV. 13.

[e] De vita humana *bene instituenda.*

Mane, Deo vitam
commendet vir bonus omnem,
Prædicet et laudes
gratus ubique Deo;
Nocte memor culpæ
relegensque errata diurna
Pœniteat, veniam
postulet, inde cubat.[e]

[f] Benedictio *panis in diebus Dominicis.*

In primis sacerdos legat Evangelium sequens.

In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil. Quod factum est in ipso vita erat, et vita erat lux hominum. Et lux in tenebris lucet, et tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Johannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis: et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti a Patre, plenum gratiæ et veritatis.

Et postea dicat Versum.

Sit nomen Domini benedictum.
R. Ex hoc nunc.
V. Benedicamus Domino.
R. Deo gratias.

Deinde dicat.

Dominus vobiscum,
Et cum spiritu tuo.
Oremus.

Bene✠dic, Domine, creaturam istam panis, sicut benedixisti quinque panes in deserto, ut omnes ex eo gustantes tam corporis quam animæ accipiant sanitatem. In nomine✠ Patris et ✠ Filii et Spiritus ✠ Sancti. Amen.

Tunc aspergatur aqua benedicta super panem et distribuatur.[f]

[e] ex 13.

[f] ex 26.

Hunc sequuntur in Processionalibus, 25, 28, 44, 54.

¶ *Deinde eat processio hoc ordine. In primis procedant ministri virgam manu gestantes locum facientes processioni. Deinde pueri in superpelliciis aquam benedictam gestantes; deinde accolitus crucem ferens; et post ipsum duo ceroferarii pariter incedentes; deinde thuribularius, et post eum subdiaconus; deinde diaconus, omnes albis cum amictibus induti absque tunicis vel casulis, et post diaconum eat sacerdos in simili habitu cum cappa serica, pueris et clericis de secunda forma sequentibus habitu non mutato, non bini et bini, sed ex duabus partibus juxta ordinem quo disponuntur in choro. Et clerici de superiori gradu eodem ordine quo disponuntur in capite (capitulo) habitu non mutato, sed excellentiores sequentur per ordinem, quod in omnibus Dominicis non duplicibus observetur per totum annum. Et exeat processio per ostium presbyterii septentrionale circumiens presbyterium, Episcopus si præsens fuerit mitram gerat et baculum in fine processionis. Sacerdos vero, sive præsens fuerit*

episcopus sive non, in anteriori parte post suos ministros procedat, et in eundo singula altaria aspergat.

¶ *In duplicibus tamen festis quando in Dominica contingunt in procedendo altaria non aspergat sed eat post diaconum in habitu ante dicto. Deinde ab australi parte ecclesiæ per fontes venientes procedant ad crucem, sacerdote cum suis ministris medio suo ordine stante. Ita quod puer deferens aquam et accolitus stent juxta gradum ante crucem. Omnes autem clerici interesse possunt processionibus totius anni, licet nullæ horæ diei precedentis interfuerint.*

¶ *Omnibus Dominicis diebus per totum adventum ante processionem in eundo dicatur hæc sequens Antiphona cantore incipiente hoc modo. Antiphona.*

Missus est angelus Gabriel a Deo in civitatem Nazareth, ad virginem Mariam desponsatam Joseph et dixit ad eam, Spiritus Sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Dixit autem Maria; Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum, Alleluya.

¶ *Quando vero pervenerit processio ante magnam crucem in ecclesia, nisi fieri debeat statio, non dicatur Antiphona de cruce usque ad inceptionem hystoriæ,* Deus omnium. *(Dominica prima post festum SS. Trinitatis.) Sed statim post Antiphonam vertat se sacerdos ad populum et dicat in lingua materna sic.*

Oremus pro Ecclesia Anglicana (Romana 25) et pro rege (papa 25) nostro et archiepiscopis episcopis et specialiter pro episcopo nostro *N.* et pro decano vel rectore huius Ecclesiæ, scilicet in ecclesiis parrochialibus, et pro terra sancta, pro pace ecclesiæ et terræ, et regina et suis liberis. *Et cetera more solito. Deinde vertat se sacerdos et dicat istum psalmum* Deus misereatur *ex utraque parte chori more solito sine nota. Ex parte chori principali incipiatur.*

Finito Psalmo cum Gloria Patri, *et* Sicut erat, *sequatur,*

Kyrie Eleison,
Christe Eleison,
Kyrie Eleison,
Pater noster.

Deinde dicat sacerdos in audientia sedsine nota, Et ne nos.

Sed libera.
Ostende nobis Domine misericordiam tuam,
Et salutare tuum da nobis.
Sacerdotes tui induant justitiam,
Et sancti tui exultent.
Domine salvum fac regem,
Et exaudi nos in die qua invocaverimus te.
Salvum fac servum tuum,
Deus meus, sperantem in te.
Salvum fac populum tuum,
Et rege eos et extolle illos usque in æternum.
Domine, fiat pax in virtute tua,
Et abundantia in turribus tuis.
Domine exaudi orationem meam,
Et clamor meus.
Dominus vobiscum,
Et cum spiritu tuo.
Oremus.

Deus qui charitatis dona per gratiam Sancti Spiritus tuorum cordibus fidelium infundis, da famulis et famulabus tuis pro quibus tuam deprecamur clementiam salutem mentis et corporis, ut te tota virtute diligant et quæ tibi placita sunt tota dilectione perficiant, et pacem tuam nostris concede temporibus. Per Christum Dominum nostrum.

¶ *Item conversus ad populum dicat sacerdos in lingua materna* Oremus pro animabus *N.* et *N.* *more solito ; et postea vertat se sacerdos, et dicat Psalmum* De profundis *supradicto modo (sine 28).*

Gloria Patri, *cum* Kyrie Eleison,
Christe Eleison,
Kyrie Eleison,
Pater noster. Et ne nos.
Sed libera.
Requiem eternam dona eis Domine,
Et lux perpetua luceat eis.
A porta inferi,

Erue Domine animas eorum.
Credo videre bona Domini,
In terra viventium.
Dominus vobiscum,
Et cum Spiritu.
Oremus.

Absolve quæsumus, Domine, animas famulorum tuorum, pontificum et sacerdotum; et animas famulorum famularumque tuorum parentum parrochianorum amicorum benefactorum nostrorum et animas omnium fidelium defunctorum ab omni vinculo delictorum; ut in resurrectionis gloria inter sanctos electos tuos resuscitati respirent. Per. Requiescant in pace. Amen.

Hæ preces predictæ dicuntur supradicto modo omnibus Dominicis per annum; sive de Dominica sive aliquo festo fit servitium nisi duplex fuerit; et nisi in sexta die a nativitate Domini; et in die Sancti Silvestri si in Dominica evenerit et nisi in Dominica Palmarum. Ita tamen quod in ecclesiis parrochialibus non ad processionem sed post evangelium et offertorium supradicto modo dicuntur ante aliquod altare in ecclesia vel in pulpito ad hoc constituto; tamen Psalmus De profundis, *cum versibus et Oratione* Absolve quæsumus Domine, *semper in statione ante crucem in ecclesia supradicto modo; nisi in duplicibus festis et in sexta die a nativitate Domini; et in die Sancti Silvestri quando in Dominica evenerit et nisi in Dominica Palmarum, ut supra diximus.*

Finitis precibus intrent chorum cantore incipiente. Responsorium.

Lætentur cœli et exultet terra jubilate montes laudem quia Dominus noster veniet, et pauperum suorum miserebitur, *cum versu vel sine versu, (per dispositionem cantoris* 28*)* Orietur in diebus ejus justitia et abundantia pacis *sed sine* Gloria. *Quod per totum annum observetur, quando dicitur responsorium in Introitu chori et quando dicatur versus cantetur a toto choro, deinde dicat sacerdos ad gradum chori hunc versum.* Vox clamantis in deserto. *Responsorium.* Parate viam Domini, rectas facite semitas Dei nostri; *non dicitur* Dominus vobiscum *post processionem, similiter per totum annum sed tantum cum*

Oremus.

Excita quæsumus Domine potentiam tuam et veni, ut ab imminentibus peccatorum nostrorum periculis te mereamur protegente eripi, te liberante salvari. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum Amen. *Deinde eat sacerdos cum suis ministris in cimiterium canonicorum, aspergendo et orando pro defunctis, dicat Psalmum,* De profundis, *cum Oratione.*

Deus cujus miseratione animæ fidelium requiescunt animabus famulorum famularumque tuorum hic et ubique in Christo quiescentium da propitius suorum veniam peccatorum; ut a cunctis reatibus absolutæ tecum sine fine lætentur. Per eundem Deum Christum Dominum nostrum. Amen. Requiescant in pace. Amen.

¶ *Iste modus et ordo processionis servetur generaliter omnibus Dominicis non duplicibus per annum, cum suis Antiphonis vel responsoriis cum Oratione et versu.*

¶ *In Dominicis tamen a Septuagesima usque ad Quadragesimam dicatur versus post Antiphonam, in ipsa statione ad gradum ante crucem a duobus clericis de secunda forma ad populum conversis, habitu non mutato.*

¶ *Similiter a Dominica ab octavis Paschæ usque ad proximam Dominicam ante ascensionem Domini, dicitur versus a duobus clericis de secunda forma ad populum conversis in superpelliciis coram cruce.*

¶ *In proxima Dominica ante ascensionem Domini dicatur versus a tribus de superiori gradu in pulpito ad populum conversis. Et si episcopus in hac Dominica vel in quacunque alia officium exequatur ipse indutus cappa serica cum mitra et baculo ac omnibus supradictis ministris ad benedictionem aquæ solet chorum intrare, qui dum fit benedictio salis et aquæ a sacer-*

dote et prædicitur ad hoc induto in sedem se recipiat episcopalem ibique post aspersionem principalis altaris a sacerdote factam tam canonicos quam ceteros clericos ad sedem episcopalem accedentes, more et ordine prædicto aspergat, et tam versiculum quam orationem post Antiphonam Asperges me, *et post reversionem processionis in chorum dicat ubi debet; ipse similiter in Dominicis, per æstatem si officium secutus sit missæ vel cum Oratio dicatur in statione ante crucem. Sacerdos cum prædictis ad processionem vestitus prece cum Orationibus sequentibus easdem dicet more solito; et post reversionem in chorum dum horæ tertiæ et sextæ cantatæ fuerint pontifex induet se pro missa. Si vero episcopus executor officii non fuerit, tunc in habitu clericali cum cirotecis tantum et baculo clericos ut supra aspergat; sed in processione cum cappa serica cum mitra et baculo semper in fine procedat; et prædictus sacerdos ebdomadarius super omnia exequatur quæ ad processionem pertinent loco et habitu consueto.*

[a] MISSALE [b] SECUNDUM [b] USUM [c] ECCLESIÆ SARUM [d] INCIPIT FELICITER.

DOMINICA *prima adventus Domini*.*

Ad Missam.

Officium.[e]

Ad te levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam: neque irrideant me inimici mei: etenim universi qui te expectant non confundentur. *Psalmus.*

Vias tuas, Domine, demonstra mihi: et semitas tuas edoce me.

Repetatur Officium, scilicet Ad te levavi &c. *et postea dicatur* Gloria Patri *et* Sicut erat. *Quo dicto, iterum repetatur Officium ut prius. Et sic fiat per totum annum, tam in Dominicis quam in festis sanctorum* † *cum regimine chori: et in omnibus missis de sancta Maria: nisi in Dominica Passionis Domini: et abhinc usque ad Cœnam Domini, ad missam de temporali tantum. Tunc post Psalmum repetatur Officium sine* Gloria Patri.

Sequatur Kyrie eleison.

[a] In nomine sanctissimæ Trinitatis. 94

[b] ad 98. 26.

[c] chori. 94. 98.

[d] Anglicanæ. 94. 98.

[e] Officium 15. 26. 34. 54R. 55P. Introitus. 94. 98. 8RM. 13. 57.

* *Per totum Adventum et a Septuagesima usque ad Cœnam Domini diaconus et subdiaconus ad missam casulis induantur; nisi in festis sanctorum et quando dicitur missa* Salus populi *et de Cruce; tunc enim dalmatica et tunica indui debent. In missis quoque vigiliarum et in jejuniis Quatuor temporum. Generaliter per totum annum, in albis esse debent: nisi in vigilia Paschæ et Pentecostes et in vigilia Nativitatis Domini, quando in dominica contigerit, et ex certis (exceptis) Quatuor temporibus quæ celebrantur in hebdomada Pentecostes: tunc enim dalmatica induantur, nisi in die Parasceves et in Rogationibus ad missam de jejunio in processionibus, et in missis dominicalibus, et in missis sanctorum quæ in Capitulo dicuntur. In missis vero pro defunctis in albis esse tenentur. In Commemoratione animarum et in missis pro corpore præsenti et in anniversario (anniversariis) episcoporum, dalmaticis et tunicis induantur. Per reliquum vero tempus anni, quotidie dalmaticis et tunicis induantur, et semper infra prædictum tempus, scilicet Adventus Domini et Quadragesimæ, missa cum* Benedicamus Domino *finiatur. Per totum autem annum generaliter habeatur regula, quod semper, quando ad missam dicitur* Gloria in Excelsis, *ipsa missa cum* Ite missa est *finiatur. Ad missam omnes clerici stare tenentur nisi dum Lectio vel Epistola leguntur, Gradale,* Alleluya, *Tractus, cum suis Versibus cantentur: et in inceptionibus cujuscunque Cantus ad missam stare tenentur: et ad altare se convertant. In duplicibus festis, omnes Rectores chori gestum imitentur Chori.*—Grad.

† *et in octavis et infra quando chorus regitur, et in omnibus missis de sancta Maria, et de festo loci per totum annum. A Dominica in Passione Domini usque ad Cœnam Domini non repetatur, nisi bis ad missam de temporali tantum, quia tunc non dicitur* Gloria Patri *et* Sicut erat. *Per totum Adventum non dicitur* Gloria in Excelsis *nec* Ite missa est, *de quocunque dicitur missa.*—Grad.

Non dicitur Gloria in excelsis *per totum Adventum, de quocunque dicitur missa: nec a Septuagesima usque ad vigiliam Paschæ.*

His peractis, factoque signaculo crucis in facie sua, vertat se sacerdos ad populum, elevatisque aliquantulum brachiis, junctisque manibus, dicat hoc modo,

Dominus vobiscum. *Et Chorus respondeat,*

Et cum spiritu tuo, *sub eodem tono. Et iterum revertat se sacerdos ad altare, et dicat* Oremus.

Et quotiescunque dicitur Dominus vobiscum *ad missam, semper sub eodem tono dicitur similiter et* Oremus; *nisi in Præfationibus, et nisi in missa Sponsalium cum fit benedictio super sponsum et sponsam ante* Pax Domini. *Tunc enim dicitur sic,* Dominus vobiscum. Oremus. Per omnia sæcula sæculorum. *Respondetur,* Amen, *et in consimilibus ita determinando.*

Deinde dicatur sequens † *Oratio.*

Excita, quæsumus, Domine, potentiam tuam et veni: ut ab imminentibus peccatorum nostrorum periculis, te mereamur protegente eripi, te liberante salvari. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Iterum dicat sacerdos Oremus, *ut supra.*

Memoria de sancta Maria. Oratio.

Deus, qui de beatæ Mariæ semper virginis utero &c. *ut infra.*

Et de quocunque dicitur missa, semper fiat memoria de sancta Maria cum prædicta Oratione usque ad vigiliam Nativitatis Domini. Cum vero fuerit missa de aliquo sancto, licet duplex festum fuerit, vel missa Salus populi, *tunc fiat memoria de Adventu et de sancta Maria.*

Notandum, quod in omnibus Dominicis et in festis cum regimine chori per totum annum, hoc generaliter observetur, ut ad missam tot dicantur Collectæ quot dicebantur ad matutinas, nisi in die Nativitatis Domini: ita tamen quod ad missam impar numerus ipsarum Collectarum semper custodiatur: nisi in hebdomada Nativitatis Domini tantum. Nam si duæ vel quatuor Orationes habeantur, tunc erit tertia vel quinta Oratio de omnibus sanctis: scilicet, Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut intercessio sanctæ Dei genitricis, *per totum annum, tam per Adventum*[a] *quam in Paschali tempore.*[a] *Tamen quando in die festo dicitur missa in capitulo: si fuerit de aliquo sancto * memoria*[b] *(si habeatur) et etiam memoriæ de ceteris sanctis ad eandem missam ad placitum dicuntur. Sed si fuerit missa dominicalis in capitulo, tunc ad eandem missam de Dominica, fiat memoria de Trinitate: reliquæ vero * memoriæ ad magnam missam dicuntur. In Dominicis vero et in festis cum regimine chori a Pascha usque ad Ascensionem Domini, diebus dominicis contingentibus, nulla fiat memoria † ad missam de dominica.†*

Præterea in omnibus festis novem lectionum, quæ in jejuniis Quatuor temporum vel in vigiliis seu per totam Quadragesimam evenerint, nulla fiat memoria de jejunio ad missam de festo.[c] *Nam post missam de festo missa solennis fiat de jejunio, utraque ad principale altare.*

[a] et in Paschali tempore quam in aliis temporibus. 26. Grad.

[b] de ipso 26.

[c] neque ad missam de jejunio fiat memoria de festo. 26. Grad.

* *tunc memoriæ si habeantur de cæteris sanctis in eadem missa dicuntur. Si vero fuerit missa dominicalis tunc memoria de Trinitate fiat: et reliquæ.*—Grad.

† *de dominica ad illam missam dominicalem quæ erit de Resurrectione, licet memoriæ fuerint prius dictæ; neque ulla memoria fiat de dominica ad missam sanctorum in dominicis dicto tempore contingentium.*—Grad.

In ferialibus autem diebus et in festis sine regimine chori ; et a* Domine ne in ira *usque ad primam Dominicam Quadragesimæ ; et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini ; ad missam quinque dici solent Orationes : videlicet prima de die ; secunda de sancta Maria ; tertia de omnibus sanctis, (scilicet* Concede, quæsumus, omnipotens Deus ; *et dicitur ista prædicta Oratio de omnibus sanctis tam per Adventum quam in Paschali tempore ; et etiam generaliter per totum annum :) quarta Oratio pro universali Ecclesia, scilicet* Ecclesiæ tuæ, Domine, *&c. ; quinta pro pace, scilicet* Deus, a quo sancta desideria.

In octa. sancti Andreæ vel quando dicitur missa Salus populi *tunc erit secunda Oratio de Adventu ; tertia de sancta Maria ; quarta de omnibus sanctis ; quinta pro universali Ecclesia.*

Item in feriis et in festis sine regimine chori et quando dicitur missa Salus populi *ab octava Epiphaniæ usque ad Caput jejunii dicuntur quinque Orationes : quarum prima de die ; secunda de sancta Maria, (scilicet,* Deus qui salutis æternæ, *usque ad Purificationem : post Purificationem vero dicitur Oratio* Concede nos famulos tuos :) *tertia de omnibus sanctis, ut supra ; quarta pro universali Ecclesia ; quinta pro pace.*

Feria quarta in Capite jejunii et in tribus diebus sequentibus, ad missam de jejunio dicuntur istæ quinque Orationes : prima de die ; secunda pro pœnitentibus, scilicet Exaudi, quæsumus, Domine ; *tertia de sancta Maria, scilicet* Concede nos ; *quarta de omnibus sanctis, scilicet* Concede quæsumus, omnipotens Deus, ut sanctæ ; *quinta † pro universali Ecclesia, scilicet* Ecclesiæ tuæ. *Nulla dicitur Oratio de generalibus usque ad Quadragesimam.†*

Feria secunda primæ hebdomadæ Quadragesimæ, et abhinc usque ad Cœnam Domini, ad missam de jejunio dicuntur septem Orationes : quarum prima de die ; secunda pro pœnitentibus ; tertia de sancta Maria ; quarta de omnibus sanctis ; quinta pro universali Ecclesia ; sexta pro pace ; septima una de generalibus seriatim ; scilicet Oratio Pietate tua, *vel Oratio* Sanctæ Dei genitricis, *vel Oratio* Omnium Sanctorum, *vel Oratio* Omnipotens sempiterne Deus, qui vivorum.

Notandum est quod secundum usum Sarum nunquam dicuntur ultra septem Orationes ad missam, quia Deus in Oratione Dominicali tantum constituit septem petitiones. In Dominicis vero Quadragesimæ una sola Oratio dicitur : quod per totam Quadragesimam observetur.

In feriis et in festis sine regimine chori, et quando dicitur missa Salus populi, *ab octava Paschæ usque ad Ascensionem Domini, tres dicuntur Orationes tantum ; quarum prima de die ; secunda de Resurrectione, scilicet* Deus, qui per Unigenitum tuum ; *tertia de omnibus sanctis, ut supra. Tamen in Dominicis, quando de Dominica agitur, nulla fiat memoria, nisi aliquod festum alicujus sancti evenerit tantum. In æstate vero, quando fit memoria de aliquo sancto in aliquo festo trium lectionum (ut infra octavam, vel in festo sancti Sampsonis, ubi fit memoria de sancto Pantaleone, et in consimilibus,) tunc sit tertia Oratio de sancta Maria, quarta de omnibus sanctis, et quinta pro universali Ecclesia. Item a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini, in feriis et in festis trium lectionum sine regimine chori, et in octavis et infra octavas quando chorus non regitur, quinque dicuntur Orationes ; quarum prima est de die ; secunda de sancta Maria ; tertia de omnibus sanctis ; quarta pro statu Ecclesiæ ; et quinta pro pace. In festo Processi et Marti-*

* *infra Adventum.*—Grad.

† *pro pace, Oratio* Deus a quo. *Non dicitur Oratio de generalibus per totum annum, nisi tantum in Quadragesima.*—Grad.

niani, fiat imprimis memoria de sancto Swithino; deinde de Apostolis, et postea de sancta Maria; et tunc de omnibus sanctis. Quando vero dicitur missa Salus populi[a] * *tunc secunda oratio erit* * *de sancta Maria; tertia de omnibus sanctis; quarta pro universali ecclesia; quinta pro pace.*†

Incepta vero ultima Oratione ante Epistolam, subdiaconus per medium Chori ad legendam Epistolam in Pulpitum accedat.† *Et legatur Epistola in Pulpito omni die dominica et quandocunque chorus regitur per totum annum: et in die Cœnæ et in vigilia Paschæ et Pentecostes, et in Commemoratione animarum. In omnibus vero aliis festis et feriis, et in vigiliis et in Quatuor temporibus extra hebdomadam Pentecostes, ad Gradum chori legatur tam in Quadragesima quam extra Quadragesimam.*

Lectio Epistolæ beati Pauli apostoli ad Romanos.[b]

Fratres, scientes quia hora est jam nos de somno surgere. Nunc [c] enim [c] propior est nostra salus quam cum credidimus. Nox præcessit, dies autem appropinquavit. Abjiciamus ergo opera tenebrarum, et induamur arma lucis: sicut in die honeste ambulemus; non in comessationibus et ebrietatibus, non in cubilibus et impudicitiis, non in contentione et emulatione. Sed induimini Dominum Jesum Christum.

Quando Epistola legitur, duo pueri in superpelliciis, facta inclinatione ad Altare ante Gradum chori, in pulpitum [d] *per medium Chori ad Gradale incipiendum se præparent et suum Versum decantandum.*

Gradale. Universi.

Chorus idem prosequatur per totum usque ad finem: quod per totum annum observetur ad missam de die, nisi quando a Cantore incipiatur, et in missis quæ in Capitulo dicuntur: et in Processione tantum ubi fit Statio.‡

Grad. Universi qui te expectant non confundentur, Domine. *Versus.*

Vias tuas, Domine,[e] notas fac [e] mihi: et semitas tuas edoce me.[f]

Post Versum chorus repetat Gradale.

Notandum est quod per totum annum repetatur Gradale post suum Versum, ad missam de die: nisi in festis duplicibus; et nisi in quinta et sexta feria hebdomadæ Paschæ; et in Quatuor temporibus, post Lectionem, ubi Gradale habetur post Lectionem, et quando Tractus dicitur. Repetatur etiam in die Nativitatis Domini ad secundam missam, et similiter in Commemorationibus, scilicet, de Trinitate,

[a] *vel* Nos autem 94. 26. 57.
[b] cap. xiii D. v. 11–14.
[c] autem 98. 26. 57.
[d] pulpito 26. 57.
[e] demonstra 6. Vulg.—notas fac. Psalt. Rom.
[f] Ps. xxiiii. (25. 4.)

* *per æstatem tunc fiat secunda memoria.*—Grad.

† *Et hoc modo finiantur Orationes ante Epistolam,* Per omnia sæcula sæculorum. *Chorus respondeat sic,* Amen. *Et si fuerint plures Collectæ dicendæ, iterum dicat sacerdos* Oremus. *Et tunc omnes Orationes quæ sequuntur sub uno* Per Dominum *et sub uno* Oremus *dicuntur. Ita tamen quod septenarium numerum excedere non debet secundum usum Sarum: quia Christus cum docuerit* Pater noster *tantum comprehendit petitiones septem, quæ necessariæ sunt tam corpori quam animæ, et etiam de numero impari Deus gaudet, et ideo impares Orationes sunt in missis dicendæ. Et nota, quod numerus Secretarum et Postcommunionum semper concordet numero et ordini Collectarum. Et semper dum stat sacerdos ad officium missæ, post eum stet diaconus directe in ipso gradu et subdiaconus gradu simili modo: et quoties convertit se sacerdos ad populum diaconus se similiter convertat. Subdiaconus vero interim genuflectendo de casula sacerdotis aptanda subministret. Incepta vero ultima Oratione ante Epistolam, casula interim deposita retro magnum altare, subdiaconus per medium Chori ad legendam Epistolam in Pulpito accedat.*—Grad.

‡ *et nisi ad vesperas in hebdomada Paschæ.*—Grad.

de Spiritu Sancto, et in missa de Cruce, et in missa Salus populi, *et de Pace, et de cæteris Commemorationibus, videlicet inter Septuagesimam et Pascha tantum, et in missis de sancta Maria, ubi non potest haberi Sequentia, nec Cantus loco Sequentiæ.* In missis vero quotidianis de sancta Maria sufficit quod habeatur Cantus loco Sequentiæ, scilicet in Capella ejusdem.**

Dum Versus Gradalis canitur, duo de superiori gradu ad Alleluya *cantandum capas sericas se induant,† et ad Pulpitum per medium Chori accedant.‡ Dicto vero Versu Gradalis pueri iterum incipiant Gradale, et percantetur a choro, ut supra dictum est. Sequatur* Alleluya. *Chorus idem repetat et prosequatur cum pneumate.*[b] *Clerici.* ℣.

Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam : et salutare tuum da nobis.[c] *et finiatur a choro. Deinde clerici incipiant* Alleluya *sine pneumate : quod per totum annum observetur quando dicitur Sequentia tantum.§ Quando vero non habetur Sequentia, tunc dicitur pneuma a toto choro post repetitionem* Alleluya. *Finito* Alleluya *sequatur Sequentia.§*

a. Salus æterna,
indeficiens mundi vita,
a. Lux sempiterna,
et redemptio vere nostra,
b. Condolens humana perire sæcla
per tentantis numina,
b. Non linquens excelsa, adiisti ima
propria clementia.

[a] Alleluya 94. 26. 57.
[b] quod per totum annum observetur quando *Alleluya* dicitur, nisi quando a Cantore incipitur, ut in missis quæ in capitulo dicuntur et in processionibus ubi fit statio.—26. Grad.
[c] *Ps.* lxxxiiii. (85. 7.)

* *Gradale et suus Versus cantetur in pulpito a duobus pueris in superpelliciis omni die Dominica per annum, quando de dominica agitur et duplex festum non fuerit : et in festis simplicibus tam trium quam novem lectionum, in quibus chorus regitur; et etiam in Die Cœnæ. In Die vero animarum a tribus Clericis de secunda forma ibidem dicitur habitu non mutato. In festis autem duplicibus a tribus Clericis de secunda forma in capis sericis loco prædicto servato dicitur. In omnibus festis et feriis et in octavis et infra quando chorus non regitur, Gradale ab uno solo puero in superpellicio ad gradum chori incipiatur, et suus Versus dicatur. In festis vero in quibus Invitatorium a duobus cantatur, et in octavis et infra sine regimine chori, dicitur Gradale a duobus pueris in superpelliciis ad gradum chori.* Alleluya *vero a duobus Clericis de secunda forma, loco et habitu prædictis servatis.*—Grad.

† *In vestimentario.*—Grad

‡ *Quandocunque enim dicitur Versus Gradalis in Pulpito a duobus pueris, tunc dicitur* Alleluya *ibidem a duobus de superiori gradu in capis sericis, (nisi infra octavas cum regitur chorus ; tunc enim dicitur* Alleluya *a Rectoribus chori loco et habitu prædictis servatis :) duo clerici cantent hoc, videlicet* Alleluya. *Chorus idem repetat et prosequatur sic,* Alleluya. *Quod per totum annum observetur quando* Alleluya *habetur, nisi quando a Cantore incipitur, ut in missis quæ in capitulo dicuntur et in processionibus ubi fit statio. Interim vero pueri cantores versus gradum altaris inclinaturi redeant. In omnibus vero festis duplicibus stare debent omnes clerici dum a choro* Alleluya *cantatur : etiam in die Paschæ ad Versus cum tribus diebus sequentibus. Pueri vero semper sunt stantes choro canente : rectores vero clerici (chori,) cum duo tantum habentur, sequuntur per omnia regulam clericorum de secunda forma tam ad vesperas quam ad matutinas et missam, nisi quod semper dum chorus* Alleluya *canit, stare tenentur.*—Grad.

§ *In festis tamen, quando dicitur* Alleluya. ℣. Laudate, pueri, *semper dicitur* Alleluya *a duobus pueris in superpelliciis ad gradum chori. Similiter et secundum loco et habitu prædictis. Et etiam in sabbato hebdomadæ Paschæ. In cæteris festis et feriis per totum annum cantetur* Alleluya *ab uno solo puero in superpellicio ad gradum chori. Finito* Alleluya *clerici cantores ad gradum chori inclinaturi redeant : deinde ad vestibulum ad capas sericas exuendas exeant. Sequentia hoc modo.*—Grad.

c. Mox tua spontanea
gratia assumens humana,
c. Quæ fuerant perdita,
omnia salvasti terrea,
d. Ferens mundo gaudia.
e. Tu animas et corpora
f. Nostra, Christe, expia,
e. Ut possideas lucida
d. Nosmet habitacula.
g. Adventu primo justifica,
g. In[a] secundo nosque[a] libera,
h. Ut cum, facta luce magna,
judicabis *i.* omnia,
h. Compti stola incorrupta,
nosmet tua *k.* subsequamur mox
vestigia quocunque visa.[b] *

Nulla die Dominica per annum dicitur Sequentia ad missam quando de dominica agitur; nisi per Adventum et in tempore Paschali et in sexta die a Nativitate Domini. In festis vero † *sanctorum, quando chorus regitur, per totum annum extra Septuagesimam usque ad Pascha dicitur Sequentia: nisi in festis plurimorum confessorum, et nisi in festo sancti Michaelis in monte Tumba. A Septuagesima vero usque ad Cœnam Domini, in dominicis et in festis novem lectionum canitur Tractus a quatuor Clericis de superiori gradu, in capis sericis rubeis ad gradum chori, nisi in festo Purificationis et Annunciationis beatæ Mariæ.*‡ *Tamen in prima dominica Quadragesimæ et in dominica Palmarum in choro alternis vicibus hinc inde cantetur.*‡

In fine Alleluya *vel Sequentiæ vel Tractus, diaconus antequam accedat ad Evangelium pronunciandum, thurificet medium altaris tantum; nunquam enim thurificetur lectrinum, neque ad missam neque ad matutinas, ante pronunciationem Evangelii. Deinde accipiat Textum, scilicet librum Evangeliorum, et humilians se ad sacerdotem stantem coram altari, versa facie ad meridiem, ita dicat sine nota,* Jube, domine, benedicere. *Sacerdos respondeat,* Dominus sit in corde tuo et in ore tuo, ad pronunciandum sanctum Evangelium Dei. In nomine Patris *&c. Si autem sacerdos per semetipsum celebret, dicat privatim* Jube, domine, benedicere, *et postea dicat ipsemet,* Dominus sit in corde meo et in ore meo ad pronunciandum sanctum Evangelium Dei. In nomine Patris, *&c.*

Et sic procedat diaconus per medium Chori, ipsum Textum super sinistram manum solenniter gestando, ad Pulpitum accedat, thuribulario et ceroferario præcedentibus. Et si duplex festum fuerit, crux præcedat: quæ quasi a dextris contraria—id est ex opposito—erit legentis Evangelium: facie Crucifixi ad legentem conversa. Quandocunque enim legitur Epistola in Pulpito, ibidem legatur et Evangelium. Et cum ad locum legendi pervenerint, textum ipsum subdiaconus accipiat, et a sinistris ipsius diaconi quasi oppositus ipsum textum dum evangelium legitur teneat, ceroferariis diacono assistentibus, uno a dextris et reliquo a sinistris et ad eum

[a] secundoque nos 54R. 55P.
[b] Non dicatur *Amen* in fine sequentiæ per totum annum ad missam. 15. 26.

* *Nunquam respondeant* Amen *in fine Sequentiæ cujuscunque fuerit: quod per totum annum observetur, nisi quando Sequentia dicitur pro Hymno: tunc semper finiatur cum* Amen.—Grad.

† *novem lectionum et in festis.*—Grad.

‡ *Ita tamen quod omnes illi quatuor clerici simul primum versum incipiant, quem versum duo ex parte chori principalis prosequantur, aliis duobus interim sedentibus in extrema parte primæ formæ, et ita singuli versus totius Tractus ab illis quatuor clericis dicuntur, choro interim sedente. Ita quod omnes illi quatuor simul ipsum Tractum terminent. In quarta autem feria in Capite jejunii, et in prima dominica Quadragesimæ, et quarta feria Quatuor temporum, et in dominica Palmarum, et quarta feria hebdomadæ Palmarum, et duo Tractus in die Parasceves, in choro alternis vicibus hinc et inde cantentur modo prædicto, loco nec habitu mutato.*—Grad.

conversis: thuribularius vero stet post diaconum ad eum conversus: et semper legatur Evangelium versus aquilonem, id est, boream. Et si Episcopus exequatur officium, omnes ministri in choro ad Sequentiam cantandam veniant quando Sequentia dicitur: præter principalem diaconum et principalem subdiaconum: et ibi moram faciant diaconi et subdiaconi in medio chori cum rectoribus chori, donec principalis diaconus a pulpito post lectum Evangelium per chorum redeat. Cum autem inceperit Evangelium post* Dominus vobiscum, *faciat signum super librum: deinde in sua fronte: et postea in pectore cum pollice.*†

Evangelium secundum Matthæum.[a]

In illo tempore cum appropinquasset Jesus Hierosolymis, et venisset Bethphage, ad montem Oliveti: tunc misit duos discipulos, dicens eis: Ite in castellum, quod contra vos est, et statim invenietis asinam alligatam, et pullum cum ea: solvite, et adducite mihi; et si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus habet: et confestim dimittet eos. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est per Prophetam, dicentem: Dicite filiæ Sion: Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super asinam, et pullum filium subjugalis. Euntes autem discipuli fecerunt sicut præcepit illis Jesus. Et adduxerunt asinam et pullum: et imposuerunt super eos vestimenta sua, et eum desuper sedere fecerunt. Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via: alii autem cædebant ramos de arboribus, et sternebant in via: turbæ autem quæ præcedebant et quæ sequebantur, clamabant dicentes: Hosanna Filio David: benedictus qui venit in nomine Domini.

Lecto Evangelio, osculetur librum: et accedens subdiaconus statim porrigat ei Textum,‡ *quem ipse diaconus*‡ *ex directo pectore deferat.*§ *Finito Evangelio incipiat sacerdos in medio altaris* Credo in unum Deum.|| *Deinde cantetur a choro, non alternatim sed a toto choro. Require infra.*||

[a] cap. xxi A. v. 1–9.

* *In fine Gradalis vel* Alleluya *vel Tractus vel Sequentiæ vel Prosæ, Chorus ad altare se inclinet antequam ad lectorem Evangelii se convertat.*—Grad.

† *Hoc modo legantur Evangelia per totum annum in festis tam novem lectionum quam trium lectionum; et etiam in feriis hoc modo:*—Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Sequentia sancti evangelii secundum Matthæum: secundum Marcum: secundum Johannem: secundum Lucam. Gloria tibi, Domine. *Sit autem Chorus ad ipsum lectorem conversus continue dum Evangelium legitur, ita quod ad* Gloria tibi, Domine *semper convertat se Chorus ad Altare, signo Crucis se signans, quod ter ad missam observetur publice: scilicet ad* Gloria in excelsis, *cum dicitur* In gloria Dei Patris; *et hic cum dicitur* Gloria tibi, Domine; *et post* Sanctus, *cum dicitur.*—Grad.

‡ *deosculandum a dexteris suis. In redeundo etiam diaconus textum ad altare*—Grad.

§ *Si episcopus celebraverit, tunc post principalem diaconum comitentur cæteri diaconi et subdiaconi in ultimo ordine subdiaconorum processionaliter a choro ad altare. Ita quod unum præcedant subdiaconi: deinde principalis subdiaconus in ultimo ordine subdiaconorum, uno subdiacono incedente ei a dextris et altero a sinistris. Postea sequantur diaconi simili ordine dispositi: et hoc ipso modo et ordine quo ad introitum missæ dum episcopum præcedebant.*—Grad.

|| *Chorus respondeat* Patrem omnipotentem, *non alternando sed simul cantando sine aliqua pausatione. Stet autem chorus ad altare conversus ab inceptione* Credo in unum *quousque chorus ipse cantet, et interim in una conversione ad altare ter se inclinet chorus; scilicet cum dicitur hæc clausula,* et incarnatus est de Spiritu; *secundo cum dicitur* et homo factus est; *tertio cum dicitur* crucifixus etiam pro nobis; *et in fine cum dicitur* et vitam venturi *quousque inchoetur offertorium: hunc gestum chorus imitatur in omni festo per annum. Dum a choro canitur* Credo in unum, *accedat diaconus post*

Hæc sunt festa in quibus dicendum est Credo, *secundum usum Sarum. Omnibus dominicis diebus per totum annum ad magnam missam : sive de dominica agitur sive non. In missis tamen vigiliarum et sanctorum trium lectionum*[a] *et in missis defunctorum quæ in capitulo in dominicis dicuntur, non dicitur. Sed si missa dominicalis*[b] *in capitulo dicitur, tunc dicitur* Credo. *Dicetur etiam per octo dies Nativitatis Domini, Paschæ et Pentecostes, et in omni duplici festo per annum et in omnibus festis Apostolorum et Evangelistarum et in utroque festo sanctæ Crucis et in festo sanctæ Mariæ Magdalenæ, et in utroque festo sancti Michaelis, et in missa sponsalium. Dicetur etiam ad missam de sancta Maria (quando ad missam de die dicendum est) per totum annum : et in festo alicujus sancti in cujus honore dedicatum est altare vel ecclesia, ad altare ejusdem sancti tantum.* Post* Credo *dicat sacerdos* Dominus vobiscum *et* * Oremus. *Offertorium.*

Ad te, Domine, levavi animam meam : Deus meus, in te confido, non erubescam : neque irrideant me inimici mei, etenim universi qui te expectant non confundentur.† ℣.

Dirige me in veritate tua et doce me : quia tu es, Deus, salutaris meus, et te sustinui tota die. ℣.

Respice in me et miserere mei : Domine, custodi animam meam et eripe me : non confundar quoniam invocavi te.[c]

Isti duo Versus dicuntur per hebdomadam alternis vicibus quando de feria agitur, et non in die dominica ; quod per totum annum observetur quando Versus Offertorii habentur. Nunquam ‡ *dicuntur duo Versus cum*

[a] sine regimine chori. 26. 57.
[b] in dominica. 26. 57.
[c] *Ps.* xxiiii.

lectum Evangelium et offerat sacerdoti librum evangeliorum vel textum deosculandum in sinistris ejus.—Grad.

* *D inde sacerdos conversus ad populum dicat* Dominus vobiscum ; *chorus respondeat* Et cum spiritu tuo. *Item sacerdos ad altare dicat.*—Grad.

† *Dicto Offertorio, sacerdos offerat oblationem, sic dicendo,* Suscipe Sancta Trinitas; *qua dicta, reponat calicem et cooperiat eum corporalibus, ponatque panem super corporalia decenter ante calicem continentem vinum et aquam ; et osculetur patenam et ponat eam a dextris super altare sub corporalibus parum cooperiendo. Hoc itaque peracto, accipiat sacerdos thuribulum a diacono, et thurificet sacrificium, videlicet in circuitu calicis et ex utraque parte calicis et sacrificii ; deinde locum inter se et altare ; et dum thurificaverit, dicat* Dirigatur, Domine, ad te oratio mea. *Et postea thurificetur ipse sacerdos ab ipso diacono ; et subdiaconus deferat ei textum ad deosculandum ; deinde acolytus thurificet Chorum, incipiens a Rectoribus chori,*[d] *deinde superiore gradu ex parte cantoris, eodem ordine ; exinde secundis foris (formis) et primis eodem ordine. Ita quod ipse puer singulos clericos incensando illis inclinet, subsequente cum diacono cum textu ab omnibus deosculando. Si Episcopus celebraverit et duplex festum fuerit, duo pueri veniant cum thuribulis et duo subdiaconi cum duobus textibus vel reliquiis. Si Episcopus non celebraverit et duplex festum fuerit, textum deferat acolytus ex parte cantoris. Primo autem thurificandus est Cantor qui stat in medio chori cum cæteris Rectoribus chori, scilicet in festis majoribus tantum. Deinde principales rectores chori ex utraque parte sui ; exinde rectores secundarii ; postea chorus more solito. Eodem quoque ordine sequatur textus post* Credo. *Dicta oratione,* Suscipe, Sancta Trinitas, *et oblatione facta ut prædiximus, sacerdos thurificet sacrificium modo supradicto ; chorus non thurificetur ; nunquam enim thurificetur chorus ad missam post Evangelium, nisi quando dicitur* Credo, *sed tunc semper.*—Grad.

‡ *enim dicentur Versus Offertorii in dominicis diebus, sed in feriis per hebdomadam quando de feria cantatur. Ita tamen quod si duo Versus Offertorii fuerint, unus versus dicitur cum offertorio in una feria et alius vero (versus) in alia feria : et si plures dicuntur missæ feriales, repetantur si placuerit. Nunquam enim*—Grad.

[d] *Sic habetur in Ordinario ;* deinde superiorem gradum ex parte decani, incipiens ab ipso decano vel a proximiori stallo eo absente, postea superiorem gradum ex parte cantoris. Eodem ordine secundas, exinde primas formas. 34. 57.

offertorio in una feria : nec dicuntur post offertorium, nisi in feriis per Adventum, et a Septuagesima usque ad Cœnam Domini tantum.

Secreta.

Hæc sacra nos, Domine, potenti virtute mundatos, ad suum faciant puriores venire principium. Per Dominum.

Alia secreta de beata Maria.

In mentibus.

Per totum Adventum non dicitur præfatio, nisi quotidiana, quando de temporali agitur.

Communio.

Dominus dabit benignitatem : et terra nostra dabit fructum suum.[a]

Postcommunio.

Suscipiamus, Domine, misericordiam tuam in medio templi tui : et reparationis nostræ ventura[b] solemnia congruis honoribus præcedamus. Per Dominum.

Alia postcommunio de beata Maria, Gratiam tuam, *et finiatur missa cum* Benedicamus Domino.[c]

[a] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 12.)

[b] venturæ—98. 13.

[c] Sciendum est, quod in missa de commemoratione sancti loci ubi ecclesia dedicata est de alio sancto quam de sancta Maria, si festum hujusmodi sancti missam habeat propriam, dicitur tunc in commemoratione ejusdem sancti eadem

* *Et in missis pro defunctis.*—Grad.

† *Et quando dicitur plenum servitium de sancta Maria et de festo loci.*—Grad.

‡ *Caveas*¶ *hic—Commemoratio quoque beatæ Mariæ, si propria Epistola et Evangelium præter illam non fuerint prætermissa ; tunc illa si qua dies vacaverit, est cantanda. Si vero propriæ Epistolæ et Evangelia præter illam non fuerint prætermissa, tunc illa si qua dies*

¶ *Locus mendosus, fortasse sic legendus*—Commemoratio quoque V. M., si propria Epistola et Evangelium propter illam non fuerint prætermissa; tunc illa si qua dies vacaverit est cantanda.

Feria secunda *quando de feria agitur.*

Ad Missam Officium.

Ad te levavi.

Psalmus.

Vias tuas. Gloria Patri.

Repetatur Officium Ad te levavi. *Hoc modo semper dicitur Officium ad missam quando chorus non*[d] *regitur : nisi infra Passionem Domini.* Hæc missa dicitur per totam hebdomadam : nisi festum novem lectionum vel octava sancti Andreæ intercurrant : et nisi quando dicitur missa* Salus populi † *vel aliqua commemoratio sancti loci, vel de sancta Maria, facienda fuerit.*[e] † *Et semper cum suo* Alleluya *dicitur missa dominicalis ; quod per totum annum observetur quando* Alleluya *dicitur.*‡ *Dicetur etiam* Alleluya *ad omnem missam de die per annum, prætorquam a Septuagesima usque ad vigiliam Paschæ et exceptis*§ *vigiliis extra dominicam et tempus Paschæ contingentibus : exceptis etiam quatuor tem-*

missa cum sequentia, sed sine *Credo* : verbis tamen Nativitatis, Solemnitatis vel consimilibus, in Commemorationem mutatis. In tempore Paschali erit secundum *Alleluya* sicut in festis cum regimine chori ibidem subnotatis.—26.

[d] non *om.* 13. Grad.

[e] Et nisi in quatuor temporibus.—97. 26.

vacaverit cantanda. Si vero propriæ Epistolæ et Evangelia quæ in feriis inocculantus frequenter nequeant dici, in proxima sequenti si vacaverint perlegantur nec præter missam Salus populi *vel* Nos autem *alicubi per totum annum aliqualiter omittenda.*—Grad.

§ *Quatuor temporibus quæ in hebdomada.*—Grad.

Si vero propriæ Epistolæ et Evangelia quæ in feriis inoculatis frequenter nequeant dici, in proxima sequenti si vacaverit perlegantur, nec propter . . . omittenda.

poribus quæ extra hebdomadam § Pentecostes contigerint.[a]

Feria quarta.

Lectio epistolæ beati Jacobi apostoli.[b]

Carissimi, Patientes estote, usque ad adventum Domini. Ecce[c] enim[c] agricola expectat pretiosum fructum terræ, patienter ferens donec accipiat temporaneum et serotinum. Patientes igitur estote et vos, et confirmate corda vestra: quoniam adventus Domini appropinquabit. Nolite ingemiscere, fratres, in alterutrum, ut non judicemini. Ecce[d] enim[d] Judex ante januam[e] assistit.[e] Exemplum accipite, fratres, exitus mali[f] et longanimitatis et[f] laboris et patientiæ, Prophetas, qui locuti sunt in nomine Domini nostri Jesu Christi.

Initium sancti Evangelii secundum Marcum.[g]

Principium Evangelii Jesu Christi Filii Dei. Sicut scriptum est in Esaia propheta: Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas facite[h] semitas[h] ejus. Fuit Johannes in deserto baptizans, et prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Et egrediebatur ad eum omnis Judææ regio, et Hierosolymitæ universi, et baptizabantur ab illo in Jordanis flumine, confitentes peccata sua. Et erat Johannes vestitus pilis camelorum, et zona pelliceа circa lumbos ejus: et locustas et mel silvestre edebat. Et prædicabat dicens:[i] Veniet[i] fortior me post me: cujus non sum dignus procumbens solvere corrigiam calceamentorum ejus. Ego[j] baptizavi[j] vos aqua, ille vero baptizabit vos Spiritu Sancto.

Si aliquod festum unde fieri debeat servitium in hac quarta feria contigerit: epistola prænotata et evangelium legantur in quinta feria, si vacaverit: sin autem, omnino prætermittantur eo anno.†

Feria sexta.

Lectio Esaiæ prophetæ.[k]

Hæc dicit Dominus Deus: Audite me, qui sequimini quod justum est et quæritis Dominum: attendite ad petram unde excisi estis, et ad cavernam laci, de qua præcisi estis. Attendite ad Abraham patrem vestrum, et ad Saram, quæ peperit vos: quia unum vocavi eum, et benedixi ei, et multiplicavi eum. Consolabitur ergo Dominus Sion, et consolabitur omnes ruinas ejus: et ponet desertum ejus quasi delicias, et solitudinem ejus quasi hortum Domini. Gaudium et lætitia invenietur in ea, gratiarum actio et vox laudis. Attendite[l] ad me, populus[l] meus, et tribus mea, me audite: quia lex a me exiet, et judicium meum in

[a] Et sciendum est, quod per totum Adventum, et a *Domine ne in ira* usque ad Caput Jejunii, et ab octava Paschæ usque ad Ascensionem Domini,* singulis hebdomadis semel solet dici *Salus populi* pro magna missa: ita videlicet si vacaverit a festo sanctorum extra octavam cum regimine chori: et si missa dominicalis in hebdomada cantata fuerit completa: et commemoratio beatæ Mariæ et sancti loci, et propriæ Epistolæ et propria Evangelia propter illam non fuerint prætermissa: tunc illa siqua dies vacaverit est cantanda.* Quando missa dominicalis in die dominica vel in secunda feria cantata fuerit, et tertia feria vacaverit, semper dicitur missa *Salus populi* in ipsa tertia feria. Si vero non vacaverit: tunc in aliqua feria ipsius hebdomadæ quæ ad hoc vacaverit cantetur, ut supra dictum est.—26. Grad.

* *et a* Deus omnium *usque ad Adventum Domini.*—Grad.

† *quia in sexta feria legantur Epistola* Audite me, *Evangelium* Venit Johannis *si vacaverit.*—Grad.

[b] cap. v. B. (v. 7–10.)

[c] deest in Vulg. 98. [d] deest in Vulg. 98.

[e] assistit—Vulg. 26. expectat—98. 13. 15. 57.

[f] deest in Vulg. 98. [g] cap. i. A. (v. 1–8.)

[h] vias—98. [i] venit—Vulg. 98.

[j] baptizo—26.

[k] cap. li. A. (v. 1–8.)

[l] popule—98. 15.

lucem[a] populorum requiescet. Prope est justus meus, egressus est salvator meus, et brachia mea populos judicabunt: me insulæ expectabunt, et brachium meum sustinebunt. Levate oculos vestros in cœlum, et videte sub terra deorsum: quia cœli sicut fumus liquescent, et terra sicut vestimentum atteretur, et habitatores ejus sicut hæc interibunt: salus autem mea in sempiternum erit, et justitia mea non deficiet. Audite me, qui scitis justum; populus meus, lex mea in corde eorum: nolite timere opprobrium hominum, et blasphemias eorum ne metuatis. Sicut enim vestimentum, sic comedet eos vermis: et sicut lanam, sic devorabit eos tinea: salus autem mea[b] in sempiternum erit, et justitia mea[b] in generationes generationum.

Sequentia Sancti Evangelii. Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Venit Johannes Baptista prædicans in deserto Judææ, et dicens: Pœnitentiam agite: appropinquabit enim regnum cœlorum. Hic est enim, de quo dictum est per Esaiam prophetam dicentem: Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini: rectas facite semitas ejus. Ipse[d] autem[d] Joannes habebat vestimentum de pilis camelorum, et zonam pelliceam circa lumbos suos; esca autem ejus erat locusta et mel silvestre. Tunc exibat ad eum Hierosolyma, et omnis Judæa, et omnis regio circa Jordanem; et baptizabantur ab eo in Jordane, confitentes peccata sua.*

Si vero sexta feria non vacaverit: prædicta Epistola et Evangelium omnino prætermittantur: et hoc per totum Adventum, et a Domine, ne in ira *usque ad* † *Quinquagesimam,*† *et ab octava Paschæ usque ad primam dominicam ante Ascensionem Domini, observetur. A* Deus omnium[e] *vero*[e] *usque ad Adventum Domini, si quarta vel quinta feria non vacaverint, tunc in sexta feria legantur Epistola et Evangelium de quarta feria, si vacaverit: sin autem, omnino prætermittantur. Nunquam enim legantur Epistola et Evangelium de quarta feria in secunda feria vel in tertia feria, neque Epistola et Evangelium de sexta feria in quinta feria. Non enim debet servitium anticipari secundum usum Sarum.*

Dominica *secunda Adventus.*

Ad Missam. Officium.

Populus Sion, ecce Dominus veniet ad salvandas gentes: et auditam faciet Dominus gloriam vocis suæ in lætitia cordis vestri.[f]

Psalmus.

Qui regis Israel, intende: qui deducis velut ovem Joseph.[g]

Repetatur Officium scilicet, Populus Sion. Gloria Patri. Populus.

Oratio.

Excita, Domine, corda nostra ad præparandas Unigeniti tui vias: ut per ejus adventum purificatis tibi mentibus servire mereamur. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus per omnia sæcula sæculorum.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli ad Romanos.[h]

Fratres, Quæcumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt: ut per patientiam et consolationem Scripturarum, spem habeamus. Deus autem patientiæ et solatii det vobis idipsum sapere in alterutrum secundum Jesum Christum: ut unanimes, uno ore honorificetis Deum et Patrem Domini nostri Jesu Christi. Propter quod suscipite invicem, sicut et Chris-

[a] lucem.—Vulg. 98. 13. 15. luce—26.
[b]—Vulg. 13. 15. 57. om. 98. 26.
[c] cap. iii. A. (v. 1–6.)
[d] enim—98.

† *Quadragesimam*—Grad.

[e] om. 13.
[f] Esaiæ xxx. G. (v. 30.)
[g] Ps. lxxix. (lxxx. 1.)
[h] cap. xv. A. (v. 4–13.)

tus suscepit vos in honorem Dei. Dico enim, Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandas promissiones patrum: gentes autem super misericordia honorare Deum, sicut scriptum est: Propterea confitebor tibi in Gentibus, Domine, et nomini tuo cantabo. Et iterum dicit; Lætamini, Gentes, cum plebe ejus. Et iterum: Laudate, omnes Gentes, Dominum, et magnificate eum, omnes populi: et rursum Esaias ait: Erit radix Jesse, et qui exsurget regere Gentes; in eum Gentes sperabunt. Deus autem spei repleat vos omni gaudio et pace in credendo: ut abundetis in spe et virtute Spiritus Sancti.

Gradale.

Ex Sion species decoris ejus: Deus [a] noster [a] manifeste veniet.[b]

V. Congregate illi sanctos ejus: qui ordinaverunt testamentum ejus super sacrificia.[c] Alleluya.

V. Virtutes cœli movebuntur: et tunc videbunt Filium Hominis venientem in nubibus cœli cum potestate et majestate magna.[d]

Sequentia.

a. Regnantem sempiterna per sæcla susceptura *b.* concio devota concrepa:

c. Divino sono *b.* Factori reddendo debita:

d. Cui jubilant agmina cœlica,
ejus vultu exhilarata:

d. Quem expectant omnia terrea
ejus nutu examinanda:

e. Districtum ad judicia,

e. Clementem in potentia:

f. Tua nos salva, Christe, clementia
propter quos passus es dira.

f. Ad poli astra subleva nitida
qui sorde tergis sæcula.

g. Influat salus vera
effugans pericula.

g. Omnia ut sint munda
tribue pacifica.

h. Ut hic tua salvi misericordia,

h. Læti regna post adeamus supera,

i. Quo regnas sæcula per infinita.

Evangelium. Secundum Lucam.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Erunt signa in sole et luna et stellis, et in terris pressura Gentium, præ confusione sonitus maris et fluctuum; arescentibus hominibus præ timore et expectatione, quæ supervenient universo orbi: nam virtutes cœlorum movebuntur. Et tunc videbunt Filium Hominis venientem in nube cum potestate magna et majestate. His autem fieri incipientibus, respicite, et levate capita vestra: quoniam appropinquat redemptio vestra. Et dixit illis similitudinem: Videte ficulneam et omnes arbores: cum producunt jam ex se fructum, scitis quoniam prope est æstas. Ita et vos cum videritis hæc fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei. Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant. Cœlum et terra transibunt: verba autem mea non transibunt.

Offertorium.

Deus, tu [f] conversus [f] vivificabis nos: et plebs tua lætabitur in te: ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, et salutare tuum da nobis.[g]

V. Benedixisti, Domine, terram tuam, avertisti captivitatem Jacob: remisisti iniquitatem plebis tuæ.[h]

V. Misericordia et veritas obviaverunt sibi, veritas de terra orta est, et justitia de cœlo prospexit.[i]

Secreta.

Placare, quæsumus, Domine, humilitatis nostræ precibus et hostiis; et ubi nulla suppetunt suffragia meritorum, tuis nobis succurre præsidiis. Per Dominum.

Præfatio quotidiana. Communio.

Hierusalem, surge et sta in excelso, et vide jocunditatem quæ veniet tibi a Deo tuo.[j]

[a] deest in Vulg. 98. 13.
[b] Ps. xlix. (l. 2, 3.)
[c] Ps. xlix. (l. 5.)
[d] Lucæ cap. xxi. (v. 26, 27.)
[e] cap. xxi. E. (v. 25–33.)
[f] conversus—8. 13. 15. 57. convertens—94. 98. 26.
[g] Ps. lxxxiv. (lxxxv. v. 6, 7.)
[h] ibid. v. 1, 2.
[i] ibid. v. 10, 11.
[j] Baruch iv. G. (v. 36.)

Postcommunio.

Refecti cibo potuque spiritualis alimoniæ, supplices te, Domine, deprecamur: ut hujus participatione mysterii doceas nos terrena despicere et amare cœlestia. Per Dominum.

Feria quarta *hebdomadæ secundæ Adventus.*

Epistola. Lectio Zachariæ Prophetæ.[a]

Hæc dicit Dominus exercituum: Reversus sum ad Sion, et habitabo in medio Hierusalem: et vocabitur Hierusalem Civitas veritatis, et Mons Domini exercituum, mons sanctificatus. Hæc dicit Dominus Deus exercituum: Adhuc habitabunt senes et anus in plateis Hierusalem: et viri baculus in manu ejus præ multitudine dierum. Et plateæ civitatis complebuntur infantibus et puellis ludentibus in plateis ejus. Hæc dicit Dominus exercituum: Si difficile videbitur in oculis reliquiarum populi hujus in diebus illis,[b] numquid in oculis meis difficile erit, dicit Dominus exercituum.[e] Hæc dicit Dominus exercituum:[c] Ecce ego salvabo populum meum de terra orientis, et de terra occasus solis; et adducam eos, et habitabunt in medio Hierusalem: et erunt mihi in populum, et ego ero eis in Deum in veritate et in justitia, dicit Dominus omnipotens.

Evangelium. Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis [c] Judæorum [c] et discipulis suis, Amen dico vobis, inter natos mulierum non surrexit major Johanne Baptista: qui autem minor est in regno cœlorum, major est illo. A diebus autem Johannis Baptistæ usque nunc, regnum cœlorum vim patitur, et violenti rapiunt illud. Omnes enim prophetæ et lex usque ad Johannem prophetaverunt: et si vultis recipere, ipse est Helias, qui venturus est. Qui habet aures audiendi, audiat.

Feria Sexta.

Epistola. Lectio Esaiæ Prophetæ.[f]

Hæc dicit Dominus Deus; Super muros Hierusalem constitui custodes: tota die et [g] tota [g] nocte in perpetuum non tacebunt. Qui reminiscimini Domini, ne taceatis, et ne detis silentium ei, donec stabiliat, et donec ponat Hierusalem laudem in terra. Juravit Dominus in dextera sua, et in brachio fortitudinis suæ: Si dedero triticum tuum ultra cibum inimicis tuis: et si biberint filii alienigenæ vinum tuum, in quo laborasti. Quia qui congregabunt illud comedent, et laudabunt Dominum: et qui comportant illud bibent in atriis sanctis meis. [h] Transite,[h] transite per portas, præparate viam populo, planum facite iter, et eligite lapides, et elevate signum ad populos. Ecce Dominus auditum fecit in extremis terræ, Dicite filiæ Sion: Ecce salvator tuus venit: et ecce merces ejus cum eo, et opus illius coram illo. Et vocabunt eos, Populus sanctus, redempti a Domino. Tu autem vocaberis, Quæsita civitas, et Non-derelicta.

Evangelium. Secundum Johannem.[i]

In illo tempore, Johannes testimonium perhibebat de Domino, et clamabat dicens; Hic[j] est,[j] quem dixi; Qui post me venturus est, ante me factus est: quia prior me erat. Et de plenitudine ejus nos omnes accepimus [k] gratiam pro gratia. Quia lex per Moysen data est, gratia et veritas per Jesum Christum facta est. Deum nemo vidit unquam: Unigenitus Filius qui est in sinu Patris, ipse [l] enarrabit.[l]

[a] c. viii. A. (v. 3–8.)
[b] dicit Dominus exercituum.—26.
[c] deest in 26.
[d] cap. xi. B. (v. 11–15.)
[e] ita 13. 15. 57—om. 98. 26.
[f] cap. lxii. C. (v. 6–12.)
[g] om. 98.
[h] deest in 15. 26.
[i] cap. i. B. (v. 15–18.)
[j] erat—Vulg. 98. 13.
[k] et—Vulg. 26.
[l] enarravit—Vulg. 26. 57

Dominica *tertia Adventus Domini.*

Ad Missam. Officium.[a]

Gaudete in Domino semper : iterum dico, gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus : Dominus prope est. Nihil solliciti sitis: sed in omni oratione petitiones vestræ innotescant apud Deum.

Psalmus.[b]

Et pax Dei quæ exsuperat omnem sensum : custodiat corda vestra et intelligentias vestras.[c]

Oratio.

Aurem tuam, quæsumus, Domine, precibus nostris accommoda: et mentis nostræ tenebras gratia tuæ visitationis illustra. Qui vivis.

Ad Corinthios.[d]

Fratres, Sic nos existimet homo ut ministros Christi et dispensatores ministeriorum Dei. Hic jam quæritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniatur. Mihi autem pro minimo est ut a vobis judicer, aut ab humano die : sed neque meipsum judico. Nihil enim mihi conscius sum : sed non in hoc justificatus sum : qui autem judicat me, Dominus est. Itaque nolite ante tempus judicare, quoadusque veniat Dominus : qui et illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium : et tunc laus erit unicuique a Deo.

Gradale.

Qui sedes, Domine, super Cherubin, excita potentiam tuam et veni.[e]

℣. Qui regis Israel, intende; qui deducis velut ovem Joseph. Alleluya.

℣. Excita, Domine, potentiam tuam, et veni ut salvos facias nos.

Sequentia.

a. Qui regis scep - *b.*- tra for - *c.*- ti dextra solus cuncta,

a. Tu plebi tu - *d.*- am ostende magnam ex - *c.*- citando potentiam.

e. Præsta illi dona salutaria,

f. Quem prædixerunt prophetica vaticinia.

g. A clara poli regia,

h. In nostra, Jesu, veni, Domine, arva.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Cum audisset Johannes in vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis, ait illi; Tu es, qui venturus es, an alium expectamus ? Et respondens Jesus ait illis : Euntes renunciate Johanni quæ audistis et vidistis. Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur : et beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me. Illis autem abeuntibus, cœpit Jesus dicere ad turbas de Johanne: Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam ? Sed quid existis videre ? hominem mollibus vestitum ? Ecce qui mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? prophetam? Etiam dico vobis, et plus quam prophetam. Hic est enim de quo scriptum est : Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.

Offertorium.[g]

Benedixisti, Domine, terram tuam : avertisti captivitatem Jacob : remisisti iniquitatem plebis tuæ.

℣. Operuisti omnia peccata eorum : mitigasti omnem iram tuam.

℣. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, et salutare tuum da nobis.

Secreta.

Devotionis nostræ tibi, Domine, quæsumus, hostia jugiter immoletur, quæ et sacri peragat instituta mysterii, et salutare tuum nobis mirabiliter operetur. Per Dominum.

Præfatio quotidiana.

Communio.[h] Dicite, pusillanimes con-

[a] Phil. iv. A. (v. 4–6.)
[b] V.—98. 15. 26.
[c] eodem, v. 7.
[d] 1 Cor. iv. A. (v. 1–5.)
[e] Ps. lxxix. et omnia infra (lxxx. 1, 2.)
[f] cap. xi. A. (v. 2–10.)
[g] Ps. lxxxiv et omnia infra (lxxxv. 1, 2, 3, 7.)
[h] Esaiæ cap. xxxv. B. (v. 4.)

fortamini et nolite timere: ecce Deus noster veniet et salvabit nos.

Postcommunio.

Imploramus, Domine, clementiam tuam: ut hæc divina subsidia a vitiis expiatos, ad festa ventura nos præparent. Per Dominum.

Feria quarta *quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.[a]

Rorate, cœli, desuper; et nubes pluant justum; aperiatur terra et germinet Salvatorem.

Psalmus.

Et justitia oriatur simul: ego Dominus creavi eum.[b]

Sequatur oratio sine Dominus vobiscum *sed tantum cum* Oremus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut redemptionis nostræ ventura solemnitas et præsentis nobis vitæ subsidia conferat, et æternæ beatitudinis præmia largiatur. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[c]

In diebus illis, Dixit Esaias propheta; Erit in novissimis diebus præparatus mons domus Domini in vertice montium, et elevabitur super colles, et fluent ad eum omnes gentes. Et ibunt populi multi, et dicent: Venite, ascendamus ad montem Domini, et ad domum Dei Jacob, et docebit nos vias suas, et ambulabimus in semitis ejus: quia de Sion exibit lex, et verbum Domini de Hierusalem. Et judicabit gentes, et arguet populos multos: et conflabunt gladios suos in vomeres, et lanceas suas in falces: non levabit gens contra gentem gladium, nec exercebuntur ultra ad prœlium. Domus Jacob venite, et ambulemus in lumine Domini Dei nostri.

Gradale.

Tollite portas, principes, vestras; et elevamini portæ æternales, et introibit rex gloriæ.[d]

Versus. Quis ascendet in montem Domini: aut quis stabit in loco sancto ejus: innocens manibus et mundo corde.[e]

Hic non repetatur Gradale, sed statim sequatur Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Festina, quæsumus, Domine, ne tardaveris: et auxilium nobis supernæ virtutis impende: ut adventus tui consolationibus subleventur, qui in tua pietate confidunt. Qui vivis et regnas cum Deo Patre.

Hic dicuntur memoriæ consuetæ.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[f]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Achaz, dicens; Pete tibi signum a Domino Deo tuo in profundum inferni, sive in excelsum supra. Et dixit Achaz; Non petam, et non tentabo Dominum. Et dixit; Audite ergo, domus David: Numquid parum vobis est, molestos esse hominibus, quia molesti estis et Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet, et pariet filium, et vocabitur nomen ejus Emmanuel. Butyrum et mel comedet, ut sciat reprobare malum, et eligere bonum.

Gradale.

Prope est Dominus omnibus invocantibus eum: omnibus qui invocant[g] eum[g] in veritate.

Versus. Laudem Domini loquetur os meum: et benedicat omnis caro nomen sanctum ejus.[h]

Repetatur Gradale.

Sequentia sancti Evangelii. Secundum Lucam.[i]

In illo tempore, Missus est Angelus Gabriel a Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad virginem desponsatam viro, cui nomen erat Joseph, de domo David, et nomen

[a] Esaiæ cap. xlv. (v. 8.)
[b] ibidem.
[c] cap. ii. A. (v. 2–5.)
[d] Ps. xxiii. (xxiv. 7.)
[e] eodem (v. 3, 4.)

[f] cap. vii. B. (v. 10–15.)
[g] nomen ejus.—13.
[h] Ps. cxliv. (cxlv. 18, 21.)
[i] cap. i. C. (v. 26–38.)

virginis Mariæ. Et ingressus Angelus ad eam dixit; Ave gratia plena: Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. Quæ cum audisset, turbata est in sermone ejus, et cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait Angelus ei; Ne timeas, Maria, invenisti enim gratiam apud Deum: ecce concipies in utero, et paries filium, et vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus, et Filius Altissimi vocabitur, et dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus: et regnabit in domo Jacob in æternum, et regni ejus non erit finis. Dixit autem Maria ad Angelum; Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Et respondens Angelus dixit ei; Spiritus Sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi; ideoque et quod nascetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei. Et ecce Elizabeth cognata tua, et ipsa concepit filium in senectute sua: et hic mensis est sextus illi, quæ vocatur sterilis: quia non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria; Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.

Offertorium.

Ave Maria, gratia plena; Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui.

Versus. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.[a]

Et dicitur cum suo versu.

Secreta.

Salutari jejunio competentes, Domine, hostias immolamus: præsta ut ad nativitatem Panis æterni his officiis præparemur. Per eundem.

Præfatio Quotidiana.

Communio. Ecce virgo concipiet et pariet Filium: et vocabitur nomen ejus Emmanuel.[b]

Postcommunio.

Salutaris tui, Domine, munere satiati, supplices deprecamur: ut cujus lætamur gustu, renovemur effectu. Per Dominum.

Feria sexta *quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.[c]

Prope esto, Domine, et omnes viæ tuæ veritas: initio cognovi de testimoniis tuis, quia in æternum tu es.

Psalmus.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.[d]

Oratio.

Excita,[e] quæsumus,[e] Domine, potentiam tuam et veni; ut hi qui in tua pietate confidunt, ab omni citius adversitate liberentur. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[f]

Hæc dicit Dominus Deus; Egredietur virga de radice Jesse; et flos de radice ejus ascendet. Et requiescet super eum Spiritus Domini: Spiritus sapientiæ et intellectus, Spiritus consilii et fortitudinis, Spiritus scientiæ et pietatis, et replebit eum Spiritus timoris Domini: non secundum visionem oculorum judicabit, neque secundum auditum aurium arguet: sed judicabit in justitia pauperes, et arguet in æquitate pro mansuetis terræ: et percutiet terram virga oris sui, et spiritu labiorum suorum interficiet impium. Et erit justitia cingulum lumborum ejus: et fides cinctorium renum ejus.

Gradale.

Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam: et salutare tuum da nobis.

Versus. Benedixisti, Domine, terram tuam: avertisti captivitatem Jacob.[g]

Repetatur Gradale.

Secundum Lucam.[h]

In illo tempore, Exsurgens Maria abiit in montana cum festinatione, in civitatem Juda; et intravit in domum Zachariæ, et salutavit Elizabeth. Et factum est, ut audivit salutationem Mariæ Elizabeth, exultavit infans in utero ejus: et repleta est Spiritu Sancto Elizabeth: et exclamavit voce magna et dixit: Benedicta tu inter

[a] Lucæ cap. i. C. (v. 28, 35.)
[b] Esaiæ cap. vii. C. (v. 14.)
[c] Ps. cxviii. (cxix. 151, 152.)
[d] ibidem v. 1.
[e] deest in 26.
[f] cap. xi. A. (v. 1–5.)
[g] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 7, 1.)
[h] cap. i. D. (v. 39–47.)

mulieres, et benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc mihi ut veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo. Et beata quæ credidisti quoniam perficientur ea, quæ dicta sunt tibi a Domino. Et ait Maria. Magnificat anima mea Dominum, et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.

Offertorium.

Deus, tu[a] conversus[a] vivificabis nos: et plebs tua lætabitur in te: ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, et salutare tuum da nobis.[b]

V. Benedixisti, Domine, terram tuam: avertisti captivitatem Jacob: remisisti iniquitatem plebis tuæ.

V. [c] Misericordia et veritas obviaverunt sibi: veritas de terra orta est, et justitia de cœlo prospexit.[c]

Secreta.

Sacrificiis, quæsumus, Domine, salutaribus his diebus aptemur propensius, quibus illud est mysterium celebrandum, cui servit omnis executio mandatorum. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana.

Communio.

Ecce Dominus veniet, et omnes sancti ejus cum eo: et erit in die illa lux magna.[d]

Postcommunio.

Perfice, quæsumus, Domine, misericordiam tuam populo supplicanti: quem tuorum refectum largitate donorum, et instantius gratiam postulare majorem, et fiducialius sperare concedas. Per Dominum.

Sabbato *quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.

Veni et ostende nobis faciem tuam, Domine: qui sedes super cherubin, et salvi erimus.[e]

Psalmus.

Qui regis Israel, intende: qui deducis velut ovem Joseph.[f]

Omnes orationes sine Dominus vobiscum *dicuntur, præter ultimam quæ est ante Epistolam, sed tantum cum* Oremus. *Et omnes lectiones cum suis titulis legantur.*

Oremus.

Oratio.

Deus, qui conspicis quia ex nostra pravitate affligimur: concede propitius, ut ex tua visitatione consolemur. Qui vivas et regnas cum Deo Patre in unitate ejusdem.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[g]

In diebus illis, Clamabunt ad Dominum a facie tribulantis, et mittet eis salvatorem et propugnatorem, qui liberet eos. Et cognoscetur Dominus ab Ægypto, et cognoscent Ægyptii Dominum in die illa, et colent eum in hostiis et muneribus, et vota vovebunt Domino, et solvent. Et percutiet Dominus Ægyptum plaga, et sanabit eam, et revertentur[h] ad Dominum, et placabitur eis, et sanabit eos Dominus Deus noster.

Gradale.

A summo cœlo egressio ejus: et occursus ejus usque ad summum ejus.

V. Cœli enarrant gloriam Dei: et opera manuum ejus annunciat firmamentum.[i]

Non repetatur Gradale: sed dicatur statim Oremus.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui sub peccati jugo ex vetusta servitute deprimimur, expectata Unigeniti Filii tui nova nativitate liberemur. Qui tecum vivit et regnat.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[j]

Hæc dicit Dominus; Lætabitur deserta et invia; et exultabit solitudo, et florebit quasi lilium. Germinans germinabit, et exultabit lætabunda et laudans. Gloria Libani data est ei: decor Carmeli et Saron. Ipsi videbunt gloriam Domini, et decorem Dei nostri. Confortate manus dissolutas, et genua debilia roborate. Dicite, Pusillanimes confortamini, et nolite timere: ecce Deus noster ultionem

[a] convertens—94. 98. Grad.
[b] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 6, 7, 1, 2, 10, 11.)
[c] deest in 98.
[d] (Zech. xiv. 5, 7?)
[e] Ps. lxxix. (lxxx. 3, 1.)

[f] ibid. v. 1.
[g] cap. xix. D. (v. 20–22.)
[h] Ægyptii—13. 15.
[i] Ps. xviii. (xix. 6, 1.)
[j] cap. xxxv. A. (v. 1–7.)

adducet retributionis, Deus ipse veniet, et salvabit nos. Tunc aperientur oculi cæcorum, et aures surdorum patebunt. Tunc saliet sicut cervus claudus, et aperta erit lingua mutorum, quia scissæ sunt in deserto aquæ, et torrentes in solitudine. Et quæ erat arida in stagnum, et sitiens in fontes aquarum, ait Dominus omnipotens.

Gradale.

In sole posuit tabernaculum suum : et ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo.

℣. A summo cœlo egressio ejus : et occursus ejus usque ad summum ejus.[a]

Oratio.

Indignos nos, quæsumus, Domine, famulos tuos, quos actionis propriæ culpa contristat, unigeniti Filii tui adventu lætifica, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia sæcula sæculorum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[b]

Hæc dicit Dominus Super montem excelsum ascende, tu, qui evangelizas Sion. Exalta in fortitudine vocem tuam, qui evangelizas Hierusalem. Exalta, noli timere. Dic civitatibus Judæ. Ecce Deus vester. Ecce Dominus Deus in fortitudine veniet, et brachium ejus dominabitur. Ecce merces ejus cum eo, et opus illius coram illo. Sicut pastor gregem suum pascet, in brachio suo congregabit agnos, et in sinu suo levabit eos, Dominus Deus noster.

Gradale.

Domine Deus virtutum, converte nos : et ostende faciem tuam et salvi erimus.

℣. Excita, Domine, potentiam tuam et veni : ut salvos facias nos.[c]

Sequatur Oremus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut Filii tui ventura solemnitas et præsentis nobis vitæ remedia conferat et præmia æterna concedat. Per eundem Dominum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[d]

Hæc dicit Dominus christo meo Cyro, cujus apprehendi dexteram, ut subjiciam ante faciem ejus Gentes, et dorsa regum vertam, et aperiam coram eo januas, et portæ non claudentur. Ego ante te ibo, et gloriosos terræ humiliabo, portas æreas conteram, et vectes ferreos confringam. Et dabo tibi thesauros absconditos, et arcana secretorum[e] revelabo[e], ut scias quia ego Dominus, qui voco nomen tuum, Deus Israel propter servum meum Jacob, et Israel electum meum. Et vocavi te nomine tuo. Assimilavi te, et non cognovisti me. Ego Dominus, et non est amplius : extra me non est Deus. Accinxi te, et non cognovisti me. Ut sciant hi, qui ab ortu solis, et qui ab occidente, quoniam absque me non est Deus. Ego Dominus, et non est alter, formans lucem, et creans tenebras, faciens pacem, et creans malum. Ego Dominus faciens omnia hæc. Rorate, cœli, desuper, et nubes pluant justum, aperiatur terra, et germinet salvatorem, et justitia oriatur simul, ego Dominus creavi eum.

Gradale.

Excita, Domine, potentiam tuam et veni : ut salvos facias nos.

℣. Qui regis Israel intende : qui deducis velut ovem Joseph. Qui sedes super Cherubin : appare coram Ephraim, Benjamin, et Manasse.[f]

Sequitur Oremus.

Oratio.

Preces populi tui, quæsumus, Domine, clementer exaudi, ut qui juste pro peccatis nostris affligimur, pietatis tuæ visitatione consolemur. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate.

Lectio Danielis Prophetæ.[*][g]

Angelus Domini descendit cum

* Quæ legatur hic in Adventu usque ad hanc clausulam, *Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum.* In Sabbato vero Quatuor temporum primæ hebdomadæ Quadragesimæ legatur usque ad *Benedictus es, Domine, in firmamento.* In Sabbato vero Pentecostes et in Sabbato Quatuor temporum mensis Septembris tota integra legatur—*Grad.*

[a] Ps. xviii. (xix. 4, 5, 6.)
[b] cap. xl. B. (v. 9–11.)
[c] Ps. lxxix. (lxxx. 19, 2.)
[d] cap. xlv. A. (v. 1–8.)
[e] non habent Vulg. 13. 15.
[f] Ps. lxxix. (lxxx. 2, 1.)
[g] cap. iii. E. (v. 24–28.)

Azaria et sociis ejus in fornacem, et excussit flammam ignis de fornace et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem. Flamma autem diffusa est super fornacem cubitis quadraginta novem, et incendit quos reperit juxta fornacem de Chaldeis ministros regis qui eam incendebant. Illos autem omnino non tetigit ignis, neque contristavit, nec quicquam molestiæ intulit. Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabant et glorificabant et benedicebant Deum in fornace dicentes.

*Duo clerici de secunda forma in superpelliciis ad gradum chori * cantent * Tractum.*

Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum.[a]

V. Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Chorus idem repetat. Clerici Versum.

Et benedictum nomen gloriæ tuæ quod est sanctum.

Chorus dicat.

Et laudabile et gloriosum in sæcula.

Clerici Versum.

Benedictus es in templo sancto gloriæ tuæ.

Chorus.

Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Clerici Versum.

Benedictus es super thronum sanctum regni tui.

Chorus.

Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Clerici Versum.

Benedictus es super sceptrum regni divinitatis tuæ.

Chorus.

Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Clerici Versum.

Benedictus es qui sedes super Cherubin intuens abyssos.

Chorus.

Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Clerici Versum.

Benedictus es qui ambulas super pennas ventorum.

Chorus.

Et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Clerici Versum.

Benedicant te omnes angeli et sancti tui.

Chorus.

Et laudent te et glorificent in sæcula.

Clerici Versum.

Benedicant te cœli, terra, mare, et omnia quæ in eis sunt.

Chorus.

Et laudent te et glorificent in sæcula.

Clerici Versum.

Gloria Patri et Filio: et Spiritui Sancto.

Chorus.

Et laus, et honor, potestas, et imperium.

Clerici Versum.

Sicut erat in principio et nunc et semper: et in sæcula sæculorum. Amen.

Chorus.

Et laus, et honor, potestas et imperium.

Deinde clerici reincipiant primum versum Tractus, et percantetur a choro. Et postea dicat sacerdos Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Deus, qui tribus pueris mitigasti flammas ignium ; concede propitius, ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum. Per Dominum.

Hic dicuntur memoriæ consuetæ.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli : ad Thessalonicenses.[b]

Fratres, Rogamus vos, per adventum Domini nostri Jesu Christi, et nostræ congregationis in ipsum, ut non cito moveamini a vestro sensu, neque terreamini, neque per spiritum, neque per sermonem, neque per epistolam tanquam per nos missam, quasi instet dies Domini. Ne quis vos seducat ullo modo, quoniam nisi venerit discessio primum, et revelatus fuerit homo peccati, filius perditionis, qui adversatur et extollitur supra omne, quod dicitur Deus aut quod colitur, ita ut in templo Dei sedeat, ostendens se tanquam sit Deus. Non retinetis quoniam, cum adhuc essem apud vos, hæc dicebam vobis ? Et nunc quid detineat scitis, ut reveletur in suo tempore. Nam mysterium jam operatur

[a] Dan. iii. et omnia infra.

[b] 2 ad Thess. cap. ii. A. (v. 1–8.)

* *simul dicant.*—Grad.

iniquitatis tantum, ut qui tenet nunc, teneat, donec de medio fiat. Et tunc revelabitur ille iniquus, quem Dominus Jesus interficiet spiritu oris sui, et destruet illustratione adventus sui.

Duo clerici de secunda forma in capis nigris,[a] *hoc est in habitu quotidiano,*[a] *ad gradum chori simul dicant totum et integrum istum Tractum.*

Qui regis Israel, intende: qui deducis velut ovem Joseph.

℣. Qui sedes super Cherubin, appare coram Ephraim, Benjamin, et Manasse.

℣. Excita, Domine, potentiam tuam et veni: ut salvos facias nos.[b]

Secundum Lucam.[c]

Anno quintodecimo imperii Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pilato Judæam, tetrarcha autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarcha Iturææ et Trachonitidis regionis, et Lysania Abilinæ tetrarcha, sub principibus sacerdotum Anna et Caipha, factum est verbum Domini super Johannem Zachariæ filium in deserto. Et venit in omnem regionem Jordanis, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Sicut scriptum est in libro sermonum Esaiæ prophetæ. Vox clamantis in deserto. Parate viam Domini, rectas facite semitas ejus. Omnis vallis implebitur, et omnis mons et collis humiliabitur, et erunt prava in directa, et aspera in vias planas, et videbit omnis caro salutare Dei.

Offertorium.

Exulta satis, filia Sion, prædica, filia Hierusalem: ecce rex tuus[d] venit,[d] sanctus et salvator.

℣. Loquetur pacem gentibus, et potestas ejus a mari usque ad mare, et a flumine usque ad terminos orbis terræ.[e]

Secreta.

Super has hostias fidelium, Domine, quæsumus, propitio vultu respice, et quia nostris meritis non valemus, his potius muneribus tuo occursui commendemur, Qui vivis et regnas.

Præfatio quotidiana.

Communio.

Exultavit ut gigas ad currendam viam: a summo cœlo egressio ejus, et occursus ejus usque ad summum ejus.[f]

Postcommunio.

Quæsumus, Domine Deus noster, ut sacrosancta mysteria quæ pro reparationis nostræ munimine contulisti, et præsens nobis remedium esse facias et futurum. Per Dominum.

In quacunque feria dies Nativitatis Domini contigerit, semper jejunia Quatuor temporum in tertia hebdomada Adventus Domini celebrentur.

Dominica quarta *Adventus Domini.*

Ad Missam. Officium.

Memento nostri, Domine, in beneplacito populi tui: visita nos in salutari tuo: ad[g] videndum[g] in bonitate electorum tuorum, in lætitia gentis tuæ: ut lauderis cum hæreditate tua.[h]

Psalmus.

Peccavimus cum patribus nostris: injuste egimus, iniquitatem fecimus.[i]

Kyrie eleison.

Oratio.

Excita, quæsumus, Domine, potentiam tuam, et veni, et magna nobis virtute succurre, ut[j] auxilium gratiæ tuæ, quod nostra peccata præpediunt, indulgentia tuæ propitiationis acceleret, Qui vivis.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli ad Philippenses.[k]

Fratres, Gaudete in Domino semper,

[a] ita 94. 97. 26—non habent 92. 98. 0L. 0P. 4L. 8RM. 13. 15. Grad.
[b] Ps. lxxix. (lxxx. 1, 2.)
[c] cap. iii. A. (v. 1–6.)
[d] veniet tibi—98. 8RM. 13. 15. Vulg. venit tibi—94. Grad. venit—26. 57.
[e] Zach. cap. ix. C. (v. 9, 10.)
[f] Ps. xviii. (xix. 5, 6.)
[g] ita 94. 98. 8RM. 13. 15. 26. Vulg. vivendum—34. 54. 55P. 57.
[h] Ps. cv. (cvi. 4, 5.)
[i] (ibid. v. 6.)
[j] ita 94. 98. per, addunt 8RM. 13. 15. 26. 57.
[k] cap. iv. A. (v. 4–7.)

iterum dico, gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Dominus prope est. Nihil solliciti sitis, sed in omni oratione et obsecratione, cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum. Et pax Dei quæ exsuperat omnem sensum, custodiat corda vestra et intelligentias vestras in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.

Prope est Dominus omnibus invocantibus eum : omnibus qui invocant eum in veritate.

℣. Laudem Domini loquetur os meum : et benedicat omnis caro nomen sanctum ejus.[a] Alleluya.

℣. Veni, Domini, et noli tardare : relaxa facinora plebis tuæ.

Sequentia.

a. Jubilemus omnes una
b. Deo nostro, qui creavit omnia,
b. Per quem cuncta condita sunt sæcula.
c.[b] Cœloque *d.* plurima luce corusca[b]
e. et diversa sunt sidera
c. Sol mundi *f.* schema, noctium decus luna,
e. cæteraque splendentia,
g. Mare, solum, et alta, plana,
h. ac profunda *i.* flumina.
g. Aeris ampla spatia, quæ
k. discurrunt *h.* aves, venti
m. atque pluvia.
n. Hæc simul cuncta tibi Deo
o. soli Patri *p.* militant.
n. Nunc, et in ævum sine fine
q. per sæcula *o.* laus eorum
m. tua gloria.
r. Qui pro salute nostra pro - *s.*- lem unicam
r. Pati in terram misisti *t.* sine culpa, sed ob nostra delicta.
u. Te, Trinitas, precamur, ut corpora nostra et corda,
x. Regas, et protegas, et dones peccatorum veniam.

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Miserunt Judæi ab Hierosolymis sacerdotes et levitas ad Johannem, ut interrogarent eum. Tu quis es? Et confessus est, et non negavit, et confessus est. Quia non sum ego Christus. Et interrogaverunt eum. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit. Non sum. Propheta es tu? Et respondit. Non. Dixerunt ergo ei. Quis es, ut responsum demus his, qui miserunt nos? quid dicis de teipso? Ait. Ego vox clamantis in deserto. Dirigite viam Domini, sicut dicit Esaias propheta. Et qui missi fuerant, erant ex Pharisæis. Et interrogaverunt eum et dixerunt ei. Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Helias, neque Propheta? Respondit eis Johannes, dicens. Ego baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis. Ipse est, qui post me venturus est, qui ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti. Hæc in Bethania facta sunt trans Jordanem, ubi erat Johannes baptizans.

Offertorium.

Confortamini et[d] jam[d] nolite timere : ecce enim Deus noster retribuet judicium : ipse veniet et salvos nos faciet.

℣. Tunc aperientur oculi cæcorum : et aures surdorum audient : tunc ascendet claudus quasi cervus, et clara erit lingua mutorum.[e]

Secreta.

Sacrificiis præsentibus, quæsumus, Domine, placatus intende, quibus ad Filii tui nativitatem suscipiendam purificemur. Per eundem.

Præfatio Quotidiana.

Communio.

Ecce virgo concipiet et pariet filium : et vocabitur nomen ejus Emmanuel.[f]

Postcommunio.

Populum tuum, quæsumus, Domine, donorum tuorum largitate prosequere : ut a malis omnibus sacramentorum tuorum virtute protectus : ad ineffabile mysterium celebrandum et mente præparetur et corpore. Per Dominum.

[a] Ps. cxliv. (cxlv. 18, 21.)
[b] ita 98. 8RM. 13. 15. 26. 34. 54. cœlum quod plurima luce coruscat—94. 55P. 57.
[c] cap. i. (v. 19–28.)
[d] deest in 26. 57. Vulg.
[e] Esaiæ cap. xxxv. B. (v. 4–6.)
[f] Esaiæ cap. vii. C. (v. 14.)

Feria quarta.

Lectio Johelis Prophetæ.[a]

Hæc dicit Dominus Deus. Exultate, filiæ Sion, et lætamini in Domino Deo vestro, quia dedit vobis doctorem justitiæ, et descendere faciet ad vos imbrem matutinum et serotinum, sicut in principio. Et implebuntur areæ frumento, et redundabunt torcularia vino et oleo. [b] Et scietis quia ego Dominus Deus vester habitans in Sion in monte sancto meo, et erit Hierusalem sancta, et alieni non transibunt per eam amplius. Et erit in die illa, stillabunt montes dulcedinem, et colles fluent lacte, et per omnes rivos Juda ibunt aquæ, et fons de domo Domini egredietur, et irrigabit torrentem spinarum. Ægyptus in desolationem erit et Idumæa in desertum perditionis, pro eo quod inique egerunt in filios Judæ et effuderunt sanguinem innocentem in terra sua. Et Judæa in æternum habitabitur, et Hierusalem in generatione et generationem. Et mundabo sanguinem eorum, quem non mundaveram, et Dominus commorabitur in Sion, a sæculo et usque in sæculum.

Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Exiit sermo in universam Judæam de Jesu et omnem circa regionem. Et nunciaverunt Johanni discipuli ejus de omnibus his. Et convocavit duos de discipulis suis Johannes, et misit ad Jesum, dicens. Tu es, qui venturus es, an alium expectamus? Cum autem venissent ad eum viri, dixerunt. Johannes Baptista misit nos ad te dicens. Tu es, qui venturus es, an alium expectamus? (In ipsa autem hora curavit multos a languoribus suis, et plagis, et spiritibus malis, et cæcis multis donavit visum.) Et respondens dixit illis. Euntes renunciate Johanni quæ vidistis et audistis, quia cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes evangelizantur, et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Et cum discessissent nuncii Johannis, cœpit dicere de Johanne ad turbas. Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitatam? Sed quid existis videre? hominem mollibus vestimentis indutum? Ecce qui in veste pretiosa sunt et in deliciis, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? prophetam? Utique dico vobis, et plusquam prophetam. Hic est, de quo scriptum est. Ecce [d] mitto angelum meum ante faciem tuam qui præparabit viam tuam ante te. Dico enim vobis. Major inter natos mulierum propheta Johanne Baptista nemo est, qui autem minor est in regno cœlorum, major est illo.

Feria sexta.

Lectio Zachariæ Prophetæ.[e]

Hæc dicit Dominus. Lauda et lætare, filia Sion, quia ecce ego venio, et habitabo in medio tui, ait Dominus. Et applicabuntur Gentes multæ ad Dominum in die illa, et erunt mihi in populum, et habitabo in medio tui, et scies quia Dominus exercituum misit me ad te. Et possidebit Dominus Judam partem suam in terra sanctificata, et eliget adhuc Hierusalem. Sileat omnis caro a facie Domini, quia consurrexit de habitaculo sancto suo, dicit Dominus omnipotens.

Secundum Marcum.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis. Videte et cavete a fermento Pharisæorum, et fermento Herodis. Et cogitabant ad alterutrum, dicentes. Quia panes non habemus. Quo agnito, ait illis Jesus. Quid cogitatis, quia panes non habetis? nondum cognoscitis nec intelligitis? adhuc cæcatum habetis cor vestrum? Oculos habentes non videtis? et aures habentes non auditis? Nec recordamini, quando quinque panes fregi in quinque millia, et quot cophinos fragmentorum plenos sustulistis. Dicunt ei, Duodecim.

[a] cap. ii. D. (v. 23, 24.)
[b] cap. iii. F. (v. 17–21.)
[c] cap. vii. C. (v. 17–28.)
[d] ego—26.
[e] cap. ii. D. (v. 10–13.)
[f] cap. viii. B. (v. 15–26.)

Quando et septem panes in quatuor millia hominum; quot sportas fragmentorum tulistis? Et dicunt ei. Septem. Et dicebat eis. Quomodo nondum intelligitis? Et veniunt Bethsaidam, et adducunt ei cæcum, et rogabant eum ut illum tangeret. Et apprehensa manu cæci, eduxit eum extra vicum, et exspuens in oculos ejus, impositis manibus suis, interrogavit eum si quid videret. Et aspiciens, ait. Video homines velut arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos ejus, et cœpit videre, et restitutus est ita ut clare videret omnia. Et misit illum in domum suam, dicens. Vade in domum tuam, et si in vicum introieris, nemini dixeris.

In Vigilia *Nativitatis Domini.*

Ad Missam. Officium.

Hodie scietis quia veniet Dominus et salvabit vos, et mane videbitis gloriam ejus.[a]

Psalmus.

Domini est terra et plenitudo ejus: orbis terrarum et universi qui habitant in eo.[b]

Si hæc vigilia in Dominica evenerit, dicitur cantus super Kyrie, Sanctus *et* Agnus, *sicut in festo simplici novem lectionum, sin autem, dicitur cantus feriæ.*

Oratio.

Deus, qui nos redemptionis nostræ annua expectatione lætificas, præsta, ut Unigenitum tuum quem redemptorem læti suscipimus, venientem quoque judicem securi videamus, Dominum nostrum Jesum Christum, Filium tuum; Qui tecum.

Nulla fiat memoria.

Unus puer acolytus legat lectionem, alba indutus, ad gradum chori; tamen si Dominica fuerit, legatur in pulpito, et semper cum suo titulo.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus Deus. Propter Sion non tacebo, et propter Hierusalem non quiescam, donec egrediatur ut splendor justus ejus, et salvator ejus ut lampas accendatur. Et videbunt Gentes justum tuum, et cuncti reges inclytum tuum, et vocabitur tibi nomen novum, quod os Domini nominavit. Et eris corona gloriæ in manu Domini, et diadema regni in manu Dei tui. Non vocaberis ultra Derelicta, et terra tua non vocabitur amplius Desolata: sed vocaberis Voluntas mea in ea, et terra tua inhabitabitur quia complacuit Domino in te.

Deinde absque intervallo legatur Epistola.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli ad Romanos.[d]

Fratres, Paulus, servus Jesu Christi, vocatus Apostolus, segregatus in Evangelium Dei, quod ante promiserat per Prophetas suos in Scripturis sanctis, de Filio suo, qui factus est ei ex semine David secundum carnem, qui prædestinatus est Filius Dei in virtute secundum Spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum, Jesu Christi Domini nostri. Per quem accepimus gratiam et Apostolatum ad obediendum fidei in omnibus gentibus pro nomine ejus, in quibus estis et vos vocati Jesu Christi Domini nostri.

Gradale.

Hodie scietis quia veniet Dominus et salvabit nos: et mane videbitis gloriam ejus.[e]

℣. Qui regis Israel, intende: qui deducis velut ovem Joseph. Qui sedes super cherubin, appare coram Ephraim, Benjamin et Manasse.[f]

Si hæc Vigilia in Dominica evenerit, missa de Dominica in capitulo dicitur;

[a] (Exod. cap. xvi. 7.)
[b] Ps. xxiii. (xxiv. 1.)
[c] cap. lxii. A. (v. 1–4.)
[d] cap. i. A. (v. 1–6.)
[e] (Ex. xvi. 7.)
[f] Ps. lxxix. (lxxx. 1 2.)

et tunc fiat memoria de sancta Maria et de omnibus sanctis tantum. Missa vero de Vigilia ad authenticum altare sine aliqua memoria, cum hoc Alleluya. ℣. Crastina die delebitur iniquitas terræ: et regnabit super nos Salvator mundi,

Sequentia Jubilemus.

Si vero Dominica non fuerit, tunc Alleluya *et Sequentia prætermittantur.*

Secundum Matthæum.[a]

In illo tempore Cum esset desponsata mater Jesu Maria Joseph, antequam convenirent, inventa est in utero habens de Spiritu Sancto. Joseph autem vir ejus, cum esset justus et nollet eam traducere: voluit occulte dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce angelus Domini in somnis apparuit ei, dicens: Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu Sancto est. Pariet autem filium: et vocabis nomen ejus Jesum: ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum.

Offertorium.

Tollite portas, principes, vestras: et elevamini portæ æternales,[b] et introibit rex gloriæ.[b] ℣. Domini est terra et plenitudo ejus: orbis terrarum et universi qui habitant in eo.[c]

Iste versus, si Dominica fuerit, eo anno prætermittatur.

Secreta.

Da nobis, quæsumus, omnipotens Deus: ut sicut[d] adoranda Filii tui natalitia prævenimus, sic ejus munera capiamus sempiterna gaudentes. Per eundem.

Præfatio Quotidiana.

Communio.

Revelabitur gloria Domini: et videbit omnis caro salutare Dei nostri.[e]

Postcommunio.

Da nobis, quæsumus, Domine, Unigeniti Filii tui recensita nativitate respirare, cujus cœlesti mysterio pascimur et potamur. Per eundem.

In nocte *nativitatis Domini.*

Post nonam lectionem cantetur hoc Evangelium in pulpito a Diacono.

*Initium sancti Evangelii; secundum Matthæum.**[f]

Liber generationis Jesu Christi filii David, filii Abraham. Abraham genuit Isaac. Isaac autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam, et fratres ejus. Judas autem genuit Phares et Zaram de Thamar. Phares autem genuit Esrom. Esrom autem genuit Aram. Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem genuit Naason. Naason autem genuit Salmon. Salmon autem genuit Booz de Raab. Booz autem genuit Obed ex Ruth. Obed autem genuit Jesse. Jesse autem genuit David regem. David autem rex genuit Salomonem ex ea quæ fuit Uriæ. Salomon autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam. Abia autem genuit Asam. Asa autem genuit Josaphat. Josaphat autem genuit Joram. Joram autem genuit Oziam. Ozias autem genuit Joathan. Joathan autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam. Ezechias autem genuit Manassem.

* Dum nonum Responsorium canitur procedat Diaconus cum Subdiacono et cum thuribulario et ceroferario et acolyto crucem deferente omnibus in solemni apparatu indutis ad thurificandum altare, accepta benedictione ab executore officii, per medium chori ad cantandum evangelium in pulpito accedat. *Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Initium sancti Evangelii secundum Matthæum. Gloria tibi, Domine.*—Grad.

[a] cap. i. C. (v. 18–21.)
[b] non habet 26.
[c] Ps. xxiii. (xxiv. 7, 1.)
[d] ad—26.
[e] Esaiæ xl. B. (v. 5.)
[f] cap. i. A. (v. 1–16.)

Manasses autem genuit Amon. Amon autem genuit Josiam. Josias autem genuit Jechoniam et fratres ejus, in transmigratione Babylonis. Et post transmigrationem Babylonis Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel. Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliachim. Eliachim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoch. Sadoch autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud. Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan. Mathan autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus.

*Finito Evangelio, sacerdos * incipiat Psalmum* Te Deum: *quo dicto rectores chori incipiant missam.*

Ad Missam *in gallicantu.*

Officium.

Dominus dixit ad me, Filius meus es tu: ego hodie genui te.[a]

Psalmus.

Quare fremuerunt gentes: et populi meditati sunt inania.[b]

Kyrie *cum suis versibus. Sequatur* Gloria in excelsis *more duplicis festi.*

Sciendum quod semper ad missam dicitur Gloria in excelsis, *quoties ad matutinas dicitur* Te Deum: *nisi missa* Salus populi *vel missa de Cruce vel missa dominicalis in aliquo festo trium lectionum vel infra octavas sine regimine chori cantanda fuerit. Quando vero aliqua missa de vigilia vel de festo trium lectionum † in capitulo die Dominica dicitur: tunc etiam dicitur cantus super* Kyrie, Gloria in excelsis, *quando dicitur* Sanctus *et* Agnus Dei † *et* Ite missa est *sicut in festo trium lectionum. Similiter fiat quando dicitur missa dominicalis in capitulo die Dominica; tunc etiam dicetur* Credo.

Oratio.

Deus, qui hanc sacratissimam noctem veri luminis fecisti illustratione clarescere: da quæsumus, ut cujus lucis mysteria in terra cognovimus, ejus quoque gaudiis in cœlo perfruamur. Qui tecum.

Duo clerici de secunda forma in capis sericis in pulpito simul cantent lectionem.

Laudes Deo dicam per sæcula, qui me plasmavit in manu dextera, atque redemit cruce purpurea sanguine Nati.

Hic cantetur alternatim

Lectio Esaiæ Prophetæ.

In qua Christi lucida vaticinatur nativitas.

Hæc dicit Dominus.

Pater, Filius, Sanctus Spiritus, in quo sunt omnia condita superna atque ima.

Populus gentium qui ambulabat in tenebris

Quem creasti: quem fraude subdola hostis expulit paradiso: et captivatum secum traxit ad tartara;

Vidit lucem magnam;

Fulserunt et immania nocte media pastoribus lumina.

Habitantibus in regione umbræ mortis: Lux

Sempiterna et redemptio vere nostra,[c]

Orta est eis.

O stupenda nativitas,

Parvulus enim natus est nobis,

Magnus hic erit Jesus Filius Dei.

Et Filius

Patris summi,

Datus est nobis.

[a] Ps. ii. (v. 7.)
[b] eodem (v. 1.)

[c] nova.—Grad. 94. 26.

* *in capa serica.*—Grad.

† *dicitur in capitulo die dominica; tunc dicatur cantus super* Kyrie *et* Gloria in excelsis; *quando* Gloria in excelsis *dicitur, dicitur et* Alleluya *et* Sanctus *et* Agnus.—Grad.

Ab arce summa prædictum sic erat.
Et factus est principatus super humerum ejus,
Ut cœlos regat atque arva.
Et vocabitur nomen ejus,
Messias, Sother, Emmanuel, Sabaoth, Adonai.
Admirabilis,
Radix David,
Consiliarius
Dei Patris,
Deus
Qui creavit omnia,
Fortis,
Barathri claustra perimens teterrima
Pater futuri sæculi,
Rex omnipotens et cuncta regens,
Princeps pacis,
Hic et in ævum.
Multiplicabitur ejus imperium.
In Hierusalem, Judæa, sive Samaria,
Et pacis non erit finis,
Per sæcula sempiterna,
Super solium David, et super regnum ejus sedebit,
Et regni meta sui non erit aliqua.
[a] Et[a] confirmet illud,
In fidei pignore.
Et corroboret in judicio et justitia,
Judex cum venerit judicare sæculum.
A modo
Illi debetur gloria, laus et jubilatio.
Et usque in sempiternum.

Hic cantent simul usque ad finem.

Ab ortu solis usque[b] occiduos, ad fines mundi orbis per climata laus Creatori resonet congrua. Amen dicant omnia.

Ubi non habetur cantus, legatur Lectio Esaiæ Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus Deus, Populus gentium, qui ambulabat in tenebris, vidit lucem magnam: habitantibus in regione umbræ mortis, lux orta est eis. Parvulus enim natus est nobis, et filius datus est nobis, et factus est principatus super humerum ejus: et vocabitur nomen ejus Admirabilis, consiliarius, Deus fortis, pater futuri sæculi, princeps pacis. Multiplicabitur ejus imperium, et pacis non erit finis. Super solium David, et super regnum ejus sedebit: ut confirmet illud, et corroboret in judicio et justitia, amodo et usque in sempiternum.

Sine intervallo legatur Epistola. Ad Titum.[d]

Charissime, Apparuit gratia Dei Salvatoris nostri omnibus hominibus, erudiens nos, ut abnegantes impietatem et sæcularia desideria, sobrie, et juste, et pie vivamus in hoc sæculo. Expectantes beatam spem, et adventum gloriæ magni Dei, et Salvatoris nostri Jesu Christi: qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab[e] omni[e] iniquitate, et mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Hæc loquere, et exhortare, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.

Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum: ex utero ante luciferum genui te.
℣. Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.[f]

Alleluya. ℣. Dominus dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie genui te.[g]

Sequentia.

a. Nato canunt omnia
Domino pie agmina,
a. Syllabatim pneumata
perstringendo organica,
b. Hæc dies sacrata,
in qua nova sunt gaudia
mundo plene edita.[h]
b. Hac nocte præcelsa
intonuit et gloria
in voce angelica.
c. Fulserunt et immania
d. nocte media
e. pastoribus lumina.
c. Dum fovent sua pecora
d. subito diva
e. percipiunt monita.

[a] Ut—26.
[b] ad—94. 26. 57.
[c] cap. ix. A. (v. 2, 6–7.)
[d] cap. ii. D. (v. 11–15.)
[e] non habet 26.
[f] Ps. cix. (cx. 3, 1.)
[g] Ps. ii. (v. 7.)
[h] dedita—95. 26. 57. reddita 55P.

f. Natus alma Virgine
qui extat ante sæcula ;
f. Est immensa in cœlo
gloria, pax et in terra.
e. Sic ergo cœli caterva
g. altissime jubilat,
e. Et tanto canore tremat
g. alta poli machina.
h. Sonet et per omnia
hac in die gloria
e. voce clara reddita.
e. Humana concrepent cuncta
g. Deum natum in terra.
e. Confracta sunt imperia
g. hostis crudelissima;
h. Pax in terra reddita,
nunc lætentur omnia
e. Nati per exordia,
i. Solus qui tuetur omnia,
i. Solus qui condidit omnia,
k. Ipse sua pietate solvat
omnia peccata nostra.

Evangelium more duplicis festi : Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Exiit edictum a Cæsare Augusto ut describeretur universus orbis. Hæc descriptio prima facta est a præside Syriæ Cyrino. Et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam civitatem. Ascendit autem et Joseph a Galilæa de civitate Nazareth in Judæam civitatem David, quæ vocatur Bethlehem : eo quod esset de domo et familia David, ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore prægnante. Factum est autem, cum essent ibi, impleti sunt dies ut pareret. Et peperit filium suum primogenitum, et pannis eum involvit, et reclinavit eum in præsepio : quia non erat ei locus in diversorio. Et pastores erant in regione eadem vigilantes, et custodientes vigilias noctis supra gregem suum. Et ecce angelus Domini stetit juxta illos, et claritas Dei circumfulsit illos, et timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus, Nolite timere: ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo : quia natus est vobis hodie Salvator, qui est Christus Dominus, in civitate David. Et hoc vobis signum : Invenietis infantem pannis involutum, et positum in præsepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militiæ cœlestis laudantium Deum, et dicentium, Gloria in altissimis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis.[b]

Credo.

Offertorium.

Lætentur cœli et exultet terra ante faciem Domini : quoniam venit.[c]

Secreta.

Accepta sit tibi, Domine, quæsumus, hodiernæ festivitatis oblatio, ut, tua gratia largiente, per hæc sacrosancta commercia in illius inveniamur forma, in quo tecum est nostra substantia, Jesus Christus Dominus noster. Qui tecum.

Præfatio. Quia per incarnati.

Hæc præfatio dicitur in die Nativitatis Domini ad omnes missas, et quotidie per hebdomadam, et in die Circumcisionis Domini, et in omnibus missis de sancta Maria ab hac die usque ad Purificationem.* Communicantes *vero dicitur tantum usque ad Circumcisionem et in die Circumcisionis.

Communio.

In splendoribus sanctorum ex utero ante luciferum genui te.[d]

Postcommunio.

Da nobis, quæsumus, Domine Deus noster, ut qui Nativitatem Domini nostri Jesu Christi nos frequentare gaudemus : dignis conversationibus ad ejus mereamur pertingere consortium. Qui tecum.

[a] cap. ii. A. (v. 1–14.)
[b] Et legatur in pulpito more duplicis festi —94. 26.
* non habet Grad.

[c] Ps. xcv. (xcvi. 11, 13.)
[d] Ps. cix. (cx. 3.)

Ad Missam *in aurora.*

Officium.

Lux fulgebit hodie super nos; quia natus est nobis Dominus: et vocabitur Admirabilis, Deus, princeps pacis, pater futuri sæculi: cujus regni non erit finis.[a]

Psalmus.

Dominus regnavit, decorem indutus est: indutus est Dominus fortitudinem et præcinxit se.[b]

Ad hanc missam Kyrie, *absque versibus,* Gloria in excelsis, Sanctus *et* Agnus, *sicut in festo simplici novem lectionum dicuntur.*

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui nova incarnati Verbi tui luce perfundimur: hoc in nostro resplendeat opere quod per fidem fulget in mente. Per eundem.

Memoria de sancta Anastasia cum hac Oratione.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui beatæ Anastasiæ martyris tuæ solemnia colimus, ejus apud te patrocinia sentiamus. Per Dominum.

Ad hanc missam non dicuntur plures Orationes vel pauciores. Sequens Lectio legatur in pulpito ab uno clerico de secunda forma.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus, Spiritus Domini super me, eo quod unxerit me: ad annunciandum mansuetis misit me, ut mederer contritis corde, et prædicarem captivis indulgentiam, et clausis apertionem: ut prædicarem annum placabilem Domino, et diem ultionis Deo nostro: ut consolarer omnes lugentes: et ponerem [d] consolationem[d] lugentibus Sion: et darem eis coronam pro cinere, oleum gaudii pro luctu, pallium laudis pro spiritu mœroris: et vocabuntur in ea fortes justitiæ, plantatio Domini ad glorificandum. [e] Ecce Dominus auditum fecit in extremis terræ. Dicite filiæ Sion: Ecce Salvator tuus venit: et ecce merces ejus cum eo, et opus illius coram illo. Et vocabunt eos Populus sanctus, redempti a Domino.*

Sine intervallo. Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli: ad Titum.[f]

Carissime, Apparuit benignitas et humanitas Salvatoris nostri Dei: non ex operibus justitiæ, quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus Sancti: quem effudit in nos abunde per Jesum Christum Salvatorem nostrum: ut justificati gratia ipsius, heredes simus secundum spem vitæ æternæ in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.

Benedictus qui venit in nomine Domini: Deus Dominus et illuxit nobis.

V. A Domino factum est istud: et est mirabile in oculis nostris.[g]

Alleluya. *V.* Dominus regnavit, decorem induit: induit Dominus fortitudinem et præcinxit se virtute.[h]

Sequentia.

a. Sonent Regi nato nova cantica,
b. Cujus Pater fecit omnia,
mater est virgo *c.* sacratissima.
b. Generans hic nescit fœminam,
illa est sine *c.* viro gravida.
b. Verbum corde Patris
genitum ante sæcula,
b. Alvus matris gessit
corporatum per tempora.
d. O mira genitura,
O stupenda nativitas!
d. O proles gloriosa,
humanata Divinitas!

[a] Esaiæ cap ix (v. 6, 7.)
[b] Ps. xcii. (xciii. 1.)
[c] cap. lxi A. (v. 1–3.)
[d] fortitudinem.—98. 4L. deest V.

* *Et legatur in pulpito ab uno solo clerico de secunda forma in superpellicio.*

[e] cap. lxii. B. (v. 11, 12.)
[f] cap. iii. (v. 4–7.)
[g] Ps. cxvii. (cxviii. 26, 27, 23.)
[h] Ps. xcii. (xciii. 1.)

Sequatur Epistola.—Grad.

e. Sic te nasciturum, Fili Dei,
vates, docti tuo Spiritu, dixerant;
e. Sic te oriente laudes tibi cantant,
pacem terris angeli nunciant.
f. Elementa vultus exhilarant;
f. Omnes sancti gaudentes jubilant;
g. Salve clamando, nosque salva,
g. Deitas, in personis trina
h. Simplex usia.

Evangelium in pulpito more dominicali legatur. Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Pastores loquebantur ad invicem. Transeamus usque Bethlehem, et videamus hoc verbum, quod factum est, quod fecit Dominus et ostendit nobis. Et venerunt festinantes: et invenerunt Mariam, et Joseph, et infantem positum in præsepio. Videntes autem cognoverunt de verbo, quod dictum erat illis de puero hoc. Et omnes, qui audierunt, mirati sunt: et de his, quæ dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem conservabat omnia verba hæc, conferens in corde suo. Et reversi sunt pastores glorificantes et laudantes Deum in omnibus, quæ audierant et viderant, sicut dictum est ad illos.

Credo.

Offertorium.

Deus enim firmavit orbem terræ qui non commovebitur: parata sedes tua, Deus, ex tunc; a sæculo tu es.[b]

Secreta.

Munera nostra, quæsumus, Domine, nativitatis hodiernæ mysteriis apta proveniant: ut sicut Homo genitus idem refulsit Deus: sic nobis hæc terrena substantia conferat quod divinum est. Per eundem.

Alia Secreta.

Accipe, quæsumus, Domine, munera dignanter oblata: et beatæ Anastasiæ suffragantibus meritis ad nostræ salutis auxilium provenire [c] concede. Per.

Præfatio et Communicantes *ut supra.*

Communio.

Exulta,[d] filia Sion, lauda[d] filia Hierusalem: ecce rex tuus venit sanctus et salvator mundi.

Postcommunio.

Hujus nos, Domine, quæsumus, sacramenti semper [e] natalis [e] novitas instauret: cujus nativitas singularis humanam repulit vetustatem. Per eundem.

Alia Postcommunio.

Satiasti, Domine, familiam tuam muneribus sacris; ejus quæsumus, semper interventione nos refove, cujus solemnia celebramus. Per Dominum.

In die *Nativitatis Domini ad tertiam Missam.*

Officium.

Puer natus est nobis et Filius datus est nobis: cujus imperium super humerum ejus, et vocabitur nomen ejus magni consilii angelus.[f]

Psalmus.

Cantate Domino canticum novum: quia mirabilia fecit.[g]

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut nos Unigeniti tui nova per carnem nativitas liberet: quos sub peccati jugo vetusta servitus tenet. Per eundem. Qui tecum.

Sequens lectio legatur in pulpito ab aliquo de superiori gradu in superpellicio: Lectio Esaiæ Prophetæ.[h]

Hæc dicit Dominus; Propter hoc sciet populus meus nomen meum in die illa: quia ego ipse qui loquebar, ecce adsum. Quam pulchri super montes pedes annunciantis et prædi-

[a] cap. ii. C. (v. 15–20.)
[b] Ps. xcii. (xciii. 1, 2.)
[c] provenire—13. 15. 26. 57. pervenire—94. 98. 4L. SRM.
[d] sic 94. 98. 4L. 13. 15. 57. non habent SRM. 26.
[e] deest in 34. 54. 55P. habent 26. &c.
[f] Esaiæ cap ix. B. (v. 6.)
[g] Ps. xcvii. (xcviii. 1.)
[h] cap. lii. B. (v. 6–10.)

cantis pacem: annunciantis bonum, prædicantis salutem, dicentis Sion, Regnabit Deus tuus! Vox speculatorum tuorum: levaverunt vocem, simul laudabunt: quia oculo ad oculum videbunt cum converterit Dominus Sion. Gaudete et laudate simul, deserta Hierusalem: quia consolatus est Dominus populum suum, redemit Hierusalem. Paravit Dominus brachium sanctum suum in oculis omnium Gentium: et videbunt omnes fines terræ salutare Dei nostri.*

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli: ad Hebræos.[a]

Fratres, Multifarie[b] multisque modis olim Deus loquens patribus in prophetis, novissime diebus istis locutus est nobis in Filio, quem constituit hæredem universorum, per quem fecit et sæcula: qui cum sit splendor gloriæ, et figura substantiæ ejus, portansque omnia verbo virtutis suæ, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram majestatis in excelsis: tanto melior angelis effectus, quanto differentius præ illis nomen hæreditavit. Cui enim dixit aliquando angelorum. Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum, Ego ero illi in patrem, et ipse erit mihi in filium? Et[c] cum iterum[c] introducit primogenitum in orbem terræ, dicit, Et adorent eum omnes Angeli Dei. Et ad Angelos quidem dicit, Qui facit Angelos suos spiritus, et ministros suos flammam ignis. Ad Filium autem, Thronus tuus, Deus, in sæculum sæculi: virga æquitatis, virga regni tui. Dilexisti justitiam, et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo exultationis præ participibus tuis. Et, Tu in principio, Domine, terram fundasti, et opera manuum tuarum sunt cœli. Ipsi peribunt, tu autem permanebis, et omnes ut vestimentum veterascent: et velut amictum mutabis eos, et mutabuntur: tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient.

Gradale.

Viderunt omnes fines terræ: salutare Dei nostri: jubilate Deo omnis terra.

℣. Notum fecit Dominus salutare suum: ante conspectum gentium revelavit justitiam suam.[d]

Alleluya. ℣. Dies sanctificatus illuxit nobis: venite, gentes, et adorate Dominum, quia hodie descendit lux magna super terram.

Sequentia.

a. Cœleste organum hodie sonuit
in terra.
b. Ad partum virginis superum
cecinit caterva.
c. Quid facis, humana turba,
cur non gaudes cum supera?
c. Vigilat pastorum cura,
vox auditur angelica,
d. [c] Cantabant [e] inclyta carmina,
plena pace et gloria.
d. [f] Ad Christum [f] referunt propria,
nobis canunt ex gratia.
e. Nec cunctorum sunt hæc dona;
sed mens quorum erit bona.
e. Nec sunt absolute data,
sed decenter sunt prolata.
f. Affectus deserant vitia,
et sic nobis pax est illa,
quia bonis est promissa.
f. Junguntur superis terrea,
ob hoc quidem laus est juncta,
sed decenter fit divisa.
g. Gaude homo cum perpendis
talia,
g. Gaude caro facta Verbi socia.
[g] *Iste versus ter dicatur.*[g]
h. Nunciant ejus ortum sidera
lucis per indicia.
h. Ineunt duces gregum lumina
Bethlehem usque prævia.
i. Invenitur Rex cœlorum
inter animalia.
i. Arcto jacet in præsepe
Rex qui cingit omnia.

[a] cap. i. A. (v. 1–12.)
[b] multifariam—98. Vulg.
[c] ita 26. &c. iterum cum—34. 54. 55P.
[d] Ps. xcvii. (xcviii. 3, 4, 2.)
[e] cantant—55P. cantent—34. 54. cantabant—26. &c.
[f] ita 26. &c. Christo—34. 54. 55P.
[g] non habent 92. 94. 97. 98.

* *Qua lecta, absque intervallo incipiatur Epistola.*—Grad.

k. Stella maris, quem tu paris,
colit hunc Ecclesia.
k. Ipsi nostra per te pia
placeant servitia.
l. Resonent cuncta redempta.

Initium sancti Evangelii : secundum Johannem.[a]

In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt : et sine ipso factum est nihil. Quod factum est in ipso vita erat, et vita erat lux hominum. Et lux in tenebris lucet, et tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Johannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine : ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nomine ejus : qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis : et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti a Patre, plenum gratiæ et veritatis.

Offertorium.

Tui sunt cœli et tua est terra : orbem terrarum et plenitudinem ejus tu fundasti ; justitia et judicium præparatio sedis tuæ.[b]

Secreta.

Oblata, Domine, munera nova Unigeniti tui Nativitate sanctifica ; nosque a peccatorum nostrorum maculis [c] clementer [c] emunda. Per eundem.

Communio.

Viderunt omnes fines terræ salutare Dei nostri.[d]

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut natus hodie Salvator mundi, sicut divinæ nobis generationis est auctor, ita et immortalitatis sit ipse largitor. Qui tecum.

In die *sancti Stephani Protomartyris.*

Ad Missam. Officium.

Etenim sederunt principes et adversum me loquebantur, et iniqui persecuti sunt me. Adjuva me, Domine Deus meus, quia servus tuus exercebatur in tuis justificationibus.[e]

Psalmus.

Beati immaculati in via : qui ambulant in lege Domini.[f]

Oratio.

Da nobis, quæsumus, Domine, imitari quod colimus, ut discamus et inimicos diligere : quia ejus natalitia celebramus, qui novit etiam pro persecutoribus exorare Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Memoria de Nativitate tantum.

Lectio Actuum Apostolorum.[g]

In diebus illis, Stephanus plenus gratia et fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo. Surrexerunt autem quidam de synagoga, quæ appellabatur Libertinorum, et Cyrenensium, et Alexandrinorum, et eorum qui erant a Cilicia et Asia, disputantes cum Stephano : et non poterantr esistere sapientiæ et Spiritui qui loquebatur. [h] Audientes autem hæc dissecabantur cordibus suis, et

[a] cap. i. A. (v. 1–14.)
[b] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 11, 14.)
[c] non habet 98.
[d] Ps. xcvii. (xcviii. 3.)
[e] Ps. cxviii. (cxix. 23, 161 ? 23.)
[f] (ibid. v. 1.)
[g] cap. vi. B. (v. 8–10.)
[h] cap. vii. E. (v. 54–60.)

stridebant dentibus in eum. Cum autem esset Stephanus plenus Spiritu Sancto, intendens in cœlum, vidit gloriam Dei, et Jesum stantem a dextris Dei, et ait; Ecce video cœlos apertos, et Filium hominis stantem a dextris virtutis Dei. Exclamantes autem voce magna continuerunt aures suas, et impetum fecerunt unanimiter in eum. Et ejicientes eum extra civitatem, lapidabant: et testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis, qui vocabatur Saulus. Et lapidabant Stephanum invocantem, et dicentem, Domine Jesu, suscipe spiritum meum. Positis autem genibus, clamavit voce magna, dicens, Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Et cum hoc dixisset, obdormivit in Domino.

Gradale.

Sederunt principes et adversum me loquebantur: et iniqui persecuti sunt me.[a]

℣. Adjuva me, Domine Deus meus: salvum me fac propter misericordiam tuam.[b] Alleluya.

℣. Video cœlos apertos: et Jesum stantem a dextris virtutis Dei.[c]

Sequentia.

a. Magnus Deus in universa terra.
b. Magna sunt ejus ubique omnia in cœlo, *c.* atque in ter- *d.*-ra opera.
b. Qui est Rex regum Dominus omnium, a Patre *c.* genitus an- *d.*-te sæcula.
e. Cujus charitas vera cœlo sublevat Stepha - *d.*- num de terra;
e. Atque perenni vita ornat candida digni -*d.*- ter corona.
f. Plenus etenim Stephanus De - *e.*- itate at -*d.*-que gratia,
f. Magna dabat prodigia do- *c.*- cens verissi- *d.*- ma dogmata.
g. Cum autem prædicaret *h.* jam præsentia
g. Nostræ redemptionis *h.* nova gaudia;
i. Intento in superna, cœli *h.* patet janua,
i. Dixitque circumstanti plebi *h.* voce publica,
k. Sacra *h.* plenus gratia.
l. Ecce [d] Dei [d] video admirabi- *d.*- lem gloriam
k. Clari- *h.*-tate fulgida,
l. Atque Jesum stantem in virtutis De- *d.*- i dextera.
m. Cum hoc audisset impia *h.* gens Judaica,
k. Dans fre- *h.*- mitum concita,
n. Quassat lapidibus Stephani membra;
m. Sed stat fortiter patiens *h.* martyr et orat,
o. Ne his, Christe, *h.* noxam statuas,
p. Sed jam accipe animam meam.
q. Et cum [e] hoc [e] dixisset, in Domino *r.* obdormivit pace æterna.
q. Tu et nobis martyr, O Stephane *s.* sempiterna impetra gaudia.

Iste ultimus versus dicitur trina vice in hoc festo, et in Inventione ejusdem.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum et principibus sacerdotum. Ecce ego mitto ad vos prophetas, et sapientes, et scribas; et ex illis occidetis, et crucifigetis, et ex eis flagellabitis in synagogis vestris, et persequemini de civitate in civitatem: ut veniat super vos omnis sanguis justus, qui effusus est super terram, a sanguine Abel justi usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem occidistis inter templum et altare. Amen dico vobis, venient hæc omnia super generationem istam. Hierusalem, Hierusalem, quæ occidis prophetas, et lapidas eos, qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, et noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico enim vobis; non me videbitis

[a] Ps. cxviii. (cxix. 23, 161.)
[b] Ps. cviii. (cix. 26.)
[c] Act. vii. G. (v. 56.)
[d] Dei—94. 98. 4PV. 13. non habent 4L. 8RM. 26. 57.
[e] sic 94. 98. 4L. 13. 15. 57. Grad. Et cum—8RM. 26. Hæc cum—34. 54. 55P.
[f] cap. xxiii. D. (v. 34–39.)

amodo, donec dicatis, Benedictus, qui venit in nomine Domini.

Credo.

Offertorium.

Elegerunt Apostoli Stephanum Levitam, plenum fide et Spiritu Sancto: quem lapidaverunt Judæi orantem et dicentem, Domine Jesu, accipe spiritum meum.[a] Alleluya.

Secreta.

Suscipe, Domine, quæsumus, munera pro sancti commemoratione martyris tui Stephani, ut sicut illum passio fecit gloriosum, ita nos devotio reddat innocuos. Per Dominum.

Communio.

Video cœlos apertos, et Jesum stantem a dextris virtutis Dei. Domine Jesu, accipe spiritum meum: et ne statuas illis hoc peccatum, quia nesciunt quid faciunt.[b]

Postcommunio.

Auxilientur nobis, Domine, sumpta mysteria, et intercedente beato Stephano protomartyre tuo, sempiterna protectione confirment. Per Dominum.

In die sancti *Johannis Evangelistæ.*

Ad Missam. Officium.

In medio ecclesiæ aperuit os ejus: et implevit eum Dominus spiritu sapientiæ et intellectus: stola gloriæ induit eum.[c]

In tempore Paschali additur Alleluya. Alleluya.

Ps. Jocunditatem et exultationem: thesaurizavit super eum.[d]

Oratio.

Ecclesiam tuam, quæsumus, Domine, benignus illustra, ut beati Johannis Apostoli tui et Evangelistæ illuminata doctrinis, ad dona perveniat sempiterna. Per Dominum.

Memoria de Nativitate et de sancto Stephano tantum.

Lectio libri Sapientiæ.[e]

Qui timet Deum faciet bona, et qui continens est justitiæ apprehendet illam, et obviabit illi quasi mater honorificata. Cibabit illum pane vitæ et intellectus, et aqua sapientiæ salutaris potabit illum. Et firmabitur in illo, et non flectetur; et continebit illum, et non confundetur, et exaltabit illum apud proximos suos. In medio ecclesiæ aperiet os ejus; et implebit eum Dominus spiritu sapientiæ et intellectus, et stola gloriæ induet eum. Jocunditatem et exultationem thesaurizabit super eum; et in nomine æterno hæreditabit illum Dominus Deus noster.

Gradale.

Exiit sermo inter fratres, quod discipulus ille non moritur.

V. Sed sic eum volo manere donec veniam: tu me sequere.

Alleluya. *V.* Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de his, et scimus quia verum est testimonium ejus.[f]

Sequentia.

a. Johannes, Jesu Christo multum dilecte virgo,

b. Tu, *c.* ejus amo- *d.*- re, carnalem

b. In *c.* nave paren- *d.*- tem liquisti.

e. Tu lene conjugis pectus respu- *c.*- isti, Messi- *d.*- am secutus.

e. Ut ejus pectoris sacra meru- *c.*- isses fluen- *d.*- ta potare.

f. Tuque *g.* in terra positus, gloriam conspexisti Filii Dei,

f. Quæ so- *g.*- lum sanctis in vita creditur contuenda esse perenni.

h. Te Christus in cruce triumphans matri suæ dedit custodem,

h. Ut virgo virginem servares atque curam suppeditares.

i. Tute carcere flagrisque fractus

[a] Act. cap. vi. B. (v. 5 et cap. vii. v. 59.)

[b] Act. cap. vii. G. (v. 56, 59, 60. et cap. xxiii. Lucæ v. 34.)

[c] Ecclus cap. xv. B. (v. 5.)

[d] eodem (v. 6.)

[e] Ecclus cap. xv. A. (v. 1-6.)

[f] Johan. cap. xxi. G. (v. 23, 24.)

testimonio pro Christi *d.* es gavisus.

i. Idem mortuos suscitas, inque Jesu nomine venenum *d* forte vincis.

k. Ti-*g*-bi summus tacitum cæteris Verbum suum Pater revelat.

k. Tu *g.* nos omnes precibus sedulis apud Deum semper commenda,

l. Johannes Jesu chare.

Iste ultimus versus ter dicatur in hoc festo tantum.

Evangelium: secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus Petro, Sequere me. Conversus Petrus vidit illum discipulum, quem diligebat Jesus, sequentem, qui et recubuit in cœna super pectus ejus, et dixit: Domine, quis est qui tradet te? Hunc ergo cum vidisset Petrus, dixit Jesu: Domine, hic autem quid? Dicit ei Jesus, Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? tu me sequere. [b] Exiit [b] ergo sermo iste inter fratres, quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus, quia non moritur: sed, Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? Hic est discipulus ille, qui testimonium perhibet de his, et scripsit hæc: et scimus, quia verum est testimonium ejus.

Credo.

Offertorium.

Justus ut palma florebit; sicut cedrus quæ in Libano est, multiplicabitur.[c]

In tempore paschali, Alleluya.

Secreta.

Suscipe munera, quæsumus, Domine,[d] quæ in ejus tibi solennitate deferimus, cujus nos confidimus patrocinio liberari. Per Dominum.

Communio.

Exiit sermo inter fratres quod discipulus ille non moritur. Et non dixit Jesus, non moritur, sed Sic eum volo manere donec veniam.[e]

In tempore paschali, Alleluya.

Postcommunio.

Refecti cibo potuque cœlesti, Deus noster, te supplices exoramus; ut in cujus hæc commemoratione percepimus, ejus muniamur et precibus. Per Dominum.

In die *Sanctorum Innocentium Martyrum.*

Ad Missam. Officium.

Ex ore infantium, Deus, et lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos.[f]

Psalmus.

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra.[g]

Oratio.

Deus, cujus hodierna die præconium Innocentes martyres non loquendo sed moriendo confessi sunt; omnia in nobis vitiorum mala mortifica; ut fidem tuam quam lingua nostra loquitur, etiam moribus vita fateatur. Qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivit et regnat per.

Memoria de Nativitate, de sancto Stephano, et de sancto Johanne tantum.

Lectio libri Apocalypsis beati Johannis Apostoli.[h]

In diebus illis, Vidi supra montem Sion Agnum stantem, et cum eo centum quadraginta quatuor millia, habentes nomen ejus et nomen Patris ejus scriptum in frontibus suis. Et audivi vocem de cœlo, tanquam vocem aquarum multarum, et tanquam vocem tonitrui magni: et vocem, quam audivi, sicut citharœdorum citharizantium in citharis suis. Et cantabant quasi canticum novum ante sedem Dei, et ante quatuor animalia et

[a] Johan. cap. xxi. F. (v. 19–24.)
[b] exivit—98. Vulg.
[c] Ps. xci. (xcii. 12.)
[d] dignanter oblata—94. 26. 57.
[e] Johan. cap. xxi. G. (v. 23.)
[f] Ps. viii. (v. 2.)
[g] eodem. (v. 1.)
[h] cap. xiv. A. (v. 1–5.)

seniores : et nemo poterat dicere canticum, nisi illa centum quadraginta quatuor millia, qui empti sunt de terra. Hi sunt, qui cum mulieribus non sunt coinquinati; virgines enim sunt. Hi sequuntur Agnum quocumque ierit. Hi empti sunt ex omnibus primitiæ Deo et Agno. Et in ore ipsorum non est inventum mendacium : sine macula [a] enim [a] sunt ante thronum Dei.

Gradale.

Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium.
℣. Laqueus contritus est; et nos liberati sumus Adjutorium nostrum in nomine Domini qui fecit cœlum et terram.
Alleluya. ℣. Te martyrum candidatus laudat exercitus, Domine.

Sequentia.

a. Celsa pueri concre- *b.*- pent melodia,
c. [b]Eia[b] innocentum canen- *b.*- tes tripudia,
c. Quos infans Christus hodie *b.* vexit ad astra.
d. Hos trucidavit fren- *b.*- dens insania
e. Herodianæ fraudis ob *b.* nulla crimina,
f. In Bethleem [c] ipsius cuncta et *b.* per [c] confinia,
f. A bimatu et infra juxta nas- *b.*- cendi tempora.
g. Herodes rex Christi nati verens infe- *b.*- lix imperia,
g. Infremit totus, et erigit arma su - *b.*- perba dextera,
h. Quærit lucis et cœli Regem cum *b.* mente turbida,
h. Ut extinguat qui vitam præstat per *b.* sua jacula.
i. Dum non valent intueri lucem splendidam nebulosa quæ- *b.*- rentis pectora,
i. Ira fervet, fraudes auget Herodes sævus, ut perdat pi- *b.*- orum agmina.
k. Castra militum dux iniquus aggregat; ferrum figit in *b.* membra tenera;
k. Inter ubera lac effundit, antequam sanguinis fie- *b.*- rent coagula.
l. Hostis naturæ natos eviscerat *bb.* atque jugulat.
l. Ante prosternit quam ætas parvula *bb.* sumat robora.
m. Quam beata sunt Innocentium ab Herode cæ- *bb.*- sa corpuscula.
m. Quam felices existunt matres, quæ fuderunt ta- *bb.*- lia pignora.
n. O dulces Innocentium acies! O pia lactentium pro Chris- *bb.*- to certamina!
n. [d]Parvulorum[d] trucidantur millia, membris ex teneris manant *bb.* lactis flumina.
o. Cives angelici veniunt [e]in[e] obvi- *p.*- am,
o. Mira victoria vitæ captat præmi- *q.*- a turba *b.* candidissima.
o. Te, Christe, petimus mente devotissi- *p.*- ma,
o. Nostra qui venisti reformare sæcu- *q.*- la, Inno- *b.*- centium gloria
r. Perfrui nos concedas per æterna.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore Angelus Domini apparuit in somnis Joseph, dicens: Surge, et accipe Puerum et matrem ejus, et fuge in Ægyptum, et esto ibi usque dum dicam tibi. Futurum est enim ut Herodes quærat Puerum ad perdendum eum. Qui consurgens accepit Puerum et matrem ejus nocte, et secessit in Ægyptum: et erat ibi usque ad obitum Herodis: ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem: ex Ægypto vocavi filium meum. Tunc Herodes videns quoniam illusus esset a Magis, iratus est valde, et mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehem et in omnibus finibus ejus, a bimatu et infra, secundum tempus, quod exquisierat a Magis. Tunc adimpletum est quod dictum est per Hieremiam

[a] non habent 26. 57.
[b] pia--94. 98. 4L. 13.
[c] sic 26 &c et per ipsius cuncta—34. 54. 55P.
[d] sic 55P. 57 parvorum—26. 34. 54. &c.
[e] sic 26 &c. non habent 34. 54. 55P. 57.
[f] cap. ii. D. (v. 13–18.)

prophetam dicentem : Vox in Rama audita est, ploratus et ululatus multus: Rachel plorans filios suos, et noluit consolari, quia non sunt.

Credo.

Offertorium.

Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium : laqueus contritus est et nos liberati sumus.[a]

Secreta.

Adesto, Domine, muneribus Innocentium festivitate sacrandis, et præsta ; ut eorum sinceritatem possimus imitari, quorum tibi dicatam veneramur infantiam. Per Dominum.

Communio.

Vox in Rama audita est ploratus et ululatus, Rachel plorans filios suos et noluit consolari quia non sunt.[b]

Postcommunio.

Votiva, Domine, dona percepimus, quæ sanctorum [c] Innocentium [c] nobis precibus et præsentis vitæ, quæsumus, pariter et æternæ tribue conferre subsidium. Per.

In die *sancti Thomæ Martyris.*

Ad Missam. Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Thomæ martyris : de cujus passione gaudent angeli et collaudant Filium Dei.

Psalmus.

Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor : a timore inimici eripe animam meam.[d]

Oratio.

Deus, pro cujus Ecclesia gloriosus pontifex Thomas [e] gladiis impiorum occubuit ; præsta quæsumus ut omnes qui ejus implorant auxilium, petitionis suæ salutarem consequantur effectum. Per.

Memoria de Nativitate, de sancto Stephano, de sancto Johanne et de Innocentibus tantum.

Epistola Omnis Pontifex, *in Communi unius Episcopi et Martyris. Gradale.* Posuisti, Domine. Alleluya. *V.* Gloria et honore coronasti.

Sequentia.

a. Solemne canticum hodie
resonet in terra.

b. Ad palmam martyris exultet
superum caterva.

c. Quid facis, turba jocunda?
Gratulare cum supera.

c. Jubilet mens lætabunda,
psallat Christo vox libera.

d. [f] Colat et [f] festa dominica
devota Cantuaria.

d. Intonat jussa tyrannica
turbulenta militia.

e. Diræ leges et mandata
insolerter sunt prolata.

e. Loca Christo consecrata
profanavit vis armata.

f. Sed Christi sic in vestigio
stabant Thomæ pedes recti,
ut nequirent inde flecti

f. In sui Regis obsequio
arbitratus lucrum mori,
caput offert percussori.

Iste sequens versus ter dicatur.

g. Gaude, Thoma, de cujus victoria

g. Ortus Christi cumulantur gaudia.

h. Martyris declaratur gloria
crebra per indicia;

h. Curantur per ejus suffragia
languidorum millia.

i. Trucidatur flos pastorum
inter sanctuaria.

i. Nec diei nec locorum
obstat reverentia.

k. Stella maris, quæ lætaris
te lactasse Filium,

k. Hunc precamur assequamur
ut Thomæ consortium

l. Ejus prece gloriosa.

[a] Ps. cxxiii. (cxxiv. 7.)
[b] Matth. cap. ii. C. (v. 18.)
[c] non habent 94. 26.

[d] (Ps. lxiii. sive lxiv. 2.)
[e] hodierna die—98.
[f] colebat—98. 4L.

Evangelium Homo quidam nobilis *in Communi unius Episcopi et Martyris.* Credo. *Offertorium.* Posuisti, Domine.

Secreta.

Salutaris hostiæ munus sacrandum, quæsumus, Domine, beatus Thomas Pontifex et Martyr nobis ad salutem fore deposcat: ut et conversationis ejus experiamur insignia, et intercessionis ejus percipiamus suffragia. Per Dominum.

Communio. Magna est.

Postcommunio.

Adjuvet nos omnipotens et misericors Deus per hæc sancta quæ sumpsimus beati Martyris tui atque Pontificis Thomæ intercessio veneranda, qui pro tui nominis honore glorioso meruit coronari [a] martyrio.[a] Per Dominum.

Sexta die *a Nativitatis Domini, sive Dominica fuerit sive non.*

Ad Missam. Officium.

Dum medium silentium tenerent omnia, et nox in suo cursu medium iter haberet, omnipotens sermo tuus, Domine,[b] de cœlis[b] a regalibus sedibus venit.[c]

Psalmus.

Dominus regnavit, decorem indutus est: indutus est Dominus fortitudinem et præcinxit se.[d]

Repetatur Officium. Deinde dicatur Gloria Patri *et* Sicut erat. *Tertio repetatur Officium.*

Kyrie eleison, Gloria in excelsis, Sanctus, *et* Agnus, *sicut in festo simplici novem lectionum, dicuntur hac die, sive dominica fuerit sive non.*

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, dirige actus nostros in beneplacito tuo, ut in nomine dilecti Filii tui mereamur bonis operibus abundare. Qui tecum.

Memoria [e]*de Nativitate,*[e] *de sancto Stephano, de sancto Johanne, de Innocentibus, et de sancto Thoma tantum.*

Ad Galatas.[f]

Fratres, Quanto tempore hæres parvulus est, nihil differt a servo, cum sit dominus omnium: sed sub tutoribus et actoribus est usque ad præfinitum tempus a patre: ita et nos cum essemus parvuli, sub elementis mundi hujus eramus servientes. At ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum, factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam autem estis filii Dei, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra clamantem, Abba, Pater. Itaque jam non est servus, sed filius. Quod si filius: et hæres per Deum.

Gradale.

Speciosus forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labiis tuis.

℣. Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi: lingua mea calamus scribæ velociter scribentis.[g]

Alleluya. ℣. Dominus regnavit, decorem induit: induit Dominus fortitudinem et præcinxit se virtute.[h]

Hac die semper, sive dominica fuerit sive non, dicatur ista Sequentia.

a. Christi hodierna *b.* celebremus *c.* natalitia,

d. Cœlica reso- *b.*- nent clare ca- *c.*- menas agmina.

d. Nunc regis cele- *b.*- brando gratu- *c.*- lanter nuptias.

e. [i]Lux[i] nova jam terras illus-*b.*- trat, veteres *c.* pellens tenebras,

f. Reserat superna gratia diu clau- *c.*- sa palatia.

[a] non habet 26.
[b] non habent 26. 57.
[c] Sap. cap. xviii. C. (v. 14, 15.)
[d] Ps. xcii. (xciii. 1.)
[e] non habent 94. 26.
[f] cap. iv. A. (v. 1–7.)
[g] Ps. xliv. (xlv. 3. 2.)
[h] Ps. xcii. (xciii. 1.)
[i] lex—98. 8. 26. 57.

f. Felix mater, et sola intacta virgo *c.* et puerpera.
e. Jam nato stas gravida, cum *b.* viri sis cu- *c.*- bilis nescia.
g. Omnis caterva nostra te *cc.* rogat, Domina,
g. Solvas quo nostra cuncta pec- *h.*- caminum vincula, virgo[a] sempi- *cc.*- terne[a] beata.
g. Digna fuisti sola tol- *cc.*- lentem crimina
g. Intra[b] uteri claustra por- *h.*- tare, qui gubernat omnia su- *cc.*- pera infera.
i. Hunc sua laudant facta gaudentes bona qua vivunt su- *cc.*- per essentia.
i. Nos humillima turba damus debita poscentes e- *cc.*- jus clementiam.
k. Ut nostra præstans tempora nunc quieta, det [c]placita[c] frui vita, utilia[d] donando[d] fa- *cc.*- mulis munera;
k. Ac inter nos discrimina sæva solvens, post funera derelicta, sedem ducat mortis ac ma- *cc.*- lorum ignaram,
l. Ubi ad dexteram Patris almam sedet, conregnans coæter- *cc.*- nus per omnia,
l. Potenter cuncta disponendo cum eo sæcla presenti- *cc.*- a et futura,
m. Beata justis donans om- *cc.*- nibus præmia
m. Præclara qua lux vere mi- *n.*- cat; quæ est salus æterna et nostra gloria.

Secundum Lucam.[e]

In illo tempore, Erant Joseph et Maria mater Jesu mirantes super his quæ dicebantur de illo. Et benedixit illis Simeon, et dixit ad Mariam matrem ejus: Ecce positus est hic in ruinam et in resurrectionem multorum in Israel: et in signum, cui contradicetur: et tuam ipsius animam pertransibit gladius, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes. Et erat Anna prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser: hæc processerat in diebus multis, et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua. Et hæc vidua erat usque ad annos octoginta quatuor: quæ non discedebat de templo, jejuniis, et obsecrationibus serviens nocte ac die. Et hæc ipsa hora superveniens confitebatur Domino: et loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel. Et ut perfecerunt omnia secundum legem Domini, reversi sunt in Galilæam in civitatem suam Nazareth. Puer autem crescebat, et confortabatur, plenus sapientia: et gratia Dei erat in illo.

Credo.

Offertorium.

Deus enim firmavit orbem terræ qui non commovebitur: parata sedes tua, Deus, ex tunc: a sæculo tu es.[f]

Secreta.

Accepta, Domine, quæsumus, sacrificium plebis tuæ: quam Jesu Christi Filii tui[g] Domini[g] nostri jubeas esse consortem, qui[h] humanitatis[h] nostræ dignatus est fieri particeps. Qui tecum.

Communio.

Tolle Puerum et matrem ejus, et vade in terram Juda; defuncti sunt enim qui quærebant animam pueri.[i]

Postcommunio.

Sumpto sacrificio, quæsumus, Domine, tua generaliter exultet Ecclesia: quo infirmitates ejus sunt assumptæ, ut divinæ particeps fieret ipsa substantiæ. Per.

[a] sic 26 &c. sempiterna—55P. 57.
[b] tui 98. 4L.
[c] placida.—Grad.
[d] sic 26 &c. dando—55P. 57.
[e] cap. ii. E. (v. 33–40.)

[f] Ps. xcii. (xciii. 1, 2.)
[g] Dei—94. 98.
[h] humilitatis—8RM. 13.
[i] Matt. cap. ii. D. (v. 20.)

In die *sancti Silvestri.*

Officium. Sacerdotes tui induantur.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut beati Silvestri confessoris tui atque pontificis veneranda solemnitas, et devotionem nobis augeat et salutem. Per.

Memoria de Nativitate, de sancto Stephano. de sancto Johanne, de Innotibus, et de sancto Thoma.

Epistola, Ecce sacerdos, *in Communi unius Confessoris. Gradale,* Ecce sacerdos. Alleluya. *V.* Inveni. *Sequentia de Communi. Evangelium,* Homo quidam peregre, *in Communi unius confessoris,* Credo. *Offertorium,* Inveni David.

Secreta.

Adesto, Domine,[a] quæsumus, oblationibus [a] nostris, nec ullis mentis et corporis patiaris subjacere periculis quos beati Silvestri [b] confessoris tui atque [b] pontificis munit gloriosa confessio. Per Dominum.

Communio. Beatus servus.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut hodiernæ munus sollemnitatis acceptum, intercedente beato Silvestro confessore tuo atque pontifice, et corporibus nostris salutem præstet et mentibus. Per Dominum.

In die *Circumcisionis Domini.*

Ad Missam. Officium. Puer natus.

Oratio.

Deus, qui nobis nati Salvatoris diem celebrare concedis octavum; fac nos, quæsumus, ejus perpetua Divinitate muniri, cuius sumus carnali commercio reparati. Qui tecum.

Nulla fiat memoria ad hanc missam.

Epistola, Apparuit gratia Dei Salvatoris *ut in prima missa in die Nativitatis. Gradale,* Viderunt, *ut in tertia missa in die Nativitatis Domini.*

Alleluya. *V.* [c]Multifariam [c] olim Deus loquens patribus in prophetis, novissime diebus istis locutus est nobis in Filio suo.[d]

Sequentia.

a. Eia recolamus
b. laudi- *c.*- bus piis digna
d. Hujus diei gaudia,
in qua nobis lux
b. ori- *c.*- tur gratissima,
d. Noctis interit nebula,
pereunt nostri
b. crimi- *c.*- nis umbracula.
e. Hodie sæculo
maris stella est enixa
novæ sa- *c.*- lutis gaudia,
e. Quem tremunt baratra,
mors cruenta pavet ipsa,
a quo per- *c.*- ibit mortua,
f. Gemit capta pestis antiqua,
coluber lividus *c.* perdit spolia,
f. Homo lapsus, ovis abducta,
revocatur ad æ- *c.*- terna gaudia.
g. Gaudent in hac die agmina
h. angelorum cœlestia,
i. Quia erat drachma decima
h. perdita, et est inventa.
k. O proles nimium beata,
qua redemp- *c.*-ta est natura.
k. Deus, qui creavit omnia,
nascitur *l.* ex fœmina.
m. Mirabilis natura
mirifice induta,
assumens quod non erat,
cc. manens quod erat.
m. Induitur natura
Divinitas humana,

[a] supplicationibus—94. 98. 26.
[b] non habent 94. 98. 26.
[c] multifarie—94. 26. 57.
[d] Heb. cap. i. A. (v. 1, 2)

quis audivit talia,
cc. dic rogo facta ?
n. Quærere venerat pastor
pius *cc.* quod perierat.
n. Induit galeam, certat
ut mi- *cc.*- les armatura.
o. Prostratus in sua *p* propria
ruit *q.* hostis spicula;
au- *cc.*- feruntur tela,
o. In quibus fidebat; *r.* divisa
sunt il- *q.*- lius spolia,
cap- *cc.*- ta præda sua.
s. Christi[a] pugna[a] fortissima
salus *cc.* nostra est vera,
s. Qui nos [b]summam[b] ad patriam
[c]duxit[c] *cc.* post victoriam,
t. In qua tibi laus est æterna.

Sequentia sancti Evangelii : secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Postquam consummati sunt dies octo ut circumcideretur puer: vocatum est nomen ejus Jesus, quod vocatum est ab angelo priusquam in utero conciperetur.

Credo.

Offertorium. Tui sunt. *ut supra. c.* 62.

Secreta.

Præsta, quæsumus,[e] omnipotens Deus,[e] ut per hæc munera quæ Domini nostri Jesu Christi arcanæ nativitatis mysterio gerimus, purificatæ mentis[f] intelligentia[f] consequamur. Per eundem.

Communio. Viderunt omnes.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine, ut quod nati Salvatoris iterata solemnitate percepimus, perpetuæ nobis[g] salvationis conferat medicinam.[g] Per eundem.

In octavis sancti Stephani, sancti Johannis, et sanctorum Innocentium, sive dominica fuerit sive non, ad missam omnia fiant sicut in prima die, præter Sequentiam et Credo *et Præfationem.*[h] *Et dicitur cantus super* Kyrie, Gloria in excelsis, Sanctus, *et* Agnus, *sicut in festo simplici novem lectionum. Tamen si dominica fuerit, dicitur* Credo, *sed nulla Sequentia. Et etiam fiant memoriæ de sanctis per ordinem. Memoria autem fiat de sancta Maria in octava sancti Stephani et abhinc usque ad Purificationem, tam in festis quam in feriis et in dominicis nisi in Vigilia Epiphaniæ et in die ejusdem cum Oratione* Deus, qui salutis.

In vigilia *Epiphaniæ.*

Ad Missam. Officium Lux fulgebit *ut supra in Aurora c.* 55. *Hac die, si dominica fuerit, dicitur cantus super* Kyrie, Gloria in excelsis, Sanctus, *et* Agnus, *sicut in festo simplici novem lectionum; si vero dominica non fuerit, dicitur cantus sicut in festo trium lectionum sine regimine chori et non dicitur* Gloria in excelsis *nec* Credo *nec* Ite missa est, *quia quasi vigilia habetur; tamen diaconus et subdiaconus dalmatica et tunica utantur.*

Oratio.

Corda nostra quæsumus, Domine, venturæ festivitatis splendor illustret, quo mundi hujus tenebris carere valeamus, et perveniamus ad patriam claritatis æternæ. Per Dominum.

Memoria de sancto Thoma, Oratio Deus pro cujus.

Memoria de sancto Edwardo rege et confessore. Oratio.

Deus, qui unigenitum Filium tuum Dominum nostrum Jesum Christum gloriosissimo regi Edwardo in forma visibili demonstrasti; tribue, quæsumus, ut ejus meritis et precibus ad æternam ipsius Domini nostri Jesu Christi visionem pertingere[i] mereamur.[i] Qui tecum.

Non dicuntur plures vel pauciores

[a] præda—98.
[b] suam—13.
[c] sic 26 &c. ducat—55P. 57.
[d] cap. ii. v. 21.
[e] Domine—94. 98.
[f] intelligentiam—98.
[g] redemptionis—94. 26. 57.
[h] quæ erit quotidiana; ita tamen quod in octava sancti Johannis dicitur Præfatio de Apostolis, *Et te, Domine, sup.*—26.
[i] valeamus—94.

Orationes ad hanc missam, sive dominica fuerit sive non.

Epistola. Apparuit benignitas. *Gradale.* Benedictus qui venit. *V.* A Domino. *Quære hæc omnia in die Nativitatis Domini ad missam in Aurora.*

Sive dominica fuerit sive non, semper hac die dicitur Alleluya. *V.* Dominus regnavit, *sed nulla dicitur Sequentia.*

Secundum Matthæum.[a]

In illo tempore Defuncto Herode, ecce angelus Domini apparuit in somnis Joseph in Ægypto, dicens: Surge, et accipe Puerum et matrem ejus, et vade in terram Israel: defuncti sunt enim qui quærebant animam Pueri. Qui consurgens, accepit Puerum et matrem ejus, et venit in terram Israel. Audiens autem quod Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre suo, timuit illo ire: et admonitus in somnis, secessit in partes Galilææ: et veniens habitavit in civitate, quæ vocatur Nazareth: ut adimpleretur quod dictum est per prophetas, Quoniam Nazaræus vocabitur.

Offertorium. Deus enim firmavit, *ut in die Nativitatis in Aurora.*

Secreta.

Tribue, quæsumus, Domine, ut eum præsentibus immolemus sacrificiis et sumamus, quem venturæ solemnitatis pia munera præloquuntur, Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

De Sancto Thoma Secreta. Salutaris hostia.

Alia Secreta de sancto Edwardo.

Sacris altaribus assistentes nos, Domine, quæsumus, Spiritus Sancti luce perfunde; ut quod tibi in honore beati regis Edwardi devote offerimus, nobis ipso interveniente fiat remedium salutare. Per. In unitate ejusdem.

Præfatio quotidiana. Communio. Tolle puerum. *Require in sexta die a Nativitate Domini.*

Postcommunio.

Da nobis, quæsumus, Domine, digne celebrare mysterium quod in nostri Salvatoris infantia miraculis coruscantibus declaratur, et corporalibus incrementis manifesta designatur humanitas. Per eundem.

De sancto Thoma Postcommunio Adjuvet.

Alia Postcommunio de sancto Edwardo.

Vitalis alimoniæ convivio saginati, quæsumus, Domine Deus noster, ut beati regis Edwardi confessoris tui suffragantibus meritis, cœlestis convivii mereamur esse participes. Per.

In nocte * *Epiphaniæ.*

Post nonum Responsorium cantetur * *hoc Evangelium;* Dominus vobiscum. Et cum spiritu.

Sequentia sancti Evangelii: secundum Lucam.[b]

Gloria tibi, Domine.

Factum est autem cum baptizaretur omnis populus, et Jesu baptizato et orante, apertum est cœlum; et descendit Spiritus Sanctus corporali specie sicut columba in ipsum: et vox de cœlo facta est; Tu es filius meus dilectus, in te complacuit mihi. Et ipse Jesus erat incipiens quasi anno-

[a] cap. ii. D. (v. 19–23.)

[b] cap. iii. 21—iv. 1.

* *vero Epiphaniæ dum nonum R. canitur cum suo versu et* Gloria Patri, *procedat diaconus ad thurificandum altare cum subdiacono et thuribulare et ceroferario et acolyto crucem ferente, omnibus solemni apparatu indutis, accepta prius benedictione ab executore officii, per medium Chori in pulpitum accedat ad cantandum.*—Grad.

rum triginta, ut putabatur, filius Joseph, Qui fuit Heli, qui fuit Mathat, qui fuit Levi, Qui fuit Melchi, qui fuit Janne, qui fuit Joseph, Qui fuit Mathathiæ, qui fuit Amos, qui fuit Nahum, Qui fuit Hesli, qui fuit Nagge, qui fuit Mathat, Qui fuit Mathathiæ, qui fuit Semei, qui fuit Joseph, Qui fuit Juda, qui fuit Johanna, qui fuit Resa, Qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui fuit Neri, Qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit Thosan, Qui fuit Helmadam, qui fuit Her, qui fuit Jesu, Qui fuit Heliezer, qui fuit Jorim, qui fuit Mathat, Qui fuit Levi, qui fuit Symeon, qui fuit Juda, Qui fuit Joseph, qui fuit Jona, qui fuit Eliachim, Qui fuit Melcha, qui fuit Menna, qui fuit Mathatha, Qui fuit Nathan, qui fuit David, qui fuit Jesse, Qui fuit Obeth, qui fuit Booz, qui fuit Salmon, Qui fuit Naason, qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, Qui fuit Esrom, qui fuit Phares, qui fuit Judæ, Qui fuit Jacob, qui fuit Isaac, qui fuit Abrahæ, Qui fuit Thare, qui fuit Nachor, qui fuit Saruch, Qui fuit Ragau, qui fuit Phalech, qui fuit Heber, Qui fuit Sale, qui fuit Cainan, qui fuit Arphaxat, Qui fuit Sem, qui fuit Noe, qui fuit Lamech, Qui fuit Mathusale, qui fuit Enoch, qui fuit Jareth, Qui fuit Malaleel, qui fuit Cainan, qui fuit Enos, Qui fuit Seth, qui fuit Adam, qui fuit Dei. Jesus autem plenus Spiritu Sancto regressus est a Jordane.

Finito Evangelio incipiat sacerdos*[a] *in cappa serica*[a]* Te Deum laudamus.

In die *Epiphaniæ.*

Ad Missam. Officium.

Ecce advenit dominator Dominus:[b] et regnum in manu ejus et potestas et imperium.

Psalmus.

Deus judicium tuum regi da: et justitiam tuam filio regis.[c]

Ecce. Gloria. Ecce. Kyrie Fons.

Oratio.

Deus, qui hodierna die Unigenitum tuum gentibus stella duce revelasti: concede propitius, ut qui jam te ex fide cognovimus, usque ad contemplandam speciem tuæ celsitudinis perducamur. Per eundem.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[d]

Surge, illuminare, Hierusalem: quia venit lumen tuum, et gloria Domini super te orta est. Quia ecce tenebræ operient terram, et caligo populos: super te autem orietur Dominus, et gloria ejus in te videbitur. Et ambulabunt Gentes in lumine tuo, et reges in splendore ortus tui. Leva in circuitu oculos tuos, et vide: omnes isti congregati sunt, venerunt tibi: filii tui de longe venient, et filiæ tuæ de latere surgent. Tunc videbis, et afflues, et mirabitur et dilatabitur cor tuum, quando conversa fuerit ad te multitudo maris, fortitudo gentium venerit tibi: inundatio camelorum operiet te, dromedarii Madian et Epha: omnes de Saba venient, aurum et thus deferentes, et laudem Domino annunciantes.

Gradale.

Omnes de Saba venient, aurum et thus deferentes, et laudem Domino annunciantes.

V. Surge et illuminare, Hierusalem, quia gloria Domini super te orta est.[e]

Alleluya. *V.* Vidimus stellam ejus

[a] sic 26 &c.—non habet 55P.
[b] Mal. iii. A. (v. 1.)
[c] Ps. lxxi. (lxxii. 1.)
[d] cap. lx. A. (v. 1–6.)
[e] Esaiæ lx. 6, 1.

* *statim sacerdos in stallo suo, capa serica indutus, alta voce incipiat.*—Grad.

in oriente, et venimus cum muneribus adorare Dominum.[a]

Sequentia.

a. Epiphaniam Domi- *b.*- no
canamus glori- *c.*- osam,
d. Qua prolem De- *b.*- i
[b] vere [b] magi ad- *c.*- orant,
f. Immensam Chaldei
cujus per sæcla
g. venerantur poten- *c.*- tiam.
f. Quem cuncti prophetæ
præcinere ven-
g. -turum gentes ad sal- *c.*- vandas,
h. Cujus majestas
ita est inclinata
ut *g.* assumeret servi *c.* formam.
h. Ante sæcula
qui Deus et tempora
Ho- *g.*- mo factus est ex Ma- *c.*- ria

*Sequens versus dicitur ter.**

i. Balaam de quo vaticinans
i. exibit ex Jacob
rutilans *k.* inquit *c.* stella,
i. Et confringet ducum agmina
i. regionis Moab
maxima *k.* poten- *c.*- tia.
l. Huic magi munera
deferunt præclara,
aurum simul thus et *c.* myrrham.
l. [c] Thure Deum prædicant,
auro regem magnum.
hominem mortalem *c.* myrrha.[c]
m. In somnis hos monet
angelus, ne redeant
ad regem commotum propter *c.* regna;
m. Pavebat etenim
nimium regem natum,
verens amittere regni *c.* jura,
n. Magi sibi stella micante prævia,
n. Pergunt alacres itinera patriam
o. Quæ eos ducebant ad propriam;
lin- *p.*- quentes Herodis man- *c.*- data.
n. Qui percussus corde nimium præ ira,
n. Extemplo mandat infantulos, per cuncta
o. Inquiri Bethleem confinia,
et *p.* mox privari eos *c.* vita.
q. Omnis nunc caterva tinnulum jungat *p.* laudibus, organi *c.* pneuma,
q. Mystice offerens Regi regum Chris- *p.*- to munera preci- *c.*- osa,
r. Poscens ut per orbem regna omnia protegat in sæcula sempi- *c.* - terna.

Sequentia sancti Evangelii: secundum Matthæum.[d]

Cum natus esset Jesus in Bethleem Judæ in diebus Herodis regis, ecce magi ab oriente venerunt Hierosolymam dicentes; Ubi est qui natus est rex Judæorum? vidimus enim stellam ejus in Oriente, et venimus adorare eum. Audiens autem Herodes rex, turbatus est, et omnis Hierosolyma cum illo. Et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi, sciscitabatur ab eis, ubi Christus nasceretur. At illi dixerunt ei; In Bethleem Judæ; sic enim scriptum est per prophetam; Et tu Bethleem, terra Juda, nequaquam minima es in principibus Juda: ex te enim exiet dux, qui regat populum meum Israel. Tunc Herodes clam vocatis magis, diligenter didicit ab eis tempus stellæ, quæ apparuit eis: et mittens illos in Bethleem, dixit; Ite, et interrogate diligenter de puero: et cum inveneritis, renunciate mihi, ut et ego veniens adorem eum. Qui cum audissent regem, abierunt. Et ecce stella, quam viderant in Oriente, antecedebat eos usque dum veniens staret supra ubi erat puer. Videntes autem stellam gavisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus, et procidentes adoraverunt eum; et apertis thesauris suis, obtulerunt ei munera, aurum, thus, et myrrham. Et responso accepto in somnis ne redirent ad

[a] Matth. ii. 2.
[b] sic 26 &c. veri—13. 55P.
* *Et cantus hujus versus* Balaam *dicatur super* Benedicamus *cum* Alleluya *ad* utrasque vesperas et ad matutinas secundum usum Sarum Ecclesiæ.—Grad.

[c] non habet Grad.
[d] cap. ii. A. (v. 1–12.)

Herodem, per aliam viam reversi sunt in regionem suam.

Offertorium.

Reges Tharsis et insulæ munera offerent: reges Arabum et Saba dona adducent: et adorabunt eum omnes reges terræ, omnes gentes servient ei.[a]

Secreta.

Ecclesiæ tuæ, quæsumus, Domine, dona propitius intuere: quibus non jam aurum thus et myrrham profertur, sed quod eisdem muneribus declaratur, immolatur, et sumitur, Jesus Christus Dominus noster. Qui tecum vivit.

Præfatio. Quia cum Unigenitus.

Hæc Præfatio dicitur per totas Octavas, et in Octavis, et Communicantes *similiter.*

Communio.

Vidimus stellam ejus in oriente: et venimus cum muneribus adorare Dominum.[b]

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus; ut quæ solemni celebramus officio, purificatæ mentis intelligentia consequamur. Per Dominum.

Quotidie infra Octavas dicitur eadem missa, sed sine Sequentia et Credo. *Tamen in Dominica dicitur* Credo, *sed nulla Sequentia.*

Dominica *infra Octavas.*

Ad Missam dicitur cantus super Kyrie, Gloria in Excelsis, Sanctus, *et* Agnus *per ordinem, sicut infra octavas cum regimine chori habetur: cætera sicut in die, præter Sequentiam, cum hoc Evangelio.*

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore Vidit Johannes Jesum venientem ad se, et ait: Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Hic est, de quo dixi; Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat. Et ego nesciebam eum, sed ut manifestetur in Israel, propterea veni ego in aqua baptizans. Et testimonium perhibuit Johannes dicens; Quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam de cœlo, et mansit super eum. Et ego nesciebam eum: sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit; Super quem videris Spiritum descendentem et manentem super eum, hic est, qui baptizat in Spiritu Sancto. Et ego vidi, et testimonium perhibui quia hic est Filius Dei.

Quod si dominica infra octavas non evenerit, tunc in quarta feria infra octavas legatur hoc prædictum Evangelium.

Tertia die *infra Octavas,*

Fiat memoria de martyribus Luciano sociisque ejus cum oratione de Communi plurimorum martyrum.

In Octavis *Epiphaniæ.*

Ad Missam. Officium, Ecce advenit.

Oratio.

Deus, cujus Unigenitus in substantia nostræ carnis apparuit: præsta, quæsumus, ut per eum, quem similem nobis foris agnovimus, intus reformari mereamur. Qui tecum.

Memoria de sancto Hilario confessore. Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris; et intercessione beati Hilarii confessoris tui atque pontificis, cujus depositionem celebramus, perpetuam nobis misericordiam benignus impende. Per Dominum.

Memoria de sancta Maria.

Deus, qui salutis æternæ.

[a] Ps. lxxi. (lxxii. 10. 11.)
[b] Matt. cap. ii. A. (v. 2.)
[c] cap. i. D. (v. 29–34.)

Lectio Esaiæ Prophetæ.

Domine Deus meus honorificabo te; laudem tribuam nomini tuo, qui facis mirabiles res. Consilium tuum antiquum verum fiat. Domine, excelsum est brachium tuum, Deus Sabaoth; corona spei quæ ornata est gloria. Exultet desertum et exultents olitudines Jordanis: et populus meus videbit altitudinem Domini et majestatem Dei, et erit congregatus et redemptus per Deum. Et veniet in Sion cum [a]gaudio [a] et lætitia sempiterna: super caput ejus laus et exultatio. [b] Et aperiam in montibus flumina: in mediis campis fontes dirumpam, et terram sitientem sine aqua infundam. [c] Ecce puer meus exaltabitur et elevabitur et sublimis erit valde. [d] Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris: et dicetis in illa die, Confitemini Domino, et invocate nomen ejus; notas facite in populis virtutes ejus: cantate Domino quia mirabilia fecit; annuntiate hæc in universa terra, dicit Dominus omnipotens.

Gradale. Omnes de Saba.

Alleluya. *V.* Vidimus stellam.

Non dicitur Sequentia, licet Dominica fuerit.

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore Venit Jesus a Galilæa in Jordanem ad Johannem, ut baptizaretur ab eo. Johannes autem prohibebat eum, dicens: Ego a te debeo baptizare, et tu venis ad me? Respondens autem Jesus, dixit ei: Sine modo: sic enim decet nos implere omnem justitiam. Tunc dimisit eum. Baptizatus autem Jesus, confestim ascendit de aqua: et ecce aperti sunt ei cœli, et vidit Spiritum Dei descendentem sicut columbam, et venientem super se. Et ecce vox de cœlis dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.

Offertorium. Reges Tharsis et insulæ.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, pro nati Filii tui apparitione deferimus, suppliciter exorantes; ut sicut idem nostrorum auctor est munerum, ita ipse sit misericors et susceptor, Jesus Christus Dominus noster. Qui tecum.

Alia Secreta.

Sancti Hilarii precibus tibi, Domine, quæsumus, grata reddatur oblatio, pro cujus est depositione immolanda. Per.

[f] *Præfatio.* Quia cum Unigenitus *et* Communicantes *ut in die.*[f]

Communio. Vidimus stellam.

Postcommunio.

Cœlesti nos, quæsumus, Domine, lumine semper et ubique præveni: ut mysterium, cujus nos participes esse voluisti, et puro cernamus intuitu, et digno percipiamus effectu. Per Dominum.

Alia Postcommunio.

[g] Sumptum,[g] Domine, pignus redemptionis æternæ, sit nobis, quæsumus, interveniente beato Hilario confessore tuo atque pontifice, vitæ præsentis auxilium pariter et futuræ. Per Dominum.

Dominica *prima post Octavas Epiphaniæ.*

Ad Missam. Officium.

In excelso throno vidi sedere virum quem adorat multitudo angelorum psallentes in unum: ecce cujus [h] imperii [h] [i] nomen [i] est in æternum.

[a] gloria—4L. 13. 15.
[b] cap. xli. 18.
[c] cap. lii. 13.
[d] cap. xii. 3–5.
[e] cap. iii. D. (v. 13–17.)

[f] non habent 94. 98.
[g] sumpsimus—98. 4L. 8. 13. 15.
[h] imperium—98. 57. Grad.
[i] numen—4L. 8. 15. Grad.

Psalmus.

Jubilate Deo, omnis terra; servite Domino in lætitia.[a]

Oratio.

Vota, quæsumus, Domine, supplicantis populi cœlesti pietate prosequere: ut et quæ agenda sunt videant, et ad implenda quæ viderunt convalescant. Per Dominum.

Epistola: ad Romanos.[b]

Fratres, Obsecro vos per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. Et nolite conformari huic sæculo, sed reformamini in novitate sensus vestri: ut probetis quæ sit voluntas Dei bona, et beneplacens, et perfecta. Dico enim vobis per gratiam quæ data est mihi, omnibus qui sunt inter vos: non plus sapere, quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem: et unicuique sicut Deus divisit mensuram fidei. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habeant: ita multi unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra, In Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.

Benedictus Dominus Deus Israel, qui facis mirabilia magna solus a sæculo.

℣. Suscipiant montes pacem populo tuo et colles justitiam.[c]

Alleluya. ℣. Jubilate Deo, omnis terra: servite Domino in lætitia.[d]

Nulla die Dominica per annum dicitur Sequentia ad Missam quando de Dominica agitur, nisi in Adventu et in tempore Paschali, et nisi in Dominica infra hebdomadam Nativitatis Domini.

Secundum Lucam.[e]

Cum factus esset Jesus annorum duodecim, ascendentibus illis Hierosolymam secundum consuetudinem diei festi, consummatisque diebus, cum redirent, remansit puer Jesus in Hierusalem, et non cognoverunt parentes ejus. Existimantes autem illum esse in comitatu, venerunt iter diei, et requirebant eum inter cognatos et notos. Et non invenientes, regressi sunt in Hierusalem, requirentes eum. Et factum est, post triduum invenerunt illum in templo, sedentem in medio doctorum, audientem illos et interrogantem. Stupebant autem omnes, qui eum audiebant, super prudentia et responsis ejus. Et videntes admirati sunt. Et dixit mater ejus ad illum: Fili, quid fecisti nobis sic? ecce pater tuus et ego dolentes quærebamus te. Et ait ad illos: Quid est quod me quærebatis? nesciebatis quia in his, quæ Patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad illos. Et descendit cum eis, et venit Nazareth: et erat subditus illis. Et mater ejus conservabat omnia verba hæc conferens in corde suo. Et Jesus proficiebat sapientia, ætate, et gratia apud Deum et homines.

Offertorium.

Jubilate Deo, omnis terra; jubilate Deo, omnis terra: servite Domino in lætitia: intrate in conspectu ejus in exultatione: quia Dominus ipse est Deus.[f]

Secreta.

Oblatum tibi, Domine, sacrificium vivificet nos, quæsumus, semper et muniat. Per Dominum.

Præfatio quotidiana.

Communio.

Fili, quid fecisti nobis sic? ego et pater tuus dolentes quærebamus te: et quid est quod me quærebatis: nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse?[g]

Postcommunio.

Tua Domine, sancta libantes, et perfectæ capiamus purgationis effectum, et continuum divinæ defensionis auxilium. Per Dominum.

Si tempus adeo breve fuerit ab Octava Epiphaniæ usque ad Septua-

[a] Ps. xcix. (c. 1.)
[b] cap. xii. A. (v. 1–5.)
[c] Ps. lxxi. (lxxii. 18, 3.)
[d] Ps. xcix. (c. 1.)
[e] cap. ii. F. (v. 42–52.)
[f] Ps. xcix. (c. 1, 2.)
[g] Lucæ ii. G. (v. 48, 49)

gesimam, quod tres missæ Dominicales, scilicet In excelso throno, Omnis terra, *et* Adorate, *non possint singulæ in singulis cantari hebdomadis, tunc duæ vel tres missæ, si temporis brevitas expetierit, in una eademque hebdomada cantentur. Et si aliquod festum trium lectionum ibidem contigerit, totum fiat servitium de festo usque ad missam, et* [a] *ad illam missam quæ erit de* [b]*temporali*[b] *fiat secunda oratio de ipso festo, tertia de sancta Maria, quarta de omnibus sanctis, quinta pro universali Ecclesia. Cæteræ vero missæ quæ sequuntur eo anno omnino prætermittantur. Hoc etiam bene observetur, quod nunquam ante primam Dominicam post Octavas Epiphaniæ cantetur missa,* In excelso throno, *nisi quando nulla Dominica inter Octavas Epiphaniæ et Septuagesimam contigerit; tunc enim in feriis primo loco post Octavas Epiphaniæ cantetur, et duæ missæ, scilicet* Omnis terra *et* Adorate, *in feriis sequentibus ejusdem hebdomadæ cantentur: et tunc nihil fiat de festis trium lectionum quæ ibidem contingere possunt. Cum autem prolixum fuerit tempus, Officium* Adorate *per tres Dominicas cantetur. Si vero tres fuerint Dominicæ inter Octavas Epiphaniæ et Septuagesimam, ita quod tria Officia* [c] *prædicta* [c] *cantentur; tunc in feriis post tertiam Dominicam, si vacaverint, dicantur Epistolæ et Evangelia de quarta et quinta Dominica in missis de die.*

Feria quarta.

Epistola : ad Romanos.[d]

Fratres, Voluntas quidem cordis mei et obsecratio ad Deum fit pro [e] illis [e] in salutem. Testimonium enim perhibeo illis, quod æmulationem Dei habent, sed non secundum scientiam. Ignorantes enim Dei justitiam, et suam quærentes statuere, justitiæ Dei non sunt subjecti. Finis enim legis, Christus, ad justitiam omni credenti.

Evangelium: Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore Cum audisset Jesus, quod Johannes traditus esset, secessit in Galilæam: et relicta civitate Nazareth, venit et habitavit in Capharnaum maritima, in finibus Zabulon et Neptalim: ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam Prophetam: Terra Zabulon et terra Neptalim, via maris trans Jordanem, Galilæa gentium; Populus, qui [g]ambulabat[g] in tenebris vidit lucem magnam: et sedentibus in regione umbræ mortis, lux orta est eis. Et exinde cœpit Jesus prædicare et dicere; Pœnitentiam agite, appropinquabit enim regnum cœlorum.

Feria sexta.

Ad Romanos.[h]

Fratres, Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit: Non est enim potestas nisi a Deo: quæ autem sunt, a Deo ordinata sunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem [i] resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt:[i] nam[j] qui principantur non sunt timori boni operis, sed mali. Vis enim non timere potestatem? Bonum fac, et habebis laudem ex illa: Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem male egeris, time: non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est, vindex in iram ei, qui malum agit. Ideoque necessitate subditi estote, non solum propter iram sed etiam propter conscientiam. Ideo[k] et tributa præstatis: ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum servientes.

Secundum Lucam.[l]

In illo tempore Egressus est Jesus

[a] tunc—26.
[b] dominica—94. 26. 57.
[c] non habent 94 98.
[d] cap. x. A. (v. 1–4.)
[e] incredulis—26. 57.
[f] cap. iv. B. (v. 12–17)
[g] sedebat—98. Vulg.

[h] cap. xiii. A. (v. 1–6.)
[i] resistit ipse sibi damnationem acquirit—26. 57.
[j] principes—26. 57.
[k] enim—26. Vulg.
[l] cap. iv. C. (v. 14–22.)

in virtute Spiritus in Galilæam, et fama exiit per universam regionem de illo. Et ipse docebat in synagogis eorum, et magnificabatur ab omnibus. Et venit Nazareth, ubi erat nutritus, et intravit secundum consuetudinem suam die sabbati in synagogam, et surrexit legere. Et traditus est illi liber Esaiæ prophetæ. Et ut revolvit librum, invenit locum ubi scriptum erat: Spiritus Domini super me: propter quod unxit me, evangelizare pauperibus misit me, sanare contritos corde, prædicare captivis remissionem et cæcis visum, dimittere confractos in remissionem, prædicare annum Domini acceptum, et diem retributionis. Et cum plicuisset librum, reddidit ministro, et sedit. Et omnium in Synagoga oculi erant intendentes in eum. Cœpit autem dicere ad illos: Quia hodie impleta est hæc scriptura in auribus vestris. Et omnes testimonium illi dabant: et mirabantur in verbis gratiæ, quæ procedebant de ore ipsius.

[a] *Per totam hebdomadam dicitur missa dominicalis, nisi festum intercurrat unde fiat servitium, et nisi quando Missa* Salus Populi, *vel quando dicitur de festo loci vel de sancta Maria.*[a]

Dominica *secunda post Octavas Epiphaniæ.*

Officium.

Omnis terra adoret te, Deus, et psallat tibi; psalmum dicat nomini tuo, altissime.[b]

Psalmus.

Jubilate Deo, omnis terra: psalmum dicite nomini ejus, date gloriam laudi ejus.[c]

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui cœlestia simul et terrena moderaris; supplicationes populi tui clementer exaudi, et pacem tuam nostris concede temporibus. Per Dominum.

Ad Romanos.[d]

Fratres Habentes donationes secundum gratiam, quæ data est nobis differentes: sive prophetiam secundum rationem fidei, sive ministerium ministrando, sive qui docet in doctrina, qui exhortatur in exhortando, qui tribuit in simplicitate, qui præest in solicitudine, qui miseretur in hilaritate. Dilectio sine simulatione. Odientes malum; adhærentes bono: charitatem fraternitatis invicem diligentes: Honore invicem prævenientes: solicitudine non pigri: Spiritu ferventes: Domino servientes: spe gaudentes: in tribulatione patientes: orationi instantes: necessitatibus sanctorum communicantes: hospitalitatem sectantes. Benedicite persequentibus vos; benedicite et nolite maledicere. Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus: Idipsum invicem sentientes: Non alta sapientes, sed humilibus consentientes.

Gradale.

Misit Dominus Verbum suum et sanavit eos: et eripuit eos de interitu eorum. *V.* Confiteantur Domino misericordiæ ejus et mirabilia ejus filiis hominum.[e]

Alleluya. *V.* Laudate Deum, omnes angeli ejus: laudate eum, omnes virtutes ejus.[f]

Secundum Johannem.[g]

In illo tempore Nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ: et erat mater Jesu ibi. Vocatus est autem Jesus et discipuli ejus ad nuptias. Et deficiente vino, dixit mater Jesu ad eum: Vinum non habent. Et dicit ei Jesus: Quid mihi et tibi est, mulier? nondum venit hora mea. Dicit mater ejus ministris: Quodcunque dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapideæ hy-

[a] non habent 92. 94. 97. 98. 1. 4PV. 26. Grad.
[b] Ps. lxv. (lxvi. 3.)
[c] ibid. (v. 1.)
[d] cap. xii. D. (v. 6–16.)
[e] Ps. cvi. (cvii. 20, 21.)
[f] Ps. cxlviii. (v. 2.)
[g] cap. ii. A. (v. 1–11.)

driæ sex positæ secundum purificationem Judæorum, capientes singulæ metretas binas vel ternas. Dixit eis Jesus: Implete hydrias aqua. Et impleverunt eas usque ad summum. Et dixit eis Jesus: Haurite nunc, et ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factum, et non sciebat unde esset, (ministri autem sciebant, qui hauserant aquam:) vocat sponsum architriclinus, et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit: et cum inebriati fuerint, tunc id quod deterius est: tu autem servasti vinum bonum usque adhuc. Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ: et manifestavit gloriam suam, et crediderunt in eum discipuli ejus.

Offertorium.[a]

Jubilate Deo, universa terra: jubilate Deo, universa terra; psalmum dicite nomini ejus: venite et audite et narrabo vobis, omnes qui timetis Deum, quanta fecit [b] Dominus [b] animæ meæ. Alleluya.

Secreta.

[c] Ut tibi grata sint, Domine, munera populi tui supplicantis, ab omni, quæsumus, eum contagione perversitatis emunda.[c] Per Dominum.

Communio.[d]

Dicit Dominus; Implete hydrias aqua et ferte architriclino; dum gustasset architriclinus aquam vinum factum, dicit sponso; Servasti vinum bonum usque adhuc. Hoc signum fecit Jesus primum coram discipulis suis.

Postcommunio.

Augeatur in nobis, Domine, quæsumus, tuæ virtutis operatio: ut divinis vegetati sacramentis, ad eorum promissa capienda tuo semper munere præparemur. Per Dominum.

Feria quarta.

Ad Timotheum.[e]

Charissime, Fidelis sermo, et omni acceptione dignus: quia Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere, quorum primus ego sum. Sed ideo misericordiam consecutus sum, ut in me primo ostenderet Christus Jesus omnem patientiam ad informationem eorum, qui credituri sunt illi in vitam æternam. Regi autem sæculorum immortali, invisibili soli Deo, honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Secundum Marcum.[f]

In illo tempore, Egressus Jesus abiit in patriam suam: et sequebantur illum discipuli sui: et facto sabbato cœpit in synagoga docere: et multi audientes admirabantur in doctrina ejus, dicentes: Unde huic hæc omnia: et quæ est sapientia, quæ data est illi: et virtutes tales, quæ per manus ejus efficiuntur? Nonne iste est [g] faber filius Mariæ,[g] frater Jacobi et Joseph et Judæ et Simonis? nonne et sorores ejus hic nobiscum sunt? Et scandalizabantur in illo. Et dicebat eis Jesus: Quia non est propheta sine honore nisi in patria sua, et in cognatione sua, et in domo sua. Et non poterat ibi virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos impositis manibus curavit: et mirabatur propter incredulitatem eorum.

Feria sexta.

Ad Romanos.[h]

Fratres, Scio, et confido in Domino Jesu, quia nihil commune per ipsum, nisi ei qui existimat quid commune esse, illi commune est. Si enim propter cibum frater tuus scandalizatur aut contristatur: jam non secundum charitatem ambulas. Noli cibo tuo illum perdere, pro quo Christus mortuus est. Non blasphemetur ergo bonum nostrum. Non est enim regnum Dei esca et potus; sed justitia et pax et gaudium in Spiritu Sancto: qui enim in hoc servit Christo, placet Deo et probatus est hominibus. Ita-

[a] Ps. lxv. (lxvi. 1, 2, 16.)
[b] Deus—8RM. 15.
[c] Placare, Domine, sacrificio singulari; ut hoc clerius nobis misericordiæ tuæ dona conciliet, quod tibi super omnes hostias voluisti munus offerri.—98.
[d] Johan. ii. A. (v. 7, 8, 9, 10, 11.)
[e] 1 ad Tim. cap. i. D. (v. 15–17.)
[f] cap. vi. A. (v. 1–6.)
[g] fabri filius et Mariæ—26. 57.
[h] cap. xiv. C. (v. 14–23.)

que quæ pacis sunt, sectemur: et quæ ædificationis sunt, invicem custodiamus. Noli propter escam destruere opus Dei. Omnia quidem munda sunt: sed malum est homini, qui per offendiculum manducat. Bonum est non manducare carnem, et non bibere vinum, neque in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur, aut infirmatur. Tu fidem quam habes penes temetipsum; habe coram Deo. Beatus, qui non judicat semetipsum in eo, quod probat. Qui autem discernit, si manducaverit, damnatus est quia non est ex fide. Omne autem, quod non est ex fide, peccatum est.

Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Descendit Jesus in Capharnaum civitatem Galilææ, ibique docebat sabbatis. Et stupebant in doctrina ejus, quia in potestate erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo habens dæmonium immundum, et clamavit voce magna dicens: Sine, quid nobis et tibi, Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te quia sis Sanctus Dei. Et increpavit illum Jesus, dicens: Obmutesce, et exi ab illo. Et cum projecisset illud dæmonium in medium, exiit ab illo nihilque eum nocuit. Et factus est pavor in omnibus, et colloquebantur ad invicem dicentes: Quod est hoc verbum, quia in potestate et virtute imperat spiritibus immundis, et exeunt? Et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis.

Dominica *tertia post octavas Epiphaniæ.*

Ad Missam: Officium.[b]

Adorate Deum, omnes angeli ejus. Audivit et lætata est Sion, et exsultaverunt filiæ Judæ.

Psalmus.

Dominus regnavit, exultet terra: lætentur insulæ multæ.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, infirmitatem nostram propitius respice; atque ad protegendum nos dexteram tuæ majestatis [d] extende.[d] Per Dominum.

Ad Romanos.[e]

Fratres, Nolite esse prudentes apud vosmetipsos: nulli malum pro malo reddentes: providentes bona non tantum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. Si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes: non vosmetipsos defendentes, charissimi, sed date locum iræ: scriptum est enim: Mihi vindictam, et ego retribuam, dicit Dominus. Sed si esurierit inimicus tuus, ciba illum: si sitit, potum da illi: hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput ejus. Noli vinci a malo, sed vince in bono malum.

Gradale.[f]

Timebunt gentes nomen tuum, Domine: et omnes reges terræ gloriam tuam.

V. Quoniam ædificavit Dominus Sion: et videbitur in majestate sua.

Alleluya. *V.* Dominus regnavit, exsultet terra: lætentur insulæ multæ.[g]

Secundum Matthæum.[h]

In illo tempore, Cum descendisset Jesus de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ: et ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens Jesus manum, tetigit eum, dicens: Volo, mundare. Et confestim mundata est lepra ejus. Et ait illi Jesus: Vide, nemini dixeris: sed vade, ostende te sacerdoti, et offer munus tuum, quod præcepit Moyses, in testimonium illis. Cum autem introisset Capharnaum, accessit ad eum Centurio, rogans eum et dicens: Domine,

a cap. iv. E (v. 31–37.)
b Ps. xcvi. (xcvii. 7, 8.)
c ibidem (v. 1.)
d ostende.—98.
e cap xii. D. (v. 16–21.)
f Ps. ci. (cii. 15, 16.)
g Ps. xcvi. (xcvii. 1.)
h cap. viii. A. (v. 1–13.)

puer meus jacet in domo paralyticus, et male torquetur. Et ait illi Jesus; Ego veniam, et curabo eum. Et respondens Centurio, ait; Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur puer meus. Nam et ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites, et dico huic; Vade, et vadit: et alio; Veni, et venit: et servo meo; Fac hoc, et facit. Audiens autem Jesus, miratus est, et sequentibus se dixit; Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel. Dico autem vobis, quod multi ab Oriente et Occidente venient, et recumbent cum Abraham, et Isaac, et Jacob in regno cœlorum: filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores; ibi erit fletus et stridor dentium. Et dixit Jesus Centurioni; Vade, et sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer in illa hora.

Offertorium.[a]

Dextera Domini fecit virtutem: dextera Domini exaltavit me: non moriar sed vivam, et narrabo opera Domini.

Secreta.

Vitæ perpetuæ mysteria veneranda recolimus, te, Domine, deprecantes; ut et devotis eadem sacrificiis et dignis operibus assequamur. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana.

Communio.

Mirabantur omnes de his quæ procedebant de ore Dei.[b]

Postcommunio.

Quos tantis, Domine, largiris uti mysteriis; præsta, quæsumus, ut effectibus eorum nos veraciter aptari digneris. Per Dominum.

Feria quarta.

Ad Romanos.[c]

Fratres, Obsecro vos, per Dominum nostrum Jesum Christum, et per caritatem Spiritus Sancti, ut adjuvetis me in orationibus vestris ad Deum: ut liberer ab infidelibus, qui sunt in Judæa, et obsequii mei oblatio accepta sit in Hierosolyma sanctis ut veniam ad vos in gaudio per voluntatem Dei, et refrigerer vobiscum. Deus autem pacis sit cum omnibus vobis. Amen.

Secundum Marcum.[d]

In illo tempore, Intravit Jesus in synagogam: et erat ibi homo habens manum aridam. Et observabant eum, si sabbatis curaret, ut accusarent illum. Et ait homini habenti manum aridam; Surge in medium. Et dicit eis; Licet sabbatis benefacere, an male? animam salvam facere, an perdere? At illi tacebant. Et circumspiciens eos cum ira, contristatus super cæcitate cordis eorum, dicit homini; Extende manum tuam. Et extendit, et restituta est manus illi.

Feria sexta.

Ad Corinthios.[e]

Fratres, Nescitis quia templum Dei estis, et Spiritus Dei habitat in vobis? Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos. Nemo se seducat; si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc sæculo, stultus fiat ut sit sapiens. Sapientia enim hujus mundi, stultitia est apud Deum. Scriptum est enim; Comprehendam sapientes in astutia sua; Et iterum; Dominus novit cogitationes sapientium quoniam vanæ sunt. Nemo itaque glorietur in hominibus. Omnia enim vestra sunt, sive Paulus, sive Apollo, sive Cephas, sive mundus, sive vita, sive mors, sive præsentia, sive futura; omnia enim vestra sunt: vos autem Christi: Christus autem Dei.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Circuibat Jesus totam Galilæam, docens in synagogis eorum, et prædicans evangelium regni et sanans omnem languorem et omnem infirmitatem in populo. Et abiit

[a] Ps. cxvii. (cxviii. 16, 17.)
[b] Lucæ iv. D. (v. 22)
[c] cap. xv. G (v. 30–33.)
[d] cap. iii. A. (v. 1–5.)
[e] 1 ad Cor cap. iii. C. (v. 16–23)
[f] cap. iv. D. (v. 23–25.)

opinio ejus in totam Syriam, et obtulerunt ei omnes male habentes, variis languoribus et tormentis comprehensos, et qui dæmonia habebant, et lunaticos, et paralyticos, et curavit eos; et secutæ sunt eum turbæ multæ.

Dominica *quarta post Octavas Epiphaniæ.*

Officium Adorate, *ut supra Dominica præcedenti.*

Oratio.

Deus, qui nos in tantis periculis constitutos pro humana scis fragilitate non posse subsistere; da nobis salutem mentis et corporis, ut ea quæ pro peccatis nostris patimur, te adjuvante vincamus. Per Dominum.

Ad Romanos.[a]

Fratres, Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicem diligatis; qui enim diligit proximum, legem implevit. Nam, Non adulterabis, Non occides, Non furaberis, Non falsum testimonium dices, Non concupisces, et si quod est aliud mandatum, in hoc verbo instauratur; Diliges proximum tuum sicut teipsum. Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio.

Gradale. Timebunt, gentes. Alleluya. *V.* Dominus regnavit. *Ut supra Dominica præcedenti.*

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Ascendente Jesu in naviculam, secuti sunt eum discipuli ejus: et ecce motus magnus factus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus; erat autem illis ventus contrarius; ipse vero dormiebat. Et accesserunt ad eum discipuli ejus, et suscitaverunt eum, dicentes; Domine, salva nos, perimus. Et dicit eis; Quid timidi estis, modicæ fidei. Tunc surgens imperavit ventis et mari, et facta est tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt, dicentes; Qualis est hic, quia venti et mare obediunt ei?

Offertorium Dextera. *ut supra Dominica præcedenti.*

Secreta.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut hujus sacrificii munus oblatum fragilitatem nostram ab omni malo purget et muniat. Per Dominum.

Præfatio quotidiana. Communio. Mirabantur. *ut supra Dominica præcedenti.*

Postcommunio.

Munera tua nos, Deus, et a delectationibus terrenis expediant, et cœlestibus semper instruant alimentis. Per Dominum.

Feria quarta.

Ad Corinthios.[c]

Fratres, Bonum est homini mulierem non tangere: Propter fornicationem autem unusquisque uxorem suam habeat, et unaquæque mulier virum suum habeat. Uxori vir debitum reddat; similiter autem et uxor viro. Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir. Similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier. Nolite fraudare invicem, nisi forte ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi: et iterum revertimini in idipsum, ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram.

Secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Factum est, ambulantibus discipulis in via, dixit quidam ad Jesum; Sequar te quocumque ieris. Et ait illi Jesus; Vulpes foveas habent, et volucres cœli nidos; Filius autem Hominis non habet ubi caput suum reclinet. Ait autem ad alterum; Sequere me. Ille autem dicit: Domine, permitte mihi primum ire, et

[a] cap. xiii. C. (v. 8–10.)
[b] cap. viii. C. (v. 23–27.)
[c] 1 ad Cor. cap. vii. A. (v. 1–5.)
[d] cap. ix. G. (v. 57–62.)

sepelire patrem meum. Dixitque ei Jesus; Sine ut mortui sepeliant mortuos suos; tu autem vade, et annuncia regnum Dei. Et ait alter; Sequar te, Domine, sed primum permitte mihi renunciare his, quæ domi sunt. Et ait ad illum Jesus; Nemo mittens manum suam ad aratrum, et aspiciens retro, aptus est regno Dei.

Feria sexta.

Epistola. Ad Corinthios.[a]

Fratres, Unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. Servus vocatus es? non sit tibi curæ: sed et si potes fieri liber, magis utere. Qui enim in Domino vocatus est servus, libertus est Domini: similiter qui liber vocatus est, servus est Christi. Pretio empti estis, nolite fieri servi hominum. Unusquisque in quo vocatus est frater, in hoc permaneat apud Deum.

Secundum Marcum.[b]

In illo tempore, Offerebant Jesu parvulos, ut tangeret illos. Discipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cum videret Jesus, indigne tulit, et ait illis; Sinite parvulos venire ad me, et ne prohibueritis eos: talium est enim regnum [c] cœlorum.[c] Amen dico vobis; Quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus, non intrabit in illud. Et complexans eos, et imponens manus super illos, benedicebat eos.

Dominica *quinta post Octavas Epiphaniæ.*

Ad Missam. Officium. Adorate *ut supra Dominica tertia.*

Oratio.

Familiam tuam, quæsumus, Domine, continua pietate custodi, ut quæ in sola spe gratiæ cœlestis innititur, tua semper protectione muniatur. Per.

Ad Colossenses.[d]

Fratres, Induite vos sicut electi Dei, sancti et dilecti, viscera misericordiæ, mansuetudinem, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam: supportantes invicem, et donantes vobismetipsis, si quis adversus aliquem habet querelam: sicut et Dominus donavit vobis, ita et vos. Super hæc omnia autem, charitatem habentes, quod est vinculum perfectionis; et pax Christi exultet in cordibus vestris, in qua et vos vocati estis in uno corpore: et grati estote. Verbum Christi habitet in vobis abundanter in omni sapientia, docentes et commonentes vosmetipsos in psalmis et hymnis et canticis spiritualibus, in gratia cantantes [e] in cordibus vestris Deo. Omne autem quodcumque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini nostri Jesu Christi facite, gratias agentes Deo et Patri per Jesum Christum Dominum nostrum.

Gradale. Timebunt gentes. Alleluya. V. Dominus regnavit. *ut supra Dominica tertia.*

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Simile factum est regnum cœlorum homini, qui seminavit bonum semen in agro suo. Cum autem dormirent homines, venit inimicus ejus, et superseminavit zizania in medio tritici, et abiit. Cum autem crevisset herba, et fructum fecisset, tunc apparuerunt et zizania. Accedentes autem servi patrisfamilias, dixerunt ei: Domine, nonne bonum semen seminasti in agro tuo? Unde ergo habet zizania? Et ait illis; Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei; Vis, imus, et colligimus ea? Et ait; Non: ne forte colligentes zizania, eradicetis simul cum eis et

[a] 1 ad Cor. cap. vii. D. (v. 20–24.)
[b] cap. x. B. (v. 13–16.)
[c] Dei—4L. 15. V.
[d] cap. iii. B. (v. 12–17.)
[e] et psallentes—26. 57.
[f] cap xiii. D (v. 24–30.)

triticum. Sinite utraque crescere usque ad messem, et in tempore messis dicam messoribus; Colligite primum zizania, et alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticum autem congregate in horreum meum.

Offertorium Dextera *ut supra Dominica tertia*

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, tuorum oblationes precesque servorum: ut sub tuæ protectionis auxilio, et collata non [a] perdant,[a] et quæ expetunt apprehendant. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana. Communio. Mirabantur *ut supra Dominica tertia.*

Postcommunio.

Deus, qui nos sacramenti tui participatione contingis, virtutis ejus effectus in nostris cordibus operare: ut muneri divino quod sumpsimus, per ipsum munus aptemur. Per.

Feria quarta.

Ad Timotheum.[b]

Charissime, Obsecro primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus: pro regibus, et omnibus qui in sublimitate sunt constituti, ut quietam et tranquillam vitam agamus, in omni pietate et castitate. Hoc enim bonum est et acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire. Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus: qui dedit semetipsum in redemptionem pro omnibus, cujus testimonium temporibus suis confirmatum est; in quo positus sum ego prædicator et Apostolus (veritatem dico, non mentior) doctor gentium in fide et veritate.

Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Homo quidam habebat duos filios, et accedens ad primum, dixit: Fili, vade hodie, operari in vineam meam. Ille autem respondens, ait; Nolo. Postea autem, pœnitentia motus, abiit. Accedens autem ad alterutrum, dixit similiter. At ille respondens, ait; Eo, domine. Et non ivit. Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt ei; Primus. Dixit illis Jesus; Amen dico vobis, quia publicani et meretrices præcedent vos in regno Dei. Venit enim ad vos Johannes in via justitiæ, et non credidistis ei: publicani [d] et meretrices crediderunt ei: vos autem videntes, nec pœnitentiam habuistis postea, ut crederetis ei. Qui habet aures audiendi, audiat.

Dominica *in Septuagesima.*

Ad Missam. Officium.[e]

Circumdederunt me gemitus mortis; dolores inferni circumdederunt me: et in tribulatione mea invocavi Dominum, et exaudivit de templo sancto suo vocem meam.

Psalmus.[f]

Diligam te, Domine, fortitudo mea: Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus.

Ab hac die usque ad Vigiliam Paschæ non dicitur Gloria in Excelsis,[g] *de quocunque dicitur missa; nisi Episcopus in Cœna Domini celebraverit.*

Oratio.

Preces populi tui, quæsumus Domine, clementer exaudi: ut qui juste pro peccatis nostris affligimur, pro tui nominis gloria misericorditer liberemur. Per Dominum.

[a] pereant—94. 26. 57.
[b] 1 ad Tim. cap. ii. (v. 1–7.)
[c] cap. xxi. C. (v. 28–32.)
[d] autem—26. V.
[e] Ps. xvii. (xviii. 4, 5, 6.)
[f] eodem. (v. 1.)
[g] neque *Ite missa est.*—26.

Epistola. Ad Corinthios.[a]

Fratres, Nescitis quod hi, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium ? Sic currite ut comprehendatis. Omnis enim, qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet: et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum : sic pugno, non quasi aerem verberans : sed castigo corpus meum et in servitutem redigo : ne forte cum aliis prædicaverim, ipse reprobus efficiar. [b] Nolo [c] autem [c] vos ignorare, fratres, quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt, et omnes mare transierunt, et omnes in Moyse baptizati sunt in nube et in mari: et omnes eandem escam spiritualem manducaverunt, et omnes eundem potum spiritualem biberunt: bibebant autem de spirituali, consequente eos, petra: petra autem erat Christus.

Gradale.[d]

Adjutor in opportunitatibus in tribulatione : sperent in te qui [e] noverunt [e] te, quoniam non derelinquis quærentes te, Domine.

V. Quoniam non in finem oblivio erit pauperis: patientia pauperum non peribit in [f] æternum : [f] exurge, Domine, non prævaleat homo.

* *Non repetatur Gradale quando dicatur Tractus, ut supra.**

Tractus.[g]

De profundis clamavi ad te, Domine : Domine, exaudi vocem meam.

V. Fiant aures tuæ intendentes : in orationem servi tui.

V. Si iniquitates observaveris, Domine : Domine, quis sustinebit ?

V. Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te, Domine.

Secundum Matthæum.[h]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc ; Simile est regnum cœlorum homini patrifamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. Conventione autem facta cum operariis ex denario diurno, misit eos in vineam suam. Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro otiosos, et dixit illis ; Ite et vos in vineam meam, et quod justum fuerit dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa sextam et nonam horam : et fecit similiter. Circa undecimam vero exiit et invenit alios stantes, et dixit illis ; Quid hic statis tota die otiosi ? Dicunt ei ; Quia nemo nos conduxit. Dixit illis ; Ite et vos in vineam meam. Cum sero autem factum esset, dixit dominus vineæ procuratori suo ; Voca operarios, et redde illis mercedem, incipiens a novissimis usque ad primos. Cum venissent ergo qui circa undecimam horam venerant, acceperunt singulos denarios. Venientes autem et primi, arbitrati sunt quod plus essent accepturi : acceperunt autem et ipsi singulos denarios. Et accipientes murmurabant adversus patremfamilias, dicentes; Hi novissimi una hora fecerunt, et pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei et æstus. At ille respondens, uni eorum dixit: Amice, non facio tibi injuriam : nonne ex denario convenisti mecum? Tolle quod tuum est, et vade : volo autem et huic novissimo dare sicut et tibi. [i] An [i] non licet mihi quod volo facere ? an oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum ? Sic erunt novissimi primi, et primi novissimi :

[a] 1 ad Cor. c. ix. D. (v. 24–27.)
[b] cap. x. A. (v. 1–4)
[c] enim—26. V.
[d] Ps. ix. (v. 9. 10. 18. 19.)
[e] noverint—94. 26. 57.
[f] finem—8RM. 15.
[g] Ps. cxxix. (cxxx. 1–4.)
[h] cap. xx. A. (v. 1–16.)
[i] ita 15. &c. aut—4L. 13. V.

* *Non repetatur Gradale. Numquam enim repetatur Gradale quando Tractus habetur a Septuagesima usque ad Cœnam Domini. In Dominicis et in festis novem lectionum canitur Tractus a quatuor clericis de superiori gradu, ut patet in prima Dominica Adventus Domini.*—Grad.

multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

Offertorium.[a]

Bonum est confiteri Domino: et psallere nomini tuo, Altissime.

V. [b]Quoniam[b] magnificata sunt opera tua, Domine: nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ.

V. Ecce inimici tui, Domine, peribunt: et dispergentur omnes qui operantur iniquitatem.

[c] *Secreta.*

Muneribus nostris, quæsumus, Domine, precibusque susceptis: et cœlestibus nos munda mysteriis et clementer exaudi. Per.

Præfatio Quotidiana.

Communio.[d]

Illumina faciem tuam super servum tuum: salvum me fac in tua misericordia, Domine, non confundar: quoniam invocavi te.

Postcommunio.

Fideles tui, Deus, per tua dona firmentur: ut eadem et percipiendo requirant, et quærendo sine fine percipiant. Per Dominum.

Sciendum est, quod servitium hujus diei non differatur propter aliquod festum, nisi cum Purificatio Beatæ Mariæ vel dedicatio Ecclesiæ in hac die[e] *contigerit; tunc enim differatur usque ad tertiam*[f] *feriam, et Tractus* De profundis *prætermittatur; quoniam in ferialibus diebus non dicitur Tractus ante quartam feriam in Capite jejunii, nisi tantum in missis pro defunctis,*[g] *nec etiam in festis*[h] *sine regimine chori.*[g] *Quodcunque vero aliud festum in hac dominica vel in aliqua dominica usque ad Passionem Domini contigerit, semper differatur, licet duplex festum fuerit; et fiat servitium de ipsa dominica, nulla facta de festo memoria, nisi sit festum trium lectionum, quod non differatur; sed tunc de eo fiat memoria usque ad Quadragesimam tantum. A quarta autem feria in Capite jejunii usque in crastinum octavarum Paschæ, nihil fiat ad missam de festis trium lectionum nec etiam memoria.*

Feria quarta.

Ad Corinthios.[i]

Fratres, Si opertum est evangelium nostrum; in his qui pereunt est opertum. In quibus deus hujus sæculi excæcavit mentes infidelium, ut non fulgeat illuminatio evangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei. Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Jesum Christum Dominum nostrum, nos autem servos vestros per Jesum: quoniam Deus, qui dixit de tenebris lucem splendescere,[j] illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientiæ claritatis Dei in facie Jesu Christi. Habemus autem thesaurum istum absconditum in vasis fictilibus: ut sublimitas sit virtutis Dei, et non ex vobis. In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur: Persecutionem patimur, sed non derelinquimur: [k]humiliamur, sed non confundimur:[k] dejicimur, sed non perimus: semper mortificationem Jesu [l]Christi[l] in corpore nostro circumferentes, ut et vita Jesu in [m]corporibus[m] nostris manifestetur. Semper enim nos, qui vivimus, in mortem tradimur propter Jesum: ut et vita Jesu manifestetur in carne nostra mortali. Ergo mors in nobis operatur, vita autem in vobis.

Secundum Marcum.[n]

In illo tempore, Egressus Jesus ibat per Galilæam: nec volebat quemquam scire. Docebat autem discipulos suos, et dicebat illis; Quoniam Filius Hominis tradetur in manus hominum, et occident eum, et occisus tertia die resurget. At illi ignorabant ver-

[a] Ps. xci. (xcii. 1, 4, 5, 9.)
[b] ita 26. &c. quam—54R. 55P. Grad. V.
[c] Præfatio Quotidiana.—98. 26.
[d] Ps. xxx. (xxxi. 16, 17.)
[e] dominica forte—26.
[f] quartam—26.
[g] non habet 98.
[h] sanctorum—26. 57.
[i] 2 Cor. cap. iv. B (v. 3–12.)
[j] ipse—15. 26.
[k] non habent 98. V.
[l] non habent 26. 98. V.
[m] cordibus 98. 41. 15. 57.
[n] cap. ix. E. (v. 30–37.)

bum, et timebant eum interrogare. Et venerunt Capharnaum. Qui cum domi essent, interrogabat eos; Quid in via tractabatis? At illi tacebant: siquidem inter se in via disputaverant, quis [a] esset illorum [a] major. Et residens vocavit duodecim, et ait illis; Si quis vult primus esse, erit omnium novissimus, et omnium minister. Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum: quem cum complexus esset, ait illis; Quisquis unum ex hujusmodi pueris receperit in nomine meo, me recipit; et quicumque me susceperit, non me suscipit, sed eum, qui me misit. Qui habet aures audiendi, audiat.

Feria sexta.

Ad Corinthios.[b]

Fratres, Habentes spiritum fidei sicut scriptum est: Credidi, propter quod locutus sum: et nos credimus, propter quod et loquimur: scientes quoniam qui suscitavit Jesum,[c] et nos cum Jesu suscitabit, et constituet vobiscum. Omnia enim propter vos: ut gratia abundans per [d] multas gratiarum actiones [d] abundet in gloriam Dei. Propter quod non deficimus: sed licet is, qui foris est, noster homo corrumpatur: tamen is, qui intus est, renovatur de die in diem. Id enim, quod in præsenti est momentaneum et leve tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis, non contemplantibus nobis quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia sunt: quæ autem non videntur, æterna sunt.

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus Pharisæis; Qui non est mecum, contra me est: et qui non congregat mecum, spargit. Ideo dico vobis: Omne peccatum et blasphemia remittetur hominibus, spiritus autem blasphemiæ non remittetur. Et quicumque dixerit verbum contra Filium Hominis, remittetur ei: qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum, non remittetur ei neque in hoc sæculo neque in futuro. Aut facite arborem bonam, et fructum ejus bonum: aut facite arborem malam, et fructum ejus malum: siquidem ex fructu arbor cognoscitur. Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali? ex abundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro profert bona: et malus homo de malo thesauro profert mala. Dico autem vobis, quoniam omne verbum otiosum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii. Ex verbis enim tuis justificaberis, et ex verbis tuis condemnaberis.

Dominica *in Sexagesima.*

Ad Missam. Officium.[f]

Exurge, quare obdormis, Domine, exurge et ne repellas in finem: quare faciem tuam avertis, oblivisceris tribulationem nostram; adhæsit in terra venter noster; exurge, Domine, adjuva nos et libera nos.

Psalmus.[g]

Deus auribus nostris audivimus: patres nostri annunciaverunt nobis.

Oratio.

Deus, qui conspicis quia ex nulla nostra actione confidimus; concede propitius, ut contra omnia adversa doctoris gentium protectione muniamur. Per.

Hæc sequens Epistola tota legatur hac die tantum; quando vero dicitur per hebdomadam, semper incipiatur

[a] ita 26. &c. V. eorum esset—34. 54R. 55P.
[b] 2 ad Cor. cap. iv. C. (v. 13–18.)
[c] a mortuis—26.
[d] multos in gratiarum actione—26.
[e] cap. xii. C. (v. 30–37.)
[f] Ps. xliii. (xliv. 23–26.)
[g] ibidem (v. 1.)

ad istam clausulam Damasci præpositus, *et legatur usque ad finem.*[a]

Ad Corinthios.[b]

Fratres, Libenter suffertis insipientes: cum sitis ipsi sapientes. Sustinetis enim si quis vos in servitutem redigit, si quis devorat, si quis accipit, si quis extollitur, si quis in faciem vos cædit. Secundum ignobilitatem dico, quasi nos infirmi fuerimus in hac parte. In quo quis audet (in insipientia dico) audeo et ego: Hebræi sunt, et ego: Israelitæ sunt, et ego: Semen Abrahæ sunt, et ego: Ministri Christi sunt, et ego: ut minus sapiens dico, plus ego: in laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter. A Judæis quinquies quadragenas, una minus, accepi. Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte ac die in profundum maris fui, in itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex Gentibus, periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus: in labore et ærumna, in vigiliis multis, in fame et siti, in jejuniis multis, in frigore et nuditate; præter illa, quæ extrinsecus sunt, instantia mea quotidiana, sollicitudo omnium Ecclesiarum. Quis infirmatur, et ego non infirmor? quis scandalizatur, et ego non uror? Si gloriari oportet: quæ infirmitatis meæ sunt, gloriabor. Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi scit, qui est benedictus in sæcula, quod non mentior. *Divisio.* Damasci præpositus gentis Arethæ regis custodiebat civitatem Damascenorum, ut me comprehenderet; et per fenestram in sporta demissus sum per murum, et sic effugi manus ejus. [c]Si gloriari oportet (non expedit quidem:) veniam autem ad visiones et revelationes Domini. Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, sive in corpore sive extra corpus, nescio, Deus scit, raptum hujusmodi usque ad tertium cœlum. Et scio hujusmodi hominem, sive in corpore sive extra corpus, nescio, Deus scit: quoniam raptus est in Paradisum: et audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui. Pro hujusmodi gloriabor: pro me autem nihil nisi in infirmitatibus meis. Nam, et si voluero gloriari, non ero insipiens: veritatem enim dicam: parco autem, ne quis me existimet supra id, quod videt in me, aut audit aliquid ex me. Et ne magnitudo revelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ, angelus Satanæ, qui me colaphizet. Propter quod ter Dominum rogavi ut discederet a me: et dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi.

Gradale.[d]

Sciant gentes quoniam nomen tibi [e]Deus:[e] tu solus altissimus super omnem terram.

℣. Deus meus, pone illos ut rotam: et sicut stipulam ante faciem venti.

Tractus.[f]

Commovisti, Domine, terram et conturbasti eam.

℣. Sana contritiones ejus quia mota est.

℣. Ut fugiant a facie arcus, ut liberentur dilecti tui.

Secundum Lucam.[g]

In illo tempore, Cum turba plurima conveniret, et de civitatibus properarent ad Jesum, dixit per similitudinem: Exiit qui seminat, seminare semen suum: et dum seminat, aliud cecidit secus viam, et conculcatum est, et volucres cœli comederunt illud. Et aliud cecidit supra petram: et natum aruit, quia non habebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas, et simul exortæ spinæ suffocaverunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam, et

[a] Rubrica similis postposita est Epistolæ in 94. 97. 26. deest in 98.
[b] 2 ad Cor. cap. xi. D. (v. 19–33.)
[c] cap. xii. (v. 1–9.)
[d] Ps. lxxxii. (lxxxiii. 18, 13.)
[e] Dominus—26.
[f] Ps. lix. (lx. 2, 5.)
[g] cap. viii. A. (v. 4–15.)

ortum fecit fructum centuplum. Hæc dicens clamabat; Qui habet aures audiendi, audiat. Interrogabant autem eum discipuli ejus, quæ esset hæc parabola. Quibus ipse dixit; Vobis datum est nosse mysterium regni Dei, cæteris autem in parabolis: ut videntes non videant, et audientes non intelligant. Est autem hæc parabola: Semen est verbum Dei. Qui autem secus viam, hi sunt qui audiunt: deinde venit diabolus, et tollit verbum de corde eorum, ne credentes salvi fiant. Nam qui supra petram; qui cum audierint, cum gaudio suscipiunt verbum; et hi radices non habent, quia ad tempus credunt, et in tempore tentationis recedunt. Quod autem in spinis cecidit: hi sunt, qui audierunt, et a sollicitudinibus et divitiis et voluptatibus vitæ euntes, suffocantur, et non referunt fructum. Quod autem [a] in bonam terram; [a] hi sunt, qui in corde bono et optimo audientes verbum retinent, et fructum afferunt in patientia.

Offertorium.[b]

Perfice gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea: inclina aurem tuam et exaudi verba mea; mirifica misericordias tuas qui salvos facis sperantes in te, Domine.

V. Exaudi, Domine, justitiam meam, intende deprecationem meam, auribus percipe orationem meam.

V. Custodi me, Domine, ut pupillam oculi: sub umbra alarum tuarum protege me, eripe me, Domine, ab impio.

Secreta.

Intende, quæsumus, Domine, hostiam familiæ tuæ; ut quam [c] sacris muneribus [c] facis esse participem; tribuas ad ejus plenitudinem pervenire. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana. Communio.[d]

Introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Postcommunio.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, ut quos tuis reficis sacramentis, tibi etiam placitis moribus dignanter deservire concedas. Per Dominum.

Feria quarta.

Ad Corinthios.[e]

Fratres, Ego testem Deum invoco in animam meam, quod parcens vobis non veni ultra Corinthum: non quia dominamur fidei vestræ, sed adjutores sumus gaudii vestri: nam fide statis. [f] Statui autem hoc ipsum apud me, ne iterum in tristitia venirem ad vos. Si enim contristor vos: et quis est, qui me lætificet, nisi qui contristatur ex me? Et hoc ipsum scripsi vobis, ut non cum venero tristitiam super tristitiam habeam, de quibus oportuerat me gaudere: confidens in omnibus vobis, quia meum gaudium omnium vestrum est. Nam ex multa tribulatione et angustia cordis scripsi vobis per multas lacrymas: [g] non ut [g] contristemini: sed ut sciatis quam caritatem habeam abundantius in vobis. Si quis autem contristavit me, non me contristavit: sed ex parte, ut non onerem omnes vos. Sufficit illi, qui [h] hujusmodi [h] est, objurgatio hæc, quæ fit a pluribus: ita ut e contrario magis donetis et consolemini, ne forte abundantiori tristitia absorbeatur qui hujusmodi est. Propter quod obsecro vos, ut confirmetis illum in caritate. Ideo enim [i] scripsi vobis, ut cognoscam experimentum vestrum, an in omnibus obedientes sitis. Si cui autem aliquid donastis, et ego: nam et ego quod donavi, si quid donavi, propter [j] vos in persona [j] Christi, ut non circumveniamur a Satana: non enim ignoramus cogitationes ejus.

[a] accidit—57. cecidit in terram bonam—26.
[b] Ps. xvi. (xvii. 5, 6, 7, 1, 8, 13.)
[c] sic 26 &c. sacri muneris—34. 55P. 57.
[d] Ps. xlii. (xliii. 4.)
[e] 2 ad Cor. cap. i. D. (v. 23.)
[f] cap. ii. A. (v. 1–11.)
[g] non—13. ut non—26. 57.
[h] ejusmodi—98. V.
[i] et—13. 15.
[j] sermonem—26. 57.

Secundum Marcum [a]

In illo tempore, Cœpit Jesus docere ad mare; et congregata est ad eum turba multa, ita ut [b] in [b] navem ascendens sederet in mari, et omnis turba circa mare super terram erat: et docebat illos in parabolis multa et dicebat illis in doctrina sua; Audite; ecce exiit seminans ad seminandum. Et dum seminat, aliud cecidit circa viam, et venerunt volucres [c] cœli,[c] et comederunt illud. Aliud vero cecidit supra petrosa, ubi non habuit terram multam: et statim exortum est, quoniam non habebat altitudinem terræ: et quando exortus est sol, exæstuavit: eo quod non haberet radicem, exaruit. Et aliud cecidit in spinis; et ascenderunt spinæ, et suffocaverunt illud, et fructum non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam; et dabat fructum ascendentem et crescentem, et afferebat unum triginta, et unum sexaginta, et unum centum. Et dicebat; Qui habet aures audiendi, audiat.

Feria sexta.

Ad Corinthios. [d]

Fratres, Scientes timorem Domini hominibus suademus, Deo autem manifesti sumus. Spero autem et in conscientiis vestris manifestos nos esse. Non enim iterum commendamus nos vobis, sed occasionem damus vobis gloriandi pro nobis: ut habeatis ad eos, qui in facie gloriantur, et non in corde. Sive enim mente excedimus, Deo; sive sobrii sumus, vobis. Caritas enim Christi urget nos: æstimantes hoc, quoniam si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt: et pro omnibus mortuus est Christus: ut, et qui vivunt, jam non sibi vivant, sed ei, qui pro ipsis mortuus est et resurrexit.

Secundum Lucam. [e]

In illo tempore, Interrogatus Jesus a Pharisæis; Quando venit regnum Dei? respondit eis et dixit; Non veniet regnum Dei cum observatione; Neque dicent; Ecce hic, aut ecce illic. Ecce enim regnum Dei intra vos est. Et ait ad discipulos suos; Venient dies quando desideretis videre unum diem Filii Hominis, et non videbitis. Et dicent vobis: Ecce hic, et ecce illic. Nolite ire, neque sectemini. Nam, sicut fulgur coruscans de sub cœlo in ea quæ sub cœlo sunt fulget; ita erit Filius Hominis in die sua. Primum autem oportet illum multa pati, et reprobari a generatione hac. Et sicut factum est in diebus Noe ita erit et in diebus Filii Hominis. Edebant, et bibebant: uxores ducebant, et dabantur ad nuptias, usque in diem, qua intravit Noe in arcam: et venit diluvium, et perdidit omnes. Similiter sicut factum est in diebus Loth: Edebant et bibebant: emebant et vendebant: plantabant et ædificabant: Qua die autem exiit Loth a Sodomis, pluit ignem et sulphur de cœlo, et omnes perdidit: secundum hæc erit qua die Filius Hominis revelabitur. In illa hora qui fuerit in tecto, et vasa ejus in domo, [f] non [f] descendat tollere illa: et qui in agro, similiter non redeat retro. Memores estote uxoris Loth. Quicumque quæsierit animam suam salvam facere, perdet illam: et quicumque perdiderit illam, vivificabit eam. Dico vobis: in illa nocte erunt duo in lecto uno: unus assumetur, et alter relinquetur: duæ erunt molentes in unum: una assumetur, et altera relinquetur: duo in agro: unus assumetur, et alter relinquetur. Respondentes dicunt illi; Ubi, Domine? Qui dixit illis; Ubicumque fuerit corpus, illuc congregabuntur aquilæ.

[a] cap. iv. A. (v. 1-9.)
[b] non habent 98. 26. 57.
[c] non habent 98. 4L. 15. V.

[d] 2 ad Cor. cap. v. B. (v. 11-15.)
[e] cap. xvii. E. (v. 20-37.)
[f] ne—4L. 15. V.

Dominica *in Quinquagesima.*

Ad Missam. *Officium.*[a]

Esto mihi in Deum protectorem et in locum refugii ut salvum me facias; quoniam firmamentum meum et refugium meum es tu: et propter nomen tuum, dux mihi eris: et enutries me.

Psalmus.[b]

In te, Domine, speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me et eripe me.

Oratio.

Preces nostras, quæsumus, Domine, clementer exaudi; atque a peccatorum [c] vinculis absolutos, ab omni [d] adversitate custodi. Per Dominum.

Ad Corinthios.[e]

Fratres, Si linguis hominum loquar et angelorum, caritatem autem non habeam, factus sum velut æs sonans aut cymbalum tinniens. Et si habuero prophetiam, et noverim mysteria omnia, et omnem scientiam: et si habuero omnem fidem ita ut montes transferam, caritatem autem non habuero, nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, et si tradidero corpus meum ita ut ardeam, caritatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Caritas patiens est, benigna est: caritas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati: Omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Caritas nunquam excidit: sive prophetiæ evacuabuntur, sive linguæ cessabunt, sive scientia destruetur. Ex parte enim [f] cognoscimus,[f] et ex parte prophetamus: cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. Quando autem factus sum vir, evacuavi quæ erant parvuli. Videmus nunc per speculum in ænigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum. Nunc autem manent, fides, spes, caritas: tria hæc; major autem horum est caritas.

Gradale.[g]

Tu es Deus qui facis mirabilia solus; notam fecisti in gentibus virtutem tuam.

V. Liberasti in brachio tuo populum tuum, filios Israel: [h] Jacob [h] et Joseph.

Tractus.[i]

Jubilate Deo, omnis terra: servite Domino in lætitia.

V. [j] Introite [j] in conspectu ejus: in exultatione.

V. Scitote quoniam Dominus: ipse est Deus.

V. Ipse fecit nos et non ipsi nos: nos autem populus ejus et oves pascuæ ejus.

Secundum Lucam.[k]

In illo tempore, Assumpsit Jesus duodecim discipulos suos, et ait illis; Ecce ascendimus Hierosolymam, et consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per prophetas de Filio Hominis. Tradetur enim Gentibus, et illudetur, et flagellabitur et conspuetur; et postquam flagellaverint, occident eum, et die tertia resurget. Et ipsi nihil horum intellexerunt, erat autem verbum istud absconditum ab eis, et non intelligebant quæ dicebantur. Factum est autem, cum appropinquaret Hierico, cæcus quidam sedebat secus viam, mendicans. Et cum audiret turbam prætereuntem, interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autem ei,

[a] Ps. xxx. (xxxi. 2, 3.)
[b] ibidem (Ps. xxxi. 1, 2.)
[c] nostrorum—94.
[d] nos—94. 98. 26.
[e] 1 ad Cor. cap. xiii.
[f] cognovimus—98.
[g] Ps. lxxvi. (lxxvii. 14, 15.)
[h] ita 26. &c. non habent 94. 98. 55P. Grad.
[i] Ps. xcix. (c. 1–3.)
[j] sic 4L. 15. &c. intrate—8RM. 26. Grad.
[k] cap. xviii. F. (v. 31–43.)

quod Jesus Nazarenus transiret. Et clamavit, dicens; Jesu, Fili David, miserere mei. Et qui præibant increpabant eum ut taceret. Ipse vero multo magis clamabat; Fili David, miserere mei. Stans autem Jesus jussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset, interrogavit illum dicens; Quid tibi vis faciam? At ille dixit; Domine, ut videam. Et Jesus dixit illi; Respice, fides tua te salvum fecit. Et confestim vidit, et sequebatur eum, magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

Offertorium.[a]

Benedictus es, Domine; doce me justificationes tuas. Benedictus es, Domine; doce me justificationes tuas: in labiis meis pronunciavi omnia judicia oris tui. ℣. Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini, beati qui scrutantur testimonia ejus: in toto corde exquirunt eum.

[b] ℣. Aufer a plebe tua opprobrium et contemptum: quia mandata tua non sumus obliti, Domine.[b]

Secreta.

Hæc hostia, quæsumus, Domine, emundet nostra delicta; et ad sacrificium celebrandum subditorum tibi corpora mentesque sanctificet. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana. Communio.[c]

Manducaverunt et saturati sunt nimis: et desiderium eorum attulit eis Dominus: non sunt fraudati a desiderio suo.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut qui cœlestia alimenta percepimus, per hæc contra omnia adversa muniamur. Per Dominum.

Feria quarta *in Capite jejunii.*

Post sextam, imprimis fiat sermo ad populum, si placuerit: deinde prosternant se clerici in choro; et dicant septem Psalmos pœnitentiales cum Gloria Patri *et* Sicut erat *et antiphona,* Ne reminiscaris. * *Excellentior vero * sacerdos, indutus vestibus sacerdotalibus in cappa serica rubea, cum diacono a dexteris et subdiacono a sinistris cum ceteris ministris altaris; qui omnes sint albis cum amictibus induti, ante altare dicant per se septem Psalmos pœnitentiales in prostratione, cum antiphona* Ne reminiscaris.

Psalmus.[d]

Domine, ne in furore tuo arguas me; neque in ira tua corripias me.

Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum: sana me, Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valde: sed tu, Domine, usquequo?

Convertere, Domine, et eripe animam meam: salvum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam non est in morte qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laboravi in gemitu meo: lavabo per singulas noctes lectum meum: lacrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est a furore oculus meus: inveteravi inter omnes inimicos meos.

Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem: quoniam exaudivit Dominus vocem fletus mei.

Exaudivit Dominus deprecationem meam: Dominus orationem meam suscepit.

Erubescant et conturbentur vehementer omnes inimici mei: convertantur et erubescant valde velociter.

Gloria Patri.

Sicut erat.

[a] Ps. cxviii. (cxix. 12. 13. 1. 2. 22.)
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] Ps. lxxvii. (lxxviii. 29. 30.)
[d] Ps. vi.

* *Episcopus vel ejus Decanus vel excellentior.*—Grad.

[a] Beati quorum remissæ sunt iniquitates : et quorum tecta sunt peccata.

Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum : nec est in spiritu ejus dolus.

Quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea : dum clamarem tota die.

Quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua : conversus sum in ærumna mea, dum configitur spina.

Delictum meum cognitum tibi feci : et injustitiam meam non abscondi.

Dixi, confitebor adversum me injustitiam meam Domino : et tu remisisti impietatem peccati mei.

Pro hac orabit ad te omnis sanctus : in tempore opportuno.

Verumtamen in diluvio aquarum multarum : ad eum non approximabunt.

Tu es refugium meum a tribulatione, quæ circumdedit me : exultatio mea, erue me a circumdantibus me.

Intellectum tibi dabo, et instruam te in via hac : qua gradieris : firmabo super te oculos meos.

Nolite fieri sicut equus et mulus : quibus non est intellectus.

In camo et fræno maxillas eorum constringe : qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris : sperantem autem in Domino misericordia circumdabit.

Lætamini in Domino et exultate justi : et gloriamini omnes recti corde.

Gloria.

[b] Domine, ne in furore tuo arguas me : neque in ira tua corripias me.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi : et confirmasti super me manum tuam.

Non est sanitas in carne mea a facie iræ tuæ : non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum : et sicut onus grave gravatæ sunt super me.

Putruerunt et corruptæ sunt cicatrices meæ : a facie insipientiæ meæ.

Miser factus sum, et curvatus sum usque in finem : tota die contristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus : et non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum et humiliatus sum nimis : rugiebam a gemitu cordis mei.

Domine, ante te omne desiderium meum : et gemitus meus a te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea : et lumen oculorum meorum, et ipsum non est mecum.

Amici mei, et proximi mei adversum me appropinquaverunt et steterunt.

Et qui juxta me erant, de longe steterunt : et vim faciebant qui quærebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates : et dolos tota die meditabantur.

Ego autem tanquam surdus non audiebam : et sicut mutus non aperiens os suum :

Et factus sum sicut homo non audiens : et non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te, Domine, speravi : tu exaudies me, Domine Deus meus.

Quia dixi ; Nequando supergaudeant mihi inimici mei : et dum commoventur pedes mei, super me magna locuti sunt.

Quoniam ego in flagella paratus sum : et dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatem meam annunciabo : et cogitabo pro peccato meo.

Inimici autem mei vivunt, et confirmati sunt super me : et multiplicati sunt qui oderunt me inique.

Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi : quoniam sequebar bonitatem.

Ne derelinquas me, Domine Deus meus : ne discesseris a me.

Intende in adjutorium meum : Domine Deus salutis meæ.

Gloria.

[a] Ps. xxxi. (xxxii.)

[b] Ps. xxxvii. (xxxviii.)

[a] Miserere mei, Deus: secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: et peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi, et malum coram te feci: ut justificeris in sermonibus tuis, et vincas cum judicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta et occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Asperges me, Domine, hyssopo, et mundabor: lavabis me, et super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium et lætitiam: et exultabunt ossa humiliata.

Averte faciem tuam a peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me, Deus: et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua: et Spiritum Sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi lætitiam salutaris tui: et Spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: et impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus, Deus, Deus salutis meæ: et exultabit lingua mea justitiam tuam.

Domine, labia mea aperies: et os meum annunciabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique: holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum, Deus, non despicies.

Benigne fac, Domine, in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Hierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes, et holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria.

[b] Domine, exaudi orationem meam: et clamor meus ad te veniat.

Non avertas faciem tuam a me: in quacumque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

In quacumque die invocavero te: velociter exaudi me.

Quia defecerunt sicut fumus dies mei: et ossa mea sicut cremium aruerunt.

Percussus sum ut fœnum, et aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum.

A voce gemitus mei: adhæsit os meum carni meæ.

Similis factus sum pelecano solitudinis: factus sum sicut nycticorax in domicilio.

Vigilavi, et factus sum: sicut passer solitarius in tecto.

Tota die exprobrabant mihi inimici mei: et qui laudabant me, adversum me jurabant.

Quia cinerem tanquam panem manducabam, et potum meum cum fletu miscebam.

A facie iræ [c] indignationis tuæ: quia elevans allisisti me.

Dies mei, sicut umbra, declinaverunt: et ego sicut fœnum arui.

Tu autem, Domine, in æternum permanes: et memoriale tuum in generatione et generationem.

Tu exsurgens misereberis Sion: quia tempus miserendi ejus, quia venit tempus.

Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus: et terræ ejus miserebuntur.

Et timebunt Gentes nomen tuum, Domine: et omnes reges terræ gloriam tuam.

Quia ædificavit Dominus Sion: et videbitur in gloria sua.

[a] Ps. l. (li.)
[b] Ps. ci. (cii.)

[c] et—98.

Respexit in orationem humilium: et non sprevit precem eorum.

Scribantur hæc in generatione altera: et populus, qui creabitur, laudabit Dominum.

Quia prospexit de excelso sancto suo: Dominus de cœlo in terram aspexit.

Ut audiret gemitus compeditorum: ut solveret filios interemptorum.

Ut annuncient in Sion nomen Domini: et laudem ejus in Hierusalem.

In conveniendo populos in unum: et reges ut serviant Domino.

Respondit ei in via virtutis suæ: paucitatem dierum meorum nuncia mihi.

Ne revoces me in dimidio dierum meorum: in generatione et generationem anni tui.

Initio tu, Domine, terram fundasti: et opera manuum tuarum sunt cœli.

Ipsi peribunt, tu autem permanes: et omnes sicut vestimentum veterascent.

Et sicut opertorium mutabis eos, et mutabuntur: tu autem idem ipse es, et anni tui non deficient.

Filii servorum tuorum habitabunt: et semen eorum in sæculum dirigetur.

Gloria.

[a] De profundis clamavi ad te, Domine; Domine, exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates observaveris, Domine: Domine, quis sustinebit?

Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te, Domine.

Sustinuit anima mea in verbo ejus: speravit anima mea in Domino.

A custodia matutina usque ad noctem: speret Israel in Domino.

Quia apud Dominum misericordia: et copiosa apud eum redemptio.

Et ipse redimet Israel: ex omnibus iniquitatibus ejus.

Gloria.

[b] Domine, exaudi orationem meam: auribus percipe obsecrationem meam in veritate tua: exaudi me in tua justitia.

Et non intres in judicium cum servo tuo: quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

Quia persecutus est inimicus animam meam: humiliavit in terra vitam meam.

Collocavit me in obscuris sicut mortuos sæculi: et anxiatus est super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.

Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis: in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi manus meas ad te: anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velociter exaudi me, Domine: defecit spiritus meus.

Non avertas faciem tuam a me: et similis ero descendentibus in lacum.

Auditam fac mihi mane misericordiam tuam: quia in te speravi.

Notam fac mihi viam, in qua ambulem: quia ad te levavi animam meam.

Eripe me de inimicis meis, Domine, ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum, Domine, vivificabis me in æquitate tua.

Educes de tribulatione animam meam: et in misericordia tua disperdes [c] omnes [c] inimicos meos.

Et perdes omnes, qui tribulant animam meam: quoniam ego servus tuus sum.

Gloria Patri.

Antiphona.

Ne reminiscaris, Domine, delicta nostra vel parentum nostrorum, neque vindictam sumas de peccatis nostris.

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.
Pater noster.

Et hæc omnia sine nota dicuntur tam a sacerdote quam a toto choro,

[a] Ps. cxxix. (cxxx.)
[b] Ps. cxlii. (cxliii.)
[c] non habent 13. 57.

*puero interim tenente vexillum cilicinum prope sinistrum cornu altaris. Deinde erigat se sacerdos cum diacono et subdiacono, et solus dicat super populum conversus ad * orientem * coram dextro cornu altaris, hoc modo.*

Et ne nos inducas in tentationem.

Chorus respondeat.

Sed libera nos a malo.

Salvos fac servos tuos et ancillas tuas: Deus meus, sperantes in te.

Mitte eis, Domine, auxilium de sancto: et de Sion tuere eos.

Convertere, Domine, usquequo: et deprecabilis esto super servos tuos.

Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos, et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Domine, exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Exaudi, quæsumus, Domine, preces nostras, et confitentium tibi parce peccatis, ut, quos conscientiæ reatus accusat, indulgentia tuæ miserationis absolvat. Per Christum. *R.* Amen.

Et omnes orationes dicuntur cum Oremus, *et finiantur more lectionis. Non dicitur* Dominus vobiscum *nisi ante primam Orationem tantum.*

Alia Oratio cum Oremus.

Oratio.

Adsit, quæsumus, Domine, famulis tuis inspiratio gratiæ salutaris; quæ corda eorum fletuum ubertate resolvat: sicque macerando conficiat, ut iracundiæ tuæ motus idonea satisfactione compescat. Per Christum.

Oremus.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine Deus noster, his famulis tuis continuam purgationis suæ observantiam pœnitendo gerere: et ut hoc [a] efficacius [a] implere valeant, gratia eos tuæ visitationis præveniat et subsequatur. Per Christum.

[a] efficaciter—26.
[b] non habent 94. 98.

* *australem.*—Grad.

Oremus.

Oratio.

Præveniat hos famulos tuos, quæsumus, Domine, misericordia tua, ut omnes iniquitates eorum celeri indulgentia deleantur. Per Christum.

Oremus.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris: nec sit ab his famulis tuis clementiæ tuæ longinqua miseratio; sana vulnera, eorumque remitte peccata; ut nullis a te iniquitatibus separati, tibi Domino semper valeant adhærere. Per Christum.

Oremus.

Oratio.

Domine Deus noster, qui offensione nostra non vinceris, sed satisfactione placaris; respice, quæsumus, super famulos tuos qui se tibi graviter peccasse confitentur; tuum est enim absolutionem criminum dare, et veniam præstare peccantibus: qui dixisti, pœnitentiam te malle peccatorum quam mortem; concede ergo, Domine, his [b] famulis tuis,[b] ut tibi pœnitentiæ excubias celebrent, et correctis actibus suis conferri sibi a te sempiterna gaudia gratulentur. Per Christum.

Oremus.

Oratio.

Deus, cujus indulgentia omnis homo indiget; memento famulorum famularumque tuarum: et [c] quia lubrica terrenaque [c] corporis fragilitate nudati virtute in multis deliquerunt, quæsumus, ut des veniam confitentibus, parcas supplicibus; ut qui suis meritis accusantur, tua miseratione salventur. Per Christum.

Hic non dicitur Dominus vobiscum *neque* Oremus, *sed vertat se sacerdos ad populum, et extendens manum dicat super eos sine nota, sed in audientia, hoc modo,*

Absolvimus vos vice beati Petri Apostolorum principis, cui collata est

[c] qui lubrica terrenique—13. 15.

a Domino potestas ligandi atque solvendi; et quantum ad vos pertinet accusatio et ad nos remissio; sit vobis omnipotens Deus vita et salus et omnium peccatorum vestrorum pius indultor. Qui vivit et regnat cum Deo Patre.

Deinde surgant omnes a prostratione, osculantes terram vel formulas, sacerdote dicente Qui vivit &c. *Deinde fiat benedictio cinerum sine* Dominus vobiscum *et sine* Oremus, *sacerdote ad orientem converso.*

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui misereris omnium et nihil odisti eorum quæ fecisti, dissimulans peccata hominum propter pœnitentiam; qui etiam subvenis in necessitate laborantibus; bene✠dicere et sancti✠ficare hos cineres dignare, quos causa humilitatis et sanctæ religionis ad emundanda delicta nostra super capita nostra more Ninevitarum ferre constituisti; et da per invocationem sancti tui nominis, ut omnes qui eos ad deprecandam misericordiam tuam super capita sua tulerint, a te mereantur omnium delictorum suorum veniam [a] accipere,[a] et hodie sic eorum inchoare sancta jejunia, ut in die Resurrectionis purificatis mentibus ad sanctum mereantur accedere Pascha, et in futuro perpetuam accipere gloriam. Per Dominum.

Hic aspergatur aqua benedicta super cineres. Deinde dicitur Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Deus, qui non mortem sed pœnitentiam desideras peccatorum, fragilitatem conditionis humanæ benignissime respice; et hos cineres quos causa præferendæ humilitatis atque promerendæ veniæ capitibus nostris imponi decrevimus, bene✠dicere[b] et sancti✠ficare[b] pro tua pietate digneris: ut qui nos cineres esse monuisti, et ob pravitatis nostræ meritum in pulverem reversuros cognoscimus, peccatorum omnium veniam et præmia pœnitentibus repromissa misericorditer consequi mereamur. Per Dominum.

Postea distribuantur cineres super capita clericorum et laicorum [c] *a dignioribus personis; signo crucis cineribus signnet, sic* [c] *dicendo.*

Memento homo quia cinis es; et in cinerem reverteris. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Et interim cantentur sequentes antiphonæ.[d]

Exaudi [e] nos,[e] Domine, quoniam benigna est misericordia tua: secundum multitudinem miserationum tuarum respice nos, Domine.

Ps. Salvum me fac, Deus: quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam.

Non dicitur nisi primus versus Psalmi; sed statim sequatur Gloria Patri. *Deinde repetatur antiphona,* Exaudi.

Alia Antiphona.[f]

Juxta vestibulum et altare plorabant sacerdotes et levitæ, ministri Domini, dicentes, Parce Domine, parce populo tuo: et ne dissipes ora clamantium ad te, Domine.

Alia Antiphona.

Immutemur habitu in cinere et cilicio: jejunemus et ploremus ante Dominum: quia multum misericors est dimittere peccata nostra Deus noster.

Peracto hoc officio, dicat sacerdos ad gradum chori, Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo. Oremus.

Oratio.

Deus, qui juste irasceris et clementer ignoscis; afflicti populi tui lacrymas suscipe, et iram tuæ indignationis quam juste meretur propitiatus averte. Per Christum Dominum nostrum.

Alia Oratio cum Oremus.

Concede nobis, quæsumus, Domine, præsidia militiæ Christianæ sic sanctis inchoare jejuniis; ut contra spiri-

[a] percipere—13. 15. 26.
[b] non habent 94. 98.
[c] sic 26. &c. incipiendo a dignioribus personis faciendo signum crucis cum cineribus et—34. 54R. 55P.
[d] Ps. lxviii. (lxix. 16, 1.)
[e] non habent 8RM. 13. 26.
[f] Johel. cap. ii. D. (v. 17.)

tuales nequitias pugnaturi, continentiæ muniamur auxiliis. Per.

** Ejectis pœnitentibus, ut patet Officium in processionalibus, incipiatur Missa hoc modo.**

Officium.[a]

Misereris omnium, Domine, et nihil odisti eorum quæ fecisti: dissimulans peccata hominum propter pœnitentiam, et parcens illis, quia tu es Dominus Deus noster.

Psalmus.[b]

Miserere mei, Deus, miserere mei: quoniam in te confidit anima mea.

Non repetatur Officium sed statim sequatur Gloria Patri: *Dicto* Kyrie eleyson, *sacerdos dicat* Dominus vobiscum *et* Oremus. *Et postea dicat diaconus,* Flectamus genua, *et tunc omnes genu flectant. Deinde diacono dicente sic,* Levate, *surgant omnes osculantes formulas.*

Oratio.

Præsta, quæsumus, Domine, fidelibus tuis; ut jejuniorum veneranda solemnia et congrua pietate suscipiant et secura devotione percurrant. Per.

Ab hac die usque ad Cœnam Domini, in omnibus missis de jejunio fiat memoria pro pœnitentibus cum hac Oratione Exaudi, quæsumus, Domine, supplicum *ut patet in fine libri. Hac die et tribus diebus sequentibus, quinque dicuntur Orationes sicut in prima Dominica Adventus Domini supradictum est.*

Lectio Johelis Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus; [d] Convertimini ad me in toto corde vestro, in jejunio et fletu et planctu; et scindite corda vestra, et non vestimenta vestra. Et convertimini ad Dominum Deum vestrum; quia benignus et misericors est, patiens et multæ misericordiæ, et præstabilis super malitia. Quis scit si convertatur, et ignoscat Deus et relinquat post se benedictionem, sacrificium et libamen Domino Deo nostro? Canite tuba in Sion, sanctificate jejunium, vocate cœtum, congregate populum, sanctificate ecclesiam, coadunate senes, congregate parvulos et sugentes ubera; egrediatur sponsus de cubili suo, et sponsa de thalamo suo. Inter vestibulum et altare plorabunt sacerdotes ministri Domini, et dicent; Parce, Domine, parce populo tuo; et ne des hæreditatem tuam in opprobrium ut dominentur eis nationes; quare dicunt in populis; Ubi est Deus eorum? Zelatus est Dominus terram suam, et pepercit populo suo; et respondit Dominus et dixit populo suo; Ecce ego mittam vobis frumentum et vinum et oleum, et replebimini in eis; et non dabo vos ultra opprobrium in Gentibus, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[e]

Miserere mei, Deus, miserere mei: quoniam in te confidit anima mea.

℣. Misit de cœlo et liberavit me: dedit in opprobrium conculcantes me.

† *Chorus alternatim dicat Tractum.*†

Domine, non secundum peccata nos-

[a] Sap. xi. D. (v. 24, 23, 26.)
[b] Ps. lvi. (lvii. 1.)
[c] cap. ii. C. (v. 12–19.)
[d] Deus—15. 26.
[e] Ps. lvi. (lvii. 1. 3.)

* *His finitis eat processio per medium chori sine cruce ad ostium ecclesiæ occidentale cum ceroferario et thuribulario, præcedente vexillo cilicino; deinde executor officii pœnitentes singulatim per manus ejiciat per ministrationem alicujus sacerdotis de choro tradentis eos per manus dextras; ipsi vero pœnitentes osculantes manus executoris officii, exeant; tamen si episcopus præsens fuerit, archidiaconus ei subministret supra-dicto modo; et interim cantentur hæc duo Responsoria cum suis versibus sed sine* Gloria Patri, *cantore incipiente* ℟. Ecce Adam. ℟. In sudore. *Ejectis pœnitentibus, claudatur ostium et redeat processio ordine et more solito in chorum cantando Responsorium in revertendo, cantore incipiente* ℟. Emendemus; *non dicitur Versus nec Oratio, sed statim incipiatur missa a cantore.*—Grad.

† *chorus alternatim stando dicat istum Tractum, scilicet* Domine, non secundum, *ita tamen, quod ex parte altera sedeant, et sic alternatim Tractus a choro percantatur. Idem modus servetur in omnibus Tractibus.*—Grad.

tra quæ fecimus nos: neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.[a]

V. Domine, ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum: cito anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis.[b]

Hic non fiat genuflectio cum dicitur.

V. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos, et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.[c]

Iste Tractus dicitur omni secunda feria et sexta feria ad missam de jejunio usque ad Cœnam Domini.

Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Cum jejunatis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes: exterminant enim facies suas, ut appareant hominibus jejunantes. Amen dico vobis,[e] receperunt mercedem suam. Tu autem, cum jejunas, unge caput tuum et faciem tuam lava, ne videaris hominibus jejunans, sed Patri tuo, qui est in abscondito; et Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: ubi ærugo et tinea demolitur: et ubi fures effodiunt et furantur. Thesaurizate autem vobis thesauros in cœlo: ubi neque ærugo neque tinea demolitur, et ubi fures non effodiunt neque furantur. Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum.

Offertorium.[f]

Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me; nec delectasti inimicos meos super me; Domine, clamavi ad te et sanasti me.

V. Domine, abstraxisti ab inferis animam meam: salvasti me a descendentibus in lacum.

Secreta.

Fac nos, Domine, quæsumus, his muneribus offerendis convenienter aptari:[g] quibus ipsius[g] venerabilis jejunii celebramus exordium. Per Dominum.

Præfatio, Qui corporali jejunio.

Hæc Præfatio dicitur in omni missa de jejunio usque ad Cœnam Domini, et Flectamus genua, Levate, *et* Humiliate capita vestra Deo.

Communio.[h]

Qui meditabitur in lege Domini die ac nocte: dabit fructum suum in tempore suo.

Postcommunio.

Percepta nobis, Domine, præbeant sacramenta subsidium: ut et tibi grata sint nostra jejunia, et nobis proficiant ad medelam. Per Dominum.*

Finitis Postcommunionibus, præter illam quæ dicetur super populum, sic, Per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen, *dicat sacerdos* Oremus. *Deinde dicat diaconus,* Humiliate capita vestra Deo.

Super populum. Oratio.

Inclinantes se, Domine, majestati tuæ propitiatus intende: ut qui divino munere sunt refecti, cœlestibus semper nutriantur auxiliis. Per.

Et sic missa cum Benedicamus Domino *finiatur.*

Feria *quinta post cineres.*

Ad Missam. Officium.

Cum clamarem ad Dominum, exaudivit vocem meam ab his qui appropin-

[a] Ps. cii. (ciii. 10.)
[b] Ps. lxxviii. (lxxix. 8.)
[c] ib. (v. 9.)
[d] cap. vi. B. (v. 16–21.)
[e] quia—13. 26. V.
[f] Ps. xxix. (xxx. 1, 2, 3.)
[g] cujus—94. 98.
[h] Ps. i. (v. 2, 3.)

* *Finita ultima Postcommunione sic,* Per omnia sæcula sæculorum, *chorus respondeat,* Amen. *Dicat sacerdos,* Oremus. *Deinde dicat diaconus,* Humiliate capita vestra Deo. *Statim dicat sacerdos Orationem Super populum, scilicet* Inclinantes, *et sic missa cum* Benedicamus *finiatur.*

Si tamen in aliqua trium dierum sequentium festum novem lectionum celebratum fuerit, missa de festo post tertiam dicitur, ad quam non fiat memoria de jejunio, sicut infra Quadragesimam; et missa de jejunio fiat post sextam, utraque ad authenticum altare. Sed infra Quadragesimam dicitur missa de festo post tertiam, missa de jejunio post nonam.—Grad.

quant mihi: et humiliavit eos qui est ante sæcula et manet in æternum: jacta cogitatum tuum in Domino: et ipse te enutriet.

Psalmus.[a]

Exaudi, Deus, orationem meam, et ne despexeris deprecationem meam: intende mihi et exaudi me. Gloria Patri.

Dum clamarem. Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui supplicantis propitius respice, et flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, propitiatus averte. Per Dominum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[b]

In diebus illis, Ægrotavit Ezechias usque ad mortem: et introivit ad eum Esaias filius Amos propheta, et dixit ei: Hæc dicit Dominus; Dispone domui tuæ, quia morieris tu, et non vives. Et convertit Ezechias faciem suam ad parietem, et oravit ad Dominum, et dixit; Obsecro, Domine, memento quæso quomodo ambulaverim coram te in veritate et in corde perfecto, et quod bonum est in oculis tuis fecerim. Et flevit Ezechias fletu magno. Et factum est verbum Domini ad Esaiam prophetam, dicens; Vade, et dic Ezechiæ; Hæc dicit Dominus Deus David patris tui: Audivi orationem tuam, et vidi lacrymas tuas: ecce ego adjiciam super dies tuos quindecim annos: et de manu regis Assyriorum eruam te et civitatem istam, et protegam eam, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[c]

Jacta cogitatum tuum in Domino: et ipse te enutriet.

℣. Dum clamarem ad Dominum; exaudivit vocem meam ab his qui appropinquant mihi.

Repetatur Gradale.

Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Cum introisset Jesus Capharnaum, accessit ad eum centurio, rogans eum et dicens; Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, et male torquetur. Et ait illi Jesus; Ego veniam, et curabo eum. Et respondens Centurio, ait; Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur puer meus. Nam et ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites, et dico huic: Vade, et vadit: et alio, Veni, et venit; et servo meo, Fac hoc, et facit. Audiens autem Jesus miratus est, et sequentibus se dixit; Amen dico vobis, non inveni tantam fidem in Israel. Dico autem vobis, quod multi ab Oriente et Occidente venient, et recumbent cum Abraham, Isaac, et Jacob in regno cœlorum: Filii autem regni [e] ejicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. Et dixit Jesus Centurioni: Vade, et sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer in illa hora.

Offertorium.[f]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam; neque irrideant me inimici mei; etenim universi qui te expectant non confundentur.

℣. Dirige me in veritate tua et doce me: quia tu es Deus salutaris meus, et te sustinui tota die.*

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, munera quæ dedisti: ut et creationis tuæ circa mortalitatem nostram testificentur auxilium, et remedium nobis immortalitatis operentur. Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[g]

Acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta: super altare tuum, Domine.

[a] ib. (v. 1, 2.)
[b] cap. xxxviii. A. (v. 1–6.)
[c] Ps. liv. (lv. 22.)
[d] cap. viii. A. (v. 5–13.)
[e] hujus—98.
[f] Ps. xxiv. (xxv. 1, 2, 3, 5.)
[g] Ps. l. (li. 19.)

* *Versus.* Respice in me et miserere mei, Domine, custodi animam meam et eripe me, non confundar, quoniam invocavi te. (v. 20.)—Grad.

Postcommunio.

Concede fidelibus tuis, Domine, quæsumus, et sine cessatione capere paschalia sacramenta, et desideranter expectare ventura, ut in mysteriis, quibus renovati sunt permanentes, ad novam vitam his operibus perducantur. Per Dominum.

Super populum.

Oremus. Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Parce, Domine, parce populo tuo, ut dignis flagellationibus castigatus, in tua miseratione respiret. Per Dominum.

Feria *sexta in Capite jejunii.*

Ad Missam. Officium.[a]

Audivit Dominus et misertus est mihi: Dominus factus est adjutor meus.

Psalmus.[b]

Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me.

Gloria Patri.

Audivit Dominus. Kyrie eleyson. Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Inchoata jejunia, quæsumus, Domine, benigno favore prosequere: ut observantiam quam corporaliter exhibemus, mentibus etiam sinceris exercere valeamus. Per Dominum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus Deus, Clama, ne cesses; quasi tuba exalta vocem tuam, et annuncia populo meo scelera eorum, et domui Jacob peccata eorum. Me etenim de die in diem quærunt, et scire vias meas volunt: quasi gens, quæ justitiam fecerit, et quæ judicium Dei sui non dereliquerit: rogant me judicia justitiæ: et appropinquare Deo volunt. Quare jejunavimus, et non aspexisti: humiliavimus animas nostras, et nescisti? Ecce in die jejunii vestri invenitur voluntas vestra, et omnes debitores vestros repetitis. Ecce ad lites et contentiones jejunatis, et percutitis pugno impie. Nolite jejunare sicut usque ad hanc diem, ut audiatur in excelso clamor vester. Numquid tale est jejunium, quod elegi, per diem affligere hominem animam suam? numquid contorquere quasi circulum caput suum, et saccum et cinerem sternere? numquid istud vocavi jejunium, et diem acceptabilem Domino? Nonne hoc est magis jejunium, quod elegi? dissolve colligationes impietatis, solve fasciculos deprimentes, dimitte eos qui confracti sunt liberos, et omne onus dirumpe. Frange esurienti panem tuum, et egenos vagosque induc in domum tuam: cum videris nudum, operi eum, et carnem tuam ne despexeris. Tunc erumpet quasi mane lumen tuum, et sanitas tua citius orietur, et anteibit faciem tuam justitia tua, et gloria Domini colliget te. Tunc invocabis, et Dominus exaudiet: clamabis, et dicet: Ecce adsum; quia misericors sum Dominus Deus tuus.

Gradale.[d]

Unam petii a Domino, hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini.

℣. Ut videam voluntatem Domini et protegar a templo sancto ejus.

Tractus.

Domine, non secundum peccata nostra quæ fecimus nos: neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.[e]

℣. Domine, ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum: cito anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis.[f]

Hic non fiat genuflectio cum dicitur.

℣. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos, et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Evangelium. Secundum Matthæum.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Audistis quia dictum est; Diliges proximum tuum, et odio habebis inimicum tuum. Ego autem

[a] Ps. xxix. (xxx. 10.)
[b] ibid. (v. 1.)
[c] cap. lviii. A. (v. 1—9.)
[d] Ps. xxvi. (xxvii. 4.)
[e] Ps. cii. (ciii. 10.)
[f] Ps. lxxviii. (lxxix. 8, 9.)
[g] cap. v. G. (v. 43–48.)

dico vobis: Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos, et orate pro persequentibus et calumniantibus vos: ut sitis filii Patris vestri qui in cœlis est: qui solem suum oriri facit super bonos et malos: et pluit super justos et injustos. Si enim diligitis eos, qui vos diligunt, quam mercedem habebitis? nonne et publicani hoc faciunt? Et si salutaveritis fratres vestros tantum, quid amplius facitis? nonne et Ethnici hoc faciunt? Estote ergo et vos perfecti, sicut et Pater vester cœlestis perfectus est. [a] Attendite ne justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab his: alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum, qui in cœlis est. Cum ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritæ faciunt in synagogis, et in vicis, ut honorificentur ab hominibus: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: ut sit eleemosyna tua in abscondito, et Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Et cum oratis, non eritis sicut hypocritæ, qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare, ut videantur ab hominibus: amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum tuum, et clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito; et Pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi.

Offertorium.[b]

Domine, vivifica me secundum eloquium tuum: ut sciam testimonia tua. *V.* Fac cum servo tuo, Domine, secundum magnam misericordiam tuam: et ne auferas de ore meo verbum veritatis.[c]

Secreta.

Sacrificium, Domine, observantiæ quadragesimalis offerimus: præsta, quæsumus, ut et tibi mentes nostras reddat acceptas, et continentiæ promptioris nobis tribuat facultatem. Per.

Communio.[d]

Servite Domino in timore: et exultate ei cum tremore, apprehendite disciplinam ne pereatis de via justa.

Postcommunio.

Tribue nobis, quæsumus, omnipotens Deus, ut dona cœlestia quæ debito frequentamus obsequio, salutaria nobis jugiter sentiamus. Per Dominum.

Super Populum.

Oremus. Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Tuere, Domine, populum tuum, et ab omnibus peccatis clementer emunda; quia nulla ei nocebit adversitas, si nulla dominetur iniquitas. Per Dominum.

Sabbato *post cineres.*

Ad Missam. Officium.[e]

Audivit Dominus et misertus est mihi; Dominus factus est adjutor meus.

Psalmus.[f]

Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me. Gloria Patri.

Audivit Dominus. Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris et [g] concede,[g] ut hoc sollemne jejunium quod animabus corporibusque curandis salubriter institutum est, devoto servitio celebremus. Per Dominium.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[h]

Hæc dicit Dominus, Si abstuleris de medio tui catenam, et desieris digitum extendere et loqui quod non prodest. Cum effuderis esurienti animam tuam, et animam afflictam repleveris, orietur in tenebris lux tua,

[a] cap. vi. A. (v. 1—6)
[b] Ps. cxviii. (cxix. 107, 125, 124, 43.)
[c] *Versus.* Da mihi intellectum, ut discam mandata tua, et voluntaria oris mei fac mihi in beneplacito, Domine. *Iste secundus versus non dicitur nisi in Sabbato.*—94. 98. 57.
[d] Ps. ii. (v. 11, 12.)
[e] Ps. xxix. (xxx. 10.)
[f] ib. (v. 1.)
[g] præsta—94.
[h] lviii. C. (v. 9-14.)

et tenebræ tuæ erunt sicut meridies. Et requiem dabit tibi Dominus Deus tuus semper, et implebit splendoribus animam tuam, et ossa tua liberabit, et eris quasi hortus irriguus, et sicut fons aquarum, cujus non deficient aquæ. Et ædificabuntur in te deserta sæculorum: fundamenta generationis et generationis suscitabis: et vocaberis ædificator sepium, avertens semitas iniquitatum. Si averteris a sabbato pedem tuum, facere voluntatem tuam in die sancto meo, et vocaveris sabbatum delicatum, et sanctum Domini gloriosum, et glorificaveris eum, dum non facis vias tuas, et non invenietur voluntas tua, ut [a]loquaris[a] sermonem; tunc delectaberis super Domino, et sustollam te super altitudinem terræ, et cibabo te hereditate Jacob patris tui: os enim Domini locutum est hæc, ait Dominus omnipotens.

Gradale.[b]

Unam petii a Domino, hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini.

℣. Ut videam voluntatem Domini: et protegar a templo sancto ejus.

Evangelium. Secundum Marcum.[c]

In illo tempore, Cum sero esset factum, erat navis in medio mari, et Jesus solus in terra. Et vidit [d] eos [d] laborantes in remigando, (erat enim ventus contrarius eis) et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans supra mare: et volebat præterire eos. At illi ut viderunt eum supra mare ambulantem, putaverunt phantasma esse, et exclamaverunt. Omnes enim eum viderunt, et conturbati sunt. Et statim locutus est cum eis, et dixit illis: Confidite, ego sum, nolite timere. Et ascendit ad illos in navim, et cessavit ventus. Et plus magis intra se stupebant: non enim intellexerunt de panibus: erat enim cor illorum obcæcatum. Et cum transfretassent, venerunt in terram Genesareth, et applicuerunt. Cumque egressi essent de navi, continuo cognoverunt eum: et percurrentes universam regionem illam, cœperunt in grabatis eos, qui se male habebant, circumferre, ubi audiebant eum esse. Et quocumque introibat, in vicos vel in villas aut civitates, in plateis ponebant infirmos, et deprecabantur eum, ut vel fimbriam vestimenti ejus tangerent, et quotquot tangebant eum, salvi fiebant.

Offertorium.[e]

Domine, vivifica me secundum eloquium tuum: ut sciam testimonia tua.

℣. Da mihi intellectum ut discam mandata tua: et voluntaria oris mei fac mihi in beneplacito, Domine.

Secreta.

Præpara nos, Domine, quæsumus, hujus votivis abstinentiæ officiis: ut hæc sacrificia veneranda sobriis semper mentibus celebremus. Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[f]

Servite Domino in timore, et exultate ei cum tremore: apprehendite disciplinam, ne pereatis de via justa.

Postcommunio.

Cœlestis vitæ munere vegetati, quæsumus, Domine Deus noster: ut quod est nobis in præsenti vita mysterium, fiat æternitatis auxilium. Per Dominum.

Super Populum.

Oremus. Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

[g] Fac nos, quæsumus, Domine, salutis nostræ causas: et devotis semper frequentare servitiis, et devotius recolere principaliter inchoatas. Per Dominum. [g]

[a] solvaris—98.
[b] Ps. xxvi. (xxvii. 4)
[c] cap. vi. F. (v. 47–56.)
[d] discipulos suos.—15. 26.
[e] Ps. cxviii. (cxix. 25, 26, 27.)

[f] Ps. ii. (v. 11, 12.)
[g] Fideles tui, Deus, perpetuis donis firmentur, ut eadem in percipiendo requirant, et quærendo sine fine percipiant.—94. 97.

Dominica *prima Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[a]

Invocavit me et ego exaudiam eum; eripiam eum et glorificabo eum: longitudine dierum adimplebo eum.

Psalmus.[b]

Qui habitat in adjutorio Altissimi: in protectione Dei cœli commorabitur.

Invocavit. Gloria Patri. Invocavit. Kyrie eleyson.

Oratio.

Deus, qui ecclesiam tuam annua Quadragesimali observatione purificas: præsta familiæ tuæ, ut quod a te obtinere abstinendo nititur, hoc bonis operibus exequatur. Per.

Epistola. Ad Corinthios.[c]

Fratres, Hortamur vos ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Ait enim; Tempore accepto exaudivi te, et in die salutis adjuvi te. Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum: Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis, in castitate, in scientia, in longanimitate, in suavitate, in Spiritu Sancto, in caritate non ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei: per arma justitiæ a dextris et a sinistris, per gloriam et ignobilitatem: per infamiam et bonam famam: ut seductores et veraces: sicut qui ignoti et cogniti: quasi morientes et ecce vivimus: ut castigati et non mortificati: quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, et omnia possidentes.

Gradale.[d]

Angelis suis mandavit de te: ut custodiant te in omnibus viis tuis.

℣. In manibus portabunt te: ne unquam offendas ad lapidem pedem tuum.

Tractus.[e]

Qui habitat in adjutorio Altissimi: in protectione Dei cœli commorabitur.

℣. Dicet Domino, Susceptor meus es tu: et refugium meum; Deus meus, sperabo in eum.

℣. Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium: et a verbo aspero.

℣. Scapulis suis obumbrabit tibi: et sub pennis ejus sperabis.

℣. Scuto circumdabit te veritas ejus: non timebis a timore nocturno.

℣. A sagitta volante per diem, a negotio perambulante in tenebris: a ruina et dæmonio meridiano.

℣. Cadent a latere tuo mille et decem millia a dextris tuis: tibi autem non appropinquabit.

℣. Quoniam angelis suis mandavit de te: ut custodiant te in omnibus viis tuis.

℣. In manibus portabunt te: ne unquam offendas ad lapidem pedem tuum.

℣. Super aspidem et basiliscum ambulabis: et conculcabis leonem et draconem.

℣. Quoniam in me speravit, liberabo eum: protegam eum quoniam cognovit nomen meum.

℣. Invocabit me, et ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione.

℣. Eripiam eum et glorificabo eum: longitudine dierum adimplebo eum, et ostendam illi salutare meum.

Evangelium. Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Ductus est Jesus in desertum a Spiritu, ut tentaretur a diabolo. Et cum jejunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus, postea esuriit. Et accedens tentator dixit ei; Si filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit; Scriptum est: Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam civitatem, et statuit eum supra pinnaculum templi. Et dixit ei; Si filius Dei es, mitte te deorsum. Scriptum est enim: Quia angelis suis mandavit de te, et in manibus tollent te, ne forte offendas

[a] Ps. xc. (xci. 15, 16.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] 2 ad Cor. cap. vi. A. (v. 1–10.)
[d] Ps. xc. (xci. 11, 12.)
[e] ib. (v. 1–7, 11–16.)
[f] cap. iv. A. (v. 1–11.)

ad lapidem pedem tuum. Ait illi Jesus rursum; Scriptum est: Non tentabis Dominum Deum tuum. Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde, et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum, et dixit illi: Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me. Tunc dixit ei Jesus: Vade, Satana: scriptum est enim: Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies. Tunc reliquit eum diabolus: et ecce angeli accesserunt, et ministrabant ei.

Offertorium.[a]

Scapulis suis obumbrabit tibi Dominus: et sub pennis ejus sperabis; scuto circumdabit te veritas ejus.

Secreta.

Sacrificium Quadragesimalis initii solemniter immolamus, te, Domine, deprecantes: ut cum epularum restrictione carnalium, a noxiis quoque voluptatibus temperemur. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana. Communio.[a]

Scapulis suis obumbrabit tibi: et sub pennis ejus sperabis, scuto circumdabit te veritas ejus.

Postcommunio.

Tui nos, Domine, sacramenti libatio sancta restauret, et a vetustate purgatos in mysterii salutaris faciat transire consortium. Per Dominum.

Feria *secunda post* Invocavit.

Ad Missam. Officium.[b]

Sicut oculi servorum in manibus dominorum suorum: ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum donec misereatur nostri. Miserere nobis, Domine, miserere nobis.

Psalmus.[c]

Ad te levavi oculos meos: qui habitas in cœlis.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Converte nos, Deus salutaris noster: et ut nobis jejunium Quadragesimale proficiat, mentes nostras cœlestibus instrue disciplinis. Per Dominum.

[a] Ps. xc. (xci. 4.)
[b] Ps cxxii. (cxxiii. 2, 3)
[c] ib. (v. 1)

Ab hac die usque ad Cœnam Domini in omni missa de jejunio dicuntur septem orationes, sicut in Dominica prima Adventus Domini supra dictum est.

Epistola. Lectio Ezechielis Prophetæ.[d]

Hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego ipse requiram oves meas, et visitabo illas sicut visitat pastor gregem suum in die, quando fuerit in medio ovium suarum dissipatarum: sic visitabo oves meas, et liberabo eas de omnibus locis, in quibus dispersæ fuerant in die nubis et caliginis. Et educam eas de populis, et congregabo eas de terris, et inducam eas in terram suam: et pascam eas in montibus Israel, in rivis et in cunctis sedibus terræ. In pascuis uberrimis pascam eas, et in montibus excelsis Israel erunt pascuæ earum: ibi requiescent in herbis virentibus, et in pascuis pinguibus pascentur super montes Israel. Ego pascam oves meas: et ego eas accubare faciam, dicit Dominus Deus. Quod perierat requiram, et quod abjectum fuerat reducam, et quod confractum fuerat alligabo, et quod infirmum fuerat consolidabo, et quod pingue et forte custodiam: et pascam illas in judicio et justitia, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[e]

Protector noster, aspice, Deus: et respice super servos tuos.

℣. Domine Deus virtutum: exaudi preces servorum tuorum.

Tractus. Domine, non secundum. *ut supra col.* 136.

Sequentia sancti Evangelii: secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Cum venerit Filius Hominis in majestate sua, et omnes angeli cum eo, tunc sedebit super sedem majestatis suæ; et congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hœdis; et statuet oves quidem a

[d] cap xxxiv. C. (v. 11–16.)
[e] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 9, 8)
[f] cap. xxv. C (v. 31–46.)

dextris suis, hœdos autem a sinistris. Tunc dicet rex his, qui a dextris ejus erunt; Venite, benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi. Esurivi enim, et dedistis mihi manducare: sitivi et dedistis mihi bibere: hospes eram, et collegistis me: nudus, et operuistis me: infirmus, et visitastis me: in carcere eram, et venistis ad me. Tunc respondebunt ei justi, dicentes; Domine, quando te vidimus esurientem, et pavimus: sitientem, et dedimus tibi potum? Quando autem te vidimus hospitem, et collegimus te: aut nudum, et cooperuimus te: aut quando te vidimus infirmum aut in carcere, et venimus ad te? Et respondens rex, dicet illis; Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni de his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Tunc dicet et his, qui a sinistris ejus erunt; Discedite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo et angelis ejus: esurivi enim, et non dedistis mihi manducare: sitivi, et non dedistis mihi potum: hospes eram, et non collegistis me: nudus, et non operuistis me: infirmus et in carcere, et non visitastis me. Tunc respondebunt ei et ipsi, dicentes; Domine, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, vel in carcere: et non ministravimus tibi? Tunc respondebit illis dicens; Amen dico vobis; Quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium æternum: justi autem in vitam æternam.

Offertorium.[a]

Levabo oculos meos et considerabo mirabilia tua, Domine: ut doceas me justitiam tuam; da mihi intellectum: ut discam mandata tua.

V. Legem pone mihi, Domine, et viam justificationum tuarum exquiram: et in præceptis tuis[b] exercebor.

Secreta.

Accepta tibi sit, Domine, quæsumus, nostræ devotionis oblatio; quæ et jejunium nostrum te operante sanctificet, et indulgentiam nobis tuæ consolationis obtineat. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[c]

Voce mea ad Dominum clamavi: et exaudivit me de monte sancto suo; non timebo millia populi circumdantis me.

Postcommunio.

Prosint nobis, Domine, quæsumus, frequentata mysteria, quæ nos et a cupiditatibus terrenis expediant, et [d] instruant [d] amare cœlestia. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Absolve, quæsumus, Domine, nostrorum vincula peccatorum, et quicquid pro eis meremur, propitiatus averte. Per Dominum.

Feria *tertia post* Invocavit.

Ad Missam. Officium.[e]

Domine, refugium factus es nobis a generatione et progenie: a sæculo et in sæculum tu es.

Psalmus.[f]

Priusquam montes fierent: aut formaretur terra et orbis.

Non dicitur ulterius.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Respice, Domine, familiam tuam et præsta, ut apud te mens nostra tuo desiderio fulgeat, quæ se carnis maceratione castigat. Per Dominum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[g]

In diebus illis, Locutus est Esaias propheta, dicens; Quærite Dominum, dum inveniri potest: invocate eum, dum prope est. Derelinquat impius viam suam, et vir iniquus cogitationes suas, et revertatur ad Dominum, et miserebitur ejus, et ad Deum nostrum, quoniam multus est ad ignoscendum. Non enim cogitationes meæ, cogitationes vestræ: neque viæ meæ, viæ

[a] Ps. cxviii. (cxix. 18, 124, 125, 33, 27.)
[b] me—92. 94. 98. 4L. 57.
[c] Ps. iii. (v. 4, 6.)
[d] instituant—92, 94. 97, 98.

[e] Ps. lxxxix. (xc. 1, 2.)
[f] ibid. (v. 2.)
[g] cap. lv. B. (v. 6–11.)

vestræ, dicit Dominus. Quia sicut exaltantur cœli a terra, sic exaltatæ sunt viæ meæ a viis vestris, et cogitationes meæ a cogitationibus vestris. Et quomodo descendit imber et nix de cœlo, et illuc ultra non revertitur, sed inebriat terram, et infundit eam, et germinare eam facit, et dat semen serenti, et panem comedenti: sic erit verbum meum, quod egredietur de ore meo: non revertetur ad me vacuum, sed faciet quæcunque volui, et prosperabitur in his, ad quæ misi illud, ait Dominus omnipotens.

Gradale.[a]

Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo, Domine.

V. Elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Cum intrasset Jesus Hierosolymam, commota est universa civitas, dicens: Quis est hic? Populi autem dicebant; Hic est Jesus propheta a Nazareth Galilææ. Et intravit Jesus in templum Dei, et ejiciebat omnes vendentes et ementes in templo, et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas evertit; et dixit eis: Scriptum est; quia domus mea domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et accesserunt ad eum cæci et claudi in templo, et sanavit eos. Videntes autem principes sacerdotum et scribæ mirabilia quæ fecit, et pueros clamantes in templo et dicentes; Hosanna filio David; indignati sunt et dixerunt ei; Audis quid isti dicunt? Jesus autem dixit eis; Utique; nunquam legistis; Quia ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem? Et relictis illis, abiit foras extra civitatem in Bethaniam; ibique mansit, et docebat eos de regno Dei.

Offertorium.[c]

In te speravi, Domine, dixi, tu es Deus meus: in manibus tuis tempora mea.

V. Illumina faciem tuam super servum tuum: et salvum me fac propter misericordiam tuam, Domine; non confundar quoniam invocavi te.

Secreta.

Præsta, Domine, quæsumus, ut dicato muneri congruentem nostræ devotionis tibi offeramus affectum. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[d]

Cum invocarem te exaudisti me, Deus justitiæ meæ: in tribulatione dilatasti me; miserere mihi, Domine, et exaudi orationem meam.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut illius salutaris capiamus effectum, cujus per hæc mysteria pignus accepimus. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Ascendant ad te, Domine, preces nostræ: et ab ecclesia tua cunctam repelle nequitiam. Per Dominum.

Feria *quarta Quatuor temporum Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[e]

Reminiscere miserationum tuarum, Domine, et misericordiæ tuæ quæ a sæculo sunt: ne unquam dominentur nobis inimici nostri, libera nos, Deus Israel, ex omnibus angustiis nostris.

Psalmus.[f]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido non erubescam.

Sequitur Oratio sine Dominus vobiscum, *sed cum* Oremus *et* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Preces nostras, quæsumus, Domine, clementer exaudi: et contra cuncta nobis adversantia, dexteram tuæ[g] majestatis[g] extende. Per Dominum.

Lectio libri Exodi.[h]

In diebus illis, Dixit Dominus ad Moysen: Ascende ad me in montem,

[a] Ps. cxl. (cxli. 2.)
[b] cap. xxi. B. (v. 10–17.)
[c] Ps. xxx. (xxxi. 14, 15, 16. 17.)
[d] Ps. iv. (v. 1.)

[e] Ps. xxiv. (xxv. 6. 3, 22.)
[f] ib. (v. 1, 2.)
[g] propitiationis—94. 97.
[h] cap. xxiv. C. (v. 12–19.)

et esto ibi: daboque tibi duas tabulas lapideas, et legem ac mandata quæ scripsi: ut doceas filios Israel. Surrexerunt Moyses et Josue minister ejus: ascendensque Moyses in montem [a] Dei,[a] senioribus ait: Expectate hic donec revertamur ad vos. Habetis Aaron et Hur vobiscum: si quid natum fuerit quæstionis, referetis ad eos. Cumque ascendisset Moyses, operuit nubes montem, et habitavit gloria Domini super Sinai, tegens illum nube sex diebus: septimo autem die vocavit eum Dominus de medio caliginis. Erat autem species gloriæ Domini, quasi ignis ardens super verticem montis in conspectu filiorum Israel. Ingressusque Moyses medium nebulæ, ascendit in montem: et fuit ibi quadraginta diebus et quadraginta noctibus.

Gradale.[b]

Tribulationes cordis mei dilatatæ sunt: de necessitatibus meis eripe me, Domine. ℣. Vide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte omnia peccata mea.

Non repetatur Gradale, sed sequatur Dominus vobiscum. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Devotionem populi tui, quæsumus, Domine, benignus intende: ut qui per abstinentiam macerantur in corpore, per fructum boni operis reficiantur in mente. Per Dominum.

Hic dicuntur Memoriæ consuetæ.

Lectio libri Regum.[c]

In diebus illis, Venit Helias in Bersabee Juda, et dimisit ibi puerum suum, et perrexit in desertum, viam unius diei. Cumque venisset et sederet subter unam juniperum, petivit animæ suæ ut moreretur, et ait; Sufficit mihi, Domine, tolle animam meam: neque enim melior sum, quam patres mei. Projecitque se et obdormivit in umbra juniperi: et ecce Angelus Domini tetigit eum, dixitque illi; Surge, comede. Et respexit, et ecce ad caput suum subcinericius panis et vas aquæ: comedit ergo et bibit, et rursum obdormivit. Reversusque est Angelus Domini secundo, et tetigit eum dixitque illi; Surge, comede: grandis enim tibi restat via. Qui cum surrexisset, comedit et bibit, et ambulavit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus et quadraginta noctibus, usque ad montem Dei Horeb.

Chorus alternatim dicat Tractum [d]

De necessitatibus meis eripe me, Domine: vide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte omnia peccata mea.

℣. Ad te [e] levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam, neque irrideant me inimici mei.

℣. Etenim universi qui te expectant non confundentur: confundantur omnes facientes vana.

Et dicitur iste Tractus in omni quarta feria, usque ad Dominicam Palmarum.

Evangelium. Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Accesserunt ad Jesum Scribæ et Pharisæi, dicentes; Magister, volumus a te signum videre. Qui respondens ait illis; Generatio mala et adultera signum quærit; et signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus; ita erit Filius Hominis in corde terræ tribus diebus et tribus noctibus. Viri Ninivitæ surgent in judicio cum generatione ista, et condemnabunt eam: quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Jonæ; et ecce plus quam Jonas hic. Regina austri surget in judicio cum generatione ista, et condemnabit eam: quia venit a finibus terræ audire sapientiam Salomonis; et ecce plus quam Salomon hic. Cum autem immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida quærens requiem, et non invenit. Tunc dicit: Revertar in domum meam, unde exivi. Et veniens invenit eam vacantem, scopis mundatam, et ornatam. Tunc vadit,

[a] Domini—92. 94 98.
[b] Ps. xxiv. (xxv. 17, 18.)
[c] 3 Reg. cap. xix. A. (v. 3–8.)
[d] Ps. xxiv. (xxv. 17, 18, 1–4)
[e] Domine—97. 55P. Grad.
[f] cap. xii. C. (v. 38–50.)

et assumit septem alios spiritus secum nequiores se, et intrantes habitant ibi: et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Sic erit et generationi huic pessimæ. Adhuc eo loquente ad turbas, ecce mater ejus et fratres stabant foris, quærentes loqui ei. Dixit autem ei quidam; Ecce mater tua et fratres tui foris stant quærentes te. At ipse respondens dicenti sibi, ait; Quæ est mater mea, et qui sunt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos, dixit: Ecce mater mea et fratres mei. Quicumque enim fecerit voluntatem Patris mei, qui in cœlis est, ipse meus frater, et soror, et mater est.

Offertorium.[a]

Meditabor in mandatis tuis quæ dilexi valde: et levabo manus meas ad mandata tua quæ dilexi.

V. Pars mea, Domine, dixi, custodire legem tuam: precatus sum vultum tuum in toto corde meo.

Secreta.

Intende, quæsumus, Domine, sacrificium singulare: ut hujus participatione mysterii quæ speranda credimus, expectata sumamus. Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Intellige clamorem meum: intende voci orationis meæ, rex meus et Deus meus, quoniam ad te orabo, Domine.

Postcommunio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut reatum nostrum munera sacra purificent, et recte vivendi nobis operentur effectum. Per Dominum.

Super Populum.

Oremus. Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Mentes nostras, quæsumus, Domine, lumine tuæ claritatis illustra: ut videre possimus quæ agenda sunt, et quæ recta sunt agere valeamus. Per Dominum.

[a] Ps. cxviii. (cxix. 47, 48, 57, 58.)
[b] Ps. v. (v. 1–3.)
[c] Ps. xcv. (xcvi. 6.)

Feria *quinta post* Invocavit.

Ad Missam. Officium.[c]

Confessio et pulchritudo in conspectu ejus: sanctitas et magnificentia in sanctificatione ejus.

Psalmus.[d]

Cantate Domino canticum novum: Cantate Domino omnis terra.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui in observatione jejunii et eleemosynarum largitione nostrorum posuisti remedia peccatorum: concede nos mente et corpore semper tibi esse devotos. Per Dominum.

Epistola. Lectio Ezechielis Prophetæ.[e]

In diebus illis, Factus est sermo Domini ad me, dicens; quid est quod inter vos hanc parabolam vertitis in proverbium istud in terra Israel, dicentes: Patres nostri comederunt uvam acerbam, et dentes filiorum obstupescunt? Vivo ego, dicit Dominus Deus, si erit vobis ultra parabola hæc in proverbium in Israel. Ecce omnes animæ, meæ sunt: ut anima patris, ita et anima filii mea est; anima quæ peccaverit, ipsa morietur. Et vir si fuerit justus, et fecerit judicium et justitiam, in montibus non comederit, et oculos suos non levaverit ad idola domus Israel, et uxorem proximi sui non violaverit, et ad mulierem menstruatam non accesserit, et hominem non contristaverit: pignus debitori reddiderit, per vim nihil rapuerit, panem suum esurienti dederit, et nudum operuerit [f]vestimento,[f] ad usuram non commodaverit, et amplius non acceperit, ab iniquitate averterit manum suam, judicium verum fecerit inter virum et virum, et in præceptis meis ambulaverit, et judicia mea custodierit ut faciat veritatem: hic justus est, et vita vivet, ait Dominus Deus. Quod si genuerit filium latronem effundentem sanguinem, et fecerit unum de istis; et hæc quidem omnia non facien-

[d] ib. (v. 1.)
[e] cap. xviii. A. (v. 1–19.)
[f], vestimenta—55P. 57.

tem, numquid vivet? Cum universa detestanda hæc fecerit, morte morietur, sanguis ejus in ipso erit. Quod si genuerit filium, qui videns omnia peccata patris sui, quæ fecit, timuerit et non fecerit simile eis; judicia mea fecerit et in præceptis meis ambulaverit; hic non morietur in iniquitate patris sui, sed vita vivet. Pater ejus [a]qui[a] calumniatus est, et vim fecerit fratri, et malum operatus est in medio populi sui, ecce mortuus est in iniquitate sua. Et dicitis; Quare non portabit filius iniquitatem patris sui? Videlicet, quia filius judicium et justitiam operatus est, omnia præcepta mea custodivit, et fecit illa, vita vivet, ait Dominus omnipotens.

Gradale.[b]

Custodi me, Domine, ut pupillam oculi: sub umbra alarum tuarum protege me. ℣. De vultu tuo judicium meum prodeat: oculi tui videant æquitatem.

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Dicebat Jesus ad eos, qui crediderunt ei, ex Judæis; Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis: et cognoscetis veritatem, et veritas liberabit vos. Responderunt ei Judæi; Semen Abrahæ sumus, et nemini servivimus unquam: quomodo tu dicis: quia liberi eritis? Respondit eis Jesus; Amen, amen, dico vobis; quia omnis, qui facit peccatum, servus est peccati. Servus autem non manet in domo in æternum: filius autem manet in æternum. Si ergo filius vos liberaverit, vere liberi eritis. Scio quia filii Abrahæ estis: sed quæritis me interficere, quia sermo meus non capit in vobis. Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor: et vos quæ vidistis apud patrem vestrum, facitis. Responderunt, et dixerunt ei; Pater noster Abraham est. Dixit eis Jesus: Si filii Abrahæ [d] estis, opera Abrahæ facite.[d] Nunc autem quæritis me interficere, hominem, qui veritatem locutus sum vobis, quam audivi a Deo: hoc Abraham non fecit. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaque ei; Nos ex fornicatione non sumus nati: unum patrem habemus Deum. Dixit ergo eis Jesus; Si Deus pater vester esset: diligeretis utique me: ego enim a Deo processi, et veni; neque enim a meipso veni, sed ille me misit. Quare loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum. Vos ex patre diabolo estis: et desideria patris vestri vultis facere: ille homicida erat ab initio, et in veritate non stetit quia non est veritas in eo: cum loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est, et pater ejus. Ego autem [e]quia[e] veritatem dico, non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico vobis, quare vos non creditis mihi? Qui ex Deo est, verba Dei audit.

Offertorium.[f]

Immittit angelus Domini in circuitu timentium eum et eripiet eos: gustate et videte quoniam suavis est Dominus. ℣. Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.

Secreta.

Sacrificia, Domine, quæsumus, propensius ista nos salvent: quæ medicinalibus sunt instituta jejuniis. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[g]

Panis quem ego dedero: caro mea est pro sæculi vita.

Postcommunio.

Tuorum nos, Domine, largitate donorum, et temporalibus attolle præsidiis, et renova sempiternis. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine, populis Christianis et quæ profitentur agnoscere, et cœleste munus diligere quod frequentant. Per.

[a] quia—13. 55P. V.
[b] Ps. xvi. (xvii. 8, 2.)
[c] cap. viii. D. (v. 31–47.)
[d] essetis opera Abrahæ faceritis—92. 98.
[e] qui—98. si—97. 26. 57. V.
[f] Ps. xxxiii. (xxxiv. 7, 8.)
[g] Johan. cap. vi. E.

Feria *sexta quatuor temporum Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[a]

De necessitatibus meis eripe me, Domine; vide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte omnia peccata mea.

Psalmus.[b]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus in te confido, non erubescam.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Esto, Domine, propitius plebi tuæ, et quam tibi facis esse devotam, benigno refove miseratus auxilio. Per.

Lectio Ezechielis Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus Deus; Anima, quæ peccaverit, ipsa morietur: filius non portabit iniquitatem patris, et pater non portabit iniquitatem filii: justitia justi super eum erit, et impietas impii erit super eum. Si autem impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, et custodierit omnia præcepta mea, et fecerit judicium et justitiam: vita vivet et non morietur. Omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor: in justitia sua quam operatus est, vivet. Numquid voluntatis meæ est mors impii, dicit Dominus Deus, et non magis ut convertatur a viis suis et vivat? Si autem averterit se justus a justitia sua, et fecerit iniquitatem secundum omnes abominationes, quas operari solet impius, numquid vivet? omnes justitiæ ejus, quas fecerat, non recordabuntur: in prævaricatione sua qua prævaricatus est, et in peccato suo quod peccavit, in ipsis morietur. Et dixistis; Non est æqua via Domini. Audite ergo, domus Israel; Numquid via mea non est æqua, et non magis viæ vestræ pravæ sunt? Cum enim averterit se justus a justitia sua et fecerit iniquitates, morietur in eis. In injustitia sua quam operatus est morietur. Et cum averterit se impius ab impietate sua, quam operatus est, et fecerit judicium et justitiam; ipse animam suam vivificabit. Considerans enim et avertens se ab omnibus iniquitatibus suis, quas operatus est, vita vivet et non morietur, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[d]

Salvum fac servum tuum: Deus meus, sperantem in te.

V. Auribus percipe, Domine, orationem meam.

Tractus. Domine non secundum. *ut supra col.* 142.

Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Erat dies festus Judæorum, et ascendit Jesus Hierosolymam. Est autem Hierosolymis probatica piscina, quæ cognominabatur Hebraice Bethsaida, quinque porticus habens. In his jacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum. Angelus autem Domini secundum tempus descendebat in piscinam, et movebatur aqua. Et quicunque prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat a quacunque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi, triginta et octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cum vidisset Jesus jacentem, et cognovisset quia multum jam tempus haberet, dicit ei; Vis sanus fieri? Respondit ei languidus; Domine, hominem non habeo, ut cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Jesus; Surge, tolle grabatum tuum, et ambula. Et statim sanus factus est homo ille: et sustulit grabatum suum et ambulabat. Erat autem sabbatum in illa die. Dicebant ergo Judæi illi qui sanatus fuerat; Sabbatum est; non licet tibi tollere grabatum tuum. Respondit eis; Qui me sanum fecit, ille mihi dixit; Tolle grabatum tuum et ambula. Interrogaverunt ergo eum; Quis est ille homo, qui dixit tibi, Tolle grabatum tuum et

[a] Ps. xxiv. (xxv. 17, 18.)
[b] ib. (v. 1, 2.)
[c] cap. xviii. E. (v. 20–28.)

[d] Ps. lxxxv. (lxxxvi. 2, 6.)
[e] cap. v. A. (v. 1–15.)

ambula? Is autem qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Jesus autem declinavit a turba constituta in loco. Postea invenit eum Jesus in templo, et dixit illi; Ecce sanus factus es: jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Abiit ille homo, et nunciavit Judæis quia Jesus esset, qui fecit eum sanum.

Offertorium.[a]

Benedic anima mea Domino, et noli oblivisci omnes retributiones ejus: et renovabitur sicut aquilæ juventus tua.

℣. Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: et redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in miseratione et misericordia.

Secreta.

Suscipe, Domine, quæsumus, munera nostris oblata servitiis; et tua propitius dona sanctifica. Per.

Præfatio. Qui corporali.

Communio.[b]

Erubescant et conturbentur, omnes inimici mei: avertantur retrorsum et erubescant valde velociter.

Postcommunio.

Per hujus, Domine, operationem mysterii et vitia nostra purgentur et justa desideria compleantur. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita.

Oratio.

Exaudi nos, misericors Deus, et mentibus nostris gratiæ tuæ lumen ostende. Per Dominum.

Sabbato *Quatuor temporum Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[c]

Intret oratio mea in conspectu tuo: inclina aurem tuam ad precem meam, Domine.

Psalmus.[d]

Domine Deus salutis meæ: in die clamavi et nocte coram te.

Omnes Orationes sine Dominus vobiscum *dicuntur, præter ultimam quæ est ante Epistolam. Et ad omnes Orationes dicitur* Oremus. *Similiter et ad omnes Orationes dicitur* Flectamus genua, *præterquam ad ultimam,*[e] *et omnes lectiones cum suis titulis legantur.*

Oratio.

Populum tuum, quæsumus, Domine, propitius respice; atque ab eo flagella tuæ iracundiæ clementer averte. Per Dominum.

Lectio libri Deuteronomii.[f]

In diebus illis, Locutus est Moyses ad Dominum, dicens; Respice, Domine, de sanctuario tuo et de excelso cœlorum habitaculo, et benedic populo tuo Israel, et terræ quam dedisti nobis, sicut jurasti patribus nostris, [g]dare terram lacte et melle manantem.[g] Audi Israel; Hodie Dominus Deus tuus præcepit tibi ut facias mandata ejus atque judicia: et custodias et impleas ex toto corde tuo et ex tota anima tua. Dominum elegisti hodie, ut sit tibi Deus, et ambules in viis ejus, ut custodias cærimonias illius et mandata ejus atque judicia, et obedias ejus imperio. En Dominus elegit te hodie, ut sis ei populus peculiaris, sicut locutus est tibi, et custodias omnia præcepta ejus: et faciat te excelsiorem cunctis gentibus quas creavit, in laudem et nomen et gloriam suam: ut sis populus sanctus Domini Dei tui, sicut locutus est tibi.

Gradale.[h]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris: nequando dicant gentes, Ubi est Deus eorum.

℣. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter honorem nominis tui, Domine, libera nos.

Non repetatur Gradale.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, qui nos per temporalia ducis ad æterna: prætende misericordiam

[a] Ps. cii. (ciii. 2, 5, 3, 4.)
[b] Ps. vi. (v. 10.)
[c] Ps. lxxxvii. (lxxxviii. 2.)
[d] ib. (v. 1.)

[e] quæ est ante Epistolam.—94. 97. 55P. Grad.
[f] cap. xxvi. D. (v. 15–19.)
[g] terræ lacte et melle mananti—13. V.
[h] Ps. lxxviii. (lxxix. 9, 10, 9.)

tuam ad cœlestia promissa nitentibus: et quia tuum est quod in te credimus, tuum sit omne quod vivimus. Per Dominum.

Lectio libri Deuteronomii.[a]

In diebus illis, Dixit Moyses filiis Israel; Si custodieritis mandata quæ ego præcipio vobis et feceritis ea, ut diligatis Dominum Deum vestrum, et ambuletis in omnibus viis ejus, adhærentes ei, disperdet Dominus omnes gentes istas ante faciem vestram et possidebitis eas, quæ majores et fortiores vobis sunt. Omnis locus, quem calcaverit pes vester, vester erit. A deserto et Libano et flumine magno Euphrate usque ad mare occidentale erunt termini vestri. Nullus stabit contra vos: terrorem vestrum et formidinem dabit Dominus Deus vester super omnem terram quam calcaturi estis, sicut locutus est vobis Dominus Deus vester.

Gradale.[b]

Protector noster aspice, Deus: et respice super servos tuos.

℣. Domine Deus virtutum: exaudi preces servorum tuorum.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Protector noster aspice, Deus; ut qui malorum nostrorum pondere premimur, percepta misericordia, libera tibi mente famulemur. Per Dominum.

Lectio libri Machabæorum.[c]

In diebus illis, Orationem faciebant sacerdotes dum offerrent sacrificium pro populo Israel, Jonatha inchoante, cæteris autem respondentibus et dicentibus;[d] Benefaciat vobis Deus, et meminerit testamenti sui quod ad Abraham, Isaac et Jacob locutus est servorum suorum fidelium. Et det vobis cor omnibus ut colatis eum et faciatis ejus voluntatem [e] corde magno et animo volenti.[e] Adaperiat Dominus cor vestrum in lege sua et in præceptis suis, et faciat pacem. Exaudiat Dominus orationes vestras et reconcilietur vobis, nec vos deserat in tempore malo Dominus Deus noster.

Gradale.[f]

Convertere, Domine, aliquantulum: et deprecare super servos tuos.

℣. Domine, refugium factus es nobis: a generatione et progenie.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Adesto, quæsumus, Domine, supplicationibus nostris; ut esse te largiente mereamur, et inter prospera humiles et inter adversa securi. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[g]

Miserere nostri, Deus omnium, et respice nos, et ostende nobis lucem miserationum tuarum. Et immitte timorem tuum super gentes quæ non exquisierunt te: ut cognoscant quia non est Deus nisi tu: ut enarrent magnalia tua. Alleva manum tuam super gentes alienas, ut videant potentiam tuam. Sicut enim in conspectu eorum sanctificatus es in nobis, sic in conspectu nostro magnificaberis in illis; ut cognoscant te sicut et nos cognovimus, quia non est Deus præter te, Domine. Innova signa et immuta mirabilia. Glorifica manum et brachium dextrum. Excita furorem et effunde iram. Extolle adversarium et afflige inimicum. Festina tempus et memento finis, ut enarrent universa mirabilia tua, Domine Deus noster.

Gradale.[h]

Salvum fac populum tuum, Domine: et benedic hæreditati tuæ.

℣. Ad te, Domine, clamavi, Deus meus, ne sileas a me: et ero similis descendentibus in lacum.[i]

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Actiones nostras, quæsumus, Domine, et aspirando præveni, et adjuvando prosequere: ut cuncta nostra operatio a te semper incipiat, et per te cœpta finiatur. Per Dominum.

[a] cap. xi. C. (v. 22–25.)
[b] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 9, 8.)
[c] 2 Mac. cap. 1. E. (v. 23.)
[d] ib. (v. 2–5.)
[e] non habent 92. 97. 98.

[f] Ps. lxxxix. (xc. 13, 1.)
[g] Ecclus cap. xxxvi. A. (v. 1–8.)
[h] Canticum Te Deum.
[i] Ps. xxvii. (xxviii. 1.)

Lectio Danielis Prophetæ.[a]

Angelus Domini descendit cum Azaria et sociis ejus in fornacem, et excussit flammam ignis de fornace et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem. Flamma autem diffusa est super fornacem cubitis quadraginta novem: et incendit quos reperit juxta fornacem de Chaldæis ministros regis qui eam incendebant. Illos autem omnino non tetigit ignis, neque contristavit, nec quicquam molestiæ intulit. Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabant et glorificabant et benedicebant Deum in fornace dicentes; Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum; et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in sæcula. Et benedictum nomen gloriæ tuæ quod est sanctum; et laudabile et superexaltatum in omnibus sæculis. Benedictus es in templo sancto gloriæ tuæ; et superlaudabilis et supergloriosus in sæcula. Benedictus es in throno regni tui; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula. Benedictus es super sceptrum regni divinitatis tuæ; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula. Benedictus es qui intueris abyssos et sedes super cherubin; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula. Benedictus es qui ambulas super pennas ventorum et super undas maris; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula.

Duo clerici de secunda forma in superpelliciis ad gradum chori dicant Tractum.[b]

Benedictus es in firmamento cœli; et laudabilis et gloriosus in sæcula.

Chorus idem.

Clerici V.

Benedicite omnia opera Domini Domino: benedicite cœli Domino: benedicite Angeli Domini Domino.

Chorus post unumquemque versum R.

Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula.

Clerici V.

Benedicite aquæ quæ super cœlos sunt Domino; benedicite omnes virtutes Domini Domino; benedicite sol et luna Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite stellæ cœli Domino; benedicite imber et ros Domino; benedicite omnis spiritus Dei Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite ignis et æstus Domino; benedicite noctes et dies Domino; benedicite tenebræ et lumen Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite frigus et cauma Domino; benedicite pruina et nives Domino; benedicite fulgura et nubes Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicat terra Domino; benedicite montes et colles Domino; benedicite omnia nascentia terræ Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite maria et flumina Domino; benedicite fontes Domino; benedicite cete et omnia quæ moventur in aquis Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite volucres cœli Domino; benedicite bestiæ et universa pecora Domino; benedicite filii hominum Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicat Israel Domino; benedicite sacerdotes Domini Domino; benedicite servi Domini Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite spiritus et animæ justorum Domino; benedicite sancti et humiles corde Domino.

Chorus Hymnum.

Clerici V.

Benedicite Anania, Azaria, Misael Domino.

Chorus Hymnum.

Postea Clerici reincipiant Tractum.

Benedictus es in firmamento cœli *et percantetur a choro.*

Sequitur Dominus vobiscum *et* Ore-

[a] cap. iii. E. (Canticum iii. puerorum v. 26, 27, 24, 25, 27-31, 33, 32.)

[b] Dan. cap. iii. E. (v. 34-66.)

mus. *Hic non dicatur*, Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, qui tribus pueris mitigasti flammas ignium, concede propitius, ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum. Per Dominum.

Hic dicuntur Memoriæ consuetæ.

Ad Thessalonicenses.[a]

Fratres, Rogamus vos, corripite inquietos, consolamini pusillanimes, suscipite infirmos, patientes estote ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat; sed semper quod bonum est sectamini in invicem et in omnes. Semper gaudete. Sine intermissione orate. In omnibus gratias agite: hæc est enim voluntas Dei in Christo Jesu in omnibus vobis. Spiritum nolite extinguere. Prophetias nolite spernere. Omnia autem probate: quod bonum est tenete. Ab omni specie mala abstinete vos. Ipse autem Deus pacis sanctificet vos per omnia: ut integer spiritus vester et anima et corpus sine querela in adventu Domini nostri Jesu Christi servetur.

Duo clerici de secunda forma in capis[b] *nigris ad gradum chori simul cantent totum et integrum istum Tractum.*[c]

Laudate Dominum, omnes gentes: et collaudate eum omnes populi.

V. Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: et veritas Domini manet in æternum.

Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Assumpsit Jesus Petrum et Jacobum et Johannem fratrem ejus, et duxit illos in montem excelsum seorsum: et transfiguratus est ante eos. Et resplenduit facies ejus sicut sol; vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuerunt illis Moyses et Helias cum eo loquentes. Respondens autem Petrus, dixit ad Jesum; Domine, bonum est nos hic esse: si vis, faciamus hic tria tabernacula, tibi unum, Moysi unum, et Heliæ unum. Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos; et ecce vox de nube, dicens; Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite. Et audientes discipuli, ceciderunt in faciem suam et timuerunt valde. Et accessit Jesus et tetigit eos, dixitque eis; Surgite et nolite timere. Levantes autem oculos suos, neminem viderunt, nisi solum Jesum. Et descendentibus illis de monte, præcepit eis Jesus, dicens; Nemini dixeritis visionem, donec Filius Hominis a[e] mortuis[e] resurgat.

Offertorium.[f]

Domine Deus salutis meæ, in die clamavi et nocte coram te: intret oratio mea in conspectu tuo, Domine.

V. Inclina aurem tuam ad precem meam, Domine; longe fecisti notos meos a me: clamavi ad te, Domine; tota die expandi manus meas ad te.

Secreta.

Præsentibus sacrificiis, quæsumus, Domine, jejunia nostra sanctifica; ut quod observantia nostra profitetur extrinsecus, intrinsecus operetur. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali.

Communio.[g]

Domine Deus meus, in te speravi: libera me ab omnibus persequentibus me et eripe me.

Postcommunio.

Quos divino, Domine, reficis mysterio, perpetuo defende præsidio: et quos imbuisti cœlestibus institutis, salutaribus comitare solatiis. Per.

Si Episcopus defuerit, dicatur super populum hæc Oratio.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Fideles tuos, Domine, benedictio desiderata confirmet; quæ eos et a tua voluntate nunquam faciat discrepare, et tuis semper indulgeat beneficiis gratulari. Per Dominum.

Tamen si Episcopus præsens fuerit et Ordines fecerit, non dicetur.

a 1 ad Thess. cap. v. C. (v. 14–23.)
b suis—92. 94. 97. 55P.
c Ps. cxvi. (cxvii.)
d cap. xvii. A. (v. 1–9.)
e morte—55P. 57.
f Ps lxxxvii. (lxxxviii. 1, 2, 8, 9.)
g Ps. vii. (v. 1.)

Dominica *secunda Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[a]
Reminiscere miserationum tuarum, Domine, et misericordiæ tuæ quæ a sæculo sunt: ne unquam dominentur nobis inimici nostri, libera nos, Deus Israel, ex omnibus angustiis nostris.
Psalmus.[b]
Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam.
Oratio.
Deus, qui conspicis omni nos virtute destitui; interius exteriusque custodi, ut ab omnibus adversitatibus muniamur in corpore, et a pravis cogitationibus mundemur in mente. Per Dominum.
Ad Thessalonicenses.[c]
Fratres, Rogamus vos et obsecramus in Domino Jesu, ut quemadmodum accepistis a nobis quomodo vos oporteat ambulare et placere Deo, sic et ambuletis ut abundetis magis. Scitis enim quæ præcepta dederim vobis per Dominum Jesum. Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra; ut abstineatis vos a fornicatione. Ut sciat unusquisque vestrum suum vas possidere in sanctificatione et honore: non in passione desiderii, sicut et Gentes, quæ ignorant Deum: et ne quis supergrediatur, neque circumveniat in negotio fratrem suum: quoniam vindex est Dominus de his omnibus, sicut prædiximus vobis, et testificati sumus. Non enim vocavit nos Deus in immunditiam, sed in sanctificationem in Christo Jesu Domino nostro.
Gradale.[d]
Tribulationes cordis mei dilatatæ sunt: de necessitatibus meis eripe me, Domine.
V. Vide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte omnia peccata mea.
Tractus.[e]
Dixit Dominus mulieri Chananeæ, Non est bonum sumere panem filiorum: et mittere canibus ad manducandum.
V. At illa dixit, Etiam, Domine, nam et catelli edunt de micis quæ cadunt de mensa dominorum suorum.
V. Ait illi Jesus, O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut petisti.
Secundum Matthæum.[f]
In illo tempore, Egressus Jesus, secessit in partes Tyri et Sidonis. Et ecce mulier Chananæa a finibus illis egressa clamavit, dicens ei; Miserere mei, Domine fili David: filia mea male a dæmonio vexatur. Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli ejus rogabant eum dicentes; Dimitte eam: quia clamat post nos. Ipse autem respondens, ait; Non sum missus nisi ad oves, quæ perierunt, domus Israel. At illa venit et adoravit eum, dicens; Domine, adjuva me. Qui respondens ait; Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus. At illa dixit; Etiam, Domine, nam et catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. Tunc respondens Jesus, ait illi; O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia ejus ex illa hora.
Offertorium.[g]
Meditabor in mandatis tuis quæ dilexi valde: et levabo manus meas ad mandata tua quæ dilexi.[h]
Secreta.
Ecclesiæ tuæ, Domine, munera placatus assume, quæ et misericors offerenda tribuisti, et in nostræ salutis potenter efficis transire mysterium. Per.
Præfatio quotidiana. Communio.[i]
Intellige clamorem meum: intende voci orationis meæ, rex meus et Deus meus: quoniam ad te orabo, Domine.

a Ps. xxiv. (xxv. 6, 22.)
b ib. (v. 1, 2.)
c 1 ad Thess. cap. iv. A. (v. 1–7.)
d Ps. xxiv. (xxv. 17, 18.)
e Matt. cap. xv. 26, 28.
f cap. xv. C. (v. 21–28.)
g Ps. cxviii. (cxix. 47, 48.)
h *V.* Pars mea, Domine, dixi custodire legem tuam: precatus sum vultum tuum in toto corde meo.—Grad.
i Ps. v. (v. 2.)

Postcommunio.

Corporis et sanguinis sacrosancti, Domine, quæsumus, gratia nos sumpta vivificet, et quod mysticis actionibus pollicetur, æternis effectibus largiatur. Per Dominum.

Feria *secunda post* Reminiscere.

Ad Missam. Officium.[a]

Redime me, Domine, et miserere mei: pes enim meus stetit in via recta, in ecclesiis benedicam Dominum.

Psalmus.[b]

Judica me, Domine, quoniam ego in innocentia mea ingressus sum: et in Domino sperans, non infirmabor.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut familia tua quæ se affligendo carnem ab alimentis abstinet, sectando justitiam a culpa jejunet. Per Dominum.

Lectio Danielis Prophetæ.[c]

In diebus illis, Oravit Daniel ad Dominum, dicens: Domine Deus noster, qui eduxisti populum tuum de terra Ægypti in manu forti, et fecisti tibi nomen secundum diem hanc: peccavimus, iniquitatem fecimus, Domine, in omnem justitiam tuam: avertatur obsecro ira tua et furor tuus a civitate tua Hierusalem et a monte sancto tuo. Propter peccata enim nostra et iniquitates patrum nostrorum, Hierusalem et populus tuus in opprobrium sunt omnibus per circuitum nostrum. Nunc ergo exaudi, Deus noster, orationem servi tui et preces ejus: et ostende faciem tuam super sanctuarium tuum quod desertum est. Propter temetipsum inclina, Deus meus, aurem tuam et audi: aperi oculos tuos et vide desolationem nostram et civitatem super quam invocatum est nomen tuum: neque enim in justificationibus nostris prosternimus preces ante faciem tuam sed in miserationibus tuis multis. Exaudi, Domine, placare, Domine: attende et fac: ne moreris propter temetipsum, Deus meus: quia nomen tuum invocatum est super civitatem et super populum tuum, Domine Deus noster.

Gradale.[d]

Adjutor meus et liberator meus esto, Domine: ne tardaveris.

V. Confundantur et revereantur[e] inimici mei[e]: qui quærunt animam meam.

Tractus Domine non secundum *Quære supra feria sexta Quatuor temporum.*

Secundum Johannem.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Ego vado, et quæretis me, et in peccato vestro moriemini. Quo ego vado, vos non potestis venire. Dicebant ergo Judæi[g]; Numquid interficiet semetipsum? quia dicit; Quo ego vado, vos non potestis venire. Et dicebat eis; Vos de deorsum estis, ego de superius sum: vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mundo. Dixi ergo vobis, quia moriemini in peccatis vestris: si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccato vestro. Dicebant ergo ei; Tu quis es? Dixit eis Jesus; Principium, qui et loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui, et judicare: sed qui misit me verax est: et ego quæ audivi ab eo, hæc loquor in mundo. Et non cognoverunt quia[h] Patrem ejus dicebat Deum.[h] Dixit ergo eis Jesus; Cum exaltaveritis Filium Hominis, tunc cognoscetis quia ego sum; et a meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater hæc loquor; et qui me misit, mecum est, et non reliquit me solum: quia ego quæ placita sunt ei, facio semper.

Offertorium.[i]

Benedicam Dominum qui tribuit mihi

[a] Ps. xxv. (xxvi. 11, 12.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. ix. D. (v. 15–19.)
[d] Ps. lxix. (lxx. 5, 2.)
[e] non habent 92. 94. 97. 98.
[f] cap. viii. C. (v. 21–29.)

[g] Quo hic iturus est, quia non inveniemus eum? numquid in dispersionem gentium iturus est et docturus gentes? Dicebant ergo.—92. 97. 98. 4L. 57.
[h] de Patre ejus dicebat—92. 97. 98.
[i] Ps xv. (xvi. 7, 8, 1, 2, 5.)

intellectum: providebam Deum in conspectu meo semper, quoniam a dextris est mihi [a] ne commovear.[a]

℣. Conserva me, Domine, quoniam in te speravi: ego dixi, Deus meus es tu; Dominus pars hæreditatis meæ.

Secreta.

Hæc hostia, Domine, placationis et laudis tua nos propitiatione dignos efficiat. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Domine Dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

Postcommunio.

Hæc nos communio, Domine, purget a crimine, et cœlestis remedii faciat esse consortes. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Adesto supplicationibus nostris, omnipotens Deus: et quibus fiduciam sperandæ pietatis indulges, consuetæ misericordiæ tribue benignus effectum. Per Dominum.

Feria *tertia post* Reminiscere.

Ad Missam. Officium.[c]

Tibi dixit cor meum; quæsivi vultum tuum: vultum tuum, Domine, requiram; ne avertas faciem tuam a me.

Psalmus.[d]

Dominus illuminatio mea: et salus mea, quem timebo.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Perfice, quæsumus, Domine, benignus in nobis observantiæ sanctæ subsidium: ut quæ te auctore facienda cognovimus, te operante compleamus. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[e]

In diebus illis, Factus est sermo Domini ad Heliam Thesbitem dicens; Surge, et vade in Sareptam Sidoniorum, et manebis ibi: præcepi enim ibi mulieri viduæ, ut pascat te. Surrexit Helias, et abiit in Sareptam. Cumque venisset ad portam civitatis, apparuit ei mulier vidua colligens ligna; et vocavit eam, dixitque ei; Da mihi paululum aquæ in vase, ut bibam. Cumque illa pergeret ut afferret, clamavit post tergum ejus, dicens; Affer mihi, obsecro, et buccellam panis in manu tua. Quæ respondit; Vivit Dominus Deus tuus, quia non habeo panem, nisi quantum pugillus capere potest farinæ in hydria, et paululum olei in lechyto: en colligo duo ligna, ut ingrediar et faciam illud mihi et filio meo, ut comedamus et moriamur. Ad quam Helias ait; Noli timere, sed vade, et fac sicut dixisti: veruntamen mihi primum fac de ipsa farinula subcinericium panem parvulum, et affer ad me: tibi autem et filio tuo facies postea. Hæc autem dicit Dominus Deus Israel; Hydria farinæ non deficiet nec lechytus olei minuetur, usque ad diem in qua daturus est Dominus pluviam super faciem terræ. Quæ abiit, et fecit juxta verbum Heliæ: et comedit ipse et illa et domus ejus tota: et ex illa die hydria farinæ non defecit et lechytus olei non est imminutus, juxta verbum Domini quod locutus fuerat in manu Heliæ.

Gradale.[f]

Jacta cogitatum tuum in Domino: et ipse te enutriet.

℣. Dum clamarem ad Dominum exaudivit vocem meam ab his qui appropinquant mihi.

Evangelium. Secundum Matthæum.[g]

In illo tempore, Locutus est Jesus ad turbas et ad discipulos suos, dicens; Super cathedram Moysi sederunt scribæ et Pharisæi. Omnia ergo quæcumque dixerint vobis, servate et facite: secundum vero opera eorum nolite facere: dicunt enim, et non faciunt. Alligant enim onera gravia et importabilia, et imponunt in humeros

[a] non habent 97. 57.
[b] Ps. viii. (v. 1.)
[c] Ps xxvi. (xxvii. 8, 9.)
[d] ib. (v. 1.)
[e] 3 Reg. cap. xvii. B. (v. 8–16.)
[f] Ps. liv. (lv. 22, 16, 17, 18.)
[g] cap. xxiii. A. (v. 1–12.)

hominum: digito autem suo nolunt ea movere. Omnia vero opera sua faciunt ut videantur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua et magnificant fimbrias. Amant autem primos recubitus in cœnis, et primas cathedras in synagogis, et salutationes in foro, et vocari ab hominibus Rabbi. Vos autem nolite vocari Rabbi: unus est enim Magister vester, omnes autem vos fratres estis. Et patrem nolite vocare vobis super terram: unus est enim Pater vester, qui in cœlis est. Nec vocemini magistri: quia Magister vester unus est, Christus. Qui major est vestrum, erit minister vester. Qui autem se exaltaverit, humiliabitur: et qui se humiliaverit, exaltabitur.

Offertorium.[a]

Miserere mihi, Domine, secundum magnam misericordiam tuam: dele, Domine, iniquitatem meam.

V. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: et delictum meum contra me est semper.

Secreta.

Sanctificationem tuam nobis, Domine, his mysteriis placatus operare, quæ nos et a terrenis purget vitiis et ad cœlestia dona perducat. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Narrabo omnia mirabilia tua: lætabor et exultabo in te; psallam nomini tuo, Altissime.

Postcommunio.

Sit nobis, Domine, quæsumus, medicina mentis et corporis quod de sancto altari tuo percepimus: ut nullis adversitatibus fatigemur qui tanti remedii participatione munimur. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Propitiare, Domine, supplicationibus nostris, et animarum nostrarum medere languoribus; ut remissione percepta, in tua semper benedictione lætemur. Per Dominum.

Feria *quarta post* Reminiscere.

Ad Missam. Officium.[c]

Ne derelinquas me, Domine Deus meus; ne discedas a me; intende in adjutorium meum, Domine, virtus salutis meæ.

Psalmus.[d]

Domine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Populum tuum, quæsumus, Domine, propitius respice: et quos ab escis carnalibus præcipis abstinere, a noxiis quoque vitiis cessare concede. Per Dominum.

Epistola. Lectio libri Hester.[e]

In diebus illis, Oravit Hester ad Dominum dicens; Domine Deus, rex omnipotens, in ditione tua cuncta sunt posita, et non est qui tuæ possit resistere voluntati. Si decreveris salvare nos, continuo liberabimur. Tu enim, Domine, fecisti cœlum et terram et quicquid cœli ambitu continetur. Dominus omnium tu es, nec est qui resistat majestati tuæ. [f] Et nunc, Domine, rex regum, Deus Abraham, miserere populo tuo; quia volunt nos inimici nostri perdere, et hæreditatem tuam delere. Ne despicias partem tuam quam redemisti de Ægypto, sed exaudi deprecationem nostram; et propitius esto sorti et funiculo hæreditatis tuæ, et converte luctum nostrum in gaudium: ut viventes laudemus nomen tuum. Et ne claudas ora canentium te, Domine Deus noster.

Gradale.[g]

Salvum fac populum tuum, Domine: et benedic hæreditati tuæ.

V. Ad te, Domine, clamabo: Deus

[a] Ps. l. (li. 1, 3.)
[b] Ps. ix. (v. 1, 2.)
[c] Ps. xxxvii. (xxxviii. 21, 22.)
[d] ib. (v. 1.)
[e] cap. xiii. C. (v. 7–11.)
[f] (v. 15–17.)
[g] Ps. xxvii. (xxviii. 9, 1.)

meus, ne sileas a me, et ero similis descendentibus in lacum.

Tractus.[a]

De necessitatibus meis eripe me, Domine: vide humilitatem meam et laborem meum, et dimitte omnia peccata mea.

℣. Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam, neque irrideant me inimici mei.

℣. Etenim universi qui te expectant, non confundentur; confundantur omnes facientes vana.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Ascendens Jesus Hierosolymam, assumpsit duodecim discipulos suos secreto, et ait illis; Ecce ascendimus Hierosolymam, et Filius Hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis, et condemnabunt eum morte; et tradent eum Gentibus ad illudendum et flagellandum et crucifigendum, et tertia die resurget. Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filiis suis, adorans et petens aliquid ab eo. Qui dixit ei; Quid vis? Ait illi; Dic ut sedeant hi duo filii mei unus ad dexteram et unus ad sinistram in regno tuo. Respondens autem Jesus, dixit; Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicunt ei; Possumus. Ait illis; Calicem quidem meum bibetis; sedere autem ad dexteram meam vel ad sinistram non est meum dare vobis, sed quibus paratum est a Patre meo. Et audientes decem, indignati sunt de duobus fratribus. Jesus autem vocavit eos ad se, et ait; Scitis quia principes gentium dominantur eorum; et qui majores sunt, potestatem exercent in eos. Non ita erit inter vos; sed quicunque voluerit inter vos major fieri, sit vester minister: et qui voluerit inter vos primus esse, erit vester servus. Sicut Filius Hominis non venit ministrari, sed ministrare, et dare animam suam in redemptionem pro multis.

Offertorium.[c]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam; neque irrideant me inimici mei, etenim universi qui te expectant non confundentur.

℣.[d] Dirige me in veritate tua et doce me: quia tu es Deus salutaris meus et te sustinui tota die.[d]

Secreta.

Hostias, Domine, quas tibi offerimus propitius respice; et per hæc sacrosancta commercia vincula peccatorum nostrorum absolve. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[e]

Justus Dominus, et justitias dilexit: æquitatem vidit vultus ejus.

Postcommunio.

Prosit nobis, Domine, quæsumus, mysterii frequentata perceptio, ut a vetustatis conditione purgati; ad tuæ novitatis incrementa tendamus. Per.

Super Populum.

Oremus. Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Deus, innocentiæ restitutor et amator, dirige ad te tuorum corda servorum; ut Spiritus tui fervore concepto, et in fide inveniantur stabiles et in opere efficaces. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Feria *quinta post* Reminiscere.

Ad Missam. Officium.[f]

Deus, in adjutorium meum intende; Domine, ad adjuvandum me festina: confundantur et revereantur inimici mei qui quærunt animam meam.

Psalmus.[g]

Avertantur retrorsum et erubescant: qui volunt mihi mala.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta nobis, quæsumus, Domine, auxilium gratiæ tuæ: ut jejuniis et

[a] Ps. xxiv. (xxv. 17, 18, 1–4.)
[b] cap. xx. C. (v. 17–28.)
[c] Ps. xxiv. (xxv. 1–3, 5.)
[d] Respice in me et miserere mei, Domine; custodi animam meam et eripe me; non confundar quoniam invocavi te.—94. Grad.
[e] Ps. x. (xi. 7.)
[f] Ps. lxix. (lxx. 1, 2.)
[g] ibid. (v. 3.)

orationibus convenienter intenti, liberemur ab hostibus mentis et corporis. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[a]

In diebus illis, Locutus est Hieremias propheta, dicens; Maledictus homo, qui confidit in homine, et ponit carnem brachium suum, et a Domino recedit cor ejus. Erit enim quasi myricæ in deserto, et non videbit cum venerit bonum: sed habitabit in siccitate in deserto, in terra salsuginis et inhabitabili. Benedictus vir, qui confidit in Domino; et erit Dominus fiducia ejus. Et erit quasi lignum quod transplantatur super aquas, quod ad humorem mittit radices suas: et non timebit cum venerit æstus. Et erit folium ejus viride, et in tempore siccitatis non erit sollicitum, nec aliquando desinet facere fructum. Pravum est cor hominis et inscrutabile; quis cognoscet illud? Ego Dominus scrutans corda et probans renes: qui do unicuique juxta viam suam et juxta fructum adinventionum suarum, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[b]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris: nequando dicant gentes, Ubi est Deus eorum.

℣. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter honorem nominis tui, Domine, libera nos.

Evangelium: Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Non possum ego a meipso facere quicquam; sed sicut audio, judico: et judicium meum justum est: quia non quæro voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me. Si ego testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum non est verum. Alius est, qui testimonium perhibet de me: et scio quia verum est testimonium ejus quod perhibet de me. Vos misistis ad Johannem: et testimonium perhibuit veritati. Ego autem non ab homine testimonium accipio: sed hæc dico ut vos salvi sitis. Ille erat lucerna ardens et lucens; vos autem voluistis ad horam exultare in luce ejus. Ego autem habeo testimonium majus Johanne. Opera enim, quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea, ipsa opera quæ ego facio testimonium perhibent de me, quia Pater me misit: et qui misit me Pater, ipse testimonium [d] perhibuit [d] de me: neque vocem ejus unquam audistis, neque speciem ejus vidistis. Et verbum ejus non habetis in vobis manens: quia quem misit ille, huic vos non creditis. Scrutamini Scripturas, [e] in quibus putatis vos [e] vitam æternam habere; et illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me. Et non vultis venire ad me ut vitam æternam habeatis. Claritatem ab hominibus non accipio. Sed cognovi vos, quia dilectionem Dei non habetis in vobis. Ego veni in nomine Patris mei, et non accepistis me: si alius venerit in nomine suo, illum accipietis. Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis, et gloriam, quæ a solo Deo est, non quæritis? Nolite ergo putare, quia ego accusaturus sum vos apud Patrem: est qui accusat vos Moyses, in quo vos speratis. Si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan et mihi: de me enim ille scripsit. Si autem illius litteris non creditis: quomodo verbis meis credetis?

Offertorium.[f]

Precatus est Moyses in conspectu Domini Dei sui et dixit; precatus est Moyses in conspectu Domini Dei sui et dixit; Quare, Domine, irasceris in populo tuo? parce iræ animæ tuæ, memento Abraham, Isaac et Jacob: quibus jurasti dare terram fluentem lac et mel; et placatus factus est Dominus de malignitate quam dixit facere populo suo.

℣. Dixit Dominus ad Moysen; Invenisti gratiam in conspectu meo, et scio te præ omnibus; et festinans Moyses inclinavit se in terram et adoravit dicens; Scio quia misericors es in millibus, auferens iniquitatem et peccata.

Secreta.

Deus, cui omnium sacrificiorum

[a] cap. xvii. A. (v. 5–10.)
[b] Ps. lxxviii. (lxxix. 9, 10, 9.)
[c] cap. v. E. (v. 30–47.)

[d] perhibet—94. 98. 4L. 13. 15.
[e] quia vos putatis in ipsis.—97. 26. V.
[f] Exodi cap. xxxii. (12–14.)

varietate finita, hostiam nunc offerimus singularem : adesto votis tua inspiratione conceptis, ut in te sperantium et desideria jubeas perfici et peccata deleri. Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[a]

Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem : in me manet et ego in eo, dicit Dominus.

Postcommunio.

Gratia tua nos, Domine, quæsumus, non derelinquat : quæ et sacræ nos deditos faciat servituti, et tuam nobis opem semper acquirat largitatis,[b] et ab omnibus tueatur adversis.[b] Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Adesto, Domine, famulis tuis, et perpetuam benignitatem largire poscentibus : ut his qui te auctore et gubernatore gloriantur, et congregata restaures et restaurata conserves. Per Dominum.

Feria *sexta post* Reminiscere.

Ad Missam. Officium.[c]

Ego autem cum justitia apparebo in conspectu tuo : satiabor dum manifestabitur gloria tua.

Psalmus.[d]

Exaudi, Domine, justitiam meam : intende deprecationem meam.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut, sacro nos purificante jejunio, sinceris mentibus ad sancta ventura facias pervenire. Per Dominum.

Lectio libri Genesis.[e]

In diebus illis, Dixit Joseph fratribus suis ; Audite somnium meum quod vidi : Putabam nos ligare manipulos in agro : et quasi consurgere manipulum meum et stare, vestrosque manipulos circumstantes adorare manipulum meum. Responderunt fratres ejus : Numquid rex noster eris ? aut subjiciemur ditioni tuæ ? Hæc ergo causa somniorum atque sermonum invidiæ et odii fomitem ministravit. Aliud quoque vidit somnium, quod narrans fratribus, ait ; Vidi per somnium, quasi solem et lunam et stellas undecim adorare me. Quod cum patri suo et fratribus retulisset, increpavit eum pater suus et dixit ; Quid sibi vult hoc somnium quod vidisti ? num ego et mater tua et fratres tui adorabimus te super terram ? Invidebant ei igitur fratres sui ; pater vero rem tacitus considerabat. Cumque fratres illius in pascendis gregibus patris morarentur in Sichem, dixit ad eum Israel ; Fratres tui pascunt oves in Sichimis : veni, mittam te ad eos. Quo respondente ; Præsto sum ; ait ; Vade et vide si cuncta prospera sint erga fratres tuos et pecora : et renuntia mihi quid agatur. Missus de valle Hebron venit in Sichem. Invenitque eum vir errantem in agro, et interrogavit eum quid quæreret. At ille respondit ; Fratres meos quæro ; indica mihi ubi pascunt greges. Dixitque ei vir ; Recesserunt de loco isto : audivi autem eos dicentes : Eamus in Dothaim. Perrexit ergo Joseph post fratres suos, et invenit eos in Dothaim. Qui cum vidissent eum procul, antequam accederet ad eos, cogitaverunt illum occidere, et mutuo loquebantur ; Ecce somniator venit : venite, occidamus eum, et mittamus in cisternam veterem, dicemusque : Fera pessima devoravit eum : et tunc apparebit quid illi prosint somnia sua. Audiens autem hæc Ruben, nitebatur liberare eum de manibus eorum, et dicebat ; Non interficiamus animam ejus, nec effundamus sanguinem ; sed projicite eum in cisternam hanc, quæ est in solitudine, manusque vestras servate innoxias. Hoc autem dicebat, volens eum eripere de manibus eorum, et reddere patri suo.

[a] Johan. cap. vi. 56.
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] Ps. xvi. (xvii. 15.)
[d] ib. (v. 1.)
[e] cap. xxxvii. B. (v. 6–22.)

Gradale.[a]

Ad Dominum cum tribularer clamavi et exaudivit me.

℣. Domine, libera animam meam a labiis iniquis : et a lingua dolosa.

Tractus. Domine non secundum. *Quære supra feria sexta Quatuor temporum.*

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis et turbis Judæorum ; Homo quidam erat paterfamilias, qui plantavit vineam, et sepem circumdedit ei, et fodit in ea torcular, et ædificavit turrim, et locavit eam agricolis, et peregre profectus est. Cum autem tempus fructuum appropinquasset, misit servos suos ad agricolas, ut acciperent fructus ejus. Et agricolæ, apprehensis servis ejus, alium ceciderunt, alium occiderunt, alium vero lapidaverunt. Iterum misit alios servos plures prioribus, et fecerunt illis similiter. Novissime autem misit ad eos filium suum, dicens ; Verebuntur forte filium meum. Agricolæ autem videntes filium dixerunt intra se : Hic est heres, venite, occidamus eum, et habebimus hereditatem ejus. Et apprehensum eum ejecerunt extra vineam, et occiderunt. Cum ergo venerit dominus vineæ, quid faciet agricolis illis ? Aiunt illi ; Malos male perdet : et vineam suam locabit aliis agricolis, qui reddant ei fructum temporibus suis. Dicit illis Jesus ; Nunquam legistis in Scripturis : Lapidem, quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli ? A Domino factum est istud, et est mirabile in oculis nostris : Ideo dico vobis, quia auferetur a vobis regnum Dei, et dabitur genti facienti fructus ejus. Et qui ceciderit super lapidem istum, confringetur : super quem vero ceciderit, conteret eum. Et cum audissent principes sacerdotum et Pharisæi parabolas ejus, cognoverunt quod de ipsis diceret. Et quærentes eum tenere, timuerunt turbas : quoniam sicut prophetam eum habebant.

Offertorium.[c]

Domine, in auxilium meum respice : confundantur et revereantur qui quærunt animam meam : ut auferant eam.

℣. Avertantur retrorsum et erubescant : qui [d] cogitant [d] mihi mala.

Secreta.

Hæc in nobis sacrificia, Domine Deus, et actione permaneant et operatione firmentur. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[e]

Tu, Domine, servabis nos : et custodies nos a generatione hac in æternum.

Postcommunio.

Fac nos, Domine, quæsumus, accepto pignore salutis æternæ, sic tendere congruenter ; ut ad eam pervenire possimus. Per Dominum.

Super Populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine, populo tuo salutem mentis et corporis, ut bonis operibus inhærendo, tuæ semper virtutis mereatur protectione defendi. Per Dominum.

Sabbato *post* Reminiscere.

Ad Missam. Officium.[f]

Lex Domini irreprehensibilis convertens animas : testimonium Domini fidele, sapientiam præstans parvulis.

Psalmus.[g]

Cœli enarrant gloriam Dei : et opera manuum ejus annunciat firmamentum.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine, nostris effectum jejuniis salutarem : ut castigatio carnis assumpta, ad nostrarum vegetationem transeat animarum. Per Dominum.

Lectio libri Genesis. [h]

In diebus illis, Dixit Rebecca filio suo Jacob; Audivi patrem tuum loquen-

[a] Ps. cxix. (cxx. 1, 2.)
[b] cap. xxi. D. (v. 33–46.)
[c] Ps. xxxix. (xl. 13, 14.)
[d] volunt.—92. 98. 4L.
[e] Ps. xi. (xii. 7.)
[f] Ps. xviii. (xix. 7.)
[g] ib. (v. 1.)
[h] cap. xxvii. A. (v. 6–39.)

tem cum Esau fratre tuo, et dicentem ei: Affer mihi de venatione tua, et fac cibos ut comedam, et benedicam tibi coram Domino antequam moriar. Nunc ergo, fili mi, acquiesce consiliis meis: et pergens ad gregem, affer mihi duos hœdos optimos, ut faciam ex eis escas patri tuo, quibus libenter vescitur: quas cum intuleris et comederit, benedicat tibi priusquam moriatur. Cui ille respondit; Nosti quod Esau frater meus homo pilosus sit, et ego lenis: si attrectaverit me pater meus et senserit, timeo ne putet sibi me voluisse illudere, et inducat super me maledictionem pro benedictione. Ad quem mater; In me sit, ait, ista maledictio, fili mi: tantum audi vocem meam, et pergens, affer quæ dixi. Abiit et attulit, deditque matri. Paravit illa cibos, sicut noverat velle patrem illius; et vestibus Esau valde bonis, quas apud se habebat domi, induit eum: pelliculasque hædorum circumdedit manibus, et colli nuda protexit. Deditque pulmentum, et panes quos coxerat tradidit. Quibus illatis, dixit; Pater mi? At ille respondit; Audio; quis es tu, fili mi? Dixitque Jacob; Ego sum Esau primogenitus tuus: feci tibi sicut præcepisti mihi: surge, sede, et comede de venatione mea, ut benedicat mihi anima tua. Rursumque Isaac ad filium suum; Quomodo inquit, tam cito invenire potuisti, fili mi? Qui respondit; Voluntas Dei fuit ut cito occurreret mihi quod volebam. Dixitque Isaac; Accede huc, ut tangam te, fili mi, et probem utrum tu sis filius meus Esau, an non. Accessit ille ad patrem, et palpato eo, dixit Isaac; Vox quidem, vox Jacob est: sed manus, manus sunt Esau. Et non cognovit eum, quia pilosæ manus similitudinem majoris expresserant. Benedicens ergo illi, ait; Tu es filius meus Esau? Respondit; Ego sum. At ille; Affer mihi, inquit, cibos de venatione tua, fili mi, ut benedicat tibi anima mea. Quos cum oblatos comedisset, obtulit ei etiam et vinum: quo hausto, dixit ad eum; Accede ad me, et da mihi osculum, fili mi. Accessit, et osculatus est eum. Statimque ut sensit vestimentorum illius fragrantiam, benedicens illi, ait; Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus. Det tibi Deus de rore cœli et de pinguedine terræ abundantiam frumenti, vini et olei; et serviant tibi populi, et adorent te tribus: esto dominus fratrum tuorum, et incurventur ante te filii matris tuæ. Qui maledixerit tibi, sit ille maledictus: et qui benedixerit tibi, benedictionibus repleatur. Vix Isaac sermonem impleverat, et egresso Jacob foras, venit Esau, coctosque de venatione cibos intulit patri, dicens; Surge, pater mi, et comede de venatione filii tui, ut benedicat mihi anima tua. Dixitque illi Isaac; Quis enim es tu? Qui respondit; Ego sum filius tuus primogenitus Esau. Expavit Isaac stupore vehementi: et ultra quam credi potest, admirans, ait; Quis igitur ille est qui dudum captam venationem attulit mihi, et comedi ex omnibus priusquam tu venires? benedixique illi, et erit benedictus. Auditis Esau sermonibus patris, [a] irrugiit [a] clamore magno: et consternatus ait; Benedic etiam et mihi, pater mi. Qui ait; Venit germanus tuus fraudulenter, et accepit benedictionem tuam. At ille subjunxit; Juste vocatum est nomen ejus Jacob: supplantavit enim me en altera vice: primogenita mea ante tulit, et nunc secundo surripuit benedictionem meam. Rursumque ad patrem; Numquid non reservasti, ait, et mihi benedictionem? Respondit Isaac; Dominum tuum illum constitui, et omnes fratres suos servituti illius subjugavi: frumento et vino et oleo stabilivi eum, et tibi post hæc, fili mi, ultra quid faciam? Cui Esau; Num unam, inquit, tantum benedictionem habes, pater? mihi quoque obsecro ut benedicas. Cumque ejulatu magno fleret, motus Isaac, dixit [b] ad eum: [b]

[a] infremuit.—92. 98. 57.

[b] non habent 92. 97. 98.

In pinguedine terræ et in rore cœli desuper, erit benedictio tua.

Gradale.[a]

Bonum est confiteri Domino: et psallere nomini tuo, Altissime.

V. Ad annunciandum mane misericordiam tuam: et veritatem tuam per noctem.

Evangelium: Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Homo quidam habuit duos filios: et dixit adolescentior ex illis patri; Pater, da mihi portionem substantiæ, quæ me contingit. Et divisit illis substantiam. Et non post multos dies, congregatis omnibus, adolescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam, et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose. Et postquam omnia consummasset, facta est fames valida in regione illa, et ipse cœpit egere. Et abiit, et adhæsit uni civium regionis illius. Et misit illum in villam suam ut pasceret porcos. Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant: et nemo illi dabat. In se autem reversus, dixit; Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo! Surgam, et ibo ad patrem meum, et dicam ei; Pater, peccavi in cœlum, et coram te: jam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut unum ex mercenariis tuis. Et surgens venit ad patrem suum. Cum autem adhuc longe esset, vidit illum pater ipsius, et misericordia motus est, et accurrens cecidit super collum ejus, et osculatus est eum. Dixitque ei filius; Pater, peccavi in cœlum et coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus. Dixit autem pater ad servos suos; Cito proferte stolam primam, et induite illum, et date annulum in manum ejus et calceamenta in pedes ejus; et adducite vitulum saginatum et occidite, et manducemus, et epulemur; quia hic filius meus mortuus erat, et revixit; perierat, et inventus est. Et cœperunt epulari. Erat autem filius ejus senior in agro: et cum veniret et appropinquaret domui, audivit symphoniam et chorum: et vocavit unum de servis, et interrogavit quæ hæc essent. Isque dixit illi; Frater tuus venit, et occidit pater tuus vitulum saginatum, quia salvum illum recepit. Indignatus est autem, et nolebat introire. Pater ergo illius egressus, cœpit rogare illum. At ille respondens, dixit patri suo; Ecce tot annis servio tibi, et nunquam mandatum tuum præterivi, et nunquam dedisti mihi hœdum ut cum amicis meis epularer: sed postquam hic filius tuus, qui devoravit substantiam suam cum meretricibus, venit, occidisti illi vitulum saginatum. At ipse dixit illi; Fili, tu semper mecum es, et omnia mea tua sunt: epulari autem et gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus fuerat, et revixit: perierat, et inventus est.

Offertorium.[c]

Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte: nequando dicat inimicus meus, prævalui adversus eum.

V. Usquequo, Domine, oblivisceris me in finem: quamdiu ponam consilia in anima mea.

Secreta.

His sacrificiis, Domine, concede placatus, ut qui propriis oramus absolvi delictis,[d] non gravemur externis.[d] Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[e]

Oportet te, fili, gaudere: quia frater tuus mortuus fuerat et revixit: perierat et inventus est.

Postcommunio.

Sacramenti tui, Domine, divina libatio penetralia nostri cordis infundat: et sui nos participes potenter efficiat. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Familiam tuam, quæsumus, Domine, continua pietate custodi: ut quæ in sola spe gratiæ cœlestis innititur, cœlesti etiam protectione muniatur. Per.

[a] Ps. xci. (xcii. 1, 2.)
[b] cap xv. C. (v. 11–32.)
[c] Ps. xii. (xiii. 3, 4, 1.)
[d] pœnis non gravemur æternis—98. 26. 57.
[e] Lucæ cap. xv. 32.

Dominica *tertia Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[a]

Oculi mei semper ad Dominum, quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos : respice in me et miserere mei : quoniam unicus et pauper sum ego.

Psalmus.[b]

At te, Domine, levavi animam meam : Deus meus, in te confido, non erubescam.

Oratio.

Quæsumus, omnipotens Deus, vota humilium respice, atque ad defensionem nostram dexteram tuæ majestatis extende. Per Dominum.

Ad Ephesios.[c]

Fratres, Estote imitatores Dei, sicut filii charissimi : et ambulate in dilectione, sicut et Christus dilexit nos, et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis. Fornicatio autem et omnis immunditia aut avaritia nec nominetur in vobis, sicut decet sanctos : aut turpitudo aut stultiloquium aut scurrilitas, quæ ad rem non pertinet : sed magis gratiarum actio. Hoc autem scitote intelligentes : quod omnis fornicator, aut immundus, aut avarus, quod est idolorum servitus, non habet hereditatem in regno Christi et Dei. Nemo vos seducat inanibus verbis : propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiæ. Nolite ergo effici participes eorum. Eratis enim aliquando tenebræ : nunc autem lux in Domino. Ut filii lucis ambulate : fructus enim lucis est in omni bonitate et justitia et veritate.

Gradale.[d]

Exurge, Domine, non prævaleat homo : judicentur gentes in conspectu tuo.

V. In convertendo inimicum meum retrorsum : infirmabuntur et perient a facie tua.

Tractus.[e]

Ad te levavi oculos meos : qui habitas in cœlis.

V. Ecce sicut oculi servorum : in manibus dominorum suorum.

V. Et sicut oculi ancillæ : in manibus dominæ suæ.

V. Ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum : donec misereatur nostri.

V. Miserere nobis, Domine : miserere nobis.

Evangelium. Secundum Lucam.[f]

In illo tempore, Erat Jesus ejiciens dæmonium, et illud erat mutum. Et cum ejecisset dæmonium, locutus est mutus et admiratæ sunt turbæ. Quidam autem ex eis dixerunt ; In Beelzebub principe dæmoniorum ejicit dæmonia. Et alii tentantes, signum de cœlo quærebant ab eo. Ipse autem ut vidit cogitationes eorum, dixit eis ; Omne regnum in seipsum divisum desolabitur, et domus supra domum cadet. Si autem et Satanas in seipsum divisus est, quomodo stabit regnum ipsius ? quia dicitis, in Beelzebub ejicere me dæmonia. Si autem ego in Beelzebub ejicio dæmonia : filii vestri in quo ejiciunt ? Ideo et ipsi judices vestri erunt. Porro si in digito Dei ejicio dæmonia : profecto pervenit in vos regnum Dei. Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt ea quæ possidet. Si autem fortior illo superveniens vicerit eum, universa arma ejus auferet, in quibus confidebat, et spolia ejus distribuet. Qui non est mecum, adversum me est : et qui non colligit mecum, dispergit. Cum immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca inaquosa, quærens requiem : et non inveniens dicit ; Revertar in domum meam unde exivi. Et cum venerit, invenit eam scopis mundatam.[g] Tunc vadit, et assumit septem alios spiritus secum, nequiores se, et ingressi habitant ibi. Et fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Factum est autem, cum

[a] Ps. xxiv. (xxv. 15, 16.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. v. A. (v. 1–9.)
[d] Ps. ix. (v. 19, 3.)
[e] Ps. cxxii. (cxxiii. 1, 2, 3.)
[f] cap. xi C. (v. 14–28.)
[g] et ornatam. Et—92. 97. 98. 57.

hæc diceret, extollens vocem quædam mulier de turba dixit illi; Beatus venter, qui te portavit, et ubera, quæ suxisti. At ille dixit; Quinimo, beati, qui audiunt verbum Dei, et custodiunt illud.

Offertorium.[a]

Justitiæ Domini rectæ, lætificantes corda : et dulciora super mel et favum : nam et servus tuus custodit ea.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, devotorum munera famulorum : et tua divinis purifica servientes pietate mysteriis, quibus etiam justificas ignorantes. Per Dominum.

Præfatio Quotidiana. Communio.[b]

Passer invenit sibi domum : et turtur nidum ubi reponat pullos suos, altaria tua, Domine virtutum : Rex meus et Deus meus, beati qui habitant in domo tua : in sæculum sæculi laudabunt te.

Postcommunio.

A cunctis nos, Domine, reatibus et periculis propitiatus absolve : quos tanti mysterii tribuis esse participes. Per Dominum.

Feria *secunda post* Oculi.

Ad Missam. Officium.[c]

In Deo laudabo verbum : in Domino laudabo sermonem : in Deo speravi, non timebo quid faciat mihi homo.

Psalmus.[d]

Miserere mei, Deus, quoniam conculcavit me homo : tota die impugnans tribulavit me.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Cordibus nostris, quæsumus, Domine, gratiam tuam benignus infunde : ut sicut ab escis [e] corporalibus [e] abstinemus : ita sensus quoque nostros a noxiis retrahamus excessibus. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[f]

In diebus illis, Naaman princeps militiæ regis Syriæ, erat vir magnus apud dominum suum et honoratus : per illum enim dedit Dominus salutem Syriæ : erat autem vir fortis et dives, sed leprosus. Porro de Syria egressi fuerant latrunculi, et captivam duxerant de terra Israel puellam parvulam, quæ erat in obsequio uxoris Naaman. Quæ ait ad dominam suam ; Utinam fuisset dominus meus ad prophetam, qui est in Samaria ; profecto curasset eum a lepra, quam habet. Ingressus est itaque Naaman ad dominum suum, et nunciavit ei, dicens ; Sic et sic locuta est puella de terra Israel. Dixitque ei rex Syriæ : Vade, et mittam litteras ad regem Israel. Qui cum profectus esset, et tulisset secum decem talenta argenti, et sex millia aureos, et decem mutatoria vestimentorum, detulit litteras ad regem Israel, in hæc verba : Cum acceperis epistolam hanc, scito quod miserim ad te Naaman servum meum, ut cures eum a lepra sua. Cumque legisset rex Israel litteras, scidit vestimenta sua, et ait ; Numquid Deus ego sum, ut occidere possim et vivificare, quia iste misit ad me, ut curem hominem a lepra sua? animadvertite et videte, quot occasiones quærat adversum me. Quod cum audisset Helisæus vir Dei, scidisse videlicet regem Israel vestimenta sua, misit ad eum, dicens ; Cur scidisti vestimenta tua? veniat ad me, et sciat prophetam esse in Israel. Venit ergo Naaman cum equis et curribus, et stetit ad ostium domus Helisæi : misitque ad eum Helisæus nuncium, dicens; Vade, et lavare septies in Jordane, et recipiet sanitatem caro tua, atque mundaberis. Iratusque Naaman recedebat, dicens ; Putabam quod egrederetur ad me, et stans invocaret nomen Domini Dei sui, et tangeret manu sua locum lepræ, et curaret me. Numquid non meliores sunt Abana et Pharphar fluvii Damasci, omnibus aquis Israel, ut laver in eis et munder? Cum ergo vertisset se, et abiret indignans, accesserunt ad eum servi sui, et locuti sunt ei; Pater, et si rem grandem

[a] Ps. xviii. (xix. 8, 10, 11.)
[b] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 3, 4.)
[c] Ps. lv. (lvi. 4.)
[d] ib. (v. 1.)
[e] carnalibus.—94. 97. SRM.
[f] 4 Reg. cap. v. A. (v. 1-15.)

dixisset tibi propheta, certe facere debueras: quanto magis quia nunc dixit tibi: Lavare, et mundaberis? Descendit, et lavit in Jordane septies juxta sermonem viri Dei, et restituta est caro ejus, sicut caro pueri parvuli, et mundatus est a lepra. Reversusque ad virum Dei cum universo comitatu suo, venit, et stetit coram eo, et ait; Vere scio quod non sit Deus alius in universa terra, nisi tantum Dominus Deus Israel.

Gradale.[a]

Deus, vitam meam nuntiavi tibi: posuisti lacrymas meas in conspectu tuo. ℣. Miserere mihi, Domine, quoniam conculcavit me homo: tota die bellans tribulavit me.

Tractus. Domine, non secundum. *quære supra Feria sexta Quatuor temporum.*

Evangelium: Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Dixerunt Pharisæi ad Jesum; Quanta audivimus facta in Capharnaum, fac et hic in patria tua. Ait autem; Amen dico vobis, quia nemo propheta acceptus est in patria sua. In veritate dico vobis, multæ viduæ erant in diebus Heliæ in Israel, quando clausum est cœlum annis tribus et mensibus sex: cum facta esset fames magna in omni terra: et ad nullam illarum missus est Helias, nisi in Sareptam Sidoniæ, ad mulierem viduam. Et multi leprosi erant in Israel sub Helisæo propheta: et nemo eorum mundatus est nisi Naaman Syrus. Et repleti sunt omnes in synagoga ira, hæc audientes. Et surrexerunt, et ejecerunt illum extra civitatem, et duxerunt illum usque ad supercilium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ut præcipitarent eum. Ipse autem transiens, per medium illorum ibat.

Offertorium.[c]

Exaudi, Deus, orationem meam, et ne despexeris deprecationem meam: intende in me et exaudi me. ℣. Conturbatus sum a voce inimici et a tribulatione peccatoris: et expectabam eum qui me salvum faceret.[d]

Secreta.

Munus quod tibi, Domine, nostræ servitutis offerimus, tu salutare nobis perfice sacramentum. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[e]

Quis dabit ex Sion salutare Israel: cum averterit Dominus captivitatem plebis suæ, exultabit Jacob et lætabitur Israel.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut quæ ore contingimus, pura mente capiamus. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Subveniat nobis, quæsumus, Domine, misericordia tua, ut ab imminentibus peccatorum nostrorum periculis te mereamur protegente eripi, te liberante salvari. Per Dominum.

Feria *tertia post* Oculi.

Ad Missam. Officium.[f]

Ego clamavi quoniam exaudisti me, Deus; inclina aurem tuam et exaudi verba mea: custodi me, Domine, ut pupillam oculi: sub umbra alarum tuarum protege me.

Psalmus.[g]

Exaudi, Domine, justitiam meam: intende deprecationem meam.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Exaudi nos, omnipotens et misericors Deus; et continentiæ salutaris propitius nobis dona concede. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[h]

In diebus illis, Mulier quædam cla-

[a] Ps. lv. (lvi. 7, 8, 1.)
[b] cap. iv. D. (v. 23–30.)
[c] Ps. liv. (lv. 1, 2, 2, 3, 8.)
[d] ℣. Ego autem ad Deum clamavi; Libera animam meam et extendas manum tuam in retribuendo illis.—94. 97.
[e] Ps. xiii. (xiv. 7.)
[f] Ps xvi. (xvii. 6, 8.)
[g] ib. (v. 1.)
[h] 4 Reg. cap. iv. A. (v. 1–7.)

mabat ad Helisæum prophetam, dicens; Servus tuus vir meus mortuus est: et tu nosti quia servus tuus fuit timens Deum: et ecce creditor venit ut tollat duos filios meos ad serviendum sibi. Cui dixit Helisæus; Quid vis ut faciam tibi? Dic mihi, quid habes in domo tua? At illa respondit; Non habeo ancilla tua quicquam in domo mea, nisi parum olei, quo ungar. Cui ait; Vade, et pete mutuo ab omnibus vicinis tuis vasa vacua non pauca. Et ingredere domum tuam, et claude ostium cum intrinsecus fueris, tu et filii tui: et mitte inde in omnia vasa hæc: et cum plena fuerint, tolles. Ivit itaque mulier, et clausit ostium super se et super filios suos: illi offerebant vasa, et illa infundebat. Cumque plena fuissent vasa, dixit ad filium suum; Affer mihi adhuc vas. Et ille respondit; Non habeo. Stetitque oleum. Venit autem illa et indicavit homini Dei. Et ille, Vade, inquit, vende oleum, et redde creditori tuo: tu autem et filii tui, vivite de reliquo.

Gradale.[a]

Ab occultis meis munda me, Domine: et ab alienis parce servo tuo.

℣. Si mei non fuerint dominati: tunc immaculatus ero, et emundabor a delicto maximo.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Respiciens Jesus in discipulos suos, dixit Simoni Petro; Si peccaverit in te frater tuus, vade, et corripe eum inter te et ipsum solum: si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si autem te non audierit, adhibe tecum adhuc unum vel duos, ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum. Quod si non audierit eos, dic ecclesiæ: si autem ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Amen dico vobis: quæcumque alligaveritis super terram, erunt ligata et in cœlo; et quæcumque solveritis super terram, erunt soluta et in cœlo. Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcumque petierint, fiet illis a Patre meo, qui in cœlis est. Ubi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Tunc accedens Petrus ad eum, dixit; Domine, quoties peccabit in me frater meus, et dimittam ei? usque septies? Dixit illi Jesus; Non dico tibi usque septies, sed usque septuagesies septies.

Offertorium.[c]

Dextera Domini fecit virtutem: dextera Domini exaltavit me; non moriar sed vivam: et narrabo opera Domini.

℣. In tribulatione invocavi Dominum: et exaudivit me in latitudine; quoniam Dominus adjutor meus est.

Secreta.

Per hæc veniat, quæsumus, Domine, sacramenta nostræ redemptionis effectus; qui nos et ab humanis retrahat semper excessibus et ad salutaria cuncta perducat. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[d]

Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo? qui ingreditur sine macula; et operatur justitiam.

Postcommunio.

Sacris, Domine, mysteriis expiati, et veniam, quæsumus, consequamur et gratiam. Per Dominum.

Super Populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Tua nos, Domine, protectione defende, et ab omni semper iniquitate custodi. Per Dominum.

Feria *quarta post* Oculi.

Ad Missam. Officium.[e]

Ego autem in Domino speravi: exultabo et lætabor in tua misericordia, quia respexisti humilitatem meam.

Psalmus.[f]

In te, Domine, speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me.

[a] Ps. xviii. (xix. 12, 13.)
[b] cap. xviii. B. (v. 15–22.)
[c] Ps. cxvii. (cxviii. 16, 17, 5, 6.)
[d] Ps. xiv. (xv. 1, 2.)
[e] Ps. xxx. (xxxi. 6, 7.)
[f] ib. (v. 1.)

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta nobis, quæsumus, Domine, ut salutaribus jejuniis eruditi, a noxiis quoque vitiis abstinentes, propitiationem tuam facilius impetremus. Per Dominum.

Lectio libri Exodi.[a]

Hæc dicit Dominus Deus; Honora patrem tuum et matrem tuam, ut sis longævus super terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi. Non occides. Non mœchaberis. Non furtum facies. Non loqueris contra proximum tuum falsum testimonium. Non concupisces domum proximi tui: nec desiderabis uxorem ejus, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, nec omnia quæ illius sunt. Cunctus autem populus [b] audiebat voces et videbat [b] lampades, et sonitum buccinæ, montemque fumigantem: et perterriti ac pavore percussi steterunt procul, dicentes Moysi; Loquere tu nobis, et audiemus: non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur. Et ait Moyses ad populum; Nolite timere: ut enim probaret vos venit Deus, et ut terror illius esset in vobis, et non peccaretis. Stetitque populus de longe. Moyses autem accessit ad caliginem in qua erat Deus. Dixitque præterea Dominus ad Moysen; Hæc dices filiis Israel: Vos vidistis quod de cœlo locutus sum vobis. Non facietis deos argenteos, nec deos aureos facietis vobis. Altare de terra facietis mihi, et offeretis super eo holocausta et pacifica vestra, oves vestras et boves in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei.

Gradale.[c]

Miserere mihi, Domine: quoniam infirmus sum, sana me, Domine.

℣. Conturbata sunt omnia ossa mea: et anima mea turbata est valde.

Tractus. De necessitatibus eripe me. *ut supra.*

Evangelium: Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Accesserunt ad Jesum ab Hierosolymis scribæ et Pharisæi, dicentes; Quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum? non enim lavant manus suas cum panem manducant. Ipse autem respondens ait illis: Quare et vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Nam Deus dixit: Honora patrem et matrem: et, Qui maledixerit patri vel matri, morte moriatur. Vos autem dicitis; Quicunque dixerit patri vel matri, Munus quodcumque est ex me tibi proderit: et non honorificabit patrem suum et matrem suam: et irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram. Hypocritæ, bene prophetavit de vobis Isaias, dicens: populus hic labiis me honorat: cor autem eorum longe est a me. Sine causa autem colunt me, docentes doctrinas et mandata hominum. Et convocatis ad se turbis, dixit eis; Audite, et intelligite. Non quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominem. Tunc accedentes discipuli ejus dixerunt ei; Scis, quia Pharisæi audito hoc verbo, scandalizati sunt? At ille respondens ait; Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cœlestis, eradicabitur. Sinite illos: cæci sunt et duces cæcorum: cæcus autem si cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt. Respondens autem Petrus dixit ei; Edissere nobis parabolam istam. At ille dixit; Adhuc et vos sine intellectu estis. Non intelligitis, quia omne quod in os intrat, in ventrem vadit, et in secessum emittitur? Quæ autem procedunt de ore, de corde exeunt, et ea coinquinant hominem: de corde enim exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiæ. Hæc sunt, quæ coinquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem.

Offertorium.[e]

Domine, fac mecum secundum miseri-

[a] cap. xx. C. (v. 12–24.)

[b] videbat voces et.—97. 55P. V.

[c] Ps. vi. (ver. 2, 3.)

[d] cap. xv. A. (v. 1–20.)

[e] Ps. cviii. (cix. 21, 1.)

cordiam tuam propter nomen tuum : quia suavis est misericordia tua.
℣. Deus, laudem meam ne tacueris : quia os peccatoris et[a] os[a] dolosi super me apertum est.[b]

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, preces populi tui cum oblationibus hostiarum : et tua mysteria celebrantes, ab omnibus nos defende periculis. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[c]

Notas mihi fecisti vias vitæ : adimplebis me lætitia cum vultu tuo, Domine.

Postcommunio.

Sanctificet nos, quæsumus, Domine, qua pasti sumus mensa cœlestis; et a cunctis erroribus expiatos, supernis promissionibus reddat acceptos. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui protectionis tuæ gratiam quærimus, liberati a malis omnibus secura tibi mente serviamus. Per.

Feria *quinta post* Oculi.

Ad Missam. Officium.

Salus populi ego sum, dicit Dominus : de quacunque tribulatione clamaverint ad me, exaudiam eos, et ero illorum Dominus in perpetuum.

Psalmus.[d]

Attendite, popule meus, legem meam : inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut jejuniorum nobis sancta devotio et purificationem tribuat et majestati tuæ nos reddat acceptos. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[e]

In diebus illis, Factus est sermo Domini ad me, dicens; Sta in porta domus Domini, et prædica ibi verbum istud, et dic : Audite verbum Domini, omnis Juda, qui ingredimini per portas has, ut adoretis Dominum. Hæc dicit Dominus exercituum Deus Israel : Bonas facite vias vestras et studia vestra : et habitabo vobiscum in loco isto. Nolite confidere in verbis mendacii, dicentes : Templum Domini, templum Domini, templum Domini est. Quoniam si benedixeritis vias vestras et studia vestra : si feceritis judicium inter virum et proximum ejus; advenæ et pupillo et viduæ non feceritis calumniam, nec sanguinem innocentem effuderitis in loco hoc, et post deos alienos non ambulaveritis in malum vobismetipsis : habitabo vobiscum in loco isto : in terra, quam dedi patribus vestris, a sæculo et usque in sæculum, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[f]

Oculi omnium in te sperant, Domine : et tu das illis escam in tempore opportuno.
℣. Aperis tu manum tuam : et imples omne animal benedictione.

Evangelium : Secundum Johannem.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, quem Filius Hominis dabit vobis. Hunc enim Pater signavit Deus. Dixerunt ergo ad eum; Quid faciemus ut operemur opera Dei? Respondit Jesus et dixit eis; Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem misit ille. Dixerunt ergo ei; Quid ergo tu facis signum, ut videamus et credamus tibi? quid operaris? Patres nostri manducaverunt manna in deserto, sicut scriptum est : Panem de cœlo dedit eis manducare. Dixit ergo eis Jesus; Amen, amen, dico vobis : Non Moyses

[a] non habent 92. 94. 97. 98. 13. Grad.
[b] ℣. Impulsus versatus sum ut caderem, et Dominus suscepit me, et factus est mihi in salutem.—94. 97.
[c] Ps. xv. (xvi. 11.)
[d] Ps. lxxvii. (lxxviii. 1.)
[e] cap. vii. A. v. 1–7)
[f] Ps. cxliv. (cxlv. 15, 16.)
[g] cap. vi. D. (v. 27–35)

dedit vobis panem de cœlo, sed Pater meus dat vobis panem de cœlo verum. Panis enim Dei est, qui descendit de cœlo, et dat vitam mundo. Dixerunt ergo ad eum; Domine, semper da nobis hunc panem. Dixit autem eis Jesus; Ego sum panis vitæ: qui venit ad me, non esuriet: et qui credit in me, non sitiet unquam.

Offertorium.[a]

Si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me, Domine: et super iram inimicorum meorum extendes manum tuam, et salvum me fecit dextera tua. ℣. In quacunque die invocavero te, exaudi me, Domine: multiplicabis in anima mea virtutem tuam.

Secreta.

Fac nos, Domine, quæsumus, ad sancta mysteria purificatis mentibus accedere: ut tibi semper competens deferamus obsequium. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Tu mandasti mandata tua custodiri nimis: utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas.

Postcommunio.

Sacramenti tui, Domine, veneranda perceptio, et mystico nos mundet effectu et perpetua virtute defendat. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Subjectum tibi populum, quæsumus, Domine, propitiatio cœlestis amplificet, et tuis semper faciat [c] servire [c] mandatis. Per Dominum.

Feria *sexta post* Oculi.

Ad Missam. Officium.[d]

Fac mecum, Domine, signum in bonum: ut videant qui me oderunt et confundantur: quoniam tu, Domine, adjuvisti me: et consolatus es me.

Psalmus.[e]

Inclina, Domine, aurem tuam et exaudi me quoniam inops et pauper sum ego.

Oratio.

Jejunia nostra, quæsumus, Domine, benigno favore prosequere; ut sicut ab alimentis abstinemus in corpore, ita a vitiis jejunemus in mente. Per Dominum nostrum.

Lectio libri Numeri.

In diebus illis, Convenerunt filii Israel adversum Moysen et Aaron: et versi in seditionem, dixerunt; Date nobis aquam ut bibamus. [f] Ingressique Moyses et Aaron, dimissa multitudine ante tabernaculum fœderis, corruerunt proni in terram clamaveruntque ad Dominum atque dixerunt; Domine Deus, exaudi clamorem populi hujus et aperi eis thesaurum tuum, fontem aquæ vivæ, ut satiati, cesset murmuratio eorum. Et apparuit gloria Domini super eos. Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens; Tolle virgam, et congrega populum, tu et Aaron frater tuus, et loquimini ad petram coram eis, et illa dabit aquas. Cumque eduxeris aquam de petra, bibet omnis multitudo et jumenta ejus. Tulit igitur Moyses virgam, quæ erat in conspectu Domini, sicut præceperat ei, congregata omni multitudine ante petram, dixitque eis; Audite, rebelles et increduli: Num de petra hac vobis aquam poterimus ejicere? Cumque elevasset Moyses manum, percutiens virga bis silicem, egressæ sunt aquæ largissimæ, ita ut populus biberet et jumenta. Dixitque Dominus ad Moysen et Aaron; Quia non credidistis mihi, ut sanctificaretis me coram filiis Israel, non introducetis hos populos in terram, quam dabo eis. Hæc est aqua contradictionis, ubi jurgati sunt filii Israel contra Dominum, et sanctificatus est in eis.

Gradale.[g]

In Deo speravit cor meum et adjutus sum: et refloruit caro mea, et ex voluntate mea confitebor illi.

[a] Ps. cxxxvii. (cxxxviii. 7, 3.)
[b] Ps. cxviii. (cxix. 4, 5.)
[c] inhærere.—94. 97.
[d] Ps lxxxv. (lxxxvi. 17.)
[e] ib. (v. 1.)
[f] cap. xx. A. (v. 6–13.)
[g] Ps. xxvii. (xxviii. 7, 1)

V. Ad te, Domine, clamabo : Deus meus, ne sileas, ne discedas a me.

Tractus.[a]

Domine, non secundum peccata nostra quæ fecimus nos : neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

V. Domine, ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum : cito anticipent nos misericordiæ tuæ : quia pauperes facti sumus nimis.

Hic non fiat genuflexio cum dicitur V.

Adjuva nos, Deus salutaris noster : et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos ; et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.[b]

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Venit Jesus in civitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar : juxta prædium, quod dedit Jacob Joseph filio suo. Erat autem ibi fons Jacob. Jesus ergo fatigatus ex itinere, sedebat sic super fontem. Hora autem erat quasi sexta. Venit mulier de Samaria haurire aquam. Dixit ei Jesus; Da mihi bibere. (Discipuli enim ejus abierant in civitatem ut cibos emerent.) Dixit ergo ei mulier illa Samaritana ; Quomodo tu, Judæus cum sis, bibere a me poscis, quæ sum mulier Samaritana ? non enim co-utuntur Judæi Samaritanis. Respondit Jesus, et dixit ei ; Si scires donum Dei, et quis est qui dicit tibi : Da mihi bibere : tu forsitan petisses ab eo, et dedisset tibi aquam vivam. Dixit ei mulier ; Domine, neque in quo haurias habes, et puteus altus est : unde ergo habes aquam vivam ? Numquid tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, et ipse ex eo bibit et filii ejus et pecora ejus ? Respondit Jesus et dixit ei ; Omnis, qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum : qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum : sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Dixit ad eum mulier ; Domine, da mihi hanc aquam ut non sitiam neque veniam huc haurire. Dixit ei Jesus; Vade, voca virum tuum, et veni huc. Respondit ei mulier, et dixit ; Non habeo virum. Dixit ei Jesus ; Bene dixisti, quia non habeo virum : quinque enim viros habuisti, et [d]nunc,[d] quem habes, non est tuus vir: hoc vere dixisti. Dixit ei mulier ; Domine, video quia propheta es tu. Patres nostri in monte hoc adoraverunt, et vos dicitis quia Hierosolymis est locus, ubi adorare oportet. Dixit ei Jesus ; Mulier, crede mihi, quia veniet hora, quando neque in monte hoc neque in Hierosolymis adorabitis Patrem. Vos adoratis quod nescitis : nos adoramus quod scimus, quia salus ex Judæis est. Sed venit hora, et nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate. Nam et Pater tales quærit, qui adorent eum. Spiritus est Deus : et eos, qui adorant eum, in spiritu et veritate oportet adorare. Dixit ei mulier ; Scio quia Messias venit, qui dicitur Christus : cum ergo venerit, ille nobis annunciabit omnia. Dixit ei Jesus ; Ego sum, qui loquor tecum. Et continuo venerunt discipuli ejus : et mirabantur quia cum muliere loquebatur. Nemo tamen dixit ei ; Quid quæris, aut quid loqueris cum ea. Reliquit ergo hydriam suam mulier, et abiit in civitatem, et dixit illis hominibus : Venite, et videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcumque feci : numquid ipse est Christus ? Exierunt ergo de civitate, et veniebant ad eum. Interea rogabant eum discipuli, dicentes; Rabbi, manduca. Ille autem dixit eis ; Ego cibum habeo manducare, quem vos nescitis. Dicebant ergo discipuli ad invicem ; Numquid aliquis attulit ei manducare ? Dixit eis Jesus ; Meus cibus est ut faciam voluntatem ejus, qui misit me, ut perficiam opus ejus. Nonne vos dicitis, quod adhuc quatuor menses sunt, et messis venit ? Ecce dico vobis : Levate oculos vestros, et videte regiones, quia albæ sunt jam ad messem. Et qui metit, mercedem

[a] Ps. cii. (ciii. 10.)
[b] Ps. lxxxviii. (lxxix. 8, 9.)
[c] cap. iv. A. (v. 5–42.)
[d] hunc.—92. 98. 4L.

accipit, et congregat fructum in vitam æternam: ut, et qui seminat, simul gaudeat, et qui metit. In hoc enim est verbum verum: quia alius est qui seminat, et alius est qui metit. Ego misi vos metere quod vos non laborastis: alii laboraverunt, et vos in labores eorum introistis. Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum, propter verbum mulieris testimonium perhibentis; Quia dixit mihi omnia quæcumque feci. Cum venissent ergo ad illum Samaritani, rogaverunt eum ut ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderunt in eum propter sermonem ejus; et mulieri dicebant; Quia jam non propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audivimus, et scimus, quia hic est vere salvator mundi.

Offertorium.[a]

Intende voci orationis meæ, rex meus et Deus meus: quoniam ad te orabo, Domine.

V. Verba mea auribus percipe, Domine: intellige clamorem meum, et exaudi me.

Secreta.

Respice, Domine, propitius ad munera quæ sacramus: ut et tibi grata sint, et nobis salutaria semper existant. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Qui biberit aquam quam ego do, dicit Dominus Samaritanæ: fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam.

Postcommunio.

Hujus nos, Domine, perceptio sacramenti mundet a crimine et ad cœlestia regna perducat. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui in tua protectione confidimus, cuncta nobis adversantia te adjuvante vincamus. Per Dominum.

Sabbato *post* Oculi.

Ad Missam. Officium.[c]

Verba mea auribus percipe, Domine: intellige clamorem meum; intende voci orationis meæ.

Psalmus.[d]

Rex meus et Deus meus.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus: ut qui se affligendo carnem ab alimentis abstinent, sectando justitiam a culpa jejunent. Per Dominum.

Lectio Danielis Prophetæ.[e]

In diebus illis, Erat vir in Babylone, et nomen ejus Joachim. Et accepit uxorem nomine Susannam, filiam Helchiæ, pulchram nimis et timentem Deum. Parentes autem illius, cum essent justi, erudierunt filiam suam secundum legem Moysi. Erat autem Joachim dives valde et erat ei pomerium vicinum domui suæ. Et ad ipsum confluebant Judæi, eo quod esset honorabilior omnium. Et constituti sunt duo senes judices in anno illo, de quibus locutus est Dominus, quia egressa est iniquitas de Babylone a senioribus judicibus qui videbantur regere populum. Isti frequentabant domum Joachim: et veniebant ad eos omnes qui habebant judicia. Cum autem populus revertisset post meridiem, ingrediebatur Susanna, et deambulabat in pomerio viri sui. Et videbant eam senes quotidie ingredientem et deambulantem; et exarserunt in concupiscentiam ejus. Et averterunt sensum suum, et declinaverunt oculos suos ut non viderent cœlum, neque recordarentur judiciorum justorum. Factum est autem cum observarent diem aptum quando eam possent invenire solam: ingressa est[f] aliquando sicut heri et nudiustertius cum duabus solis puellis, voluitque lavari in pomerio. Æstus quippe erat. Et non erat ibi quisquam præter duos

[a] Ps. v. (v. 2, 1.)
[b] Johan. cap. iv. (v. 14).
[c] Ps. v. (v. 1, 2.)
[d] ib. (v. 2.)
[e] cap. xiii. A. (Hist. Susannæ v. 1-9, 15-17, 19-30, 34-62.)
[f] hæc.—92. 97. 98.

senes absconditos, contemplantes eam. Dixit ergo puellis; Afferte mihi oleum et smigmata, et ostia pomerii claudite ut laver. Cum autem egressæ essent puellæ, surrexerunt duo senes, et accurrerunt ad eam, et dixerunt; Ecce ostia pomerii clausa sunt, et nemo nos videt, et in concupiscentia tui sumus. Quamobrem assentire nobis, et commiscere nobiscum. Quod si nolueris, dicemus testimonium contra te, quod fuerit tecum juvenis, et ob hanc causam emiseris puellas a te. Ingemuit Susanna et ait; Angustiæ mihi sunt undique; si enim hoc egero, mors mihi est; si autem non egero, non effugiam manus vestras. Sed melius mihi est absque opere incidere in manus vestras, quam peccare in conspectu Domini. Et exclamavit voce magna Susanna; exclamaverunt autem et senes adversus eam, et cucurrit unus et aperuit ostia pomerii. Cum autem audissent clamorem in pomerio famuli domus, irruerunt per posticum ut viderent, quidnam esset. Postquam autem senes locuti sunt, erubuerunt servi vehementer, quia nunquam dictus fuerat sermo hujusmodi de Susanna. Et facta est dies crastina; cumque venisset populus ad virum ejus Joachim, venerunt et duo presbyteri pleni iniqua cogitatione adversus Susannam, ut interficerent eam. Et dixerunt coram populo; Mittite ad Susannam filiam Helchiæ uxorem Joachim. Et statim miserunt. Et venit cum parentibus et filiis et universis cognatis suis. Flebant igitur sui et omnes qui eam noverant. Consurgentes autem duo presbyteri in medio populi, posuerunt manus suas super caput ejus. Quæ flens suspexit ad cœlum. Erat autem cor ejus fiduciam habens in Domino. Et dixerunt presbyteri; Cum deambularemus in pomerio soli, ingressa est hæc cum duabus puellis, et clausit ostia pomerii et dimisit a se puellas. Venitque ad eam adolescens qui erat absconditus, et concubuit cum ea. Porro nos, cum essemus in angulo pomerii, videntes iniquitatem, cucurrimus ad eos et vidimus eos pariter commisceri. Et illum quidem nequivimus comprehendere, quia fortior nobis erat; et aperto ostio exilivit. Hanc autem cum apprehendissemus, interrogavimus quisnam esset adolescens, et noluit indicare nobis. Hujus rei testes sumus. Credidit eis multitudo quasi [a] senibus [a] et judicibus populi: et condemnaverunt eam ad mortem. Exclamavit autem voce magna Susanna, et dixit; Deus æterne, qui absconditorum es cognitor, qui nosti omnia antequam fiant; tu scis quoniam falsum contra me tulerunt testimonium. Et ecce morior, cum nihil horum fecerim quæ isti malitiose composuerunt adversum me. Exaudivit autem Dominus vocem ejus. Cumque duceretur ad mortem, suscitavit Deus spiritum pueri junioris [b] cui [b] nomen Daniel; et exclamavit voce magna; Mundus ego sum a sanguine hujus. Et conversus omnis populus ad eum, dixit; Quis est iste sermo quem tu locutus es? Qui cum staret in medio eorum, dixit; Sic fatui, filii Israel, non judicantes, neque quod verum est cognoscentes, condemnastis filiam Israel? Revertimini ad judicium, quia falsum testimonium locuti sunt adversus eam. Reversus est ergo populus cum festinatione, et dixit ad eos Daniel; Separate illos ab invicem procul, et dijudicabo eos. Cum ergo divisi essent alter ab altero, vocavit unum de eis et dixit ad eum; Inveterate dierum malorum, nunc venerunt peccata tua quæ operabaris prius; judicans judicia injusta, innocentes opprimens et dimittens noxios, dicente Domino: Innocentem et justum non interficies. Nunc ergo si vidisti eam, dic sub qua arbore videris eos colloquentes sibi. Qui ait; Sub cino. Dixit autem Daniel; Recte mentitus es in caput tuum. Ecce enim angelus Domini, accepta sententia ab eo, scindet te medium. Et amoto eo, jussit venire alium, et dixit ei; Semen Chanaan et non Juda, species decepit te et concupiscentia subvertit cor tuum. Sic

[a] senioribus.—4L. 13. 57.

[b] cujus.—98. V.

faciebatis filiabus Israel et illæ timentes loquebantur vobis. Sed non filia Juda sustinuit iniquitatem vestram. Nunc ergo dic mihi; sub qua arbore comprehenderis eos loquentes sibi? Qui ait; Sub prino. Dixit autem ei Daniel; Recte mentitus es et tu in caput tuum. Manet enim angelus Domini gladium habens, ut secet te medium, et interficiat vos. Exclamavit itaque omnis cœtus voce magna, et benedixerunt Deum qui salvat sperantes in se. Et consurrexerunt adversus duos presbyteros. Convicerat enim eos Daniel ex ore suo falsum dixisse testimonium. Feceruntque eis sicuti male egerant adversus proximum, et interfecerunt eos. Et salvatus est sanguis innoxius in die illa.

Gradale.[a]

Si ambulem in medio umbræ mortis: non timebo mala, quoniam tu mecum es, Domine.

℣. Virga tua et baculus tuus: ipsa me consolata sunt.

Evangelium: Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Perrexit Jesus in montem Oliveti: et diluculo iterum venit in templum, et omnis populus venit ad eum, et sedens docebat eos. Adducunt autem Scribæ et Pharisæi mulierem in adulterio deprehensam: et statuerunt eam in medio, et dixerunt ei; Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autem Moyses mandavit nobis hujusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hoc autem dicebant tentantes eum, ut possent accusare eum. Jesus autem inclinans se deorsum, digito scribebat in terra. Cum autem perseverarent interrogantes eum, erexit se et dixit eis; Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat. Et iterum se inclinans, scribebat in terra. Audientes autem hæc, unus post unum exibant, incipientes a senioribus: et remansit solus Jesus, et mulier in medio stans. Erigens autem se Jesus, dixit ei; Mulier, ubi sunt qui te accusabant? nemo te condemnavit? Quæ dixit; Nemo, Domine. Dixit autem ei Jesus; Nec ego te condemnabo: Vade, et jam amplius noli peccare.

Offertorium.[c]

Gressus meos dirige, Domine, secundum eloquium tuum: ut non dominetur mei omnis injustitia, Domine.

℣. Declaratio sermonum tuorum illuminat[d]: et intellectum dat parvulis.

Secreta.

Efficiatur hæc hostia, quæsumus, Domine, solemnibus grata jejuniis; et ut tibi fiat acceptior, purificatis mentibus immoletur. Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[e]

Nemo te condemnavit, mulier? Nemo, Domine. Nec ego te condemnabo: jam amplius noli peccare.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut inter ejus membra numeremur, cujus corpori communicavimus et sanguini, Jesu Christi Filii tui Domini nostri. Qui tecum.

Super Populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Prætende, Domine, fidelibus tuis dexteram cœlestis auxilii, ut te toto corde perquirant, et quæ digne postulant, consequi mereantur. Per Dominum.

Dominica *media Quadragesimæ.*

Ad Missam. Officium.[f]

Lætare Hierusalem, et conventum facite omnes qui diligitis Dominum: gaudete cum lætitia qui in tristitia

[a] Ps. xxii. (xxiii. 4.)
[b] cap. viii. A (v. 1-11.)
[c] Ps. cxviii. (cxix. 133, 130)
[d] me.—92. 98. 4L. 13. Grad.
[e] Johan. cap. viii. (v. 10, 11.)
[f] Esa. lxvi. (v. 10, 11.)

fuistis: ut exultetis et satiemini ab uberibus consolationis vestræ.

Psalmus.[a]

Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus.

Oratio.

Concede quæsumus, omnipotens Deus, ut qui ex merito nostræ actionis affligimur, tuæ gratiæ consolatione respiremus. Per Dominum.

Ad Galatas.[b]

Fratres, Scriptum est quoniam Abraham duos filios habuit: unum de ancilla et unum de libera. Sed qui de ancilla, secundum carnem natus est: qui autem de libera, per repromissionem. Quæ sunt per allegoriam dicta. Hæc enim sunt duo testamenta. Unum quidem in monte Sina, in servitutem generans: quæ est Agar: Sina enim mons est in Arabia, qui conjunctus est ei quæ nunc est Hierusalem, et servit cum filiis suis. Illa autem, quæ sursum est Hierusalem, libera est, quæ est mater nostra. Scriptum est enim; Lætare, sterilis, quæ non paris: erumpe et clama, quæ non parturis: quia multi filii desertæ, magis quam ejus, quæ habet virum. Nos autem, fratres, secundum Isaac promissionis filii sumus. Sed quomodo tunc [c]is,[c] qui secundum carnem natus fuerat, persequebatur eum, qui secundum spiritum: ita et nunc. Sed quid dicit Scriptura? Ejice ancillam, et filium ejus: non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ. Itaque, fratres, non sumus ancillæ filii, sed liberæ: qua libertate Christus nos liberavit.

Gradale.[d]

Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi: In domum Domini ibimus.

℣. Fiat pax in virtute tua: et abundantia in turribus tuis.

Tractus.[e]

Qui confidunt in Domino sicut mons Sion: non commovebitur in æternum qui habitat in Hierusalem.

℣. Montes in circuitu ejus: et Dominus in circuitu populi sui: ex hoc nunc et usque in sæculum.

Secundum Johannem.[f]

In illo tempore, Abiit Jesus trans mare Galilææ, quod est Tiberiadis: et sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa, quæ faciebat super his, qui infirmabantur. Subiit ergo in montem Jesus: et ibi sedebat cum discipulis suis. Erat autem proximum Pascha, dies festus Judæorum. Cum sublevasset ergo oculos Jesus, et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dixit ad Philippum; Unde ememus panes, ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum: ipse enim sciebat quid esset facturus. Respondit ei Philippus; Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. Dixit ei unus ex discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri: Est puer unus hic, qui habet quinque panes hordeaceos, et duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos? Dixit ergo Jesus; Facite homines discumbere. Erat [g]autem[g] fœnum multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia. Accepit ergo Jesus panes; et cum gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter et ex piscibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis; Colligite quæ superaverunt fragmenta, ne pereant. Collegerunt ergo, et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis quæ superfuerunt his qui manducaverant. Illi ergo homines cum vidissent quod [h]Jesus[h] fecerat signum dicebant: Quia hic est vere propheta, qui venturus est in mundum.

Offertorium.[i]

Laudate Dominum quia benignus est: psallite nomini ejus quoniam [j]suavis[j] est, omnia quæcunque voluit fecit in cœlo et in terra.

a Ps. cxxi. (cxxii. 1.)
b cap. iv. C. (v. 22–31.) et v. 1.
c non habent 92. 97. 98. 15. V.
d Ps. cxxi. (cxxii. 1, 7.)
e Ps. cxxiv. (cxxv. 1, 2.)

f cap. vi. A. (v. 1–14.)
g enim.—92. 97. 98.
h non habent 92. 97. 98. 4L. V.
i Ps. cxxxiv. (cxxxv. 3, 6.)
j sic 26. &c. suave.—55P. 57.

Secreta.

Annue nobis, quæsumus, Domine, ut et divinis semper solemnitatibus occupemur, et mysteriis sacris mente pariter congruamus et corpore. Per.

Præfatio quotidiana. Communio.[a]

Hierusalem, quæ ædificatur ut civitas: cujus participatio ejus in idipsum; illuc enim ascenderunt tribus, tribus Domini: ad confitendum nomini tuo, Domine.

Postcommunio.

Da nobis, quæsumus, misericors Deus: ut sancta tua quibus incessanter explemur, sinceris tractemus obsequiis et fideli semper mente sumamus. Per Dominum.

Feria *secunda post* Lætare.

Ad Missam. Officium.[b]

Deus, in nomine tuo salvum me fac: et in virtute tua judica me; Deus, exaudi orationem meam.

Psalmus.[c]

Quoniam alieni insurrexerunt adversum me: et fortes quæsierunt animam meam.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut observationes sacras annua devotione recolentes, et corpore tibi placeamus et mente. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[d]

In diebus illis, Venerunt duæ mulieres meretrices ad regem Salomonem, steteruntque coram eo: quarum una ait; Obsecro, mi domine: ego et mulier hæc habitabamus in domo una, et peperi apud eam in cubiculo. Tertia vero die postquam ego peperi, peperit et hæc: et eramus simul, nullusque alius in domo nobiscum, exceptis nobis duabus. Mortuus est autem filius mulieris hujus nocte: dormiens quippe oppressit eum. Et consurgens intempestæ noctis silentio, tulit filium meum de latere meo, ancillæ tuæ dormientis, et collocavit in sinu suo: suum autem filium, qui erat mortuus, posuit in sinu meo. Cumque surrexissem mane ut darem lac filio meo, apparuit mortuus: quem diligentius intuens clara luce, deprehendi non esse meum, quem genueram. Responditque altera mulier; Non est ita [e] ut dicis,[e] sed filius tuus mortuus est, meus autem vivit. E contrario illa dicebat; Mentiris: filius quippe meus vivit, et filius tuus mortuus est. Atque in hunc modum contendebant coram rege. Tunc rex ait; Hæc dicit, filius meus vivit, et filius tuus mortuus est: et ista respondit, Non, sed filius tuus mortuus est, meus autem vivit. Dixit ergo rex; Afferte mihi gladium. Cumque attulissent gladium coram rege, ait; Dividite, [f]inquit,[f] infantem vivum in duas partes, et date dimidiam partem uni, et dimidiam partem alteri. Dixit autem mulier, cujus filius erat vivus ad regem: (commota sunt quippe viscera ejus super filio suo): Obsecro, domine, date illi infantem vivum, et nolite interficere eum. E contrario illa dicebat; Nec mihi, nec tibi sit, sed dividatur. Respondit rex, et ait; Date huic infantem vivum, et non occidatur; hæc est enim mater ejus. Audivit itaque omnis Israel judicium quod judicasset rex, et timuerunt regem, videntes sapientiam Dei esse in eo ad faciendum judicium.

Gradale.[g]

Esto mihi in Deum protectorem: et in locum refugii: ut salvum me facias.

V. Deus, in te speravi; Domine, non confundar in æternum.

Tractus. Domine, non secundum. *ut feria secunda post* Oculi.

Secundum Johannem.[h]

In illo tempore, Prope erat Pascha Judæorum, et ascendit Jesus Hierosolymam: et invenit in templo vendentes oves, et boves, et columbas, et nummularios sedentes. Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes

[a] Ps. cxxi. (cxxii. 3, 4.)
[b] Ps. liii. (liv. 1, 2.)
[c] ib. (v. 3.)
[d] 3 Reg. cap. iii. C. (v. 16–28)
[e] non habent 92. 98. 4L.
[f] non habent 92. 98. 4L. 13. 57.
[g] Ps. xxx. (xxxi. 2, 1.)
[h] cap. ii. C. (v. 13–25.)

ejecit de templo, oves quoque, et boves, et nummulariorum effudit æs, et mensas subvertit; et his, qui columbas vendebant, dixit; Auferte ista hinc, et nolite facere domum Patris mei domum negotiationis. Recordati vero sunt discipuli ejus quia scriptum est; Zelus domus tuæ comedit me. Responderunt ergo Judæi, et dixerunt ei; Quod signum ostendis nobis quia hæc facis? Respondit Jesus et dixit eis; Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergo Judæi; Quadraginta et sex annis ædificatum est templum hoc, et tu in tribus diebus excitabis illud? Ille autem dicebat de templo corporis sui. Cum ergo resurrexisset a mortuis, recordati sunt discipuli ejus, quia hoc dicebat, et crediderunt scripturæ et sermoni quem dixit Jesus. Cum autem esset Hierosolymis in Pascha in die festo, multi crediderunt in nomine ejus, videntes signa ejus, quæ faciebat. Ipse autem Jesus non credebat semetipsum eis, eo quod ipse nosset omnes, et quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine: ipse enim sciebat quid esset in homine.

Offertorium.[a]

Jubilate Deo, omnis terra: servite Domino in lætitia; intrate in conspectu ejus in exultatione, quia Dominus ipse est Deus.

V. Ipse fecit nos et non ipsi nos: nos autem populus ejus et oves pascuæ ejus.

Secreta.

Tuis, Domine, quæsumus, operare mysteriis; ut hæc tibi munera dignis mentibus offeramus. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Ab occultis meis munda me, Domine: et ab alienis parce servo tuo.

Postcommunio.

Quos divinis, Domine, reficis sacramentis, tuis, quæsumus, sustenta præsidiis: et quos beneficiis temporalibus refoves, pasce perpetuis. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Deprecationem nostram, quæsumus, Domine, benignus exaudi: et quibus supplicandi præstas affectum, tribue defensionis auxilium. Per Dominum.

Feria *tertia post* Lætare.

Ad Missam. Officium.[c]

Exaudi, Deus, orationem meam, et ne despexeris deprecationem meam: intende in me et exaudi me.

Psalmus.[d]

Contristatus sum in exercitatione mea: et conturbatus sum a voce inimici.[e]

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Sacræ nobis, quæsumus, Domine, observationis jejunia et piæ conversationis augmentum et tuæ propitiationis continuum præstent auxilium. Per Dominum.

Lectio libri Exodi.[f]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Moysen, dicens; Descende de monte, quia peccavit populus tuus quem eduxisti de terra Ægypti Recesserunt cito de via quam ostendisti eis, feceruntque sibi vitulum conflatilem, et adoraverunt, atque immolantes ei hostias, dixerunt: Isti sunt dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti. Rursumque ait Dominus ad Moysen; Cerno quod populus iste duræ cervicis sit: dimitte me, ut irascatur furor meus contra eos, et deleam eos, faciamque te in gentem magnam. Moyses autem orabat Dominum Deum suum, dicens; Cur, Domine, irascitur furor tuus contra populum tuum, quem eduxisti de terra Ægypti, in fortitudine magna et in manu robusta? Ne quæso dicant Ægyptii: Callide eduxit eos, ut interficeret in montibus, et deleret [g] eos [g]

[a] Ps. xcix. (c. 1–3.)
[b] Ps. xviii. (xix. 12, 13.)
[c] Ps. liv. (lv. 1, 2.)
[d] ib. (v. 2, 3.)
[e] non dicatur ulterius —94. 97. 98.
[f] cap. xxxii. B. (v. 7–14.)
[g] non habent 92. 97. 98. V.

de terra: quiescat ira tua, et esto placabilis super nequitia populi tui. Recordare Abraham, Isaac et Israel, servorum tuorum, quibus jurasti per temetipsum, dicens; Multiplicabo semen vestrum sicut stellas cœli: et universam terram hanc de qua locutus sum, dabo semini vestro, et possidebitis eam semper. Placatusque est Dominus ne faceret malum quod locutus fuerat adversus populum suum. Et misertus est populo suo Dominus Deus noster.

Gradale.[a]

Exurge, Domine, fer opem nobis: et libera nos propter nomen tuum.

℣. Deus, auribus nostris audivimus: patres nostri annunciaverunt nobis, opus quod operatus es in diebus eorum: et in diebus antiquis.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Jam die festo mediante, ascendit Jesus in templum, et docebat. Et mirabantur Judæi, dicentes; Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit? Respondit eis Jesus, et dixit; Mea doctrina non est mea, sed ejus, qui misit me. Si quis voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet de doctrina, utrum ex Deo sit an ego a meipso loquar. Qui a semetipso loquitur, gloriam propriam quærit: qui autem quærit gloriam ejus, qui misit illum, hic verax est, et injustitia in illo non est. Nonne Moyses dedit vobis legem: et nemo ex vobis facit legem? Quid me quæritis interficere? Respondit ei turba, et dixit; Dæmonium habes: quis te quærit interficere? Respondit Jesus, et dixit eis; Unum opus feci, et omnes miramini. Propterea Moyses dedit vobis circumcisionem: (non quia ex Moyse est, sed ex patribus): et in sabbato circumciditis hominem. Si circumcisionem accipit homo in sabbato, ut non solvatur lex Moysi, mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato? Nolite judicare secundum faciem, sed justum judicium judicate. Dicebant autem quidam ex Hierosolymis; Nonne hic est, quem quærunt Judæi interficere? Ecce palam loquitur et nihil ei dicunt. Numquid vere cognoverunt principes, quia hic est Christus? Sed hunc scimus unde sit: Christus autem cum venerit, nemo scit unde sit. Clamabat ergo docens in templo Jesus, et dicens; Et me scitis, et unde sim scitis: et a meipso non veni, sed est verus, qui misit me, quem vos nescitis. Ego autem scio eum: et si dixero, quia nescio eum, ero similis vobis mendax. Sed scio eum, quia ab ipso sum, et ipse me misit. Quærebant ergo eum apprehendere: et nemo misit in illum manus, quia nondum venerat hora ejus. [c] De turba autem multi crediderunt in eum. [c]

Offertorium.[d]

Expectans expectavi Dominum, et respexit me: et exaudivit deprecationem meam, et immisit in os meum canticum novum: hymnum Deo nostro.

℣. Statuit supra petram pedes meos: et direxit gressos meos.

Secreta.

Fidelium tuorum, Domine, quæsumus, hostias propitius intuere; ut quod oblatum est per obsequium et devotorum vota famulorum, tua potius propitiatione firmetur. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[e]

Lætabimur in salutari tuo: et in nomine Domini Dei nostri magnificabimur.

Postcommunio.

Prosit nobis, quæsumus, Domine, sacer cibus potusque salutaris, qui et temporalem vitam muniat et præstet æternam. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Miserere, quæsumus, Domine, populo tuo, et continuis tribulationibus laborantem propitius respirare concede. Per Dominum.

[a] Ps. xliii. (xliv. 26, 1)
[b] cap. vii. B. (v. 14–31.)
[c] non habet 92.
[d] Ps. xxxix. (xl. 1, 3, 2.)
[e] Ps. xix. (xx. 5.)

Feria *quarta post* Lætare.

Ad Missam. Officium.[a]

Cum sanctificatus fuero in vobis: congregabo vos de universis terris: et effundam super vos aquam mundam: et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris et dabo vobis spiritum novum.

Psalmus.[b]

Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.

Sequitur Oratio sine Dominus vobiscum, *sed tantum cum* Oremus *et* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, qui et justis præmia meritorum, et peccatoribus per jejunium veniam præbes: miserere supplicibus tuis, ut reatus nostri confessio indulgentiam valeat [c] percipere delictorum. Per Dominum.

Lectio Ezechielis Prophetæ.[d]

Hæc dicit Dominus Deus, Sanctificabo nomen meum magnum, ut sciant Gentes quia ego Dominus, cum sanctificatus fuero in vobis coram eis. Tollam quippe vos de Gentibus, et congregabo vos de universis terris, et adducam vos in terram vestram. Et effundam super vos aquam mundam, et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, et ab universis idolis vestris mundabo vos. Et dabo vobis cor novum, et spiritum novum ponam in medio vestri: et auferam cor lapideum de carne vestra, et dabo vobis cor carneum. Et spiritum [e] novum [e] ponam in medio vestri: et faciam ut in præceptis meis ambuletis, et judicia mea custodiatis et operemini. Et habitabitis in terra, quam dedi patribus vestris: et eritis mihi in populum, et ego ero vobis in Deum, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[f]

Venite, filii, audite me: timorem Domini docebo vos.

V. Accedite ad eum et illuminamini: et facies vestræ non confundentur.

Non repetatur Gradale, sed sequatur Dominus vobiscum *et* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut quos jejunia votiva castigant, ipsa quoque devotio sancta lætificet, ut terrenis affectibus mitigatis, facilius cœlestia capiamus. Per.

Hic dicuntur Memoriæ consuetæ.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[g]

Hæc dicit Dominus Deus, Lavamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis: quiescite agere perverse, discite benefacere: quærite judicium, subvenite oppresso, judicate pupillo, defendite viduam. Et venite, et arguite me, dicit Dominus: si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur: et si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt. Si volueritis, et audieritis me, bona terræ comedetis, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[h]

Beata gens, cujus est Dominus Deus eorum: populus quem elegit Dominus in hæreditatem sibi.

V. Verbo Domini cœli firmati sunt et spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

Tractus. De necessitatibus meis. *ut supra feria quarta post* Reminiscere.

Evangelium: Secundum Johannem.[i]

In illo tempore, Præteriens Jesus vidit hominem cæcum a nativitate: et interrogaverunt eum discipuli ejus; Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur? Respondit Jesus; Neque hic peccavit neque parentes ejus: sed ut manifestentur opera Dei in illo. Me oportet operari opera ejus, qui misit me, donec dies est: venit nox, quando nemo potest operari. Quamdiu in mundo sum, lux sum mundi. [j] Hæc [j] cum dixisset, exspuit in terram, et fecit lutum ex sputo, et linivit lutum super oculos ejus, et dixit ei; Vade, et lava in natatoria Syloo

[a] Ezech. cap. xxxvi. (v. 23–26.)
[b] Ps. xxxiii. (xxxiv. 1.)
[c] omnium.—94. 97.
[d] cap. xxxvi. E. (v. 23–28.)
[e] meum.—92. 98. 4L. 15. V.

[f] Ps xxxiii. (xxxiv. 11, 5.)
[g] cap. i. E. (v. 16–19.)
[h] Ps xxxii. (xxxiii. 12, 6.)
[i] cap. ix. A. (v. 1–38.)
[j] hoc.— 4L. 13. 15.

(quod interpretatur Missus.) Abiit ergo, et lavit, et venit videns. Itaque vicini, et qui viderant eum prius, quia mendicus erat, dicebant; Nonne hic est, qui sedebat et mendicabat? Alii dicebant; Quia hic est. Alii autem; Nequaquam, sed similis est ejus. Ille vero dicebat; Quia ego sum. Dicebant ergo ei; Quomodo aperti sunt oculi tui? Respondit; Ille homo, qui dicitur Jesus, lutum fecit, et unxit oculos meos, et dixit mihi: Vade ad natatoria Syloe, et lava. Et abii, et lavi, et [a] video.[a] Dixerunt ei; Ubi est ille? Ait; Nescio. Adducunt eum ad Pharisæos, qui cæcus fuerat. Erat autem sabbatum quando lutum fecit Jesus et aperuit oculos ejus. Iterum ergo interrogabant eum Pharisæi quomodo vidisset. Ille autem dixit eis; Lutum posuit mihi super oculos, et lavi, et video. Dicebant ergo ex Pharisæis quidam; Non est hic homo a Deo, qui sabbatum non custodit. Alii autem dicebant; Quomodo potest homo peccator hæc signa facere? Et schisma erat inter eos. Dicunt ergo cæco iterum; Tu quid dicis de eo, qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit; Quia propheta est. Non crediderunt ergo Judæi de illo, quia cæcus fuisset et vidisset, donec vocaverunt parentes ejus qui viderat, et interrogaverunt eos, dicentes; Hic est filius vester, quem vos dicitis quia cæcus natus est? Quomodo ergo nunc videt? Responderunt eis parentes ejus, et dixerunt; Scimus quia hic est filius noster, et quia cæcus natus est: quomodo autem nunc videat, nescimus: aut quis ejus aperuit oculos, nos nescimus; ipsum interrogate; ætatem habet; ipse de se loquatur. Hæc dixerunt parentes ejus, quia timebant Judæos: jam enim conspiraverant Judæi, ut si quis eum confiteretur [b] esse [b] Christum, extra synagogam fieret. Propterea parentes ejus dixerunt; Quia ætatem habet, ipsum interrogate. Vocaverunt ergo rursum hominem, qui fuerat cæcus, et dixerunt ei; Da gloriam Deo: nos scimus quia hic homo peccator est. Dixit ergo ille; Si peccator est, nescio: unum scio, quia cæcus cum essem, modo video. Dixerunt ergo illi; Quid fecit tibi? aut quomodo aperuit tibi oculos? Respondit eis; Dixi vobis jam, et audistis: quid iterum vultis audire? numquid et vos vultis discipuli ejus fieri? Maledixerunt ergo ei; et dixerunt; Tu discipulus illius sis: nos autem Moysi discipuli sumus. Nos scimus quia Moysi locutus est Deus: hunc autem nescimus unde sit. Respondit ille homo, et dixit eis; In hoc enim mirabile est, quia vos nescitis unde sit, et aperuit oculos meos: scimus autem quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor est, et voluntatem ejus facit, hunc exaudit. A sæculo non est auditum quia aperuit quis oculos cæci nati. Nisi esset hic a Deo, non poterat facere quicquam. Responderunt, et dixerunt ei; In peccatis natus es totus, et tu doces nos? Et ejecerunt eum foras. Audivit Jesus quia ejecerunt eum foras: et cum invenisset eum, dixit ei; Tu credis in Filium Dei? Respondit ille, et dixit; Quis est, Domine, ut credam in eum? Et dixit ei Jesus; Et vidisti eum, et qui loquitur tecum, ipse est. At ille ait; Credo, Domine. Et procidens adoravit eum.

Offertorium.[c]

Benedicite, gentes, Dominum Deum nostrum: et obaudite vocem laudis ejus qui posuit animam meam ad vitam: et non dedit commoveri pedes meos: benedictus Dominus, qui non amovit deprecationem meam et misericordiam suam a me.

V. Jubilate Deo, omnis terra: psalmum dicite nomini ejus: date gloriam laudi ejus.

Secreta.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, ut his sacrificiis peccata nostra mundentur; quia tunc veram nobis

[a] vidi 92. 94. 97. 98. 4L. V.

[b] non habent 92. 97. 98. 57. V.

[c] Ps. lxv. (lxvi. 8, 9, 20, 1, 2.)

tribuis et mentis et corporis sanitatem. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[a]

Lutum fecit ex sputo Dominus, et linivit oculos meos : et abii et lavi et vidi et credidi Deo.

Postcommunio.

Sacramenta quæ sumpsimus, Domine Deus noster, et spiritalibus nos [b] instruant [b] alimentis, et corporalibus tueantur auxiliis. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Pateant aures misericordiæ tuæ, Domine, precibus supplicantium, et ut petentibus desiderata concedas, fac eos quæ tibi placita sunt postulare. Per Dominum.

Feria *quinta post* Lætare.

Ad Missam. Officium.[c]

Lætetur cor quærentium Dominum : quærite Dominum et confirmamini : quærite faciem ejus semper.

Psalmus.[d]

Confitemini Domino et invocate nomen ejus : annunciate inter gentes opera ejus.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut quos jejunia votiva castigant, ipsa quoque devotio sancta lætificet, ut terrenis affectibus mitigatis, facilius cœlestia capiamus. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[e]

In diebus illis, Venit mulier Sunamitis ad Helisæum prophetam in montem Carmeli : cumque vidisset eam vir Dei de contra, ait ad Giezi puerum suum ; Ecce Sunamitis illa. Vade ergo in occursum ejus, et dic ei : Rectene agitur circa te, et circa virum tuum, et circa filium tuum ? Quæ [f] respondit ; [f] Recte. Cumque venisset ad virum Dei in montem, apprehendit pedes ejus : et accessit Giezi ut amoveret eam. Et ait homo Dei ; Dimitte eam : anima enim ejus in amaritudine est, et Dominus celavit a me, et non indicavit mihi. Quæ dixit illi ; Numquid petivi filium a domino meo ? numquid non dixi tibi : Ne illudas me ? Et ille ait ad Giezi ; Accinge lumbos tuos, et tolle baculum meum in manu tua, et vade. Si occurrerit tibi homo, non salutes eum : et si salutaverit te quispiam, non respondeas illi : et ponas baculum meum super faciem pueri. Porro mater pueri ait ; Vivit Dominus, et vivit anima tua, non dimittam te. Surrexit ergo, et secutus est eam. Giezi autem præcesserat ante eos, et posuerat baculum super faciem pueri, et non erat vox neque sensus ; reversusque est Giezi in occursum ejus, et nunciavit ei, dicens ; Non surrexit puer. Ingressus est ergo Helisæus domum, et ecce puer mortuus jacebat in lectulo ejus. Ingressusque clausit ostium super se et super puerum : et oravit ad Dominum. Et ascendit, et incubuit super puerum : posuitque os suum super os ejus, et oculos suos super oculos ejus, et manus suas super manus ejus : et incurvavit se super eum, et calefacta est caro pueri. At ille reversus, deambulavit in domo semel huc atque illuc : et ascendit et incubuit super puerum : et oscitavit puer septies, aperuitque oculos suos. At ille vocavit Giezi, et dixit ei ; Voca Sunamitem hanc. Quæ vocata ingressa est ad eum. Cui ait ; Tolle filium tuum. Venit illa, et corruit ad pedes ejus, et adoravit super terram ; tulitque filium suum, et egressa est. Helisæus vero reversus est in Galgala.

Gradale.[g]

Respice, Domine, in testamentum tuum et animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.

℣. Exurge, Domine, et judica causam [h] tuam [h] : memor esto opprobrii servorum tuorum.

[a] Johan. cap. ix. (v. 11.)
[b] repleant.— 13. 26.
[c] Ps. civ. (cv. 3, 4.)
[d] ib. (v. 1.)

[e] 4 Reg. cap. iv E. (v. 25–38.)
[f] dixit ei.—92. 97. 98. 57.
[g] Ps. lxxiii. (lxxiv. 20, 19, 22.)
[h] ita 15. &c. meam.—97. SRM.

Evangelium : Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Pater meus usque modo operatur, et ego operor. Propterea ergo magis quærebant eum Judæi interficere: quia non solum solvebat sabbatum, sed et patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo. Respondit itaque Jesus, et dixit eis; Amen, amen, dico vobis : non potest Filius a se facere quicquam, nisi quod viderit Patrem facientem: quæcumque enim ille fecerit, hæc et Filius similiter facit. Pater enim diligit Filium, et omnia demonstrat ei, quæ ipse facit : et majora his demonstrabit ei opera, ut [b] et [b] vos miremini. Sicut enim Pater suscitat mortuos, et vivificat; sic et Filius quos vult vivificat. Neque enim Pater judicat quemquam : sed omne judicium dedit Filio, ut omnes honorificent Filium sicut honorificant Patrem : qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem qui misit illum. Amen, amen, dico vobis, quia qui verbum meum audit, et credit ei qui misit me, habet vitam æternam, et in judicium non [c] venit,[c] sed transiet a morte in vitam. Amen, dico vobis, quia venit hora, et nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei : et qui audierint vivent. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso : sic dedit et Filio vitam habere in semetipso : et potestatem dedit ei judicium facere, quia Filius Hominis est. Nolite mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes, qui in monumentis sunt, audient vocem Filii Dei : et procedent, qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ : qui vero mala egerunt, in resurrectionem judicii.

Offertorium.[d]

Domine, ad adjuvandum me festina : confundantur omnes [e] adversum me [e] qui cogitant mihi mala.

℣. Expectans expectavi Dominum : et [f] respexit [f] me de lacu miseriæ et de luto fæcis.

Secreta.

Purifica nos, misericors Deus, ut Ecclesiæ tuæ preces quæ tibi gratæ sunt, pia munera deferentes, fiant expiatis mentibus gratiores. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[g]

Domine, memorabor justitiæ tuæ solius; Deus, docuisti me a juventute mea : et usque in senectam et senium, Deus, ne derelinquas me.

Postcommunio.

Cœlestia dona capientibus, quæsumus, Domine,[h] non ad judicium provenire patiaris, [i] quæ [i] tuis fidelibus ad remedium providisti. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Populi tui, Deus, institutor et rector, peccata quibus impugnatur expelle, ut semper tibi placitus et tuo munimine sit securus. Per Dominum.

Feria *sexta post* Lætare.

Ad Missam. Officium.[j]

Meditatio cordis mei in conspectu tuo semper : Domine, adjutor meus et redemptor meus.

Psalmus.[k]

Cœli enarrant gloriam Dei : et opera manuum ejus annunciat firmamentum.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, qui ineffabilibus mundum renovas sacramentis; præsta, quæsumus, ut Ecclesia tua æternis proficiat institutis et temporalibus non destituatur auxiliis. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[l]

In diebus illis, Ægrotavit filius mu-

[a] cap. v. C. (v. 17–29.)
[b] non habent 92. 97. 98. V.
[c] veniet.—92. 98. 4L. 13.
[d] Ps. xxxix (xl. 13, 14, 1, 2.)
[e] adversarii mei.—26. 57. non habent 94. 97.
[f] eduxit.—94. 97. 26. 57.
[g] Ps. lxx. (lxxi. 16, 17, 18.)
[h] ut.—94. 97. 26. 57.
[i] quod.—94. 97. 26. 57.
[j] Ps. xviii. (xix. 14.)
[k] ib. (v. 1.)
[l] 3 Reg. cap. xvii. D. (v. 17–24.)

lieris matrisfamilias, et erat languor fortissimus, ita ut non remaneret in eo halitus. Dixit ergo ad Heliam; Quid mihi et tibi, vir Dei? ingressus es ad me, ut rememorarentur iniquitates meæ, et interficeres filium meum? Et ait ad eam Helias; Da mihi filium tuum. Tulitque eum de sinu illius, et portavit eum in cœnaculum ubi ipse manebat, et posuit eum super lectum suum, et clamavit ad Dominum, et dixit; Domine Deus meus, etiamne viduam, apud quam ego utcumque sustentor, afflixisti ut interficeres filium ejus? Et expandit se, atque mensus est super puerum tribus vicibus, clamavitque ad Dominum, et ait; Domine Deus meus, revertatur oro anima pueri hujus in viscera ejus. Exaudivit autem Dominus vocem Heliæ, et reversa est anima pueri intra eum, et revixit. Tulitque Helias puerum, et deposuit eum de cœnaculo in inferiorem domum, et tradidit illum matri suæ, et ait illi; En vivit filius tuus. Dixitque mulier ad Heliam; Nunc in isto cognovi quoniam vir Dei es tu, et verbum Domini in ore tuo verum est.

Gradale.[a]

Bonum est confidere in Domino: quam confidere in homine.

℣. Bonum est sperare in Domino: quam sperare in principibus.

Tractus. Domine, non secundum. *ut supra feria sexta post* Oculi.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Erat quidam languens Lazarus a Bethania, de castello Mariæ et Marthæ sororum ejus. (Maria autem erat, quæ unxit Dominum unguento, et extersit pedes ejus capillis suis: cujus frater Lazarus infirmabatur.) Miserunt ergo sorores ejus ad eum dicentes; Domine, ecce quem amas infirmatur. Audiens autem Jesus dixit eis; Infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius Dei per eam. Diligebat autem Jesus Martham et sororem ejus Mariam et Lazarum. Ut ergo audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus. Deinde post hæc dixit discipulis suis; Eamus in Judæam iterum. Dicunt ei discipuli; Rabbi, nunc quærebant te Judæi lapidare, et iterum vadis illuc? Respondit Jesus; Nonne duodecim sunt horæ diei? Si quis ambulaverit in die, non offendit, quia lucem hujus mundi videt: si autem ambulaverit in nocte, offendit, quia lux non est in eo. Hæc ait, et post hæc dixit eis; Lazarus amicus noster dormit: sed vado ut a somno excitem eum. Dixerunt ergo discipuli ejus; Domine, si dormit, salvus erit. Dixerat autem Jesus de morte ejus: illi autem putaverunt quia de dormitione somni diceret. Tunc ergo dixit eis Jesus manifeste; Lazarus mortuus est: et gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi: sed eamus ad eum. Dixit ergo Thomas, qui dicitur Didymus, ad condiscipulos; Eamus et nos, et moriamur cum eo. Venit itaque Jesus: et invenit eum quatuor dies jam in monumento habentem. Erat autem Bethania juxta Hierosolymam quasi stadiis quindecim. Multi autem ex Judæis venerant ad Martham et Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo. Martha ergo, ut audivit quia Jesus venit, occurrit illi: Maria autem domi sedebat. Dixit ergo Martha ad Jesum; Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus: sed et nunc scio quia quæcumque poposceris a Deo, dabit tibi Deus. Dixit illi Jesus; Resurget frater tuus. Dixit ei Martha; Scio quia resurget in resurrectione in novissimo die. Dixit ei Jesus; Ego sum resurrectio, et vita: qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet: et omnis, qui vivit, et credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc? Ait illi; Utique, Domine, ego credidi quia tu es Christus filius Dei[c] vivi[c] qui in hunc mundum venisti. Et cum

[a] Ps. cxvii. (cxviii. 8, 9.)

[b] cap. xi. A. (v. 1–45.)

[c] non habent 92. 97. 98. V.

hæc dixisset, abiit et vocavit Mariam sororem suam silentio, dicens; Magister adest, et vocat te. Illa ut audivit, surrexit cito, et venit ad eum; Nondum enim venerat Jesus in castellum: sed erat adhuc in illo loco, ubi occurrerat ei Martha. Judæi ergo, qui erant cum ea in domo, et consolabantur eam, cum vidissent Mariam quia cito surrexit et exiit, secuti sunt eam dicentes; Quia vadit ad monumentum, ut ploret ibi. Maria ergo, cum venisset ubi erat Jesus, videns eum, cecidit ad pedes ejus, et dixit ei; Domine, si fuisses hic, non esset mortuus frater meus. Jesus ergo, ut vidit eam plorantem, et Judæos, qui venerant cum ea, plorantes, infremuit spiritu et turbavit semetipsum, et dixit; Ubi posuistis eum? Dicunt ei; Domine, veni et vide. Et lacrymatus est Jesus. Dixerunt ergo Judæi; Ecce quomodo amabat eum. Quidam autem ex ipsis dixerunt; Non poterat hic, qui aperuit oculos cæci nati, facere ut et hic non moreretur? Jesus ergo rursum fremens in semetipso, venit ad monumentum: erat autem spelunca: et lapis superpositus erat ei. Ait Jesus; Tollite lapidem. Dixit ei Martha, soror ejus qui mortuus fuerat; Domine, jam fœtet, quatriduanus enim est. Dixit ei Jesus; Nonne dixi tibi quoniam si credideris videbis gloriam Dei? Tulerunt ergo lapidem: Jesus autem elevatis sursum oculis [a] in cœlum [a] dixit; Pater, gratias ago tibi quoniam audisti me. Ego autem sciebam quia semper me audis, sed propter populum, qui circumstat, dixi: ut credant quia tu me misisti. Hæc cum dixisset, voce magna clamavit; Lazare, veni foras. Et statim prodiit qui fuerat mortuus, ligatus pedes et manus institis, et facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Jesus; Solvite eum et sinite abire. Multi ergo ex Judæis, qui venerant ad Mariam et Martham, et viderant quæ fecit [b] Jesus,[b] crediderunt in eum.

Offertorium.[c]

Populum humilem salvum facies, Domine: et oculos superborum humiliabis: quoniam quis Deus, præter te, Domine? ℣. Clamor meus in conspectu ejus: introivit in aures ejus.

Secreta.

Munera nos, Domine, quæsumus, oblata purificent: et te nobis faciant jugiter esse placatum. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[d]

Videns Dominus flentes sorores Lazari ad monumentum: lacrymatus est coram Judæis et clamabat: Lazare, veni foras; et prodiit ligatis manibus et pedibus qui fuerat quatriduanus mortuus.

Postcommunio.

Hæc nos, quæsumus, Domine, participatio sacramenti, et a propriis reatibus indesinenter expediat, et ab omnibus tueatur adversis. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui infirmitatis nostræ conscii, de tua pietate confidimus, sub tua protectione semper gaudeamus. Per.

Sabbato *post* Lætare.

Ad Missam. Officium.[e]

Sitientes venite ad aquas, dicit Dominus: et qui non habetis pretium: venite et bibite cum lætitia.

Psalmus.[f]

Attendite, popule meus, legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Fiat, quæsumus, Domine, per gratiam tuam fructuosus nostræ devotionis affectus; quia tunc nobis proderunt

[a] non habent 92. 98. 4L. V.
[b] non habent 92. 97. 98. 4L. V.
[c] Ps. xvii. (xviii. 27, 31, 6.)
[d] Johan. cap. xi. (33, 35. 43, 44.)
[e] Esaiæ cap. lv. (1.)
[f] Ps. lxxvii. (lxxviii. 1.)

suscepta jejunia, si tuæ sint placita [a] pietati.[a] Per Dominum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[b]

Hæc dicit Dominus Deus; In tempore placito exaudivi te et in die salutis auxiliatus sum tui: et servavi te, et dedi te in fœdus populi, ut suscitares terram et possideres hereditates dissipatas: ut diceres his qui vincti sunt: Exite: et his qui in tenebris: Revelamini. Super vias pascentur, et in omnibus planis pascuæ eorum. Non esurient neque sitient, et non percutiet eos æstus et sol: quia miserator eorum reget eos, et ad fontes aquarum potabit eos. Et ponam omnes montes meos in viam, et semitæ meæ exaltabuntur. Ecce isti de longe venient, et ecce illi ab Aquilone et mari, et isti de terra australi. Laudate, cœli, et exultet terra; jubilate, montes, laudem: quia consolatus est Dominus populum suum, et pauperum suorum miserebitur. Et dicit Sion; Dereliquit me Dominus; et Dominus oblitus est mei. Numquid oblivisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur filio uteri sui? et si illa oblita fuerit, ego tamen non obliviscar tui, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[c]

Tibi, Domine, derelictus est pauper: pupillo tu eris adjutor.

V. Ut quid, Domine, recessisti longe: despicis in opportunitatibus, in tribulatione; dum superbit impius, incenditur pauper.

Evangelium: Secundum Johannem.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. Dixerunt ergo ei Pharisæi; Tu de teipso testimonium perhibes: testimonium tuum non est verum. Respondit Jesus, et dixit eis; Et si ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium meum: quia scio unde veni, et quo vado: vos autem nescitis, unde venio aut quo vado. Vos secundum carnem judicatis: ego non judico quemquam: et si judico ego, judicium meum verum est, quia solus non sum: sed ego et qui misit me Pater. Et in lege vestra scriptum est, quia duorum hominum testimonium verum est. Ego sum, qui testimonium perhibeo de meipso: et testimonium perhibet de me, qui misit me, Pater. Dicebant ergo ei; Ubi est Pater tuus? Respondit Jesus; Neque me scitis, neque Patrem meum: si me sciretis, forsitan et Patrem meum sciretis. Hæc verba locutus est Jesus in gazophylacio, docens in templo: et nemo apprehendit eum, quia nondum venerat hora ejus.

Offertorium.[e]

Factus est Dominus firmamentum meum: et refugium meum et liberator meus, sperabo in eum.

V. Persequar inimicos meos et comprehendam illos: et non convertar donec deficiant.

Secreta.

Oblationibus, quæsumus, Domine, placare susceptis: et ad te nostras etiam rebelles compelle propitius voluntates. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[f]

Dominus regit me et nihil mihi deerit: in loco pascuæ ibi me collocavit, super aquam refectionis educavit me.

Postcommunio.

Tua nos, quæsumus, Domine, quæ sumpsimus sancta purificent; et operationis suæ remedio, te nobis faciant esse placatum. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Deus, qui sperantibus in te misereri potius eligis quam irasci; da nobis digne flere mala quæ fecimus, ut tuæ consolationis gratiam invenire valeamus. Per Dominum.

[a] voluntati.—15.
[b] cap. xlix. C. (v. 8–15.)
[c] Ps. ix. (x. 14, 1, 2.)
[d] cap. viii. B. (v. 12–20.)
[e] Ps. xvii. (xviii. 2, 37.)
[f] Ps. xxii. (xxiii. 1, 2.)

Dominica *in Passione Domini.*

Ad Missam. Officium.[a]

Judica me, Deus: et discerne causam meam de gente non sancta, ab homine iniquo et doloso eripe me: quia tu es Deus meus et fortitudo mea.

Psalmus.[b]

Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.

Ab hac die usque ad Pascha, non dicitur Gloria Patri *post Officium ad Missam de temporali: nisi tantum in die Cœnæ quando Episcopus celebrat.*

Oratio.

Quæsumus, omnipotens Deus, familiam tuam propitius respice, ut te largiente regatur in corpore, et te servante custodiatur in mente. Per Dominum.

Ad Hebræos.[c]

Fratres, Christus assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius et perfectius tabernaculum non manufactum, id est, non hujus creationis: neque per sanguinem hircorum aut vitulorum sed per proprium sanguinem, introivit semel in sancta, æterna redemptione inventa. Si enim sanguis hircorum aut taurorum et cinis vitulæ aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis: quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum Sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad serviendum Deo viventi? Et ideo novi testamenti mediator est: ut morte intercedente, in redemptionem earum prævaricationum, quæ erant sub priori testamento, repromissionem accipiant qui vocati sunt æternæ hereditatis, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[d]

Eripe me, [e] Domine,[e] de inimicis meis: doce me facere voluntatem tuam.

℣. Liberator meus, Domine, de gentibus iracundis, ab insurgentibus in me exaltabis me: a viro iniquo eripies me.

Tractus.[f]

Sæpe expugnaverunt me a juventute mea.

℣. Dicat nunc Israel: Sæpe expugnaverunt me a juventute mea.

℣. Etenim non potuerunt mihi: supra dorsum meum fabricaverunt peccatores.

℣. Prolongaverunt iniquitatem sibi: Dominus justus concidet cervices peccatorum.

Evangelium: Secundum Johannem.[g]

In illo tempore, Dicebat Jesus turbis Judæorum et principibus sacerdotum; Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico, quare vos non creditis mihi? Qui ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Responderunt igitur Judæi, et dixerunt ei; Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu et dæmonium habes? Respondit Jesus; Ego dæmonium non habeo: sed honorifico Patrem meum, et vos inhonorastis me. Ego autem non quæro gloriam meam: est qui quærat et judicet. Amen, amen, dico vobis: si quis sermonem meum servaverit mortem non videbit in æternum. Dixerunt ergo Judæi; Nunc cognovimus quia dæmonium habes. Abraham mortuus est et Prophetæ, et tu dicis: Si quis sermonem meum servaverit, mortem non gustabit in æternum. Numquid tu major es patre nostro Abraham, qui mortuus est? et prophetæ mortui sunt. Quem te ipsum facis? Respondit Jesus; Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est: est Pater meus, qui glorificat me, quem vos dicitis quia Deus vester est.

[a] Ps. xlii. (xliii. 1, 2.)
[b] ib. (v. 3.)
[c] cap. ix. D. (v. 11–15.)
[d] Ps. cxxxix. (cxliii. 9, 10.—)
[e] non habent 13. 26.
[f] Ps. cxxviii. (cxxix. 1–4.)
[g] cap. viii. F. (v. 46–59.)

Et non cognovistis eum : ego autem novi eum : Et si dixero quia [a] nescio [a] eum, ero similis vobis, mendax. Sed scio eum, et sermonem ejus servo. Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum : vidit et gavisus est. Dixerunt ergo Judæi ad eum : Quinquaginta annos nondum habes, et Abraham vidisti ? Dixit eis Jesus ; Amen, amen, dico vobis, antequam Abraham fieret, ego sum. Tulerunt ergo lapides, ut jacerent in eum : Jesus autem abscondit se, et exivit de templo.

Offertorium.[b]

Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo : retribue servo tuo ut vivam : et custodiam sermones tuos : vivifica me secundum verbum tuum, Domine.

Secreta.

Hostias fidelium tuorum, omnipotens Deus, propitius intuere ; et concede, ne catena [c] sæculi captivos teneat quos passione Filii tui in omnibus liberos esse voluisti. Qui tecum.

Præfatio Quotidiana.

Hac die dum sacerdos se communicat cantetur hæc Communio.[d]

Hoc corpus quod pro vobis tradetur : hic calix novi testamenti est in meo sanguine, dicit Dominus : hoc facite quotiescumque sumitis in meam commemorationem.

Postcommunio.

Adesto nobis, quæsumus, Domine Deus noster : et quos tuis mysteriis recreasti, perpetuis defende præsidiis. Per Dominum.

Feria *secunda post* Judica.

Ad Missam. Officium.[e]

Miserere mihi, Domine, quoniam conculcavit me homo : tota die bellans tribulavit me.

Psalmus.[f]

Conculcaverunt me inimici mei tota die : quoniam multi bellantes adversum me.

[a] non scio.—92. 97. 98.
[b] Ps. cxviii. (cxix. 10, 17, 25.)
[c] hujus.—94. 97.
[d] Lucæ cap. xxii. (v. 19, 20.)
[e] Ps. lv. (lvi. 1.)
[f] ib. (v. 2.)

Non dicitur Gloria Patri.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Sanctifica, quæsumus, Domine, nostra jejunia : et cunctarum nobis propitius indulgentiam largire culparum. Per Dominum.

Lectio Jonæ Prophetæ.[g]

In diebus illis, Factum est verbum Domini ad Jonam prophetam secundo, dicens ; Surge, et vade in Niniven civitatem magnam, et prædica in ea prædicationem, quam ego loquar ad te. Et surrexit Jonas, et abiit in Niniven juxta verbum Domini : et Ninive erat civitas magna itinere dierum trium. Et cœpit Jonas introire in civitatem itinere diei unius : et clamavit et dixit ; Adhuc quadraginta dies, et Ninive subvertetur. Et crediderunt viri Ninivitæ in Domino : et prædicaverunt jejunium, et vestiti sunt saccis a majore usque ad minorem. Et pervenit verbum ad regem Ninive : et surrexit de solio suo, et abjecit vestimentum suum a se, et indutus est sacco, et sedit in cinere. Et clamavit et dixit in Ninive ex ore regis et principum ejus, dicens ; Homines et jumenta et boves et pecora non gustent quicquam nec pascantur, et aquam non bibant ; et operiantur saccis homines et jumenta [h] clament ad [i] Deum [i] in fortitudine, et convertatur vir a via sua mala, et ab iniquitate quæ est in manibus eorum. Quis scit si convertatur et ignoscat Deus : et revertatur a furore iræ suæ, et non peribimus? Et vidit Deus opera eorum, quia conversi sunt de via sua mala : et misertus est Deus super malitiam, quam locutus fuerat ut faceret eis, et non fecit. Et misertus est populo suo Dominus Deus noster.

Gradale.[j]

Deus, exaudi orationem meam : auribus percipe verba oris mei.

V. Deus in nomine tuo salvum me fac : et in virtute tua [k] judica [k] me.

[g] cap. iii.
[h] et—V.
[i] Dominum.—13. 26.
[j] Ps. liii. (liv. 2, 1.)
[k] libera.—26. 57.

Tractus. Domine, non secundum· *ut supra feria sexta post* Oculi.

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Miserunt principes et Pharisæi ministros ut apprehenderent Jesum. Dixit ergo eis Jesus; Adhuc modicum tempus vobiscum sum: et vado ad eum qui misit me. Quæretis me, et non invenietis: et ubi sum ego, vos non potestis venire. Dixerunt ergo Judæi ad semetipsos; Quo hic iturus est, quia non inveniemus eum? numquid in dispersionem Gentium iturus est, et docturus gentes? Quis est hic sermo, quem dixit: Quæretis me et non invenietis: et ubi sum ego, vos non potestis venire? In novissimo autem die magno festivitatis stabat Jesus et clamabat, dicens; Si quis sitit, veniat ad me et bibat. Qui credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre eius fluent aquæ vivæ. Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum.

Offertorium.[b]

Domine, convertere et eripe animam meam: salvum me fac propter misericordiam tuam.

℣. Domine, ne in ira tua arguas me: neque in furore tuo corripias me.

Secreta.

Sacrificium laudis de perceptione tuorum, Domine, deferimus præsidiorum; quæsumus, ut percipienda securius veriusque sumamus. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[c]

Dominus virtutum: ipse est rex gloriæ.

Postcommunio.

Sacramenti tui, quæsumus, Domine, participatio salutaris et purificationem nobis præbeat et medelam. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine, populo tuo spiritum veritatis et pacis; ut te tota mente cognoscat, et quæ tibi placita sunt pia devotione exerceat. Per Dominum. In unitate ejusdem Spiritus Sancti Deus.

Feria *tertia post* Judica.

Ad Missam. Officium.[d]

Expecta Dominum, viriliter age, et confortetur cor tuum: et sustine Dominum.

Psalmus.[e]

Dominus illuminatio mea: et salus mea; quem timebo?

Non dicitur Gloria Patri.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Nostra tibi, quæsumus, Domine, sint accepta jejunia: quæ nos et expiando gratia tua dignos efficiant, et ad remedia perducant æterna. Per Dominum.

Lectio Danielis Prophetæ.[f]

In diebus illis, Congregati sunt Babylonii ad regem, et dixerunt ei; Trade nobis Danielem, qui Bel destruxit et Draconem interfecit; alioquin interficiemus te et domum tuam. Vidit ergo rex quod irruerent in eum vehementer, et necessitate compulsus tradidit eis Danielem. Qui miserunt eum in lacum leonum; et erat ibi sex diebus. Porro in lacu erant leones septem; et dabantur eis quotidie duo corpora et duæ oves. Et tunc non data sunt eis, ut devorarent Danielem. Erat autem Abachuc propheta in Judæa; et ipse coxerat pulmentum, et intriverat panes in alveolo, et ibat in campum ut ferret messoribus. Dixitque angelus Domini ad Abachuc; Fer prandium quod habes in Babylonem Danieli, qui est in lacu leonum. Et dixit Abachuc; Domine, Babylonem non vidi, et lacum nescio. Et apprehendit eum angelus Domini in vertice ejus, et portavit eum capillo capitis sui, posuitque eum in Babylonem super lacum in impetu spiritus

[a] cap. vii E. (v. 32–39.)
[b] Ps. vi. (4, 1)
[c] Ps. xxiii. (xxiv. 10.)
[d] Ps. xxvi. (xxvii. 14.)
[e] ib. (v. 1.)
[f] cap. xiv. E. (Historia Bel et Draconis v. 29–42.)

sui. Et clamavit Abachuc, dicens; Daniel, serve Dei, tolle prandium quod tibi misit Deus. Et ait Daniel; Recordatus enim es mei, Domine Deus meus, et non dereliquisti diligentes te. Surgensque Daniel, comedit. Porro angelus Domini restituit Abachuc confestim in loco suo. Venit ergo rex die septimo ut lugeret Danielem. Et venit ad lacum et introspexit; et ecce Daniel sedens in medio leonum. Et exclamavit rex voce magna, dicens; Magnus es, Domine Deus Danielis. Et extraxit eum de lacu. Illos autem, qui perditionis ejus causa fuerant, intromisit in lacum, et devorati sunt in momento coram eo. Tunc rex ait; Paveant omnes habitantes in universa terra Deum Danielis; quia ipse est liberator et salvator, faciens signa et mirabilia in cœlo et in terra; qui liberavit Danielem de lacu leonum.

Gradale.[a]

Discerne causam meam, Domine: ab homine iniquo et doloso eripe me.

℣. Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt: et adduxerunt in montem sanctum tuum.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Ambulabat Jesus in Galilæam, non enim volebat in Judæam ambulare: quia quærebant eum Judæi interficere. Erat autem in proximo dies festus Judæorum, Scenopegia. Dixerunt ergo ad eum fratres ejus; Transi hinc, et vade in Judæam, ut et discipuli tui videant opera tua, quæ facis. Nemo quippe in occulto aliquid facit, et quærit ipse in palam esse: si hæc facis, manifesta teipsum mundo. Neque enim fratres ejus credebant in eum. Dixit ergo eis Jesus; Tempus meum nondum advenit: tempus autem vestrum semper est paratum. Non potest mundus odisse vos: me autem odit; quia ego testimonium perhibeo de illo quia opera ejus mala sunt. Vos ascendite ad diem festum hunc, ego autem non ascendam ad diem festum istum: quia tempus meum nondum impletum est. Hæc cum dixisset, ipse mansit in Galilæa. Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc et ipse ascendit ad diem festum, non manifeste sed quasi in occulto. Judæi ergo quærebant eum in die festo, et dicebant; Ubi est ille? Et murmur multus erat de eo in turba. Quidam enim dicebant; Quia bonus est. Alii autem dicebant: Non, sed seducit turbas. Nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum Judæorum.

Offertorium.[c]

Sperent in te omnes qui noverunt nomen tuum, Domine: quoniam non derelinquis quærentes te: psallite Domino qui habitat in Sion; quoniam non est oblitus orationem pauperum.

℣. Sedes super thronum qui judicas æquitatem: increpasti gentes et periit impius; judicare populum cum justitia, et factus es refugium pauperum.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, deferimus immolandas, quæ temporalem consolationem nobis impendant; ut promissa certius non desperemus æterna. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[d]

Redime me, Deus Israel: ex omnibus angustiis meis.

Postcommunio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus; ut quæ divina sunt jugiter exequentes, donis mereamur cœlestibus propinquare. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Da nobis, Domine, quæsumus, perseverantem in tua voluntate famulatum, ut in diebus nostris et merito et numero populus tibi serviens augeatur. Per Dominum.

Feria *quarta post* Judica.

Ad Missam. Officium.[e]

Liberator meus de gentibus iracun-

[a] Ps. xlii. (xliii. 1, 3.)
[b] cap. vii. A. (v. 1-13.)
[c] Ps. ix. (10, 11, 12, 4, 5, 8, 9.)
[d] Ps. xxiv. (xxv. 22.)
[e] Ps. xvii. (xviii. 48, 49.)

dis: ab insurgentibus in me exaltabis me, a viro iniquo eripies me, Domine.

Psalmus.[a]

Diligam te, Domine fortitudo mea: Dominus firmamentum meum et refugium meum.

Non dicitur [b] *ulterius.*[b]

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Sanctificato hoc jejunio, Deus, tuorum corda fidelium miserator illustra: et quibus devotionis præstas affectum, præbe supplicantibus pium benignus auditum. Per Dominum.

Lectio libri Levitici.[c]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Moysen dicens; Loquere ad universum cœtum filiorum Israel, et dices ad eos: Ego Dominus Deus vester. Non facietis furtum. Non mentiemini, nec decipiet unusquisque proximum suum. Non perjurabis in nomine meo, nec pollues nomen Dei tui. Ego Dominus. Non facies calumniam proximo tuo, nec vi opprimes eum. Non morabitur opus mercenarii tui apud te usque mane. Non maledices surdo, nec coram cæco pones offendiculum: sed timebis Dominum Deum tuum, quia ego sum Dominus. Non facies quod iniquum est, nec injuste judicabis. Non consideres personam pauperis, nec honores vultum potentis. Juste judica proximo tuo. Non eris criminator nec susurro in populis. Non stabis contra sanguinem proximi tui. Ego Dominus. Non oderis fratrem tuum in corde tuo, sed publice argue eum, [d] ne [d] habeas super illo peccatum. Non quæras ultionem inimicorum nec memor eris injuriæ civium tuorum. Diliges amicum tuum sicut teipsum. Ego Dominus. Leges meas custodite. Ego enim sum Dominus Deus vester.

Gradale.[e]

Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me.

℣. Domine Deus [f] meus,[f] clamavi ad te et sanasti me; Domine, abstraxisti ab inferis animam meam: salvasti me a descendentibus in lacum.

Tractus. De necessitatibus. *ut supra feria quarta post* Reminiscere.

Secundum Johannem.[g]

In illo tempore, Facta sunt Encænia in Hierosolymis: et hiems erat; et ambulabat Jesus in templo, in porticu Salomonis. Circumdederunt ergo eum Judæi, et dicebant ei; Quousque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis palam. Respondit eis Jesus; Loquor vobis, et non creditis: opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me: sed vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis. Oves meæ vocem meam audiunt: et ego cognosco eas, et sequuntur me: et ego vitam æternam do eis: et non peribunt in æternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea. Pater meus quod dedit mihi, majus omnibus est: et nemo potest rapere de manu Patris mei. Ego et Pater unum sumus. Sustulerunt [h] ergo [h] lapides Judæi, ut lapidarent eum? Respondit eis Jesus; Multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis? Responderunt ei Judæi; De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia; et quia tu, homo cum sis, facis teipsum Deum. Respondit eis Jesus; Nonne scriptum est in lege vestra: quia Ego dixi, dii estis? Si illos dixit deos ad quos sermo Dei factus est; et non potest solvi scriptura; quem Pater sanctificavit et misit in mundum, vos dicitis: quia blasphemas, quia dixi: Filius Dei sum? Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem facio: etsi mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis, et credatis quia Pater in me est, et ego in Patre.

[a] ib. (v. 1, 2.)
[b] Gloria Patri—15. 26.
[c] cap. xix. C. (v. 11–19.)
[d] ut non—92. 97. 98.
[e] Ps. xxix. (xxx. 1–3.)
[f] non habent 92. 15. 57.
[g] cap. x. E. (v. 22–38.)
[h] non habent 92. 97. 98. V.

Offertorium.[a]

Eripe me de inimicis meis, Deus meus : et ab insurgentibus in me libera me, [b] Domine.[b]

℣. Quia ecce captaverunt animam meam : [c] et [c] irruerunt in me fortes.

Secreta.

Annue nobis, quæsumus, misericors Deus ; ut hostias placationis et laudis sincero tibi deferamus obsequio. Per.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[d]

Lavabo inter innocentes manus meas : et circuibo altare tuum, Domine ; ut audiam vocem laudis tuæ, et enarrem universa mirabilia tua.

Postcommunio.

Cœlestis doni benedictione percepta, supplices te, Deus omnipotens, deprecamur ; ut hoc idem nobis et sacramenti causa sit et salutis. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Adveniat, quæsumus, Domine, misericordia [e] sperata supplicibus ; et eis cœlesti munificentia tribuatur, quatenus et recte petenda postulent, et postulata percipiant. Per Dominum.

Feria *quinta post* Judica.

Ad Missam. Officium.

Omnia quæ fecisti nobis, Domine, in vero judicio fecisti ; quia peccavimus tibi et mandatis tuis non obedivimus : sed da gloriam nomini tuo et fac nobiscum secundum multitudinem misericordiæ tuæ.

Psalmus.[g]

Magnus Dominus et laudabilis nimis : in civitate Dei nostri, in monte sancto ejus.

Non dicitur Gloria Patri.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut dignitas conditionis humanæ per immoderantiam sauciata, medicinalis parsimoniæ studio reformetur. Per Dominum.

Lectio Danielis Prophetæ.[h]

In diebus illis, Oravit Daniel dicens ; Domine Deus [i] Israel,[i] ne despicias populum tuum, neque auferas misericordiam tuam a nobis, propter Abraham dilectum tuum et Isaac servum tuum et Israel sanctum tuum ; quibus locutus es, pollicens quod multiplicares semen eorum sicut stellas cœli et sicut arenam quæ est in littore maris. Quia, Domine, imminuti sumus plus quam omnes gentes, sumusque humiles in universa terra hodie propter peccata nostra. Et non est in tempore hoc princeps et propheta et dux, neque holocaustum neque sacrificium neque oblatio neque incensum nec locus primitiarum coram te, ut possimus invenire misericordiam ; sed in animo contrito et spiritu humilitatis suscipiamur. Sicut in holocausto arietum et taurorum et sicut in millibus agnorum pinguium, sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie, ut placeat tibi ; quia non est confusio confidentibus in te. Et nunc, Domine, sequimur [j] te [j] in toto corde et timemus te et quærimus faciem tuam. Ne confundas nos, sed fac nobiscum juxta mansuetudinem tuam et secundum multitudinem misericordiæ tuæ. Et erue nos in mirabilibus tuis, et da gloriam nomini tuo, Domine, et confundantur omnes qui ostendunt servis tuis mala. Confundantur in omnipotentia, et robur eorum conteratur. Et sciant quia tu es Dominus Deus solus, et gloriosus super omnem terram Domine Deus noster.

Gradale.[k]

Tollite hostias, et introite in atria ejus : adorate Dominum in aula sancta ejus.

℣. Revelabit Dominus condensa : et in templo ejus omnes dicent gloriam.[l]

[a] Ps. lviii. (lix. 2, 4.)
[b] non habet 4L.
[c] non habent 92. 98. 4L. 13. 15.
[d] Ps. xxv. xxvi. 6, 7.)
[e] tua.—15.
[f] Dan. cap iii. c. (Cant.Trium Puerorum 4, 8, 6, 19.)

[g] Ps. xlvii. (xlviii. 1.)
[h] cap. iii. D. (Cant. Trium Puerorum v. 12–22.)
[i] non habent 92. 97. 98. 4L.
[j] non habent 97. 98. 4L.
[k] Ps. xcv. (xcvi. 8, 9.)
[l] Ps. xxviii. (xxix. 9.)

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Cum audissent quidam de turba sermones Jesu, dicebant; Hic est vere propheta. Alii dicebant; Hic est Christus. Quidam autem dicebant; Numquid a Galilæa Christus venit? Nonne Scriptura dicit: Quia ex semine David, et de Bethlehem castello, ubi erat David, venturus est Christus? Dissensio itaque facta est in turba propter eum. Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum: sed nemo misit super illum manus. Venerunt ergo ministri ad Pontifices et Pharisæos. Et dixerunt eis [b] illi; [b] Quare non adduxistis eum? Responderunt ministri; Numquam sic locutus est homo sicut hic [c] loquitur. Responderunt ergo eis Pharisæi; Numquid et vos seducti estis? Numquid aliquis ex principibus credidit in eum, aut ex Pharisæis? Sed turba hæc, quæ non novit legem, maledicti sunt. Dixit Nicodemus ad eos, ille qui venit ad eum nocte, qui unus erat ex ipsis; Numquid lex nostra judicat hominem, nisi prius audierit ab ipso, et cognoverit quid faciat? Responderunt et dixerunt ei; Numquid et tu Galilæus es? Scrutare Scripturas, et vide quia propheta a Galilæa non surgit. Et reversi sunt unusquisque in domum suam.

Offertorium.[d]

Super flumina Babylonis, illic sedimus et flevimus: dum recordaremur tui, Sion. ℣. Memento, Domine, filiorum Edom: in [e] diem [e] Hierusalem.

Secreta.

Domine Deus noster, qui in his potius creaturis quas ad fragilitatis nostræ subsidium condidisti, tuo quoque nomini munera jussisti dicanda constitui; tribue, quæsumus, ut et vitæ nobis præsentis auxilium, et æternitatis efficiant sacramentum. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[f]

Memento verbi tui servo tuo, Domine, in quo mihi spem dedisti: hæc me consolata est in humilitate mea.

Postcommunio.

Quod ore sumpsimus, Domine, pura mente capiamus, et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Esto, quæsumus, Domine, propitius plebi tuæ; ut quæ tibi non placent [g] respuens,[g] tuorum potius [h] repleatur [h] delectationibus mandatorum. Per Dominum.

Feria *sexta post* Judica.

Ad Missam. Officium.[i]

Miserere mihi, Domine, quoniam tribulor: libera me et eripe me de manibus inimicorum meorum: et a persequentibus me, Domine, non confundar quoniam invocavi te.

Psalmus.[j]

In te, Domine, speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me.

Non dicitur Gloria Patri.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Cordibus nostris, quæsumus, Domine, auxilium gratiæ tuæ benignus infunde; ut peccata nostra castigatione voluntaria cohibentes, temporaliter potius maceremur, quam suppliciis deputemur æternis. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[k]

In diebus illis, Dixit Hieremias; Domine, omnes qui te derelinquunt, confundantur: recedentes a te, in terra scribentur: quoniam dereliquerunt venam aquarum viventium Dominum. Sana me, Domine, et sanabor: salvum me fac, et salvus ero: quoniam laus mea tu es. Ecce ipsi dicunt ad me;

[a] cap vii. F. (v. 40–53.)
[b] non habent 4L. 13. 15.
[c] homo—92. 97. 98. 4L. V.
[d] Ps. cxxxvi. (cxxxvii. 1, 7.)
[e] die—94. 26. 57.
[f] Ps. cxviii. (cxix. 49, 50.)
[g] respuentes—13. 15. 26. 57.
[h] repleantur—13. 15. 26.
[i] Ps. xxx. (xxxi. 9, 15, 17.)
[j] ib. (v. 1.)
[k] cap. xvii. C. (v. 13–18.)

Ubi est verbum Domini? veniat. Et ego non sum turbatus, te pastorem sequens: et diem hominis non desideravi, tu scis. Quod egressum est de labiis meis, rectum in conspectu tuo fuit. Non sis mihi tu formidini, spes mea tu in die afflictionis. Confundantur qui me persequuntur, et non confundar ego: paveant illi, et non paveam ego: induc super eos diem afflictionis, et duplici contritione contere eos, Domine Deus noster.

Gradale.[a]

Pacifice loquebantur mihi inimici mei: et in ira molesti erant mihi.

V. Vidisti, Domine Deus meus, ne sileas: ne discedas a me.

Tractus. Domine, non secundum. *ut supra feria sexta post* Oculi.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Collegerunt Pontifices et Pharisæi concilium adversus Jesum, et dicebant; Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum: et venient Romani, et tollent nostrum locum et gentem. Unus autem ex ipsis, Caiphas nomine, cum esset Pontifex anni illius, dixit eis; Vos nescitis quidquam nec cogitatis; quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo, et non tota gens pereat. Hoc autem a semetipso non dixit: sed cum esset Pontifex anni illius, prophetavit, quia Jesus moriturus erat pro gente. Et non tantum pro gente, sed ut filios Dei qui erant dispersi, congregaret in unum. Ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum. Jesus ergo jam non in palam ambulabat apud Judæos, sed abiit in regionem juxta desertum, in civitatem, quæ dicitur Ephrem, et ibi morabatur cum discipulis suis.

Offertorium.[c]

Benedictus es, Domine; doce me justificationes tuas: et [d] non [d] tradas calumniantibus me superbis, et respondebo exprobrantibus mihi verbum.

[a] Ps. xxxiv. (xxxv. 20, 22.)
[b] cap. xi. F. (v. 47–54.)
[c] Ps. cxviii. (cxix. 12, 42.)
[d] ne—13. 15.
[e] quæsumus.—94. 97. 26.

V. Vidi non servantes pactum et tabescebam: Domine, quando facies de persequentibus me judicium?

Secreta.

Præsta nobis,[e] misericors Deus; ut digne tuis servire semper altaribus mereamur, et eorum perpetua participatione salvari. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[f]

Ne tradideris me, Domine, in animas persequentium me: quia insurrexerunt in me testes iniqui et mentita est iniquitas sibi.

Postcommunio.

Sumpti sacrificii, Domine, perpetua nos tuitio non derelinquat: et noxia semper a nobis cuncta repellat. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Concede nobis, quæsumus, Domine, veniam peccatorum et religionis augmentum; atque ut in nobis tua dona multiplices, tuis fac mandatis promptiores. Per Dominum.

Sabbato *post* Judica.

Ad Missam. Officium.[g]

Miserere mihi, Domine, quoniam tribulor: libera me et eripe me de manibus inimicorum meorum: et a persequentibus me, Domine, non confundar quoniam invocavi te.

Psalmus.[h]

In te, Domine, speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me.

Non dicitur Gloria Patri.

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Proficiat, quæsumus, Domine, plebs tibi dicata piæ devotionis affectu; ut sacris actionibus erudita, quanto majestati tuæ fit gratior, tanto donis potioribus augeatur. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[i]

In diebus illis, Dixerunt impii Judæi

[f] Ps. xxvi. (xxvii. 12.)
[g] Ps. xxx. (xxxi. 9, 15, 17.)
[h] ib. (v. 1.)
[i] cap. xviii. C. (v. 18–23.)

ad invicem; Venite, cogitemus contra justum cogitationes: non enim peribit lex a sacerdote, neque consilium a sapiente, nec sermo a propheta. Venite, et percutiamus eum lingua, et non attendamus ad universos sermones ejus. Attende, Domine, ad me, et audi voces adversariorum meorum. Numquid redditur pro bono malum, quia foderunt foveam animæ meæ? Recordare quod steterim in conspectu tuo, ut loquerer pro eis bonum, et averterem indignationem tuam ab eis. Propterea da filios eorum in famem, et deduc eos in manus gladii: fiant uxores eorum absque liberis, et viduæ: et viri earum interficiantur morte: juvenes eorum confodiantur gladio in prælio. Audiatur clamor de domibus eorum: adduces enim super eos latronem repente: quia foderunt foveam ut caperent me, et laqueos absconderunt pedibus meis. Tu autem, Domine, scis omne consilium eorum adversum me in mortem: ne propitieris iniquitati eorum, et peccatum eorum a facie tua non deleatur: fiant corruentes in conspectu tuo, in tempore furoris tui, Domine Deus meus.

Gradale.[a]

Pacifice loquebantur mihi inimici mei: et in ira molesti erant mihi.

V. Vidisti, Domine Deus meus, ne sileas, ne discedas a me.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis et turbis Judæorum; Amen, Amen, dico vobis: Nisi manducaveritis carnem Filii Hominis et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: et ego resuscitabo eum in novissimo die. Caro enim mea, vere est cibus: et sanguis meus, vere est potus. Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo. Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo propter Patrem: et qui manducat me, et ipse vivet propter me. Hic est panis, qui de cœlo descendit. Non sicut manducaverunt patres vestri manna in deserto, et mortui sunt. Qui manducat hunc panem, vivet in æternum. Hæc dixit in synagoga, docens sabbato in Capharnaum. Multi [c] ergo [c] audientes ex discipulis ejus, dixerunt; Durus est hic sermo: quis potest eum audire? Sciens autem Jesus apud semetipsum quia murmurarent de hoc discipuli ejus, dixit eis; Hoc vos scandalizat? Si ergo videritis Filium Hominis ascendentem ubi erat prius? Spiritus est qui vivificat: caro non prodest quicquam: verba quæ ego locutus sum vobis, spiritus et vita sunt. Sed sunt quidam ex vobis, qui non credunt. Sciebat autem ab initio Jesus, qui essent [d] non [d] credentes, et quis traditurus esset eum. Et dicebat; Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum a Patre meo. Ex hoc ergo multi discipulorum ejus abierunt retro: et jam non cum illo ambulabant. Dixit ergo Jesus ad duodecim; Numquid et vos vultis abire? Respondit ergo ei Simon Petrus; Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes. Et nos credimus, et cognovimus quia tu es Christus Filius Dei. Respondit eis Jesus; Nonne [e] ego [e] vos duodecim elegi: et unus ex vobis diabolus es? Dicebat autem de Juda Simonis Scariothis: hic enim erat traditurus eum, cum esset unus ex duodecim.

Offertorium.

Recordare quod steterim in conspectu tuo, ut loquerer pro eis bonum: et averterem indignationem tuam ab eis.

V. [f] Qui regis Israel intende: qui deducis velut ovem Joseph.

Secreta.

Suscipe, Creator omnipotens,[g] quæ jejunantes de tuæ munificentiæ largitate deferimus; et pro temporali nobis collata præsidio, ad vitam converte

[a] Ps. xxxiv. (xxxv. 20, 22.)
[b] cap. vi. F. (v. 53–71.)
[c] autem.—13. 26. 57.
[d] non habent 15. 26. 57.
[e] non habent 92. 97. 98.
[f] Ps. lxxix. (lxxx. 1.)
[g] munera.—92. 94. 97.

[a] propitiatus [a] æternam. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Ne tradideris me, Domine, in animas persequentium me: quia insurrexerunt in me testes iniqui, et mentita est iniquitas sibi.

Postcommunio.

Divini muneris largitate satiati, quæsumus, Domine Deus noster; ut hujus semper participatione vivamus. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Tueatur, quæsumus, Domine, dextera tua populum deprecantem; et purificatum dignanter erudiat, ut et consolatione præsenti foveatur et ad futura bona proficiat. Per Dominum.

Dominica in *ramis palmarum.*

[c] *Post aspersionem aquæ benedictæ legatur hæc lectio, ad gradum altaris ex parte australi ab accolito alba induto, super flores et frondes cum suo titulo.*

Lectio libri Exodi.[d]

In diebus illis, Venerunt filii Israel, in Helim, ubi erant fontes aquarum duodecim et septuaginta palmæ: et castrametati sunt juxta aquas. [e] Profectique sunt de Helim, et venit omnis multitudo filiorum Israel in desertum Sin, quod est inter Helim et Sinai: quintodecimo die mensis secundi, postquam egressi sunt de terra Ægypti. Et murmuravit omnis congregatio filiorum Israel contra Moysen et Aaron in solitudine. Dixeruntque ad eos filii Israel; Utinam mortui essemus per manum Domini in terra Ægypti, quando sedebamus super ollas carnium, et comedebamus panem in saturitate: cur induxistis nos in desertum istud, ut occideretis omnem multitudinem fame? Dixit autem Dominus ad Moysen; Ecce ego pluam vobis panes de cœlo: egrediatur populus, et colligat quæ sufficiunt per singulos dies: ut tentem eum, utrum ambulet in lege mea, an non. Die autem [f] sexta [f] parent quod inferant: et sit duplum quam colligere solebant per singulos dies. Dixeruntque Moyses et Aaron ad omnes filios Israel; Vespere scietis quod Dominus eduxerit vos de terra Ægypti: et mane videbitis gloriam Domini: audivi enim murmur vestrum contra Dominum: nos vero quid sumus, quia mussitastis contra nos? Et ait Moyses; Dabit vobis Dominus vespere carnes edere, et mane panes in saturitate: eo quod audierit murmurationes vestras quibus murmurati estis contra eum; nos enim quid sumus? nec contra nos est murmur vestrum, sed contra Dominum. Dixitque Moyses ad Aaron; Dic universæ congregationi filiorum Israel: Accedite coram Domino: audivit enim murmur vestrum. Cumque loqueretur Aaron ad omnem cœtum filiorum Israel, respexerunt ad solitudinem: et ecce gloria Domini apparuit in nube.

[g] *Statimque sequatur Evangelium; et legatur ubi leguntur evangelia in ferialibus diebus* [g] *a diacono ad orientem converso, more simplicis festi, post acceptam benedictionem.*[h]

Secundum Johannem.[i]

In illo tempore, Turba multa, quæ convenerat ad diem festum, cum audissent quia venit Jesus Hierosolymam, acceperunt ramos palmarum, et pro-

[a] propitius.—94. 97. 98.
[b] Ps. xxiv. (xxvii. 12.)
[c] Non habet Graduale quæ sequuntur.
[d] cap. xv. D. (v. 27.)
[e] cap. xvi. A. (v. 1–10.)
[f] sexto.—13. 26. 57. V.
[g] Deinde statim accepta benedictione ibidem legatur Evangelium super lectorium ubi lectio legebatur.—94. 97.
[h] cum *Dominus vobiscum* et *Gloria* more solito.—94. 97.
[i] cap. xii. B (v. 12–19.)

cesserunt obviam ei, et clamabant: Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israel. Et invenit Jesus asellum, et sedit super eum, sicut scriptum est; Noli timere, filia Sion: ecce rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super pullum asinæ. Hæc non cognoverunt discipuli ejus primum: sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt quia hæc erant scripta de eo: et hæc fecerunt ei. Testimonium ergo perhibebat turba, quæ erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento, et suscitavit eum a mortuis. Propterea et obviam venit ei turba: quia audierant eum fecisse hoc signum. Pharisæi ergo dixerunt ad semetipsos; Videtis quia nihil proficimus? ecce mundus totus post eum abiit.

Finito Evangelio, sequatur benedictio florum et frondium a sacerdote, induto capa serica rubea, super gradum tertium altaris ad [a] *australem* [a] *converso; positis prius palmis cum floribus supra altare pro clericis; pro aliis vero, super gradum altaris in parte australi.*

Exorcizo te, creatura florum vel frondium; in nomine Dei Patris omnipotentis, et in nomine Jesu Christi Filii ejus Domini nostri, et in virtute Spiritus Sancti: proinde omnis virtus adversarii, omnis exercitus diaboli, [b] omnisque potestas inimici,[b] omnis incursio dæmonum, eradicare et explantare ab hac creatura florum vel frondium; ut ad Dei gratiam festinantium vestigia [c] insidiando [c] non assequaris. Per eum qui venturus est judicare vivos et mortuos et sæculum per ignem. *R.* Amen.

Deinde dicuntur orationes sine Dominus vobiscum, *sed tantum cum* Oremus.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui in diluvii effusione Noe famulo tuo per os columbæ gestantis ramum olivæ pacem terris redditam nunciasti, te supplices [d] deprecamur; [d] ut hanc creaturam florum [e] et frondium [e] spatulasque palmarum seu frondes arborum, quas ante conspectum gloriæ tuæ offerimus, veritas tua sancti✠ficet, ut devotus populus in manibus suscipiens eas, benedictionis tuæ gratiam consequi mereatur. Per Christum.

Et dicuntur omnes Orationes sub tono lectionis et cum Oremus.

Deus, cujus Filius pro salute generis humani de cœlo descendit ad terras; et appropinquante hora passionis suæ Hierosolymam in asino sedens venire et a turbis rex appellari ac laudari voluit; auge fidem in te sperantium, et supplicum preces clementer exaudi. Veniat super nos, quæsumus, Domine, [f] benedictio [f] tua; et hos palmarum cæterarumque arborum ramos bene✠dicere dignare; ut omnes qui eos laturi sunt, benedictionis tuæ dono repleantur. Concede ergo, Domine, ut sicut Hebræorum pueri Hosanna in excelsis clamantes eidem Filio tuo Domino nostro Jesu Christo cum ramis palmarum occurrerunt; itaque nos arborum ramos gestantes, cum bonis operibus occurramus obviam Christo, et perveniamus ad gaudium sempiternum. Per eundem Christum Dominum nostrum.

Oratio.

Deus, qui dispersa congregas et congregata conservas; qui populis obviam Christo Jesu ramos palmarum [g] portantibus benedixisti: bene✠dic etiam et hos ramos palmarum cæterarumque arborum, quos tui famuli ad nominis tui benedictionem fideliter suscipiunt: ut in quemcunque locum introducti fuerint, tuam benedictionem habitatores illius loci [h] omnes [h] conse-

[a] orientem.—92. 98.
[b] non habent 92. 98—inimici non habent 4L. 8RM. 13.
[c] non habent 94. 97.
[d] exoramus.—94.
[e] non habent 92. 98.
[f] misericordia.—94. 97. 26. 57.
[g] cæterarumque arborum.—94.
[h] non habent 92. 94. 98.

quantur: ita ut omni[a] adversa valitudine[a] effugata, dextera tua protegat quos redemit. Per eundem Dominum.

Hic aspergantur flores et frondes aqua benedicta et thurificentur. Deinde [b] *dicitur*[b] Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Domine Jesu Christe,[c] Fili Dei vivi,[c] mundi conditor et redemptor, qui nostræ liberationis et salvationis gratia ex summa cœli arce descendere, carnem sumere, et passionem subire dignatus es; quique sponte propria loco ejusdem passionis appropinquans, a turbis cum ramis palmarum obviantibus benedici, laudari, et rex benedictus[d] veniens[d] in nomine Domini[e] clara voce appellari voluisti; tu nunc nostræ confessionis laudationem acceptare; et hos palmarum[f] cæterarumque arborum[f] ac florum ramos bene✠dicere et sancti✠ficare digneris; ut quicunque in tuæ virtutis obsequio exinde aliquid tulerit, cœlesti benedictione sanctificatus, peccatorum remissionem et vitæ æternæ præmia percipere mereatur. Per te, Jesu Christe salvator[g]; qui cum Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. *R.* Amen.

a adversitate.—94.
b dicit sacerdos.—94. 97.
c non habent 94. 97.
d qui venit.—94. 97. 26. 57.
e veniens—94. 97. 26.

His itaque peractis, statim distribuantur palmæ; et interim cantentur hæ sequentes Antiphonæ, Cantore incipiente Antiphonam.

Pueri Hebræorum, tollentes ramos olivarum, obviaverunt Domino clamantes et dicentes, Hosanna in excelsis.

Alia Antiphona.

Pueri Hebræorum vestimenta prosternebant in via, et clamabant dicentes, Hosanna Filio David; Benedictus qui venit in nomine Domini.

[h] *Dum distribuuntur rami, præparetur feretrum cum reliquiis, in quo Corpus Christi in pixide dependeat et ad locum primæ stationis a duobus clericis de secunda forma non procedatur sequendo, sed ad locum primæ stationis obviam veniendo, habitu non mutato; lumen deferatur in laterna præcedente cum cruce denudata, et duobus vexillis præcedentibus. Deinde eat procesio usque ad locum primæ stationis. Sintque ministri processionis albis circumamicti absque tunicis, vel casulis induti: ita tamen quod sacerdos sit in capa serica rubea; choro itaque sequente, habitu non mutato. In eundo Antiphona* Prima autem. * *Antiphona* Cum appropinquaret. *Si autem non sufficiunt hæ duæ Antiphonæ prædictæ usque ad locum primæ stationis: tunc*

f non habent 92. 98.
g mundi.—94. 97. 26. 57.
h non habent 92. 94. 97. 98. usque ad Sempiterne Deus. c. 262. sub finem.

* Ad lectoris commodum Antiphonas et Responsoria excerpsimus e Processionali secundum usum Sarum anno Dni 1544 excuso.

Prima autem azimorum accesserunt discipuli ad Jesum dicentes; Ubi vis paremus tibi comedere pascha? At Jesus dixit eis; Ite in civitatem ad quendam, et dicite ei; Magister dicit, tempus meum prope est, apud te facio pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut præceperat eis Dominus, et paraverunt pascha.

Cum appropinquasset Dominus Hierosolymam misit duos ex discipulis suis dicens; Ite in castellum quod est contra vos, et invenietis pullum asinæ alligatum, super quem nullus hominum sedit, solvite et adducite mihi; siquis vos interrogaverit, dicite, Opus Domini est. Solventes adduxerunt ad Jesum, et imposuerunt illi vestimenta, et sedit super eum. Alii prosternebant vestimenta sua in via, alii ramos de arboribus externebant. Et qui sequebantur clamabant; Hosanna, Benedictus qui venit in nomine Domini; benedictum regnum patris nostri David: Hosanna in excelsis: miserere nobis, fili David.

Cum audisset populus quia venit Jesus Hierosolymam, acceperunt ramos palmarum, et exierunt ei obviam, et clamabant pueri dicentes; Hic est qui venturus erat pro salute mundi. Hic est salus nostra, redemptio Israel; quantus est iste cui throni et dominationes occurrunt. Noli timere, filia Sion, ecce Rex tuus venit

sequantur hæ Antiphonæ, scilicet Antiphona, Cum audisset, *Antiphona*, Ante sex; *Antiphona*, Ante sex dies passionis. *Hic fiat prima statio; videlicet ex*

sedens super pullum asinæ sicut scriptum est, salve Rex fabricator mundi, qui venisti redimere nos.

Ante sex dies solemnitatis Paschæ, quando venit Dominus in civitatem Hierusalem, occurrerunt ei pueri, et in manibus portantes ramos palmarum, et clamabant voce magna dicentes, Hosanna in excelsis.

Ante sex dies passionis, venit Dominus in civitatem Hierusalem, et occurrerunt ei pueri, et in manibus portabant ramos palmarum, et clamabant voce magna dicentes; Hosanna in excelsis. Benedictus qui venisti multitudine misericordiæ tuæ. Hosanna in excelsis.

En Rex venit mansuetus tibi, Sion, filia mystica, humilis sedens super animalia, quem venturum jam prædixit lectio prophetica.

Salve, quem Jesum
  testatur plebs Hebræorum,
Obvia cum palmis
  tibi clamans verba salutis.

Hic est qui de Edom venit
  tinctus Bosra vestibus.
In stola sua formosus,
  gradiens virtutibus.
Non in equis bellicosis
  nec in altis turribus.

Salve, lux mundi,
  rex regum, gloria cœli,
Cui manet imperium
  laus et decus hic et in ævum.
Hic est ille qui ut agnus
  insons morti traditur.
Mors mortis, inferni morsus,
  morte donans vivere.
Ut quondam beati vates
  prompserunt prophetice.
Salve, nostra salus,
  pax vera, redemptio, virtus.
Ultro qui mortis
  pro nobis jura subisti.

Dignus es, Domine Deus noster, accipere gloriam et honorem.

Occurrunt turbæ cum floribus et palmis Redemptori obviam, et victori triumphanti digna dant obsequia Filio Dei ore gentes prædicant et in laudem Christi voces tonant per nubila Hosanna.

Dominus Jesus ante sex dies Paschæ venit Bethaniam, ubi fuerat Lazarus mortuus, Quem suscitavit Jesus.

Versus. Convenerunt autem ibi multi Judæorum ut Lazarum viderent. Quem.

Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent. Propter quem multi veniebant et credebant in Jesum.

Versus. Testimonium ergo perhibebat turba, quæ erat cum eo, quando Lazarum vocavit de monumento, et suscitavit eum a mortuis. Propter.

Gloria laus et honor
  tibi sit, Rex Christe Redemptor.
Cui puerile decus
  prompsit hosanna pium.
Israel es tu Rex,
  Davidis et inclyta proles.
Nomine qui in Domini,
  Rex benedicte, venis.
Cœtus in excelsis
  te laudat cœlicus omnis,
Et mortalis homo, et
  cuncta creata simul.
Plebs Hebræa tibi
  cum palmis obvia venit.
Cum prece, voto, hymnis,
  adsumus ecce tibi.

Collegerunt Pontifices et Pharisæi concilium, et dicebant; Quid facimus, quia hic homo multa signa facit; si dimittimus eum sic, omnes credent in eum. Ne forte veniant Romani et tollant nostrum locum et gentem.

Unus autem ex ipsis, Cayphas nomine, cum esset Pontifex anni illius, prophetavit dicens; Expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo et non tota gens pereat. Ab illo ergo die cogitaverunt interficere eum dicentes. Ne.

Ingrediente Domino in sanctam civitatem, Hebræorum pueri resurrectionem vitæ pronunciantes. Cum ramis palmarum Hosanna clamabant in excelsis.

Versus. Cumque audissent quia venit Jesus Hierosolymam exierunt obviam ei. Cum ramis.

Ave Rex noster, Fili David, Redemptor mundi, quem prophetæ prædixerunt Salvatorem domus Israel esse venturum. Te enim ad salutarem victimam Pater misit in mundum, quem expectabant omnes sancti ab origine mundi, et nunc. Hosanna Filio David. Benedictus qui venit in nomine Domine. Hosanna in excelsis.

parte ecclesiæ boreali in extrema parte orientali ; et legatur hoc Evangelium, Cum appropinquasset Jesus. *Require hoc Evangelium in prima Dominica Adventus Domini ; et legatur ab ipso diacono induto ad processionem non juxta crucem, sed ante sacerdotem loco parumper secus stationem illius diaconi mutato. Etiam ipso diacono ad borealem converso : et legatur sicut in festo simplici novem lectionum, benedictione prius accepta more solito.*

Finito Evangelio, tres clerici de secunda forma, habitu non mutato, conversi ad populum stantes ante magnam crucem ex parte occidentali, simul cantent V. En rex venit. *Post singulos vero versus Executor Officii incipiat Antiphonam* Salve, *conversus ad reliquias ; quam prosequatur chorus cum genuflexione osculando terram. Ab ipso autem Executore Officii primo cum choro fiat genuflexio. Clerici ante reliquias V.* En rex. *Senior Antiphonam,* Salve quem. *Chorus resurgendo prosequatur* Testatur. *Item clerici ante reliquias, loco non mutato, dicant V.* Hic est qui de Edom. *Item Senior loco non mutato, dicat V.* Salve lux mundi. *Chorus resurgendo prosequatur,* Rex regum. *Item Clerici ante reliquias, loco non mutato, dicant V.* Hic est ille. *Item Senior, loco non mutato, dicat Antiphonam,* Salve, nostra salus. *Chorus resurgendo prosequatur,* Pax vera. *Deinde eat processio ad locum secundæ stationis ; et feretrum cum capsula reliquiarum pariter cum luce in laterna inter subdiaconum et thuribularium deferatur, cum vexillis ex utraque parte ; cantore incipiente Antiphonam* Dignus es, Domine. *Antiphona* Occurrunt turbæ. *Si autem non sufficiunt hæ duæ Antiphonæ ad locum secundæ stationis, tunc cantentur hæc duo Responsoria vel unum eorum, R.* Dominus Jesus. *V.* Convenerunt. *R.* Cogitaverunt. *V.* Testimonium. *Hic fiat secunda statio, videlicet ex parte ecclesiæ australi, ubi septem pueri in loco eminentiori simul cantent V.* Gloria laus. *Chorus idem repetat post unumquemque V.* Israel es tu. *V.* Cœtus in excelsis. *V.* Plebs Hebræa. *Peracta hac statione, eat processio per medium claustri a dextera manu usque ad ostium ecclesiæ occidentale, cantando R.* Collegerunt. *Hic fiat tertia statio, scilicet ante prædictum ostium, ubi tres clerici de superiori gradu in ipso ostio, habitu non mutato, conversi ad populum cantent V.* Unus autem. *Repetitio,* Ne forte. *His finitis, intrent ecclesiam per idem ostium sub feretro, et capsula reliquiarum ex transverso ostii elevata, cantando R.* Ingrediente Domino. *Hic fiat quarta statio, scilicet ante crucem in Ecclesia ; et in ipsa statione Executor officii incipiat Antiphonam* Ave, *cruce jam discooperta ; et respondeat chorus* Rex noster. *cum genuflexione osculando terram. Et sic incipiat Senior Antiphonam ter ; singulis vicibus vocem exaltando ; una cum choro fiat genuflexio ; et post tertiam inceptionem, chorus eandem antiphonam in ipsa statione stando prosequatur. Qua finita, intrent chorum. Omnes cruces per ecclesiam sint discoopertæ usque post vesperas. In introitu chori, R.* Circumdederunt me. *V.* Eripe me. *R.* Et ab insurgentibus. *Oratio.* Omnipotens sempiterne Deus. *Peractis quæ ad processionem pertinent,*

Ad Missam. Officium.[a]

Domine, ne longe facias auxilium tuum a me : ad defensionem meam aspice ; libera me de ore leonis : et a cornibus unicornium humilitatem meam.

Psalmus.[b]

Deus, Deus meus, respice in me : quare me dereliquisti.

[a] Ps. xxi. (xxii. 19, 21.)

[b] ib. (v. 1.)

Circumdederunt me viri mendaces sine causa, flagellis ceciderunt me. Sed tu, Domine Defensor, vindica me.

Versus. Eripe me de inimicis meis, Deus meus, Et ab insurgentibus in me libera me.

Non dicitur [a] *ulterius.*[a]

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui humano generi ad imitandum humilitatis exemplum, Salvatorem nostrum carnem sumere et crucem subire fecisti: concede propitius, ut et patientiæ ipsius habere documenta et resurrectionis [b] consortia mereamur. Per eundem Dominum.

Ad Philippenses.[c]

Fratres, Hoc enim sentite in vobis, quod et in Christo Jesu: Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo: sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, et habitu inventus ut homo. Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod et Deus exaltavit illum, et donavit illi nomen quod est super omne nomen: ut in nomine Jesu omne genu flectatur, cœlestium, terrestrium, et infernorum; et omnis lingua confiteatur, quia Dominus noster Jesus Christus in gloria est Dei Patris.

Gradale.[d]

Tenuisti manum dexteram meam: et in voluntate tua deduxisti me: et cum gloria assumpsisti me.

℣. Quam bonus Israel Deus rectis corde: mei autem pene moti sunt pedes, pene effusi sunt gressus mei: quia zelavi in peccatoribus: pacem peccatorum videns.

Chorus alternatim dicat Tractum.[e]

Deus, Deus meus, respice in me: quare me dereliquisti?

℣. Longe a salute mea: verba delictorum meorum.

℣. Deus meus, clamabo per diem, nec exaudies: et nocte, et non ad insipientiam mihi.

℣. Tu autem in sancto habitas, laus Israel: in te speraverunt patres nostri, speraverunt et liberasti eos.

℣. Ad te clamaverunt, et salvi facti sunt: in te speraverunt et non sunt confusi.

℣. Ego autem sum vermis, et non homo: opprobrium hominum et abjectio plebis.

℣. Omnes qui videbant me aspernabantur me: locuti sunt labiis et moverunt caput.

℣. Speravit in Domino, eripiat eum: salvum faciat eum quoniam vult eum.

℣. Ipsi vero consideraverunt et conspexerunt me: diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.

℣. Libera me de ore leonis: et a cornibus unicornium humilitatem meam.

℣. Qui timetis Dominum laudate eum: universum semen Jacob magnificate eum.

℣. Annunciabitur Domino generatio ventura: et annunciabunt cœli justitiam ejus.

℣. Populo qui nascetur quem fecit Dominus.

Sequitur Passio.[f] *Et est notandum quod triplici voce debet cantari aut pronunciari; scilicet voce alta, bassa et media. Quia omnia quæ in passione continentur, aut verba sunt Judæorum vel discipulorum; aut verba sunt Christi; aut Evangelistæ narrantis. Quare scire debes, quod ubi* a *litteram invenies, verba esse Judæorum vel discipulorum, quæ alta voce sunt proferenda. Ubi vero* b *invenies, verba sunt Christi, quæ bassa voce pronuncianda sunt. Ubi vero* m *invenies, verba sunt evangelistæ, quæ mediocri voce legenda aut cantanda sunt. Et hæc omnia in aliis Passionibus observa. Sic incipe,*

m. [f] Dominus vobiscum. ℟. Et cum spiritu tuo.

Passio Domini nostri Jesu Christi secundum Matthæum.[g]

Non dicitur Gloria tibi Domini.

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; *b.* Scitis quia post biduum Pascha fiet, et Filius Hominis tradetur ut crucifigatur. *m.* Tunc congregati

[a] Gloria Patri.—15. 26.
[b] ejus.—15. 26. 57.
[c] cap ii. A. (v. 5–11)
[d] Ps. lxxii. (lxxiii. 23, 24, 1–3.)
[e] Ps. xxi. (xxii. 1–8, 17, 18, 21, 23, 31)
[f] non habent hanc rubricam 92. 94. 97. 98. 4L. 8RM. 13. 57. Alia est in 15. ejusdem significationis. Literæ indicantes cujusdam sint verba inveniantur in 4L. 13. 57. In 94. 97. verba Domini nostri cruce notantur. Notis omnino caret 92.
[g] cap. xxvi.

sunt principes sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas: et consilium fecerunt ut Jesum dolo tenerent et occiderent. Dicebant autem; *a.* Non in die festo. *m.* Ne forte tumultus fieret in populo. Cum autem esset Jesus in Bethania in domo Simonis leprosi; accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti pretiosi, et effudit super caput ipsius recumbentis. Videntes autem discipuli, indignati sunt, dicentes; *a.* Ut quid perditio hæc? Potuit enim istud venundari multo, et dari pauperibus. *m.* Sciens autem Jesus, ait illis; *b.* Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me. Nam semper pauperes habetis vobiscum: me autem non semper habebitis. Mittens enim hæc unguentum hoc in corpus meum, ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis, ubicumque prædicatum fuerit hoc evangelium in toto mundo, dicetur et quod hæc fecit in memoriam ejus. *m.* Tunc abiit unus de duodecim, qui dicebatur Judas Scarioth ad principes sacerdotum, et ait illis; *a.* Quid vultis mihi dare, et ego vobis eum tradam? *m.* At illi constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde quærebat opportunitatem ut eum traderet. Prima autem die Azymorum accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes; *a.* Ubi vis paremus tibi comedere Pascha? *m.* At Jesus dixit; *b.* Ite in civitatem ad quemdam, et dicite ei; Magister dicit: Tempus meum prope est, apud te facio Pascha cum discipulis meis. *m.* Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Jesus, et paraverunt Pascha. Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et edentibus illis, dixit; *b.* Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditurus est. *m.* Et contristati valde, cœperunt singuli dicere; *a.* Numquid ego sum, Domine? *m.* At ipse respondens ait; *b.* Qui intingit mecum manum in parapside, hic me tradet. Filius quidem Hominis vadit, sicut scriptum est de illo: væ autem homini illi per quem Filius Hominis tradetur: bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille. *m.* Respondens autem Judas, qui tradidit eum, dixit; *a.* Numquid ego sum, Rabbi? *m.* Ait illi; *b.* Tu dixisti. *m.* Cœnantibus autem eis, accepit Jesus panem, et benedixit, ac fregit, deditque discipulis suis, et ait; *b.* Accipite et comedite; hoc est corpus meum. *m.* Et accipiens calicem gratias egit, et dedit illis, dicens; *b.* Bibite ex hoc omnes. Hic est enim sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Dico autem vobis: non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in diem illum, cum illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei. *m.* Et hymno dicto, exierunt in montem Oliveti. Tunc dixit illis Jesus; *b.* Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte. Scriptum est enim: Percutiam pastorem, et dispergentur oves gregis. Postquam autem resurrexero, præcedam vos in Galilæam. *m.* Respondens autem Petrus, ait illi; *a.* Et si omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor. *m.* Ait illi Jesus; *b.* Amen dico tibi, quia in hac nocte antequam gallus cantet, ter me negabis. *m.* Ait illi Petrus; *a.* Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo. *m.* Similiter et omnes discipuli dixerunt. Tunc venit Jesus cum illis in villam quæ dicitur Gethsemani, et dixit discipulis suis; *b.* Sedete hic, donec vadam illuc et orem. *m.* Et assumpto Petro et duobus filiis Zebedæi, cœpit contristari et mœstus esse. Tunc ait illis; *b.* Tristis est anima mea usque ad mortem; sustinete hic, et vigilate mecum. *m.* Et progressus pusillum, procidit in faciem suam, orans et dicens; *b.* Pater mi, si possibile est, transeat a me calix iste: verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu[a] vis.[a] *m.* Et venit ad discipulos[b] et invenit eos dormientes, et dixit Petro sic; *b.* Non potuistis una hora vigilare mecum? Vigilate et orate, ut non intretis in

[a] non habent 94. 97. 98. V.

[b] suos.—92. 97. 26.

tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. *m.* Iterum secundo abiit, et oravit dicens; *b.* Pater mi, si non potest hic calix transire nisi bibam illum, fiat voluntas tua. *m.* Et venit iterum, et invenit eos dormientes: erant enim oculi eorum gravati. Et relictis illis, iterum abiit, et oravit tertio, eundem sermonem dicens. Tunc venit ad discipulos suos, et dixit illis; *b.* Dormite jam et requiescite: ecce appropinquabit hora, et Filius Hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus: ecce appropinquabit qui me tradet. *m.* Adhuc eo loquente, ecce Judas unus de duodecim venit, et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus, missi a principibus sacerdotum et senioribus populi. Qui autem tradidit eum, dedit illis signum, dicens; *a.* Quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum. *m.* Et confestim accedens ad Jesum, dixit; *a.* Ave Rabbi. *m.* Et osculatus est eum. Dixitque illi Jesus; *b.* Amice, ad quid venisti? *m.* Tunc accesserunt, et manus injecerunt in Jesum, et tenuerunt eum. Et ecce unus ex his qui erant cum Jesu, extendens manum, exemit gladium suum, et percutiens servum principis sacerdotum, amputavit auriculam ejus [a]dexteram.[a] Tunc ait illi Jesus; *b.* Converte gladium tuum in locum suum: omnes enim, qui acceperint gladium, gladio peribunt. An putas, quia non possum rogare Patrem meum, et exhibebit mihi modo plusquam duodecim legiones angelorum? Quomodo ergo implebuntur Scripturæ, quia sic oportet fieri? *m.* In illa hora dixit Jesus turbis; *b.* Tanquam ad latronem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me: quotidie apud vos sedebam docens in templo, et non me tenuistis. *m.* Hoc autem totum factum est, ut adimplerentur scripturæ prophetarum. Tunc discipuli omnes, relicto eo, fugerunt. At illi tenentes Jesum, duxerunt ad Caipham principem sacerdotum, ubi scribæ et seniores convenerant. Petrus autem sequebatur eum a longe, usque in atrium principis sacerdotum. Et ingressus intro, sedebat cum ministris, ut videret finem. Principes autem sacerdotum et omne concilium quærebant falsum testimonium contra Jesum, ut eum morti traderent: et non invenerunt, cum multi falsi testes accessissent. Novissime autem venerunt duo falsi testes et dixerunt; *a.* Hic dixit: Possum destruere templum Dei, et post triduum reædificare illud. *m.* Et surgens princeps sacerdotum, ait illi; *a.* Nihil respondes ad ea quæ isti adversum te testificantur? *m.* Jesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi; *a.* Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis si tu es Christus Filius Dei [b]vivi.[b] *m.* Dicit illi Jesus; *b.* Tu dixisti: verumtamen dico vobis, amodo videbitis Filium Hominis sedentem a dextris virtutis Dei, et venientem in nubibus cœli. *m.* Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens; *a.* Blasphemavit: quid adhuc egemus testibus? ecce nunc audistis blasphemiam: quid vobis videtur? *m.* At illi respondentes dixerunt; *a.* Reus est mortis. *m.* Tunc exspuerunt in faciem ejus, et colaphis eum cæderunt, alii autem palmas in faciem ejus dederunt, dicentes; *a.* Prophetiza nobis, Christe; quis est qui te percussit? *m.* Petrus autem sedebat foris in atrio; et accessit ad eum una ancilla, dicens; *a.* Et tu cum Jesu Galilæo eras. *m.* At ille negavit coram omnibus, dicens; *a.* Nescio quid dicis. *m.* Exeunte autem illo januam, vidit eum alia ancilla, et ait his qui erant ibi; *a.* Et hic cum Jesu Nazareno erat. *m.* Et iterum negavit cum juramento: Quia non novi hominem. Et post pusillum accesserunt qui ibi stabant, et dixerunt Petro; *a.* Vere et tu ex illis es: nam et loquela tua manifestum te facit. *m.* Tunc cœpit detestari et jurare, quia non novisset hominem. Et continuo gallus

[a] non habent 92. 97. 98. 4L. V.

[b] non habent 92. 97. 98. V.

cantavit. Et recordatus est Petrus verbi Jesu, quod dixerat: Prius quam gallus cantet, ter me negabis. Et egressus foras, flevit amare. [a] Mane autem facto, consilium inierunt omnes principes sacerdotum et seniores populi adversus Jesum, ut eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum, et tradiderunt Pontio Pilato præsidi. Tunc videns Judas, qui eum tradidit, quod damnatus esset, pœnitentia ductus retulit triginta argenteos principibus sacerdotum, et senioribus populi, dicens; *a.* Peccavi, tradens sanguinem justum. *m.* At illi dixerunt; *a.* Quid ad nos? tu videris. *m.* Et projectis argenteis in templo, recessit: et abiens laqueo se suspendit. Principes autem sacerdotum, acceptis argenteis, dixerunt; *a.* Non licet eos mittere in corbanam: quia pretium sanguinis est. *m.* Consilio autem inito, emerunt ex eis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager ille, Acheldemach, hoc est, ager sanguinis, usque in hodiernum diem. Tunc impletum est quod dictum est per Hieremiam prophetam, dicentem: Et acceperunt triginta argenteos, pretium appreciati, quem appreciaverunt a filiis Israel: et dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus. Jesus autem stetit ante præsidem et interrogavit eum præses, dicens; *a.* Tu es Rex Judæorum? *m.* Dixit illi Jesus: *b.* Tu dicis. *m.* Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et senioribus, nihil respondit. Tunc dicit illi Pilatus; *a.* Non audis quanta adversum te dicunt testimonia? *m.* Et non respondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur præses vehementer. Per diem autem solennem consueverat præses dimittere populo unum vinctum, quem voluissent. Habebat autem tunc unum vinctum insignem, qui dicebatur Barrabas, qui propter homicidium missus fuerat in carcerem. Congregatis ergo illis, dixit Pilatus; *a.* Quem vultis dimittam vobis: Barrabam, an Jesum qui dicitur Christus? *m.* Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum. Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum uxor ejus, dicens; *a.* Nihil tibi et justo illi: multa enim passa sum hodie per visum propter eum. *m.* Principes autem sacerdotum et seniores persuaserunt populis ut peterent Barrabam, Jesum vero perderent. Respondens autem præses, ait illis; *a.* Quem vultis vobis de duobus dimitti? *m.* At illi dixerunt; *a.* Barrabam. *m.* Dicit illis Pilatus; *a.* Quid igitur faciam de Jesu, qui dicitur Christus? *m.* Dicunt omnes; *a.* Crucifigatur. *m.* Ait illis præses; *a.* Quid enim mali fecit? *m.* At illi magis clamabant dicentes; *a.* Crucifigatur. *m.* Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret: accepta aqua, lavit manus suas coram populo, dicens; *a.* Innocens ego sum a sanguine justi hujus: vos videritis. *m.* Et respondens universus populus, dixit; *a.* Sanguis ejus super nos et super filios nostros. Tunc dimisit illis Barrabam: Jesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur. Tunc milites præsidis suscipientes Jesum in prætorium, congregaverunt ad eum universam cohortem: et exuentes eum, chlamydem coccineam circumdederunt ei, et plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus et arundinem in dextera ejus. Et genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes; *a.* Ave rex Judæorum. *m.* Et exspuentes in eum, acceperunt arundinem, et percutiebant caput ejus. Et postquam illuserunt ei, exuerunt eum chlamyde, et induerunt eum vestimentis ejus, et duxerunt eum ut crucifigerent. Exeuntes autem, invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc angariaverunt ut tolleret crucem ejus. Et venerunt in locum qui dicitur Golgota, quod est Calvariæ locus. Et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum. Et cum gustasset, noluit bibere. Postquam autem crucifixerunt eum, diviserunt

[a] cap. xxvii. A. (1–50.)

vestimenta ejus, sortem mittentes: ut impleretur quod dictum est per Prophetam dicentem: Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem. Et sedentes servabant eum. Et imposuerunt super caput ejus causam ipsius scriptam: Hic est Jesus [a] Rex Judæorum. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: unus a dextris et unus a sinistris. Prætereuntes autem blasphemabant eum, moventes capita sua et dicentes; *a.* Vah qui destruis templum Dei, et in triduo illud reædificas: salva temetipsum: si filius Dei es, descende de cruce. *m.* Similiter et principes sacerdotum illudentes [b] cum scribis et senioribus dicebant; *a.* Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere: si rex Israel est, descendat nunc de cruce, et credimus ei: confidit in Deo: liberet eum nunc, si vult: dixit enim: Quia filius Dei sum. *m.* Id ipsum autem et latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei. A sexta autem hora tenebræ factæ sunt [c] super universam terram [c] usque in horam nonam. Et circa horam nonam clamavit Jesus voce magna, dicens; *b.* Heloy, Heloy, lama zabathani; *m.* hoc est: *b.* Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? *m.* Quidam autem illic stantes et audientes, dicebant; *a.* Heliam vocat iste. *m.* Et continuo currens unus ex eis, acceptam spongiam implevit aceto et imposuit arundini, et dabat ei bibere. Cæteri vero dicebant; *a.* Sine, videamus an veniet Helias liberans eum. *m.* Jesus autem iterum clamans voce magna, emisit spiritum.

Hic inclinet se diaconus vel prosternet versus orientem, et dicat privatim Pater noster, Ave Maria, *et* In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum: redemisti me, Domine Deus veritatis.[d] *Deinde surgat, et postea residuum Passionis legat.*[d]

m.[e] Et ecce velum templi scissum est in duas partes a summo usque deorsum: et terra mota est, et petræ scissæ sunt. Et monumenta aperta sunt: et multa corpora sanctorum qui dormierant, surrexerunt. Et exeuntes de monumentis post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam civitatem et apparuerunt multis. Centurio autem et qui cum eo erant custodientes Jesum, viso terræmotu et his quæ fiebant, timuerunt valde, dicentes; *a.* Vere Filius Dei erat iste. *m.* Erant autem ibi mulieres multæ a longe, quæ secutæ erant Jesum a Galilæa, ministrantes ei: inter quas erat Maria Magdalene et Maria Jacobi et Joseph mater et mater filiorum Zebedæi. Cum autem sero factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathia, nomine Joseph, qui et ipse discipulus erat Jesu. Hic accessit ad Pilatum et petiit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi corpus. Et accepto corpore, Joseph involvit illud in sindone munda. Et posuit illud in monumento suo novo, quod exciderat in petra. Et advolvit saxum magnum ad ostium monumenti, et abiit. Erant autem ibi Maria Magdalene et altera Maria, sedentes contra sepulchrum.

Evangelia vero in fine omnium Passionum, etiam in die Parasceves, alta voce legantur, more duplicis festi Omnes autem Passiones supradicto modo legantur secundum usum Sarum. Tamen in die Parasceve non dicitur Dominus vobiscum, *et sine titulo incipiatur Evangelium.*[f]

Altera autem die, quæ est post Parasceven, convenerunt principes sacerdotum et Pharisæi ad Pilatum, dicentes; Domine, recordati sumus, quia seductor ille dixit adhuc vivens: Post tres dies resurgam. Jube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium: ne forte veniant discipuli ejus et furentur eum, et dicant plebi: Surrexit a mortuis: et erit novissimus error pejor priore. Ait illis Pilatus; Habetis custodiam; ite, custodite sicut

[a] Nazarenus.—92. 98. 4L. 57.
[b] ei.—92. 98 4L. 13. eum.—57.
[c] non haet 26.
[d] non habent 92. 94. 97. 98.
[e] (Matt. cap. xxvii. v. 50–61.)
[f] (Matt. cap. xxvii. v. 62–66.)

scitis. Illi autem abeuntes, munierunt sepulchrum, signantes lapidem, cum custodibus.

Offertorium.[a]

Improperium expectavit cor meum et miseriam : et sustinui qui simul contristaretur et non fuit : consolantem me quæsivi, et non inveni : et dederunt in escam meam fel : et in siti mea potaverunt me aceto.

Secreta.

Tibi, Deus Pater omnipotens, immaculati Agni Paschale offerimus holocaustum; cujus nos sanguine ab exterminatoris vastatione salvatos ad terram quæsumus tuæ repromissionis inducas. Per eundem.

Præfatio quotidiana. Communio.[b]

Pater, si non potest hic calix transire nisi bibam illum : fiat voluntas tua.

Postcommunio.

Fideles tuos, quæsumus, Domine, benignus intende : ut suæ redemptionis initia recolentes, quorum munere sunt refecti, eorum proficiant incrementis. Per.

Feria *secunda post Dominicam in Ramis Palmarum.*

Ad Missam. Officium.[c]

Judica, Domine, nocentes me, expugna impugnantes me; apprehende arma et scutum : et exsurge in adjutorium meum : Domine, virtus salutis meæ.

Psalmus.[d]

Effunde frameam : et conclude adversus eos qui persequuntur me.

Non dicitur [e] *ulterius.*[e]

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui in tot adversis ex nostra infirmitate deficimus : intercedente unigeniti Filii tui passione respiremus. Qui tecum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[f]

In diebus illis, Dixit Esaias; Dominus Deus meus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico : retrorsum non abii. Corpus meum dedi percutientibus, et genas meas vellentibus : faciem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus in me. Dominus Deus auxiliator meus, ideo non sum confusus : ideo posui faciem meam ut petram durissimam, et scio quoniam non confundar. Juxta est qui justificat me, quis contradicet mihi ? stemus simul. Quis est adversarius meus ? accedat ad me. Ecce Dominus Deus auxiliator meus : quis est qui condemnet me ? Ecce omnes quasi vestimentum conterentur, tinea comedet eos. Quis ex vobis timens Deum, audiens vocem servi sui ? quis ambulavit in tenebris, et non est lumen ei ? speret in nomine Domini, et innitatur super Dominum Deum suum.

Gradale.[g]

Exsurge, Domine, et intende judicio meo, Deus meus et Dominus meus in causam meam.

V. Effunde frameam : et conclude adversus eos qui me persequuntur.

Tractus. Domine, non secundum. *ut supra Feria sexta post* Oculi.

Secundum Johannem.[h]

Ante sex dies Paschæ venit Jesus Bethaniam, ubi fuerat Lazarus mortuus quem suscitavit Jesus. Fecerúnt autem ei cœnam ibi : et Martha ministrabat, Lazarus vero unus erat ex discumbentibus cum eo. Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici pretiosi, et unxit pedes Jesu, et extersit capillis suis pedes ejus : et domus impleta est ex odore unguenti. Dixit ergo unus ex discipulis ejus, Judas Scariothis, qui erat eum traditurus; Quare hoc unguentum non [i] veniit trecentis denariis, et datum est egenis ? Dixit autem hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia fur erat, et loculos habens ea quæ mittebantur portabat. Dixit ergo Jesus : Sinite illam ut in diem sepulturæ meæ servet

[a] Ps. lxviii. (lxix. 20, 21.)
[b] Matt. c. xxvi. (v. 42.)
[c] Ps. xxxiv. (xxxv. 1, 2.)
[d] ib. (v. 3.)
[e] Gloria Patri.—15. 26. 57.

[f] cap. l. C. (v. 5–10.)
[g] Ps. xxxiv. (xxxv. 23, 3.)
[h] cap. xii. A. (v. 1–36)
[i] venditur.—98. 4L. 57.

illud. Pauperes enim semper habebitis vobiscum, me autem non semper habebitis. Cognovit ergo turba multa ex Judæis quia illic [a] est; [a] et venerunt, non propter Jesum tantum, sed ut Lazarum viderent, quem suscitavit a mortuis. Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent; quia multi propter illum abibant ex Judæis et credebant in Jesum. In crastinum autem turba multa, quæ venerat ad diem festum, cum audissent quia venit Jesus Hierosolymam, acceperunt ramos palmarum, et processerunt obviam ei, et clamabant; Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Israel. Et invenit Jesus asellum, et sedit super eum, sicut scriptum est; Noli timere filia Sion: ecce rex tuus venit tibi, sedens super pullum asinæ. Hæc non cognoverunt discipuli ejus primum: sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt quia hæc erant scripta de eo: et hæc fecerunt ei. Testimonium ergo perhibebat turba quæ erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento, et suscitavit eum a mortuis. Propterea et obviam venit ei turba: quia audierunt eum fecisse hoc signum. Pharisæi ergo dixerunt ad semetipsos; Videtis quia nihil proficimus? ecce mundus totus post eum abiit. Erant autem quidam Gentiles ex his qui ascenderant ut adorarent in die festo. Hi ergo accesserunt ad Philippum, qui erat a Bethsaida Galilææ, et rogabant eum, dicentes; Domine, volumus Jesum videre. Venit Philippus, et dixit Andreæ: Andreas rursum et Philippus dixerunt Jesu. Jesus autem respondit eis, dicens; Venit hora, ut clarificetur Filius Hominis. Amen, amen, dico vobis, nisi granum frumenti, cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Qui amat animam suam, perdet eam: et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. Si quis mihi ministrat, me sequatur: et ubi sum ego, illic et minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus. Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salvifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horam hanc. Pater, clarifica nomen tuum. Venit ergo vox de cœlo dicens; Et clarificavi, et iterum clarificabo. Turba ergo, quæ stabat et audierat, dicebat tonitruum factum esse. Alii autem dicebant; Angelus ei locutus est. Respondit Jesus, et dixit; Non propter me hæc vox venit, sed propter vos. Nunc judicium est mundi: nunc princeps hujus mundi ejicietur foras. Et ego, si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum. Hoc autem dicebat, significans qua morte esset moriturus. Respondit ei turba; Nos audivimus ex lege quia Christus manet in æternum: et quomodo tu dicis: Oportet exaltari Filium Hominis? [b] Quis est iste Filius Hominis? Dixit ergo eis Jesus; Adhuc modicum, lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non tenebræ vos comprehendant: et qui ambulat in tenebris, nescit quo vadat. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis sitis. Hæc locutus est Jesus: et abiit, et abscondit se ab eis.

Offertorium.[c]

Eripe me de inimicis meis: Domine, ad te confugi; doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

V. Exaudi me in tua justitia: et ne intres in judicium cum servo tuo, Domine.

Secreta.

Ipsa majestati tuæ, Domine, fideles populos commendet oblatio: quæ per Filium tuum Dominum nostrum Jesum Christum reconciliavit inimicos. Qui tecum vivit.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[d]

Erubescant et revereantur simul qui gratulantur malis meis: induantur pudore et reverentia, qui maligna loquuntur adversum me.

[a] esset.— 98. 4L. 15. 57.
[b] et.—13. 26. 57.

[c] Ps. cxlii. (cxliii. 9, 10, 1, 2.)
[d] Ps. xxxiv. (xxxv. 26)

Postcommunio.

Satiati munere salutari tuam, Domine, misericordiam deprecamur: ut hoc eodem sacramento quo nos temporaliter vegetas, efficias vitæ æternæ participes. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Adjuva nos, Deus salutaris noster: et ad beneficia recolenda, quibus nos instaurare dignatus es, tribue venire gaudentes. Per Dominum.

Feria *tertia post Dominicam in Ramis Palmarum.*

Ad Missam. Officium.[a]

Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi: in quo est salus, vita, et resurrectio nostra: per quem salvati et liberati sumus.

Psalmus.[b]

Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos et misereatur nostri.

Non dicitur [c] *ulterius.*[c]

Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, da nobis ita Dominicæ passionis sacramenta peragere: ut indulgentiam percipere mereamur. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[d]

In diebus illis, Dixit Hieremias; Domine, demonstrasti mihi, et ego cognovi: tu ostendisti mihi studia eorum. Et ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam: et non cognovi; quia cogitaverunt super me consilia, dicentes: [e] Mittamus lignum in panem ejus, et eradamus eum de terra viventium, et nomen ejus non memoretur amplius. Tu autem, Domine Sabaoth, qui judicas juste et probas renes et corda, videam quæso ultionem tuam ex eis: tibi enim revelavi causam meam; Domine Deus meus.

[a] Gal. vi. (v. 14.)
[b] Ps lxvi. (lxvii. 1.)
[c] Gloria Patri.
[d] cap. xi. D. (v 18–20.)

Gradale.[f]

Ego autem dum mihi molesti essent induebam me cilicio: et humiliabam in jejunio animam meam, et oratio mea in sinu meo convertetur.

℣. Judica, Domine, nocentes me; expugna impugnantes me; apprehende arma et scutum, et exsurge in adjutorium mihi.

Sequatur Passio hunc in modum,

m. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Passio Domini nostri Jesu Christi secundum Marcum.[g]

In illo tempore, Erat Pascha et Azyma post biduum: et quærebant summi sacerdotes et scribæ quomodo Jesum dolo tenerent et occiderent. Dicebant autem; *a.* Non in die festo. *m.* Ne forte tumultus fieret in populo. Et cum esset Jesus Bethaniæ in domo Simonis leprosi, et recumberet: venit mulier habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi, et fracto alabastro effudit super caput ejus. Erant autem quidam indigne ferentes intra semetipsos, et dicentes; *a.* Ut quid perditio ista unguenti facta est? Poterat enim unguentum istud venundari plus quam trecentis denariis, et dari pauperibus. *m.* Et fremebant in eam. Jesus autem dixit; *b.* Sinite eam; quid illi molesti estis? Bonum opus operata est in me. Semper enim pauperes habetis vobiscum: et cum volueritis, potestis illis benefacere: me autem non semper habebitis. Quod habuit hæc, fecit: prævenit ungere corpus meum in sepulturam. Amen dico vobis: Ubicumque prædicatum fuerit Evangelium istud in universo mundo, et quod fecit hæc narrabitur in memoriam ejus. *m.* Et Judas Scariothis, unus de duodecim, abiit ad summos sacerdotes, ut proderet eum illis. Qui audientes gavisi sunt et promiserunt ei pecuniam se daturos. Et quærebat quomodo illum opportune traderet. Et primo die Azymorum

[e] Venite—92. 97. 98.
[f] Ps. xxxiv. (xxxv. 13, 1, 2.)
[g] cap. xiv.

quando Pascha immolabant, dicunt ei discipuli; *a.* Quo vis eamus et paremus tibi ut manduces Pascha? *m.* Et [a]misit[a] duos ex discipulis suis, et dixit eis; *b.* Ite in civitatem, et occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans; sequimini eum: et quocumque introierit, dicite domino domus, quia magister dicit: Ubi est refectio mea, ubi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demonstrabit cœnaculum grande stratum: et illic parate nobis. *m.* Et abierunt discipuli ejus, et venerunt in civitatem, et invenerunt sicut dixerat illis; et paraverunt Pascha. Vespere autem facto, venit cum duodecim. Et discumbentibus eis et manducantibus, ait Jesus; *b.* Amen dico vobis, quia unus ex vobis me tradet, qui manducat mecum. *m.* At illi cœperunt contristari, et dicere ei singulatim; *a.* Numquid ego? *m.* Qui ait illis; *b.* Unus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino. Et Filius quidem Hominis vadit, sicut scriptum est de eo: væ autem homini illi, per quem Filius Hominis tradetur: bonum erat ei, si non esset natus homo ille. *m.* Et manducantibus illis, accepit Jesus panem: et benedicens fregit, et dedit eis, et ait; *b.* Sumite, hoc est corpus meum. *m.* Et accepto calice, gratias agens dedit eis: et biberunt ex illo omnes. Et ait illis; *b.* Hic est sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur. Amen dico vobis, quia jam non bibam de genimine vitis usque in diem illum, cum illud bibam novum in regno Dei. *m.* Et hymno dicto exierunt in montem Olivarum. Et ait eis Jesus; *b.* Omnes scandalizabimini in nocte ista: quia scriptum est: Percutiam pastorem, et dispergentur oves. Sed postquam resurrexero, præcedam vos in Galilæam. *m.* Petrus autem ait illi; *a.* Et si omnes scandalizati fuerint: sed non ego. *m.* Et ait illi Jesus; *b.* Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac, priusquam gallus bis vocem dederit, ter me es negaturus. *m.* At ille amplius loquebatur; *a.* Et si oportuerit me simul commori tibi, non te negabo. *m.* Similiter autem et omnes dicebant. Et veniunt in prædium, cui nomen Gethsemani. Et ait discipulis suis; *b.* Sedete hic donec orem. *m.* Et [b]assumit[b] Petrum et Jacobum et Johannem secum: et cœpit pavere et tædere. Et ait illis; *b.* Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, et vigilate. *m.* Et cum processisset paululum, procidit super terram: et orabat, ut si fieri posset, transiret ab eo hora: et dixit; *b.* Abba Pater, omnia tibi possibilia sunt, transfer calicem hunc a me, sed non quod ego volo, sed quod tu. *m.* Et venit, et invenit eos dormientes. Et ait Petro; *b.* Simon, dormis? non potuisti una hora vigilare[c]? Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. *m.* Et iterum abiens oravit, eundem sermonem dicens. Et reversus denuo, invenit eos dormientes, (erant enim oculi eorum gravati), et ignorabant quid responderent ei. Et venit tertio, et ait illis; *b.* Dormite jam, et requiescite. Sufficit: venit hora: ecce tradetur Filius Hominis in manus peccatorum. Surgite, eamus: ecce qui me tradet, prope est. *m.* Et adhuc eo loquente, venit Judas Scarioth unus ex duodecim, et cum eo turba multa, cum gladiis et lignis, missi a summis sacerdotibus et senioribus et scribis. Dederat autem traditor [d]eis[d] signum dicens; *a.* Quemcumque osculatus fuero, ipse est; tenete eum, et ducite caute. *m.* Et cum venisset, statim accedens ad eum, ait; *a.*[e] Rabbi. *m.* Et osculatus est eum. At illi manus injecerunt in Jesum, et tenuerunt eum. Unus autem de circumstantibus educens gladium, percussit servum summi

[a] mittit.—92. 97. 98. V.
[b] assumpsit.—97. 15. 26.
[c] mecum.—98. 41. 57.
[d] ejus.—92. 98. 57. V.
[e] Ave.—34. 54R. 55P.

sacerdotis, et amputavit illi auriculam. Et respondens Jesus, ait illis[a]; *b*. Tamquam ad latronem existis cum gladiis et lignis comprehendere me? Quotidie eram apud vos in templo docens, et non me tenuistis. Sed ut impleantur Scripturæ. *m*. Tunc discipuli ejus relinquentes eum, omnes fugerunt. Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus sindone super nudo: et tenuerunt eum. At ille, rejecta sindone, nudus profugit ab eis. Et adduxerunt Jesum ad summum sacerdotem: et convenerunt omnes sacerdotes et scribæ et seniores. Petrus autem a longe secutus est eum usque intro in atrium summi sacerdotis: et sedebat cum ministris et calefaciebat se ad ignem. Summi vero sacerdotes et omne concilium quærebant adversus Jesum testimonium, ut eum morti traderent; nec inveniebant. Multi enim falsum testimonium dicebant adversus eum: et convenientia testimonia [b] illorum [b] non erant. Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant adversus eum, dicentes; *a*. Quoniam nos audivimus eum dicentem; Ego dissolvam templum hoc manu factum, et post triduum aliud non manu factum ædificabo. *m*. Et non erat conveniens testimonium illorum. [c] Exsurgens autem [c] summus sacerdos in medium interrogavit Jesum, dicens; *a*. Non respondes quicquam ad ea quæ tibi objiciuntur ab his? *m*. Ille autem tacebat, et nihil respondit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum, et dixit ei; *a*. Tu es Christus filius Dei benedicti? *m*. Jesus autem dixit illi; *b*. Ego sum: et videbitis Filium Hominis sedentem a dextris virtutis Dei, et venientem cum nubibus cœli. *m*. Summus autem sacerdos scindens vestimenta sua ait; *a*. Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiam: quid vobis videtur? *m*. Qui omnes condemnaverunt eum esse reum mortis. Et cœperunt quidam conspuere in eum, et velare faciem ejus, et colaphis eum cædere, et dicere ei; *a*. Prophetiza: *m*. Et ministri alapis eum cædebant. Et cum esset Petrus in atrio [d] seorsum,[d] venit una ex ancillis summi sacerdotis: et cum vidisset Petrum calefacientem se, aspiciens illum, ait; *a*. Et tu cum Jesu Nazareno eras. *m*. At ille negavit, dicens; *a*. Neque scio, neque novi quid dicas. *m*. Et exiit foras ante atrium, et gallus cantavit. Rursus autem cum vidisset illum alia ancilla, cœpit dicere circumstantibus: Quia hic ex illis est. At ille iterum negavit. Et post pusillum rursus qui astabant dicebant Petro: *a*. Vere ex illis es: nam et Galilæus es. *m*. Ille autem cœpit anathematizare et jurare: quia nescio hominem istum, quem dicitis. Et statim iterum gallus cantavit. Et recordatus est Petrus verbi, quod dixerat ei Jesus: Prius quam gallus cantet bis, ter me negabis. Et cœpit flere. [e] Et confestim mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus et scribis et universo concilio, vincientes Jesum, duxerunt et tradiderunt Pilato. Et interrogavit eum Pilatus; *a*. Tu es rex Judæorum? *m*. At ille respondens, ait illi; *b*. Tu dicis. *m*. Et accusabant eum summi sacerdotes in multis. Pilatus autem rursum interrogavit eum, dicens; *a*. Non respondes quicquam? vide in quantis te accusant. *m*. Jesus autem amplius nihil respondit, ita ut miraretur Pilatus. Per diem autem festum solebat dimittere illis unum ex vinctis, quemcumque petissent. Erat autem qui dicebatur Barrabas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui in seditione fecerat homicidium. Et cum ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper faciebat illis. Pilatus autem respondit eis, et dixit; *a*. Vultis dimittam vobis regem Judæorum? *m*. Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes. Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Bar-

[a] mitte gladium tuum in vaginam. In illa hora dixit Jesus turbis.—94.
[b] non habent 92. 97. 98. V.
[c] et exsurgens.—92. 98. 4L. 57. V.
[d] deorsum.—92. 97. 98. V.
[e] cap. xv. A. (v. 1–37.)

rabam dimitteret eis. Pilatus autem iterum respondens, ait illis; *a.* Quid ergo vultis faciam regi Judæorum? *m.* At illi iterum clamaverunt; *a.* Crucifige eum. *m.* Pilatus vero dicebat eis; *a.* Quid enim mali fecit? *m.* At illi magis clamabant; *a.* Crucifige eum. *m.* Pilatus autem volens populo satisfacere, dimisit illis Barrabam, et tradidit [a] eis [a] Jesum flagellis cæsum, ut crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum [b] intro [b] in atrium prætorii, et convocant totam cohortem, et induunt eum purpura, et imponunt ei plectentes spineam coronam. Et cœperunt salutare eum; [c] *a.* Ave, rex Judæorum. *m.* Et percutiebant caput ejus arundine: et conspuebant eum, et ponentes genua, adorabant eum. Et postquam illuserunt ei, exuerunt illum purpura, et induerunt eum vestimentis suis: et educunt illum ut crucifigerent eum. Et angariaverunt prætereuntem quempiam Simonem Cyrenæum venientem de villa, patrem Alexandri et Ruffi, ut tolleret crucem ejus. Et perducunt illum in Golgotha locum: quod est interpretatum Calvariæ locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: et non accepit. Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret. Erat autem hora tertia: et crucifixerunt eum. Et erat titulus causæ ejus inscriptus: Rex Judæorum. Et cum eo crucifigunt duos latrones: unum a dextris et alium a sinistris ejus. Et adimpleta est scriptura quæ dicit; Et cum iniquis reputatus est. Et prætereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua, et dicentes; *a.* Vah, qui destruis templum Dei, et in tribus diebus reædificas [d] illud; [d] salvum fac temetipsum, descendens de cruce. *m.* Similiter et summi sacerdotes illudentes, ad alterutrum cum scribis dicebant; *a.* Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere. Christus rex Israel descendat nunc de cruce, ut videamus et credamus. *m.* Et qui cum eo crucifixi erant, conviciabantur ei. Et facta hora sexta, tenebræ factæ sunt per totam terram usque in horam nonam. Et hora nona exclamavit Jesus voce magna, dicens; *b.* Heloy, Heloy, lamazabathani? *m.* Quod est interpretatum; *b.* Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? *m.* Et quidam de circumstantibus audientes, dicebant; *a.* Ecce Heliam vocat. *m.* Currens autem unus, et implens spongiam aceto, circumponensque calamo, potum dabat ei, dicens; *a.* Sinite, videamus si veniat Helias ad deponendum eum. *m.* Jesus autem emissa voce magna exspiravit.

[e] *Hic fiat genuflexio, dicendo,* [e] Pater noster, Ave Maria, In manus tuas.

[f] *m.* Et velum templi scissum est in duo, a summo usque deorsum. Videns autem Centurio, qui ex adverso stabat, quia sic clamans exspirasset, ait; *a.* Vere hic homo filius Dei erat. *m.* Erant autem et mulieres de longe aspicientes: inter quas erat Maria Magdalene et Maria Jacobi minoris et Joseph mater et Salome: et cum esset in Galilæa, sequebantur eum et ministrabant ei, et aliæ multæ quæ simul cum eo ascenderant Hierosolymam.

Evangelium.[g]

Et cum jam sero factum esset (quia erat Parasceve, quod est ante sabbatum) venit Joseph ab Arimathia nobilis decurio, qui et ipse erat exspectans regnum Dei, et audacter introivit ad Pilatum, et petiit corpus Jesu. Pilatus autem mirabatur si jam obiisset. Et accersito centurione, interrogavit eum si jam mortuus esset. Et cum cognovisset a centurione, donavit corpus Joseph. Joseph autem mercatus sindonem et deponens eum, involvit sindone, et posuit eum in monumento

[a] non habent 92. 97. 98. 4L. V.
[b] non habent 97. 15. 26.
[c] dicentes —4L. 13. 15. 57.
[d] non habent 92. 97. 98. V.

[e] hanc rubricam non habent 92. 94. 97. 98.
[f] (cap. xi. 38–41.)
[g] (ib. v. 42–46.)

quod erat excisum de petra, et advolvit lapidem ad ostium monumenti.

Offertorium.[a]

Custodi me, Domine, de manu peccatoris: et ab hominibus iniquis eripe me, Domine.

℣. Qui cogitaverunt supplantare gressus meos: absconderunt superbi laqueum mihi.

Secreta.

Dicatæ tibi plebis, Domine, quæsumus, oblationes sanctifica: ut a terrenæ vetustatis conversatione mundati, cœlestis vitæ profectibus innovemur. Per Dominum.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[b]

Adversum me exercebantur qui sedebant in porta: et in me psallebant qui bibebant vinum: ego vero orationem meam ad te, Domine: tempus beneplaciti tui, Deus, in multitudine misericordiæ tuæ.

Postcommunio.

Repleti, Domine, sacri muneris gratia, supplices exoramus: ut quæ gustu corporeo dulci veneratione contigimus: dulciora mentibus sentiamus. Per Dominum.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Tua nos misericordia, Deus, et ab omni surreptione vetustatis expurget et capaces sanctæ novitatis efficiat. Per.

Feria *quarta post Dominicam in Ramis Palmarum.*

Ad Missam. Officium.[c]

In nomine Domini omne genu flectatur: cœlestium, terrestrium et infernorum: quia Dominus factus est obediens usque ad mortem, mortem autem crucis: ideo Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris.

Psalmus.[d]

Domine, exaudi orationem meam: et clamor meus ad te veniat.[e]

Sequatur Oratio sine Dominus vobiscum *sed tantum cum* Oremus *et* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui nostris excessibus incessanter affligimur; per Unigeniti tui passionem liberemur. Qui tecum.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[f]

Hæc dicit Dominus Deus; Dicite filiæ Sion: Ecce salvator tuus venit: ecce merces ejus cum eo, et opus illius coram illo. [g] Quis est iste, qui venit de Edom, tinctis vestibus de Bosra? iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis suæ. Ego qui loquor justitiam, et propugnator sum ad salvandum. Quare ergo rubrum est indumentum tuum, et vestimenta tua sicut calcantium in torculari? Torcular calcavi solus, et de Gentibus non est vir mecum: calcavi eos in furore meo, et conculcavi eos in ira mea: et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea, et omnia indumenta mea inquinavi. Dies enim ultionis in corde meo, annus retributionis meæ venit. Circumspexi, et non erat auxiliator: quæsivi, et non fuit qui adjuvaret: et salvavit mihi brachium meum, et indignatio mea ipsa auxiliata est mihi. Et conculcavi populos in furore meo, et inebriavi eos indignatione mea, et detraxi in terram virtutem eorum. Miserationum Domini recordabor, laudem Domini annuntiabo, super omnibus quæ reddidit nobis Dominus Deus noster.

Gradale.[h]

Ne avertas faciem tuam a puero tuo: quoniam tribulor velociter exaudi me.

℣. Salvum me fac, Deus: quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam; infixus sum in limo profundi: et non est substantia.

Sequatur Dominus vobiscum, Oremus *et* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, qui pro nobis Filium tuum

[a] Ps. cxxxix. (cxl. 4, 5.)
[b] Ps. lxviii. (lxix. 12, 13.)
[c] Phil. cap. ii. (10, 8, 11.)
[d] Ps. ci. (cii. 1.)
[e] non dicitur Gloria Patri.—15. 26.
[f] cap. lxii. D. (v. 11.)
[g] cap. lxiii. A. (v. 1–7.)
[h] Ps. lxviii. (lxix. 17, 1, 2.)

crucis patibulum subire voluisti: ut inimici a nobis expelleres potestatem; concede nobis famulis tuis ut resurrectionis ejus [a] gratiam [a] consequamur. Per eundem Dominum nostrum.

Hic dicuntur memoriæ consuetæ.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[b]

In diebus illis, Dixit Esaias; Domine, quis credidit auditui nostro? et brachium Domini cui revelatum est? Et ascendet sicut virgultum coram eo, et sicut radix de terra sitienti: et non est species ei neque decor: et vidimus eum et non erat aspectus, et desideravimus eum despectum et novissimum virorum, virum dolorum et scientem infirmitatem: et quasi absconditus vultus ejus et despectus, unde nec reputavimus eum. Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit: et nos putavimus eum quasi leprosum, et percussum a Deo et humiliatum. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra: disciplina pacis nostræ super eum, et livore ejus sanati sumus. Omnes nos quasi oves erravimus, unusquisque in viam suam declinavit: et Dominus posuit in eo iniquitatem omnium nostrum. Oblatus est quia ipse voluit, et non aperuit os suum: sicut ovis ad occisionem ducetur, et quasi agnus coram tondente se obmutescet, et non aperiet os sum. De angustia et de judicio sublevatus est: generationem ejus quis enarrabit? quia abscissus est de terra viventium: propter scelus populi mei percussi eum. Et dabit impios pro sepultura, et [c] divitem [c] pro morte sua: eo quod iniquitatem non fecerit, neque dolus fuerit in ore ejus. Et Dominus voluit conterere eum in infirmitate: si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longævum, et voluntas Domini in manu ejus dirigetur. Pro eo quod tradidit in mortem animam suam, et cum sceleratis reputatus est: et ipse peccata multorum tulit, et pro transgressoribus rogavit, ut non perirent, dicit Dominus omnipotens.

Chorus alternatim dicat Tractum, ita quod dum Versus canitur, chorus ex illa parte stare tenetur; alia parte chori interim sedente. Et sic percantetur totus Tractus a choro, quandocunque dicitur Tractus a choro in stallis a Septuagesima usque ad Pascha.

Tractus.[d]

Domine, exaudi orationem meam: et clamor meus ad te veniat.

V. Ne avertas faciem tuam a me: in quacunque die tribulor, inclina ad me aurem tuam.

V. In quacunque die invocavero te: velociter exaudi me.

V. Quia defecerunt sicut fumus dies mei: et ossa mea sicut in frixorio confrixa sunt.

V. Percussus sum sicut fœnum et aruit cor meum: quia oblitus sum manducare panem meum.

V. Tu exsurgens, Domine, misereberis Sion: quia venit tempus miserendi ejus.

Sequatur Passio hunc in modum,

m. Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Passio Domini nostri Jesu Christi: Secundum Lucam.[e]

In illo tempore, Appropinquabat autem dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha: et quærebant principes sacerdotum et scribæ, quomodo Jesum interficerent: timebant vero plebem. Intravit autem Satanas in Judam, qui cognominabatur Scarioth, unum de duodecim. Et abiit, et locutus est cum principibus sacerdotum et magistratibus, quemadmodum illum traderet eis. Et gavisi sunt, et pacti sunt pecuniam illi dare. Et spopondit. Et quærebat opportunitatem ut traderet illum sine turbis. Venit autem dies Azymorum, in qua necesse erat occidi pascha. Et misit Petrum et Johannem, dicens; *b.* Euntes parate nobis pascha, ut manducemus. *m.* At illi dixerunt; *a.* Ubi vis paremus? *m.* Et dixit ad eos; *b.* Ecce introeuntibus vobis in

[a] gloriam.—94.
[b] cap. liii. A. (v. 1–10. 12.)
[c] divites.—13. 15. 26.
[d] Ps. ci. (cii. 1–4. 13.)
[e] cap. xxii.

civitatem, occurret vobis homo [a] amphoram aquæ portans: sequimini eum in domum in quam intrat, et dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi Magister: Ubi est diversorium, ubi pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis ostendet cœnaculum magnum stratum, et ibi parate. *m.* Euntes autem invenerunt sicut dixit illis, et paraverunt pascha. Et cum facta esset hora, discubuit, et duodecim Apostoli cum eo. Et ait illis; *b.* Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar. Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in regno Dei. *m.* Et accepto calice, gratias egit et dixit; *b.* Accipite et dividite inter vos. Dico enim vobis, quod non bibam de generatione vitis, donec regnum Dei veniat. *m.* Et accepto pane, gratias egit et fregit et dedit eis, dicens; *b.* Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemorationem. *m.* Similiter et calicem, postquam cœnavit, dicens; *b.* Hic est calix novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis fundetur. Verumtamen ecce manus tradentis me mecum est in mensa. Et quidem Filius Hominis, secundum quod definitum est, vadit: verumtamen væ homini illi, per quem tradetur. *m.* Et ipsi cœperunt quærere inter se, quis esset ex eis qui hoc facturus esset. Facta est autem et contentio inter eos, quis eorum videretur esse major. Dixit autem eis; *b.* Reges Gentium dominantur eorum: et qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic: sed qui major est in vobis, fiat sicut minor: et qui præcessor est, sicut ministrator. Nam quis major est, qui recumbit an qui ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Vos autem estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum, ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo: et sedeatis super thronos [b] judicantes duodecim tribus Israel. *m.* Ait autem Dominus Simoni; *b.* Simon, ecce Sathanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum. Ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua: et tu aliquando conversus, confirma fratres tuos. *m.* Qui dixit ei; *a.* Domine, tecum paratus sum et in carcerem [c] et in mortem [c] ire. *m.* Et ille dixit; *b.* Dico tibi, Petre, non cantabit hodie gallus, donec ter abneges nosse me. *m.* Et dixit eis; *b.* Quando misi vos sine sacculo et pera et calceamentis, numquid aliquid defuit vobis? *m.* At illi dixerunt; *a.* Nihil. *m.* Dixit ergo eis; *b.* Sed nunc qui habet sacculum, tollat similiter et peram: et qui non habet, vendat tunicam suam, et emat gladium. Dico enim vobis, quoniam adhuc hoc quod scriptum est oportet impleri in me: Et [d] cum iniquis deputatus est. Etenim ea quæ sunt de me, finem habent. *m.* At illi dixerunt; *a.* Domine, ecce gladii duo hic. *m.* At ille dixit eis; *b.* Satis est. *m.* Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum. Secuti sunt autem illum et discipuli. Et cum pervenisset ad locum, dixit illis; *b.* Orate ne intretis in tentationem. *m.* Et ipse avulsus est ab eis quantum jactus est lapidis: et positis genibus orabat, dicens; *b.* Pater, si vis, transfer calicem istum a me: verumtamen non mea voluntas sed tua fiat. *m.* Apparuit autem illi Angelus de cœlo, confortans eum. Et factus in agonia, prolixius orabat. Et factus est sudor ejus sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. Et cum surrexisset ab oratione, et venisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes præ tristitia. Et ait illis; *b.* Quid dormitis? surgite, orate, ne intretis in tentationem. *m.* Adhuc eo loquente, ecce turba, et qui vocabatur Judas, unus de duodecim, antecedebat eos, et appropinquavit Jesu ut oscularetur eum. Jesus autem dixit illi; *b.* Juda, osculo

[a] quidam.—4L. 13. 26. V.
[b] duodecim.—4L. 57.

[c] non habet 98.
[d] quod.—98. 57.

Filium Hominis tradis? *m.* Videntes autem hi qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei; *a.* Domine, si percutimus in gladio? *m.* Et percussit unus ex illis servum principis sacerdotum, et amputavit auriculam ejus dexteram. Respondens autem Jesus, ait; *b.* Sinite usque huc. *m.* Et cum tetigisset auriculam ejus, sanavit eum. Dixit autem Jesus ad eos qui venerant ad se, principes sacerdotum et magistratus templi et seniores; *b.* Quasi ad latronem existis cum gladiis et fustibus, cum quotidie vobiscum fuerim in templo et non extendistis manus in me? sed hæc est hora vestra, et potestas tenebrarum. *m.* Comprehendentes autem eum, duxerunt ad domum principis sacerdotum: Petrus vero sequebatur eum a longe. Accenso autem igne in medio atrii, et circumsedentibus illis, erat Petrus in medio eorum. Quem cum vidisset ancilla quædam sedentem ad lumen, et eum fuisset intuita, dixit; *a.* Et hic cum illo erat. *m.* At ille negavit eum, dicens; *a.* Mulier, non novi illum. *m.* Et post pusillum alius videns eum, dixit; *a.* Et tu de illis es. *m.* Petrus vero ait; *a.* O homo non sum. *m.* Et intervallo facto quasi horæ unius, alius quidam affirmabat, dicens; *a.* Vere et hic cum illo erat: nam et Galilæus est. *m.* Et ait Petrus; *a.* Homo, nescio quid dicis. *m.* Et continuo adhuc eo loquente cantavit gallus. Et conversus Dominus respexit Petrum. Et recordatus est Petrus verbi Domini sicut dixerat: Quia priusquam gallus cantet, ter me negabis. Et egressus foras Petrus, flevit amare. Et viri,[a] qui tenebant [b]illum[b], illudebant ei, cædentes. Et velaverunt eum, et percutiebant faciem ejus: et [c]interrogaverunt[c] eum, dicentes; *a.* Prophetiza; quis est qui te percussit? *m.* Et alia multa blasphemantes dicebant in eum. Et ut factus est dies, convenerunt seniores plebis et principes sacerdotum et scribæ, et duxerunt illum in concilium suum, dicentes; *a.* Si tu es Christus, dic nobis. *m.* Et ait illis; *b.* Si vobis dixero, non credetis mihi: Si autem et interrogavero, non respondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit Filius Hominis sedens a dextris virtutis Dei. *m.* Dixerunt autem omnes; *a.* Tu ergo es Filius Dei? *m.* Qui ait; *b.* Vos dicitis, quia ego sum. *m.* At illi dixerunt; *a.* Quid adhuc desideramus testimonium? ipsi enim audivimus de ore ejus. [d] *m.* Et surgens omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pilatum. Cœperunt autem accusare illum, dicentes; *a.* Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, et prohibentem tributa dari Cæsari, et dicentem se Christum regem esse. *m.* Pilatus autem interrogavit eum, dicens; *a.* Tu es rex Judæorum? *m.* At ille respondens ait; *b.* Tu dicis. *m.* Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum et turbas; *a.* Nihil invenio causæ in hoc homine. *m.* At illi invalescebant, dicentes; *a.* Commovit populum docens per universam Judæam, incipiens a Galilæa usque huc. *m.* Pilatus autem audiens Galilæam, interrogavit si homo Galilæus esset. Et ut cognovit quod de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui et ipse erat Hierosolymis illis diebus. Herodes autem viso Jesu, gavisus est valde: erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eo quod audierat multa de eo, et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem illum multis sermonibus. At ipse nihil illi respondebat. Stabant autem principes sacerdotum et scribæ constanter accusantes eum. Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo: et illusit indutum veste alba, et remisit ad Pilatum. Et facti sunt amici Herodes et Pilatus in ipsa die: nam antea inimici erant ad invicem. Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum et magistratibus et plebe, dixit ad illos; *a.* Obtulistis mihi hunc hominem, quasi avertentem populum, et ecce

[a] illi.—92. 98.
[b] Jesum.—92. 98. 57.
[c] interrogabant.—92. 98. 57. V.
[d] cap. xxiii. A. (v. 1–49.)

ego coram vobis interrogans, nullam causam invenio in homine isto ex his in quibus eum accusatis. Sed neque Herodes: nam remisi vos ad illum, et ecce nihil dignum morte actum est ei. Emendatum ergo illum dimittam. *m.* Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum unum. Exclamavit autem simul universa turba, dicens; *a.* Tolle hunc, et dimitte nobis Barrabam. *m.* Qui erat propter seditionem quandam factam in civitate et homicidium missus in carcerem. Iterum autem Pilatus locutus est ad eos, volens dimittere Jesum. At illi succlamabant, dicentes; *a.* Crucifige, crucifige eum. *m.* Ille autem tertio dixit ad illos; *a.* Quid enim mali fecit iste? nullam causam mortis invenio in eo: corripiam ergo illum, et dimittam. *m.* At illi instabant vocibus magnis postulantes ut crucifigeretur: et invalescebant voces eorum. Et Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum. Dimisit autem illis eum, qui propter homicidium et seditionem missus fuerat in carcerem, quem petebant; Jesum vero tradidit voluntati eorum. Et cum ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam Cyrenensem venientem de villa: et imposuerunt illi crucem portare post Jesum. Sequebatur autem illum multa turba populi et mulierum, quæ plangebant et lamentabantur eum. Conversus autem ad illas Jesus, dixit; *b.* Filiæ Hierusalem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete et super filios vestros. Quoniam ecce venient dies in quibus dicent: Beatæ steriles, et ventres qui non genuerunt, et ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipient dicere montibus: Cadite super nos: et collibus: Operite nos. Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? *m.* Ducebantur autem et alii duo nequam cum eo, ut interficerentur. Et postquam venerunt in locum qui vocatur Calvariæ, ibi crucifixerunt eum, et latrones, unum a dextris et alterum a sinistris. Jesus autem dicebat; *b.* Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. *m.* Dividentes vero vestimenta ejus, miserunt sortes. Et stabat populus expectans, et deridebant eum principes cum eis, dicentes; *a.* Alios salvos fecit, se salvum faciat si hic est Christus Dei electus. *m.* Illudebant autem ei et milites, accedentes et acetum [a] offerentes ei,[a] dicentes; *a.* Si tu es rex Judæorum, salvum te fac. *m.* Erat autem superscriptio scripta super eum litteris Græcis et Latinis et Hebraicis: Hic est rex Judæorum. Unus autem de his qui pendebant latronibus, blasphemabat eum, dicens; *a.* Si tu es Christus, salvum fac teipsum et nos. *m.* Respondens autem alter increpabat eum, dicens; *a.* Neque tu times Deum, qui in eadem damnatione es? Et nos quidem juste; nam digna factis recipimus: hic vero nihil mali gessit. *m.* Et dicebat ad Jesum; *a.* Domine, memento mei, cum veneris in regnum tuum. *m.* Et dixit illi Jesus; *b.* Amen dico tibi: Hodie mecum eris in paradiso. *m.* Erat autem fere hora sexta, et tenebræ factæ sunt in universam terram usque in horam nonam. Et obscuratus est sol, et velum templi scissum est medium.

Et cum dixerit diaconus, Velum templi scissum est, *velum* ante* altare cadere permittatur.*

Et clamans voce magna Jesus ait; *b.* Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. *m.* Et hæc dicens, exspiravit.

Hic fiat genuflexio dicendo Pater noster. Ave Maria. In manus tuas.

Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens; *a.* Vere hic homo justus erat. *m.* Et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud, et videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua revertebantur. Stabant autem omnes noti ejus a longe: et mulieres quæ secutæ erant eum a Galilæa hæc videntes.

[a] offerebant illi.—92. 98. 57.

* *inter chorum et.*—Grad.

Evangelium.[a]

Et ecce vir nomine Joseph, qui erat decurio, vir bonus et justus, (hic non consenserat consilio et actibus eorum,) ab Arimathia civitate Judææ, qui exspectabat et ipse regnum Dei. Hic accessit ad Pilatum, et petiit corpus Jesu: et depositum involvit sindone, et posuit eum in monumento exciso; in quo nondum quisquam positus fuerat.

Offertorium.[b]

Domine, exaudi orationem meam: et clamor meus ad te perveniat.

℣. Ne avertas faciem tuam a me: ne avertas faciem tuam a me.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, munus oblatum, et dignanter operare, ut quod passionis Filii tui Domini nostri mysterio gerimus, piis affectibus consequamur. Per eundem.

Præfatio. Qui corporali jejunio.

Communio.[c]

Potum meum cum fletu temperabam, quia elevans allisisti me, et ego sicut fœnum arui: tu autem, Domine, in æternum permanes, tu exsurgens misereberis Sion: quia venit tempus miserendi ejus.

Postcommunio.

Largire sensibus nostris, omnipotens Deus, ut per temporalem Filii tui mortem, quam mysteria veneranda testantur, vitam nobis dedisse perpetuam confidamus. Per eundem.

Super populum.

Humiliate capita vestra Deo.

Oratio.

Respice, quæsumus, Domine, super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium et crucis subire tormentum. Qui tecum.

Feria *quinta* [d] *in Cœna Domini.*

Imprimis fiat reconciliatio pœnitentium, hoc modo. Nona cantata, pergat excellentior sacerdos ad ostium ecclesiæ occidentale, indutus vestibus sacerdotalibus in capa serica rubea, cum duobus diaconis, albis cum amictibus indutis, absque subdiacono et sine cruce: per medium chori præcedente vexillo cilicino; sintque præsentes in atrio ecclesiæ qui reconciliandi sunt. Et si episcopus adest, principalis archidiaconus ex parte pœnitentium scilicet extra ostium ecclesiæ in capa serica [e] *legat hanc lectionem.*

Adest, O venerabilis pontifex, tempus acceptum, dies propitiationis divinæ et salutis humanæ: qua mors interitum et vita accepit æterna principium; quando in vinea Domini Sabaoth sic novorum palmitum plantatio facienda est, ut purgetur excæcatio vetustatis. Quamvis enim a divitiis bonitatis Dei nihil temporis vacet; nunc tamen et largior est per indulgentiam remissio peccatorum, et copiosior per gratiam assumptio renascentium. Augemur regenerandis; crescimus reversis. Lavant aquæ; lavant lacrymæ. Inde est gaudium de assumptione vocatorum; hinc lætitia de absolutione pœnitentium. Inde est quod supplices tui posteaquam in varias formas criminum neglectu mandatorum cœlestium et morum probabilium transgressione ceciderunt, humiliati atque prostrati prophetica ad Deum voce clamant, dicentes; Peccavimus cum patribus nostris, injuste egimus, iniquitatem fecimus; miserere nostri, Domine, vocem evangelicam non frustratoria aure capientes; beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Manducaverunt, sicut scriptum est, panem doloris, lacrymis stratum rigaverunt, cor suum luctu, corpus jejuniis afflixerunt, ut animarum reciperent quam perdiderant sanitatem. Unicum est itaque pœnitentiæ suffragium, quod et singulis prodest et omnibus in commune succurrit. Redintegra ergo in eis, apostolice

[a] (cap. xxiii. Lucæ v. 50–53.)

[b] Ps. ci. (cii. 1, 2.)

[c] ib. (v. 9, 10, 11, 12, 13.)

[d] expleta reconciliatione pœnitentium, redeat processio in chorum more solito; deinde prosternant se omnes et dicant.—92. 94. 98. vide in c. 297 sub finem.

[e] alba et stola indutus.—26. Grad.

pontifex, quicquid diabolo suadente, sæviente, scindente, corruptum est; et orationum tuarum patrocinantibus meritis, per divinæ reconciliationis gratiam fac homines proximos Deo: ut qui antea in suis perversitatibus displicebant, nunc jam placere se Domino in regione vivorum, devicto mortis suæ auctore, gratulentur.

Quæ Lectio non legatur episcopo absente.

Finita Lectione, incipiat episcopus Antiphonam, Venite, venite, *infra prædictum ostium, conversus ad borealem; signum faciendo cum manu quasi vocando. Deinde diaconus ex parte pœnitentium, scilicet extra ostium, dicat,* Flectamus genua.* *Alius diaconus ex parte episcopi dicat* Levate; *et ita fiat tribus vicibus. Ita tamen quod post tertiam repetitionem Antiphonæ non dicitur,* Flectamus genua, *sed chorus prosequatur totam Antiphonam, cantore incipiente,* Filii audite me, timorem Domini docebo vos. *Psalmus* Benedicam. *Totus Psalmus dicitur cum* Gloria Patri. *Et post unumquemque Versum repetatur Antiphona. Dum Psalmus canitur a choro cum Antiphona, semper manuatim pœnitentes ab aliquo presbytero de choro, habitu non mutato, reddantur sacerdoti executori officii; et ab ipso restituantur Ecclesiæ gremio. Tamen si episcopus præsens fuerit, pœnitentes a presbytero reddantur archidiacono, et ab ipso reddantur episcopo, et ab ipso restituantur Ecclesiæ gremio. Quibus expletis, processio more solito in chorum redeat. Deinde prosternant se omnes; et dicant clerici in choro* [d] *septem Psalmos pœnitentiales cum* Gloria Patri *et* Sicut erat. *Sacerdos vero cum suis ministris dicat per se septem Psalmos cum* Gloria Patri *et* Sicut erat, *et Antiphonam* Ne reminiscaris *cum* Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson. Pater noster.[a] † *ante altare,*[a] *sicut in die Cinerum prænotatum est. Deinde erigens se sacerdos,*† *conversus ad* [b] *australem* [b] *coram dextero cornu altaris* [c] *sine nota* [c] *dicat.*

Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo.

Salvos fac servos tuos et ancillas tuas. Deus meus, sperantes in te.

Convertere, Domine, usquequo. Et deprecabilis esto super servos tuos.

Mitte eis, Domine, auxilium de sancto. Et de Sion tuere eos.

Adjuva nos, Deus salutaris noster. Et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos; et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Domine, exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris; et me, qui etiam misericordia tua primus indigeo, clementer exaudi: et quem non electione meriti sed dono gratiæ tuæ constituisti operis hujus ministrum: da fiduciam tui muneris exsequendi, et ipse in nostro ministerio quod tuæ pietatis est operare. Per Christum.

Et dicantur omnes Orationes; et terminantur sub tono lectionis; et omnes Orationes dicantur cum Oremus. *Non dicitur* Dominus vobiscum, *nisi ante primam Orationem tantum.*

Alia Oratio.

Deus, humani generis benignissime conditor et misericordissime reformator, qui hominem invidia diaboli ab æternitate dejectum, Unici Filii tui sanguine redemisti: vivifica hos famulos tuos quos tibi nullatenus mori desideras: et qui non derelinquis devios, assume correctos. Moveant

[a] non habent 92. 94. 98.
[b] orientem—92. 94. 98.
[c] non habent 92. 94. 98.

* *corruant pœnitentes ad pedes executoris officii.*—Grad.

† *et hæc omnia sine nota dicuntur, tam a sacerdote cum suis ministris quam a toto choro. Deinde erigat se sacerdos cum suis ministris, et dicat super populum*—Grad.

pietatem tuam, quæsumus, Domine, horum famulorum tuorum lacrymosa suspiria. Tu eorum medere vulneribus, tu jacentibus manum porrige salutarem; ne Ecclesia tua aliqua sui corporis portione vastetur; ne grex tuus detrimentum sustineat; ne de familiæ tuæ damno inimicus exsultet; ne renatos lavacro salutari mors secunda possideat. Tibi ergo, Domine, supplices preces [a] offerimus, tibi [a] cordis fletum effundimus. Tu parce confitentibus; ut sic in hac mortalitate peccata sua te adjuvante defleant; quatenus in tremendi judicii die sententiam æternæ damnationis evadant: et nesciant, piissime Pater, quod terret in tenebris, quod stridet in flammis; atque ab erroris sui via ad iter reversi justitiæ, nequaquam ultra vulneribus saucientur, sed integrum sit eis atque perpetuum, et quod gratia [b] tua [b] contulit et quod misericordia reformavit. Per eundem Christum.

Alia Oratio.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, qui vulnera nostra curare dignatus es; te supplices rogamus ac petimus nos humiles tui sacerdotes ut precibus nostris aures tuæ pietatis inclinare digneris, atque ad pœnitentiam confessione movearis; remittasque omnia crimina, et peccata universa condones; desque his famulis tuis, Domine, pro suppliciis veniam, pro mœrore lætitiam, pro morte vitam; ut qui ad tantam spem cœlestis apicis devoluti sunt de tua misericordia confidentes, ad bona [c] pacifici [c] præmii tui atque ad cœlestia dona pervenire mereantur. Per Christum.

Hic non dicitur Oremus, *sed sacerdos ad populum conversus, manu extensa, sine nota dicat Absolutionem.*

Absolvimus vos vice beati Petri apostolorum principis, cui [d] collata est a Domino potestas ligandi atque solvendi; [d] et, quantum ad vos pertinet accusatio et ad nos remissio, sit vobis omnipotens Deus vita et salus et omnium peccatorum vestrorum pius indultor. Qui vivit.

Et sic surgant omnes a prostratione, osculantes formulas vel terram, sacerdote dicente, Qui vivit. *Et si episcopus adest, dicat benedictionem.*

Deinde incipiatur Missa sollemniter sine regimine chori.

Officium.[e]

Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi: in quo est salus, vita et resurrectio nostra: per quem salvati et liberati sumus.

Psalmus.[f]

Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos et misereatur nostri.

Si episcopus celebret, dicitur Gloria Patri.[g] *Et sive episcopus celebret sive non, dicitur cantus de* Conditor Kyrie,[h] *absque versibus. Si episcopus celebret dicitur* Gloria in excelsis; *aliter non. Sequatur* Oremus *sine* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, a quo et Judas proditor reatus sui pœnam et confessionis suæ latro præmium sumpsit, concede nobis[i] tuæ propitiationis effectum; ut sicut in passione sua Jesus Christus Dominus noster diversa utrisque intulit stipendia meritorum; ita nobis, ablato vetustatis errore, resurrectionis suæ gratiam largiatur. Qui tecum.

Ad Corinthios.[j]

Fratres, Convenientibus vobis in unum, jam non est Dominicam cœnam manducare. Unusquisque enim suam cœnam præsumit ad manducandum. Et alius quidem esurit: alius autem ebrius est. Numquid domos non

[a] et.—92. 94. 98. 4L. 57.
[b] non habet 26.
[c] paciferi.—92. 94. 97. 98.
[d] Dominus potestatem ligandi atque solvendi dedit.—94.
[e] Gal. vi. D. (v. 14)
[f] Ps. lxvi. (lxvii. 1.)
[g] aliter non.—26.
[h] sic 4L. 57. Grad. Kyrie eleyson.—cæteri.
[i] quæsumus.—13. 26.
[j] 1 ad Cor. cap. xi. E. (v. 20–32.)

habetis ad manducandum et bibendum? aut ecclesiam Dei contemnitis, et confunditis eos qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? in hoc non laudo. Ego enim accepi a Domino quod et tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus in qua nocte tradebatur, accepit panem, et gratias agens fregit et dixit: Accipite et manducate: hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter et calicem, postquam cœnavit, dicens; Hic calix novum testamentum est in meo sanguine: hoc facite quotiescunque bibetis, in meam commemorationem. Quotiescunque enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis, mortem Domini annunciabitis donec veniat. Itaque quicumque manducaverit panem vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo: et sic de pane illo edat et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit indigne, judicium sibi manducat et bibit: non dijudicans corpus Domini. Ideo inter vos multi infirmi et imbecilles, et dormiunt multi. Quod si nosmetipsos dijudicaremus, non utique judicaremur. Dum judicamur autem, a Domino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur.

Hæc prædicta Epistola legatur in pulpito; et ibidem cantetur Gradale a duobus [a] *pueris* [a] *in superpelliciis.*

Gradale.[b]

Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem: mortem autem crucis. *V.* Propter quod et Deus exaltavit illum: et dedit illi nomen quod est super omne nomen.

*Repetatur Gradale *nisi* episcopus celebret. Evangelium legatur in pulpito, more dominicali.*

Secundum Johannem.[c]

Ante diem festum paschæ, sciens Jesus quia venit hora ejus ut transeat ex hoc mundo ad Patrem: cum dilexisset suos qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Et cœna facta, cum diabolus jam misisset in cor ut traderet eum Judas Simonis Scariothis; sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, et quia a Deo exivit, et ad Deum vadit: surgit a cœna, et ponit vestimenta sua: et cum accepisset linteum, præcinxit se. Deinde misit aquam in pelvim, et cœpit lavare pedes discipulorum suorum, et extergere linteo quo erat præcinctus. Venit ergo ad Simonem Petrum. Et [d] dixit [d] ei Petrus; Domine, tu mihi lavas pedes? Respondit Jesus, et dixit ei; Quod ego facio, tu nescis modo, scies autem postea. [e] Dicit [e] ei Petrus; Non lavabis mihi pedes in æternum. Respondit ei Jesus; Si non lavero te, non habebis partem mecum. Dicit ei Simon Petrus; Domine, non tantum pedes meos, sed et manus et caput. Dicit ei Jesus; Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes. Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum: propterea dixit: Non estis mundi omnes. Postquam ergo lavit pedes eorum,[f] accepit vestimenta sua, et cum recubuisset iterum, dixit eis; Scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me, Magister et Domine: et bene dicitis: sum etenim. Si ergo ego lavi pedes vestros Dominus et Magister: et vos debetis alter alterius lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis.

[g] *Et legatur in pulpito more dominicali sine* Credo, *nisi episcopus celebraverit; tunc enim legatur Evangelium more duplicis festi, et dicitur* Credo.[g]

Offertorium.[h]

Dextera Domini fecit virtutem, dextera

[a] clericis.—15. Grad.
[b] Phil. ii. A. v. 8, 9.
[c] cap. xiii. A. (v. 1–15.)
[d] dicit.—92. 98. 4L. 57. V.
[e] dixit.—13. 26. et sic postea.

* *ubi.*—Grad.

[f] et.—92. 98. 4L. 57. V.
[g] sine *Credo in unum.* Si episcopus celebraverit, legatur Evangelium, more duplicis festi cum *Credo.*—4L. 8RM. 57. Non habetur in 92. 98.
[h] Ps. cxvii. (cxviii. 16, 17.)

Domini exaltavit me : non moriar, sed vivam, et narrabo opera Domini.

Ponantur a [a] *subdiacono* [a] *tres hostiæ ad consecrandum ; quarum duæ reserventur in crastinum, una ad percipiendum a sacerdote ; reliqua ut ponatur cum cruce in sepulchro.*

Secreta.

Ipse tibi, quæsumus, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, sacrificium nostrum reddat acceptum, qui discipulis suis in sui commemorationem hoc fieri hodierna traditione monstravit, Jesus Christus Dominus noster. Qui tecum.

Præfatio quotidiana.

Hac die Sanctus *solemniter cantetur, licet episcopus defuerit. Infra Canonem* Communicantes *et* Hanc igitur *et* Qui pridie ; *et dicuntur tam a sacerdote quam ab episcopo. Tres pueri ante olei consecrationem simul cantent hunc hymnum* [b] *in superpelliciis,* [b] O Redemptor.* *Chorus idem repetat post unumquemque versum. Hac die non dicitur* Agnus Dei, *nec Pax detur, nisi episcopus celebraverit ; tunc enim dicitur* Agnus Dei, *solemniter more duplicis festi, et sacri Chrismatis ampulla pro Pace deosculetur.*

Communio. [c]

Dominus Jesus postquam cœnavit cum discipulis suis, lavit pedes eorum et ait illis : Scitis quid fecerim vobis : ego Dominus et magister exemplum dedi vobis, ut et vos ita faciatis.

Cantata Communione, statim incipiantur Vesperæ festivæ sine regimine chori et sine Deus in adjutorium. *Ab aliquo de superiori gradu incipiatur Antiphona,* Calicem.

Psalmus. [d]

Credidi, propter quod locutus sum : ego autem humiliatus sum nimis.

Ego dixi in excessu meo : Omnis homo mendax.

Quid retribuam Domino : pro omnibus quæ retribuit mihi ?

Calicem salutaris accipiam : et nomen Domini invocabo.

Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus : pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum ejus.

O Domine, quia ego servus tuus : ego servus tuus, et filius ancillæ tuæ.

Dirupisti vincula mea ; tibi sacrificabo hostiam laudis : et nomen Domini invocabo.

Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi ejus : in atriis domus Domini, in medio tui Hierusalem.

Non dicitur Gloria Patri *sed repetatur Antiphona.* [e]

Calicem salutaris accipiam : et nomen Domini invocabo.

[a] diacono.—92.
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] Johan. cap. xiii. B. (v. 12. 14.)
[d] Ps. cxv. (cxvi. 10–19.)
[e] Ps. cxv. (cxvi. 13.)

* O Redemptor, sume carmen
  temet concinentium.
Audi judex mortuorum,
  una spes mortalium.
Audi voces proferentum,
  dona pacis præmium.
(Assit flamen sacrosanctum,
  olim per diluvium
Qui ramum tulit olivæ
  ad archam Ecclesiæ.—*Process.*)
Arbor fœta alma luce
  hoc sacrandum protulit,
Fert hoc prona præsens turba
  Salvatori sæculi.
Consecrare tu dignare,
  Rex perennis patriæ,
Hoc oleum (olivum, *Process.*) signum [vivum
  contra jura dæmonum.
Ut novetur sexus omnis
  unctione chrismatis,
Et medetur sauciata
  dignitatis gloria.
Stans ad aram, immo supplex,
  infulatus pontifex
Debitum persolvat omne
  consecrato chrismate ;
Sit hæc dies festa nobis
  sæculorum sæculis ;
Sit sacrata laude digna
  nec senescat tempore ;
Laus perennis Deo Patri
  gloriaque Filio,
Honor, virtus ac potestas
  amborum Paraclito.—*Grad.*

[a] *Et cæteri Psalmi cum suis Antiphonis dicuntur simili modo sine* Gloria.[a] *

Psalmus.[b]

Ad Dominum cum tribularer clamavi : et exaudivit me.

Domine, libera animam meam a labiis iniquis : et a lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi : ad linguam dolosam ?

Sagittæ potentis acutæ : cum carbonibus desolatoriis.

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est; habitavi cum habitantibus Cedar : multum incola fuit anima mea.

Cum his, qui oderunt pacem, eram pacificus : cum loquebar illis, impugnabant me gratis.

Antiphona.[c]

Cum his qui oderunt pacem eram pacificus : cum loquebar illis impugnabant me gratis.

Psalmus.[d]

Eripe me, Domine, ab homine malo : a viro iniquo eripe me.

Qui cogitaverunt iniquitates in corde : tota die constituebant prælia.

Acuerunt linguas suas sicut serpentes : venenum aspidum sub labiis eorum.

Custodi me, Domine, de manu peccatoris : et ab hominibus iniquis eripe me.

Qui cogitaverunt supplantare gressus meos : absconderunt superbi laqueum mihi :

Et funes extenderunt in laqueum : juxta iter scandalum posuerunt mihi.

Dixi Domino ; Deus meus es tu : exaudi, Domine, vocem deprecationis meæ :

Domine, Domine, virtus salutis meæ : obumbrasti super caput meum in die belli.

Non tradas me, Domine, a desiderio meo peccatori : cogitaverunt contra me, ne derelinquas me, ne forte exaltentur.

Caput circuitus eorum : labor labiorum ipsorum operiet eos.

Cadent super eos carbones, in ignem dejicies eos : in miseriis non subsistent.

Vir linguosus non dirigetur in terra : virum injustum mala capient in interitu.

Cognovi quia faciet Dominus judicium inopis : et vindictam pauperum.

Verumtamen justi confitebuntur nomini tuo : et habitabunt recti cum vultu tuo.

Antiphona.[e]

Ab hominibus iniquis libera me, Domine.

Psalmus.[f]

Domine, clamavi ad te, exaudi me : intende voci meæ, cum clamavero ad te :

Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo : elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

Pone, Domine, custodiam ori meo : et ostium circumstantiæ labiis meis.

Non declines cor meum in verba malitiæ : ad excusandas excusationes in peccatis.

Cum hominibus operantibus iniquitatem : et non communicabo cum electis eorum.

Corripiet me justus in misericordia, et increpabit me : oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.

Quoniam adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum : absorpti sunt juncti petræ judices eorum.

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] Ps. cxix. (cxx.)
[c] Ps. cxix. (cxx. 6, 7.)
[d] Ps. cxxxix. (cxl.)
[e] Ps. cxxxix. (cxl. 4.)
[f] Ps. cxl. (cxli.)

* In Graduali sic habentur :—

Antiphona, Calicem.
Psalmus, Credidi.
Antiphona, Cum his.
Psalmus, Ad Dominum.
Antiphona, Ab hominibus.
Psalmus, Eripe.
Antiphona, Custodi.
Psalmus, Domine, clamavi.
Antiphona, Considerabam.
Psalmus, Voce mea.
Omnes Psalmi dicuntur sine Gloria Patri. *Finita quinta Antiphona, statim incipiatur Antiphona*, Cœnantibus, *Psalmus*, Magnificat. *Repetita &c.*

Audient verba mea quoniam potuerunt: sicut crassitudo terræ erupta est super terram.

Dissipata sunt ossa nostra secus infernum: quia ad te, Domine, Domine, oculi mei; in te speravi, non auferas animam meam.

Custodi me a laqueo, quem statuerunt mihi: et a scandalis operantium iniquitatem.

Cadent in retiaculo ejus peccatores: singulariter sum ego donec transeam.

Antiphona.[a]

Custodi me a laqueo quem statuerunt mihi: et a scandalis operantium iniquitatem.

Psalmus.[b]

Voce mea ad Dominum clamavi: voce mea ad Dominum deprecatus sum:

Effundo in conspectu ejus orationem meam: et tribulationem meam ante ipsum pronuncio.

In deficiendo ex me spiritum meum: et tu cognovisti semitas meas.

In via hac qua ambulabam: absconderunt laqueum mihi.

Considerabam ad dexteram, et videbam: et non erat qui cognosceret me.

Periit fuga a me: et non est qui requirat animam meam.

Clamavi ad te, Domine, dixi; Tu es spes mea: portio mea in terra viventium.

Intende ad deprecationem meam: quia humiliatus sum nimis.

Libera mea a persequentibus me: quia confortati sunt super me.

Educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo: me expectant justi, donec retribuas mihi.

Antiphona.[c]

Considerabam ad dexteram et videbam: et non erat qui cognosceret me.

Finita hac quinta Antiphona, statim incipiatur Antiphona Cœnantibus.

Canticum Beatæ Mariæ.[d]

Magnificat: anima mea Dominum.

Et exsultavit spiritus meus: in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est: et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus a progenie in progenies: timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede: et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis: et divites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum suum: recordatus misericordiæ suæ.

Sicut locutus est ad patres nostros: Abraham et semini ejus in sæcula.

Antiphona.[e]

Cœnantibus autem accepit Jesus panem: benedixit ac fregit, dedit discipulis suis.

Repetita Antiphona post Magnificat, *dicat sacerdos Postcommunionem cum* Dominus vobiscum *et* Oremus *more solito.*

Postcommunio.

Refecti vitalibus alimentis, quæsumus, Domine Deus noster, ut quod tempore nostræ mortalitatis [f] exsequimur, immortalitatis tuæ munere consequamur. Per Dominum.

Et sic Missa et Vesperæ simul finiantur, diacono dicente Ite, missa est, *si episcopus celebret; si vero non, Missa et Vesperæ simul finiantur cum* Benedicamus Domino. *Propter solemnitatem vero Cœnæ diaconus et subdiaconus dalmatica et tunica induantur, licet episcopus non celebraverit.*[g]

Post prandium conveniant clerici ad ecclesiam, ad altaria abluenda, et ad Mandatum faciendum, et ad Completorium dicendum.

Imprimis benedicatur aqua more solito extra chorum privatim. Deinde præparentur duo sacerdotes excellen-

[a] Ps. cxl. (cxli. 9.)
[b] Ps. cxli. (cxlii.)
[c] Ps. cxli. (cxlii. 4.)
[d] Lucæ cap. i. (v. 46–55.)
[e] Matt. xxvi. C. (v. 26.)
[f] cultu.—92. 98.
[g] non habent quæ sequuntur 92. 94. 97. 98. usque ad col. 312.

tiores cum diacono et subdiacono de secunda forma et ceroferario de prima forma, qui omnes sint albis cum amictibus induti,[a] *et incipiant a majori altari, et abluant illud, infundentes vinum et aquam; et interim cantetur Responsorium* In monte Oliveti * *a toto choro coram altari cum suo Versu, et dicitur sine* Gloria Patri. *Quo finito dicitur Versus et Oratio de sancto in cujus honore consecratum est altare, ab excellentiore sacerdote, modesta voce, item sine nota. Quæ terminetur sic* Per Christum, *nec præcedat nec subsequatur* Dominus vobiscum, *sed tantum* Oremus *ante Orationem.* † *Eodem modo omnia*

[a] et duobus clericis vinum et aquam deferentibus.—15. 26. Grad.

* In monte Oliveti oravi ad Patrem; Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste; spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Fiat voluntas tua.
V. Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Fiat.

Circumdederunt me viri mendaces; sine causa flagellis ceciderunt me. Sed tu, Domine defensor, vindica me.
V. Quoniam tribulatio proxima est, et non est qui adjuvet. Sed tu.

Hæc sunt responsoria ex historia In monte Oliveti.

Tristis est anima mea usque ad mortem, sustinete hic et vigilate mecum; nunc videbitis turbam quæ circumdabit me. Vos fugam captetis et ego vadam immolari pro vobis.
V. Ecce appropinquabit hora et Filius Hominis tradetur in manus peccatorum. Vos fugam.

Ecce vidimus eum non habentem speciem neque decorem, aspectus ejus in eo non est, hic peccata nostra portavit, et pro nobis dolens; ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras. Cujus livore sanati sumus.
V. Vere languores nostros ipse abstulit, et infirmitates nostras ipse portavit. Cujus.

Unus ex discipulis meis tradet me hodie; væ illi per quem tradar ego. Melius illi erat si natus non fuisset.
V. Qui intingit manum mecum in paropside, hic me traditurus est in manus peccatorum. Melius.

Judas mercator pessimus osculo petiit Dominum; ille ut agnus innocens non negat (negavit *Brev.*) Judæ osculum. Denariorum numero Christum Judæis tradidit.

altaria in ecclesia abluantur cum Responsoriis et Versibus sicut ordinatim sunt in prædicta historia; scilicet In monte Oliveti *et cum Versu et Oratione de sanctis, ut supra dictum est. Ita quod nullum Responsorium incipiatur nisi tantum coram altari: et ibi totum cantabitur, ut supra diximus. Et semper in extrema ablutione cantetur Responsorium* Circumdederunt *cum suo versu. Et si plura fuerint altaria in ecclesia quam Responsoria in prædicta historia: tunc reincipiatur historia, ordine prædicto servato; sed quod Responsorium* Circumdederunt *semper ultimo loco cantetur. Post ablutionem*

V. Avaritiæ inebriatus veneno, dum sitit lucrum pervenit ad laqueum. Denariorum.

Una hora non potuistis vigilare mecum, qui exhortabamini mori pro me? Vel Judam non videtis quomodo non dormit sed festinat tradere me Judæis.
V. Dormite jam et requiescite, ecce appropinquabit qui me traditurus est. Vel Judam?

Seniores populi consilium fecerunt, ut Jesum dolo tenerent et occiderent. Cum gladiis et fustibus exierunt tanquam ad latronem.
V. Cogitaverunt iniquitatem sibi et egrediebantur foras. Cum.

O Juda, qui dereliquisti consilium pacis, et cum Judæis consiliatus es triginta argenteis, vendidisti sanguinem justum. Et pacis osculum ferebas, quam (quod *Brev.*) in pectore non habebas.
V. Os tuum abundavit malitia et lingua tua concinnabat dolos. Et pacis osculum.

Revelabunt cœli iniquitatem Judæ, et terra adversus eum consurget, et manifestum erit peccatum illius, in die furoris Domini. Cum eis qui dixerunt Domino Deo, Recede a nobis, scientiam viarum tuarum nolumus.
V. In die perditionis salvabitur et ad diem ultionis ducetur. Cum.

Circumdederunt me viri mendaces, sine causa flagellis ceciderunt me. Sed tu, Domine defensor, vindica me.
V. Quoniam tribulatio proxima est, et non est qui adjuvet. Sed tu.—*Process.*
† *Et postea deosculetur altare ab executore officii et aliis clericis consequenter.*—Grad.

[a]*altaris*[a] *intrent capitulum; et diaconus legat Evangelium* Ante diem festum, *sicut ad Missam lectum est. Deinde dicitur sermo.** *Quo finito, surgant duo prædicti sacerdotes, et incipiendo a majoribus, lavent omnium pedes unus ex una parte et alter ex altera parte chori; et ipsi invicem sibi lavent pedes. Et interim cantentur hæ sequentes Antiphonæ cum suis Psalmis a toto choro interim sedente. Antiphona*, Mandatum novum.† *Psalmus*, Deus misereatur nostri.[b] *Totus Psalmus dicitur sine* Gloria Patri, *et post unumquemque Versum repetatur Antiphona. Et hoc modo dicuntur omnes Antiphonæ cum suis Psalmis quæ sequuntur. Antiphona*, Diligamus nos. *Psalmus*, Ecce quam bonum.[c] *Antiphona*, In diebus illis. *Psalmus*, Miserere.[d] *i. Antiphona*, Maria ergo. *Psalmus*, Beati immaculati.[e] *Antiphona*, Postquam. *Psalmus*, Audite hæc, omnes gentes.[f] *Hæ sequentes Antiphonæ, si necesse fuerit, cantentur; sin autem, omnino prætermittantur. Antiphona*, Vos vocatis. *Antiphona*, Si ego Dominus. *Antiphona*, Ante diem. *Antiphona*, Venit ad Petrum.

Peracta ablutione pedum, dicto sermone accipiant charitatis potum. Quibus rite peractis, unus sacerdos dicat preces hoc modo.[g]

[h] Suscepimus, Deus, misericordiam tuam. In medio templi tui.

Tu mandasti. Mandata tua custodiri nimis.

Ecce quam bonum et quam jocundum. Habitare fratres in unum.

Domine, exaudi orationem meam. Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Adesto, quæsumus, Domine, officio servitutis nostræ; et quia tu pedes lavare dignatus es tuis discipulis, ne despicias opera manuum tuarum quæ nobis retinenda mandasti: sed sicut exteriora hic abluuntur inquinamenta corporum; sic a te omnium [i] nostrum [i] interiora mundentur peccata.[j] Quod ipse præstare digneris,[j] Qui cum Deo

[a] altarium.—26.
[b] Ps. lxvi. (lxvii.)
[c] Ps. cxxxii. (cxxxiii.)
[d] Ps. l. (li.)
[e] Ps. cxviii. (cxix. 1.)
[f] Ps. xlviii. (xlix.)
[g] Post ablutionem pedum dictoque sermone, accipiant charitatis potum. Quibus (omnibus 97. 98.) rite peractis, unus sacerdotum dicat has preces.—92. 94. 97. 98. vide in c. 308.
[h] Ps. xlvii. (xlviii. 9.) cxviii. (cxix. 4.) cxxxii. (cxxxiii. 1.)
[i] sic 34. 54. 55 P.—nostrorum.—cæteri cum 26.
[j] non habent 92. 98.

* *si placuerit.*—Grad.

† Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos, dicit Dominus.

Diligamus nos invicem, quia caritas ex Deo est, et qui diligit fratrem suum ex Deo natus est et videt Deum.

In diebus illis mulier quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod Jesus accubuisset in domo Simonis leprosi, attulit alabastrum unguenti, et stans retro secus pedes Domini Jesu, lacrymis cœpit rigare pedes ejus, et capillis capitis sui tergebat, et osculabatur pedes ejus, et unguento ungebat.

Maria ergo unxit pedes Jesu, et extersit capillis suis, et domus impleta est ex odore unguenti.

Postquam surrexit Dominus a cœna, misit aquam in pelvim, cœpit lavare pedes discipulorum, hoc exemplum reliquit eis. *Process.*

Vos vocatis me magister et domine, et bene dicitis, sum etenim; si ego lavi vestras pedes dominus et magister, et vos debetis alter alterius lavare pedes.

Si ego dominus et magister vester lavi vobis pedes, quanto magis vos debetis alter alterius lavare pedes.

Ante diem festum Paschæ, sciens Jesus quia hora ejus venit, ut transeat ex hoc mundo ad Patrem, et cœna facta, surrexit, linteo præcinxit se, misit aquam in pelvim, cœpit lavare pedes discipulorum.

Venit ad Petrum; dicit ei Petrus, Non lavabis mihi pedes in æternum; respondens Jesus dixit, Si non lavero te, non habebis partem mecum; Domine, non tantum pedes meos, sed et manus et caput.—*Grad. (non habentur in Process.)*

Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus. Per.

Si vero nullus adsit clericus sermonem faciens, cæteris ut prius peractis, post ablutionem pedum dicuntur preces prædictæ. Deinde legatur sequens Evangelium [a] *a quodam diacono de secunda forma in superpellicio sine titulo; benedictione prius petita ab executore officii; et legatur more lectionis,*[a] *fratribus interim caritatis potum sumentibus; et legatur usque ad illum finem,* Surgite, eamus hinc. *Et ita recedant.*

Evangelium: Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Amen, amen, dico vobis: Non est servus major domino suo: neque apostolus major eo qui misit illum. Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea. Non de omnibus vobis dico: ego scio quos elegerim: sed ut adimpleatur Scriptura: Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum. [c]Amodo [c] dico vobis, priusquam fiat: ut cum factum fuerit, credatis, quia ego sum. Amen, amen, dico vobis: Qui accipit si quem misero, me accipit: qui autem me accipit, accipit eum qui me misit. Et cum hæc dixisset Jesus, turbatus est spiritu: et protestatus est, et dixit; Amen, amen, dico vobis: Quia unus ex vobis me tradet. Aspiciebant ergo ad invicem discipuli, hæsitantes de quo diceret. Erat autem recumbens unus ex discipulis ejus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus. Innuit ergo huic Simon Petrus, et dixit ei; Quis est, de quo dixit? Itaque cum recubuisset ille supra pectus Jesu, dixit ei; Domine, quis est? Respondit Jesus; Ille est, cui ego intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset panem, dedit Judæ Simonis Scariothis. Et post buccellam, introivit in illum Sathanas. Et [d]dixit [d] ei Jesus; Quod facis, fac citius. Hoc autem nemo scivit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidam autem putabant, quia loculos habebat Judas, quod dixisset ei Jesus: Eme ea, quæ nobis opus sunt ad diem festum; aut egenis ut aliquid daret. Cum ergo accepisset ille buccellam, exivit continuo. Erat [e] autem [e] nox. Cum ergo exisset, [f]dixit[f] Jesus; Nunc clarificatus est Filius Hominis et Deus clarificatus est in eo. Si Deus clarificatus est in eo, et Deus [g] clarificavit [g] eum in semetipso: et continuo [h]clarificabit[h] eum. Filioli, adhuc modicum vobiscum sum. Quæretis me, et sicut dixi Judæis, Quo ego vado, vos non potestis venire, et vobis dico modo. Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem; sicut dilexi vos, ut et vos diligatis invicem. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem. Dixit ei Simon Petrus; Domine, quo vadis? Respondit Jesus; Quo ego vado, non potes me modo sequi: sequeris autem postea. Dixit ei Petrus; Quare non possum te sequi modo? animam meam pro te ponam. Respondit [i] ei [i] Jesus; Animam tuam pro me pones? Amen, amen, dico tibi: Non cantabit gallus, donec ter [j] me negabis.[j] [k] Et ait discipulis; Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Creditis in Deum, et in me credite: in domo Patris mei mansiones multæ sunt: si quominus, dixissem vobis; quia vado parare vobis locum. Et si abiero et præparavero vobis locum: iterum veniam et accipiam vos ad meipsum, ut ubi sum ego, et vos sitis. Et quo ego vado scitis, et viam scitis. Dixit ei Thomas; Domine, nescimus quo vadis: et quomodo possumus viam scire? Dicit ei Jesus; Ego sum via, veritas, et vita: nemo venit ad Patrem, nisi per me. Si cognovissetis me, et Patrem meum utique cognovissetis: et amodo cog-

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] cap. xiii. B. (v. 16–38.)
[c] Amen, amen.—92. 97. 98. 4L.
[d] dicit.—97. 98. 4L. 57. V.
[e] enim.—92. 98. 4L. 57.
[f] dicit.—98. 4L. 57. V.
[g] sic 55 P. &c. clarificabit.—97 13 15. 26.
[h] sic 55 P. &c. clarificavit.—13. 15. 26.
[i] non habent 92. 98. 4L. 57. V.
[j] neges me —92. 98. 4L. 57. me neges.—97. me ter neges.—V.
[k] cap. xiv.

noscetis eum, et vidistis eum. Dicit ei Philippus; Domine, ostende nobis Patrem, et sufficit nobis. Dicit ei Jesus; Tanto tempore vobiscum sum, et non cognovistis me? Philippe, qui videt me, videt et Patrem meum. Et quomodo tu dicis: Ostende nobis Patrem? Non credis quia ego in Patre, et Pater in me est? Verba, quæ ego loquor vobis, a meipso non loquor. Pater autem in me manens, ipse facit opera. Non creditis quia ego in Patre, et Pater in me est? Alioquin propter opera ipsa credite. Amen, amen, dico vobis: qui credit in me, opera quæ ego facio, et ipse faciet, et majora horum faciet: quia ego ad Patrem vado. Et quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in Filio. Si quid petieritis [a] in nomine meo, hoc faciam. Si diligitis me: mandata mea servate. Et ego rogabo Patrem et alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, Spiritum veritatis, quem mundus non potest capere, quia non videt eum nec scit eum: vos autem cognoscetis eum: quia apud vos manebit, et in vobis erit. Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos. Adhuc modicum: et mundus me jam non videt. Vos autem videbitis me: quia ego vivo, et vos vivetis. In illo die vos cognoscetis, quia ego sum in Patre meo, et vos in me, et ego in vobis. Qui habet mandata mea, et servat ea, ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur a Patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum. Dicit ei Judas, non ille Scariothis; Domine, quid factum est, quia manifestaturus es teipsum nobis, et non mundo? Respondit Jesus, et dixit ei; Si quis diligit me, sermonem meum servabit; et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus: qui non diligit me, sermones meos non servat. Et sermonem quem audistis, non est meus sed ejus qui misit me Patris. Hæc locutus sum vobis, apud vos manens. Paraclitus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia, quæcumque dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis: Vado et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem: quia Pater major me est. Et nunc dixi vobis prius quam fiat: ut cum factum fuerit, credatis. Jam non multa loquar vobiscum: venit enim princeps mundi hujus, et in me non habet quidquam. Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem, et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

Feria *sexta in die Parasceves.*

Dicta hora nona, accedat sacerdos ad altare, indutus vestibus sacerdotalibus, in casula rubea, cum diacono et subdiacono et cæteris ministris altaris, qui omnes sint albis cum amictibus induti.[b] * *Statim procedat acolytus alba indutus ad legendum hanc lectionem ad gradum chori sine titulo, hoc modo.*[c]

In tribulatione sua mane consurgent ad me; Venite et revertamur ad Dominum, quia ipse cepit, et sanabit nos: percutiet, et curabit nos. Vivificabit nos post duos dies: in die tertia suscitabit nos, et vivemus in conspectu ejus. Sciemus, sequemurque ut cognoscamus Dominum; quasi diluculum præparatus est egressus ejus, et veniet quasi imber nobis temporaneus et serotinus terræ. Quid faciam tibi, Ephraim? quid faciam tibi, Juda? misericordia vestra quasi nubes matu-

[a] me.—92. 98. 57.

[b] sine tunicis, dictaque Oratione Dominica.—97. 13. 15. 26. Grad.

[c] Osee cap. vi. A. (v. 1–6.)

* *ante altare.*—Grad.

tina, et quasi ros mane pertransiens. Propter hoc dolavi in prophetis, et occidi eos in verbis oris mei, et judicia mea quasi lux egredientur. Quia misericordiam volui, et non sacrificium, et scientiam Dei plusquam holocaustum.

Chorus alternatim dicat Tractum sequentem.

Tractus.[a]

Domine, audivi auditum tuum, et timui : consideravi opera tua et expavi.

V. In medio [b]duum[b] animalium innotesceris: dum appropinquaverint anni cognosceris, dum advenerit tempus ostenderis.

V. In eo dum conturbata fuerit anima mea : in ira misericordiæ memor eris.

V. Deus a Libano veniet : et Sanctus de monte umbroso et condenso.

V. Operuit cœlos majestas ejus : et laudis ejus plena est terra.

Sequatur Oratio sine Dominus vobiscum, *sed tantum cum* Oremus *et* Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Deus, a quo et Judas proditor reatus sui pœnam et confessionis suæ latro præmium sumpsit; concede nobis tuæ propitiationis effectum; ut sicut in passione sua Jesus Christus Dominus noster diversa utrisque intulit stipendia meritorum : ita nobis ablato vetustatis errore, resurrectionis suæ gratiam largiatur. Qui tecum vivit et regnat.

Subdiaconus legat hanc lectionem ad gradum chori sine titulo, hoc modo.

[c]Dixit Dominus ad Moysen et Aaron in terra Ægypti; Mensis iste vobis principium mensium : primus erit in mensibus anni. Loquimini ad universum cœtum filiorum Israel, et dicite eis: Decima die mensis hujus tollat unusquisque agnum per familias ac domos suas. Sin autem minor est numerus ut sufficere possit ad vescendum agnum, assumat vicinum suum qui [d]junctus[d] est domui ejus, juxta numerum animarum quæ sufficere possint ad esum agni. Erit enim agnus absque macula, masculus anniculus : juxta quem ritum tolletis et hœdum. Et servabitis eum usque ad quartam decimam diem mensis hujus : immolabitque eum universa multitudo filiorum Israel ad vesperum. Sumentque de sanguine [e]Agni[e] ac ponent super utrumque postem, et in superliminaribus domorum in quibus comedent illum. Et edent carnes nocte illa assas igni, et azymos panes cum lactucis agrestibus. Non comedetis ex eo crudum quid, nec coctum aqua, sed assum tantum igni : caput cum pedibus ejus et intestinis vorabitis. Et os ejus non confringetis nec remanebit ex eo quidquam usque mane: si quid residuum fuerit, igne comburetis. Sic autem comedetis illum : Renes vestros accingetis, et calceamenta habebitis in pedibus, tenentes baculos in manibus, et comedetis festinanter : est enim Phase id est transitus Domini.

Chorus alternatim dicat Tractum sequentem.

Tractus.[f]

Eripe me, Domine, ab homine malo : a viro iniquo libera me.

V. Qui cogitaverunt malitias in corde : tota die constituebant prælia.

V. Acuerunt linguam suam sicut serpentes : venenum aspidum sub labiis eorum.

V. Custodi me, Domine, de manu peccatoris : et ab hominibus iniquis libera me.

V. Qui cogitaverunt supplantare gressus meos : absconderunt superbi laqueum mihi.

V. Et funes extenderunt in laqueum pedibus meis : juxta iter scandalum posuerunt mihi.

V. Dixi Domino ; Deus meus es tu : exaudi, Domine, vocem orationis meæ.

V. Domine, Domine, virtus salutis meæ : [g] obumbrasti [g] caput meum in die belli.

V. Ne tradas me a desiderio meo pec-

[a] Abachuc cap. iii. A. (2. 3 ?)
[b] duorum.—92. 94. 98. 4L. 57. Grad.
[c] Exod. cap. xii. A. (v. 1-11.)
[d] conjunctus.—13. 15. 26.
[e] ejus.—92. 98. V.
[f] Ps. cxxxix. (cxl. 1-9. 13.)
[g] obumbra.—92. 94. 97. 98. Grad.

catori: cogitaverunt adversum me, ne derelinquas me, ne unquam exaltentur.
℣. Caput circuitus eorum: labor labiorum ipsorum operiet eos.
℣. Verumtamen justi confitebuntur nomini tuo: et habitabunt recti cum vultu tuo.

Sequatur Passio sine Dominus vobiscum *et sine titulo, hoc modo.*

[a]*m.* Egressus est Jesus cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus in quem introivit ipse et discipuli ejus. Sciebat autem et Judas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Jesus convenerat illuc cum discipulis suis. Judas [b]ergo[b] cum accepisset cohortem, et a Pontificibus et Pharisæis ministros, venit illuc cum laternis et facibus et armis. Jesus itaque sciens omnia quæ ventura erant super eum, processit et dixit eis; *b.* Quem quæritis? *m.* Responderunt ei; *a.* Jesum Nazarenum. *m.* [c]Dixit[c] eis Jesus; *b.* Ego sum. *m.* Stabat autem et Judas qui tradebat eum, cum ipsis. Ut ergo dixit eis: Ego sum: abierunt retrorsum et ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogavit eos; *b.* Quem quæritis? *m.* Illi autem dixerunt; *a.* Jesum Nazarenum. *m.* Respondit Jesus; *b.* Dixi vobis, quia ego sum: si ergo me quæritis, sinite hos abire. *m.* Ut impleretur sermo quem dixit: Quia quos dedisti mihi, non perdidi ex eis quemquam. Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum: et percussit pontificis servum: et abscidit auriculam ejus dexteram. Erat autem nomen servo Malchus. Dixit ergo Jesus Petro; *b.* Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem, quem dedit mihi Pater, non [d]vis ut[d] bibam illum? *m.* Cohors ergo et tribunus et ministri Judæorum comprehenderunt Jesum et ligaverunt eum: et adduxerunt eum ad Annam primum: erat enim socer Caiphæ qui erat Pontifex anni illius. Erat autem Caiphas qui consilium dederat Judæis: Quia expedit, unum hominem mori pro populo. Sequebatur autem Jesum Simon Petrus et alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus pontifici, et introivit cum Jesu in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exivit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici, et dixit ostiariæ, et introduxit Petrum. Dixit ergo Petro ancilla ostiaria; *a.* Numquid et tu ex discipulis es hominis istius? *m.* Dicit ille; *a.* Non sum. *m.* Stabant autem servi et ministri ad prunas, quia frigus erat et calefaciebant se: erat autem cum eis et Petrus stans et calefaciens se. Pontifex ergo interrogavit Jesum de discipulis suis et doctrina ejus. Respondit ei Jesus; *b.* Ego palam locutus sum mundo: ego semper docui in synagoga et in templo, quo omnes Judæi conveniunt: et in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? interroga eos qui audierunt, quid locutus sum ipsis: ecce hi sciunt quæ dixerim ego. *m.* Hæc autem cum dixisset, unus assistens ministrorum dedit alapam Jesu, dicens; *a.* Sic respondes pontifici? *m.* Respondit ei Jesus; *b.* Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem bene, quid me cædis? *m.* Et misit eum Annas ligatum ad Caipham pontificem. Erat autem Simon Petrus stans et calefaciens se. Dixerunt ergo ei; *a.* Numquid et tu ex discipulis ejus es? *m.* Negavit ille, et dixit; *a.* Non sum. *m.* Dixit ei unus ex servis pontificis, cognatus ejus cujus abscidit Petrus auriculam; *a.* Nonne ego te vidi in horto cum illo? *m.* Iterum ergo negavit Petrus: et statim gallus cantavit. Adducunt ergo Jesum a Caipha in Prætorium. Erat autem mane: et ipsi non introierunt in prætorium ut non contaminarentur sed [e] manducarent Pascha. Exivit ergo Pilatus ad eos foras, et dixit; *a.* Quam accusationem affertis adversus homi-

[a] secundum Johannem cap. xviii.
[b] autem.—92. 98. 4L. 57.
[c] dicit.—92. 97. 98. 4L. V.
[d] non habent 98. 4L. V.
[e] ut.—4L. 13. 15.

nem hunc? *m.* Responderunt et dixerunt ei; *a.* Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum. *m.* Dixit ergo eis Pilatus; *a.* Accipite eum vos, et secundum legem vestram judicate eum. *m.* Dixerunt ergo ei Judæi; *a.* Nobis non licet interficere quemquam. *m.* Ut sermo Jesu impleretur quem dixit, significans qua morte esset moriturus. Introivit ergo iterum in prætorium Pilatus, et vocavit Jesum et dixit ei; *a.* Tu es rex Judæorum? *m.*[a] Respondit Jesus; *b.* A temetipso hoc dicis, an alii tibi dixerunt de me? *m.* Respondit Pilatus; *a.* Numquid ego Judæus sum? Gens tua et pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti? *m.* Respondit Jesus; *b.* Regnum meum non est de hoc mundo: si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei utique decertarent ut non traderer Judæis: nunc autem regnum meum non est hinc. *m.* Dixit itaque ei Pilatus; *a.* Ergo rex es tu? *m.* Respondit Jesus; *b.* Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati: omnis qui est ex veritate, audit [b] vocem meam.[b] *m.* [c] Dixit [c] ei Pilatus; *a.* Quid est veritas? *m.* Et cum hoc dixisset, iterum exivit ad Judæos et dixit eis; *a.* Ego nullam invenio in eo causam. Est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in Pascha: vultis ergo dimittam vobis regem Judæorum? *m.* Clamaverunt rursum omnes, dicentes; *a.* Non hunc, sed Barrabam. *m.* Erat autem Barrabas latro. [d] Tunc ergo apprehendit Pilatus Jesum, et flagellavit. Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus: et veste purpurea circumdederunt eum, et veniebant ad eum, et dicebant; *a.* Ave, rex Judæorum: *m.* Et dabant ei alapas. Exivit iterum Pilatus foras, et [e] dixit [e] eis; *a.* Ecce adduco eum vobis foras, ut cognoscatis quia in eo nullam causam invenio. *m.* Exivit ergo Jesus portans spineam coronam et purpureum vestimentum: Et dixit eis Pilatus; *a.* Ecce homo. *m.* Cum ergo vidissent eum Pontifices et ministri, clamabant, dicentes; *a.* Crucifige, crucifige eum. *m.* Dixit eis Pilatus; *a.* Accipite eum vos, et crucifigite: ego enim non invenio in eo causam. *m.* Responderunt ei Judæi; *a.* Nos legem habemus, et secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit. *m.* Cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est prætorium iterum, et dixit ad Jesum; *a.* Unde es tu? *m.* Jesus autem responsum non dedit ei. [f] Dicit [f] ergo ei Pilatus; *a.* Mihi non loqueris? nescis quia potestatem habeo crucifigere te, et potestatem habeo dimittere te? *m.* Respondit Jesus; *b.* Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui tradidit me tibi, majus peccatum habet. *m.* Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Judæi autem clamabant dicentes; *a.* Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris: omnis enim, qui se regem facit, contradicit Cæsari. *m.* Pilatus ergo, cum audisset hos sermones, adduxit foras Jesum: et sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lichostratos, Hebraice autem Gabatha. Erat autem parasceve Paschæ, hora quasi sexta, et dixit Judæis; *a.* Ecce rex vester. *m.* Illi autem clamabant; *a.* Tolle, tolle, crucifige eum. *m.* Dixit eis Pilatus; *a.* Regem vestrum crucifigam? *m.* Responderunt Pontifices; *a.* Non habemus Regem, nisi Cæsarem. *m.* Tunc ergo tradidit eis illum ut crucifigeretur. Susceperunt autem Jesum, et eduxerunt. Et bajulans sibi crucem, exivit in eum qui dicitur Calvariæ locum, Hebraice autem Golgotha: ubi crucifixerunt eum, et cum eo alios duos hinc et hinc, medium autem Jesum. Scripsit autem et titulum Pilatus: et posuit super crucem.

[a] et.—92. 98. 4L. 57. V.
[b] meam vocem.—92. 98. 57.
[c] dicit.—97. 98. 4L. 57. V.

[d] (cap. xix. v. 1–37.)
[e] dicit.—97. 98. 4L. 57. V.
[f] dixit.—92. 15. 26. 57.

Erat autem scriptum: Jesus Nazarenus, Rex Judæorum. Hunc ergo titulum multi legerunt Judæorum: quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus est Jesus: et erat scriptum Hebraice, Græce, et Latine. Dicebant ergo Pilato Pontifices Judæorum; *a.* Noli scribere, Rex Judæorum: sed quia ipse dixit: Rex sum Judæorum. *m.* Respondit Pilatus; *a.* Quod scripsi, scripsi. *m.* Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus, et fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem, et tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem: *a.* Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cujus sit. *m.* Ut Scriptura impleretur, dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi,

Hic accedant duo ministri in superpelliciis, unus ad dextrum et alius ad sinistrum cornu altaris; et inde duo linteamina* [a] *amoveant* [a] *quæ ad hoc super altare fuerunt apposita.*

et in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus, et soror matris ejus Maria Cleophæ, et Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Jesus matrem et discipulum stantem quem diligebat, dixit matri suæ; *b.* Mulier, ecce filius tuus. *m.* Deinde dixit discipulo; *b.* Ecce mater tua. *m.* Et ex illa hora accepit eam discipulus in suam. Postea sciens Jesus quia jam omnia consummata sunt, ut consummaretur Scriptura, dixit; *b.* Sitio. *m.* Vas ergo positum erat aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus. Cum ergo accepisset Jesus acetum, dixit; *b.* Consummatum est. *m.* Et inclinato capite tradidit spiritum.

Sequatur Pater noster. Ave Maria. In manus tuas.

m. Judæi ergo quoniam Parasceve erat, ut non remanerent in cruce corpora sabbato, (erat enim magnus dies ille sabbati) rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, et tollerentur. Venerunt ergo milites: et primi quidem fregerunt crura, et alterius qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cum venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura. Sed unus militum lancea latus ejus aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua. Et qui vidit, testimonium perhibuit: et verum est testimonium ejus. Et ille scit quia vera dicit: ut et vos credatis. Facta sunt enim hæc ut Scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo. Et iterum alia Scriptura dicit: Videbunt in quem transfixerunt.

Evangelium.[b]

Post hæc autem rogavit Pilatum Joseph ab Arimathia, eo quod esset discipulus Jesu, occultus autem propter metum Judæorum, ut tolleret corpus Jesu. Et permisit Pilatus. Venit ergo, et tulit corpus Jesu. Venit autem et Nichodemus, qui venerat ad Jesum nocte primum, ferens mixturam myrrhæ et aloes, quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus Jesu, et ligaverunt eum linteis cum aromatibus, sicut mos Judæis est sepelire. Erat autem in loco ubi crucifixus est, hortus: et in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergo propter Parasceven Judæorum, quia juxta erat monumentum, posuerunt Jesum.

Sequuntur Orationes solemnes: et ad unamquamque illarum dicitur Flectamus genua; *nisi ad eam qua oratur pro Judæis.*[c]

Oratio.

Oremus, dilectissimi nobis, in primis pro Ecclesia sancta Dei; ut eam Deus et Dominus noster pacificare et custodire dignetur toto orbe terrarum, subjiciens ei principatus et potestates; detque nobis quietam et tranquillam

[a] ammoveant.—98. 4L. 26.

[b] secundum Johannem cap. xix. 38–42.

* *ad gradum chori.*—Grad.

[c] Et primo pro universali statu Ecclesiæ.—26.

vitam degentibus glorificare Deum Patrem omnipotentem.

[a] *Deinde dicat sacerdos*,[a] Oremus. [b] *Deinde dicat diaconus*,[b] Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui gloriam tuam omnibus in Christo gentibus revelasti; custodi, quæsumus, opera misericordiæ tuæ; ut Ecclesia tua, toto orbe diffusa, stabili fide in confessione tui nominis perseveret. Per eundem Dominum nostrum Jesum.

[c] *Chorus respondeat*, Amen, *et omnes Orationes finiantur sub tono prædicto.*[c]

[d] *Oratio.*

Oremus et pro beatissimo Papa nostro *N*; ut Deus et Dominus noster, qui elegit eum in ordine Episcopatus, salvum atque incolumem custodiat Ecclesiæ suæ sanctæ ad regendum populum sanctum Dei.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, cujus judicio universa fundantur; respice propitius ad preces nostras: et electum nobis Antistitem tua pietate conserva; ut Christiana plebs, quæ tali gubernatur auctore, sub tanto Pontifice credulitatis suæ meritis augeatur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum qui tecum vivit et regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

[e] *Oratio.*

Oremus et pro omnibus Episcopis Presbyteris, Diaconibus, Subdiaconibus, Acolythis, Exorcistis, Lectoribus, Ostiariis, Confessoribus, Virginibus, Viduis, et pro omni populo sancto Dei.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, cujus Spiritu totum corpus Ecclesiæ sanctificatur et regitur; exaudi nos pro universis ordinibus supplicantes: ut gratiæ tuæ munere ab omnibus tibi gradibus fideliter serviatur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit. In unitate ejusdem.

[f] *Oratio.*

Oremus et pro christianissimo Rege nostro *N*; ut Deus et Dominus noster subditas illi faciat omnes barbaras nationes ad nostram perpetuam pacem.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, in cujus manu sunt omnium potestates et omnium jura regnorum; respice ad Christianorum benignus imperium: ut Gentes quæ in sua feritate confidunt, potentiæ tuæ dextera comprimantur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

[g] *Oratio.*

Oremus et pro Catechumenis nostris; ut Deus et Dominus noster adaperiat aures præcordiorum ipsorum januamque misericordiæ suæ; ut per lavacrum regenerationis accepta remissione omnium peccatorum, et ipsi digni inveniantur in Christo Jesu Domino nostro.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui Ecclesiam tuam nova semper prole fecundas; auge fidem et intellectum Catechumenis nostris: ut renati fonte Baptismatis, adoptionis tuæ filiis aggregentur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

[h] *Oratio.*

Oremus, dilectissimi nobis, Deum Patrem omnipotentem: ut cunctis mundum purget erroribus, morbos auferat, famem depellat, aperiat carceres, vincula dissolvat; peregrinantibus reditum, infirmantibus sanitatem, navigantibus portum salutis indulgeat.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, mœ-

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] non habent 92. 94. 97. 98.
[d] Pro Papa.—26.
[e] Pro universis ordinibus.—26.
[f] Pro rege.—26.
[g] Pro catechumenis.—26.
[h] Pro quacunque tribulatione.—26.

storum consolatio, laborantium fortitudo; perveniant ad te preces de quacunque tribulatione clamantium; ut omnes sibi in necessitatibus suis misericordiam tuam gaudeant affuisse. Per Dominum.

[a] *Oratio.*

Oremus et pro Hæreticis et Schismaticis, ut Deus et Dominus noster Jesus Christus eruat eos ab erroribus universis: et ad sanctam matrem Ecclesiam Catholicam atque Apostolicam revocare dignetur.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui salvas omnes homines et neminem vis perire; respice ad animas diabolica fraude deceptas: ut omni hæretica pravitate deposita, errantium corda resipiscant, et ad veritatis tuæ redeant unitatem. Per Dominum.

[b] *Oratio.*

Oremus et pro perfidis Judæis: ut Deus et Dominus noster auferat velamen de cordibus eorum: ut et ipsi agnoscant Jesum Christum Dominum nostrum.

Oremus.

Non dicitur hic Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui etiam Judaicam perfidiam a tua misericordia non repellis; exaudi preces nostras, quas pro illius populi obcæcatione deferimus; ut agnita veritatis tuæ luce, quæ Christus est, a suis tenebris eruatur. Per eundem.

[c] *Oratio.*

Oremus et pro Paganis: ut Deus omnipotens auferat iniquitatem de cordibus eorum; ut relictis idolis suis, convertantur ad Deum vivum et verum, et unicum Filium ejus Jesum Christum Deum et Dominum nostrum. Cum quo vivit et regnat cum Spiritu Sancto Deus. Per omnia sæcula sæculorum.

Oremus. Flectamus genua. Levate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui non vis mortem peccatorum, sed vitam semper inquiris; suscipe propitius orationem nostram: et libera eos ab idolorum cultura; et aggrega Ecclesiæ tuæ sanctæ ad laudem et gloriam nominis tui. Per Dominum.

Finitis Orationibus, exuat sacerdos casulam, et [d] *in sede sua juxta altare se reponat* [d] *cum diacono et subdiacono; et interim alii duo presbyteri de superiori gradu, nudatis pedibus, albis induti absque* [e] *paruris,*[e] *tenentes crucem coopertam super brachia solemniter inter eos retro magnum altare in dextera parte* [f] *canant* [f] *hos Versus,**

[a] Pro hæreticis.—26.
[b] Pro perfidis Judæis.—26.
[c] Pro paganis.—26.
[d] illam in sede sua juxta altare reponat.—94. 97.
[e] parutis.—13. 15. Grad. paratis.—97. 26.
[f] cantent.—13. Grad.

* Popule meus, quid feci tibi, aut in quo contristavi te? Responde mihi; quia eduxi te de terra Egypti, parasti crucem Salvatori tuo.

Agyos O Theos, Agyos Iskyros, Agyos Athanatos, Eleyson ymas.

Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus et immortalis, miserere nobis.

Quia eduxi te per desertum quadraginta annis, et manna cibavi te, et introduxi in terram satis bonam, parasti crucem Salvatori tuo.

Quid ultra debui facere tibi, et non feci? ego quidem plantavi te, vinea mea, fructu decora, et tu facta es mihi nimis amara; aceto namque mixto cum felle sitim meam potasti, et lancea perforasti latus Salvatoris tui.

Ecce lignum crucis in quo salus mundi pependit, venite adoremus.

Crucem tuam adoramus, Domine, et sanctam resurrectionem tuam laudamus et glorificamus; ecce enim propter crucem venit gaudium in universo mundo.

Crux fidelis inter omnes
arbor una nobilis
Nulla sylva talem profert
fronde, flore, germine;
Dulce lignum, dulces clavos,
dulce pondus sustinet.

Popule meus. *Duo diaconi de secunda forma in capis suis nigris ad gradum chori ad altare conversi dicant* Agyos. *Chorus respondeat cum genuflexione osculando formulas tribus vicibus in una responsione, unaquaque vice resurgendo,* Sanctus Deus. *Sacerdotes vero tenentes crucem retro altare, et diaconi ad gradum chori dicentes* Agyos *semper sint stantes. Item sacerdotes, loco non mutato, dicant Versum,* Quia eduxi. *Diaconi,* Agyos. *Chorus,* Sanctus Deus. *Item sacerdotes, loco non mutato, dicant Versum,* Quid ultra. *Diaconi,* Agyos. *Chorus,* Sanctus Deus.

Deinde sacerdotes discooperientes crucem juxta altare in dextera parte, canant hanc Antiphonam, Ecce lignum. *Chorus cum genuflexione osculando formulas respondeat * Antiphona,** Crucem tuam. *Psalmus,* Deus misereatur nostri. *Totus Psalmus dicatur sine* Gloria Patri, *a toto choro ; et post unumquemque Versum repetatur Antiphona similiter a toto choro cum genuflexione ; et interim deponatur crux solemniter super † tertium gradum ab altari juxta quam † sedeant prædicti sacerdotes, unus a dextris et alius a sinistris.*

Deinde procedant clerici ad crucem adorandam nudatis pedibus, incipientes a majoribus.

Finito Psalmo cum Antiphona, cantetur sequens hymnus a duobus sacerdotibus interim sedentibus juxta crucem modo supradicto.

Hymnus, Crux fidelis. *Chorus eundem repetat post unumquemque Versum interim sedendo. Item sacerdotes dicant* Pange lingua. *V.* De parentis. *V.* Hoc opus. *V.* Quando venit. *V.*

Pange, lingua, gloriosi
prælium certaminis,
Et super crucis trophæum
dic triumphum nobilem,
Qualiter Redemptor orbis
immolatus vicerit.

De parentis protoplasti
fraude facta condolens,
Quando pomi noxialis
morte morsu corruit,
Ipse lignum tunc notavit
damna ligni ut solveret.

Hoc opus nostræ salutis
ordo depoposcerat,
Multiformis proditoris
ars ut artem falleret ;
Et medelam ferret inde
hostis unde læserat.

Quando venit ergo sacri
plenitudo temporis,
Missus est ab arce Patris
natus orbis conditor,
Atque ventre virginali
caro factus prodiit.

Lustra sex qui jam peracta
tempus implens corporis,
Se volente natus ad hoc
passioni deditus,
Agnus in cruce levatur
immolandus stipite.

Hic acetum, fel, arundo,
sputa, clavis, lancea ;
Mite corpus perforatur,
sanguis unda profluit ;
Terra, pontus, astra, mundus,
quo lavantur flumine.

Gloria et honor Deo
usquequo altissimo ;
Una Patri Filioque
inclito Paraclito
Cui laus est et potestas
per æterna sæcula.

Dum fabricator mundi mortis supplicium pateretur in cruce, clamans voce magna tradidit spiritum, et ecce velum templi scissum est, monumenta aperta sunt, terræ motus enim factus fuerat magnus, quia mortem Filii Dei clamabat mundus se sustinere non posse.

Aperto ergo militis lancea latere crucifixi Domini, exivit sanguis et aqua, in redemptionem salutis nostræ.

O admirabile pretium cujus pondere captivitas redempta est mundi, tartarea confracta sunt claustra inferni, aperta est nobis janua regni. Aperto ergo.—*Grad. Process.*

* *hoc modo.*—Grad.

† *gradum altaris juxta quem.*—Grad.

Lustra sex. ℣. Hic acetum. [a] ℣. Flecte ramos. ℣. Sola digna.[a] ℣. Gloria et honor.

His finitis, deportetur crux per medium chori a prædictis duobus sacerdotibus ubi a populo adoretur ante aliquod altare; et interim cantetur hæc sequens Antiphona in choro cum suo Versu a toto choro interim sedente. Cantor incipiat Antiphonam, Dum fabricator. ℣. O admirabile. Aperto.

Adorata cruce et finita Antiphona prædicta cum suo Versu; prædicti sacerdotes ea reverentia qua crucem antea [b] *exportaverunt,*[b] *per medium chori usque ad summum altare iterum reportent.*

*Tunc conveniant omnes clerici * de choro ad altare,* et reinduat sacerdos casulam quam prius exuerat, et accedat ad gradum altaris cum diacono et subdiacono, et dicat* Confiteor *et* Misereatur *et* Absolutionem *cum Precibus et Oratione* Aufer a nobis, Domine, *more solito: tamen hic non detur osculum pacis.*

Deinde sacrificio super altare more solito deposito et incensato cum aquæ et vini infusione in calicem; scilicet post ablutionem manuum, dicat cum humiliatione coram altari, In spiritu humilitatis, *et cætera, osculando altare et benedicendo sacrificium; et vertat se dicendo,* Orate fratres, *more solito.*

Postea dicat statim humili voce sine nota Oremus. Præceptis salutaribus *cum Oratione dominicali, scilicet* Pater noster. *Chorus respondeat,* Sed libera nos a malo. *Deinde dicat,* Libera nos, quæsumus *et* Da propitius. *In qua Oratione,*[c] *dum dicitur* Per eundem,[c] *frangat corpus Domini sicut solet fieri cæteris diebus. Deinde dicat modesta voce, videlicet sine nota,* Per omnia sæcula sæculorum. *Chorus respondeat,* Amen.

Postea demittat in calicem, sicut solet, partem hostiæ.

Non dicitur Pax Domini, *nec* Agnus Dei, *nec Pax detur; sed statim communicet se sacerdos, dicendo,* Corpus Domini *&c. Ad corpus et sanguinem.* Corpus et sanguis Domini nostri Jesu Christi custodiat nos in vitam æternam. Amen, *nulla præcedente Oratione.*

Deinde[d] *post lotionem manuum*[d] *dicant Vesperas, non cantando: sed bini et bini privatim coram altari hoc modo; Antiphona,* Calicem. *Psalmus,* Credidi propter quod, *et cæteræ Antiphonæ cum suis Psalmis, sicut in die Cœnæ. Antiphona,* Cœnantibus autem. *Psalmus,* Magnificat. *Deinde* [e] *stando* [e] *dicitur* Pater noster *cum Psalmo* Miserere mei. *Quo finito, dicat sacerdos in audientia, sed sine nota, Postcommunionem sine* Dominus vobiscum *et sine* Oremus, *hoc modo incipiens,* Respice, quæsumus, Domine, super hanc familiam, *sine* Qui tecum. *Et sic Missa et Vesperæ simul finiantur.*

Non dicitur Dominus vobiscum *nec* Benedicamus Domino *nec* Ite, missa est.

Finitis Vesperis, exuat sacerdos casulam; et assumens secum unum de prælatis in superpelliciis, amborum pedibus nudatis, reponat crucem in sepulchrum pariter cum Corpore Dominico; scilicet in pixide; incipiens ipse solus Responsorium, Æstimatus sum,† *genuflectendo cum suo socio. Quo incepto, statim surgant. Similiter*

[a] non habent 92. 94. 98. 4L. 8RM. 57. Grad. neque Processionalia quæ vidimus.
[b] asportaverunt.—94. 97.
[c] non habent 92. 94. 98.
[d] non habent 92. 94. 98.
[e] statim.—26.

* *in choro.*—Grad.
† Æstimatus sum cum descendentibus in lacum. Factus sum sicut homo sine adjutorio, inter mortuos liber. ℣. Posuerunt me in lacu inferiori, in tenebrosis et in umbra mortis. Factus —Grad.

fiat in Responsorio, Sepulto Domino.* *Chorus prosequatur cum suo Versu, genuflectendo continue usque in finem servitii.*

Deinde incensato sepulchro et clauso ostio incipiat idem sacerdos Responsorium, Sepulto. *Chorus cantet cum suo Versu. Ad istas tres Antiphonas genuflectent duo prædicti sacerdotes continue. Sacerdos incipiat Antiphonam,* In Pace.[a] *Chorus prosequatur,* in idipsum. *Item sacerdos Antiphonam,* In pace factus est. *Chorus prosequatur,* locus ejus. *Item sacerdos Antiphonam,* Caro mea. *Chorus prosequatur* requiescet in spe.[a]*

His finitis, et dictis Orationibus ad placitum secrete ab omnibus cum genuflexione, omnibus aliis ad libitum recedentibus, ordine non servato, reinduat sacerdos casulam, et eodem ordine quo accessit in principio servitii cum diacono et subdiacono et cæteris ministris altaris abscedat.

Exinde ardebit continue unus cereus ad minus ante sepulchrum usque ad processionem quæ fit in Resurrectione Dominica in die Paschæ. Ita tamen quod dum Psalmus Benedictus *canitur et cætera quæ sequuntur in sequenti nocte, extinguatur. Similiter extinguatur in Vigilia Paschæ dum benedicitur novus ignis usque dum accendatur Cereus Paschalis xxxvi. pedes continens in longitudine.*

Sabbato Sancto *in Vigilia Paschæ.*

[b] † *Primo fiat benedictio ignis* † *ab executore officii induto vestibus sacerdotalibus cum capa serica; diaconus dalmatica et subdiaconus tunica induantur, cum cæteris ministris altaris albis* [c] *cum amictibus* [c] *indutis, sine lumine,* [d] *cum* [d] *cereis et sine cruce et sine igne in thuribulo. Quidam etiam de prima forma in superpellicio cereum extinctum super hastam quandam deferens et* [e] *processionem* [e] *præcedens post portitorem aquæ benedictæ per medium chori ad novum ignem benedicendum processionaliter eat, choro sequente habitu non mutato; et ad columnam ex parte australi juxta fontem ubi sacerdos executor officii ignem benedicat qui accendatur ibidem; scilicet in medio inter duas columnas. In eundo vero dicitur iste Psalmus,* Dominus illuminatio, *sine nota et sine* Gloria Patri.

[f] *Hoc modo fiat statio ad ignem. Sacerdos juxta ignem stet, ad orientem conversus, et ad sinistrum ejus stet diaconus; subdiaconus vero ad sinistrum diaconi. Ceroferarius unus stet sacerdoti oppositus; ad dexteram ceroferarii puer tenens librum proximior sacerdoti. Alius autem ceroferarius stet retro sacerdotem. Ad dextrum ejusdem ceroferarii stet portitor aquæ proximior sacerdoti, et ultimo loco retro omnes a parte occidentali stet portitor hastæ cum cereo. Et ex parte ignis*

[a] Antiphona, *In pace factus est.* Antiphona, *Caro mea*—92. 94. 97. 98.
[b] Congregatis clericis in choro dictaque hora nona.—97. 13. 26. Grad.
[c] non habent 92. 94. 97. 98.
[d] in.—92. 94. 97. 98.
[e] processio.—92. 98. 4L. 13. 57. Grad.
[f] Omnibus ministris rite dispositis circa ignem, executor officii dicat.—92. 94. 98.

* Sepulto Domino signatum est monumentum. Volventes lapidem ad ostium monumenti. Ponentes milites qui custodirent illud. V. Ne forte veniant discipuli ejus et furentur eum, et dicant plebi, Surrexit a mortuis. Ponentes. *Et chorus prosequatur totum Responsorium cum suo Versu. Ibidem dicat sacerdos Antiphonam,* In pace in idipsum. *Chorus respondeat,* Dormiam et requiescam. *Sacerdos dicat Antiphonam,* In pace factus est. *Chorus prosequatur,* Locus ejus, et in Syon habitatio ejus. *Sacerdos dicat Antiphonam,* Caro mea. *Chorus,* Requiescet in spe. *Ad istas Antiphonas genuflectent prædicti duo sacerdotes continue.*—Grad.

† *Inprimis eat processio usque ad locum ubi novus ignis benedicendus est.*—Grad.

australi stet thuribularius ad accipiendum ignem in thuribulari post benedictionem ; omnibus istis ministris ad sacerdotem conversis, interim choro circumstante, videlicet ex parte boreali. Sequatur benedictio ignis solemniter a sacerdote, ita dicente[f] Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Domine Deus noster, [a] Pater [a] omnipotens, lumen indeficiens, conditor omnium luminum ; exaudi nos famulos tuos, et bene✠dic hunc ignem qui tua sanctificatione [b] ac [b] benedictione consecratur : tu illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum, illumina conscientias cordis nostri igne tuæ charitatis ; ut [c] tuo igne igniti,[c] tuo lumine illuminati, expulsis a cordibus nostris peccatorum tenebris, ad vitam te illustrante pervenire mereamur æternam ; [d] et sicut illuminasti ignem Moysi famulo tuo per columnam ignis ambulantem in mari rubro ; ita illustra nostrum lumen, et candela quæ de eo fuerit accensa ; in honore majestatis tuæ semper perseveret benedicta ; et quicumque lumen ex eo portaverit, sit illuminatus lumine gratiæ spiritalis.[d] Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium qui tecum vivit et regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Et omnes Orationes dicuntur cum Oremus, *sub tono lectionis. Hic aspergatur aqua benedicta super ignem. Deinde dicatur,* Dominus vobiscum. Oremus.

Oratio.

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, bene✠dicere et sancti✠ficare digneris istum ignem ; quem nos indigni per invocationem unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi bene✠dicere præsumimus. Tu, clementissime [e] Pater,[e] eum tua bene✠dictione sanctifica ; et ad profectum humani generis [f] pervenire [f] concede. Per eundem.

Oratio.

Cœlesti lumine, quæsumus, Domine, semper [g] hic [g] et ubique nos præveni ; ut mysterium, cujus nos participes esse voluisti, et puro cernamus intuitu et digno percipiamus effectu. Per Dominum.

Sequatur Benedictio Thymiamatis sive incensi hoc modo.

Exorcizo te, immundissime spiritus et omne phantasma inimici, in nomine Dei Patris omnipotentis, et in nomine Jesu Christi Filii ejus, et in virtute Spiritus Sancti ; ut exeas et recedas ab hac creatura thymiamatis sive incensi cum omni fallacia atque nequitia tua ; ut sit hæc creatura sancti✠ficata in nomine[h] Domini nostri Jesu Christi ; ut omnes gustantes, tangentes, sive odorantes eam, virtutem et auxilium percipiant Spiritus Sancti ; ita ut ubicunque hoc incensum vel thymiama fuerit, ibidem nullatenus appropinquare audeas nec adversa inferre præsumas ; sed quicunque, spiritus immunde, es, cum omni versutia tua procul inde fugias atque discedas, adjuratus per nomen et virtutem Dei Patris omnipotentis et Filii [i] ejus [i] Domini nostri Jesu Christi, qui venturus est in Spiritu Sancto judicare vivos et mortuos et te prævaricatorem et sæculum per ignem.

Respondeatur, Amen.[j]

Oratio.

Æternam ac justissimam pietatem tuam deprecamur,[k] Domine, sancte Pater,[k] omnipotens æterne Deus; ut bene✠dicere[l] et sancti✠ficare[l] digneris hanc thymiamatis vel incensi speciem ; ut sit incensum majestati

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] atque.—92. 94. 97. 98.
[c] non habet 98.
[d] non habent 92. 97. 98.
[e] non habent 92. 98.
[f] provenire.—92. 94. 98. 4L. 57.
[g] non habent 92. 94. 97 98.
[h] ejusdem.—92. 94. 98. 4L. 57.
[i] ejusdem.—92. 98. 4L. 15. 57.
[j] Oremus.—97. 13. 26.
[k] non habent 92. 98.
[l] non habent 92. 94. 97. 98.

tuæ in odorem suavitatis acceptum; sit a te species hæc bene✠dicta, sit per invocationem sancti nominis tui [a]sancti✠ficata[a]; ita ut ubicumque fumus ejus pervenerit, extricetur et effugetur omne genus dæmoniorum sicut[b] incensum[b] jecoris piscis quem Raphael archangelus Thobiam famulum tuum docuit cum ascendit ad Saræ liberationem. [c]Per Christum.[c]

Oremus.

Oratio.

Descendat bene✠dictio tua, Domine, super hanc speciem incensi et thymiamatis, sicut in illo de quo David propheta tuus cecinit, dicens, Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: sit nobis odor consolationis, suavitatis et gratiæ: ut fumo isto effugetur omne phantasma[d] inimici[d] mentis et corporis; ut simus, Pauli apostoli voce, bonus odor Deo. Effugiat a facie incensi hujus sive thymiamatis omnis dæmonum incursus, sicut pulvis a facie venti et sicut fumus a facie ignis: et præsta hoc, piissime Pater, boni odoris incensum ad opus Ecclesiæ tuæ ob causam religionis jugiter permanere, ut mystica nobis significatione spiritualium virtutum fragrans ostendat odor suavitatem.

Tua ergo, quæsumus, omnipotens Deus [e]immensa[e] majestatis tuæ dextera hanc creaturam bene✠dicere ex diversarum rerum commixtione [f]confectam[f] dignare; ut in virtute sancti nominis tui omnes immundorum spirituum phantasticos incursus effugare, omnesque morbos reddita sanitate expellere; [g]ut[g] ubicumque fumus aromatum ejus efflaverit, mirabiliter possit, atque in odore fragrantissimo tibi perpetua suavitate redolere. Per Dominum.

[h]*Post benedictionem incensi, impleatur thuribulum de carbonibus cum incenso, et incensetur novus ignis.*[h] *Postea accendatur*[i] *solus*[i] *cereus super hastam de novo igne, cœteris luminaribus ecclesiœ prius extinctis,*[j] [k]*et impleatur thuribulum de novo igne.*[k] [l] [m]*Deinde*[m] *redeat processio more solito in chorum. In redeundo autem, duo clerici de secunda forma in superpelliciis canant* Inventor rutili.* *Chorus idem repetat post unumquemque versum. Deinde sequatur Benedictio Cerei Paschalis ab ipso diacono, induto ad processionem, ad borealem converso ad gradum presbyterii; ceroferariis diacono assistentibus, uno a dextris, reliquo a sinistris, ad eum conversis, cereis extinctis. Subdiaconus vero*

[a] non habent 92. 98.
[b] sic 26. &c. incenso.—34. 55P.
[c] non habent 92. 98.
[d] non habent 92. 98.
[e] immensæ —92. 94. 97. 98. 57.
[f] infectam.—92. 94. 98. 4L. 57.
[g] non habent 94. 97. 26.
[h] non habent 92. 94. 98.
[i] non habent 92. 94 97. 98. Grad.
[j] Post benedictionem incensi, impleatur thuribulum de carbonibus cum incenso, et incensetur novus ignis —4L. 15. 57.
[k] sic 92. 94. 98. Grad.—non habent 26. &c.
[l] et deferatur in processione ad locum ubi Cereus Paschalis benedictus est.—97. 13. 26. Grad.
[m] et.—92. 94. 97. 98.

* Inventor rutili dux bone luminis
Qui certis vicibus tempora dividis,
Merso sole chaos ingruit horridum,
Lucem redde tuis Christe fidelibus.

Chorus idem repetat post unumquemque versum, ita tamen dum dicti clerici cantant versum, stent gradibus fixis, choro interim eunte, et dum chorus primum versum prosequitur procedant: quod etiam observetur dum canitur Rex sanctorum *cum suis Versibus.*

Quamvis innumero sidere regia (regiam),
Lunarique polum lampade pinxeris,
Incussu silicis lumina nos tamen
Monstras saxigeno semine quærere.

Ne nesciret homo spem sibi luminis
In Christi solido corpore conditam,
Qui dici stabilem se voluit Petram,
Nostris igniculis unde genus venit.

Splendet ergo tuis muneribus, Pater,
Flammis mobilibus scilicet atria,
Absentemque diem lux agit æmula,
Quam nox cum lacero victa fugit peplo,

Per quem splendet honor, laus, sapientia,
Majestas, bonitas et pietas tua,
Regnum contineant Numine triplici,
Texens perpetuis sæcula sæculis.—*Grad.*

stet ei oppositus, juxta quem stet portitor hastæ eodem modo conversus. Post diaconum stet thuribularius, diacono canente.

Ex - ul-tet jam an-ge-li-ca tur-ba cœ-lo - rum, ex - ul-tent di-vi - - na mys- te- ri - a, et pro tan - ti Re-gis vic-to- ri -a tu - - ba in-to-net sa - - lu - ta - - ris.

Gau - - - de - at se tel-lus tan-tis ir-ra-di-a-ta ful-go - ri-bus, et æ-ter-ni Re-gis splen-do-re il-lus-tra-ta to-ti-us orbis se sen -ti-at a - - mi-sis - se ca - - li -gi - nem.

Læ-te-tur et ma-ter ec-cle -si -a tan - ti lu-mi-nis a-dor-na-ta ful-go - ri-bus, et mag-nis po-pu-lo-rum vo-ci - bus hæc au - - la re - sul- - tet.

[a] tuum qui tecum.—15.

Qua-prop - ter, as-tan -ti-bus vo-bis, fra-tres ca-ris - si-mi, ad tam mi-ram san-cti hu-jus lu-mi-nis cla-ri-ta - tem, u -na me-cum, quæ-so, De- i omni- po-ten-tis mi -se -ri-cor-di - am in- vo - ca - - - te;

Ut qui me non me-is meri-tis in-tra le-vi-ta-rum nu-me-rum ag-gre-ga-re dig-na - tus est, lu-mi-nis su - i gra-ti - a in-fun-den-te, ce-re - i hu-i-us lau - dem im-ple-re per - fi - ci - at.

Per Domi-num nos-trum Je-sum Chris-tum Fi-li - um [a] su - um, qui cum e - o[a] vi -vit et reg-nat, De - us, in u- ni - ta - te Spi-ri-tus San-cti,

Per om-ni-a sæ - cu-la sæ-cu -lo - rum. A-men.

Do-mi-nus vo - bis - cum.

Et cum spi-ri- tu tu - o.

Sur - - - sum cor - da.

Ha-be-mus ad Do-mi-num.

Gra - ti - as a - ga - mus Do- mi- no De - o nos-tro.

Dig - num et jus-tum est.

Ve - re qui- a dig-num et jus- tum est, in-vi-si-bi-lem De-um om- ni-po- tentem Pa-trem Fi-li - um - que e- jus u - ni - ge - nitum Domi- num nostrum Je-sum Christum cum San-cto Spi- ri -tu to-to cor-dis ac men-tis af - - fec-tu et vo-cis minis- te - ri - o per - so - na - - re.

Qui pro no-bis æ-ter-no Patri Adæ de-bi -tum sol-vit, et ve-teris pi - a-cu-li cau-ti - o -nem pi - o cru- o - - re de - ter - - sit.

Hæc sunt e-nim fes-ta pas - cha- li - a, in quibus ver-us il - le agnus oc - - ci -di-tur e-jus-que san- guine pos - tes con-se-cran - - tur.

Hæc nox est in qua primum pa-tres nos-tros fi - li - os Is - ra - el e-duc-tos de Æ - gyp - to Ru - brum Ma-re sic - co vesti-gi-o trans-i - - re fe - cis - ti.

Hæc i - gi-tur nox est quæ pecca-to -rum te-ne-bras co-lumnæ

il-lu-mi-na-ti-o-ne pur-
ga - - - vit.

Hæc nox est quæ
ho-di-e per u-ni-versum mundum in
Chris-to cre - den-tes, a vi-ti-is
sæ-cu-li se-gre - gatos et ca-li-gi-ne
pec-ca-to-rum, red - dit gra-ti-æ,
so-ci - at sancti -ta - - - ti.

Hæc
nox est in qua destructis vincu-lis
mortis Christus ab in-fe-ris vic-tor
a - scen - dit.

Ni - hil e-nim no-bis nas-ci
pro-fu-it ni - si re - di-mi pro-
fu - is - - set.

O mi - ra cir-ca nos
tu - æ pi - e-ta - tis dig-na - -
ti - o.

O in-es - ti - ma - bi-
lis di-lecti-o ca-ri-ta-tis, ut ser-
vum re-dime-res Fi - li - um tra-
di-dis - - ti.

O cer-te ne-ces-sa ri - um
Adæ pec - - ca - tum et nostrum
quod Chris-ti mor-te de - le - -
tum est.

O fe-lix cul-pa quæ ta-lem
ac tan-tum me-ru - it ha be-re
re-dempto - - - rem.

O cer-te be-a-ta
nox quæ so-la me-ru-it sci-re tempus
et ho-ram in qua Christus ab in-

fe - - ris re-sur-rex - - it.

Hæc nox est de qua scriptum est et nox ut di-es il-lu-mi-na-bi-tur et nox il-lu-mi-na-ti-o me-a in de-li-ci-is me - - is.

Hu - i-us i - gi-tur sancti-fi-ca-ti-o noctis fu-gat sce-le-ra, culpas la-vat et reddit inno-cen-ti-am lap-sis et mæs-tis læ-ti-ti-am, fu-gat o-di-a, concor-di-am pa-rat et cur-vat im-pe - - ri - a.

In hu-jus i-gi-tur noc-tis gra-ti-a sus - - - ci-pe San-cte Pa-ter incensi hujus sacri-fi-ci-um ves-per-ti-num.

Hic ponatur incensum a diacono in cereum vel in candelabrum in modum crucis.[a] *Similiter et in parvum cereum, portitore accedente.*[a]

Quod ti - bi in hac ce-re-i obla-ti-o-ne so - - len-ni per mi - - nistro-rum ma-nus de o-pe-ri-bus a-pum sacro-sancta red-dit ec - cle - - si - a.

Sed jam co-lumnæ hu-jus præco-ni - a no-vi-mus quam in ho-no-rem De - i ru-ti-lans ig - nis ac - cen - - dit.

Hic accendatur cereus de novo igne, [b]*nec extinguatur usque post Completorium diei sequentis. Et ardebit cereus Paschalis continue per hebdomadam Paschalem ad Matutinas et ad Missam et ad Vesperas. Similiter fiat in Octavis Paschæ. Omnibus vero Dominicis ab Octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini, ad Missam tantum accendatur, etiam in festo sancti Marci Evangelistæ, Apostolorum Philippi et Jacobi ad Missam tantum. In Annuntiatione beatæ Mariæ et in Inventione sanctæ Crucis, sicut in Octavis Paschæ accendatur.*[b] *Hic cero-*

[a] non habent 92. 94. 97. 98.

[b] non habent 92. 94. 97. 98.

ferarii cereos suos accendant per ecclesiam.

Qui li - cet di-vi-sus in partes
mu - tu -a - ti lu-mi-nis detrimen-ta
non no -vit.

A- li - tur liquenti-bus ce-ris quas
in substanti - am preti - o - sæ hu-jus
lampa -dis apis ma - ter e - dux-it.

O
be- a - ta nox quæ exspo- li -a-vit Æ-
gypti - os, di-ta-vit Hebræ-os : nox
in qua ter-re- nis cœ - les- ti - a
jungun - tur.

O - - - - ra - - mus te
Do - - mi - ne ut ce-re - us is - te in
ho- no - - rem nominis tu - i con-
se - cra - tus ad noc-tis hu - jus
ca-li-gi-nem destru-en-dam in - de- fi-
ci - ens per- se - ve - - - ret.

In o - do - rem su - a - vi - ta -tis
[a]ac-cep - tus[a] su-per - nis lu-mi-na-
ri - bus mis - ce - a - - tur.
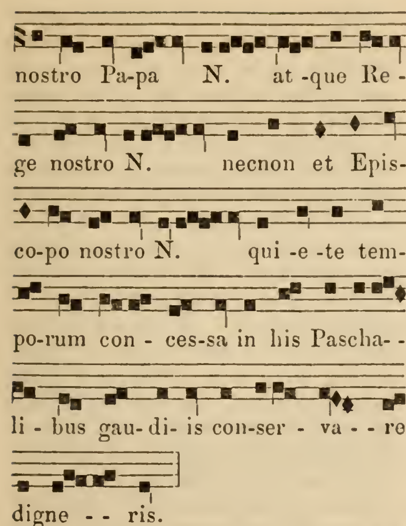
Flam-mas ej - us Lu - ci-fer ma-
tu- ti - - nus in -ve - - ni - at.

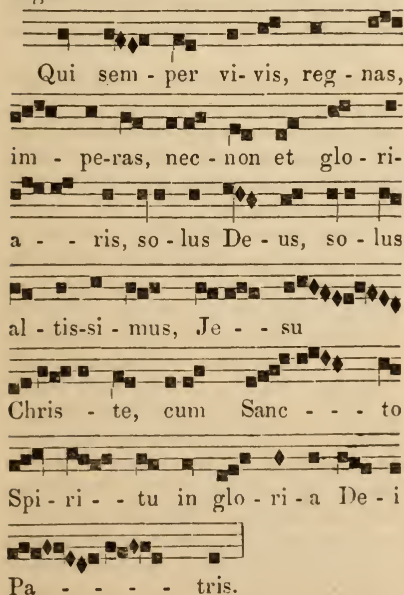
Il - le in-quam Lu - ci-fer qui
nescit oc - ca - - sum.

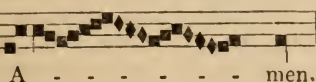
Il - - - - le qui regres-sus ab
in- fe-ris hu- ma- no ge-ne- ri se-re-
nus il - lux - - it.

Pre - - - ca - mur er - go te
Do - mi - ne ut nos fa- mu-los tu-
os om -nem cle-rum et de-vo-tis-si-
mum po-pulum u -na cum pa - tre

[a] accensus.—97. 26.

[a] *Finita benedictione cerei Paschalis, sacerdos completurus Officium, indutus casula, ad altare* [b]*autentica*[b] *assumpta, cum suis ministris, ad altare accedat, confessione jam non dicta, sed tantum* Pater noster; *et osculando altare cum suis ministris eat sessum; abscedat cereus super hastam; minister vero qui alium cereum defert ad sinistrum cornu altaris, stet supra gradum ad austrum conversus, quousque finiatur Septiformis Letania.*[a] [c] *Debet autem candelabrum cum Cereo Paschali amoveri feria sexta post Ascensionem Domini.*[c] *Postea legantur lectiones absque titulis a dignioribus personis ad gradum chori.*

Lectio prima.[d]

In principio creavit Deus cœlum et terram. Terra autem erat inanis et vacua, et tenebræ erant super faciem abyssi: et Spiritus Domini ferebatur super aquas. Dixitque Deus; Fiat lux. Et facta est lux. Et vidit Deus lucem quod esset bona: et divisit lucem a tenebris. Appellavitque lucem Diem, et tenebras Noctem: factumque est vespere et mane dies unus. Dixit quoque Deus; Fiat firmamentum in medio aquarum: et dividat aquas ab aquis. Et fecit Deus firmamentum, divisitque aquas quæ erant sub firmamento ab his quæ erant super firmamentum. Et factum est ita. Vocavitque Deus firmamentum, Cœlum: et factum est vespere et mane dies secundus. Dixit vero Deus; Congregentur aquæ quæ sub cœlo sunt, in locum unum, et appareat arida. Factumque est ita. Et vocavit Deus aridam Terram, congregationesque aquarum appellavit Maria. Et vidit Deus quod esset bonum. Et ait; Germinet terra herbam virentem et facientem semen, et lignum pomiferum faciens fructum juxta genus suum, cujus semen in semetipso sit super terram. Et factum est ita. Et protulit terra herbam virentem, et afferentem semen juxta genus suum, lignumque faciens fructum et habens

[a] habentur hæc in 94. 97. 13. 26.
[b] sic Missalia; rectius autem Processionale *autenticum*.
[c] non habent 92. 94. 98. Grad.
[d] Gen. cap. i.

unumquodque sementem secundum speciem suam. Et vidit Deus quod esset bonum; factumque est vespere et mane dies tertius. Dixit autem Deus; Fiant luminaria in firmamento cœli, et dividant diem ac noctem, et sint in signa et tempora et dies et annos: ut luceant in firmamento cœli, et illuminent terram. Et factum est ita. Fecitque Deus duo luminaria magna: luminare majus ut præesset diei et luminare minus ut præesset nocti, et stellas. Et posuit eas in firmamento cœli, ut lucerent super terram, et præessent diei ac nocti, et dividerent lucem ac tenebras. Et vidit Deus quod esset bonum. Et factum est vespere et mane dies quartus. Dixit etiam Deus; Producant aquæ reptile animæ viventis, et volatile super terram sub firmamento cœli. Creavitque Deus cete grandia, et omnem animam viventem atque motabilem, quam produxerant aquæ in species suas, et omne volatile secundum genus suum. Et vidit Deus quod esset bonum; benedixitque eis dicens; Crescite, et multiplicamini, et replete aquas maris, avesque multiplicentur super terram. Et factum est vespere et mane dies quintus. Dixit quoque Deus; Producat terra animam viventem in genere suo, jumenta et reptilia et bestias terræ secundum species suas. Factumque est ita. Et fecit Deus bestias terræ juxta species suas, jumenta et omne reptile terræ in genere suo. Et vidit Deus quod esset bonum; et ait; Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram: et præsit piscibus maris, et volatilibus cœli, et bestiis,[a] universæque terræ,[a] omnique reptili quod movetur in terra. Et creavit Deus hominem ad imaginem et similitudinem suam: ad imaginem Dei creavit illum: masculum et feminam creavit eos. Benedixitque illis Deus, et ait; Crescite et multiplicamini, et replete terram et subjicite eam, et dominamini piscibus maris et volatilibus cœli, et universis animantibus quæ moventur super terram. Dixitque Deus: Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, et universa ligna quæ habent in semetipsis sementem generis sui, ut sint vobis in escam: cunctis animantibus terræ, omnique volucri cœli, et universis quæ moventur in terra et in quibus est anima vivens, ut habeant ad vescendum. Et factum est ita. Viditque Deus cuncta quæ fecerat: et erant valde bona. Et factum est vespere et mane dies sextus. [b] Igitur perfecti sunt cœli et terra, et omnis ornatus eorum. Complevitque Deus die septimo opus suum quod fecerat: et requievit die septimo ab universo opere suo quod patrarat.

Omnes Orationes sine Dominus vobiscum *et sine* Flectamus genua. Levate *dicuntur, sed tantum cum* Oremus.

Oratio.

Deus, qui mirabiliter creasti hominem et mirabilius redemisti; da nobis quæsumus, contra oblectamenta peccati mentis ratione persistere, ut mereamur ad gaudia æterna pervenire. Per.

Lectio secunda.[c]

Factum est in vigilia matutina, et ecce respiciens Dominus super castra Ægyptiorum per columnam ignis et nubis, interfecit exercitum eorum: et subvertit rotas curruum, ferebanturque in profundum. Dixerunt ergo Ægyptii: Fugiamus Israelem: Dominus enim pugnat pro eis contra nos. Et ait Dominus ad Moysen: Extende manum tuam super mare, et revertantur aquæ ad Ægyptios super currus et equites eorum. Cumque extendisset Moyses manum contra mare, reversum est primo diluculo ad priorem locum: fugientibusque Ægyptiis occurrerunt aquæ, et involvit eos Dominus in mediis fluctibus. Reversæque sunt aquæ, et operuerunt currus et equites cuncti exercitus Pharaonis, qui sequentes ingressi fuerant mare. nec unus quidem superfuit ex eis. Filii

[a] universæque creaturæ.—57. terræ universæque creaturæ.—97. 26.

[b] Gen. cap. ii. (v. 1, 2.)

[c] Exodi cap. xiv. F. (v. 24-31.)

autem Israel perrexerunt per medium sicci maris, et aquæ erant eis quasi pro muro a dextris et a sinistris: liberavitque Dominus in die illa Israel de manu Ægyptiorum. Et viderunt Ægyptios mortuos super littus maris, et manum magnam quam exercuerat Dominus contra eos: metuitque populus Dominum, et crediderunt Domino et Moysi servo ejus. [a] Tunc cecinit Moyses et filii Israel carmen hoc Domino, et dixerunt.

Omnes Tractus dicuntur a choro alternatim, præter ultimum Tractum, scilicet Laudate.[b]

Tractus.[c]

Cantemus Domino, gloriose enim honorificatus est; equum et ascensorem projecit in mare; adjutor et protector factus est mihi in salutem.

℣. Hic Deus meus et honorificabo eum: Deus Patris mei et exaltabo eum.

℣. Dominus conterens bella; Dominus nomen est illi.

Oremus.

Oratio.

Deus cujus antiqua miracula etiam nostris sæculis coruscare sentimus; dum quod uni populo a persecutione Ægyptiaca liberando dexteræ tuæ potentiam contulisti, id ad salutem gentium per aquam regenerationis operaris: præsta, quæsumus, ut et in Abrahæ filios et in Israeliticam dignitatem totius mundi transeat plenitudo. Per.

Lectio tertia.[d]

Apprehendent septem mulieres virum unum in die illa, dicentes; Panem nostrum comedemus, et vestimentis nostris operiemur: tantummodo invocetur nomen tuum super nos, aufer opprobrium nostrum. In die illa erit germen Domini in magnificentia et gloria, et fructus terræ sublimis, et exsultatio his qui salvati fuerint de Israel. Et erit: Omnis qui relictus fuerit in Sion, et residuus in Hierusalem, sanctus vocabitur, omnis qui scriptus est in vita in Hierusalem. Si abluerit Dominus sordes filiarum Sion, et sanguinem Hierusalem laverit de medio ejus in spiritu judicii et spiritu ardoris. Et creavit Dominus super omnem locum Montis Sion, et ubi invocatus est, nubem per diem, et fumum et splendorem ignis flammantis in nocte. Super omnem enim gloriam protectio; et tabernaculum erit in umbraculum diei ab æstu, et in securitatem et absconsionem a turbine et a pluvia.

Tractus.[e]

Vinea facta est dilecto [f] in cornu in loco uberi.

℣. Et maceriam circumdedit, et circumfodit, et plantavit vineam Soreth, et ædificavit turrim in medio ejus.

℣. Et torcular fodit in ea: vinea enim Domini Sabaoth domus Israel est.

Oremus.

Oratio.

Deus, qui nos ad celebrandum Paschale sacramentum, utriusque testamenti paginis imbuisti: da nobis intelligere misericordias tuas, ut ex perceptione præsentium munerum, firma sit exspectatio futurorum. Per Dominum.

Lectio quarta.[g]

Scripsit Moyses canticum, et docuit filios Israel. Præcepitque Dominus Josue filio Nun, et ait; Confortare, et esto robustus: tu enim introduces filios Israel in terram quam pollicitus sum patribus eorum, et ego ero tecum. Postquam ergo scripsit Moyses verba legis hujus in volumine atque complevit: præcepit Levitis qui portabant arcam fœderis Domini, dicens; Tollite librum istum, et ponite illum in latere arcæ fœderis Domini Dei nostri: ut sit contra te ibi in testimonium. Ego enim scio contentionem tuam, et cervicem tuam durissimam. Adhuc vivente me et ingrediente vobiscum, semper contentiose egistis contra Dominum: quanto magis cum mortuus

[a] Exodi xv. (v. 1.)
[b] Ita quod primus Tractus incipiatur ex parte chori legentis Lectionem. Deinde incipiatur alternatim.—94. 97. 13. 26.
[c] Exodi xv. (v. 1–3.)
[d] Esaiæ cap. iv.
[e] Esaiæ cap. v. (v. 1, 2, 7.)
[f] meo.—92. 98.
[g] Deut. cap. xxxi. F. (v. 22–30.)

fuero? Congregate ad me omnes majores natu per tribus vestras atque doctores, et loquar audientibus eis sermones istos, et invocabo contra eos cœlum et terram. Novi enim quod post mortem meam inique agetis, et declinabitis cito de via quam præcepi vobis: et occurrent vobis mala in extremo tempore, quando feceritis malum in conspectu Domini, ut irritetis eum per opera manuum vestrarum. Locutus est ergo Moyses audiente universo cœtu filiorum Israel, verba carminis hujus, et ad finem usque complevit.

Tractus.[a]

Attende cœlum et loquar: et audiat terra verba ex ore meo.

℣. Expectetur sicut pluvia eloquium meum: et descendant sicut ros verba mea: sicut imber super gramina.

℣. Et sicut nix super fœnum: quia nomen Domini invocabo.

℣. Date magnitudinem Deo nostro: Deus verax opera ejus: et omnes viæ ejus judicia.

℣. Deus fidelis in quo non est iniquitas: justus et sanctus Dominus.

Sequatur Oratio.

Deus, qui Ecclesiam tuam semper gentium vocatione multiplicas: concede, propitius, ut quos aqua baptismatis abluis, continua protectione tuearis. Per Dominum.

Hanc Orationem non sequatur Lectio sed Tractus.[b]

Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te, Deus.

℣. Sitivit anima mea ad Deum vivum, quando veniam et apparebo ante faciem Dei mei.

℣. Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi per singulos dies, Ubi est Deus tuus.

Deinde sequantur duæ Orationes sub uno Per Dominum *et sub uno* Oremus.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui festa Paschalia agimus, cœlestibus desideriis accensi, fontem vitæ sitiamus Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Omnipotens sempiterne Deus, respice propitius ad devotionem populi renascentis, qui sicut cervus aquarum expetit fontem: et concede propitius, ut fidei ipsius sitis baptismatis mysterio animam corpusque sanctificet. Per Dominum.

* *Deinde sequatur Septiformis Letania, quæ in medio chori a septem pueris in superpelliciis dicitur; et interim exuat sacerdos casulam et sumat capam sericam rubeam adhuc stando ante altare, donec percantetur Letania &c. ut in Processionalibus continetur. Finita Letania, scilicet,* Rex sanctorum,* *incipiatur Missa solemniter a cantore, sine regimine chori,*

[a] Deut. cap. xxxii. (v. 1–4.)

[b] Ps. xli. (xlii. 1–3.)

* *Postea sequatur Septiformis Letania quæ in medio chori a s ptem pueris in superpelliciis dicitur, et interim* Kyrie eleyson. Christe eleyson. Christe, audi nos. Sancta Maria, ora pro nobis. *Finita hac Letania, statim incipiant Quinquepartita Letania quæ a quinque Diaconis dicantur in superpelliciis. Cum qua eat processio ad fontes benedicendos. Completa Benedictione Fontium, tres clerici de superiori gradu in capis sericis cantent hanc Letaniam. Chorus idem repetat post unumquemque versum. Clerici versus.*

Rex sanctorum angelorum,
  totum mundum adjuva.
Ora primum tu pro nobis,
  Virgo mater Germinis.
Et ministri Patris summi
  Ordines angelici.
Supplicate Christo regi
  Cœtus apostolici.
Supplicetque permagnorum
  sanguis fusus martyrum.
Implorate confessores
  consonæque virgines.
Quo donetur magnæ nobis
  tempus indulgentiæ.
Omnes sancti atque justi,
  nos precamur cernui,
Ut purgetur crimen omne
  vestro sub oramine.
Hujus, Christe Pastor alme,
  plebis vota suscipe,
Qui plasmasti protoplastum
  et genus gignentium.

sic Kyrie eleyson, *et dicitur cantus de*

Præsta Patris atque Nati
compar Sancte Spiritus,
Ut te solum semper omni
diligamus tempore.—*Grad.*

Ad lectoris commodum, Letaniæ et Benedictio Fontium exhibentur e Processionalibus.

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Christe audi nos.
Sancta Maria, Ora pro nobis.
Sancta Dei genetrix, ...
Sancta Virgo virginum, ...
Sancte Michael, ...
Sancte Gabriel, ...
Sancte Raphael, ...
Omnes sancti Angeli et Archangeli, orate . .
Sancte Johannes Baptista, ora ...
Omnes sancti Patriarchæ et Prophetæ, orate ...
Sancte Petre, ora ...
Sancte Andrea, ...
Sancte Johannes, ...
Sancte Jacobe, ...
Sancte Philippe, ...
Sancte Bartholomæe, ...
Sancte Mathæe, ...
Omnes sancti Apostoli et Evangelistæ, orate ...
Sancte Stephane, ora ...
Sancte Line, ...
Sancte Clete, ...
Sancte Laurenti, ...
Sancte Vincenti, ...
Sancte Sixte, ...
Sancte Dionysi cum sociis, ...
Omnes sancti martyres, orate ...
Sancte Sylvester, ora ...
Sancte Gregori, ...
Sancte Hilari, ...
Sancte Martine, . .
Sancte Remigi, ...
Sancte Audoene, ...
Sancte Augustine, ...
Omnes sancti confessores, orate ...
Sancta Maria Magdalena, ora ...
Sancta Felicitas, ...
Sancta Perpetua, ...
Sancta Agatha, ...
Sancta Agnes, ...
Sancta Cæcilia, ...
Sancta Scolastica, ...
Omnes sanctæ virgines, orate pro nobis.

Lux et origo *absque Versibus; et in-*

Omnes sancti, orate pro nobis.

Si episcopus præsens fuerit, indutus capa serica stet in sede sua dum prædicta Letania canitur.

Finita hac Letania, statim incipiatur Quintapartita Letania, quæ a quinque diaconis (quinto diacono 23) in medio chori in superpelliciis (superpellicio 23) de secunda forma dicatur, et finiatur sub tono supradicto. Cum perventum fuerit ad hanc prolationem Sancta Maria, *statim eat processio ad fontes benedicendos, hoc ordine. In primis acolitus crucem ferens, alba et tunica indutus; post eum vero duo ceroferarii in albis cum amictibus; deinde thuribularius in simili habitu; post eum vero duo pueri in superpelliciis, pariter incedentes, unus ferens librum, alius a dextris ejus ferens cereum ad fontes benedicendos; deinde duo diaconi de secunda forma albis cum amictibus induti pariter incedentes, unus ferens oleum, alius a dextris ejus ferens chrisma; deinde subdiaconus tunica; et deinde subdiaconus in dalmatica; deinde Sacerdos in capa serica rubea: clero itaque sequente habitu non mutato; ex australi latere ecclesiæ procedendo ad fontes veniant, prædictis diaconis Letaniam canentibus, de singulis ordinibus quinque in medio clericorum de secunda forma post executorem officii, hoc modo. Sequatur Letania.*

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Christe audi nos.
Sancta Maria, ora pro nobis.
Sancta Dei genetrix, ...
Sancta virgo virginum, ...
Sancte Michael, ...
Sancte Gabriel, ...
Sancte Raphael, ...
Omnes sancti Angeli et Archangeli Dei, orate ...
Sancte Johannes Baptista, ora ...
Omnes sancti Patriarchæ et Prophetæ, orate ...
Sancte Paule, ora ...
Sancte Jacobe, ...
Sancte Thoma, ...
Sancte Symon, ...
Sancte Thaddæe, ...
Omnes sancti apostoli et evangelistæ, orate ...
Sancte Clemens, ora ...
Sancte Corneli, ...
Sancte Cypriane, ...

terim[a] *sacerdos assumpta casula ad*

[a] dicat sacerdos.—92. 98. Grad.

Sancte Sebastiane, ...
Sancte Maurici cum sociis tuis, ora pro nobis.
Omnes sancti martyres, orate ...
Sancte Benedicte, ora ...
Sancte Nicholae, . .
Sancte Germane, ...
Sancte Romane, ...
Sancte Adelme, ...
Sancte Augustine, ...
Omnes sancti confessores, orate ...
Sancta Lucia, ora ...
Sancta Petronilla, ...
Sancta Katherina, ...
Sancta Christina, ...
Sancta Brigitta, ...
Omnes sanctæ virgines, orate ...
Omnes sancti, ...

In his duabus Letaniis non dicatur Pater de cœlis *neque* Fili Redemptor mundi Deus *neque* Spiritus Sancte Deus *neque* Sancta Trinitas, unus Deus.

Item Gelasius Papa ostendit dicens; Quia ipse qui Pater et Filius et Spiritus Sanctus, una persona in Trinitate (Unitate 23.) et tres personæ in Unitate, et in sepulchro se custodiri mittitur, omnino dicit adhuc surrexerat a mortuis qui voluit prophetiam implere, sed jacuit in sepulchro usque ad tertium diem, quod bene istæ prædictæ quatuor clausulæ in his Letaniis possent prætermitti.

Hoc modo fiat statio ad fontes ex parte occidentali, donec percantetur Letania, scilicet ad gradum fontis ex parte occidentali stet sacerdos, retro quem stent quinque diaconi Letaniam cantantes, deinde ad alium gradum fontis ex parte orientali puer librum ferens, deinde diaconus, deinde subdiaconus, deinde oleum et chrisma, deinde portitor cerei fontis, deinde thuribularius, deinde oleum, ceroferarius, exinde duo acoliti crucem ferentes, omnibus ad orientem conversis.

Executor officii, conversus ad orientem, fontes benedicendo, assistat minister juxta fontem circumstans ordinate scilicet a dextris, juxta sacerdotem stet diaconus, subdiaconus vero a sinistris; qui fert chrisma stet juxta diaconum, qui vero fert crucem stet sacerdoti opposito ad eum conversus, juxta quem eodem modo stent ceroferarii duo, post ceroferarium et thuribularium, qui vero fert cereum inter diaconum et chrisma, puer autem ferens *altare dicat*[a] Confiteor, Misereatur *et librum stet inter diaconum (sic 28, 55, 193. subdiaconum 23.) et oleum; episcopus tamen, si præsens fuerit, a tergo canentium Letaniam ut in aliis Processionibus semper in fine ultimum locum tenet.*

Deinde executor officii ad fontes incipiat ut sequitur.

Dominus vobiscum. *Chorus.* Et cum spiritu tuo. Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, adesto magnæ pietatis mysteriis, adesto sacramentis, et ad recreandos novos populos quos tibi fons baptismatis parturit, Spiritum adoptionis emitte, ut quod nostræ humilitatis gerendum est ministerio, tuæ virtutis impleatur *prosequatur ut sequitur* effectu. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti, Deus.

Per omnia sæcula sæculorum.
Amen.
Dominus vobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Sursum corda.
Habemus ad Dominum.
Gratias agamus Domino Deo nostro.
Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, æquum et salutare, nos tibi semper et ubique gratias agere, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, qui invisibili potentia sacramentorum tuorum mirabiliter operaris effectum.

Et licet nos tantis mysteriis exsequendis simus indigni, tu tamen gratiæ tuæ dona non deserens, etiam ad nostras preces aures tuæ pietatis inclines.

Deus, cujus Spiritus super aquas inter ipsa mundi primordia ferebatur, ut jam tunc virtutem sanctificationis aquarum natura conciperet:

Deus, qui nocentis mundi crimina per aquas abluens regenerationis speciem in ipsa diluvii effusione signasti, ut unius ejusdemque elementi mysterio, et finis esset vitiis et origo virtutibus:

Respice, quæsumus, Domine, in faciem Ecclesiæ tuæ, et multiplica in ea regenerationes tuas. Qui gratiæ tuæ affluentis impetu lætificas civitatem tuam, fontemque baptismatis aperis toto orbe terrarum gentibus invocandis, ut tuæ majestatis imperio sumat Unigeniti tui gratiam de Spiritu Sancto. *Hic dividat aquam manu sua in modum crucis dicens,*

Absolutionem, *cum*[a] *Precibus*,[a] *et Oratione* Aufer a nobis, Domine, *more solito: tamen hic non detur osculum pacis. Deinde thurificet altare, et postea incipiat* Gloria in excelsis Deo. *Tunc omnes genuflectant exuentes capas nigras*,[b] *et tunc pulsentur omnes campanæ in* [c] *classicum* [c], [d] *choro canente* Et in terra pax.[d] *Sequatur* Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Deus, qui hanc sacratissimam noctem gloria Dominicæ resurrectionis illustras, conserva in nova familiæ tuæ progenie adoptionis spiritum quem dedisti; ut corpore et mente renovati, puram tibi exhibeant servitutem. Per. eundem. In unitate ejusdem.

Sequens Epistola legatur in pulpito: Ad Colossenses.[e]

Fratres, si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens; quæ sursum sunt sapite, non quæ

[a] versu.—94. 97.
[b] et statim surgant.—94. 97.
[c] clasitum.—92. 98.
[d] non habent 92. 98. 4L. 13. 57.
[e] cap. iii. A. (v. 1–4.)

Qui hanc aquam regenerandis hominibus præparatam arcana sui luminis admixtione fecundet, ut sanctificatione concepta ab immaculato divini fontis utero in novam renatam creaturam progenies cœlestis emergat. Et quos, aut sexus in corpore, aut ætas discernit in tempore, omnes in unam pariat gratia mater infantiam. Procul ergo hinc jubente te, Domine, omnis spiritus immundus abscedat, procul tota nequitia diabolicæ fraudis absistat. Nihil hic loci habeat contrariæ virtutis admixtio, non insidiando circumvolet, non latendo surrepat, non inficiendo corrumpat.

Sit hæc sancta et innocens creatura libera ab omni impugnatoris incursu, et totius nequitiæ purgata discessu. Sit fons ✠[a] vivus, aqua ✠[a] regenerans, unda ✠[a] purificans. Ut omnes hoc lavacro salutifero diluendi, operante in eis Spiritu Sancto, perfectæ purgationis indulgentiam consequantur.

Unde benedico te, creatura aquæ per ✠ Deum vivum, per ✠ Deum verum, per ✠ Deum sanctum, per Deum qui te in principio verbo separavit ab arida, cujus Spiritus super te ferebatur, qui te de paradiso manare fecit, et in quatuor fluminibus totam terram rigare præcepit. *Hic sacerdos ejiciat sua manu aquam de fonte in modum crucis in quatuor partes.*

Qui te in deserto amaram suavitate indita fecit esse potabilem, et sitienti populo de petra produxit.

Bene✠dico te per Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum, qui te in Cana Galilææ signo admirabili sua potentia convertit in vinum.

Qui pedibus super te ambulavit, et a Johanne in Jordane in te baptizatus est. Qui te una cum sanguine de latere suo produxit, et discipulis suis jussit ut credentes baptizarentur in te dicens, Ite docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Pa[b]tris et Filii [b] et Spiri[b]tus Sancti. *Hic mutet vocem quasi legendo.* Hæc nobis præcepta servantibus, tu Deus omnipotens et clemens adesto, tu benignus aspira. *Hic aspiret in fontem ter in modum crucis.* Tu has supplices *(al.* simplices) aquas tuo ore bene✠dicito; ut præter naturalem emundationem quam lavandis possint adhibere corporibus, sint etiam purificandis mentibus efficaces. *Hic stillet de cereo in fontem in modum crucis, postea dicat.* Descendat in hanc plenitudinem fontis virtus Spiritus Sancti totamque hujus aquæ substantiam regenerandi fecundet effectu (effectum *add.) Hic mittat cereum in medio fontis, crucem faciens, et postea prosequatur.*

Hic omnium peccatorum maculæ deleantur, hic natura ad imaginem tui condita et ad honorem sui reformata principii, cunctis vetustatis squaloribus emundetur. *Hic extrahatur cereus a fonte ita dicendo.* Ut omnis homo hoc sacramentum regenerationis ingressus in veræ innocentiæ novam infantiam renascatur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen. *Consecratis fontibus non infundetur oleum neque Chrisma, nisi fuerit aliquis baptizandus.*

[a] Hæc crucis signa desiderantur in edd. Processionalis in quibus ad locum infra notatum (scil. col. 354 ad b) eadem typographi inseruerunt.

super terram. Mortui enim estis, et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Cum enim Christus apparuerit, vita vestra: tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria.

Lecta Epistola, duo clerici de secunda forma* in capis sericis in pulpito cantent hoc* Alleluya. *Chorus idem repetat, et prosequatur, et clerici Versum.*[a]

Confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia ejus.

Chorus finiat cum neuma. Item clerici reincipiant Alleluya *sine neuma. Deinde sequatur Tractus, qui a duobus de secunda forma in capis*[b] *nigris ad gradum chori totus et integer cantetur, choro interim sedente.*

Tractus.[c]

Laudate Dominum, omnes gentes: et collaudate eum, omnes populi.

℣. Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: et veritas Domini manet in æternum.

Interim vero procedat diaconus cum subdiacono per medium chori more solito, sine cruce, ad legendum Evangelium; quem præcedant duo ceroferarii cereis extinctis: et legatur in pulpito more dominicali.

Sequentia sancti Evangelii secundum Matthæum.[d]

Vespere autem sabbati, quæ lucescit in prima sabbati, venit Maria Magdalene, et altera Maria, videre sepulchrum. Et ecce terræmotus factus est magnus. Angelus autem Domini descendit de cœlo: et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum. Erat autem aspectus ejus sicut fulgur, et vestimenta ejus sicut nix. Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes, et facti sunt velut mortui. Respondens autem angelus dixit mulieribus; Nolite timere vos: scio enim, quod Jesum qui crucifixus est, quæritis. Non est hic: surrexit enim, sicut dixit: venite et videte locum, ubi positus erat Dominus. Et cito euntes, dicite discipulis ejus quia surrexit: et ecce præcedet vos in Galilæam: ibi eum videbitis. Ecce prædixi vobis.

Non dicitur Credo, *sed post Evangelium dicitur* Dominus vobiscum *et* Oremus.

Non dicitur Offertorium.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, preces populi tui cum oblationibus hostiarum: ut Paschalibus initiatæ mysteriis, ad æternitatis nobis medelam te operante proficiant. Per Dominum.

Præfatio. Et te quidem omni tempore, sed in hac potissimum nocte, *et* Communicantes et noctem sacratissimam *et* Hanc igitur.

Hæc Præfatio dicitur per totam hebdomadam Paschæ et in omnibus Dominicis usque ad Ascensionem Domini quando † de Resurrectione agitur.† Communicantes *vero et* Hanc igitur *per hebdomadam et in Octavis Paschæ tantum dicuntur. Hac die dicitur* Sanctus *solemniter. Sacerdote vero dicente,* Pax Domini sit semper vobiscum, *et choro respondente,* Et cum spiritu tuo. *Non dicitur* Agnus Dei *nec Pax detur, sed facto intervallo incipiantur Vesperæ festivæ sine regimine chori, sine campanarum pulsatione, et sine* Deus in adjutorium, *a quodam de superiori gradu ex parte chori; sic,*

Alleluya.

Psalmus.[e]

Laudate Dominum, omnes gentes: laudate eum, omnes populi:

Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: et veritas Domini manet in æternum.

Gloria Patri et Filio: et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio et nunc et semper: et in sæcula sæculorum. Amen.

Tota dicitur Antiphona.

Alleluya, Alleluya, Alleluya, Alleluya.

[a] Ps. cxvii. (cxviii. 1.)
[b] suis.—94. 97.
[c] Ps. cxvi. (cxvii.)
* *superiori gradu.*—Grad.

[d] cap. xxviii. A. (v. 1–7.)
[e] (Ps. cxvii.)

† *de Dominica sive de Pascha dicitur missa.*—Grad.

Qua dicta, statim incipiatur Antiphona super Magnificat *ab excellentiore post eum qui celebraverit, sed non percantetur a choro ante Psalmi intonationem. Non thurificetur altare, neque chorus.*

Antiphona.[a]

Vespere autem sabbati quæ lucescit in prima sabbati : venit Maria Magdalene et altera Maria videre sepulchrum. Alleluya.

Psalmus. Magnificat.

[a] Matthæi cap. xxviii. (v. 1.)

Repetita Antiphona dicat sacerdos Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Spiritum nobis, Domine, tuæ charitatis infunde ; ut quos sacramentis Paschalibus satiasti, tua facias pietate concordes. Per Dominum.[b] In unitate ejusdem.[b]

Et sic Missa et Vesperæ simul finiantur, dicente diacono, Ite missa est, *cum nota de* Alleluya.*

[b] non habet 26.

* *In die Paschæ et ab hinc omnibus dominicis diebus usque ad festum Sanctæ Trinitatis in aspersione aquæ benedictæ cantetur hæc Antiphona.*

Vidi aquam egredientem de templo a latere dextro, alleluya.

Et omnes ad quos pervenit aqua ista salvi facti sunt. Et dicent alleluya, alleluya.

Psalmus. Confitemini Domino quoniam bonus : quoniam in sæculum misericordia ejus.

Vidi aquam. Gloria Patri. Sicut erat. Et omnes.

Versus. Ostende nobis, Domine, misericordiam.

Oremus.

Exaudi nos.

Post aspersionem aquæ benedictæ eodem modo fit processio per omnia sicut in die Nativitatis Domini. Excepto quod hac die dicitur versus Crucifixum in carne *in statione ante crucem. Ad processionem tres clerici de superiore gradu in capis sericis in eundo hanc Prosam cantantibus, et cantetur primus versus ab eisdem in medio chori antequam exeat processio, hoc modo:* Salve, festa dies. *Procedat processio, choro repetente,* Salve. *Deinde clerici stantes dicant Versum* Ecce renascentis. *In redeundo, Antiphonam* Sedit angelus. *Tres clerici de superiore gradu, in pulpito, conversi ad populum, dicant Versum* Crucifixum. *In introitu chori Antiphonam* Christus resurgens, *Versum* Dicant nunc, *Versum* Surrexit Dominus de sepulchro, *Orationem* Deus, qui hodierna die.—Grad.

Antiphonæ &c. in die Paschæ e Processionali.

Christus resurgens ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur: quod enim vivit, vivit Deo, alleluya, alleluya.

V. Dicant nunc Judæi, quomodo milites custodientes sepulchrum perdiderunt regem ad lapidis positionem, quare non servabant petram justitiæ; aut sepultum reddant, aut resurgentem adorent, nobiscum dicentes, *Chorus respondeat ut sequitur,* Alleluya, alleluya.

Salve, festa dies,
 toto venerabilis ævo,
Qua Deus infernum
 vicit, et astra tenet.
Ecce renascentis
 testatur gratia mundo, (mundi)
Omnia cum Domino
 dona redisse suo.
Qui crucifixus erat
 Deus ecce per omnia regnat,
Dant Creatori
 cuncta creata precem.
Sollicitam te (tu) redde
 fidem, precor, alma potestas,
Tertia lux rediit,
 surge, sepulte Deus.
Non decet ut humili
 tumulo tua membra tegantur,
Ne pretium mundi
 vilia saxa premant.
Indignum est cujus
 clauduntur cuncta pugillo,
Ut tegat inclusum
 rupe vetante lapis.
Lintea tolle, precor,
 sudaria linque sepulchro,
Tu satis es nobis,
 et sine te nihil est.
Funeris exsequias
 passus vitæ auctor et orbis,
Intrans mortis iter,
 dando salutis opem.
Redde tuam faciem,
 videant ut sæcula lucem,
Redde diem, quem nos
 te moriente fugit.

In die *sancto Paschæ, quæ est Resurrectionis Dominicæ.*

Ad Missam. Officium.[a]
Resurrexi et adhuc tecum sum, alleluya: posuisti super me manum tuam, alleluya: mirabilis facta est scientia tua. alleluya, alleluya.
Psalmus.[b]
Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.
Gloria Patri.
Gloria in excelsis.
Oratio.
Deus, qui hodierna die per Unigenitum tuum æternitatis nobis aditum devicta morte reserasti: vota nostra quæ præveniendo aspiras, etiam adjuvando prosequere. Per eundem.
Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli ad Corinthios.[c]
Fratres, Expurgate vetus fermentum, ut sitis nova conspersio, sicut estis azymi. Etenim Pascha nostrum immolatus est Christus. Itaque epulemur: non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ et nequitiæ: sed in azymis sinceritatis, et veritatis.
Gradale.[d]
Hæc dies quam fecit Dominus: exsultemus et lætemur in ea.
V. Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.
Alleluya. *V.* Pascha nostrum immolatus est Christus.
[e] *Istud* Alleluya *dicitur in loco Gradalis in Octavis* [f] *Pentecostes* [f] *et omnibus Dominicis ab hinc usque ad Ascensionem Domini, ad Missam de Resurrectione.*[e]
Sequentia.
a. Fulgens præclara *b.* rutilat per orbem hodie dies, in qua Christi lucida narrantur ovanter prælia.
b. De hoste superbo quem Jesus triumphavit, pulchre castra illius perimens teterrima.
c. Infelix culpa [g] Evæ,[g]
qua caruimus omnes vita.
c. Felix proles Mariæ,
qua epulamur modo una.
d. Benedicta sit celsa Regina illa,
d. Generans Regem spoliantem tartara,
e. Pollentem jam in æthera.
f. Rex in æternum suscipe benignus
præconia nostra
sedule tibi canentia,
e. Patris sedens ad dexteram,
f. Victor ubique morte superata,
atque triumphata,
polorum possidens gaudia.
g. O [h] magna,[h] O celsa, O pulchra,
clementia Christi
luciflua, O alma.
g. Laus tibi honorque ac virtus,
qui nostram antiquam
leviasti sarcinam.
h. Roseo cruore Agni
benignissimi empta
florida micat hæc aula.

[a] Ps. cxxxviii. (cxxxix. 5, 6.)
[b] ibid (v. 1, 2.)
[c] 1 ad Cor. cap. v B (v. 7, 8.)
[d] Ps. cxvii. (cxviii. 24. 1.) 1 ad Cor. v. 7.
[e] non habent 92. 94. 98. 15. 57. Grad.
[f] sic 97. 13. Paschæ.—26.
[g] Eva.—94. 98. 57.
[h] alma.—92. 97. 98. 13. Grad.

Eripis innumerum
populum de carcere mortis,
Et sequitur liber
quo suus auctor abit
Tristi accesserunt (Tristia cesserunt?)
inferni vincula legis
Expavitque chaos
luminis ore premi.
Sedit angelus ad sepulchrum Domini stola claritatis coopertus; videntes eum mulieres nimio terrore perterritæ, astiterunt a longe; tunc locutus est angelus, et dixit eis; Nolite metuere, dico vobis, quia ille quem quæritis mortuum, jam vivit, et vita hominum cum eo surrexit. alleluya.
V. Crucifixum in carne laudate, et sepultum propter vos glorificate, resurgentemque a morte adorate. Nolite.

h. Potenti virtute nostra
qui lavit facinora
tribuens dona fulgida.
i. Stupens valde in memet jam
miror hodierna.
i. Tanta indignis pandere
nobis sacramenta.
k. Stirpe Davitica
ortus, de tribu Juda
Leo potens surrexisti in gloria,
Agnus visus es in terra.
k. [a]Fundens[a] olim arva,
regna petis supera,
justis reddens præmia, in sæcula
dignanter ovantia.
l. Dic, impie Zabule,
quid valet nunc fraus tua,
l. Igneis nexus loris
a Christi victoria?
m. Tribus, linguæ, admiramini,
quis audivit talia miracula!
m. Ut mors mortem sic superaret,
rei perciperent talem gratiam.
n. Judæa incredula,
cur manes adhuc inverecunda?
n. Perspice Christicolas,
qualiter læti canunt inclyta
o. Redemptori carmina.
p. Ergo, pie Rex Christe,
nobis dans præmia,
q. Solve nexorum vincula.
o. Electorum agmina
p. Fac tecum resurgere
ad beatam gloriam,
q. Digna rependens merita.
r. Paraclyti Sancti consolationem piam
r. Expectamus, secundum promissionem tuam,
s. Peracta Ascensionis
sacra solemnia.
t. Qua es regressus ad cœlos
nube tectus clara,
u. Pollens laude æterna.

Evangelium: Secundum Marcum.[b]

In illo tempore, Maria Magdalene et Maria Jacobi et Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Jesum. Et valde mane una sabbatorum, veniunt ad monumentum, orto jam sole. Et dicebant ad invicem; Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti? Et respicientes, viderunt revolutum lapidem. Erat quippe magnus valde. Et introeuntes in monumentum, viderunt juvenem sedentem in dextris, coopertum stola candida, et obstupuerunt. Qui dixit illis; Nolite expavescere: Jesum quæritis Nazarenum crucifixum: surrexit, non est hic; ecce locus ubi posuerunt eum. Sed ite, dicite discipulis ejus et Petro, quia præcedet vos in Galilæam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis.

Credo.

Offertorium.[c]

Terra tremuit et quievit dum resurgeret in judicio Deus, alleluya.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, preces populi tui cum oblationibus hostiarum, ut paschalibus initiatæ mysteriis, ad æternitatis nobis medelam, te operante, proficiant. Per Dominum.

Præfatio. Et te quidem. *Infra Canonem.* Communicantes *et* Hanc igitur.

Communio.[d]

Pascha nostrum immolatus est Christus, alleluya: itaque epulemur in azymis sinceritatis et veritatis, alleluya, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Spiritum nobis, Domine, tuæ charitatis infunde; ut quos sacramentis Paschalibus satiasti, tua facias pietate concordes. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Feria *secunda post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[e]

Introduxit vos Dominus in terram fluentem lac et mel, alleluya: et ut lex Domini semper sit in ore vestro, alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

[a] fundans.—92. 97. 98.
[b] cap. xvi. A. (v. 1–7.)
[c] Ps. lxxv. (lxxvi. 8, 9.)
[d] 1 ad Cor. cap. v. (v. 7, 8.)
[e] Exodi cap. xiii. (v. 5, 9.)
[f] Ps. cxvii. (cxviii. 1.)

Kyrie eleyson. Gloria in excelsis.

Oratio.

Deus, qui solemnitate Paschali mundo remedia contulisti: populum tuum, quæsumus,[a] Domine,[a] cœlesti dono prosequere: ut et perfectam libertatem consequi mereatur; et ad vitam proficiat sempiternam. Per Dominum.

Lectio Actuum Apostolorum.[b]

In diebus illis, Stans Petrus in medio plebis, dixit; Viri fratres, vos scitis quod factum est verbum per universam Judæam. Incipiens enim a Galilæa, post baptismum quod prædicavit Johannes, Jesum a Nazareth quomodo unxit eum Deus Spiritu Sancto et virtute, qui pertransivit benefaciendo et sanando omnes oppressos a diabolo, quoniam Deus erat cum illo: et nos testes sumus omnium quæ fecit in regione Judæorum et Hierusalem: quem occiderunt suspendentes in ligno. Hunc Deus suscitavit tertia die, et dedit eum manifestum fieri non omni populo, sed testibus præordinatis a Deo nobis qui manducavimus et bibimus cum illo, postquam resurrexit a mortuis. Et præcepit nobis prædicare populo et testificari, quia ipse est qui constitutus est a Deo judex vivorum et mortuorum. Huic omnes Prophetæ testimonium perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus, omnes qui credunt in eum.

Gradale.[c]

Hæc dies quam fecit Dominus: exsultemus et lætemur in ea.

V. Dicat nunc Israel quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Alleluya. *V.* Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de Jesu dum loqueretur nobis in via.[d]

Sequentia.[e]

Zyma vetus expurgetur,
Ut sincere celebretur
Nova resurrectio.
Hæc est dies nostræ spei,
Hujus mira vis diei
Legis testimonio.
Hæc Ægyptum spoliavit,
Et Hebræos liberavit
De fornace ferrea;
His in arcto constitutis,
Opus erat servitutis,
Lutum, later, palea.
Jam divinæ laus virtutis,
Jam triumphi, jam salutis,
Vox erumpat libera;
Hæc est dies quam fecit Dominus,
Dies nostri doloris terminus,
Dies salutifera.
Lex est umbra futurorum,
Christus finis promissorum,
Qui consummat omnia.
Christi sanguis igneam
Hebetavit romphæam
Amota custodia.
Puer nostri forma risus,
Pro quo vervex est occisus,
Vitæ signat gaudium.
Joseph exit de cisterna;
Jesus redit ad superna
Post mortis supplicium.
Hic dracones Pharaonis
Draco vorat, a draconis
Immunis malitia.
Quos ignitus vulnerat,
Hos serpentis liberat
Ænei præsentia.
Anguem forat in maxilla
Christus hamus et armilla;
In caverna reguli
Manum mittit ablactatus,
Et sic fugit exturbatus
Vetus hospes sæculi.
Irrisores Helisæi
Cum conscendit domum Dei,
Zelum calvi sentiunt.
David arreptitius,
Hircus emissarius
Et passer effugiunt.
In maxilla mille sternit,
Et de tribu sua spernit
Sampson matrimonium.
Sampson Gazæ seras pandit,
Et asportans portas scandit
Montis supercilium.

[a] non habent 94. 97.
[b] cap. x. F. (v. 37–43.)
[c] Ps. cxvii. (cxviii. 24, 2.)
[d] Lucæ cap. xxiv. (v. 32.)
[e] Quære post Commune Sanctorum.—13. 26.

Sic de Juda leo fortis,
Fractis portis diræ mortis,
Die surgit tertia.
Rugiente voce Patris,
Ad supernæ sinum matris
Tot revexit spolia.
Cetus Jonam fugitivum
Veri Jonæ signativum,
Post tres dies reddit vivum
De ventris angustia.
Botrus Cypri reflorescit,
Dilatatur et excrescit;
Synagogæ flos marcescit,
Et floret Ecclesia.
Mors et vita conflixere,
Resurrexit Christus vere,
Et cum Christo surrexere
Multi testes gloriæ.
Mane novum, mane lætum,
Vespertinum tergat fletum;
Quia Vita vicit letum
Tempus est lætitiæ.
Jesu victor, Jesu vita,
Jesu vitæ via trita,
Cujus morte mors sopita,
Ad Paschalem nos invita
Mensam cum fiducia.
Viva panis, vivax unda,
Vera vitis et fecunda,
Tu nos pasce, tu nos munda,
Ut a morte nos secunda
Tua salvet gratia. Amen.

Evangelium: Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Exeuntes duo ex discipulis Jesu ibant ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Hierusalem, nomine Emaus. Et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus quæ acciderant. Et factum est dum fabularentur, et secum quærerent: et ipse Jesus appropinquans ibat cum illis: oculi autem eorum tenebantur, ne eum agnoscerent. Et ait ad illos; Qui sunt hi sermones quos confertis ad invicem ambulantes, et estis tristes? Et respondens unus cui nomen Cleophas, dixit ei; Tu solus peregrinus es in Hierusalem, et non cognovisti quæ facta sunt in illa his diebus? Quibus ille dixit; Quæ? Et dixerunt; De Jesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in opere et sermone coram Deo et omni populo: et quomodo tradiderunt eum summi sacerdotes et principes nostri in damnationem mortis, et crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus, quia ipse esset redempturus Israel. Et nunc super hæc omnia, tertia dies est hodie quod hæc facta sunt. Sed et mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, et non invento corpore ejus, venerunt dicentes, se etiam visionem angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum: et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum vero non invenerunt. Et ipse dixit ad eos; O stulti et tardi corde ad credendum, in omnibus quæ locuti sunt prophetæ! Nonne [b] hæc [b] oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam? Et incipiens a Moyse et omnibus prophetis, interpretabatur illis in omnibus scripturis, quæ de ipso erant. Et appropinquaverunt castello quo ibant: et ipse se finxit longius ire. Et coegerunt illum, dicentes; Mane nobiscum, quoniam advesperascit, et inclinata est jam dies. Et intravit cum eis. Et factum est dum recumberet cum illis, accepit panem et benedixit ac fregit et porrigebat illis. Et statim aperti sunt oculi eorum, et cognoverunt eum: et ipse evanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicem; Nonne cor nostrum ardens erat in nobis [c] de Jesu,[c] dum loqueretur nobis in via, et aperiret nobis Scripturas? Et surgentes eadem hora regressi sunt in Hierusalem: et invenerunt congregatos undecim, et eos qui cum ipsis erant, dicentes quod surrexit Dominus vere, et apparuit Simoni. Et ipsi narrabant quæ gesta erant in via: et quomodo cognoverunt eum in fractione panis.

Credo.

Offertorium.[d]

Angelus Domini descendit de cœlo, et dixit mulieribus: quem quæritis? surrexit sicut dixit, alleluya.

[a] cap. xxiv. B. (v. 13–35.)
[b] sic.—92. 98.

[c] non habent 92. 98. 4L. V.
[d] Marci cap. xvi. (v. 6, 7.)

Secreta.

Paschales hostias immolantes, quæsumus, Domine, ut quod frequentamus actu, comprehendamus effectu. Per resurgentem a mortuis, Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Communio.[a]

Surrexit Dominus : et apparuit Petro, alleluya.

Postcommunio.

Impleatur in nobis, quæsumus, Domine, sacramenti Paschalis sancta libatio, nosque de terrenis affectibus ad cœleste transferat institutum. Per Dominum.

Feria *tertia post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[b]

Aqua sapientiæ [c] potabit [c] eos, alleluya; firmabitur in illis et non flectetur, alleluya : et exaltabit eos in æternum, alleluya, alleluya.

Psalmus.[d]

Confitemini Domino quoniam bonus : quoniam in sæculum misericordia ejus.

Oratio.

Deus, qui Ecclesiam tuam novo semper fœtu multiplicas ; concede famulis tuis, ut sacramentum vivendo teneant, quod fide perceperunt. Per Dominum.

Lectio Actuum Apostolorum.[e]

In diebus illis, Surgens Paulus, et manu silentium indicens, ait ; Viri fratres, filii generis Abraham, et qui in vobis timent Deum, vobis verbum salutis hujus missum est. Qui enim habitant Hierusalem et principes ejus, ignorantes Jesum et voces prophetarum quæ per omne sabbatum leguntur, judicantes impleverunt: et nullam causam mortis invenientes in [f] eo,[f] petierunt a Pilato, ut interficerent eum. Cumque consummassent omnia quæ de eo scripta erant, deponentes eum de ligno, posuerunt in monumento. Deus vero suscitavit eum a mortuis tertia die : qui visus est per dies multos his qui simul ascenderant cum eo de Galilæa in Hierusalem : qui usque nunc sunt testes ejus ad plebem. Et nos vobis annunciamus eam quæ ad patres nostros repromissio facta est: quoniam hanc Deus adimplevit filiis vestris, resuscitans Jesum Christum Dominum nostrum.

Gradale.[g]

Hæc dies quam fecit Dominus : exsultemus et lætemur in ea.

V. Dicant nunc qui redempti sunt a Domino : quos redemit de manu inimici; de regionibus congregavit eos.

Alleluya. *V.* Surgens Jesus Dominus noster : stetit in medio discipulorum suorum et dixit : Pax vobis.

Sequentia.

a. Prome casta concio cantica
organa subnectens *b.* hypodorica.
a. Regi claustra Deo tartarea
rumpenti decanta *b.* nunc symphonia.
c. Morte qui victa resurgens,
gaudia mundo *b.* gestat colenda.
c. [h] Ac [h] insolita morantes
perdita cocy-*b.*-ti confinia
d. Aspectant lumina, intrante
illo *b.* vita beata.
d. Terrore percussa tremiscit
dæmo-*b.*-num plebs valida.
e. Dant suspiria
e. Fletuum alta.
f. Repagula quis sic audax
fregerit, mirantur tunc fortia.
e. Sic ad supera
e. Redit cum turma
f. Gloriosa, et timida
refovet discipulorum corda.
g. Præcelsa hujus trophæa admirantes,
flagitemus nunc voce decliva
g. Virginum inter agmina mereamur
pretiosa colere ; ut Pascha
h. Galilæa inque sacrata
præfulgida contueri
lucis exordia.

[a] Lucæ cap. xxiv. (v. 34.)
[b] Ecclus. cap. xv. (v. 3, 4, 5.)
[c] potavit.—92. 98. 4L. 57.
[d] Ps. cxvii. (cxviii. 1.)
[e] cap. xiii. D. (v. 26–33.)
[f] eum.—92. 98.
[g] Ps. cxvii. (cxviii. 24.) cvi. (cvii. 2, 3.) Lucæ xxiv. (v. 36.)
[h] hac.—92. 94. 98. 4L. 13. 57.

Sequentia sancti Evangelii: Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Stetit Jesus in medio discipulorum suorum, et dixit eis; Pax vobis: ego sum; nolite timere. Conturbati vero et conterriti, existimabant se spiritum videre. Et dixit eis; Quid turbati estis, et cogitationes ascendunt in corda vestra? videte manus meas et pedes meos, quia ego ipse sum: palpate et videte: quia spiritus carnem et ossa non habet, sicut me videtis habere. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et pedes. Adhuc autem illis non credentibus et mirantibus præ gaudio, dixit; Habetis hic aliquid quod manducetur? At illi obtulerunt ei partem piscis assi et favum mellis. Et cum manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis. Et dixit ad eos; Hæc sunt verba, quæ locutus sum ad vos, cum adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia quæ scripta sunt in lege Moysi et prophetis et psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent Scripturas. Et dixit eis; Quoniam sic scriptum est, et sic oportebat pati Christum, et resurgere a mortuis die tertia: et prædicari in nomine ejus pœnitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes.

Credo.

Offertorium.[b]

Intonuit de cœlo Dominus: et Altissimus dedit vocem suam: et apparuerunt fontes aquarum, alleluya.

Secreta.

Suscipe, Domine, preces Ecclesiæ tuæ, redemptionis suæ gratia exsultantis: ut præsentium munerum fide, et tuæ resurrectionis credulitate pascatur. Qui vivis.

Communio.[c]

Si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, alleluya: ubi Christus est in dextera Dei sedens: quæ sursum sunt sapite, alleluya.

Postcommunio.

Sanctificent nos, Domine, quæsumus, sumpta mysteria, et Paschalis observantiæ sufficientem nobis tribuant facultatem. Per.

Feria *quarta post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[d]

Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum, alleluya: quod vobis paratum est ab origine mundi, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[e]

Cantate Domino canticum novum: quia mirabilia fecit.

Oratio.

Deus, qui nos resurrectionis Dominicæ annua solemnitate lætificas: concede propitius, ut per temporalia festa quæ agimus, pervenire ad gaudia æterna mereamur. Per.

Lectio Actuum Apostolorum.[f]

In diebus illis, Aperiens Petrus os suum, dixit; Viri Israelitæ et qui timetis Deum, audite. Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Jacob, Deus patrum nostrorum glorificavit Filium suum Jesum, quem vos quidem tradidistis et negastis ante faciem Pilati, judicante illo dimitti. Vos autem sanctum et justum negastis, et petistis virum homicidam donari vobis: auctorem vero vitæ interfecistis. Quem Deus suscitavit a mortuis, cujus nos testes sumus. Et nunc, fratres, scio quia per ignorantiam fecistis, sicut et principes vestri. Deus autem, qui prænunciavit per os omnium prophetarum pati Christum suum, implevit sic. Pœnitemini igitur et convertimini, ut deleantur peccata vestra.

Gradale.[g]

Hæc dies quam fecit Dominus: exsultemus et lætemur in ea.

℣. Dextera Domini fecit virtutem: dextera Domini exaltavit me.

Alleluya. ℣. Surrexit Dominus et occurrens mulieribus, ait; Avete: tunc accesserunt et tenuerunt pedes ejus.

[a] cap. xxiv. F. (v. 36–47.)
[b] Ps. xvii. (xviii. 13, 15.)
[c] Coloss. cap. iii. (v. 1, 2.)
[d] Matt. cap. xxv. (v. 34.)
[e] Ps. xcvii. (xcviii. 1.)
[f] cap. iii. C. (v. 12, 13–15, 17–19.)
[g] Ps. cxvii. (cxviii. 24, 16.) Mat. xxviii. (v. 9.)

Sequentia.

a. Concinat orbis cunctus, alleluya,
b. Votis voce solennia
b. Celebrando Paschalia.
c. Insontum tenera congaudeat tur-*d.*-ma: sacro fonte nivea,
d. Spernens Phlegethontis undas.
e. Nos quoque laxas aptemus fibras arte musica,
e. Voce sonora modificantes prosis neumata
f. Voce satis tinnula.
g. Christus namque mitis hostia
g. Factus, nostra ob remedia,
f Crucis pertulit probra;
h. Et jugis vita manens subiit letalia,
h. Fellis amara passus prælibare pocula.
i. Vulnera satis toleravit dira, transfixus clavis et lancea.
i. Sic patiendo, mala gerens nostra, descendit ad ima tartara.
k. Hostis antiqui quo defringens arma revehit potens ampla ovando trophæa.
k. Sicque devicta morte ac resumpta carne resurgit victor die in tertia.
l. Unde jam jocundas ipsi canamus *m.* odas,
l. Per quem nobis vita plausit æterna *n.* et cœli clara nobis patescit aula.
o. Cui sit laus præclara.

Evangelium: Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Manifestavit se iterum Jesus discipulis suis ad mare Tiberiadis: manifestavit autem sic: erant [b] autem [b] simul Simon Petrus, et Thomas qui dicitur Didymus, et Nathanael qui erat a Cana Galilææ, et filii Zebedæi, et alii ex discipulis ejus duo. Dicit eis Simon Petrus; Vado piscari. Dicunt ei; Venimus et nos tecum. Et exierunt, et ascenderunt in navim: et illa nocte nihil prendiderunt. Mane autem facto, stetit Jesus in littore: non tamen cognoverunt discipuli quia Jesus est. Dixit ergo eis Jesus; Pueri, numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei; Non. Dixit eis; Mittite in dexteram navigii rete, et invenietis. Miserunt ergo [c] rete,[c] et jam non valebant illud trahere, præ multitudine piscium. Dicit ergo discipulus ille quem diligebat Jesus Petro; Dominus est. Simon Petrus cum audisset quia Dominus est, tunica succinxit se (erat enim nudus) et misit se in mare. Alii autem discipuli navigio venerunt, (non enim longe erant a terra, sed quasi cubitis ducentis) trahentes rete piscium. Ut ergo descenderunt in terram, viderunt prunas positas et piscem superpositum et panem. Dicit eis Jesus; Afferte de piscibus quos prendidistis nunc. Ascendit Simon Petrus, et traxit rete in terram, plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus. Et cum tanti essent, non est scissum rete. Dicit eis Jesus; Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum; Tu quis es? scientes quia Dominus est. Et venit Jesus, et accepit panem, et dedit eis, et piscem similiter. Hoc jam tertio manifestatus est Jesus discipulis suis cum resurrexisset a mortuis.

Credo.

Offertorium.[d]

Portas cœli aperuit Dominus: et pluit illis manna ut ederent: panem cœli dedit illis: panem angelorum manducavit homo, alleluya.

Secreta.

Sacrificia, Domine, paschalibus gaudiis immolata, nobis tuæ propitiationis munus obtineant; quibus ecclesia tua mirabiliter pascitur et nutritur. Per Dominum.

Communio.[e]

Christus resurgens ex mortuis, jam non moritur, alleluya: mors illi ultra non dominabitur, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Ab omni nos, quæsumus, Domine, vetustate purgatos, sacramenti tui vene-

[a] cap. xxi. A. (v. 1–14.)
[b] sic 26 &c. non habent 97. 34. 55P. V.
[c] non habent 92. 98. V.

[d] Ps. lxxvii. (lxxviii. 23–25.)
[e] ad Rom. vi. (v. 9.)

randa perceptio in novam transferat creaturam. Per Dominum.

Feria *quinta post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[a]

Victricem manum tuam, Domine, laudaverunt pariter, alleluya: quia sapientia aperuit os mutum: et linguas infantium fecit disertas, alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Confitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Oratio.

Deus, qui diversitatem gentium in confessione tui nominis adunasti: da ut renatis fonte baptismatis una sit fides mentium et pietas actionum. Per Dominum.

Lectio Actuum Apostolorum.[c]

In diebus illis, Angelus Domini locutus est ad Philippum, dicens; Surge et vade contra meridianum ad viam quæ descendit ab Hierusalem in Gazam: hæc est deserta. Et surgens abiit. Et ecce vir Æthiops eunuchus potens Candacis reginæ Æthiopum, qui erat super omnes gazas ejus, venerat adorare in Hierusalem: et revertebatur sedens super currum suum, legensque Isaiam prophetam. Dixit [d] autem [d] Spiritus Philippo; Accede et adjunge te ad currum istum. Accurrens autem Philippus, audivit eum legentem Isaiam prophetam, et dixit; Putasne intelligis quæ legis? Qui ait; Et quomodo possum [e] intelligere,[e] si non aliquis ostenderit mihi? Rogavitque Philippum ut ascenderet et sederet secum. Locus autem Scripturæ quam legebat, hic erat: Tamquam ovis ad occisionem ductus est, et sicut agnus coram tondente se sine voce, sic non aperuit os suum. In humilitate judicium ejus sublatum est. Generationem ejus quis enarrabit, quoniam tolletur de terra vita ejus? Respondens autem eunuchus dixit Philippo; Obsecro te, de quo propheta dicit hoc; de se, an de alio aliquo? Aperiens autem Philippus os suum, et incipiens a Scriptura ista, evangelizavit illi Jesum. Et dum irent per viam, venerunt ad quandam aquam: et ait eunuchus; Ecce aqua, quis prohibet me baptizari? Dixit autem Philippus; Si credis ex toto corde, licet. Et respondens ait; Credo Filium Dei esse Jesum Christum. Et jussit stare currum: et descenderunt uterque in aquam Philippus et eunuchus, et baptizavit eum. Cum autem ascendissent de aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, et amplius non vidit eum eunuchus. Ibat autem per viam suam gaudens. Philippus autem inventus est in Azoto, et pertransiens evangelizabat civitatibus cunctis, donec veniret Cæsaream, nomen Domini nostri Jesu Christi.

Gradale.[f]

Hæc dies quam fecit Dominus: exsultemus et lætemur in ea.

V. Lapidem quem reprobaverunt ædificantes: hic factus est in caput anguli: a Domino factum est istud: et est mirabile in oculis nostris.

Non repetatur Gradale hac die post suum Versum nec in sequenti die.

Alleluya. *V.* In die resurrectionis meæ, dicit Dominus: præcedam vos in Galilæam.

Sequentia.

a. Dic nobis quibus [g] e terris [g] nova
b. Cuncto mundo nuncians gaudia,
b. Nostram rursus visitans patriam?
c. Respondens placito vultu
clara voce dixit; Alleluya,
c. Angelus mihi de Christo
indicavit pia miracula,
d. Resurrexisse Dominum siderum
cecinit voce laudanda.
d. Mox ergo pennas volucris vacuas
dirigens læta per auras,
e. Rediit famulis, [h] et [h] dixit,
vacuatam legem veterem
et novam regnare gratiam.

[a] Sap. cap. x. v. 20, 21.
[b] Ps. cxvii. (cxviii. 1.)
[c] cap. viii. E. (v. 26–40.)
[d] que.—92. 98.
[e] non habent 92. 97. 98. 4L. V.

[f] Ps. cxvii. (cxviii. 24, 22, 23.) Mat. (xxviii. 7.)
[g] ætheris.—92. 98. 4L. 57.
[h] ut.—92. 94. 98. 4L. 57.

e. Itaque plaudite, famuli,
voce clara : Christus hodie
redemit nos a morte dira.
f. Pater Filium tradidit [a] sævis,[a]
ut interimerent pro salute nostra.
f. Sponte subiit Filius mortem,
ut nos redimeret morte ab æterna.
g. Nunc requiem [b] capere [b] licet omnibus,
et vita frui perpetua,
g. Nunc colite pariter mecum famuli,
celebri laude sanctum Pascha.
h. Christus est [c] pax [c] nostra.

Secundum Johannem.[d]

In illo tempore, Maria stabat ad monumentum foris, plorans. Dum ergo fleret, inclinavit se, et prospexit in monumentum: et vidit duos angelos in albis sedentes, unum ad caput et unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Jesu. Dicunt ei illi; Mulier, quid ploras? Dicit eis; Quia tulerunt Dominum meum : et nescio ubi posuerunt eum. Hæc cum dixisset, conversa est retrorsum, et vidit Jesum stantem, et nesciebat quia Jesus est. Et dicit ei Jesus; Mulier, quid ploras? quem quæris? Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei ; Domine, si tu sustulisti eum, dicito mihi ubi posuisti eum, et ego eum tollam. Dicit ei Jesus; Maria. Conversa illa, dicit ei ; Rabboni; quod dicitur magister. Dicit ei Jesus; Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum : vade autem ad fratres meos, et dic eis : Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, Deum meum et Deum vestrum. Venit ergo Maria Magdalene annuncians discipulis : Quia vidi Dominum, et hæc dixit mihi.

Credo.

Offertorium.[e]

In die solemnitatis vestræ, dicit Dominus : inducam vos in terram fluentem lac et mel, alleluya.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, munera populorum tuorum propitius ; ut confessione tui nominis et baptismate renovati, sempiternam beatitudinem consequantur. Per.

Communio.[f]

Populus acquisitionis, annunciate virtutes ejus, alleluya : qui vos de tenebris vocavit in admirabile lumen suum, alleluya.

Postcommunio.

Exaudi, Domine, preces nostras, ut redemptionis nostræ sacrosancta commercia, et vitæ nobis conferant præsentis auxilium, et gaudia sempiterna concilient. Per.

Feria *sexta post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[g]

Eduxit eos Dominus in spe, alleluya: et inimicos eorum operuit mare, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[h]

Attendite, popule meus, legem meam : inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui paschale sacramentum in reconciliationis humanæ fœdere contulisti; da mentibus nostris ut quod professione celebramus imitemur effectu. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[i]

Charissimi, Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, justus pro injustis, ut nos offerret Deo, mortificatos quidem carne, vivificatos autem spiritu. In quo et his qui in carcere [j] erant [k] spiritualiter [k] veniens prædicavit : qui increduli fuerant aliquando, quando exspectabant Dei patientiam in diebus Noe cum fabricaretur arca : in qua pauci, id est octo animæ, salvæ

[a] servis.—97. 13. 15. 26. Grad.
[b] rapere.—92. 94. 98. 4L. 57.
[c] spes.—Grad.
[d] cap. xx. C. (v. 11–18.)
[e] Ex. iii. (v. 8. ?)
[f] 1 Pet. c. ii. (v. 9.)

[g] Ps. lxxvii. (lxxviii. 53.)
[h] ib. (v. 1.)
[i] 1 Pet. cap. iii. D. (v. 18–22.)
[j] conclusi.—13. 15. 26. 57.
[k] spiritu.—13. 15. spiritibus.—26.

factæ sunt per aquam. Quod et vos nunc similis formæ salvos facit baptisma: non carnis depositio sordium, sed conscientiæ bonæ interrogatio in Deum, per resurrectionem [a] Domini nostri [a] Jesu Christi, qui est in dextera Dei.

Gradale.[b]

Hæc dies quam fecit Dominus: exsultemus et lætemur in ea.

V. Benedictus qui venit in nomine Domini: Deus Dominus et illuxit nobis.

Non repetatur Gradale.

Alleluya. *V.* Dicite in gentibus quia Dominus regnavit a ligno.

Sequentia.

a. Victimæ Paschali
laudes immolant Christiani.

b. Agnus redemit oves,
Christus innocens Patri
reconciliavit peccatores.

b. Mors et vita duello
conflixere mirando,
dux vitæ mortuus regnat vivus.

c. Dic nobis, Maria,
quid vidisti in via?

d. Sepulchrum Christi viventis,
et gloriam vidi resurgentis.

c. Angelicos testes,
sudarium et vestes.

d. Surrexit Christus spes nostra,
præcedet vos in Galilæam.

e. Credendum est magis soli Mariæ veraci,
quam Judæorum turbæ fallaci.

e. Scimus Christum surrexisse a mortuis vere:
tu nobis, victor Rex, miserere.

Sequentia sancti Evangelii: Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Undecim discipuli abierunt in Galilæam, in montem ubi constituerat illis Jesus. Et videntes eum adoraverunt: quidam autem dubitaverunt. Et accedens Jesus locutus est eis, dicens; Data est mihi omnis potestas in cœlo et in terra. Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti: docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi.

Credo.

Offertorium.[d]

Erit vobis hic dies memorialis, alleluya: et diem festum celebrabitis solemnem Domino in progenies vestras: legitimum sempiternum diem, alleluya, alleluya, alleluya.

Secreta.

Hostias, quæsumus, Domine, placatus assume: quas et pro renatorum expiatione peccati deferimus, et pro acceleratione cœlestis auxilii. Per Dominum.

Communio.[e]

Data est mihi omnis potestas in cœlo et in terra, alleluya: euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Deus, qui adoptionis tuæ sobolem peccatorum remissione genuisti, da ut cuncti fideles tui veraciter apprehendant, quæ præsentibus susceperunt sacramentis. Per Dominum.

Sabbato *post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[f]

Eduxit Dominus populum suum in exsultatione, alleluya: et electos suos in lætitia, alleluya, alleluya.

Psalmus.[g]

Confitemini Domino et invocate nomen ejus: annunciate inter gentes opera ejus.

Kyrie eleyson.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui festa Paschalia venerando egimus: per hæc contingere ad gaudia æterna mereamur. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[h]

Charissimi, Deponentes igitur omnem malitiam et omnem dolum et simulationes et invidias et omnes de-

[a] non habent 92. 97. 98. 4L. V.
[b] Ps. cxvii. (cxviii. 24, 26, 27.) xcv. (xcvi. 10.)
[c] cap. xxviii. D. (v. 16–20.)
[d] Lev. xxiii. (v. 21.)
[e] Mat. xxviii. (v. 18, 19.)
[f] Ps. civ. (cv. 43.)
[g] ib. (v. 1.)
[h] 1 Pet. cap. ii. A. (v. 1–10.)

tractiones, sicut modo geniti infantes rationabiles et sine dolo lac concupiscite: ut in eo crescatis in salutem: si tamen gustatis quoniam dulcis est Dominus. Ad quem accedentes lapidem vivum, ab hominibus quidem reprobatum, a Deo autem electum et honorificatum: et ipsi tanquam lapides vivi superædificamini, domos spirituales, in sacerdotium sanctum, offerentes spiritales hostias, acceptabiles Deo per Jesum Christum. Propter quod continet scriptura: Ecce ponam in Sion lapidem summum angularem, [a] probatum,[a] electum, pretiosum: et omnis qui crediderit in eum, non confundetur. Vobis igitur honor credentibus: non credentibus autem lapis quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in caput anguli: et lapis offensionis et petra scandali his qui offendunt verbo, nec credunt in quo et positi sunt. Vos autem [b] genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis: ut virtutes annuncietis ejus qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum. Qui aliquando non populus Dei, nunc autem populus Dei. Et qui non consecuti misericordiam, nunc autem misericordiam consecuti.

Duo pueri in superpelliciis in pulpito dicant,

Alleluya. *V.* Hæc dies quam fecit Dominus, exsultemus et lætemur in ea.[c]

Non repetatur Alleluya. [d] *Nunquam enim repetatur primum* Alleluya [d] *post suum Versum quando duo* Alleluya *habentur; sed secundum* Alleluya *semper repetatur post suum Versum. Similiter fiat quando unum solum* Alleluya *habetur. Deinde alii duo pueri ad gradum chori in superpelliciis * cantent hoc.**

Alleluya. *V.* Laudate pueri Dominum: laudate nomen Domini.[e]

Et finiatur a choro. Statim sequatur alius Versus ab eisdem pueris.

V. Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc et usque in sæculum.

Similiter finiatur a choro. Deinde repetatur Alleluya *sine neuma.*

Sequentia.

Mane prima sabbati
surgens Dei Filius
nostra spes et gloria.
Victo rege sceleris,
rediit ab inferis,
cum summa victoria.
Cujus resurrectio
omni plena gaudio
consolatur omnia.
Resurgentis itaque
Maria Magdalene
facta est prænuncia;
Ferens Christi fratribus
ejus morte tristibus
exspectata gaudia.
O beati oculi
quibus Regem sæculi
morte jam deposita
prima est intuita!
Hæc est illa fœmina
cujus cuncta crimina
ad Christi vestigia
ejus lavit gratia.
Quæ dum [f] plorat et mens orat,[f]
facto clamat quod cor amat
Jesum super omnia.
Non ignorat quem adorat,
quid precetur; sed deletur
quod mens timet conscia.
O Maria, mater pia,
stella maris appellaris
operum per merita!
Matri Christi coæquata
dum fuisti sic vocata,
sed honore subdita.
Illa mundi imperatrix,
ista beata peccatrix,
lætitiæ primordia
fuderunt in ecclesia.
Illa enim fuit porta
per quam fuit lux exorta;
hæc resurgentis [g] nuncia [g]
mundum replet lætitia.
O Maria Magdalena,
audi vota laude plena,

a non habent 98. V.
b estis.—92. 98. 4L. 57.
c Ps. cxvii. (cxviii. 24.)
d non habent 92. 98. 4L. 57.

* *dicant hoc modo.*—Grad.

e Ps. cxii. (cxiii. 1, 2.)
f orat, et mens plorat.—92. 98.
g prænuncia.—92. 94. 97. 98. 4L. 57.

apud Christum chorum istum
clementer concilia;
Ut fons summæ pietatis,
Qui te lavit a peccatis
servos suos atque tuos
mundet data venia.
amen dicant omnia.

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Una sabbati Maria Magdalene venit mane cum adhuc tenebræ essent, ad monumentum: et vidit lapidem sublatum a monumento. Cucurrit ergo, et venit ad Simonem Petrum, et ad alium discipulum quem amabat Jesus, et dixit eis; Tulerunt Dominum [b] meum [b] de monumento, et nescio ubi posuerunt eum. Exiit ergo Petrus et ille alius discipulus, et venerunt ad monumentum. Currebant autem duo simul, et ille alius discipulus præcucurrit citius Petro, et venit [c] prior [c] ad monumentum. Et cum se inclinasset, vidit linteamina posita, non tamen introivit. Venit ergo Simon Petrus sequens eum, et introivit in monumentum; et vidit linteamina posita, et sudarium quod fuerat super caput ejus, non cum linteaminibus positum, sed separatim involutum in unum locum. Tunc ergo introivit et ille discipulus qui venerat primus ad monumentum: et vidit et credidit: nondum enim sciebant Scripturas, quia oportebat eum a mortuis resurgere.

Credo.

Offertorium.[d]

Benedictus qui venit in nomine Domini: benediximus vos de domo Domini: Deus Dominus et illuxit nobis, alleluya, alleluya.

Secreta.

Concede, quæsumus, Domine, semper nos per hæc mysteria paschalia gratulari; ut continua nostræ reparationis operatio, perpetuæ nobis fiat causa lætitiæ. Per Dominum.

Communio.[e]

Omnes qui in Christo baptizati estis, Christum induistis, alleluya.

Postcommunio.

Redemptionis nostræ munere vegetati, quæsumus, Domine, ut hoc perpetuæ salutis auxilio, fides semper vera proficiat. Per Dominum.

Dominica *in Octavis Paschæ.*

Ad Missam. Officium.[f]

Resurrexi et adhuc tecum sum, alleluya: posuisti super me manum tuam, alleluya: mirabilis facta est scientia tua, alleluya, alleluya.

Psalmus.[g]

Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Gloria Patri.

Oratio.

Deus, qui hodierna die per Unigenitum tuum æternitatis nobis aditum devicta morte reserasti; vota nostra quæ præveniendo aspiras, etiam adjuvando prosequere. Per eundem.

Nulla fiat memoria de Dominica.

Epistola. Expurgate vetus. *Quære supra in die Paschæ col.* 359

Loco Gradalis,

Alleluya. *V.* Pascha nostrum immolatus est Christus.

Secundum. Alleluya. *V.* Angelus Domini descendit de cœlo: et accedens revolvit lapidem et sedebat super eum.* [h]

[a] cap. xx. A. (v. 1–9.)
[b] non habent 92. 97. 98. 4L.
[c] primus.—13. 26. V.
[d] Ps. cxvii. (cxviii. 26, 27.)
[e] Gal. iii. (27.)
[f] Ps. cxxxviii. (cxxxix. 5, 6.)
[g] ib. (v. 1, 2.)
[h] 1 ad Cor. v. (v. 7.) Matt. xxviii. (v. 2.)

* *cum uno Versu tantum; alius Versus per hebdomadam,*
V. Respondens autem angelus dixit mulieribus; Quem quæritis? illæ autem dixerunt; Jesum Nazarenum.—*Grad.*

Sequentia.

a. Laudes Salvatori vo-*b.*-ce
modu-*c.*-lemus supplici.
d. Et devotis melodiis cœlesti Domi-*b.*-no
jubi-*c.*-lemus Messiæ:
d. Qui seipsum exinanivit, ut nos perdi-*b.*-tos
liber-*c.*-aret homines.
e. Carne gloriam
Dei-*c.*-tatis occulens.
e. Pannis tegitur
in præ-*f.*-sepi, miserans
præcepti transgressorem,
e. pulsum patria,
para-*c.*-disi nudulum.
e. Joseph, Mariæ,
Sime-*c.*-oni subditur.
e. Circumciditur,
et le-*f.*-gali hostia
mundatur ut peccator,
e. nostra qui solet
relax-*c.*-are crimina.
g. Servi subiit
h. manus baptizandus,
et perfert fraudes tentatoris,
fugit perse-*c.*-quentium lapides,
g. Famem patitur,
h. dormit et tristatur,
ac lavat discipulis pedes
Deus homo *c.* summus humilis
e. Sed tamen inter
hæc ab-*c.*-jecta corporis,
e. Ejus Deitas
nequa-*i.*-quam quivit latere,
e. signis variis
et doc-*c.*-trinis [a] prodita.[a]
e. Aquam nuptiis
dat sa-*c.*-poris vinei.
e. Cœcos oculos
claro *i.* lumine vestivit;
e. lepram luridam
tactu *c.* fugat placido.
k. Putres suscitat mortuos,
membraque curat debilia.
k. Fluxum sanguinis constrinxit,
et saturavit
quinque de pa-*l.*-nibus
quina millia.
k. Stagnum peragrat fluctuans,
seu siccum littus, ventos sedat.
k. Linguam reserat constrictam,
reclusit aures
privatas vo-*l.*-cibus,
febres depulit.
m. Post hæc mira miracula taliaque,
m. Sponte sua comprehenditur et damnatur,
n. Et se crucifigi non despexit:
n. Sed sol ejus mortem non aspexit.
o. Illuxit dies
quam fecit Domi-*p.*-nus,
o. Hostem devastans
et victor suis
q. apparens dilectoribus vivus.
o. Primo Mariæ,
dehinc aposto-*p.*-lis,
o. Docens scripturas,
cor aperiens,
q. ut clausa de ipso reserarent.
r. Fa-*s.*-vent igitur
resurgenti Christo
cuncta *t.* gaudiis.
r. Flo-*s.*-res, segetes,
redivivo fructu vernant,
s. et volucres, gelu
tristi terso, dulce *t.* jubilant.
r. Lu-*s.*-cent clarius
sol et luna, morte
Christi *t.* turbida.
r. Tel-*s.*-lus herbida
resurgenti Christo plaudit,
s. quæ tremula ejus
morte se casuram *t.* minitat.
u. Ergo die ista exsultemus,
qua nobis viam vitæ
resurgens patefecit Jesus.
u. Astra, solum, mare, jocundentur,
et cuncti gratulentur,
in cœlis spiritales chori
v. Trinitati.

Evangelium. Maria Magdalene, *ut supra in die Paschæ.*

Offertorium.[b]

Terra tremuit et quievit: dum resurgeret in judicio Deus, alleluya.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, preces populi tui cum oblationibus hostiarum, ut paschalibus initiatæ mysteriis, ad æternitatis nobis medelam, te operante, proficiant. Per Dominum.

[a] prædita.—97. 13. 15. 26.

[b] Ps lxxv. (lxxvi. 8, 9.)

Præfatio. Et te quidem. *Infra Canonem* Communicantes *et* Hanc igitur.

Communio.[a]

Pascha nostrum immolatus est Christus, alleluya : itaque epulemur in azymis sinceritatis et veritatis, alleluya, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Spiritum nobis, Domine, tuæ caritatis infunde ; ut quos sacramentis paschalibus satiasti, tua facias pietate concordes. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Missa Dominicalis per hebdomadam dicitur.

Ad Missam. Officium.[b]

Quasi modo geniti infantes, alleluya: rationabiles sine dolo lac concupiscite, alleluya, alleluya, alleluya,

Psalmus.[c]

Exsultate Deo adjutori nostro ; jubilate Deo Jacob.

Non dicitur Gloria in excelsis *in feriis per totum annum, quando de feria agitur ; nec* Ite missa est.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui Paschalia festa peregimus, hæc, te largiente, moribus et vita teneamus. Per Dominum.

In omnibus feriis Paschæ tempore et in omnibus festis trium lectionum sine regimine chori, dicuntur tres collectæ sicut in prima Dominica Adventus Domini prænotatum est.

Lectio Epistolæ beati Johannis Apostoli.[d]

Carissimi, Omne quod natum est ex Deo, vincit mundum : et hæc est victoria quæ vincit mundum, fides nostra. Quis est autem qui vincit mundum, nisi qui credit quoniam Jesus est Filius Dei? Hic est qui venit per aquam et sanguinem, Jesus Christus: non in aqua solum, sed in aqua et sanguine. Et Spiritus est qui testificatur, quoniam Christus est veritas. Quoniam tres sunt qui testimonium dant in cœlo : Pater, Verbum, et Spiritus Sanctus : et hi tres unum sunt. Et tres sunt qui testimonium dant in terra : Spiritus, aqua et sanguis : et [e] hi [e] tres unum sunt. Si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei majus est : quoniam hoc est testimonium Dei quod majus est, quia testificatus est de Filio suo. Qui credit in Filium Dei, habet testimonium Dei in se.

Loco Gradalis dicatur hoc,

Alleluya. *V.* Post dies octo januis clausis stetit Jesus in medio discipulorum suorum : et dixit, Pax vobis.

Alleluya. *V.* Angelus Domini descendit de cœlo : et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum.

Alius Versus.

Respondens autem angelus dixit mulieribus : Quem quæritis? illæ autem dixerunt : Jesum Nazarenum.[f]

Isti duo Versus dicuntur per hebdomadam alternis vicibus : ita tamen quod Versus Respondens *primo dicitur quando de feria agitur. Et si nulla feria per hanc hebdomadam ad hoc vacaverit ; tunc ultimus Versus eo anno omnino prætermittatur.*

Et notandum est, quod omni die per hoc idem tempus dicuntur duo Alleluya *ad missam, de quocunque fiat* [g] *servitium* [g] *; exceptis vigiliis Paschæ, Ascensionis, et Pentecostes ; et nisi in missis quæ in processione dicuntur.*

Secundum Johannem.[h]

In illo tempore, Cum esset sero die illo, una sabbatorum, et fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum, venit Jesus, et stetit in medio, et dixit eis; Pax vobis. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et latus. Gavisi sunt ergo discipuli, viso Domino. Dixit ergo eis iterum ; Pax vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos. Hæc cum dixisset, insufflavit et dixit eis ; Accipite Spiri-

[a] 1 ad Cor. v. (7, 8.)
[b] 1 Petri ii. (2.)
[c] Ps. lxxx. (lxxxi. 1.)
[d] 1 Johan. cap. v. A. (v. 4–10.)

[e] non habent 92. 98. V.
[f] Johan. xx. (26.) Matt. xxviii. (v. 2, 5.)
[g] non habent 92. 94. 98.
[h] cap. xx. E. (v. 19–31.)

tum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt. Thomas autem unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus. Dixerunt ergo ei alii discipuli; Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis; Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, et mittam digitum meum in locum clavorum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam. Et post dies octo, iterum erant discipuli ejus intus, et Thomas cum eis. Venit Jesus januis clausis, et stetit in medio et dixit eis; Pax vobis. Deinde dixit Thomæ; Infer digitum tuum huc, et vide manus meas, et affer manum tuam, et mitte in latus meum: et noli esse incredulus, sed fidelis. Respondit Thomas, et dixit ei; Dominus meus, et Deus meus. Dixit ei Jesus; Quia vidisti me, Thoma, credidisti: beati qui non viderunt, et crediderunt. Multa quidem et alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum quæ non sunt scripta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt ut credatis, quia Jesus est Christus Filius Dei: et ut credentes vitam habeatis in nomine ejus.

Offertorium.[a]

Angelus Domini descendit de cœlo, et dixit mulieribus; Quem quæritis? surrexit sicut dixit, alleluya.

Secreta.

Suscipe munera, quæsumus, Domine, exsultantis Ecclesiæ; et cui causam tanti gaudii contulisti, perpetuum fructum concede lætitiæ. Per Dominum.

Communio.[b]

Mitte manum tuam et cognosce loca clavorum, alleluya: et noli esse incredulus sed fidelis, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Quæsumus, Domine Deus noster, ut sacrosancta mysteria quæ pro reparationis nostræ munimine contulisti; et præsens nobis remedium esse facias et futurum. Per Dominum.

Feria *Quarta.*

Epistola: Ad Corinthios.[c]

Fratres, Si Christus prædicatur quod resurrexit a mortuis, quomodo quidam in vobis dicunt, quoniam resurrectio mortuorum non est? Si autem resurrectio mortuorum non est: neque Christus resurrexit. Si autem Christus non resurrexit, inanis est prædicatio nostra, inanis est et fides[d] vestra:[d] invenimur autem et falsi testes Dei: quoniam testimonium diximus adversus Deum, quod suscitaverit Christum, quem non suscitavit si mortui non resurgunt. Nam si mortui non resurgunt, neque Christus resurrexit. Quod si Christus non resurrexit, vana est fides [e] vestra,[e] adhuc enim estis in peccatis vestris. Ergo et qui dormierunt in Christo, perierunt. Si in hac vita tantum in Christo sperantes sumus, miserabiliores sumus omnibus hominibus. Nunc autem Christus resurrexit a mortuis primitiæ dormientium, quoniam quidem per hominem mors, et per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur. Unusquisque autem in suo ordine, Per Jesum Christum Dominum nostrum.

Secundum Marcum.[f]

In illo tempore, Surgens Jesus mane prima sabbati, apparuit primo Mariæ Magdalenæ de qua ejecerat septem dæmonia. Illa vadens nunciavit his qui cum eo fuerant, lugentibus et flentibus. At illi audientes quia viveret, et visus esset ab ea, non crediderunt. Post hæc autem duobus ex his ambulantibus ostensus est in alia effigie, euntibus in villam. Et illi euntes, nunciaverunt cæteris, [g] nec crediderunt illis.[g]

[a] (Matt. xxviii. 2, 6.)
[b] Johan. xx. (v. 27.)
[c] 1 ad Cor. cap. xv. B. (v. 12–23.)
[d] nostra.—92. 98. 4L. 57.
[e] nostra.—92. 98. 4L. 57.
[f] cap. xvi. B. (v. 9–13.)
[g] non habent 92. 97. 98. 4L.

Feria *sexta.*

Epistola: Ad Hebræos.[a]

Fratres, Obedite præpositis vestris, et subjacete eis. Ipsi enim pervigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, et non gementes: hoc enim non expedit vobis. Orate pro nobis: confidimus enim quia bonam conscientiam habemus, in omnibus bene volentes conversari. Amplius autem deprecor vos hoc facere, quo celerius restituar vobis. Deus autem pacis, qui eduxit de mortuis pastorem magnum ovium, in sanguine testamenti æterni, Dominum nostrum Jesum Christum, aptet vos in omni opere bono, ut faciatis voluntatem ejus: faciens in vobis quod placeat coram se per Jesum Christum: cui est gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Exierunt mulieres de monumento cum timore et gaudio magno, currentes nunciare discipulis ejus. Et ecce Jesus occurrit illis, dicens; Avete. Illæ autem accesserunt, et tenuerunt pedes ejus, et adoraverunt eum. Tunc ait illis Jesus; Nolite timere. Ite, nunciate fratribus meis ut eant in Galilæam, ibi me videbunt. Quæ cum abiissent, ecce quidam de custodibus venerunt in civitatem, et nunciaverunt principibus sacerdotum omnia quæ facta fuerant. Et congregati cum senioribus, consilio accepto, pecuniam copiosam dederunt militibus, dicentes; Dicite quia discipuli ejus nocte venerunt, et furati sunt eum, [c] nobis [c] dormientibus. Et si hoc auditum fuerit a præside, nos suadebimus ei et securos vos faciemus. At illi accepta pecunia fecerunt sicut erant edocti. Et divulgatum est verbum istud apud Judæos, usque in hodiernum diem.

Sciendum est, quod in omni festo cum regimine chori ab Octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini, secundum Alleluya *erit unum de subscriptis; quibus dictis reincipiantur* [d] *illa de hebdomada Paschæ, videlicet de tertia, quarta, et quinta feriis per ordinem: quibus dictis, reincipiantur subscripta;* [d] *et sunt novem in numero.*

Alleluya. ℣. Mane nobiscum, Domine, quia declinata est jam dies ad vesperum.[e]

Alleluya. ℣. Oportebat pati Christum et resurgere a mortuis: et ita intrare in gloriam suam.[f]

Alleluya. ℣. Christus resurgens ex mortuis: jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur.[g]

Alleluya. ℣. Surrexit altissimus de sepulchro: qui pro nobis pependit in ligno.

Alleluya. ℣. Surrexit Christus et illuxit populo suo: quem redemit ipse sanguine suo.

Alleluya. ℣. Christus mortuus est propter delicta nostra: et surrexit propter justificationem nostram.[h]

* Alleluya. ℣. Surgens Jesus Dominus noster: stetit in medio discipulorum suorum: et dixit; Pax vobis.[i]

Alleluya. ℣. Surrexit Dominus et occurrens mulieribus ait; Avete: tunc accesserunt et tenuerunt pedes ejus.[j]

Alleluya. ℣. In die resurrectionis meæ, dicit Dominus, præcedam vos in Galilæam.[k]

Si in hac Dominica vel in sequentibus fiat servitium de aliquo festo cum regimine chori, tunc ad missam secundum Alleluya *non erit de Dominica, sed unum de novem prædictis per ordinem.*

[a] cap. xiii. C. (v. 17–21.)
[b] cap. xxviii. B. (v. 8–15.)
[c] vobis.—92. 98. 4L. 57.
[d] non habent 92. 98.
[e] Lucæ xxiv. (v. 29.)
[f] ib. (v. 26.)
[g] ad Rom. vi. (v. 9.)
[h] ad Rom. iv. (v. 25.)
[i] Lucæ xxiv. (v. 36.)
[j] Matt. xxviii. (v. 9.)
[k] Marci xvi. (v. 7.)

* *Dominica prima post Octavas Paschæ et in omnibus dominicis usque ad Ascensionem Domini, si a festis cum regimine chori vacaverit, dicitur missa de resurrectione Domini sicut in die Paschæ, præter Gradale, Sequentiam,* Communi-

Dominica *secunda post Pascha.*

Hac die et omnibus Dominicis diebus usque ad Ascensionem Domini, [a] *(si a festo cum regimine chori vacaverit)* [a] *dicatur missa de Resurrectione, sicut in die Paschæ, præter Gradale et* Communicantes *et* Hanc igitur, *sed nulla fiat memoria de Dominica ad missam de Resurrectione. Et semper dicitur Sequentia,* Victimæ Paschali laudes. *Et si festum alicujus sancti cum regimine chori in dominica evenerit, tunc de sancto dicitur missa, et memoria de resurrectione sed non de dominica.*

Notandum est, quod in omnibus dominicis a Pascha usque ad Ascensionem Domini erit primum Alleluya. *V.* Pascha nostrum *et secundum* Alleluya *de sua dominica ; scilicet quod plus facit mentionem de resurrectione, quod est ultimum. Et semper infra prædictum tempus de quocunque dicitur missa, fiat memoria de resurrectione cum hac Oratione* Deus, qui per Unigenitum, *nisi in Inventione sanctæ Crucis. Missa vero dominicalis per hebdomadam dicitur cum præfatione quotidiana. Et si nulla feria per hebdomadam vacaverit a festo, tunc in dominica in capitulo dicitur.*

Missa dominicalis hebdomadæ secundæ post Pascha.

Ad Missam. Officium.[b] *

Misericordia [c] Domini [c] plena est terra, alleluya : verbo Domini cœli firmati sunt, alleluya, alleluya.

Psalmus.[d]

Exsultate justi in Domino : rectos decet collaudatio.

Oratio.

Deus, qui in Filii tui humilitate jacentem mundum erexisti ; fidelibus tuis perpetuam concede lætitiam, ut quos perpetuæ mortis eripuisti casibus, gaudiis facias sempiternis perfrui. Per eundem.

Lectio Epistolæ beati Petri apostoli.[e]

Carissimi, Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia ejus: qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus : qui cum malediceretur, non maledicebat: cum pateretur, non comminabatur : tradebat autem judicanti se injuste: qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum : ut peccatis mortui, justitiæ vivamus : cujus livore sanati [f] sumus.[f] Eratis enim sicut oves errantes, sed conversi

[a] non habent 92. 94. 98. 15. 57.
[b] Ps. xxxii. (xxxiii. 5, 6.)
[c] Dei.—92. 57. Grad.
[d] Ps. xxxii. (xxxiii. 1.)
[e] 1 Pet. cap. ii. D. (v. 21–25.)
[f] estis.—92. 98.

cantes *et* Hanc igitur ; *et tunc non fiat memoria de Dominica ad Missam de Resurrectione. Sed semper cantetur* Victimæ Paschali ; Kyrie *vero cum cantu de* Lux et origo *absque V.* Gloria in excelsis, Sanctus *et* Agnus, *ut in dominicis per æstatem dicuntur, quando de dominica fiat servitium.*

Et si festum alicujus sancti cum regimine chori hac die dominica, vel alia usque proximam dominicam ante Ascensionem Domini, evenerit, fiat processio cum missa de sancta resurrectione, sed non de dominica. Missa vero dominicalis per hebdomadam dicetur cum Præfatione quotidiana. Et semper ab octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini ad magnam missam fiat memoria de resurrectione vel de vigilia Ascensionis Domini.

Notandum est, quod in hac dominica prima post Octavas Paschæ, et in singulis dominicis abhinc usque ad Ascensionem Domini, ad missam de resurrectione erit primum Alleluya. *Versu* Pascha nostrum, *et secundum* Alleluya *de sua dominica, illud scilicet quod plus facit mentionem de resurrectione, quod est ultimum cum versu* Surrexit, *qui in singulis missis per hebdomadam usque ad Ascensionem Domini inveniuntur.*

Dominica secunda post Pascha per hebdomadam ad Missam Officium.—Grad.

estis nunc ad pastorem et episcopum animarum vestrarum.

Alleluya. V. Ego sum pastor bonus: et cognosco oves meas, et cognoscunt me meæ.

Alleluya. V. Surrexit pastor bonus; qui posuit animam suam pro grege suo.[a]

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis. Mercenarius autem et qui non est pastor, cujus non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, et dimittit oves et fugit: et lupus rapit et dispergit oves: mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, et non pertinet ad eum de ovibus. Ego sum pastor bonus, et cognosco [c] oves [c] meas, et cognoscunt me meæ. Sicut novit me Pater, et ego agnosco Patrem: et animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo quæ non sunt ex hoc ovili: et illas oportet me adducere, et vocem meam audient, et fiet unum ovile, et unus pastor.

Offertorium.[d]

Deus, Deus meus, ad te de luce vigilo: et in nomine tuo levabo manus meas, alleluya.

Secreta.

Benedictionem nobis, Domine, conferat salutarem sacra semper oblatio: ut quod agit mysterio virtute perficiat. Per Dominum.

Communio.[e]

Ego sum pastor bonus, alleluya: et cognosco oves meas et cognoscunt me meæ, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præsta nobis, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut vivificationis tuæ gratiam consequentes, in tuo semper munere gloriemur. Per.

Feria *quarta.*

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[f]

Carissimi, Scientes quod non corruptibilibus argento vel auro redempti estis de vana vestra conversatione paternæ traditionis: sed pretioso sanguine quasi agni incontaminati et immaculati Christi: præcogniti quidem ante mundi constitutionem, manifestati autem novissimis temporibus, propter vos qui per ipsum fideles estis in [g] Deum,[g] qui suscitavit eum a mortuis et dedit ei gloriam, ut fides vestra et spes esset in Deo: animas vestras [h] castificantes [h] in obedientia caritatis in fraternitatis amore, simplici ex corde invicem diligite attentius: renati non ex semine corruptibili, sed incorruptibili, per verbum Dei vivi et permanentis [i] in æternum.[i] Quia omnis caro fœnum: et omnis gloria ejus tanquam flos fœni: exaruit enim fœnum, et flos ejus decidit: verbum autem Domini manet in æternum.

Secundum Lucam.[j]

In illo tempore, Una sabbati valde diluculo venerunt mulieres ad monumentum, portantes quæ paraverant aromata. Et invenerunt revolutum lapidem a monumento; Et ingressæ non invenerunt corpus Domini Jesu. Et factum est, dum mente consternatæ essent de isto, ecce duo viri steterunt juxta illas in veste fulgenti. Cum timerent autem et declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas; Quid quæritis viventem cum mortuis? Non est hic, sed surrexit: recordamini qualiter locutus est vobis cum adhuc in Galilæa esset, dicens; Quia oportet Filium Hominis tradi in manus homi-

[a] Johan. cap. x. (v. 14, 11.)
[b] cap. x. B. (v. 11–16.)
[c] non habent 92. 98. V.
[d] Ps. lxii. (lxiii. 1, 4.)
[e] Johan. x. (v. 14.)

[f] 1 Petri cap. 1. C. (v. 18–25.)
[g] Deo.—92. 97. 98. V.
[h] castigantes.—92. 98. 4L. 57.
[i] non habent 92. 97. 98. 4L. 57.
[j] cap. xxiv. A. (v. 1–12.)

num peccatorum, et crucifigi, et tertia die resurgere. Et rememoratæ sunt verborum ejus; et regressæ a monumento, nunciaverunt hæc omnia illis undecim et cæteris omnibus. Erat autem Maria Magdalene et Johanna et Maria Jacobi et cæteræ quæ cum eis erant, quæ dicebant ad apostolos hæc. Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista, et non credebant illis. Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum: et procumbens vidit linteamina sola posita, et abiit, secum mirans quod factum fuerat.

Feria *sexta.*

Ad Romanos.[a]

Fratres, Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem: sic et per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ. Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores constituti sunt multi: ita et per unius [b] obeditionem,[b] justi constituentur multi. Lex autem subintravit ut abundaret delictum. Ubi autem abundavit delictum, superabundavit et gratia. Ut sicut regnavit peccatum in mortem: ita et gratia regnet per justitiam in vitam æternam, Per Jesum Christum Dominum nostrum.

Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Accesserunt ad Jesum discipuli Johannis, dicentes; Quare nos et Pharisæi jejunamus frequenter: discipuli autem tui non jejunant? Et ait illis Jesus; Numquid possunt filii sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus? Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus: et tunc jejunabunt. Nemo autem immittit commissuram panni rudis in vestimentum vetus: tollet enim plenitudinem ejus a vestimento, et pejor scissura fit. Neque mittunt vinum novum in utres veteres; alioquin rumpuntur utres, et vinum [d] effunditur,[d] et utres [e] pereunt.[e] Sed vinum novum in utres novos mittunt, et ambo conservantur.

Missa *Dominicalis hebdomadæ tertiæ.*

Ad Missam. Officium.[f]

Jubilate Deo omnis terra, alleluya: psalmum dicite nomini ejus, alleluya: date gloriam laudi ejus, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[g]

Dicite Deo, Quam terribilia sunt opera tua, Domine: in multitudine virtutis tuæ.*

Oratio.

Deus, qui errantibus, ut in viam possint redire justitiæ, veritatis tuæ lumen ostendis: da cunctis qui Christiana professione censentur, et illa respuere quæ huic inimica sunt nomini, et ea quæ sunt apta sectari. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[h]

Carissimi, obsecro vos tanquam advenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus desideriis, quæ militant adversus animam, conversationem vestram inter gentes habentes bonam: ut in eo quod detractant de vobis tanquam de malefactoribus, ex bonis

[a] cap. v. D. (v. 18–21.)
[b] obedientiam.—97. 4L. 26. 57.
[c] cap. ix. B. (v. 14–17.)
[d] sic 55P. &c. effundetur.—97. 98. 4L. 13. 26.

* *Non dicitur ulterius.*—Grad.

[e] sic 55P. &c. peribunt.—98. 4L. 13. 26.
[f] Ps. lxv. (lxvi. 1, 2.)
[g] ib. (v. 3.)
[h] 1 Petri cap. ii. C. (v. 11–19.)

operibus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis. Subjecti igitur estote omni humanæ creaturæ propter Deum: sive regi, quasi præcellenti: sive ducibus, tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum: quia sic est voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam: quasi liberi, et non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei: omnes honorate: fraternitatem diligite: Deum timete: regem honorificate. Servi, subditi estote in omni timore dominis, non tantum bonis et modestis, sed etiam dyscolis. Hæc est enim gratia, In Christo Jesu Domino nostro.

Alleluya. *V.* Modicum et non videbitis me, dicit Dominus: iterum modicum et videbitis me quia vado ad Patrem.[a]

Alleluya. *V.* Iterum autem videbo vos et gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.[b]

Alleluya. *V.* Surrexit Christus qui creavit omnia: et misertus est humano generi.

In hac hebdomada ad missam in diebus profestis primum Alleluya, *scilicet* Modicum *dicitur per totam hebdomadam loco Gradalis; et alia duo dicuntur alternis vicibus in feriis et in festis trium lectionum; quod etiam in proxima sequenti hebdomada observandum est.*

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Modicum, et jam non videbitis me, et iterum modicum, et videbitis me, quia vado ad Patrem. Dixerunt ergo discipuli ejus ad invicem; Quid est hoc quod dicit nobis: Modicum, et non videbitis me, et iterum modicum, et videbitis me, [d] et [d] quia vado ad Patrem? Dicebant ergo; Quid est hoc quod dicit, Modicum? nescimus quid loquitur. Cognovit autem Jesus, quia volebant eum interrogare, et dixit eis; De hoc quæritis inter vos quia dixi, Modicum, et non videbitis me, et iterum modicum, et videbitis me. Amen, amen, dico vobis: quia plorabitis et flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cum autem pepererit puerum, jam non meminit pressuræ propter gaudium: quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos, et gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

Offertorium.[e]

Lauda, anima mea, Dominum: laudabo Dominum in vita mea, psallam Deo meo quamdiu ero, alleluya.

Secreta.

His nobis, quæsumus, Domine, mysteriis conferatur, quo terrena desideria mitigantes discamus amare cœlestia. Per.

Communio.[f]

Modicum, et non videbitis me, alleluya: iterum modicum, et videbitis me, quia vado ad Patrem, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Respice, quæsumus, Domine, populum tuum: et quem æternis dignatus es renovare mysteriis, a temporalibus culpis dignanter absolve. Per.

Feria *quarta.*

Lectio Epistolæ beati Johannis Apostoli.[g]

Carissimi, Hæc scribo vobis, ut non peccetis. Sed [h] et [h] si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum: et ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi. Et in hoc scimus quoniam cognovimus eum, si mandata ejus observemus. Qui dicit se nosse eum, et mandata ejus non custodit, mendax est, et veritas in eo

[a] Johan. xvi. (v. 16.)
[b] ib. (v. 22.)
[c] cap. xvi. D. (v. 16–22.)
[d] non habent 92. 97. 26.

[e] Ps. cxlv. (cxlvi. 1, 2.)
[f] Johan. xvi. (v. 16.)
[g] 1 Johan. cap. ii. A. (v. 1–8.)
[h] non habent 92. 97. 98. 4L. V.

non est. Qui autem servat verbum ejus, vere in hoc caritas Dei perfecta est: in hoc scimus quoniam in [a] eo [a] sumus, [b] si in ipso [c] perfecti fuerimus.[c] [b] Qui dicit se in [d] ipso [d] manere, debet, sicut et ille ambulavit, et ipse ambulare. Carissimi, non mandatum novum scribo vobis, sed mandatum vetus quod habuistis ab initio: Mandatum vetus est verbum quod audistis. Iterum mandatum novum scribo vobis, quod est verum [e] in ipso et in vobis: quoniam tenebræ transierunt, et lumen verum jam lucet, Per Jesum Christum Dominum nostrum.

Secundum Johannem.[f]

In illo tempore, Facta est quæstio ex discipulis Johannis cum Judæis de purificatione. Et venerunt ad Johannem, et dixerunt ei; Rabbi, qui erat tecum trans Jordanem, cui testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum. Respondit Johannes, et dixit; Non potest homo accipere quidqnam, nisi illi datum fuerit de cœlo. Ipsi vos mihi testimonium perhibetis, quod dixerim [g] vobis quia [g] ego non sum Christus, sed quia missus sum ante illum. Qui habet sponsam, sponsus est: amicus autem sponsi, qui stat et audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. [h] In [h] hoc ergo gaudium meum impletum est. Illum oportet crescere, me autem minui. Qui desursum venit, super omnes est. Qui est de terra, de terra est, et de terra loquitur. Qui de cœlo venit, super omnes est. Et quod vidit et audivit, hoc testatur: et testimonium ejus nemo accipit. Qui autem acceperit ejus testimonium, signavit quia Deus verax est. Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur: non enim ad mensuram dat Deus Spiritum. Pater diligit Filium: et omnia dedit in manu ejus. Qui credit in Filium, habet vitam æternam: qui autem [i] incredulus est Filio [i] non [j] videbit [j] vitam, sed ira Dei manet super eum.

Feria *sexta.*

Ad Thessalonicenses.[k]

Fratres, Omnes enim vos filii lucis estis, et filii [l] diei: [l] non sumus noctis, neque tenebrarum. Igitur non dormiamus sicut et cæteri, sed vigilemus et sobrii simus. Qui enim dormiunt, nocte dormiunt: et qui ebrii sunt, nocte ebrii sunt. Nos autem qui diei sumus, sobrii simus, induti loricam fidei et caritatis, et galeam spem salutis: quoniam non posuit nos Deus in iram, sed in acquisitionem salutis per Dominum nostrum Jesum Christum, qui mortuus est pro nobis: ut sive vigilemus sive dormiamus, simul cum illo vivamus. Propter quod consolamini invicem: et ædificate alterutrum In Christo Jesu Domino nostro.

Secundum Johannem.[m]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Ego lux in mundum veni: ut omnis qui credit in me, in tenebris non maneat. Et si quis audierit verba mea, et non custodierit ea, ego non judico eum: non enim veni ut judicem mundum, sed ut salvificem mundum. Qui spernit me et non accipit verba mea, habet qui judicet eum: sermo quem locutus sum, ille judicabit eum in novissimo die. Quia ego ex meipso non sum locutus, sed qui misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit quid dicam, [n] aut [n] quid loquar. Et scio quia mandatum ejus vita æterna est. Quæ ergo ego loquor, sicut dixit mihi Pater, sic loquor.

[a] ipso.—92. 97. 98. 4L. V.
[b] si mandata ipsius observemus.—97. non habet V.
[c] consummemur.—92. 98.
[d] Christo.—26.
[e] et.—97. 15. 26. V.
[f] cap. iii. C. (v. 25–36.)
[g] non habent 97. 13. 26. V.
[h] non habent 92. 97. 98. V.
[i] non credit.—92. 97. 98.
[j] habet.—92. 98.
[k] 1 Thess. cap. v. B. (v. 5–11.)
[l] sic 55P. &c. Dei.—92. 97. 98. 4L. 26.
[m] cap. xii. G. (v. 46–50.)
[n] et.—97. 13. 26. V.

Missa *Dominicalis hebdomadæ quartæ post Pascha.*

Ad Missam. Officium.[a]

Cantate Domino canticum novum, alleluya: quia mirabilia fecit Dominus, alleluya : ante conspectum gentium revelavit justitiam suam, alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Salvavit sibi dextera ejus : et brachium sanctum ejus.

Oratio.

Deus, qui fidelium mentes unius efficis voluntatis; da populis tuis id amare quod præcipis, id desiderare quod promittis; ut inter mundanas varietates ibi nostra fixa sint corda ubi vera sunt gaudia. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Jacobi Apostoli.[c]

Carissimi, Omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum, apud quem non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Voluntarie enim genuit nos verbo veritatis, ut simus initium aliquod creaturæ ejus. Scitis, fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum, et tardus ad iram. Ira enim viri justitiam Dei non operatur. Propter quod abjicientes omnem immunditiam et abundantiam malitiæ, in mansuetudine suscipite insitum verbum, quod potest salvare animas vestras.

Alleluya. ℣. Vado ad eum qui misit me : sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum.

Alleluya. ℣. Ego veritatem dico vobis : expedit vobis ut ego vadam.

Alleluya. ℣. Surrexit Dominus vere et apparuit Petro.[d]

Et dicuntur sicut notatur in proxima Dominica præcedenti.

Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Vado ad eum, qui me misit; et nemo ex vobis interrogat me, Quo vadis? Sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis: expedit vobis ut ego vadam: si enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos. Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato et de justitia et de judicio. De peccato quidem: quia non crediderunt in me; de justitia vero: quia ad Patrem vado et jam non videbitis me; de judicio autem: quia princeps hujus mundi jam judicatus est. Adhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo. Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem: non enim loquetur a semetipso: sed quæcumque audiet loquetur, et quæ ventura sunt annunciabit vobis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet et annunciabit vobis. Omnia quæcumque habet Pater, mea sunt. Propterea dixi: quia de meo accipiet, et annunciabit vobis.

Offertorium.[f]

Jubilate Deo universa terra, jubilate Deo universa terra : psalmum dicite nomini ejus; venite et audite et narrabo vobis, omnes qui timetis Deum : quanta fecit Dominus animæ meæ, alleluya.

Secreta.

Deus, qui resurgens a mortuis, passione cessata, potentiorem te tuis discipulis reddidisti; concede propitius, ut nos quoque majestati tuæ hoc Paschale sacrificium conciliet, et ad gratiam tuam promerendam, in bonis operibus efficiat promptiores. Qui vivis.

Communio.[g]

Dum venerit Paraclitus Spiritus veritatis: ille arguet mundum de peccato, et de justitia et de judicio, alleluya, alleluya.

[a] Ps. xcvii. (xcviii. 1, 2.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. 1. C. (v. 17–21.)
[d] Johan. xvi. (v. 5, 6, 7. Lucæ xxiv. 34.)
[e] cap. xvi. B. (v. 5–15.)
[f] Ps. lxv. (lxvi. 1, 2, 16.)
[g] Johan. xvi. (v. 8.)

Postcommunio.

Adesto nobis, Domine Deus noster, ut per hæc quæ fideliter sumpsimus et purgemur a vitiis et a periculis omnibus eruamur. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Lectio Epistolæ beati Jacobi Apostoli.[a]

Carissimi, Nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Jesu Christi gloriæ. [b] Etenim si [b] introierit vir in conventum vestrum anulum aureum habens in veste candida, introierit autem et pauper in sordido habitu; et intendatis in eum qui indutus est veste præclara, et dixeritis ei: Tu sede hic bene; pauperi autem dicatis: Tu sta illic, aut sede sub scabello pedum meorum: nonne judicatis apud vosmetipsos, et facti estis cogitationum iniquarum judices? Audite, fratres mei dilectissimi, nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide et heredes regni quod repromisit Deus diligentibus se? Vos autem exhonorastis pauperem. Nonne divites per potentiam opprimunt vos, et ipsi trahunt vos ad judicia? Nonne ipsi blasphemant bonum nomen quod invocatum est super vos? Si tamen legem perficitis regalem secundum Scripturas: Diliges proximum tuum sicut teipsum: bene facitis: si autem personas accipitis, peccatum operamini, redarguti a lege quasi transgressores. Quicumque autem legem totam servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus. Qui enim dixit, Non [c] occides, dixit et, Non mœchaberis.[c] Quod si non mœchaberis, occides autem, factus es transgressor legis. Sic loquimini et sic facite, quasi per legem libertatis incipientes [d] judicare.[d] Judicium enim sine misericordia illi qui non facit misericordiam: superexaltat autem misericordia judicium.

Evangelium: Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Respiciens Jesus in discipulos suos, dixit; Pater sancte, serva eos in nomine tuo quos dedisti mihi, ut sint unum sicut et nos. Cum essem cum eis ego servabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi ego custodivi: et nemo ex [f] eis [f] periit, nisi filius perditionis, ut Scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio: et hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum, et mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut et ego non sum de mundo. Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos a malo.

Feria *sexta.*

Lectio Epistolæ beati Jacobi Apostoli.[g]

Carissimi, Videtis quoniam ex operibus justificatur homo, et non ex fide tantum? Similiter autem et Raab meretrix, nonne ex operibus justificata est, suscipiens nuncios et alia via ejiciens? Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est, ita et fides sine operibus mortua est.

Secundum Johannem.[h]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Filioli, adhuc modicum tempus vobiscum sum. Quæretis me, et sicut dixi Judæis, Quo ego vado, vos non potestis venire; et vobis dico modo. Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem sicut dilexi vos, ut et vos invicem diligatis. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem. Dicit ei Simon Petrus; Domine, quo vadis? Respondit Jesus; Quo ego vado, non potes me modo sequi: sequeris autem postea.

[a] cap. ii. A. (v. 1–13.)
[b] cum enim.—92. 98. 4L. 57.
[c] mœchaberis, dixit et non occides.—15. 26. V.
[d] judicari.—V.

[e] cap. xvii. B. (v. 11–15.)
[f] his.—92. 97. 98.
[g] cap. ii. D. (v. 24–26.)
[h] cap. xiii. D. (v. 33–36.)

Missa *Dominicalis hebdomadæ quintæ post Pascha.*

Ad Missam. Officium.

Vocem jocunditatis annunciate et audiatur, alleluya: nunciate usque ad extremum terræ, Liberavit Dominus populum suum, alleluya, alleluya.

Psalmus.[a]

Jubilate Deo omnis terra, psalmum dicite nomini ejus, date gloriam laudi ejus.

Oratio.

Deus, a quo cuncta bona procedunt, largire supplicibus tuis, ut cogitemus, te inspirante, quæ recta sunt, et te gubernante eadem faciamus. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Jacobi apostoli.[b]

Carissimi, Estote factores verbi et non auditores tantum, fallentes vosmetipsos. Quia si quis est auditor verbi et non factor: hic comparabitur viro consideranti vultum nativitatis suæ in speculo: consideravit enim se, et abiit, et statim oblitus est qualis fuerit. Qui autem perspexerit in lege perfectæ libertatis, et permanserit in ea, non auditor obliviosus factus sed factor operis, hic beatus in facto suo erit. Si quis autem putat se religiosum esse, non refrænans linguam suam sed seducens cor suum, hujus vana est religio. Religio munda et immaculata apud Deum et Patrem, hæc est: Visitare pupillos et viduas in tribulatione eorum, et immaculatum se custodire ab hoc sæculo.

Alleluya. ℣. Usque modo non petistis quicquam in nomine meo: petite et accipietis.

Alleluya. ℣. Surrexit Christus, jam non moritur: mors illi ultra non dominabitur.[c]

Secundum Johannem.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Amen, amen, dico vobis: si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modo non petistis quidquam in nomine meo: petite et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Hæc in proverbiis locutus sum vobis. Venit hora cum jam non in proverbiis loquar vobis, sed palam de Patre meo annunciabo vobis. Illo die in nomine meo petetis: et non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis: ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, et credidistis quia ego a Deo exivi. Exivi a Patre, et veni in mundum: iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem. Dicunt ei discipuli ejus; Ecce nunc palam loqueris, et proverbium nullum dicis. Nunc scimus quia scis omnia, et non opus est tibi ut quis te interroget: in hoc credimus quia a Deo existi.

Offertorium.[e]

Benedicite, gentes, Dominum Deum nostrum: et obaudite vocem laudis ejus: qui posuit animam meam ad vitam, et non dedit commoveri pedes meos; benedictus Dominus qui non amovit deprecationem meam: et misericordiam suam a me, alleluya.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, fidelium preces cum oblationibus hostiarum, ut per hæc piæ devotionis officia ad cœlestem gloriam transeamus. Per.

Communio.[f]

Cantate Domino, alleluya: cantate Domino et benedicite nomen ejus, bene nunciate de die in diem salutare ejus, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Tribue nobis, Domine, quæsumus, cœlestis mensæ virtute satiatis, et desiderare quæ recta sunt et desiderata percipere. Per Dominum.

[a] Ps. lxv. (lxvi. 1, 2.)
[b] cap. i. D. (v. 22–27.)
[c] Johan. cap. xvi. (v. 24.); ad Rom. cap. vi. (v. 9.)
[d] cap. xvi. E. (v. 23–30.)
[e] Ps. lxv. (lxvi. 8, 9, 20.)
[f] Ps. xcv. (xcvi. 1, 2.)

Feria *secunda in Rogationibus.*

Si a festo cum regimine chori vacaverit, dicitur post sextam pro magna missa, scilicet Vocem jocunditatis, *ut supra in Dominica.* Et in processione dicitur hæc missa.**

Officium.[a]

Exaudivit de templo sancto suo vocem meam, alleluya: et clamor meus in conspectu ejus, introivit in aures ejus, alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Diligam te, Domine, fortitudo mea: Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui in afflictione nostra de tua pietate confidimus, contra adversa omnia tua semper protectione muniamur. Per.

Secunda Oratio de sancto de quo est ecclesia illa † *; tertia oratio de*[c] *Omnibus Sanctis, Oratio* Concede, quæsumus, omnipotens Deus.[c]

Lectio Epistolæ beati Jacobi Apostoli.[d]

Carissimi, Confitemini alterutrum peccata vestra, et orate pro invicem ut salvemini: multum enim valet deprecatio justi assidua. Helias homo erat similis nobis passibilis: et oratione oravit ut non plueret super terram, et non pluit annos tres et menses sex. Et rursum oravit: et cœlum dedit pluviam et terra dedit fructum suum. Si quis autem ex vobis erraverit a veritate, et converterit quis eum: scire debet quoniam qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, salvabit animam ejus a morte, et operit multitudinem peccatorum.

Alleluya. ℣. Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.[e]

Secundum Lucam.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Quis vestrum habebit amicum, et ibit ad illum media nocte, et dicet illi: Amice, commoda mihi tres panes; quoniam amicus meus venit de via ad me, et non habeo quod ponam ante illum. Et ille deintus respondens dicat: Noli mihi molestus esse, jam ostium clausum est, et pueri mei mecum sunt in cubili, non possum surgere et dare tibi. Et ille si perseveraverit pulsans, dico vobis, etsi non dabit illi surgens, eo quod amicus ejus sit, propter improbitatem tamen ejus surget, et dabit illi quotquot habet necessarios. Et ego vobis dico: Petite, et dabitur vobis: quærite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit: et qui quærit, invenit: et pulsanti aperietur. Quis autem ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? Aut piscem: numquid pro pisce serpentem dabit illi? Aut si petierit ovum: numquid porriget illi scorpionem? Si ergo vos cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris: quanto magis Pater vester de cœlo dabit Spiritum bonum petentibus se?

Offertorium.[g]

Confitebor Domino nimis in ore meo: et in medio multorum laudabo eum, qui astitit ad dexteram pauperis: ut salvam faceret a persequentibus animam meam, alleluya.

Hic fiat sermo ad populum, si placuerit.

Secreta.

Hæc munera, Domine, quæsumus, et vincula nostræ pravitatis absolvant,

[a] Ps. xvii. (xviii. 6.)
[b] ib. (v. 1, 2.)
[c] Resurrectione.—92. 98.
[d] cap. v. D. (v. 16–20.)
[e] Ps. cxvii. (cxviii. 1.)
[f] cap. xi. B. (v. 5–13.)
[g] Ps. cviii. (cix. 30, 31.)

* *Nona vero cantata, et omnibus præparatis quæ ad processionem pertinent, eat Processio ad aliquam ecclesiam in civitate, ut plenius in Processionali continetur.*

Missa de jejunio nisi fit statio ad missam.—Grad.

† *nisi fit statio.*—Grad.

et tuæ nobis misericordiæ dona concilient. Per Dominum.

Communio.[a]

Petite et accipietis : quærite et invenietis, pulsate et aperietur vobis : omnis enim qui petit accipit, et qui quærit invenit : et pulsanti aperietur, alleluya.

Postcommunio.

Vota nostra, quæsumus, Domine, pio favore prosequere ; ut dum dona tua in tribulatione percepimus, de consolatione nostra in tuo amore crescamus. Per Dominum.

Feria *tertia.*

Dicitur [b] *magna* [b] *missa de sancta Maria, nisi aliquod festum cum regimine chori in eadem contigerit ; et missa* Salus populi *dicitur in processione ubi fit statio,*[c] *ad quam missam unum tantum* Alleluya *dicitur ;* [c] *et in vigilia Ascensionis dicitur missa de Pace in processione ; tamen si festum alicujus sancti cum regimine chori in secunda feria contigerit, tunc* [d] *dicitur* [d] * *missa dominicalis in tertia feria vel in vigilia Ascensionis in processione ubi fit statio. Similiter quando festum cum regimine chori in vigilia Ascensionis evenerit, tunc dicitur missa de vigilia in processione,*[e] *et fiat statio.*[e] *Et semper in his prædictis tribus diebus dicitur magna missa in choro post sextam ; et post illam missam statim dicitur hora nona : et tunc exeat processio.*

In vigilia *Ascensionis Domini.*

Ad Missam. Officium.[f]

Omnes gentes plaudite manibus, jubilate Deo in voce exsultationis, alleluya, alleluya.

Psalmus.[g]

Subjecit populos nobis : et gentes sub pedibus nostris.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Pater, ut nostræ mentis intentio, quo Unigenitus Filius tuus Dominus noster venturæ solemnitatis gloriosus auctor ingressus est, semper intendat; et quo fide pergit conversatione perveniat. Per.

Memoria de sancta Maria et de Omnibus Sanctis.

Lectio Actuum Apostolorum.[h]

In diebus illis, Multitudinis autem credentium erat cor unum et anima una : nec quisquam eorum quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Et virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis Jesu Christi Domini nostri : et gratia magna erat in omnibus illis. Neque enim quisquam egens erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum quæ vendebant, et ponebant ante pedes apostolorum. Dividebatur autem singulis prout cuique opus erat.

Alleluya. ℣. Omnes gentes plaudite manibus : jubilate Deo in voce exsultationis.[i]

Secundum Johannem.[j]

In illo tempore, Sublevatis Jesus oculis in cœlum, dixit; Pater, venit hora, clarifica Filium tuum, ut et Filius tuus clarificet te : sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam. Hæc est [k] autem [k] vita æterna : Ut cognoscant te, solum verum Deum, et quem misisti Jesum Christum. Ego te clarificavi super terram : opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam:

[a] Lucæ cap. xi. (v. 9, 10.)
[b] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[c] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[d] dicatur.—94. 97.
[e] ubi fit statio.—94. 97. non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[f] Ps. xlvi. (xlvii. 1.)
[g] ib. (v. 3.)
[h] cap. iv. F. (v. 32–35.)
[i] Ps. xlvi. (xlvii. 1.)
[j] cap. xvii. A. (v. 1–11.)
[k] enim.—4L. 13. 15.

* *missa de jejunio in processione ubi fit statio, ut supra, et.*—Grad.

Et nunc clarifica me tu, Pater, apud temetipsum, claritate quam habui prius quam mundus esset, apud te. Manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, et mihi eos dedisti: et sermonem tuum servaverunt. Nunc cognoverunt quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt: quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis: et ipsi acceperunt et cognoverunt vere quia [a] a te exivi, et crediderunt quia tu me misisti.[a] Ego pro eis rogo: non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi: quia tui sunt. Et mea omnia tua sunt, et tua mea sunt: et clarificatus sum in eis: et jam non sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio.

Offertorium.[b]

Viri Galilæi, quid admiramini aspicientes in cœlum? hic Jesus qui assumptus est a vobis in cœlum sic veniet: quemadmodum vidistis eum ascendentem in cœlum, alleluya.

Secreta.

Sacrificium, Domine, pro Filii tui supplices venerabili quam prævenimus nunc ascensione deferimus: præsta, quæsumus, ut et nos per ipsum his sacrosanctis commerciis ad cœlestia consurgamus. Qui tecum vivit.

Præfatio quotidiana. Communio.[c]

Pater, cum essem cum eis, ego servabam eos quos dedisti mihi, alleluya: nunc autem ad te venio: non rogo ut tollas eos de mundo: sed ut serves eos a malo, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Tribue, quæsumus, Domine, ut per hæc sacramenta quæ sumpsimus, illuc tendat nostræ devotionis affectus, quo tecum est nostra substantia Jesus Christus [d] Dominus noster. Qui tecum.

In die *Ascensionis Domini.*

Ad Missam. Officium.[e]

Viri Galilæi, quid admiramini aspicientes in cœlum, alleluya, quemadmodum vidistis eum ascendentem in cœlum: ita veniet, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Cumque intuerentur in cœlum euntem illum: ecce duo viri astiterunt juxta illos in vestibus albis: qui et dixerunt.

Kyrie eleyson.

Gloria in excelsis.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui hodierna die Unigenitum tuum redemptorem nostrum ad cœlos ascendisse credimus, ipsi quoque mente in cœlestibus habitemus. Per eundem.

Lectio Actuum Apostolorum.[g]

Primum quidem sermonem feci de omnibus, O Theophile, quæ cœpit Jesus facere et docere, usque in diem qua præcipiens apostolis per Spiritum Sanctum quos elegit assumptus est: quibus et præbuit seipsum vivum post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis et loquens de regno Dei. Et convescens præcepit eis ab Hierosolymis ne discederent, sed expectarent promissionem Patris, quam audistis (inquit) per os meum: quia Johannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos hos dies. Igitur qui convenerant, interrogabant eum dicentes; Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel? Dixit autem eis; Non est vestrum nosse tempora vel momenta quæ Pater posuit in sua potestate: sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus Sancti in vos, et eritis mihi testes in Hierusalem et in omni Judæa et Samaria et usque ad ultimum terræ.

[a] tu me misisti, et crediderunt quia a te exivi.—92. 97. 98.
[b] Act. cap. i. (v. 11.)
[c] Johan. cap. xvii. (v. 12, 13, 15.)
[d] Filius tuus.—94. 97.
[e] Act. cap. i. (v. 11.)
[f] ib. (v. 10.)
[g] cap. i. A. (v. 1–11.)

Et cum hæc dixisset, videntibus illis, elevatus est; et nubes suscepit eum ab oculis eorum. Cumque intuerentur in cœlum euntem illum, ecce duo viri astiterunt juxta illos in vestibus albis, qui et dixerunt; Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cœlum? Hic Jesus qui assumptus est a vobis in cœlum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cœlum.

Alleluya. *V.* Ascendit Deus in jubilatione: et Dominus in voce tubæ.[a]

Hac die et in Octavis, [b] *etiam* [b] *si duplex festum ibidem celebretur, dicitur*

Alleluya. *V.* Ascendens Christus in altum: captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus.[c]

Quotidie per Octavas, nisi in Dominica et in octava die, sive fiat servitium de Ascensione sive de aliquo festo cum regimine chori, nisi in festo Philippi et Jacobi et in Inventione sanctæ Crucis, erit secundum

Alleluya. *V.* Dominus in Sinai [d] sancto, ascendens in altum captivam duxit captivitatem.[e]

Sequentia.

a. Rex omnipotens, die hodierna
b. Mundo triumphali redemp-*c.*-to potentia,
b. Victor ascendit cœlos, un-*c.*-de descenderat.
d. Nam quadraginta post-*c.*-quam surrexerat
d. Diebus sacris con-*c.*-firmans pectora
e. Apostolorum, pacis cara re-*c.*-linquens oscula,
e. Quibus et dedit potestatem lax-*c.*-andi crimina,
f. Et misit eos in mundum, baptizare *c.* cunctas animas,
f. In Patris et Filii et Spiritus Sanc-*c.*-ti clementia.
g. Et convescens, præcepit eis ab *c.* Hierosolymis
g. Ne abirent, sed expectarent pro-*c.*-missa munera;
h. Non post multos enim dies mittam vobis Spiritum Para-*c.*-clitum in terra,
h. Et eritis mihi testes in Hierusalem, Judæa, si-*c.*-ve Samaria.
i. Et cum hoc dixisset, videntibus illis, elevatus est, *c.* et nubes clara
i. Suscepit eum ab eorum oculis, intuentibus *c.* illis æthera.
k. Ecce stetere amicti duo viri *cc.* in veste alba
k. Juxta dicentes, Quid admiramini *cc.* cœlorum alta?
l. Jesus enim hic, qui assumptus est a vobis ad *cc.* Patris dexteram,
l. Ut ascendit, ita veniet, quærens talenti *cc.* commissi lucra.
m. O Deus, [f] cœli, maris, arvi,[f]
hominem, quem creasti,
quem *c.* fraude subdola
m. Hostis expulit paradiso,
et captivatum secum
trax-*c.*-it ad tartara,
n. Sanguine proprio
quem redemisti De-*o.*-us,
n. Illuc et revehis,
unde prius corru-*p.*-it,
para-*c.*-disi gaudia.
n. Judex cum veneris,
judicare sæcu-*o.*-la,
n. Da nobis, petimus,
sempiterna gaudi-*p.*-a
in sanc-*c.*-torum patria.
q. In qua tibi cantemus
omnes Alleluya.

Secundum Marcum.[g]

In illo tempore, Recumbentibus undecim discipulis apparuit illis Jesus et exprobravit incredulitatem illorum et duritiam cordis: quia his qui viderant eum resurrexisse,[h] non crediderant. Et dixit eis; Euntes in mundum universum, prædicate evangelium omni creaturæ. Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur. Signa autem

[a] Ps. xlvi. (xlvii. 5.)
[b] non habent 94. 97.
[c] ad Eph. cap. iv. (v. 8.)
[d] in.—94. 26. 57.
[e] (Ps. lxviii. 17; ad Eph. cap. iv. 8.)
[f] cœlum, mare, arva.—92. 94. 98. 4L. 57.
[g] cap. xvi. C. (v. 14–20.)
[h] a mortuis.—98. 4L. 13. 57.

eos qui crediderint, hæc sequentur: In nomine meo dæmonia ejicient; linguis loquentur novis: serpentes tollent; et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit; super ægros manus imponent, et bene habebunt. Et Dominus quidem Jesus postquam locutus est eis, assumptus est in cœlum, et sedet a dextris Dei. Illi autem profecti prædicaverunt ubique, Domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis.

[a] Credo.[a]

Offertorium.[b]

Ascendit Deus in jubilatione: [c] et [c] Dominus in voce tubæ, alleluya.

Secreta.

Suscipe, Domine, munera quæ pro Filii tui gloriosa ascensione deferimus; et concedo propitius, ut a præsentibus periculis liberemur et ad vitam perveniamus æternam. Per eundem.

Præfatio. Qui post resurrectionem et Communicantes. *Et dicuntur per totas Octavas et etiam in Dominica quando de Ascensione agitur.*

Communio.[d]

Psallite Domino qui ascendit super cœlos cœlorum ad orientem, alleluya.

Postcommunio.

Præsta nobis, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut quæ visibilibus mysteriis sumenda percepimus, invisibili consequamur effectu. Per.

Per totas Octavas dicitur eadem missa nisi festum cum regimine chori intercurrat: et nisi in Dominica; sed sine Sequentia et Credo.

Dominica *infra Octavas Ascensionis.*

Ad Missam. Officium.[e]

Exaudi, Domine, vocem meam qua clamavi ad te, alleluya; tibi dixit cor meum, quæsivi vultum tuum, vultum tuum, Domine, requiram: ne avertas faciem tuam a me, alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Dominus illuminatio mea: et salus mea, quem timebo.

Deinde dicitur Kyrie eleyson *de quarta die infra Octavas cum regimine chori, licet in sexta feria vel in sabbato præcedente aliquod festum cum regimine chori celebratum fuerit.*

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, fac nos tibi semper et devotam gerere voluntatem, et majestati tuæ sincero corde servire. Per Dominum.

Memoria fiat de Ascensione.

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[g]

Carissimi, Estote prudentes et vigilate in orationibus. Ante omnia autem mutuam in vobismetipsis caritatem continuam habentes: quia caritas operit multitudinem peccatorum. Hospitales invicem sine murmuratione: unusquisque sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes, sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei. Si quis loquitur, quasi sermones Dei: si quis ministrat, tanquam ex virtute quam administrat Deus: ut in omnibus honorificetur Deus, Per Jesum Christum Dominum nostrum.

Alleluya. *V.* Regnabit Dominus super omnes gentes: Deus sedet super sedem sanctam suam.

Alleluya. *V.* Non vos relinquam orphanos: vado et venio ad vos, et gaudebit cor vestrum.[h]

Nulla dicitur Sequentia.

Secundum Johannem.[i]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Cum venerit Paraclytus, quem ego mittam vobis a Patre Spiri-

[a] habetur in 26.
[b] Ps. xlvi. (xlvii. 5.)
[c] non habent 92. 98.
[d] Ps. lxvii. (lxviii. 32, 33.)
[e] Ps. xxvi. (xxvii. 7–9.)
[f] ib. (v. 1.)
[g] 1 Petri cap. iv. B. (v. 7–11.)
[h] Ps. xlvi. (xlvii. 8.) Johan. xiv. (18.)
[i] cap. xv. D. (v. 26, 27.)

tum veritatis qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis. [a] Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Absque synagogis facient vos: sed venit hora, ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo. Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem neque me. Sed hæc locutus sum vobis: ut cum venerit hora, eorum reminiscamini, quia [b] ego [b] dixi vobis.

Offertorium.[c]

Lauda anima mea Dominum: laudabo Dominum in vita mea, psallam Deo meo quamdiu ero, alleluya.

Secreta.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut hanc tibi hostiam in ejus corpus et sanguinem placabiliter offeramus, quem sedentem a dextris virtutis tuæ [d] etiam [d] pro nobis interpellare confidimus, Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Communio.[e]

Pater, cum essem cum eis ego servabam eos quos dedisti mihi, alleluya: nunc autem ad te venio; non rogo ut tollas eos de mundo: sed ut serves eos a malo, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut per hæc sacrosancta commercia in totius Ecclesiæ confidamus corpore faciendum, quod ejus præcessit in capite. Per eundem.

Si aliquod festum cum regimine chori in hac dominica evenerit, totum servitium fiat de festo; et missa de dominica in capitulo dicitur; cum cantu super Kyrie eleyson, Gloria in excelsis, Sanctus *et* Agnus, *sicut in festo trium lectionum sine regimine chori, cum uno* Alleluya. *V.* Regnabit. *Et tunc ad missam de festo erit secundum* Alleluya. *V.* Non vos. *nisi in festo sanctæ crucis. Et etiam erit secundum* Alleluya *in crastino Octavarum Ascensionis, licet de sancta Maria fiat plenum servitium.*

In Octavis Ascensionis Domini ad missam omnia fiant sicut in die, more simplicis festi,[f] *sine Sequentia et* Credo.

Feria sexta totum fiat servitium de sancta Maria, si a festo cum regimine chori vacaverit.

In *vigilia Pentecostes.*

[g] *Accedat sacerdos ad altare cum diacono et subdiacono et cœteris ministris altaris in solemni apparatu, sicut in vigilia Paschæ, confessione jam non dicta sed tantum* Pater noster, *et legantur lectiones a dignioribus personis in superpelliciis ad gradum chori sine titulis.*

Lectio prima.[h]

Tentavit Deus Abraham, et dixit ad eum; Abraham, Abraham. At ille respondit; Adsum. Ait illi; Tolle filium tuum unigenitum quem diligis, Isaac, et vade in Terram visionis; atque offeres eum ibi in holocaustum super unum montium quem monstravero tibi. Igitur Abraham de nocte consurgens, stravit asinum suum, ducens secum duos juvenes et Isaac filium suum: cumque concidisset ligna in holocaustum, abiit ad locum quem præceperat ei Deus. Die autem tertio, elevatis oculis, vidit locum procul, dixitque ad pueros suos; Exspectate hic cum asino: ego et puer illuc usque properantes, postquam adoraverimus revertemur ad vos. Tulit quoque ligna holocausti, et imposuit super Isaac filium suum: ipse vero portabat in manibus suis ignem et gladium. Cumque duo pergerent simul, dixit Isaac patri suo; Pater mi. At ille respondit; Quid vis, fili? Ecce, inquit, ignis et ligna: ubi est victima holocausti? Dixitque Abraham; Deus providebit sibi victimam holocausti, fili mi. Pergebant ergo pariter. Veneruntque ad

[a] ib. cap. xvi. A. (v. 1–4.)
[b] hæc.—26.—non habent 97. 13.
[c] Ps. cxlv. (cxlvi. 1, 2.)
[d] et.—92. 98. 4L. 57.
[e] Johan. cap. xvii. (v. 12, 13, 15.)

[f] nisi duplex festum impediat.—97. 13. 26. Grad.
[g] Cantata hora nona.—97. 13. 26.
[h] Gen. cap. xxii. A. (v. 1–19.)

locum quem ostenderat ei Deus, in quo ædificavit altare, et desuper ligna composuit: cumque [a] alligasset [a] Isaac filium suum, posuit eum in altari super struem lignorum. Extenditque manum, et arripuit gladium ut immolaret filium suum. Et ecce Angelus Domini de cœlo clamavit, dicens; Abraham, Abraham. Qui respondit; Adsum. Dixitque ei; Ne extendas manum tuam super puerum, neque facias illi quicquam: nunc cognovi quod timeas Deum, et non pepercisti filio tuo unigenito propter me. Levavit Abraham oculos suos, viditque post tergum arietem inter vepres hærentem cornibus, quem assumens obtulit holocaustum pro filio. Appellavitque nomen loci illius, Dominus videt. Unde usque hodie dicitur: In monte Dominus videbit. Vocavit autem Angelus Domini Abraham secundo de cœlo, dicens; Per memetipsum juravi, dicit Dominus: quia fecisti rem hanc, et non pepercisti filio tuo unigenito propter me: benedicam tibi, et multiplicabo semen tuum sicut stellas cœli, et velut arenam quæ est in litore maris: possidebit semen tuum portas inimicorum suorum, et benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ, quia obedisti voci meæ. Reversus est Abraham ad pueros suos, abieruntque Bersabee simul, et habitavit ibi.

Sequatur Oratio sine Dominus vobiscum sed tantum cum Oremus.

Oratio.

[b] Deus, qui in Abrahæ famuli tui opere humano generi obedientiæ exempla præbuisti, concede nobis, et nostræ voluntatis pravitatem frangere, et tuorum præceptorum rectitudinem in omnibus adimplere. Per Dominum.

Lectio secunda. Scripsit Moyses Canticum. *et Tractus*, Attende cœlum. *Require supra in Vigilia Paschæ.*

Omnes Tractus a choro dicuntur alternatim, præter ultimum, et omnes Orationes sine Dominus vobiscum *præter ultimam dicuntur, sed tantum cum* Oremus.

Oratio.[b]

Deus, qui es glorificatio fidelium et vita justorum; qui per Moysen famulum tuum nos quoque modulatione sacri carminis erudisti; universis gentibus misericordiæ tuæ munus operare, tribuendo beatitudinem, auferendo terrorem; ut quod prænunciatum est ad supplicium, in remedium transferatur æternum. Per Dominum.

Lectio tertia. Apprehendent septem mulieres. *et Tractus.* Vinea facta. *Quære supra col.* 345, 6.

Oratio.

Deus, qui nos ad celebrandam hanc præsentem festivitatem utriusque testamenti paginis instruis: da nobis intelligere misericordias tuas, ut ex perceptione præsentium munerum firma sit exspectatio futurorum. Per Dominum.

[c] Audi, Israel, mandata vitæ; auribus percipe ut scias prudentiam. Quid est, Israel, quod in terra inimicorum es? Inveterasti in terra aliena: coinquinatus es cum mortuis: deputatus es cum [d] his qui in inferno sunt: [d] dereliquisti fontem sapientiæ. Nam si in via Dei ambulasses, habitasses utique in pace super terram. Disce ubi sit sapientia, ubi sit virtus, ubi sit prudentia, ubi sit intellectus; ut scias simul ubi sit [e] longiturnitas vitæ [e] et [f] victus,[f] ubi sit lumen oculorum et pax. Quis invenit locum ejus, et quis introivit in thesauros ejus? Ubi sunt principes gentium, et qui dominantur super bestias quæ sunt [g] in terra [g]? Qui in avibus cœli ludunt, qui argentum thesaurizant et aurum in quo confidunt homines, et non est finis [h] acquisitionis [h] eorum. Qui argentum fabricant, et solliciti sunt, nec est

[a] colligasset.—92. 97. 98. 4L. 57.
[b] non habet 26.
[c] Baruch cap. iii. B. (v. 9–37.)
[d] descendentibus in infernum.—26. V.
[e] longiturna vita.—92. 97. 98.
[f] virtus.—92. 98. 4L. 13. 57.
[g] super terram.—26. V.
[h] possessionis.—4L. 13. 57.

inventio operum illorum. [a] Et tamen [a] exterminati sunt, et ad inferos descenderunt, et alii [b] in locum illorum surrexerunt.[b] Juvenes viderunt lumen, et habitaverunt super terram. Viam autem disciplinæ [c] nescierunt [c] neque intellexerunt semitas ejus; neque susceperunt eam filii eorum. A facie eorum longe facta est. Non est audita in terra Chanaan, neque visa est in Theman. Filii quoque Agar qui exquisierunt prudentiam quæ de terra est, negotiatores terræ et Theman et fabulatores et exquisitores prudentiæ et intelligentiæ. Viam autem sapientiæ nescierunt, neque meminerunt semitarum ejus. O Israel, quam magna est domus Dei, et ingens locus possessionis ejus. Magnus et non habet consummationem; excelsus et immensus. Ibi fuerunt gigantes nominati, illi qui ab initio fuerunt, statura magna, scientes bellum. Non hos elegit Dominus, neque viam disciplinæ invenerunt; propterea perierunt. Et quoniam non habuerunt sapientiam, interierunt propter suam insipientiam. Quis ascendit in cœlum, et accepit eam, et eduxit eam de nubibus? Quis transfretavit mare et invenit eam, et attulit illam super aurum electum? Non est qui [d] sciat viam [d] ejus, neque qui [e] excogitet [e] semitas ejus. Sed qui scit universa novit illam, et adinvenit illam prudentia sua. Qui [f] perfecit [f] terram in sempiterno tempore, et adimplevit eam pecudibus et quadrupedibus. Qui emittit lucem et vadit; et vocavit eam, et obedit illi in tremore. Stellæ autem dederunt lumen in custodiis suis, et lætatæ sunt. Vocatæ sunt, et dixerunt; [g] Ecce [g] adsumus. Et luxerunt ei cum jocunditate qui fecit illas. Hic est Deus noster, et non æstimabitur alius [h] ad illum.[h] Hic adinvenit omnem viam disciplinæ, et dedit illam Jacob puero suo, et Israel dilecto suo. Post hæc [i] super terram [i] visus est, et cum hominibus conversatus est.

Oratio.

Deus, qui nobis per prophetarum ora præcepisti temporalia relinquere atque ad æterna festinare; da famulis tuis, ut quæ a te jussa cognovimus, implere cœlesti inspiratione valeamus. Per Dominum.

Tractus.[j]

Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te, Deus.

V. Sitivit anima mea ad Deum vivum: quando veniam et apparebo ante faciem Dei mei.

V. Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi per singulos dies, Ubi est Deus tuus.

Deinde hæ duæ Orationes dicuntur sub uno Per Dominum *et sub uno* Oremus.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui solemnitatem doni Sancti Spiritus colimus, cœlestibus desideriis accensi, fontem vitæ sitiamus Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Alia Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui Paschale sacramentum quinquaginta dierum voluisti mysterio contineri; præsta, quæsumus, ut gentium facta dispersio divisione linguarum, ad unam confessionem tui nominis cœlesti munere congregetur. Per Dominum.

Deinde sequantur Letaniæ et Benedictio fontium, sicut in Vigilia Paschæ, eodem videlicet modo et ordine in eundo et redeundo et in statione. In redeundo dicitur Rex sanctorum, *et postea incipiatur missa.* Kyrie eleyson. *et interim dicat sacerdos* Confiteor *&c. more solito. Sequatur* Gloria in ex-

[a] non habent 92. 98. 26. V.
[b] loco eorum exsurrexerunt.—26. V.
[c] ignoraverunt.—26. V.
[d] possit scire vias.—26. V.
[e] exquirat.—26. V.
[f] præparavit.—26. V.
[g] non habent 92. 97. 98. 15. V.
[h] adversus eum.—15. 26. V.
[i] in terris.—15. 26. V.
[j] Ps. xli. (xlii. 1–3.)

celsis. *Tunc omnes genuflectent exuentes capas nigras, et pulsentur omnes campanæ. Deinde dicitur* Dominus vobiscum.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut claritatis tuæ super nos splendor effulgeat, et lux tuæ lucis corda eorum qui per gratiam tuam renati sunt Sancti Spiritus illustratione confirmet. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[a]

In diebus illis, Factum est cum Apollo esset Corinthi, et Paulus, peragratis superioribus partibus, veniret Ephesum, et inveniret quosdam discipulos, dixitque ad eos; Si Spiritum Sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum; Sed neque si Spiritus Sanctus est, audivimus. Ille vero ait; In quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt; In Johannis baptismate. Dixit autem Paulus; Johannes baptizavit baptismo pœnitentiæ populum [b] docens [b] in eum qui venturus esset post ipsum ut crederent, hoc est in Jesum. His auditis, baptizati sunt in nomine Domini Jesu. Et cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus super eos, et loquebantur linguis et prophetabant. Erant autem omnes viri fere duodecim. Introgressus autem [c] Paulus [c] synagogam, cum fiducia loquebatur per tres menses, disputans et suadens de regno Dei.

[d] *Lecta Epistola, duo clerici de secunda forma in capis sericis, in pulpito cantent hoc* Alleluya *chorus idem prosequatur. Clerici* ℣.

Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.[e]

Chorus finiat cum neuma. Item clerici reincipiant Alleluya *sine neuma. Deinde sequatur Tractus, qui a duobus de secunda forma in capis nigris ad gradum chori totus et integer cantetur, choro interim sedente.*

Tractus.[f]

Laudate Dominum, omnes gentes: et collaudate eum, omnes populi.

℣. Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: et veritas Domini manet in æternum.

Iterum vero procedat diaconus cum subdiacono per medium chori, more solito, sine cruce, ad legendum Evangelium quem præcedant duo ceroferarii cereis extinctis; et legatur in pulpito more dominicali Evangelium sequens.[d]

Secundum Johannem.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Si diligitis me, mandata mea servate. Et ego rogabo Patrem, et alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, Spiritum veritatis, quem [h] mundus non potest accipere, quia non videt eum nec scit eum: vos autem cognoscetis eum: quia apud vos manebit, et in vobis erit. Non vos relinquam orphanos: veniam ad vos. Adhuc modicum: et mundus me jam non videt. Vos autem videtis me: quia ego vivo, et vos vivetis. In illo die vos cognoscetis, quia ego sum in Patre meo, et vos in me, et ego in vobis. Qui habet mandata mea et servat ea, ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur a Patre meo, et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum.[i]

Non dicitur Credo.

Offertorium.[j]

Emitte Spiritum tuum et creabuntur: et renovabis faciem terræ: sit gloria Domini in sæcula, alleluya.

Secreta.

Hostias populi tui, quæsumus, Domine, miseratus intende; et ut tibi reddantur acceptæ, conscientias nostras Sancti Spiritus salutaris emundet adventus. Per Dominum. Ejusdem.

[a] cap. xix. A. (v. 1–8.)
[b] dicens.—92. 98. V.
[c] non habent 92. 97. 98. V.
[d] Et legatur in Pulpito, similiter et Evangelium, sicut in vigilia Paschæ; *Alleluya.* versu *Confitemini;* Tractus *Laudate Dominum.*—92. 94. 97. 98. 57.
[e] Ps. cxvii. (cxviii. 1.)
[f] Ps. cxvi. (cxvii.)
[g] cap. xiv. B. (v. 15–21.)
[h] hic.—92. 98. 4L. 57.
[i] Et legatur (in Pulpito 57.) more dominicali.—92. 94. 97. 98. 57.
[j] Ps. ciii. (civ. 30.)

Præfatio quotidiana.

Hac die Sanctus *et* Agnus *solemniter dicuntur.*

Communio.[a]

Ultimo festivitatis die dicebat Jesus, Qui in me credit: flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ; hoc autem dixit de Spiritu quem accepturi erant credentes in eum, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut Spiritus Sanctus adveniens majestatem nobis Filii tui manifestando clarificet. Per eundem. In unitate ejusdem.

In die *sancto Pentecostes.*

Ad Missam. Officium.[b]

Spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluya: et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[c]

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus: et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

Oratio.

Deus, qui hodierna die corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti; da nobis in eodem Spiritu recta sapere et de ejus semper consolatione gaudere. Per. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[d]

In diebus illis, Dum complerentur dies Pentecostes, erant omnes discipuli pariter in eodem loco: et factus est repente de cœlo sonus, tanquam advenientis spiritus vehementis, et replevit totam domum ubi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispartitæ linguæ tanquam ignis, seditque supra singulos eorum. Et repleti sunt omnes Spiritu Sancto, et cœperunt loqui variis linguis, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis. Erant autem in Hierusalem habitantes Judæi viri religiosi, ex omni natione quæ sub cœlo est. Facta autem hac voce, convenit multitudo, et mente confusa est, quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes. Stupebant autem omnes et mirabantur adinvicem, dicentes; Nonne ecce omnes isti qui loquuntur Galilæi sunt? Et quomodo nos audivimus unusquisque linguam nostram in qua nati sumus? Parthi et Medi et Elamitæ et qui habitant Mesopotamiam, Judæam et Capadociam, Pontum et Asiam, Phrygiam et Pamphyliam Ægyptum et partes Libyæ quæ est circa Cyrenen et advenæ Romani, Judæi quoque et Proselyti, Cretes et Arabes: audivimus eos loquentes nostris linguis magnalia Dei.

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum tuum et creabuntur: et renovabis faciem terræ.[e]

Alleluya. *V.* Spiritus Sanctus procedens a throno, apostolorum pectora invisibili hodie perlustravit potentia.

Sequentia.

a. Sancti Spiri-*b.*-tus
adsit *c.* nobis gratia,
d. Quæ corda nostra sibi
b. faciat *c.* habitacula,
d. Expulsis inde cunctis
b. vitiis *c.* spiritalibus.
e. Spiritus alme,
illus-*c.*-trator omnium,
e. Horridas nostræ
mentis *c.* purga tenebras.
f. Amator sancte sensatorum
semper *c.* cogitatuum,
f. Infunde unctionem tuam
clemens *c.* nostris sensibus.
g. Tu purificator omnium
b. flagiti-*c.*-orum spiritus,
g. Purifica nostri oculum
b. interi-*c.*-oris hominis
h. Ut videri supremus
genitor *c.* possit a nobis.
h. Mundi [f] cordis [f] quem soli

[a] Johan. cap. vii. (v. 37, 38, 39.)
[b] Sap. cap. 1. (v. 7.)
[c] Ps. lxvii. (lxviii. 1.)
[d] cap. ii. A. (v. 1-11.)
[e] Ps. ciii. (civ. 30.)
[f] corde.—92. 98. 57.

cernere *c.* possunt oculi.
i. Prophetas tu inspirasti, ut præconia Christi
b. præcinu-*c.*-issent inclyta.
i. Apostolos [a] confortasti, uti trophæum Christi
b. per totum *c.* mundum veherent.
k. Quando machinam per verbum suum
fecit Deus cœli, *c.* terræ, marium.
k. Tu, super aquas foturus eas
numen tuum expan-*c.*-disti, Spiritus.
l. Tu, animabus vivificandis,
cc. aquas fœcundas;
l. Tu, aspirando, das spiritales
cc. esse homines;
m. Tu, divisum per linguas mundum,
et ritus, adun-*cc.*-asti, Domine.
m. Idolatras ad cultum Dei
revocas, magis-*cc.*-trorum optime.
n. Ergo nos supplicantes tibi
exaudi propitius, *c.* Sancte Spiritus,
n. Sine quo preces omnes cassæ
[b] creduntur,[b] et indignæ *c.* Dei auribus.
o. Tu, qui omnium sæculorum sanctos
o. Tui nominis docuisti
instinc-*b.*-tu [c] amplec-*c.*-tendo [c] Spiritus,
o. Ipse hodie apostolos Christi
o. Donans, munere insolito,
et cunc-*b.*-tis inau-*c.*-dito sæculis,
p. Hunc diem gloriosum fecisti.

Evangelium: Secundum Johannem.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Si quis diligit me, sermonem meum servabit; et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus: qui non diligit me, sermones meos non servat. Et sermonem quem audistis, non est meus: sed ejus qui misit me Patris. Hæc locutus sum vobis, apud vos manens. Paraclitus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quæcunque dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis: Vado et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique quia vado ad Patrem: quia Pater major me est. Et nunc dixi vobis prius quam fiat: ut cum factum fuerit, credatis. Jam non multa loquar vobiscum: venit enim princeps mundi hujus, et in me non habet quidquam. Sed ut cognoscat mundus quia [e] diligo Patrem, et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.

Credo.

Offertorium.[f]

Confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis, a templo tuo quod est in Hierusalem: tibi offerent reges munera, alleluya.

Secreta.

Munera,[g] Domine, quæsumus, oblata sanctifica, et corda nostra Sancti Spiritus illustratione emunda. Per. In unitate ejusdem.

Præfatio. Qui ascendens.

Hæc Præfatio dicitur quotidie per hanc hebdomadam et in omnibus missis de Sancto Spiritu per totum annum. Ita quod extra hanc hebdomadam non dicuntur hæc duo verba hodierna die *in Præfatione.* Communicantes *et* Hanc igitur *usque ad festum Sanctæ Trinitatis tantum dicuntur.*

Communio.[h]

Factus est repente de cœlo sonus advenientis spiritus vehementis ubi erant sedentes, alleluya: et repleti sunt omnes Spiritu Sancto, loquentes magnalia Dei, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Sancti Spiritus, Domine, corda nostra mundet infusio: et sui roris intima aspersione fœcundet. Per Dominum. In unitate ejusdem.

[a] tu.—92. 94. 98.
[b] redduntur.—92. 94. 4L. 57.
[c] amplectende.—92. 97. 98. 4L. 57.
[d] cap. xiv. C. (v. 23–31.)
[e] ego.—98. 13. 57.
[f] Ps. lxvii. (lxviii. 28, 29.)
[g] nostra.—97. 26.
[h] Act. cap. ii. (v. 2, 4.)

Feria *secunda post Pentecosten.*

Ad Missam. Officium.[a]

Cibavit eos ex adipe frumenti, alleluya: et de petra melle saturavit eos, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Exsultate Deo adjutori nostro: jubilate Deo Jacob.

Oratio.

Deus, qui apostolis tuis Sanctum dedisti Spiritum: concede plebi tuæ piæ petitionis effectum, ut quibus dedisti fidem, largiaris et pacem. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[c]

In diebus illis, Aperiens Petrus os suum, dixit; Viri fratres et patres, nobis præcepit Dominus populo prædicare et testificari, quia ipse est qui constitutus est a Deo judex vivorum et mortuorum. Huic omnes Prophetæ testimonium perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes qui credunt in eum. Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus Sanctus super omnes qui audiebant verbum. Et obstupuerunt ex circumcisione fideles qui venerant cum Petro: quia et in nationes gratia Spiritus Sancti effusa est. Audiebant enim illos loquentes linguis, et magnificantes Deum. Tunc respondit Petrus; Numquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur hi, qui Spiritum Sanctum acceperunt sicut et nos? Et jussit eos baptizari in nomine Domini nostri Jesu Christi.

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum tuum et creabuntur: et renovabis faciem terræ.

Alleluya. *V.* Paraclitus Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo: ille vos docebit omnem veritatem.[d]

Sequentia.

a. Resonet sacrata
b. jam turma di-*c.*-va symphonia
a. Repleta gaudia
b. promissa e *c.* cœlo reddita,
d. In unum congregata
apostolorum phalanx
b. præclara ex-*c.*-spectans munera.
d. Repente vox divina
Paraclytum nunciat
b. decorans sanct-*c.*-orum viscera.
e. Fantur omni lingua
nonnulla mysteria
Dei-*c.*-que magnalia.
e. Cantica divina
non cessat reboare
ejus quo-*c.*-que caterva.
f. O Deus omnis arvi
f. te laudat sol et luna
g. concrepat usia
cuncta cœlica
et profunda flumina.
f. Te psallat tellus alma
f. sidera cuncta clara
g. jubilat, adorat,
amat redempta
omnis quoque anima.
h. Stupens Judæa, hæc, inquit, exsecranda, concio [e]vino ista[e] est repleta mustique crapula baccho plenos deputat repletos gratia.
h. Sumens hæc Petrus divina mysteria superat obdurata corda illa, et fore affirmat vaticinia Johelis de hoc prædicta.
i. Ovans anima nunc nostra
boat carmina devota
quo suscipiat
cœlestia ha-*k.*-bitacula.
i. Pangat omnis chorda nostra
sancta præconia tua
ut semper pia
percipiat ca-*k.*-rismata.
l. Omnem hanc meram
suscipe melodiam
ut *m.* queamus scandere
lu-*m.*-ciflua et tua cel-*n.*-sa
et decora u-*kk.*-ranica.
l. Dudum sacrata
imbuisti pectora
nunc *m.* nos reple lumine,

[a] Ps. lxxx. (lxxxi. 16.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. x. F. (v. 42–48.)
[d] Ps. ciii. (civ. 30.) Johan. cap. xiv. (v. 26.)
[e] vino isto.—13. 15. Grad. ista vino.—97. 26.

po-*m.*-lorumve gaudia ce-*n.*-das
perpetua at-*kk.*-que regna.

o. Te decet laus per tempora
et gloria sidera,
O sanctum Pneuma.

p. Tu animas et corpora
nostra, Christe, possideas
in sempiterna doxa.

Evangelium : Sequentia sancti Evangelii : Secundum Johannem. [a]

In illo tempore, Dixit Jesus cuidam principi Pharisæorum ; Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret : ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam. Non enim misit Deus Filium suum in mundum ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum. Qui credit in eum, non judicatur : qui autem non credit, jam judicatus est : quia non credit in nomine unigeniti Filii Dei. Hoc est autem judicium ; quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem : erant enim eorum mala opera. Omnis enim qui male agit, odit lucem, et non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus : qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur ejus opera, quia in Deo sunt facta.

Credo.

Offertorium.[b]

Intonuit de cœlo Dominus, et altissimus dedit vocem suam, et apparuerunt fontes aquarum, alleluya.

Secreta.

Præsta, quæsumus, Domine, ut secundum promissionem Filii tui Domini nostri Jesu Christi, Spiritus Sanctus et hujus nobis sacrificii copiosius revelet arcanum, et omnem reseret propitius veritatem. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Præfatio. Qui ascendens *et* Communicantes *et* Hanc igitur.

Communio.[c]

Spiritus Sanctus docebit vos, alleluya : quæcunque dixero vobis, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Plenum in nobis, Domine, quæsumus, remedium nostræ redemptionis operare ; ut habitatione Sancti Spiritus digni effici valeamus. Per Dominum nostrum Jesum Christum. In unitate ejusdem.

Feria *tertia post Pentecosten.*

Ad Missam. Officium.

Accipite jocunditatem gloriæ vestræ, alleluya: gratias agentes Deo, alleluya: qui vos ad cœlestia regna vocavit, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[d]

Attendite, popule meus, legem meam : inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Oratio.

Adsit nobis, Domine, quæsumus, virtus Spiritus Sancti ; quæ et corda nostra clementer expurget, et ab omnibus tueatur adversis. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Epistola : Lectio Actuum Apostolorum.[e]

In diebus illis, Cum audissent Apostoli qui erant Hierosolymis, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum et Johannem : qui cum venissent, oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum Sanctum : nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum Sanctum.

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum tuum et creabuntur : et renovabis faciem terræ.[f]

Alleluya. *V.* Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium : et tui amoris in eis ignem accende.

Sequentia.

a. Eya mu-*b.*-sa dic quæso præclara chorea,

c. Blandifi-*b.*-caque libens perstrepe organa.

[a] cap. iii. B. (v. 16–21.)
[b] Ps. xvii. (xviii. 14, 16.)
[c] Johan. cap. xiv. (v. 26.)

[d] Ps. lxxvii. (lxxviii. 1.)
[e] cap. viii. C. (v. 14–17.)
[f] Ps. ciii. (civ. 30.)

d. Ast modulans *e.* tibia resultet *f.* plectro lau-*g.*-dum læta carmina,
e. Nostraque caterva *f.* hujus di-*g.*-ei euprepia
h. Paracliti charisma hac die a-*g.*-lumnos * Christi * plene intrat,
h. Facto repente sono, linguis Christi *g.* fantur magnalia.
i. Vesano plena ructu perfidia musto alum-*g.*-nos madere putat *k.* Spiritus gratia ardentes *g.* quos reddit fervida.
i. Anastasi peracta quinquagena mysticus *g.* penetrat Spiritus *k.* pectorum intima, oppido *g.* reddens flammantia.
l. Mox egressi omnes una, tetra peragrant arva, infunden-*g.*-tes verbi semina,
l. Mystica patrantes signa, superno rore nova bibula, *g.* madidant intima.
m. Ecce, Christe, nunc caterva tua
m. In hac aula decantat cantica,
n. Ut cœlesti *g.* permixta agmini *o.* indiscrete † dicat † nova *g.* tibi promens cantica.
m. Sit perennis Domino gloria,
m. Decus, honor, potestas, per sæcula,
n. Qui tribuit *g.* Spiritus gratiam *o.* omnibus per arva qui se-*g.*-quuntur ejus *p.* monita
p. Poscimus omnes una supplices *q.* magnalia,
p. Ut Sanctus nostra Spiritus emundans *r.* intima,
s. Illustret clare Sophia. Alleluya.

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Amen, amen, dico vobis: qui non intrat per ostium in ovile ovium sed ascendit aliunde, ille fur est et latro. Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. Huic ostiarius aperit, et oves vocem ejus audiunt; et proprias oves vocat nominatim, et educit eas. Et cum proprias oves emiserit, ante eas vadit: et oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum. Hoc proverbium dixit eis Jesus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum Jesus; Amen, amen, dico vobis, quia ego sum ostium ovium. Omnes quotquot venerunt, fures sunt et latrones, sed non audierunt eos oves. Ego sum ostium. Per me si quis introierit, salvabitur: et ingredietur et egredietur et pascua inveniet. Fur non venit nisi ut furetur et mactet et perdat. Ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant.

Credo.

Offertorium.[b]

Portas cœli aperuit Dominus, et pluit illis manna ut ederent : panem cœli dedit [c] eis [c]; panem angelorum manducavit homo, alleluya.

Secreta.

Descendat, quæsumus, Domine, Spiritus Sanctus super hoc altare; qui et dona populi tui sanctificet, et sumentium corda placatus emundet. Per. Ejusdem.

Communio.[d]

Spiritus qui a Patre procedit, alleluya: ille me clarificabit, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Mentes nostras, quæsumus, Domine, Spiritus Sanctus divinis reparet sacramentis, quia ipse est remissio omnium peccatorum. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Feria *quarta Quatuor temporum.*

Non dicitur alia magna missa quam de jejunio, nec in sexta feria nec in sabbato, secundum usum Sarum.

Ad Missam. Officium.[e]

Deus, dum egredereris coram populo tuo, alleluya: iter faciens eis, alleluya: habitans in illis, alleluya, alleluya.

[a] cap. x. A. (v. 1–10.)
[b] Ps. lxxvii. (lxxviii. 23–25.)
[c] illis.—92. 94. 97. 98.
[d] Johan. cap. xv. (v. 26, xvi. 14.)
[e] Ps. lxvii. (lxviii. 7.)

* non habet Grad.

† non habet Grad. per incuriam.

Psalmus.[a]

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus: et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

Kyrie eleyson *cum suis versibus dicitur.*

Statim sequatur Gloria in excelsis. *Non dicitur* Dominus vobiscum *sed tantum* Oremus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, [b] omnipotens Deus,[b] ut a nostris mentibus carnales amoveat Spiritus Sanctus affectus, et spiritualia nobis dona potenter infundat. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio libri Sapientiæ.[c]

Diligite justitiam, qui judicatis terram. Sentite de Domino in bonitate, et in simplicitate cordis quærite illum. Quoniam invenitur ab his qui non tentant illum; apparet autem eis qui fidem habent in illum. Perversæ enim cogitationes separant a Deo; probata autem virtus corripit insipientes. Quoniam in malivolam animam non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Sanctus enim Spiritus disciplinæ effugiet fictum, et auferet se a cogitationibus quæ sunt sine intellectu, et corripietur a superveniente iniquitate. Benignus est enim Spiritus sapientiæ, et non liberabit maledictum a labiis suis. Quoniam renum illius testis est Deus, et cordis ejus scrutator est verus, et linguæ ejus auditor. Quoniam Spiritus Domini replevit orbem terrarum, et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis.

Et legatur ab acolyto superpellicio induto in pulpito. Deinde tres clerici [d] *de secunda forma in capis sericis* [d] *ibidem dicant,*

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum tuum et creabuntur: et renovabis faciem terræ.[e]

Non repetatur Alleluya.

Sequatur Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Mentes nostras, quæsumus, Domine, [f] Spiritus Sanctus [f] Paraclitus qui a te procedit illuminet, et inducat in omnem sicut tuus promisit Filius veritatem. Qui tecum. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[g]

In diebus illis, Stans Petrus cum undecim elevavit vocem suam, et locutus est eis; Viri Judæi et qui habitatis Hierusalem universi, hoc vobis notum sit, et auribus percipite verba mea. Non enim, sicut vos æstimatis, hi ebrii sunt, cum sit hora diei tertia: sed hoc est quod dictum est per prophetam Johel: Et erit in novissimis diebus (dicit Dominus) effundam de Spiritu meo super omnem carnem: et prophetabunt filii vestri et filiæ vestræ, et juvenes vestri visiones videbunt, et seniores vestri somnia somniabunt. Et quidem super servos meos et super ancillas meas in diebus illis effundam de Spiritu meo, et prophetabunt: et dabo prodigia in cœlo sursum, et signa in terra deorsum, sanguinem et ignem et vaporem fumi: sol convertetur in tenebras et luna in sanguinem, antequam veniat dies Domini magnus et manifestus. Et [h] erit,[h] omnis quicumque invocaverit nomen Domini, salvus erit.

Alleluya. *V.* Loquebantur variis linguis apostoli magnalia Dei.[i]

Repetatur Alleluya *sine neuma.*

Sequentia.

Lux jocunda, lux insignis,
qua de throno missus ignis
in Christi discipulos;
Corda replet, linguas ditat,
ad concordes nos invitat
lingua cordis modulos.

[a] Ps. lxvii. (lxviii. 1.)
[b] Domine.—92. 97. 98.
[c] cap. i. A. (v. 1–7.)
[d] non habent 4L. 15.
[e] Ps. ciii. (civ. 30.)
[f] non habet 94.
[g] cap. ii. B. (v. 14–21.)
[h] non habent 92. 97. 98.
[i] Act. cap. ii. (v. 11.)

Christus misit quod promisit,
pignus sponsæ quam revisit
die quinquagesima.
Post dulcorem melleum
petra fudit oleum,
petra jam firmissima.
In tabellis saxeis
non in linguis igneis,
lex de monte populo.
Paucis cordis novitas
et linguarum unitas
datur in cœnaculo.
O quam felix, quam festiva,
dies in qua primitiva
fundatur Ecclesia!
Vivæ sunt primitiæ
nascentis Ecclesiæ
tria primum millia.
Panes legis primitivi
sub una sunt adoptivi
fide duo populi.
Se duobus interjecit,
sicque duos unum fecit
lapis caput anguli.
Utres novi non vetusti
sunt capaces novi musti;
vasa parat vidua;
Liquorem dat Helisæus,
nobis sacrum rorem Deus,
si corda sint congrua.
Non hoc musto vel liquore,
non hoc digni sumus rore,
si discordes moribus.
In obscuris et divisis
non potest hæc paraclisis
habitare cordibus.
Consolator alme, veni,
linguas reple, corda leni,
nihil fellis aut veneni
sub tua præsentia.
Nil jocundum, nil amœnum,
nil salubre, nil serenum,
nihil dulce, nihil plenum,
sine tua gratia.
Tu lumen es et unguentum,
tu cœleste condimentum,
aquæ [a] ditans [a] elementum
virtute mysterii.

[a] dicans.—92. 98.
[b] cap. vi. E. (v. 44–51.)

* puritatis.—*Grad.*

Nova facti creatura,
te laudamus mente pura;
gratiæ nunc, sed natura
prius iræ filii.
Tu qui dator es et donum,
nostri cordis omne bonum,
cor ad laudem redde pronum,
nostræ linguæ formans sonum
in tua præconia.
Tu purga nos a peccatis,
auctor ipse * pietatis,*
et in Christo renovatis
da perfectæ novitatis
plena nobis gaudia.

Evangelium: Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis [c] et turbis Judæorum; [c] Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum: et ego resuscitabo eum in novissimo die. Est scriptum in Prophetis: Et erunt omnes docibiles Dei. Omnis qui audivit a Patre et didicit, venit ad me. Non quia Patrem vidit quisquam, nisi is qui est a Deo, hic videt Patrem. Amen, amen, dico vobis: Qui credit in me, habet vitam æternam. Ego sum panis vitæ. Patres vestri manducaverunt manna in deserto, et mortui sunt. Hic est panis de cœlo descendens: ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur. Ego sum panis vivus qui de cœlo descendi. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: et panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita.

Credo.

Offertorium.[d]

Meditabor in mandatis tuis quæ dilexi valde: et levabo manus meas ad mandata tua quæ dilexi, alleluya.

Secreta.

Oblata tibi, Domine, quæsumus, munera Spiritus Sanctus sanctificet, et eorum nos participatio ab omnium peccatorum contagione custodiat. Per eundem. In unitate ejusdem.

[c] non habent 92. 97. 98.
[d] Ps. cxviii. (cxix. 47, 48.)

Communio.[a]

Pacem meam do vobis, alleluya : pacem relinquo vobis, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Per hujus, Domine, virtutem mysterii tuæ nos claritatis perpetuus splendor illustret, et [b]cum consubstantiali [b] [c]tibi Filio gratia Spiritus Sancti illuminet.[c] [d]Per. In unitate.[d]

Feria *quinta post Pentecosten.*

Officium ut supra in die Pentecostes, col. 425. sine Versibus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut Spiritus Sanctus adveniens templum nos gloriæ suæ dignanter inhabitando perficiat. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[e]

In diebus illis, Philippus descendens in civitatem Samariæ, prædicabat illis Christum. Intendebant autem turbæ his quæ a Philippo dicebantur, unanimiter audientes, et videntes signa quæ faciebat. Multi enim eorum qui habebant spiritus immundos, clamantes voce magna, exibant. Multi autem paralytici et claudi curati sunt. Factum est ergo gaudium magnum in illa civitate.

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum tuum et creabuntur : et renovabis faciem terræ.

Alleluya. *V.* Factus est repente de cœlo sonus advenientis spiritus vehementis.[f]

Sequentia.

a. Alma chorus Domini, nunc pangat nomina summi

b. Messias, Sother, Emmanuel, Sabaoth, Adonay.

b. Est unigenitus, via, vita, manus, homousyon,

c. Principium, primogenitus, sapientia, virtus,

c. Alpha, caput, finisque, simul vocitatur et est oo;

d. Fons et origo boni, Paraclitus ac mediator;

d. Agnus, ovis, vitulus, serpens, aries, leo, vermis;

e. Os, verbum, splendor, sol, gloria, lux, et imago,

e. Panis, flos, vitis, mons, janua, petra, lapisque.

f. Angelus et sponsus, pastorque, propheta, sacerdos;

f. Athanatos, Kyrios,[g] Theon, panton, craton et [g] ysus.

g. Salvificet nos

g. Sit cui sæcla

h. Per omnia doxa.

Secundum Lucam.[h]

In illo tempore, Convocatis Jesus duodecim [i]discipulis[i] dedit illis virtutem et potestatem super omnia dæmonia, et ut languores curarent. Et misit [j]eos[j] prædicare regnum Dei, et sanare infirmos. Et ait ad illos; Nihil tuleritis in via, neque virgam neque peram neque panem neque pecuniam, neque duas tunicas habeatis. Et in quamcunque domum intraveritis, ibi manete et inde ne exeatis. Et quicumque non receperint vos; exeuntes de civitate illa, etiam pulverem pedum vestrorum excutite in testimonium supra illos. Egressi autem circuibant per castella evangelizantes, et curantes ubique.

Credo.

Offertorium.[k]

Confirma hoc Deus : quod operatus es in nobis a templo tuo quod est in Hierusalem : tibi offerent reges munera, alleluya.

Secreta.

Virtute Sancti Spiritus, Domine, munera nostra continge : ut quod solemnitate præsenti tuo nomini [l]dedicavit,[l] et intelligibile nobis faciat et

[a] Johan. cap. xiv. (v. 27.)
[b] consubstantialis.—97. 13. 26. tibi.—13. 26. et.—26.
[c] Filio Spiritus Sanctus illuminet.—92. 94. 97. 98.
[d] Qui tecum.—97. 15. 26. In unitate.—97.
[e] cap. viii. A. (v. 5–8.)
[f] Ps. ciii. (civ. 13.) Act. ii. (v. 2.)
[g] Theos et panton craton.—26.
[h] cap. ix. A. (v. 1–6.)
[i] apostolis.—15. 26. V.
[j] illos.—97. 4L. 26. V.
[k] Ps. lxvii. (lxviii. 28, 29.)
[l] dicavit.—15. dedicamus.—26.

æternum. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Communio.[a]

Factus est repente de cœlo sonus : advenientis spiritus vehementis : ubi erant sedentes, alleluya : et repleti sunt omnes Spiritu Sancto loquentes magnalia Dei, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Sacrificiis cœlestibus, quæsumus, Domine, operante Spiritu Sancto vitia nostra purgentur ; ut muneribus tuis semper possimus aptari. [b] Per eundem. In unitate ejusdem.[b]

Feria *sexta Quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.[c]

Repleatur os meum laude tua, alleluya : ut possim cantare, alleluya : gaudebunt labia mea dum cantavero tibi, alleluya, alleluya.

Psalmus.[d]

In te, Domine, speravi, non confundar in æternum : in justitia tua libera me et eripe me.

Oratio.

Da, quæsumus, Ecclesiæ tuæ, misericors Deus, ut Spiritu Sancto congregata, hostili nullatenus incursione turbetur. Per Dominum. In unitate.

Lectio Actuum Apostolorum.[e]

In diebus illis, Aperiens Petrus os suum, dixit; Viri Israelitæ, audite verba hæc: Jesum Nazarenum, virum approbatum a Deo in vobis, virtutibus et prodigiis et signis quæ fecit per illum Deus in medio vestri, sicut vos scitis: hunc definito consilio et præscientia Dei traditum, per manus iniquorum [f] affligentes [f] interemistis: quem Deus suscitavit, solutis doloribus inferni, juxta quod impossibile erat teneri illum ab eo. David enim dicit in eum: Providebam Dominum [g] coram me [g] semper: quoniam a dextris est mihi ne commovear. Propter hoc [h] dilatatum [h] est cor meum, et exsultavit lingua mea, insuper et caro mea requiescet in spe: quoniam non derelinques animam meam in inferno, nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Notas mihi fecisti vias vitæ: replebis me jocunditate cum facie tua.

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terræ.

Alleluya. *V.* Spiritus Domini replevit orbem terrarum : et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis.[i]

Sequentia.

a. Laudes Deo j [k] devotas,[k]
b. Dulci voce et sonora,
b. Plebs resultet catholica
c. Spiritus Sancti gratia
d. Apostolis die hodierna
d. In igneis linguis est infusa.
c. Paracliti præsentia
e. Emundet nos a peccati macula
e. Pura sibi aptans habitacula
c. Charismatum ac munera
f. Pectoribus nostris pius infundat;
f. Vita nostra ei ut complaceat.
c. Per sæculorum sæcula
c. Conclamemus Alleluya.
g. Sit Deo laus, potestas, * honor,* virtus et gloria.

Evangelium : Secundum Lucam.[l]

In illo tempore, Factum est in una dierum, et Jesus sedebat docens. Et erant Pharisæi sedentes et legis doctores qui venerant ex omni castello Galilææ et Judææ et Hierusalem: et virtus Domini erat ad sanandum eos. Et ecce viri portantes in lecto hominem qui erat paralyticus : et quærebant eum inferre, et ponere ante eum. Et non invenientes qua parte illum inferrent præ turba, ascenderunt supra

[a] Act. cap. ii. (v. 2, 4, 11.)
[b] Per Dominum.—15. 55P. In unitate ejusdem.—15.
[c] Ps. lxx. (lxxi. 8, 23.)
[d] ib. (v. 1.)
[e] cap. ii. D. (v. 22-28.)
[f] affigentes.—97. 13. 15.

* non habet Grad.

[g] in conspectu meo.—26. V.
[h] lætatum.—15. 26. V.
[i] Ps. ciii. (civ. 30.) Sap. cap. 1. (v. 7.)
[j] jam.—34. 55P.—non habent 26. &c.
[k] devota.—97. 98. 13. 26.
[l] cap. v. D. (v. 17-26.)

tectum, et per tegulas submiserunt illum cum lecto in [a] medio [a] ante Jesum. Quorum fidem ut vidit, dixit; Homo, remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt cogitare Scribæ et Pharisæi, dicentes: Quis est hic qui loquitur blasphemias? quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus? Ut cognovit autem Jesus cogitationes eorum, respondens, dixit ad illos; Quid cogitatis mala in cordibus vestris? Quid est facilius, dicere: Dimittuntur tibi peccata: an dicere: Surge et ambula? Ut autem sciatis quia Filius Hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, (ait paralytico) Tibi dico, surge, tolle lectum tuum, et vade in domum tuam. Et confestim surgens coram illis, tulit lectum in quo jacebat et abiit in domum suam, magnificans Deum. Et stupor apprehendit omnes, et magnificabant Deum. Et repleti sunt timore, dicentes; Quia vidimus mirabilia hodie.

Credo.

Offertorium.[b]

Lauda anima mea Dominum: laudabo Dominum in vita mea: psallam Deo meo quamdiu ero, alleluya.

Secreta.

Sacrificia, Domine, tuis oblata conspectibus, ille ignis divinus absumat qui discipulorum Christi tui per Spiritum Sanctum corda succendit. Per eundem. In unitate ejusdem.

Communio.[c]

Spiritus ubi vult spirat: et vocem ejus audis, alleluya: sed nescis unde veniat aut quo vadat, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut hujus perceptione sacramenti ita nostræ fragilitatis vitia expurgentur, quatenus per Spiritum Sanctum repromissum in nobis donum tuæ gratiæ sentiamus. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Sabbato *Quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.[d]

Caritas Dei diffusa est in cordibus vestris, alleluya: per inhabitantem Spiritum ejus in vobis, alleluya, alleluya.

Psalmus.[e]

Domine Deus salutis meæ: in die clamavi et nocte coram te.

Kyrie eleyson *solemniter dicitur absque versibus. Sequatur* Gloria in excelsis *sicut infra Octavas cum regimine chori. Omnes Orationes sine* Dominus vobiscum *dicuntur, præter ultimam quæ est ante Epistolam, sed tantum cum* Oremus. *Et omnes Lectiones cum suis titulis legantur ad gradum chori in superpelliciis. Prima vero lectio ab acolyto, et aliæ a clericis de secunda forma legantur; tamen quinta lectio ab aliquo * de superiori gradu legatur.* † *Et singula* Alleluya *a duobus pueris in superpelliciis ibidem cantentur sine repetitione* Alleluya *post suum versum.*†

Oratio.

Mentibus nostris, quæsumus, Domine, Spiritum Sanctum benignus infunde; cujus et sapientia conditi sumus et providentia gubernamur. Per. In unitate ejusdem.

Lectio Johelis Prophetæ.[f]

Hæc dicit Dominus Deus; Effundam de Spiritu meo super omnem carnem: et prophetabunt filii vestri et filiæ vestræ: senes vestri somnia somniabunt, et juvenes vestri visiones videbunt. Sed et super servos meos et ancillas meas in diebus illis effundam de Spiritu meo. Et dabo prodigia in cœlo sursum et signa in terra deorsum,

[a] medium.—92. 98. 57. V.
[b] Ps. cxlv. (cxlvi. 1, 2.)
[c] Johan. cap. iii. (v. 8.)

[d] Rom. cap. v. (v. 5.)
[e] Ps. lxxxvii. (lxxxviii. 1.)
[f] cap. ii. G. (v. 28-32.)

* *sacerdote.*—Grad.
† Alleluya *cum suis versibus post singulas Lectiones nisi post ultimam cantentur a binis pueris ad gradum chori in superpelliciis, pro dispositione Cantoris, sine repetitione* Alleluya *post versum; verumtamen ante suos versus singula* Alleluya *repetantur.*—Grad.

sanguinem et ignem et vaporem fumi. Sol convertetur in tenebras et luna in sanguinem, antequam veniat dies Domini magnus et horribilis. Et erit: omnis quicunque invocaverit nomen Domini, salvus erit.

Alleluya. *V.* Emitte Spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terræ.[a]

Non repetitur Alleluya *post versum, sed dicitur* Oremus.

Oratio.

Illo nos igne, quæsumus, Domine, Spiritus Sanctus inflammet, quem Dominus noster Jesus Christus misit in terram et voluit vehementer accendi. Qui tecum. In unitate ejusdem.

Lectio libri Levitici.[b]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Moysen, dicens; Loquere filiis Israel, et dices ad eos: Cum ingressi fueritis terram quam ego dabo vobis, et messueritis segetem, feretis manipulos spicarum, primitias messis vestræ, ad sacerdotem: qui elevabit fasciculum coram Domino, ut acceptabilis sit pro vobis, altero die Sabbati, et sanctificabit illum. Numerabitis ergo ab ipso die in quo obtulistis manipulos primitiarum, septem hebdomadas plenas, usque ad alteram diem expletionis hebdomadæ septimæ: et sic offeretis sacrificium novum Domino, ex omnibus habitaculis vestris. Panes primitiarum duos de duabus decimis similæ, quos elevabit sacerdos coram Domino. Et vocabitis hunc diem celeberrimum atque sanctissimum: omne opus servile non facietis in eo. Legitimum sempiternum erit in cunctis habitaculis et generationibus vestris, Dicit Dominus omnipotens.

Alleluya. *V.* Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium: et tui amoris in eis ignem accende.

Oratio.

Deus, qui ob animarum medelam jejunii devotione castigari corpora præcepisti; concede nobis propitius et mente et corpore semper tibi esse devotos. Per Dominum.

Lectio libri Deuteronomii.[c]

In diebus illis, Dixit Moyses filiis Israel; Audi, Israel, quæ ego præcipio tibi hodie: Cum intraveris terram quam Dominus Deus tuus daturus est [d] tibi [d] possidendam, et obtinueris eam, atque habitaveris in ea, tolles de cunctis frugibus tuis primitias, et pones in cartallo, pergesque ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus ut ibi invocetur nomen ejus: accedesque ad sacerdotem qui fuerit in diebus illis, et dices ad eum: Profiteor hodie coram Domino Deo tuo, qui exaudivit nos et respexit humilitatem nostram et laborem [e] nostrum [e] atque angustias, et eduxit nos de Egypto in manu forti et brachio extento, in ingenti pavore, in signis atque portentis; et introduxit [f] nos [f] ad locum istum, et tradidit nobis terram lacte et melle manantem; et idcirco nunc offero primitias frugum terræ, quam Dominus Deus tuus dedit mihi. Et dimittes eas in conspectu Domini Dei tui, et adorato Domino Deo tuo, epulaberis in omnibus bonis, quæ Dominus Deus tuus dederit tibi.

Alleluya. *V.* Loquebantur variis linguis apostoli: magnalia Dei.[g]

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut salutaribus jejuniis eruditi, ab omnibus etiam vitiis abstinentes, propitiationem tuam facilius impetremus. Per.

Lectio libri Levitici.[h]

In diebus illis, Dixit Dominus ad Moysen; [i] Loquere filiis Israel et dices ad eos: [i] Si in præceptis meis ambulaveritis et mandata mea custodieritis et feceritis ea, dabo vobis pluvias temporibus suis, et terra gignet germen suum, et pomis arbores replebuntur. Apprehendet messium tritura vindemiam, et vindemia occupabit sementem: et comedetis panem

[a] Ps. ciii. (civ. 30.)
[b] cap. xxiii. B. (v. 9–11, 15–17, 21.)
[c] cap. xxvi. A. (v. 1–3, 7–11.)
[d] non habent 92. 98. 4L. 57.
[e] non habent 92. 98. 4L. 57.
[f] non habent 92. 98. V.
[g] Act. cap. ii. (v. 11.)
[h] cap. xxvi. A. (v. 3–13.)
[i] non habent 92. 98. V.

vestrum in saturitate, et absque pavore habitabitis in terra vestra. Dabo pacem in finibus vestris: dormietis, et non erit qui exterreat. Auferam malas bestias [a] a vobis: [a] et gladius non transibit terminos vestros. Persequemini inimicos vestros, et corruent coram vobis. Persequentur quinque de vestris centum alienos, et centum de vobis decem millia: cadent inimici vestri in conspectu vestro gladio. Respiciam vos et crescere faciam: multiplicabimini et firmabo pactum meum vobiscum. Comedetis vetustissima veterum, et vetera novis supervenientibus projicietis. Ponam tabernaculum meum in medio vestri, et non abjiciet vos ultra anima mea. Ambulabo inter vos et ero vester Deus, vosque eritis [b] populus [c] meus.[c] Dicit Dominus omnipotens.

Alleluya. *V.* Factus est repente de cœlo sonus advenientis spiritus vehementis.[d]

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, sic nos ab epulis carnalibus abstinere, ut a vitiis irruentibus pariter jejunemus. Per.

Lectio Danielis Prophetæ.[e]

Angelus Domini descendit cum Azaria et sociis ejus in fornacem, et excussit flammam ignis de fornace et fecit medium fornacis quasi ventum roris flantem. Flamma autem diffusa est super fornacem cubitis quadraginta novem: et incendit quos reperit juxta fornacem de Chaldæis ministros regis qui eam incendebant. Illos autem omnino non tetigit ignis, neque contristavit, nec quidquam molestiæ intulit. Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabant et glorificabant et benedicebant Deum in fornace dicentes; [f] Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum; et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in sæcula. Et benedictum nomen gloriæ tuæ quod est sanctum; et laudabile et superexaltatum in omnibus sæculis. Benedictus es in templo sancto gloriæ tuæ; et superlaudabilis et supergloriosus in sæcula. Benedictus es in throno regni tui; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula.[g] Benedictus es super sceptrum regni divinitatis tuæ; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula. Benedictus es qui intueris abyssos et sedes super cherubin; et laudabilis et superexaltatus in sæcula. Benedictus es qui ambulas super pennas ventorum et super undas maris; et superlaudabilis et superexaltatus in sæcula.[h] Benedictus es in firmamento cœli; et laudabilis et gloriosus in sæcula. Benedicite omnia opera Domini Domino: benedicite cœli Domino: benedicite Angeli Domini Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite aquæ [i] omnes [i] quæ super cœlos sunt Domino; benedicite omnes virtutes Domini Domino; benedicite sol et luna Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite stellæ cœli Domino; benedicite imber et ros Domino; benedicite omnis spiritus Dei Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite ignis et æstus Domino; benedicite noctes et dies Domino; benedicite tenebræ et lumen Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite frigus et cauma Domino; benedicite pruina et nives Domino; benedicite fulgura et nubes Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicat terra Dominum; benedicite montes et colles Domino; benedicite omnia nascentia terræ Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite maria et flumina Domino; benedicite fontes Domino; benedicite

a non habent 92. 98. V.
b mihi.—92. 98. 4L. 15. 57.
c non habent 92. 98.
d Act. cap. ii. (v. 2.)
e cap. iii. E. (Canticum iii. Puerorum v. 26, 27, 24, 25, 27–31, 33, 32, 34–44, 47–54, 56–66.)
f hic finiatur in Adventu.—4L. 15. 57.
g hic finiatur in Quadragesima.—26.
h hic finiatur in Quadragesima.—4L. 15. 57.
i non habent 92. 98. 4L. 57.

cete et omnia quæ moventur in aquis Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite [a] volucres cœli Domino; benedicite bestiæ et universa pecora Domino; benedicite filii hominum Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicat Israel Dominum; benedicite sacerdotes Domini Domino; benedicite servi Domini Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite spiritus et animæ justorum Domino; benedicite sancti et humiles corde Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula. Benedicite Anania, Azaria, Misael Domino. Hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula.

[b] *In vigilia Sanctæ Trinitatis et in mense Septembris tota Lectio legatur.*[b]

[c] *Duo clerici de secunda forma * in superpelliciis ad gradum chori dicant*[c]

Alleluya. ℣. Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum: et laudabilis in sæcula.[d]

Non repetatur Alleluya. *Sequatur* Dominus vobiscum *cum* Oremus.

Oratio.

Deus, qui tribus pueris mitigasti flammas ignium; concede, propitius, ut adveniente Spiritu Sancto nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[e]

In diebus illis, Convenit universa civitas audire verbum [f] Dei.[f] Videntes autem turbas Judæi repleti sunt zelo, et contradicebant his quæ a Paulo dicebantur blasphemantes. Tunc constanter Paulus et Barnabas dixerunt; Vobis oportebat primum loqui verbum Dei: sed quoniam repulistis illud et indignos vos judicastis æternæ vitæ, ecce convertimur ad gentes. Sic enim nobis præcepit Dominus: Posui te in [g] lucem [g] gentibus, ut sis in salutem usque ad extremum terræ. Audientes autem gentes gavisæ sunt, et glorificabant verbum Domini: et crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam. Disseminabatur autem verbum Domini per universam regionem. Judæi autem concitaverunt religiosas mulieres et honestas et primos civitatis, et excitaverunt persecutionem in Paulum et Barnabam: et ejecerunt eos de finibus suis. At illi excusso pulvere pedum in eos, venerunt Iconium. Discipuli quoque replebantur gaudio et Spiritu Sancto.

Et legatur in pulpito: qua lecta, duo clerici de superiori gradu in capis sericis ibidem dicant,

Alleluya. ℣. Laudate Dominum omnes gentes: et collaudate eum omnes populi.[h]

[i] *Repetatur* Alleluya *sine neuma.*[i]

[j] *Sequentia,*[j] Alma chorus, *ut supra feria quinta præcedente col.* 439, 40.

Evangelium: Secundum Lucam.[k]

In illo tempore, Surgens Jesus de synagoga, introivit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus: et rogaverunt illum pro ea. Et stans super illam imperavit febri: et dimisit illam. Et continuo surgens ministrabat illis. Cum sol autem occidisset, omnes qui habebant infirmos variis languoribus, ducebant illos ad eum. At ille, singulis manus imponens, curabat eos. Exibant autem dæmonia a multis, clamantia et dicentia quia tu es filius Dei: et increpans non sinebat ea loqui: quia sciebant ipsum esse Christum. Facta autem die, egressus ibat in desertum locum, et turbæ requirebant eum, et venerunt usque ad ipsum: et detinebant illum ne discederet ab eis. Quibus ille ait; Quia et aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei.

Credo.

[a] omnes.—92. 98. V.
[b] non habent 92. 94. 97. 98. 13.
[c] non habent 92. 94. 97. 98.
[d] Dan. cap. iii. (Cant. iii. Puer. 3.)
[e] cap. xiii. G. (v. 44–52.)

[f] Domini.—92. 98.
[g] lumen.—92. 98.
[h] Ps. cxvi. (cxvii. 1.)
[i] non habent 92. 94. 97. 98.
[j] sequatur.—55P. Grad.
[k] cap. iv. F. (v. 38–43.)

* *scilicet diaconi.*—Grad.

Offertorium.[a]
Domine Deus salutis meæ, in die clamavi et nocte coram te: intret oratio mea in conspectu tuo, Domine, alleluya.
Secreta.
Mitte, Domine, quæsumus, Spiritum Sanctum, qui et hæc munera præsentia tuum nobis efficiat sacramentum, et ad hoc percipiendum nostra corda purificet. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Communio.[b]
Non vos relinquam orphanos: veniam ad vos iterum, alleluya, et gaudebit cor vestrum, alleluya, alleluya.
Postcommunio.
Præbeant nobis, Domine, divinum tua sancta fervorem; quo eorum pariter et actu delectemur et fructu. Per Dominum.[c]

In die *Sanctæ Trinitatis.*

Ad Missam. Officium.
Benedicta sit Sancta Trinitas atque indivisa Unitas: confitebimur ei quia fecit nobiscum misericordiam suam.
Psalmus.[d]
Benedicamus Patrem et Filium: cum Sancto Spiritu.
* *Non dicitur ulterius.**
Oratio.
Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione veræ fidei æternæ Trinitatis gloriam agnoscere: et in potentia majestatis adorare Unitatem; quæsumus, ut ejusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur adversis. [e] Qui [e] vivis.
Lectio libri Apocalypsis beati Johannis Apostoli.[f]
In diebus illis, Vidi ostium apertum in cœlo, et vox prima quam audivi, tanquam tubæ loquentis mecum, dicens; Ascende huc, et ostendam tibi quæ oportet fieri cito post hæc. Statim fui in spiritu: et ecce sedes posita erat in cœlo, et supra sedem sedens. Et qui sedebat similis erat aspectui lapidis jaspidis et sardinis: et iris erat in circuitu sedis, similis visioni smaragdinæ. Et in circuitu sedis sedilia viginti quatuor: et super thronos viginti quatuor seniores sedentes, circumamicti vestimentis albis et in capitibus eorum coronæ aureæ. Et de throno [g] procedebant [g] fulgura et voces et tonitrua: et septem lampades ardentes ante thronum, quæ sunt septem spiritus Dei. Et in conspectu sedis, tanquam mare vitreum simile crystallo: et in medio sedis et in circuitu sedis quatuor animalia plena oculis ante et retro. Et animal primum simile leoni, et secundum animal simile vitulo, et tertium animal habens faciem quasi hominis, et quartum animal simile aquilæ volanti. Et quatuor animalia, singula eorum habebant alas senas: et in circuitu et intus plena sunt oculis: et requiem non habebant die ac nocte, dicentia: Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat et qui est et qui venturus est. Et cum darent illa animalia gloriam et honorem et benedictionem sedenti super thronum, viventi in sæcula sæculorum, procidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno, et adorabant viventem in sæcula sæculorum.
Gradale.[h]
Benedictus es, Domine, qui intueris abyssos et sedes super cherubin.

[a] Ps. lxxxvii. (lxxxviii. 1, 2.)
[b] Johan. cap. xiv. (v. 18.) xvi. (v. 22.)
[c] In unitate ejusdem.—15. 26.
[d] (Tob. cap. xii. 6.)
[e] sic 15 &c. In qua.—94. 97. 8RM.
[f] cap. iv. A. (v. 1–10.)
[g] procedunt.—92. 98. 4L. 57.
[h] Dan. cap. iii. (Cant. iii. Puer. 32.) Tob. cap. xii. (v. 6.) Dan. cap. iii. (Cant. iii. Puer. 3.)

* Gloria Patri.—Grad.

℣. Benedicite Deum cœli : quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Alleluya. ℣. Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum : et laudabilis in sæcula.

Sequentia.

a. Benedicta *b.* sit beata Trinitas,
Deitas æterna,
c. pariter coæ-*d.*-qualis gloria.
e. Deus Ge-*b.*-nitor, Natus genitus,
cum sacro Neumate
c. permanens super *d.* omne quod exstat.
e. Quibus est *b.* una semper voluntas,
et a se discrepat
c. haud unquam tripli-*d.*-cata persona.
f. Nam constat Deitas una,
f. non in tres Deos divisa,
g. quod fides fatetur
c. a Christo ortho-*d.*-doxe [a] edita.[a]
f. Hæc namque pellit delicta,
f. patriam [b] reddit [b] serenam,
g. qua dulcem jubilant
c. agmina sympho-*d.*-niam cœlica,
h. Altithroni vestigia
imitantur sto-*d.*-lis candidata,
h. Operiunturque binas
quas captant post sæ-*d.*-cli discrimina.
i. Et nos, quos illustrat gratia Dei,
c. supera demus *d.* nostra debita.
i. Quatenus caterva cœlica nobis
c. maneat post fu-*d.*-nera socia,
k. Ultimoque peracto discrimine
[c] poscimus [c] alto perfrui mox palatio,
k. Quo perspicua flagrat lux accensa
constanti flamma, quæ Deus est,
visio nos-*l.*-tra et salus æterna.
m. Angelorum quæ illustrat
for-*d.*-titer pectora,
m. Ut in Christo solo sua
de-*d.*-figant lumina.
n. Hæc namque est sitis
illa flagrans, qua tunc sitient
o. animæ sancto-*d.*-rum et corpora
n. Cum fuerint data
perpetua eis pro [d] bonis [d]
p. a judice præmia.

[a] dedita.—92. 98. 4L. 57.
[b] cedit.—92. 97. 98. Grad.
[c] possimus.—94. 97. 15.
[d] nobis.—4L. 15.

Evangelium : Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Erat homo ex Pharisæis, Nicodemus nomine, princeps Judæorum. Hic venit ad Jesum nocte et dixit ei ; Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister, nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. Respondit Jesus, et dixit ei ; Amen, amen, dico tibi, nisi quis [f] renatus [f] fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus ; Quomodo potest homo nasci, cum sit senex ? numquid potest in ventrem matris suæ iterato introire, et renasci ? Respondit Jesus ; Amen, amen, dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei. Quod natum est ex carne, caro est ; et quod natum est ex spiritu, spiritus est. Non mireris quia dixi tibi : oportet vos nasci denuo. Spiritus ubi vult spirat : et vocem ejus audis, sed nescis unde veniat aut quo vadat : sic est omnis qui natus est ex spiritu. Respondit Nicodemus et dixit ei ; Quomodo possunt hæc fieri ? Respondit Jesus et dixit ei ; Tu es magister in Israel, et hæc ignoras ? Amen, amen, dico tibi, quia quod scimus loquimur et quod vidimus testamur, et testimonium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis, et non creditis : quomodo, si dixero vobis cœlestia, credetis ? Et nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo, Filius Hominis qui est in cœlo. Et sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto ; ita exaltari oportet Filium Hominis : ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam.

Offertorium.[g]

Benedictus sit Deus Pater, Unigenitusque Dei Filius, Sanctus quoque Spiritus, quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Secreta.

Sanctifica, quæsumus, Domine Deus,

[e] cap. iii. A. (v. 1–15.)
[f] natus.—4L. 13. 15. 57.
[g] Tob. cap. xii. (v. 6.)

Trinitas sancta, per tui sancti nominis invocationem hujus oblationis hostiam, et per eam nosmetipsos tibi perfice munus æternum. Qui vivis.

Præfatio. Qui cum Unigenito.

Communio.[a]

Benedicimus Deum cœli : et coram omnibus viventibus confitebimur ei : quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Postcommunio.

Proficiat nobis ad salutem corporis et animæ, [b] Domine [b] Deus [c] noster,[c] hujus sacramenti susceptio, et sempiternæ sanctæ Trinitatis ejusdemque individuæ Unitatis confessio. In qua vivis.

* *Per totam hebdomadam fiat memoria de Trinitate ad Missam de die; nisi in festo Corporis Christi; et dicitur missa de Trinitate, quando de Trinitate fit servitium, nisi missa* Salus populi *dicenda fuerit per hebdomadam.** [d]

In festo *Corporis Christi.*

Ad Missam. Officium.[e]

Cibavit eos ex adipe frumenti, alleluya : et de petra melle saturavit eos, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Exsultate Deo adjutori nostro : jubilate Deo Jacob.

Et dicatur Kyrie Fons bonitatis.

Oratio.

Deus, qui nobis sub sacramento mirabili passionis tuæ memoriam reliquisti ; tribue, quæsumus, ita nos corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuæ fructum in nobis jugiter sentiamus. Qui vivis.

Ad Corinthios.[g]

Fratres, Ego enim accepi a Domino quod et tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus [h] in qua nocte tradebatur, accepit panem et gratias agens fregit et dixit : Accipite et manducate : hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur : hoc facite in meam commemorationem. Similiter et calicem, postquam cœnavit, dicens; Hic calix novum testamentum est in meo sanguine: hoc facite quotiescunque [i] sumitis,[i] in meam commemorationem. Quotiescumque enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis : mortem Domini annunciabitis donec veniat. Itaque quicumque manducaverit panem vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo : et sic de pane illo edat et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit indigne, judicium sibi manducat et bibit : non dijudicans corpus Domini.

Gradale.[j]

Oculi omnium in te sperant, Domine, et tu das illis escam in tempore opportuno.

V. Aperis tu manum tuam : et imples omne animal benedictione.

Alleluya. *V.* Caro mea vere est cibus : et sanguis meus vere est potus : qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in eo.

[a] Tob. cap. xii. (v. 6.)
[b] non habet 13.
[c] non habent 92. 94. 97. 98.
[d] *Urbanus quintus Papa concessit omnibus Christi fidelibus vere contritis et confessis missam de Corpore Christi dicentibus aut devote audientibus, centum dies indulgentiarum.*—26.
[e] Ps. lxxx. (lxxxi. 16.)
[f] ib. (v. 1.)
[g] 1 ad Cor. cap. xi. E. (v. 23–29.)
[h] Christus.—92. 98. 57.
[i] sumetis.—13. bibetis.—V.
[j] Ps. cxliv. (cxlv. 15, 16.) Johan. cap. vi. (v. 55, 56.)

* *Per totam hebdomadam dicitur missa de Trinitate usque ad festum de Corpore Christi, quod est in quinta feria, et nisi festum sanctorum intercurrat et nisi dicitur missa* Salus populi, *et in Sabbato quando fit servitium de sancta Maria, et de (in ?) festo loci; sed sine Sequentia et* Credo. *Per hebdomadam Epistola,* Gratia Domini nostri. *Alia Epistola,* O altitudo divitiarum, *et legantur alternis vicibus. Evangelium,* Cum venerit Paraclitus : *cætera omnia sicut in die.*—Grad.

Sequentia.

Lauda Sion Salvatorem,
lauda ducem et pastorem
in hymnis et canticis;
Quantum potes tantum gaude
quia major omni laude,
nec laudare sufficis.
Laudis thema specialis,
panis vivus et vitalis
hodie proponitur;
Quem in sacræ mensa cœnæ
turbæ fratrum duodenæ
datum non ambigitur.
Sit laus plena, sit sonora,
sit jocunda, sit decora
mentis jubilatio;
Dies enim solemnis agitur,
in qua mensæ prima recolitur
hujus institutio.
In hac mensa novi regis
novum Pascha novæ legis
phase vetus terminat.
Vetustatem novitas,
umbram fugat veritas,
noctem lux illuminat.
Quod in cœna Christus gessit,
faciendum hoc expressit
in sui memoriam.
Docti sacris institutis,
panem, vinum, in salutis
consecramus hostiam.
Dogma datur Christianis,
quod in carnem transit panis,
et vinum in sanguinem.
Quod non capis, quod non vides,
animosa firmat fides,
præter rerum ordinem.
Sub diversis speciebus,
signis tantum et non rebus,
latent res eximiæ:
Caro cibus, sanguis potus;
manet tamen Christus totus
Sub utraque specie.
A sumente non concisus,
non confractus, non divisus,
integer accipitur.
Sumit unus, sumunt mille;
quantum isti tantum ille,
nec sumptus consumitur.
Sumunt boni, sumunt mali,
sorte tamen inæquali
vitæ vel interitus.
Mors est malis, vita bonis;
vide paris sumptionis
quam sit dispar exitus.
Fracto demum sacramento,
ne vacilles, sed memento
tantum esse sub fragmento
quantum toto tegitur.
Nulla rei fit scissura;
signi tantum fit fractura,
qua nec status, nec statura
signati minuitur.
Ecce panis angelorum,
factus cibus viatorum,
vere panis filiorum,
non mittendus canibus.
In figuris præsignatur,
cum Isaac immolatur,
agnus Paschæ deputatur,
datur manna patribus.
Bone pastor, panis vere,
Jesu, nostri miserere;
tu nos pasce, nos tuere,
tu nos bona fac videre
in terra viventium.
Tu, qui cuncta scis et vales,
qui nos pascis hic mortales,
tu nos ibi commensales,
cohæredes et sodales
fac sanctorum civium.

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis et turbis Judæorum; Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in illo. Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo propter Patrem: et qui manducat me, et ipse vivet propter me. Hic est panis qui de cœlo descendit. Non sicut manducaverunt patres vestri manna, et mortui sunt. Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.[b]

Offertorium.[c]

Sacerdotes Domini incensum et panes offerunt Deo: et ideo sancti erunt Deo

[a] cap. vi. F. (v. 55–58.)
[b] Credo.—26.
[c] Lev. cap. xxi. (v. 6.)

suo, et non polluent nomen ejus, alleluya.

Secreta.

Ecclesiæ tuæ, quæsumus, Domine, unitatis et pacis propitius dona concede, quæ sub oblatis muneribus mystice designantur. Per.

Præfatio. Quia per Incarnati.

*Hæc Præfatio dicitur per totas Octavas quando de * Octavis * fit servitium, et in commemoratione ejusdem per totum annum.*

Communio.[a]

Quotiescunque manducabitis panem hunc et calicem bibetis : mortem Domini annunciabitis donec veniat : itaque quicunque manducaverit panem vel biberit calicem Domini indigne : reus erit corporis et sanguinis Domini, alleluya.

Postcommunio.

Fac nos, quæsumus, Domine, divinitatis tuæ sempiterna fruitione repleri, quam pretiosi corporis et sanguinis tui temporalis perceptio præfigurat. Qui vivis.

Per totam hebdomadam dicitur eadem missa, † quando de Octavis fit servitium, sed sine Sequentia et Credo. *Ubi fiunt Octavæ cum regimine chori, dicitur Sequentia* Ecce panis angelorum *quotidie per Octavas et in Octava die, quando de Octavis fit missa.*†

Dominica *prima post Festum Sanctæ Trinitatis.*

Ad Missam. Officium.[b]

Domine, in tua misericordia speravi: exsultavit cor meum in salutari tuo : cantabo Domino qui bona tribuit mihi.

Psalmus.[c]

Usquequo, Domine, oblivisceris me in finem : usquequo avertis faciem tuam a me? [d]

Oratio.

Deus, in te sperantium fortitudo, adesto propitius invocationibus nostris; et quia sine te nihil potest mortalis infirmitas, præsta auxilium gratiæ tuæ, ut in exsequendis mandatis tuis, et voluntate tibi et actione placeamus. Per Dominum.

Memoria de Trinitate fiat omnibus Dominicis usque ad Adventum Domini, nisi quando aliqua Dominica omnino differatur.

Notandum est quod quando duplex festum per æstatem in Dominica contigerit, nulla de Dominica fiet memoria [e] *ad missam,*[e] *licet aliquando pro necessitate facta fuerit memoria ad Vesperas et ad Matutinas sub silentio ; ut alias dictum est. Sed quando fit de aliquo festo novem lectionum in Dominicis, semper fiat memoria de Dominica et de Trinitate ad missam, quando ad Vesperas et ad Matutinas facta fuerit memoria ;* [f] *nisi missa dominicalis debeat cantari ipsa Dominica in capitulo.*[f]

Lectio Epistolæ beati Johannis Apostoli.[g]

Carissimi, Deus caritas est. In hoc apparuit caritas Dei in nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum. In hoc est caritas: non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos, et misit Filium suum propitiationem pro peccatis nostris. Carissimi, si [h] Deus dilexit nos: et nos debemus alterutrum diligere. Deum

[a] 1 ad Cor. cap. xi. (v. 26, 27.)
[b] Ps. xii. (xiii. 5, 6.)
[c] ib. (v. 1.)
[d] Kyrie eleyson.—26.
[e] non habent 92. 98. 4L. 57.
[f] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[g] 1 Johan. cap. iv. B. (v. 8–21.)
[h] sic.—55P. V. non habent 26. &c.

* *prædicta solemnitate.*—Grad.

† *nisi festum sanctorum intercurrat, et cum dicitur missa* Salus populi, *et nisi in Dominica, et nisi quando agitur de festo loci et de sancta Maria ; sed sine Sequentia et* Credo, *videlicet ubi fiunt Octavæ sine regimine chori. Ubi vero fiunt Octavæ cum regimine chori, dicitur quotidie per Octavas. Et in Octavis quando de Octavis dicitur missa, dicitur Sequentia* Ecce panis angelorum, *ut supra in Sequentia præcedenti.*—Grad.

nemo vidit unquam. Si diligamus invicem, Deus in nobis manet, et caritas ejus in nobis perfecta est. In hoc [a] intelligimus [a] quoniam in eo manemus et ipse in nobis: quoniam de Spiritu suo dedit nobis. Et nos vidimus et testificamur, quoniam Pater misit Filium suum Salvatorem mundi. Quisquis confessus fuerit quoniam Jesus est Filius Dei, Deus in eo manet, et ipse in Deo. Et nos cognovimus et credimus caritati quam habet Deus in nobis. Deus caritas est: et qui manet in caritate, in Deo manet et Deus in eo. In hoc perfecta est caritas [b] nobiscum, ut fiduciam habeamus in die judicii: quia sicut ille est, et nos sumus in hoc mundo. Timor non est in caritate: sed perfecta caritas foras mittit timorem, quoniam timor pœnam habet: qui autem timet, non est perfectus in caritate. Nos ergo diligamus Deum, quoniam ipse prior dilexit nos. Si quis dixerit quoniam diligo Deum, et fratrem suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt, Deum quem non videt quomodo potest diligere? Et hoc mandatum habemus a Deo: ut qui diligit Deum, diligat et fratrem suum.

Gradale.[c]

Ego dixi, Domine, miserere mei: sana animam meam * quia * peccavi tibi.

℣. Beatus qui intelligit super egenum et pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.

Alleluya. ℣. Verba mea auribus percipe, Domine: intellige clamorem meum.

Nulla dicitur Sequentia quando de Dominica agitur, usque ad Adventum Domini.

Secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Homo quidam erat dives, et induebatur purpura et bysso, et epulabatur quotidie splendide. Et erat quidam mendicus nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus, ulceribus plenus, cupiens saturari de micis quæ cadebant de mensa divitis, et nemo illi dabat: sed et canes veniebant, et lingebant ulcera ejus. Factum est autem ut moreretur mendicus, et portaretur ab Angelis in sinum Abrahæ. Mortuus est autem et dives, et sepultus est in inferno. Elevans autem oculos suos cum esset in tormentis, vidit Abraham a longe, et Lazarum in sinu ejus: et ipse clamans dixit; Pater Abraham, miserere mei, et mitte Lazarum ut intinguat extremum digiti sui in [e] aquam [e] ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma. Et dixit illi Abraham; Fili, recordare quia recepisti bona in vita tua, et Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris. Et in his omnibus inter nos et vos chaos magnum firmatum est: ut hi qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque inde huc transmeare. Et ait; Rogo ergo te, pater, ut mittas eum in domum patris mei. Habeo enim quinque fratres, ut testetur illis, ne et ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Et ait illi Abraham; Habent Moysen et prophetas: audiant illos. At ille dixit; Non, pater Abraham; sed si quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitentiam agent. Ait autem illi; Si Moysen et prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent.

Offertorium.[f]

Intende voci orationis meæ: rex meus et Deus meus, quoniam ad te orabo, Domine.

Secreta.

Deus, qui nos ad imaginem tuam conditos et sacramentis renovas et præceptis; supplicum preces et munera benignus accepta, ut quod fiducia non habet meritorum, placationes obtineant hostiarum. Per Dominum.

[a] cognoscimus.—26. V.
[b] Dei.—97. 13. 26. V.
[c] Ps. xl. (xli. 4, 1.) v. (v. 1.)

* quoniam.—Grad.

[d] cap. xvi. E. (v. 19–31.)
[e] aqua.—97. 98.
[f] Ps. v. (v. 2.)

Communio.[a]

Narrabo omnia mirabilia tua: lætabor et exsultabo in te, psallam nomini tuo, altissime.

Postcommunio.

Tantis, Domine, repleti muneribus, præsta, quæsumus, ut et salutaria dona capiamus, et a tua nunquam laude cessemus. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[b]

Carissimi, Notam fecimus vobis Domini nostri Jesu Christi virtutem et præscientiam: sed speculatores facti ipsius magnitudinis. [c] Accipiens [c] enim a Deo Patre honorem et gloriam, voce delapsa ad eum hujuscemodi a magnifica [d] gloria [d]: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi [e] complacui, [f] ipsum audite.[f] Et hanc vocem nos audivimus [g] de cœlo allatam,[g] cum essemus cum ipso in monte sancto. Et habemus firmiorem propheticum sermonem: cui benefacitis attendentes [h] quasi [h] lucernæ lucenti in [i] caliginoso [i] loco, donec dies elucescat, et lucifer oriatur in cordibus vestris.

Secundum Matthæum.[j]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Nolite putare quia veni solvere legem aut prophetas: non veni solvere sed adimplere. Amen quippe dico vobis, donec transeat cœlum et terra, iota unum aut unus apex non præteribit a lege, donec omnia fiant. Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cœlorum. Qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno cœlorum.

Dominica *secunda post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[k]

Factus est Dominus protector meus et eduxit me in [l] latitudinem: [l] salvum me fecit quoniam voluit me.

Psalmus.[m]

Diligam te, Domine, fortitudo mea: Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus.

Oratio.

Sancti nominis tui, Domine, timorem pariter et amorem fac nos habere perpetuum; quia nunquam tua gubernatione destituis, quos in soliditate tuæ dilectionis instituis. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Johannis Apostoli.[n]

Carissimi, Nolite mirari si odit vos mundus. Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Qui non diligit, manet in morte. Omnis qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem. In hoc [o] cognovimus [o] caritatem Dei, quoniam ille pro nobis animam suam posuit: et nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui habuerit substantiam hujus mundi, et viderit fratrem suum necessitatem patientem, et clauserit viscera sua ab eo: quomodo caritas Dei manet in eo? Filioli mei, non diligamus verbo neque lingua, sed opere et veritate.

Gradale.[p]

Ad Dominum cum tribularer clamavi: et exaudivit me.

[a] Ps. ix. (2, 3.)
[b] 2 Petri cap. i. D. (v. 16–19.)
[c] accepit.—92. 98. 4L. 57.
[d] majestate.—92. 98. 4L. 57.
[e] bene.—92. 98. 4L. 15. 57.
[f] non habent 92. 98.
[g] allatam de cœlo.—97. 98. delapsam de cœlo.—4L. 57.
[h] quemadmodum.—92. 98. 4L. 57.
[i] obscuro.—92. 98. 4L. 57.
[j] cap. v. C. (v. 17–19.)
[k] Ps. xvii. (xviii. 18, 19.)
[l] latitudine.—92. 98. 4L. 57.
[m] ib. (v. 1, 2.)
[n] 1 Johan. cap. iii. C. (v. 13–18.)
[o] cognoscimus.—97. 26.
[p] Ps. cxix. (cxx. 1.) Ps. vii. (11.)

V. Domine, libera animam meam a labiis iniquis et a lingua dolosa.

Alleluya. *V.* Deus judex justus, fortis et patiens : numquid [a] irascitur [a] per singulos dies?

Evangelium : Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc ; Homo quidam fecit cœnam magnam, et vocavit multos. Et misit servum suum hora cœnæ dicere invitatis ut venirent, quia jam parata sunt omnia. Et cœperunt simul omnes excusare. Primus dixit illi : Villam emi, et necesse habeo exire et videre illam : rogo te, habe me excusatum. Et alter dixit : Juga boum emi quinque, et eo probare illa: rogo te habe me excusatum. Et alius dixit : Uxorem duxi et ideo non possum venire. Et reversus servus nunciavit hæc domino suo. Tunc iratus paterfamilias dixit servo suo : Exi cito in plateas et vicos civitatis : et pauperes ac debiles, cæcos et claudos introduc huc. Et ait servus: Domine, factum est ut imperasti, et adhuc locus est. Et ait dominus servo: Exi in vias et sepes, et compelle intrare, ut impleatur domus mea. Dico autem vobis, quod nemo virorum illorum qui vocati sunt, gustabit cœnam meam.

Offertorium.[c]

Domine, convertere et eripe animam meam : salvum me fac propter misericordiam tuam.

Secreta.

Oblatio nos, Domine, tuo nomini dicanda purificet, et de die in diem ad cœlestis vitæ transferat actionem. Per.

Communio.[d]

Cantabo Domino qui bona tribuit mihi: et psallam nomini Domini altissimi.

Postcommunio.

Sumptis, Domine, muneribus sacris, quæsumus, ut cum frequentatione mysterii crescat nostræ salutis effectus. Per.

Feria *quarta.*

Ad Ephesios.[e]

Fratres, Hoc dico et testificor in Domino, ut jam non ambuletis sicut et gentes ambulant in vanitate sensus [f] sui,[f] tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati a [g] via [g] Dei per ignorantiam quæ est in illis, propter cæcitatem cordis ipsorum ; qui desperantes, semetipsos tradiderunt impudicitiæ, in operationem immunditiæ omnis in avaritiam. Vos autem non ita didicistis Christum, si tamen illum audistis et in ipso edocti estis sicut est veritas in Jesu. Deponite vos secundum pristinam conversationem veterem hominem qui corrumpitur secundum desideria erroris. Renovamini autem spiritu mentis vestræ, et induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate [h] veritatis,[h] In Christo Jesu Domino nostro.

Secundum Matthæum.[i]

In illo tempore, Cum venisset Jesus in templum, accesserunt ad eum principes sacerdotum et seniores populi, dicentes ; In qua potestate hæc facis, et quis dedit tibi hanc potestatem ? Respondens Jesus dixit [j] illis [j] ; Interrogabo vos et ego unum sermonem: quem si dixeritis mihi, et ego vobis dicam in qua potestate [k] hæc [k] facio. Baptismus Johannis unde erat ? de cœlo an ex hominibus ? At illi cogitabant intra se, dicentes ; Si dixerimus, de cœlo, dicet nobis: Quare ergo non credidistis illi ? Si autem dixerimus, ex hominibus, timemus turbam: omnes enim habebant Johannem sicut prophetam. Et respondentes Jesu, dixerunt; Nescimus. Ait illis et ipse; Nec ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

[a] irascetur.—94. 98. Grad.
[b] cap. xiv. D. (v. 16–24.)
[c] Ps. vi. (v. 4.)
[d] Ps. xii. (xiii. 6.)
[e] cap. iv. D. (v. 17–24.)
[f] vestri.—92. 97. 98.

[g] vita.—92. 97. 98. V.
[h] et veritate.—92. 98. 4L. 57.
[i] cap. xxi. C. (v. 23–27.)
[j] eis.—97. 26. V.
[k] ego.—92. 98.

Dominica *tertia post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[a]

Respice in me et miserere mei, Domine, quoniam unicus et pauper sum ego, vide humilitatem meam et laborem meum, et dimitte omnia peccata mea, Deus meus.

Psalmus.[b]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam.

Oratio.

Deprecationem nostram, quæsumus, Domine, benignus exaudi: et quibus supplicandi præstas affectum, tribue defensionis auxilium. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[c]

Carissimi, Humiliamini sub potenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore visitationis: omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis. Sobrii estote et vigilate: quia adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret: cui resistite fortes in fide: scientes eandem passionem ei quæ in mundo est vestræ fraternitati fieri. Deus autem omnis gratiæ, qui vocavit vos in æternam suam gloriam in Christo Jesu, modicum passos, ipse perficiet, confirmabit, solidabitque. Ipsi gloria et imperium in sæcula sæculorum.

Gradale.[d]

Jacta cogitatum tuum in Domino: et ipse te enutriet.

V. Dum clamarem ad Dominum exaudivit vocem meam: ab his qui appropinquant mihi.

Alleluya. *V.* Diligam te, Domine, virtus mea: Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus.

Secundum Lucam.[e]

In illo tempore, Erant appropinquantes ad Jesum publicani et peccatores, ut audirent illum. Et murmurabant scribæ et Pharisæi, dicentes; Quia hic peccatores recipit et manducat cum illis. Et ait ad illos parabolam istam dicens; Quis ex vobis homo qui habet centum oves, et si perdiderit unam ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deserto, et vadit ad illam quæ perierat, donec inveniat illam? Et cum invenerit eam, imponit in humeros suos gaudens: et veniens domum, convocat amicos et vicinos, dicens illis: Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam quæ perierat. Dico vobis, quod ita gaudium erit in cœlo super uno peccatore pœnitentiam agente, quam supra nonaginta novem justis qui non indigent pœnitentia. Aut quæ mulier habens dragmas decem, et si perdiderit dragmam unam, nonne accendit lucernam, et evertit domum, et quærit diligenter donec inveniat [f]eam[f]? Et cum invenerit, convocat amicas et vicinas, dicens: Congratulamini mihi, quia inveni dragmam quam perdideram. Ita dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei super uno peccatore pœnitentiam agente.

Offertorium.[g]

Sperent in te omnes qui noverunt nomen tuum, Domine: quoniam non derelinquis quærentes te: psallite Domino qui habitat in Sion: quoniam non est oblitus orationem pauperum.

Secreta.

Munera tibi, Domine, quæsumus, oblata sanctifica, ut tui nobis Unigeniti corpus et sanguis fiant [h]ad medelam.[h] Qui tecum.

Communio.[i]

Ego clamavi quoniam exaudisti me, Deus: inclina aurem tuam et exaudi verba mea.

Postcommunio.

Sacris, Domine, muneribus percep-

[a] Ps. xxiv. (xxv. 16, 18.)
[b] ib. (v. 1, 2.)
[c] 1 Petri cap. v. C. (v. 6–11.)
[d] Ps. liv. (lv. 22.) Ps. xvii. (xviii. 1, 2.)
[e] cap. xv. A. (v. 1–10.)
[f] non habent 92. 97. 98. V.
[g] Ps. ix. (v. 10, 11, 12.)
[h] non habent 92. 94. 97. 98.
[i] Ps. xvi. (xvii. 6.)

tis, quæsumus, ut nos eorum virtute et a vitiis omnibus expies, et donis gratiæ tuæ jugiter repleas. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Timotheum.[a]

Carissime, Dominus mihi astitit, et confortavit me, ut per me prædicatio adimpleatur, et audiant omnes gentes: quia liberatus sum de ore leonis. Liberavit me Dominus ab omni opere malo: et salvum faciet in regnum suum cœleste; ipsi gloria in sæcula sæculorum, [b] Amen.[b]

Sequentia sancti Evangelii: Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Esto consentiens adversario tuo cito dum es in via cum eo: ne forte tradat te adversarius judici, et judex tradat te ministro: et in carcerem mittaris. Amen dico tibi, non exies inde, donec reddas novissimum quadrantem. Audistis quia dictum est antiquis: Non mœchaberis. Ego autem dico vobis: quia omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam mœchatus est eam in corde suo. Quod si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum et projice abs te: [d] expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum mittatur in gehennam. Et si dextera manus tua scandalizat te, abscide eam et projice abs te: [d] expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum eat in gehennam.

Dominica *quarta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[e]

Dominus illuminatio mea: et salus mea, quem timebo: Dominus [f] defensor [f] vitæ meæ, a quo trepidabo: qui tribulant me inimici mei: [g] ipsi [g] infirmati sunt et ceciderunt.

Psalmus.[h]

Si consistant adversum me castra: non timebit cor meum.

Oratio.

Protector in te sperantium Deus, sine quo nihil est validum, nihil sanctum; multiplica super nos misericordiam tuam; ut te rectore, te duce, sic transeamus per bona temporalia, ut non amittamus æterna. Per.

Ad Romanos.[i]

Fratres, Existimo enim quod non [j] sunt [j] condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam quæ revelabitur in nobis. Nam exspectatio creaturæ revelationem filiorum Dei exspectat. Vanitati enim creatura subjecta est non volens, sed propter eum qui subjecit [k] eam [k] in spe: quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei. Scimus enim quod omnis creatura ingemiscit et parturit usque adhuc. Non solum autem illa, sed et nos ipsi primitias Spiritus habentes, et ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum Dei exspectantes redemptionem corporis nostri in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[l]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris: ne quando dicant gentes, ubi est Deus eorum.

V. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter honorem nominis tui, Domine, libera nos.

[a] 2 ad Tim. cap. iv. C. (v. 17, 18.)
[b] non habent 92. 97. 98.
[c] cap. v. D. (v. 25–30.)
[d] non habent 94. 13. 15.
[e] Ps. xxvi. (xxvii. 1, 2.)
[f] protector.—92. 94. 97. 98. Grad.
[g] non habent 92. 94. 98. 4L. 57. Grad.
[h] ib. (v. 3.)
[i] cap. viii. D. (v. 18–23.)
[j] sint.—92. 98. 4L.
[k] non habent 92. 98. 4L. 57.
[l] Ps. lxxviii. (lxxix. 9, 10.) xx. (xxi. 1.)

Alleluya. ℣. Domine, in virtute tua lætabitur rex : et super salutare tuum exsultabit vehementer.

Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Estote misericordes, sicut et Pater vester misericors est. Nolite judicare, et non judicabimini: nolite condemnare, et non condemnabimini. Dimittite, et dimittemini. Date et dabitur vobis: mensuram bonam et confertam et coagitatam et supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Eadem [b] quippe [b] mensura qua mensi fueritis, remetietur vobis. Dicebat autem illis et similitudinem: Numquid potest cæcus cæcum ducere? nonne ambo in foveam cadunt? Non est discipulus super magistrum: perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister ejus. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, trabem autem quæ in oculo tuo est non consideras? Aut quomodo potes dicere fratri tuo: Frater, sine ejiciam festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non vides? Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo: et tunc perspicies ut educas festucam de oculo fratris tui.

Offertorium.[c]

Illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte: ne quando dicat inimicus meus, prævalui adversus eum.

Secreta.

Respice, quæsumus, Domine, munera supplicantis Ecclesiæ; et saluti credentium perpetua sanctificatione sumenda concede. Per.

Communio.[d]

Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus: Deus meus, adjutor meus.

Postcommunio.

Sancta tua nos, Domine, sumpta vivificent; et misericordiæ sempiternæ præparent expiatos. Per.

Feria *quarta.*

Lectio Epistolæ beati Johannis Apostoli.[e]

Carissimi, In hoc scimus quoniam cognovimus Deum, si mandata ejus [f] servemus.[f] Qui dicit se [g] scire eum,[g] et mandata ejus non [h] servat,[h] mendax est, et in [i] hoc [i] veritas non est. Nam qui custodit verbum ejus, vere in hoc caritas Dei perfecta est: in hoc scimus quoniam in ipso sumus. Qui dicit se in [j] Christo [j] manere, debet, [k] quemadmodum [k] ille ambulavit, et ipse ambulare.

Secundum Matthæum.[l]

In illo tempore, Interrogaverunt discipuli Jesum dicentes; Quid Scribæ dicunt, quod Heliam oporteat primum venire? At ille respondens, ait eis; Helias quidem venturus est, et restituet omnia. Dico autem vobis, quia Helias jam venit, et non cognoverunt eum, sed fecerunt in eo quæcumque voluerunt. Sic et Filius Hominis passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli, quia de Johanne Baptista dixisset eis. Et cum venisset ad turbam, accessit ad eum homo genibus provolutus ante eum, dicens; Domine, miserere filio meo, quia lunaticus est, et male patitur: nam sæpe cadit in ignem, et crebro in aquam. Et obtuli eum discipulis tuis, et non potuerunt curare eum. Respondens autem Jesus, ait; O generatio incredula et perversa, quousque ero vobiscum? usquequo patiar vos? Afferte huc illum ad me. Et increpavit eum Jesus, et exiit ab eo dæmonium, et curatus est puer ex illa hora.

[a] cap. vi. F. (v. 36–42.)
[b] vero.—92. 98. 4L. 15. 57.
[c] Ps. xii. (xiii. 3, 4.)
[d] Ps. xvii. (xviii. 2.)
[e] Johan. cap. ii. A. (v. 3–6.)
[f] observamus.—97. 15. 26. observemus.—V.
[g] nosse eum.—97. 26. V. nosse Deum—55P.
[h] custodit.—97. 26. V.
[i] eo.—13.
[j] eo.—92. 98. 4L. 57. ipso.—V.
[k] sicut.—97. 26. V.
[l] cap. xvii. B. (v. 10–18.)

Dominica *quinta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[a]

Exaudi, Domine, vocem meam qua clamavi ad te, adjutor meus esto, ne derelinquas me neque despicias me, Deus salutaris meus.

Psalmus.[b]

Dominus illuminatio mea : et salus mea, quem timebo.

Kyrie eleyson.

Oratio.

Da nobis, quæsumus, Domine, ut et mundi cursus pacifice nobis tuo ordine dirigatur, et ecclesia tua tranquilla devotione lætetur. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Petri Apostoli.[c]

Carissimi, Omnes unanimes in oratione estote, compatientes, fraternitatis amatores, misericordes, modesti, humiles : non reddentes malum pro malo vel maledictum pro maledicto, sed e contrario benedicentes : quia in hoc vocati estis, ut benedictionem hereditate possideatis. Qui enim vult vitam diligere, et cupit videre dies bonos, coerceat linguam suam a malo, et labia ejus ne loquantur dolum. Declinet autem a malo et faciat bonum : inquirat pacem et sequatur eam : quia oculi Domini super justos, et aures ejus [d]in[d] preces eorum : vultus autem Domini super facientes mala. Et quis est qui vobis noceat, si boni æmulatores fueritis ? Sed et si quid patimini propter justitiam, beati.[e] Timorem autem eorum ne timueritis, ut non conturbemini. Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris.

Gradale.[f]

Protector noster aspice, Deus : et respice super servos tuos.

V. Domine Deus virtutum : exaudi preces servorum tuorum.

Alleluya. *V.* In te, Domine, speravi, non confundar in æternum : in tua justitia [g] libera me [h]et eripe me,[g h] inclina ad me aurem tuam, accelera ut eripias me.

Evangelium : Secundum Lucam.[i]

In illo tempore, Cum turbæ irruerent ad Jesum, ut audirent verbum Dei, et ipse stabat secus stagnum Genesareth. Et vidit duas naves stantes secus stagnum : piscatores autem descenderant et lavabant retia. Ascendens autem in unam navim quæ erat Simonis, rogavit eum ut a terra reduceret pusillum. Et sedens docebat de navicula turbas. Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem ; Duc in altum, et laxate retia vestra in capturam. Et respondens Simon, dixit illi; Præceptor, per totam noctem laborantes nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent, concluserunt piscium multitudinem copiosam ; rumpebatur autem rete eorum; et annuerunt sociis qui erant in alia navi, ut venirent et adjuvarent eos. Et venerunt, et impleverunt ambas naviculas, ita ut pæne mergerentur. Quod cum videret Simon Petrus, procidit ad genua Jesu, dicens ; Exi a me, Domine, quia homo peccator sum. Stupor enim circumdederat eum, et omnes qui cum illo erant, in captura piscium quam ceperant: similiter autem Jacobum et Johannem, filios Zebedæi, qui erant socii Simonis. Et ait ad Simonem Jesus; Noli timere: ex hoc jam homines eris capiens. Et subductis ad terram navibus, relictis omnibus secuti sunt eum.

[a] Ps. xxvi. (xxvii. 7, 9.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] 1 Petri cap. iii. B. (v. 8–15.)
[d] ad.—97. 13. 26.
[e] eritis.—92. 98. 4L. 57.
[f] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 9, 8.) xxx. (xxxi. 1, 2.)
[g] eripe me et libera me.—57.
[h] non habent 92. 98.
[i] cap. v. A. (v. 1–11.)

Offertorium.[a]

Benedicam Dominum qui mihi tribuit intellectum : providebam Deum in conspectu meo semper : quoniam a dextris est mihi ne commovear.

Secreta.

Ascendant, quæsumus, Domine, preces humilitatis nostræ in conspectu clementiæ tuæ, et descendat super hæc oblata virtus tuæ divinitatis, quam nostris quoque purificandis mentibus largiaris. Per.

Communio.[b]

Unam petii a Domino, hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

Postcommunio.

Mysteria nos, Domine, quæsumus, sancta purificent et suo munere tueantur. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Timotheum.[c]

Carissime, Obsecro primum omnium fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus: pro regibus et omnibus qui in sublimitate sunt constituti, ut quietam et tranquillam vitam agamus, in omni pietate et castitate. Hoc enim bonum est et acceptum coram Salvatore nostro Deo, qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire. Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum, homo Christus Jesus : qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus, cujus testimonium temporibus suis confirmatum est ; in quo positus sum ego prædicator et apostolus (veritatem dico, non mentior) doctor Gentium in fide et veritate.

Evangelium : Secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Factum est in una dierum, et Jesus ascendit in naviculam et discipuli ejus ; et ait ad illos ; Transfretemus trans stagnum. Et ascenderunt. Navigantibus autem illis, obdormivit, et descendit procella venti in stagnum, et compellebantur fluctibus, et periclitabantur. Accedentes autem suscitaverunt eum, dicentes : Præceptor, perimus. At ille surgens, increpavit ventum et tempestatem aquæ, et cessavit : et facta est tranquillitas. Dixit autem illis ; Ubi est fides vestra ? Qui timentes, mirati sunt ad invicem, dicentes ; Quis putas hic est, quia et ventis imperat et mari, et obediunt ei ?

Dominica *sexta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[e]

Dominus fortitudo plebis suæ et protector salutarium Christi sui est : salvum fac populum tuum, Domine : et benedic hæreditati tuæ : et rege eos usque in sæculum.

Psalmus.[f]

Ad te, Domine, clamabo, Deus meus, ne sileas a me : nequando taceas a me et assimilabor descendentibus in lacum.

Oratio.

Deus, qui diligentibus te bona invisibilia præparasti infunde cordibus nostris tui amoris affectum : ut te in omnibus et super omnia diligentes, promissiones tuas quæ omne desiderium superant consequamur. Per Dominum.

Ad Romanos.[g]

Fratres, Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus. Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem : ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita et nos in novitate vitæ ambulemus. Si enim com-

[a] Ps. xv. (xvi. 7, 8.)
[b] Ps. xxvi. (xxvii. 4.)
[c] 1 ad Tim. cap. ii. A. (v. 1–7.)
[d] cap. viii. D. (v. 22–25.)
[e] Ps. xxvii. (xxviii. 8, 9.)
[f] ib. (v. 1.)
[g] cap. vi. A. (v. 3–11.)

plantati facti sumus similitudini mortis ejus: simul et resurrectionis erimus. Hoc scientes, quia vetus homo noster simul crucifixus est, ut destruatur corpus peccati, ut ultra non serviamus peccato. Qui enim mortuus est, justificatus est a peccato. Si autem mortui sumus cum Christo: credimus quia simul etiam vivemus cum illo: scientes quod Christus resurgens ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus est peccato, mortuus est semel: quod autem vivit, vivit Deo. Ita et vos existimate vos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[a]

Convertere, Domine, aliquantulum: et deprecare super servos tuos.

V. Domine, refugium factus es nobis: a generatione et progenie.

Alleluya. *V.* Eripe me de inimicis meis, Deus meus: et ab insurgentibus in me libera me.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Amen dico vobis, quia nisi abundaverit justitia vestra plus quam Scribarum et Pharisæorum, non intrabitis in regnum cœlorum. Audistis quia dictum est antiquis: Non occides: qui autem occiderit, reus erit judicio. Ego autem dico vobis: quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit judicio, Qui autem dixerit fratri suo, Racha: reus erit concilio. Qui autem dixerit, Fatue: reus erit gehennæ ignis. Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te: relinque ibi munus tuum ante altare, et vade prius reconciliari fratri tuo: et tunc veniens offeres munus tuum.

Offertorium.[c]

Perfice gressus meos in semitis tuis, ut non moveantur vestigia mea: inclina aurem tuam et exaudi verba mea, mirifica misericordias tuas, qui salvos facis sperantes in te, Domine.

Secreta.

Propitiare, Domine, supplicationibus nostris, et has oblationes famulorum tuorum benignus assume; ut quod singuli obtulerunt ad honorem tui nominis cunctis proficiat ad salutem. Per.

Communio.[d]

Circuibo et immolabo in tabernaculo ejus hostiam jubilationis, cantabo et psalmum dicam Domino.

Postcommunio.

Quos, Domine, cœlesti dono satiasti, præsta, quæsumus, ut a nostris mundemur occultis, et ab hostium liberemur insidiis. Per Dominum nostrum.

Feria *quarta.*

Lectio Epistolæ beati Johannis Apostoli.[e]

Carissimi, Non scripsi vobis quasi ignorantibus veritatem, sed [f] quasi [f] scientibus eam: quoniam omne mendacium ex veritate non est. Quis est mendax, nisi is qui credit quoniam Jesus non est Christus? Hic est Antichristus, qui negat Patrem et Filium. Omnis qui negat Filium, nec Patrem habet: qui [g] autem [g] confitetur Filium, et Patrem habet. Vos quod audistis ab initio in vobis permaneat: Quia si in vobis permanserit quod audistis ab initio, et vos in Filio et Patre manebitis. Et hæc est repromissio, quam ipse pollicitus est [h] nobis,[h] [i] vitam æternam.[i]

Evangelium: Secundum Marcum.[j]

In illo tempore, Cum egressus esset Jesus in via, præcurrens quidam genu flexo ante eum, interrogabat eum dicens; Magister bone, quid faciam ut vitam æternam percipiam? Jesus

[a] Ps. lxxxix. (xc. 13, 1.) lviii. (lix. 2.)
[b] cap. v. C. (v. 20–24.)
[c] Ps. xvi. (xvii. 5–7.)
[d] Ps. xxvi. (xxvii. 6.)
[e] 1 Johan. cap. ii. D. (v. 21–25.)
[f] non habent 92. 97. 98.
[g] non habent 92. 97. 98. V.
[h] vobis.—92. 98. 4L. 57.
[i] sic 15. &c. vita æterna.—4L. 8RM. vita est æterna.—57.
[j] cap. x. C. (v. 17–21.)

autem dixit ei; Quid me dicis bonum? Nemo bonus, nisi solus Deus. Præcepta nosti. Ille dixit; Quæ? Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, [a] Ne [a] falsum testimonium dixeris, Ne fraudem feceris, Honora patrem tuum et matrem. At ille respondens, ait illi; Magister bone, hæc omnia custodivi a juventute mea. Jesus autem intuitus eum, dilexit eum, et dixit ei; Unum tibi deest: vade,[b] vende [c] omnia [c] quæcumque habes et da pauperibus, et habebis thesaurum in cœlo: et veni, sequere me.

Dominica *septima post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[d]

Omnes gentes, plaudite manibus: jubilate Deo in voce exsultationis.

Psalmus.[e]

Subjecit populos nobis: et gentes sub pedibus nostris.

Oratio.

Deus virtutum, cujus est totum quod est optimum: insere pectoribus nostris amorem tui nominis; et præsta in nobis religionis augmentum, ut quæ sunt bona nutrias, ac pietatis studio quæ sunt nutrita custodias. Per Dominum.

Ad Romanos.[f]

Fratres, Humanum dico, propter infirmitatem carnis vestræ: sicut enim exhibuistis membra vestra servire immunditiæ, et iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ in sanctificationem. Cum enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ. Quem ergo fructum habuistis tunc [g] in illis,[g] in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est. Nunc vero liberati a peccato, servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem vero vitam æternam. Stipendia enim peccati, mors. Gratia autem Dei, vita æterna, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[h]

Venite, filii, audite me, timorem Domini docebo vos.

V. Accedite ad eum et illuminamini: et facies vestræ non confundentur.

Alleluya. *V.* Te decet hymnus, Deus, in Sion: et tibi reddetur votum in Hierusalem.

Secundum Marcum.[i]

In illo tempore, Cum turba multa esset cum Jesu nec haberent quod manducarent, convocatis discipulis, ait illis; misereor super turbam: quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent: et si dimisero eos jejunos in domum suam, deficient in via: quidam enim ex eis de longe venerunt. Et responderunt ei discipuli sui; Unde istos poterit quis hic saturare panibus in solitudine? Et interrogavit eos; Quot panes habetis? Qui dixerunt; Septem: Et præcepit turbæ discumbere super terram. Et accipiens septem panes, gratias agens fregit et dabat discipulis suis ut apponerent: et apposuerunt turbæ. Et habebant pisciculos paucos: et ipsos benedixit, et jussit apponi. Et manducaverunt et saturati sunt; et sustulerunt quod superaverat de fragmentis, septem sportas. Erant autem qui manducaverant, quasi quatuor millia: et dimisit eos.

Offertorium.[j]

Sicut in holocaustum arietum et taurorum, et sicut in millibus agnorum pinguium: sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo hodie ut [k] complaceat [k]

a non.—92. 98. 4L. 57.
b et.—26.
c non habent 92. 98. 4L. 57. V.
d Ps. xlvi. (xlvii. 1.)
e ib. (v. 3.)
f cap. vi. D. (v. 19–23.)
g non habent 92. 98.
h Ps. xxxiii. (xxxiv. 11, 5.) lxiv. (lxv. 1.)
i cap. viii. A. (v. 1–9.)
j Dan. cap. iii. (cant. iii. Puer. 17.)
k placeat.—94. 97. Grad.

tibi, quia non est confusio confidentibus in te, Domine.

Secreta.

Propitiare, Domine, supplicationibus nostris, et has oblationes populi tui benignus assume, et ut nullius sit irritum votum, nullius vacua postulatio, præsta, quæsumus, ut quod fideliter petimus, efficaciter consequamur. Per Dominum.

Communio.[a]

Inclina aurem tuam : accelera ut eruas me.

Postcommunio.

Repleti, Domine, muneribus tuis, tribue, quæsumus, ut et eorum mundemur effectu et muniamur auxilio. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Romanos.[b]

Fratres, Nihil nunc damnationis est his qui sunt in Christo Jesu, qui non secundum carnem ambulant. Lex enim spiritus vitæ in Christo Jesu liberavit me a lege peccati et mortis. Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem: Deus Filium suum mittens in similitudinem carnis peccati; et de peccato damnavit peccatum in carne, ut justificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus sed secundum spiritum. Qui enim secundum carnem sunt, quæ carnis sunt sapiunt : qui vero secundum spiritum sunt, quæ sunt spiritus sentiunt. Nam prudentia carnis, mors est : prudentia autem spiritus, vita et pax. In Christo Jesu Domino nostro.

Evangelium : Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Abiit Jesus sabbato per sata : discipuli autem ejus esurientes, cœperunt [d]evellere[d] spicas, et manducare. Pharisæi autem videntes dixerunt ei ; Ecce discipuli tui faciunt quod non licet [e]eis[e] facere sabbatis. At ille dixit eis ; Non legistis quid fecerit David, quando esuriit, et qui cum illo erant: quomodo intravit in domum Dei, et panes propositionis comedit, quos non licebat ei edere, neque his qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus ? Aut non legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant, et sine crimine sunt ? Dico autem vobis, quia templo major est hic. Si autem sciretis, quid est : Misericordiam volo, et non sacrificium : nunquam condemnassetis innocentes.

Dominica *Octava post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[f]

Suscepimus Deus, misericordiam tuam in medio templi tui : secundum nomen tuum, Deus, ita et laus tua in fines terræ, justitia plena est dextera tua.

Psalmus.[g]

Magnus Dominus et laudabilis nimis : in civitate Dei nostri in monte sancto ejus.

Oratio.

Deus, cujus providentia in sui dispositione non fallitur, te supplices exoramus, ut noxia cuncta submoveas et omnia nobis profutura concedas. Per Dominum.

Ad Romanos.[h]

Fratres, Debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini : si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. Quicunque enim spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei : non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed ac-

[a] Ps. xxx. (xxxi. 3.)
[b] cap. viii. A. (v. 1–7.)
[c] cap. xii. A. (v. 1–7.)
[d] vellere.—92. 98. V.
[e] non habent 92. 98. V.
[f] Ps. xlvii. (xlviii. 10, 11.)
[g] ib. (v. 1.)
[h] cap. viii. C. (v. 12–17.)

cepistis spiritum adoptionis filiorum [a] Dei,[a] in quo clamamus, Abba Pater. Ipse enim Spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filii Dei. Si autem filii, et heredes: heredes quidem Dei, coheredes autem Christi.

Gradale.[b]

Esto mihi in Deum protectorem : et in locum refugii, ut salvum me facias.

℣. Deus, in te speravi, Domine : non confundar in æternum.

Alleluya. ℣. Attendite, popule meus,[c] legem meam.

Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Attendite a falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces: a fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid colligunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona fructus bonos facit : mala autem arbor fructus malos facit. Non potest arbor bona fructus malos facere; neque arbor mala fructus bonos facere: omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur et in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos. Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum : sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cœlis est, ipse intrabit in regnum cœlorum.

Offertorium.[e]

Populum humilem salvum facies, Domine : et oculos superborum humiliabis, quoniam quis Deus præter te, Domine?

Secreta.

Deus, qui legalium differentias hostiarum unius sacrificii perfectione sanxisti; accipe sacrificium a devotis tibi famulis [f] oblatum,[f] et pari benedictione sicut munera [g] justi Abel [g] sanctifica; ut quod singuli obtulerunt ad majestatis tuæ honorem, cunctis proficiat ad salutem. Per Dominum.

[a] non habent 92. 97. 98. 57. V.
[b] Ps. xxx. (xxxi. 2, 1.) lxxvii. (lxxviii. 1.)
[c] in.—97. 15.
[d] cap. vii. C. (v. 15–21.)
[e] Ps. xvii. (xviii. 27, 31.)
[f] non habent 92. 98.
[g] Abel justi.—94. 97. Abel.—92. 98.
[h] Ps. xxxiii. (xxxiv. 8.)

Communio.[h]

Gustate et videte quoniam suavis est Dominus : beatus vir qui sperat in eo.

Postcommunio.

Tua nos, Domine, medicinalis operatio et a nostris perversitatibus clementer expediat, et ad ea quæ recta sunt perducat. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Romanos.[i]

Fratres, Commendat Deus caritatem suam in nobis : [j] quoniam si [j] cum adhuc peccatores essemus secundum tempus Christus pro nobis mortuus est: multo igitur magis justificati nunc in sanguine ejus salvi erimus ab ira per ipsum. Si enim, cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filii ejus : multo magis reconciliati, salvi erimus in vita ipsius. Non solum autem : sed et gloriamur in [k] Deo [k] per Dominum nostrum Jesum Christum.

Evangelium : Secundum Marcum.[l]

In illo tempore, Dixerunt discipuli ad Jesum; Magister, vidimus quendam in nomine tuo ejicientem dæmonia, et prohibuimus eum, quia non sequitur nos. Jesus autem ait illis; Nolite prohibere eum; nemo est enim qui [m] facit [m] virtutem in nomine meo, et possit cito male loqui de me. Qui enim non est adversum vos, pro vobis est. Quisquis enim potum dederit vobis calicem aquæ [n] frigidæ [n] in nomine meo, quia Christi estis : amen dico vobis, non perdet mercedem suam. Et quicunque scandalizaverit unum ex his pusillis credentibus in me: bonum est ei magis si circumdaretur mola asinaria collo ejus, et in mare mitteretur. Et si scandalizaverit te manus

[i] cap. v. B. (v. 8–11.)
[j] quoniam.—97. V. qui.—92. 98.
[k] Domino.—98. 4L. 15. 57. Dominum.—13.
[l] cap. ix. F. (v. 38–48.)
[m] faciat.—92. 97. 98. 15. V.
[n] non habent 92. 98. V.

tua, abscide illam: bonum est tibi debilem intrare in regnum Dei, quam duas manus habentem ire in gehennam, in ignem inextinguibilem: ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur. Et si pes tuus scandalizat te, amputa illum: bonum est tibi claudum introire in vitam æternam, quam duos pedes habentem mitti in gehennam ignis inextinguibilis: ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur. Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum: bonum est tibi luscum introire in regnum Dei, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis: ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur.

Dominica *Nona post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[a]

Ecce Deus adjuvat me, et Dominus susceptor est animæ meæ, averte mala inimicis meis: et in veritate tua disperde illos, protector meus, Domine.

Psalmus.[b]

Deus, in nomine tuo salvum me fac: et in virtute tua libera me.

Oratio.

Largire nobis, quæsumus, Domine, semper spiritum cogitandi quæ recta sunt, propitius et agendi; ut qui sine te esse non possumus, secundum te vivere valeamus. Per.

Ad Corinthios.[c]

Fratres, Non simus concupiscentes malorum, sicut et illi concupierunt. Neque idolatræ efficiamini, sicut quidam ex ipsis: quemadmodum scriptum est: Sedit populus manducare et bibere, et surrexerunt ludere. Neque fornicemur, sicut quidam ex ipsis fornicati sunt, et ceciderunt una die viginti tria millia. Neque tentemus Christum, sicut quidam eorum tentaverunt, et a serpentibus perierunt. Neque murmuraveritis, sicut quidam eorum murmuraverunt, et perierunt ab exterminatore. Hæc autem omnia in figura contingebant illis: scripta [d] autem sunt hæc [d] ad correptionem nostram, in quos fines sæculorum devenerunt. Itaque qui se existimat stare, videat ne cadat. Tentatio vos non apprehendat, nisi humana: fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet cum tentatione etiam proventum, ut possitis sustinere.

Gradale.[e]

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra. *V.* Quoniam elevata est magnificentia tua super cœlos.

Alleluya. *V.* Exsultate Deo adjutori nostro: jubilate Deo Jacob, sumite psalmum jocundum cum cithara.

Secundum Lucam.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Homo quidam erat dives qui habebat villicum, et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsius. Et vocavit illum, et ait illi: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ: jam enim non poteris villicare. Ait autem villicus intra se: Quid faciam, quia dominus meus aufert a me villicationem? fodere non valeo, mendicare erubesco. Scio quid faciam, ut cum amotus fuero a villicatione, recipiant me in domos suas. Convocatis itaque singulis debitoribus domini sui, dicebat primo: Quantum debes domino meo? At ille dixit: Centum cados olei. Dixitque illi: Accipe

a Ps. liii. (liv. 4, 5.)
b ib. (v. 1.)
c 1 ad Cor. cap. x. B. (v. 6–13.)
d sunt autem hæc.—97. 15. autem sunt.—92. 98. sunt autem.—V.
e Ps. viii. (1.) lxxx. (lxxxi. 1, 2.)
f cap. xvi. A. (v. 1–9.)

cautionem tuam et sede; cito scribe quinquaginta. Deinde alio dixit: Tu vero quantum debes? Qui ait: Centum coros tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas, et scribe octoginta. Et laudavit dominus villicum iniquitatis, quia prudenter fecisset: quia filii hujus sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. Et ego vobis dico: facite vobis amicos de mammona iniquitatis: ut, cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

Offertorium.[a]

Justitiæ Domini rectæ lætificantes corda: et dulciora super mel et favum, nam et servus tuus [b] custodit [b] ea.

Secreta.

Suscipe munera, quæsumus, Domine, quæ tibi de tua largitate deferimus; ut hæc sacrosancta mysteria, gratiæ tuæ operante virtute, et præsentis vitæ nos conversatione sanctificent et ad gaudia sempiterna perducant. Per.

Communio.[c]

Primum quærite regnum Dei: et omnia adjicientur vobis, dicit Dominus.

Postcommunio.

Sit nobis, Domine, quæsumus, reparatio mentis et corporis cœleste mysterium; ut cujus exsequimur actionem, sentiamus effectum. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Romanos.[d]

Fratres, Nescitis quoniam cui [e] exhibetis [e] vos servos ad obediendum, servi estis ejus, cui [f] obedistis,[f] sive peccati [g] ad [g] mortem, sive obeditionis ad justitiam? Gratias autem Deo quod fuistis servi peccati, obedistis autem ex [h] corde in eam formam doctrinæ, in qua traditi estis. Liberati autem a peccato, servi facti estis justitiæ, in Christo Jesu Domino nostro.

Secundum Lucam.[i]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Qui fidelis est in minimo, et in majori fidelis est, et qui in modico iniquus est, et in majori iniquus est. Si ergo in iniquo mammona fideles non fuistis, quod verum est, quis credet vobis? Et si in alieno fideles non fuistis: quod vestrum est, quis dabit vobis? Nemo servus potest duobus dominis servire: aut enim unum odiet et alterum diliget: aut uni adhærebit et alterum contemnet: non potestis Deo servire et mammonæ. Audiebant [j] enim hæc omnia [j] Pharisæi qui erant avari, et deridebant illum. Et ait illis; Vos estis qui justificatis vos coram hominibus: Deus autem novit corda vestra: quia quod hominibus altum est, [k] abominatio [k] est ante Deum.

Dominica *Decima post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[l]

Dum clamarem ad Dominum exaudivit vocem meam ab his qui appropinquant mihi: et humiliavit eos qui est ante sæcula et manet in æternum: jacta cogitatum tuum in Domino et ipse te enutriet.

Psalmus.[m]

Exaudi, Deus, orationem meam: et ne despexeris deprecationem meam, intende mihi et exaudi me.

Oratio.

Pateant aures misericordiæ tuæ, Domine, precibus supplicantium: et ut petentibus desiderata concedas, fac eos quæ tibi placita sunt postulare. Per Dominum nostrum.

[a] Ps. xviii. (xix. 8, 10, 11.)
[b] custodiet.—98. 4L. 15. 57. Grad.
[c] Mat. cap. vi. (33.)
[d] cap. vi. C. (v. 16–18.)
[e] exhibuistis.—92. 98. 4L. 15. 57.
[f] sic 26. &c. obeditis.—55P. V.
[g] in.—92. 97. 98. 57.
[h] toto.—92. 97. 98. 57.
[i] cap. xvi. C. (v. 10–18.)
[j] autem hæc omnia.—97. 26. autem omnia hæc.—V.
[k] abominabile.—92. 98.
[l] Ps. liv. (lv. 16, 19, 22.)
[m] ib. (v. 1.)

Ad Corinthios.[a]

Fratres, Scitis quoniam cum gentes essetis, ad simulacra muta prout ducebamini euntes. Ideo notum vobis facio, quod nemo in Spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesu. Et nemo potest dicere Dominus Jesus, nisi in Spiritu Sancto. Divisiones vero gratiarum sunt, idem autem Spiritus: et divisiones ministrationum sunt, idem autem Dominus: et divisiones operationum sunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus. Unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilitatem. Alii quidem per Spiritum datur sermo sapientiæ; alii autem sermo scientiæ secundum eundem Spiritum: alteri fides in eodem Spiritu: alii gratia sanitatum in uno Spiritu: alii operatio virtutum, alii prophetia, alii discretio spirituum, alii genera linguarum, alii interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult.

Gradale.[b]

Custodi me, Domine, ut pupillam oculi: sub umbra alarum tuarum protege me. *V.* De vultu tuo judicium meum prodeat: oculi tui videant æquitatem.

Alleluya. *V.* Domine Deus salutis meæ: in die clamavi et nocte coram te.

Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Cum [d] appropinquasset [d] Jesus Hierusalem, videns civitatem flevit super illam, dicens; quia si cognovisses et tu, et quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi; nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis. Quia ecce venient dies in te, et circumdabunt te inimici tui vallo, et circumdabunt te, et coangustabunt te undique, et ad terram prosternent te et filios tuos qui in te sunt, et non relinquent in te lapidem super lapidem: eo quod non cognoveris tempus visitationis tuæ. Et ingressus in templum, cœpit ejicere vendentes in illo et ementes, dicens illis; Scriptum est, quia domus mea domus orationis est. Vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et erat docens quotidie in templo.

Offertorium.[e]

Ad te, Domine, levavi animam meam, Deus meus in te confido, non erubescam neque irrideant me inimici mei, etenim universi qui te exspectant non confundentur.

Secreta.

Concede nobis hæc, quæsumus, Domine, digne frequentare mysteria; quia quoties hujus hostiæ commemoratio celebratur, opus nostræ redemptionis exercetur. Per Dominum.

Communio.[f]

Acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta: super altare tuum Domine.

Postcommunio.

Tui nobis, Domine, communio sacramenti et purificationem conferat et tribuat unitatem. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Corinthios.[g]

Fratres, Non omnis caro, eadem caro: sed alia hominum, alia pecorum, alia volucrum, alia autem piscium. Et corpora cœlestia et corpora terrestria; sed alia quidem cœlestium gloria, alia autem terrestrium: alia claritas solis, alia claritas lunæ, et alia claritas stellarum: stella autem a stella differt in claritate. Sic et resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione. Seminatur in ignobilitate, surget in gloria. Seminatur in infirmitate, surget in virtute. Seminatur corpus animale, surget corpus spiritale. Si est corpus animale, est et spiritale; sicut scriptum est, Factus est primus homo Adam in animam viventem, novissimus Adam in spiritum vivificantem. Sed non prius quod spiritale est, sed quod animale: deinde quod

[a] 1 ad Cor. cap. xii. A. (v. 2–11.)
[b] Ps. xvi. (xvii. 8, 2.) lxxxvii. (lxxxviii. 1.)
[c] cap. xix. B. (v. 41–47.)
[d] appropinquaret.—92. 98. 4L. 57.
[e] Ps. xxiv. (xxv. 1, 2, 3.)
[f] Ps. l. (li. 19.)
[g] 1 ad Cor. cap. xv. E. (v. 39–46.)

spiritale. In Christo Jesu Domino nostro.

Evangelium: Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Attendite vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula et ebrietate et curis hujus vitæ: et superveniat in vos repentina dies illa: tanquam laqueus enim superveniet in omnes qui sedent super faciem omnis terræ. Vigilate itaque, orantes omni tempore ut digni habeamini fugere ista omnia quæ futura sunt, et stare ante Filium Hominis.

Dominica *Undecima post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[b]

Deus in loco sancto suo, Deus qui inhabitare facit unanimes in domo: ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suæ.

Psalmus.[c]

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus: et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

Oratio.

Deus, qui omnipotentiam tuam parcendo maxime et miserando manifestas: multiplica super nos gratiam tuam, ut ad tua promissa currentes, cœlestium bonorum facias esse consortes. Per Dominum.

Ad Corinthios.[d]

Fratres, Notum vobis facio evangelium quod prædicavi vobis, quod et accepistis, in quo et statis, per quod et salvamini: qua ratione prædicaverim vobis, si tenetis, nisi frustra credidistis. Tradidi enim vobis in primis quod et accepi: quoniam Christus Jesus mortuus est pro peccatis nostris secundum Scripturas: et quia sepultus est, et quia resurrexit tertia die secundum Scripturas: et quia visus est Cephæ, et post [e] hæc [e] undecim: deinde visus est plus quam quingentis fratribus simul: ex quibus multi manent usque adhuc, quidam autem dormierunt: deinde visus est Jacobo, deinde apostolis omnibus: novissime autem omnium, tanquam abortivo, visus est et mihi. Ego enim sum minimus apostolorum, qui non sum dignus vocari apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei. Gratia autem Dei sum id quod sum, et gratia ejus in me vacua non fuit.

Gradale.[f]

In Deo speravit cor meum et adjutus sum, et refloruit caro mea: et ex voluntate mea confitebor illi.

V. Ad te, Domine, clamabo: Deus meus, ne sileas ne discedas a me.

Alleluya. *V.* Domine, refugium factus es nobis a generatione et progenie.

Secundum Lucam.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus ad quosdam qui in se confidebant tanquam justi et aspernabantur ceteros parabolam istam, dicens; Duo homines ascenderunt in templum ut orarent: unus Pharisæus et alter publicanus. Pharisæus autem stans hæc apud se orabat: Deus, gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri hominum, raptores, injusti, adulteri, velut etiam hic publicanus. Jejuno bis in sabbato: decimas do omnium quæ possideo. Et publicanus a longe stans, nolebat nec ad cœlum oculos levare: sed percutiebat pectus suum, dicens: Deus propitius esto mihi peccatori. Amen dico vobis, descendit hic justificatus in domum suam ab illo: quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: et qui se humiliat, exaltabitur.

Offertorium.[h]

Exaltabo te, Domine, quoniam susce-

[a] cap. xxi. F. (v. 34–36.)
[b] Ps. lxvii. (lxviii. 5, 6, 35.)
[c] ib. (v. 1.)
[d] 1 ad Cor. cap. xv. A. (v. 1–10.)
[e] hoc.—92. 98. V.
[f] Ps. xxvii. (xxviii. 7, 1.) lxxxix. (xc. 1.)
[g] cap. xviii. B. (v. 9–14.)
[h] Ps. xxix. (xxx. 1, 2.)

pisti me: nec delectasti inimicos meos super me; Domine, clamavi ad te et sanasti me.

Secreta.

Tibi, Domine, sacrificia [a] dicata [a] reddantur; quæ sic ad honorem nominis tui deferenda tribuisti, ut eadem remedia nostra fieri præstares. Per.

Communio.[b]

Honora Dominum de tua substantia et de primitiis frugum tuarum: ut impleantur horrea tua saturitate: et vino torcularia redundabunt.

Postcommunio.

Quæsumus, Domine Deus noster, ut quos divinis reparare non desinis sacramentis, tuis non destituas benignus auxiliis. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Corinthios.[c]

Fratres, Nescitis quoniam corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi, [d] faciam [d] membra meretricis? Absit. An nescitis quoniam qui adhæret meretrici, unum corpus efficitur? Erunt enim, inquit, duo in carne una. Qui autem adhæret Deo, unus spiritus est. Fugite fornicationem. Omne enim peccatum, quodcunque fecerit homo, extra corpus est: qui autem fornicatur, in corpus suum peccat. An nescitis quoniam membra vestra templum [e] est [e] Spiritus Sancti qui in vobis est, quem habetis a Deo, et non estis vestri? Empti enim estis pretio magno. Glorificate et portate Deum in [f] corpore vestro.

Secundum Lucam.[g]

In illo tempore, Dicebat Jesus discipulis suis parabolam hanc, quoniam oportet semper orare et non deficere, dicens; Judex quidam erat in quadam civitate, qui Deum non timebat, et hominem non reverebatur. Vidua autem quædam erat in civitate illa, et veniebat ad eum, dicens: Vindica me de adversario meo. Et nolebat per multum tempus. Post hæc autem dixit intra se: Etsi Deum non timeo, nec hominem revereor: tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vindicabo illam, ne in novissimo veniens sugillet me. Ait autem Dominus; Audite quid judex iniquitatis dixit: Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte, et patientiam habebit in illis? Dico [h] autem [h] vobis quia cito faciet vindictam illorum.

Dominica *Duodecima post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[i]

Deus, in adjutorium meum intende: Domine, ad adjuvandum me festina: confundantur et revereantur inimici mei qui quærunt animam meam.

Psalmus.[j]

Avertantur retrorsum et erubescant: qui volunt mihi mala.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui abundantia pietatis tuæ et merita supplicum excedis et vota, effunde super nos misericordiam tuam, ut dimittas quæ conscientia metuit, et adjicias quod oratio non præsumit. Per Dominum.

Ad Corinthios.[k]

Fratres, Fiduciam talem habemus per Christum ad Deum: non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis: sed sufficientia nostra ex Deo est: qui et idoneos nos

[a] dicanda.—94. 97.
[b] Proverb. cap. iii. (9, 10.)
[c] 1 ad Cor. cap. vi. D. (v. 15–20.)
[d] facies.—13. 15. faciens.—57.
[e] sunt.—97. 26. V.
[f] cordibus vestris.—92. 98.
[g] cap. xviii. A. (v. 1–8.)
[h] non habent 92. 98. 4L. 57. V.
[i] Ps. lxix. (lxx. 1, 2.)
[j] ib. (v. 3.)
[k] 2 ad Cor. cap. iii. B. (v. 4–9.)

fecit ministros novi testamenti, non littera sed Spiritu: littera enim occidit, Spiritus autem vivificat. Quod si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus, fuit in gloria; ita ut non possent intendere filii Israel in faciem Moysi, propter gloriam vultus ejus quæ evacuatur: quomodo non magis ministratio Spiritus erit in gloria? Nam si ministratio damnationis [a] in [a] gloria est: multo magis abundat ministerium justitiæ in gloria.

Gradale.[b]

Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.

℣. In Domino laudabitur anima mea: audiant mansueti et lætentur.

Alleluya. ℣. Venite, exsultemus Domino: jubilemus Deo salutari nostro.

Alius Versus.

Præoccupemus faciem ejus in confessione: et in psalmis jubilemus ei.

Isti duo Versus dicuntur per hebdomadam alternis vicibus [c] *quando de feria agitur:* [c] *ita tamen quod Versus* Præoccupemus [d] *prius* [d] *dicitur quando* [e] *missa dominicalis per hebdomadam dicitur.*[e] *Et si nulla feria per hanc hebdomadam ad hoc vacaverit, tunc ultimus Versus eo anno omnino prætermittatur.*

Secundum Marcum.[f]

In illo tempore, Exiens Jesus de finibus Tyri, venit per Sidonem ad mare Galilææ inter medios fines Decapoleos. Et adducunt ei surdum et mutum et deprecabantur eum, ut imponat illi manum. Et apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas ejus: et exspuens tetigit linguam ejus: et suspiciens in cœlum ingemuit, et ait illi; Effeta, quod est, adaperire. Et statim apertæ sunt aures ejus, et solutum est vinculum linguæ ejus, et loquebatur recte. Et præcepit illis ne cui dicerent. Quanto autem eis præcipiebat, tanto magis plus prædicabant: et eo amplius admirabantur, dicentes; Bene omnia fecit: et surdos fecit audire et mutos loqui.

Offertorium.[g]

Precatus est Moyses in conspectu Domini Dei sui et dixit: precatus est Moyses in conspectu Domini Dei sui et dixit: quare, Domine, irasceris in populo tuo: parce iræ animæ tuæ: memento Abraham, Isaac et Jacob: quibus jurasti dare terram fluentem lac et mel: et placatus factus est Dominus de malignitate quam dixit facere populo suo.

Secreta.

Respice, quæsumus, Domine, nostram propitius servitutem: ut quod offerimus sit tibi munus acceptum, sitque nostræ fragilitati subsidium. Per Dominum.

Communio.[h]

De fructu operum tuorum, Domine, satiabitur terra: ut educas panem de terra, et vinum lætificet cor hominis; ut exhilaret faciem in oleo, et panis cor hominis confirmet.

Postcommunio.

Sentiamus, Domine, quæsumus, tui perceptione sacramenti subsidium mentis et corporis; ut in utroque salvati, cœlestis remedii plenitudine gloriemur. Per.

Feria *quarta.*

Ad Corinthios.[i]

Fratres, Non nosmetipsos prædicamus, sed Dominum nostrum Jesum Christum: nos autem servos vestros per Jesum: quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere, illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientiæ claritatis Dei, in [j] faciem [j] Christi Jesu. Habemus autem thesaurum istum in vasis fictilibus: ut sublimitas sit virtutis Dei, et non ex nobis. In omnibus tribulationem patimur, sed

[a] non habent 92. 98. 57. V.
[b] Ps. xxxiii. (xxxiv. 1, 2.) xciv. (xcv. 1, 2.)
[c] non habent 92. 98. 4L. 15. 57. Grad.
[d] primo.—92. 98. 4L. 15. 57. Grad.
[e] de feria agitur.—92. 98. 4L. 15. 57. Grad.
[f] cap. vii. D. (v. 31–37.)
[g] Exodi cap. xxxii. (11–14.)
[h] Ps. ciii. (civ. 13, 15.)
[i] 2 ad Cor. cap. iv. B. (v. 5–11.)
[j] sic 26. &c. facie.—55P. V.

non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur: persecutionem patimur, sed non derelinquimur: [a] humiliamur, sed non confundimur: [a] dejicimur, sed non perimus: semper mortificationem Jesu [b] Christi [b] in corpore nostro circumferentes, ut et vita Jesu in corporibus nostris manifestetur.

Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Cœpit Jesus exprobrare civitatibus in quibus factæ sunt plurimæ virtutes ejus, quia non egissent pœnitentiam. Væ tibi Corosaim, væ tibi Bethsaida: quia si in Tyro et Sidone factæ essent virtutes quæ factæ sunt in vobis, olim in cinere et cilicio pœnitentiam egissent. Veruntamen dico vobis: Tyro et Sidoni remissius erit in die judicii, quam vobis. Et tu Capharnaum, numquid usque in cœlum exaltaberis, usque in infernum descendes? quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes quæ factæ sunt in te, forte mansissent usque in hunc diem. Veruntamen dico vobis, quia terræ Sodomorum remissius erit in die judicii, quam tibi.

Dominica *Decima tertia post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[d]

Respice, Domine, in testamentum tuum: et animas pauperum tuorum ne derelinquas in finem: exsurge, Domine,[e] judica causam tuam: et ne obliviscaris voces quærentium te.

Psalmus.[f]

Ut quid, Deus, repulisti in finem: iratus est furor tuus super oves pascuæ tuæ?

Oratio.

Omnipotens et misericors Deus, de cujus munere venit ut tibi a fidelibus tuis digne et laudabiliter serviatur; tribue nobis, quæsumus, ut ad promissiones tuas sine offensione curramus. Per Dominum.

Ad Galatas.[g]

Fratres, Abrahæ dictæ sunt promissiones et semini ejus. Non dicit: Et seminibus, quasi in multis; sed quasi in uno: Et semini tuo, qui est Christus. Hoc autem dico, testamentum confirmatum a Deo, quæ post quadringentos et triginta annos facta est Lex, non irritum facit ad evacuandam promissionem. Nam si ex lege esset hereditas, jam non ex [h] repromissione.[h] Abrahæ autem per repromissionem donavit Deus. Quid igitur lex? Propter [i] transgressores[i] posita est donec veniret semen cui promiserat, ordinata per angelos in manu mediatoris. Mediator autem unius non est: Deus autem unus est. Lex ergo adversus promissa Dei? Absit. Si enim data esset lex quæ posset vivificare, vere ex lege esset justitia. Sed conclusit scriptura omnia sub peccato, ut promissio ex fide Jesu Christi daretur credentibus.

Gradale.[j]

Respice, Domine, in testamentum tuum: et animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.

V. Exsurge, Domine, et judica causam tuam: memor esto opprobrii servorum tuorum.

Alleluya. *V.* Quoniam Deus magnus Dominus: et rex magnus super omnem terram.

Secundum Lucam.[k]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Beati oculi qui vident quæ

[a] non habent 92. 97. 98. V.
[b] non habent 92. 97. 98. V.
[c] cap. xi. C. (v. 20–24.)
[d] Ps. lxxiii. (lxxiv. 20, 19, 22, 23.)
[e] et.—92. 98. Grad.
[f] ib. (v. 1.)
[g] cap. iii. C. (v. 16–22.)

[h] sic 26. &c. promissione.—4L. 15. 55P. 57. V.
[i] transgressionem.—92. 98. 4L. 15. 57. transgressiones.—V.
[j] Ps. lxxiii. (lxxiv. 20, 19, 22.) xciv. (xcv. 3.)
[k] cap. x. D. (v. 23–37.)

vos videtis. Dico enim vobis, quod multi prophetæ et reges voluerunt videre quæ vos videtis, et non viderunt: et audire quæ auditis, et non audierunt. Et ecce quidam Legisperitus surrexit tentans illum et dicens; Magister, quid faciendo vitam æternam possidebo? At ille dixit ad eum; In lege quid scriptum est? quomodo legis? Ille [a] autem [a] respondens dixit; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex omnibus viribus tuis et ex omni mente tua: et proximum tuum sicut teipsum. Dixitque illi; Recte respondisti: hoc fac, et vives. Ille autem volens justificare seipsum, dixit ad Jesum; Et quis est meus proximus? Suspiciens autem Jesus, dixit; Homo quidam descendebat ab Hierusalem in Hiericho, et incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum: et plagis impositis abierunt semivivo relicto. Accidit autem ut sacerdos quidam descenderet eadem via: et viso illo [b] præteriit.[b] Similiter et Levita, cum esset secus locum, et videret eum, pertransiit. Samaritanus autem quidam iter faciens venit secus eum: et videns eum, misericordia motus est. Et appropians alligavit vulnera ejus, infundens oleum et vinum: et imponens illum in jumentum suum, duxit in stabulum, et curam ejus egit. Et altera die protulit duos denarios, et dedit stabulario, et ait: Curam illius habe: et quodcumque supererogaveris, ego cum rediero reddam tibi. Quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones? At ille dixit; Qui fecit misericordiam in illum. Et ait illi Jesus; Vade, et tu fac similiter.

Offertorium.[c]

In te speravi, Domine, dixi, tu es Deus meus, in manibus tuis tempora mea.

Secreta.

Hostias, quæsumus, Domine, propitius intende quas sacris altaribus exhibemus; ut nobis indulgentiam largiendo, tuo nomini dent honorem. Per.

Communio.[d]

Panem de cœlo [e] dedisti [e] nobis, Domine: habentem omne delectamentum et omnem saporem suavitatis.

Postcommunio.

Vivificet nos, quæsumus, Domine, hujus participatio sancta mysterii: et pariter nobis expiationem tribuat et munimen. Per.

Feria *quarta.*

Ad Thessalonicenses.[f]

Fratres, Memores [g] estote [g] laborum nostrorum et fatigationum, nocte ac die operantes, ne quem vestrum gravaremus; prædicavimus enim in vobis evangelium Dei. Vos enim testes estis et Deus, quam sancte [h] et juste [h] et sine querela vobis qui credidistis [i] affuimus: [i] sicut scitis, qualiter unumquemque vestrum tanquam pater filios suos, deprecantes vos et consolantes, testificati sumus, ut ambularetis digne Deo qui vocavit vos in regnum suum et gloriam. Ideo et nos gratias agimus Deo sine intermissione, quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditus Dei, accepistis illud non ut verbum hominum, sed (sicut est vere) verbum Dei, qui operatur in vobis [j] qui credidistis.[j]

Secundum Matthæum.[k]

In illo tempore, Abeuntes Pharisæi, consilium faciebant adversus Jesum, quomodo eum perderent. Jesus autem sciens recessit inde: et secuti sunt eum multi, et curavit eos omnes: et præcepit eis ne manifestum eum facerent. Ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam prophetam dicentem: Ecce puer meus quem elegi, dilectus meus, in quo bene complacuit animæ

[a] non habent 92. 98. 4L. 57. V.
[b] prætervit.—92. 98. 4L. 15. 57. V.
[c] Ps. xxx. (xxxi. 14, 15.)
[d] Sap. cap. xvi. (20.)
[e] præstitisti.—92. 98.
[f] 1 ad Thess. cap. ii. B. (v. 9–13.)
[g] estis.—92. 98. 4L. 15. 57. V.
[h] non habent 92. 98.
[i] fuimus.—92. 98. 57. V.
[j] sic 15. &c. non habent 92. 98. 4L. SRM. 57.
[k] cap. xii. B. (v. 14–21.)

meæ. Ponam spiritum meum super eum, et judicium gentibus nunciabit. Non contendet neque clamabit neque audiet aliquis in plateis vocem ejus: arundinem quassatam non confringet, et [a] lignum [a] fumigans non extinguet, donec ejiciat ad victoriam judicium: et in nomine ejus gentes sperabunt.

Dominica *Decima quarta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[b]

Protector noster, aspice, Deus, et respice in faciem Christi tui: quia melior est dies una in atriis tuis super millia.

Psalmus.[c]

Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum: concupiscit et deficit anima mea in atria Domini.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, da nobis fidei, spei et caritatis augmentum: et ut mereamur assequi quod promittis, fac nos amare quod præcipis. Per Dominum.

Ad Galatas.[d]

Fratres, Spiritu ambulate, et desideria carnis non perficietis. Caro enim concupiscit adversus spiritum: spiritus autem adversus carnem: hæc enim sibi invicem adversantur, ut non quæcumque vultis, illa faciatis. Quod si spiritu ducimini, non estis sub lege. Manifesta autem sunt opera carnis: quæ sunt, fornicatio, immunditia, avaritia, impudicitia, luxuria, idolorum servitus, veneficia, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissensiones, sectæ, invidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, et his similia, quæ prædico vobis, sicut prædixi, quoniam qui talia agunt, regnum Dei non consequentur. Fructus autem Spiritus est caritas, gaudium, pax, patientia, longanimitas, bonitas, benignitas, mansuetudo, fides, modestia, continentia, castitas. Adversus hujuscemodi non est lex. Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis.

Gradale.[e]

Bonum est confiteri Domino et psallere nomini tuo, altissime.

V. Ad annunciandum mane misericordiam tuam et veritatem tuam per noctem.

Alleluya. *V.* Confitemini Domino et invocate nomen ejus: annuntiate inter gentes opera ejus.

Evangelium: Secundum Lucam.[f]

In illo tempore, Cum iret Jesus in Hierusalem, transibat per mediam Samariam et Galilæam. Et cum ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi; qui steterunt a longe, et levaverunt vocem, dicentes; Jesu præceptor, miserere nostri. Quos ut vidit, dixit; Ite, ostendite vos sacerdotibus. Et factum est dum irent, mundati sunt. Unus autem ex illis, ut vidit quia mundatus est, regressus est cum magna voce magnificans Deum, et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens: et hic erat Samaritanus. Respondens autem Jesus, dixit; Nonne decem mundati sunt, et novem ubi sunt? Non est inventus qui rediret et daret gloriam Deo, nisi hic alienigena. Et ait illi: Surge [g] et [g] vade: quia fides tua te salvum fecit.

Offertorium.[h]

Immittit angelus Domini in circuitu timentium eum et eripiet eos: gustate et videte, quoniam suavis est Dominus.

Secreta.

Propitiare, Domine, populo tuo, propitiare muneribus; ut hac oblatione placatus et indulgentiam nobis tribuas et postulata concedas. Per.

[a] linum.—15. V.
[b] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 9, 10.)
[c] ib. (v. 1.)
[d] cap. v. C. (v. 16–24.)

[e] Ps. xci. (xcii. 1, 2.) civ. (cv. 1.)
[f] cap. xvii. C. (v. 11–19.)
[g] non habent 92. 98. V.
[h] Ps. xxxiii. (xxxiv. 7, 8.)

Communio.[a]

Panis quem ego dedero : caro mea est pro sæculi vita.

Postcommunio.

Sumptis, Domine, [b]cœlestibus sacramentis,[b] ad redemptionis æternæ, quæsumus, proficiamus augmentum. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Corinthios.[c]

Fratres, Nolite jugum ducere cum infidelibus sed cum fidelibus. Quæ enim participatio justitiæ cum iniquitate ? Aut quæ societas luci ad tenebras? Quæ autem conventio Christi ad Belial ? Aut quæ pars fideli cum infideli ? Quis autem consensus templo Dei cum idolis ? Vos autem estis templum Dei vivi, sicut dicit Deus : Quoniam inhabitabo in illis, et inambulabo [d] inter eos,[d] et ero illorum Deus, et ipsi erunt mihi populus. Propter quod exite de medio eorum et separamini, dicit Dominus, vos qui portatis vasa Domini, et immundum ne tetigeritis : et ego recipiam vos : et ero vobis in patrem, et vos eritis mihi in filios et filias, dicit Dominus omnipotens. [e] Has ergo promissiones habentes, carissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei.

Evangelium : Secundum Lucam.[f]

In illo tempore, Ait ad Jesum quidam de turba ; Magister, dic fratri meo ut dividat mecum hereditatem. At ille dixit ei ; Homo, quis me constituit judicem aut divisorem supra vos ? Dixitque ad illos ; Videte et cavete ab omni avaritia : quia non in abundantia cujusquam vita ejus est, ex his quæ possidet. Dixit autem similitudinem ad [g]illum,[g] dicens ; Hominis cujusdam divitis uberes fructus ager attulit : et cogitabat intra se dicens : Quid faciam, quod non [h]habeo[h] quo congregem fructus meos ? Et dixit : Hoc faciam : destruam horrea mea, et majora faciam, et illuc congregabo omnia quæ nata sunt mihi, et bona mea, et dicam animæ meæ : Anima, habes multa bona posita in annos plurimos : requiesce, comede, bibe, et epulare. Dixit autem illi Deus : Stulte, hac nocte animam tuam repetent a te : quæ autem parasti, cujus erunt ? Sic est qui sibi thesaurizat, et non est in [i]Deum[i] dives. Dixitque ad discipulos suos ; Ideo dico vobis : Nolite solliciti esse animæ vestræ quid manducetis : neque corpori vestro quid induamini. Anima plus est quam esca, et corpus plus quam vestimentum. Considerate corvos quia non seminant neque metunt, quibus non est cellarium neque horreum, et Deus pascit illos.

Dominica *Decima quinta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[j]

Inclina, Domine, aurem tuam ad me et exaudi me : salvum fac servum tuum, Deus meus, sperantem in te, miserere mihi, Domine, quoniam ad te clamavi tota die.

Psalmus.[k]

Lætifica animam servi tui : quoniam ad te, Domine : animam meam levavi.

Oratio.

Custodi, Domine, quæsumus, Ecclesiam tuam propitiatione perpetua :

[a] Johan. cap. vi. (51, 52.)
[b] muneribus sacris.—94.
[c] 2 ad Cor. cap. vi D. (v. 14–18.)
[d] non habent 92. 97. 98.
[e] cap. vii. (1.)
[f] cap. xii. B. (v. 13–24.)
[g] illos.—92. 97. 26. V.
[h] habeam.—98. 4L. 15. 57.
[i] Deo.—92. 98. 4L. 15. 57.
[j] Ps. lxxxv. (lxxxvi. 1–3.)
[k] ib. (v. 4.)

et quia sine te labitur humana mortalitas, tuis semper auxiliis et abstrahatur a noxiis et ad salutaria dirigatur. Per.

Ad Galatas.[a]

Fratres, Si spiritu vivimus, spiritu et ambulemus. Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes.[b] Fratres, et si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spiritales estis, hujuscemodi instruite in spiritu lenitatis, considerans teipsum, ne et tu tenteris. Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi. Nam si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. Opus autem suum probet unusquisque, et sic in semetipso tantum gloriam habebit, et non in altero. Unusquisque enim onus suum portabit. Communicet autem is qui catechizatur verbo ei qui se catechizat in omnibus bonis. Nolite errare: Deus non irridetur. Quæ enim seminaverit homo, hæc et metet. Quoniam qui seminat in carne sua, de carne et metet corruptionem: qui autem seminat in spiritu, de spiritu [c] metet vitam æternam. Bonum autem facientes, non deficiamus: tempore enim suo metemus non deficientes. Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei.

Gradale.[d]

Bonum est confidere in Domino: quam confidere in homine.

V. Bonum est sperare in Domino: quam sperare in principibus.

Alleluya. *V.* Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum: cantabo et psallam tibi in gloria mea.

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Nemo potest duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit et alterum diliget: aut unum sustinebit et alterum contemnet. Non potestis Deo servire et mammonæ. Ideo dico vobis, ne solliciti sitis animæ vestræ quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca: et corpus plus quam vestimentum? Respicite volatilia cœli, quoniam non serunt neque metunt neque congregant in horrea: et Pater vester cœlestis pascit illa. Nonne vos magis pluris estis illis? Quis autem vestrum cogitans potest adjicere ad staturam suam cubitum unum? Et de vestimento quid solliciti estis? Considerate lilia agri quomodo crescunt: non laborant neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis. Si autem fœnum agri, quod hodie est et cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos [f] minimæ [f] fidei? Nolite ergo solliciti esse, dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Hæc enim omnia gentes inquirunt. Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Quærite ergo primum regnum Dei, et justitiam ejus: et hæc omnia adjicientur vobis.

Offertorium.[g]

Exspectans exspectavi Dominum et respexit me: et exaudivit deprecationem meam, et immisit in os meum canticum novum, hymnum Deo nostro.

Secreta.

Concede nobis, Domine, quæsumus, ut hæc oblatio salutaris, et nostrorum fiat purgatio peccatorum, et tuæ propitiatio pietatis. Per.

Communio.[h]

Qui manducat carnem meam et bibit sanguinem meum: in me manet et ego in eo, dicit Dominus.

Postcommunio.

Purificent semper et muniant tua sacramenta nos Deus, et ad perpetuæ ducant salvationis effectum. Per.

[a] cap. v. D. (v. 25, 26.)
[b] cap. vi. A. (v. 1–10.)
[c] et.—97. 26.
[d] Ps. cxvii. (cxviii. 8, 9.) cvii. (cviii. 1.)
[e] cap. vi. C. (v. 24–33.)
[f] sic 26. &c. modicæ.—55P. V.
[g] Ps. xxxix. (xl. 1, 3.)
[h] Johan. cap. vi. (56.)

Feria *quarta.*

Ad Timotheum.[a]

Carissime, Scimus autem quia bona est lex, si quis ea legitime utatur: Sciens hoc, quia justo non est lex posita, sed injustis et non subditis, impiis et peccatoribus, sceleratis et contaminatis, patricidis et matricidis, homicidis, fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiariis, mendacibus et perjuris, et si quid aliud sanæ doctrinæ adversatur; quæ est secundum evangelium gloriæ beati Dei, quod creditum est mihi. Gratias ago ei qui me confortavit in Christo Jesu Domino nostro, quia fidelem me existimavit, ponens in ministerio: qui prius fui blasphemus et persecutor et contumeliosus: sed misericordiam Dei consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate. Superabundavit autem gratia Domini nostri cum fide et dilectione, quæ est in Christo Jesu Domino nostro.

Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Factum est in una dierum, docente Jesu populum in templo, et evangelizante, convenerunt principes sacerdotum et Scribæ cum senioribus, et aiunt dicentes ad illum; Dic nobis, in qua potestate hæc facis? aut quis est qui dedit tibi hanc potestatem? Respondens autem Jesus, dixit ad illos; Interrogabo vos et ego unum sermonem; respondete mihi. [c] Baptismus [c] Johannis de cœlo erat an ex hominibus? At illi cogitabant intra se, dicentes: Quia si dixerimus, De cœlo, dicet nobis: Quare ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus, Ex hominibus, plebs universa lapidabit nos: certi sunt enim, Johannem prophetam esse. Et responderunt, se nescire unde esset. Et Jesus ait illis; Neque ego dico vobis in qua potestate hæc facio.

Dominica *Decima sexta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[d]

Miserere mihi, Domine, quoniam ad te clamavi tota die: quia tu, Domine, suavis ac mitis es: et copiosus in misericordia omnibus invocantibus te.

Psalmus.[e]

Inclina, Domine, aurem tuam et exaudi me: quoniam inops et pauper sum ego.

Oratio.

Ecclesiam tuam, [f] quæsumus, Domine,[f] miseratio continuata mundet et muniat, et quia sine te non potest salva consistere, tuo semper munere gubernetur. Per Dominum.

Ad Ephesios.[g]

Fratres, Obsecro vos ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis: quæ est gloria vestra. Hujus rei gratia flecto genua mea ad Patrem Domini [h] mei [h] Jesu Christi, ex quo omnis paternitas in cœlis et in terra nominatur, ut det vobis secundum divitias gloriæ suæ, virtutem corroborari per Spiritum ejus in interiori homine, Christum habitare per fidem in cordibus vestris: in caritate radicati et fundati, ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis quæ sit latitudo, longitudo, et sublimitas, et profundum: scire etiam supereminentem scientiæ caritatem Christi, ut impleamini in omnem plenitudinem Dei. Ei autem qui potens est omnia facere superabun-

[a] 1 ad Tim. cap. i. B. (v. 8-14.)
[b] cap. xx. A. (v. 1-8.)
[c] baptisma.—92. 98. 57.
[d] Ps. lxxxv. (lxxxvi. 3, 5.)
[e] ib. (v. 1.)
[f] Domine.—92. 98. Domine, quæsumus.—4L. 15.
[g] cap. iii. C. (v. 13-21.)
[h] nostri.—26. V.

danter quam petimus aut intelligimus, secundum virtutem quæ operatur in nobis, ipsi gloria in Ecclesia, et in Christo Jesu in omnes generationes sæculi sæculorum. Amen.

Gradale.[a]

Timebunt gentes nomen tuum, Domine : et omnes reges terræ gloriam tuam.

V. Quoniam ædificavit Dominus Sion : et videbitur in majestate sua.

Alleluya. *V.* Qui timent Dominum sperent in eum : adjutor et protector eorum est.

Sequentia sancta Evangelii: Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Ibat Jesus in civitatem quæ vocatur Naim, et ibant cum eo discipuli ejus et turba copiosa. Cum autem appropinquaret portæ civitatis, ecce defunctus efferebatur, filius unicus matris suæ; et hæc vidua erat, et turba civitatis multa cum illa. Quam cum vidisset Dominus, misericordia motus super eam, dixit illi: Noli flere. Et accessit, et tetigit loculum. Hi autem qui portabant, steterunt. Et ait ; Adolescens, tibi dico, surge. Et resedit qui erat mortuus, et cœpit loqui. Et dedit illum matri suæ. Accepit autem omnes timor: et magnificabant Deum, dicentes: Quia propheta magnus surrexit in nobis : et quia Deus visitavit plebem suam.

Offertorium.[c]

Domine, in auxilium meum respice : confundantur et revereantur qui quærunt animam meam : ut auferant eam.

Secreta.

Tua nos, Domine, quæsumus, sacramenta custodiant; et contra diabolicos tueantur semper incursus. Per Dominum.

Communio.[d]

Domine, memorabor justitiæ tuæ solius : Deus, docuisti me a juventute mea : et usque in senectam et senium, Deus, ne derelinquas me.

Postcommunio.

Mentes nostras et corpora possideat, quæsumus, Domine, doni cœlestis operatio, ut non noster sensus in nobis, sed jugiter ejus præveniat effectus. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Colossenses.[e]

Fratres, Videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, et non secundum Christum: quia in ipso [f]inhabitat[f] omnis plenitudo divinitatis corporaliter : et estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus et potestatis : in quo et circumcisi estis circumcisione non manu facta in exspoliatione corporis carnis, sed in circumcisione Christi : consepulti ei in baptismo, in quo et resurrexistis per fidem operationis Dei qui suscitavit illum a mortuis. Et vos cum essetis mortui in delictis et præputio carnis vestræ, convivificavit cum illo, donans vobis omnia delicta: per Jesum Christum Dominum nostrum.

Secundum Marcum.[g]

In illo tempore, Venit Jesus Bethsaidam, et adducunt ei cæcum, et rogabant eum ut illum tangeret. Et [h]apprehensa manu[h] cæci, eduxit eum extra vicum : et exspuens in [i]oculos[i] ejus, impositis manibus suis, interrogavit eum si [j]quid[j] videret. Et aspiciens, ait; Video homines velut arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos ejus : et cœpit videre : et restitutus est ita ut videret clare omnia. Et misit illum in domum suam, dicens; Vade in domum tuam: et si in vicum introieris, nemini dixeris.

[a] Ps. ci. (cii. 15, 16.) cxiii. (cxv. 11.)
[b] cap. vii. B. (v. 11–16.)
[c] Ps. xxxix. (xl. 13, 14.)
[d] Ps. lxx. (lxxi. 16–18.)
[e] cap. ii. B. (v. 8–13.)

[f] habitat.—92. 98. 4L. 57.
[g] cap. viii. B. (v. 22–26.)
[h] apprehendens manum.—92. 98. 4L. 57.
[i] sic 55P. &c. oculis.—4L. 13. 15. 26.
[j] aliquid.—92. 98. 4L. 57.

Dominica *Decima septima post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[a]

Justus es, Domine, et rectum judicium tuum : fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam.

Psalmus.[b]

Beati immaculati in via : qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Tua nos, Domine, quæsumus, gratia semper et præveniat et sequatur, ac bonis operibus jugiter præstet esse intentos. Per Dominum nostrum.

Ad Ephesios.[c]

Fratres, Obsecro [d] vos ego vinctus in Domino, ut digne ambuletis [e] vocatione qua vocati estis, cum omni humilitate et mansuetudine, cum patientia supportantes invicem in caritate, solliciti servare unitatem Spiritus in vinculo pacis. Unum corpus et unus Spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestræ. Unus Dominus, una fides, unum baptisma. Unus Deus et Pater omnium, qui est super omnes et per omnia et in omnibus nobis ; [f] qui est benedictus in sæcula sæculorum, amen.[f]

Gradale.[g]

Beata gens cujus est Dominus Deus eorum : populus quem elegit [h] Dominus [h] in hæreditatem sibi.

V. Verbo Domini cœli firmati sunt : et spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

Alleluya. *V.* Dextera [i] Domini [i] fecit virtutem : dextera Domini exaltavit me.

Secundum Lucam.[j]

In illo tempore, Cum introisset Jesus in domum cujusdam principis Pharisæorum sabbato manducare panem, et ipsi observabant eum. Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum. Et respondens Jesus dixit ad Legisperitos et Pharisæos, dicens ; Si licet sabbato curare ? At illi tacuerunt. Ipse vero apprehensum sanavit eum ac dimisit. Et respondens ad illos dixit ; Cujus vestrum asinus aut bos in puteum cadet, et non continuo extrahet illum die sabbati ? Et non poterant ad hæc respondere illi. Dicebat autem et ad invitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos ; Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit invitatus ab illo. Et veniens is qui te et illum vocavit, dicat tibi : Da huic locum : et tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere. Sed cum vocatus fueris, vade, recumbe in novissimo loco : ut cum venerit qui te invitavit, dicat tibi : Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus : quia omnis qui se exaltat, humiliabitur : et qui se humiliat, exaltabitur.

Offertorium.[k]

Oravi Deum meum ego Daniel, dicens : exaudi, Domine, preces servi tui : illumina faciem tuam super sanctuarium tuum : * et propitius intende populum istum super quem invocatum est nomen tuum,* Deus.

Secreta.

Munda nos, quæsumus, Domine, sacrificii præsentis effectu : et perfice miseratus in nobis, ut ejus mereamur esse participes. Per Dominum.

Communio.[l]

Vovete et reddite Domino Deo vestro, omnes qui in circuitu ejus affertis mune-

[a] Ps. cxviii. (cxix. 137, 124.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. iv. A. (v. 1–6.)
[d] sic 15. &c. itaque.—92. 98. 4L. 8RM. 57.
[e] in.—92. 98. 4L. 57.
[f] non habent 94. V.
[g] Ps. xxxii. (xxxiii. 12, 6.) cxvii. (cxviii. 16.)
[h] non habent 94. 97.
[i] Dei.—92. 94. 97. 98. Grad.
[j] cap. xiv. A. (v. 1–11.)
[k] Dan. cap. ix. (4, 17, 18.)
[l] Ps. lxxix. (lxxvi. 11, 12.)

* non habet Grad.

ra: terribili et ei qui aufert spiritum principum, terribili apud omnes reges terræ.

Postcommunio.

Purifica, Domine, quæsumus, mentes nostras benignus, et renova cœlestibus sacramentis; ut consequenter et corporum præsens pariter et futurum capiamus auxilium. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Epistola. Si enim unius, *et Evangelium.* Cum venisset Jesus et discipuli. *Require in quarta feria post Dominicam* xxiii.

Dominica *Decima octava post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[a]

Da pacem, Domine, sustinentibus te, ut prophetæ tui fideles inveniantur: exaudi preces servi tui et plebis tuæ, Israel.

Psalmus.[b]

Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine, populo tuo diabolica vitare contagia, et te solum Deum pura mente sectari. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli: Ad Corinthios.[c]

Fratres, Gratias ago Deo meo semper pro vobis in gratia Dei, quæ data est vobis in Christo Jesu: quia in omnibus divites facti estis in illo, in omni verbo et in omni scientia, sicut testimonium Christi confirmatum est in vobis: ita ut nihil vobis desit in ulla gratia, exspectantibus revelationem Domini nostri Jesu Christi. Qui et confirmabit vos usque in finem sine crimine, in die adventus Domini nostri Jesu Christi.

Gradale.[d]

Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus.

V. Fiat pax in virtute tua: et abundantia in turribus tuis.

Alleluya. *V.* Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus.

V. Stantes erant pedes nostri: in atriis [e]tuis,[e] Hierusalem.

Isti duo Versus dicuntur per hebdomadam alternis vicibus; ita tamen quod versus Stantes *primo dicitur quando de feria agitur. Et si nulla feria per hanc hebdomadam ad hoc vacaverit, tunc ultimus versus eo anno omnino prætermittatur.*

Sequentia sancti Evangelii: Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Accesserunt ad Jesum Pharisæi; et interrogavit eum unus ex eis, legis doctor, tentans eum; Magister, quod est mandatum magnum in Lege? Ait illi Jesus; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua et in tota mente tua. Hoc est maximum et primum mandatum. Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum sicut teipsum. In his duobus mandatis universa lex pendet et prophetæ. Congregatis autem Pharisæis, interrogavit eos Jesus, dicens; Quid vobis videtur de Christo? cujus filius est? Dicunt ei; David. Ait illis; Quomodo ergo David in Spiritu vocat eum Dominum, dicens: Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo filius ejus est? Et nemo poterat respondere ei verbum: neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.

Offertorium.[g]

Sanctificavit Moyses altare Domino,

[a] Eccli. cap. xxxvi. (16, 17.)
[b] Ps. cxxi. (cxxii. 1.)
[c] 1 ad Cor. cap. i. A. (v. 4–8.)
[d] Ps. cxxi. (cxxii. 1, 7, 1, 2.)
[e] non habent 94. 98. Grad.
[f] cap. xxii. D. (v. 35–46.)
[g] Exodi cap. xxiv. (4, 5.)

offerens super illud holocausta : et immolans victimam fecit sacrificium vespertinum in odorem suavitatis Domino Deo in conspectu filiorum Israel.

Secreta.

Majestatem tuam, Domine, suppliciter deprecamur ; ut hæc sancta quæ gerimus et a præteritis delictis nos exuant et futuris. Per.

Communio.[a]

Tollite hostias et introite in atria ejus : adorate Dominum in aula sancta ejus.

Postcommunio.

Sanctificationibus tuis, [b]quæsumus,[b] omnipotens Deus, et vitia nostra curentur et remedia nobis æterna proveniant. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Romanos.[c]

Fratres, Obsecro vos per Dominum Jesum Christum et per caritatem Sancti Spiritus, ut adjuvetis me in orationibus [d] vestris [d] pro me ad Deum ; ut liberer ab infidelibus qui sunt in Judæa, et obsequii mei oblatio fiat accepta in Hierosolyma sanctis, ut veniam ad vos in gaudio per voluntatem Dei, ut refrigerer vobiscum. Deus autem pacis sit cum omnibus vobis, Amen.

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc ; Simile factum est regnum cœlorum grano sinapis quod accipiens homo seminavit in agro suo : quod minimum est omnibus seminibus : cum autem creverit, majus est omnibus oleribus, et fit arbor, ita ut volucres cœli veniant et habitent in ramis ejus. Aliam parabolam locutus est eis ; Simile est regnum cœlorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ satis tribus, donec fermentatum est totum. Hæc omnia locutus est Jesus in parabolis ad turbas, et sine parabolis non loquebatur eis : ut adimpleretur quod dictum est per Prophetam dicentem : Aperiam in parabolis os meum, eructabo absconsa a constitutione mundi.

Dominica *Decima nona post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.

Salus populi ego sum, dicit Dominus : de quacunque tribulatione clamaverint ad me, exaudiam eos : et ero illorum Dominus in perpetuum.

Psalmus.[f]

Attendite, popule meus, legem meam : inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Oratio.

Dirigat corda nostra, quæsumus, Domine, tuæ miserationis operatio ; quia tibi sine te placere non possumus. Per Dominum.

Ad Ephesios[g]

Fratres, Renovamini spiritu mentis vestræ, et induite novum hominem qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo : quoniam sumus invicem membra. Irascimini, et nolite peccare : sol non occidat super iracundiam vestram. Nolite locum dare diabolo : qui furabatur, jam non furetur : magis autem laboret, operando manibus suis quod bonum est, ut habeat unde tribuat necessitatem patienti.

Gradale.[h]

Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo, Domine.

℣. Elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

[a] Ps. xcv. (xcvi. 8, 9.)
[b] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[c] cap. xv. F. (v. 30–33.)
[d] non habent 92. 98.
[e] cap. xiii. D. (v. 31–35.)
[f] Ps. lxxvii. (lxxviii. 1.)
[g] cap. iv. E. (v. 23–28.)
[h] Ps cxl. (cxli. 2.) cxxiv. (cxxv. 1.)

Alleluya. *V.* Qui confidunt in Domino sicut mons Sion: non commovebitur in æternum qui habitat in Hierusalem.

Secundum Matthæum.[a]

In illo tempore, Ascendens Jesus in naviculam transfretavit, et venit in civitatem suam. Et ecce offerebant ei paralyticum jacentem in lecto.[b] Videns [c]autem[c] Jesus fidem illorum dixit paralytico: Confide, fili, remittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam de scribis dixerunt intra se; Hic blasphemat. Et cum vidisset Jesus cogitationes eorum, dixit; Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? Quid est facilius dicere: Remittuntur tibi peccata [d] tua: [d] an dicere: Surge et ambula? Ut autem sciatis, quia Filius Hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata. Tunc ait paralytico; Surge, tolle lectum tuum, et vade in domum tuam. Et surrexit, et abiit in domum suam. Videntes autem turbæ, timuerunt et glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus.

Offertorium.[e]

Si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me, Domine: et super iram inimicorum meorum extendes manum tuam, et salvum me fecit dextera tua.

Secreta.

Deus, qui nos per hujus sacrificii veneranda commercia unius summæque Divinitatis participes efficis; præsta, quæsumus, ut sicut tuam cognoscimus veritatem, sic eam dignis mentibus et moribus assequamur. Per.

Communio.[f]

Tu mandasti mandata tua custodiri nimis: utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas.

Postcommunio.

Gratias tibi referimus, Domine, sacro munere vegetati, tuam misericordiam deprecantes; ut dignos nos ejus participatione perficias. Per.

Feria *quarta.*

Ad Thessalonicenses.[g]

Fratres, State, et tenete traditiones quas didicistis, sive per sermonem sive per epistolam nostram. Ipse autem Dominus noster Jesus Christus et Deus et Pater noster, qui dilexit nos et dedit [h] consolationem æternam et spem bonam in gratia, consoletur corda vestra, et confirmet in omni opere et sermone bono. [i] De cætero, fratres, orate pro nobis, ut sermo [j] Domini [j] currat et clarificetur ubique sicut et apud vos: et ut liberemur ab importunis et malis hominibus: non enim omnium est fides. Fidelis autem [k] Deus [k] est, qui confirmabit vos et custodiet a malo. Confidimus autem de vobis in Domino, quoniam quæ præcipimus et facitis et facietis. Dominus autem dirigat corda [l] et corpora [l] vestra in caritate Dei et patientia Christi.

Secundum Matthæum.[m]

In illo tempore, Accesserunt ad Jesum discipuli ejus, dicentes; Edissere nobis parabolam zizaniorum agri. Qui respondens ait; Qui seminat bonum semen, est Filius Hominis. Ager autem est mundus. Bonum vero semen hi sunt filii regni: zizania autem filii sunt nequam. Inimicus autem qui seminavit ea, est diabolus. Messis vero, consummatio sæculi est. Messores autem, angeli Dei sunt. Sicut ergo colliguntur zizania, et igni comburuntur, sic erit in consummatione sæculi. Mittet Filius Hominis angelos suos, et colligent de regno ejus omnia scandala et eos qui faciunt iniquitatem. Et mittent eos in caminum ignis. Ibi erit fletus et stridor dentium. Tunc justi fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum. Qui habet aures audiendi, audiat.

[a] cap. ix. A. (v. 1–8.)
[b] et.—92. 97. 98. V.
[c] non habent 92. 97. 98. 4L. 57. V.
[d] non habent 92. 97. 98.
[e] Ps. cxxxvii. (cxxxviii. 7.)
[f] Ps. cxviii. (cxix. 4, 5.)
[g] 2 ad Thess. cap. ii. D. (v. 15–17.)

[h] nobis.—97. 98. 26.
[i] cap. iii. A. (v. 1–5.)
[j] Dei.—97. 26. V.
[k] Dominus.—92. 97. 98.
[l] non habent 92. 98. V.
[m] cap. xiii. E. (v. 36–43.)

Dominica *Vicesima post Trinitatem.*

Ad Missam: Officium.[a]

Omnia quæ fecisti nobis, Domine, in vero judicio fecisti: quia peccavimus tibi et mandatis tuis non obedivimus: sed da gloriam nomini tuo et fac nobiscum secundum multitudinem misericordiæ tuæ.

Psalmus.[b]

Magnus Dominus et laudabilis nimis: in civitate Dei nostri in monte sancto ejus.

Oratio.

Omnipotens et misericors Deus, universa nobis adversantia propitiatus exclude; ut mente et corpore pariter expediti, quæ tua sunt liberis mentibus exsequamur. Per.

Ad Ephesios.[c]

Fratres, Videte itaque, quomodo caute ambuletis: non quasi insipientes sed quasi sapientes: redimentes tempus, quoniam dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes: sed intelligentes quæ sit voluntas Dei. Et nolite inebriari vino, in quo est luxuria: sed implemini Spiritu Sancto, loquentes vobismetipsis in psalmis, hymnis et canticis spiritalibus, cantantes et psallentes in cordibus vestris Domino. Gratias agentes semper pro omnibus, in nomine Domini nostri Jesu Christi, Deo et Patri. Subjecti invicem in timore Christi.

Gradale.[d]

Oculi omnium in te sperant, Domine: et tu das illis escam in tempore opportuno. *V.* Aperis tu manum tuam: et imples omne animal benedictione.

Alleluya. *V.* De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi vocem meam.

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore, Loquebatur Jesus cum discipulis suis in parabolis dicens; Simile factum est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias, et nolebant venire. Iterum misit alios servos, dicens; Dicite invitatis: Ecce prandium meum paravi, tauri mei et altilia occisa [f] sunt,[f] et omnia parata: venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt: et abierunt, alius in villam suam, alius vero ad negotiationem suam: reliqui vero tenuerunt servos ejus, et contumeliis affectos occiderunt. Rex autem cum audisset, iratus est: et missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos, et civitatem illorum succendit. Tunc ait servis suis; Nuptiæ quidem paratæ sunt, sed qui invitati erant, non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum, et quoscumque inveneritis, vocate ad nuptias. Et egressi servi ejus in vias, congregaverunt omnes quos invenerunt, bonos et malos: et impletæ sunt nuptiæ discumbentium. Intravit autem rex ut videret discumbentes, et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris: Ligatis manibus et pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus et stridor dentium. Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.

Offertorium.[g]

Super flumina Babylonis illic sedimus et flevimus: dum recordaremur tui, Sion.

Secreta.

Hæc munera, quæsumus, Domine, quæ oculis tuæ majestatis offerimus, salutaria nobis esse concede. Per Dominum.

Communio.[h]

Memento verbi tui servo tuo, Domine, in quo mihi spem dedisti: hæc me consolata est in humilitate mea.

a Dan. cap. iii. (Cant. iii. Puerorum 5, 6, 20.)
b Ps. xlvii. (xlviii. 1.)
c cap. v. D. (v. 15–21.)
d Ps. cxliv. (cxlv. 15, 16.) cxxix. (cxxx. 1.)
e cap. xxii. A. (v. 1–14.)
f non habent 92. 98. 57.
g Ps. cxxxvi. (cxxxvii. 1.)
h Ps. cxviii. (cxix. 49, 50.)

Postcommunio.

Tua nos, Domine, medicinalis operatio et a nostris perversitatibus clementer expediat et tuis semper faciat inhærere mandatis. Per Dominum nostrum Jesum &c.

Feria *quarta.*

Ad Timotheum.[a]

Carissime, Confortare in gratia quæ data est tibi in Christo Jesu: et quæ audisti [b] a me per [b] multos testes, hæc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt et alios docere. Labora sicut bonus miles Christi Jesu. Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcularibus: ut ei placeat cui se probavit. Nam et qui certat in agone, non coronabitur nisi legitime certaverit. Laborantem agricolam oportet primum de fructibus percipere. Intellige quæ dico: dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum.

Evangelium: Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Dicebat Jesus cuidam principi Pharisæorum; Cum facis prandium aut cœnam, noli vocare amicos tuos neque fratres tuos neque cognatos neque vicinos neque divites: ne forte et ipsi te reinvitent, et fiat tibi retributio. Sed cum facis convivium, voca pauperes, debiles, claudos et cæcos: et beatus eris, quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in resurrectione justorum. Hæc cum [d] audisset [d] quidam de simul discumbentibus dixit illi; Beatus qui manducabit panem in regno Dei.

Dominica *Vicesima prima post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[e]

In voluntate tua, Domine, universa sunt posita; et non est qui possit resistere voluntati tuæ: tu enim fecisti omnia; cœlum et terram et universa quæ cœli ambitu continentur, Dominus universorum tu es.

Psalmus.[f]

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Largire, quæsumus, Domine, fidelibus tuis indulgentiam placatus et pacem; ut pariter ab omnibus mundentur offensis et secura tibi mente deserviant. Per Dominum.

Ad Ephesios.[g]

Fratres, Confortamini in Domino et in potentia virtutis ejus. Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare adversus insidias diaboli. Quoniam non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem: sed adversus principes et potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiæ in cœlestibus. Propterea accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, et in omnibus perfecti stare. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, et induti loricam justitiæ, et calciati pedes in præparationem evangelii pacis: in omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere: et galeam salutis assumite; et gladium Spiritus, quod est verbum Dei.

Gradale.[h]

Domine, refugium factus es nobis: a generatione et progenie.

℣. Priusquam montes fierent aut formaretur terra et orbis: a sæculo et in sæculum tu es Deus.

Alleluya. ℣. Lauda, anima mea, Dominum, laudabo Dominum in vita mea: psallam Deo meo quamdiu ero.

[a] 2 ad Tim. cap. ii. A. (v. 1–7.)
[b] per me et.—97. 26.
[c] cap. xiv. C. (v. 12–15.)
[d] dixisset.—92. 98. 4L. 57.
[e] Hesth. cap. xiii. (9, 10, 11.)
[f] Ps. cxviii. (cxix. 1.)
[g] cap. vi. B. (v. 10–17.)
[h] Ps. lxxxix. (xc. 1, 2.) cxlv. (cxlvi. 1, 2.)

Secundum Johannem [a]

In illo tempore, Erat quidam regulus, cujus filius infirmabatur Capharnaum. Hic cum audisset quia Jesus adveniret a Judæa in Galilæam, abiit ad eum, et [b] rogabat [b] eum ut descenderet, et sanaret filium ejus: incipiebat enim mori. Dixit ergo Jesus ad eum; Nisi signa et prodigia videritis, non creditis. Dixit ad eum regulus; Domine, descende prius quam moriatur filius meus. Dixit ei Jesus; Vade, filius tuus vivit. Credidit homo sermoni quem dixerat ei Jesus, et ibat. Jam autem eo descendente, servi occurrerunt ei, et nunciaverunt dicentes, quia filius ejus viveret. Interrogabat ergo horam ab eis, in qua melius habuerat. Et dixerunt ei; Quia heri hora septima reliquit eum febris. Cognovit ergo pater quia illa hora erat, in qua [c] dixit [c] ei Jesus; Filius tuus vivit. Et credidit ipse, et domus ejus tota.

Offertorium.[d]

Vir erat in terra nomine Job, simplex et rectus ac timens Deum: quem Sathan petiit ut tentaret: et data est ei potestas a Domino in facultate et in carne ejus: perdiditque omnem substantiam ipsius et filios, carnem quoque ejus gravi ulcere vulneravit.

Secreta.

Cœlestem nobis præbeant hæc mysteria, quæsumus, Domine, medicinam; et vitia cordis nostri expurgent. Per Dominum.

Communio.[e]

In salutari tuo anima mea: et in verbum tuum speravi: quando facies de persequentibus me judicium? iniqui persecuti sunt me: adjuva me, Domine Deus meus.

Postcommunio.

Ut sacris, Domine, reddamur digni muneribus fac nos, quæsumus, tuis semper obedire mandatis. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Epistola. Ad Thessalonicenses.[f]

Fratres, Scientes, dilecti a Deo, [g] electionem [g] vestram: quia evangelium nostrum non fuit apud vos in sermone tantum, sed [h] in virtute et in Spiritu Sancto et in plenitudine multa, sicut scitis quales fuerimus in vobis propter vos. Et vos imitatores mei facti estis et Domini, excipientes verbum [i] in tribulatione multa, cum gaudio Spiritus Sancti: ita ut facti sitis forma omnibus credentibus in Macedonia et in Achaia. A vobis enim diffamatus est sermo Domini, non solum in Macedonia et in Achaia, sed et in omni loco fides vestra quæ est ad Deum, [j] profecta [j] est, ita ut non sit nobis necesse quidquam loqui. Ipsi enim de nobis annunciant qualem introitum habuerimus ad vos: et quomodo conversi estis ad Dominum a simulacris servire Deo vivo et vero, et exspectare Filium ejus de cœlis quem suscitavit ex mortuis, Jesum Christum Dominum nostrum.

Evangelium: Secundum Lucam.[k]

In illo tempore, Factum est ut intraret Jesus in synagogam et doceret. Et erat ibi homo, et manus ejus dextera erat arida. Observabant autem scribæ et Pharisæi si [l] in [l] sabbato curaret: ut invenirent unde accusarent illum. Ipse vero sciebat cogitationes eorum: et ait homini qui habebat manum aridam; Surge, et sta in medio. Et surgens stetit. Ait autem ad illos Jesus; Interrogo vos, si licet [m] sabbatis [m] benefacere an male: animam salvam facere an perdere? Et circumspectis omnibus dixit homini; Extende manum tuam. Et extendit: et restituta est manus ejus. Ipsi autem repleti sunt insipientia, et colloquebantur ad invicem, quidnam facerent de Jesu.

[a] cap. iv. E. (v. 46–53.)
[b] rogavit.—92. 97. 98. 26.
[c] dixerat.—92. 98.
[d] Job. cap. i. (1, 11, 12; ii 7)
[e] Ps. cxviii. (cxix. 81, 84, 86.)
[f] 1 ad Thess. cap. i. A. (v. 4–10.)
[g] dilectionem.—4L. 13. 15. 57.
[h] et.—97. 26. V.
[i] Domini.—92. 97. 98.
[j] perfecta.—97. 4L. 26. 57.
[k] cap. vi. B. (v. 6–11.)
[l] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[m] sabbato.—92. 97. 98. 4L. 57.

Dominica *Vicesima secunda post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[a]

Si iniquitates observaveris, Domine; Domine, quis sustinebit? quia apud te propitiatio est, Deus Israel.

Psalmus.[b]

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi vocem meam.

Kyrie eleyson.

Oratio.

Familiam tuam, quæsumus, Domine, continua pietate custodi; ut a cunctis adversitatibus te protegente sit libera, et in bonis actibus tuo nomini sit devota. Per Dominum.

Ad Philippenses.[c]

Fratres, Confidimus in Domino Jesu, Quia qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi Jesu. Sicut enim est mihi justum hoc sentire pro omnibus vobis: eo quod habeam vos in corde et in vinculis meis, et in defensione et confirmatione evangelii, socios gaudii mei omnes vos esse. Testis enim mihi est Deus, quomodo cupiam vos omnes [d] esse [d] in visceribus Jesu Christi. Et hoc oro, ut caritas vestra magis ac magis abundet in omni scientia et in omni sensu: ut probetis potiora, ut sitis sinceres et sine offensa in diem Christi, repleti fructu justitiæ per Jesum Christum, in gloriam et laudem Dei.

Gradale.[e]

Ecce quam bonum et quam jocundum: habitare fratres in unum.

V. Sicut unguentum in capite: quod descendit in barbam, barbam Aaron.

[f] *Alius versus.*

Mandavit Dominus benedictionem: et vitam usque in sæculum.

Isti duo Versus dicuntur alternis vicibus per hebdomadam, quoties de feria agitur. Et si nulla feria per hanc hebdomadam ad hoc vacaverit, tunc secundus Versus omnino prætermittatur.

Alleluya. *V.* Qui sanat contritos corde: et alligat contritiones eorum.[f] [g]

Sequentia sancti Evangelii: Secundum Matthæum.[h]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Simile est regnum cœlorum homini regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis. Et cum cœpisset rationem ponere, oblatus est ei unus qui debebat ei decem millia talenta. Cum autem non haberet unde redderet, jussit eum dominus ejus venundari et uxorem ejus et filios et omnia quæ habebat, et reddi. Procidens autem servus ille, rogabat eum dicens: Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi. Misertus autem dominus servi illius dimisit eum, et debitum dimisit ei. Egressus autem servus ille invenit unum de conservis suis qui debebat ei centum denarios; et tenens suffocabat eum, dicens: Redde quod debes. Et procidens conservus ejus, rogabat eum dicens: Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi. Ille autem noluit: sed abiit, et misit eum in carcerem, donec redderet debitum. Videntes autem conservi ejus quæ fiebant, contristati sunt valde: et venerunt, et narraverunt domino suo omnia quæ facta fuerant. Tunc vocavit illum dominus suus et ait illi: Serve nequam, omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me: nonne ergo oportuit et te misereri conservi tui, sicut et ego tui misertus sum? Et iratus dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoadusque redderet universum debitum. Sic et Pater meus cœlestis faciet vobis,

[a] Ps. cxxix. (cxxx. 3, 4.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. i. A. (v. 6–11.)
[d] non habent 92. 98. 4L. 57.
[e] Ps. cxxxii. (cxxxiii. 1–3.)
[f] ita 13. 15. 26. *Alleluya.* V. *Qui* &c. Alius V. *Mandavit* &c. Isti duo &c.—92. 98. Alius Versus. *Mandavit* &c. *Alleluya.* V. *Qui* &c. Isti duo &c.—94. 97. Grad.
[g] Ps. cxlvi. (cxlvii. 3.)
[h] cap. xviii. C. (v. 23–35.)

si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.

Offertorium.

Recordare mei, Domine, omnipotentatui dominans: da sermonem rectum [a] et benesonantem [a] in os meum: ut placeant verba mea in conspectu principum.

Secreta.

Suscipe, Domine, propitius hostias quibus et te placari voluisti, et nobis salutem potenti pietati [b] restitui.[b] Per.

Communio.[c]

Dico vobis, gaudium est angelis Dei super uno peccatore pœnitentiam agente.

Postcommunio.

Immortalitatis alimoniam consecuti, quæsumus, Domine, ut quod ore percepimus, [d] pura [d] mente sectemur. Per.

Feria *quarta.*

Ad Romanos.[e]

Fratres, Scimus quoniam quæcumque lex loquitur, his qui in lege sunt, loquitur: ut omne os obstruatur, et subditus fiat omnis mundus Deo: quia ex operibus legis non justificabitur omnis caro coram illo. Per legem enim cognitio peccati. Nunc autem sine lege justitia Dei manifestata est, testificata a lege et Prophetis. Justitia autem Dei per finem Jesu Christi in omnes et super omnes qui credunt in eum: non enim est distinctio: omnes enim peccaverunt, et egent [f] gloria [f] Dei; justificati gratis per gratiam ipsius, per redemptionem quæ est in Christo Jesu, quem proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionem justitiæ suæ propter remissionem præcedentium delictorum, in sustentatione Dei ad ostensionem justitiæ ejus in hoc tempore: ut sit ipse justus et justificans eum qui ex fide est Jesu Christi.

Secundum Marcum.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Amen dico vobis, quia si quis dixerit huic monti: Tollere, et mittere in mare, et non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit quia quodcumque dixerit fiat, fiet ei. [h] Propterea [h] dico vobis, omnia quæcumque orantes petitis, credite quia accipietis, et evenient vobis. Et cum stabitis ad orandum, dimittite si quid habetis adversus aliquem: ut et Pater vester qui in cœlis est dimittat vobis peccata vestra. Quod si vos non dimiseritis: nec Pater vester qui in cœlis est, dimittet vobis peccata vestra.

Dominica *Vicesima tertia post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[i]

Dicit Dominus, ego cogito cogitationes pacis et non afflictionis: invocabitis me: et ego exaudiam vos: et reducam captivitatem vestram de cunctis locis.

Psalmus.[j]

Benedixisti, Domine, terram tuam: avertisti captivitatem Jacob.

Oratio.

Deus, refugium nostrum et virtus: adesto piis Ecclesiæ tuæ precibus, auctor ipse pietatis; et præsta ut quod fideliter petimus, efficaciter consequamur. Per Dominum.

Ad Philippenses.[k]

Fratres, Imitatores mei estote, et observate eos qui ita ambulant, sicut habetis formam nostram. Multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis (nunc autem et flens dico) inimicos crucis Christi: quorum finis interitus:

[a] non habent 92. 94. 97. 98. Grad.
[b] restitue.—92. 94. 98.
[c] Lucæ cap. xv. (10.)
[d] non habent 92. 94. 97. 98.
[e] cap. iii. (v. 19–26.)
[f] gratia.—92. 98. gloriam.—4L. 15.
[g] cap. xi. C. (v. 23–26.)
[h] propter quod.—92. 97. 98. 57.
[i] Hier. cap. xxix. (11, 12, 14.)
[j] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 1.)
[k] cap. iii. C. (v. 17–21.)

quorum Deus venter est: et gloria in confusione eorum qui terrena sapiunt. Nostra autem conversatio in cœlis est: unde etiam Salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ, secundum operationem qua possit etiam subjicere sibi omnia, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[a]

Liberasti nos, Domine, ex affligentibus nos: et eos qui nos oderunt confudisti. ℣. In Deo laudabimur tota die: et nomini tuo confitebimur in sæcula.

Alleluya. ℣. Qui posuit fines tuos pacem: et adipe frumenti satiat te.

Sequentia sancti Evangelii: Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Abeuntes Pharisæi, consilium inierunt ut caperent Jesum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis dicentes; Magister, scimus quia verax es, et viam Dei in veritate doces, et non est tibi cura de aliquo: non enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi videtur; licet censum dari Cæsari, an non? Cognita autem Jesus nequitia eorum, ait; Quid me tentatis, hypocritæ? Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis Jesus; Cujus est imago hæc et superscriptio? Dicunt ei; Cæsaris. Tunc ait illis Jesus; Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: et quæ sunt Dei, Deo.

Offertorium.[c]

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi [d] vocem [d] meam.

Secreta.

Sacris nos, Domine, quæsumus, servitiis fac intentos: et ut sine ulla tibi offensionis macula famulemur, quales esse præcipis ipse nos perfice. Per Dominum.

Communio.[e]

Amen dico vobis: quicquid orantes petitis, credite quia accipietis et fiet vobis.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, sacri dona mysterii humiliter deprecantes; ut quæ in tui commemoratione nos facere præcepisti, in nostræ proficiant infirmitatis auxilium. Per Dominum.

Feria *quarta.*

Ad Romanos.[f]

Fratres, Si enim [g] unius delicto mors regnavit per unum: multo magis abundantiam gratiæ et donationis et justitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum. Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem [h] mortis; [h] sic [i] et [i] per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitæ. Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores constituti sunt multi: ita et per unius [j] obeditionem [j] justi constituuntur multi. Lex enim subintravit ut abundaret delictum. Ubi autem abundavit delictum, superabundavit et gratia. Ut sicut regnavit peccatum in mortem, ita et gratia regnet per justitiam in vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum.

Secundum Matthæum.[k]

In illo tempore, Cum venisset Jesus et discipuli ejus [l] Capharnaum, accesserunt qui didragma accipiebant ad Petrum, et dixerunt ei; Magister vester non solvit didragma? Ait; Etiam. Et cum intrasset domum, prævenit eum Jesus, dicens; Quid tibi videtur Simon? Reges terræ a quibus accipiunt tributum vel censum?

[a] Ps. xliii. (xliv. 7, 8.) cxlvii. (14.)
[b] cap. xxii. B. (v. 15–21.)
[c] Ps cxxix. (cxxx. 1.)
[d] orationem.—98.
[e] Marci cap. xi. (24.)
[f] cap. v. C. (v. 17–21.)

[g] sic 15. &c. in.—92. 94. 98. 4L. SRM.
[h] non habent 92. 97. 98. 4L. 57. V.
[i] non habent 13. 26.
[j] obedientiam.—92. 98. 4L. 57.
[k] cap. xvii. D. (v. 24–27.)
[l] in.—13. 26.

a filiis suis an ab alienis? [a] Et ille dixit; Ab alienis.[a] Dixit illi Jesus; Ergo liberi sunt filii. Ut autem non scandalizemus eos, vade ad mare et mitte hamum, et eum piscem qui primus ascenderit tolle: et aperto ore ejus, invenies staterem: illum sumens, da eis pro me et te.

Dominica *Vicesima quarta post Trinitatem.*

Ad Missam. Officium.[b]

Dicit Dominus, ego cogito cogitationes pacis et non afflictionis: invocabitis me: et ego exaudiam vos: et reducam captivitatem vestram de cunctis locis.

Psalmus.[c]

Benedixisti, Domine, terram tuam: avertisti captivitatem Jacob.

Oratio.

Absolve, quæsumus, Domine, tuorum delicta populorum; et a peccatorum nostrorum nexibus quæ pro nostra fragilitate contraximus, tua benignitate liberemur. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli: Ad Colossenses.[d]

Fratres, Non cessamus pro vobis orantes et postulantes, ut impleamini agnitione voluntatis Dei, in omni sapientia et intellectu spirituali: ut ambuletis [e] digni [e] Deo per omnia placentes; in omni opere bono fructificantes, et crescentes in scientia Dei; in omni virtute confortati secundum potentiam claritatis ejus; in omni patientia et longanimitate cum gaudio, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[f]

Liberasti nos, Domine, ex affligentibus nos: et eos qui nos oderunt confudisti. *V.* In Deo laudabimur tota die: et nomini tuo confitebimur in sæcula.

Alleluya. *V.* Domine Deus meus, in te speravi, salvum me fac: ex omnibus persequentibus me et libera me.

Secundum Matthæum.[g]

In illo tempore, Loquente Jesu ad turbas, ecce princeps unus accessit, et adoravit eum, dicens; Domine, filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam et vivet. Et surgens Jesus sequebatur eum, et discipuli ejus. Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti ejus. Dicebat enim intra se: Si tetigero tantum vestimentum ejus, salva ero. At Jesus conversus, et videns eam, dixit; Confide, filia, fides tua te salvam fecit. Et [h] salva facta [h] est mulier ex illa hora.

Offertorium.[i]

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi vocem meam.

Secreta.

Purificet nos, Domine, quæsumus, muneris præsentis oblatio; et dignos sacra participatione perficiat. Per Dominum.

Communio.[j]

Amen dico vobis, quicquid orantes petitis, credite quia accipietis et fiet vobis.

Postcommunio.

Sumentes, Domine, dona cœlestia, quæsumus, ut non nobis [k] provenire [k] ad judicium patiaris, quod fidelibus tuis ad remedium providisti. Per.

a non habet 98.
b Hier. cap. xxix. (11, 12, 14.)
c Ps. lxxxiv. (lxxxv. 1.)
d cap. i. B. (v. 9–11.)
e sic 26. &c. digne.—4L. 55P. V.
f Ps. xliii. (xliv. 7, 8.) vii. (1.)
g cap. ix. C. (v. 18–22.)
h salvata.—92. 98.
i Ps. cxxix. (cxxx. 1.)
j Marci cap xi. (24.)
k pervenire.—94. 4L. 15. 57.

Feria *quarta.*

Ad Corinthios.[a]

Fratres, [b]Nolo fieri vos socios[b] dæmoniorum:[c] non potestis calicem Domini bibere, et calicem dæmoniorum: non potestis mensæ Domini participes esse, et mensæ dæmoniorum. An æmulamur Dominum? Numquid fortiores illo sumus? Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant. Nemo quod suum est quærat, sed quod alterius. Omne quod in macello vænit, manducate, nihil interrogantes propter conscientiam. Domini est terra et plenitudo ejus. Si quis vocat vos infidelium ad cœnam, et vultis ire: omne quod vobis apponitur, manducate, nihil interrogantes propter conscientiam. Si quis autem dixerit: Hoc [d] immolatum [d] est [e] idolis:[e] nolite manducare propter illum qui indicavit, et propter conscientiam: conscientiam autem dico non tuam, sed alterius. Ut quid enim libertas mea judicatur ab aliena conscientia? Si enim ego cum gratia participo, quid blasphemor pro eo quod gratias ago? Sive ergo manducatis sive bibitis vel aliud quid facitis: omnia in gloriam Dei facite.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Homo quidam habebat duos filios, et accedens ad primum, dixit; Fili, vade hodie, operari in vineam meam. Ille autem respondens, ait; Nolo. Postea autem, pœnitentia motus, abiit. Accedens autem ad alterum, dixit similiter. At ille respondens, ait; Eo, domine; et non ivit. Quis ex duobus fecit voluntatem patris? Dicunt[g] ei:[g] Primus. Dicit illis Jesus; Amen dico vobis, quia publicani et meretrices præcedent vos in regno Dei. Venit enim ad vos Johannes in via justitiæ, et non credidistis ei: publicani autem et meretrices crediderunt ei: vos autem videntes nec pœnitentiam habuistis postea, ut crederetis ei. Qui habet aures audiendi, audiat.

Dominica *Proxima ante Adventum.*

Ad Missam. Officium.[h]

Dicit Dominus, ego cogito cogitationes pacis et non afflictionis: invocabitis me: et ego exaudiam vos: et reducam captivitatem vestram de cunctis locis.

Psalmus.[i]

Benedixisti, Domine, terram tuam: avertisti captivitatem Jacob.

[j] *Oratio.*

[k]Excita,[k] quæsumus, Domine, tuorum fidelium voluntates; ut divini operis fructum propensius exsequentes, pietatis tuæ remedia majora percipiant. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[l]

Ecce dies veniunt, dicit Dominus, et suscitabo David germen justum: et regnabit rex et sapiens erit, et faciet judicium et justitiam in terra. In diebus illis salvabitur Juda, et Israel habitabit confidenter. Et hoc est nomen quod vocabunt eum, Dominus justus noster. Propter hoc ecce dies veniunt, dicit Dominus, et non dicent ultra: Vivit Dominus qui eduxit filios

[a] 1 ad Cor. cap. x. E. (v. 20–31.)
[b] nolo vos socios esse.—92. 98. nolo (autem V.) vos socios fieri.—97. 4L. V.
[c] quia.—92. 97. 98. 26.
[d] immolatitium.—92. 97. 98. 4L. 57.
[e] idoli.—92. 97. 98.
[f] cap. xxi. C. (v. 28–32.)
[g] non habent 92. 97. 98.
[h] Hier. cap. xxix. (11, 12, 14.)
[i] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 1.)
[j] Gloria Patri.—4L. 13.
[k] exspecta.—92. 98. 4L. 57.
[l] cap. xxiii. C. (v. 5–8.)

Israel de terra Ægypti: sed: Vivit Dominus qui eduxit et adduxit semen domus Israel de terra Aquilonis et de cunctis terris ad quas ejeceram eos illuc: et habitabunt in terra sua, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[a]

Liberasti nos, Domine, ex affligentibus nos: et eos qui nos oderunt confudisti. ℣. In Deo laudabimur tota die: et [b] nomini [b] tuo confitebimur in sæcula.

Alleluya. ℣. Timebunt gentes nomen tuum, Domine: et omnes reges terræ gloriam tuam.

[c] *Per Hebdomadam, quando de feria agitur dicitur istud*

Alleluya. ℣. In exitu Israel de Ægypto: domus Jacob de populo barbaro.

vel

Alleluya. ℣. Confitebor tibi, Domine, in toto corde meo: et in conspectu angelorum psallam coram te.[c] [d]

Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Cum sublevasset oculos Jesus, et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dicit ad Philippum; Unde ememus panes, ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum: ipse enim sciebat quid esset facturus. Respondit ei Philippus; Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri; Est puer unus hic, qui habet quinque panes hordeaceos et duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos? Dixit ergo Jesus; Facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia. Accepit ergo Jesus panes: et cum gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter et ex piscibus quantum volebant. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis: Colligite quæ superaverunt fragmenta, ne pereant. Collegerunt ergo et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis [f] et duobus piscibus [f] quæ superfuerunt his qui manducaverant. Illi ergo homines cum vidissent quod fecerat signum, dicebant; Quia hic est vere propheta, qui venturus est in mundum.

Offertorium.[g]

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi [h] vocem [h] meam.

Secreta.

Sacrificium tibi, Domine, celebrandum placatus intende; quod et nos a vitiis nostræ conditionis emundet et tuo nomini reddat acceptos. Per Dominum.

Communio.[i]

Amen dico vobis: quicquid orantes petitis, credite quia accipietis, et fiet vobis.

Postcommunio.

Animæ nostræ, quæsumus, omnipotens Deus, divino munere satiatæ, hoc pascantur desiderio [j] ut a tuo Spiritu inflammati [j] ante conspectum venientis Christi Filii tui velut clara luminaria fulgeamus. Per eundem. In unitate ejusdem.

Cum prolixum fuerit tempus inter inceptionem historiæ Deus omnium *et Adventum Domini, Officium* Dicit Dominus *per tres Dominicas cantetur, ut supra notatum est. Cum vero breve fuerit tempus, semper proxima Dominica ante Adventum,* [k] *quando de Dominica agitur,*[k] *cantetur* Dicit Dominus *cum Oratione* Excita quæsumus, Domine, *Epistola* Ecce dies veniunt, *Evangelium* Cum sublevasset. *Si vero Dominica non vacaverit, tunc in* [l] *feriis primo loco per hebdomadam* [l] *cantetur. Cæteræ vero Dominicæ quæ remanserint in ferialibus diebus cantentur.*

[a] Ps. xliii. (xliv. 7, 8.) ci. (cii. 15.)
[b] in nomine.—97. 26.
[c] non habent 92. 94. 97. 98. Grad.
[d] Ps. cxiii. (cxiv. 1.) cxxxvii. (cxxxviii. 1.)
[e] cap. vi. A. (v. 5–14.)
[f] non habent 92. 97. 98. V.
[g] Ps. cxxix. (cxxx. 1.)
[h] orationem.—15.
[i] Marci cap. xi. (24.)
[j] et a tuo Spiritu inflammentur ut.—94. 97. 26.
[k] Domini si vacaverit.—94. 97. Grad.
[l] aliqua feria.—92. 94. 98.

Feria *quarta Quatuor temporum mensis Septembris.*

Ad Missam. Officium.[a]

Exsultate Deo adjutori nostro: jubilate Deo Jacob, sumite psalmum jocundum cum cithara: canite initium mensis tuba, quia præceptum in Israel est: et judicium Deo Jacob.

Psalmus.[b]

Testimonium in Joseph posuit illud: cum exiret de terra Ægypti.

Non dicitur ulterius.

Oratio sine Dominus vobiscum, *sed tantum cum* Oremus.

Oratio.

Misericordiæ tuæ remediis, quæsumus, Domine, fragilitas nostra subsistat; ut quæ sua conditione atteritur, tua clementia reparetur. Per Dominum.

Lectio Amos Prophetæ.[c]

Hæc dicit Dominus; Ecce dies veniunt, et comprehendet arator messorem, et calcator uvæ mittentem semen: et stillabunt montes dulcedinem, et omnes colles culti erunt. Et convertam captivitatem populi mei Israel: et ædificabunt civitates desertas, et habitabunt in eis: et plantabunt vineas, et bibent vinum earum: et facient hortos, et comedent fructus eorum. Et plantabo eos super humum suam: et non evellam eos ultra de terra sua quam dedi eis, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[d]

Venite, filii, audite me, timorem Domini docebo vos.

V. Accedite ad eum et illuminamini: et facies vestræ non confundentur.

Non repetatur Gradale.

Hic dicitur Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, Domine, familiæ tuæ supplicanti, ut dum a cibis corporalibus se abstinent, a vitiis [e] quoque [e] mente jejunent. Per Dominum.

Hic dicuntur memoriæ consuetæ.

Lectio libri Esdræ.[f]

In diebus illis, Congregatus est omnis populus quasi vir unus, ad plateam quæ est ante portam aquarum: et dixerunt Esdræ scribæ, ut afferret librum legis Moysi quam præcepit Dominus Israeli. Attulit autem Esdras sacerdos librum coram multitudine virorum ac mulierum, cunctisque qui poterant intelligere, in die prima mensis septimi. Et legit in eo aperte in platea quæ erat ante portam aquarum, a mane usque ad mediam diem, in conspectu virorum ac mulierum et sapientium: et aures omnis populi erant erectæ ad librum. Stetit autem Esdras scriba super gradum ligneum, quem fecerat ad loquendum: et steterunt juxta eum. Et aperuit Esdras librum coram omni populo, [g] super universum quippe populum eminebat: et cum aperuisset eum, stetit omnis populus. Et benedixit Esdras [g] Domino Deo voce magna: et respondit omnis populus; Amen: elevantes autem omnes populi manus suas, incurvati sunt et adoraverunt [h] Deum [h] proni in terram. Porro Levitæ silentium faciebant in populo ad audiendam legem: populus autem stabat in gradu suo. Et legerunt in libro legis Dei distincte et aperte ad intelligendum: et intellexerunt cum legeretur. Dixit autem Neemias et Esdras sacerdos et scriba, et Levitæ interpretantes universo populo; Dies sanctificatus est Domino Deo nostro, nolite lugere et nolite flere. Flebat enim omnis populus cum audiret verba legis. Et dixit eis; Ite et comedite pinguia, et bibite mulsum, et mittite partes eis qui non præparaverunt sibi: quia sanctus dies Domini est, et nolite contristari: gaudium etenim Domini est fortitudo vestra.

[a] Ps. lxxx. (lxxxi. 1–4.)
[b] ib. (v. 5.)
[c] cap. ix. D. (v. 13–15.)
[d] Ps. xxxiii. (xxxiv. 11, 5.)
[e] non habent 92. 94. 97. 98.

[f] 2 Esdr. (Neem.) cap. viii. A. (v. 1–4, 5, 6, 7–10.)
[g] et benedixit.—92. 97. 98.
[h] non habent 92. 97. 98.

Gradale.[a]

Quis sicut Dominus Deus noster qui in altis habitat : [b]et[b] humilia respicit in cœlo et in terra.

℣. Suscitans a terra inopem : et de stercore erigens pauperem.

Repetatur Gradale.

Secundum Marcum.[c]

In illo tempore, Respondens unus de turba, dixit ad Jesum ; Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum mutum : qui ubicumque eum apprehenderit, allidit eum et spumat, et stridet dentibus et arescit : et dixi discipulis tuis ut ejicerent illum, et non potuerunt. Qui respondens eis, dixit; O generatio incredula, quamdiu apud vos ero ? quamdiu vos patiar ? afferte illum ad me. Et attulerunt eum. Et cum vidisset eum, statim spiritus conturbavit eum : et elisus in terram, volutabatur spumans. Et interrogavit patrem ejus ; Quantum temporis est ex quo ei hoc accidit ? At ille ait ; Ab infantia. Et frequenter eum in ignem et in aquam misit, ut eum perderet : sed si quid potes, adjuva nos, misertus nostri. Jesus autem ait illi; Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti. Et continuo exclamans pater pueri cum lacrymis aiebat ; Credo, Domine, adjuva incredulitatem meam. Et cum videret Jesus concurrentem turbam, comminatus est spiritui immundo, dicens illi ; Surde et mute spiritus, ego tibi præcipio, exi ab eo, et amplius ne introeas in eum. Et clamans, et multum discerpens eum, exiit ab eo; et factus est sicut mortuus, ita ut multi dicerent : Quia mortuus est. Jesus autem tenens manum ejus, elevavit eum, et surrexit. Et cum introisset in domum, discipuli ejus secreto interrogabant eum ; Quare nos non potuimus ejicere eum ? Et dixit illis ; Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione et jejunio.

Offertorium.[d]

Meditabor in mandatis tuis quæ dilexi valde : et levabo manus meas ad mandata tua quæ dilexi.

Secreta.

Deus, qui de his terræ fructibus tua sacramenta constare voluisti, præsta, quæsumus, ut per hæc opem nobis et præsentis vitæ conferas et æternæ. Per.

Communio.[e]

Comedite pinguia et bibite mulsum : et mittite partes eis qui non præparaverunt sibi ; sanctus enim dies Domini est, nolite contristari : gaudium etenim Domini est fortitudo vestra.

Postcommunio.

Sumentes, Domine, dona cœlestia, suppliciter deprecamur, ut quæ sedula servitute donante te gerimus, dignis sensibus, tuo munere capiamus. Per.

Feria *sexta Quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.[f]

Lætetur cor quærentium Dominum : quærite Dominum et confirmamini ; quærite faciem ejus semper.

Psalmus.[g]

Confitemini Domino et invocate nomen ejus : annuntiate inter gentes opera ejus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut observationes sacras annua devotione recolentes, et corpore tibi placeamus et mente. Per Dominum.

Lectio Osee Prophetæ.[h]

Hæc dicit Dominus ; Convertere, Israel, ad Dominum Deum tuum : [i]quia[i] corruisti in iniquitate tua. Tollite vobiscum verba, et convertimini ad Dominum, et dicite ei ; Omnem aufer iniquitatem, et accipe bonum : et reddemus vitulos labiorum nostrorum. Assur non salvabit nos, super equum non ascendemus, neque dicemus ultra: Dii nostri opera manuum nostrarum :

[a] Ps. cxii. (cxiii. 5, 6, 7.)
[b] non habet 92. Grad.
[c] cap. ix. C. (v. 17–29.)
[d] Ps cxviii. (cxix. 47, 48.)
[e] Neemiæ cap. viii. (10.)

[f] Ps. civ. (cv. 3, 4.)
[g] ib. (v. 1.)
[h] cap. xiv. B. (v. 1–7, 8, 9.)
[i] quoniam.—97. 26. V.

quia ejus qui in te est misereberis populi. Sanabo contritiones eorum, diligam eos spontanee: quia aversus est furor meus ab eis. Ero quasi ros, et Israel germinabit sicut lilium, et erumpet radix ejus; ut Libani [a] ibunt [a] rami ejus; et erit quasi oliva gloria ejus: et odor ejus ut Libani. Convertentur sedentes in umbra ejus: vivent tritico, et germinabunt quasi vinea: memoriale ejus sicut vinum Libani. Ego exaudiam et dirigam eum; ego ut abietem virentem: ex me fructus tuus inventus est. Quis sapiens, et intelliget ista? intelligens, et sciet hæc? quia rectæ viæ Domini, et justi ambulabunt in eis.

Gradale.[b]

Convertere, Domine, aliquantulum: et deprecare super servos tuos.

V. Domine, refugium factus es nobis: a generatione et progenie.

Repetatur Gradale.

Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Rogabat Jesum quidam Pharisæus ut manducaret cum illo. Et ingressus domum Pharisæi discubuit. Et ecce mulier quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod Jesus accubuit in domo Pharisæi, attulit alabastrum unguenti: et stans retro secus pedes Domini lacrymis cœpit rigare pedes ejus, et capillis capitis sui tergebat, et osculabatur pedes ejus, et unguento ungebat. Videns autem Pharisæus qui vocaverat eum, ait intra se dicens; Hic si esset propheta, sciret utique quæ et qualis est mulier quæ tangit eum, quia peccatrix est. Et respondens Jesus, dixit ad illum; Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait; Magister, dic. Et respondit ei Jesus; Duo debitores erant cuidam fœneratori: unus debebat denarios quingentos et alius quinquaginta. Non habentibus illis unde redderent, donavit utrisque. Quis ergo eum plus diligit? Respondens autem Simon dixit; Æstimo quia is cui plus donavit. At ille dixit ei; Recte judicasti. Et conversus ad mulierem, dixit Simoni; Vides hanc mulierem? Intravi in domum tuam; aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lacrymis rigavit pedes meos, et capillis suis tersit. Osculum mihi non dedisti: hæc autem ex quo intravit, non cessavit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti: hæc autem unguento unxit pedes meos. Propter quod dico tibi: Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur, minus diligit. Dixit autem ad illam Dominus; Remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt qui simul discumbebant, dicere intra se: Quis est hic qui etiam peccata dimittit? Dixit autem ad mulierem; Fides tua te salvam fecit: vade in pace.

Offertorium.[d]

Benedic, anima mea, Domino: et noli oblivisci omnes retributiones ejus: et renovabitur sicut aquilæ juventus tua.

Secreta.

Accepta tibi sint, Domine, quæsumus, nostri dona jejunii, quæ nos et expiando tua gratia dignos efficiant, et ad sempiterna promissa perducant. Per.

Communio.[e]

Aufer a me opprobrium et contemptum: quia mandata tua exquisivi, Domine: nam et testimonia tua meditatio mea est.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut de perceptis muneribus gratias exhibentes, beneficia potiora sumamus. Per.

Sabbato *Quatuor temporum.*

Ad Missam. Officium.[f]

Venite adoremus Deum, et procidamus ante Dominum: ploremus ante eum qui fecit nos: quia ipse est Dominus Deus noster.

[a] erunt.—13. 15.
[b] Ps. lxxxix. (xc. 13, 1.)
[c] cap. vii. F. (v. 36–50.)
[d] Ps. cii. (ciii. 2, 5.)
[e] Ps. cxviii. (cxix. 22, 24.)
[f] Ps xciv. (xcv. 6, 7.)

Psalmus.[a]

Venite, exsultemus Domino: jubilemus Deo salutari nostro.

Omnes Orationes, præter ultimam, dicuntur sine Dominus vobiscum *sed tantum cum* Oremus.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui per continentiam salutarem et corporibus mederis et mentibus; majestatem tuam suppliciter exoramus, ut pia jejunantium deprecatione placatus et præsentia nobis subsidia præbeas et futura. Per.

Omnes Lectiones cum suis titulis legantur. [b] *Discurrant Lectiones et Gradalia hinc inde ut supra in Quatuor temporibus Adventus Domini.*[b]

Lectio libri Levitici.[c]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Moysen, dicens; Decimo die mensis hujus septimi, dies expiationum erit celeberrimus, et vocabitur sanctus: affligetisque animas vestras in eo, et offeretis holocaustum Domino. Omne opus servile non facietis in tempore diei hujus: quia dies expiationis est, ut propitietur vobis Dominus Deus vester. Omnis anima quæ afflicta non fuerit die hoc, peribit de populis suis: et quæ operis quidpiam fecerit, delebo eam de populo suo. Nihil ergo operis facietis in eo: legitimum sempiternum erit vobis in cunctis generationibus et habitationibus vestris. Sabbatum requietionis est, affligetisque animas vestras. Die nono mensis hujus a vespere usque ad vesperum celebrabitis sabbata vestra, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[d]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris: nequando dicant gentes, ubi est Deus eorum.

V. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter honorem nominis tui, [e] Domine,[e] libera nos.

Non repetatur Gradale.

Oratio.

Da nobis, quæsumus, omnipotens Deus, ut jejunando tua gratia satiemur, et abstinendo cunctis efficiamur hostibus fortiores. Per Dominum.

Lectio libri Levitici.[f]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Moysen, dicens; Quintodecimo die mensis septimi, quando congregaveritis omnes fructus terræ vestræ, celebrabitis ferias Domini septem diebus; die primo et die octavo erit sabbatum, id est requies. Sumetisque vobis die primo fructus arboris pulcherrimæ, spatulasque palmarum, et ramos ligni densarum frondium et salices de torrente, et lætabimini coram Domino Deo vestro. Celebrabitisque solemnitatem ejus septem diebus per annum: legitimum sempiternum erit vobis in [g] cunctis [g] generationibus vestris. Mense septimo festa celebrabitis, et habitabitis in umbraculis septem diebus: omnis qui de genere Israel est, manebit in tabernaculis: ut discant posteri vestri quod in tabernaculis habitare fecerim filios Israel, cum educerem eos de terra Ægypti. Ego Dominus Deus vester.

Gradale.[h]

Protector noster, aspice, Deus: et respice super servos tuos.

V. Domine Deus virtutum: exaudi preces servorum tuorum.

Oratio.

Da, quæsumus, Domine, fidelibus tuis beneficiis gratulari suppliciter imploratis: et qui jejuniis te venerantur exhibitis, bonorum tuorum copiis impleantur. Per Dominum.

Lectio Michææ Prophetæ.[i]

Domine Deus noster, pasce populum tuum in virga tua, gregem hereditatis tuæ, [j] habitantes solos in saltu,[j] juxta dies antiquos. Videbunt gentes, et

[a] ib. (v. 1.)
[b] non habent 92. 94. 97. 98. Grad.
[c] cap. xxiii. E. (v. 26–32.)
[d] Ps. lxxviii. (lxxix. 8, 10, 9.)
[e] non habent 92. 98.
[f] cap. xxiii. F. (v. 39–43.)
[g] non habent 92. 98. 4L. 57. V.
[h] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 9, 8.)
[i] cap. vii. C. (v. 14, 16, 18–20.)
[j] habitantes solos in salutem.—15. habitantem in terra in salutem.—4L. 57. habitantes solos terram in saltu.—92. 97. 98.

confundentur super omni fortitudine sua. Quoniam quis Deus similis tui, qui aufers iniquitatem, et transfers peccatum reliquiarum hereditatis tuæ? Non immittet ultra furorem suum, quoniam volens misericordiam est. Et revertetur, et miserebitur nostri: deponet omnes iniquitates nostras, et projiciet in profundum maris omnia peccata nostra. Dabis veritatem Jacob, misericordiam Abraham: quæ jurasti patribus nostris a diebus antiquis, Domine Deus noster.

Gradale.[a]

Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo, Domine.

V. Elevatio manuum mearum: sacrificium vespertinum.

Oremus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, Domine, sic nos ab epulis abstinere carnalibus, ut a vitiis irruentibus pariter jejunemus. Per Dominum.

Lectio Zachariæ Prophetæ.[b]

In diebus illis, Factum est verbum Domini ad me, dicens; Hæc dicit Dominus Deus exercituum: Sicut cogitavi ut affligerem vos cum ad iracundiam provocassent me patres vestri, et non sum misertus: sic conversus cogitavi in diebus istis ut benefaciam Hierusalem et domui Judæ. Nolite timere. Hæc sunt enim verba quæ facietis. Loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo: veritatem et judicium pacis judicate in portis vestris. Et unusquisque malum contra amicum suum ne cogitetis in cordibus vestris: et juramentum [c] mendax [c] ne diligatis: omnia enim hæc sunt quæ odi, dicit Dominus. Et factum est verbum Domini exercituum ad me, dicens; Hæc dicit Dominus exercituum: [d] Jejunium primi,[d] jejunium quarti, jejunium quinti, et jejunium septimi, et jejunium decimi, erit domui Judæ in gaudium et lætitiam, et in solemnitates præclaras: veritatem tantum et pacem diligite, [e] ait [e] Dominus exercituum.

Gradale.[f]

Salvum fac populum tuum, Domine: et benedic hæreditati tuæ.

V. Ad te, Domine, clamavi, Deus meus ne sileas a me: et ero similis descendentibus in lacum.

Oremus.

Oratio.

Ut [g] nobis,[g] Domine, tribuis solemne tibi deferre jejunium, sic nobis, quæsumus, indulgentiæ [h] præsta subsidium. Per Dominum.

Lectio quinta Angelus Domini *tota legatur sicut in Sabbato Quatuor temporum in * hebdomada Pentecostes * Duo clerici de secunda forma † in superpelliciis ad gradum chori* [i] *simul cantent* [i] *Tractum.*

Tractus.

Omnipotentem semper adorant.
Et benedicunt omne per ævum.

Chorus idem repetat.

Clerici V.

Astra polorum, cuncta hominum gens,
solque sororque, lumina cœli.

Chorus. Omnipotentem semper.

Clerici V.

Sic quoque lymphæ quæque supernæ,
ros pluviæque, spiritus omnis.

Chorus. Et benedicunt.

Clerici V.

Ignis et æstus, cauma geluque,
frigus et ardor, atque pruina.

Chorus. Omnipotentem.

Clerici V.

Nix, glaciesque, noxque diesque,
lux tenebræque, fulgura nubes.

Chorus. Et benedicunt.

Clerici V.

Arida, montes, germina, colles,
flumina, fontes, pontus et undæ.

Chorus. Omnipotentem.

[a] Ps. cxl. (cxli. 2.)
[b] cap. viii. C. (v. 14–20.)
[c] mendacii.—97. 98.
[d] non habent 92. 97. 98. 4L. 57. V.
[e] dicit.—92. 98. 4L. 15. 57.

[f] Ps. xxvii. (xxviii. 9, 1.)
[g] nos.—92. 98. 4L. 57.
[h] tuæ.—94. 97.
[i] dicant.—92. 94. 98. 4L. 57. Grad. simul dicant sequentem.—15.

* *Adventu Domini.*—Grad.

† *scilicet Diaconi.*—Grad.

Clerici V.
Omnia viva, quæ vehit æquor,
[a] vegetat [b] aer [b] terraque nutrit.
Chorus. Et benedicunt.
Clerici V.
Cuncta hominum gens, Israel ipse,
Christicolæque servuli quique.
Chorus. Omnipotentem.
Clerici V.
Sancti humilesque corde benigno,
tresque pusilli exsuperantes.
Chorus. Et benedicunt.
Clerici V.
Rite camini ignei flammas
jussa tyranni temnere prompti.
Chorus. Omnipotentem.
Clerici V.
Sit Genitori laus Genitoque:
lausque [c] beato [c] Flamini sacro.
Chorus. Et benedicunt.

Clerici reincipiant Tractum Omnipotentem. *Et percantetur a choro.*

Sequatur Dominus vobiscum *et* Oremus.

Oratio.

Deus, qui tribus pueris mitigasti flammas ignium, concede, propitius, ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum. Per Dominum.

Hic dicuntur Memoriæ consuetæ.

Ad Hebræos.[d]

Fratres, Tabernaculum factum est primum, in quo erant candelabra, et mensa, et propositio panum, quod dicitur sancta. Post velamentum autem, secundum tabernaculum quod dicitur sancta sanctorum: habens aureum thuribulum, et arcam testamenti circumtectam ex omni parte auro, in qua [e] erat [e] urna aurea habens manna, et virga Aaron quæ fronduerat, et tabulæ testamenti, super quæ erant Cherubin gloriæ obumbrantia propitiatorium: de quibus non est modo dicendum per singula. His vero ita compositis: in priori quidem tabernaculo semper introibant sacerdotes, sacrificiorum officia consummantes: in secundo autem, semel in anno solus pontifex non sine sanguine, quem offerret pro sua et populi ignorantia: hoc significante Spiritu Sancto, nondum propalatam esse sanctorum viam, adhuc priori tabernaculo habente statum. Quæ parabola est temporis instantis: juxta quam munera et hostiæ offeruntur, quæ non possunt juxta conscientiam perfectum facere servientem. Solummodo in cibis et in potibus et variis baptismatibus et justitiis carnis, usque ad tempus correctionis impositis. Christus autem assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius et perfectius tabernaculum non manufactum, id est, non hujus creationis: neque per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem, introivit semel in sancta, æterna redemptione inventa.

*Duo clerici de secunda forma * in capis suis nigris ad gradum chori simul dicant [f] totum et integrum [f] Tractum.*[g] *

Laudate Dominum, omnes gentes: et collaudate eum omnes populi.
V. Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: et veritas Domini manet in æternum.

Secundum Lucam.[h]

In illo tempore, Dicebat Jesus turbis similitudinem hanc; Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua, et venit quærens fructum in illa, et non invenit. Dicit autem ad cultorem vineæ; Ecce anni tres sunt ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac, et non invenio: succide ergo illam: ut quid etiam terram occupat? At ille respondens, ait illi; Domine, dimitte illam et hoc anno, usque dum fodiam circa illam, et mittam stercora: et

[a] sic 15. &c. quæ.—92. 94. 98. 4L. 8RM. 57.
[b] ver.—92. 4L. 57.
[c] beata.—92. 94. 98. 4L. 15. 57.
[d] cap. ix. A. (v. 2–12.)
[e] non habent 92. 97. 98. 4L.
[f] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[g] Ps. cxvi. (cxvii.)
[h] cap. xiii. B. (v. 6–17.)

* *scilicet subdiaconi in capis nigris ad gradum chori stantes cantent integrum istum Tractum.*—Grad.

siquidem fecerit fructum: sin autem, in futurum succides eam. Erat autem docens in synagoga eorum sabbatis. Et ecce mulier quæ habebat spiritum infirmitatis annis decem et octo: et erat inclinata, nec poterat omnino sursum respicere. Quam cum videret [a] Jesus,[a] vocavit eam ad se, et ait illi; Mulier, dimissa es ab infirmitate tua. Et imposuit illi manus, et confestim erecta est, et glorificabat Deum. Respondens autem archisynagogus, indignans quia sabbato curasset Jesus, dicebat turbæ; Sex dies sunt, in quibus oportet operari: in his ergo venite et curamini, et non in die sabbati. Respondit autem ad illum Dominus et dixit; Hypocritæ, unusquisque vestrum sabbato non solvit bovem suum aut asinum a præsepio, et ducit adaquare? Hanc autem filiam Abrahæ quam alligavit Satanas, ecce decem et octo annis, non oportuit solvi a vinculo isto die sabbati? Et cum hæc diceret, erubescebant omnes adversarii ejus: et omnis populus gaudebat in universis, quæ gloriose fiebant ab eo.

Offertorium.[b]

Domine Deus salutis meæ: in die clamavi et nocte coram te: intret oratio mea in conspectu tuo, Domine.

Secreta.

Quæsumus, Domine, nostris placare muneribus et jejuniis, quoniam tu eadem tribuis ut placeris. Per.

Communio.[c]

Mense septimo festa celebrabitis, cum in tabernaculis habitare fecerim filios Israel: cum eduxerim eos de terra Ægypti, ego Dominus Deus vester.

Postcommunio.

Perficiant in nobis, Domine, quæsumus, tua sacramenta quod continent; ut quæ nunc specie gerimus, [d] certa [d] rerum veritate capiamus. Per Dominum.

In die *Dedicationis Ecclesiæ.*

Ad Missam: Officium.[e]

Terribilis est locus iste: hic domus Dei est: et porta cœli: et vocabitur aula Dei.

In tempore Paschali, Alleluya.

Psalmus.[f]

Dominus regnavit, decorem indutus est: indutus est Dominus fortitudinem et præcinxit se.

Oratio.

Deus, qui nobis per singulos annos hujus sancti templi tui consecrationis reparas diem, et sacris semper mysteriis repræsentas incolumes; exaudi preces populi tui et præsta, ut quisquis hoc templum beneficia petiturus ingreditur, cuncta se impetrasse lætetur. Per.

Lectio libri Apocalypseos beati Johannis Apostoli.[g]

In diebus illis, Ego Johannes vidi civitatem sanctam Hierusalem novam descendentem de cœlo, a Deo paratam, sicut sponsam ornatam viro suo. Et audivi vocem magnam de throno dicentem: Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, et habitabit cum eis. Et ipsi populus ejus erunt, et ipse Deus cum eis erit eorum Deus: et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum: et mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra, quæ prima abierunt. Et dixit qui sedebat in throno: Ecce nova facio omnia.

Gradale.

Locus iste a Deo factus est inæstimabile sacramentum: irreprehensibilis est.

V. Deus, cui adstat angelorum chorus: exaudi preces servorum tuorum.

Alleluya. *V.* Adorabo ad templum sanctum tuum: et confitebor nomini tuo.[h]

[a] Dominus.—92. 97. 98.
[b] Ps. lxxxvii. (lxxxviii. 1, 2.)
[c] Lev. cap. xxiii. (41, 42, 43.)
[d] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.

[e] Gen. xxviii. (v. 17, 19.)
[f] Ps. xcii. (xciii. 1.)
[g] cap. xxi. A. (v. 2–5.)
[h] Ps. cxxxvii. (cxxxviii. 2.)

* *Hæc duo* Alleluya *sequentia dicuntur alternis vicibus per Octavas, nisi in Dominica et in Octava Die.**

Alleluya. ℣. O quam metuendus et venerandus est locus iste: vere non est hic aliud nisi domus Dei et porta cœli.

Alleluya. ℣. Fundata est domus Domini super verticem montium: et exaltata est super omnes colles.[a]

Licet in Quadragesima hoc festum evenerit, dicitur ista Sequentia.

a. Hierusalem et Sion filiæ,
coetus omnis fidei curiæ,
melos pangat jugis lætitiæ,
alleluya.

a. Christus enim desponsat hodie
matrem nostram norma justitiæ,
quam de lacu traxit miseriæ,
ecclesiam.

b. In Spiritus Sancti clementia
sponsa Sponsi lætatur gratia,
a reginis laudis cum gloria
felix dicta.

b. Dos ut datur crescit lætitia,
quæ dos [b] quanta [b] triplex potentia,
tangens cœlum, terras et stygia,
justitia.

c. Mira loquor sed sana credere
[c] fœderatam [c] tam largo munere
de *d.* proprio produxit latere
Deus homo.

c. Formaretur ut sic Ecclesia
figuravit in pari gloria,
A-*d.*-dæ costis formata fœmina,
hostis Eva.

e. Eva fuit noverca posteris:
hæc est mater electi generis,
vi-*d.*-tæ portus, asylum miseris,
et tutela.

e. Pulchra, potens, partu mirabilis,
ut luna sol fulget spectabilis,
plus *d.* acie multo terribilis
ordinata.

f. Multiplex est singularis una,
generalis et individua,
omnis [d] ævi [d] sexus simul una
parit turmas.

f. Hæc signata Jordanis fluctibus;
hæc quæ venit e terræ finibus,
scientiam audire cominus
Salomonis.

g. Sic typicis descripta sensibus,
nuptiarum induta vestibus
cœli [e] præstet [e] hodie civibus
Christo juncta.

g. O solemnis festum lætitiæ,
quo unitur Christus Ecclesiæ,
in qua nostræ salutis nuptiæ
celebrantur.

h. Cœtus felix, dulce convivium,
lapsis ibi datur solatium,
desperatis offertur spatium
respirandi.

h. Justis inde solvuntur præmia,
angelorum novantur gaudia,
[f] lata [f] nimis quod facit gratia
caritatis.

i. Ab æterno fons sapientiæ
intuitu solius gratiæ
sic prævidit in rerum serie
hæc futura.

i. Christus ergo nos suis nuptiis
recreatos veris [g] divitiis [g]
interesse faciat sociis
electorum.

Infra Septuagesimam usque ad Caput jejunii in Octavis tantum hujus festi dicitur sequens Tractus.[h]

Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum: concupiscit et deficit anima mea in atria Domini.

℣. Cor meum et caro mea: exsultaverunt in Deum vivum.

℣. Etenim passer invenit sibi domum: et turtur nidum sibi ubi reponat pullos suos.

℣. Altaria tua, Domine virtutum: rex meus et Deus meus.

℣. Beati qui habitant in domo tua: in æternum laudabunt te, Domine.

In Paschali tempore erit secundum Alleluya *de Resurrectione quotidie per Octavas, et in octava et etiam in prima die.*

[a] Gen. xxviii. (17. Is. ii. 2.)
[b] cantat.—94. 97.
[c] fœderata.—97. 26.
[d] tui.—97. 26. cui.—57. enim.—Grad.
[e] præest.—94. 97. 26.
[f] læta—94. 4L. Grad.
[g] deliciis.—94. 97. 26.
[h] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 1–5.)

* *Per Octavas et in Dominica dicuntur alternatim hæc duo.*—Grad.

Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Egressus Jesus perambulabat Hiericho. Et ecce vir nomine Zachæus, et hic erat princeps publicanorum, et ipse dives: et quærebat videre Jesum quis esset: et non poterat præ turba, quia statura pusillus erat. Et præcurrens ascendit in arborem sychomorum ut videret eum: quia inde erat transiturus. Et cum venisset ad locum, suspiciens Jesus vidit illum, et dixit ad eum; Zachæe, festinans descende: quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinans descendit, et excepit illum gaudens. Et cum viderent omnes, murmurabant dicentes, quod ad hominem peccatorem divertisset. Stans autem Zachæus, dixit ad Dominum; Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus: et si [b] quid [b] aliquem defraudavi, reddo quadruplum. Ait Jesus ad eum; Quia hodie salus domui huic facta est: eo quod et ipse filius sit Abrahæ. Venit enim Filius Hominis quærere et salvum facere quod perierat.

Offertorium.[c]

Domine Deus, [d] in simplicitate cordis mei lætus obtuli universa: et [e] populum tuum qui repertus est vidi [e] cum ingenti gaudio; Deus Israel, custodi hanc voluntatem.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Annue, quæsumus, Domine, precibus nostris; ut quicunque intra templi hujus cujus anniversarium dedicationis diem celebramus ambitum continemur, plena tibi atque perfecta corporis et animæ devotione placeamus; ut dum hæc præsentia vota reddimus, ad æterna præmia, te adjuvante, pervenire mereamur. Per Dominum.

Præfatio quotidiana. *Communio.*[f]

Domus mea domus orationis vocabitur, dicit Dominus: in ea omnis qui petit accipit, et qui quærit invenit, et pulsanti aperietur.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Deus, qui Ecclesiam tuams ponsam vocare dignatus es, ut quæ habebat gratiam per fidei devotionem, haberet etiam ex nomine dignitatem; da ut omnis hæc plebs tuo nomini serviens, hujus vocabuli consortio digna inveniatur. Qui vivis et regnas cum Deo Patre.

Si hoc festum a Septuagesima usque ad Pascha contigerit, dicitur in fine missæ Benedicamus Domino. *Si autem alio tempore anni, finiatur cum* Ite missa est. *Per totas Octavas dicitur eadem missa de Dedicatione, quandocunque hoc festum (scilicet ab Octavis Epiphaniæ usque ad Septuagesimam, et ab Octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini, vel a festo Sanctæ Trinitatis usque ad Adventum Domini) contigerit, nisi festum novem lectionum intercurrat; sed sine Sequentia et* Credo. *Tamen in Dominica dicitur ista Sequentia.*

a. Lætabundus
exsultet fidelis chorus
cœli curiæ,
a. Cum jocundus
ornatur reginæ [g] thorus [g]
regi gloriæ.
b. In tali connubio
nubit lappa lilio
soli stella.
b. Cum miro consortio
animæ fit unio
Dei cella.
c. Celebrantur hodie
Christi et Ecclesiæ
castæ nuptiæ.
c. Sicut jungit Spiritum
homo Deo subditum
jugo gratiæ.

[a] cap. xix. A. (v. 1–10.)
[b] non habent 92. 98.
[c] 1 Paral. cap. xxix. (17, 18.)
[d] meus.—13. 26.
[e] populum tuum qui hic repertus est vidi.—Vulg. populus tuus qui repertus est vidit.—94. 97. Grad.
[f] Mat. cap. xxi. (13.)
[g] chorus.—98. 13. Grad.

d. In hoc [a] matrimonio [a]
caro Dei Filio
nupsit nobili,
d. Ipse vero Filius
summus et eximius
cessit humili.
e. Ima summus petiit,
et sponsam expetiit
quam de nigra gestiit
candidare.
e. Fecit quod disposuit
quia fœdam potuit
quando sibi placuit
emundare.
f. An-*g.*-cilla propera,
f. Ut *g.* fias libera;
h. Cum viro reg-*g.*-nans sceptrigera
f. Spon-*g.*-sum considera;
f. Quem *g.* velat litera
h. Ipsum reve-*g.*-lat fides vera.

Secundum Lucam.[b] *

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Omnis qui venit ad me, et audit sermones meos, et facit eos: ostendam vobis cui similis sit. Similis est homini ædificanti domum, qui fodit in altum et posuit fundamentum supra petram: inundatione autem facta, illisum est flumen domui illi, et non potuit eam movere: fundata enim erat supra firmam petram.

Credo.

In Octavis *Dedicationis Ecclesiæ*

omnia fiant sicut in prima die cum hac Sequentia.

Quam dilecta tabernacula Domini
virtutum et atria
Quam electi architecti tuta ædificia,
Quæ non movent, immo fovent,
ventus, flumen, pluvia.
Quam decora fundamenta
per concinna sacramenta
umbræ præcurrentia.
Latus Adæ dormientis
Evam fudit immanentis
copulæ primordia.
[c] Arcam ligno fabricatam
Noe servat gubernatam [c]
per mundi diluvium.
Prolem sera tandem fœta
anus Sara ridet læta
nostrum lactans gaudium.
In bivio tegens nuda
geminos parit ex Juda
Thamar diu vidua.
Sic Moyses a puella,
dum se lavit, in fiscella
reperitur scirpea.
Hic mas agnus immolatur
quo Israel satiatur
ejus tinctus sanguine.
Hinc venit austri regina
Salomonis [d] qua [d] divina
condit sapientia.
Hæc est nigra sed formosa,
myrrha et thure fumosa,
virga pigmentaria.
Sic futura quæ figura
obumbravit, reseravit
nobis dies gratiæ.
Jam in lecto cum dilecto
quiescamus et psallamus,
adsunt enim nuptiæ,
Quarum tonat initium
in tubis epulantium
et finis per psalterium.
Sponsum millena millia
una laudant melodia
sine fine dicentia,
alleluya, alleluya.

Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Facta sunt Encænia in Hierosolymis: et hiems erat; et ambulabat Jesus in templo, in porticu Salomonis. Circumdederunt ergo eum Judæi, et dicebant ei; Quousque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis palam. Respondit eis Jesus; Loquor vobis, et non creditis: opera,

[a] patrocinio.—92. 94. 98. 4L. 57.
[b] cap. vi. B. (v. 47, 48.)
[c] arca ligno fabricata, Noe servat gubernata.—94. servans.—4L. 57. Grad.
[d] ita 26. &c. quam.—94. 34. 55P. Grad.
[e] cap. x. E. (v. 22–30.)

* *tantum dominica infra Octavas.*—Grad.

quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me: sed vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis. Oves meæ vocem meam audiunt: et ego cognosco eas, et sequuntur me: et ego vitam æternam do eis: et non peribunt in æternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea. Pater meus quod dedit mihi majus omnibus est: et nemo potest rapere de manu Patris mei. Ego et Pater unum sumus.

Non dicitur Credo *nisi Dominica fuerit. Si hoc festum a Capite jejunii usque ad Cœnam Domini contigerit, nihil fiat de festo nisi tantum in prima die, præter memoriam infra Octavas et in Octavis.*

In Consecratione *Ecclesiæ.*

Ad Missam: Officium.[a]

Terribilis est locus iste, hic domus Dei est et porta cœli, et vocabitur aula Dei.

In tempore Paschali, Alleluya.

Psalmus.[b]

Dominus regnavit, decorem indutus est: indutus est Dominus fortitudinem et præcinxit se.

Gloria Patri.

Oratio.

Deus, qui sacrandorum tibi auctor es munerum; effunde super hanc orationis domum benedictionem tuam, ut ab omnibus invocantibus nomen tuum, defensionis tuæ auxilium sentiatur. Per.

Epistola. [c]Ego Johannes[c] vidi civitatem, *ut supra in die Dedicationis.*

Gradale.

Locus iste a Deo factus est inæstimabile sacramentum: irreprehensibilis est.

V. Deus cui adstat angelorum chorus: exaudi preces servorum tuorum.

Alleluya. *V.* Adorabo ad templum sanctum tuum: et confitebor nomini tuo.[d]

Sequentia Quam dilecta, *ut supra in Octavis Dedicationis.*

Evangelium, Egressus Jesus perambulabat, *ut supra in die Dedicationis.*

Offertorium.[e]

Domine Deus, in simplicitate cordis mei lætus obtuli universa: et populum tuum qui repertus est vidi cum ingenti gaudio: Deus Israel, custodi hanc voluntatem.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Deus, qui in omni loco dominationis tuæ totus assistis et totus operaris; accepta sacrificium nomini tuo benignus oblatum; et hujus domus cujus es fundator, esto protector; ut in virtute Spiritus Sancti fiat [f]hic[f] semper servientium, etiam tibi devota libertas. Per. In unitate ejusdem.

Communio.[g]

Domus mea domus orationis vocabitur, dicit Dominus: in ea omnis qui petit accipit: et qui quærit invenit, et pulsanti aperietur.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Sacramentis, Domine, refecti salutaribus, gratias tibi referimus; reple, quæsumus, hoc templum tuæ gloria majestatis; ut in honorem nominis tui, fiat populo tuo domus orationis. Per.

[a] Gen. cap. xxviii. (17, 18.)
[b] Ps. xcii. (xciii. 1.)
[c] non habent 92. 98.
[d] Ps. cxxxvii. (cxxxviii. 2.)
[e] 1 Paral. cap. xxix. (17, 18.)
[f] non habent 13. 15. 26.
[g] Mat. cap. xxi. (13. vii. 8.)

In Reconciliatione *Ecclesiæ.*

Ad Missam : Officium.[a]

Dum sanctificatus fuero in vobis, congregabo vos de universis terris : et effundam super vos aquam mundam : et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris, et dabo vobis spiritum novum.

In tempore Paschali, Alleluya.

Psalmus.[b]

Benedicam Dominum in omni tempore : semper laus ejus in ore meo.

Oratio.

Deus, qui dixisti Domus mea domus orationis vocabitur, domum istam gentium spurcitiis contaminatam mundare et sanctificare digneris ; ut omnium preces et vota in loco hoc ad te clamantium clementer exaudias et benigne perficias. Qui vivis et regnas cum Deo Patre.

Epistola, Ego Johannes, *sicut in die Dedicationis.*

Gradale.[c]

Tollite hostias et introite in atria ejus : adorate Dominum in aula sancta ejus.
V. Revelavit Dominus condensa : et in templo ejus omnes dicent gloriam.

Alleluya. *V.* Confitemini Domino et invocate nomen ejus : annunciate inter gentes opera ejus.

Secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis ; Non est arbor bona quæ facit fructus malos ; neque arbor mala faciens fructum bonum. Unaquæque enim arbor de fructu suo cognoscitur. Neque enim de spinis colligunt ficus : neque de rubo vindemiant uvam. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum : et malus homo de malo thesauro profert malum. Ex abundantia enim cordis os loquitur. Quid enim vocatis me, Domine, Domine : et non facitis quæ dico? Omnis qui venit ad me et audit sermones meos et facit eos : ostendam vobis cui similis sit : similis est homini ædificanti domum, qui fodit in altum et posuit fundamentum supra petram : inundatione autem facta, illisum est flumen domui illi, et non potuit eam movere : fundata enim erat supra firmam petram.

Offertorium.[e]

Oravi Deum meum ego Daniel dicens, exaudi, Domine, preces servi tui : illumina faciem tuam super sanctuarium tuum, et propitius intende populum istum super quem invocatum est nomen tuum, Deus.

Et finiatur in Tractu præcedente cum Alleluya, alleluya.

Secreta.

Hæc hostia, quæsumus, Domine, et locum istum ab immunditiis iniquorum (*vel* patratæ offensionis) expurget ; et supplicationes nostras hic et ubique tibi reddat acceptas. Per Dominum.

Communio.[f]

Acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta : super altare tuum, Domine.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Percipientes, Domine, munera salutis æternæ, te supplices exoramus, ut templum hoc (*vel* cœmeterium) a barbarorum (*vel* iniquorum) inquinamentis emundatum, tua benedictione maneat sanctificatum, et pectora nostra ab omni sorde vitiorum aliena, tibi semper assistant devota. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Finit *Temporale.*

[a] Ezech. cap. xxxvi. (23–25, 27.)
[b] Ps. xxxiii. (xxxiv. 1.)
[c] Ps. xcv. (xcvi. 8.) Ps. xxviii. (xxix. 9.) Ps. civ. (cv. 1.)
[d] cap. vi. G. (v. 43–48.)
[e] Dan. cap. ix. (4, 17, 18.)
[f] Ps. l. (li. 19.)

Oratio *præambula ad canonicum servitium septem horarum.*

Septies in hac die laudem dicam tibi, Domine, memor operum tuorum magnorum nimis et mirabilium quibus universa septem diebus ab initio condidisti; memor præterea septiformis gratiæ tui Sancti Spiritus, cujus in singulis septem horis canonicis, quas ego indignus sacro et regulari instituto tuæ Ecclesiæ ad laudem tui sancti nominis coram te hodie dicere propono. Singula mihi, obsecro, dona gratiarum largiri dignare, quatenus illo tuo beatissimo Spiritu septemque suis muneribus abunde repletus, et velut columnis septem, quas in domus suæ ædificationem sapientia excidit, suffultus, per circulum septem feriarum quibus in orbem repetitis tempora volvuntur, perque decursum septem ætatum quibus assidue mortalis infirmitas ad mortem procedit: ita tibi placere merear, ut per laboriosum mystici septenarii in septem virtutum operatione exercitium septem mortifera peccata, quæ sunt septem dæmonia ab illa evangelica Maria per Christum ejecta, vitare valeam; septemque nequiores spiritus quos ille fortis armatus ad hominum subversionem secum assumit, superare tandemque ad triumphalem octonarium beatitudinum post peractam præsentis vitæ militiam perduci. Rogo autem tuam clementissimam pietatem, ut dum canonicas has horas laudi tuæ majestatis exsolvo, cordi meo semper digneris assistere, linguam meam gubernare, ut apte, integre, perfecte, tractim et distincte verba pronuntiet, mentem a vagis ac volatilibus cogitationibus expedire, ad teque, dum tecum loquitur, indesinenter attentam efficere, ne dum per rerum imagines a te qui secreto conscientiæ delectaris foris egrediendo discedit, etiam te a se merito discessisse misera defleat. Accipe igitur ex ore meo sacrificium laudis salutare, quod te honorificet, meque hostiam vivam, sanctam, probatam, tibi placitam, coram te offerat: et diffunde gratiam tuam in labiis meis ut de corde bono eructare verbum bonum, et propter gratiam labiorum te regem amicum habeam, dumque in voce exsultationis et confessionis os meum aperiam, tua illud benedictione implere digneris. Amen.[a]

Sequuntur *Orationes in missis dicendæ pro bono felici ac prospero statu Christianissimi atque excellentissimi regis nostri Henrici septimi.*

Quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut rex noster Henricus septimus qui tua miseratione regni suscepit gubernacula, virtutum omnium percipiat incrementa, quibus decenter ornatus vitiorum voraginem devitare, corporis incolumitate gaudere, hostes superare, et in tranquilla pace dum in humanis aget tam feliciter possit sua tempora pertransire, ut post hujus vitæ decursum ad te qui via, veritas, et vita es, gratiosus valeat pervenire.

Secreta.

Munera, quæsumus, Domine, oblata sanctifica, ut nobis Unigeniti tui corpus et sanguis fiant, et famulo tuo Henrico septimo regi nostro obtinendum animæ corporisque salutem: et ad peragendum in firma fide et solida pace injunctum sibi officium te largiente usquequaque proficiant.

[a] ex 19PO. desumitur.

Postcommunio.

Hæc, quæsumus, Domine, salutaris sacramenti perceptio famulum tuum Henricum septimum regem nostrum ab omnibus tueatur adversis, quatenus diuturnam et prosperam vitam in tranquillitate Ecclesiasticæ pacis obtineat; et post hujus vitæ decursum ad æternam beatitudinem tua gratia cooperante perveniat.[a]

Instructio *sacerdotum vel Speculum Sacerdotum missam celebrare volentium.*

Primo *ante missam habenda sunt tria,*
Intentionis discussio,
Generalis contritio,
Et pura confessio.

Intentionis discussio
Ne propter vanam gloriam celebret,
Ne propter verecundiam celebret,
Ne propter alicujus personæ favorem celebret,
Ne propter lucrum temporale celebret,
Ne propter consuetudinem celebret.

Generalis contritio
De omissis bonis quæ facere debuit.
Et de commissis corde verbo et opere.

Pura confessio
Notabilium criminum notorum et ignotorum.

In missa sit
Diligens circa locum:
id est ut recipere possit utrumque.
Diligentior circa calicem:
ne sit fractus vel reparatus.
Diligentissimus circa materiam:
ne hostia sit corrupta, vinum acetosum, aut desit aqua.

In canone sit diligentia
Magna in signis, ut humiliter faciat.
Major in verbis, ut veraciter dicat.
Maxima in intentione, ut firma fide consecrare intendat.

In consecratione habeat
Diligentiam ad conficiendum corpus Christi,
Reverentiam ad tangendum corpus Christi,
Devotionem ad sumendum corpus Christi.

In tangendo corpus Christi sit reverentia
Magna propter continentiam tam excellentis corporis Christi.
Major propter continentiam tam excellentis animæ Christi.
Maxima propter continentiam tam excellentis divinitatis Christi.

Quid in consecrando intendit facere.
Deum per lacrimas colere.
Mortem Christi memorare.
Totam ecclesiam adunare.

Quid in consecrando intendit consequi.
Augmentum dilectionis.
Inseparabilitatem unionis.
Accelerationem fruitionis.

Sit humilis oratio in primo, et in secundo memento,
Ne tam indignus minister
indigne recipiat
tam dignissimum mysterium.
Ne tam indevotus presbyter
tam justissimum judicem flectat
in suum judicium.
Ne tam immundus hospes
tam excellentissimum hospitem
a se repellat
fetore criminum.
Et ut eum Dominus
piissimus participem faciat
electorum sacerdotum.

In primo memento pro se et pro vivis oret,
Ut sint participes
tanti mysterii.
Auditores habiles
missarum beneficii.
Contemptores humiles
vanitatum mundi.

[a] ex 8V. desumitur.

Satisfactores stabiles
defectus proprii.
Et sectatores vigiles
divini beneficii.

In secundo memento pro defunctis oret,

Ut per suavissimum mysterium
habeant continuum subsidium.
Ut per preces ecclesiæ fidelium,
habeant suave a pœnis refrigerium.
Ut per hoc nostrum divinum viaticum
habeant secum reditum ac sanctorum consortium.

Post missam sit summa gratiarum actio,

De tanto pane suavissimo angelorum
creatore creaturarum recepto.
De tanto cibo perpetuo omnium sanctorum
creatore creaturarum recepto.
De tanto viatico proficuo Christi electorum
creatore creaturarum recepto.

Bernardus dicit,

O sacerdos, corpus tuum quotidie efficitur sepulchrum Christi.
Quomodo ex ore tuo progreditur falsitas: per quod ingreditur Veritas?
Quomodo oculi tui vident vanitatem: qui quotidie aspiciunt Veritatem?
Quomodo manus tuæ extendantur ad illicita: quæ tenent Tenentem omnia?
Quomodo te reples et ingurgitas vino: qui debes esse plenus Deo? [a]

Oratio *beatissimi Augustini dicenda per sacerdotem ante Missam pro devotione sua.*

Summe sacerdos et vere pontifex Jesu Christe, qui te obtulisti Deo Patri hostiam puram et immaculatam in ara crucis pro nobis miseris peccatoribus; qui dedisti carnem tuam ad manducandum, et sanguinem tuum ad bibendum; et posuisti istud mysterium in virtute Spiritus Sancti, dicens; Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis: ego vero, memor hujus venerandæ passionis, confugio et accedo ad altare tuum, sicut peccator indignus, ut offeram tibi sacrificium quod tu ipse instituisti, et offerri præcepisti in commemoratione tua pro salute nostra. In quo quidem caro tua in veritate sumitur, sanguis tuus in veritate bibitur; ima summis, divina humanis conjunguntur. Sed quis digne hoc celebrare potest, nisi tu, Deus omnipotens, offerentem feceris dignum? Certe scio et idipsum bonitati tuæ confiteor, quod non sum dignus accedere ad tantum mysterium propter nimia peccata mea et negligentias meas infinitas. Sed scio et veraciter credo, totoque corde et ore confiteor quia tu potens es me facere dignum, qui solus de indignis dignos, de immundis mundos, de peccatoribus justos facis et sanctos. Per hanc igitur omnipotentiam tuam et inenarrabilem caritatem implorando clementiam tuam te rogo, ut mihi peccatori, quem inter cætera dona ad officium sacerdotale vocare dignatus es, nullis meis meritis sed sola dignatione misericordiæ tuæ, concedere digneris hoc cœleste sacrificium celebrare, ac tantum tractare mysterium ea reverentia et honore devotione et timore ac cordis puritate quibus decet, de ipsoque credere, intelligere, sentire, firmiter retinere, dicere et cogitare quod tibi placet et

[a] ex 15. desumitur.

expedit animæ meæ: ita ut placide ac benigne suscipias de manibus meis ad salutem mei et omnium tam vivorum quam defunctorum. Qui vivis et regnas.[a] *

[a] ex 12.

* *Oratio sancti Augustini dicenda a sacerdote in missa dum canitur Officium et* Kyrie *et* Gloria in excelsis *et* Credo in unum: *vel tota dicitur ante Missam, quod melius est.*

(E Missali MS dato Ecclesiæ de Bromnisgrove A. D. Mccccxi a domino Priore ecc. cath. Wigorniæ.

Et ut plenius habetur in Ordine Missæ a J. Burckard in Missali Romano. Venet. MDXXV.)

Summe sacerdos et vere pontifex, qui te obtulisti Deo Patri hostiam vivam, puram, et immaculatam in ara crucis pro nobis miseris peccatoribus. Quique dedisti nobis carnem tuam ad manducandum et sanguinem tuum ad bibendum; et posuisti mysterium illud in virtute Spiritus Sancti, dicens, Hoc quotiescunque feceritis in mei memoriam facietis; rogo te per sanguinem tuum pretiosum, magnum salutis nostræ pretium, rogo te etiam per hanc miram et inenarrabilem caritatem qua nos miseros et indignos sic amare dignatus es, ut lavares nos a peccatis nostris sanguine tuo. Doce me indignum servum tuum, quem inter cætera dona tua etiam ad officium sacerdotale vocare dignatus es, nullis meis meritis sed sola misericordiæ tuæ dignatione; doce me, quæso, per Spiritum Sanctum tuum tantum tractare mysterium ea reverentia et honore, ea devotione et timore, quibus oportet et decet. Fac me, quæso, per gratiam tuam semper illud de tanto mysterio credere et intelligere, sentire, firmiter tenere, dicere et cogitare, quod tibi placet et expedit animæ meæ. Intret Spiritus tuus bonus in cor meum, qui sonet ibi sine sono, et sine strepitu verborum loquatur veritatem tantorum mysteriorum; profunda sunt quippe nimis et sacro tecta velamine. Propter magnam clementiam tuam concede mihi Missarum solemnia puro corde et munda mente celebrare. Libera cor meum ab immundis et nefandis, vanis et noxiis cogitationibus. Muni me, quæso, beatorum angelorum pia et fida tutela atque fortissima custodia, ut hostes omnium bonorum confusi discedant per virtutem tanti mysterii, et per manum sancti angeli tui repelle a me et a cunctis servis tuis * spurcissimum et nefandissimum spiritum inanis gloriæ, iracundiæ, fornicationis, superbiæ et cenodoxiæ, invidiæ, avaritiæ, blasphemiæ et immunditiæ, dubietatis et diffidentiæ, ut tantum sacrificium cum omni puritate valeam tibi offerre.* Confundantur qui me persequuntur. Pereant illi qui perdere cuncta bona festinant. Rex virginum, Deus amator castitatis et integritatis, cœlestis rore benedictionis tuæ extingue in corpore meo totum fomitem ardentis libidinis, ut maneat in me tenor totius castitatis et integritatis animæ et corporis. Mortifica in membris meis carnis stimulos, omnesque libidinosas commotiones, et da mihi veram et perpetuam castitatis sanctimoniam, cum cæteris donis tuis quæ tibi placent in veritate, ut sacrificium laudis tuæ casto corpore et mundo corde quotidie valeam tibi offerre. Quanta enim cordis contritione et lacrymarum fonte, quanta reverentia, timore, et tremore, quanta corporis castitate et animæ puritate, illud divinum et cœleste sacrificium est celebrandum, Domine Deus meus, ubi caro tua in veritate sumitur, et sanguis tuus in veritate bibitur, ubi ima summis junguntur, ubi adest sanctorum angelorum præsentia, ubi tu es sacerdos mirabiliter et ineffabiliter.

Quis digne hoc celebrare potest, nisi tu, omnipotens Deus, offerentem feceris dignum? Scio, Domine, et vere scio, ac idipsum bonitati tuæ confiteor, quod non sum dignus accedere ad tantum mysterium propter nimia peccata mea, et infinitas negligentias meas. Sed scio veraciter, et credo ex toto corde meo, et ore confiteor, quia tu me potes dignum facere, qui solus † potes facere mundum de immundo conceptum semine,† et de peccatoribus justos facis et sanctos.

Per hanc omnipotentiam tuam te rogo, concede mihi peccatori hoc cœleste sacrificium celebrare, cum timore et tremore,

* durissimum spiritum superbiæ et cenodoxiæ, invidiæ et blasphemiæ, fornicationis et immunditiæ, dubietatis et pertinaciæ.—MS.

† de indignis dignos, de immundis mundos.—MS.

Incipit *Dictamen beati Augustini de regimine sacerdotum.*

Viri venerabiles, sacerdotes Dei,
praecones altissimi, lucernæ fidei,
caritatis radio fulgentes et spei,
auribus percipite verba oris mei.

Vos in sanctuario Dei deservitis;
vos vocavit palmites Christus vera vitis;
cavete ne steriles aut inanes sitis,
si cum vero stipite vivere cupitis.

cum cordis puritate et lacrymarum fonte, cum spirituali lætitia et gaudio cœlesti.

Sentiat mens mea, Domine, dulcedinem beatissimæ præsentiæ tuæ, et excubias sanctorum angelorum tuorum in circuitu meo. Ego enim memor venerandæ passionis tuæ accedo ad altare tuum, licet peccator, ut offeram de donis tuis sacrificium quod tu instituisti, et offerri tuæ majestati præcepisti, in commemorationem tuam, et pro nostra salute. Suscipe ergo illud, quæso, summe Pastor, pro Ecclesia tua sancta et populo tuo quem acquisivisti sanguine tuo. Et quoniam me peccatorem inter te et eundem populum tuum medium esse voluisti, licet in me boni operis testimonium non agnoscas, officium saltem dispensationis mihi creditæ non recuses, ne per me indignum famulum tuum eorum salutis pereat pretium pro quibus, victima factus, dignatus es esse redemptio salutaris.

Profero ergo, Domine, si digneris propitius intueri, tribulationes plebium, pericula populorum, captivorum gemitus, miserias orphanorum, necessitates peregrinorum, inopiam debilium, desperationes languentium, defectus senum, suspiria juvenum, vota virginum et lamenta viduarum; tu enim misereris omnium, Domine, et nihil odisti eorum quæ fecisti.

Memorare, Domine, quæ sit nostra substantia, quia tu Pater noster es; tu Deus noster es, ne irascaris, neque multitudinem viscerum tuorum misericordiæ tuæ super nos contineas; non in justificationibus prosternimus preces ante faciem tuam, sed in miserationibus tuis multis.

Aufer a nobis, Domine, iniquitates nostras, et ignem Sancti Spiritus in nobis clementer accende. Aufer a nobis cor lapideum de carne nostra, et da nobis cor carneum, quod te timeat, te amet, te diligat, in te delectetur, te sequatur, te perfruatur. Oramus, Domine, clementiam tuam, ut sereno vultu familiam tuam, sacri nominis tui officia præstolantem, aspicere digneris, et ut nullius sit irritum votum, nullius vacua postulatio, tu nobis preces suggere, quas ipse audire propitius et exaudire delecteris.

Rogamus te etiam, Pater sancte, * et pro omnium fidelium animabus * defunctorum ut sit illis salus æterna, perpetua sanitas, gaudium et refrigerium sempiternum. Hoc magnum puritatis sacramentum, Deus meus, sit illis hodie magnum et plenum convivium de te, pane vivo, qui de cœlo descendisti, et das vitam mundo de carne tua sancta et benedicta, agni videlicet immaculati qui tollit peccata mundi, quæ de sancto et glorioso utero beatæ virginis Mariæ est assumpta, et de Spiritu Sancto concepta; de illo pretioso sanguine tuo qui pietatis fonte per lanceam militis ex tuo sanctissimo latere feliciter emanavit, ut inde † sanati, refrigerati, refecti et consolati,† exsultent in laude et gloria tua.

Peto clementiam tuam, piissime Redemptor, ut descendat super hunc panem et calicem istum plenitudo Divinitatis tuæ. Descendat etiam, Domine, illa Sancti Spiritus tui invisibilis forma et incomprehensibilis majestas, sicut quondam in patrum hostias descendebat, quæ et oblationes nostras corpus et sanguinem tuum efficiat, et me indignum sacerdotem tuum doceat tantum tractare mysterium, cum cordis puritate et lacrymarum fonte, cum omni reverentia et tremore, ita ut placide et benigne suscipias sacrificium laudis de manibus meis ad salutem omnium, tam vivorum quam fidelium defunctorum.

Rogo te, Domine, per ipsum sacrosanctum mysterium corporis et sanguinis tui pretiosissimi, quo quotidie in ecclesia tua sancta pascimur et potamur, abluimur et sanctificamur, atque unius tuæ summæ

* pro spiritibus fidelium.—MS.

† refecti et satiati, refrigerati et consolati.—MS.

Vos estis catholicæ legis protectores,
sal terræ, lux hominum, ovium pastores,
muri domus Israel, morum correctores,
judices Ecclesiæ, gentium doctores.

Si cadat protectio legis, lex labetur;
si sal evanuerit, in quo salietur?
nisi lux appareat, via nescietur:
nisi pastor vigilet, ovile frangetur.

Vos existis vineam Dei propagare,
quam doctrinæ rivulis debetis rigare,
spinas atque tribulos procul extirpare,
ut radices fidei possint germinare.

Vos estis in area boves triturantes,
prudenter a palea grana separantes.
vos habent in speculo legem ignorantes
laici qui fragiles sunt et inconstantes.

Quicquid vident laici vobis displicere
sibi procul dubio dicunt non licere.
quicquid vos in opere vident adimplere
credunt esse licitum et culpa carere.

Cum pastores ovium sitis constituti
non estote desides sicut canes muti.
vobis non deficiant latratus [a] veriti,[a]
lupus rapax invidet ovium saluti.

Grex fidelis duplici cibo sustinetur;
corpore Dominico, quo salus augetur,
sermonis compendio, quod discrete detur,
mundano cibario ne periclitetur.

[b] Ovibus tenemini [b] vestris prædicare,
sed quid, quibus, qualiter, ubi, quando, quare,
debetis sollicite præconsiderare;
ne quis in officio dicat vos errare.

Spectat ad officium vestræ dignitatis,
gratiæ petentibus dona dare gratis,
nec cuiquam fidei munera vendatis,
incursuros gregibus lepra vos fiatis.

Gratis eucharistiam plebi ministrate,
gratis confitemini, gratis baptizate;
ut gratis accepistis, sic et gratis date;
solum id quod fuerit vestrum conservate.

[a] *forte* acuti.

[b] Quibus te nemini. (correxit B. W.)

Divinitatis participes efficimur, ut mihi concedas virtutes tuas sanctas, quibus repletus, bona conscientia ad altare tuum accedam, ita ut hæc sacramenta cœlestia efficiantur mihi salus et vita. Tu enim dixisti ore tuo sancto et benedicto, Panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita; Qui manducat me vivet propter me; Ipse manet in me et ego in eo; Ego sum panis vivus qui de cœlo descendi; Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum. Panis dulcissime, sana palatum cordis mei, ut sentiam suavitatem amoris tui. Sana me, Domine, ab omni languore, ut nullam præter te sentiam dulcedinem, nullum præter te quæram amorem, nullam præter te amem pulchritudinem.

Panis candidissime, habens omne delectamentum et omnem saporem suavitatis, qui nos de te semper reficis et in te nunquam deficis, comedat te cor meum, et dulcedine saporis tui repleantur viscera animæ meæ.

Manducat te angelus pleno ore in patria; manducet te peregrinus homo pro modulo suo, ne deficere possit in via, tali recreatus viatico.

Panis sancte, panis vive, panis pulcher, panis munde, qui descendisti de cœlo et das vitam mundo, veni in cor meum, et munda me ab omni inquinamento carnis et spiritus. Intra in animam meam, sana et sanctifica me interius et exterius. Esto tutamen et perpetua salus et protectio corporis et animæ meæ. Repelle a me insidiantes mihi hostes; recedant procul * a potentia præsentiæ tuæ, ut tua protectione foris et intus munitus,* recto tramite ad regnum tuum perveniam, ubi non mysteriis, sicut in hoc tempore agitur, sed facie ad faciem te † videam, Amen.†

* præsentia potentiæ tuæ, ut foris et intus munitus per te.—MS.

† videbimus, cum tradideris regnum Deo Patri, et Deus erit omnia in omnibus. Tunc enim me de te satiabis satietate mirifica, ita ut neque esuriam neque sitiam in æternum. Qui vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.—MS.

Vestra conversatio sit religiosa,
munda conscientia, virtus virtuosa,
regularis habitus [a] sit honorosa,[a]
nulla vos coinquinet labes criminosa.
Nullus fastus intima premat vestræ mentis,
gravis sit intuitus, habitus sit testis,
nihil vos illaqueet curis inhonestis,
quibus claves traditæ sunt regni cœlestis.
Estote breviloqui, ne vos ad reatum
protrahat loquacitas, nutrix vanitatum;
verbum quod proponitis sit abbreviatum,
nam in multiloquio non deest peccatum.
Estote benevoli, sobrii, prudentes,
justi, casti, simplices et compatientes,
hospitales, humiles, subditos docentes,
consulentes miseros, pravos corrigentes.
Utinam sic gerere curam pastoralem
possitis, et ducere vitam spiritalem,
ut cum exueritis chlamydem carnalem
induat vos Dominus stolam æternalem. Amen.[b]

Oratio *dicenda a sacerdote ante missam.*

Deus, qui de indignis dignos facis et de peccatoribus justos et sanctos, et de immundis mundos; munda cor et corpus meum ab omni contagione et sorde peccati, et fac me dignum atque strenuum sanctis altaribus tuis ministrum, et concede propitius ut in hoc altari ad quod indignus accedo, hostias acceptabiles atque placabiles offeram pietati tuæ pro peccatis et offensis meis, et innumeris quotidianisque excessibus meis atque cunctorum simul Christianorum culpis abluendis; et per eum sit tibi votum meum acceptabile, qui se tibi Deo Patri pro nobis obtulit sacrificium. Qui tecum vivit et regnat.[c]

Oratio *dicenda ante missam.*

Deus, qui de indignis dignos, de peccatoribus justos,[d] de immundis mundos facis: munda cor et corpus meum ab omni contagione et sorde peccati, et fac me dignum altaribus tuis ministrum; et concede propitius ut in hoc altari ad quod indignus accedo, hostias acceptabiles offeram pietati tuæ pro peccatis et offensionibus meis, [e] et innumeris quotidianis [e] excessibus; et pro omnibus hic circumstantibus universisque mihi familiaritate [f] et [f] affinitate conjunctis; atque me odio aliquo insectantibus et adversantibus; cunctisque fidelibus Christianis vivis et mortuis; et per eum sit tibi meum votum atque sacrificium acceptabile qui se tibi Deo Patri obtulit in sacrificium Jesus Christus Filius tuus Dominus noster. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.[g]

Oratio *dicenda a sacerdote ante Missam.*

Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed confisus de tua pietate ad altare tuum accedo, infirmus ad medicum vitæ, cæcus ad lumen claritatis æternæ, egenus ad domi-

[a] *forsan* ne sit onerosa, *vel* vestis honorosa, *ut in* 54. *correxit quisquam.*
[b] ex 34 desumitur.
[c] ex 26. desumitur.
[d] et.—4L.
[e] innumeris quotidianisque.—4L. 20.
[f] vel.—4L.
[g] ex 15.

num cœli et terræ, nudus ad regem gloriæ, ovis ad pastorem, figmentum ad suum creatorem, desolatus ad pium consolatorem, miser ad misericordem, criminosus ad veniæ largitorem, impius ad justificatorem, induratus ad gratiæ infusorem, rogans immensæ misericordiæ tuæ abundantiam; quatenus meam digneris sanare infirmitatem, lavare fœditatem, illuminare cæcitatem, ditare paupertatem, vestire nuditatem, reducere errantem, consolari desolatum, reconciliare reum, peccatori dare veniam, misero indulgentiam, criminoso vitam, mortuo justificationem; ut te, panem angelorum, regem regum et dominum dominantium, recipere merear ea corporis castitate et animi puritate, ea cordis contritione et lacrymarum fonte, ea lætitia spirituali et cœlesti gaudio, eo timore et tremore, ea reverentia et honore, ea fide et humilitate, eo proposito et amore, ea devotione et gratiarum actione, quibus oportet et decet, ita ut prosit mihi ad vitam æternam, et in remissionem omnium peccatorum meorum. Amen.[a]

Alia *Oratio.*

Obsecro te, piissime Domine Jesu Christe, ut per merita beatissimæ virginis Mariæ matris tuæ et omnium sanctorum et sanctarum tuarum doceas me, et permittas cum tanta cordis puritate mentisque munditia, cum tanta devotione et reverentia, ad tam mirabile sacramentum corporis et sanguinis tui accedere, quanta decet et expedit animæ meæ; sentiat, benignissime Domine Jesu Christe, cor meum dulcedinem beatæ præsentiæ tuæ; sit totius mei languoris spiritalis purgatio; sit scelerum meorum [b] ablutio [b]; sit mihi contra infinita hujus mundi pericula protectio. Gustet nunc anima mea quam suavis es, Domine; ut te gustato, omnis ab ea carnalis voluptas discedat. O panis delectabilis, O refectio vitalis: O esca desiderabilis, O epulum perdulce, omnia reficiens et nunquam deficiens: angeli et spiritus justorum pleno ore te sumunt. Placeat tibi, Domine, ut nunc te sumat fideliter anima mea peccatrix in sua peregrinatione, ut a te virtutem recipiens, iter suum per te usque ad te perficiat sine impedimento Sathanæ; mortifica in membris meis et in corde meo omnes stimulos carnis, et omnes libidinosas commotiones; ut tu, rex virginum et amator castitatis, in meo tabernaculo quietam habeas mansionem. Tu, Domine, nosti, quot et quantis fluctibus læsa est anima mea; sed tu, Domine, qui es summus medicus, veni et sana eam; cui est tradita omnis potestas et imperium; per infinita sæcula sæculorum. Amen.[c]

Oratio *devota de sacramento altaris.*

Omnipotens et misericors Deus, ecce accedo ad sacramentum corporis et sanguinis unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi; accedo, inquam, infirmus ad medicum vitæ, immundus ad fontem misericordiæ. Rogo ergo immensæ majestatis tuæ abundantiam, quatenus meam digneris sanare infirmitatem, ditare paupertatem, ut panem angelorum, regem regum, tanta reverentia et tremore, tanta contritione et amore suscipiam, sicut expedit animæ meæ. Da mihi, quæso, illius dominici corporis et sanguinis non solum suscipere sacramentum, sed etiam virtutem sacramenti. Dulcissime Deus, da mihi sic suscipere corpus unigeniti tui Domini nostri Jesu Christi, quod traxit de virgine Maria, ut corpori suo mystico merear incorporari, ac inter ejus membra connumerari. O Pater amantissime, concede mihi dilectum Filium tuum, quem quidem velatum suscipere propono, revelata tandem facie contemplari. Qui tecum et Spiritu Sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.[d]

[a] ex 26. desumitur.
[b] absolutio.—4PV.

[c] ex 13. desumitur.
[d] ex 26. desumitur.

Oratio *ante missam dicenda.*

Omnipotens [a] sempiterne [a] Deus, ecce accedo ad sacramentum corporis et sanguinis unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi; accedo, inquam, infirmus ad medicum vitæ, immundus ad fontem misericordiæ, cæcus ad lumen claritatis æternæ,[b] nudus ad regem gloriæ. Rogo ergo immensæ majestatis tuæ abundantiam, quatenus meam digneris sanare infirmitatem, laxare fœditatem, illuminare cæcitatem, ditare paupertatem, vestire nuditatem; ut panem angelorum, regem regum, dominum dominantium, tanta reverentia et tremore, tanta suscipiam contritione et amore, tanta fide et puritate, tali proposito et humilitate, sicut expedit animæ meæ. Da mihi, quæso, illius Dominici corporis et sanguinis non solum suscipere sacramentum, sed etiam virtutem sacramenti. Dulcissime Jesu, da mihi sic suscipere corpus Unigeniti tui Domini nostri Jesu Christi, quod traxit de virgine Maria, ut corpori suo mystico merear incorporari ac inter ejus membra connumerari. O Pater amantissime, concede mihi dilectum Filium tuum, quem quidem velatum suscipere propono, revelata tandem facie contemplari. Qui tecum et cum Spiritu Sancto vivit et regnat in sæcula sæculorum. Amen.[c]

Sequuntur *Præparationes ad Missam.*

Sacerdos volens confiteri dicat,

Benedicite, pater.

Sacerdos.

Dominus sit in corde tuo et in labiis tuis ad confitendum omnia peccata tua. In nomine Patris et Filii &c.

Tunc dicat peccata sua. Quibus dictis, dicat sacerdos.

Misereatur tui, omnipotens Deus, &c.

Indulgentiam et absolutionem &c.

Meritum passionis Domini nostri Jesu Christi, suffragia sanctæ matris Ecclesiæ, bona quæ fecisti et quæ per Dei gratiam facies, sint tibi in remissionem peccatorum tuorum,

Injungat pœnitentiam, dicens,

et pro pœnitentia speciali, dices hoc et hoc, vel facies hoc et hoc.

Tunc absolvat et dicat.

Dominus noster Jesus Christus, qui est summus pontifex, per suam piissimam misericordiam te absolvat. Et ego auctoritate mihi concessa absolvo te, primo a sententia minoris excommunicationis, si indigeas; deinde absolvo te ab omnibus peccatis tuis, In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti &c.

Sacerdos volens accedere ad altare, induat se sacris vestibus, dicens, Veni &c.[d]

[e] Ordinarium *Missæ.*[e]

Ad Missam dicendam, dum sacerdos induit se sacris vestibus, dicat Hymnum sequentem.

Hymnus.

Veni, Creator Spiritus,
 mentes tuorum visita,
 imple superna gratia
 quæ tu creasti pectora.

Qui Paraclitus diceris,
 donum Dei altissimi,
 fons vivus, ignis, caritas
 et spiritalis unctio.

Tu septiformis munere,
 dextræ Dei tu digitus,
 tu rite [f] promisso [f] Patris,
 sermone ditans guttura.

[a] sic 4L. 20. et misericors.—16.
[b] egenus ad Dominum cœli et terræ.—16.
[c] ex 4L. desumitur.

[d] ex Breviario desumitur.
[e] Alphabetum sacerdotum.—97.
[f] sic 26. &c. promissum.—55P. B56.

Accende lumen sensibus,
infunde amorem cordibus,
infirma nostri corporis
virtute firmans perpetim.
Hostem repellas longius,
pacemque dones protinus,
ductore sic te prævio,
vitemus omne noxium.
Per te sciamus da Patrem,
noscamus atque Filium;
te utriusque Spiritum
credamus omni tempore.
Sit laus Patri cum Filio,
Sancto simul Paraclito;
nobisque mittat Filius
carisma Sancti Spiritus. Amen.

V. Emitte Spiritum tuum et creabuntur;

R. Et renovabis faciem terræ.

Oratio.

Deus, cui omne cor patet et omnis voluntas loquitur, et quem nullum latet secretum, purifica per infusionem Sancti Spiritus cogitationes cordis nostri, ut [a] te perfecte [a] diligere et digne laudare mereamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum. In unitate ejusdem.

Deinde sequatur Antiphona, Introibo ad altare Dei. *Ps.* Judica me, Deus, et discerne. *Totus Psalmus dicitur cum* Gloria Patri. *Deinde dicitur Antiphona,*

Introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem meam.

Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson.

Pater noster.

Ave Maria.

His finitis, et Officio Missæ inchoato, cum post Officium Gloria Patri *incipitur, accedat sacerdos cum suis ministris ad gradum altaris, et dicat ipse confessionem, diacono assistente a dextris et subdiacono a sinistris. Hoc modo incipiendo,*

Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo.

Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Confessio.

Confiteor Deo, beatæ Mariæ, omnibus sanctis, et vobis; [b] quia [b] peccavi nimis cogitatione, locutione, et opere: mea culpa: precor sanctam Mariam, omnes sanctos Dei, et vos, orare pro me.

Ministri respondeant.

Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimittat vobis omnia peccata vestra; liberet vos ab omni malo; conservet et confirmet in bono; et ad vitam perducat æternam.

Sacerdos, Amen.

Et postea dicant, Confiteor. *Quo dicto, dicat sacerdos,* Misereatur, *ut supra. Deinde dicat sacerdos.*

Absolutionem et remissionem omnium peccatorum vestrorum, spatium veræ pœnitentiæ, et emendationem vitæ, gratiam et consolationem Sancti Spiritus, tribuat vobis omnipotens et misericors Dominus.

Ministri respondeant, Amen.

[c] *Et sciendum est, quod quicunque sacerdos Officium exsequatur, semper episcopus si præsens fuerit ad gradum* [d] *altaris* [d] *dicat* Confiteor, Misereatur, *et* Absolutionem.[c]

Deinde dicat sacerdos Versum.

Adjutorium nostrum in nomine Domini,

R. Qui fecit cœlum et terram.

V. Sit nomen Domini benedictum,

R. Ex hoc nunc et usque in sæculum.

Oremus.

Deinde, finitis precibus, sacerdos deosculetur diaconum, et postea subdiaconum, ita dicens,

Habete osculum pacis et dilectionis, ut apti sitis sacrosancto altari, [e] ad perficiendum officia divina.[e]

Et hoc semper observetur per totum annum, nisi tantum in missis pro defunctis et in tribus proximis feriis ante Pascha.

His itaque peractis, ceroferarii can-

[a] perfecte te.—92. 94. 97. 98.
[b] non habent 94. 97.
[c] non habet B56.
[d] chori.—92. 94. 97. 98.
[e] Domini ministerio.—94.

delabra cum cereis ad gradum altaris dimittant; deinde accedat sacerdos ad altare, et dicat in medio altaris, tacita voce, inclinatoque corpore et junctis manibus,

Oremus.

Aufer a nobis, [a] quæsumus, Domine, cunctas [a] iniquitates nostras, ut ad sancta sanctorum puris [b] mereamur mentibus [b] introire. Per Christum Dominum nostrum.

Tunc erigat se sacerdos et osculetur altare, et hoc in medio, et signet se in facie sua, ita dicens,

In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Deinde ponat diaconus thus in thuribulum, et dicat prius sacerdoti,

Benedicite.

Et sacerdos dicat,

Dominus. Ab ipso [c] benedicatur [c] [d] hoc incensum,[d] in cujus honore cremabitur. In nomine Patris *&c.*

Tunc diaconus, ei thuribulum tradens, deosculetur manum ejus, et ipse sacerdos thurificet medium Altaris et utrumque cornu Altaris,[e] primo in dextera, secundo in sinistra parte, et interim in medio.[e]

Deinde ab ipso diacono ipse sacerdos thurificetur; et postea Textum ministerio subdiaconi sacerdos deosculetur.

His itaque gestis in dextro cornu Altaris cum diacono et subdiacono, Officium missæ usque ad Orationem prosequatur, vel usque ad Gloria in excelsis, *quando dicitur.*

Et post Officium et Psalmum, repetatur Officium; et postea dicitur Gloria Patri *et* Sicut erat: *tertio repetatur Officium. Et hoc per totum annum observetur, tam in Dominicis quam in festis sanctorum, et in octavis et infra quando chorus regitur, et in omnibus missis de sancta Maria per totum annum observetur; nisi in Dominica Passionis Domini et abhinc usque ad Cœnam Domini, ad Missam scilicet de temporali tantum; tunc enim statim post Psalmum qui dicitur post Officium reincipiatur Officium, sine* Gloria Patri *post repetitionem Officii.*

Principalis rector chori Officium missæ a cantore quærere debet, deinde illud socio suo intimare, et postea simul incipere; et similiter Kyrie, *Sequentia, Offertorium,* Sanctus, Agnus, *et Communio quærantur, intimentur et incipiantur.*

His finitis, et Officio missæ inchoato, cum post Officium Gloria Patri *incipitur, tunc accedant ministri ad Altare ordinatim, primo ceroferarii duo pariter incedentes, deinde thuribularii, post subdiaconus, exinde diaconus, post eum sacerdos; diacono et subdiacono casulis indutis, scilicet quotidie per Adventum et a Septuagesima usque ad Cœnam Domini, quando de temporali dicitur missa, nisi in vigiliis et Quatuor temporibus, manus tamen ad modum sacerdotis non habentibus; cœteris vero ministris, scilicet ceroferariis, thuribulariis et acolyto, in albis cum amictibus exsistentibus. In aliis vero temporibus anni, quando de temporali dicitur missa, et in festis sanctorum totius anni, utantur diaconus et subdiaconus dalmaticis et tunicis, nisi in vigiliis et Quatuor temporibus, et nisi in vigilia Paschæ et Pentecostes et Nativitatis Domini, si in Dominica contigerit, et excepto jejunio Quatuor temporum quod celebratur in hebdomada Pentecostes; tunc dalmaticis et tunicis indui debent. In die Parasceves et in Rogationibus ad missam jejunii et [f] processionis [f] et in missis dominicalibus et sanctorum quæ in [g] capitulo [g] dicuntur; tunc enim albis cum amictibus utantur; ita tamen quod in tempore Paschali de*

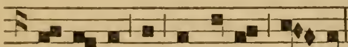
[a] Domine, quæsumus, omnes.—4L. 57. B56. non habet quæsumus 98.
[b] mentibus mereamur.—98. 4L. 57. B56.
[c] sanctificetur.—97.
[d] non habent 92. 97. 98.

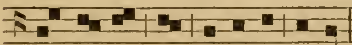
[e] non habent 92. 98.
[f] ad processionem.—4L. processionibus.—97.
[g] capis.—92. 98.

quocunque dicitur missa, nisi in Inventione sanctæ Crucis, utantur ministri altaris vestimentis albis ad missam. Similiter fiat in festo Annunciationis beatæ Mariæ et in Conceptione ejusdem et in utroque festo sancti Michaelis et in festo sancti Johannis apostoli in hebdomada Nativitatis Domini et per octavas et in octavis Assumptionis et Nativitatis beatæ Mariæ et in commemorationibus ejusdem per totum annum et per octavas et in octavis Dedicationis ecclesiæ. Rubeis vero utantur vestimentis omnibus Dominicis per annum extra tempus Paschæ, quando de Dominica agitur, et in quarta feria in Capite jejunii et in Cœna Domini et in utroque festo sanctæ Crucis, in quolibet festo martyrum, apostolorum et evangelistarum extra tempus Paschæ. In omnibus autem festis unius confessoris vel plurimorum confessorum, utantur vestimentis crocei coloris.

Quo facto, sacerdos et sui ministri in sedibus paratis se recipiant et exspectent usque ad Gloria in excelsis, *quod incipiatur semper in medio Altaris quandocunque dicitur.*

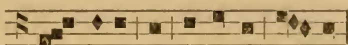
Omnibus Dominicis per annum quando Gloria in excelsis *dicitur, dicitur unum istorum pro dispositione cantoris* [a] *:—*

In omnibus majoribus duplicibus dicitur unum istorum pro dispositione cantoris :—

In omnibus aliis duplicibus dicitur unum istorum pro dispositione cantoris :—

In utroque festo sancti Michaelis et in festo sancti Dunstani dicitur hic cantus :—

In omnibus festis, et in octavis quando Invitatorium a tribus cantatur, dicitur unum istorum pro dispositione cantoris :—

In omnibus aliis festis simplicibus, tam trium quam novem lectionum, in quibus chorus regitur, dicitur unum istorum cantuum :—

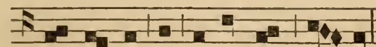
[a] laus angelica.—26.

In omnibus festis trium lectionum et in octavis quando chorus non regitur, dicitur unum istorum :—

In commemoratione beatæ Mariæ dicitur hic cantus per totum annum quando dicitur Gloria in excelsis :—

Nisi quando ultimo fit servitium de sancta Maria ante Adventum Domini et ante Septuagesimam et in octavis Assumptionis et Nativitatis beatæ Mariæ: tunc enim dicitur sequens cantus [a] *tam a choro quam a sacerdote et ejus ministris ad altare* [a] [b] *cum sua farsura, videlicet in choro ; et etiam dicitur cum sua prosa in quotidianis missis in capella beatæ Mariæ omni sabbato.*[b]

Gloria in excelsis Deo. Et in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam, Domine Deus, rex cœlestis, Deus, Pater omnipotens. Domine Fili unigenite, Jesu Christe, *Spiritus et alme orphanorum paraclite,* Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris, *Primogenitus Mariæ virginis matris,* Qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram, *Ad Mariæ gloriam.* Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis. Quoniam tu solus sanctus, *Mariam sanctificans,* Tu solus Dominus, *Mariam gubernans,* Tu solus altissimus, *Mariam coronans,* Jesu Christe cum Sancto Spiritu in gloria Dei Patris. Amen.

In omnibus aliis missis quando dicendum est, dicitur sine prosa. Post inceptionem Gloria in excelsis *divertat se sacerdos ad dextrum cornu altaris, et ministri cum eo prosequentes, diaconus a dextris et subdiaconus a sinistris, submissa voce dicant idem. In duplicibus festis, principalis rector chori* Gloria in excelsis *quando debet dici quærat a cantore et sacerdoti injungat.*

Notandum est, quod omnes clerici stare tenentur ad missam, nisi dum lectio Epistolæ legitur et Gradale et Alleluya *vel Tractus cantatur. In duplicibus tamen festis, stare tenentur omnes dum a choro* Alleluya *canitur. Pueri vero semper sint stantes ad missam choro canente ; rectores vero chori, cum duo tantum habentur, sequantur per omnia regulam clericorum de secunda forma ad Vesperas, Matutinas et ad Missam ; nisi quod semper dum chorus canit* Alleluya *stare tenentur, et in inceptionibus cantuum ad Missam ad Altare se convertant. In duplicibus festis, omnes rectores chori imitentur omnia ut supra.*

Et notandum est quod omnes clerici conversi ad Altare stare tenentur dum ad Missam Gloria in excelsis *inchoatur, quousque chorus cantet : et in eodem hymno ad hæc verba* Adoramus te, *et ad hæc verba* Suscipe deprecationem nostram, *et in fine ejusdem cum dicitur* Jesu Christe cum Sancto Spiritu in gloria Dei *usque ad Epistolam vel Lectionem.*

[a] non habent 92. 94. 97. 98.

[b] non habent 4L. 57.

[a] *Dictoque Graduli* Alleluya *vel Sequentia vel Tractu a sacerdote privatim cum suis ministris, accipiat subdiaconus panem et vinum et aquam cum calice, et ea præparet ad Eucharistiæ ministrationem; benedictione prius aquæ a sacerdote petita hoc modo,* Benedicite; *sic respondeat sacerdos,* Dominus. Ab eo sit benedicta, de cujus latere exivit sanguis et aqua. In nomine Patris &c.

Sacerdos vero interim sedeat in sede sua.[a]

In fine vero Gradalis vel Tractus vel Alleluya *vel Sequentiæ, chorus ad Altare se inclinet antequam ad lectorem Evangelii se vertat, et ad* Gloria tibi, Domine, *semper ad Altare se vertat lector Evangelii, et etiam omnes clerici signo crucis se signent; quod ter ad Missam publice observatur, scilicet ad* Gloria in excelsis, *quando dicitur* In Gloria Dei Patris, Amen, *et ad* Gloria tibi, Domine, *et post* Sanctus *cum dicitur* Benedictus qui venit, *et ad inceptionem* Credo in unum *quousque chorus cantet: et iterum ad Altare ter inclinet, scilicet dum dicitur hæc clausula,* Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria virgine, *secundo,* Et homo factus est, *tertio,* Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, *et in fine cum dicitur,* Et vitam venturi sæculi, Amen. *Abhinc quousque etiam inchoetur Offertorium et post Offertorium quousque compleatur totum officium missæ, hunc gestum chorus imitetur omni festo per annum. Per totum autem Adventum non dicitur* Gloria in excelsis, *de quocunque dicitur missa, nec a Septuagesima usque ad vigiliam Paschæ.*

*His itaque peractis, factoque signaculo crucis in facie sua, vertat se sacerdos ad populum, elevatisque aliquantulum brachiis junctisque manibus, dicat hoc modo:—**

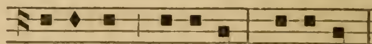
Et chorus respondeat,

Et cum spiritu tuo.

sub eodem tono. Et iterum revertat se sacerdos ad Altare, et dicat hoc modo:—

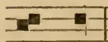

Quotiescunque dicitur Dominus vobiscum *ad Missam, semper sub eodem tono dicitur similiter et* Oremus; *nisi in Præfationibus et nisi in Missa Sponsalium cum fit benedictio super sponsum et sponsam ante* Pax Domini. *Tunc enim dicitur sic et in consimilibus ita determinando:—*

Deinde dicitur oratio, sic determinando:

[a] non habent 92. 94. 97. 98.

* Has notas correximus secundum duo ex antiquioribus editionibus, (scil. H. et 94. quæ inter se fere semper concordant) quibus consentit Missale manuscriptum Vigorniense. In plerisque libris impressis hæcce *Dominus vobiscum* et *Oremus* notantur sicut infra habentur in Missa Sponsalium.

† In quibusdam exemplaribus *(ex. gra.* 4L. et 15.) nota A. *(La)* in hoc loco invenitur.

Et si aliqua Memoria habenda est, iterum dicat sacerdos Oremus *ut supra. Et quando sunt plures collectæ dicendæ, tunc omnes Orationes quæ sequuntur sub uno* Per Dominum *et uno* Oremus *dicuntur. Ita tamen quod septenarium numerum excedere non debent secundum usum Ecclesiæ Sarum.*

Et semper dum stat sacerdos ad officium missæ, post eum stet diaconus directe in proximo gradu, et subdiaconus simili modo directe in secundo gradu, post diaconum ; ita quod quoties sacerdos ad populum se convertit, diaconus similiter se convertat. Subdiaconus vero interim genuflectendo, de capsula sacerdotis aptanda subministret. Et si episcopus celebraverit, omnes diaconi in gradu diaconorum consistant, principali diacono medium locum inter eos obtinente. Simili modo in gradu subdiaconorum se habeant, cæteris omnibus diaconis et subdiaconis gestum principalis diaconi et principalis subdiaconi imitantibus ; excepto quod principalis subdiaconus sacerdoti ad populum convertenti solus subministret.

Sciendum est autem quod quicquid a sacerdote dicitur ante Epistolam, in dextro cornu altaris expleatur; præter inceptionem Gloria in excelsis. *Similiter fiat post perceptionem sacramenti. Cætera omnia in medio Altaris expleantur, nisi forte diaconus defuerit. Tunc enim in sinistro cornu Altaris legatur Evangelium.*

Post Introitum vero Missæ, unus ceroferariorum panem, vinum, et aquam, quæ ad Eucharistiæ ministrationem disponuntur, deferat ; reliquus vero pelvim cum aqua et manutergio portet.

Chorum licet ingredi usque ad completorium primæ Collectæ.

Cætera usque ad Credo *dicuntur ut supra in prima Dominica Adventus Domini notatum est.*

Symbolum Nicænum.

Credo in unum Deum,* Patrem omnipotentem, factorem cœli et terræ, visibilium omni-um et invi-si-bi-li-um. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, Et ex Patre natum ante omnia sæcu-la: Deum de Deo, Lumen de Lumine, Deum verum de Deo vero, † Genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia fac-ta sunt. Qui propter nos homines et propter nos-

* In Missalibus verba *Credo in unum Deum* sola notantur. Cætera e Graduali sumpsimus.

† Notam E. *(Mi)* quam in hoc loco in Graduali MS. [add. MS. 17,001 Musei Britannici] invenimus, correxit quisquam in G. *(Sol)* in Graduali impresso. Correctorem sequimur.

tram salutem descendit de cœlis,

Hic inclinet se chorus cum dicat,

Et incarnatus est de Spiritu Sancto

ex Maria virgi-ne,

Iterum inclinet se chorus cum dicat,

Et homo factus est.

Tertio inclinet se chorus cum dicat,

Crucifixus eti-am pro nobis sub Pon-

ti-o Pilato, passus et sepultus est.

Et resurrexit terti-a di-e secundum

scripturas, et ascendit in cœlum,

se-det ad dexteram Patris, Et iterum

venturus est cum glori-a judicare

vi-vos et mor-tu-os, Cujus regni non

erit finis. Et in Spi-ritum Sanctum

Dominum et vivi-ficantem, Qui ex

Patre Fi-li-oque procedit, Qui cum

Patre et Fi-li-o simul adoratur et

conglo-ri-fi-catur, Qui locutus est per

prophetas. Et unam sanctam Cath-

o-licam et Apostolicam Ecclesi-am.

Con-fi-te-or unum baptisma in re-

missi-onem peccatorum, et exspecto

resurrecti-onem mortu-orum,

In fine inclinet se chorus, cum dicat.

Et vitam venturi sæ--culi.

A - -- - - men.

[a] *Post inceptionem* Credo in unum Deum, *reversis ministris de pulpito ad altare, diaconus librum Evangelii sacerdoti porrigat deosculandum, vel alias Textum accipiens de manu subdiaconi, ipsum sacerdoti porrigat in dextris ejus osculandum; deinde acolyto ministrante subdiacono, subdiaconus ipsi diacono.*

Postea [a] *sequatur* Dominus vobiscum *et* Oremus. *Deinde dicitur Offertorium.*

Post Offertorium vero porrigat diaconus sacerdoti calicem cum patena et sacrificio, et osculetur manum ejus utraque vice. Ipse vero accipiens ab eo calicem, diligenter ponat in loco suo debito super medium altare; et inclinato parumper elevet calicem utraque manu, offerens sacrificium Domino, dicendo hanc Orationem.

Suscipe, Sancta Trinitas, hanc oblationem, quam ego indignus peccator offero in honore tuo, beatæ Mariæ et omnium sanctorum tuorum, pro peccatis et offensionibus meis: et pro salute vivorum et requie omnium fidelium defunctorum.

In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti acceptum sit omnipotenti Deo hoc sacrificium novum.

Dictaque Oratione, reponat calicem et cooperiat eum corporalibus, ponatque panem super corporalia decenter ante calicem vinum et aquam continentem; et osculetur patenam, et reponat eam a dextris [b] *sacrificii* [b] *super Altare, sub corporalibus parum cooperiendo. Hoc peracto, accipiat thuribulum a diacono et thurificet sacrificium, videlicet ultra ter signum crucis faciens et in circuitu et ex utraque parte calicis et sacrificii; deinde* [c] *locum ter* [c] *inter se et altare. Et dum thurificat, dicat versum sequentem;*

Dirigatur, Domine, ad te oratio mea, sicut incensum in conspectu [d] tuo. [d]

Postea thurificetur ipse sacerdos ab ipso diacono, et subdiaconus deferat ei Textum deosculandum: deinde acolytus thurificet chorum, incipiens a rectoribus chori; deinde superiorem gradum ex parte decani, incipiens ab ipso decano vel a proximiori stallo, eo absente; postea superiorem gradum ex parte cantoris: eodem ordine secundas, exinde primas formas; ita quod ipse puer singulos [e] *clericos* [e] *incensando illis inclinet, subsequente eum* [f] *subdiacono* [f] *cum Textu ab omnibus deosculando.*

Si episcopus celebraverit et duplex festum fuerit, duo pueri venient cum thuribulis et duo subdiaconi cum duobus Textibus vel reliquiis. Si autem episcopus non celebraverit et duplex festum fuerit, Textum deferat acolytus ex parte cantoris.

Primo autem thurificandus est cantor qui stat in medio chori cum cæteris rectoribus chori, scilicet in festis majoribus duplicibus tantum: deinde principales rectores chori ex utraque parte sui; exinde duo rectores secundarii; postea chorus more solito; eodem quoque ordine sequantur Textus.

Quando vero non dicitur Credo *tunc immediate post* Oremus *et Offertorium accedat diaconus et offerat sacerdoti calicem cum patena; et cætera solito more expleantur; et thurificet sacrificium more solito: sed chorus non thurificetur. Nunquam enim incensatur chorus post Evangelium ad missam nisi quando dicitur* Credo; *sed tunc semper.*

His itaque peractis, eat sacerdos ad dextrum cornu Altaris, et abluat manus dicens,

Munda me, Domine, ab omni inquinamento [g] mentis et corporis [g]; ut possim mundus implere opus sanctum Domini.

[a] Dum a choro canitur *Credo*, accedat diaconus post lectum Evangelium et offerat sacerdoti librum Evangeliorum vel Textum deosculando in sinistris ejus. Deinde.—4L. 57. Nihil habent 92. 94. 98. B56.

[b] non habent 92. 94. 98. 4L. B56.
[c] locum.—92. 98. 4L. 57. locet.—94.
[d] majestatis tuæ.—94.
[e] pueros.—4L. 57.
[f] diacono.—92. 4L. 57.
[g] cordis et corporis mei.—94. 97. 4L.

[a] *Diacono interim ipsum Altare in sinistro cornu thurificante et reliquias more solito in circuitu.*

Ablutis manibus sacerdos revertat se ad Altare ad divinum officium exsequendum; et diaconus et subdiaconus in gradibus suis ordinate supradicto modo se teneant.[a]

Deinde revertat se, et stans ante Altare, inclinatoque capite et corpore, junctis manibus dicat hanc Orationem.

In spiritu humilitatis et in animo contrito suscipiamur, Domine, a te: et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu tuo, ut a te suscipiatur hodie, et placeat tibi, Domine Deus [b] meus.[b]

Et erigens se, deosculetur Altare a dextris sacrificii; et dans benedictionem ultra sacrificium, postea signet se dicens,

In nomine Patris, *&c.*

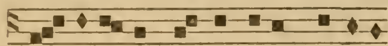
Deinde vertat se sacerdos ad populum, et tacita voce dicat,

Orate, fratres et sorores pro me, ut meum pariterque vestrum [c] acceptum [c] sit Domino Deo [d] nostro [d] sacrificium.

Responsio [e] *clerici* [e] *privatim,*

Spiritus Sancti gratia illuminet cor tuum et labia tua, et accipiat Dominus digne hoc sacrificium laudis de manibus tuis pro peccatis et offensionibus nostris.

[f] *In missis vero pro defunctis, post ablutionem manuum sacerdotis, statim incipiat sacerdos junctis manibus in medio Altaris, conversus ad Altare, dicens:—*

Hos-ti-as et pre-ces tibi, Domine,

of-fe-ri-mus.

Et chorus cantando respondeat,

Tu suscipe pro animabus illis, quarum hodie memoriam agimus; fac eas, Domine, de morte transire ad vitam.

Et interim dicat sacerdos,

In spiritu humilitatis.

Deinde statim dicat, conversus ad populum, tacita voce:—

Orate, fratres et sorores, pro fidelibus defunctis.

Responsio [g] *clerici* [g] *cantando.*

Requiem æternam dona eis, Domine, et lux perpetua luceat eis, quam olim Abrahæ promisisti et semini ejus.

Notandum est quod in omnibus missis pro corpore præsenti, et in anniversariis cujuscunque fuerint, et in trigintalibus, dicitur Hostias et preces, *cum versu* Requiem æternam *et* Quam olim. *In omnibus vero aliis missis pro defunctis non dicuntur, nec in die Animarum.*[f]

Et reversus ad Altare, sacerdos Secretas Orationes dicat, juxta numerum et ordinem ante-dictarum ante Epistolam, ita incipiens, Oremus.

Quibus finitis, dicat sacerdos [h] *aperta* [h] *voce,* Per omnia sæcula sæculorum; *manibus non levatis donec dicitur* Sursum corda. *Et tunc accipiat subdiaconus offertorium et patenam de manu diaconi, ipsam patenam tenendam quousque* Pater noster *dicitur, quam acolyto offertorio coopertam committat, in gradu scilicet post diaconum interim constituto. Quod etiam observetur in omni missa ad autenticum altare celebranda per totum annum, nisi tantum in missis pro defunctis; tamen in die Animarum observabitur.*

Sequuntur Præfationes. Et primo Præfatio de Nativitate Domini. Hæc Præfatio dicitur in die Nativitatis Domini ad omnes missas et quotidie per hebdomadam et in die Circumcisionis, et in omnibus missis de sancta Maria ab hac die usque ad Purificationem, et etiam in die Purificationis. Dicatur etiam in missis de Corpore Christi. Dicatur etiam in festo Corporis Christi et in octavis ejusdem et infra quando de eo fit servitium.

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] non habent 92. 94. 98. 4L. 57. B56.
[c] aptum.—94. 97.
[d] non habent 92. 98. 8RM. 57. B56.
[e] cleri.—98.

[f] Pro defunctis post ablutionem manuum sacerdos agat, utut habetur infra in Officio mortuorum.—94. 97.
[g] cleri.—92. 98. clericorum.—8RM.
[h] alta.—8RM.

Dicatur etiam in commemoratione ejusdem. Communicantes *vero dicitur tantum usque ad Circumcisionem et in die Circumcisionis.*

Æterne De-us. Qui-a per incarnati

Verbi mysteri-um nova mentis nostræ

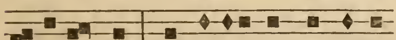
oculis lux tu-æ clarita-tis in-fulsit : ut,

dum visi-bi-li-ter De-um cognoscimus,

per hunc in invi-si-bi-li-um amorem

ra-pi-a-mur. Et ide-o cum Angelis, &c.

Nota quod infra Canonem ad primam missam in nocte Nativitatis Domini dicitur Communicantes et noctem sacratissimam *&c. Ad omnes alias missas dicitur* diem sacratissimum [a] *infra Canonem.*[a]

Communicantes et [b] diem sacratissimum [b] celebrantes, quo beatæ Mariæ intemerata virginitas huic mundo edidit Salvatorem, Sed et memoriam venerantes, Inprimis ejusdem gloriosæ semper virginis Mariæ genetricis [c] ipsius [c] Dei et Domini nostri Jesu Christi : Sed et beatorum *&c.*

Sequens Præfatio dicitur in die Epiphaniæ et per octavas et in octavis ; et Communicantes *similiter dicitur.*

Æterne Deus. Qui-a cum Uni-

ge-ni-tus tuus in substan-ti-a nostræ

carnis appa-ru-it, in novam nos im-

morta-li-ta-tis su-æ lu-cem repa-ravit.

Et ide-o cum angelis &c.

Infra Canonem.

Communicantes et diem sacratissimum celebrantes, quo Unigenitus tuus in tua tecum gloria coæternus in veritate carnis nostræ visibiliter corporalis apparuit, Sed et memoriam venerantes, Inprimis gloriosæ semper virginis Mariæ genetricis ejusdem Dei et Domini nostri Jesu Christi. Sed et beatorum apostolorum *&c.*

Sequens Præfatio dicitur in feria quarta in Capite jejunii, et in omni missa de jejunio, nisi in Dominicis, abhinc usque ad Cœnam Domini.

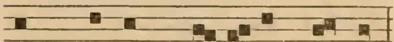
Æterne De-us. Qui corporali je-

juni-o vi-ti-a comprimis, mentem ele-

vas, virtutem largiris et præmi-a,

Per Christum Do-minum nostrum,

Per quem majestatem tuam &c.

[a] quandocunque dicitur.—55P.
[b] et noctem sacratissimam.—13. 55P.

[c] ejusdem.—97. 55P.

Nota quod in Dominicis per Quadragesimam dicitur Præfatio quotidiana. In Cœna Domini etiam Præfatio quotidiana dicitur. Infra Canonem, Communicantes *et* Hanc igitur oblationem *et* Qui pridie, *tam ab episcopo quam a sacerdote dicuntur.*

Infra Canonem.

Communicantes et diem sacratissimum celebrantes quo Dominus noster Jesus Christus pro nobis traditus est, Sed et memoriam venerantes, Inprimis gloriosæ semper virginis Mariæ genetricis ejusdem Dei et Domini nostri Jesu Christi. Sed et beatorum apostolorum *&c.*

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ, quam tibi offerimus[a] ob diem in qua Dominus noster Jesus Christus tradidit discipulis suis corporis et sanguinis sui[b] mysteria celebranda,[a b] Quæsumus, Domine.

Qui pridie quam pateretur pro nostra omniumque salute, hoc est hodie, accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas; et, elevatis oculis in cœlum ad te Deum Patrem, *&c.*

Sequens Præfatio dicitur in die Paschæ et per totam hebdomadam et in omnibus Dominicis usque ad Ascensionem quando de Dominica sive de Pascha dicitur missa. Sed in vigilia Paschæ tantum dicitur in Præfatione, Sed in hac potissimum nocte. *Quandocunque vero alias dicetur, dicitur* Sed in hoc potissimum die. Communicantes *vero et* Hanc igitur *per hebdomadam et in octavis Paschæ tantum dicuntur: ita quod in vigilia Paschæ tantum dicitur* noctem sacratissimam; *in die vero Paschæ et alias quando dicitur, dicitur* diem sacratissimum.

Æterne De-us. Et te quidem omni

tempore, sed in hac potissimum di-e

glori-osi-us prædi-ca-re, cum Pascha

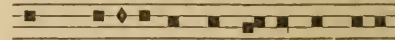
* nostrum im-mo-la-tus est Christus.

Ipse enim verus est ag-nus qui abstulit

pec-ca-ta mun-di, qui mortem nos-

tram mori-endo destruxit, et vitam

resurgen-do re-pa-ra-vit. Et ide-o

cum angelis, &c.

Infra Canonem.

Communicantes et diem sacratissimum (*vel* et noctem sacratissimam) celebrantes resurrectionis Domini nostri Jesu Christi secundum carnem, Sed et memoriam venerantes, Inprimis gloriosæ semper virginis Mariæ genetricis ejusdem Dei et Domini nostri Jesu Christi. Sed et beatorum.

Item.

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ quam tibi offerimus, pro his quoque

[a] Pro his quoque quos regenerare dignatus es ex aqua et Spiritu Sancto, tribuens eis remissionem omnium peccatorum.—97. 55P.

* Cantum in hac syllaba elevant per semitonum 94. H. 4L. 15.

[b] mysteria veneranda.—98. veneranda mysteria.—94.

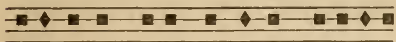
quos regenerare dignatus es ex aqua et Spiritu Sancto, tribuens eis remissionem omnium peccatorum, Quæsumus, Domine.

Sequens Præfatio dicitur in die Ascensionis Domini et per octavas et in octavis et in Dominica infra octavas quando de Dominica agitur, et Communicantes.

Præfatio.

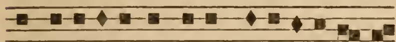

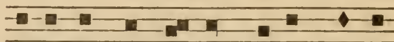
Infra Canonem.

Communicantes et diem sacratissimum celebrantes, quo Dominus noster Jesus Christus, unigenitus Filius tuus, unitam sibi fragilitatis nostræ substantiam, in gloriæ tuæ dextera collocavit; Sed et memoriam venerantes, Inprimis gloriosæ semper virginis Mariæ genetricis ejusdem Dei et Domini nostri Jesu Christi; Sed et beatorum apostolorum.

Sequens Præfatio dicitur in die Pentecostes et per hebdomadam, et in omnibus missis de Sancto Spiritu. Communicantes *et* Hanc igitur *in die Pentecostes, et abhinc usque ad festum Sanctæ Trinitatis dicuntur tantum.*

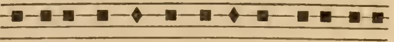

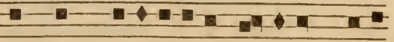

* Quædam edd. notas super verba *omnes cœlos* non variant.

Infra Canonem.

Communicantes et diem sacratissimum Pentecostes celebrantes, quo Spiritus Sanctus apostolis in igneis linguis apparuit; sed et memoriam venerantes, Inprimis gloriosæ semper virginis Mariæ genetricis [a] Dei et Domini nostri Jesu Christi; Sed et beatorum apostolorum.

Item.

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ, quam tibi offerimus pro his quoque, quos regenerare dignatus es ex aqua et Spiritu Sancto, tribuens eis remissionem omnium peccatorum, Quæsumus, Domine, ut placatus.

Sequens Præfatio dicitur in die Sanctæ Trinitatis, et in omnibus Dominicis usque ad Adventum Domini quando de Dominica dicitur missa licet in [b] capitulo [b] dicatur, et in omnibus commemorationibus Sanctæ Trinitatis per totum annum, et in omni missa sponsalium.

Æterne Deus, Qui cum uni-genito

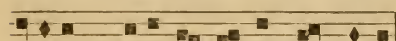
Fili-o tu-o et Spiritu Sancto unus es

De - us, u-nus es Dominus, non in

uni-us singula-ritate Perso-næ sed in

uni-us * Trini - ta - te substan - ti - æ.

Quod enim de tu-a glori-a revelante

te credimus, hoc de Fi-li-o tu-o, hoc

de Spiritu Sancto, sine differen-† ti-a

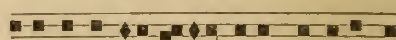
discre-ti - o - nis sen-ti-mus: ut in

confessi-o-ne veræ sempi-ternæ-que

De-itatis et in Personis propri-etas

et in essenti-a unitas et in majesta‡te

ado-re-tur æqua-litas: Quam laudant

Ange-li atque Archange-li, Cheru-

bin quoque ac Seraphin, qui non ces-

sant clama || re, una vo - ce di-centes:

[a] ejusdem.—94. 13. 57. sed vide Defensorium Directorii apud Maskell 2. 346.

* 94. 97. II. 15 vocem elevant super penultimam verbi *unius*, ea syllaba scilicet producta.

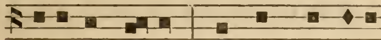
† In quibusdam edd. nota hujusce syllabæ non elevatur.

[b] capella.—94. 97. 13.

‡ In quibusdam edd. nota hujusce syllabæ non elevatur.

|| In quibusdam edd. nota hujusce syllabæ non elevatur.

Sequens Præfatio dicitur in omnibus festis apostolorum et evangelistarum, et per octavas apostolorum Petri et Pauli atque Andreæ quando de octavis dicitur missa ; præterquam in festo sancti Johannis apostoli et evangelistæ in hebdomada Nativitatis Domini. In octavis vero ejusdem dicetur, et in festo ejus in tempore Paschali.

Æterne De-us : Et te, Domine,

suppliciter exorare ut gregem tu-um,

Pastor æterne, non deseras,* sed per

be-atos Apostolos tu-os conti-nu-a

protecti-one cus-to-di-as : ut i-isdem

rectoribus gubernetur quos operis tu-i

vicari-os e-idem contu-listi præ-es-se

pasto-res. Et ide-o cum angelis &c.

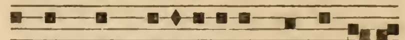
Sequens Præfatio dicitur in utroque festo Sanctæ Crucis, et in commemorationibus ejusdem per totum annum.

Æterne De-us: Qui salutem humani

generis in ligno crucis constitu-isti, ut

unde mors ori-ebatur, inde vi-ta

re-surgeret, et qui in ligno vicerat, in

ligno quoque vincere-tur : Per Chris-

tum Do-mi-num nostrum. Per quem

majestatem tu-am laudant Angeli.

Sequens Præfatio dicitur in omni festo beatæ Mariæ Virginis, nisi in Purificatione ejusdem : dicatur etiam per octavas Assumptionis et Nativitatis beatæ Mariæ et in commemorationibus ejusdem per totum annum, nisi a die Nativitatis Domini nostri Jesu Christi usque ad festum Purificationis beatæ Mariæ Virginis.

Æterne De-us : Et te in

{ conceptione / annunciatione / assumptione / nativitate / visitatione / veneratione } Be-atæ et glo-ri-

osæ semper Virginis Mari-æ exsul-

* 94. 4L. II. notas super verbum *deseras* non variant.

tantibus animis lauda-re, benedicere,

et præ-di-ca-re. Quæ et Unigenitum

tu-um Sancti Spiritus obumbrati-one

concepit et virginitatis glori-a perma-

nente huic mundo lumen æternum

ef-fu-dit Jesum Christum Do-mi-num

nostrum. Per quem majestatem &c.

Hoc modo incipiantur omnes Præfationes ad missam per totum annum tam in feriis quam in festis.

Per om-ni-a sæcula sæcu-lo-rum.

Amen.

[a] *Hic elevet sacerdos manus, dicens,*[a]

Dominus vo-bis-cum.

Et cum spi-ri-tu tu-o.[b]

Sur-sum cor-da.

Habemus ad Do-mi-num.

Grati-as agamus Domi-no De-o nos-tro.

Dig-num et jus-tum est.

Sequens Præfatio est quotidiana, et dicitur quotidie; nisi in festis et per octavas in quibus propria habeatur: ita tamen quod omnes Præfationes totius anni sub hoc tono dicuntur, sive propriæ habeantur sive non, tam in feriis quam in festis, secundum usum Ecclesiæ Sarum.

Vere dignum et justum est, æquum

et salutare, nos tibi semper et ubique

grati-as agere, Domine sancte, Pater

omnipotens, æterne De-us. Per Chris-

tum Do-mi-num nostrum. Per quem

[a] non habent 94. 98.
[b] Hic elevet sacerdos manus, dicens.—94. 98.

ma-jesta-tem tu-am laudant ange-li,

a*dorant domina-ti-ones, tremunt po-

testa-tes, cœli cœlorumque virtutes ac

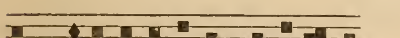
be-ata seraphin, soci-a exsultati - o -ne

conce - lebrant. Cum quibus et nostras

voces ut admitti jube-as depre-camur,

sup † plici confes-si - o-ne di-centes,

Sequitur.

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth; pleni sunt cœli et terra gloria tua; Osanna in excelsis.

Item in aliis Præfationibus conclusio.

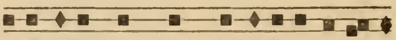
Et ide-o cum Angelis et Arch-

an-gelis cum ‡ thronis et dominati-o-

nibus cumque omni mi-li-ti-a cœlestis

exercitus, hymnum glori-æ tu-æ cani-

mus, sine fi - ne di-cen-tes:

Sequitur Sanctus.

Dum sacerdos dicit Sanctus, Sanctus, *erigat parumper brachia sua, et jungat manus suas usque ad hæc verba* In nomine Domini; *tunc semper signet se in facie sua.*

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth; pleni sunt cœli et terra gloria tua; Osanna in excelsis; benedictus qui venit in nomine Domini; Osanna in excelsis.

[a] *Quando ultimo fit servitium de sancta Maria ante Adventum et ante Septuagesimam, et in octavis Visitationis, Assumptionis, et Nativitatis beatæ Mariæ, tunc dicitur hoc modo,*

Benedictus Mariæ filius qui venit.[a]

Deinde confestim, manibus junctis et elevatis oculis, incipiat,

Te igitur, clementissime Pater, *&c. corpore inclinato donec dixerit,* ac petimus.

[a] non habent 92. 94. 97. 98.

* In hac syllaba rectus tonus servatur in 97.

† Secundum H. et 94. elevatur vox per semitonum in prima syllaba.

‡ Rectum tonum servant 94. H. 55P.

Sequitur Canon.

TE IGITUR, clementissime Pater, per Jesum Christum Filium tuum Dominum nostrum, supplices rogamus

[a] *corpore inclinato donec dicat,*[a]

ac petimus,

hic erigens se [b] *sacerdos* [b] *osculetur Altare a dextris sacrificii dicens,*

uti accepta habeas et benedicas

[c] *hic faciat sacerdos tres cruces super calicem et panem, dicendo,*[c]

hæc do✠na, hæc mu✠nera, hæc san✠cta sacrificia illibata,

factis signaculis super calicem, elevet manus suas, ita dicens,

Imprimis quæ tibi offerimus pro Ecclesia tua sancta Catholica, quam pacificare, custodire, adunare, et regere digneris toto orbe terrarum, una cum famulo tuo Papa nostro *N.* et Antistite nostro *N.*

id est, proprio episcopo tantum.

et Rege nostro *N.*

et dicuntur nominatim.

Sequatur.

et omnibus orthodoxis atque catholicæ et apostolicæ fidei cultoribus.

hic [d] *oret* [d] *pro vivis.*

Memento, Domine, famulorum famularumque tuarum *N.* et *N.*

[e] *In qua oratione, ordo debet attendi propter ordinem caritatis. Quinquies orat sacerdos; primo pro seipso; secundo pro patre et matre, carnali videlicet et spirituali, et pro aliis parentibus; tertio pro amicis specialibus, parochianis et aliis; quarto pro omnibus adstantibus; quinto pro omni populo Christiano: et potest hic sacerdos omnes suos amicos Deo commendare. Consulo tamen, ut nullus ibidem nimis immoretur; tum propter cordis distractionem, tum propter immissiones quæ possunt fieri per angelos malos, tum propter alia pericula.*[e]

et omnium circumstantium [f] quorum tibi fides cognita est et nota devotio; pro quibus tibi offerimus vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis, pro se suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum pro spe salutis et incolumitatis suæ, tibique reddunt vota sua æterno Deo vivo et vero.

Communicantes et memoriam venerantes, Inprimis gloriosæ [g] semperque [g] virginis

[h] *inclinando parumper, dicat,*[h]

Mariæ, genetricis Dei et Domini nostri Jesu Christi, Sed et beatorum

[a] non habent 92. 94. 97. 98.

[b] non habent 92. 98.

[c] non habent 92. 94. 98.

[d] oret cogitando.—97. roget cogitando.—M54.

[e] non habent 92. 94. 97. 98.

Animadvertat hic sacerdos quo ordine in hac Oratione incedat. Qui ordo quamvis et in aliis, tum et in his quæ ad Canonem spectant et ad profectum caritatis faciunt, maxime servandus est. Proinde dum quinquies orationem facere tenetur, primam pro seipso effundat. Secundam vero pro patre et matre carnali. Interim ne obliviscatur parentum spiritualium, quo vel honor atque reverentia qua alios antecellunt eis rite impendatur. Tertiam pro amicis spiritualibus, parochianis, et aliis de se ipso bene merentibus, necnon et sedule orationi suæ commissis. Quartam pro circumastantibus, divinumque sacrificium atque oblationem pie colentibus. Quintam denique pro communi Christiano populo, cultui Catholico addicto. Quæ tamen, quamvis ultima in ordine sit, cum sit cuique statui equivalens omnibusque communis, præ aliis dignior habenda est. Potest et hic sacerdos nonnullos suorum amicorum singularius Deo commendare, maxime quidem si aliquo morbo vel periculo degraventur. Consulo tamen ut nullus ibidem nimis immoretur; tum propter cordis distractionem, tum propter immissiones quæ possunt fieri per angelos malos, tum propter plura alia inopinata pericula.—28.

[f] atque omnium fidelium Christianorum.—M54.

[g] semper.—92. 94. 97. 98.

[h] non habent 92. 94. 97. 98.

apostolorum ac martyrum tuorum, Petri,[a] Pauli, Andreæ, Jacobi, Johannis, Thomæ, Jacobi, Philippi, Bartholomæi, Matthæi, Simonis et Thaddæi, Lini, Cleti, Clementis, Sixti, Cornelii, Cypriani, Laurentii, Chrysogoni, Johannis et Pauli, Cosmæ et Damiani, et omnium sanctorum tuorum, quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis tuæ muniamur auxilio. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Hic respiciat sacerdos hostiam cum magna veneratione, dicens,

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ, quæsumus, Domine, ut placatus accipias, diesque nostros in tua pace disponas, atque ab æterna damnatione nos eripi, et in electorum tuorum jubeas grege numerari. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Hic iterum respiciat hostiam, dicens,

Quam oblationem tu, Deus omnipotens, in omnibus, quæsumus,

[b] *Hic faciat tres cruces super utrumque, cum dicat,*[b]

bene✠dictam, ascri✠ptam, ra✠tam, rationabilem, acceptabilemque facere digneris, ut nobis

[c] *Hic faciat crucem super panem, dicens,*[c]

cor✠pus

[d] *Hic super calicem,*[d]

et san✠guis

[e] *junctisque manibus, dicat,*[e]

fiat dilectissimi Filii tui Domini nostri Jesu Christi.

Hic erigat sacerdos manus et conjungat; et postea tergat digitos, et elevet hostiam, dicens,

Qui pridie quam pateretur,[f] accepit panem in sanctas ac venerabiles manus suas, et, elevatis oculis in cœlum

Hic elevet oculos suos.[g]

ad te Deum Patrem [h] suum [h] omnipotentem,

Hic inclinet se, et postea elevet paululum dicens,

tibi gratias agens, bene✠dixit, fregit,

[i] *Hic tangat hostiam, dicens,*[i]

deditque discipulis suis, dicens, Accipite et manducate ex hoc omnes. Hoc est enim corpus meum.

Et debent ista verba proferri cum uno spiritu et sub una prolatione, nulla

---

[a] et.—92. 98.

[b] non habent 92. 94. 98. Hic tria signacula crucis faciat super utrumque, dicens.—97.

[c] non habent 92. 94. 98. Hic respiciat hostiam, dicens.—97.

[d] non habent 92. 94. 98. Respiciat calicem, dicens.—97.

[e] non habent 92. 94. 97. 98.

[f] Hic erigat sacerdos manus et conjungat et postea tergat digitos, et elevet hostiam parumper, ita quod non videatur a populo, et sic debet tenere quousque dixerit verba consecrationis; quia si ante consecrationem elevetur et populo ostendatur, sacerdotes sicut fatui faciunt populum idolatrare, adorando panem purum tanquam corpus Christi, et in hoc peccat. Et sacerdos debet præcipue in hoc loco congregare seipsum ad se; scilicet cor ad verba diligenter attendendum et os ad distincte proferendum, ut ab hoc loco, videlicet *Qui pridie* usque ibi *Unde et memores*, nullæ aliæ rei attendat, nullaque dictio nullaque syllaba evadat, nihil de forma verborum vel signorum omittat vel diminuat. Accipiendo panem, dicat.—M54.

[g] non solum corporales sed etiam spirituales.—M54.

[h] non habet M54.

[i] Hic non debet tangi hostia, modo fractionis, sicut aliqui fatui tangunt et male faciunt. Videtur tamen ex ordine verborum quod prius debet frangi quam consecrari cum dicat, *benedixit, fregit:* per hæc verba videtur quod prius est fractio quam consecratio. Sed Ecclesia prius consecrat quam frangit: sic aliter facit Ecclesia quam Christus fecit; et sic Ecclesia videtur errare et per consequens delinquit. Solutio. Dicendum est, quod Ecclesia non delinquit; quia Christus post consecrationem et benedictionem fregit; licet ordo verborum aliter sonat. Et dicat sacerdos inclinando.—M54.

pausatione interposita. Post hæc verba [a] *inclinet se sacerdos ad hostiam* [a] [b] *et postea elevet eam* [c] *supra frontem ut possit a populo videri,* [d] *et reverenter illam* [d] *reponat ante calicem in modum crucis per* [e] *eandem factæ ; et tunc* [e] *discooperiat calicem et teneat inter manus suas, non disjungendo pollicem ab indice nisi dum facit benedictiones tantum, ita dicens,*

Simili modo posteaquam cœnatum est, accipiens et hunc præclarum calicem in sanctas ac venerabiles manus suas, item tibi

Hic inclinet se, dicens,

gratias agens, bene✠dixit, deditque discipulis suis, dicens, Accipite et bibite ex eo omnes.

Hic elevet sacerdos parumper calicem, ita dicens,

Hic est enim calix sanguinis mei novi et æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis et pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Hic elevet calicem usque ad pectus vel ultra caput, dicens,

Hæc quotiescunque feceritis, in mei memoriam facietis.

Hic reponat calicem et [f] *fricet digitos suos ultra calicem propter micas, et cooperiat calicem. Deinde* [f] *elevet brachia sua in modum crucis, junctis digitis, usque ad hæc verba,* de tuis donis ac datis.

Unde et memores, Domine, nos [g] tui servi [g] sed et plebs tua sancta ejusdem Christi Filii tui Domini Dei nostri tam beatæ passionis, necnon et ab inferis resurrectionis, sed et in cœlos gloriosæ ascensionis, offerimus præclaræ majestati tuæ de tuis donis ac datis

[h] *Hic quinque cruces fiant : sed tres primæ cruces super hostiam et calicem, dicendo,* [h]

hostiam pu✠ram, hostiam san✠ctam, hostiam immacu✠latam,

[i] *Quarta super panem, dicendo,* [i]

pa✠nem sanctum vitæ æternæ,

[j] *Quinta super calicem, dicendo,* [j]

et cali✠cem salutis perpetuæ.

Supra quæ propitio ac sereno vultu respicere digneris, et accepta habere sicut accepta habere dignatus es munera pueri tui justi Abel, et sacrificium patriarchæ nostri Abrahæ, et quod tibi obtulit summus sacerdos tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.

Hic sacerdos, corpore inclinato et cancellatis manibus, dicat, Supplices te rogamus *usque ad hæc verba* ex hac altaris participatione. *Et tunc erigat se, deosculans Altare a dextris sacrificii, et faciat signum crucis super hostiam et calicem et in facie sua, cum dicit* omni benedictione cœlesti.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, jube hæc perferri per manus sancti angeli tui in sublime altare tuum, in conspectu divinæ majestatis tuæ, ut quotquot

Hic erigens se, osculetur Altare a dextris sacrificii, dicens,

ex hac Altaris participatione sacrosanctum Filii tui

[k] *Hic faciat signum crucis super hostiam, dicens,* [k]

cor✠pus

[l] *Deinde super calicem, dicens,* [l]

et san✠guinem sumpserimus, omni

Hic signet se in facie, dicens,

bene✠dictione cœlesti et gratia repleamur, per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

[a] non habent 92. 94. 98.

[b] et capite inclinato illam adoret.—M54.

[c] mature.—M54.

[d] Et caveat ne nimis diu teneat eam, nec aliquo modo corpus Christi osculetur, nec super oculos ponat, sicut solent quidam stulti facere, nec aliquam partem corporis ullo modo tangere debet, nisi tantum digitis ad hoc specialiter consecratis. Tunc illud.—M54.

[e] eum fiendæ, reposito corpore Christi in loco suo.—M54.

[f] non habent 92. 94. 97. 98.

[g] servi tui.—M54. B56.

[h] non habent 92. 94. 97. 98.

[i] non habent 92. 94. 97. 98.

[j] non habent 92. 94. 97. 98.

[k] non habent 92. 94. 97. 98.

[l] non habent 92. 94. 97. 98.

Hic oret pro mortuis.

Memento etiam, Domine, [a] animarum [a] famulorum famularumque tuarum *N.* et *N.* [b] qui nos præcesserunt cum signo fidei et dormiunt in somno pacis; [c] ipsis, Domine, et omnibus in Christo quiescentibus locum refrigerii, lucis et pacis, ut indulgeas deprecamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Hic percutiat pectus suum semel, dicens,

Nobis quoque peccatoribus famulis tuis de multitudine miserationum tuarum sperantibus, partem aliquam et societatem donare digneris, cum tuis sanctis apostolis et martyribus, cum Johanne, Stephano, Matthia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Cæcilia, Anastasia, et cum omnibus sanctis tuis, intra quorum nos consortium non æstimator meriti, sed veniæ, quæsumus, largitor admitte. Per Christum Dominum nostrum.

[d] *Non dicitur* Amen.[d]

Per quem hæc omnia, Domine, semper bona creas,

Hic sacerdos ter signet calicem, dicens,

sancti✠ficas, vivi✠ficas, bene✠dicis, et præstas nobis.

Hic sacerdos discooperiat calicem, et faciat signaculum crucis cum hostia quinquies. Primo, ultra calicem ex utraque parte: secundo, calici æquale: tertio, infra calicem: quarto, sicut primo: quinto, ante calicem.[e]

Per ip✠sum et cum ip✠so et in ip✠so est tibi Deo Patri omni✠potenti in unitate Spiritus ✠ Sancti omnis honor et gloria.

Hic cooperiat sacerdos calicem, et teneat manus suas super Altare usque dum dicitur Pater noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum, *ita dicens,*[f]

Hic accipiat diaconus patenam,[g] *eamque a dextris sacerdotis extento brachio in altum usque ad* Da propitius pacem in diebus *discoopertam teneat. Hic elevet sacerdos manus, dicens,*

[a] non habet 26.
[b] Hic oret sacerdos cogitando pro defunctis.—M54.
[c] reminiscatur defunctorum eorum præcipue pro quibus tenetur orare. Deinde dicat.—B56.
[d] Amen.—M54.
[e] Interim vero diaconus a dextris sacerdotis assistat, manibus prius lotis, eique in corporalibus sustinendis subministret, et in recessu deosculetur Altare et humerum sacerdotis dextrum, sic dicente.—M54.
[f] sequitur *Per omnia* cum *Pater noster* cum nota; et cantatur in omni festo, ita dicens.—97.
[g] de manu subdiaconi.—M54.

reg-num tu-um. Fi-at vo-luntas tu-a

sicut in cœ-lo et in terra. Panem

nostrum quoti-di-anum da nobis ho-

di-e: et dimitte nobis debita nostra

sicut et nos dimittimus debi-to-ri-bus

nostris. Et ne nos inducas in ten-

ta-ti-o-nem,

[a] *Chorus dicat,*

Sed libera nos a malo.[a]

Sacerdos privatim, Amen.

Libera nos, quæsumus, Domine, ab omnibus malis, præteritis, præsentibus, et futuris; et intercedente[b] beata et gloriosa semperque virgine Dei genetrice Maria[c] et beatis apostolis tuis Petro et Paulo atque Andrea, cum omnibus sanctis,

Hic committat diaconus patenam sacerdoti, deosculans manum ejus: et sacerdos deosculetur patenam: postea ponat ad sinistrum oculum, deinde ad dextrum; postea faciat crucem cum patena ultra caput: et tunc reponat eam in locum suum, dicens.

Da propitius pacem in diebus nostris, ut, ope misericordiæ tuæ adjuti, et a peccato simus semper liberi et ab omni perturbatione securi.

Hic discooperiat calicem, et sumat corpus cum inclinatione, transponens in concavitate calicis, retinendo inter pollices et indices; et frangat in tres partes: [d] *prima fractio* [d] *dum dicitur,*

Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum,

Secunda fractio,

Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus.

Hic teneat duas fracturas in sinistra manu, et tertiam fracturam in dextera manu in summitate calicis, ita dicens aperta voce,

Per om-ni-a sæcula sæcu-lo-rum:

Chorus respondeat,

A-men.

[e] *Hic faciat tres cruces infra calicem cum tertia parte hostiæ, dicens,*[e] [f]

Pax Domini ✠ sit sem✠per vo✠

bis-cum.

[a] Chorus respondeat &c.—92. 97. respondeat sic.

Sed libera nos a ma-lo.

Deinde dicat.—M54.

[b] pro nobis.—M54.

[c] Hic inclinet parumper et dicat.—M54.

[d] non habent 92. 94. 97. 98.

[e] non habent 92. 94. 98. M54.

[f] Deinde si episcopus celebraverit, diaconus ad populum conversus baculum episcopi in dextera tenens, curvatura baculi ad se conversa, dicat hoc modo.

*Humili-ate vos ad benedictionem.**

* *vel forsan.*

vos ad be-ne-dic-ti-o-nem.

Chorus respondeat,

[a] Et cum spiritu tuo.[a]

Ad Agnus Dei *dicendum, accedant diaconus et subdiaconus ad sacerdotem, uterque a dextris, diaconus propior, subdiaconus remotior, et dicant privatim,*

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: dona nobis pacem.

In missis pro defunctis, dicitur hoc modo,

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: dona eis requiem.

cum hac additione in tertia repetitione, sempiternam.[b]

Hic cruce signando, deponat dictam tertiam partem hostiæ in sacramentum sanguinis, sic dicendo,

Hæc sacro✠sancta commixtio corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi, fiat mihi omnibusque sumentibus salus mentis et corporis, et ad vitam æternam promerendam et capescendam præparatio salutaris. [c] Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.[c]

Antequam pax detur, dicat sacerdos,

Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, da mihi hoc sacrosanctum corpus et sanguinem Filii tui Domini nostri Jesu Christi ita digne sumere ut merear per hoc remissionem omnium peccatorum meorum accipere et tuo Sancto Spiritu repleri; et pacem tuam habere; quia tu es Deus [d] solus et præter te non est alius, cujus regnum et imperium gloriosum sine fine permanet [d] in sæcula sæculorum. Amen.

Hic osculetur sacerdos corporalia in dextera parte et summitatem calicis, [e] *et postea* [e] [f] *diaconum dicens,*[f]

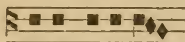
Pax tibi et Ecclesiæ [g] Dei.[g]

Responsio.

Et cum spiritu tuo.

Diaconus a dextris sacerdotis ab eo pacem recipiat, et subdiacono porrigat. Deinde ad gradum chori ipse diaconus pacem portet rectoribus chori, et ipsi pacem choro portent, uterque suæ parti, incipiens a majoribus. In festis vero et feriis quando chorus non regitur,

Chorus respondeat,

De-o gra-ti-as.

Postea, eucharistia super patenam reposita, episcopus super populum faciat benedictionem. Post benedictionem sequatur.—M54.

a

Et cum spi-ritu tu-o.—M54.

[b] tribus vicibus, cum hac additione, *sempiternam* tertia vice.

Exequiæ quas nos facimus pro mortuorum excessibus celebrantur.

Quare ad missam mortuorum pax non datur, triplex assignatur ratio. Prima est quoniam hoc officium triduanam Christi sepulturam significat ubi pax non datur propter osculum Judæ. Secunda quia non communicamus mortuis, quia nobis non respondent: unde est quod corpus nunquam debet esse in ecclesia quamdiu missa de die celebratur. Tertia est, quoniam sicut ex multis granis collectis unus panis efficitur et ex multis racemis vinum eliquatur, sic et ex multis fidelibus (quorum quidam boni, quidam mali) una Ecclesia constituitur et coadunatur. Quia ergo mortuo homine nescitur utrum sit ipse de conformitate Ecclesiæ, et pacem cum Creatore suo habeat, ideo pacem non damus, nec *Benedicamus* nec *Deo gratias* nec aliquas laudes referimus pro mortuis, quia non est unde agendæ sint; non enim apparet eorum requies.—M54.

[c] Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus.—M54. Per eundem Dominum nostrum. Amen.—B56.

[d] et non est alius præter te, cujus regnum gloriosum permanet.—92. 98.

Non habet *regnum et* M54.

[e] corpore dominico prius tactam et.—M54.

[f] diacono dicat.—13. 26. 57.

[g] non habent 92. 98.

pax a diacono choro apportatur per duos extremos de secunda forma: cætera sicut prius.[a]

Post pacem datam, dicat sacerdos Orationes sequentes privatim, antequam se communicet: tenendo hostiam duabus manibus.

Deus Pater, fons et origo totius bonitatis, qui ductus misericordia Unigenitum tuum pro nobis ad infima mundi descendere et carnem sumere voluisti, quam ego indignus hic in manibus meis teneo,

Hic inclinet se sacerdos ad hostiam, dicens,

Te adoro, te glorifico, te tota [b] mentis ac [b] cordis intentione laudo et precor; ut nos famulos tuos non deseras, sed peccata nostra dimittas, quatenus tibi soli [c] vivo ac vero Deo, puro corde et casto corpore, servire valeamus.[c] Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu Sancto, per mortem tuam mundum vivificasti; libera me, [d] quæso,[d] per hoc sacrosanctum corpus et hunc sanguinem tuum a cunctis iniquitatibus meis et ab universis malis; et fac me tuis semper obedire mandatis, et a te nunquam in perpetuum [e] separari permittas,[e] [f] Salvator mundi.[f] Qui cum Deo Patre et eodem Spiritu Sancto vivis et regnas [g] Deus per omnia [g] sæcula sæculorum. Amen.

Corporis et sanguinis tui, Domine Jesu [h] Christe,[h] sacramentum, quod licet indignus accipio, non sit mihi judicio et condemnationi; sed tua prosit pietate corporis mei et animæ saluti, Amen.

Ad corpus dicat cum humiliatione antequam percipiat.

Ave in æternum, sanctissima caro Christi, mihi ante omnia et super omnia summa dulcedo. Corpus Domini nostri Jesu Christi sit mihi peccatori via et vita,[i]

In no✠mine Patris et Filii et Spiritus Sancti, Amen.

Hic sumat corpus, cruce prius facta cum ipso corpore ante os. Deinde ad sanguinem cum magna devotione, dicens,

Ave in æternum, cœlestis potus, mihi ante omnia et super omnia summa dulcedo. Corpus et sanguis Domini nostri Jesu Christi prosint mihi peccatori ad remedium sempiternum in vitam æternam. Amen.

[j] In no✠mine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.[j]

Hic sumat sanguinem; quo sumpto,[k] *inclinet se sacerdos et dicat cum devotione orationem sequentem.*

Gratias tibi ago, Domine, sancte Pater, omnipotens æterne Deus, qui

[a] Si episcopus celebraverit, primo osculetur diaconus principalem subdiaconum, a quo cæteri subdiaconi pacem sumant; deinde duos secundarios rectores si duplex festum fuerit, qui primo deferant ad rectores principales; postea ipsis principalibus rectoribus ipsam pacem ex parte decani et cantoris deferentibus, secundariis vero ex parte cancellarii et thesaurarii.—M54.

[b] non habent 92. 94. 97. 98.

[c] Deo vivo ac vero puro corde ac casto corpore servire mereamur.—92. 98.

[d] non habent 92. 94. 97. 98.

[e] permittas separari.—92. 98.

[f] non habent 92. 97. 98.

[g] in.—26. 57.

[h] non habent 92. 98.

[i] Caveat sibi sacerdos post istas orationes dictas a nimia prolixitate tractandi propter cogitationes volubiles aliquorum; tamen in præmissis orationibus debet sacerdos meditari de Incarnatione, nativitate, passione, et piissima morte Domini nostri Jesu Christi et de hujus sacramenti virtute; et tunc cum magna devotione et omni reverentia et timore debet communicari (cruce prius facta, ex ipso corpore scilicet Christi, ante os recipientis) dicens.—M54.

[j] non habet 26.

[k] eat ad dextrum cornu altaris cum calice inter manus, adhuc digitis conjunctis sicut prius, et accedat diaconus et effundat in calicem vinum vel aquam, et resinceret sacerdos manus suas ne aliquæ reliquiæ corporis remaneant in digitis vel sanguinis in calice. Cum vero aliquis sacerdos

me refecisti de sacratissimo corpore et sanguine Filii tui Domini nostri Jesu Christi; et precor, ut hoc sacramentum salutis nostræ quod sumpsi indignus peccator, non veniat mihi ad judicium neque ad condemnationem pro meritis meis; sed ad profectum corporis [a] mei et animæ saluti [a] in vitam æternam. Amen.

Qua dicta, eat sacerdos ad dextrum cornu altaris cum calice inter manus, digitis adhuc conjunctis sicut prius: et accedat subdiaconus, et effundat in calicem vinum et aquam: et resinceret sacerdos manus suas ne aliquæ reliquiæ corporis vel sanguinis remaneant in digitis vel in calice.

Cum vero aliquis sacerdos debet bis celebrare in uno die, tunc ad primam missam non debet percipere ablutionem ullam, sed ponere in sacrario vel in vase mundo usque ad finem alterius missæ; et tunc sumatur utraque ablutio.

Post primam ablutionem [b] *dicitur hæc Oratio.*

Quod ore sumpsimus, Domine, pura mente capiamus; et de munere temporali fiat nobis remedium sempiternum.

Hic lavet digitos in concavitate calicis cum vino infuso a subdiacono: quo hausto, sequatur Oratio.

Hæc nos communio, Domine, purget a crimine, et cœlestis remedii faciat esse consortes.

Post perceptionem ablutionum ponat sacerdos calicem super patenam, ut si quid remaneat stillet. Et postea, inclinando se, dicat,

Adoremus crucis signaculum: per quod salutis sumpsimus sacramentum.

Deinde lavet manus: diaconus interim corporalia complicet. Ablutis manibus, et redeunte sacerdote ad dextrum cornu Altaris, diaconus calicem porrigat ori sacerdotis, si quid infusionis in eo remanserit resumendum. Postea vero [k] *dicat cum suis ministris Communionem; deinde, facto signo crucis in facie, vertat se sacerdos ad populum, elevatisque aliquantulum brachiis et junctis manibus, dicat,* Dominus vobiscum.[c] *Et iterum*

bis debeat celebrare in uno die, tunc non debet percipere ablutionem ullam in prima missa, sed ponere in sacrario aut in vase mundo usque in finem alterius missæ, et tunc sumatur utraque ablutio post primam ablutionem.

Deinde sequatur hæc Oratio *Quod ore* &c. Hic lavet digitos suos in concavitate calicis cum vino a diacono effuso; quo hausto, sequatur ista Oratio.

Hæc nos, Domine, communio purget a crimine et cœlestis remedii faciat esse participes.

Hic infundat idem diaconus aquam in calicem; qua hausta, eat sacerdos ad medium altaris, et involvat calicem super patenam, et postea inclinet se ante altare cum magna devotione, dicens hanc Orationem.

Gratias . . . corpore et sanguine Domini nostri Jesu Christi. Te precor . . . corporis mei et animæ meæ salutem in vitam æternam. Amen.

Et cum hac Oratione eat sacerdos ad dextrum cornu Altaris, et ibi abluat manus, et subdiaconus ei ministret, diaconus vero interim corporalia complicet et ad dextrum cornu Altaris subdiaconus librum portet, et accepto a diacono calice jacente super patenam, et redeunte sacerdote ad dextrum cornu Altaris, si quid in eo infusionis remanserit, idem diaconus ori sacerdotis porrigat sumendum.

Post perceptionem sacramenti, sacerdote ad manus abluendum veniente, diaconus corporalia complicet, et in loculo reponat, postea vero ipsa corporalia calici cum offertorio supponat, ipsumque calicem, dum Communio dicitur, ipsi acolyto committat. Qui dum *Per omnia sæcula sæculorum. Amen*, post Orationem dicitur, ea solemnitate qua cum apportaverit reportet.

Ablutis manibus, sacerdos revertat se ad dextrum cornu Altaris, et.—M54.

[a] et animæ.—92. 98.
[b] vel effusionem.—92. 94. 97. 98. 57.
[c] Responsio, *Et cum spiritu tuo.*—15.

revertens se ad altare dicat, Oremus. *Deinde dicat Postcommunionem juxta numerum et ordinem antedictarum Orationum ante Epistolam. Finita ultima Postcommunione, factoque signo crucis in fronte, iterum vertat se sacerdos ad populum, et dicat*, Dominus vobiscum. [a] *Deinde diaconus*,[b] Benedicamus Domino. *Alio vero tempore dicitur*, Ite, missa est. *Quotiescunque enim dicitur*, Ite, missa est, *semper dicitur ad populum convertendo ; et cum dici debeat* Benedicamus Domino *vel* Requiescant in pace, *convertendo ad altare dicitur. His dictis, sacerdos, inclinato corpore junctisque manibus, tacita voce coram altari in medio dicat hanc Orationem.*

Placeat tibi, Sancta Trinitas, obsequium servitutis meæ, et præsta ut hoc sacrificium quod oculis tuæ majestatis indignus obtuli, tibi sit acceptabile, mihique et omnibus [c] pro quibus illud obtuli, sit, te miserante, propitiabile. Qui vivis et regnas Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Qua finita, erigat se sacerdos, signans se in facie sua, dicens, In nomine Patris *&c. Et sic, inclinatione facta, eo ordine quo prius accesserunt ad altare in principio missæ, sic induti, cum ceroferario et cæteris ministris redeant. Et statim post* Deo gratias *incipiatur in choro hora nona quando post missam dicitur. Sacerdos vero in redeundo dicat Evangelium*, In principio. *Cum vero sacerdos exuerit casulam et alia indumenta sacerdotalia, dicat psalmos* [d] *subscriptos cum* [d] *Antiphona* Trium puerorum. *Ps.* Benedicite sacerdotes *usque ad finem cantici. Ps.* Laudate Dominum in sanctis ejus *totus. Ps.* Nunc dimittis *cum* Gloria Patri *et* Sicut erat. *Deinde dicitur tota Antiphona.*

Trium puerorum cantemus hymnum: quem cantabant in camino ignis benedicentes Dominum.

Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.
Pater noster.
Et ne nos inducas in tentationem.
Sed libera.

Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu.

Laudemus et superexaltemus eum in sæcula.

Benedictus es, Domine, in firmamento cœli: et laudabilis et gloriosus [e] in sæcula.

Benedicat et custodiat nos [f] Trinitas Sancta : [f] Amen.

Non intres in judicium cum servo tuo, Domine : quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

Domine Deus virtutum, converte nos ;

Et ostende faciem tuam et salvi erimus.

Domine, exaudi orationem meam.
Et clamor meus ad te veniat.
Dominus vobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Oremus.

Oratio.

Deus, qui tribus pueris mitigasti flammas ignium, concede propitius ; ut nos famulos tuos non exurat flamma vitiorum.

Oratio.

Ure igne Sancti Spiritus renes nostros et cor nostrum, Domine ; ut tibi casto corpore serviamus et mundo corde placeamus.

Oratio.

Actiones nostras, quæsumus, Domine, aspirando præveni et adjuvando prosequere; ut cuncta nostra operatio [g] et [g] a te semper incipiat, et per te cœpta finiatur.

Et finiantur hæ tres Orationes sic,

Per Christum Dominum nostrum. Amen.

[a] Responsio, *Et cum spiritu tuo.*—15.
[b] sua casula reindutus, quando utitur, dicat.—M54.
[c] illis.—97. 13. 26.
[d] sub uno *Gloria Patri* cum hac.—M54.

[e] et superexaltatus.—M54.
[f] Omnipotens et misericors Dominus.—M54. Sancta Trinitas.—98.
[g] non habent 94. 97. 8RM. et oratio.—B56.

Preces *in prostratione.*

Et sciendum est, quod in omni missa, quando de feria dicitur, fiat prostratio a toto choro statim post Sanctus *usque* Pax Domini, *per totum annum, nisi a Pascha usque* Deus omnium.

Notandum est quod a Domine, ne in ira *usque ad Cœnam Domini, et a* Deus omnium *usque ad vigiliam Nativitatis Domini, dicuntur istæ preces sequentes ad missam tantum in feriis et festis trium lectionum sine regimine chori, et in octavis et infra quando chorus non regitur. Et dicuntur post* Per omnia sæcula sæculorum *et* Pater noster, *inter* Per omnia sæcula sæculorum *et* Pax Domini; *sacerdote sic dicente,* Per omnia sæcula sæculorum. *Et choro respondente,* Amen. *Statim incipiat chorus Preces in prostratione, hoc modo.*

Psalmus.[a]

Deus, venerunt gentes in hæreditatem tuam : polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Posuerunt morticina servorum tuorum escas volatilibus cœli : carnes sanctorum tuorum bestiis terræ.

Effuderunt sanguinem eorum tanquam aquam in circuitu Hierusalem : et non erat qui sepeliret.

Facti sumus opprobrium vicinis nostris : subsannatio et illusio his qui in circuitu nostro sunt.

Usque quo, Domine, irasceris in finem : accendetur velut ignis zelus tuus ?

Effunde iram tuam in gentes quæ te non noverunt : et in regna quæ nomen tuum non invocaverunt.

Quia comederunt Jacob : et locum ejus desolaverunt.

Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum : cito anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis.

Adjuva nos, Deus, salutaris noster, et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos : et propitius esto peccatis nostris, propter nomen tuum.

Ne forte dicant in gentibus, Ubi est Deus eorum ? et innotescat in nationibus coram oculis nostris.

Ultio sanguinis servorum tuorum, qui effusus est : introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum.

Secundum magnitudinem brachii tui : posside filios mortificatorum.

Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum : improperium ipsorum quod exprobraverunt tibi, Domine.

Nos autem populus tuus et oves pascuæ tuæ : confitebimur tibi in sæculum.

In [b] generatione et generationem [b] annunciabimus laudem tuam.

Gloria Patri.

Psalmus.[c]

Deus misereatur nostri, et benedicat nobis : illuminet vultum suum super nos, et misereatur nostri.

Ut cognoscamus in terra viam tuam : in omnibus gentibus salutare tuum.

Confiteantur tibi populi, Deus : confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur et exsultent gentes, quoniam judicas populos in æquitate : et gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi, Deus : confiteantur tibi populi omnes, terra dedit fructum tuum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus : et metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri et Filio.

Psalmus.[d]

Domine, in virtute tua lætabitur rex : et super salutare tuum exsultabit vehementer.

Desiderium cordis ejus tribuisti ei : et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis : posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

[a] Ps. lxxviii. (lxxix.)

[b] generationem et generationem.—V. Paris. 1785. generatione et generatione.—S. Hieron. Vallarsii, 9. 1233.

[c] Ps. lxvi. (lxvii.)

[d] Ps. xx. (xxi.)

Vitam petiit a te: [a] et [a] tribuisti ei longitudinem dierum in sæculum, et in sæculum sæculi.

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloria et magnum decorem impones super eum.

Quoniam dabis eum in benedictionem in sæculum sæculi: lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo.

Quoniam rex sperat in Domino: et in misericordia altissimi non commovebitur.

Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inveniat omnes qui te oderunt.

Pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui: Dominus in ira sua conturbabit eos, et devorabit eos ignis.

Fructum eorum de terra perdes: et semen eorum a filiis hominum.

Quoniam declinaverunt in te mala: cogitaverunt consilia quæ non potuerunt stabilire.

Quoniam pones eos [b] dorsum: [b] in reliquiis tuis præparabis vultum eorum.

Exaltare, Domine, in virtute tua: cantabimus et psallemus virtutes tuas.

Gloria Patri.

Antiphona.

Tua est potentia, tuum regnum, Domine, tu es super omnes gentes: da pacem, Domine, in diebus nostris.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Pater noster.

Et hæc omnia sine nota dicuntur, tam a clericis in choro quam a sacerdote cum suis ministris.

Deinde dicat sacerdos cum nota.

Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera.

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus.

Et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

Non nobis, Domine, non nobis.

Sed nomini tuo da gloriam.

Oremus pro afflictis et captivis.

Libera, Deus, Israel ex omnibus [c] tribulationibus [c] eorum.

Mitte eis, Domine, auxilium de sancto.

Et de Sion tuere eos.

Esto nobis, Domine, turris fortitudinis.

A facie inimici.

Domine, salvum fac regem.

Et exaudi nos in die qua invocaverimus te.

Domine, exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Deus, qui admirabili providentia cuncta disponis, te suppliciter exoramus, ut terram quam Unigenitus Filius tuus proprio sanguine consecravit, de manibus inimicorum crucis Christi eripiens, restituas cultui Christiano vota fidelium ad ejus liberationem [d] instantium [d] misericorditer dirigendo in viam pacis æternæ.[e]

Oratio.

Rege, quæsumus, Domine, famulum tuum pontificem nostrum; et, intercedente beata Dei genetrice semperque virgine Maria cum omnibus sanctis tuis, gratiæ tuæ dona in eo multiplica, ut ab omnibus liberetur offensis, et temporalibus non destituatur auxiliis, et sempiternis gaudeat institutis.

Oratio.

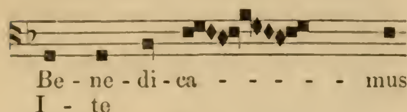
Da, quæsumus, omnipotens Deus, famulo tuo regi nostro salutem mentis et corporis; ut, bonis operibus inhærendo, tuæ semper virtutis mereatur protectione defendi. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

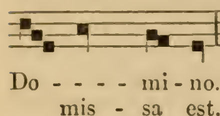
Sequatur.

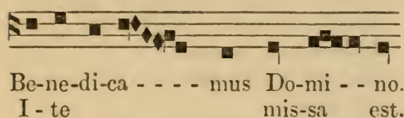
Pax Domini sit semper vobiscum.

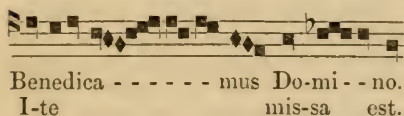
[a] non habent 97. 98.
[b] deorsum.—94. 98.
[c] iniquitatibus.—92. 94.
[d] instantia.—94.
[e] Per Christum Dominum nostrum. Amen.—26.

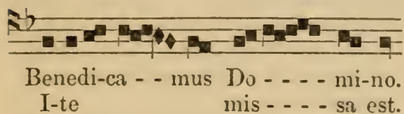
*In fine missæ dicitur unus istorum cantuum pro dispositione cantoris.**

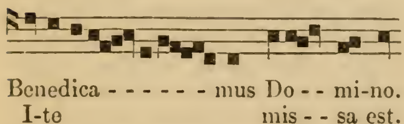

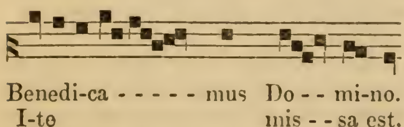

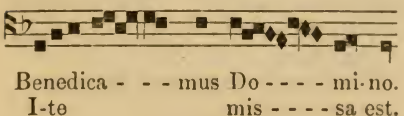

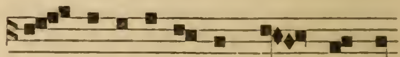
* Post unamquemque cantum super *Benedicamus Domino* sequitur in II. 94. 97. cantus similis super *Ite missa est.*

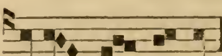

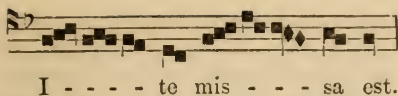

In festis trium lectionum dicitur unus istorum cantuum quando dicitur Ite missa est.

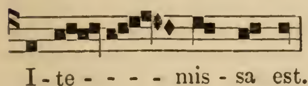

Cantus super *Benedicamus Domino* in editionibus et ordine et numero variantur: in plerisque decem solum inveniuntur.

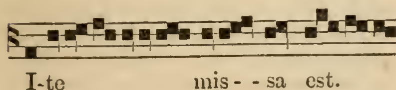

I - - - - te mis - - - sa est.

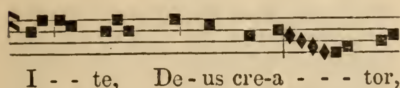
I - te - - - - mis - sa est.

In vigilia Paschæ et Pentecostes dicitur

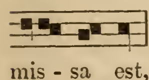

I-te mis- - sa est.

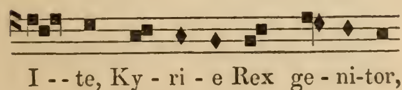
Notandum est quod quandocunque cantus istorum sequentium dicitur super Kyrie, *idem etiam cantus sequatur super* Ite, missa est.

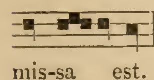
I - - te, De - us cre-a - - - tor,

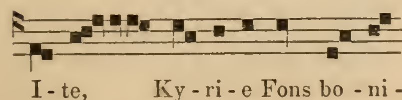
mis - sa est,

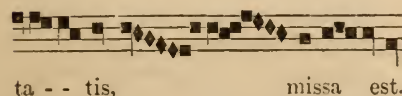
I - - te, Ky - ri - e Rex ge - ni-tor,

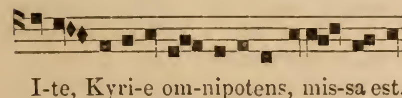
mis-sa est.

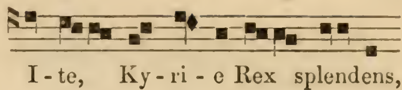
I - te, Ky - ri - e Fons bo - ni -

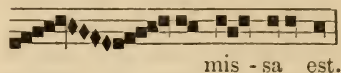
ta - - tis, missa est.
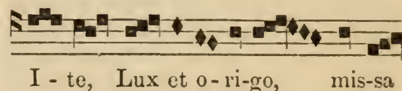

I-te, Kyri-e om-nipotens, mis-sa est.

I - te, Ky - ri - e Rex splendens,

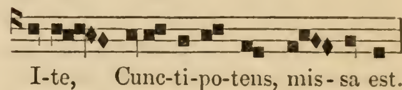
mis - sa est.

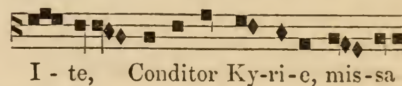
I - te, Lux et o - ri-go, mis-sa

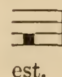
est.

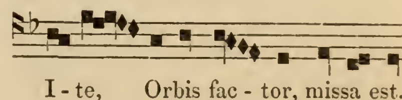
I-te, Cunc-ti-po-tens, mis - sa est.

I - te, Conditor Ky-ri - e, mis - sa

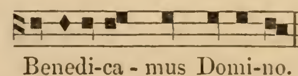

est.

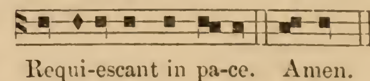
I - te, Orbis fac - tor, missa est.

In omnibus feriis per annum et in vigiliis Quatuor temporum (exceptis vigiliis Paschæ et Pentecostes et in hebdomada Pentecostes dicatur) et in missa Salus populi *et de cruce, et in omnibus festis trium lectionum sine* Te Deum, *in quibus dicitur nocturnum, dicitur hic cantus:*

Benedi-ca - mus Domi-no.

In omnibus missis pro defunctis dicitur hic cantus:

Requi-escant in pa-ce. Amen.

Oratio *dicenda a sacerdote post missam.*

Omnipotens sempiterne Deus, conservator animarum mundique redemptor; me famulum tuum ante majestatem tuam prostratum benignissime respice: et hoc sacrificium quod in honore nominis tui pro salute fidelium tam vivorum quam mortuorum, ac etiam pro peccatis et offensionibus nostris obtuli, piissime respice, iram tuam amove a me, gratiam et misericordiam tuam mihi concede, januam paradisi mihi pande, et ab omnibus malis me potenter eripe; et quicquid reatu proprio commisi indulge; sic in hoc sæculo præceptis tuis me fac perseverare ut dignus efficiar electorum gregi copulari; te præstante, Deus meus, cujus nomen benedictum honor atque regnum permanet in sæcula sæculorum. Amen.[a]

Oratio *dicenda a sacerdote post missam.*

Omnipotens sempiterne Deus, Jesu Christe, Domine, esto propitius peccatis meis, per assumptionem corporis et sanguinis tui: tu enim loquens dixisti, Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eo. Ideo te supplex deprecor, ut in me cor mundum crees, et spiritum rectum in visceribus meis innoves; et spiritu principali me confirmare digneris; atque ab omnibus insidiis diaboli ac vitiis emundes ut gaudiorum cœlestium merear esse particeps. Qui vivis et regnas.[b]

Oratio *dicenda a sacerdote post missam.*

Gratias tibi ago, Domine Deus, omnipotens Pater, qui me dignatus es satiare corpore et sanguine dilecti Filii tui Domini nostri Jesu Christi. Deprecor immensam clementiam tuam, omnipotens et misericors Domine, ut hæc sancta communio non sit mihi ad judicium seu ad condemnationem, sed sit mihi arrha fidei et scutum bonæ voluntatis ad evacuandas insidias inimici de mente mea, ad extirpandam superbiæ pestem, gulæ libidinem, et linguæ procacitatem, et ad illud introire convivium ubi lux vera et ubi sunt perpetua gaudia justorum. Item, peto, Domine, ut hæc sancta communio sit mihi dux et viaticum ad portum salutis æternæ. Ipsa sit mihi consolatio dum tribulor in cogitationibus; in bono proposito amor suavissimus; in tribulatione et angustia patientia: in infirmitate medicina. Per hæc sacratissima mysteria quæ sumpsi, præsta mihi fidem rectam, spem firmam, caritatemque perfectam, mundi abrenunciationem, desiderii purificationem, mentis dulcedinem, tui ardentem dilectionem, ad dilecti Filii tui passionis memoriam ac viscerosam compassionem; vitam meam plenam virtutibus in tua laude et sincera fide servare, et in hora exitus mei gratiam tanti mysterii cum vera fide, certa spe, et sincera caritate percipere, ut te videam sine fine. Amen.[c]

Presbyter, in Christi
  mensa quid agis, bene pensa.
Aut tibi vita datur,
  aut mors æterna paratur.
Dum candela luit,
  se destruit officiando;
Presbyter ita ruit,
  si sit reus, celebrando.
Mors tua, mors Christi,
  fraus mundi, gloria cœli,
Et dolor inferni,
  sunt memoranda tibi.

Oratio *valde bona dicenda post celebrationem missæ.*

Gratias ago tibi, dulcissime Domine Jesu Christe, lux vera, salus credentium, solatium tristium, spesque

[a] ex 26 desumitur.
[b] ex 26 desumitur.
[c] ex 26 desumitur.

cunctorum, gaudium angelorum. Quod me miserum et magnum peccatorem famulum tuum hodie sacratissimo corpore et sanguine tuo pascere dignatus es. Ideo ego miserrimus, et innumerabilibus criminibus infectus, lacrymosis precibus imploro benignissimam misericordiam tuam et summam clementiam, ut hæc dulcissima refectio, summa et incomprehensibilis communio, non sit mihi in judicio animæ meæ; sed prosit mihi in remedium ad evacuandas omnes insidias et nequitias diabolicæ fraudis, ita ut nulla ejus dominetur iniquitas in corde, corpore, anima et sensibus meis; sed tua clementia me perducat ad superna convivia angelorum, ubi tu es vera beatitudo, clara lux, sempiterna lætitia. Amen.

Oratio *post Missam dicenda.*

Gratias tibi ago, Domine Jesu Christe, qui me immundum et indignum peccatorem ad sacerdotalem dignitatem pervenire fecisti, et mihi hodie ex dono largifluæ bonitatis tuæ, et non ex meis meritis, concessisti gratiam consecrandi et percipiendi sacratissimum corpus tuum et sanguinem; et concede, quæso, per benignissimam misericordiam et ineffabilem pietatem et sanctissimam passionem et crucem tuam, ut hoc ineffabile sacramentum quod sumpsi indignus peccator, non sit mihi reatus ad pœnam sed intercessio salutaris ad veniam, ut quicquid hodie ad sanctum altare tuum deliqui, cogitationibus pravis, illicitis, immundis, minore reverentia quam debui, gestu, actu, vel aliqua negligentia, iteratione verborum vel corruptione mentis, vel quocunque modo, tuam sanctissimam pietatem imploro, quatenus mihi clementer indulgere, et me plenissime ab his et ab omnibus digneris absolvere. Qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus. Per omnia sæcula sæculorum.[a]

[a] ex 20 desumitur.

Oratio *dicenda post missam.*

Omnipotens sempiterne Deus misericordissime, qui venisti peccatores redimere; peto te per dulcissimum sacramentum corporis et sanguinis tui, mysterium quod ego indignus accepi, ut mihi dones indulgentiam et remissionem omnium peccatorum meorum præsentium et futurorum; ut dignam agere valeam pœnitentiam, in bonis operibus perseverantiam habeam, ac toto corde meo te intelligere et quæ tibi placita sunt tota dilectione perficere, et te puro corde meditari; et post hanc vitam nunquam a te separari. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.[b]

Oratio *ad impetrandum bonum finem, ac remissionem peccatorum, tam pro se quam pro amicis.*

Domine Deus, pater omnipotens, qui justis præmia et delinquentibus veniam promisisti; qui non vis mortem peccatorum nec lætaris in perditione morientium; te suppliciter deprecor, ut mihi famulo tuo *N.* dones per merita sanctissimæ Dei genetricis Mariæ et omnium sanctorum et electorum, et per tuam misericordiam, remissionem omnium peccatorum meorum, et perducas me ad illam pœnitentiam per quam David salvasti, et Petrum flentem respexisti, et Mariam Magdalenam mundasti. Expelle, Domine Jesu Christe, de corde meo quæ tibi displicent, et talem mihi infunde amorem ut te perfecte diligere ac timere possim, ut nec cogitem vel desiderem nisi quod tibi Domino placere cognovero. Deprecor te, beatissima virgo Maria, templum Domini, sacrarium Spiritus Sancti. Deprecor et vos sanctos archangelos Michaelem,

[b] ex 20 desumitur.

Gabrielem, et Raphaelem, et sanctos angelos nobis ad custodiam deputatos, cum novem ordinibus angelorum; ut intercedatis pro me; Petrum, Paulum, Andream, Johannem, apostolosque omnes, martyres, confessores, virgines, omnes sanctos et electos Dei; ut dignentur mihi patrocinari, quando ante tribunal æterni regis præsentatus ero ad judicandum. Commendo tibi, piissime Jesu Christe, omnes diligentes me et qui mei curam gerunt et qui mihi opem misericordiæ tribuunt, et omnes debitores meos sive propinquos, et etiam pro inimicis meis te peto ut eos ad pacem convertas, et veram pœnitentiam agere concedas. Deprecor te, Domine Jesu Christe, ut omnes qui mei memoriam habent et qui se meis indignis precibus commendaverunt, et qui mihi aliquid caritatis vel pietatis impenderunt, seu et illos qui consanguinitate vel familiaritate vel confessionis affectu mihi propinqui sunt, tam ipsos qui consistunt in corpore quam ipsos qui teguntur funere, misericorditer numerare, et illos visitare jubeas; ut qui fideliter serviunt, et ab omnibus tueantur adversis, et hos meque absolvas ab omnibus pœnis, et perducas ad requiem sempiternam. Et hoc magnifice supplico, ut cum dies mortis meæ advenerit, tu ipse qui judicas contra accusatores, fias mihi defensor, qui es benedictus in sæcula sæculorum. Amen.[a]

Alia *Oratio.*

Deus misericordiæ et veritatis, clementiam tuam suppliciter deprecor, ut mihi miserrimo innumerabilium veniam concedas peccatorum, quibus iram tuæ potentiæ provocavi; quatenus, te miserante, in hac vita secundum tuam voluntatem purgatus ad beatitudinis æternæ participatione(m) pertingam: cunctis etiam in corpore sive extra corpus fidelibus qui mihi spirituali vel carnali conjunctione cohærent, et qui se mihi confitendo vel rogando commendaverunt; necnon et quorum pecunias et eleemosynas suscepi, vel qui per meam malitiam seu negligentiam corrupti sunt, manum misericordiæ tuæ porrigas, et per ineffabilem largitatem tuam optatam eis indulgentiam peccatorum concedas, et ad requiem beatorum eos perducas. Amen.[b]

Missa *recollectionis festorum beatæ Mariæ Virginis.*

Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Mariæ virginis, de cujus solemnitatibus gaudent angeli: et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[c]

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Gloria Patri.

Oratio.

Deus, qui nos conceptionis, nativitatis, annunciationis, visitationis, purificationis, et assumptionis beatæ et gloriosæ virginis Mariæ gaudia recolendo lætificas; concede nobis sic laudibus ejus et servitio digne insistere, ut [d] eam [d] in omni necessitate et angustia, et præcipue in hora mortis, præsentem et auxiliatricem sentiamus, et tecum post mortem per ipsam, et cum ipsa, gaudere mereamur in cœlis. Per Dominum nostrum.

Lectio libri Sapientiæ.[e]

Surge, propera, amica mea, speciosa mea, et veni, columba mea, in foraminibus petræ, in cavernis maceriæ. Ostende mihi faciem tuam; sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis est, et facies tua decora. Quam pulchra es, amica mea, quam pulchra

[a] ex 33 desumitur.
[b] ex 33 desumitur.
[c] Ps. xliv. (xlv. 1.)
[d] etiam.—13.
[e] Cant. Cant. cap. ii. A. (v. 13, 14.) iv. A. (v. 1, 2, 7, 8–11.)

es; oculi tui columbarum, absque eo quod intrinsecus latet. Capilli tui sicut greges caprarum quæ ascenderunt de monte Galaad. Dentes tui sicut greges tonsarum, quæ ascenderunt de lavacro. Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te. Veni de Libano, sponsa mea, veni de Libano; veni coronaberis. Vulnerasti cor meum, soror mea, sponsa, vulnerasti cor meum. In uno oculorum tuorum et in uno crine colli tui; mel et lac sub lingua tua, et odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris.

Gradale.

Luce splendida fulgebis, et omnes fines terræ adorabunt te.

V. Nationes ex longinquo ad te venient et munera deferentes adorabunt in te Dominum, et terram tuam sanctificationem habebunt.

Alleluya. *V.* Beati omnes qui diligunt te, O virgo: et qui gaudent super pace tua: benedictus Dominus qui exaltavit te et posuit super te regnum ejus in sæcula sæculorum.

Sequentia.

Mittit ad sterilem
non quemvis nuntium
sed summi angelum
luce refulgentem
amator hominis.

Miratur et credit
et læta concipit
Dei genitricem
quam gaudens peperit
cunctis amabilem.

Virgo singularis
manet in abdito;
mente servit Deo
canticis et hymnis
mundo profutura.

Castum propositum
voto confirmavit,
angelos meretur
habere consortes
nostra reparatrix.

A summo cardine
mittit archangelum,
audit et suscipit
puella nuntium,
credit et concipit.

Festinat gravida
virgo puerpera,
visitat sterilem
matrem præcursoris
[a] Rex [a] ineffabilis.

Mundi redemptorem
peperit intacta,
gaudium angelis
pretium hominum
victisque triumphum.

Humilis infantem
Deo repræsentat
illi munus offert
quod lex præceperat
hoc senex excipit.

Mundi dominatrix
choros angelorum
transcendit assumpta
regina cœlorum,
Dei mater alma.

Illic concathedrat
virginem Filius
imponit coronam
super caput ejus
ad gloriam Dei.

Ista mirifica
plebs tua celebrat;
tibi mente psallit
et voce jubilat,
mater orphanorum.

Pro nobis obtine
genitrix veniam
et reatum dilue
et dona patriam
in arce siderum. Amen.

Evangelium: Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Exsurgens Maria abiit in montana cum festinatione, in civitatem Juda: et intravit in domum Zachariæ et salutavit Elizabeth. Et factum est, ut audivit salutationem Mariæ Elizabeth, exsultavit in gaudio infans in utero ejus. Et repleta est Spiritu Sancto Elizabeth, et exclamavit voce magna et dixit; Benedicta tu inter mulieres, et benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exsultavit infans in utero meo. Et beata quæ credidisti,

[a] res.—26.

[b] cap. i. D. (v. 39–47.)

quoniam perficientur ea quæ dicta sunt tibi a Domino. Et ait Maria; Magnificat anima mea Dominum; et exsultavit spiritus meus in Deo salutari meo.

Offertorium.

Beatam te dicent omnes generationes quia fecit tibi Dominus magna qui potens est: et sanctum nomen ejus.

Secreta.

Domine Jesu Christe, sanctarum cogitationum suspirator; qui servos tuos gloriosam matrem tuam honorare docuisti; concede propitius ipsius solemni cum sacrificio laudis debita cum devotione celebrare in terris, ut ejus intercessione regnando jubilare mereamur in cœlis. Qui vivis et regnas Deus.

Præfatio de beata Virgine Maria.

Communio.

Benedicite Deum cœli cum timore: et exsultate ei cum tremore: quia fecit nobiscum misericordiam: cum in cœlis matrem pro nobis esse voluit advocatam.

Postcommunio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, sacramenta quæ sumpsimus in honore beatæ Mariæ virginis matris immaculato corde servare: ut nunc festa ejus colentes, post excessum hujus vitæ ad ipsins mereamur transire consortium. Per eundem Dominum.

Cautelæ *Missæ.*[a]

Sequuntur informationes et cautelæ observandæ presbytero volenti divina celebrare.

Prima cautela est, ut sacerdos missam celebraturus conscientiam suam per puram confessionem optime præparet, [b]sacramentum[b] vehementer desideret, et confiteri intendat. Notulam de modo agendi officium memoriter et bene sciat. Gestus valde compositos ac devotos habeat. Cum enim quilibet teneatur Deum diligere ex toto corde, ex tota anima, et ex totis viribus suis; hic Deum diligere non probatur, qui in mensa Altaris ubi Rex regum et Dominus omnium tractatur et sumitur, irreligiosus, indevotus, impudicus, distractus, vagus, aut desidiosus apparuerit. Attendat igitur unusquisque quod ad mensam magnam sedeat. Cogitet qualiter eum præparari oporteat. Sit cautus et circumspectus. Stet erectus; non jacens in Altari. Cubitos jungat lateribus. Manus exaltet, ut extremitates digitorum modicum super humeros videantur. Intellectum signis et verbis coaptet, quoniam magna latent in signis, majora in verbis, maxima in intentione. Tres digitos jungat quibus signa faciat, reliquos duos in manu componat. Signa faciat directe non oblique, alte satis ne calicem evertat. Non circulos pro crucibus. Cum vero inclinandum erit, non oblique sed directe ante Altare, toto curvatus corpore se inclinet.

Secunda est, ut non putet sed certo sciat se debitas materias habere; hoc est panem triticeum et vinum cum aqua modica. De vino et aqua poterit sic certificari. Exigat a ministro ut gustet tam vinum quam aquam. Ipse autem presbyter gustare non debet. Guttam fundat in manum; digito terat et odoret; sic erit certior. Non credat ampullæ signatæ, non colori, quoniam sæpius fallunt. Videat calicem ne sit fractus. Consideret vinum; si est [c]acetosum,[c] nullo modo celebret; [d]si est acetosum,[d] dissimulet; si nimis aquosum, abstineat, nisi sciat vinum aquæ prævalere. Et in omni casu, si contingat dubitari vel propter acedinem vel propter mixturam vel illimpiditatem, utrum possit confici, consulimus abstinere; quia in hoc sacramento

[a] Has primas cautelas non habet 15.
[b] conficere.—55P.
[c] ita 26. &c. corruptum.—55P.
[d] sed si acidum.—13.

nihil sub dubio est agendum, ubi certissime est dicendum, *Hoc est enim corpus meum* et *Hic est enim calix sanguinis mei.* Item oblatas convenientes eligat, et vinum competenter infundat; quia hoc sacramentum debet sensibus deservire ad videndum, tangendum, et gustandum; ut sensus reficiatur ex specie, et intellectus ex re contenta foveatur. Aqua etiam in parvissima quantitate infundatur, ut a vino absorbeatur et saporem vini recipiat; non est enim periculum quantumcunque modicum apponatur de aqua; est autem periculum si multum. Apponitur etiam aqua solum ad significandum. Sed una gutta tantum significat quantum mille. Ideo caveat sacerdos ne cum impetu infundat, ne nimis cadat.

Tertia est, ut Canonem morosius legat quam cætera. Et præcipue ab illo loco, *Qui pridie quam pateretur accepit.* Tunc enim respirans attendere debet, et se totum colligere, si prius non potuit, singulis verbis intendens. Et dum dixerit *Accipite et manducate ex hoc omnes* respiret, et uno spiritu tractim dicat *Hoc est enim corpus meum;* sic non immiscet se alia cogitatio. Non enim videtur esse rationabile discontinuare formam tam brevem, tam arduam, tam efficacem, cujus tota virtus dependet ab ultimo verbo, scilicet *meum*, quod in persona Christi dicitur. Unde non debet cuilibet verbo punctus imponi; cum id nulla ratione valeat ut dicatur, *Hoc*, *est*, *enim*, *corpus*, *meum.* sed totum simul proferat. Pari modo hoc idem in forma consecrationis sanguinis observetur.

Item, proferendo verba consecrationis circa quamlibet materiam, sacerdos semper intendat conficere id quod Christus instituit et Ecclesia facit.

Quarta est, ut si plures hostias habet consecrare, debet harum unam elevare quam sibi deputaverat a principio ad missam, et teneat illam penes alias, ita quod visum et intentionem ad omnes simul dirigat, et signando et dicendo *Hoc est enim corpus meum* omnes cogitet quas demonstrat.

Consulimus quoque ut Canonem presbyter [a] memoriter [a] sciat, quia devotius dicitur; semper tamen liber habeatur, ut ad ipsum memoriter recurratur.

Quinta est, ut dum sumat, nunquam uno haustu calicem sumat; ne propter impetum tussis inopinate occurrat; sed bis vel ter caute sumat, ut impedimentum non habeat. Si vero plures hostias debet sumere, ut quando hostia est renovanda, primo sumat eam quam confecit et sanguinem; post hæc alias quæ supersunt; suam prius sumat quam alias, quia de suis credit et scit, de aliis credit et nescit; demum desuper ablutiones, et non prius.

Sexta est, ut paucorum nominibus se astringat in Canone; nec perpetuo, sed quamdiu velit faciat, quando velit omittat: quia Canon de multitudine nominum prolixatur; et per hoc cogitatio distrahitur. Dignum tamen est, ut pater, mater, frater, soror, ibi nominentur, et si qui pro tempore commendantur, et specialiter pro quibus missa celebratur. Non tamen ibi fiat vocalis expressio sed mentalis.

Septima est, ut ante missam non os vel dentes lavet, sed tantum labia exterius, ore clauso, si indiget; [b] ne forte aquæ [c] gustum [c] cum saliva immittat. Post missam etiam caveat [d] execrationes [d] quantum potest, donec comederit et biberit; ne forte aliquid inter dentes remanserit aut in faucibus quod [e] execrando [e] ejiceretur. Quamvis autem missa devotissime sit celebranda, contemplationis causa; est tamen modus habendus, ne protractione nimia vel acceleratione fiat homo notabilis. Nam acceleratio signum est incuriæ; protractio est occasio detractionis. Sed medio tutissimus ibit. Eo

[a] ita 26. &c. diligenter.—55P.
[b] secundum aliquos.—26.
[c] ita 26. &c. guttam.—55P.
[d] ita 26. &c. excreationes.—4L. 55P.
[e] ita 26. &c. excreando.—4L. 55P.

cratam, non obstante si prius sumpsit autem affectu est quælibet missa habenda et dicenda a quocunque sacerdote, quasi prima dicatur et nunquam amplius sit dicenda. Tam magnum enim donum semper debet esse novum.

Habeat itaque sacerdos diligentiam ad conficiendum, reverentiam ad tangendum, et devotionem ad sumendum. Sic sentiendo et agendo, digne tractabitur sacramentum, rite peragetur officium, atque pericula et scandala evitabuntur.

Item in Collectis dicendis semper impar numerus observetur. Una propter unitatem Deitatis. Tres propter trinitatem personarum. Quinque propter quinquepartitam passionem Christi. Septem propter septiformem gratiam Spiritus Sancti. Septenarium numerum excedere non licet.

Item, quandocunque oratio dirigitur solum ad Patrem, in fine dicatur *Per Dominum nostrum Jesum Christum.* Si vero dirigitur ad Patrem, et mentio fit Filii in ipsa, in fine dicatur *Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum.* Si autem oratio dirigitur solum ad Filium, in fine dicatur *Qui cum eodem Patre et Spiritu Sancto.* Et si mentio Spiritus Sancti in quacunque oratione fiat, in fine dicatur,[a] *ejusdem Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.*

Incipiunt [b]*cautelæ servandæ*[b] *quid agendum sit circa defectus vel casus qui oriri possunt in missa, et præsertim circa consecrationem eucharistiæ.*

Primo, *quid sit agendum cum sacerdos* [c]*deficit.*[c]

Si sacerdos deficiat sive moriatur ante Canonem, non est necesse ut alius missam compleat. Si tamen alius vult celebrare, debet ab initio missam reincipere, et totum rite peragere.

Si autem in Canone deficiat, factis jam aliquibus signis; tamen ante [d] transubstantiationem et [d] consecrationem sacramenti: tunc alius sacerdos ab illo loco ubi ille dimisit debet reincipere, et tantum illud supplere quod omissum est.

Si autem sacerdos in actu consecrationis deficiat, verbis aliquibus jam in parte prolatis sed in toto non completis; secundum Innocentium, alius sacerdos debet incipere ab illo loco *Qui pridie.*

Si tamen sacerdos deficiat, consecrato corpore sed non sanguine: alius sacerdos compleat consecrationem sanguinis, incipiens ab illo loco *Simili modo.*

Si, consecrato corpore, percipiat vinum non esse in calice: debet hostia munde reponi in corporali, et, calice rite præparato, incipiat ab illo loco *Simili modo.*

Si ante consecrationem sanguinis percipiat aquam non esse in calice, debet statim apponere et conficere.

Si autem post consecrationem sanguinis percipiat quod aqua desit in calice; debet nihilominus procedere, nec debet miscere aquam cum sanguine, quia pro parte sequeretur corruptio sacramenti; debet tamen sacerdos dolere et puniri.

Si post consecrationem sanguinis percipiat quod vinum non fuerit positum sed aqua tantum in calice; siquidem hoc percipit ante sumptionem corporis, debet aquam deponere, et imponere vinum cum aqua, et resumere consecrationem sanguinis ab illo loco *Simili modo.*

Si percipiat hoc post sumptionem corporis, debet apponere de novo aliam hostiam iterum cum sanguine consecrandam, secundum doctores [e] in sacra pagina; debet autem [e] resumere verba consecrationis ab illo loco *Qui pridie;* in fine autem iterum debet sumere hostiam illam ultimo conse-

[a] et.—98. 4L.
[b] ita 26. &c. aliæ cautelæ.—55P.
[c] deficiat.—94. 98. 4L.

[d] transubstantialem.—55P. transubstantialem et.—26.
[e] et.—15.

aquam et etiam illum sanguinem. [a] Innocentius tamen dicit, quod si ex prolongatione sacerdos timet scandalum, quod sufficiunt tantum illa verba per quæ consecratur sanguis, scilicet *Simili modo*, et sic sumere sanguinem.[a]

Quid autem faciet cum aquam sumpto corpore jam habet in ore, et jam primo sentit quod sit aqua—utrum debeat eam deglutire vel emittere: require in Summa Hostiensis in titulo "de celebratione Missæ." Tutius tamen est eam deglutire quam emittere; et hoc ideo ne aliqua particula corporis cum aqua exeat.

Item si sacerdos post consecrationem recordetur se non esse jejunum, vel commisisse aliquod peccatum, vel esse excommunicatum; debet nihilominus procedere, cum proposito satisfaciendi et absolutionem impetrandi.

Si autem ante consecrationem recordetur prædictorum; tutius est missam incœptam deserere, et absolutionem petere; nisi inde grave scandalum oriatur.

Item si musca vel aranea vel aliquid talium ante consecrationem in calicem ceciderit, vel etiam venenum immissum fore deprehenderit; vinum debet effundi quod est in calice, et abluto calice aliud vinum cum aqua poni ad consecrandum. Sed si aliquod horum post consecrationem acciderit; debet musca vel aranea vel aliquid talium caute capi, et diligenter inter digitos pluries lavari, et vermis comburi; et ablutio cum cineribus combustis in sacrario reponi. Venenum autem nullo modo debet sumi; sed cum reliquiis debet sanguis talis cui venenum est immissum in vasculo mundo conservari. Et ne sacramentum maneat imperfectum, debet calicem denuo rite præparare, et resumere consecrationem sanguinis ab isto loco *Simili modo posteaquam cœnatum est.* [b] Et nota quod secundum doctores, nihil abominabile sumi debet occasione hujus sacramenti.[b]

Item si sacerdos non recolit se dixisse aliquod horum quæ debuit dicere, non debet mente turbari; non enim qui multa dicit semper [c] recolit quæ dixit. Etiam, si sibi pro certo constat quod aliqua omiserit; si talia non sunt de necessitate sacramenti, sicut sunt Secretæ vel aliqua verba Canonis, ultra procedat, nec aliquid resumat. Si tamen probabiliter sibi constat quod omisit aliquid quod sit de necessitate sacramenti, sicut forma verborum per quam consecratur, omnia verba consecrationis super suam materiam resumere debet,[d] quia consecratio facta non esset; quod tamen non oportet, si prætermissa esset conjunctio *enim* vel alia verba quæ præcedunt vel sequuntur formam: quæ non sunt de ipsius substantia.

Si autem sacerdos dubitaret an aliquod verbum pertinens ad substantiam formæ omisisset vel non; nullatenus debet servare formam conditionalem, sed sine temeraria assertione formam totam super suam propriam materiam debet resumere cum hac intentione, quod si consecratio esset facta, nullo modo [e] voluisset consecrasse; [e] sed si consecratio non esset facta, vellet corpus et sanguinem consecrare.

Item, si quis tempore consecrationis ab actuali intentione et devotione distractus fuerit, nihilominus consecrat, dummodo intentio habitualis in eo remanserit; summo sacerdote, scilicet Christo, supplente ejus defectum.[d]

Si autem per nimiam distractionem habitualis intentio cum actuali tolleretur, videtur quod deberet verba consecrationis cum actuali intentione resumere, sic tamen quod nollet consecrare si consecratio facta esset.

Item, si hostia consecrata propter frigus vel alia de causa labitur sacerdoti in calicem, sive ante divisionem hostiæ sive post; non debet eam de sanguine

[a] non habet 15.
[b] non habet 15.
[c] omnium.—94. 98. 4L.

[d] non habet 15.
[e] ita 26. &c. vellet consecrare.—55P.

extrahere, nec aliquid propter hoc reiterare vel immutare circa celebrationem sacramenti, sed procedat in signis et in aliis ac si haberet eam in manibus.

Si eucharistia ad terram ceciderit, locus ubi jacuit radatur et incineretur per ignem, et cinis juxta altare recondatur.

Item, si per negligentiam aliquid de sanguine stillaverit super tabulam quæ terræ adhæret, stilla per sacerdotem cum lingua lambatur et locus tabulæ radatur; et rasura igni comburatur, et cinis juxta altare cum reliquiis recondatur; et quadraginta diebus pœniteat cui hoc accidit.

Si vero super altare stillaverit calix; sorbeatur stilla, et tribus diebus pœniteat.

Si vero super linteum et ad aliud stilla pervenerit, quatuor diebus pœniteat. Si usque ad tertium, novem diebus pœniteat. Si usque ad quartum stilla sanguinis pervenerit, viginti diebus pœniteat: et linteamina quæ stilla tetigerit tribus vicibus lavet sacerdos vel diaconus, calice supposito, et ablutio cum reliquiis recondatur.

Item, si quis aliquo casu gulæ eucharistiam evomuerit; vomitus ille debet incinerari, et cineres juxta altare debent recondi. Et si fuerit clericus, monachus, presbyter, vel diaconus, quadraginta diebus pœniteat: episcopus septuaginta; laicus triginta.

Si vero ex infirmitate evomuerit, quinque diebus pœniteat.

Qui vero non bene custodit sacramentum, ita quod mus vel aliud animal comederit; quadraginta diebus pœniteat.

Qui autem perdiderit illud, vel pars ejus ceciderit et non fuerit inventa: triginta diebus pœniteat. Eadem pœnitentia videtur dignus sacerdos per cujus negligentiam putrescunt hostiæ consecratæ: dictis autem diebus pœnitens debet jejunare, et a communione et a celebratione abstinere. Pensatis tamen circumstantiis delicti et personæ, potest minui vel augeri pœnitentia prædicta, secundum arbitrium discreti confessoris. Hoc tamen tenendum est, quod ubicunque inveniuntur species sacramenti integræ, reverenter sumendæ sunt; quod si sine periculo fieri non potest, sunt tamen pro reliquiis reservandæ.

Item si hostia vel pars hostiæ inventa fuerit sub palla vel corporali; et dubitatur si est consecrata vel non: debet eam post sumptionem sanguinis reverenter sumere, ut in titulo "de celebratione missæ" plenius invenies.

Item circa materiam sanguinis, vide ne sit agresta, vel vinum ita debile quod nullo modo habeat speciem vini; ne sit aqua rubea expressa de panno intincto in vino rubeo; ne sit acetum vel vinum omnino corruptum; ne sit claretum, vel vinum de moris aut malogranatis confectum: quia veram speciem vini non retinent.

Conficiens cum vino quod est in via corruptionis, vel ad corruptionem [a] gravissime peccat, licet conficiat; quoniam non retinet speciem vini.

Item cavendum est ne apponatur nisi modicum de aqua; quia si tantum poneretur quod speciem vini tolleret, non conficeretur.

Item, si qua hic desunt, requirantur in Summa et Lectura Hostiensis in titulo "de celebratione missarum."

Deo gratias.

[a] tendens.—13. 26.

[a] Incipit proprium festivitatum sanctorum [b] et sanctarum ad consuetudinem [b] ecclesiæ Sarum; et primo [a] in vigilia *sancti Andreæ apostoli.*

Ad Missam : Officium.[c]

Dominus secus mare Galilææ vidit duos fratres, Petrum et Andream, et vocavit eos, venite post me, faciam vos fieri piscatores hominum.

Psalmus.[d]

Cœli enarrant gloriam Dei: et opera manuum ejus annunciat firmamentum.

Oratio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut beatus Andreas apostolus tuum pro nobis imploret auxilium; ut a nostris reatibus absoluti a cunctis etiam periculis eruamur. Per.

Memoria fiat de martyribus, si ante Adventum hæc vigilia contigerit; si infra, nequaquam.

Oratio.

Deus, qui nos beatorum martyrum tuorum Saturnini atque Sisinnii concedis natalitiis perfrui, eorum nos tribue meritis adjuvari. Per Dominum.

Epistola. Benedictio Domini *ut in Communi, col.* 657*.

Gradale. (col. 660*)

Nimis honorati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

V. Dinumerabo eos: et super arenam multiplicabuntur.

Si hæc vigilia in Dominica evenerit, dicitur sequens

Alleluya. *V.* In omnem terram exivit sonus eorum: et in fines orbis terræ verba eorum.

et dicatur Missa in capitulo. Et hoc in omnibus Missis propriis de vigiliis quæ in Dominica contingunt, observetur, nisi in vigilia Nativitatis Domini tantum.

Evangelium : secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Stabat Johannes et ex discipulis ejus duo. Et respiciens Jesum ambulantem, dixit; Ecce Agnus Dei. Et audierunt eum duo discipuli loquentem, et secuti sunt Jesum. Conversus autem Jesus, et videns eos sequentes se, dixit eis; Quid quæritis? Qui dixerunt ei; Rabbi, (quod dicitur interpretatum, magister) ubi habitas? Dicit eis; Venite et videte. Venerunt et viderunt ubi maneret, et apud illum manserunt die illo. Hora [f] autem [f] erat quasi decima. Erat autem Andreas frater Simonis Petri, unus ex duobus, qui audierant a Johanne, et secuti fuerant eum. Invenit hic primum fratrem suum Simonem, et dixit ei; Invenimus Messiam (quod est interpretatum, Christus). Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit; Tu es Simon filius Johanna: tu vocaberis Cephas (quod interpretatur Petrus). In crastinum autem voluit exire in Galilæam, et invenit Philippum. Et dicit ei Jesus; Sequere me. Erat autem Philippus a Bethsaida, civitate Andreæ et Petri. Invenit Philippus Nathanael, et dicit ei; Quem scripsit Moyses in lege et prophetæ invenimus Jesum filium Joseph a Nazareth. Et dicit ei Nathanael; A Nazareth potest aliquid boni esse? Dicit ei Philippus; Veni et vide. Vidit Jesus Nathanaelem venientem ad se, et dixit de eo; Ecce vere Israelita, in quo dolus non est. Dicit ei Nathanael; Unde me nosti? Respondit Jesus et dixit ei; Priusquam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, vidi te. Respondit ei Nathanael et ait; Rabbi, tu es Filius Dei: tu es rex Israel. Respondit Jesus et dixit ei; Quia dixi tibi, vidi te sub ficu, credis? majus his videbis. Et dicit eis: Amen, amen, dico vobis; videbitis cœlum apertum et angelos Dei ascendentes et descendentes supra Filium Hominis.

Offertorium. (col. 659*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

[a] non habent 92. 4L. 15. 57. Grad.
[b] secundum usum.—94. 97. 98.
[c] Matt. iv. (18, 19.)
[d] Ps xviii. (xix. 1.)
[e] cap. i. E. (v. 35–51.)
[f] enim.—13. 15. 26.

Secreta.

Sacrandum tibi, Domine, munus offerimus, quo beati Andreæ [a] apostoli tui [a] solemnia jejuniis et devotis officiis recolentes, purificationem quoque nostris mentibus imploramus. Per Dominum. In unitate.

Alia Secreta.

Oblatum tibi, Domine, munus pro beatorum martyrum tuorum Saturnini atque Sisinnii passione propitius assume; quod eorum intercessione majestati tuæ fiat acceptum.

Præfatio quotidiana.

Communio.[b]

Dixit Andreas Simoni fratri suo: invenimus Messiam qui dicitur Christus: et adduxit eum ad Jesum.

Postcommunio.

Perceptis salutaribus sacramentis humiliter te, Domine, deprecamur, ut intercedente beato Andrea apostolo tuo, quæ pro illius veneranda [c] egimus [c] solemnitate, nobis proficiant ad [d] salutem.[d] Per Dominum.

Alia Postcommunio.

Ut hæc communio nos, Domine, tua visitatione dignos efficiat, beati Saturnini martyris tui sociorumque ejus pia, quæsumus, intercessio semper imploret. Per Dominum. In unitate.

In die *sancti Andreæ.*

Ad Missam: Officium. (col. 659*)

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

Psalmus.

Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Gloria Patri.

Si extra Adventum contigerit, dicitur Gloria in excelsis. *Si vero infra, non dicitur, sed post Orationem, scilicet* Majestatem, *fiat Memoria de Adventu et de sancta Maria. Et hoc in omnibus festis sanctorum quæ infra Adventum contigerint, observetur.*

Oratio.

Majestatem tuam, Domine, suppliciter exoramus, ut sicut Ecclesiæ tuæ beatus Andreas apostolus exstitit prædicator et rector, ita apud te sit pro nobis perpetuus intercessor. Per.

Ad Romanos.[e]

Fratres, Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem. Dicit enim scriptura; Omnis qui credit in illum, non confundetur. Non enim est distinctio Judæi et Græci. Nam idem Dominus omnium, dives in omnes qui invocant illum. Omnis enim quicunque invocaverit nomen Domini, salvus erit. Quomodo [f] ergo [f] invocabunt, in quem non crediderunt? aut quomodo credent ei quem non audierunt? Quomodo autem audient sine prædicante? quomodo vero prædicabunt nisi mittantur? Sicut scriptum est: Quam speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona. Sed non omnes obediunt evangelio. Esaias enim dicit: Domine, quis credidit auditui nostro? Ergo fides ex auditu; auditus autem per verbum Christi. Sed dico. Numquid non audierunt? Et quidem in omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terræ verba eorum.

Gradale. (col. 661*)

Constitues eos principes super omnem terram: memores erunt nominis tui, Domine.

V. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii: propterea populi confitebuntur tibi.

Alleluya. *V.* Dilexit Andream Dominus: in odorem suavitatis.

Sequentia.

a. Sacrosancta hodiernæ
festivitatis præconia

a. Digna laude universa
cathegorizet Ecclesia.

b. Mitissimi sanctorum
sanctissima
extollendo merita;

b. Apostoli Andreæ
admiranda
præfulgentis gratia.

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] Johan. i. (41, 42.)
[c] gerimus.—94.
[d] medelam.—94.
[e] cap. x. C. (v. 10-18.)
[f] sic 34. &c.—autem.—4L. 13. 26.

c. Hic, accepto a Johanno Baptista
c. Quia venisset qui tolleret peccata,
d. Mox ejus intrans habitacula
audiebat eloquia,
e. Inventoque fratre suo Bariona,
e. Invenimus ait ovans Messiam.
d. Et duxit eum ad [a] dulcifluam [a]
Salvatoris præsentiam.
f. Hunc perscrutantem maria
Christi vocavit clementia,
f. Artem piscandi commutans
dignitate apostolica.
g. Hujus animam post clara
festi Paschalis tempora
g. Sancti Spiritus præclara
perlustravit potentia,
h. Ad prædicandum populis pœnitentiam
h. Et Dei Patris per Filium clementiam.
i. Gratulare ergo tanto patre, Achaia,
i. Illustrata ejus salutari doctrina,
k. Honorata multimoda
signorum frequentia.
l. Et tu gemens plora,
trux carnifex Ægea;
l. Te lues inferna
et mors tenet æterna,
k. Et Andream felicia
per crucem manent gaudia.
m. Jam regem tuum spectas,
jam adoras
jam in ejus conspectu Andrea [stas.
m. Odorem suavitatis
jam aspiras
quam divini amoris aromata dat.
n. Sis ergo nobis inclyta
n. Dulcedo spirans intima
o. Cœlestis vitæ balsama.

Sciendum est quod in omnibus festis ix. lectionum vel iii. lectionum cum regimine chori [b] *dicatur Sequentia ad Missam, extra Septuagesimam usque ad Pascha; nisi in festis plurimorum Confessorum et in festo sancti Michaelis in monte Tumba. In octavis vero et infra, sive fuerint cum regimine chori sive non, Sequentia ad Missam non dicitur, nisi per octavas et in octavis* [c] *Visitationis,*[c] *Assumptionis, et Nativitatis beatæ Mariæ, et in Dominica infra octavas et in octavis Dedicationis ecclesiæ, et in octavis apostolorum Petri et Pauli.*

Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Ambulans Jesus juxta mare Galilææ, vidit duos fratres Simonem qui vocatur Petrus, et Andream fratrem ejus, mittentes rete in mare. Erant enim piscatores. Et ait illis; Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum. At illi continuo, relictis retibus, secuti sunt eum. Et procedens inde, vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedei et Johannem fratrem ejus in navi cum Zebedeo patre eorum, reficientes retia sua; et vocavit eos. Illi autem statim relictis retibus et patre, secuti sunt eum.

Credo.

Offertorium. (col. 665*)

Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

Secreta.

Sacrificium nostrum tibi, Domine, quæsumus, beati Andreæ precatio sancta conciliet: ut cujus honore solemniter exhibetur, ejus meritis efficiatur acceptum. Per Dominum.

Præfatio. Et te, Domine.

Hæc Præfatio dicitur in omnibus festis apostolorum et evangelistarum, et per octavas apostolorum Petri et Pauli atque Andreæ; præterquam in festo sancti Johannis apostoli in hebdomada Nativitatis Domini. In octavis vero ejusdem dicetur et in festo ejusdem in Paschali tempore.

Communio.[e]

Venite post me, faciam vos fieri piscatores hominum: at illi relictis retibus et navi secuti sunt Dominum.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, divina mysteria, beati Andreæ festivitate lætantes, quæ sicut tuis sanctis ad gloriam, ita

[a] lucifluam.—94.
[b] et in commemoratione beatæ Mariæ et sancti loci.—Grad.
[c] non habent 92. 94. 98. 4L. 57. Grad.
[d] cap. iv. C. (v. 18–22.)
[e] Matt. iv. (19.)

nobis, quæsumus, ad veniam prodesse perficias. Per Dominum.

Per octavas dicitur Missa de sancto Andrea, sicut in prima die; sed sine Sequentia et Credo, *et nisi Missa* Salus populi *restat cantanda; et nisi in sabbato, quando fit plenum servitium de sancta Maria; et nisi infra Adventum Domini. Infra Adventum vero nihil fiet de eo, præter memoriam, usque ad octavam diem; tunc enim de eo totum fiat servitium* [a] *nisi in sabbato vel in Dominica contigerit; et tunc dicitur Missa de octavis in capitulo.*[a] *Quando vero festum sancti Andreæ a Dominica differtur in secundam feriam, tunc in sequenti* [b] *Dominica dicatur Missa de octavis in capitulo cum una Oratione. Similiter quando festum sancti Nicolai a Dominica differtur in secundam feriam, tunc in* [c] *ipsa secunda feria missa de octavis dicitur in capitulo, similiter* [c] *cum una Oratione. Eodem modo una Oratio tantum dicitur ad Missam quæ dicitur in capitulo in octavis sancti Laurentii,* [d] *atque ad missam de sancta Sabina.*[d]

Sancti Osmundi, *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis, et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui nos beati Osmundi confessoris tui atque pontificis hodierna festivitate lætificas; tuam supplices exoramus clementiam, ut cujus solemnia devotis officiis veneramur, ejus piis suffragiis æternæ vitæ remedia consequamur. Per.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Juravit Dominus et non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

℣. Dixit Dominus domino meo: sede a dextris meis.

Alleluya. ℣. Justus germinabit sicut lilium: et florebit in æternum ante Dominum.

Sequentia. Adest nobis *ut in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Homo quidam peregre *ut in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Inveni David servum meum, et in oleo sancto unxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei: et brachium meum confortabit eum.

Secreta.

Propitiare, Domine, quæsumus, supplicationibus nostris; et, intercedente pro nobis beato Osmundo confessore tuo atque pontifice, his sacramentis cœlestibus servientes, ab omni culpa liberos esse concede; ut purificante nos gratia tua, iisdem quibus famulamur mysteriis emundemur. Per.

Communio. (col. 708*)

Domine, quinque talenta tradidisti mihi: ecce alia quinque superlucratus sum: euge serve fidelis: quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam: intra in gaudium domini tui.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine Deus noster, ut divinis mysteriis expiati, intercedente beato Osmundo confessore tuo atque pontifice, ad superni plenitudinem sacramenti, cujus libavimus sancta, tendamus. Per Dominum.

Sancti Nicolai *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum

[a] non habent 92. 98.
[b] sabbato vel.—Grad.
[c] sequenti dominica ipsa secunda feria, missa de ipsis octavis in capitulo dicitur.—Grad. *(Sed hic, ut alibi, minus accurate quam Missalia Graduale impressum esse videtur; verba enim* sequenti dominica *sensu carent.)*
[d] non habent 92. 94. 97. 98.

pacis, et principem fecit eum: ut sit ei sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Deus, qui beatum Nicolaum pontificem tuum innumeris decorasti miraculis, tribue nobis, quæsumus, ut ejus meritis et precibus a gehennæ incendiis liberemur. Per Dominum.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit: et tribuisti ei longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Justus germinabit sicut lilium: et florebit in æternum ante Dominum.

Sequentia.

Congaudentes exsultemus
vocali concordia,
Ad beati Nicolai
festiva solemnia;
Qui in cunis adhuc jacens,
servando jejunia,
Ad papillas cœpit summa
promereri gaudia.
Adolescens amplexatur
literarum studia,
Alienus et immunis
ab omni lascivia.
Felix confessor cujus fuit
dignitatis vox de cœlo nuncia:
Per quam provectus præsulatus
sublimatur ad summa fastigia.
Erat in ejus animo
pietas eximia,
Et oppressis impendebat
multa beneficia.
Auro per eum virginum
tollitur infamia,
Atque patris earundem
levatur inopia.
Quidam nautæ navigantes
et contra fluctuum sævitiam luctantes,
navi pene dissoluta:
Jam de vita desperantes,
in tanto positi periculo clamantes,
voce dicunt omnes una,
O beate Nicolae,
nos ad maris portum trahe,
de mortis angustia;
Trahe nos ad portum maris,
tu qui tot auxiliaris
pietatis gratia.
Dum clamarent nec incassum,
ecce quidam dicens, Assum
ad vestra præsidia.
Statim aura datur grata,
et tempestas fit sedata,
quieverunt maria.
Ex ipsius tumba manat
unctionis copia,
Quæ infirmos omnes sanat
per ejus suffragia.
Nos qui sumus in hoc mundo
vitiorum in profundo
jam passi naufragia,
Gloriose Nicolae,
ad salutis portum trahe,
ubi pax et gloria.
Ipsam nobis unctionem
impetres a Domino
prece pia,
Qua sanavit læsionem
multorum peccaminum
in maria.
Hujus festum celebrantes
gaudeant per sæcula,
Et coronet eos Christus
post vitæ [a] curricula.[a]

Evangelium. Homo quidam peregre proficiscens *in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Sanctifica, quæsumus, Domine, hæc munera, quæ in veneratione [b] sancti pontificis [b] tui Nicolai offerimus, ut per ea vita nostra inter adversa [c] ubique dirigatur et prospera.[c] Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico

[a] pericula.—4L. 15.

[b] antistitis.—92. 98.

[c] ita 13. 26. et prospera ubique dirigatur.—94. 4L. 15. 57. et prospera dirigatur.—92. 98. ubique et prospera dirigatur.—97.

vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Sacrificia quæ sumpsimus, Domine, pro solemnitate sancti pontificis tui Nicolai, sempiterna, quæsumus, nos protectione confirment. Per Dominum.

In octavis *sancti Andreæ apostoli.*

Ad Missam : Officium. (col. 659*)

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui, Deus : nimis confortatus est principatus eorum.

Psalmus.

Domine, probasti me et cognovisti me : tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Gloria Patri.

Sicut erat.

Oratio.

Protegat nos, quæsumus, Domine, sæpius beati Andreæ apostoli tui repetita solemnitas, ut cujus patrocinia pia devotione recolimus, perpetuam defensionem sentiamus. Per Dominum.

Epistola. Fratres, Corde creditur ad justitiam *ut in die col.* 660.

Gradale. (col. 660*)

Nimis honorati sunt amici tui, Deus : nimis confortatus est principatus eorum.

V. Dinumerabo eos : et super arenam multiplicabuntur.

Alleluya. *V.* Dilexit Andream Dominus : in odorem suavitatis.

Sequentia sancti Evangelii secundum Marcum.[a]

In illo tempore, Postquam traditus est Johannes, venit Jesus in Galilæam prædicans evangelium regni Dei, et dicens, Quoniam impletum est tempus, et [b] appropinquabit [b] regnum Dei ; pœnitemini et credite evangelio. Et præteriens secus mare Galilææ, vidit Simonem et Andream fratrem ejus, mittentes retia in mare. Erant enim piscatores. Et dixit eis Jesus ; Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum. Et protinus relictis retibus secuti sunt eum.

Offertorium. (col. 665*)

In omnem terram exivit sonus eorum : et in fines orbis terræ verba eorum.

Secreta.

Indulgentiam nobis præbeant hæc munera, quæsumus, Domine, largiorem, quæ [c] beati [c] Andreæ apostoli tui suffragiis offeruntur. Per Dominum.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio.[d]

Venite post me, faciam vos fieri piscatores hominum : at illi relictis retibus et navi secuti sunt Dominum.

Postcommunio.

Præbeat nobis, Domine, quæsumus, beatus Andreas apostolus optatum præsidium, quo salutare nobis sumptum proficiat sacramentum. Per Dominum.

In conceptione *beatæ Mariæ virginis.*

Ad Missam : Officium.

Gaudeamus omnes in Domino : diem festum celebrantes sub honore Mariæ virginis : de cujus conceptione gaudent angeli, et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[e]

Eructavit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea regi.

Gloria Patri.

Non dicitur Gloria in excelsis.

Oratio.

Supplicationem servorum tuorum, Deus miserator, exaudi ; ut qui in conceptione Dei genitricis et virginis congregamur, ejus intercessionibus a te de instantibus periculis eruamur. Per eundem Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[f]

Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris, et flores mei fructus honoris et honestatis. Ego mater pulchræ dilectionis et timoris et magnitudinis et sanctæ spei. In me gratia omnis viæ et veritatis : in me omnis spes vitæ et virtutis. Transite ad me omnes qui concupiscitis me ; et a generationibus meis implemini. Spiritus enim meus super mel dulcis, et

[a] cap. i. B. (v. 14–18.)
[b] appropinquavit.—92. 97. 98. 57. V.
[c] venerabilis.—92. 97. 98.

[d] (Matt. iv. 19, 20.)
[e] Ps. xliv. (xlv. 1.)
[f] Eccli. cap. xxiv. C. (v. 17–22.)

hereditas mea super mel et favum. Memoria mea in generatione sæculorum. Qui edunt me, adhuc esurient, et qui bibunt me, adhuc sitient. Qui audit me, non confundetur: et qui operantur in me, non peccabunt. Qui elucidant me, vitam æternam habebunt.

Gradale.[a]

Audi filia et vide et inclina aurem tuam: quia concupivit rex speciem tuam.

℣. Specie tua et pulchritudine tua: intende, prospere procede, et regna.

Alleluya. ℣. Conceptio gloriosæ virginis Mariæ ex semine Abrahæ, orta de tribu Juda, clara ex stirpe David.

Sequentia.

Dies iste celebretur
in quo pie recensetur
Mariæ conceptio:
Virgo mater generatur,
concipitur et creatur,
recta vena veniæ.
Adæ vetus exilium
et Joachim opprobrium
hinc habent remedia;
Hoc prophetæ præviderunt,
patriarchæ præsenserunt,
inspirante gratia;
Virgo florem conceptura,
stella solem paritura,
hodie concipitur;
Flos de virga processurus,
sol de stella nasciturus,
Christus intelligitur.
O quam felix et præclara,
nobis grata, Deo cara,
fuit hæc conceptio;
Terminatur miseria,
datur misericordia,
luctus cedit gaudio.
Nova mater novam prolem,
nova stella novum solem,
nova profert gratia;
Genitorem genitura,
Creatorem creatura,
Patrem parit filia.
O mirandam novitatem,
novam quoque dignitatem,
ditat matris castitatem
Filii conceptio;
Gaude virgo gratiosa,
virga flore speciosa,
mater prole generosa,
plene plena gaudio.
Quod præcessit in figura,
nube latet sub obscura,
hoc declarat genitura,
semel matris virgo pura,
pariendi vertat jura,
fusa mirante natura,
Deitatis pluvia;
Triste fuit in Eva væ;
sed ex Eva formans Ave,
versa vice, sed non prave,
intus zelans in conclave,
verbum bonum et suave;
nobis mater virgo fave,
tua frui gratia.
Omnis homo sine mora,
laude plena solvens ora,
istam colas, ipsam ora,
omni die, omni hora,
sit mens supplex, vox sonora,
sic supplica, sic implora,
hujus patrocinia;
Tu spes certa miserorum,
vere mater orphanorum,
tu levamen oppressorum,
medicamen infirmorum,
omnibus es omnia;
Te rogamus voto pari,
laude digna singulari,
ut errantes in hoc mari,
nos in portu salutari,
tua sistat gratia.

Initium sancti Evangelii: secundum Matthæum.[b]

Liber generationis Jesu Christi, Filii David, Filii Abraham. Abraham autem genuit Isaac. Isaac autem genuit Jacob; Jacob autem genuit Judam et fratres ejus. Judas autem genuit Phares et Zaram de Thamar. Phares autem genuit Esrom; Esrom autem genuit Aram; Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem genuit Naason: Naason autem genuit Salmon: Salmon autem genuit Booz de Raab. Booz autem genuit Obeth

[a] Ps. xliv. (xlv. 10, 11, 4.)

[b] cap. i. A. (v. 1–16.)

ex Ruth. Obeth autem genuit Jesse: Jesse autem genuit David regem. David autem rex genuit Salomonem ex ea quæ fuit Uriæ. Salomon autem genuit Roboam: Roboam autem genuit Abiam: Abia autem genuit Asa. Asa autem genuit Josaphat: Josaphat autem genuit Joram: Joram autem genuit Oziam. Ozias autem genuit Joatham: Joatham autem genuit Achaz: Achaz autem genuit Ezechiam. Ezechias autem genuit Manassen: Manasses autem genuit Amon: Amon autem genuit Josiam. Josias autem genuit Jechoniam et fratres ejus in transmigratione Babylonis. Et post transmigrationem Babylonis, Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel: Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Heliachim: Heliachim autem genuit Azor: Azor autem genuit Sadoch. Sadoch autem genuit Achim: Achim autem genuit Eliud; Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan; Mathan autem genuit Jacob; Jacob autem genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus.

Credo.

Offertorium.[a]

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum et in sæculum sæculi.

Secreta.

Unigeniti tui, Domine, nobis succurrat humanitas; ut qui natus de virgine integritatem matris non minuit sed sacravit, in conceptionis ejus solemniis a nostris nos piaculis exuens, oblationem nostram sibimet faciat esse acceptam Jesus Christus Dominus noster. Qui tecum.

Præfatio. Et te in conceptione.

Communio.

Vera fides geniti purgavit crimina mundi:

et tibi virginitas inviolata manet.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, celebritatis annuæ votiva sacramenta; præsta, quæsumus, ut, intercedente beata Maria semper virgine, et temporalis vitæ nobis remedia præbeant et æternæ. Per.

Non dicitur Ite missa est.

Sanctæ Luciæ *virginis et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 718*)

Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Oratio.

Exaudi nos, Deus salutaris noster; ut sicut de beatæ Luciæ virginis tuæ et martyris festivitate gaudemus, ita piæ devotionis erudiamur affectu. Per Dominum.

Epistola. Domine Deus meus. *in Communi, col.* 719*.

Gradale. (col. 720*)

Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem.

V. Propterea unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ.

Alleluya. *V.* Æmulor enim vos Dei æmulatione: despondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo.

Sequentia. Exsultemus in hac die *ut in Communi, col.* 721*.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro *in Communi, col.* 722*.

Offertorium. (col. 723*)

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Gratanter, Domine, quæsumus, munera dicanda intuere, quæ nomini tuo pro solemnitate sanctæ Luciæ virginis et martyris tuæ suppliciter immolamus. Per Dominum.

Communio. (col. 723*.)

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

Postcommunio.

Sanctæ Luciæ virginis et martyris tuæ nos, Domine, quæsumus, precatio tibi grata conciliet; ut per hæc sancta, quæ sumpsimus, salutaria sentiamus. Per.

[a] Ps xliv. (xlv. 2.)

In vigilia *sancti Thomæ apostoli :*

quære omnia in vigilia unius apostoli, in Communi, col. 657. Si hæc vigilia in dominica, vel in quarta feria vel in sexta feria vel in sabbato Quatuor temporum evenerit, nihil ad Missam fiat de vigilia præter memoriam ; sed in quacunque alia feria contigerit, de eadem vigilia dicatur Missa.*

In die *sancti Thomæ apostoli.*

Ad Missam : Officium. (col. 659*)

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui, Deus : nimis confortatus est principatus eorum.

Psalmus.

Domine, probasti me et cognovisti me : tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Oratio.

Da nobis, quæsumus, Domine, beati Thomæ apostoli tui ita solemnitatibus gloriari, ut ejus semper et patrociniis sublevemur et fidem congrua devotione sectemur. Per Dominum.

Epistola. Jam non estis *ut in Communi, col.* 660*.

Gradale. (col. 660*)

Nimis honorati sunt amici tui Deus : nimis confortatus est principatus eorum.

V. Dinumerabo eos : et super arenam multiplicabuntur.

Alleluya. *V.* In omnem terram exivit sonus eorum : et in fines orbis terræ verba eorum.

Sequentia. Clare sanctorum *in Communi, col.* 661*.

Evangelium : secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Thomas unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus. Dixerunt ergo ei alii discipuli; Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis ; Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, et mittam digitum meum in locum clavorum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam. Et post dies octo, iterum erant discipuli ejus intus, et Thomas cum eis. Venit Jesus, januis clausis, et stetit in medio et dixit eis ; Pax vobis. Deinde dixit Thomæ ; Infer digitum tuum huc, et vide manus meas ; et affer manum tuam, et mitte in latus meum ; et noli esse incredulus sed fidelis. Respondit Thomas et dixit ei ; Dominus meus et Deus meus ! Dixit ei Jesus ; Quia vidisti me, Thoma, credidisti ; beati qui non viderunt, et crediderunt.

Credo.

Offertorium. (col. 665*)

Constitues eos principes super omnem terram : memores erunt nominis tui : in omni progenie et generatione.

Secreta.

Debitum, Domine, nostræ reddimus servitutis, suppliciter exorantes ut, suffragiis beati Thomæ apostoli tui, in nobis tua munera tuearis, cujus honorando confessionem, laudis tibi hostias immolamus. Per Dominum.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio.[b]

Mitte manum tuam et cognosce loca clavorum, alleluya : et noli esse incredulus sed fidelis, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Prosit plebi tuæ, misericors Deus, divini perceptio sacramenti et intercessio beati Thomæ apostoli tui ; ut salvationem mentis et corporis et incessabiliter expetat et affluenter accipiat. Per Dominum.

Sancti Felicis *episcopi et martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Sacerdotes Dei benedicite Dominum : sancti et humiles corde laudate Deum.

Psalmus.

Benedicite omnia opera Domini Domino : laudate et superexaltate eum in sæcula.

Gloria Patri.

Gloria in excelsis.

Et dicitur in omni festo sanctorum extra Adventum, et a Septuagesima usque ad Pascha : præterquam in festo sanctæ Petronillæ virginis cum post octavas sanctæ Trinitatis et Corporis Christi evenerit ; et in festo sancti

[a] cap. xx. F. (v. 24–29.)

[b] Johan. xx. (27.)

Bertini abbatis, et sanctæ Theclæ virginis, et sancti Romani episcopi et confessoris, in quibus dicitur nocturnus.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut ad meliorem vitam sancti Felicis martyris tui atque pontificis exempla nos provocent; quatenus cujus solemnia celebramus, etiam actus imitemur. Per Dominum.

Epistola. Testificor *in Communi, col.* 671*.

Gradale. (col. 703*)

Juravit Dominus et non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

℣. Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis.

Alleluya. ℣. Inveni David servum meum: oleo sancto meo unxi eum.

Evangelium. Qui vos audit, me audit *ut in Communi, col.* 675*.

Offertorium. (col. 677*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, beati Felicis martyris tui [a] atque pontificis [a] dicatas meritis benignus assume: et ad perpetuum nobis tribue provenire subsidium. Per Dominum.

Communio. (col. 678*)

Posuisti, Domine, in capite ejus: coronam de lapide pretioso.

Postcommunio.

Tua sancta sumentes, Domine, suppliciter deprecamur, ut beati Felicis martyris tui [b] atque pontificis,[b] cujus celebramus solemnitatem, sentiamus protectionem. Per Dominum.

Sciendum est quod si aliquod festum trium lectionum vel octavæ sine regimine chori ab octavis Epiphaniæ usque ad [c] Quadragesimam,[c] et ab octavis Paschæ usque ad proximam dominicam ante Ascensionem Domini, et rursum [d] ab inceptione Deus omnium [d] *usque ad Adventum Domini, in sabbato contigerit; vel per totius anni spatium in dominicis sive in jejuniis Quatuor temporum vel in vigilia evenerit, nihil fiat ad Missam de sanctis, nisi tantum memoria, nisi quando dicitur Missa de aliquo sancto vel octavis in capitulo, unde aliquod proprium habetur, et tunc non dicitur ad Missam de die de eis memoria. In sabbato enim solet fieri totum servitium de sancta Maria, nisi festum ix. lectionum vel trium lectionum cum propriis Responsoriis vel Laudibus vel vigilia vel jejunium Quatuor temporum vel octavæ cum regimine chori impedierint; tunc enim fiat in aliqua feria ipsius hebdomadæ. In dominicis autem diebus Missa dominicalis cantatur, nisi [e] interim [e] festum vel octavæ cum regimine chori impediant: tamen si in ipsa dominica nova historia inchoanda fuerit, festum, si simplex fuerit, differatur, et Missa de dominica dicitur; nisi sit festum translationis sancti Edmundi episcopi, vel sancti Barnabæ apostoli, vel sancti Petri ad vincula, vel decollationis sancti Johannis Baptistæ, vel aliquod tale festum ix. lectionum quod in crastino non sequatur aliud festum ix. lectionum et si historia non fuerit duratura nisi per unam hebdomadam, et in ipsa hebdomada tot feriæ non vacaverint in quibus possit historia percantari, festum differatur, et missa de dominica dicatur.*

In vigiliis vero et Quatuor temporibus semper dicatur missa de jejunio; cum moderatione tamen quæ est supra in vigilia sancti Andreæ. Quod si festum ix. lectionum ibi evenerit, missa de festo post tertiam dicitur; missa vero de jejunio post sextam; utraque ad principale altare; ita tamen quod diaconus et subdiaconus sint albis cum amictibus induti, absque tunicis vel casulis ad illam missam, scilicet de jejunio; utantur etiam clerici in choro cappis nigris,[f] et fiat prostratio post Sanctus *more solito; et dicuntur preces feriales, licet duplex festum fuerit ipso die. Excipi-*

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] quinquagesimam.—94. 97.
[d] a festo sanctæ Trinitatis.—94. 97. 98.
[e] ita 15. &c. iterum.— 4L. 8RM.
[f] ad missam de jejunio.—Grad.

untur tamen quædam festivitates trium lectionum, scilicet sanctorum Johannis et Pauli, Hippoliti sociorumque ejus, sancti Britii episcopi, et undecim [a] *milia* [a] *virginum, secundum antiquum Ordinale ; quæ si in sabbato contigerint, missa de eis dicitur, et missa de* [b] *commemoratione* [b] *beatæ Mariæ in aliqua feria ipsius hebdomadæ celebretur. Si vero quædam istarum festivitatum, ut est sanctorum Johannis et Pauli, Hippoliti, et sancti Britii, in dominica evenerint,* [c] *magna* [c] *missa de festis dicitur, et missa dominicalis in capitulo, nisi forte, ut supra dictum est, nova historia in ipsa dominica inchoanda fuerit : tunc enim missa de dominica dicetur, et hujusmodi festa in crastinum differentur.*

Sancti Mauri *abbatis et confessoris.*

Ad Missam : Officium. (col. 669*)

Justus ut palma florebit : sicut cedrus Libani multiplicabitur : plantatus in domo Domini : in atriis domus Dei nostri.

Psalmus.

Bonum est confiteri Domino : et psallere nomini tuo, Altissime.

Oratio.

Deus, qui æternæ gloriæ participem beatum Maurum Levitam atque abbatem fieri concessisti ; concede nobis propitius, ipso intercedente, aditum regni cœlestis, cujus ad bene vivendum informamur exemplis. Per.

Epistola. Justus cor suum *in Communi, col.* 712*.

Gradale. (col. 712*, 710*)

Os justi meditabitur sapientiam : et lingua ejus loquetur judicium.

V. Lex Dei ejus in corde ipsius : et non supplantabuntur gressus ejus.

Alleluya. *V.* Amavit eum Dominus et ornavit eum : stola gloriæ induit eum.

Evangelium. Nemo accendit *ut in Communi, col.* 713*.

Offertorium. (col. 713*)

Desiderium animæ ejus tribuisti ei, Domino : et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum, posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Secreta.

Ecclesiæ tuæ, Domine, munera propitiatus sanctifica ; et concede, ut per hæc veneranda commercia, intercedente beato Mauro confessore tuo atque abbate, pane cœlesti refici mereamur. Per.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo : gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, ut [d] intercedente [d] beato Mauro confessore tuo atque abbate, et tua in nobis dona multiplices et tempora nostra disponas. Per.

Sancti Marcelli *papæ et martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis : et principem fecit eum ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini in æternum cantabo.

Oratio.

Preces populi tui, quæsumus, Domine, clementer exaudi ; ut beati Marcelli martyris tui atque pontificis meritis adjuvemur, cujus passione lætamur. Per Dominum.

Epistola. Omnis pontifex *in Communi, col.* 679*.

Gradale. (col. 703*)

Inveni David servum meum, oleo sancto unxi eum : manus enim mea auxiliabitur ei : et brachium meum confortabit eum.

V. Nihil proficiet inimicus in eo : et filius iniquitatis non nocebit eum.

Alleluya. *V.* Elegit te Dominus sibi in sacerdotem magnum in populo suo.

Evangelium. Vigilate quia nescitis *in Communi, col.* 707*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum

[a] milium.—92. 97. 15. 26.
[b] conceptione.—92. 98. 4L. 15. 57.
[c] non habent 92. 98. 4L. 57.
[d] interveniente.—92. 94.

ipso : et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Ut nostræ saluti munera oblata proficiant, sancti Marcelli martyris tui atque pontificis, Domine, quæsumus, obtineat intercessio salutaris. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Domine, quinque talenta tradidisti mihi : ecce alia quinque superlucratus sum : euge, serve fidelis : quia in pauca fuisti fidelis : supra multa te constituam : intra in gaudium Domini tui.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine, ut sacramenti tui participatione vegetati, sancti quoque Marcelli martyris tui atque pontificis precibus adjuvemur. Per.

Sancti Sulpicii *episcopi et confessoris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Sacerdotes Dei, benedicite Dominum : sancti et humiles corde, laudate Deum.

Psalmus.

Benedicite omnia opera Domini Domino : laudate et superexaltate eum in sæcula.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui beati Sulpicii confessoris tui atque pontificis depositionem colimus, ejus apud te intercessionibus adjuvemur. Per Dominum.

Epistola. Justum deduxit *in Communi, col.* 702*.

Gradale. (col. 703*)

Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit Deo.

V. Non est inventus similis illi : qui conservaret legem excelsi.

Alleluya. *V.* Posui adjutorium super potentem : et exaltavi electum de plebe mea.

Evangelium. Homo quidam peregre *in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Inveni David servum meum : et in oleo sancto unxi eum : manus enim mea auxiliabitur ei, et brachium meum confortabit eum.

Secreta.

Supplicationibus nostris tibi, Domine, grata pariter existat oblatio : quam pro sancti Sulpicii confessoris tui atque pontificis commemoratione deferimus ; atque indulgentiam nobis ejus suffragiis largiaris. Per.

Communio. (col. 708*)

Fidelis servus et prudens quem constituit Dominus super familiam suam : ut det illis in tempore tritici mensuram.

Postcommunio.

Præstent nobis, Domine, tua sancta præsidium ; quæ interventionibus beati Sulpicii confessoris tui atque pontificis et meritis, nos [a] ab omnibus absolvant [a] peccatis. Per Dominum.

Sanctæ Priscæ *virginis et martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 718*)

Loquebar de testimoniis tuis in conspectu regum, et non confundebar : et meditabar in mandatis tuis quæ dilexi nimis.

Psalmus.

Beati immaculati in via : qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui beatæ Priscæ virginis et martyris tuæ natalitia colimus, et annua solemnitate lætemur, et tantæ fidei proficiamus exemplo. Per Dominum.

Epistola. Domine Deus meus *in Communi, col.* 719*.

Gradale. (col. 720*, 721*)

Specie tua et pulchritudine tua : intende, prospere procede et regna.

V. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam : et deducet te mirabiliter dextera tua.

Alleluya. *V.* Specie tua et pulchritudine tua : intende, prospere procede et regna.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro *in Communi, col.* 722*.

[a] absolvant a.—92. 94. 98. 4L. 57.

Offertorium. (col. 722*)

Filiæ regum in honore tuo: astitit regina a dextris tuis: in vestitu deaurato circumdata varietate.

Secreta.

Munera nostra, quæsumus, Domine, gratanter assume; et per [a] interventionem [a] beatæ Priscæ virginis tuæ et martyris, omnium nostrum corda ad cultum veræ religionis converte. Per.

Communio. (col. 723*)

Feci judicium et justitiam, Domine, non calumnientur mihi superbi: ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquitatis odio habui.

Postcommunio.

Adjuvent nos, Domine, quæsumus, et hæc mysteria sancta quæ sumpsimus, et beatæ Priscæ virginis tuæ et martyris intercessio veneranda. Per.

Si festum alicujus sancti novem lectionum ab octavis Epiphaniæ usque ad Septuagesimam, et ab octavis Paschæ usque ad Pentecosten, et a Deus omnium *usque ad Adventum Domini, in Dominica contigerit, fiat servitium de ipso sancto.*

[b] *Processio etiam in ipsa Dominica fiat de sancto cum novem Responsoriis communis Historiæ vel cum aliquo Responsorio de Historia ipsius, si propria habeatur. In redeundo, scilicet in introitu chori, dicitur aliqua Antiphona vel Responsorium de sancta Maria cum Versu et Oratione quæ tempori conveniant. Tamen si fuerit majus duplex alicujus sancti, tunc in eundo et redeundo fiat totum de sancto. Dominica vero infra octavas et in octava Assumptionis et Nativitatis beatæ Mariæ, si Dominica fuerit, in eundo, de sancta Maria dicitur; in introitu chori, de omnibus sanctis, Antiphona.* Salvator mundi. *V.* Lætamini. *Oratio.* Infirmitatem nostram. *Quando vero Antiphona.* Salvator mundi Domine *dicitur ad primas Vesperas, tunc ad processionem ante Missam dicitur Antiphona.* Te gloriosus. *cum prædictis Versu et Oratione de omnibus sanctis.*[b]

Sancti Wlstani, *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis: et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Spiritum nobis, Domine, tuæ charitatis infunde; ut intercedente beato Wlstano confessore tuo atque pontifice, tuam mereamur dulcedinem in æterna felicitate gustare. Per Dominum. in unitate.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in diebus *ut in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit a te et tribuisti ei: longitudinem dierum in sæculum sæculi.

[a] intercessionem.—97.

[b] cætera notantur in die sancti Andreæ.—92. 98. 4L. 15. 57.

Processio etiam in ipsa Dominica fiet de sancto cum novem Responsoriis de Historia ipsius sancti, si propria habeatur.—Grad.

Antiphonæ sic habentur in Processionalibus.

Salvator mundi mundi; salva nos omnes; sancta Dei genetrix, virgo semper Maria, ora pro nobis, precibus quoque sanctorum apostolorum, martyrum, et confessorum, atque sanctarum virginum, suppliciter petimus, ut a malis omnibus eruamur, bonisque omnibus nunc et sempe perfrui mereamur. V. Lætamini in Domino et exsultate justi.

Infirmitatem nostram quæsumus, Domine, propitius respice, et omnia mala quæ juste meremur, omnium sanctorum tuorum intercessione averte. Per Dominum.

Te gloriosus Apostolorum chorus, te prophetarum laudabilis numerus, te martyrum candidatus, laudat exercitus. Te omnes electi voce confitentur unanimes, Beata Trinitas, unus Deus.

Alleluya. ℣. Inveni David servum meum oleo sancto meo unxi eum.

Sequentia. Alma cohors una laudum *ut in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Homo quidam peregre *in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso : et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, supplicis familiæ tuæ munus oblatum, et quod rea sperare non audet conscientia, intercedente beato Wlstano, tua nobis largiatur indulgentia. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit Dominus, invenerit vigilantem : amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Salutaris tui, Domine, mysterio satiati, supplices imploramus clementiam tuam; ut pro nobis ejus non desit oratio, cujus nos donasti gubernari patrocinio. Per Dominum.

Sanctorum Fabiani et Sebastiani *martyrum.*

Ad Missam : Officium. (col. 682*)

Intret in conspectu tuo, Domine, gemitus compeditorum : redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum : vindica sanguinem sanctorum tuorum qui effusus est.

Psalmus.

Deus, venerunt gentes in hereditatem tuam : polluerunt templum sanctum tuum : posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Oratio.

Deus, qui beatos martyres tuos Fabianum et Sebastianum virtute constantiæ in passione roborasti : ex eorum nobis imitatione tribue pro amore tuo prospera mundi despicere, et nulla ejus adversa formidare. Per Dominum.

Epistola. Sancti per fidem *ut in Communi, col.* 683*.

Gradale. (col. 687*, 688*)

Gloriosus Deus in sanctis : mirabilis in majestate faciens prodigia.

℣. Dextera tua, Domine, glorificata est in virtute : dextera manus tua confregit inimicum.

Alleluya. ℣. Sancti tui, Domine, benedicent te : gloriam regni tui dicent.

Si hoc festum ante Septuagesimam evenerit, dicitur Sequentia de Communi. Si vero infra, non dicitur Alleluya *nec Sequentia sed Tractus; quod in omnibus festis novem lectionum observetur usque ad Passionem Domini. In festis vero sine regimine chori nunquam dicitur Tractus, sed Gradale repetatur. In festis autem duplicibus, tam infra Passionem quam extra, dicitur Tractus, nisi in festis Purificationis et Annunciationis beatæ Mariæ et Dedicationis.*

Tractus. (col. 688*)

Qui seminant in lachrymis in gaudio metent.

℣. Euntes ibant et flebant : mittentes semina sua.

℣. Venientes autem venient cum exsultatione : portantes manipulos suos.

Evangelium. Descendens Jesus de monte *in Communi, col.* 691*.

Offertorium. (col. 697*)

Lætamini in Domino et exsultate justi : et gloriamini omnes recti corde.

Secreta.

Accepta sit in conspectu tuo, quæsumus, Domine, nostræ devotionis oblatio; et eorum nobis fiat supplicatione salutaris, pro quorum passione defertur. Per.

Communio. (col. 698*)

Multitudo languentium et qui vexabantur a spiritibus immundis veniebant ad eum : quia virtus de illo exibat et sanabat omnes.

Postcommunio.

Sacramentorum tuorum, Domine, benedictione satiati, et beatorum martyrum tuorum Fabiani et Sebastiani gloriosa confessione muniti, te suppliciter exoramus, ut per hæc eadem a cunctis vitiis emundemur. Per Dominum.

Sanctæ Agnetis *virginis et martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 718*

Me exspectaverunt peccatores : ut perderent me : testimonia tua, Domine, intellexi : omnis consummationis vidi finem : latum mandatum tuum nimis.

Psalmus.

Beati immaculati in via : qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui infirma mundi eligis, ut fortia quæque confundas ; concede propitius, ut qui beatæ Agnetis martyris tuæ solemnia colimus, ejus apud te patrocinia sentiamus. Per.

Epistola. Confitebor *in Communi, col.* 719*.

Gradale. (col. 720*, 721*)

Diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

V. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam : et deducet te mirabiliter dextera tua.

Alleluya. *V.* Veni, electa mea, et ponam te in thronum meum quia concupivit rex speciem tuam.

Sequentia. Exsultemus *in Communi, col.* 721*.

Si infra Septuagesimam, dicitur Tractus.

Diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

V. Specie tua et pulchritudine tua : intende, prospere procede et regna.

V. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam : et deducet te mirabiliter dextera tua.

V. Audi filia et vide et inclina aurem tuam : quia concupivit rex speciem tuam.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro, *in Communi, col.* 722*.

Offertorium. (col. 723*)

Offerentur regi virgines post eam : proximæ ejus offerentur tibi in lætitia et exsultatione : adducentur in templum regi Domino.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, sacrificium, cujus te voluisti dignanter immolatione placari, et præsta, ut (intercedente beata Agnete virgine tua et martyre) hujus operatione [a] mundati,[a] beneplacitum tibi nostræ mentis servitium offeramus. Per Dominum.

Communio. (col. 724*)

Quinque prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus : media autem nocte clamor factus est : ecce sponsus venit, exite obviam Christo Domino.

Postcommunio.

Divino refecti libamine, quæsumus, Domine Deus noster, ut (intercedente beata Agnete virgine tua et martyre) præsentis nobis vitæ subsidium et æternæ tribuas reperire lætitiam. Per.

Sancti Vincentii *martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 670*)

Lætabitur justus in Domino et sperabit in eo : et laudabuntur omnes recti corde.

Psalmus.

Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor : a timore inimici eripe animam meam.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris ; ut qui ex iniquitate nostra reos nos esse cognoscimus, beati Vincentii martyris tui intercessione liberemur. Per.

Epistola. Beatus vir qui in sapientia, *in Communi, col.* 671*.

Gradale. (col. 673*)

Posuisti, Domine, super caput ejus : coronam de lapide pretioso.

V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. *V.* Lætabitur justus in Domino et sperabit in eo : et laudabuntur omnes recti corde.

Sequentia.

Stola jocunditatis, alleluya,
Induit hodie Dominus
militem suum Vincentium ;

[a] mandati.—94. 97. 13. 15. 26. 57.

Solito plaudat alacrius
  concio læta fidelium.
Hodie martyr insignis
  hostiam Deo placentem obtulit;
Hodie tormentum ignis
  graviter examinatus pertulit.
Animatus ad certamen
  monitu beati senis,
Gravissimis non refugit
  exhibere membra pœnis.
Ante ducem accersitur,
  et de fide convenitur
    communis Ecclesiæ;
Sed non cedit blandimentis,
  emollitur aut tormentis
    ejus pertinaciæ.
Illuditur Dacianus,
  dum sustinet martyr sanus
    pœnarum angustias;
Dat minister caritatis
  hostibus exsuperatis
    gratiarum copias.
Furit igitur præfectus,
  et paratur ardens lectus;
    insultantis viscera
    crates urit aspera;
Sudat martyr in agone
  spe mercedis et coronæ,
    quæ datur fidelibus
    pro Christo certantibus.
De cujus militia
  cœli gaudet curia;
Quia vicit hodie
  ministros nequitiæ.
Ut hunc ergo per patronum
  consequamur vitæ donum,
In illius die festo
  chorus noster lætus esto,
Jocundum in Ecclesia
  decantans Alleluya.

Si infra Septuagesimam evenerit, dicitur Tractus sequens. (col. 674*)

Desiderium animæ ejus tribuisti ei: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

V. Quoniam prævenisti eum in [a] benedictione [a] dulcedinis.

V. Posuisti super caput ejus: coronam de lapide pretioso.

Evangelium. Nisi granum frumenti, *in Communi, col.* 675*.

Offertorium. (col. 677*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Secreta.

Gloriosi martyris tui Vincentii, Domine, quæsumus, interventione, hostiam quam offerimus tibi placitam effice et acceptam. Per Dominum.

Communio. (col. 677*)

Qui vult venire post me: abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me.

Postcommunio.

Beati Vincentii martyris tui, Domine, suffragiis exoratus, percepti sacramenti nos, quæsumus, virtute defende. Per Dominum. In unitate Spiritus Sancti.

In Conversione *sancti Pauli.*

Ad Missam: Officium.

Lætemur omnes in Domino, hodiernum diem solemniter celebrantes, in quo beatus Paulus conversione sua præsentem mundum decoravit.

Psalmus.

De illustratione sanctæ [b] prædicationis: [b] et de conversione beati Pauli.

Oratio.

Deus, qui universum mundum beati Pauli apostoli tui prædicatione docuisti; da nobis, quæsumus, ut qui ejus hodie conversionem colimus, per ejus ad te exempla gradiamur. Per.

Memoria de sancto Præjecto martyre.

Oratio.

Sancti Præjecti martyris tui nos, quæsumus, Domine, interventio gloriosa commendet; ut quod nostris [c] actibus [c] non meremur, ejus precibus assequamur. Per Dominum.

Lectio Actuum Apostolorum.[d]

In diebus illis, Saulus adhuc spirans minarum et cædis in discipulos Domini, accessit ad principem sacerdotum et

[a] benedictionibus.—26.
[b] prædestinationis.—94.
[c] meritis.—92. 98.
[d] cap. ix. A. (v. 1—22.)

petiit ab eo epistolas in Damascum ad synagogas, ut si quos [a] invenisset [a] hujus viæ viros ac mulieres, vinctos perduceret in Hierusalem. Et cum iter faceret, contigit, ut appropinquaret Damasco. Et subito circumfulsit eum lux de cœlo, et cadens in terram audivit vocem dicentem sibi; Saule, Saule, quid me persequeris? Qui dixit; Quis es Domine? Et ille; Ego sum Jesus, quem tu persequeris. Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Et tremens ac stupens dixit; Domine, quid me vis facere? Et Dominus ad illum; Surge, et ingredere civitatem, et ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri autem illi qui comitabantur cum eo, stabant stupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes. Surrexit autem Saulus de terra, apertisque oculis nihil videbat. Ad manus autem illum trahentes, introduxerunt Damascum. Et erat ibi tribus diebus non videns, et non manducavit neque bibit. Erat autem quidam discipulus Damasci, nomine Ananias. Et dixit ad illum in visu Dominus; Anania. At ille ait; Ecce ego, Domine. Et Dominus ad eum; Surge et vade in vicum qui vocatur rectus: et quære in domo Judæ Saulum nomine Tharsensem; ecce enim orat. Et vidit virum, Ananiam nomine, introeuntem et imponentem sibi manus, ut visum recipiat. Respondit autem Ananias; Domine, audivi a multis de viro hoc, quanta mala fecerit sanctis tuis in Hierusalem; et hic habet potestatem a principibus sacerdotum alligandi omnes qui invocant nomen tuum. Dixit autem ad eum Dominus; Vade, quoniam vas electionis mihi est iste, ut portet nomen meum coram gentibus et regibus et filiis Israel. Ego enim ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati. Et abiit Ananias et introivit in domum: et imponens ei manus dixit; Saule frater, Dominus misit me Jesus qui apparuit tibi in via qua veniebas, ut videas et implearis Spiritu Sancto. Et confestim ceciderunt ab oculis ejus tanquam squamæ, et visum recepit. Et surgens baptizatus est; et cum accepisset cibum, confortatus est. Fuit autem cum discipulis qui erant Damasci per dies aliquot. Et continuo ingressus in synagogas, prædicabat Jesum, quoniam hic est Filius Dei. Stupebant autem omnes qui eum audiebant, et dicebant; Nonne hic est qui expugnabat in Hierusalem eos qui invocabant nomen istud? Et huc ad hoc venit, ut vinctos illos duceret ad principes sacerdotum. Saulus autem multo magis convalescebat, et confundebat Judæos qui habitabant Damasci, affirmans quoniam hic est Christus.

Gradale.[b]

Qui operatus est Petro in apostolatum: operatus est et mihi inter gentes, et cognoverunt gratiam Dei quæ data est mihi.

V. Gratia Dei in me vacua non fuit: sed gratia ejus semper in me manet.

Alleluya. *V.* Magnus sanctus Paulus vas electionis: vere digne est glorificandus.

Sequentia.

a. Solemnitas *b.* sancti Pauli devote est recolenda,
b. Quem Dominus tanta ditavit gratia,
c. Ut doctor gentium ab omni vocetur Ecclesia.
c. Agnus de lupo, de persecutore evangelista;
d. Mutata sunt opera,
[c] mutatur [c] et [d] onoma; [d]
Paulus nominatur
qui Saulus ante dictus fuerat.
d. Instigatus furia,
dirum virus efflabat,
strage sævissima
membra Christi sæviens torquebat.
e. Lux ætherea quem circumfulgens visu privat,
e. Spiritualem sed ei intuitum donat.

[a] inveniret.—97. 15. 26. 57.
[b] Gal. ii. (8.)

[c] mutantur.—92. 94. 97. 98. 13.
[d] anoma.—13.

f. Colaphizat eum ne superbiat,
f. Sternit eum, sed ruentem relevat,
g. Dejectum increpat,
g. Increpans emendat,
h. Fidei doctrinam commendat,
i. Defensorem Ecclesiæ ordinat,
i. Impugnator qui prius exstiterat,
g. Secreta mystica
g. Credenti revelat,
h. Quæ homini loqui non licebat.
k. Prius synagoga quem educaverat;
k. Postmodum lætatur mater Ecclesia.
g. Mysteria
g. Quæ noverat
h. Per totum iens orbem prædicat.
k. Venit Romam, Deum unum annunciat.
k. Nero resistit, qui colebat idola;
g. Morte dira
g. Illum necat,
h. Mundo exemptum mittit ad astra.
l. Quo nos Deus miserando perducat
m. Adjutos prece Pauli sancta. Alleluya.

Si infra Septuagesimam dicitur Tractus sequens.

Tu es vas electionis, sancte Paule apostole: vere digne es glorificandus.

V. Prædicator veritatis et doctor gentium in fide et veritate.

V. Per te omnes gentes cognoverunt gratiam Dei.

V. Intercede pro nobis ad Deum qui te elegit.

Secundum Matthæum.[a]

In illo tempore, Dixit Simon Petrus ad Jesum; Ecce nos reliquimus omnia, et secuti sumus te. Quid ergo erit nobis? Jesus autem dixit illis; Amen amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me, in regeneratione cum sederit Filius Hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel. Et omnis qui reliquerit domum vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet; et vitam æternam possidebit.

Credo.

Offertorium. (col. 665*)

Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

Secreta.

Beati Pauli apostoli tui precibus, quæsumus, Domine, plebis tuæ dona sanctifica; ut quæ tibi grata tuo sunt instituto, gratiora fiant [b] ejus [b] patrocinio supplicantis. Per.

Alia Secreta de sancto Præjecto.

Suscipe, Domine, propitius orationem nostram cum oblationibus hostiarum superimpositis: et (beati Præjecti martyris tui deprecatione) pietati tuæ perfice benignus acceptas. Per Dominum.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio.[c]

Amen dico vobis quod vos qui reliquistis omnia et secuti estis me: centuplum accipietis et vitam æternam possidebitis.

Postcommunio.

Salutari refecti mysterio, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui hunc diem in beati Pauli apostoli [d] tui [d] conversione honorabilem haberi voluisti nos quoque conversos a vitiis in tua semper facias servitute gratulari. Per.

Alia Postcommunio de sancto Præjecto.

Da nobis, quæsumus, Domine Deus noster, ut sicut beati Præjecti martyris tui solemnitate præsenti gratulamur mysterio, ita perpetuo lætemur aspectu. Per Dominum.

Sancti Juliani *episcopi.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis: et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Deus, qui Ecclesiæ tuæ beatum Julianum mirabilem tribuisti docto-

[a] cap. xix. D. (v. 27—29.)
[b] non habent 92. 94. 97. 98.

[c] Matt. xix. (29.)
[d] non habent 92. 94. 97. 98.

rem; concede propitius, ut hunc apud te [a] pium [a] semper mereamur habere intercessorem. Per Dominum.

Epistola. Dedit Dominus. *in Communi, col.* 709*.

Gradale. (col. 703*)

Ecce sacerdos. *V.* Non est inventus.

Alleluya. *V.* Amavit eum.

Evangelium. Vigilate quia nescitis, *in Communi, col.* 707*.

Offertorium. (col. 707*)

Inveni David servum meum.

Secreta.

Respice, Domine, quæsumus, super hæc [b] quæ tibi offerimus, et (beati pontificis Juliani meritis) ab omnibus nos exue peccatis. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus.

Postcommunio.

Divinis, Domine, repleti sacramentis, supplices deprecamur, ut (beati pontificis Juliani meritis) nos dignos facias cœlestibus institutis. Per.

Agnetis II.

Ad Missam : Officium. (col. 727*)

Vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis : adducentur regi virgines post eam : proximæ ejus adducentur tibi in lætitia et exsultatione.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea regi.

Oratio.

Deus, qui nos annua beatæ Agnetis martyris tuæ solemnitate lætificas; da ut quam veneramur officio, etiam piæ conversationis sequamur exemplo. Per.

Epistola. Qui gloriatur, *in Communi, col.* 724*.

Gradale. (col. 720*, 721*)

Specie tua et pulchritudine tua : intende, prospere procede et regna.

V. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam : et deducet te mirabiliter dextera tua.

Alleluya. *V.* Hæc est virgo sapiens : quam Dominus vigilantem invenit.

Si hoc festum. vel aliquod aliud festum trium lectionum, infra Septuagesimam usque ad Caput jejunii evenerit, non dicitur Alleluya *post Epistolam nec Tractus, sed Gradale cum suo Versu tantum.*[c]

Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem, *in Communi, col.* 726*.

Offertorium. (col. 729*)

Offerentur regi virgines post eam : proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Grata tibi sint, quæsumus, Domine, munera nostra; quibus sanctæ Agnetis virginis tuæ et martyris magnifica solemnitas recensetur. Per.

Communio. (col. 723*)

Simile est regnum cœlorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas : inventa una pretiosa margarita, dedit omnia [d] sua et comparavit eam.

Postcommunio.

Sumpta, quæsumus, Domine, sancta mysteria nos interius exteriusque conservent; et (intercedente beata Agnete [e] martyre tua [e]) præsentem nobis conferant clementiam et æternam. Per Dominum.

Sanctæ Batildis *reginæ.*

Ad Missam : Officium. (col. 718*)

Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem : propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea regi.

Oratio.

Beatæ Batildis natalitia veneranda, Domine, quæsumus, Ecclesia tua devota suscipiat; et fiat magnæ glorificationis amore devotior, et tantæ fidei proficiat exemplo. Per Dominum.

Epistola. Sapientia vincit, *in Communi, col.* 725*.

[a] ita 26. 34. &c. ipsum.—55P. 57.
[b] munera.—94. 97.
[c] Ita tamen quod idem Gradale post suum Versum repetatur.—Grad.
[d] bona.—26.
[e] virgine et martyre tua.—94. virgine tua et martyre.—97.

Gradale. (col. 725*)
Dilexisti justitiam: et odisti iniquitatem.
V. Propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ.
Alleluya. *V.* Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.
Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro, *in Communi, col.* 722*.
Offertorium. (col. 723*)
Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi in lætitia et exsultatione, adducentur in templum regi Domino.
Secreta.
Ut hæc munera tibi, Domine, accepta sint, sanctæ Batildis obtineant merita; quæ seipsam tibi hostiam vivam, sanctam et beneplacentem exhibuit. Per Dominum.
Communio. (col. 723*)
Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.
Postcommunio.
Refecti alimonia cœlesti, omnipotens Pater, quæsumus pietatem tuam: ut (intercessione sanctæ Batildis) misericordiæ tuæ gratiam consequi mereamur. Per.

Sanctæ Brigidæ *virginis.*

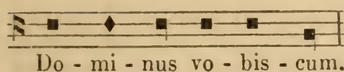
Ad Missam: Officium. Vultum tuum deprecabuntur, *ut supra in Officio præcedente.*
Oratio.
Sanctæ Brigidæ virginis tuæ, Domine, quæsumus, precatio tibi grata nos adjuvet, et tuam nobis indulgentiam poscere non desistat. Per Dominum.
Epistola. Qui gloriatur, *in Communi, col.* 724*.
Gradale. (col. 720*, 721*)
Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.
V. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.
Alleluya. *V.* Specie tua et pulchritudine tua: intende, prospere procede et regna.
Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem, *in Communi, col.* 726*.
Offertorium. (col. 729*)
Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.
Secreta.
Sacrificiis, Domine, placatus oblatis (intercedente beata Brigida virgine tua) opem tuam [a] nobis, [a] quæsumus, temporibus nostris clementer impende. Per.
Communio. (col. 729*)
Quinque prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus: media autem nocte clamor factus est: ecce sponsus venit, exite obviam Christo Domino.
Postcommunio.
Beatæ Brigidæ virginis tuæ precibus, fidelibus tuis, Domine, sumpta [b] munera [b] suffragentur; et quæ tibi placuit, nobis imploret auxilium. Per Dominum.

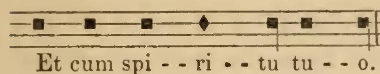
In Purificatione Beatæ Mariæ *virginis*

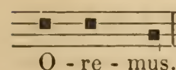
cantata hora sexta, fiat Benedictio luminis solemniter [c] a pontifice vel a sacerdote, cappa serica induto cum aliis indumentis sacerdotalibus, super supremum gradum altaris, converso ad orientem, sic incipiente.[c]

[a] non habent 92. 98.
[b] mysteria.—94.
[c] sub hac forma. Sacerdos cum suis ministris ad altare processionaliter accedat et ad summum gradum altaris stans conversus ad australem in capa serica cum aliis indumentis sacerdotalibus benedicat cereos et candelas sub manu sua dextera jacentes, hoc modo incipiens.—Grad.

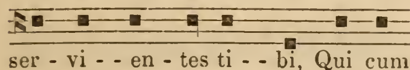
Hæc Rubrica in Processionalibus quos vidimus cum Missali consentit; sacerdos autem ad australem non ad orientem versus, stare jubetur. Sed vide "Defensorium Directorii," apud Maskell ii 341; "Item illa rubrica non est vera, quæ dicit quod sacerdos benedicens candelas seu palmas, stabit versus austrum, cum Ordinale Sarum dicat ad orientem."

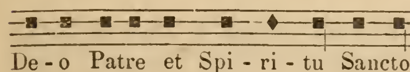

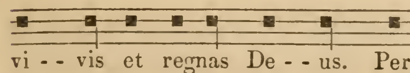

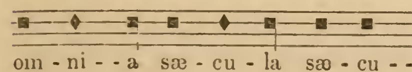

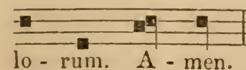
Benedic, ✠ Domine Jesu Christe, hanc creaturam [a] cerei, [a] supplicantibus nobis, et infunde ei per virtutem sanctæ crucis benedictionem cœlestem; ut qui eam ad repellendas tenebras humano usui tribuisti talem, signaculo sanctæ crucis tuæ fortitudinem et benedictionem accipiat, ut quibuscunque locis accensa sive apposita fuerit, discedat diabolus, et contremiscat et fugiat pallidus cum omnibus ministris suis de habitationibus illis, nec præsumat amplius inquietare

Et dicuntur omnes Orationes cum Oremus *sub eodem tono. Non dicitur* Dominus vobiscum, *nisi ante primam Orationem tantum.*

[a] ceræ —92. 94. 98. 4L. 15.

Oremus.

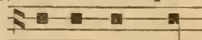
Domine, sancte Pater omnipotens æterne Deus, qui omnia ex nihilo creasti, et jussu tuo per opera apum hunc liquorem ad perfectionem cereorum venire fecisti; et qui hodierna die petitionem justi Simeonis implesti; te humiliter deprecamur, ut has candelas ad usus hominum et sanitatem corporum et animarum præparatas, sive in terra sive in aquis, per invocationem sancti nominis tui et per intercessionem sanctæ Mariæ semper virginis cujus hodie festa devote celebrantur, et per preces omnium sanctorum tuorum bene✠dicere et sanctifi✠care digneris; ut hujus plebis tuæ, quæ illas honorifice in manibus portare desiderat, teque laudando exsultare, exaudias voces de cœlo sancto tuo et de sede majestatis tuæ, et propitius sis omnibus clamantibus ad te, quos redemisti pretioso sanguine Filii tui. Qui tecum et cum Spiritu Sancto vivit et gloriatur Deus. Per omnia sæcula sæculorum.

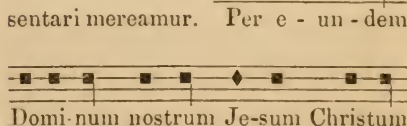
Respondetur Amen.

Oremus.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui hodierna die Unigenitum tuum ulnis sancti Simeonis in templo sancto tuo suscipiendum præsentari voluisti; tuam supplices deprecamur clementiam, ut hos cereos quos nos famuli tui in tui nominis magnificentia suscipientes gestare cupimus, luce accensos bene✠dicere et sanctificare atque lumine supernæ benedictionis accendere digneris, quatenus eos tibi Domino Deo nostro offerendo digni, et sancto igne dulcissimæ tuæ claritatis succensi, in templo sancto gloriæ tuæ repræsentari mereamur.

Fi-li--um tu--um: qui te-cum vi-vit et regnat in u-ni-ta-te Spi-ritus Sancti De-us.

Per omni-a sæ-cu-la sæ-cu-lorum.

A-men.

Domi-nus vo-bis-cum.

Et cum spi-ri-tu tu-o.

Sur-sum cor-da.

Habemus ad Do-minum.

Gra-ti-as a-ga-mus Domino De-o nostro.

Dig-num et jus-tum est.

Vere dignum et justum est, æquum et sa-lu-ta-re, nos ti-bi semper et u-bi-que gra-ti-as a-ge-re, Do-mi-ne sancte Pa-ter omni-po-tens æ-terne De-us, fons et o-rigo to-ti-us luminis, qui mundum il-lustrasti lumine tu-æ clari-ta-tis mittendo no-bis U-ni-geni-tum tu-um per u-te-rum intemera-tæ virgi-nis. Et quem longe an-te pro-mi-sisti prophetarum o-ra-cu-lis, tem-po-ri-bus no-vissimis mi-sis-ti lu-cem popu-lis se-denti-bus in te-nebris. Te ergo, Do-mi-ne, depre-ca-mur, ut has cande-las no-mi-ni tu-o præpa-ra-tas tu-a be-ne-dicti-one digne-ris bene-✠di-ce-re qui nos trans-tu-lis-ti a

po-testa-te te-nebrarum in lu-cem di-

lecti Fi-li-i tu-i et regnum. Per

quem exortum est in te-nebris lumen

rectis corde et gaudi-um sa-lu-tis æ-

ternæ. Et qui jus-ti Si-me-o-nis

implesti exspec-ta-ti-o-nem, ut non

pri-us vi-de-ret mortem quam e-jus-

dem Christi Fi-li-i tu-i vi-si-bi-lem

in-car-na-ti-o-nem to-ti-us mundi

lumen et sa-lutem; nos lumi-ne tu-æ

cla-ri-ta-tis sic re-ple-as, ut omnes

in-fi-de-li-ta-tis te-nebras a no-bis re-

pellas; et si-cut servum tu-um hodi-e

di-mi-sisti in pa-ce, sic nos in pa-ce

ec-cle-si-æ tu-æ sanctæ dig-ne-ris

gu-ber-na-re; ut por-tum qui-e-tis

æ-ternæ va-le-amus intrare, quatenus

ra-di-is ve-ræ lu-cis perfu-si, i-bi in

di-e ex-a-mi-nis læ-ti cum hym-

ni-di-cis an-ge-lo-rum cho-ris va-le-a-

mus vi-de-re faci-em inde fessi so-lis,

Hic mutet vocem suam quasi legendo. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum.

Respondetur. Amen.

Hic aspergantur candelæ aqua benedicta, et thurificentur. Deinde dicitur.

Dominus vobiscum.

Oremus.

Domine, sancte Pater omnipotens, lumen indeficiens, qui es conditor omnium luminum, bene✠dic hoc lumen tuis fidelibus in honorem nominis tui portandum; quatenus a te sanctificati atque benedicti lumine tuæ claritatis accendamur et illuminemur; et propitius concedere digneris, ut veluti eodem igne quondam illuminasti Moysen famulum tuum, ita illumines corda nostra et sensus nostros, quatenus ad visionem æternæ claritatis pervenire mereamur. Per Christum Dominum.

Oremus.

Omnipotens sempiterne Deus, qui Unigenitum tuum ante tempora de te

genitum, sed temporaliter de Maria virgine incarnatum; lumen verum et indeficiens ad repellendas humani generis tenebras, et ad incendendum lumen fidei et veritatis misisti in mundum; concede propitius, ut sicut exterius corporali, ita etiam interius luce spirituali irradiari mereamur. Per eundem.

Peracta candelarum benedictione [a] *accendantur candelæ et* [a] *distribuantur, et interim cantetur Antiphona*, Lumen ad revelationem [b] *Psalmus.* Nunc dimittis. *Totus Psalmus dicitur cum* Gloria Patri. *et post unumquemque versum repetatur Antiphona.*[c] Lumen ad revelationem.

In Purificatione *Beatæ Mariæ.*

Ad Missam: Officium.[d]

Suscepimus Deus misericordiam tuam in medio templi tui secundum nomen tuum Deus: ita et laus tua in fines terræ, justitia plena est dextera tua.

Psalmus.[e]

Magnus Dominus et laudabilis nimis: in civitate Dei nostri in monte sancto ejus.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, majestatem tuam supplices exoramus, ut sicut Unigenitus Filius tuus hodierna die cum nostræ carnis substantia in templo est præsentatus, ita nos facias purificatis tibi mentibus præsentari. Per eundem.

Lectio Malachiæ prophetæ.[f]

Hæc dicit Dominus Deus, Ecce ego mitto angelum meum qui præparabit viam ante faciem meam. Et statim veniet ad templum [g] sanctum [g] suum Dominator quem vos quæritis, et angelus testamenti quem vos vultis. Ecce [h] enim [h] venit, dicit Dominus exercituum. Et quis poterit cogitare diem adventus ejus? Et quis stabit ad videndum eum? Ipse enim quasi ignis conflans, et quasi herba fullonum: Et sedebit conflans et emundans argentum; et purgabit filios Levi. Et [i] conflabit [i] eos quasi aurum et quasi argentum, et erunt Domino offerentes sacrificia in justitia. Et placebit Domino sacrificium Juda et Hierusalem, sicut dies sæculi et sicut anni antiqui, Dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[j]

Suscepimus Deus misericordiam tuam in medio templi tui, secundum nomen tuum, Domine: ita et laus tua in fines terræ.

V. Sicut audivimus ita et vidimus: in civitate Dei nostri in monte sancto ejus.

Alleluya. *V.* Adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo.

Hac die dicitur Sequentia, licet infra Septuagesimam hoc festum contigerit.

Sequentia.

a. Hac clara die turma
festiva dat præconia,
a. Mariam concrepando
symphonia nectarea.
b. Mundi domina quæ es sola
castissima virginum Regina;
b. Salutis causa, vitæ porta,
atque cœli referta gratia.
c. Nam ad illam sunt *d.* nuncia
olim facta angelica,
e. Ave Maria *d.* gratia
Dei plena per sæcula.

Versus præcedens ter dicitur, hac die tantum.

f. Mulierum pia agmina intra semper
benedicta,
f. Virgo et gravida mater intacta,
prole gloriosa.

[a] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.

[b] gentium et gloriam plebis tuæ Israel.—Proc.

[c] ter.—26. Et si necesse fuerit, re-incipiatur Psalmus cum Antiphona. Sacerdos vero interim in stallo suo hebdomadario extra chorum se re-incipiat. (recipiat?)—Grad.

[d] Ps. xlvii. (xlviii. 9, 10.)

[e] ib. (v. 1.)

[f] cap. iii. A. (v. 1—4.)

[g] non habent 92. 98. V.

[h] non habent 92. 97. 98. V.

[i] colabit.—92. V. colocabit.—98.

[j] Ps. xlvii. (xlviii. 9, 10, 8; Ps. cxxxviii. 2.)

g. Cui contra Maria hæc reddit famina,
g. In me quomodo tua
jam fient nuncia?
h. Viri novi [a]nullam[a] certe [b]copulam,[b]
h. Ex quo atque nata
sum incorrupta.
i. Diva missus ita
reddit affata;
i. Flatu sacro plena
fies, Maria,
k. Nova efferens gaudia
cœlo terræ nati per exordia.
k. Intra tui uteri claustra
portans qui gubernat [c]æthera,[c]
l. Omnia qui dat tempora pacifica.[d]

Tunc sacerdos et ejus ministri in sedibus juxta altare privatim dicant Tractum.[e]

Nunc dimittis servum tuum, Domine: secundum verbum tuum in pace:

℣. Quia viderunt oculi mei: salutare tuum;

℣. Quod parasti: ante faciem omnium populorum;

℣. Lumen ad revelationem gentium: et gloriam plebis tuæ, Israel.

Secundum Lucam.[f]

In illo tempore, Postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ secundum legem Moysi, tulerunt Jesum in Hierusalem, ut sisterent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini; Quia omne masculinum adaperiens vulvam sanctum Domino vocabitur. Et ut darent hostiam, secundum quod dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat in Hierusalem, cui nomen Simeon, et homo iste justus et timoratus, exspectans consolationem Israel, et Spiritus Sanctus erat in eo. Et responsum acceperat Simeon a Spiritu Sancto, non visurum se mortem nisi prius videret Christum Domini. Et venit in Spiritu in templum. Et cum inducerent puerum Jesum parentes ejus, ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo: et ipse accepit eum in ulnas suas, et benedixit Deum et dixit; Nunc dimittis servum tuum, Domine, secundum verbum tuum in pace. Quia viderunt oculi mei salutare tuum. Quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad revelationem gentium: et gloriam plebis tuæ Israel.

Credo.

Offertorium. (col. 723*)

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum et in sæculum sæculi.

Secreta.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut sicut hodierna die munera veneranda Filii tui oblatione consecrantur; sic (ipsius gloriosæ genitricis precibus) sempiterni luminis nobis claritas conferatur. Per eundem.

Præfatio. Quia per incarnati.

Communio.[g]

Responsum accepit Simeon a Spiritu Sancto non visurum se mortem: nisi videret Christum Domini.

Postcommunio.

Quæsumus, Domine Deus noster, ut sacrosancta mysteria quæ pro reparationis nostræ munimine contulisti; (intercedente beata semper virgine Maria) et præsens nobis remedium esse facias et futurum. Per Dominum.

Sancti Blasii *episcopi et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Sacerdotes Dei benedicite Dominum: sancti et humiles corde laudate Deum.

Psalmus.

Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate et superexaltate eum in sæcula.

[a] nulla.—92. 94. 97. 98. 4L.
[b] copula.—92. 98. 4L. commercia.—94. 97.
[c] æterna.—98. 57. 4L.
[d] Semper dicitur ista Sequentia in choro, licet hoc festum infra Septuagesimam evenerit; sed—Grad.
[e] Lucæ ii. (29–32)
[f] cap. ii. E. (v. 22–32.)
[g] Lucæ ii. (26.)

Oratio.

Beatus martyr tuus Blasius, Domine, nobis misericordiæ tuæ imploret auxilium; ut cujus festa celebramus, ejus apud te patrocinia sentiamus. Per.

Epistola. Omnis pontifex, *in Communi, col.* 679*.

Gradale. (col. 703*, 680*.)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit et tribuisti ei longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Posuisti, Domine, super caput ejus: coronam de lapide pretioso.

Evangelium. Nihil opertum, *in Communi, col.* 677*.

Offertorium. (col. 676*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

Secreta.

Majestati tuæ, Domine, hostiarum oblationes offerimus; precantes, ut (intercessione beati Blasii martyris tui atque pontificis) fiant acceptæ, in quo Filii tui Domini nostri Jesu Christi dilectio flagravit. Qui tecum.

Communio. (col. 678*)

Posuisti, Domine, in capite ejus: coronam de lapide pretioso.

Postcommunio.

Mysteria, quæsumus, Domine, quæ in sancti Blasii martyris tui atque pontificis commemoratione sumpsimus, nos tueantur; cujus hodie devotis officiis recolimus passionem. Per.

Sanctæ Agathæ *virginis et martyris.*

Ad Missam: Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Agathæ martyris, de cujus passione gaudent angeli, et collaudant Filium Dei.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Oratio.

Deus, qui inter cætera potentiæ tuæ miracula etiam in sexu fragili victoriam martyrii contulisti; concede propitius ut qui beatæ Agathæ [a] virginis et [a] martyris tuæ natalitia colimus, per ejus ad te exempla gradiamur. Per Dominum.

Epistola. Confitebor, *in Communi, col.* 719*.

Gradale.[b]

Adjuvabit eam Deus vultu suo: Deus in medio ejus non commovebitur.

V. Fluminis impetus lætificat civitatem Dei: sanctificavit tabernaculum suum Altissimus.

Alleluya. *V.* Æmulor enim vos Dei æmulatione: despondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo.

Sequentia. Exsultemus, *vel Tractus,* Diffusa est, *in Communi, col.* 721*.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro, *in Communi, col.* 722*.

Offertorium. (col. 723*)

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi in lætitia et exsultatione, adducentur in templum regi Domino.

Secreta.

In commemoratione beatæ Agathæ virginis tuæ et martyris, altaria tua, Domine, mysticis muneribus cumulamus; majestatem tuam suppliciter deprecantes, ut (ipsius adjuvantibus meritis) cunctis mereamur carere contagiis. Per.

Communio.

Qui me dignatus est ab omni plaga curare et mamillam meam meo pectori restituere: ipsum invoco Deum vivum.

Postcommunio.

Cœlesti refectam mysterio, tuere, quæsumus, Domine, familiam tuam; ut (intercedente beata Agatha virgine tua et martyre) salutis æternæ remedia, quæ te [c] aspirante [c] requirimus, te largiente consequamur. Per Dominum.

[a] non habent 92. 94. 97. 98.

[b] Ps. xlv. (xlvi. 5, 4.) col. 720*.

[c] inspirante.—4L. 26. 57.

Sanctorum Vedasti et Amandi *episcoporum*.

Ad Missam : Officium. (col. 715*)

Sacerdotes ejus induant salutare : et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

Psalmus.

Memento Domine David : et omnis mansuetudinis ejus.

Oratio.

Adesto, Domine, populo tuo cum sanctorum confessorum tuorum atque pontificum Vedasti et Amandi tibi patrocinio supplicanti: ut quod propria fiducia non præsumit, intercessorum tibi placentium meritis consequatur. Per Dominum.

Epistola. Plures facti sunt, *in Communi, col.* 716*.

Gradale. (col. 716*)

Sacerdotes ejus induant salutare : et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

V. Illuc producam cornu David : paravi lucernam Christo meo.

Alleluya. *V.* Fulgebunt justi : et tanquam scintillæ in arundineto discurrent in æternum.

Evangelium. Sint lumbi, *in Communi, col.* 717*.

Offertorium. (col. 717*)

Exsultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubilibus suis : exsultationes Dei in faucibus eorum.

Secreta.

Hostias laudis, Domine, tuis altaribus adhibemus, quas eorum tibi patrociniis commendandas suppliciter exoramus; in quorum veneratione pietati tuæ hæc sacrificia offerimus. Per.

Communio. (col. 717*)

Ego vos elegi de mundo ut eatis et fructum afferatis : et fructus vester maneat.

Postcommunio.

Sumentes, Domine, divina mysteria, quæsumus, ut (sanctorum confessorum tuorum atque pontificum Vedasti et Amandi precibus) sanctificationem nobis jugiter operentur. Per Dominum.

Sanctæ Scholasticæ *virginis*.

Ad Missam : Officium. (col. 718*)

Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem : propterea unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea regi.

Oratio.

Deus, qui beatæ virginis tuæ Scholasticæ animam ad ostendendam innocentiæ viam in columbæ specie cœlos penetrare fecisti : da nobis, quæsumus, (ejus meritis) ita innocenter vivere ut ad eadem mereamur gaudia pervenire. Per Dominum.

Epistola. Sapientia vincit *in Communi, col.* 720*.

Gradale. (col. 720*)

Dilexisti justitiam : et odisti iniquitatem.

V. Propterea unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ.

Alleluya. *V.* Diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem virginibus *in Communi, col.* 722*.

Offertorium. (col. 723*)

Offerentur regi virgines post eam : proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, desideria supplicantium fidelium cum oblationibus hostiarum ; ut ([a] interveniente [a] beata Scholastica virgine tua, quæ te sincero dilexit amore) nec fides in nobis torpeat, nec caritas tepescat. Per.

Communio. (col. 723*)

Diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

Postcommunio.

Familiam tuam, quæsumus, Domine, spirituali cibo satiatam, beatæ virginis tuæ Scholasticæ meritis, propitius respice ; ut sicut ipsius precibus ad obtinendum quod [b] concupivit,[b] imbrem cœlitus descendere fecisti ; ita (ejus supplicationibus) ariditatem cordis

[a] intercedente.—94. 97. 98.

[b] cupivit.—92. 98. 4L. 15.

nostri supernæ digneris gratiæ robore perfundere. Per.

Sancti Valentini *episcopi et martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 670*)

In virtute tua, Domine, lætabitur justus : et super salutare tuum exsultabit vehementer desiderium animæ ejus tribuisti ei.

Psalmus.

[a] Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis : posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.[a]

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui beati Valentini martyris tui natalitia colimus, a cunctis malis imminentibus ejus intercessione liberemur. Per.

Epistola. Beatus vir qui inventus *in Communi, col.* 671*.

Gradale. (col. 673*)

Beatus vir qui timet Dominum : in mandatis ejus cupit nimis.

V. Potens in terra erit semen ejus : generatio rectorum benedicetur.

Alleluya. *V.* Beatus vir qui suffert tentationem : quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ.

Evangelium. Si quis vult post me venire *in Communi, col.* 675*.

Offertorium. (col. 677*)

In virtute tua, Domine, lætabitur justus : et super salutare tuum exsultabit vehementer : desiderium animæ ejus tribuisti ei.

Secreta.

Sacrificium, Domine, quod offerimus gratum tibi, quæsumus, beatus martyr Valentinus suffragator efficiat. Per.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo : gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Quos cœlesti, Domine, substantia recreasti, (beati Valentini martyris tui meritis) a cunctis, quæsumus, exue propitiatus adversis. Per Dominum.

[a] Et in voluntate ejus : non fraudasti eum.—94. 97. 98.

Sanctæ Julianæ *virginis et martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 718*)

Loquebar de testimoniis tuis in conspectu regum et non confundebar : et meditabar in mandatis tuis quæ dilexi nimis.

Psalmus.

Beati immaculati in via : qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui infirma mundi eligis ut fortia quæque confundas ; da nobis in festivitate sanctæ martyris tuæ Julianæ congrua devotione gaudere ; ut et potentiam tuam in ejus passione laudemus, et provisum nobis percipiamus auxilium. Per.

Epistola. Domine Deus meus *in Communi, col.* 719*.

Gradale. (col. 720*, 721*)

Diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

V. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam : et deducet te mirabiliter dextera tua.

Alleluya. *V.* Hæc est virgo sapiens : quam Dominus vigilantem invenit.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro *in Communi, col.* 722*.

Offertorium. (col. 722*)

Filiæ regum in honore tuo astitit regina a dextris tuis : in vestitu deaurato circumdata varietate.

Secreta.

In sanctæ martyris tuæ Julianæ passione [b] pretiosa [b] te, Domine, mirabilem prædicantes, munera votiva deferimus ; præsta, quæsumus, ut sicut ejus tibi grata sunt merita, sic nostræ servitutis accepta reddantur officia. Per Dominum.

Communio. (col. 723*)

Simile est regnum cœlorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas : inventa una pretiosa margarita, dedit omnia bona sua et comparavit eam.

[b] gloriosa.—94.

Postcommunio.

Libantes, Domine, mensæ tuæ beata mysteria, quæsumus, ut (sanctæ Julianæ martyris tuæ intervenientibus meritis) et temporalem nobis misericordiam tribuas et æternam. Per.

Cathedra *sancti Petri.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis, et principem fecit eum ; ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini : in æternum cantabo.

Gloria Patri.

Oratio.

Deus, qui beato Petro apostolo tuo collatis clavibus regni cœlestis animas ligandi atque solvendi pontificium tradidisti ; concede propitius, ut intercessionis ejus auxilio a peccatorum nostrorum nexibus liberemur. Qui vivis et regnas cum Deo Patre.

Lectio epistolæ beati Petri apostoli. [a]

Petrus apostolus Jesu Christi electis advenis dispersionis Ponthi, Galathiæ, Capadociæ, Asiæ, et Bithiniæ, secundum præscientiam Dei Patris in sanctificationem Spiritus, in obedientiam et aspersionem sanguinis Jesu Christi : gratia vobis et pax multiplicetur. Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui secundum magnam misericordiam suam regeneravit nos in spem vivam per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis in hereditatem incorruptibilem et incontaminatam [b] et immarcescibilem conservatam [b] in cœlis in vobis qui in virtute Dei custodimini per fidem, in salutem paratam revelari in tempore novissimo. In quo exsultabitis, modicum nunc si oportet contristari in variis [c] tentationibus, [c] ut probatio fidei vestræ multo pretiosior sit auro quod per ignem probatur ; inveniatur in laudem et gloriam et honorem, in revelationem Jesu Christi Domini nostri.

Gradale. [d]

Exaltent eum in ecclesia plebis : et in cathedra seniorum laudent eum.

℣. Confiteantur Domino misericordiæ ejus : et mirabilia ejus filiis hominum.

Tractus. [e]

Tu es Petrus : et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam.

℣. Et portæ inferi non prævalebunt adversus eam : et tibi dabo claves regni cœlorum.

℣. Quodcunque ligaveris super terram : erit ligatum et in cœlis.

℣. Et quodcunque solveris super terram erit solutum et in cœlis.

Evangelium : secundum Matthæum. [f]

In illo tempore, Venit Jesus in partes Cæsareæ Philippi : et interrogabat discipulos suos dicens ; Quem dicunt homines esse Filium Hominis ? At illi dixerunt ; Alii Johannem Baptistam, alii autem Heliam, alii vero Hieremiam, aut unum ex prophetis. Dixit illis Jesus ; Vos autem quem me esse dicitis ? Respondens autem Simon Petrus, dixit ; Tu es Christus Filius Dei vivi. Respondens autem Jesus, dixit ei ; Beatus es Simon Bariona : quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cœlis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, et portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Et tibi dabo claves regni cœlorum. Et quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum et in cœlis. Et quodcunque solveris super terram, erit solutum et in cœlis.

Credo.

Offertorium. (col. 665*)

Constitues eos principes super omnem terram : memores erunt nominis tui in omni progenie et generatione.

Secreta.

Ecclesiæ tuæ, quæsumus, Domine, preces et munera beati Petri apostoli tui commendet oratio ; ut quod pro illius gloria celebramus, nobis prosit ad veniam. Per Dominum.

[a] 1 Pet. cap. i. A. (v. 1–7)
[b] non habet 26.
[c] tribulationibus.—92. 97. 98. 4L.

[d] Ps cvi. (cvii. 32, 31)
[e] Matt. xvi. (18, 19)
[f] cap. xvi. B. (v. 13–19)

Præfatio. Et te, Domine.

Communio.[a]

Tu es Petrus: et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam.

Postcommunio.

Lætificet nos, Domine, quæsumus, munus [b] sumptum; [b] ut sicut in apostolo tuo Petro te mirabilem prædicamus, sic per illum tuæ sumamus indulgentiæ largitatem. Per Dominum.

Sancti Matthiæ *apostoli.*

Ad Missam: Officium. (col. 659*, 660*)

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum.

Psalmus.

Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Oratio.

Deus, qui beatum Matthiam apostolorum tuorum collegio sociasti; tribue, quæsumus, ut ejus interventione tuæ circa nos pietatis semper viscera sentiamus. Per Dominum.

Lectio Actuum Apostolorum.[c]

In diebus illis, exsurgens Petrus in medio fratrum dixit. Erat autem turba hominum simul fere centum viginti. Viri fratres, oportet impleri Scripturam quam prædixit Spiritus Sanctus per os David, de Juda qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Jesum: qui connumeratus erat in nobis et sortitus est sortem ministerii hujus. Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, et suspensus crepuit medius: et diffusa sunt omnia viscera ejus. Et notum factum est omnibus habitantibus Hierusalem, ita ut appellaretur ager ille lingua eorum, acheldemach, hoc est, ager sanguinis. Scriptum est enim in libro psalmorum: Fiat commoratio ejus deserta, et non sit qui inhabitet in ea: et episcopatum ejus accipiat alter. Oportet ergo ex his viris qui nobiscum congregati sunt in omni tempore, quo intravit et exivit inter nos Dominus Jesus, incipiens a baptismate Johannis usque in diem qua assumptus est a nobis testem resurrectionis ejus nobiscum fieri unum ex istis. Et statuerunt duos, Joseph qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est justus, et Matthiam. Et orantes dixerunt; Tu, Domine, qui corda nosti omnium, ostende, quem elegeris ex his duobus unum accipere locum ministerii hujus, et apostolatus, de quo prævaricatus est Judas, ut abiret in locum suum. Et dederunt sortes eis et cecidit sors super Matthiam. Et annumeratus est cum undecim apostolis.

Gradale. (col. 660*)

Nimis honorati sunt amici tui, Deus, nimis confortatus est principatus eorum.

V. Dinumerabo eos: et super arenam multiplicabuntur.

Tractus. (col. 661*)

Beatus vir qui timet Dominum: in mandatis ejus cupit nimis.

V. Potens in terra erit semen ejus: generatio rectorum benedicetur.

V. Gloria et divitiæ in domo ejus: et justitia ejus manet in sæculum sæculi.

Evangelium: secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Respondens Jesus, dixit; Confiteor tibi, Pater, Domine cœli et terræ, quia abscondisti hæc a sapientibus et prudentibus, et revelasti ea parvulis. Ita, Pater; quoniam sic fuit placitum ante te. Omnia mihi tradita sunt a Patre meo. Et nemo novit Filium nisi Pater: neque Patrem quis novit, nisi Filius, et cui voluerit Filius revelare. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos. Tollite jugum meum super vos, et discite a me, quia mitis sum et humilis corde: et invenietis requiem animabus vestris. Jugum enim meum suave est: et onus meum leve.

[a] Matt. xvi. (18)

[b] oblatum.—94.

[c] cap. i. B. (v. 15–26)

[d] cap. xi. D. (v. 25–30)

Credo.

Offertorium. (col. 665*)

In omnem terram exivit sonus eorum: et in fines orbis terræ verba eorum.

Secreta.

Deus, qui proditoris apostatæ ruinam, ne apostolorum tuorum numerus sacratus perfectione careret, beati Matthiæ electione supplesti; præsentia munera sanctifica, et per ea nos gratiæ tuæ virtute confirma. Per Dominum.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio. (col. 666*)

Vos qui secuti estis me sedebitis super sedes judicantes duodecim tribus Israel: dicit Dominus.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut per hæc sancta quæ sumpsimus (interveniente beato Matthia apostolo tuo) veniam consequamur et pacem. Per Dominum.[a]

Sancti Davidis *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut beati Davidis confessoris tui atque pontificis veneranda solemnitas et devotionem nobis augeat et salutem. Per Dominum.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in diebus *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit et tribuisti ei: longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Tractus. Beatus vir *ut supra in Officio præcedenti.*

Evangelium. Homo quidam peregre *in Communi, col.* 706*

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Respice, quæsumus, Domine, munera populi tui in beati confessoris tui atque pontificis honore oblata: et tuæ testificatio veritatis nobis proficiat ad salutem. Per.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus, invenerit vigilantem: amen dico vobis super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Quos tuis, Domine, reficis sacramentis, sancti Davidis confessoris tui atque pontificis attolle benignus suffragiis; ut nostræ redemptionis effectum et mysteriis capiamus et moribus. Per Dominum.

Sancti Ceddæ *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 709*)

Sacerdotes Dei benedicite Dominum, sancti et humiles corde laudate Deum.

Psalmus.

Benedicite, omnia opera Domini Domino: laudate et superexaltate eum in sæcula.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui nos beati Ceddæ confessoris tui atque pontificis hodierna festivitate lætificas, tuam supplices exoramus clementiam, ut cujus solemnia devotis officiis veneramur, ejus piis suffragiis vitæ æternæ remedia consequamur. Per.

Epistola. Dilectus Deo et hominibus *in Communi, col.* 702*.

Gradale.

Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit Deo.

V. Non est inventus similis illi: qui conservaret legem excelsi.

Tractus. Beatus vir *ut supra in Officio sancti Gregorii.*

[a] Rubrica, "Si aliquod . . . memoria," quæ legitur inferius (in col. 720) post

Proprium Sanctarum Perpetuæ et Felicitatis, hic datur in 97. 98.

Evangelium. Videte, vigilate *in Communi, col.* 707*.

Offertorium.

Inveni David servum meum et in oleo sancto unxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei: et brachium meum confortabit eum.

Secreta.

Propitiare, quæsumus, Domine, supplicationibus nostris, et (intercedente pro nobis beato Cedda confessore tuo atque pontifice) his sacramentis cœlestibus servientes ab omni culpa liberos esse concede, ut, purificante nos tua gratia, eisdem quibus famulamur mysteriis emundemur. Per.

Communio. (col. 708*)

Domine quinque talenta tradidisti mihi: ecce alia quinque superlucratus sum: euge serve fidelis: quia in pauca fuisti fidelis supra multa te constituam intra in gaudium domini tui.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine Deus noster, ut divinis mysteriis expiati, (intercedente beato Cedda confessore tuo atque pontifice) ad superni plenitudinem sacramenti cujus libavimus sancta tendamus. Per Dominum.

Sanctarum Perpetuæ et Felicitatis.

Ad Missam: Officium. (col. 727*)

Vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis, adducentur regi virgines post eam: proximæ ejus adducentur tibi in lætitia et exsultatione.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Oratio.

Da nobis, quæsumus, [a] Domine [a] Deus noster, sanctarum [b] martyrum [b] tuarum Perpetuæ et Felicitatis palmas incessabili devotione venerari; ut quas digna mente non possumus imitari, [c] humillimis [c] saltem frequentemus obsequiis. Per Dominum.

Epistola De virginibus *in Communi, col.* 728*

Gradale. (col. 729*)

Gloriosus Deus in sanctis: mirabilis in majestate, faciens prodigia.

℣. Dextera tua, Domine, glorificata est in virtute: dextera manus tua confregit inimicum.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem *in Communi, col.* 726*.

Offertorium. (col. 729*)

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Intende, quæsumus, Domine, munera altaribus tuis pro sanctarum martyrum tuarum Perpetuæ et Felicitatis commemoratione proposita; ut sicut per [d] hæc [d] beata mysteria illis gloriam contulisti, sic nobis indulgentiam largiaris et gratiam. Per.

Communio. (col. 729*)

Quinque prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus: media autem nocte clamor factus est: ecce sponsus venit exite obviam Christo Domino.

Postcommunio.

Sanctarum martyrum tuarum Perpetuæ et Felicitatis festivitate, et sacramenti divini munere vegetati, quæsumus, Domine, ut sicut bonis tuis per tuam gratiam temporaliter fovemur, ita perfruamur æternis. Per.

Si aliquod festum iii. lectionum a Capite jejunii usque in crastinum octavarum Paschæ contigerit, nihil inde fiat; nec etiam memoria.[e]

Patricii *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis, et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

[a] non habent 94. 97. 98.
[b] non habent 94. 97. 98.
[c] humilibus.—92. 94. 97. 98. 4L.
[d] non habent 94. 97. 98.
[e] S. Davidis et S. Ceddæ Propria hic inseruntur in 92. 57. Transponuntur illa de Sanctis Gregorio et Patricio in 94. 97. 98; et de S. Patricio non datur in 92. Grad.

[a] *Oratio.*

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut beati Patricii confessoris tui atque pontificis veneranda solemnitas, et devotionem nobis augeat et salutem. Per.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Juravit Dominus et non pœnitebit eum tu es sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech.

V. Dixit Dominus Domino meo : sede a dextris meis.

Tractus. Beatus vir *&c. ut in Officio sequenti.*

Evangelium. Vigilate quia nescitis *in Communi, col.* 707*.

Offertorium. (col. 707*)

Inveni David servum meum et in oleo sancto unxi eum : manus enim mea auxiliabitur ei et brachium meum confortabit eum.

Secreta.

Respice, quæsumus, Domine, munera populi tui in beati Patricii confessoris tui atque pontificis honore oblata ; et tuæ testificatio veritatis nobis proficiat ad salutem. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Fidelis servus et prudens, quem constituit dominus super familiam suam : ut det illis in tempore tritici mensuram.

Postcommunio.

Quos tuis, Domine, reficis sacramentis, sancti Patricii confessoris tui atque pontificis attolle benignus suffragiis ; ut nostræ redemptionis effectum, et mysteriis capiamus et moribus. Per.[a]

Sancti Gregorii *Papæ.*

Ad Missam : Officium. (col. 709*)

Sacerdotes Dei benedicite Dominum : sancti et humiles corde laudate Deum.

Psalmus.

Benedicite omnia opera Domini Domino : laudate et superexaltate eum in sæcula.

Oratio.

Deus, qui animæ famuli tui Gregorii æternæ beatitudinis præmia contulisti ; concede propitius, ut qui peccatorum nostrorum pondere premimur, ejus apud te [b] patrociniis [b] sublevemur. Per Dominum.

Epistola. Dedit Dominus *in Communi, col.* 709*.

Gradale. (col. 710*)

Juravit Dominus et non pœnitebit eum : tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

V. Dixit Dominus Domino meo : sede a dextris meis.

Tractus. (col. 703*)

Beatus vir qui timet Dominum : in mandatis ejus cupit nimis.

V. Potens in terra erit semen ejus : generatio rectorum benedicetur.

V. Gloria et divitiæ in domo ejus : et justitia ejus manet in sæculum sæculi.

Evangelium. Vigilate quia nescitis *in Communi, col.* 707*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum

[a] *Oratio non Sarum.*

Deus, qui beatum Patricium Hiberniæ apostolum signis multimodis decoratum ad cœlestem gloriam transtulisti ; præsta, quæsumus, ut (ejus meritis et precibus adjuti) æternæ beatitudinis præmia consequamur. Per.

Epistola. Ecce sacerdos.

Gradale. Domine prævenisti.

Tractus. Beatus vir.

Evangelium. Homo quidam peregre.

Offertorium. Veritas mea.

Secreta.

Hanc hostiam, omnipotens Deus et Pater, nobis beati Patricii confessoris tui atque pontificis reddat deprecatio profutura, quam in ejus honore hodiernæ diei tuæ offerimus majestati. Per Dominum.

Communio. Fidelis servus.

Postcommunio.

Cœlestibus refecti sacramentis et gaudiis, supplices te rogamus, omnipotens Deus, ut ea quæ (in veneratione beati Patricii confessoris tui atque pontificis) tuæ obtulimus majestati, in nostræ proficiant salvationis augmentum. Per.—94. 97. 98.

[b] intercessionibus.—94. 97. 98.

ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Intercessio, quæsumus, Domine, beatissimi Gregorii confessoris tui atque pontificis, misericordiæ tuæ munera nostra conciliet; ut quod merita nostra non valent, ejus deprecatio nobis obtineat. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Fidelis servus et prudens quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.

Postcommunio.

Corporis sacri pretiosique sanguinis[a] repleti libamine, quæsumus, Domine Deus noster, ut quod pia devotione gerimus (intercedente beato Gregorio confessore tuo atque pontifice) certa redemptione capiamus. Per.

Sancti Edwardi *regis et martyris.*

Ad Missam: *Officium.* (col. 670*)

Gloria et honore coronasti eum et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Psalmus.

Domine Dominus noster quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

Oratio.

Deus, æterni triumphator imperii, familiam tuam propitius respice, martyrium regis celebrantem Edwardi; et præsta, ut sicut illum munere glorificare dignaris cœlesti, ita nos (ejus obtentu) æternæ felicitati facias dignanter ascribi. Per.

Epistola. Beatus vir qui inventus *in Communi, col.* 671*.

Gradale. (col. 673*)

Posuisti, Domine, super caput ejus: coronam de lapide pretioso.

℣. Desiderium animæ ejus tribuisti ei: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Tractus. (col. 674*)

Desiderium animæ ejus tribuisti ei: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

℣. Quoniam prævenisti eum: in benedictione dulcedinis.

℣. Posuisti super caput ejus: coronam de lapide pretioso.

Evangelium. Si quis venit ad me *in Communi, col.* 676*.

Offertorium. (col. 677*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

Secreta.

Intuere, quæsumus, [b] æterne [b] Deus, ad nostræ humilitatis hostiam tibi in honore tui martyris ac regis Edwardi oblatam; quam tibi sacram oblationem mirabili dispensatione efficere voluisti; et concede nobis (illius precibus) ita innocenter vivere, ut ad æterna mereamur gaudia pervenire. Per Dominum.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Sancta tua nos, Domine, sumpta purificent, et (beato martyre tuo ac rege Edwardo intercedente) ad perpetuæ beatitudinis consortium perducant. Per Dominum.

Sancti Cuthberti *episcopi et confessoris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis, et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Deus, qui per inæstimabile munus gratiæ tuæ sanctos tuos facis esse gloriosos; præsta, quæsumus, ut (interveniente beato Cuthberto confessore tuo atque pontifice) mereamur ad culmen virtutum pervenire. Per Dominum.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis *in Communi, col.* 701*.

[a] tui.—94. 97. 98.

[b] Domine.—94. 97. 98.

Gradale. (col. 703*)

Ecce sacerdos magnus: qui in diebus suis placuit Deo.

V. Non est inventus similis illi: qui conservaret legem excelsi.

Tractus. Beatus vir *in Communi*, col. 703*.

Evangelium. Homo quidam peregre *in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Inveni David servum meum: et in oleo sancto unxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei: et brachium meum confortabit eum.

Secreta.

Suscipe, Domine, quæsumus, hostiam redemptionis humanæ, et (intercessione beati Cuthberti confessoris tui atque pontificis) salutem nobis mentis et corporis placatus operare. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus, invenerit vigilantem; amen dico vobis: super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Sancta tua, quæsumus, Domine, quæ sumpsimus, nos sua virtute tueantur, et (intercedente beato Cuthberto confessore tuo atque pontifice, cujus vita gloriosa effulsit) in pace nos et sanctitate custodiant. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per.

Sancti Benedicti *abbatis.*

Ad Missam: Officium. (col. 712*)

Os justi meditabitur sapientiam, et lingua ejus loquetur judicium: lex Dei ejus in corde ipsius.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui hodierna die carnis eductum ergastulo beatissimum confessorem tuum Benedictum sublevasti ad cœlum; concede, quæsumus, hæc festa tuis famulis celebrantibus cunctorum veniam delictorum, ut qui exsultantibus animis ejus claritati congaudent, ipso apud te interveniente consocientur et meritis. Per.

Epistola. Justus cor suum tradet *in Communi, col.* 712*.

Gradale. (col. 712*)

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium.

V. Lex Dei ejus in corde ipsius: et non supplantabuntur gressus ejus.

Tractus. Desiderium animæ ejus *ut supra in Officio Sancti Edwardi.* (col. 674*)

Evangelium. Nemo accendit *in Communi, col.* 713*.

Offertorium. (col. 713*)

Desiderium animæ ejus tribuisti ei, Domine: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum, posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Secreta.

Oblatis, Domine, ob honorem beati Benedicti confessoris tui atque abbatis placare muneribus; et (ipsius interventu) cunctorum nobis indulgentiam tribue peccatorum. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem; amen dico vobis: super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Præstet nobis, Domine, tui perceptio sacramenti, intercedente beato Benedicto confessore tuo atque abbate; ut et conversationis ejus imitemur exempla, et pertingamus ad præmia. Per Dominum.

Si festum Sancti Edwardi vel Sancti Cuthberti aut Sancti Benedicti, infra Passionem evenerit, nihil fiet de eis usque ad translationem eorundem.

In Annunciatione beatæ Mariæ *virginis.*

Ad Missam: Officium.[a]

Rorate cœli desuper: et nubes pluant justum: aperiatur terra: et germinet salvatorem.

[a] Esai. xlv. (8.)

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[a]

Et justitia orietur simul: ego Dominus creavi eum.

Oratio.

Deus, qui de beatæ Mariæ [b] virginis utero Verbum tuum angelo nuntiante carnem suscipere voluisti; præsta supplicibus tuis, ut qui vere eam Dei genitricem credimus, ejus apud te intercessionibus adjuvemur. Per eundem.

Lectio Esaiæ prophetæ.[c]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Achaz, dicens; Pete tibi signum a Domino Deo tuo in profundum inferni, sive in excelsum supra. Et dixit Achaz; Non petam, et non tentabo Dominum. Et dixit; Audite ergo domus David; Numquid parum vobis est molestos esse hominibus, quia molesti estis et Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet et pariet filium, et vocabitur nomen ejus Emmanuel. Butyrum et mel comedet, ut sciat reprobare malum, et eligere bonum.

Gradale.[d]

Tollite portas principes vestras: et elevamini portæ æternales, et introibit rex gloriæ.

V. Quis ascendet in montem Domini: aut quis stabit in loco sancto ejus? innocens manibus et mundo corde.

In tempore Paschali.

Alleluya. *V.* Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus.

Secundum Alleluya *erit unum de* [e] *subscriptis in Officio sequenti, scilicet sancti Richardi.*[e]

Hac die dicatur ista Sequentia, licet in Quadragesima contigerit.

Sequentia.

Ave mundi spes, Maria,
ave mitis, ave pia,
ave plena gratia;
Ave virgo singularis,
quæ per rubum designaris,
non passum incendia.
Ave rosa speciosa,
ave Jesse virgula,
Cujus fructus nostri luctus
relaxabat vincula.
Ave carens simili;
mundo diu flebili
reparasti gaudium;
Ave cujus viscera
contra mortis fœdera
ediderunt Filium.
Ave virginum lucerna,
per quam fulsit lux superna
his quos umbra tenuit;
Ave virgo de qua nasci
et de cujus lacte pasci
Rex cœlorum voluit.
Ave gemma, cœli luminarium;
Ave Sancti Spiritus sacrarium.
O quam mirabilis,
et quam laudabilis,
hæc est virginitas;
In qua per Spiritum
facta Paraclitum
fulsit fecunditas.
O quam sancta, quam serena,
quam benigna, quam amœna,
esse virgo creditur,
Per quam servitus finitur,
porta cœli aperitur,
[f] necnon [f] libertas redditur.
O castitatis lilium,
tuum precare Filium,
[g] qui salus est [g] humilium;
Nec nos pro nostro vitio
in flebili judicio,
subjiciat supplicio;
Sed nos tua sancta prece
mundans a peccati fæce,
Collocet in lucis domo;
amen dicat omnis homo.

Tunc sacerdos et ejus ministri in sedibus juxta altare privatim dicant Tractum sequentem.

[a] ibid.
[b] semper.—92. 4L. 57.
[c] cap. vii. D. (v. 10–15.)
[d] Ps. xxiii. (xxiv. 7, 3, 4); Lucæ i. (28)
[e] illis quæ scribuntur post Officium *Quasi modo geniti.*—92. 94. 97. 98. 57.
[f] et.—92. 94. 97. 98.
[g] ita 55P. &c. quæ s. es.—4L. 13. 15. 26.

Tractus.[a]

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum.

V. Benedicta tu in mulieribus: et benedictus fructus ventris tui.

V. Spiritus Sanctus superveniet in te: et virtus Altissimi obumbrabit tibi.

V. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.

Evangelium: secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Missus est angelus Gabriel a Deo in civitatem Galilææ cui nomen Nazareth, ad virginem desponsatam viro cui nomen erat Joseph de domo David, et nomen virginis Maria. Et ingressus angelus ad eam, dixit; Ave gratia plena: Dominus tecum; benedicta tu in mulieribus. Quæ cum audisset, turbata est in sermone ejus, et cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait angelus ei; Ne timeas, Maria; invenisti enim gratiam apud Deum. Ecce concipies in utero et paries filium, et vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus, et Filius Altissimi vocabitur; et dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus, et regnabit in domo Jacob in æternum, et regni ejus non erit finis. Dixit autem Maria ad angelum; Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Et respondens angelus, dixit ei; Spiritus Sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Et ecce Elizabeth cognata tua, et ipsa concepit filium in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi quæ vocatur sterilis: quia non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria; Ecce ancilla Domini: fiat mihi secundum verbum tuum.

Offertorium.[c]

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui.

In tempore Paschali, Alleluya.

[a] (Lucæ i. 28, 35.)
[b] cap. i. C. (v. 26-38.)
[c] (ib. v. 28.)

Secreta.

In mentibus nostris, quæsumus, Domine, veræ fidei sacramenta confirma; ut qui conceptum de virgine, Deum verum et hominem firmiter confitemur; per ejusdem salutiferæ incarnationis potentiam, ad æternam mereamur pervenire lætitiam. Per eundem.

Præfatio. Et te in annunciatione.

Communio.[d]

Ecce virgo concipiet et pariet filium: et vocabitur nomen ejus Emmanuel.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Gratiam tuam, quæsumus, Domine, mentibus nostris infunde: ut qui angelo nuntiante Christi Filii tui incarnationem cognovimus, per passionem ejus et crucem ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundem.

Si hoc festum in aliqua Dominica xl. evenerit, semper differatur in crastinum. Cum vero infra Passionem extra Dominicam contigerit, ibi solemniter celebretur. Si autem in die Cœnæ vel in duobus diebus sequentibus sive in hebdomada Paschæ evenerit, [e] *in proxima feria vacante post octavas Paschæ ubi convenientius potest celebrari, celebretur.*

Et hoc eodem modo fiat de cæteris festis duplicibus, tempore prædicto contingentibus: et semper infra xl. quando fit servitium de aliquo sancto novem lectionum, Missa de festo post Tertiam dicitur, Missa vero de jejunio post Nonam; utraque ad principale altare; et fiat prostratio post Sanctus. *et dicuntur feriales preces more solito ad illam Missam de jejunio, licet duplex festum fuerit.*

Sancti Richardi *episcopi.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis, et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

[d] Esai. vii. (14.)
[e] secundum usum Ecclesiæ Sarum—94. 97. 98. Grad.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Deus, qui Ecclesiam tuam meritis beati Richardi confessoris tui atque pontificis, fecisti miraculis coruscare gloriosis: concede nos famulos tuos (ipsius intercessione) ad æternæ beatitudinis gloriam pervenire. Per Dominum.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit et tribuisti ei longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Tractus. Beatus vir *in Communi, col.* 703*

Evangelium. Homo quidam peregre *in Communi, col.* 706*.

In tempore Paschali. (col. 703*)

Alleluya. *V.* Justus germinabit sicut lilium: et florebit in æternum ante Dominum.

Secundum Alleluya *erit unum de* [a] *subscriptis.* (col. 390.)

Alleluya. *V.* Mane nobiscum, Domine, quia declinata est jam dies ad vesperum.

Alleluya. *V.* Oportebat pati Christum et resurgere a mortuis, et ita intrare in gloriam suam.

Alleluya. *V.* Christus resurgens ex mortuis, jam non moritur: mors illi ultra non dominabitur.

Alleluya. *V.* Surrexit altissimus de sepulchro: qui pro nobis pependit in ligno.

Alleluya. *V.* Surrexit Christus et illuxit populo suo: quem redemit ipse sanguine suo.

Alleluya. *V.* Christus mortuus est propter delicta nostra: et surrexit propter justificationem nostram.

Alleluya. *V.* Surgens Jesus Dominus noster: stetit in medio discipulorum suorum: et dixit; Pax vobis.

Alleluya. *V.* Surrexit Dominus et occurrens mulieribus ait; Avete; tunc accesserunt et tenuerunt pedes ejus.

Alleluya. *V.* In die resurrectionis meæ, dixit Dominus, præcedam vos in Galilæam.[a]

Quibus dictis, dicuntur illa de hebdomada Paschæ, videlicet de tertia, quarta, et quinta feriis, [b] *quæ sequuntur.*

Alleluya. *V.* Surgens Jesus Dominus noster stetit in medio discipulorum suorum: et dixit Pax vobis.

Alleluya. *V.* Surrexit Dominus et occurrens mulieribus ait, Avete: tunc accesserunt et tenuerunt pedes ejus.

Alleluya. *V.* In die resurrectionis meæ dicit Dominus: præcedam vos in Galilæam.[b]

Quod etiam observetur in omni festo cum regimine chori, ab octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini, cum repetitione frequenti, si necesse fuerit.

Sequentia. Adest nobis dies alma *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Ego sum vitis vera *in Communi, col.* 658*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea [c] et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.[c]

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Concede, quæsumus, misericors Deus, ut (intercedente beato Richardo confessore tuo atque pontifice) oculis tuæ majestatis munus oblatum et gratiam nobis bene vivendi obtineat et gloriam sempiternam acquirat. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

[d] Beatus servus, quem cum venerit Dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis super omnia bona sua constituet eum.[d]

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Hæc sacrosancta sumpta mysteria

[a] suprascriptis.—92. 94. 97. 98. 57. Grad. post Officium *Quasi modi geniti.*—92. 97. 98. Grad.

[b] non habent 92. 94. 97. 98. 57.

[c] Inveni David.—92. 97. 98. *vel* Inveni David.—94.

[d] fidelis servus.—92. 94. 97. 98. 57.

nobis effectum, Domine, conferant salutarem; quorum beatus Richardus, confessor tuus atque pontifex, devotus exstitit dispensator. Per.

Sancti Ambrosii *episcopi et doctoris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Sacerdotes tui, Domine, induant justitiam: et sancti tui exsultent; propter David servum tuum non avertas faciem christi tui.

In tempore Paschali, Alleluya.

Psalmus.

Memento, Domine, David: et omnis mansuetudinis ejus.

Oratio.

Deus, qui populo tuo æternæ salutis beatum Ambrosium ministrum concessisti; præsta, quæsumus, ut quem doctorem vitæ habuimus in terris, intercessorem semper habere mereamur in cœlis. Per.

Epistola. Dedit Dominus *in Communi, col.* 709*.

Gradale. (col. 710*)

Juravit Dominus et non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

V. Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis.

Tractus. Beatus vir *ut supra, col.* 703*.

Evangelium. Vigilate quia nescitis *in Communi, col.* 707*.

In tempore Paschali. (col. 703*)

Alleluya. *V.* Justus germinabit sicut lilium: et florebit in æternum ante Dominum.

Secundum Alleluya *unum de supra scriptis.*

Sequentia de Communi, col. 704*.

Evangelium. Ego sum vitis vera *in Communi, col.* 658*.

Credo.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Secreta.

Hæc in nobis sacrificia, Deus, (intercedente beatissimo confessore tuo Ambrosio) et actione permaneant et operatione firmentur. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis super omnia bona sua constituet eum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Sancti Ambrosii nos, quæsumus, Domine, jugiter prosequatur oratio; ut quod petitio nostra non impetrat, ipso pro nobis interveniente præstetur. Per.

Sanctorum Tyburtii et Valeriani *martyrum.*

Ad Missam : Officium. (col. 683*)

Sancti tui, Domine, benedicent te: gloriam regni tui dicent, alleluya.

Psalmus.

Exaltabo te, Deus meus, rex: et benedicam nomini tuo in sæculum et in sæculum sæculi.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui sanctorum martyrum tuorum Tyburtii, Valeriani, atque Maximi solemnia colimus, eorum etiam virtutes imitemur. Per.

Epistola. Lingua sapientum *in Communi, col.* 686*.

Alleluya. *V.* Sancti tui, Domine, florebunt sicut lilium: et sicut odor balsami erunt ante te. (*col.* 688*)

Secundum Alleluya *erit de proxima dominica præcedenti; et hoc in omnibus festis sine regimine chori, ab octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini, observetur.*

Evangelium. Ego sum vitis, vos palmites *in Communi, col.* 659*.

Offertorium. (col. 697*)

Confitebuntur cœli mirabilia tua, Domine, etenim veritatem tuam in ecclesia sanctorum, alleluya, alleluya.

Secreta.

Præsentibus, Domine, quæsumus, intende muneribus; et (patrocinantibus sanctis martyribus, Tyburtio, Valeriano, et Maximo, quorum solemnia celebramus) fidelibus tuis salutis indulgentiam conferant, et æterna præmia dignanter acquirant. Per.

Communio. (col. 698*)

Gaudete justi in Domino, alleluya: rectos decet collaudatio, alleluya.

Postcommunio.

Sacramenti tui, Domine, quæsumus, sumpta benedictio, corpora nostra mentesque sanctificet, et (sanctorum martyrum tuorum, Tyburtii, Valeriani, et Maximi intercessionibus) sempiternæ gloriæ adscribendos nos præparet. Per.

Sancti Alphegi *episcopi et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 670*)

Protexisti me, Deus, a conventu malignantium, alleluya: a multitudine operantium iniquitatem, alleluya, alleluya.

Psalmus.

Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam.

Oratio.

Deus, qui beatum Alphegum pontificem tuum sacerdotii dignitate et palma martyrii decorasti; concede propitius, ita nos apud te ejus intercessionibus adjuvari, ut cum eo possimus in æterna felicitate lætari. Per.

Epistola. Doctrinis variis *in Communi, col.* 679*.

Alleluya. *V.* Elegit te Dominus sibi in sacerdotem magnum in populo suo. (*col.* 703*)

Evangelium. Ego sum vitis vera *in Communi, col.* 658*.

Offertorium. (col. 677*)

Confitebuntur cœli mirabilia tua Domine: et veritatem tuam in ecclesia sanctorum, alleluya, alleluya.

Secreta.

Hæc, Domine, altari tuo munera imposita benedic ipse et suscipe, ut (intercessione beati Alphegi martyris tui atque pontificis) nobis ad fructum proficiant utriusque salutis. Per.

Communio. (col. 678*)

Ego sum vitis vera et vos palmites: qui manet in me et ego in eo, hic fert fructum multum, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

[a] Sumpto, Domine, sacramento, [a] tuam suppliciter deprecamur clementiam, ut (intercedente beato Alphego martyre tuo atque pontifice) quod temporaliter gerimus, ad vitam capiamus æternam. Per Dominum.

Sancti Georgii *martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 670*)

Protexisti me, Deus, a conventu malignantium, alleluya: a multitudine operantium iniquitatem, alleluya, alleluya.

Psalmus.

Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam.

Oratio.

Deus, qui nos beati Georgii martyris tui meritis et intercessione lætificas; concede propitius ut [b] cujus [b] beneficia poscimus, dono tuæ gratiæ consequamur. Per Dominum.

Lectio beati Jacobi apostoli.[c]

Carissimi, Omne gaudium existimate, cum in tentationes varias incideritis: scientes quod probatio fidei vestræ patientiam operatur. Patientia autem opus perfectum habeat: ut sitis perfecti et integri in nullo deficientes. Si quis autem vestrum indiget sapientia, postulet a Deo qui dat omnibus affluenter et non improperat, et dabitur ei. Postulet autem in fide, nihil hæsitans. Qui enim hæsitat, similis est fluctui maris, qui a vento movetur et circumfertur. Non ergo existimet homo ille, quod accipiat aliquid a

[a] sumptis Domine sacramentis.—94.
[b] qui ejus.—92. 94. 97. 98.

[c] cap. i. A. (v. 2–12.)

Domino. Vir duplex animo, inconstans est in omnibus viis suis. Glorietur autem frater humilis in exaltatione sua: dives autem in humilitate sua, quoniam sicut flos fœni transibit: Exortus est enim sol cum ardore, et arefecit fœnum, et flos ejus decidit, et decor vultus ejus deperiit. Ita et dives in itineribus suis marcescet. Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam repromisit Deus diligentibus se.

Alleluya. *V.* Lætabitur justus in Domino, et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde. (*col.* 673*)

Sequentia. Organicis canamus *in Communi, col.* 674*.

Evangelium. Ego sum vitis vera *in Communi, col.* 658*.

Credo.

Offertorium. (col. 677*)

Confitebuntur cœli mirabilia tua, Domine: et veritatem tuam in ecclesia sanctorum, alleluya, alleluya.

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, solemne sacrificium pro veneranda sancti Georgii martyris tui passione; deprecantes clementiam tuam, ut per hæc sacrosancta mysteria antiqui hostis tentamenta, te triumphante, vincamus, et æternæ remunerationis præmium, te largiente, [a] sequamur.[a] Per.

Communio. (col. 678*)

Lætabitur justus in Domino, et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde.

Postcommunio.

Mensæ cœlestis satiati dulcedine, humiliter te rogamus, omnipotens Pater, ut (intercedente beato Georgio martyre tuo) resurrectionis ejus simus participes, cujus sumus morte redempti. Qui tecum vivit.

Sancti Marci *evangelistæ.*

Ad Missam: Officium. Protexisti me *in Communi, col.* 670*.

Oratio.

Deus, qui beatum Marcum evangelistam tuum evangelicæ prædicationis gratia sublimasti; tribue, quæsumus, ejus nos semper et eruditione proficere et oratione defendi. Per Dominum.

Ad Epheseos.[b]

Fratres, Unicuique nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi. Propter quod dicit; Ascendens in altum captivam duxit captivitatem: dedit dona hominibus. Quod autem ascendit quid est nisi quia et descendit primum ad inferiores partes terræ? Qui descendit, ipse est et qui ascendit super omnes cœlos ut adimpleret omnia. Et ipse dedit quosdam quidem apostolos, quosdam autem prophetas, alios vero evangelistas, alios vero pastores et doctores, ad consummationem sanctorum, in opus ministerii, in ædificationem corporis Christi: donec occurramus omnes in unitatem fidei et agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi.

Alleluya. *V.* Primus ad Sion dicet ecce assum: et Hierusalem evangelistam dabo. (*col.* 667*)

Sequentia. Laus devota *in Communi, col.* 667*.

Evangelium. Ego sum vitis vera *in Communi, col.* 658*.

Offertorium. (col. 677*)

Confitebuntur cœli mirabilia tua, Domine: et veritatem tuam in ecclesia sanctorum, alleluya, alleluya.

Secreta.

Beati Marci evangelistæ tui solemnitate tibi munera deferentes, quæsumus, Domine, ut sicut illum prædicatio evangelica fecit gloriosum; ita nos ejus intercessio et verbo et opere tibi reddat acceptos. Per.

Præfatio. Et te, Domine.

Non dicitur in hac Præfatione per beatos [c] evangelistas *sed* per beatos apostolos.[c]

Communio. (col. 678*)

Ego sum vitis vera et vos palmites: qui manet in me et ego in eo, hic fert fructum multum, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Refecti cibo spiritualis alimoniæ,

[a] consequamur.—92. 94. 97. 98. 4L.

[b] cap. iv. B. (v. 7–13.)

[c] ita 26. &c. apostolos *sed* per beatos evangelistas.—55P.

quæsumus, Domine Deus noster, ut quod mysterio frequentamus, (intercedente beato Marco evangelista) plena virtute consequamur. Per Dominum.

[a] *Si hoc festum in aliquo festo post octavas Paschæ contigerit, tunc fiat processio post magnam Missam de sancto Marco.*[a] *Si in hebdomada Paschæ aliquod festum vel jejunium evenerit, nihil de festo fiat, nihil de jejunio, nec post nec ante; nisi forte in octavis contigerit; tunc enim potest differri in crastinum. Hoc idem observetur in hebdomada Penthecostes.*

Sancti Vitalis *martyris.*

Ad Missam: Officium. Protexisti me *in Communi, col.* 670*.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut (intercedente beato Vitale martyre tuo) et a cunctis adversitatibus muniamur in corpore, et a pravis cogitationibus mundemur in mente. Per Dominum.

Epistola. Nemo militans Deo *in Communi, col.* 672*.

Alleluya. *V.* Sancti tui, Domine, florebunt sicut lilium. et sicut odor balsami erunt ante te. *(col.* 688*)

Sequentia. Organicis canamus *in Communi, col.* 674*.

Evangelium. Ego sum vitis vera *in Communi, col.* 658*.

Offertorium. (col. 697*)

Repleti sumus mane misericordia tua: et exsultavimus et delectati sumus, alleluya.

Secreta.

Grata tibi, Domine, quæsumus, nostra sint munera: quibus sancti Vitalis martyris tui passio recolitur honoranda. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Ego sum vitis vera et vos palmites: qui manet in me et ego in eo, hic fert fructum multum, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut munus divinum quod sumpsimus, (intercedente beato Vitale martyre tuo) salutari nobis [b] proficiat [b] effectu. Per Dominum.

In die apostolorum Philippi et Jacobi.

Ad Missam: Officium.

Exclamaverunt ad te, Domine, in tempore afflictionis suæ: et tu de cœlo exaudisti eos, alleluya, alleluya.

Psalmus.[c]

Exsultate justi in Domino: rectos decet collaudatio.

Oratio.

Deus, qui nos annua apostolorum tuorum Philippi et Jacobi solemnitate lætificas; præsta, quæsumus, ut quorum gaudemus meritis, instruamur exemplis. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[d]

Stabunt justi in magna constantia adversus eos qui se angustiaverunt et qui abstulerunt labores illorum. Videntes autem turbabuntur timore horribili, et mirabuntur in subitatione insperatæ salutis, dicentes intra se, pœnitentiam agentes, et præ angustia spiritus gementes; Hi sunt quos aliquando habuimus in derisum, et in similitudinem improperii. Nos insensati, vitam illorum æstimabamus insaniam, et finem illorum sine honore. [e] Ecce [e] quomodo [f] ergo [f] computati sunt inter filios Dei; et inter sanctos sors illorum est.

Alleluya. *V.* Stabunt justi in magna constantia: adversus eos qui se angustiaverunt.

Alleluya. *V.* Nonne cor nostrum

---

[a] non habent 92. 97. 57.

Cætera desunt in Gradvali, et hæc sit habentur.

Si hoc festum in aliqua feria post octavas Paschæ contigerit, cantata magna missa de sancto Marco ad authenticum seu principale altare, dicitur Hora Nona, et interim ordinetur processio ad gradum chori per omnia sicut in feria secunda Rogationum.

[b] prosit.—94. 97. 98.

[c] Ps. xxxii. (xxxiii. 1)

[d] cap. v. A. (v. 1–5)

[e] non habent 4L. 15. 57.

[f] ita 26 &c. non habent 92. 97. 98. 55P. Vulg.

ardens erat in nobis: de Jesu dum loqueretur nobis in via? [a]

Sequentia. Clare sanctorum *in Communi, col.* 661*.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Non turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, et in me credite. In domo Patris mei, mansiones multæ sunt. Si quominus dixissem vobis: quia vado parare vobis locum. Et si abiero et præparavero vobis locum, [c] iterum [c] [d] veniam [d] et accipiam vos ad meipsum, ut ubi sum ego, et vos sitis. Et quo ego vado vos scitis, et viam scitis. Dixit ei Thomas; Domine, nescimus quo vadis: et quomodo possumus viam scire? Dicit ei Jesus; Ego sum via, [e] et [e] veritas et vita. Nemo venit ad Patrem nisi per me. Si cognovissetis me, et Patrem meum utique cognovissetis. Et amodo cognoscetis eum, et vidistis eum. Dicit ei Philippus; Domine, ostende nobis Patrem, et sufficit nobis. Dicit ei Jesus; Tanto tempore vobiscum sum, et non cognovistis me? Philippe, qui videt me, videt et Patrem. Quomodo tu dicis: Ostende nobis Patrem? Non credis quia ego in Patre, et Pater in me est? Verba quæ ego loquor vobis, a meipso non loquor. Pater autem in me manens ipse facit opera. Non creditis, quia ego in Patre, et Pater in me est? Alioquin, propter ipsa opera credite. Amen, amen, dico vobis: qui credit in me, opera quæ ego facio et ipse faciet, et majora horum faciet: quia ego ad Patrem vado. Et quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam.

Credo.

Offertorium. (col. 677*)

Confitebuntur cœli mirabilia tua, Domine: et veritatem tuam in ecclesia sanctorum, alleluya, alleluya.

Secreta.

Deus, ecclesiæ tuæ redemptor atque perfector; da ut, apostolorum tuorum Philippi et Jacobi precibus, paschalis sacramenti dona capiamus, quorum nobis magisterio ea voluisti prædicari. Per Dominum.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio.[f]

Tanto tempore vobiscum sum et non cognovistis me: Philippe, qui videt me, videt et Patrem, alleluya: non credis quia ego in Patre et Pater in me est, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Paschale mysterium recensentes, beatorum apostolorum [g] tuorum [g] Philippi et Jacobi, Domine, quæsumus, precibus foveamur, quorum magisterio [h] hoc [h] cognovimus exsequendum. Per Dominum.

In inventione sanctæ Crucis.

Ad Missam: Officium.[i]

Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi: in quo est salus, vita, et resurrectio nostra: per quem salvati et liberati sumus, alleluya, alleluya.

Psalmus.[j]

Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos et misereatur nostri.

Kyrie Lux et origo.

Et dicitur cum suis versibus.

Oratio.

Deus, qui in præclara salutiferæ crucis inventione passionis tuæ miracula suscitasti; concede, ut vitalis ligni pretio æternæ vitæ suffragia consequamur. Qui vivis.

Nulla fiat Memoria de Resurrectione, sed de sanctis martyribus, Alexandro, Eventio, et Theodolo.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui sanctorum martyrum tuorum, Alexandri, Eventii, et Theodoli, natalitia colimus, a cunctis malis

[a] (Sap. v. 1. Luc. xxiv. 32)
[b] cap. xiv. A. (v. 1–13)
[c] non habent 97. 98.
[d] venio.—Vulg.
[e] non habent 97. 15. 26.

[f] Johan. xiv. (9, 10)
[g] non habent 92. 4L. 15. 57.
[h] non habent 92. 94. 97. 98.
[i] Gal. vi. (14)
[j] Ps. lxvi. (lxvii. 1)

imminentibus, eorum intercessionibus liberemur. Per.

Epistola. Confido de vobis *in Communi, col.* 672*.

Alleluya. *V.* Dulce lignum, dulces clavos, dulcia ferens pondera: quæ sola fuisti digna sustinere regem cœlorum et dominum.

Alleluya. *V.* Dicite in gentibus quia Dominus regnavit a ligno.[a]

Sequentia.

a. Salve crux sancta, arbor digna,
b. Cujus robur pretiosum
mundi ferret talentum;
b. Ut hostis per lignum victor
ligno revinceretur,
c. Quodque [b] exortu [b] mortis
primis erat terrigenis
paradiso propulsis,
c. Causa etiam vitæ
foret cunctis Christi morte
vere vivificatis;
d. Horrificum tu es semper signum
inimicis crux sacra sævis,
d. Quam mors pavet, infernusque timet, quæ Christo suos reconsignat,
e. Cui sit laus in ævum.

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Erat homo ex Pharisæis, Nichodemus nomine, princeps Judæorum. Hic venit ad Jesum nocte, et dixit ei; Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister; nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. Respondit Jesus, et dixit ei; Amen, amen, dico tibi, nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. Dixit ad eum Nichodemus; Quomodo potest homo renasci, cum sit senex? nunquid potest in ventrem matris suæ iterato introire, et renasci? Respondit Jesus; Amen, amen, dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei. Quod natum est ex carne, caro est: et quod natum est ex spiritu, spiritus est. Non mireris quia dixi tibi: oportet vos nasci denuo. Spiritus ubi vult spirat: et vocem ejus audis, sed nescis unde veniat, aut quo vadat: sic est omnis qui natus est ex Spiritu. Respondit Nichodemus et dixit ei; Quomodo possunt hæc fieri? Respondit Jesus et dixit ei; Tu es magister in Israel, et hæc ignoras? Amen, amen, dico tibi, quia quod scimus loquimur et quod vidimus testamur, et testimonium nostrum non accipitis. Si terrena dixi vobis, et non creditis: quomodo si dixero vobis cœlestia, credetis? Et nemo ascendit in cœlum, nisi qui descendit de cœlo, Filius Hominis qui est in cœlo. Et sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto; ita exaltari oportet Filium Hominis: ut omnis qui credit in ipso, non pereat, sed habeat vitam æternam.

Credo.

Offertorium.

Protege, Domine, plebem tuam per signum sanctæ crucis: ab omnibus insidiis inimicorum omnium, ut tibi gratam exhibeamus servitutem: et acceptabile tibi fiat sacrificium nostrum, alleluya.

Secreta.

Sacrificium, Domine, quod [d] tibi [d] immolamus placatus intende; ut ab omni nos exuat bellorum nequitia, et per vexillum sanctæ crucis Filii tui ad conterendas [e] potestates aereas et adversariorum [e] insidias, nos in tuæ protectionis securitate constituat. Per eundem.

Alia Secreta de martyribus.

Super has hostias, quæsumus, Domine, benedictio gloriosa descendat, quæ et sanctificationem [f] nobis [f] clementer operetur, et de martyrum

---

[a] Ps. xcv. 10, ut in Missalibus Romanis. "A ligno" non legitur in Vulgata SS. Scripturarum interpretatione nec in illa Septuaginta Seniorum. In MS Sangermanensi habetur; vide Sabatier 2. 191.

[b] ita 26. &c. exortus.—97. 55P. exortum.—94. 98.

[c] cap. iii. A. (v. 1-15.)

[d] non habent 92. 94. 97. 98.

[e] adversariorum.—94. 97. 98. potestatis adversæ.—92.

[f] non habent 92. 4L. 15. 57.

tuorum, Alexandri, Eventii, et Theodoli. solemnitate [a] nos [a] lætificet.

Præfatio. Qui salutem humani.

Communio.

Per lignum servi facti sumus: et per sanctam crucem liberati sumus; fructus arboris seduxit nos: Filius Dei redemit nos, alleluya.

In utroque festo finiatur cum alleluya.

Postcommunio.

Repleti alimonia cœlesti, et spiritali poculo recreati, quæsumus, omnipotens Deus, ut ab omni hoste maligno defendas, quos per lignum sanctæ crucis Filii tui arma justitiæ pro salute mundi triumphare jussisti. Qui tecum vivit.

Alia Postcommunio de martyribus.

Sumptis, Domine, muneribus sacris, tribue, quæsumus, ut ad eadem appetenda, sanctorum martyrum tuorum, Alexandri, Eventii, et Theodoli, precibus et exemplis promptius incitemur. Per Dominum.

Johannis *ante portam Latinam.*

Ad Missam: Officium.[b]

In medio ecclesiæ aperuit os ejus: et implevit eum Dominus spiritu sapientiæ et intellectus: stola gloriæ induit eum.

Psalmus.

Jocunditatem et exsultationem: thezaurizavit super eum.

Oratio.

Deus, qui conspicis quia nos undique mala nostra perturbant; præsta, quæsumus, ut beati Johannis apostoli tui et evangelistæ intercessio gloriosa nos protegat. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[c]

Qui timet Deum faciet bona; et qui continens est justitiæ, apprehendet illam, et obviabit illi quasi mater honorificata. Cibabit illum pane vitæ et intellectus, et aqua sapientiæ salutaris potabit illum. Et firmabitur in illo et non flectetur, et continebit illum et non confundetur; et exaltabit illum apud proximos suos. In medio ecclesiæ aperuit os ejus, et implevit eum Dominus spiritu sapientiæ et intellectus, et stola gloriæ induit eum. Jocunditatem et exsultationem thesaurizavit super eum, et nomine æterno hereditabit illum Dominus Deus noster.

Alleluya. *V.* Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de his: et scimus quia verum est testimonium ejus.[d]

Sequentia. Laus devota *in Communi, col.* 667*.

Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus Petro, Sequere me. Conversus Petrus vidit illum discipulum, quem diligebat Jesus sequentem, qui et recubuit in cœna supra pectus ejus, et dixit; Domine, quis est qui tradet te? Hunc ergo cum vidisset Petrus dixit Jesu; Domine, hic autem quid? Dicit ei Jesus; Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? tu me sequere. Exiit ergo sermo iste inter fratres quod discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus, quia non moritur: sed, Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? Hic est discipulus ille, qui testimonium perhibet de his, et scripsit hæc: et scimus, quia verum est testimonium ejus.

Credo.

Offertorium. (col. 677*)

Justus ut palma florebit: sicut cedrus quæ in Libano est multiplicabitur, alleluya.

Secreta.

Sic nos, [f] quæsumus,[f] Domine, beati Johannis apostoli tui et evangelistæ solemnia tuis fac celebrare mysteriis; ut quæ prædicavit, et credamus pariter et sequamur. Per Dominum.

Præfatio. Et te, Domine.

[a] non habent 92. 94. 97. 98. 15.
[b] Eccli. xv. (5, 6)
[c] Eccli. cap. xv. A. (v. 1–6)
[d] Johan. ult. (xxi. 24)
[e] cap. ult. F. (xxi. 19–24)
[f] non habent 13. 26. Domine quæsumus.—97.

Communio.[a]
Exiit sermo inter fratres quod discipulus ille non moritur: et non dixit Jesus non moritur, sed sic eum volo manere donec veniam.
Postcommunio.
Refecti, Domine, pane cœlesti (intercedente beato Johanne apostolo tuo et evangelista) ad vitam, quæsumus, nutriamur æternam. Per Dominum.

Sancti Johannis de Beverlaco, *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)
Statuit ei Dominus testamentum pacis, et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.
Psalmus.
Misericordias Domini: in æternum cantabo.
Oratio.
Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut beati Johannis confessoris tui atque pontificis veneranda solemnitas, et devotionem nobis augeat et salutem. Per Dominum.
Epistola. Justum deduxit *in Communi, col.* 702*.
Alleluya. *V.* Amavit eum Dominus et ornavit eum: stola gloriæ induit eum. (*col.* 703*)
Sequentia. Adest nobis dies *in Communi, col.* 704*.
Evangelium. Ego sum vitis vera *in Communi, col.* 658*.
Offertorium. (col. 707*)
Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.
Secreta.
Respice, quæsumus, Domine, munera populi tui, in beati Johannis confessoris tui atque pontificis honore oblata, et tuæ testificatio veritatis nobis proficiat ad salutem. Per Dominum.
Communio. (col. 708*)
Fidelis servus et prudens quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.
In tempore Paschali, Alleluya.

Postcommunio.
Quos tuis, Domine, reficis sacramentis sancti Johannis confessoris tui atque pontificis attolle benignus suffragiis; ut nostræ redemptionis effectum et mysteriis capiamus et moribus. Per Dominum.

Sanctorum Gordiani et Epimachi.

Ad Missam: Officium. (col. 683*)
Sancti tui, Domine, benedicent te: gloriam regni tui dicent, alleluya.
Psalmus.
Exaltabo te, Deus meus rex: et benedicam nomini tuo in sæculum et in sæculum sæculi.
Oratio.
Da, quæsumus, omnipotens Deus ut qui beatorum martyrum tuorum Gordiani et Epimachi solemnia colimus, eorum apud te intercessionibus adjuvemur. Per Dominum.
Epistola. Justorum animæ *in Communi, col.* 684*.
Alleluya. *V.* Sancti tui, Domine, florebunt sicut lilium: et sicut odor balsami erunt ante te. (*col.* 688*)
Evangelium. Ego sum vitis, et vos palmites *in Communi, col.* 659*.
Offertorium. (col. 696*)
Mirabilis Deus in sanctis suis, Deus Israel: ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suæ, benedictus Deus, alleluya.
Secreta.
Præsta, quæsumus, Domine Deus noster, ut sicut in conspectu tuo mors est pretiosa sanctorum; ita eorum merita venerantium accepta tibi reddatur oblatio. Per.
Communio. (col. 698*)
Justorum animæ in manu Dei sunt: et non tanget illos tormentum malitiæ: visi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace.
Postcommunio.
[b] Refice, quæsumus, Domine, populum tuum spiritalibus alimentis; [b] et quorum tribuis solemnia celebrare, fac eorum gaudiis interesse. Per Dominum.

[a] Johan. (xxi. 23)

[b] Perfice . . . instrumentis.—26.

Sanctorum Nerei et Achilei atque Pancracii *martyrum.*

Ad Missam : Officium.[a]

Ecce oculi Domini super timentes eum : sperantes in misericordia ejus, alleluya : ut eripiat a morte animas eorum, quoniam adjutor et protector noster est, alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Exsultate justi in Domino : rectos decet collaudatio.

Oratio.

Semper nos, Domine, sanctorum martyrum tuorum, Nerei et Achillei atque Pancracii, foveat, quæsumus, beata solemnitas ; et tuo dignos reddat obsequio. Per Dominum.

Epistola. Justi autem in perpetuum *in Communi, col.* 684*.

Alleluya. *V.* Vox exsultationis et salutis : in tabernaculis justorum. *(col.* 688*)

Evangelium. Ego sum vitis, vos palmites *in Communi, col.* 659*.

Offertorium. (col. 697*)

Confitebuntur cœli mirabilia tua, Domine : et veritatem tuam in ecclesia sanctorum, alleluya, alleluya.

Secreta.

Sanctorum martyrum tuorum, Nerei et Achillei atque Pancracii, tibi, Domine, grata confessio, et munera nostra commendet et tuam nobis indulgentiam semper imploret. Per.

Communio. (col. 698*)

Gaudete justi in Domino, alleluya : rectos decet collaudatio, alleluya.

Postcommunio.

Quæsumus, Domine Deus noster, ut (beatorum martyrum tuorum Nerei et Achillei atque Pancracii deprecationibus) sacramenta sancta quæ sumpsimus, ad tuæ nobis proficiant placationis augmentum. Per Dominum.

[a] Ps. xxxii. (xxxiii. 18, 19, 20)
[b] ibid. (v. 1.)

Sancti Dunstani *episcopi et confessoris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Sacerdotes tui, Domine, induant justitiam : et sancti tui exsultent ; propter David servum tuum : non avertas faciem Christi tui, alleluya.

Psalmus.

Memento, Domine, David : et omnis mansuetudinis ejus.

Cantus de Kyrie rex splendens *sine versibus.*

Oratio.

Deus, qui beatum Dunstanum pontificem tuum ad regna transtulisti cœlestia ; da nobis per gloriosa ejus merita, ad gaudia transire perennia. Per.

Memoria de sancta Potentiana virgine.

Oratio.

Concede nobis, quæsumus, omnipotens Deus, sanctæ Potentianæ virginis tuæ et exsultare meritis et beneficiorum ejus attolli suffragiis. Per Dominum.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Juravit Dominus et non pœnitebit eum : tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

[c] *V.* Dixit Dominus Domino meo : sede a dextris meis.[c]

Alleluya. *V.* Posui adjutorium super potentem : et exaltavi electum de plebe mea.

Sequentia. Alma cohors. *(col.* 704*.)

Evangelium. Homo quidam peregre *in Communi, col.* 706*.

In tempore Paschali, Evangelium. Ego sum vitis vera *in Communi, col.* 658*.

Offertorium. (col. 707*)

Inveni David servum meum : et in oleo sancto unxi eum ; manus enim mea auxiliabitur ei : et brachium meum confortabit eum.

In tempore Paschali, Alleluya.

[c] non habent 13. 15.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, munera supplicantis familiæ tuæ quæ tibi in beati Dunstani confessoris tui atque pontificis solemnitate deferimus; precantes ut (ejus patrocinio venerando adjuti) defendi mereamur ab omnium inimicorum insidiis. Per.

Alia Secreta de sancta Potentiana.

Holocausta hæc, Domine, tua benedictione sanctifica; ut sanctæ Potentianæ virginis tuæ tibi meritis accepta sint, in cujus sunt veneratione oblata. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Domine, quinque talenta tradidisti mihi: ecce alia quinque superlucratus sum; euge, serve fidelis: quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam: intra in gaudium Domini tui.

In tempore Paschali, Alleluya.

Postcommunio.

Beati Dunstani confessoris tui atque pontificis, quæsumus, Domine, [a] precatione [a] nos adjuva, in cujus veneratione, tua contigimus sacramenta. Per Dominum.

Alia Postcommunio de sancta Potentiana.

Sumptis, Domine, salutis æternæ mysteriis, quæsumus, ut (intercedente beata Potentiana virgine tua) ita nos tuis uti facias sacramentis, ut æternis mereamur interesse conviviis. Per Dominum.

Sancti Aldelmi *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis, et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Deus, qui hodierna die sanctum pontificem tuum Aldelmum ad æterna sublevasti gaudia; ejus, quæsumus, meritis, illuc tua nos perducat misericordia. Per.

Memoria de sancto Urbano martyre.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui beati Urbani martyris tui atque pontificis [b] natalitia [b] colimus; ejus [c] interventu [d] nobis tribue [d] veniam peccatorum et cum ipso cœlestium gaudia præmiorum.[c] Per.

Epistola. Justum deduxit *in Communi, col.* 702*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit: et tribuisti ei longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Justus germinabit sicut lilium: et florebit in æternum ante Dominum.

Sequentia. Adest nobis *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Vigilate quia *in Communi, col.* 707*.

In tempore Paschali, Evangelium. Ego sum vitis vera *in Communi, col.* 658*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

[e] His [e] tibi precibus, Domine, nostra, quæsumus, grata reddatur oblatio, pro cujus festivitate est immolata. Per Dominum.

Alia Secreta de sancto Urbano.

Munera, Domine, quæsumus, tibi dicata sanctifica; et (intercedente beato Urbano martyre tuo atque pontifice) per hæc eadem nos placatus intende. Per Dominum.

---

[a] deprecatione.—92. 94. 97. 98. 57.
[b] solemnia.—94. 97. 98.
[c] apud te intercessionibus adjuvemur.—94. 97. 98.
[d] ita 26. &c. consequamur.—55P.
[e] ita 26. &c. hujus.—94. 55P.

Communio. (col. 708*)
Beatus servus, quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis super omnia bona sua constituet eum.
In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.
Postcommunio.
Solemnitatem, quæsumus, Domine, sancti pontificis Aldelmi celebrantibus adesto propitius; et nobis (ejus meritis) concede gaudia vitæ cœlestis. Per Dominum.
Alia Postcommunio de sancto Urbano.
Sumentes, Domine, sacramenta cœlestia, pietatem tuam humili devotione deposcimus; ut illam, quæ in beato Urbano martyre tuo atque pontifice flagravit fortem dilectionem, nobis benignus aspires. Per Dominum.

Sancti Augustini *Anglorum apostoli.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)
Sacerdotes Dei benedicite Dominum: sancti et humiles corde laudate Deum.
Psalmus.
Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate et superexaltate eum in sæcula.
Oratio.
Deus, qui beatum Augustinum pontificem primum doctorem populo concessisti Anglorum; tribue nobis, quæsumus, ut cujus merita prædicamus in terris, ejus suffragia apud te sentiamus in cœlis. Per.
Epistola. Dedit Dominus *in Communi, col.* 709*.
Gradale. (col. 703*)
Ecce sacerdos magnus: qui in diebus suis placuit Deo.
V. Non est inventus similis illi: qui conservaret legem Excelsi.
Alleluya. *V.* Amavit eum Dominus et ornavit eum: stola gloriæ induit eum.
Sequentia. Alma cohors *in Communi, col.* 704*.

Secundum Lucam.[a]
In illo tempore, Designavit Dominus et alios septuaginta duos: et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum quo erat ipse venturus. Et dicebat illis; Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis, ut mittat operarios in messem suam. Ite. Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite ergo portare sacculum neque peram neque calceamenta, et neminem per viam salutaveritis. In quamcunque domum intraveritis, primum dicite: Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: sin autem, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete, edentes et bibentes quæ apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua.
In tempore Paschali, Evangelium. Ego sum vitis vera *in Communi, col.* 658*.
Credo.
Offertorium. (col. 707*)
Inveni David servum meum: et in oleo sancto unxi eum; manus enim mea auxiliabitur ei: et brachium meum confortabit eum.
In tempore Paschali, Alleluya.
Secreta.
Grata tibi sint, Domine, quæsumus, oblata munera, quibus et beati Augustini confessoris tui atque pontificis merita veneramur, et nostræ pariter recolimus insignia libertatis et vitæ. Per Dominum.
Communio. (col. 708*)
Fidelis servus et prudens: quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.
In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.
Postcommunio.
Sancta tua, quæsumus, Domine, quæ pro beati Augustini confessoris tui atque pontificis hodierna solemnitate libavimus, nos refoveant; quibus et jugiter satiemur et semper desideremus expleri. Per.

[a] cap. x. A. (v. 1–7.)

Sancti Germani *episcopi et confessoris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis, et principem fecit eum : ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.

Misericordias Domini : in æternum cantabo.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui nos beati Germani confessoris tui atque pontificis hodierna festivitate lætificas; tuam supplices exoramus clementiam, ut cujus solemnia devotis officiis veneramur, ejus piis suffragiis, æternæ vitæ remedia consequamur. Per Dominum.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in diebus suis *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Juravit Dominus et non pœnitebit eum : tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

V. Dixit Dominus Domino meo : sede a dextris meis.

Alleluya. *V.* Disposui testamentum electis meis : juravi David servo meo.

Evangelium. Homo quidam peregre *in Communi, col.* 706*.

In tempore Paschali, Evangelium. Ego sum vitis vera *in Communi, col.* 658*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso : et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Propitiare, Domine, quæsumus, supplicationibus nostris ; et (intercedente pro nobis beato Germano confessore tuo atque pontifice) his sacramentis cœlestibus servientes, ab omni culpa liberos esse concede ; ut purificante nos gratia tua, iisdem quibus famulamur mysteriis emundemur. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem : amen dico vobis super omnia bona sua constituet eum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine Deus noster, ut divinis mysteriis expiati (intercedente beato Germano confessore tuo atque pontifice) ad superni plenitudinem sacramenti, cujus libavimus sancta tendamus. Per Dominum.

Sanctæ Petronillæ *virginis.*

Ad Missam : Officium. (col. 718*)

Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem : propterea unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea regi.

Oratio.

Deus, qui beatæ Petronillæ virginis tuæ animam in cœlestibus collocasti ; fac nos ejus interventu a peccatorum nostrorum nexibus solvi, [a] et ab omni [a] semper adversitate defendi. Per.

Epistola. Qui gloriatur *in Communi, col.* 724*.

Gradale. (col. 725*)

Dilexisti justitiam : et odisti iniquitatem.

V. Propterea unxit te Deus Deus tuus : oleo lætitiæ.

Alleluya. *V.* Specie tua et pulchritudine tua : intende, prospere procede et regna. *(col.* 721*)

Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem virginibus *in Communi, col.* 722*.

Offertorium. (col. 723*)

Offerentur regi virgines post eam : proximæ ejus offerentur tibi.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Sacrificium quod tuæ offerimus

[a] non habet 98.

majestati, clementissime Deus, placatus suscipe; et (per merita beatæ Petronillæ gloriosæ virginis tuæ) præsentis vitæ subsidium et futuræ felicitatem concede. Per.

Communio. (col. 723*)

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Perceptis, Domine, salutaribus alimentis; quæsumus, ut (intercedente beata Petronilla virgine tua) per hæc proficere ad gaudia mereamur æterna. Per Dominum.

Sancti Nichomedis *martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 670*)

Lætabitur justus in Domino et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.

Exaudi Deus orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam.

Oratio.

Deus, qui nos beati Nichomedis martyris tui meritis et intercessione lætificas; concede propitius, ut qui ejus beneficia poscimus, dono tuæ gratiæ consequamur. Per.

Epistola. Beatus vir qui in sapientia *in Communi, col.* 676*.

Gradale. (col. 673*)

Beatus vir qui timet Dominum: in mandatis ejus cupit nimis.

V. Potens in terra erit semen ejus: generatio rectorum benedicetur.

Alleluya. *V.* Posuisti, Domine, super caput ejus: coronam de lapide pretioso.

Evangelium. Si quis vult post me *in Communi, col.* 675*.

In tempore Paschali, Ego sum vitis vera, *in Communi, col.* 658*.

Offertorium. (col. 677*)

In virtute tua, Domine, lætabitur justus: et super salutare tuum exsultabit vehementer: desiderium animæ ejus tribuisti ei.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Secreta.

Munera, Domine, oblata sanctifica, et (intercedente beato Nichomede martyre tuo) nos per hæc a peccatorum nostrorum maculis emunda. Per.

Communio. (col. 678*)

Posuisti, Domine, in capite ejus: coronam de lapide pretioso.

Postcommunio.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, ut quos tuis reficis sacramentis, (intercedente beato Nichomede martyre tuo) tibi etiam placitis moribus dignanter deservire concedas. Per Dominum.

Sanctorum Marcellini et Petri *martyrum.*

Ad Missam: Officium.[a]

Clamaverunt justi, et Dominus exaudivit eos: et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.

In tempore Paschali, Alleluya.

Psalmus.[b]

Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.

Oratio.

Deus, qui nos annua beatorum martyrum tuorum Marcellini et Petri solemnitate lætificas; præsta, quæsumus, ut quorum gaudemus meritis, provocemur exemplis. Per Dominum.

Lectio libri Apocalipsis beati Johannis apostoli.[c]

In diebus illis, Respondens unus de senioribus dixit mihi; Hi, qui amicti sunt stolis albis, qui sunt et unde venerunt? Et dixi illi; Domine mi, tu scis. Et dixit mihi; Hi sunt qui venerunt de tribulatione magna, et laverunt stolas suas et dealbaverunt eas in sanguine Agni. Ideo sunt ante thronum Dei, et serviunt ei die ac

a Ps. xxxiii. (xxxiv. 7)
b ibid. (v. 1.)
c cap. vii. C. (v. 13–17)

nocte in templo ejus. Et qui sedet [a] in throno habitabit [a] super illos. Non esurient neque sitient amplius neque cadet super illos sol neque ullus æstus. Quoniam Agnus qui in medio throni est, reget illos et deducet eos ad vitæ fontes aquarum. Et absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.

Gradale. (col. 687, 688*)

Justorum animæ in manu Dei sunt: et non tanget illos tormentum malitiæ.

V. Visi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace.

Alleluya. *V.* Mirabilis Dominus noster in sanctis suis.

Evangelium. Cum audieritis *in Communi, col.* 691*.

In tempore Paschali, Evangelium. Ego sum vitis vos palmites *in Communi, col.* 659*.

Offertorium. (col. 697*)

Lætamini in Domino et exsultate justi: et gloriamini omnes recti corde.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Votiva, Domine, dona deferentes, in tuorum martyrum Marcellini et Petri passione, tuam magnificentiam veneramur; et per ea nobis imploramus tuæ pietatis auxilium. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Justorum animæ in manu Dei sunt: et non tanget illos tormentum malitiæ: visi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Protegat, Domine, quæsumus, populum tuum, et participatio cœlestis indulta convivii et deprecatio collata sanctorum. Per Dominum.

Sancti Bonifacii *sociorumque ejus.*

Ad Missam: Officium. (col. 683*)

Sancti tui, Domine, benedicent te: gloriam regni tui dicent, alleluya.

Psalmus.

Exaltabo te, Deus meus rex: et benedicam nomini tuo in sæculum et in sæculum sæculi.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui beato Bonifacio sociisque ejus palmam martyrii contulisti; præsta nobis, quæsumus, (eorum meritis) indulgentiam, qui eis largiri dignatus es coronam. Per Dominum.

Epistola. Spectaculum *in Communi, col.* 685*.

Gradale. (col. 687*)

Clamaverunt justi, et Dominus exaudivit eos: et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.

V. Juxta est Dominus his qui tribulato sunt corde: et humiles spiritu salvabit.

Alleluya. *V.* Sancti tui, Domine, florebunt sicut lilium: et sicut odor balsami erunt ante te. (*col.* 688*)

Evangelium. Cum persequentur *in Communi, col.* 690*.

In tempore Paschali, Evangelium. Ego sum vitis vos palmites *in Communi, col.* 659*.

Offertorium. (col. 697*)

Confitebuntur cœli mirabilia tua, Domine: et veritatem tuam in ecclesia sanctorum, alleluya, alleluya.

Secreta.

Oblationem famulorum tuorum suscipe, omnipotens Deus, quam tibi suppliciter deferimus in honore beati Bonifacii martyris tui sociorumque ejus; ut qui tibi semetipsos obtulerunt hostiam laudis in odorem suavitatis, eorum precibus uniri mereamur Unigenito Filio tuo Domino nostro Jesu Christo. Qui tecum.

Communio. (col. 698*)

Gaudete justi in Domino, alleluya: rectos decet collaudatio, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Tua nos misericordia, Deus, per hæc sacramenta quæ sumpsimus (intercedente beato Bonifacio martyre tuo sociisque ejus) et ab omni surreptione vetustatis expurget et capaces sanctæ novitatis efficiat. Per Dominum.

[a] super thronum habitat.—92. 94. 97. 98. 4L. 15. 57.

Sanctorum Medardi et Gildardi *episcoporum.*

Ad Missam : Officium. (col. 715*)

Sacerdotes ejus induant salutari : et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.

Memento, Domine, David : et omnis mansuetudinis ejus.

Oratio.

Deus, qui sanctam nobis hujus diei solemnitatem in honore sanctorum confessorum tuorum atque pontificum Medardi et Gildardi consecrasti ; adesto familiæ tuæ precibus, et dona ut quorum festa celebramus, eorum merito et auxilio sublevemur. Per Dominum.

Epistola Plures facti sunt, *in Communi, col.* 716*.

Gradale. (col. 716*)

Sacerdotes ejus induant salutare : et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

V. Illuc producam cornu David : paravi lucernam Christo meo.

Alleluya. *V.* Fulgebunt justi : et tanquam scintillæ in arundineto discurrent in æternum.

Evangelium. Sint lumbi *in Communi, col.* 717*.

In tempore Paschali, *Evangelium.* Ego sum vitis vos palmites *in Communi, col.* 659*.

Offertorium. (col. 717*)

Exsultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubilibus suis : exsultationes Dei in faucibus eorum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Secreta.

Respice, Domine, quæsumus, populum tuum ad tua sacramenta currentem et præsentem festivitatem sanctorum confessorum tuorum atque pontificum Medardi et Gildardi ; ut quod in honore nominis tui detulerunt, cunctis proficiat ad veniam. Per Dominum.

Communio. (col. 717*)

Ego vos elegi de mundo ut eatis et fructum afferatis : et fructus vester maneat.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Gratias tibi agimus, Domine Deus noster, qui nos cœlesti medela reparare dignatus es ; da, quæsumus, peccatis nostris veniam, sicut beatis confessoribus tuis [a] atque pontificibus [a] Medardo et Gildardo dedisti sedem pontificatus. Per Dominum.

[a] non habent 92. 4L. 15. 57.

In translatione sancti Edmundi *archiepiscopi.*

Ad Missam : Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Edmundi præsulis : de cujus translatione gaudent angeli, et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[b]

Exsultate justi in Domino : rectos decet collaudatio.

Oratio.

Deus, qui [c] nos [c] beati Edmundi confessoris tui atque pontificis translationem celebrare concedis, te [d] supplices [d] exoramus, ut (ejus meritis et precibus) a vitiis ad virtutes et a carcere transferamur ad regnum. Per.

Memoria de martyribus Primo et Feliciano.

Oratio.

Fac nos, quæsumus, Domine, sanctorum martyrum tuorum Primi et Feliciani semper festa sectari, quorum suffragiis protectionis tuæ dona sentiamus. Per Dominum.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in vita sua *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis : posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit : et tribuisti ei longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Hic Edmundus pauper et modicus : cœlum dives ingreditur, hymnis cœlestibus honoratur.

[b] Ps. xxxii. (xxxiii. 1)

[c] non habent 94. 97.

[d] suppliciter.— 4L. 15. 57.

Sequentia. Alma cohors *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Homo quidam peregre *in Communi, col.* 706*.

In tempore Paschali, Evangelium. Ego sum vitis vera *in Communi, col.* 658*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Deus, qui panem et vinum in corpus tuum et sanguinem, cœlesti benedictione convertis; concede nobis (per merita beati Edmundi confessoris tui atque pontificis) ut ad tuam misericordiam revertentes, tuo beneplacito [a] confirmemur.[a] Per Dominum.

Alia Secreta de martyribus.

Fiat tibi, Domine, quæsumus, hostia sacranda placabilis pretiosorum celebritate martyrum tuorum Primi et Feliciani, quæ (per eorum merita gloriosa) et peccata nostra purificet, et tuorum tibi vota conciliet famulorum. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus, invenerit vigilantem: amen dico vobis super omnia bona sua constituet eum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Deus, qui beatum Edmundum confessorem tuum atque pontificem a suppliciis ad gaudia transtulisti; tribue, quæsumus, ut qui translationem ejus veneramur in terris, per ejus patrocinium ad cœlestia transferamur. Per.

Alia Postcommunio de martyribus.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut sanctorum martyrum tuorum Primi et Feliciani cœlestibus mysteriis celebrata solemnitas, indulgentiam nobis tuæ propitiationis acquirat. Per Dominum.

[a] conformemur.—92. 4L. 15. 57.

[b] cap. xv. B. (v. 12–16)

Sancti Barnabæ *apostoli.*

Ad Missam: Officium. (col. 659* 660*)

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui Deus, nimis confortatus est principatus eorum.

Psalmus.

Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Oratio.

Ecclesiam tuam, quæsumus, Domine, beati Barnabæ apostoli tui commendet oratio; et pro ea interventor exsistat, quam doctrina et passione illustrat. Per.

Epistola. Jam non estis *in Communi, col.* 660*.

Gradale. (col. 660*)

Nimis honorati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

℣. Dinumerabo eos: et super arenam multiplicabuntur.

Alleluya. ℣. In omnem terram exivit sonus eorum: et in fines orbis terræ verba eorum.

Sequentia. Alleluya nunc decantet *in Communi, col.* 662*.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Hoc est præceptum meum ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici mei estis, si feceritis quæ [c] ego [c] præcipio vobis. Jam non dicam vos servos: quia servus nescit quid faciat dominus ejus. Vos autem dixi amicos: quia omnia quæcunque audivi a Patre meo nota feci vobis. Non vos me elegistis: sed ego elegi vos, et posui vos ut eatis, et fructum afferatis, et fructus vester maneat. Ut quodcunque petieritis Patrem in nomine meo det vobis.

Credo.

Offertorium. (col. 665*)

Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

[c] non habent 92. 97. 98.

Secreta.

Placationis tibi, Domine, sacrificium in hac beatissimi Barnabæ apostoli tui solemnitate deferimus; cujus nos precibus hæc redemptionis nostræ suffragia, et intelligere, quæsumus, concedas et assequi. Per Dominum.

Præfatio. Et te Domine.

Communio, (col. 666*)

Vos qui secuti estis me sedebitis super sedes judicantes duodecim tribus Israel: dicit Dominus.

Postcommunio.

Sacramenta cœlestia, quæ pro beati Barnabæ apostoli tui passione, Domine, tuæ obtulimus majestati, ipsius nobis, quæsumus, fiant intercessione salutaria, in cujus natalitio sunt percepta. Per Dominum.

Sanctorum Basilidis, Cirini, Naboris, et Nazarii *martyrum.*

Ad Missam: Officium. (col. 682*)

Intret in conspectu tuo, Domine, gemitus compeditorum: redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: vindica sanguinem sanctorum tuorum qui effusus est.

Psalmus.

Deus, venerunt gentes in hereditatem tuam: polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Oratio.

Sanctorum martyrum tuorum, Basilidis, Cirini, Naboris, et Nazarii, quæsumus, Domine, natalitia nobis votiva resplendeant; et quod illis contulit excellentia sempiterna, fructibus nostræ devotionis accrescat. Per Dominum.

Epistola. Justorum animæ *in Communi, col.* 684*.

Gradale. (col. 687*)

Vindica Domine sanguinem sanctorum tuorum: qui effusus est.

V. Posuerunt mortalia servorum tuorum escas volatilibus cœli: carnes sanctorum tuorum bestiis terræ.

Alleluya. *V.* Justi epulentur et exsultent in conspectu Dei: et delectentur in lætitia. (*col.* 688*)

Evangelium. Ecce ego mitto *in Communi col.* 663*.

Offertorium. (col. 697*)

Exsultabunt sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis, exsultationes Dei in faucibus eorum.

Secreta.

Da nobis, quæsumus, Domine, puræ devotionis affectum; et (sanctorum martyrum tuorum Basilidis, Cirini, Naboris, et Nazarii intercessionibus) etiam nostra munera propitius intuere. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Posuerunt mortalia servorum tuorum, Domine, escas volatilibus cœli: carnes sanctorum tuorum bestiis terræ; secundum magnitudinem brachii tui posside filios mortipunitorum.

Postcommunio.

Divinis sacramentis refecti, quæsumus, Domine Deus noster, ut (sanctorum martyrum tuorum, Basilidis, Cirini, Naboris, et Nazarii intercessionibus) gaudiis mereamur interesse cœlestibus. Per.

Sancti Basilii *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis, et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Deus, qui beatum Basilium confessorem tuum doctorem præcipuum Catholicæque fidei prædicatorem eligere dignatus es; præsta, quæsumus, ut, ipso pro nobis intercedente, peccatorum nostrorum mereamur exui malis, et tibi Domino sinceris mentibus deservire. Per Dominum.

Epistola. Ecce sacerdos magnus *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit: et tribuisti ei longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Justus germinabit sicut lilium: et florebit in æternum ante Dominum.

Evangelium. Homo quidam peregre *in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Sancti Basilii confessoris tui atque pontificis supplicatione munus oblatum, Domine, quæsumus, fiat nobis in perpetuum salutare. Per.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus, invenerit vigilantem: amen dico vobis super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Sumptum, Domine, cœlestis remedii sacramentum ad perpetuam nobis [a] provenire [a] gratiam, beati Basilii confessoris tui atque pontificis obtineat intercessio gloriosa. Per.

Sanctorum Viti et Modesti atque Crescentiæ *martyrum.*

Ad Missam: Officium. (col. 682*)

Justi epulentur et exsultent in conspectu Dei: et delectentur in lætitia.

Psalmus.

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus. et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut sanctorum martyrum tuorum Viti et Modesti atque Crescentiæ, quorum celebramus victorias, participemur et præmiis. Per Dominum.

Epistola. Justi autem *in Communi, col.* 684*.

Gradale. (col. 687*)

Clamaverunt justi et Dominus exaudivit eos: et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.

V. Juxta est Dominus his qui tribulato sunt corde: et humiles spiritu salvabit.

Alleluya. *V.* Mirabilis Dominus noster: in sanctis suis. (*col.* 688*)

Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Dicebat Jesus turbis Judæorum, et principibus Pharisæorum; Væ vobis qui ædificatis monumenta Prophetarum: patres autem vestri occiderunt illos. Profecto testificamini, quod consentitis operibus patrum vestrorum: quoniam quidem ipsi eos occiderunt, vos autem ædificatis eorum sepulchra. Propterea et sapientia Dei dixit: Mittam ad eos prophetas et apostolos, et ex illis occident et persequentur; ut inquiratur sanguis omnium prophetarum, qui effusus est a constitutione mundi a generatione ista; a sanguine Abel justi, usque ad sanguinem Zachariæ qui periit inter altare et ædem. Ita dico vobis, requiretur ab hac generatione. Væ vobis legisperitis, qui abstulistis clavem scientiæ,[c] ipsi non introistis, et eos qui introibant prohibuistis. Cum hæc ad illos diceret, cœperunt Pharisæi et legisperiti graviter insistere, et os ejus opprimere de multis: insidiantes ei, et quærentes capere aliquid ex ore ejus, ut accusarent eum.

Offertorium. (col. 697*)

Gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniam tu, [d] Domine,[d] benedices justo; Domine, ut scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.

Secreta.

Propitius esto, Domine, supplicationibus nostris; et populi tui oblationibus precibusque susceptis, (intercessione sanctorum martyrum tuorum, Viti et Modesti atque Crescentiæ) nostra ad te corda converte; ut a terrenis cupiditatibus liberi, ad cœlestia desideria transeamus. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium; laqueus contritus est et nos liberati sumus.

[a] pervenire.—98. 15. 57.
[b] cap. xi. G. (v. 47–54)
[c] ita 55P. &c. et.—13. 26. 57.
[d] non habent 92. 94. 97. 98. V.

Postcommunio.

Salutaris alimoniæ participatione refectos, beatorum martyrum tuorum, Viti et Modesti atque Crescentiæ, nos Domine, quæsumus, ubique defensione custodi, quorum hodie voluisti nos temporali solemnitate gaudere. Per Dominum.

Translatio sancti Ricardi.

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis et principem fecit eum : ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini : in æternum cantabo.

Oratio.

Deus, qui nos translationem beatissimi confessoris tui atque pontificis Ricardi solemniter celebrare concedis; tribue nobis, quæsumus (ejus meritis et precibus) a mundi hujus transire miseria, et ad gaudia pervenire cœlestia. Per Dominum.

Memoria de martyribus Cirico et Julita.

Oratio.

Exaudi nos, Domine Deus noster, cum sanctorum martyrum tuorum Cirici et Julitæ matris ejus tibi patrocinio supplicantes; ut quorum celebramus triumphum, possimus retinere constantiam. Per.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in diebus *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis : posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit et tribuisti ei : longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Justus germinabit sicut lilium : et florebit in æternum ante Dominum.

Sequentia. Adest nobis dies alma *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Homo quidam peregre *in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso : et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, preces et munera, suppliciter exorantes, ut (intercessione beati Ricardi confessoris tui atque pontificis, cujus translationis solemnia colimus) a vitiis ad virtutes, et a carcere transferamur ad regnum. Per Dominum.

Alia Secreta de martyribus.

Offerimus tibi, Domine, fidelium tuorum dona solemnia, sanctorum [a] martyrum [a] tuorum Cirici et Julitæ intercessionibus confidentes, ut quod nos exsequimur minus idonea servitute, illorum potius meritis efficiatur acceptum. Per Dominum.

Communio. Beatus servus, *in Communi, col.* 708*.

Postcommunio.

Per hæc sacramenta, Domine, quæ sumpsimus, et per intercessionem sancti pontificis tui Ricardi, cujus translationis diem devote celebramus, te supplices deprecamur, ut (ipsius meritis et intercessione) a tenebris hujus vitæ ad lucem perpetuam nos transferre digneris. Per Dominum.

Alia Postcommunio de martyribus.

Plebs tua, Domine, per hæc sancta quæ sumpsimus, capiat sacræ benedictionis augmentum ; et intercessione sanctorum martyrum tuorum Cirici et Julitæ, copiosis beneficiorum tuorum semper [b] sublevemur [b] auxiliis. Per Dominum.

Sanctorum Marci et Marcelliani.

Ad Missam : Officium. (col. 683*.)

Salus autem justorum a Domino : et protector eorum est in tempore tribulationis.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus : neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui sanctorum martyrum tuorum

[a] non habent 92. 94. 97. 98.

[b] sublevetur.—98. 34.

Marci et Marcelliani natalitia colimus, a cunctis malis imminentibus (eorum intercessionibus) liberemur. Per.

Epistola. Lingua sapientum *in Communi, col.* 686*.

Gradale. (col. 687*)

Justorum animæ in manu Dei sunt: et non tanget illos tormentum malitiæ.

V. Visi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace.

Alleluya. *V.* Reddet Deus mercedem laborum sanctorum suorum; et deducet illos in via mirabili. (*col.* 688*)

Evangelium. Videte ne quis *in Communi, col.* 694*.

Offertorium. (col. 697*)

Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium; laqueus contritus est et nos liberati sumus.

Secreta.

Præveniat nos, quæsumus, Domine, gratia tua semper et subsequatur; et has oblationes, quas pro peccatis nostris nomini tuo consecrandas offerimus, benignus assume; ut (per intercessionem sanctorum martyrum tuorum Marci et Marcelliani) cunctis proficiat ad salutem. Per Dominum.

Communio. (col. 699*)

Amen dico vobis: quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis: venite benedicti Patris mei: possidete præparatum vobis regnum ab initio sæculi.

Postcommunio.

Ut percepta nos, Domine, sancta vivificent, sanctorum martyrum tuorum Marci et Marcelliani merita gloriosa nos adjuvent. Per Dominum.

Sanctorum Gervasii et Prothasii.

Ad Missam: Officium.[a]

Loquetur Dominus pacem in plebem suam: et super sanctos suos et in eos qui convertuntur ad ipsum.

Psalmus.[b]

Benedixisti, Domine, terram tuam: avertisti captivitatem Jacob.

Oratio.

Deus, qui nos annua sanctorum martyrum tuorum Gervasii et Prothasii solemnitate lætificas, concede propitius, ut quorum gaudemus meritis, accendamur exemplis. Per Dominum.

Lectio epistolæ beati Pauli apostoli ad Romanos.[c]

Fratres, scimus quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, his qui secundum propositum vocati sunt sancti. Nam quos præscivit, et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem prædestinavit, hos et vocavit. Et quos vocavit, hos et justificavit. Quos autem justificavit, illos et magnificavit. Quid ergo dicemus ad hæc? Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui etiam proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum.

Gradale. (col. 687*)

Gloriosus Deus in sanctis: mirabilis in majestate faciens prodigia.

V. Dextera tua, Domine, glorificata est in virtute: dextera manus tua confregit inimicum.

Alleluya. *V.* Sancti et justi in Domino gaudete: vos elegit Deus in hereditatem sibi. (*col.* 688*)

Secundum Marcum.[d]

In illo tempore, Egrediente Jesu de templo, ait illi unus ex discipulis suis; Magister, aspice quales lapides et quales structuræ. Et respondens Jesus, ait illi; Vides has omnes [e] magnas [e] ædificationes? Non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruatur. Et cum sederet in monte Olivarum contra templum, interrogabant eum separatim Petrus et Jacobus et Johannes et Andreas; Dic nobis quando ista fient? et quod signum erit quando hæc omnia incipient consummari? Et respondens Jesus cœpit dicere illis; Videte, ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo, dicentes quia ego sum: et multos seducent. Cum autem

[a] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 8.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. viii. F. (v. 28–32.)

[d] cap. xiii. A. (v. 1–13.)
[e] non habent 97. 98.

audieritis bella et opiniones bellorum, ne timueritis. Oportet enim hæc fieri: sed nondum finis. Exsurget [a]enim gens contra [a] gentem, et regnum super regnum, et erunt terræmotus per loca et fames. Initium dolorum hæc. Videte autem vosmetipsos: tradent enim vos in conciliis, et in synagogis vapulabitis, et ante præsides et reges stabitis propter me, in testimonium illis. Et in omnes gentes primum oportet [b] prædicare [b] evangelium. Et cum duxerint vos tradentes, nolite præcogitare quid loquamini: sed quod datum fuerit vobis in illa hora, id loquamini. Non estis enim vos loquentes sed Spiritus Sanctus. Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium; et consurgent filii in parentes, et morte afficient eos. Et eritis odio omnibus propter nomen meum. Qui autem sustinuerit in finem, hic salvus erit.

Offertorium. (col. 697*)

Lætamini in Domino et exsultate justi: et gloriamini omnes recti corde.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, laudis offerimus, [c] quas [c] beatis martyribus tuis Gervasio et Prothasio contulisti, ut et pro tuo nomine mori non paverent, et sempiterna gloria [d]fulgeant[d] interempti. Per.

Communio. (col. 698*)

Posuerunt mortalia servorum tuorum, Domine, escas volatilibus cœli: carnes sanctorum tuorum bestiis terræ; secundum magnitudinem brachii tui posside filios mortipunitorum.

Postcommunio.

Benedictio tua, Domine, quæsumus, per hæc sancta mysteria tuorum impleat corda fidelium; ut et sanctorum martyrum [e] tuorum [e] Gervasii et Prothasii honorificent passiones, et remedia salutis æternæ quæ expetunt, eisdem patrocinantibus assequantur. Per Dominum.

[a] autem gens super.—97. 98. enim gens super.—92. 57.

[b] ita 26. &c. prædicari.—97. 98. 55P. V.

[c] qui.—34.

In translatione sancti Edwardi *regis et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 670*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Psalmus.

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

Kyrie eleyson.

Oratio.

Deus, æterni triumphator imperii, familiam tuam propitius respice, translationem regis celebrantem Edwardi; et præsta, ut sicut illum munere glorificare dignaris cœlesti, ita nos ejus obtentu æternæ felicitati facias dignanter ascribi. Per Dominum.

Epistola. Beatus vir qui inventus *in Communi, col.* 671*.

Gradale. (col. 673*)

Posuisti, Domine, super caput ejus: coronam de lapide pretioso.

V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. *V.* Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ.

Si fiant ix. Lectiones dicitur Sequentia. Organicis canamus, *in Communi, col.* 674*.

Evangelium. Si quis venit *in Communi, col.* 676*.

Offertorium.

Posuisti Domine in capite ejus coronam de lapide pretioso: vitam petiit a te et tribuisti ei, alleluya.

Secreta.

Intuere, quæsumus, Domine Deus, ad [f]nostræ[f] humilitatis hostiam tibi in honore sancti martyris tui ac regis Edwardi oblatam, quam tibi sacram oblationem mirabili dispensatione efficere voluisti; et concede nobis (illius precibus) ita innocenter vivere, ut ad æterna mereamur gaudia pervenire. Per Dominum.

[d] non habet 26. transitoriam commutarent.—55P.

[e] non habent 92. 4L. 57.

[f] nostram.—94. 97. 98.

Communio. (col. 677*)

Qui vult venire post me, abneget semetipsum: et tollat crucem suam et sequatur me.

Postcommunio.

Sancta tua nos, Domine, sumpta purificent, et (beato martyre tuo ac rege Edwardo intercedente) ad perpetuæ beatitudinis consortium perducant. Per Dominum.

Sancti Albani *prothomartyris Anglorum.*

Ad Missam: Officium. (col. 670*)

In virtute tua, Domine, lætabitur justus: et super salutare tuum exsultabit vehementer: desiderium animæ ejus tribuisti ei.

Psalmus.

Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Oratio.

Deus, qui hunc diem beati Albani martyrio consecrasti; tribue, quæsumus, ut cujus annuo gratulamur officio, ejus continuo foveamur auxilio. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[a]

Justus, si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit. Senectus enim venerabilis est non diuturna, neque numero annorum computata. Cani autem sunt sensus hominis: et ætas senectutis, vita immaculata. Placens Deo factus dilectus, et vivens inter peccatores translatus est. Raptus est ne malitia mutaret intellectum illius, aut ne fictio deciperet animam illius. Consummatus in brevi, explevit tempora multa. Placita enim erat Deo anima illius. Propter hoc properavit educere illum de medio iniquitatis; quoniam gratia Dei et misericordia est in sanctos ejus, et respectus in electos illius.

Gradale. (col. 673*)

Beatu vir qui timet Dominum: in mandatis ejus cupit nimis.

℣. Potens in terra erit semen ejus: generatio rectorum benedicetur.

Alleluya. ℣. Posuisti, Domine, [b] super caput [b] ejus coronam de lapide pretioso.

Sequentia.

a. Eya, gaudens caterva, ovanter eya.
b. Pange sonora Domino cantica
illius et enarra magnalia.
b. Ex toto corde, ex tota virtute,
ex tota anima, Christo jubila;
c. Qui est sanctorum vita,
virtus, gloria, præmium, corona;
Cujus pietas larga,
comit aurea Albanum laurea;
d. Cujus præcellens gratia
expurgavit ejus crimina;
d. Ejus et cornu per sæcula
[c] exaltat [c] in magna gloria.
e. Cum enim percepisset diva munera,
e. Sanctæ religionis dona mystica,
f. Aspernens idolatram
g. regem spernit idola;
f. Et cum jam duceretur
g. mortis ad supplicia,
g. Prece fugans flumina,
h. Per fluvii glareas,
sicca transivit semita.
g. Pari quoque gratia
h. Grata fontis munera
terra produxit arida.
i. Post hæc inclyta,
Albane pater, opera,
g. Linquens hæc terrestria
k. Scandis cum gloria:
cœlorum dindima.
i. Te nunc petimus,
patrone, prece sedula,
l. Qui es nostra vera gloria,
m. Solve precum votis
servorum scelera;
n. Exora pro gente Anglica:
et pro ejus pace æterna;
Ter dicitur versus prædictus.
n. Et nobis tibi supplicibus
vitæ vera impetra gaudia,
o. Ubi sonat jugiter alleluya.

Evangelium. Si quis vult post me *in Communi, col.* 675*.

[a] cap. iv. D. (v. 7–15)
[b] ita 26. &c. in capite.—55P.
[c] exsultat.—94. 98. 4L. 15.

Offertorium. (col. 677*)

In virtute tua, Domine, lætabitur justus: et super salutare tuum exsultabit vehementer: desiderium animæ ejus tribuisti ei.

Secreta.

Sicut in beati Albani martyris tui veneratione te mirabilem prædicamus, sic, Domine, clementiam tuam per hæc piæ placationis officia, pro nobis, quæsumus, ipse pius interventor exsistat. Per Dominum.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Ut tua nos, Domine, sacramenta purgent a crimine, sanctam majestatem tuam, quæsumus, beatus martyr Albanus semper imploret. Per Dominum.

In vigilia sancti Johannis Baptistæ.

Ad Missam: Officium.[a]

Ne timeas, Zacharia: exaudita est oratio tua: et Elizabeth uxor tua pariet tibi filium, et vocabis nomen ejus Johannem: et erit magnus coram Domino, et Spiritu Sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ: et multi in nativitate ejus gaudebunt.

Psalmus.[b]

Domine, in virtute tua lætabitur rex: et super salutare tuum exsultabit vehementer.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut familia tua per viam salutis incedat; et beati Johannis [c] Christi [c] præcursoris hortamenta sectando, ad eum quem prædixit secura perveniat, Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat.

Memoria de sancta Etheldreda.

Oratio.

Deus, qui nos hodie beatæ Etheldredæ virginis tuæ annua solemnitate lætificas; concede, propitius, ut ejus adjuvemur meritis, cujus castitatis irradiamur exemplis. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ prophetæ.[d]

In diebus illis, Factum est verbum Domini ad me dicens; Priusquam te formarem in utero, novi te: et antequam exires de vulva sanctificavi te, et prophetam in gentibus dedi te. Et dixi; A, a, a, Domine Deus: ecce nescio loqui, quia puer ego sum. Et dixit Dominus ad me; Noli dicere quia puer sum: quoniam ad omnia quæ mittam te ibis: et universa quæ mandavero tibi loqueris. Ne timeas a facie eorum: quia ego tecum sum, ut eruam te, dicit Dominus. Et misit Dominus manum suam, et tetigit os meum. Et dixit ad me; Ecce dedi verba mea in ore tuo; Ecce constitui te hodie super gentes et super regna, ut evellas, et destruas, et disperdas, et dissipes, et ædifices, et plantes, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[e]

Fuit homo missus a Deo: cui nomen erat Johannes, hic venit.

V. Ut testimonium perhiberet de lumine: et parare Domino plebem perfectam.

Si Dominica fuerit, dicitur.

Alleluya. *V.* Tu puer propheta Altissimi vocaberis: præibis ante Dominum parare vias ejus.

Initium sancti evangelii secundum Lucam.[f]

Fuit in diebus Herodis regis Judææ sacerdos quidam nomine Zacharias de vice Abia, et uxor illius de filiabus Aaron, et nomen ejus Elizabeth. Erant autem justi ambo ante Deum, incedentes in omnibus mandatis et justificationibus Domini sine querela. Et non erat illis filius eo quod esset Elizabeth sterilis, et ambo processissent in diebus suis. Factum est autem cum sacerdotio fungeretur Zacharias in ordine vicis suæ ante Deum; secundum consuetudinem sacerdotii, sorte exiit ut incensum

[a] Lucæ i. (13, 15, 14.)
[b] Ps xx. (xxi. 1.)
[c] non habent 92. 94. 97. 98. 4L. 57.

[d] cap. i. A. (v. 4–10.)
[e] Johan. i. (6, 7.) Lucæ i. (17, 76.)
[f] cap. i. A. (v. 5–17.)

poneret, ingressus in templum Domini. Et omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi. Apparuit autem illi angelus Domini, stans a dextris altaris incensi. Et Zacharias turbatus est videns, et timor irruit super eum. Ait autem ad illum angelus; Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita est deprecatio tua: et uxor tua Elizabeth pariet tibi filium, et vocabis nomen ejus Johannem. Et erit gaudium tibi et exsultatio, et multi in nativitate ejus gaudebunt. Erit enim magnus coram Domino: vinum et siceram non bibet. Et Spiritu Sancto replebitur adhuc ex utero matris suæ: et multos filiorum Israel convertet ad Dominum Deum ipsorum. Et ipse præcedet ante illum in spiritu et virtute Helyæ: ut convertat corda patrum in filios et incredulos ad prudentiam justorum; parare Domino plebem perfectam.

Offertorium. (col. 677*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

Secreta.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut sicut beatus Johannes Baptista astruxit, Agnus ille tuus, qui præsentibus mysteriis declaratus est, peccata nostra semper emundet. Qui tecum.

Alia Secreta de sancta Etheldreda.

Quæ in hoc altari, Domine, præposita oculis tuæ majestatis offerimus, sanctæ Etheldredæ virginis tuæ supplicationibus, quæsumus, [a]propitiatus[a] assume. Per Dominum.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Beati Johannis Baptistæ nos, Domine, præclara comitetur oratio; et quem venturum esse prædixit, poscat nobis fore placatum, Dominum nostrum Jesum Christum; qui tecum.

Alia Postcommunio de sancta Etheldreda.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut quod de mensa cœlesti percepimus, (intercedente beata Etheldreda virgine tua) nostros semper ad te trahat affectus. Per Dominum.

In die sancti Johannis Baptistæ.

Ad Missam: Officium.[b]

De ventre matris meæ vocavit me Dominus nomine meo: et posuit os meum ut gladium acutum: sub tegumento manus suæ protexit me: posuit me quasi sagittam electam.

Psalmus.[c]

Bonum est confiteri Domino: et psallere nomini tuo, Altissime.

Oratio.

Deus, qui præsentem diem honorabilem nobis in beati Johannis nativitate fecisti; da populis tuis spiritualium gratiam gaudiorum, et omnium fidelium mentes dirige in viam salutis æternæ. Per Dominum.

Lectio Esaiæ prophetæ.[d]

Audite insulæ, et attendite, populi de longe: Dominus ab utero vocavit me, de ventre matris meæ recordatus est nominis mei. Et posuit os meum quasi gladium acutum: in umbra manus suæ protexit me, et posuit me sicut sagittam electam. In pharetra sua abscondit me, et dixit mihi; Servus meus es tu, Israel, quia in te gloriabor. Et nunc hæc dicit Dominus, formans me ex utero servum sibi; Dedi te in lucem gentium, ut sis salus mea usque ad extremum terræ. Reges videbunt et consurgent principes, et adorabunt Dominum Deum tuum et sanctum Israel qui elegit te.

Gradale.[e]

Priusquam te formarem in utero novi te: et antequam exires de ventre sanctificavi te.

[a] propitius.—94. 97.
[b] (Isai. xlix. 1, 2)
[c] Ps xci. (xcii. 1.)

[d] cap. xlix. A. (v. 1–7)
[e] Hier. i. (5, 9; Luc. vii. 28.)

V. Misit Dominus manum suam: et tetigit os meum et dixit mihi.

Alleluya. *V.* Inter natos mulierum non surrexit major Johanne Baptista.

Sequentia.

a. Sancti Baptistæ
Christi præconis
b. Solemnia celebrantes,
moribus ipsum sequamur,
b. Ut ad vitam quam prædixit
asseclas suos perducat.
c. Devoti te, sanctissime hominum,
amice Jesu Christi, flagitamus
ut gaudia percipiamus,

Sequens versus dicitur in Nativitate ejusdem tantum.

c. Apparensque Zachariæ Gabriel
repromisit qui tuam celebrarent
obsequiis nativitatem;

Sequens versus dicitur in Decollatione ejusdem tantum.

c. Maxima quæ dantur sanctis in [cœlo,
qui martyrii tui congaudemus
victoriis in die ista,
d. Ut per hæc festa
æterna gaudia
adipiscamur,
d. Qua sancti Dei
sacris deliciis
læti congaudent;
e. Tu qui præparas
fidelium corda,
e. Nequid devium
vel lubricum Deus
f. in eis inveniat;
e. Te deposcimus,
ut crimina nostra
e. Et facinora
continua prece
f. studeas absolvere,
g. Placatus;
h. Ut ipse suos
i. Semper [a] invisere [a]
g. Fideles,
k. Et mansionem
i. In eis facere
g. Dignetur;
l. Ut Agni vellere
quem tuo digito
l. Mundi monstraveras
tollere crimina
m. nos velit induere;
n. Ut ipsum mereamur,
angelis associi,
n. In alba veste sequi
per portam clarissimam,
o. Amice Christi Johannes.

Iste ultimus versus dicitur ter in utroque festo.

Evangelium secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Elizabeth impletum est tempus pariendi, et peperit filium. Et audierunt vicini et cognati ejus, quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa, et congratulabantur ei. Et factum est, in die octavo venerunt circumcidere puerum, et vocabant eum nomine patris sui Zachariam. Et respondens mater ejus, dixit: Nequaquam, sed vocabitur Johannes. Et dixerunt ad illam; Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine. Innuebant autem patri ejus, quem vellet vocari eum. Et postulans pugillarem, scripsit dicens; Johannes est nomen ejus. Et mirati sunt universi. Apertum est autem illico os ejus et lingua ejus; et loquebatur benedicens Deum. Et factus est timor super omnes vicinos eorum, et super omnia montana Judææ divulgabantur omnia verba hæc. Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo, dicentes: Quis, putas, puer iste erit? Etenim manus Domini erat cum illo. Et Zacharias pater ejus impletus est Spiritu Sancto: et prophetavit dicens: Benedictus Dominus Deus Israel: quia visitavit et fecit redemptionem plebis suæ.

Credo.

Offertorium. (col. 677*)

Justus ut palma florebit: sicut cedrus quæ in Libano est multiplicabitur.

Secreta.

Tua nos, Domine, muneribus altaria cumulamus, illius nativitatem honore debito venerantes, et opem nobis affore deprecantes, qui Salvatorem

[a] miserere.—13. 26. misereri.—55P.

[b] cap. i. F. (v. 57–68.)

mundi et cecinit affuturum, et adesse monstravit [a] præsentem,[a] Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Præfatio quotidiana.

Communio.[b]

Tu puer propheta Altissimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini parare vias ejus.

Postcommunio.

Sumat ecclesia tua, Deus, beati Johannis Baptistæ generatione lætitiam; per quem suæ regenerationis cognovit auctorem, Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Per totas octavas dicitur eadem Missa de sancto Johanne, nisi festum intercurrat et nisi in Dominica; sed sine Sequentia et Credo; *et nisi Missa* Salus populi, *vel Missa dominicalis ex necessitate cantanda fuerit; et quando dicitur Missa de festo loci vel de sancta Virgine Maria.*

Sanctorum Johannis et Pauli *martyrum.*

Ad Missam: Officium.[c]

Multæ tribulationes justorum: et de his omnibus liberavit eos Dominus: Dominus custodit omnia ossa eorum, unum ex his non conteretur.

Psalmus.[d]

Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.

Oratio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut nos geminata lætitia hodiernæ festivitatis excipiat, quæ de beatorum Johannis et Pauli glorificatione procedit, quos eadem fides et passio vere fecit esse germanos. Per Dominum.

Memoria de sancto Johanne Baptista, ut supra.

Epistola. Hi sunt viri *in Communi, col.* 686*.

Gradale. (col. 687*)

Ecce quam bonum et quam jocundum: habitare fratres in unum.

V. Sicut unguentum in capite: quod descendit in barbam, barbam Aaron.

V. Mandavit Dominus benedictionem: et vitam usque in sæculum.

Alleluya. *V.* Isti sunt duæ olivæ et duo candelabra lucentia ante Dominum: habent potestatem claudere cœlum nubibus: et aperire portas ejus: quia linguæ eorum claves cœli factæ sunt.

Si Dominica fuerit, dicitur Sequentia. Ecce pulchra canorum, *in Communi, col.* 688*.

Evangelium. Attendite a fermento *in Communi, col.* 692*.

Offertorium. (col. 697*)

Gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices justo: Domine, ut scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.

Secreta.

Hostias altaribus tuis, Domine, placationis imponimus, potentiam tuam in sanctorum tuorum Johannis et Pauli passionibus honorando, et per eos nobis implorando veniam peccatorum. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Et si coram hominibus tormenta passi sunt, Deus tentavit eos: tanquam aurum in fornace probavit eos et quasi holocausta accepit illos.

Postcommunio.

Sumptis sacramentis plebs tua, Domine, quæsumus, repleta proficiat; et (eorum fulta præsidiis quorum natalitia celebrat) quod temporaliter devota sectatur, æternum consequi mereatur. Per Dominum.

In vigilia apostolorum Petri et Pauli.

Ad Missam: Officium.[e]

Dicit Dominus Petro: cum esses junior cingebas te, et ambulabas ubi volebas: cum autem senueris, extendes manus tuas et alius te cinget: et ducet quo tu non vis: hoc autem dixit, significans qua morte clarificaturus esset Deum.

[a] non habent 94. 97. 98.
[b] Lucæ i. (76)
[c] Ps xxxiii. (xxxiv. 19, 20.)
[d] ib. (v. 1.)
[e] Johan. xxi. (18, 19.)

Psalmus.[a]

Cœli enarrant gloriam Dei: et opera manuum ejus annunciat firmamentum.

Oratio.

Deus, qui nos beatorum apostolorum tuorum Petri et Pauli natalitia gloriosa prævenire concedis; tribue, quæsumus, eorum nos semper et beneficiis præveniri et orationibus adjuvari. Per.

Memoria de sancto Leone.

Oratio.

Deus, qui beatum Leonem pontificem sanctorum tuorum meritis coæquasti; concede, propitius, ut qui commemorationis ejus festa recolimus, vitæ quoque [b]ejus[b] imitemur exempla. Per.

Memoria de sancto Johanne Baptista.

Lectio Actuum Apostolorum.[c]

In diebus illis, Petrus et Johannes ascendebant in templum, ad horam orationis nonam. Et quidam vir, qui erat claudus ex utero matris suæ, bajulabatur: quem ponebant quotidie ad portam templi quæ dicitur speciosa, ut peteret eleemosynam ab introeuntibus in templum. Is cum vidisset Petrum et Johannem incipientes introire in templum, rogabat ut eleemosynam acciperet. Intuens autem in eum Petrus cum Johanne dixit; Respice in nos. At ille intendebat in eos, sperans se aliquid accepturum ab eis. Petrus autem dixit; Argentum et aurum non est mihi: quod autem habeo, hoc tibi do. In nomine Jesu Christi Nazareni, surge et ambula. Et apprehensa ejus manu dextera, allevavit eum, et protinus consolidatæ sunt bases ejus et plantæ. Et exsiliens stetit, et ambulabat. Et intravit cum illis in templum, ambulans et exsiliens et laudans Deum. Et vidit eum omnis populus ambulantem et laudantem Deum. Cognoscebant autem illum quoniam ipse erat qui ad eleemosynam sedebat ad speciosam portam templi. Et repleti sunt stupore et exstasi, in eo quod contigerat illi.

Gradale. (col. 661*)

In omnem terram exivit sonus eorum: et in fines orbis terræ verba eorum.

V. Cœli enarrant gloriam Dei: et opera manuum ejus annuntiat firmamentum.

Si Dominica fuerit.

[d]Alleluya. *V.* Nimis honorati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.[d]

Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus Simoni Petro; Simon Johannis, diligis me plus his? Dicit ei; Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei; Pasce agnos meos. Dicit ei iterum; Simon Johannis, diligis me? Ait illi; Etiam, Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei; Pasce agnos meos. Dicit ei tertio; Simon Johannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio, Amas me? et dixit ei; Domine, tu omnia nosti; tu scis quia amo te. Dicit ei; Pasce oves meas. Amen, amen, dico tibi; cum esses junior cingebas te et ambulabas ubi volebas. Cum autem senueris, extendes manus tuas, et alius te cinget, et ducet quo tu non vis. Hoc autem dixit, significans qua morte clarificaturus esset Deum.

Offertorium. (col. 665*)

Mihi autem nimis [f]honorificati[f] sunt amici tui Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

Secreta.

Munera, Domine, tuæ propitiationis deferimus, quæ tibi pro nostris grata jejuniis, eorum, quæsumus, deprecatio quorum solemnia prævenimus efficiat. Per Dominum.

Alia Secreta de sancto Leone.

Annue nobis, Domine, ut per intercessionem beati Leonis confessoris tui atque pontificis hæc nobis prosit oblatio, quam immolando totius mundi tribuisti relaxari delicta. Per Dominum.

[a] Ps. xviii. (xix. 2.)
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] cap. iii. A. (v. 1–10.)
[d] dicatur unum *Alleluya* de Communi Apostolorum.—92. 94. 97. 98. 57. Grad.
[e] cap. xxi. D. (v. 15–19.)
[f] honorati.—13. 15.

Communio.[a]

Simon Johannis, diligis me plus his? Domine, tu omnia nosti: tu scis quia amo te.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, divina mysteria, beatorum apostolorum tuorum Petri et Pauli desiderata solemnia præcurrentes; præsta, quæsumus, ut eorum supplicationibus muniamur, quorum regimur principatu. Per Dominum.

Alia Postcommunio de sancto Leone.

Sumentes, Domine, divina mysteria, sancti Leonis confessoris tui atque pontificis pia nos, quæsumus, intercessio prosequatur; ut cujus solemnia recensemus, optata præsidia sentiamus. Per Dominum.

In die apostolorum Petri et Pauli.

Ad Missam: Officium.[b]

Nunc scio vere quia misit Dominus angelum suum: et eripuit me de manu Herodis: et de omni expectatione plebis Judæorum.

Versus.

Et Petrus ad se reversus dixit.

Oratio.

Deus, qui hodiernam diem apostolorum tuorum Petri et Pauli martyrio consecrasti; da ecclesiæ tuæ eorum in omnibus sequi præceptum, per quos religionis sumpsit exordium. Per Dominum.

Lectio Actuum Apostolorum.[c]

In diebus illis, Misit Herodes rex manus, ut affligeret quosdam de Ecclesia. Occidit autem Jacobum fratrem Johannis gladio. Videns autem quia placeret Judæis, apposuit apprehendere et Petrum. Erant autem dies azymorum. Quem cum apprehendisset misit in carcerem, tradensque quatuor quaternionibus militum ad custodiendum, volens post Pascha producere eum populo. Et Petrus quidem servabatur in carcere: oratio autem fiebat sine intermissione ab Ecclesia ad Deum pro eo. Cum autem producturus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vinctus catenis duabus: et custodes ante ostium custodiebant carcerem. Et ecce angelus Domini astitit, et lumen refulsit in habitaculo [d]carceris.[d] Percussoque latere Petri, excitavit eum, dicens; Surge velociter. Et ceciderunt catenæ de manibus ejus. Dixit autem angelus ad eum; Præcingere, et calcia te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi; Circumda tibi vestimentum tuum, et sequere me. Et exiens sequebatur eum, et nesciebat quia verum est quod fiebat per angelum. Existimabat autem se visum videre. Transeuntes autem primam et secundam custodiam venerunt ad portam ferream quæ ducit ad civitatem, quæ ultro aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum unum: et continuo discessit angelus ab eo. Et Petrus ad se reversus, dixit; Nunc scio vere quia misit Dominus angelum suum, et eripuit me de manu Herodis, et de omni expectatione plebis Judæorum.

Gradale. (col. 661*)

Constitues eos principes super omnem terram: memores erunt nominis tui, Domine.

V. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii: propterea populi confitebuntur tibi.

Alleluya. *V.* Tu es Simon Bariona: cui caro et sanguis non revelavit verbum Patris: sed ipse Pater qui est in cœlis.[e]

Sequentia.

a. Laude jocunda
melos turma persona,
a. Jungendo verba
symphoniæ rythmica,
b. Concrepans inclyta
harmonia vera
cœli lumina,

[a] (Johan. xxi. 15.)
[b] Act. xii. (11.)
[c] cap. xii. A. (v. 1–11.)
[d] non habent 92. 97. 98. 4L. V.
[e] Matt. xvi. (17.)

b. Luce qui aurea
illustrarunt mundi
regna omnia.
c. Vernant fortia
jam quorum trophæa
in [a] cœli [a] regia.
c. Quorum merita
dissolvant crimina
hac die fulgida.
d. Nam alter crucis supplicio
triumphans, alter ensis jugulo,
uterque nitet laurea.
d. Et super sublimes sidera,
insignes victoria, cœlica
prælati sunt in curia.
e. Hinc, beate Petre, qui maxima
reseras claudis
verbo cœli limina,
e. Sume pius vota fidelia,
peccati cuncta
dissolvendo vincula.
f. Sacra, Paule, ingere dogmata,
illustrans plebis pectora,
f. Et quousque det Deus perfecta
ultra fer mentes sidera
g. Pulchris qua resultet musica
virtutum fidibus
atque melis concinna,
g. In qua symphonia miscetur
et illa quæ vere
diatesseron prima.
h. Constans virtute
et justitia,
h. Temperantia
et prudentia,
i. Quibus supera agmina
rite decorata,
Christo cantica
psallunt enharmonica.
i. Nostro sint choro socia,
illa dent lumina,
quis præconia
damus hyperlyrica.
k. Sublime dicant nunc omnia
Amen redempta.

Evangelium. Venit Jesus in partes, *in Communi, col.* 664*.

Credo.

Offertorium. (col. 665*)

Constitues eos principes super omnem terram: memores erunt nominis tui in omni progenie et generatione.

Secreta.

Hostias, Domine, quas nomini tuo sacrandas offerimus apostolica prosequatur oratio, per quam nos et expiari tribuas et defendi. Per Dominum.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio.[b]

Tu es Petrus: et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam.

Postcommunio.

Quos cœlesti, Domine, alimento satiasti, quæsumus, (apostolicis intercessionibus) ab omni adversitate custodi. Per Dominum.

In commemoratione Sancti Pauli.

Ad Missam: Officium.[c]

Scio cui credidi et certus sum quia potens est depositum meum servare in illum diem.

Psalmus.[d]

Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Oratio.

Deus, qui multitudinem gentium beati Pauli apostoli tui prædicatione docuisti; da nobis, quæsumus, ut cujus natalitia colimus, ejus apud te patrocinia sentiamus. Per Dominum.

Memoria de sancto Petro.

Oratio.

Deus, qui beato Petro apostolo tuo collatis clavibus regni cœlestis, animas ligandi atque solvendi pontificium tradidisti; concede propitius ut (intercessionis ejus auxilio) a peccatorum nostrorum nexibus liberemur. Per Dominum.

Memoria de sancto Johanne Baptista, ut supra.

Ad Galatas.[e]

Fratres, Notum vobis facio evangelium quod evangelizatum est a me, quia non est secundum hominem. Neque enim ego ab homine accepi

[a] cœlis.—98.
[b] Matt. xvi. (18.)
[c] 2 ad Tim. cap. i. (12)
[d] Ps. cxxxviii. (cxxxix. 1)
[e] cap. i. B. (v. 11–24)

illud neque didici, sed per revelationem Jesu Christi. Audistis enim conversationem meam aliquando in Judaismo: quoniam supra modum persequebar Ecclesiam Dei, et expugnabam illam. Et proficiebam in Judaismo supra multos coætaneos meos in genere meo, abundantius æmulator exsistens paternarum mearum traditionum. Cum autem [a] placuit [a] ei qui me segregavit de utero matris meæ, et vocavit per gratiam suam, ut revelaret Filium suum in me ut evangelizarem illum in gentibus: continuo non acquievi carni et sanguini, neque veni Hierosolymam ad antecessores meos apostolos: sed abii in Arabiam, et iterum reversus sum Damascum. Deinde post annos tres veni Hierosolymam videre Petrum, et mansi apud eum diebus quindecim. Alium autem apostolorum vidi neminem, nisi Jacobum fratrem Domini. Quæ autem scribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior. Deinde veni in partes Syriæ et Ciliciæ. Eram autem ignotus facie Ecclesiis Judææ, quæ erant in Christo Jesu. Tantum autem auditum habebant: quoniam qui persequebatur nos aliquando, nunc evangelizat fidem quam aliquando expugnabat. Et in me [b] clarificabant [b] Dominum [c] nostrum [c] Jesum Christum.

Gradale.[d]

Qui operatus est Petro in apostolatum, operatus est et mihi inter gentes: et cognoverunt gratiam Dei quæ data est mihi.

V. Gratia Dei in me vacua non fuit: sed gratia ejus semper in me manet.

Alleluya. *V.* Magnus sanctus Paulus vas electionis: vere digne est glorificandus.

Sequentia. Solemnitas sancti Pauli; *require supra in Conversione ejusdem, col.* 690.

Evangelium. Dixit Simon Petrus ad Jesum; Ecce nos reliquimus omnia, *in Communi, col.* 664*.

Credo.

Offertorium. (col. 665*)

Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

Secreta.

Oblationem tibi, Domine, votivam deferimus; [e] deprecantes, [e] ut ad laudem tui nominis et apostolicæ reverentiam dignitatis, et ad nostrum perveniat sanctificata præsidium. Per Dominum.

Alia Secreta.

Ecclesiæ tuæ, quæsumus, Domine, preces et munera beati Petri apostoli tui commendet oratio; et quod pro illius gloria celebramus, nobis prosit ad veniam. Per.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio.[f]

Amen dico vobis: quod vos qui reliquistis omnia et secuti estis me: centuplum accipietis et vitam æternam possidebitis.

Postcommunio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut Ecclesia tua et sacramentis refecta salutaribus, et beati Pauli apostoli [g] tui [g] fulta supplicationibus, sic præsentia dona percipiat, ut capere mereatur æterna. Per Dominum.

Alia Postcommunio.

Lætificet nos, Domine, quæsumus, munus oblatum; ut sicut in apostolo tuo Petro te mirabilem prædicamus, sic per illum tuæ sumamus indulgentiæ largitatem. Per.

In octavis sancti Johannis Baptistæ.

[h] *Officium,* [h] *Oratio, Epistola, Gradale,* Alleluya, *Offertorium, et Communio, sicut in prima die dicantur cum Evangelio sequenti.*

Secundum Lucam.[i]

In illo tempore, Dixit ad Zachariam angelus; Ne timeas Zacharia, quoniam

[a] complacuit.—97. 98.
[b] glorificabant.—97. 98.
[c] non habent 92. 98. 4L. 15. 57.
[d] Gal. ii. (8; 1 ad Cor. xv. 10.)
[e] precantes.—92. 94. 97. 98.

[f] Matt. xix. (28, 29.)
[g] non habent 92. 4L. 15. 57.
[h] ita 26. &c. introitus.—55P.
[i] cap. i. A. (v. 13, 18–25.)

exaudita est deprecatio tua: et uxor tua Elizabeth pariet tibi filium, et vocabis nomen ejus Johannem. Et dixit Zacharias ad angelum: Unde hoc sciam? ego enim sum senex, et uxor mea processit in diebus suis. Et respondens angelus, dixit ei; Ego sum Gabriel qui asto ante Deum: et missus sum loqui ad te, et hæc tibi evangelizare. Et ecce eris tacens, et non poteris loqui usque in diem quo hæc fiant; pro eo quod non credidisti verbis meis quæ implebuntur in tempore suo. Et erat plebs expectans Zachariam: et mirabantur quod tardaret ipse in templo. Egressus autem non poterat loqui ad illos. Et cognoverunt quod visionem vidisset in templo. Et ipse erat innuens illis, et permansit mutus. Et factum est, ut impleti sunt dies officii ejus, abiit in domum suam. Post hos autem dies concepit Elizabeth uxor ejus, et occultabat se mensibus quinque, dicens; Quia sic fecit mihi Dominus, in diebus quibus respexit auferre opprobrium meum inter homines.

Si istæ octavæ in sabbato vel in dominica evenerint, Missa de octava dicetur in capitulo.

In die Visitationis beatæ Mariæ virginis.

Ad Missam: Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Mariæ virginis: de cujus visitatione gaudent angeli et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[a]

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Oratio.

Deus, qui sacratissimam virginem Mariam Unigeniti tui matrem, mutuæ consolationis gratia, beatam Elizabeth visitare fecisti; concede propitius nobis famulis tuis, ut [b] ex [b] ejus visitationibus assidue consolemur, et a cunctis adversitatibus tuo munimine protegamur. Per eundem.

Memoria nulla.

Lectio libri Sapientiæ.[c]

Ego flos campi, et lilium convallium. Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias. Sicut malus inter ligna silvarum, sic dilectus meus inter filios. Sub umbra illius quem desiderabam sedi, et fructus ejus dulcis gutturi meo. Introduxit me rex in cellam vinariam; ordinavit in me caritatem. En dilectus meus loquitur mihi; Surge, propera, amica mea, columba mea, formosa mea, et veni. Jam enim hiems transiit; imber abiit et recessit. Flores apparuerunt in terra nostra; tempus putationis advenit. Vox turturis audita est in terra nostra, ficus protulit grossos suos; vineæ florentes odorem suum dederunt. Surge propera, amica mea, columba mea, in foraminibus petræ, in caverna maceriæ. Ostende mihi faciem tuam. Sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis, [d] et facies tua decora.

Gradale.

Benedicta et venerabilis es, virgo Maria: quæ sine tactu pudoris inventa es mater Salvatoris.

V. Virgo Dei genitrix, quem totus non capit orbis: in tua se clausit viscera factus homo.

Alleluya. *V.* Mater mirifica,
summa per gratiam
dona multiplica,
ditans Ecclesiam
sacris virtutibus:
tollens dissidium
confer [e] petentibus [e]
tuum præsidium.

Sequentia.

Celebremus in hac die,
festum domus Zachariæ
laudibus lætitiæ;
Contemplemur ibi gestum
et de festo fiat festum
jam domus Ecclesiæ.

[a] Ps xliv. (xlv. 1.)
[b] non habent 92. 97. 26.
[c] (Cant. Cant.) cap. ii. A. (v. 1–4, 10–14.)
[d] est.—4L. 13. 26. 57.
[e] ita 55P. &c. pœnitentibus.—13. 15. 26.

Thema jam solemnitatis
copiosæ caritatis
gratia recolitur;
Quam Elizabeth beata
senectute fœcundata,
suscepisse scribitur.
Orbis totus gratuletur,
toto corde veneretur
dulcis visitatio.
[a] Compassivi [a] cordis benignitas,
[b] excessiva [b] [c] status [c] [d] humilitas
sacra consolatio.
In introitu Mariæ,
prolem, matrem, prophetiæ
Spiritus illuminat;
Confortata [e] genitum [e]
roborata debitum
felix parens terminat.
Ergo festi hanc auctricem
lauda Dei genitricem,
Sion, ex præcordiis.
Quicquid dicas de benigna,
minus est a laude digna
debitis præconiis.
Visitatrix in montanis,
visitatrix in his planis,
sis matris Ecclesiæ.
Medicina Christiana,
quod non valet vis humana,
fiat dono gratiæ.
Benedicta mulierum,
sidus maris, lumen verum,
mœstum consolare clerum,
populum irradia.
Benedicto ventris tui
fructu dona nobis frui,
sicque simus semper sui
in perenni gloria. Amen.

Secundum Lucam.[f]

In illo tempore, Exsurgens Maria abiit in montana cum festinatione, in civitatem Juda: et intravit in domum Zachariæ et salutavit Elizabeth. Et factum est, ut audivit salutationem Mariæ Elizabeth, exsultavit infans in utero ejus. Et repleta est Spiritu Sancto Elizabeth, et exclamavit voce magna, et dixit; Benedicta tu inter mulieres, et benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exsultavit in gaudio infans in utero meo. Et beata quæ credidisti, quoniam perficientur in te ea quæ dicta sunt tibi a Domino. Et ait Maria; Magnificat anima mea Dominum. Et exsultavit spiritus meus: in Deo salutari meo.

Credo.

Offertorium.[g]

Ave Maria, gratia plena: Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui.

Secreta.

Ecclesiæ tuæ, quæsumus, Domine, oblationem propitius intuere; et (intercedente gloriosa virgine Dei genitrice Maria) unitatis ac pacis semper eidem dona concede. Per eundem.

Præfatio. Et te in visitatione.

Communio.

Beata viscera Mariæ virginis: quæ portaverunt æterni Patris Filium.

Postcommunio.

Deus, qui mediante beata virgine Maria mundo succurristi perdito; ipsius gloriosis meritis et precibus intervenientibus, concede placatus, ut ab Ecclesiæ tuæ regno omnium scandalorum perturbatione remota, in tua semper pace tibi debite famuletur. Qui vivis.

Per totas octavas dicantur Sequentiæ sicut infra octavas Assumptionis ejusdem, cum Missa prædicta.

In octavo die dicatur Kyrie eleison, Gloria in excelsis *cum farsura* Spiritus et alme orphanorum.

Sequentia.

Veni, mater gratiæ,
fons misericordiæ,
miseris remedium;
Veni, lux Ecclesiæ,
tristibus lætitiæ
tu infunde radium.

[a] compassim.—92. 94. 98. 4L. 57.
[b] excessim.—92. 94. 98. 4L. 57.
[c] stans.—92. 94. 97. 98.
[d] et.—97. 13. 15. 26.
[e] gemitum.—15. 26.
[f] cap. i. D. (v. 39–47.)
[g] Lucæ i. (42.)

Te reginam colimus,
tibi laudes canimus,
ex affectu cordium;
Quæ es in angustiis
et in rebus dubiis
salus et solatium.
O stella præfulgida,
tu dira certamina
maris hujus reprime;
Simonis navicula,
Filii tunicula,
ne scindantur prohibe.
Portus navigantium,
preces supplicantium
filiorum suscipe;
Consolare flebiles,
juva pusillanimes,
et errantes corrige.
Quæ Deum hominibus
et ima cœlestibus
jungis, o puerpera;
Hæreses interime,
schismata tu destrue,
firma pacis federa. Amen.

[a] *et* Benedictus Mariæ Filius.[a] [b]

Sanctorum Processi et Martiniani.

Ad Missam : Officium.[c]

Judicant sancti gentes et dominantur populis: et regnabit Dominus Deus illorum in perpetuum.

Psalmus.[d]

Exsultate justi in Domino: rectos decet collaudatio.

Oratio.

Deus qui nos sanctorum martyrum tuorum Processi et Martiniani confessionibus gloriosis circumdas et protegis; da nobis ex eorum imitatione proficere, et intercessione gaudere. Per.

Memoria de sancto Swithino.

Deus, qui hodiernam diem sacratissimam nobis in beati Swithini confessoris tui atque pontificis depositione celebrare concedis; adesto propitius Ecclesiæ tuæ precibus, ut cujus gloriatur meritis, muniatur suffragiis. Per Dominum.

Memoria de Apostolis.

Epistola. Sancti per fidem vicerunt regna, *in Communi, col.* 683*.

Gradale. (col. 688*)

Exsultabunt sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis.

V. Cantate Domino canticum novum: laus ejus in ecclesia sanctorum.

Alleluya. *V.* Reddet Deus mercedem laborum sanctorum suorum: et deducet illos in via mirabili.

Evangelium: Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore, Sedente Jesu super montem Oliveti, accesserunt ad eum disciduli secreto, dicentes; Dic nobis quando hæc erunt? et quod signum adventus tui, et consummationis sæculi? Et respondens Jesus, dixit eis; Videte, ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo, dicentes: Ego sum Christus: et multos seducent. Audituri enim estis prælia et opiniones præliorum: videte ne conturbemini. Oportet enim hæc fieri, sed nondum est finis. Consurget enim gens contra gentem, et regnum [f] adversus [f] regnum, et erunt pestilentiæ et fames et terræmotus per loca. Hæc autem omnia, initia sunt dolorum. Tunc tradent vos in tribulationem et occident vos: et eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. Et tunc scandalizabuntur multi, et invicem tradent, et odio habebunt invicem. Et multi pseudoprophetæ surgent, et seducent multos. Et quoniam abundabit iniquitas, refrigescet caritas multorum. Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

Offertorium. (col. 697*)

Gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniam tu benedices justo; Domine, ut scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.

Secreta.

Suscipe, Domine, preces et munera

[a] non habent 92. 4L. 15.
[b] ubi ecclesia dedicata est honore.—98.
[c] Sap. iii. (8.)
[d] Ps xxxii. (xxxiii. 1.)
[e] cap. xxiv. A. (v. 3–13.)
[f] in.—92. 97. 98. 4L. V.

oblata, quæ ut tuo digna sint conspectui, sanctorum martyrum Processi et Martiniani precibus adjuvemur. Per.

Alia Secreta de sancto Swithino.

Suscipe, clementissime Deus, munus quod majestati tuæ offerimus; et ([a] intercedente [a] beato Swithino confessore tuo atque pontifice) ad utriusque vitæ prosperitatem illud nobis provenire concede. Per Dominum.

Alia Secreta de apostolis, ut supra.

Communio. (col. 698*)

Anima nostra sicut passer erepta est: de laqueo venantium.

Postcommunio.

Quæsumus, Domine, divino refecti mysterio, ut qui sanctorum martyrum [b] tuorum [b] Processi et Martiniani temporali commemoratione gaudemus, eorum intercessionibus in ea numeremur sorte salutis, in qua illi sunt tua gratia gloriosi. Per Dominum.

Alia Postcommunio de sancto Swithino.

Deus, qui nos a delictorum contagiis tuorum expias perceptione sacramentorum: præsta, quæsumus, ut (beati Swithini confessoris tui atque pontificis meritis) a cunctis eruamur adversis, et cœlestis vitæ deliciis perfruamur. Per.

Alia Postcommunio de apostolis, ut supra.

Missa de apostolis Petro et Paulo

infra octavas, quando de eis fit servitium.

Ad Missam: Officium. (col. 659*, 660*)

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

Psalmus.

Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Oratio.

Deus, qui hodiernam diem apostolorum tuorum Petri et Pauli martyrio consecrasti; da Ecclesiæ tuæ eorum in omnibus sequi præceptum, per quos religionis sumpsit exordium. Per.

Epistola. Jam non estis hospites, *in Communi, col.* 660*.

Gradale. Constitues. (*col.* 661*.)

Alleluya. *V.* Nimis honorati.

Evangelium. Hæc mando vobis. (*col.* 663*)

Credo.

Offertorium. Constitues. (*col.* 665*)

Secreta.

Hostias, Domine, quas nomini tuo sacrandas offerimus apostolica prosequatur oratio; per quam nos expiari tribuas et defendi. Per.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio. (col. 666*)

Vos qui secuti estis me: sedebitis super sedes judicantes duodecim tribus Israel dicit Dominus.

Postcommunio.

Quos cœlesti, Domine, alimento satiasti, quæsumus, apostolicis intercessionibus ab omni adversitate custodi. Per Dominum.

In translatione et ordinatione sancti Martini.

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Deus, qui populo tuo æternæ salutis beatum Martinum ministrum concessisti: præsta, quæsumus, ut qui executor mandatorum tuorum exstitit in terris, intercessor noster semper esse dignetur in cœlis. Per Dominum.

Memoria de Visitatione et de apostolis.

Epistola. Ecce sacerdos *in Communi, col.* 701*.

[a] interveniente.—92. 4L. 15. 57.

[b] non habent 94. 98. 26.

Gradale. (col. 703*)

Inveni David servum meum: oleo sancto meo unxi eum; manus enim mea auxiliabitur ei et brachium meum confortabit eum.

V. Nihil proficiet inimicus in eo: et filius iniquitatis non nocebit eum.

Alleluya. *V.* Elegit te Dominus sibi in sacerdotem magnum in populo suo.

Sequentia.

a. Sacerdotem Christi Mar-
b. tinum cuncta per orbem
canat Ecclesia
pacis catholicæ,

b. Atque illius nomen
omnis hæreticus
fugiat pallidus.

c. Pannonia lætetur,
genitrix talis filii;

c. Italia exsultet,
alitrix tanti juvenis;

d. Et Galliæ trina divisio
sacro [a] certet [a] litigio:
cujus esse debeat præsul.

d. Sed pariter habere se patrem
omnes gaudeant, Turoni
soli [b] ejus [b] corpus foveant.

e. Huic Francorum atque Germaniæ
plebs omnis plaudat;

e. Quibus videndum inspexit Dominum in sua veste.

f. Hic celebris est
Ægypti partibus,
Græciæ quoque
cunctis sapientibus,

f. Qui impares se
Martini meritis
sentiunt atque
ejus medicamini.

g. Nam febres sedat,
dæmonesque fugat,
paralytica
membra glutinat:

g. Et mortuorum
sua prece trium
reddit corpora
vitæ pristinæ.

h. Hic ritus sacrilegos destruit:
et ad Christi gloriam
dat ignibus idola.

h. Hic nudis mysteria brachiis
conficiens, præditus
est cœlesti lumine.

i. Hic oculis ac manibus in cœlum
et totis viribus
suspensus, terrena
cuncta respuit.

i. Ejus ori nunquam Christus [c] defuit [c]
sive justitia
vel quicquid ad veram
vitam pertinet.

k. Igitur te cuncti
poscimus, O Martine:
ut qui multa mira
hic ostendisti,

k. Etiam de cœlo
gratiam Christi nobis
supplicatu tuo
semper infundas.

Secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Nolite timere, pusillus grex, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum. Vendite quæ possidetis, et date eleemosynam. Facite vobis sacculos qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in cœlis; quo fur non appropiat, neque tinea corrumpit. Ubi est enim thesaurus vester: ibi et cor vestrum erit.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Intercessio, quæsumus, Domine, beati Martini confessoris tui atque pontificis munera nostra commendet, nosque majestati tuæ semper reddat acceptos. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Fidelis servus et prudens quem constituit Dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.

Postcommunio.

Præstent nobis, Domine, quæsumus, sumpta sacramenta præsidium salutare; et (intervenientibus beati Mar-

[a] ita 55P. &c. certat.—97. 98. 13. 15. 26. Grad.
[b] hujus.—94. 97. 98.

[c] abfuit.—92. 4L. 15. 57.
[d] cap. xii. D. (v. 32–34.)

tini confessoris tui atque pontificis meritis) ab omnibus nos absolvant peccatis. Per.

In octava apostolorum Petri et Pauli.

Ad Missam : Officium. (col. 683*)

Sapientiam sanctorum narrant populi : et laudem eorum nuntiat ecclesia : nomina autem eorum vivent in sæculum sæculi.

Psalmus.

Exsultate justi in Domino : rectos decet collaudatio.

Oratio.

Deus, cujus dextera beatum Petrum [a] apostolum [a] ambulantem in fluctibus ne mergeretur erexit, et coapostolum ejus Paulum tertio naufragantem, de profundo pelagi liberavit : exaudi nos propitius et concede, ut amborum meritis æternitatis gloriam consequamur. Qui vivis.

Memoria de Visitatione beatæ Mariæ.

Epistola. Hi sunt viri misericordiæ, *in Communi, col.* 686*.

Gradale. (col. 687*)

Justorum animæ in manu Dei sunt : et non tanget illos tormentum malitiæ.

V. Visi sunt oculis insipientium mori : illi autem sunt in pace.

Alleluya. *V.* Isti sunt duæ olivæ et duo candelabra lucentia ante Dominum : habent potestatem claudere cœlum nubibus et aperire portas ejus : quia linguæ eorum claves cœli factæ sunt.

Sequentia. Ecce pulchra canorum resonet voce alleluia, *in Communi, col.* 688*.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Jussit Jesus discipulos suos ascendere in naviculam, et præcedere eum trans fretum, donec dimitteret turbas. Et dimissa turba, ascendit in montem solus orare. Vespere autem facto, solus erat ibi. Navicula autem in medio mari, jactabatur fluctibus. Erat enim ventus contrarius. Quarta autem vigilia noctis, venit ad eos, ambulans supra mare. Et videntes eum supra mare ambulantem, turbati sunt dicentes ; quia phantasma est. Et præ timore clamaverunt. Statimque Jesus locutus est eis, dicens ; Habete fiduciam : ego sum, nolite timere. Respondens autem Petrus, dixit ; Domine, si tu es, jube me venire ad te super aquas. At ipse ait ; Veni. Et descendens Petrus de navicula, ambulabat super aquam, ut veniret ad Jesum. Videns vero ventum validum, timuit. Et cum cœpisset mergi, clamavit dicens ; Domine, salvum me fac. Et continuo Jesus extendens manum apprehendit eum : et ait illi ; Modicæ fidei, quare dubitasti ? Et cum ascendisset Jesus in naviculam cessavit ventus. Qui autem in navicula erant, venerunt et adoraverunt eum, dicentes ; Vere filius Dei es.

Non dicitur Credo *nisi dominica fuerit.*

Offertorium. (col. 697*)

Exsultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubilibus suis : exsultationes Dei in faucibus eorum.

Secreta.

Intende, precamur, Altissime Deus, vota quæ reddimus [c] tibi ; quæ et [c] placita fieri eorum precibus concede, pro quorum deferuntur honore. Per.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio. (col. 698*)

Justorum animæ in manu Dei sunt et non tanget illos tormentum malitiæ : visi sunt oculis insipientium mori : illi autem sunt in pace.

Postcommunio.

Sumpta, Domine, sacramenta cœlestia, beatis apostolis [d] tuis [d] Petro et Paulo deprecantibus, remedium nobis cœleste concilient. Per.

[a] non habent 92. 4L. 57.
[b] cap. xiv. C. (v. 22–33.)

[c] tibique.—92. 94. 97. 98.
[d] non habent 92. 4L. 15. 57.

Translatio sancti Thomæ.

Ad Missam : Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Thomæ martyris, de cujus passione gaudent angeli et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[a]

Exaudi Deus orationem meam cum deprecor : a timore inimici eripe animam meam.

Oratio.

Deus, qui nos beati Thomæ martyris tui atque pontificis translationem celebrare concedis; te suppliciter exoramus, ut ejus meritis et precibus a vitiis ad virtutes, et a carcere transferamur ad regnum. Per.

Memoria de Visitatione.

Epistola. Omnis pontifex, *in Communi, col.* 679*.

Gradale. (col. 679*)

Posuisti, Domine, super caput ejus : coronam de lapide pretioso.

V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei : et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. *V.* Gloria et honore coronasti eum, Domine : et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Sequentia. Solemne canticum hodie; *quære supra in alio festo infra octavas Nativitatis.*

Evangelium. Homo quidam nobilis, *in Communi, col.* 680*.

Offertorium. (col. 681*)

Posuisti Domine in capite ejus coronam de lapide pretioso : vitam petiit a te et tribuisti ei : alleluya.

Secreta.

Deus, qui panem et vinum in corpus tuum et sanguinem cœlesti benedictione convertis; concede nobis (per merita beati Thomæ martyris tui atque pontificis) ut ad tuam misericordiam revertentes tuo beneplacito conformemur. Qui vivis.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo : gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

[a] Ps. lxiii. (lxiv. 1.)

Postcommunio.

Deus, qui beatum Thomam martyrem tuum atque pontificem a suppliciis ad gaudia transtulisti : tribue, quæsumus, ut qui translationem ejus veneramur in terris, per ejus patrocinium ad cœlestia transferamur. Per Dominum.

Notandum est, quod proxima Dominica post festum Translationis sancti Thomæ martyris celebratur festum Reliquiarum Sarum ecclesiæ.

In die Reliquiarum.

Ad Missam : Officium. (col. 683*)

Sapientiam sanctorum narrant populi : et laudem eorum nuntiat Ecclesia : nomina autem eorum vivent in sæculum sæculi.

Psalmus.

Exsultate justi in Domino : rectos decet collaudatio.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut sanctæ Dei genitricis semperque virginis Mariæ et sanctorum tuorum quorum reliquiæ in hac continentur ecclesia nos protegant merita; quatenus eorum precibus tranquilla pace in tua jugiter laude lætemur. Per eundem.

Epistola. Hi sunt viri, *in Communi, col.* 686*.

Gradale. (col. 687*)

Exsultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubilibus suis.

V. Cantate Domino canticum novum : laus ejus in ecclesia sanctorum.

Alleluya. *V.* Sancti et justi in Domino gaudete : vos elegit Deus in hereditatem sibi.

Sequentia. Ecce pulchra, *in Communi, col.* 688*.

Evangelium. Videns Jesus turbas, *in Communi, col.* 690*.

Offertorium. (col. 696*)

Mirabilis Deus in sanctis suis, Deus Israel : ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suæ, benedictus Deus : alleluya.

Secreta.

Munera tuæ, misericors Deus, majestati oblata benigno, quæsumus, intuitu aspice; ut eorum nobis fiant precibus salutaria, quorum sacratissimæ in hac basilica reliquiæ sunt reconditæ. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Gaudete justi in Domino, alleluya: rectos decet collaudatio.

Postcommunio.

Divina libantes mysteria, quæsumus, Domine, ut eorum nos ubique intercessio protegat, quorum hic sacra gaudemus habere patrocinia. Per.

Sanctorum septem Fratrum *martyrum.*

Ad Missam: Officium.[a]

Laudate pueri Dominum, laudate nomen Domini: qui habitare facit sterilem in domo matrem filiorum lætantem.

Psalmus.

Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc et usque in sæculum.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui gloriosos martyres tuos, Felicem, Philippum, Vitalem, Marcialem, Alexandrum, Silvanum et Januarium, fortes in sua confessione cognovimus, pios apud te in nostra intercessione sentiamus. Per.

Epistola. Rememoramini, *in Communi, col.* 685*.

Gradale. (col. 687*)

Anima nostra sicut passer erepta est: de laqueo venantium.

V. Laqueus contritus est: et nos liberati sumus; adjutorium nostrum in nomine Domini: qui fecit cœlum et terram.

Alleluya. *V.* Laudate pueri Dominum: laudate nomen Domini.

V. Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc et usque in sæculum.[b]

Et dicitur cum utroque Versu hac die sicut in sabbato in hebdomada Paschæ.

Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Loquente Jesu ad turbas, ecce mater ejus et fratres stabant foris, quærentes loqui ei. Dixit autem ei quidam; Ecce mater tua et fratres tui foris stant, quærentes te. At ipse respondens, dicenti sibi ait; Quæ est mater mea, et qui sunt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos, dixit; Ecce mater mea, et fratres mei. Quicunque enim fecerit voluntatem Patris mei qui in cœlis est, ipse meus frater et soror et mater est.

Offertorium. (col. 697*)

Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est et nos liberati sumus.

Secreta.

Respice, Domine, oblationes fidelium, ut tibi gratæ sint in tuorum passione sanctorum, qui germano amore te diligentes sua corpora martyrio tradiderunt. Per.

Communio.[d]

Quicunque fecerit voluntatem Patris mei qui in cœlis est: ipse meus frater, soror et mater est, dicit Dominus.

Postcommunio.

Refecti, Domine, gratiæ tuæ vitalibus alimentis, supplices imploramus, ut quorum celebramus victorias, participemus et præmiis. Per Dominum.

Translatio sancti Benedicti *abbatis.*

Ad Missam: Officium. (col. 712*)

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium: lex Dei ejus in corde ipsius.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Intercessio nos, quæsumus, Domine, beati Benedicti abbatis tibi commendet; ut quod nostris meritis

[a] Ps. cxii. (cxiii. 1, 9, 2.)
[b] Ps. cxii. (cxiii. 1, 2.)
[c] cap. xii. C. (v. 46–50.)
[d] Matt. xii. (50.)

non valemus, ejus patrocinio assequamur. Per Dominum.

Epistola. Justus cor suum, *in Communi, col.* 712*.

Gradale. (col. 712*)

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium.

V. Lex Dei ejus in corde ipsius: et non supplantabuntur gressus ejus.

Alleluya. *V.* Posui adjutorium super potentem: et exaltavi electum de plebe mea.

Si fiant novem lectiones, dicitur Sequentia de Communi, scilicet, Adest nobis, *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Nemo accendit, *in Communi, col.* 713*.

Offertorium. (col. 713*)

Desiderium animæ ejus tribuisti ei, Domine: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Secreta.

Sacris altaribus, Domine, hostias superpositas sanctus Benedictus, quæsumus, in salutem nobis provenire deposcat. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis: super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Protegat nos, Domine, cum tui perceptione sacramenti beatus Benedictus abbas pro nobis intercedendo; ut et conversationis ejus experiamur insignia, et intercessionis ipsius percipiamus suffragia. Per.

Translatio sancti Swythini sociorumque ejus.

Ad Missam: Officium. (col. 715*)

Sacerdotes ejus induant salutare: et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

Psalmus.

Memento, Domine, David: et omnis mansuetudinis ejus.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui hodiernam diem honorabilem nobis in beati Swythini confessoris tui atque pontificis sociorumque ejus translatione fecisti; da Ecclesiæ tuæ in hac celebritate lætitiam, ut quorum solemnitatem veneramur in terris, eorum intercessione [a] sublevemur [a] in cœlis. Per.

Epistola. Plures facti sunt, *in Communi, col.* 716*.

Gradale. (col. 716*)

Sacerdotes ejus induant salutare: et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

V. Illuc producam cornu David: paravi lucernam Christo meo.

Alleluya. *V.* Fulgebunt justi: et tanquam scintillæ in arundineto discurrent in æternum.

Nulla dicitur Sequentia.

Evangelium. Sint lumbi, *in Communi, col.* 717*.

Offertorium. (col. 717*)

Exsultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis: exsultationes Dei in faucibus eorum.

Secreta.

Respice, quæsumus, Domine, populum tuum ad tua sacramenta currentem, in præsenti festivitate beati Swythini confessoris tui atque pontificis sociorumque ejus; et concede, ut ipsis intercedentibus, quod in honorem tui nominis detulerunt, cunctis [b] prosit [b] ad veniam. Per.

Communio. (col. 717*)

Ego vos elegi de mundo: ut eatis et fructum afferatis, et fructus vester maneat.

Postcommunio.

Pignus vitæ æternæ capientes, Domine, humiliter imploramus, ut (intercedente beato Swythino confessore tuo atque pontifice cum sociis suis) quod [c] imagine contigimus sacramenti, manifesta participatione sumamus. Per Dominum.

[a] liberemur.—94.
[b] proficiat.—97. 98.
[c] in.—92. 4L. 15. 57.

[a] [b] Translatio [b] sancti Osmundi *episcopi et confessoris.*

Ad Missam : Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes : sub honore Osmundi præsulis, de cujus [c] translatione gaudent angeli et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[d]

Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor : a timore inimici eripe animam meam.

Oratio.

Deus, cujus antiqua miracula etiam nostris temporibus ad tui nominis magnificentiam ac laudem, et honorem sancti confessoris tui atque pontificis Osmundi coruscare sentimus ; concede propitius, ut cujus translationem colimus, ejus intercessionibus, et in præsenti sæculo te glorificemus, et in futuro te perfrui mereamur. Per Dominum.

Epistola. Ecce sacerdos magnus, qui in vita, *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis : posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit et tribuisti ei : longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Justus germinabit sicut lilium : et florebit in æternum ante Dominum.

Sequentia.

Gaudeamus Messia,
veritate, vita, via,
beatorum gloria ;
Dies lætus celebretur,
quo Osmundi decantetur
honor et memoria.
In sacra [e] translatione
cujus, cœlicæ personæ
[f] astant [f] reverentia ;
Et collaudant Natum Dei,
qui ut finis omnis spei
ex munificentia,
Hunc [g] Osmundum [g] confessorem
parentela clariorem
illustri prosapia,
Ortum fecit ; quem virtutum
præter militare scutum
insignitur gratia.
Prudens, potens, temperatus,
spe et fide roboratus,
præminet justitia ;
Et præpollet charitate
quibus armis Deitate
datis vicit vitia.
Fastum, rixam et livorem,
avaritiam, torporem,
gulam, ludos, jacula ;
Sternit, cædit, delet, pellit,
fugat, extirpat, refellit,
miles absque macula
Gemmas, terras, vestes, aurum,
seque pariter thesaurum,
ponit in ecclesia ;
Illis decoravit chorum,
sed de se miraculorum
semper fluit copia.
Claudis gressus, cæcis visus,
mutis lingua, mœstis risus,
leprosis munditia ;
Vita mortuis donatur ;
[h] sanus redit [h] qui precatur
illum cum fiducia.
Ergo, præsulum beate,
deprecantibus te da te
[i] semper [i] ad solatia ;
A peccatis nos emunda,
claritatis quo jocunda
intremus palatia.

Evangelium. Homo quidam peregre, *in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso : et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

[a] Nihil habetur de sancto Osmundo in 92. 15. 57.
[b] in utroque festo.— 94. 97. 98. 4L.
[c] solemnitate vel.—94. 97. 98. 4L.
[d] Ps lxiii. (lxiv. 1.)
[e] solemnizatione vel.—94. 98. 4L.
[f] ita 13. 55P. stant.—94. 97. 98. 4L.
[g] ita 94. 55P. Osmundi.—97. 98. 4L. 13. 26.
[h] non habent 94. 98. 4L.
[i] non habent 94. 98. 4L.

Secreta.
Munera nostra, Domine, quæsumus (meritis et intercessionibus munifici confessoris tui Osmundi) sanctifica; ut in Filii tui Domini nostri Jesu Christi corpus et sanguinem convertantur, et ad nostrarum proficiant salutem animarum. Per eundem.
Communio. (col. 708*)
Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis: super omnia bona sua constituet eum.
Postcommunio.
Sumptis, Domine, muneribus sacris, te supplices deprecamur, ut eorum virtute roborati, beati Osmundi confessoris tui atque pontificis imitemur exempla; et ad gaudia perveniamus æterna. Per Dominum.[a]

Sancti Kenelmi *regis et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 670*)
Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum.
Psalmus.
Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra.
Oratio.
Omnipotens et misericors Deus, qui nobis præclaram hujus diei lætitiam pro beati Kenelmi regis et martyris tui solemnitate tribuisti; intende serenus vota fidelis populi, et concede ut cujus hodie festa percolimus, ejus semper meritis et precibus sublevemur. Per.
Epistola. Beatus vir qui inventus, *in Communi, col.* 671*.
Gradale. (col. 673*)
Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso.
V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.
Alleluya. *V.* Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ.
Evangelium. Si quis venit ad me, *in Communi, col.* 676*.
Offertorium. (col. 677*)
Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.
Secreta.
Præsentibus, Domine Deus, intende muneribus, et, patrocinante beato Kenelmo martyre tuo cujus [b] festa veneranda [b] recensemus, fidelibus salutis indulgentiam conferant, et æternitatis præmia dignanter acquirant. Per.
Communio. (col. 678*)
Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.
Postcommunio.
Percipiat, quæsumus, Domine, plebs tua beati martyris tui Kenelmi natalitia celebrando cum exsultatione lætitiam; et quam mensæ cœlestis refecisti edulio, æternitatis tuæ facias assisti consortio. Per Dominum.

Sancti Arnulphi *episcopi et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 670*)
Lætabitur justus in Domino et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde.
Psalmus.
Exaudi Deus orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam.
Oratio.
Adesto supplicationibus nostris, omnipotens Deus: et quibus fiduciam sperandæ pietatis indulges (intercedente beato Arnulpho martyre tuo atque pontifice) consuetæ misericordiæ tribue benignus effectum. Per.
Epistola. Beatus vir qui in sapientia morabitur, *in Communi, col.* 671*.
Gradale. (col. 673*)
Justus non conturbabitur: quia Dominus firmat manum ejus.

[b] solemnia venerando.—92. 4L. 15. 57.

℣. Tota die miseretur et commodat: et semen ejus in benedictione erit.

Alleluya. ℣. Beatus vir qui timet Dominum: in mandatis ejus cupit nimis.

Evangelium. Si quis vult post me, *in Communi, col.* 675*.

Offertorium. (col. 677*)

In virtute tua, Domine, lætabitur justus: et super salutare tuum exsultabit vehementer: desiderium animæ ejus tribuisti ei.

Secreta.

Sancti martyris tui atque pontificis Arnulphi nobis, Domine, pia non desit oratio, quæ et munera nostra tibi conciliet, et tuam nobis indulgentiam semper obtineat. Per.

Communio. (col. 678*)

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Postcommunio.

Ut nobis, Domine, tua sacrificia dent salutem, beatus martyr tuus Arnulphus [a]et[a] pontifex,[b] quæsumus,[b] precator accedat. Per.

Sanctæ Margaretæ *virginis et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 718*)

Me exspectaverunt peccatores ut perderent me: testimonia tua, Domine, intellexi: omnis consummationis vidi finem: latum mandatum tuum nimis.

Psalmus.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Deus, qui beatam virginem Margaretam hodierna die ad cœlos per martyrii palmam venire fecisti; concede nobis, quæsumus, ut ejus exempla sequentes, ad te pertingere mereamur. Per.

Epistola. Domine Deus meus, *in Communi, col.* 719*.

Gradale. (col. 720*)

Specie tua et pulchritudine tua: intende, prospere procede et regna.

℣. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.

Alleluya. ℣. Veni electa mea et ponam in te thronum meum: quia concupivit rex speciem tuam.

Sequentia. Exsultemus in hac die *in Communi, col.* 721*.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro, *in Communi, col.* 722*.

Offertorium. (col. 723*)

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi in lætitia et exsultatione, adducentur in templum regi Domino.

Secreta.

Hæc victima, quæsumus, Domine, beatæ virginis Margaretæ [c] martyrio [c] oblata, et mentium nobis [d]conferat[d] sanctitatem et corporum obtineat jugiter castitatem. Per.

Communio. (col. 723*)

Feci judicium et justitiam: Domine, non calumnientur mihi superbi: ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquitatis odio habui.

Postcommunio.

Percipiat, quæsumus, Domine, plebs tua beatæ Margaretæ virginis tuæ et martyris natalitia celebrando lætitiam, [e] et [e] quam cœlestis mensæ refecisti convivio, [f] æternitatis tuæ facias ascribi consortio.[f] Per Dominum.

Sanctæ Praxedis *virginis.*

Ad Missam: Officium. (col. 718*)

Loquebar de testimoniis tuis in conspectu regum et non confundebar: et meditabar in mandatis tuis quæ dilexi nimis.

Psalmus.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Assit plebi tuæ, omnipotens Deus, beatæ Praxedis virginis tuæ supplicatio; ut quicunque ejus gaudent

[a] non habent 92. 4L. 57.
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] ita 55P. &c. martyris.—13. 15. 26.

[d] non habent 92. 94. 97. 98.
[e] ita 26. &c. non habet 55P.
[f] non habet 26.

honore, [a] tuo semper [a] protegantur auxilio. Per.

Epistola Sapientia vincit, *in Communi, col.* 725*.

Gradale. (col. 725*)

Dilexisti justitiam: et odisti iniquitatem.

V. Propterea unxit te Deus: Deus tuus oleo lætitiæ.

Alleluya. *V.* Æmulor enim vos Dei æmulatione: despondi vos uni viro virginem castam exhibere Christo.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem virginibus, *in Communi, col.* 726*.

Offertorium. (col. 727*)

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, ob honorem sacræ virginis tuæ Praxedis munus oblatum: et quod nostris assequi meritis non valemus, ejusdem suffragantibus meritis, nobis largire propitius. Per.

Communio. (col. 723*)

Simile est regnum cœlorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas: inventa una pretiosa margarita, dedit omnia sua et comparavit eam.

Postcommunio.

Sancta tua nos, Domine, quæsumus, (sanctæ Praxedis virginis tuæ meritis suffragantibus) et a peccatis omnibus exuant, et ad cœlestia regna perducant. Per.

Sanctæ Mariæ Magdalenæ.

Ad Missam: Officium.

Gaudeamus omnes in Domino: diem festum celebrantes sub honore Mariæ Magdalenæ: de cujus solemnitate gaudent angeli, et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[b]

Eructavit cor meum verbum bonum; dico ego opera mea regi.

Oratio.

Largire nobis, clementissime Pater, quod sicut beata Maria Magdalena Unigenitum tuum super omnia diligendo suorum obtinuit veniam peccaminum, ita nobis apud misericordiam tuam sempiternam impetret beatitudinem. Per eundem.

Memoria de sancto Wandregesilo.

Oratio.

Deus, cujus gratia beati Wandregesili confessoris tui atque abbatis vita exstitit laudabilis; ipsius interventu, quod tibi placitum est pietas tua operetur in nobis. Per.

Epistola. Mulierem fortem quis inveniet, *in Communi, col.* 731*.

Gradale.[c]

Audi, filia, et vide et inclina aurem tuam: quia concupivit rex speciem tuam.

V. Specie tua et pulchritudine tua: intende, prospere procede et regna.

Alleluya. *V.* Optimam partem elegit sibi Maria quæ non auferetur ab ea in æternum.

Sequentia.

Mane prima sabbati
surgens [d] Dei Filius [d]
nostra spes et gloria.
Victo rege sceleris,
rediit ab inferis,
cum summa victoria.
Cujus resurrectio
omni plena gaudio
consolatur omnia.
Resurgentis itaque
Maria Magdalene
facta est prænuncia;
Ferens Christi fratribus
ejus morte tristibus
exspectata gaudia.
O beati oculi
quibus Regem sæculi
morte jam deposita
prima est intuita!
Hæc est illa fœmina
cujus cuncta crimina
ad Christi vestigia
ejus lavit gratia.
Quæ dum plorat et mens orat,
facto clamat quod cor amat
Jesum super omnia.
Non ignorat quem adorat,
quid precetur; sed deletur
quod mens timet conscia.

[a] non habet 98.
[b] Ps. xliv. (xlv. 1)

[c] Ps. xliv. (xlv. 11. Lucæ x. 42.)
[d] Filius Dei.—55P.

O Maria, mater pia,
stella maris appellaris
operum per merita!
Matri Christi coæquata
dum fuisti sic vocata,
sed honore subdita.
Illa mundi imperatrix,
ista beata peccatrix,
lætitiæ primordia
fuderunt in ecclesia.
Illa enim fuit porta
per quam fuit lux exorta;
hæc resurgentis nuncia
mundum replet lætitia.
O Maria Magdalena,
audi vota laude plena,
apud Christum chorum istum
clementer concilia;
[a] Ut [a] fons summæ pietatis,
qui te lavit a peccatis
servos suos atque tuos
mundet data venia.
Amen dicant omnia.

Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Rogabat Jesum quidam Pharisæus ut manducaret cum illo. Et ingressus domum Pharisæi, discubuit. Et ecce mulier, quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod Jesus accubuit in domo Pharisæi, attulit alabastrum unguenti. Et stans retro secus pedes Domini, lacrymis cœpit rigare pedes ejus, et capillis capitis sui tergebat, et osculabatur pedes ejus, et unguento ungebat. Videns autem Pharisæus qui vocaverat eum, ait intra se dicens; Hic si esset propheta, sciret utique quæ et qualis est mulier quæ tangit eum, quia peccatrix est. Et respondens Jesus, dixit ad illum; Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait; Magister, dic. Et respondit ei Jesus; Duo debitores erant cuidam fœneratori: unus debebat denarios quingentos et alius quinquaginta. Non habentibus illis unde redderent, donavit utrisque. Quis ergo eum plus diligit? Respondens autem Simon dixit; Æstimo quia is cui plus donavit. At ille dixit ei; Recte judicasti. Et conversus ad mulierem, dixit Simoni; Vides hanc mulierem? Intravi in domum tuam, aquam pedibus meis non dedisti: hæc autem lacrymis rigavit pedes meos, et capillis suis tersit. Osculum mihi non dedisti: hæc autem ex quo intravit, non cessavit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxisti: hæc autem unguento unxit pedes meos. Propter quod dico tibi: Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui autem minus dimittitur, minus diligit. Dixit autem [c] ad illam Dominus; [c] Remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt qui simul discumbebant dicere intra se; Quis est hic qui etiam peccata dimittit? Dixit autem ad mulierem; Fides tua te salvam fecit: vade in pace.

Credo.

Offertorium. (col. 722*)

Filiæ regum in honore tuo astitit regina a dextris tuis: in vestitu deaurato circumdata varietate.

Secreta.

Benedictionem tuam, Domine, his tibi oblatis tribue sacrificiis, et præsta ut beata Maria Magdalene hoc nobis apud te obtineat, quod ab Unigenito tuo obtinuit dum ei mystica obsequia exhibuit. Per eundem.

Alia de sancto Wandregesilo.

Piis intercessionibus beati Wandregesili confessoris tui atque abbatis, quæsumus, omnipotens Deus, tuæ familiæ commendetur oblatio, cujus vitalibus decoratur exemplis. Per.

Præfatio quotidiana.

Communio. (col. 723*)

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

Postcommunio.

Præbeat nobis, Domine, salutarem beatæ Mariæ Magdalenæ imitatio sancta doctrinam; quatenus illius optimæ partis mereamur esse consortes, quæ non auferetur ab ea. Per.

[a] O.—26.
[b] cap. vii. F. (v. 36-50)

[c] Dominus ad illam.—97. 98. ad illam.—V.

Alia Postcommunio de sancto Wandregesilo.

Tua, Domine, sacramenta sumentes suppliciter exoramus, ut beati Wandregesili confessoris tui atque abbatis, cujus veneramur memoriam, præsidium sentiamus. Per.

Sancti Apollinaris *martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Sacerdotes tui, Domine, induant justitiam, et sancti tui exsultent: propter David servum tuum: non avertas faciem Christi tui.

Psalmus.

Memento, Domine, David; et omnis mansuetudinis ejus.

Oratio.

Votiva nos, Domine, beati Apollinaris martyris tui atque pontificis natalis semper excipiat; qui et jocunditatem nobis suæ glorificationis infundat, et tibi nos reddat acceptos. Per.

Epistola. Testificor, *in Communi, col.* 671*.

Gradale. (col. 703*)

Inveni David servum meum: oleo sancto meo unxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei, et brachium meum confortabit eum.

V. Nihil proficiet inimicus in eo: et filius iniquitatis non nocebit eum.

Alleluya. *V.* Elegit te Dominus sibi in sacerdotem magnum in populo suo.

Evangelium. Facta est contentio, *in Communi, col.* 665*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Hostiam nostram, quæsumus, Domine, sancti Apollinaris martyris tui et veneranda confessio, et [a] laudabilis [a] commendet oratio. Per Dominum.

Communio.[b]

Semel juravi in sancto meo: semen ejus in æternum manebit: et sedes ejus sicut sol in conspectu meo: et sicut luna perfecta in æternum, et testis in cœlo fidelis.

Postcommunio.

Sumentes, Domine, pignus redemptionis æternæ, quæsumus, ut (intercedente beato Apollinare martyre tuo) vitæ præsentis auxilio nos foveat et æternæ. Per Dominum.[c]

In vigilia Sancti Jacobi *apostoli.*

Ad Missam omnia fiant sicut in vigilia unius apostoli continetur (col. 657) ; et fiat memoria de sancta Christina virgine.*

Oratio.

Indulgentiam nobis, Domine, beata Christina virgo et martyr imploret; quæ tibi grata semper exstitit, et merito castitatis et tuæ professione virtutis. Per Dominum.

Secreta.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut qui annua beatæ Christinæ virginis et martyris tuæ solemnia præsentibus honoramus sacrificiis, ejus semper et fidei integritate roboremur, et piis apud te precibus adjuvemur. Per Dominum.

Postcommunio.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, ut quos donis cœlestibus satiasti, (intercedente beata Christina virgine tua et martyre) perpetua protectione custodias. Per.

Si hæc vigilia in dominica evenerit, nihil fiat de vigilia, nisi tantum memoria.

[a] exaudibilis.—92. 4L. 15. 57.
[b] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 35–37)
[c] In octava die translationis sancti Osmundi omnia fiant sicut in prima die præter *Credo;* nisi dominica fuerit, tunc enim dicitur *Credo.*—Grad.

In die sancti Jacobi *apostoli.*

Ad Missam: Officium. (col. 659*)

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

Psalmus.

Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Oratio.

Esto, Domine, plebi tuæ sanctificator et custos: ut, apostoli tui Jacobi munita præsidiis, et conversatione tibi placeat, et secura deserviat. Per Dominum.

Memoria de martyribus Christoforo et Cucufato.

Oratio.

Deus, mundi creator et rector, qui hunc diem beatorum Christofori et Cucufati martyrum [a] tuorum [a] passione consecrasti; concede ut omnes qui martyrii eorum merita veneramur, eorum intercessionibus ab æternis gehennæ incendiis liberemur. Per.

Epistola. Jam non estis, *in Communi, col.* 660*.

Gradale. (col. 661*)

In omnem terram exivit sonus eorum: et in fines orbis terræ verba eorum.

℣. Cœli enarrant gloriam Dei: et opera manuum ejus annunciat firmamentum.

Alleluya. ℣. Nimis honorati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

Sequentia. Alleluya nunc decantet, *in Communi, col.* 662*.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Accessit ad Jesum mater filiorum Zebedæi cum filiis suis, adorans, et petens aliquid ab eo. Qui dixit ei; Quid vis? Ait illi; Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, et unus ad sinistram in regno tuo. Respondens autem Jesus, dixit; Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicunt ei; Possumus. Ait illis; Calicem quidem meum bibetis: sedere autem ad dexteram meam vel ad sinistram, non est meum dare vobis: sed quibus paratum est a Patre meo.

Credo.

Offertorium. (col. 665*)

Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

Secreta.

Oblationes populi tui, quæsumus, Domine, beati Jacobi apostoli tui passio [c] beata [c] conciliet; ut quæ nostris non apta sunt meritis, fiant tibi placita ejus deprecatione. Per.

Alia Secreta de martyribus.

Accipe, Domine, munera dignanter oblata, et, beatorum martyrum tuorum Christofori et Cucufati suffragantibus meritis, ad nostræ salutis auxilium provenire concede. Per Dominum.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio. (col. 666*)

Vos qui secuti estis me sedebitis super sedes duodecim: judicantes duodecim tribus Israel, dicit Dominus.

Postcommunio.

Beati Jacobi apostoli tui, [d] cujus hodie festivitate corpore et sanguine tuo nos refecisti, quæsumus, Domine, intercessione nos adjuva, pro cujus solemnitate percepimus tua sancta lætantes, Salvator mundi. Qui vivis.

Alia Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, sanctorum martyrum tuorum Christofori et Cucufati solemnitate sacramenta cœlestia; quorum suffragiis, quæsumus, largiaris, ut quod temporaliter gerimus, æternis gaudiis consequamur. Per Dominum.

[a] non habent 97. 98.
[b] cap. xx. C. (v. 20–23)
[c] non habent 94. 97. 98.
[d] in.—97. 98. 57.

Sanctæ Annæ *matris Mariæ.*

Ad Missam : Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Annæ matris Mariæ: de cujus solemnitate gaudent angeli : et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[a]

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Oratio.

Deus, qui beatam Annam dilectissimæ genitricis tuæ matrem egregiam hodierna die ad cœlestis vitæ sublevasti gaudia; fac nos, quæsumus, gloriosis ejus meritis, ad æternam pertingere beatitudinem, ex cujus puerperio salutari pro salute mundi humanam assumere dignatus es carnem. Qui vivis.

Epistola. Mulierem fortem quis inveniet, *in Communi, col.* 731*.

Gradale. (col. 720*)

Audi, filia, et vide et inclina aurem tuam : quia concupivit rex speciem tuam.

V. Specie tua et pulchritudine tua : intende, prospere procede et regna.

Alleluya. *V.* Salve, sancta mater Anna: ex qua processit virgo Maria : quæ de cœlo suscepit prolem et mundo genuit Salvatorem.

Sequentia.

Testamento veteri
  Anna fuit genita
    et de stirpe regia.
Hæc matrona nobilis
  diu fuit sterilis
    in magna tristitia.
Cui fructum contulit
  et sic luctum abstulit
    divina clementia.
Patriarchis edita
  Anna luce prædita
    in perenni gloria,
Deprecamur, inclyta,
  ut per tua merita
    nobis detur gratia.
Anna parens labe carens,
  rubens rosa speciosa,
    florens inter lilia;
Matrem Christi genuisti;
  tua prece nos a nece
    tuearis noxia.
Ecce lucis officina,
  ægris spes et medicina :
  tua proles est regina
    in cœlesti patria.
Ipsa cunctis jam prælata,
  per te sumens hæc precata,
  nostra fiat advocata
    in Dei præsentia.

Evangelium. Liber generationis, *ut supra, in festo Conceptionis beatæ Mariæ, col.* 670.

Offertorium. (col. 722*)

Filiæ regum in honore tuo astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate.

Secreta.

Sanctifica, redemptor mundi, præsentis munera sacrificii, et, beatæ matris Annæ precibus, eadem nobis effice salutaria, de cujus uteri palatio mater tua aula virgineæ puritatis est egressa. Qui vivis.

Communio. (col. 723*)

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

Postcommunio.

Votiva cœlestis mensæ percipientes, Domine, sacramenta, beatæ Annæ matris Mariæ gloriosa intercessione nos protege ; de qua virgo puerpera ad [b] salutem [b] humanæ nativitatis prodiit, quæ nobis splendorem vitæ sine castitatis dispendio generavit Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Sanctorum septem fratrum dormientium.

Ad Missam : Officium. (col. 683*)

Salus autem justorum a Domino: et protector eorum est in tempore tribulationis.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus : neque zelaveris facientes iniquitatem.

[a] Ps. xliv. (xlv. 1.)

[b] lucem.—4L. 15. 57.

Oratio.

Deus, qui gloriosos resurrectionis æternæ præcones septem dormientes magnifice coronasti; præsta, quæsumus, ut, eorum precibus, resurrectionem sanctam quæ in eis mirabiliter præostensa est consequamur. Per Dominum.

Epistola. Justorum animæ, *in Communi, col.* 684*.

Gradale. (col. 687*)

Exsultabunt sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis.

℣. Cantate Domino canticum novum: laus ejus in ecclesia sanctorum.

Alleluya. ℣. Justi epulentur et exsultent in conspectu Dei: et delectentur in lætitia. *(col.* 688*)

Evangelium. Cum audieritis, *in Communi, col.* 691*.

Offertorium. (col. 696*)

Mirabilis Deus in sanctis suis: Deus Israel, ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suæ, benedictus Deus: alleluya.

Secreta.

Deus, in quo est omnium justorum requies [a] et [a] pax certa sanctorum; tribue nobis pacificas hostias tibi digne offerre; ut perfectionem pacis qua tui sancti jam fruuntur in cœlis, nos jugiter hanc meditemur in terris. Per.

Communio. (col. 698*)

Justorum animæ in manu Dei sunt: et non tanget illos tormentum malitiæ: visi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace.

Postcommunio.

Sanctorum tuorum, Domine, victorias recolentes, sacramenta veneranda percepimus; quæ præstent nobis, quæsumus, eorum meritis, indulgentiam, in quorum dormitione tuam magnificentiam collaudamus. Per Dominum.

Sancti Sampsonis *episcopi.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis: et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, tribue nobis, famulis tuis, per intercessionem sancti Sampsonis episcopi, poscentibus peccatorum veniam, quærentibus salutis viam, pulsantibus aperire regni cœlestis aulam; ut ad æternam majestatis tuæ habitationem, te adjuvante, pervenire mereamur. Per.

Memoria de sancto Panthaleone martyre.

Oratio.

Deus, qui hunc diem beati Panthaleonis consecrasti martyrio; præsta, quæsumus, ut, ipsius interventu, hoc in nostris floreat actibus quod præmiis remuneretur cœlestibus. Per.

Epistola. Ecce sacerdos, *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Ecce sacerdos magnus: qui in diebus suis placuit Deo.

℣. Non est inventus similis illi: qui conservaret legem Excelsi.

Alleluya. ℣. Amavit eum Dominus et ornavit eum: stola gloriæ induit eum.

Evangelium. Homo quidam peregre, *in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Inveni David servum meum: [b] oleo sancto [c] unxi eum; manus enim mea auxiliabitur ei; et brachium meum confortabit eum.

Secreta.

Deus apostolorum, Deus martyrum, Deus confessorum, [d] Deus virginum, [d] Deus omnium electorum, te suppliciter exoramus, ut hanc hostiam sanctam in honore sancti Sampsonis episcopi sanctificare et benedicere digneris, et ante conspectum majestatis tuæ tam

[a] non habent 15. 57.
[b] et in.—4L. 13. 15.
[c] ita 26. &c. meo.—55P.
[d] non habent 92. 4L. 57.

ad corporis sanitatem, [a] quam ad [a] animarum proficiat salutem. Per Dominum.

Alia Secreta de sancto Panthaleone.

Beatus Panthaleon martyr tuus, Domine, qui diversis suppliciis maceratus vera et viva factus est hostia, hæc quæ tibi offerimus ad salutem nostram gratificet sua intercessione libamina. Per.

Communio. (col. 708*)

Fidelis servus et prudens quem constituit Dominus super familiam suam : ut det illis in tempore tritici mensuram.

Postcommunio.

Satiasti nos, Domine, in hac solemnitate sancti Sampsonis confessoris tui atque pontificis muneribus sacris; te, quæsumus, ut Ecclesiæ tuæ pacem, fidem, spem, et caritatem multiplicare digneris, per quas tibi in Ecclesia tua placere mereamur. Per.

Alia Postcommunio de sancto Panthaleone.

Redemptionis nostræ sacro gustu satiati, quæsumus, Domine, ut interveniente beato Panthaleone martyre tuo, per hæc sancta quæ sumpsimus, ad æterna gaudia præparemur. Per Dominum.

[b] *Aliter Missa de S. Panthaleone martyre, pro voluntate contra febrem acutam.*[c] *Et qui eam audierit vel celebraverit, in illo anno febrem acutam non habebit.*

Sancti Panthaleonis *martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 669*)

Justus non conturbabitur, quia Dominus firmat manum ejus : tota die miseretur et commodat et semen ejus in benedictione erit : in æternum conservabitur.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus : neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Deus, qui hunc diem beati Panthaleonis consecrasti martyrio; præsta, quæsumus, ut ipsius interventu hoc in nostris floreat actibus, quod præmiis remuneretur cœlestibus. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[d]

Justus si morte præoccupatus fuerit, anima ejus in refrigerio erit. Senectus enim venerabilis est, non diuturna neque numero annorum computata. Cani sunt autem sensus hominis, et ætas senectutis vita immaculata. Placens Deo factus dilectus, et vivens inter peccatores translatus est. Raptus est ne malitia mutaret intellectum illius aut ne fictio deciperet animam illius. Consummatus in brevi, explevit tempora multa. Placita enim Deo erat anima illius. Propter hoc properavit educere illum de medio iniquitatum. Quoniam gratia Dei et misericordia est in sanctos illius, et respectus in electos illius.

Gradale. (col. 679*)

Posuisti, Domine, super caput ejus : coronam de lapide pretioso.

V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei : et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. *V.* Lætabitur justus in Domino et sperabit in eo : et laudabuntur omnes recti corde.

Evangelium. Si quis vult post me, *in Communi, col.* 675*.

Offertorium. (col. 677*)

In virtute tua lætabitur justus: et super salutare tuum exsultabit vehementer : desiderium animæ ejus tribuisti ei.

Secreta.

Beatus Panthaleon martyr tuus, Domine, qui diversis suppliciis maceratus, vera et viva factus est hostia, hæc quæ tibi offerimus ad salutem nostram gratificet sua intercessione libamina. Per.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo : gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

[a] atque.—97. quam.—92. 94. 98.
[b] non habent 92. 4L. 15. 57.
[c] cum memoria de s. Sigismundo.—98.
[d] cap. iv. B. (v. 7–11, 13–15.)

Postcommunio.

Redemptionis nostræ sacro gustu satiati, quæsumus, Domine, ut (interveniente beato Panthaleone martyre tuo) per hæc sancta quæ sumpsimus ad æterna gaudia præparemur. Per Dominum.[b]

Sanctorum Felicis, Simplicii, Faustini, et Beatricis *martyrum.*

Ad Missam : Officium. (col. 715*)

Sacerdotes ejus induant salutare : et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

Psalmus.

Memento, Domine, David : et omnis mansuetudinis ejus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus ; ut sicut populus Christianus martyrum tuorum Felicis, Simplicii, Faustini, et Beatricis temporali solemnitate congaudet, ita perfruatur æterna, et quod votis celebrat, pio comprehendat effectu. Per.

Epistola. Lingua sapientum *in Communi, col.* 686*.

Gradale. (col. 716*)

Sacerdotes ejus induant salutare : et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

V. Illuc producam cornu David : paravi lucernam Christo meo.

Alleluya. *V.* Vox exsultationis et salutis : in tabernaculis justorum.

Evangelium. Attendite a fermento, *in Communi, col.* 692*.

Offertorium. (col. 697*)

Exsultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis : exsultationes Dei in faucibus eorum.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, pro sanctorum martyrum tuorum, Felicis, Simplicii, Faustini, et Beatricis honore deferimus, suppliciter [a] deprecantes [a] ut indulgentiam nobis conferant et salutem. Per.

[a] obsecrantes.—92 4L. 15. 57.

[c] ita 94. 97. 98. 13. 26. Sennis.—92.

Communio. (col. 698*)

Ego vos elegi de mundo : ut eatis et fructum afferatis, et fructus vester maneat.

Postcommunio.

Benedictionis tuæ, Domine, plebs tibi devota fructum reportet et gaudium ; ut quod sanctis martyribus tuis Felici, Simplicio, Faustino et Beatrici exhibuit temporali servitio, perenni præsidio consequatur. Per Dominum.

Sanctorum Abdon et [c]Sennes[c] *martyrum.*

Ad Missam : Officium. (col. 682*)

Intret in conspectu tuo, Domine, gemitus compeditorum, redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum : vindica sanguinem sanctorum tuorum qui effusus est.

Psalmus.

Deus, venerunt gentes in hereditatem tuam : polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Oratio.

Deus, qui sanctis martyribus tuis Abdon et Sennes ad hanc gloriam veniendi copiosum munus gratiæ tuæ contulisti ; da famulis tuis suorum veniam delictorum, ut (sanctorum tuorum intercedentibus meritis) ab omnibus [d] mereamur [d] adversitatibus liberari. Per.

Epistola. Benedictus Deus, *in Communi, col.* 671*.

Gradale. (col. 687*)

Gloriosus Deus in sanctis : mirabilis in majestate, faciens prodigia.

V. Dextera tua, Domine, glorificata est in virtute : dextera manus tua confregit inimicum.

Alleluya. *V.* Reddet Deus mercedem laborum sanctorum suorum : et deducet illos in via mirabili. *(col.* 688*)

Evangelium. Videte ne quis, *in Communi, col.* 694*.

4L. Sennen.—57.

[d] ita 26 &c. mereantur.—92. 97. 55P.

Offertorium. (col. 696*)
Mirabilis Deus in sanctis suis: Deus Israel, ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suæ: benedictus Deus, alleluya.
Secreta.
Frequentata mysteria, Domine, pro sanctorum [a] martyrum [a] tuorum Abdon et Sennes veneratione, devota mente tractamus, quibus et præsidium nobis crescat et gaudium. Per.
Communio. (col. 698*)
Posuerunt mortalia servorum tuorum Domine; escas volatilibus cœli; carnes sanctorum tuorum bestiis terræ: secundum magnitudinem brachii tui posside filios mortipunitorum.
Postcommunio.
Sumat, Domine, plebs fidelis cœlestis dona remedii, per quæ (intercedentibus sanctis martyribus tuis Abdon et Sennes) a suis emundetur delictis. Per Dominum.

Sancti Germani *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)
Sacerdotes Dei, benedicite Dominum: sancti et humiles corde, laudate Deum.
Psalmus.
Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate et superexaltate eum in sæcula.
Oratio.
Exaudi nos, Deus salutaris noster, et quia nostræ voces non merentur audiri, sancti Germani confessoris tui atque pontificis interventio, quæsumus, sit accepta pro nobis. Per.
Epistola. Justum deduxit, *in Communi, col.* 702*.
Gradale. (col. 703*)
Juravit Dominus et non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.
V. Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis.
Alleluya. *V.* Amavit eum Dominus et ornavit eum: stola gloriæ induit eum.
Evangelium. Vigilate quia nescitis *in Communi, col.* 707*.
Offertorium. (col. 707*)
Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.
Secreta.
Sacrificium tibi, Domine, pro beati Germani confessoris tui atque pontificis celebritate offerentes, quæsumus ut propitiationem quam nostris operibus non meremur, piis suffragatoris intercessionibus consequamur. Per.
Communio. (col. 708*)
Domine, quinque talenta tradidisti mihi; ecce alia quinque superlucratus sum: euge, serve fidelis; quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam; intra in gaudium domini tui.
Postcommunio.
Supplices te rogamus, omnipotens Deus, ut qui percepimus cœlestis mensæ substantiam, (intercedente beato Germano confessore tuo atque pontifice) ad vitam perveniamus æternam. Per.

Ad vincula sancti Petri.

Ad Missam: Officium. (col. 787)
Nunc scio vere quia misit Dominus angelum suum et eripuit me de manu Herodis: et de omni exspectatione plebis Judæorum.
Versus.
Et Petrus ad se reversus: dixit.
Oratio.
Deus, qui beatum Petrum apostolum a vinculis absolutum illæsum abire fecisti: nostrorum, quæsumus, absolve vincula peccatorum, et omnia mala a nobis propitiatus exclude. Per Dominum.
Memoria de martyribus: Oratio.
Fraterna nos, Domine, martyrum tuorum corona lætificet, quæ et fidei nostræ præbeat incrementa virtutum, et multiplici nos suffragio consoletur. Per Dominum.

[a] non habent 15. 57.

Lectio Actuum Apostolorum.[a]

In diebus illis, Egressus Petrus de carcere, venit ad domum Mariæ matris Johannis qui cognominatus est Marcus, ubi erant multi congregati et orantes. Pulsante autem eo ad ostium januæ, processit puella ad videndum eum, nomine Rode. Et ut cognovit vocem Petri, præ gaudio non aperuit januam, sed intro currens nunciavit stare Petrum ante januam. At illi dixerunt ad eam; Insanis. Illa autem affirmabat sic se habere. Illi autem dicebant; quia angelus ejus est. Petrus autem perseverabat pulsans. Cum autem [b] aperuissent [b] ostium, viderunt eum et obstupuerunt. Innuens autem eis manu ut tacerent, narravit quomodo Dominus [c] eduxisset [c] eum de carcere.

Gradale. (col. 661*)

Constitues eos principes super omnem terram: memores erunt nominis tui, Domine.

V. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii: propterea populi confitebuntur tibi.

Alleluya. *V.* Solve jubente Deo, terrarum, Petre, catenas,
qui facis ut pateant cœlestia regna beatis.

Sequentia.

a. Nunc luce alma splendescit per orbem
haec dies ecce gloriosa,
b. Almi recolamus Petri voce celsa,
b. Gratanter modulos accommodet in qua
c. Vincentis amorem ob superum
crucis sacræ trophæa,
c. Merito gloriamque perlatam
in cœlesti gloria;
d. Pio corde fraterna
jubiletque turma.
d. Qui a Christo ligandi
solvendique dona
e. Accipiens, claviger effectus,
nostra resolvens vincula,
e. Sublevando ætheriis sedibus
potestate nos tradita,
f. Jungat cœtui sancto: culmine
in poli [d] paradisique [d] amœna,
f. Ubi adorat ordo te, Christe,
psallendo armonica voce cantica.
g. Nova sanctorum resonantium
laude angelicus mellica.
g. Cum supernam majestatem tuam
poscentes humiliter almam.
h. Cujus digna nos cum illis
resonemus una
rhythmica in excelsis carmina,
h. Cœlestique in gloria
trinum atque unum
jugiter veneremur in arva.
i. Celsa potestas angelica
i. Ovans te laudat in gloria;
k. Virtutes cœli
te glorificant per astra,
i. Qui Patris sedes ad dexteram;
i. Nostra exaudi angelorum
k. Et famulorum
jungens voces precamina;
l. Quorum vocibus [e] ut [e] caterva
l. Glorificet semper te et nostra
m. Regnantem [f] jure [f]
cum sanctis in æternum.

Evangelium. Venit Jesus in partes, *in Communi, col.* 664*.

Credo.

Offertorium. (col. 665*)

Constitues eos principes super omnem terram: memores erunt nominis tui in omni progenie et generatione.

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, placabile munus [g] deprecantes,[g] ut sicut beato Petro apostolo [h] tuo [h] in vinculis dedisti constantiam, ita nobis tua gratia indulgentiam operetur. Per.

Alia Secreta de martyribus.

Mysteria, Domine, pro sanctorum martyrum [i] tuorum [i] solemnitate devota mente oblata nobis præsidium præstent et gaudium. Per.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio. (col. 790)

Tu es Petrus: et super hanc petram ædificabo ecclesiam meam.

[a] cap. xii. C. (v. 12–17.)
[b] aperuisset.—92. 26.
[c] eduxit.—97. 98.
[d] paradisi.—94. 97. 98.
[e] non habent 94. 97. 98.
[f] rite.—94. vitæ.—98.
[g] precantes.—92. 97. 98. 4L. 15. 57.
[h] non habent 92. 94. 97. 98.
[i] non habent 94. 97. 98.

Postcommunio.

Muneris divini perceptio, quæsumus, Domine, beato Petro apostolo intercedente, semper a nobis peccatorum nostrorum vincula submoveat, et pericula cuncta depellat. Per.

Alia Postcommunio de martyribus.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut quorum memoriam sacramenti participatione recolimus, fidem quoque proficiendo sectemur. Per.

Sancti Stephani *papæ et martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Sacerdotes tui, Domine, induant justitiam, et sancti tui exsultent: propter David servum tuum non avertas faciem Christi tui.

Psalmus.

Memento, Domine, David: et omnis mansuetudinis ejus.

Oratio.

Deus, qui nos beati Stephani martyris tui atque pontificis annua solemnitate lætificas, concede propitius, ut cujus natalitia colimus, de ejusdem [a] etiam [a] protectione gaudeamus. Per.

Epistola. Omnis pontifex, *in Communi, col.* 679*.

Gradale. (col. 703*)

Inveni David servum meum, oleo sancto [b] unxi eum; manus enim mea auxiliabitur ei: et brachium meum confortabit eum.

V. Nihil proficiet inimicus in eo: et filius iniquitatis non nocebit eum.

Alleluya. *V.* Elegit te Dominus sibi in sacerdotem magnum in populo suo.

Evangelium. Homo quidam nobilis, *in Communi, col.* 680*.

Offertorium. Inveni David, *in Communi, col.* 707*.

Secreta.

Hostias nostras, quæsumus, Domine, tibi reddat acceptas intercessio sancti Stephani martyris tui atque pontificis; qui eas tibi digne offerendo complacuit. Per.

Communio. Domine quinque talenta tradidisti, *in Communi, col.* 708*.

Postcommunio.

Sumentes, Domine, divina mysteria quæsumus, ut (beati Stephani martyris tui atque pontificis intercessione) æternæ nobis præbeant incrementa lætitiæ. Per.

In Inventione Sancti Stephani *proto-martyris* sociorumque ejus.

Ad Missam : Officium.[c]

Etenim sederunt principes et adversum me loquebantur: et iniqui persecuti sunt me adjuva me Domine Deus meus: quia servus tuus exercebatur in tuis justificationibus.

Psalmus.[d]

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Deus, qui es sanctorum tuorum splendor mirabilis; [e]quique[e] hodierna die beati Stephani martyris tui, Nichodemi, Gamalielis atque Abibon inventionem gloriosam revelasti; da nobis, [f] quæsumus,[f] in æterna lætitia de eorum societate gaudere. Per.

Lectio Actuum Apostolorum.[g]

In diebus illis, Stephanus plenus gratia et fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo. Surrexerunt autem quidam de synagoga, quæ appellabatur Libertinorum et Cyrenensium et Alexandrinorum et eorum qui erant a Cilicia et Asia, disputantes cum Stephano: et non poterant resistere sapientiæ et spiritui, qui loquebatur.[h] Audientes autem hæc, dissecabantur cordibus suis, et stridebant dentibus in eum. Cum autem esset Stephanus plenus

[a] non habent 94. 97. 98.
[b] meo.—15. 26.
[c] Ps. cxviii. (cxix. 23, 86, 23)
[d] ib. (v. 1)

[e] qui.—92. 94. 97. 4L. 57.
[f] non habent 92. 94. 97. 98.
[g] cap. vi. (v. 8–10)
[h] cap. vii. (v. 54–59.)

Spiritu Sancto, intendens in cœlum, vidit gloriam Dei, et Jesum stantem a dextris virtutis Dei. Et ait; Ecce video cœlos apertos, et Filium Hominis stantem a dextris virtutis Dei. Exclamantes autem voce magna continuerunt aures suas et impetum fecerunt unanimiter in eum. Et ejicientes eum extra civitatem lapidabant: et testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adolescentis qui vocabatur Saulus. Et lapidabant Stephanum invocantem et dicentem; Domine Jesu, suscipe spiritum meum. Positis autem genibus, clamavit voce magna, dicens; Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Et cum hoc dixisset, obdormivit in Domino.

Gradale. Sederunt, *cum V. et* Alleluya *et Sequentia; quære in alio festo post Nativitatem Domini.*

Secundum Matthæum.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum et principibus sacerdotum; Ecce ego mitto ad vos prophetas, et sapientes, et scribas; et ex illis occidetis et crucifigetis, et ex illis flagellabitis in synagogis vestris, et persequemini de civitate in civitatem: Ut veniat super vos omnis sanguis justus, qui effusus est super terram, a sanguine Abel justi usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem occidistis inter templum et altare. Amen dico vobis, venient hæc omnia super generationem istam. Hierusalem, Hierusalem,[b] quæ[b] occidis prophetas, et lapidas eos qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum congregat gallina pullos suos sub alas, et noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico enim vobis; non me videbitis amodo, donec dicatis; Benedictus, qui venit in nomine Domini.

Credo *non dicitur.*

Offertorium.[c]

Elegerunt apostoli Stephanum levitam plenum fide et Spiritu Sancto: quem lapidaverunt Judæi orantem et dicentem Domine Jesu accipe spiritum meum, Alleluya.

Secreta.

Sacrificium tibi, Domine, fidelium tuorum votis oblatum serenus intende; ut quod dilecto martyri tuo Stephano, Nichodemo, Gamalieli atque Abibon hodiernam inventionis eorum contulit gloriam, nobis ad redemptionem prosit et gratiam. Per.

Communio.[d]

Video cœlos apertos et Jesum stantem a dextris virtutis Dei: Domine Jesu accipe spiritum meum: et ne statuas illis hoc peccatum: quia nesciunt quid faciunt.

Postcommunio.

Epularum tuarum alimento saginati, te humiliter rogamus, Domine Deus noster, ut beati martyris tui Stephani, Nichodemi, Gamalielis, atque Abibon meritis nos ubique adjuves, quorum hodie revelationis solemnitatem celebramus. Per.

Sancti Oswaldi *regis et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 670*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Psalmus.

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui hujus diei jocundam sanctamque lætitiam in sancti servi tui Oswaldi passione consecrasti; da cordibus nostris tui amoris caritatisque augmentum; ut cujus in terris sancti sanguinis effusionem celebramus, illius in cœlo collata patrocinia sentiamus. Per.

Epistola. Beatus vir qui inventus, *in Communi, col.* 671*.

[a] cap. xxiii. (v. 34–39.)
[b] ita 55P. &c. qui.—13. 15. 26.
[c] Acts vi. (5; vii. 59)
[d] Act. vii. (56, 59, 60.)

Gradale. (col. 673*)

Posuisti, Domine, super caput ejus: coronam de lapide pretioso.

V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. *V.* Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ.

Evangelium. Si quis venit ad me, *in Communi, col.* 676*.

Offertorium. (col. 677*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

Secreta.

Munera,[a] quæsumus,[a] Domine, quæ in sancti Oswaldi regis et martyris tui commemoratione tuæ majestati offerimus, propitiatus assume; et illam quæ in eo flagravit fortem dilectionem nobis inspira benignus. Per.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Vitali alimonia recreati, quæsumus, omnipotens Deus; ut beati Oswaldi martyris tui precibus tuam nobis justitiam placari sentiamus, cujus gloriosa certamina solemni devotione veneramur. Per.

In Transfiguratione Domini.

[b] *Benedictio Uvæ.*

Benedic, Domine, et hos fructus novæ uvæ, quos tu, Domine, rore cœli et inundatione pluviarum et temporum serenitate atque tranquillitate ad maturitatem perducere dignatus es, et dedisti eos ad usus nostros cum gratiarum actione percipere. In nomine Domini nostri ✠ Jesu Christi per quem omnia, Domine, semper bona creas. Qui tecum.[b]

Ad Missam: [c] *Officium.*[c] [e]

[d] Veni et ostende nobis faciem tuam, Domine, qui sedes super cherubin: et salvi erimus.

Psalmus.[f]

Qui regis Israel intende: qui deducis velut ovem Joseph.[d]

[g] *Oratio.*[g]

Deus, qui hodierna die Unigenitum tuum mirabiliter [h] transfiguratum [h] cœlitus, utriusque testamenti patribus revelasti; da nobis, quæsumus, beneplacitis tibi actibus, ad ejus semper contemplandam pertingere gloriam; in quo tuæ paternitati optime complacuisse testatus es. Per eundem Dominum.

Lectio Epistolæ beati Petri apostoli.[i]

Carissime,[j] Non enim indoctas fabulas secuti,[j] notam fecimus vobis Domini nostri Jesu Christi virtutem et præscientiam, sed speculatores facti illius magnitudinis. Accipiens enim a Deo Patre honorem et gloriam, voce ad eum delapsa hujuscemodi a magnifica gloria; Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui; ipsum audite. Et hanc vocem nos audivimus de cœlo allatam, cum essemus cum [k] illo [k] in monte sancto. Et habemus firmiorem propheticum sermonem, cui benefacitis attendentes, quasi lucernæ lucenti in caliginoso loco, donec dies illucescat et lucifer oriatur in cordibus vestris.

[a] non habent 92. 4L. 15. 57.

[b] non habent 4L. 15. 57.

[c] Introitus.—92. 98.

[d] In excelso throno vidi sedere virum quem adorat multitudo angelorum psallentes in unum: ecce cujus imperium numen est (in.—4L. 15. Grad.) æternum. *Psalmus.* Jubilate Deo (*ita* 4L. 15. Jub. Domino.—57. Grad.) omnis terra: servite Domino in lætitia.—4L. 15. 57. Grad.

[e] Ps lxxix. (lxxx. 3, 1.)

[f] ib. (v. 1.)

[g] collecta.—98.

[h] transformatum.—92. 94. 97. 98.

[i] 2 Pet. cap. i. C. (v. 16–19.)

[j] non habent 4L. 15. 57. Grad.

[k] ipso.—92. 97. 98. V.

Gradale.[a]

Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum: ex utero ante luciferum genui te.

℣. Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

Alleluya. ℣. Dies sanctificatus illuxit nobis, venite gentes et adorate Dominum: quia hodie descendit lux magna super terram.

Sequentia. Laudes Salvatori. *Require in Dominica octavarum Paschæ;* [b] *vel ista*

Sequentia.

Benedicta semper sit beata
Trinitas Deitas; [c] scilicet [c]
Unitas coæqualis gloria.
Pater, Filius, Spiritus Sanctus,
tria sunt nomina
omnia eademque substantia.
Deus genitor, Deus genitus,
in utroque sacer
Spiritus, Deitate socia.
Non tres tamen Dii sunt;
Deus verus unus est;
sic Pater Dominus,
Filius Spiritusque Dominus.
Ipse tamen Filius,
Deus verus unus est,
præclarus itaque
Spiritus ab utroque emanat.
Proprietas in personis
unitas est et in essentia;
Majestas par et potestas,
decus honorque per omnia.
Sidera, maria continens,
arva simul et universa condita;
Quem tremunt impia tartara,
colit quoque quem et abyssus [infima;
Quem laudant sol atque luna,
dignitas adorat angelica;
Nunc omnis vox atque lingua
fateatur hunc laude debita.
Et nos voce præcelsa
omnes modulemur
organica cantica
dulci melodia.
Eya et eya nunc
omnes jubilemus
alti throni Domino
laudes in excelsis.
O veneranda Trinitas!
O adoranda Unitas!
Per te sumus creati,
vera æternitas.
Per te sumus redempti,
summa tu charitas.
Populum cunctum [d] tu [d] protege,
salva, libera,
eripe et emunda.
Te adoramus, omnipotens,
tibi canimus,
tibi laus et gloria.[b]

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore, Assumpsit Jesus Petrum, et Jacobum, et Johannem fratrem ejus, et duxit illos in montem excelsum seorsum: et transfiguratus est ante eos. Et resplenduit facies ejus sicut sol: vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuerunt illis Moyses et Helias cum eo loquentes. Respondens autem Petrus, dixit ad Jesum; Domine, bonum est nos hic esse; si vis, faciamus hic tria tabernacula, tibi unum, Moysi unum, et Heliæ unum. Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube, dicens; Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite. Et audientes discipuli, ceciderunt in faciem suam, et timuerunt valde. Et accessit Jesus et tetigit eos dixitque eis; Surgite et nolite timere. Levantes autem oculos suos, neminem viderunt, nisi solum Jesum. Et descendentibus illis de monte, præcepit eis Jesus, dicens; Nemini dixeritis visionem, donec Filius Hominis a mortuis resurgat.

Credo.

Offertorium.[f]

Deus enim firmavit orbem terræ qui

[a] Ps. cix. (cx. 3, 1.)
[b] non habent 4L. 15. 57. Grad.
[c] sed.—26.
[d] non habet 26.
[e] cap. xvii. A. (v. 1-9)
[f] Ps. xcii. (xciii. 1, 2.)

non commovebitur: parata sedes tua Deus ex tunc a sæculo tu es.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, sancte Pater, omnipotens [a] æterne Deus,[a] munera quæ pro gloriosa Filii tui transfiguratione deferimus; et concede propitius, ut per hæc a temporalibus liberemur incommodis et gaudiis connectamur æternis. Per eundem.

Præfatio de Nativitate. Quia per incarnati.

Communio.[b]

In splendoribus sanctorum ex utero ante luciferum genui te.

Postcommunio.

Deus, qui hunc diem incarnati Verbi tui transfiguratione tuæque ad eum missa paternitatis voce consecrasti: tribue, quæsumus, ut divinis pasti alimoniis, in ejus mereamur membra transferri, qui hæc in sui memoriam fieri præcepit Jesus Christus Filius tuus Dominus noster. Qui tecum.

Sanctorum Sixti, Felicissimi et Agapiti, *martyrum.*

Ad Missam: Officium. (col. 683*)

Salus autem justorum a Domino: et protector eorum est in tempore tribulationis.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Deus, qui nos concedis sanctorum martyrum tuorum, Sixti, Felicissimi et Agapiti natalitia colere; da nobis in æterna beatitudine de eorum societate gaudere. Per.

Epistola. Benedictus Deus, *in Communi, col.* 671*.

Gradale. (col. 687*)

Justorum animæ in manu Dei sunt: et non tanget illos tormentum malitiæ.

V. Visi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace.

Alleluya. *V.* Reddet Deus mercedem laborum sanctorum suorum: et deducet illos in via mirabili. (*col.* 688*)

Evangelium. Cum audieritis, *in Communi, col.* 691*.

Offertorium. (col. 697*)

Gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum: quoniam tu, [c] Domine,[c] benedices justo, Domine, ut scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.

Secreta.

Munera, Domine, tuæ majestati oblata, sanctorum martyrum tuorum Sixti, Felicissimi et Agapiti, quæsumus, interventu, nobis ad salutem proficere sentiamus æternam. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Ego vos elegi de mundo: ut eatis et fructum afferatis, et fructus vester maneat.

Postcommunio.

Beatorum martyrum tuorum Sixti, Felicissimi et Agapiti, Domine, intercessione placatus; præsta, quæsumus, ut mysteria sancta quæ temporali celebramus actione, perpetua salvatione capiamus. Per Dominum.

[d] *In festo* Nominis Jesu.

Ad Missam: Officium.[e]

In nomine Jesu omne genu flectatur cœlestium terrestrium et infernorum: et omnis lingua confiteatur quia Dominus [f] noster [f] Jesus Christus in gloria est Dei Patris.

In tempore Paschali, Alleluya.

Psalmus.[g]

Laudate Dominum quoniam bonus Dominus; psallite nomini ejus quoniam suave.

Oratio.

Deus, qui gloriosissimum nomen

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] Ps. cix. (cx. 3.)
[c] non habent 15. 26.
[d] Missa de Nomine Jesu datur inter Missas votivas in 92. 94. vide supra, col. 750*.
[e] Phil. ii. (10, 11.)
[f] non habent 92. 94. 97. 98. Grad.
[g] Ps. cxlvi (cxlvii. 1.)

[a] Domini nostri Jesu Christi unigeniti Filii tui [a] fecisti fidelibus tuis summo suavitatis affectu amabile; et malignis spiritibus tremendum atque terribile; concede propitius, ut omnes qui [b] hoc nomen Jesu [b] devote venerantur in terris, sanctæ consolationis dulcedinem in præsenti percipiant et in futuro gaudium exsultationis et interminabilis jubilationis obtineant. Per eundem.

Lectio Actuum Apostolorum.[c]

In diebus illis, Petrus repletus Spiritu Sancto dixit; Principes populi et seniores, audite: Si nos hodie dijudicamur in [d] benefacto [d] hominis infirmi, in quo iste salvus factus est, notum sit omnibus vobis, et omni plebi Israel: quia in nomine Domini nostri Jesu Christi Nazareni, quem vos crucifixistis, quem Deus suscitavit a mortuis, in hoc iste astat coram vobis sanus. Hic est lapis, qui reprobatus est a vobis ædificantibus, qui factus est in caput anguli: et non est in [e] aliquo alio [e] salus. [f] Nec [f] enim [g] aliud nomen est [g] sub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri.

Gradale.[h]

Constituit Deus Pater ad dexteram suam Jesum Christum in cœlestibus super omnem principatum,[i] potestatem et virtutem et dominationem: et omne nomen quod nominatur non solum in hoc sæculo sed etiam in futuro, et omnia subjecit sub pedibus ejus.

V. Adjuva nos Deus salutaris noster: et propter gloriam nominis tui Domine libera nos, et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Alleluya. *V.* Dulce [j] cordi [j] nomen Jesu,
melos auri, mel in esu,
cor vertit in jubilum
et fugat mundi sibilum.

Secundum Alleluya *in commemoratione in tempore Paschali.*

Alleluya. *V.* Surgens Jesus Dominus noster: stetit in medio discipulorum suorum et dixit: Pax vobis.

In commemoratione a Septuagesima usque ad Pascha.

Tractus.

Dulce nomen Jesu Christi,
felix omen ferens tristi,
jocundans mentem jubilo;
V. Tollit luctum, affert fructum,
et obductum et seductum
purgat cor a nubilo.
V. Nominatum, invocatum,
honoratum, prædicatum,
semper sonat dulciter;
V. Tam peccatum quam reatum,
condonatum, expurgatum,
reddit mulcens leniter;
V. Hostes ferit, mores serit,
mala terit, graves gerit,
plenum est præsidium;
V. Nos defendit, nos accendit,
nos intendit, et extendit
hoc nomen in gaudium.

Sequentia.

Dulcis Jesus Nazarenus,
Judæorum rex amœnus,
pius, pulcher, floridus;
Pro salute suæ gentis
subit mortem cum tormentis,
factus pallens, lividus.
Dulce nomen et cognomen,
hoc transcendens est prænomen
omnibus nominibus;
Mulcet reos, sanat eos;
fovet [k] justos,[k] munit eos,
servans ab insultibus.
Hujus regis sub vexillo
statu degis in tranquillo
hostes tui fugiunt;
Nomen ejus meditatum,
belli fugat apparatum,
hostes victi rugiunt;

[a] Jesu Christi unigeniti Filii tui.—92. 94. 97. 98. Domini nostri.—97. 98.
[b] hunc.—97. 98.
[c] cap. iv. B. (v. 8–12.)
[d] beneficio.—97. 98. 4L. 57.
[e] alio aliquo.—97. 98. V.
[f] neque—97. 98.
[g] est nomen aliud.—97. nomen aliud est.—98. est aliud nomen.—4L.
[h] (Eph. i. 20, 21, 22; Ps. lxxviii. (lxxix.) 9; Lucæ xxiv. 36.)
[i] ita 26. &c. et.—55P. Grad.
[j] ita 55P. &c. Christi.—98. 4L. 57. cordi Christi.—26. nil habent 92. 94.
[k] reos.—92. 94. 98. eos.—4L. 57.

Hoc est nomen recolendum
 [a]quod sic [a]semper est tremendum
  malignis spiritibus :
Hoc est nomen salutare,
 et solamen singulare
  quod succurrit tristibus.
Hoc nos decet honorare,
 arca cordis inserare,
 cogitare, peramare
  amore sed heroico.
Ignatius hoc docuit,
 illud passus insonuit,
 cor ejus scissum patuit
  inscriptum Jesu cœlico.
Ut quid majora cupimus,
 quam quod Jesus sit intimus,
 qui est præamantissimus
  et quærit nos amare;
Amat ferventissime,
 amat constantissime,
 amat fidelissime,
  et suos vult juvare.
Nomen suum fecit tale,
 ut sit cunctis cordiale,
 capitale, principale,
  dilectum ex intimis;
Habent hoc naturæ jura,
 ut amantem tota cura
 reamemus, placitura
  præstantes ex animis.
Jesu nomen, omne bonum
 tenet, dulcem facit sonum,
 promeretur regni thronum,
  auditum lætificat.
In hoc lucet splendor Patris,
 in hoc patet decor matris,
 in hoc fulget honor fratris,
  hoc fratres magnificat.
Caput Jesu, cor, mens, manus,
 vulnus, livor, sanguis planus,
 pedes, corpus, vigor sanus,
  parantur hominibus;
Hæc torquentur passa dura,
 his læsura et natura,
 reparantur pia cura,
  purgatis criminibus.
Ergo si quis velit scire,
 quare Jesu nomen mire
 facit bonos concupire
  sui inhærentiam.
[b] *Divisio.*[b]
Jesus pulcher in decore,
 summe bonus in valore,
 mitis, lenis cum dulcore,
  pronus ad clementiam;
Jesus est rex generosus,
 Jesus forma speciosus,
 [c] Jesus lingua gloriosus,
  et mirandus opere;
Jesus fortis animosus,
 Jesus pugil vigorosus,
 Jesus donis copiosus,
  et gaudet tribuere;
Jesus pie viscerosus,
 Jesus ductor luminosus,[c]
 Jesus est deliciosus,
  et sapit dulcissime;
Jesus fama gloriosus,
 Jesus cunctis fructuosus,
 Jesus totus virtuosus,
  fovet suos optime.
Summus potens in vigore,
 summus celsus in honore,
 summus gratus in amore,
  omnem laudem obtinet.
In sciendo summe sapit,
 ambiendo cuncta capit,
 diligendo corda rapit,
  et illata detinet
Eya nobis nomen gratum,
 Jesus dulcis appellatum,
 sit in corde sic firmatum,
  ut non possit erui;
Hoc reatum peccatorum
 tollat, præstet jubilorum
 [d] odas, sede [d] beatorum
  donet [e]nobis[e] perfrui. [f]Amen.[f]

[a] quia.—92. 94.
[b] non notatur in 92. 94. 97. 98. 57.
[c] non habent 92. 94.
[d] sed et odas.—4L. 15. 57. Odas sed et.—92.
[e] bonis.—4L. 57.
[f] non habent 97. 98.

Alia Sequentia.
Dulcis Jesu memoria,
 dans vera cordis gaudia,
 sed super mel et omnia
  ejus dulcis præsentia.

Secundum Matthæum.[a]

In illo tempore, Angelus Domini apparuit in somnis Joseph dicens; Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu Sancto est. Pariet autem filium: et vocabis nomen ejus Jesum: ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem: Ecce virgo concipiet in utero et pariet filium: et vocabitur nomen ejus Emmanuel, quod interpretatur Nobiscum Deus.

Credo *in die tantum.*

Offertorium.[b]

In nomine meo dæmonia ejicient, linguis loquentur novis: serpentes tollent: et si mortiferum quid biberint non eis nocebit; super ægros manus imponent et bene habebunt. Alleluya.

Secreta.

In veneratione nominis [c] dilectissimi [c] Filii tui Domini nostri Jesu Christi, tibi, Deus pater misericordiarum, devotis mentibus hostias immolamus; suppliciter deprecantes, ut earum virtute cunctis egentibus præstetur auxilium, ut in eodem nomine delectantes, salutarem sui propositi consequantur effectum. Per eundem.

Præfatio. Quia per incarnati Verbi, *per totum annum.*

Communio.[e]

Vincenti dabo manna absconditum: et dabo illi calculum candidum, et in calculo nomen novum scriptum quod nemo [f] scit [f] nisi qui accipit. Alleluya.

Postcommunio.

Sacrosancta mysteria quæ sumpsimus, Domine, ad honorem [g] complacentissimi nominis Filii tui [g] Domini nostri Jesu Christi devotis præcordiis recolentes; quæsumus, ut incrementa spiritualis exsultationis nobis accumulent, et affectum nostrum ad hoc salutiferum nomen [h] Jesu [h] jugiter imprimendum accendant, et ad jubilandum in Jesu salvatore nostro dulcissimo, tota mentis intentione promoveant. Per eundem.

[1] *Per totas octavas dicatur Missa prædicta, quando de octavis agitur; sed sine* Credo. *Et cum Sequentia,* Jesus pulcher in decore, *ut supra in divisione.*[1] [d]

Nil canitur suavius,
nil auditur jucundius,
nil cogitatur dulcius,
quam Jesus Dei Filius.
Jesu, spes pœnitentibus,
quam pius es petentibus,
quam bonus te quærentibus,
sed quid invenientibus!
Jesu, dulcedo cordium,
fons vere, lumen mentium,
excedis omne gaudium,
et omne desiderium.
Nec lingua potest dicere,
nec literæ exprimere,
expertus novit tenere,
quid sit Jesum diligere.
Jesum quæram in lectulo,
clauso cordis cubiculo,
privatim et in publico
quæram amore sedulo.
Cum mane diluculo,
Jesum quæram in tumulo
cordis clamore querulo
mente quæram non oculo.
Jesus ad Patrem rediit,
regnum cœleste subiit,
cor meum a me transiit,
post Jesum simul abiit.
Jam prosequamur laudibus,
hymnis Jesum et precibus,
ut nos donet cœlestibus
cum justis frui sedibus.—*Grad.*

[a] cap. i. C. (v. 20–23.)
[b] Marci xvi. (17, 18.)
[c] dilecti.—92. 94. 97. 98.
[e] Apoc. ii. (17.)
[f] novit.—92. 94. 97. 98.
[g] complacentissimi.—92. 94. nominis complacentissimi Filii tui.—4L. 15. 57.
[h] nobis.—4L. 15. 57. nil habent 92. 94. 97.
[i] non habent 92. 94. 97. 98.
[d] vide supra, col. 846.

Sancti Donati *episcopi et martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Sacerdotes Dei, benedicite Dominum : sancti et humiles corde, laudate Deum.

Psalmus.

Benedicite omnia opera Domini Domino : laudate et superexaltate eum in sæcula.

Oratio.

Deus, qui es tuorum gloria sacerdotum, præsta, quæsumus, ut sancti Donati martyris tui atque pontificis cujus festa [a] celebramus,[a] sentiamus auxilium. Per Dominum.

Epistola. Nemo militans, *in Communi, col.* 672*.

Gradale. (col. 703*)

Inveni David servum meum, oleo sancto [b] unxi eum ; manus enim mea auxiliabitur ei : et brachium meum confortabit eum.

V. Nihil proficiet inimicus in eo : et filius iniquitatis non nocebit eum.

Alleluya. *V.* Disposui testamentum electis meis ; juravi David servo meo.

Evangelium. Vigilate quia nescitis, *in Communi, col.* 707*.

Offertorium. (col. 677*)

In virtute tua, Domine, lætabitur justus : et super salutare tuum exsultabit vehementer, desiderium animæ ejus tribuisti ei.

Secreta.

Exaudi, [c]Domine, [c] preces nostras, et ut tibi digna sint munera quæ oculis tuæ majestatis offerimus, intercedente beato Donato martyre tuo atque pontifice, subsidium nobis [d] tuæ [d] pietatis impende. Per Dominum.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo : gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Devotioni nostræ, Domine, quæsumus, clementer adesto ; ut (intercedente beato Donato martyre tuo atque pontifice) quod ad honorem tui nominis debito frequentamus obsequio, fiat nobis remedium salutare. Per Dominum.

Sancti Cyriaci sociorumque ejus *martyrum.*

Ad Missam : Officium. (col. 682*)

Timete Dominum, omnes sancti ejus, quoniam nihil deest timentibus eum, divites eguerunt et esurierunt, inquirentes autem Dominum non deficient omni bono.

Psalmus.

Benedicam Dominum in omni tempore : semper laus ejus in ore meo.

Oratio.

Deus, qui nos annua [e] beatorum martyrum tuorum, Cyriaci [e] sociorumque ejus solemnitate lætificas, concede propitius, ut quorum natalitia colimus, virtutem quoque passionis imitemur. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[f]

Metuentes Dominum, sustinete misericordias ejus ; et non deflectatis ab illo ne cadatis. Qui timetis Dominum credite illi ; et non evacuabitur merces vestra. Qui timetis Dominum sperate in illum ; et in oblectatione ejus veniet vobis misericordia. Qui timetis Dominum diligite illum ; et illuminabuntur corda vestra. Respicite, filii, nationes hominum ; et scitote quia nullus speravit in Domino et confusus est. Quis enim permansit in mandatis ejus, et derelictus est ? Aut quis invocavit illum, et despexit eum ? Quoniam pius et misericors est Dominus Deus noster.

Gradale. (col. 687*)

Timete Dominum omnes sancti ejus : quoniam nihil deest timentibus eum.

a agimus.—94. 97. 98.
b ita 26. &c. meo.—55P. V.
c Domine, quæsumus.—92. 94. 98. 4L. 15. 57. quæsumus, Domine.—97.
d Domine.—92. 4L. 15. 57.
e beati Cyriaci martyris tui.—92. 4L. 15. 57.
f Ecclesiastici cap. ii. B. (v. 7–11.)

℣. Inquirentes autem Dominum: non deficient omni bono.

Alleluya. ℣. Mirabilis Dominus noster in sanctis suis. (*col.* 688*)

Secundum Marcum.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Euntes in mundum universum, prædicate evangelium omni creaturæ. Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur. Signa autem eos qui crediderint hæc sequentur: In nomine meo dæmonia ejicient; linguis loquentur novis; serpentes tollent; et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit; super ægros manus imponent, et bene habebunt.

Offertorium. (col. 697*)

Lætamini in Domino et exsultate, justi: et gloriamini omnes recti corde.

Secreta.

Pro sanctorum tuorum Cyriaci sociorumque ejus martyrio venerando tibi, Domine, laudis hostias immolamus, tua mirabilia pertractantes, per quæ talis est perfecta victoria. Per.

Communio.[b]

Signa eos qui in me credent hæc sequentur dæmonia ejicient, super ægros manus imponent, et bene habebunt.

Postcommunio.

Sanctorum martyrum tuorum, Cyriaci sociorumque ejus precibus confidentes, quæsumus Domine, ut per ea quæ sumpsimus, æterna remedia capiamus. Per Dominum.

[c] *Quando vigilia sancti Laurentii extra dominicam evenerit, tunc dicatur Missa de octavis Jesu post tertiam, cum memoria de sancto Romano, et post sextam dicatur Missa de vigilia, utraque ad principale altare. Quando vigilia sancti Laurentii in dominica evenerit, tunc dicatur Missa de vigilia in capitulo cum memoria de sancto Romano. Et in summa Missa de octavis Jesu fiat memoria de dominica et de Trinitate; et nihil de sancto Romano; et tunc in feria iv. proxima sequente dicatur Missa dominicalis in capitulo.*[c]

In vigilia sancti Laurentii *martyris.*

Ad Missam: Officium.[d]

Dispersit, dedit pauperibus, justitia ejus manet in sæculum sæculi: cornu ejus exaltabitur in gloria.

Psalmus.[e]

Beatus vir qui timet Dominum: in mandatis ejus volet nimis.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut triumphum beati Laurentii martyris tui, quem despectis ignibus consummavit in terris, perpetua cœlorum luce conspicuum digno fidei fervore veneremur. Per.

Memoria de sancto Romano martyre.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui beati Romani martyris tui natalitia colimus, intercessione ejus in tui nominis amore roboremur. Per.

Lectio libri Sapientiæ.[f]

Confitebor tibi, Domine rex; et collaudabo te Deum salvatorem meum. Confitebor nomini tuo, quoniam adjutor et protector factus es mihi, et liberasti corpus meum a perditione, a laqueo linguæ iniquæ, et a labiis operantium mendacium. Et in conspectu [g] astantium [g] factus es mihi adjutor, et liberasti me secundum multitudinem misericordiæ nominis tui. A rugientibus præparatis ad escam; de manibus quærentium ani-

[a] cap. xvi. D. (v. 15–18.)
[b] Marci xvi. (17, 18,)
[c] non habent 92. 94. 4L. 15. 57.
[d] Ps. cxi. (cxii. 9.)
[e] ib. (v. 1.)
[f] Ecclesiastici cap. li. A. (v. 1–8, 12.)
[g] persequentium.—92. 97. 98.

mam meam, et de [a] multis tribulationibus quæ circumdederunt me ;[a] a pressura flammæ quæ circumdedit me, et in medio ignis non sum æstuatus. De altitudine ventris inferi, et a lingua coinquinata, et a verbo mendacii ; a rege iniquo et a lingua injusta.[b] Laudabit usque ad mortem anima mea Dominum ; [c] et vita mea appropinquans erat in inferno deorsum. Circumdederunt me undique, et non erat qui adjuvaret. Respiciens eram ad adjutorium hominum ; et non erat. Memoratus sum misericordiæ tuæ, Domine, et cooperationis tuæ quæ a sæculo sunt,[c] quoniam eruis sustinentes te, et liberas eos de manu angustiæ, Domine Deus [d] meus.[d]

Gradale.[e]

Dispersit, dedit pauperibus : justitia ejus manet in sæculum sæculi.

V. Potens in terra erit semen ejus : generatio rectorum benedicetur.

Si dominica fuerit, dicitur.

Alleluya. *V.* Levita Laurentius bonum opus operatus est qui per signum crucis cæcos illuminavit : et thesauros ecclesiæ dedit pauperibus.

Evangelium. Si quis vult post me venire, *in Communi, col.* 675*.

Offertorium.

Oratio mea munda est : et ideo peto ut detur locus voci meæ in cœlo, quia ibi est judex meus et conscius meus in æternum ; ascendat ad Dominum deprecatio mea.

Secreta.

Tanto placabiles tibi, Domine, quæsumus, nostræ sint hostiæ, quanto sancti martyris tui Laurentii pro cujus solemnitate exhibentur, tibi grata sunt merita. Per Dominum.

Alia Secreta de sancto Romano.

Muneribus nostris, quæsumus, Domine, precibusque susceptis, et cœlestibus nos munda mysteriis, et (intercedente beato Romano martyre tuo) clementer exaudi. Per Dominum.

Communio. (col. 677*)

Qui vult venire post me : abneget semetipsum, et tollat crucem suam : et sequatur me.

Postcommunio.

Conserva, quæsumus, Domine, munus tuum in nobis ; ut quod, te donante, pro beati Laurentii martyris tui solemnitate percepimus, et salutem nobis operetur et pacem. Per Dominum.

Postcommunio de sancto Romano.

Da, quæsumus, Domine Deus noster, ut sicut beati Romani martyris tui temporali gratulamur officio, ita perpetuo lætemur aspectu. Per Dominum.

In die sancti Laurentii *martyris.*

Ad Missam : Officium.[f]

Confessio et pulchritudo in conspectu ejus : sanctitas et magnificentia in sanctificatione ejus.

Psalmus.[g]

Cantate Domino canticum novum : cantate Domino omnis terra.

Oratio.

Da nobis, quæsumus, omnipotens Deus, vitiorum nostrorum flammas extinguere, qui beato Laurentio tribuisti tormentorum suorum incendia superare. Per.

Memoria de Nomine Jesu.

Epistola : Ad Corinthios.[h]

Fratres, Qui parce seminat, parce et metet. Et qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus et metet. Unusquisque prout destinavit in corde suo, non ex tristitia aut necessitate. Hilarem enim datorem diligit Deus. Potens est autem Deus

[a] multis tribulationibus et.—97. 98. portis tribulationum quæ circumdederunt me.—4L. V.
[b] liberasti me.—92. 97. 98. 15. 57.
[c] non habent 92. 97. 98.
[d] noster.—92. 94. 97. 98.
[e] Ps. cxi. (cxii. 9, 2.)
[f] Ps. xcv. (xcvi. 6.)
[g] ib. (v. 1.)
[h] 2 ad Cor. cap. ix. B. (v. 6–10.)

omnem gratiam abundare facere in vobis : ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes abundetis in omne opus bonum, sicut scriptum est ; Dispersit dedit pauperibus : justitia ejus manet in sæculum sæculi. Qui autem administrat semen seminanti, et panem ad manducandum præstabit, et multiplicabit semen vestrum, et augebit incrementa frugum justitiæ vestræ.

Gradale.[a]

Probasti, Domine, cor meum : et visitasti nocte.

V. Igne me examinasti : et non est inventa in me iniquitas.

Alleluya. *V.* Levita Laurentius bonum opus operatus est : qui per signum crucis cæcos illuminavit.

Sequentia.

a. Stola jocunditatis, alleluya,
b. Induit hodie Dominus
militem *c.* suum Laurentium.
b. Solito plaudat alacrius
concio *c.* læta fidelium.
d. Hodie martyr insignis
hostiam Deo *c.* placentem obtulit ;
d. Hodie tormentum ignis
graviter exa-*c.*-minatus pertulit ;
e. Animatus ad certamen
monitu beati senis,
e. Gravissimis non refugit
exhibere membra pœnis.
f. Ante regem accersitur,
et de rebus convenitur
occultis Ecclesiæ ;
f. Sed non cedit blandimentis,
emollitur aut tormentis
ejus avaritiæ.
g. Luditur Valerianus ;
et levitæ larga manus,
dum petit inducias,
g. Dat, minister caritatis,
pauperibus congregatis
facultatum copias.
h. Furit igitur præfectus,
et paratur ardens lectus ;
insultantis viscera
crates urit aspera.
h. Sudat martyr in agone,
spe mercedis et coronæ,
quæ datur fidelibus
pro Christo certantibus.
i. De cujus militia
cœli gaudet curia,
i. Quia vicit hodie
ministros nequitiæ.
k. Ut hunc ergo per patronum
consequamur vitæ donum,
k. In illius die festo
chorus noster lætus esto,
l. Jocundum in ecclesia
l. Decantans alleluya.

Evangelium. Nisi granum, *in Communi, col.* 675*.

Offertorium.[b]

Confessio et pulchritudo in conspectu ejus : sanctitas et magnificentia in sanctificatione ejus.

Secreta.

Ut tuis, Domine, mysteriis digni reddamur, illa, quæsumus, veritas nos illuminet semper et foveat, quæ in beati Laurentii martyris tui corde flammam [c]tuæ[c] confessionis accendit, Jesus Christus Filius tuus Dominus noster, qui tecum.

Communio. (col. 678*)

Qui mihi ministrat me sequatur : et ubi ego sum, illic et minister meus erit.

Postcommunio.

Sacro munere satiati, supplices te, Domine, deprecamur ; ut quod debitæ servitutis celebramus officio, (intercedente beato Laurentio martyre tuo) salvationis tuæ sentiamus augmentum. Per.

Sancti Tyburtii *martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 669*)

Justus ut palma florebit, sicut cedrus Libani multiplicabitur : plantatus in domo Domini, in atriis domus Dei nostri.

Psalmus.

Bonum est confiteri Domino : et psallere nomini tuo, altissime.

a Ps. xvi. (xvii. 3.)
b Ps. xcv. (xcvi. 6.)

c suæ.—92. 4L. 57.

Oratio.

Beati Tyburtii martyris tui nos, Domine, foveant continuata præsidia; quia non desinis propitius intueri, quos talibus auxiliis concesseris adjuvari. Per Dominum.

Memoria de sancto Laurentio.

Epistola. Doctrinis variis, *in Communi, col.* 679*.

Gradale. (col. 673*)

Justus non conturbabitur: quia Dominus firmat manum ejus.

V. Tota die miseretur et commodat: et semen ejus in benedictione erit.

Alleluya. *V.* Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso.

Evangelium. Si quis vult *in Communi, col.* 675*.

Offertorium. (col. 677*)

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso: vitam petiit et tribuisti ei. Alleluya.

Secreta.

Grata tibi sint, Domine, hæc sacrificia, quæ in sancti Tyburtii martyris tui passione deferuntur; cujus intercessione, quæsumus, salutaria nobis efficiantur. Per Dominum.

Communio. (col. 677*)

Qui vult venire post me: abneget semetipsum: et tollat crucem suam: et sequatur me.

Postcommunio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut (interveniente beato Tyburtio martyre tuo) et tua in nobis dona multiplices, et misericorditer largita conserves. Per Dominum.

Sancti Ypoliti sociorumque ejus *martyrum.*

Ad Missam: Officium. (col. 682*)

Justi epulentur et exsultent in conspectu Dei: et delectentur in lætitia.

Psalmus.

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus: et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

[a] Ecce pulcra.—98.
[b] affectum.—94. 97. 98.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut beati Ypoliti martyris tui sociorumque ejus veneranda solemnitas et devotionem nobis augeat et salutem. Per.

Memoria de Nomine Jesu et de sancto Laurentio.

Epistola. Justi autem in perpetuum, *in Communi, col.* 684*.

Gradale. (col. 687*)

Justorum animæ in manu Dei sunt: et non tanget illos tormentum malitiæ.

V. Visi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace.

Alleluya. *V.* Sancti et justi in Domino gaudete: vos elegit Deus in hereditatem sibi. (*col.* 688*)

Si dominica fuerit, dicitur Sequentia [a] *de Communi plurimorum martyrum, col.* 688*.

Evangelium. Attendite a fermento, *in Communi, col.* 692*.

Offertorium. (col. 697*)

Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium: laqueus contritus est et nos liberati sumus.

Secreta.

Respice, quæsumus, Domine, munera populi tui in sanctorum martyrum tuorum Ypoliti sociorumque ejus honore oblata; et testificatio tuæ veritatis nobis proficiat ad salutem. Per.

Communio. (col. 699*)

Dico autem vobis amicis meis: ne terreamini ab his qui vos persequuntur.

Postcommunio.

Quos tuis, Domine, reficis sacramentis, sanctorum martyrum tuorum Ypoliti sociorumque ejus attolle benignus suffragiis; ut nostræ redemptionis [b] effectum [b] et mysteriis capiamus et moribus. Per Dominum.

[c] *Quando vigilia Assumptionis beatæ Mariæ extra Dominicam evenerit, tunc dicatur Missa de octavis Jesu post tertiam, cum memoriis de sanctis Eusebio et Laurentio, et post sextam*

[c] non habent 92. 94. 4L 15. 57.

dicatur Missa de vigilia; utraque ad principale altare. Quando vigilia Assumptionis beatæ Mariæ in Dominica evenerit, tunc dicatur Missa de vigilia in capitulo cum memoriis de sanctis Eusebio et Laurentio; et in summa Missa de octavis Jesu fiat memoria de Dominica et de Trinitate, et nihil de sanctis Eusebio et Laurentio; et tunc in tertia feria proxima sequente dicatur Missa dominicalis in capitulo.[c]

In vigilia Assumptionis.

Ad Missam : Officium. (col. 779*)

Salve sancta parens enixa puerpera regem : qui cœlum terramque regit in sæcula sæculorum.

Psalmus.

Benedicta tu in mulieribus : et benedictus fructus ventris tui.

In hac vigilia non repetatur Officium post Psalmum, sed post Gloria Patri *et* Sicut erat *tantum. Ad hanc Missam de vigilia dicitur cantus ferialis super* Kyrie eleison, Gloria in excelsis, Sanctus *et* Agnus, *nisi Dominica fuerit; tunc enim dicitur cantus super* Kyrie eleison, Gloria in excelsis, Sanctus, *et* Agnus *et* Ite missa est, *sicut in festo trium lectionum sine regimine chori; et dicitur Missa in capitulo.*

Oratio.

Deus, qui virginalem aulam beatæ Mariæ in qua habitares eligere dignatus es; da, quæsumus, ut sua nos defensione munitos, jocundos [a] faciat suæ interesse festivitati. Qui vivis et regnas.

Memoria de sancto Eusebio.

Oratio.

Deus, qui nos beati Eusebii confessoris tui annua solemnitate lætificas; concede propitius, ut cujus natalitia colimus, per ejus ad te exempla gradiamur. Per Dominum.

Memoria de sancto Laurentio.

Lectio libri Sapientiæ. (col. 779*)

Ab initio et ante sæcula creata sum, et usque ad futurum sæculum non desinam; et in habitatione sancta coram ipso ministravi. Et sic in Sion firmata sum, et in civitate sanctificata similiter requievi, et in Hierusalem potestas mea. Et radicavi in populo honorificato, et in partes Dei mei hereditas illius. Et in plenitudine sanctorum detentio mea.

Gradale. (col. 780*)

Benedicta et venerabilis es virgo Maria : quæ sine tactu pudoris inventa es mater Salvatoris.

V. Virgo Dei genitrix, quem totus non capit orbis, in tua se clausit viscera factus homo.

Si dominica fuerit, dicitur,

Alleluya. *V.* Post partum virgo inviolata permansisti : Dei genitrix, intercede pro nobis.

Evangelium : secundum Lucam. (col. 782*)

In illo tempore, Loquente Jesu ad turbas, extollens vocem quædam mulier de turba, dixit illi; Beatus venter qui te portavit, et ubera quæ suxisti. At ille dixit; Quinimmo, beati qui audiunt verbum Dei, et custodiunt illud.

Offertorium. (col. 782*)

Felix namque es, sacra virgo Maria et omni laude dignissima : quia ex te ortus est sol justitiæ Christus Deus noster.

[b] *Et dicitur hac die sine* Alleluya. *Quandocunque dicitur (extra Septuagesimam usque ad Pascha) nisi ad hanc Missam de vigilia tantum, cum extra Dominicam evenerit.*

V. Beata es, virgo Maria, quæ Dominum portasti creatorem mundi : genuisti qui te fecit et in æternum permanes virgo.[b]

Secreta.

Munera nostra, Domine, quæsumus, apud clementiam tuam Dei genitricis commendet oratio; quam idcirco de præsenti sæculo transtulisti, ut pro peccatis nostris apud te fiducialiter intercedat. Per eundem.

[a] ita 55P. &c. nos.—13. 15. 26.

[b] In tempore Paschali, *Alleluya.—Grad.* et dicitur hac die sine *Alleluya* nisi Dominica fuerit.—92. 4L. 15. 57.

Alia Secreta de sancto Eusebio.

Sancti Eusebii confessoris tui interventu, Domine, tibi servitus nostra complaceat; et oblatio præsentium munerum fiat præsidium devotorum. Per.

Præfatio quotidiana.

Communio.

Alma Dei genitrix, succurre precantibus cunctis: nos quoque una precamur supplices, ut tuis precibus adjuti laudemus Trinitatem.

Postcommunio.

Concede, quæsumus, misericors Deus, fragilitati nostræ præsidium; ut qui sanctæ Dei genitricis et virginis Mariæ requiem celebramus, intercessionis ejus auxilio a nostris iniquitatibus resurgamus. Per eundem Dominum.

Alia Postcommunio de sancto Eusebio.

Læti, Domine, sumpsimus sacramenta cœlestia, quæ nobis (intercedente beato Eusebio confessore tuo) sentiamus uberius profutura. Per.

In die Assumptionis beatæ Mariæ *virginis.*

Ad Missam: Officium.

Gaudeamus omnes in Domino diem festum celebrantes sub honore Mariæ virginis: de cujus assumptione gaudent angeli, et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[a]

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Kyrie. Deus creator.

Oratio.

Veneranda nobis, Domine, hujus diei festivitas opem conferat sempiternam, in qua sancta Dei genitrix mortem subiit temporalem, nec tamen mortis nexibus deprimi potuit; quæ Filium tuum Dominum nostrum de se genuit incarnatum. Qui tecum.

Lectio libri Sapientiæ.[b]

In omnibus requiem quæsivi, et in hereditate Domini morabor. Tunc præcepit et dixit mihi Creator omnium; et qui creavit me, requievit in tabernaculo meo. Et dixit mihi; In Jacob inhabita, et in Israel hereditare, et in electis meis mitte radices. Et sic in Syon firmata sum, et in civitate sanctificata similiter requievi, et in Hierusalem potestas mea. Et radicavi in populo honorificato, et in partes Dei mei hereditas illius, et in plenitudine sanctorum detentio mea. Quasi cedrus exaltata sum in Libano, et quasi cypressus in monte Syon. Quasi palma exaltata sum in Cades, et quasi plantatio rosæ in Hiericho. Quasi oliva speciosa in campis, et quasi platanus exaltata sum juxta aquas in plateis. Sicut cynamomum et balsamum aromatizans, odorem dedi. Quasi myrrha electa dedi suavitatem odoris.

Alia Epistola per octavas.

Lectio libri Sapientiæ.[c]

Egredimini et videte, filiæ Syon, regem Salomonem in diademate quo coronavit eum mater sua in die desponsationis illius et in die lætitiæ cordis ejus. Quam pulchra es, amica mea, quam pulchra es et decora. Oculi tui columbarum absque eo quod intrinsecus latet. Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te. Veni de Libano, sponsa mea, veni de Libano, veni. Quam pulchræ sunt mammæ tuæ, soror mea, sponsa. Pulchriora sunt ubera tua vino, et odor unguentorum tuorum super omnia aromata. Favus distillans labia tua, sponsa; mel et lac sub lingua tua; et odor vestimentorum tuorum sicut odor thuris. Hortus conclusus soror mea sponsa, hortus conclusus, fons signatus. Emissiones tuæ paradisus

[a] Ps. xliv. (xlv. 1.)
[b] Ecclesiastici cap. xxiv. B. (v. 7–15.)
[c] Cant. Cant. cap. iii. (v. 11; cap. iv. 1, 7, 8, 10–16; cap. vi. 9, 10; cap. vii. 6.7.)

malorum punicorum, cum pomorum fructibus. Fons hortorum, puteus aquarum viventium, quæ fluunt impetu de Libano. Veni in hortum meum, soror mea, sponsa; messui myrrham meam cum aromatibus meis. Una est columba mea, perfecta mea, una est matri suæ, electa genitrici suæ. Viderunt eam filiæ Syon, et beatissimam prædicaverunt: reginæ et concubinæ[a] laudaverunt eam. Quæ est ista quæ progreditur quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata? Quam pulchra es, et quam decora, carissima, in deliciis; statura tua assimilata est palmæ, et ubera tua botris.

Et legantur alternis vicibus per octavas, videlicet una die In omnibus requiem quæsivi, *et altera die* Egredimini. *Ita tamen quod in dominica infra octavas et in octava die dicitur Epistola,* In omnibus requiem.

Gradale. (col. 720*)

Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.

V. Audi filia et vide et inclina aurem tuam: quia concupivit rex speciem tuam.

Alleluya. *V.* Hodie Maria virgo cœlos ascendit, gaudete: quia cum Christo regnat in æternum.

Sequens Alleluya *dicitur quotidie per octavas, nisi in dominica et in octava die; tunc vero dicitur* Alleluya *sicut in prima die.*

Alleluya. *V.* Assumpta est Maria in cœlum: gaudent angeli et collaudantes benedicunt Dominum.

Sequentia.

a. Area virga primæ
matris Evæ,
florens rosa
processit Maria.

a. Oritur ut lucifer
inter astra
ætherea:
perpulchra ut luna;

b. Fragrascit ultra omnia
balsama, pigmenta,
et thymiamata;

b. Purpurea ut viola,
roscida ut rosa,
candens ut lilia:

c. Patris summi quam elegit
proles deica,
ut assumeret
carnem sacrosanctam
ex virginis carne incorrupta.

c. Celsus nuntiat Gabriel
nova gaudia,
æterni regis
exortum in terra;
matremque ejus ita salutat;

d. Ave Maria,
Domini mei mater alma:
cœlica plena gratia;

Et dicitur trina vice.

d. Tu benedicta
regem in sæcula paries;
effecta orbis regina.

e. Fœcunda ego, inquit,
quomodo esse queam
cum virum non agnoscam
ex quo sum nata,
et semper permanens
virgo pudica.

e. Ne timeas, respondit
angelus; Sanctum Pneuma
descendet in te, casta,
quo fœcundata
paries Deum et
hominem una.

f. O vere sancta
atque amanda,
ex qua est orta
redemptio nostra:
salus quoque mundi
veraque vita.

f. O Dei nostri
genitrix pia:
suscipe nostra
hac die precata,
in qua es assumpta
ad cœli claustra.

g. Tu es enim Patri cara,
tu es Jesu mater bona,
tu Sancti Spiritus
es templum facta.

[a] et—98. V.

g. Tu es pulchra Dei sponsa,
tu regem Christum enixa,
domina es in cœlo
et in terra;
h. Hodie namque curiæ
cœlestis tibi obvia agmina
te assumpserunt
ad palatia stellata.
h. Jesus et ipse [a] festivus [a]
tibi matri cum angelis occurrens,
sede paterna
secum locavit in sæcula.
i. Jam cum Deo regnans,
nostra excusa clemens mala:
poscens cuncta bona, O benigna;
i. Mediatrix nostra,
quæ es post Deum spes sola,
tuo Filio nos repræsenta,
k. Ut in poli aula
læti jubilemus, Alleluya.

Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Intravit Jesus in quoddam castellum; et mulier quædam Martha nomine, excepit illum in domum suam. Et huic erat soror nomine Maria, quæ etiam sedens secus pedes Domini, audiebat verbum illius. Martha autem satagebat circa frequens ministerium. Quæ stetit et ait; Domine, non est tibi curæ, quod soror mea reliquit me solam ministrare? Dic ergo illi, ut me adjuvet. Et respondens, dixit illi Dominus; Martha, Martha, sollicita es, et turbaris erga plurima. Porro, unum est necessarium. Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.

Credo.

Offertorium. (col. 723*)

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus, in æternum et in sæculum sæculi.

Secreta.

Grata tibi, Domine, quæsumus, munera nostra efficiat beatæ Dei genitricis oratio; quam et si pro conditione carnis migrasse cognoscimus, in cœlesti gloria pro nobis apud te jugiter orare sentiamus.

Præfatio. Et te in assumptione.

Hæc Præfatio dicitur quotidie per octavas et in octava.

Communio.

Beata viscera Mariæ virginis: quæ portaverunt æterni Patris Filium.

Postcommunio.

Mensæ cœlestis participes effecti, imploramus clementiam tuam, Domine Deus noster; ut qui festa Dei genitricis colimus, a cunctis malis imminentibus, ejus intercessionibus liberemur. Per eundem.

[c] *Quotidie per hebdomadam dicitur eadem Missa cum propriis Sequentiis, sed sine* Credo; *tamen in dominica dicitur* Credo *et in octava si dominica fuerit.*[c]

Secunda die. Sequentia.

a. Post partum virgo, Maria,
b. Dei genitrix fecunda,
gratia tonantis plena.
b. Ave, terrarum domina,
alma cœlorum regina.
c. Tibi æthera
omnisque sanctorum turma
depromat symphonia.
c. Tellus, flumina,
atque sylvarum nemora
resultent voce sua.
d. Salve, parens inclyta,
felix puerpera.
d. Per te lux et veritas
mundo est edita.
e. Tu Jesum papilla
lactasti sacra,
exstans virgo feta,
mater intacta.
f. Unde nostris eya
fave votis, domina,
Christum interpellans
pro salute humana.

[a] festinus.—98. 4L. 57.
[b] cap. x. G. (v. 38–42.)
[c] Quotidie per octavas dicitur eadem Missa cum propriis Sequentiis et cum Cantu super *Kyrie, Gloria in excelsis,* *Sanctus* et *Agnus,* per ordinem, sicut infra octavas cum regimine chori. *Alleluya* ut supra notatum est, sine *Credo;* tamen si dominica dicitur *Credo,* et in octavis si dominica fuerit.—*Grad.*

g. Per te, mater, aboleri
filiorum flagitamus crimina,
g. Nosque omnes introduci
sempiterna Paradisi gaudia,
h. Quo perennis vitæ
perfruamur gloria.
Amen.

Tertia die. Sequentia.
a. Ave Maria, gratia plena;
a. Dominus tecum, virgo serena.
b. Benedicta tu in mulieribus,
c. Quæ peperisti pacem hominibus
d. et angelis gloriam.
b. Et benedictus fructus ventris tui,
c. Qui coheredes ut essemus sui
d. nos fecit per gratiam.
e. Per hoc autem ave
mundo tam suave,
contra carnis jura,
e. Genuisti prolem,
novum stella solem,
nova genitura.
f. Tu parvi et magni
leonis et Agni
Salvatoris Christi
templum exstitisti
sed virgo intacta.
f. Tu floris et roris
panis et pastoris,
virginum regina,
rosa sine spina,
genitrix es facta;
g. Tu civitas Regis justitiæ,
g. Tu mater es misericordiæ,
h. Theophilum reformans gratiæ
h. De lacu fæcis et miseriæ.
i. Ergo maris stella,
Verbi Dei cella,
et solis aurora,
i. Paradisi porta,
per quam lux est orta,
Natum tuum ora,
k. Nos ut solvat a peccatis
et in regno claritatis
quo lux lucet sedula
collocet per sæcula.
Amen.

Quarta die. Sequentia.
a. Lætabundus exsultet
fidelis chorus,
b. alleluya;
Nota quod in lxx. pro alleluya *dicitur* die ista.
a. Regem regum intactæ
profudit thorus,
b. res miranda;
c. Angelus consilii,
natus est de virgine,
b. sol de stella;
c. Sol occasum nesciens,
stella semper rutilans,
b. semper clara.
d. Sicut sidus radium,
profert virgo Filium,
b. pari forma;
d. Neque sidus radio,
neque mater Filio,
b. fit corrupta.
e. Cedrus alta Libani
f. conformatur hyssopo
b. valle nostra,
e. Verbum ens Altissimi
f. [a] corporari [a] passum est
b. carne sumpta.
g. Esaias cecinit,
synagoga meminit,
f. nunquam tamen desinit
b. esse cæca.
g. Si non suis vatibus
credat vel gentilibus
f. sibyllinis versibus
b. hæc prædicta.
h. Infelix propera,
h. crede vel vetera;
i. cur damnaberis,
gens misera?
h. Quem docet litera
h. vatum considera;
i. ipsum genuit
puerpera.

Quinta die. Sequentia.
a. Hac clara die turma
festiva dat præconia,
a. Mariam concrepando
symphonia nectarea.
b. Mundi Domina quæ est sola
castissima virginum regina,

[a] ita 55P. &c. corporali.—13. 15. 26.

b. Salutis causa, vitæ porta,
atque cœli referta gratia.
c. Nam ad illam sunt nuncia olim
[facta angelica,
c. Ave Maria gratia Dei plena per
d. Mulierum pia [sæcula;
agmina, intra
semper benedicta;
d. Virgo et gravida
mater intacta
prole gloriosa.
e. Cui contra Maria
hæc reddit famina;
e. In me quomodo tua
jam fient nuncia?
f. Viri novi nullam
certe copulam;
f. Ex quo atque nata
sum incorrupta.
g. Diva missus ita
reddit affata;
g. Flatu sacro plena
fies, Maria;
h. Nova efferens gaudia
cœlo terræ nati per exordia,
h. Intra tui uteri claustra,
portans qui gubernat [a] æterna, [a]
i. Omnia qui dat tempora
pacifica.

Sexta die. Sequentia.

Ave, mundi spes, Maria;
ave, mitis, ave, pia,
ave, plena gratia;
Ave, virgo singularis,
quæ per rubum designaris
non passum incendia.
Ave, rosa speciosa,
ave, Jesse virgula,
Cujus fructus nostri luctus
relaxavit vincula.
Ave, carens simili;
mundo diu flebili
reparasti gaudium.
Ave, cujus viscera
contra mortis fœdera
ediderunt Filium.
Ave, virginum lucerna,
per quam fulsit lux superna,
his quos umbra tenuit.
Ave, virgo de qua nasci
et de cujus lacte pasci
Rex cœlorum voluit.
Ave, gemma cœli luminarium,
Ave, Sancti Spiritus sacrarium.
O quam mirabilis
et quam laudabilis
hæc est virginitas;
In qua per Spiritum
facta Paraclytum
fulsit fecunditas.
O quam sancta, quam serena,
quam benigna, quam amena,
esse virgo creditur;
Per quam servitus finitur,
porta cœli aperitur,
et libertas redditur.
O castitatis lilium,
tuum precare Filium,
qui salus est humilium;
Ne nos pro nostro vitio
in flebili judicio
subjiciat supplicio;
Sed nos tua sancta prece
mundans a peccati fæce,
Collocet in lucis domo,
amen dicat omnis homo.

Septima die. Sequentia.

Hodiernæ lux diei
celebris in matris Dei
agitur memoria.
Decantemus in hac die
semper virginis Mariæ
laudes et præconia.
Omnis homo, omni hora,
ipsam ora, et implora
ejus patrocinia;
Psalle, psalle, nisu toto,
cordis, oris, voce, voto,
ave, plena gratia;
Ave, Domina cœlorum,
inexperta viri thorum,
parens paris nescia.
Fecundata sine viro,
genuisti [b] modo [b] miro
Genitorem, filia.
Florens hortus austro flante,
porta clausa post et ante,
via viris invia.

[a] æthera.—94.

[b] more.—92. 97. 98.

Fusa cœli rore tellus,
fusum Gedeonis vellus,
Deitatis pluvia.
Salve, splendor firmamenti;
tu caliginosæ menti
desuper irradia;
Placa mare, maris stella,
ne involvat nos procella
et tempestas obvia.

Tertia die infra octavas Assumptionis dicitur Missa in capitulo de

Octava sancti Laurentii.

Ad Missam: Officium.[a]

Probasti, Domine, cor meum et visitasti nocte: igne me examinasti: et non est inventa in me iniquitas.

Psalmus.[b]

Exaudi, Domine, justitiam meam: intende deprecationem meam.

Oratio.

Beati Laurentii martyris tui nos faciat, Domine, passio veneranda lætantes; et ut eam sufficienter recolamus, efficiat promptiores. Per Dominum.

Epistola. Qui parce seminat, *ut supra in die.*

Gradale. (col. 673*)

Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso.

℣. Desiderium animæ ejus tribuisti ei: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. ℣. Levita Laurentius bonum opus operatus est: qui per signum crucis cæcos illuminavit, et thesauros ecclesiæ dedit pauperibus.

Si vigilia in dominica evenerit, tunc hac die dicetur sequens

Alleluya. ℣. Levita Laurentius bonum opus operatus est: qui per signum crucis cæcos illuminavit.

Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Qui amat patrem aut matrem plus quam me, non est me dignus. Et qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus. Et qui non accipit crucem suam et sequitur me, non est me dignus. Qui invenit animam suam, perdet illam. Et qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. Qui recipit vos, me recipit. Et qui me recipit, recipit eum qui me misit. Qui recipit prophetam in nomine prophetæ, mercedem prophetæ accipiet. Et qui recipit justum in nomine justi, mercedem justi accipiet. Et quicunque potum dederit uni ex minimis istis, calicem aquæ frigidæ tantum in nomine discipuli; amen dico vobis: non perdet mercedem suam.

Offertorium. (col. 677*)

In virtute tua, Domine, lætabitur justus: et super salutare tuum exsultabit vehementer, desiderium animæ ejus tribuisti ei.

Secreta.

Beati Laurentii martyris tui honorabilem passionem muneribus, Domine, geminatis exsequimur; quæ licet propriis sit memoranda principiis, indesinenter tamen permanet gloriosa. Per Dominum.

Communio. (col. 678*)

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Postcommunio.

Salutare nobis, Domine, quæsumus, intercessio beati Laurentii martyris tui præstet auxilium, ut cœlestis mensæ participatio quam sumpsimus, tribuat Ecclesiæ tuæ recensitam lætitiam. Per Dominum.

Sciendum est, quod quandocunque octava sancti Laurentii in dominica contigerit, Missa de ipsa octava in [d] *illa dominica* [d] *in capitulo dicitur,* [e] *et Missa dominicalis in vigilia sancti Bartholomæi in capitulo dicatur;* [e] *nisi cum fuerint xxvi. vel xxvii. do-*

[a] Ps. xvi. (xvii. 3.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] cap. x. D. (v. 37–42.)

[d] illo anno omnino prætermittatur, et Missa dominicalis.—*Grad.*
[e] non habent 92. 4L. 15. 57.

minicæ a Deus omnium *usque ad Adventum Domini; tunc enim ibi una Missa dominicalis differatur.*[a]

Dominica infra octavas Assumptionis

ad missam omnia fiant sicut in prima die, more simplicis festi ix. lectionum; ita tamen quod Kyrie, Gloria in excelsis, *Sequentia*, Sanctus, *et* Agnus *per ordinem dicantur.*

Quarta die infra octavas

fiat memoria de sancto Agapito martyre.

Oratio.

Lætetur Ecclesia tua, Deus, beati Agapiti martyris tui confisa suffragiis, atque ejus precibus gloriosis et devota permaneat et secura consistat. Per Dominum.

Secreta.

Pro beati Agapiti martyris tui passione veneranda hostias laudis tibi, Domine, immolantes, quæsumus, ut ejus orationibus placeant pro cujus meritis offeruntur. Per Dominum.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine Deus noster, ut sacramenti tui virtute percepta, intercessione beati Agapiti martyris tui tanto munere digni reddamur. Per Dominum.

Quinta die infra octavas

fiat memoria de sancto Magno martyre.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris; et (intercedente beato Magno martyre tuo) ab hostium nos defende propitiatus incursu. Per Dominum.

Secreta.

Oblatis tibi, Domine, quæsumus, fidelium tuorum muneribus intende propitius; et ut nullius [b] sit [b] irrita postulatio, nullius inane sit votum, gloriosi martyris tui Magni desideratum nobis præbe subsidium. Per.

Postcommunio.

Tua sancta sumentes, quæsumus, Domine, ut beati Magni martyris tui nos foveant continuata præsidia. Per.

In octava Assumptionis beatæ Mariæ

ad Missam omnia fiant sicut in prima die, more simplicis festi ix. lectionum, et dicitur super Kyrie *cantus de* Kyrie omnipotens; *dicitur etiam* Spiritus et alme, *a tribus clericis de superiori gradu in superpelliciis ad gradum chori, et dicitur* Sanctus *cum hac additione,* Benedictus Mariæ Filius. *Et fiat memoria de martyribus Timotheo et Simphoriano.*

Oratio.

Auxilium tuum nobis, quæsumus, Domine, placatus impende; et (intercedentibus beatis martyribus tuis Timotheo et Simphoriano,) dexteram

[a] et Missa de octavis sancti Laurentii in capitulo dicitur. Si octava sancti Laurentii in dominica evenerit et tempus breve fuerit infra inceptionem Historiæ *Deus omnium* et Adventum Domini, ita quod contineant xxv. dominicæ et infra, tunc Missa de octava omnino prætermittatur et Missa de dominica in capitulo dicitur. De hac materia dictum est supra in magna rubrica post *Deus omnium;* in quibusdam tamen Ordinalibus de Usu Sarum super hac materia, talis datur regula.—Sciendum est quod quandocunque octava sancti Laurentii in dominica contigerit, Missa de ipsis octavis illa die in capitulo dicitur, et Missa de dominica in vigilia sancti Bartholomæi in capitulo dicitur, et nisi cum fuerint xxvi. vel xxvii. dominicæ a *Deus omnium* usque ad adventum Domini; tunc enim una Missa dominicalis differatur.—*Grad.*

[b] non habent 92. 94. 97. 98. 4L.

super nos tuæ propitiationis extende. Per Dominum.

Et dicitur ista Sequentia.

a. Ave, præclara maris stella,
in lucem gentium
Maria divinitus orta.
b. Euge, cœli porta,
quæ non aperta
veritatis lumen
ipsum solem justitiæ
indutum carne
ducis in orbem.
b. Virgo, decus mundi,
regina cœli,
præelecta ut sol,
pulchra lunaris ut fulgor,
agnosce omnes
te diligentes.
c. Te, plenam fide,
virgam almæ stirpis Jesse,
nascituram
priores desideraverunt
patres et prophetæ;
c. Te, lignum vitæ,
Sacro rorante Pneumate
parituram
divini floris amygdalum
signavit Gabriel;
d. Tu, agnum, regem,
terræ dominatorem,
Moabitici
de petra deserti
ad montem filiæ
Syon traduxisti;
d. Tuque furentem
leviathan serpentem,
tortuosumque
et vectem collidens
damnosum crimine
mundum exemisti.
e. Hinc gentium nos reliquiæ,
e. tuæ sub cultu memoriæ
f. Mirum in modum,
quem es enixa
propitiationis
agnum, regnantem
cœlo eternaliter,
revocamus ad aram
mactandum mysterialiter.
g. [a] Hinc [a] manna verum Israelitis,
g. veris veri Abrahæ filiis
f. Admirantibus
quondam Moysi
quod typus figurabat
jam nunc abducto
velo datur perspici.
ora virgo nos illo
pane cœli dignos effici.
h. Fac igni sancto
Patrisque Verbo,
quod rubus ut flamma
tu portasti,
virgo mater facta,
pecuali pelle
discincto pede
mundis labiis
cordeque propinquare.
h. Fac fontem dulcem
quem in deserto
petra præmonstravit,
degustare,
[b] quam [b] sincera fide
renesque succingi
lotos in mari,
anguem æneum
in cruce speculari.
i. Audi nos, nam te Filius
nihil negans honorat.
i. Salva nos, Jesu, pro quibus
virgo mater te orat.
k. Da fontem vitæ visere;
da puros mentis oculos
in te defigere;
l. Christianismi fidem
operibus redimere;
beatoque fine
m. Ex hujus incolatu,
sæculi auctor,
ad te transire.

Secreta.

Accepta tibi sit, Domine, sacratæ plebis oblatio pro tuorum honore sanctorum; quorum se meritis percepisse de tribulatione [c] cognoscit [c] auxilium. Per Dominum.

Postcommunio.

Sacro munere satiati, quæsumus, omnipotens Deus, ut (intervenientibus

[a] hic.—4L. 15. 57.
[b] cum.—94. 97.
[c] cognoscat.—92. 98. 4L.

[a] sanctis [a] martyribus tuis Timotheo et Simphoriano, nos omnes sanctorum tuorum jubeas assisti collegio. Per.

In vigilia sancti Bartholomæi *apostoli.*

Quære omnia in Communi unius apostoli : et fiat memoria de martyribus Timotheo et Apollinare cum oratione de Communi. Si hæc vigilia in dominica evenerit, nihil fiat de vigilia præter memoriam.

In die sancti Bartholomæi *apostoli.*

Ad Missam : Officium. (col. 659*)

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

Psalmus.

Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui hujus diei venerandam sanctamque lætitiam in beati Bartholomæi apostoli tui festivitate tribuisti ; da Ecclesiæ tuæ, quæsumus, et amare quod credidit, et prædicare quod docuit. Per Dominum.

Memoria de sancto Audoeno episcopo.

Oratio.

Deus, qui perennem gloriam sanctissimi confessoris tui atque pontificis Audoeni animæ contulisti : tribue, quæsumus, ejus nos apud te ita patrociniis sublevari, ut cum eo vitam possideamus æternam. Per Dominum.

Epistola. Jam non estis hospites, *in Communi, col.* 660*.

Gradale. (col. 661*)

In omnem terram exivit sonus eorum : et in fines orbis terræ verba eorum.

℣. Cœli enarrant gloriam Dei : et opera manuum ejus annunciat firmamentum.

Alleluya. ℣. Nimis honorati sunt amici tui, Deus : nimis confortatus est principatus eorum.

Sequentia. Clare sanctorum, *in Communi, col.* 661*.

Evangelium. Facta est contentio, *in Communi, col.* 665*.

Credo.

Offertorium. (col. 665*)

Constitues eos principes super omnem terram : memores erunt nominis tui in omni progenie et generatione.

Secreta.

Beati apostoli tui Bartholomæi, Domine, solemnia celebrantes, tuam clementiam deprecamur, ut ejus auxilio tua beneficia capiamus, in cujus veneratione tibi laudis hostias immolamus. Per Dominum.

Alia Secreta de sancto Audoeno.

Oblata, quæsumus, Domine, munera fidelis populi, meritis beatissimi Audoeni confessoris tui atque pontificis tibi reddantur accepta, ut ab omni contagione peccati eisdem quibus famulamur mysteriis clementer emundari mereamur. Per.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio. (col. 666*)

Vos qui secuti estis me sedebitis super sedes judicantes duodecim tribus Israel, dicit Dominus.

Postcommunio.

Sumptis, Domine, salutaribus sacramentis pro solemnitate beati apostoli tui Bartholomæi, supplices deprecamur, ut quæ prædicavit et credamus pariter et sequamur. Per Dominum.

Alia Postcommunio de sancto Audoeno.

Mensæ cœlestis participatione vegetati, supplices te rogamus, omnipotens Deus, ut sicut de beati Audoeni perpetua glorificatione annua celebritate gaudemus, ita ipsius apud te intercessione ab omni mereamur adversitate defendi. Per Dominum.

[a] beatis.—94. 97. 98.

Sancti Ruphi *martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 669*)

Justus non conturbabitur quia Dominus firmat manum ejus : tota die miseretur et commodat : et semen ejus in benedictione erit : in æternum conservabitur.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus : neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris, ut (beati Ruphi martyris tui intercessionibus confidentes) nec minis adversantium nec ullo conturbemur incursu. Per Dominum.

Epistola. Beatus vir qui in sapientia, *in Communi, col.* 671*.

Gradale. (col. 673*)

Justus non conturbabitur : quia Dominus firmat manum ejus.

V. Tota die miseretur et commodat : et semen ejus in benedictione erit.

Alleluya. *V.* Beatus vir qui [a] timet Dominum : in mandatis ejus volet nimis.[a]

Evangelium. Nihil opertum, *in Communi, col.* 676*.

Offertorium. (col. 677*)

In virtute tua, Domine, lætabitur justus : et super salutare tuum exsultabit vehementer : desiderium animæ ejus tribuisti ei.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, ob honorem beati Ruphi martyris tui offerimus, suppliciter deprecantes, ut sicut illi præbuisti sacræ fidei confessionem, sic nobis indulgentiam largiaris et pacem. Per Dominum.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo : gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Cœlesti munere satiati, quæsumus, Domine Deus noster, ut, beati Ruphi martyris tui meritis, ubique nos adjuves. Per Dominum.

[a] suffert temptationem.—98.

[b] catholicæ.—26.

Sancti Augustini *episcopi et doctoris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis, et principem fecit eum : ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini : in æternum cantabo.

Oratio.

Deus, qui beatum Augustinum Ecclesiæ tuæ in exponendis scripturæ sacræ mysteriis doctorem [b] catholicum [b] providisti; da nobis, quæsumus, ejus semper [c] et [c] doctrinis instrui, et oratione fulciri. Per Dominum.

Memoria de sancto Hermete martyre.

Oratio.

Deus, qui beatum Hermetem martyrem tuum virtute constantiæ in passione roborasti ; ex ejus nobis imitatione tribue pro amore tuo prospera mundi despicere, et nulla ejus adversa formidare. Per Dominum.

Epistola. Dedit Dominus, *in Communi, col.* 709*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis : posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit et tribuisti ei : longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Justus germinabit sicut lilium : et florebit in æternum ante Dominum.

Sequentia. Adest nobis dies alma, *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Vos estis sal terræ, *in Communi, col.* 710*.

Credo.

Offertorium. (col. 711*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso : et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Sancti confessoris tui atque pontificis Augustini nobis, quæsumus, Domine, pia non desit oratio ; quæ et munera nostra tibi conciliet, et tuam nobis indulgentiam semper obtineat. Per Dominum.

[c] non habent 94. 97. 98.

Alia Secreta de sancto Hermete.

Munera nostra, quæsumus, Domine, propitiatus assume; et ut digne tuis famulemur altaribus, sancti Hermetis martyris tui nos intercessione custodi. Per.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Sumentes, Domine, salutaria sacramenta, quæsumus, ut ejus nos tribuas subsequi documenta, cujus [a] celebramus gloriosa solennia.[a] Per.

Alia Postcommunio de sancto Hermete.

Repleti, Domine, benedictione cœlesti, quæsumus clementiam tuam, ut (intercedente beato Hermete martyre tuo) quæ humiliter gerimus, salubriter sentiamus. Per.

In Decollatione sancti Johannis Baptistæ

dicitur Missa [b] in capitulo [b] de sancta Sabina virgine statim post primam ante tertiam more solito, et Missa de sancto Johanne post sextam.

De sancta Sabina *virgine.*

Ad Missam: Officium.[c]

Cognovi, Domine, quia æquitas judicia tua, et in veritate tua humiliasti me: confige timore tuo carnes meas: a mandatis tuis non me repellas.

Psalmus.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Beatæ Sabinæ virginis tuæ et martyris, Domine, precibus confidentes, quæsumus clementiam tuam, ut ejus meritis et precibus ad æterna gaudia pervenire valeamus. Per.

Epistola. Domine Deus meus, *in Communi, col.* 719*.

Gradale. (col. 720*)

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

V. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.

Alleluya. *V.* Specie tua et pulchritudine tua: intende, prospere procede et regna.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro, *in Communi, col.* 722*.

Offertorium. (col. 722*)

Filiæ regum in honore tuo: astitit regina a dextris tuis: in vestitu deaurato circumdata varietate.

Secreta.

Muneribus nostris, Domine, te magnificamus oblatis, quæ nobis et beatæ Sabinæ martyris tuæ patrocinia, et sempiterna concilient gaudia. Per Dominum.

Communio. (col. 723*)

Principes persecuti sunt me gratis: et a verbis tuis formidavit cor meum; lætabor ego super eloquia tua: sicut qui invenit spolia multa concupivit anima mea testimonia tua, Domine, et dilexit ea vehementer.

Postcommunio.

Redemptionis nostræ mysteria celebrantes, quæsumus, Domine Deus noster, ut beatæ Sabinæ martyris tuæ meritis muniamur, et visionis tuæ gloria ineffabili perfruamur. Per Dominum.

Ad magnam Missam.

Officium. (col. 670*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Psalmus.

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

[a] celebratur gloriosa solemnitas.—94. 97. 98.

[b] non habent 92. 94. 97. 98.

[c] Ps. cxviii. (cxix. 75, 120, 10, 1.)

Oratio.

Sancti Johannis Baptistæ et martyris tui, Domine, quæsumus, veneranda festivitas, salutaris auxilii nobis præstet augmentum. Per.

Nulla fiat memoria de sancta Sabina virgine ubi Missa de ea prius cantata fuerit.

Lectio libri Sapientiæ.[a]

Exspectatio justorum lætitia: spes autem impiorum peribit. Fortitudo simplicis via Domini: et pavor his qui operantur malum. Justus in æternum non commovebitur: impii autem non habitabunt [b] super terram.[b] Os justi parturit sapientiam: et lingua pravorum peribit. Labia justi considerant placita: et os impiorum perversa. Simplicitas justorum diriget eos: et supplantatio perversorum vastabit illos. Justitia rectorum [c] liberabit [c] eos: et in insidiis suis capientur iniqui. Justus de angustia liberatus est: et tradetur impius pro eo. Simulator ore decipit amicum suum: justi autem liberabuntur scientia. In bonis justorum exaltabitur civitas: et in perditione impiorum erit laudatio. In benedictione justorum exaltabitur civitas.

Graduale. (col. 673*)

Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso.

V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. *V.* Misso Herodes spiculatore præcepit amputari caput Johannis in carcere.[d]

Sequentia. Sancti Baptistæ. *Require supra in Nativitate ejusdem.*

Secundum Marcum.[e]

In illo tempore, [f] Misit Herodes rex manum [f] et tenuit Johannem, et vinxit eum in carcerem propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui; quia duxerat eam. Dicebat enim Johannes Herodi; Non licet tibi habere uxorem fratris tui. Herodias autem insidiabatur illi, et volebat occidere eum, nec poterat. Herodes enim metuebat Johannem, sciens eum virum justum et sanctum: et custodiebat eum. Et audito eo multa faciebat, et libenter eum audiebat. Et cum dies opportunus accidisset, Herodes natalis sui cœnam fecit principibus et tribunis et primis Galilææ. Et cum introisset filia ipsius Herodiadis et saltasset, et placuisset Herodi simulque recumbentibus; rex ait puellæ; Pete a me quod vis, et dabo tibi. Et juravit illi: quia quicquid petieris dabo tibi, licet dimidium regni mei. Quæ cum exisset, dixit matri suæ; Quid petam? At illa dixit; Caput Johannis Baptistæ. Cumque introisset statim cum festinatione ad regem, petivit dicens; Volo ut protinus des mihi in disco caput Johannis Baptistæ. Et contristatus est rex propter jusjurandum, et propter simul discumbentes, noluit eam contristari: sed misso spiculatore præcepit afferri caput ejus in disco. Et decollavit eum in carcere; et attulit caput ejus in disco: et dedit illud puellæ, et puella dedit matri suæ. Quo audito discipuli ejus venerunt et tulerunt corpus ejus: et posuerunt illud in monumento.

Offertorium. (col. 677*)

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso: vitam petiit a te et tribuisti ei, alleluya.

Secreta.

Munera tibi, Domine, pro sancti Johannis Baptistæ et martyris tui passione deferimus, qui dum finitur in terris, factus est cœlesti sede perpetuus; quæsumus, ut ejus obtentu nobis proficiant ad salutem. Per.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

[a] Proverb. cap. x. D. (28–32; xi. 3, 6, 8-11.)

[b] in terra.—92. 97. 98.

[c] liberavit.—98. 15.

[d] (Marci vi. 27.)

[e] cap. vi. C. (v. 17–29.)

[f] misit Herodes.—92. 97. 98. 4L. Ipse enim Herodes misit.—V.

Postcommunio.

Conferat nobis, Domine, quæsumus, sancti Johannis Baptistæ utrumque solemnitas, ut et magnifica sacramenta quæ sumpsimus, [a] precibus [a] nostris significata veneremur, et in nobis potius edita gaudeamus. Per Dominum.

Sanctorum Felicis et Adaucti *martyrum.*

Ad Missam: Officium. (col. 683*)

Sapientiam sanctorum narrant populi, et laudem eorum nunciat ecclesia: nomina autem eorum vivent in sæculum sæculi.

Psalmus.

Exsultate justi in Domino: rectos decet collaudatio.

Oratio.

Majestatem tuam, Domine, supplices deprecamur, ut sicut nos jugiter sanctorum martyrum tuorum Felicis et Adaucti commemoratione lætificas, ita semper supplicatione defendas. Per Dominum.

Epistola. Justorum animæ in manu Dei sunt, *in Communi, col.* 684*.

Gradale. (col. 687*)

Justorum animæ in manu Dei sunt: et non tanget illos tormentum malitiæ.

V. Visi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace.

Alleluya. *V.* Justi epulentur et exsultent in conspectu Dei; et delectentur in lætitia. *(col.* 688*)

Evangelium. Attendite a fermento, *in Communi, col.* 692*.

Offertorium. (col. 697*)

Lætamini in Domino et exsultate, justi: et gloriamini omnes recti corde.

Secreta.

Hostias, quæsumus, Domine, quas solemniter immolamus pro martyrum commemoratione sanctorum, clementer suscipe; et concede, ut (eorum intercessione in quorum honore offeruntur) veniam delictorum consequi mereamur. Per.

[a] patribus.—92. 4L. 57.
[b] repleti.—92. 97. 98.

Communio. (col. 699*)

Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine, dicit Dominus: et quod in aure auditis, prædicate super tecta.

Postcommunio.

[b] Refecti, [b] Domine, [c] sacris muneribus, quæsumus, [c] [d] ut,[d] intercedentibus sanctis martyribus tuis, Felice et Adaucto, in gratiarum semper actione maneamus. Per Dominum.

Sanctæ Cuthburgæ *virginis non martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 718*)

Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Oratio.

Deus, qui eximiæ castitatis privilegio famulam tuam Cuthburgam multipliciter decorasti; da nobis famulis tuis, ejus promerente intercessione, utriusque vitæ prosperitatem; ut sicut ejus festivitas nobiscum agitur in terris, ita per ejus interventum nostri memoria apud te semper habeatur in cœlis. Per.

Epistola. Qui gloriatur, *in Communi, col.* 724*.

Gradale. (col. 725*)

Dilexisti justitiam: et odisti iniquitatem.

V. Propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ.

Alleluya. *V.* Æmulor enim vos Dei æmulatione: despondi vos uni viro virginem castam exhibere Christo.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem virginibus, *in Communi, col.* 726*.

Offertorium. (col. 727*)

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Altaria tua, Domine, mysticis muneribus cumulamus, majestatem tuam suppliciter deprecantes, ut ipsius adju-

[c] quæsumus sacris muneribus.—94. 97.
[d] non habent 97. 13.

vantibus meritis, carere mereamur cunctis contagiis. Per Dominum.

Communio. (col. 727*)

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

Postcommunio.

Cœlestibus sacramentis refecti, majestatem tuam altaribus tuis, Domine, deprecamur inclinati; ut quæ in solemnitate beatæ Cuthburgæ lætanter percepimus (auxilio ejus intercessionis) nobis proficiant ad utriusque profectum salutis. Per.

Sancti Ægidii *abbatis.*

Ad Missam: Officium. (col. 712*)

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium: lex Dei ejus in corde ipsius.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Deus, qui hodierna die beatum Ægidium confessorem tuum atque abbatem aulam regni cœlestis penetrare fecisti; tribue, quæsumus, ut cujus devote gloriamur meritis, ejus nos sentiamus confoveri suffragiis. Per Dominum.

Memoria de sancto Prisco martyre.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, fortitudo certantium et martyrum palma, solemnitatem hodiernæ diei propitius intuere, et Ecclesiam tuam continua fac celebritate lætari; ut, intercessione beati Prisci martyris tui, omnium in te credentium vota perficias. Per Dominum.

Epistola. Justus cor suum tradet, *in Communi, col.* 712*.

Gradale. (col. 712*)

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium.

V. Lex Dei ejus in corde ipsius: et non supplantabuntur gressus ejus.

Alleluya. *V.* Posui adjutorium super potentem: et exaltavi electum de plebe mea.

Sequentia. Adest nobis, *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Nemo accendit lucernam, *in Communi, col.* 713*.

Offertorium. (col. 713*)

Desiderium animæ ejus tribuisti ei, Domine: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Secreta.

Muneribus nostris, Domine, quæsumus (sancti Ægidii confessoris tui atque abbatis intercessione) gratiam tuæ placationis infunde; ut et collata nobis remedia tuearis, et propitius conferenda largiaris. Per Dominum.

Alia Secreta de sancto Prisco.

Altaribus tuis, Domine, munera pro commemoratione sancti Prisci martyris tui gratanter offerimus, precantes, ut, ipso intercedente, hæc eadem [a] nobis ad cœlestia promerenda proficiant. Per.

Communio. (col. 713*)

[b] Fidelis servus et prudens, quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.[b]

Postcommunio.

Protege, Domine, populum tuum de tua misericordia confidentem; et quos cœlestibus refecisti mysteriis, beati Ægidii confessoris tui atque abbatis intercessione, tuis muneribus [c] assequendis [c] [d] effice [d] promptiores. Per Dominum.

Alia Postcommunio de sancto Prisco.

Refectam, Domine, sacræ participationis mysterio, tuere, quæsumus, plebem tuam; [e] et [e] beati Prisci martyris tui solemnia recolentem [f] cœlestis gratiæ [f] largitate prosequere, ut visibilibus adjuta solatiis ad invisibilia bona promptius incitetur. Per Dominum.

[a] in.—97. 98.
[b] Beatus servus quem cum venerit Dominus.—97. 98.
[c] exsequendis.—94. 97. 98.
[d] perfice.—94. 97. perficere.—98.
[e] ita 55P. &c. ut.—4L. 13. 15. 26. 57.
[f] cœlesti.—94. 97. 98.

Translatio sancti Cuthberti *episcopi.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis, et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Præsta nobis, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut qui beati Cuthberti confessoris tui atque pontificis translationis diem veneramur, per ipsius suffragia, pietatis tuæ semper beneficia consequamur. Per.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in diebus, *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Juravit Dominus et non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

V. Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis.

Alleluya. *V.* Justus germinabit sicut lilium: et florebit in æternum ante Dominum.

Si fiant ix. lectiones, dicitur Sequentia Adest, *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Homo quidam peregre, *in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Hæc munera, quæsumus, Domine, beati Cuthberti confessoris tui atque pontificis intercessione sanctifica; et nos famulos tuos a peccatorum omnium maculis clementer emunda. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Ut hæc communio nos, Domine, tibi dignos efficiat, beatus Cuthbertus confessor tuus et pontifex, cujus translationis diem veneramur, suffragio, quæsumus, piæ intercessionis obtineat. Per Dominum.

Sancti Bertini *abbatis.*

Ad Missam: Officium. (col. 714*)

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium: lex Dei ejus in corde ipsius.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui mirabiliter fulges in electis tuis, quos te habitatore glorificare voluisti; da nobis, quæsumus, beati Bertini confessoris tui atque abbatis ita digne solemnia venerari, ut, ejus suffragantibus meritis, templum tuum mereamur fieri. Per Dominum.

Epistola. Justus cor suum, *in Communi, col.* 712*.

Gradale. (col. 712*)

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium.

V. Lex Dei ejus in corde ipsius: et non supplantabuntur gressus ejus.

Alleluya. *V.* Amavit eum Dominus et ornavit eum: stola gloriæ induit eum.

Evangelium. Nemo accendit lucernam, *in Communi, col.* 713*

Offertorium. (col. 713*)

Desiderium animæ ejus tribuisti ei, Domine: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Secreta.

Gratia Spiritus Sancti, Domine, quæsumus, hæc munera nostra assumat; et (intercedente beato Bertino confessore tuo atque abbate) vitam nostram irreprehensibilem custodiat, et nos ad cœlestia regna perducat. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Communio. (col. 713*)

Fidelis servus et prudens, quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.

Postcommunio.

Tribuant nobis, quæsumus, Domine, continuum tua sancta subsidium;

quo (beati Bertini confessoris tui atque abbatis precibus) nos ab omnibus semper tueantur adversis. Per Dominum.

In Nativitate beatæ Mariæ.

Ad Missam. Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Mariæ virginis: de cujus nativitate gaudent angeli et collaudant Filium Dei.

Psalmus [a]

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Oratio.

Supplicationem servorum tuorum, Deus miserator, exaudi; ut qui in nativitate Dei genitricis et virginis congregamur, ejus intercessionibus, a te de instantibus periculis eruamur. Per eundem.

Lectio libri Sapientiæ.[b]

Ego quasi vitis fructificavi suavitatem odoris, et flores mei fructus honoris et honestatis. Ego mater pulchræ dilectionis et timoris, et magnitudinis et sanctæ spei. In me gratia omnis viæ et veritatis; in me omnis spes vitæ et virtutis. Transite ad me omnes qui concupiscitis me; et a generationibus meis implemini. Spiritus enim meus super mel dulcis, et hereditas mea super mel et favum. Memoria mea in generatione sæculorum. Qui edunt me adhuc esurient; et qui bibunt me adhuc sitient. Qui audit me non confundetur; et qui operantur in me non peccabunt. Qui elucidant me, vitam æternam habebunt.

Alia Epistola per octavas.

Lectio libri Sapientiæ.[c]

O quam pulchra est casta generatio cum claritate. Immortalis est enim memoria illius; quoniam [d] apud Deum nota est et apud homines. Cum præsens est imitantur illam, et desiderant eam cum se eduxerit, et in perpetuum coronata triumphat, incoinquinatorum certaminum præmium vincens. Multigena [e] enim [e] impiorum multitudo non erit utilis; et [f] spuria vitulamina [f] non dabunt radices altas, nec stabile firmamentum collocabunt. Et si in ramis in tempore germinaverint, infirmiter posita, a vento commovebuntur, et a nimietate ventorum eradicabuntur. Confringentur enim rami inconsummati, et fructus illorum inutiles et acerbi ad manducandum, et ad nihilum apti. Ex iniquis enim omnes filii qui nascuntur, testes sunt nequitiæ adversus parentes in interrogatione sua. Justus autem si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit.

Et legantur hæ duæ prædictæ Epistolæ alternis vicibus per octavas, videlicet una die, Ego quasi vitis, *et altera die,* O quam pulchra. *Ita tamen quod in die dominica infra octavas et in octava die dicitur,* Ego quasi vitis.

Gradale. (col. 720*)

Audi, filia, et vide et inclina aurem tuam: quia concupivit rex speciem tuam.

V. Specie tua et pulchritudine tua: intende, prospere procede et regna.

Alleluya. *V.* Nativitas gloriosæ virginis Mariæ ex semine Abrahæ orta de tribu Juda: clara ex stirpe David.

Sequens Alleluya. *V.* Per te Dei genitrix *dicitur quotidie per octavas nisi in Dominica et in octava die; tunc enim dicitur sicut in prima die.*

Alleluya. *V.* Per te, Dei genitrix, nobis est vita perdita data: quæ de cœlo suscepisti prolem et mundo genuisti Salvatorem.

Sequentia.

a. Alle- cœleste necnon et perenne -luya,

a. Dic paraphonista

b. cum mera symphonia

[a] Ps. xliv. (xlv. 1)
[b] Ecclesiastici cap. xxiv. C. (v. 17–22)
[c] cap. iv. A. (v. 1–7.)
[d] et.—97. 98. V.
[e] autem.—13. V.
[f] ita 26. &c. adulterinæ plantationes.—13. 55P. 57.

b. Tuba et canora
palinodia canta.
c. Nam omnis usya
hanc Christi genitricem
die ista
c. Congaudet exortam
per quam sibi sublatam
capit vitam.
d. Davidica stirpe sata
Davidis ad sceptra
est regenda
prole fœcundata.
d. Nec gravidata viscera
sunt tamen per ulla
patris membra
sed ex fide sola.
e. Ab arce summa
angelus astat:
Maria, inquit, alma, ave, [plena,
e. Gratia sacra,
et benedicta
fœminas inter omnes, paritura
f. Regem, qui dira
mortis vincula
f. Damnavit mira
cum potentia,
g. Suum plasma
solvens sponte sua,
atque beatam
donans vitam.
f. Fit mox puella
verbis credula,
f. Et puerpera
stupet et casta,
g. Natum gestans
speciosum forma,
regentem cuncta
orbis regna.
h. Hæc est virga
non irrigata,
sed Dei gratia
florigera;
h. Hæc est sola
cunctorum hera:
materna obscurans
piacula;
i. [a] Velut [a] rosa
decorans spineta,
sic quod lædat
nil habet Maria
i. Virgo: Eva
quod contulit prima,
Christi sponsa
effugat Maria.
k. O virgo sola
mater casta,
nostra crimina
k. Solvens, da regna
quis beata
regnant agmina;
l. Potes enim cuncta
ut mundi regina, et jura
l. Cum Nato omnia
decernis in sæcla: et ultra
m. subnixa es in gloria;
l. Cherubin electa
seraphinque clara agmina;
l. Nam juxta Filium
posita, sedes in dextera,
m. virtus, lampas, et sophia;
n. Nativitas unde gaudia
nobis hodie
affert annua,
n. Et resonat camœnis aula
in laude tua,
virgo Maria.
o. Gaudet per climata
orbis, Ecclesia
dicens alleluya;
p. Quod et palatia
cœli clamant dindima
usque dantia præconia.

Initium sancti Evangelii: secundum Matthæum.[b]

Liber generationis Jesu Christi, filii David, filii Abraham. Abraham [c] autem [c] genuit Isaac. Isaac autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam et fratres ejus. Judas autem genuit Phares et Zaram de Thamar. Phares autem genuit Esrom. Esrom autem genuit Aram. Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem genuit Naason. Naason autem genuit Salmon. Salmon autem genuit Booz de Raab. Booz autem genuit Obeth ex Ruth. Obeth autem genuit Jesse.

[a] ita 26. &c. venit.—94. 55P. 57.
[b] cap. i. A. (v. 1–16.)
[c] non habent 92. 97. 55P. V.

Jesse autem genuit David regem. David autem rex genuit Salomonem ex ea quæ fuit Uriæ. Salomon autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam. [a] Abia [a] autem genuit [b] Asam.[b] Asa autem genuit Josaphat. Josaphat autem genuit Joram. Joram autem genuit Oziam. Ozias autem genuit Joathan. Joathan autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam. Ezechias autem genuit Manassen. Manasses autem genuit Amon. Amon autem genuit Josiam. Josias autem genuit Jechoniam et fratres ejus in transmigratione Babylonis. Et post transmigrationem Babylonis: Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel. Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliachim. Eliachim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoch. Sadoch autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud. Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan. Mathan autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus.

[c] Credo.

Quotidie [c] *per octavas et in octava legatur*

Evangelium: secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Loquente Jesu ad turbas, extollens vocem quædam mulier de turba dixit illi; Beatus venter qui te portavit, et ubera quæ suxisti. At ille dixit; Quinimo, beati qui audiunt verbum Dei: et custodiunt illud.

Offertorium. (col. 723*)

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum et in sæculum sæculi.

Secreta.

Unigeniti tui nobis, Domine, succurrat humanitas: ut qui natus de virgine integritatem matris non minuit sed sacravit, in nativitatis ejus solenniis a nostris nos piaculis exuens, oblationem nostram sibimet faciat esse acceptam, Jesus Christus Dominus noster. Qui tecum vivit.

Præfatio. Et te in nativitate.

Hæc Præfatio dicitur quotidie per octavas et in octava, quando de sancta Maria dicitur missa.

Communio.

Vera fides geniti purgavit crimina mundi:

Et tibi virginitas inviolata manet.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, celebritatis annuæ votiva sacramenta; præsta quæsumus, ut, intercedente beata Maria semper virgine, et temporalis nobis vitæ remedia præbeant et æternæ. Per Dominum.

Quotidie per octavas dicitur eadem Missa cum eisdem Sequentiis, quæ infra octavas Assumptionis suo ordine prætitulatæ sunt, sed sine Credo; *nisi in Exaltatione sanctæ Crucis. Tamen in dominica infra octavas, et in octava si dominica fuerit, dicitur* Credo.

Secunda die

fiat memoria de sancto Gorgonio martyre.

Oratio.

Sanctus Gorgonius martyr tuus, Domine, sua nos, quæsumus, intercessione lætificet, et pia faciat solemnitate gaudere. Per.

Secreta.

Grata tibi sit, Domine, quæsumus, nostræ servitutis oblatio, quam familiæ tuæ pia defert devotio, [e] pro [e] qua sanctus martyr tuus Gorgonius interveniat. Per Dominum.

Postcommunio.

Familiam tuam, quæsumus, Domine Deus, suavitas illa contingat et

[a] Abias—98. 4L. V.
[b] ita 26. &c. Asa.—92. 97. 55P. V.
[c] et legatur hac die tantum *Credo*, nam quotidie.—94. 97. 98.
[d] cap. xi. D. (v. 27, 28.)
[e] non habent 97. 98.

vegetet; qua in martyre tuo Gorgonio Christi tui bono jugiter odore pascatur. Per eundem.

Quarta die

memoria de martyribus Protho et Jacincto.

Oratio.

Beatorum martyrum tuorum Prothi et Jacincti nos, quæsumus, Domine, foveat pretiosa confessio, et pia jugiter intercessio tueatur. Per.

Secreta.

Pro sanctorum martyrum tuorum Prothi et Jacincti veneratione tibi, Domine, munera quæ debemus exsolvimus; præsta, quæsumus, ut remedium nobis perpetuæ salutis operentur. Per Dominum.

Postcommunio.

Ut percepta nos, Domine, tua sancta purificent, beatorum martyrum tuorum Prothi et Jacincti, quæsumus, imploret oratio. Per Dominum.

Dominica *infra octavas Nativitatis beatæ Mariæ*

cum extra festum Exaltationis sanctæ Crucis evenerit.

Ad missam omnia fiant sicut in prima die, more simplicis festi novem lectionum, ita tamen quod Kyrie, Gloria in excelsis, Sanctus *et* Agnus *per ordinem dicantur; et legatur Evangelium,* Loquente Jesu.

In *Exaltatione* sanctæ Crucis.

Ad Missam: Officium. (col. 748*)

Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi: in quo est salus, vita, et resurrectio nostra: per quem salvati et liberati sumus.

Psalmus.

Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos et misereatur nostri.

Kyrie. Lux et origo, *cum suis versibus.*

Oratio.

Deus, qui unigeniti Filii tui, Domini nostri Jesu Christi, pretioso sanguine humanum genus redimere dignatus es; concede propitius, ut qui ad adorandam vivificam crucem adveniunt, a peccatorum suorum nexibus liberentur. Per eundem.

Memoria de martyribus Cornelio et Cypriano.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut sicut populus Christianus ad sanctorum sacerdotum tuorum Cornelii et Cypriani temporalem concurrit solemnitatem, ita perfruatur æterna; et quod votis celebrat, comprehendat effectu. Per.

Memoria de Nativitate beatæ Mariæ.

Oratio. Supplicationem, *ut supra.*

Epistola. Confido in vobis, *in Communi, col.* 672*.

Gradale.

Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem: mortem autem crucis.

℣. Propter quod et Deus exaltavit illum: et dedit illi nomen quod est super omne nomen.

Alleluya. ℣. Dulce lignum, dulces clavos, dulcia ferens pondera: quæ sola fuisti digna sustinere regem cœlorum et dominum.

Sequentia.

Laudes crucis attollamus,
nos qui crucis exsultamus
speciali gloria;
Dulce melos pulset cœlos;
dulce lignum, dulci dignum
credimus melodia.
[a] Voce [a] vita non discordet;
cum vox vitam non remordet
dulcis est symphonia;
Servi crucis crucem laudent,
qui per crucem sibi gaudent
vitæ dari munera.
Dicant omnes et dicant singuli,
ave, salus totius populi,
arbor salutifera;
O quam felix, quam præclara,
fuit hæc salutis ara
rubens Agni sanguine.

[a] ita 26. &c. voci.—94. 97. 55P.

Agni sine macula,
qui mundavit sæcula
ab antiquo crimine;
Hæc est scala peccatorum,
per quam Christus rex cœlorum,
ad se [a] traxit [a] omnia;
Forma cujus hoc ostendit,
quæ terrarum comprehendit
quatuor confinia.
Non sunt nova sacramenta,
nec recenter est inventa
crucis hæc religio;
Ipsa dulces aquas fecit,
per hanc silex aquas [b] jecit,[b]
Moysi officio.
Nulla salus est in domo,
nisi cruce munit homo
superliminaria;
Neque sensit gladium,
nec amisit filium,
quisquis egit talia.
Ligna legens in Sarepta
spem salutis est adepta
pauper muliercula;
Sine lignis fidei
nec lechitus olei
valet nec farinula.
In scripturis sub figuris
ista latent, sed jam patent
crucis beneficia;
Reges credunt, hostes cedunt;
sola cruce Christo duce
hostis [c] fugant [c] millia.
Ista suos fortiores
semper facit et victores,
morbos sanat et languores,
deprimit dæmonia;
Dat captivis libertatem,
vitæ confert novitatem,
ad antiquam dignitatem
crux reduxit omnia.
O crux, signum triumphale,
mundi vera salus, vale!
inter ligna nullum tale,
fronde, flore, germine.
Medicina Christiana,
salva sanos, ægros sana;
quod non valet vis humana
fit in tuo nomine.
Insistentes crucis laudi,
consecrator crucis audi,
atque servos tuæ crucis
post hanc vitam, veræ lucis
transfer ad palatia.
Quos tormento vis servire,
fac tormenta non sentire,
sed cum dies erit iræ
nobis confer et largire
sempiterna gaudia.

Secundum Johannem.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus turbis Judæorum; Nunc judicium est mundi: nunc princeps hujus mundi ejicietur foras. Et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum. Hoc autem dicebat, significans qua morte esset moriturus. Respondit ei turba; Nos audivimus ex lege, quia Christus manet in æternum. Et quomodo tu dicis, oportet exaltari Filium Hominis? Et quis est iste Filius Hominis? Dixit ergo eis Jesus; Adhuc modicum lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non tenebræ vos comprehendant. Et qui ambulat in tenebris, nescit quo vadat. Dum lucem habetis credite in lucem, ut filii lucis sitis.

Credo.

Offertorium.

Protege, Domine, plebem tuam per signum sanctæ crucis ab omnibus insidiis inimicorum omnium: ut tibi gratam exhibeamus servitutem, et acceptabile tibi fiat sacrificium nostrum.

Secreta.

Devotas [e] in hoc festo, [e] Domine, humilitatis nostræ preces et hostias misericordiæ tuæ præcedat auxilium; et salutem quam per Evam in [f] paradiso ligni [f] clauserat temerata præsumptio, ligni rursum fides aperiat. Per Dominum.

Alia Secreta de martyribus.

Præsta nobis, omnipotens Deus, ut

[a] ita 26. &c. trahit.—55P. 57.
[b] fecit.—15. 57.
[c] ita 26. &c. fugat.—97. 15. 55P. Grad.

[d] cap. xii. E. (v. 31—36.)
[e] non habent 92. 94. 97. 98. 4L.
[f] paradisi ligno.—94. 98.

nostræ humilitatis oblatio, et pro tuorum tibi placeat honore sanctorum, et nos corpore pariter et mente purificet. Per Dominum.

Præfatio. Qui salutem.

Communio.

Per lignum servi facti sumus: et per sanctam crucem liberati sumus; fructus arboris seduxit nos: Filius Dei redemit nos, alleluya.

Postcommunio.

Jesu Christi Domini nostri corpore saginati et sanguine per quem crucis est sanctificatum vexillum, quæsumus, Domine Deus noster; ut sicut hanc adorare meruimus, ita perennitatis ejus gloria salutari potiamur affectu. Per eundem Dominum.

Alia Postcommunio de martyribus.

Pasce nos, quæsumus, Domine, tuorum gaudiis ubique sanctorum; quia nostræ salutis augmenta sunt, quoties illis honos impenditur, in quibus tu mirabilis prædicaris. Per.

In *octava* Nativitatis beatæ Mariæ.

Ad Missam omnia fiant sicut in prima die, more simplicis festi novem lectionum; et dicitur super Kyrie, *cantus de* Kyrie omnipotens; [a] *dicitur etiam* Spiritus et alme, *a tribus clericis de superiori gradu in superpelliciis ad gradum chori. Sequentia,* Ave præclara, *Evangelium,* Loquente Jesu; *et dicitur* Sanctus *cum hac additione,* Benedictus Mariæ Filius. *Cætera omnia sicut in prima die.*

Eodem die

fiat Memoria de sancto Nichomede martyre.

Oratio.

Adesto, Domine, populo tuo, ut beati Nichomedis martyris tui merita præclara suscipiens, ad impetrandam misericordiam tuam semper ejus patrociniis [b] sublevetur.[b] Per.

Secreta.

Suscipe, Domine, munera propitius oblata, quæ majestati tuæ beati Nichomedis martyris tui commendet oratio. Per.

Postcommunio.

Purificent nos, quæsumus, Domine, sacramenta quæ sumpsimus, et, intercedente beato Nichomede martyre tuo, a cunctis nos efficiant vitiis absolutos. Per.

Sanctæ Edithæ *virginis non martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 724*)

Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Oratio.

Deus, qui fidelibus tuis castitatis [c] exempla [c] præbuisti, dum de virgine Filium tuum Dominum nostrum nasci voluisti; sanctæ Edithæ virginis tuæ precibus, nobis mentis et corporis tribue puritatem, per quam a te nobis promissam percipiamus felicitatem. Per eundem.

Memoria de martyribus, Eufemia, Lucia, et Geminiano.

Oratio.

Præsta, quæsumus, Domine, precibus nostris cum exsultatione [d] provectum:[d] ut quorum diem passionis annua devotione recolimus: etiam fidei constantiam subsequamur. Per Dominum.

Epistola. Qui gloriatur, *in Communi, col.* 724*.

Gradale. (col. 725*)

Dilexisti justitiam: et odisti iniquitatem.

℣. Propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ.

Alleluya. ℣. Æmulor enim vos Dei

[a] videlicet sine versu.—Grad.
[b] adjuvetur.—94. 97. 98. sublevemur.—92. 4L. 15.

[c] exemplum.—92. 4L. 15. 57.
[d] ita 26. &c. profectum.—94. 97. 98. 15. proventum.—55P. 57.

æmulatione: despondi [a] vos uni viro virginem castam exhibere Christo.

Sequentia. Virginis venerandæ, *in Communi, col.* 726*.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem virginibus, *in Communi, col.* 726*.

Offertorium. (col. 727*)

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Super hanc oblationem nostram, quæsumus, Domine, benedictio tua descendat; et ut ipsi tibi hostia placabilis efficiamur, sancta Editha apud te obtineat. Per Dominum.

Alia Secreta de martyribus.

Munera populi tui, Domine, propitiatus intende; et sanctorum martyrum tuorum, Eufemiæ, Luciæ, et Geminiani, quorum nobis tribuis solemnitatem celebrare, fac gaudere suffragiis. Per Dominum.

Communio. (col. 727*)

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

Postcommunio.

Spiritualis mensæ, Domine, participatio nobis mentis et corporis fiat salvatio; et sanctæ Edithæ virginis tuæ tibi nos commendet supplicatio. Per Dominum.

Alia Postcommunio de martyribus.

Sumptis, Domine, divinis mysteriis, exaudi, quæsumus, preces nostras, et sanctorum martyrum tuorum, Eufemiæ, Luciæ, et Geminiani, quorum solemniter celebramus victoriam, continuis foveamur auxiliis. Per.

Sancti Lamberti *episcopi et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Sacerdotes Dei, benedicite Dominum: sancti et humiles corde, laudate Deum.

Psalmus.

Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate et superexaltate eum in sæcula.

Oratio.

Sancti Lamberti martyris tui atque pontificis, Domine, [b] nos [b] tibi quæsumus, commendet oratio; et sicut hunc diem ejus gloriosa decorat passio; ita nos ipsius semper muniamur suffragio. Per Dominum.

Epistola. Omnis pontifex, *in Communi, col.* 679*.

Gradale. (col. 703*)

Inveni David servum meum, oleo sancto [c] unxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei, et brachium meum confortabit eum.

℣. Nihil proficiet inimicus in eo; et filius iniquitatis non nocebit eum.

Alleluya. ℣. Elegit te Dominus sibi in sacerdotem magnum: in populo suo.

Evangelium. Circuibat Jesus, *in Communi, col.* 680*.

Offertorium. (col. 677*)

In virtute tua, Domine, lætabitur justus: et super salutare tuum exsultabit vehementer: desiderium animæ ejus tribuisti ei.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, pro commemoratione sancti Lamberti martyris tui atque pontificis offerimus, obsecrantes, ut tua nobis sua intercessione multiplicet beneficia, quem a tui corporis unitate nulla temptatio separavit. Qui vivis.

Communio. (col. 678*)

Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso.

Postcommunio.

Percepto, Domine, tui corporis et sanguinis sacramento, concede nobis, quæsumus, supplicante beato Lamberto martyre tuo atque pontifice, ita muniri, ut et temporalibus relevemur commodis, et abundemus æternis. Qui vivis.

[a] enim.—26. V.
[b] non habent 97. 98.
[c] ita 26. &c. meo.—15. 55P.

In *vigilia* sancti Mathæi *apostoli et evangelistæ.*

Ad Missam: Officium. (col. 657*)

Ego autem sicut oliva fructificavi in domo Domini: speravi in misericordia Dei mei, et exspectabo nomen tuum quoniam bonum est ante conspectum sanctorum tuorum.

Psalmus.

Quid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate?

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut beati Mathæi apostoli tui et evangelistæ quam prævenimus veneranda solemnitas, et devotionem nobis augeat et salutem. Per Dominum.

Epistola. Beatus homo qui invenit, *in Communi, col.* 657*.

Gradale. (col. 658*)

Justus ut palma florebit: et sicut cedrus Libani multiplicabitur in domo Domini.

V. Ad annuntiandum mane misericordiam tuam: et veritatem tuam per noctem.

Si Dominica fuerit, dicetur.

Alleluya. *V.* Per manus autem apostolorum fiebant signa et prodigia multa in plebe. (*col.* 661*)

Evangelium: Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Vidit Jesus publicanum nomine Levi sedentem ad theloneum, et ait illi; Sequere me. Et relictis omnibus, surgens secutus est eum. Et fecit ei convivium magnum Levi in domo sua: et erat turba multa publicanorum et aliorum qui cum illis erant discumbentes. Et murmurabant Pharisæi et scribæ eorum, dicentes ad discipulos ejus; Quare cum publicanis et peccatoribus manducatis et bibitis? Et respondens Jesus, dixit ad illos; Non egent qui sani sunt medico, sed qui male habent; non veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.

Offertorium. (col. 659*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

Secreta.

Respice, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, munera quæ pro veneratione beati Mathæi apostoli [b] tui [b] et evangelistæ, tuæ offerimus majestati; et præsta, ut cujus solemnia his sacrificiis prævenimus, ejus suffragantibus meritis, quæ tibi sunt placita digno affectu ac devotis mentibus exsequamur. Per Dominum.

Communio. (col. 659*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut divino munere satiati, intercedente beato Mathæo apostolo tuo et evangelista cujus solemnia prævenimus, sacris semper et mysteriis renovemur et moribus. Per Dominum.[c]

Si vero hæc vigilia [e] *in aliqua feria Quatuor temporum contigerit, tunc de vigilia nihil fiat nisi tantum memoria ad Missam de jejunio.*

In *die* sancti Mathæi *apostoli.*

Ad Missam: Officium. (col. 659*)

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui, Deus, nimis confortatus est principatus eorum.

Psalmus.

Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Kyrie eleyson.

Oratio.

Beati Mathæi apostoli tui et evangelistæ, Domine, precibus adjuvemur; ut quod possibilitas nostra non obtinet, ejus nobis intercessione donetur. Per.

Memoria de sancto Laudo episcopo et confessore.

---

[a] cap. v. F. (v. 27–32)

[b] non habent 92. 97. 98.

[c] Si hæc vigilia in Dominica evenerit, Missa de vigilia in capitulo dicitur, cum uno *Alleluya* de Communi Apostolorum. Cum vero.—94. 98. 4L. 57.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui beati Laudi confessoris tui atque pontificis solemnia [a] colimus,[a] ejus intercessione æternam beatitudinem consequamur. Per.

Epistola. Similitudo vultus, *in Communi, col.* 666*.

Gradale. (col. 667*)

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium.

℣. Lex Dei ejus in corde ipsius: et non supplantabuntur gressus ejus.

Alleluya. ℣. Primus ad Sion dicet ecce assum: et Hierusalem evangelistam dabo.

Sequentia. Laus devota, *in Communi, col.* 667*.

Secundum Mathæum.[b]

In illo tempore, Cum transiret Jesus, vidit hominem sedentem in theloneo, Mathæum nomine; et ait illi; Sequere me. Et surgens secutus est eum. Et factum est, discumbente eo in domo, ecce multi publicani et peccatores venientes discumbebant cum Jesu et discipulis ejus. Et videntes Pharisæi, dicebant discipulis ejus; Quare cum publicanis et peccatoribus manducat magister vester? At Jesus audiens, ait; Non est opus valentibus medicus, sed male habentibus. Euntes autem discite, quid est misericordiam volo, et non sacrificium. Non enim veni vocare justos, sed peccatores.

Credo.

Offertorium. (col. 668*)

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso: vitam petiit et tribuisti ei, Alleluya.

Secreta.

Supplicationibus beati Mathæi apostoli tui et evangelistæ, quæsumus, Domine, Ecclesiæ tuæ commendetur oblatio; cujus magnificis prædicationibus eruditur. Per Dominum.

Alia Secreta de sancto Laudo.

Sicut beatum Laudum confessorem tuum atque pontificem, Domine, ad æternam gloriam transtulisti; sic ipsius meritis, quæsumus, ad salutem nostram hanc præsentem sanctifica hostiam. Per.

Præfatio. Et te, Domine.

Non dicitur in hac Præfatione [c] per beatos evangelistas, *sed* per beatos apostolos.[c]

Communio. (col. 669*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, venerabile sacramentum, beati Mathæi apostoli tui et evangelistæ festivitate lætantes; quæsumus, ut, suis precibus gloriosis, et credendum nobis jugiter postulet et sequendum, beatus evangelista quod [d] prædicavit et [d] docuit. Per Dominum.

Alia Postcommunio de sancto Laudo.

Refecti mensæ cœlestis collatione, quæsumus, Domine Deus noster; ut intercessione beati Laudi confessoris tui atque pontificis, cujus veneramur solemnia, ab omni nos semper adversitate defendas. Per Dominum.

Sancti Mauricii sociorumque *martyrum.*

Ad Missam: Officium. (col. 682*)

Intret in conspectu tuo, Domine, gemitus compeditorum, redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: vindica sanguinem sanctorum tuorum qui effusus est.

Psalmus.

Deus, venerunt gentes in hereditatem tuam: polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Oratio.

Annue, quæsumus, omnipotens Deus, ut nos sanctorum martyrum tuorum Mauricii, Exuperii, Candidi, Victoris, Innocentii et Vitalis, [e] sociorumque [e] eorumdem lætificet festiva solemnitas; ut quorum suffragiis

[a] agimus.—94. 97. 98.
[b] cap. ix. A. (v. 9–13.)
[c] ita 26. &c. *per beatos apostolos* sed *per beatos evangelistas.*—55P.
[d] non habent 92. 97. 98.
[e] ac sociorum.—92. 94. 97. 98.

innitimur, natalitiis gloriemur. Per Dominum.

Epistola. Sancti per fidem, *in Communi, col.* 683*.

Gradale. (col. 687*)

Gloriosus Deus in sanctis: mirabilis in majestate, faciens prodigia.

V. Dextera tua, Domine, glorificata est in virtute: dextera manus tua confregit inimicum.

Alleluya. *V.* Te martyrum candidatus: laudat exercitus, Domine. (*col.* 688*)

Sequentia. Ecce pulchra, *in Communi, col.* 688*.

Evangelium. Descendens Jesus de monte, *in Communi, col.* 691*.

Offertorium. (col. 697*)

Lætamini in Domino et exsultate, justi: et gloriamini omnes recti corde.

Secreta.

Præsentes hostias, Domine, quæsumus, merita gloriosa martyrum Thebæorum tibi reddant acceptas; pro quorum tibi pretioso sanguine sunt dicatæ. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Justorum animæ in manu Dei sunt: et non tanget illos tormentum malitiæ; visi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace.

Postcommunio.

Sumptis, Domine, cœlestibus sacramentis, quæsumus, ut intercessione sanctorum martyrum tuorum Thebæorum, consequi mereamur veniam delictorum. Per Dominum.

Sanctæ Teclæ *virginis non martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 718*)

Loquebar de testimoniis tuis in conspectu regum et non confundebar: et meditabar in mandatis tuis quæ dilexi nimis.

Psalmus.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, auctor virtutis et amator virginitatis; da nobis, quæsumus, sanctæ Teclæ virginis tuæ placitis tibi meritis commendari, cujus vita merito castitatis tibi complacuit. Per Dominum.

Epistola. Qui gloriatur, *in Communi, col.* 724*.

Gradale. (col. 725*)

Dilexisti justitiam: et odisti iniquitatem.

V. Propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ.

Alleluya. *V.* Æmulor enim vos Dei æmulatione: despondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem virginibus, *in Communi, col.* 726*.

Offertorium. (col. 723*)

Offerentur [a] regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.[a]

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, preces et munera in honore sanctæ Teclæ virginis tuæ gaudentes; præsta, quæsumus, ut et convenienter hæc agere, et remedium sempiternum valeamus acquirere. Per Dominum.

Communio. (col. 723*)

Simile est regnum cœlorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas: inventa una pretiosa margarita, dedit omnia sua et comparavit eam.

Postcommunio.

Prosint nobis, Domine, quæsumus, sumpta mysteria, pariterque nos, intercedente beata virgine tua Tecla, et a peccatis exuant, et præsidiis tuæ propitiationis attollant. Per Dominum.

Firmini *episcopi et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Sacerdotes Dei, benedicite Dominum: sancti et humiles corde, laudate Deum.

Psalmus.

Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate et superexaltate eum in sæcula.

Oratio.

Deus, qui sanctam nobis hujus diei

[a] *majus.*—94. 97. 98.

lætitiam pro commemoratione beati Firmini martyris tui atque pontificis fecisti; adesto familiæ tuæ precibus, et da ut cujus hodie festa celebramus, ejus meritis et intercessionibus adjuvemur. Per.

Epistola. Omnis pontifex, *in Communi, col.* 679*.

Gradale. (col. 703*)

Juravit Dominus et non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

℣. Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis.

Alleluya. ℣. Inveni David servum meum: oleo sancto meo unxi eum.

Evangelium. Circuibat Jesus, *in Communi, col.* 680*.

Offertorium. (col. 707*)

Inveni David servum meum, et in oleo sancto unxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei, et brachium meum confortabit eum.

Secreta.

Intende propitius, quæsumus, Domine, oblata tibi hæc munera; et, deprecatione beati Firmini martyris tui atque pontificis in cujus ea commemoratione deferimus, nosipsos eademque sanctifica. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Domine, quinque talenta tradidisti mihi: ecce alia quinque superlucratus sum: euge, serve fidelis: quia in pauca fuisti fidelis: supra multa te constituam: intra in gaudium domini tui.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, in sancti martyris tui atque pontificis Firmini solemnitate cœlestia sacramenta; cujus suffragiis, quæsumus, largiaris, ut quod temporaliter gerimus, æternis gaudiis consequamur. Per Dominum.

Sancti Cypriani *episcopi* et Justinæ *virginis martyrum.*

Ad Missam: Officium. (col. 683*)

Salus autem justorum a Domino: et protector eorum est in tempore tribulationis.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio de Communi, col. 683* *vel dicatur sequens*

Oratio.

Beatorum martyrum tuorum Cypriani et Justinæ nos, Domine, foveant continuata præsidia; quia non desinis propitius intueri quos talibus auxiliis concesseris adjuvari. Per.

Epistola. Justi autem, *in Communi, col.* 684*.

Gradale. (col. 687*)

Vindica, Domine, sanguinem sanctorum tuorum: qui effusus est.

℣. Posuerunt mortalia servorum tuorum escas volatilibus cœli: carnes sanctorum tuorum bestiis terræ.

Alleluya. ℣. Justi epulentur et exsultent in conspectu Dei: et delectentur in lætitia. (*col.* 688*)

Evangelium. Cum persequentur, *in Communi, col.* 690*.

Offertorium. (col. 697*)

Exsultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis: exsultationes Dei in faucibus eorum.

Secreta.

Sanctorum martyrum tuorum Cypriani et Justinæ tibi grata confessio et munera nostra commendet et tuam nobis indulgentiam semper imploret. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Multitudo languentium et qui vexabantur a spiritibus immundis veniebant ad eum: quia virtus de illo exibat et sanabat omnes.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut, sanctorum martyrum tuorum Cypriani et Justinæ deprecationibus, sacramenta quæ sumpsimus, ad tuæ nobis proficiant placationis augmentum. Per Dominum.

Cosmæ et Damiani *martyrum.*

Ad Missam : Officium. (col. 683*)

Sapientiam sanctorum narrant populi, et laudem eorum nunciat ecclesia : nomina autem eorum vivent in sæculum sæculi.

Psalmus.

Exsultate justi in Domino: rectos decet collaudatio.

Oratio.

Magnificet te, Domine, sanctorum martyrum tuorum Cosmæ et Damiani beata solemnitas; qua et illis gloriam sempiternam et opem nobis ineffabili providentia contulisti. Per Dominum.

Epistola. Benedictus Deus, *in Communi, col.* 671*.

Gradale. (col. 687*)

Clamaverunt justi et Dominus exaudivit eos: et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos

V. Juxta est Dominus his qui tribulato sunt corde : et humiles spiritu salvabit.

Alleluya. *V.* Vox exsultationis et salutis in tabernaculis justorum : et deducet illos in via mirabili. *(col.* 688*)

Evangelium. Elevatis Jesus oculis, *in Communi, col.* 689*.

Offertorium. (col. 697*)

Gloriabuntur in te, omnes qui diligunt nomen tuum, quoniam tu, Domine, benedices justo : Domine, ut scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.

Secreta.

In tuorum, Domine, pretiosa morte justorum sacrificium illud offerimus, de quo martyrium sumpsit omne principium ; quod, quæsumus, ut propitiationis tuæ nobis munus obtineat. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Posuerunt mortalia servorum tuorum, Domine, escas volatilibus cœli: carnes sanctorum tuorum bestiis terræ: secundum magnitudinem brachii tui posside filios mortipunitorum.

Postcommunio.

Sit nobis, Domine, libatio sacramenti tui certa salvatio; quæ cum beatorum martyrum tuorum Cosmæ et Damiani meritis imploratur. Per Dominum.

Michaelis *archangeli.*

Ad Missam : Officium.[a]

Benedicite Dominum, omnes angeli ejus, potentes virtute : qui facitis verbum ejus, ad audiendam vocem sermonum ejus.

Psalmus.[b]

Benedic, anima mea, Domino: et omnia quæ intra me sunt nomini sancto ejus.

Kyrie rex splendens, *cum suis versibus.*

Oratio.

Deus, qui miro ordine angelorum ministeria hominumque dispensas ; concede propitius, ut a quibus tibi ministrantibus in cœlo semper assistitur, ab his in terra vita nostra muniatur. Per.

Lectio libri Apocalypsis beati Johannis apostoli.[c]

In diebus illis, Significavit [d] Jesus [d] quæ oportet fieri cito, loquens per angelum suum servo suo Johanni, qui testimonium perhibuit verbo Dei, et testimonium Jesu Christi [e] in his [e] quæcunque vidit. Beatus qui [f] audit et qui legit [f] verba prophetiæ hujus : et servat ea quæ in ea scripta sunt. Tempus enim prope est. Johannes septem Ecclesiis quæ sunt in Asia. Gratia vobis et pax ab eo qui [g] est et qui erat [g] et qui venturus est. Et a septem spiritibus qui in conspectu throni ejus sunt: et a Jesu Christo qui est testis fidelis, primogenitus mortuorum, et princeps regum terræ; qui dilexit nos, et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo.

a Ps cii. (ciii. 20.)
b ib. (v. 1.)
c cap. i. A. (v. 1–5.)
d Deus.—92. 97. 98. 4L. V.

e non habent 92. 97. 98. V.
f legit et qui audit.—97. 98. legit et audit.—V.
g erat et qui est.—97. 98.

Gradale.[a]
Benedicite Dominum omnes angeli ejus: potentes virtute qui facitis verbum ejus.
℣. Benedic, anima mea, Domino: et omnia interiora mea nomen sanctum ejus.
Alleluya. ℣. In conspectu angelorum psallam tibi, Domine Deus meus.
Sequentia.
a. Ad celebres, rex cœlice, laudes [cuncta
b. Pangat nunc canora
cater-*c.*-va symphonia;
b. Odas atque solvat
conci-*c.*-o tibi nostra,
d. Cum *e.* jam renovantur
Michaelis incly-*c.*-ta [b] valde [b] [festa,
d. Per *e.* quem lætabunda
perornatur machi-*c.*-na mundi [tota.
f. No-*e.*-vies distincta
pneumatum sunt agmi-*c.*-na
per te facta,
f. Sed *e.* cum vis facis hæc
flammea [c] per angeli-*c.*-cas
officinas.[c]
g. Inter primæva sunt hæc *h.* nam creata tua, cum simus nos ultima fac-*i.*-tura, sed imago tua.
g. Theologa catego-*k.*-rizent symbola nobis hæc ter tripartita *i.* per privata officia,
l. Plebs angelica: pha-*m.*-lanx et archangelica principans tur-*n.*-ma: virtus uranica *i.* ac potestas almiphona,
l. Dominantia nu-*o.*-mina divinaque subsellia: *n.* cherubin ætherea *i.* ac seraphin ignicoma.
p. Vos, O Michael,
cœli satrapa:
Gabrielque vera
dans Verbi nuntia,
p. Atque Raphael
vitæ vernula
conferte nos inter
paradisicolas;
q. Per quos Patris cuncta
complentur mandata quæ dat
q. Ejusdem Sophia
compar quoque Pneuma: una
r. permanens in usya;
s. Cui estis administrantia
Deo millia millium sacra.
q. Vices per bis quinas
bis atque quingenta dena,
q. Centena millena
assistunt in aula, ad quam
r. rex ovem centesimam,
s. Verbigenam dragmamque decimam
vestra duxit super algamatha;
t. Vos per æthera
nos per rura [d] dena [d]
t. Pars electa
armoniæ vota
u. demus hyperlyrica cythara;
t. Ut post bella
Michaelis inclyta,
t. Nostra Deo sint
accepta auream
u. circa aram thymiamata;
v. Quo in cœlesti jam gloria
v. Condecantemus, alleluya.
Secundum Matthæum.[e]
In illo tempore, Accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes; Quis putas major est in regno cœlorum? Et advocans Jesus parvulum, statuit eum in medio eorum, et dixit; Amen dico vobis, nisi conversi fueritis et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cœlorum. Quicunque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic major est in regno cœlorum. Et qui susceperit unum parvulum talem in nomine meo, me suscepit. Qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis qui in me credunt, expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo ejus, et demergatur in profundum maris. Væ mundo [f] ab [f] scandalis. Necesse est enim ut veniant scandala. Veruntamen væ homini illi, per quem scandalum venit. Si autem manus tua vel pes

[a] Ps cii. (ciii. 20, 1; cxxxviii. 1.)
[b] laude.—92. 94. 4L.
[c] ita 26. &c. ceu rutilantia sydera.—55P. 57.
[d] ita 26. &c. devia.—55P. 57.
[e] cap. xviii. A. (v. 1–10.)
[f] a.—97. 26. V.

tuus scandalizat te, abscinde eum et projice abs te. Bonum est tibi ad vitam ingredi debilem aut claudum, quam duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem æternum. Et si oculus tuus scandalizat te, erue eum et projice abs te. Bonum est tibi cum uno oculo in vitam intrare, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis. Videte ne contemnatis unum ex his pusillis. Dico enim vobis, quia angeli eorum in cœlis semper vident faciem Patris mei qui in cœlis est.

Credo.

Offertorium.[a]

Stetit angelus juxta aram templi habens thuribulum aureum in manu sua: et data sunt ei incensa multa: et ascendit fumus aromatum in conspectu Dei, alleluya.

Secreta.

Munus populi tui, quæsumus, Domine, dignanter assume; quod tibi non nostris meritis sed sancti archangeli tui Michaelis omniumque beatorum spirituum deprecatione sit gratum. Per Dominum.

Præfatio quotidiana.

Communio.[b]

Benedicite, omnes angeli Domini Domino: hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula.

Postcommunio.

Beati archangeli tui Michaelis interventione suffulti, supplices te, Domine, deprecamur; ut quod [c] honore [c] prosequimur, contingamus et mente. Per Dominum.

Sancti Hieronymi *presbyteri et doctoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Sacerdotes Dei, benedicite Dominum: sancti et humiles corde, laudate Deum.

Psalmus.

Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate et superexaltate eum in sæcula.

Oratio.

Deus, qui [d] nobis [d] per beatum Hieronymum confessorem sacerdotemque tuum scripturæ sanctæ veritatem et mystica sacramenta revelare dignatus es; concede, quæsumus, ut cujus natalitia colimus, ejus semper et erudiamur doctrinis et meritis adjuvemur. Per.

Epistola. Dedit Dominus, *in Communi, col.* 709*.

Gradale. (col. 703*)

Juravit Dominus et non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

V. Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis.

Alleluya. *V.* Posui adjutorium super potentem: et exaltavi electum de plebe mea.

Sequentia. Adest nobis dies alma, *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Vos estis sal terræ, *in Communi, col.* 710*.

Credo *dicitur.*

Offertorium. (col. 707*)

Inveni David servum meum: et in oleo sancto unxi eum; manus enim mea auxiliabitur ei: et brachium meum confortabit eum.

Secreta.

Clementia tua, Domine, quæsumus, munera nostra dignanter [e] respiciat,[e] et, beati Hieronymi confessoris et sacerdotis tui deprecatione, per hæc eadem nos placatus purifica. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Domine, quinque talenta tradidisti mihi: ecce alia quinque superlucratus sum: euge, serve fidelis: quia in pauca fuisti fidelis: supra multa te constituam: intra in gaudium domini tui.

Postcommunio.

Præsta, Domine, quæsumus, ut Ecclesiam tuam beatus sacerdos Hie-

[a] (cf. Apoc. cap. viii. 3, 4 et vide notas Sabatierii.)

[b] Dan. cap. iii. F. (Cant. Tr. Puer. 37.)

[c] ore.—94.

[d] nos.—97. 98.

[e] aspiciat.—94. 97. 98.

ronymus et fidei doctrinis erudiat, et eruditam divinis mysteriis dignam pia intercessione efficiat. Per Dominum.

Sanctorum Remigii, Germani, Vedasti et Bavonis *episcoporum.*

Ad Missam : Officium. (col. 715*)

Sacerdotes ejus induant salutare : et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

Psalmus.

Memento, Domine, David : et omnis mansuetudinis ejus.

Oratio.

Exaudi, quæsumus, Domine, populum tuum cum sanctorum confessorum tuorum Remigii, Germani, Vedasti et Bavonis episcoporum tibi patrocinio supplicantem ; ut et temporalis vitæ nos tribuas pace gaudere, et [a] æternum[a] reperire subsidium. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

Memoria de sancto Meloro martyre.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris, et intercessione beati Melori martyris tui perpetuam nobis misericordiam benignus impende. Per Dominum nostrum.

Epistola. Plures facti sunt, *in Communi, col.* 716*.

Gradale. (col. 716*)

Sacerdotes ejus induant salutare : et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

V. Illuc producam cornu David : paravi lucernam Christo meo.

Alleluya. *V.* Fulgebunt justi : et tanquam scintillæ in arundineto discurrent in æternum.

Nulla dicitur Sequentia, licet novem lectiones habeantur.

Evangelium. Sint lumbi, *in Communi, col.* 717*.

Offertorium. (col. 717*)

Exsultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis : exsultationes Dei in faucibus eorum.

Secreta.

Preces nostras, quæsumus, Domine, et tuorum respice oblationes fidelium ; ut tibi gratæ sint in tuorum festivitate sanctorum, et nobis conferant tuæ propitiationis auxilium. Per Dominum.

Alia Secreta de sancto Meloro.

Præsentia munera, Domine, quæsumus, serena pietate intuere ; ut Sancti Spiritus perfundantur benedictione, quatenus illam validius in nostris cordibus dilectionem infundant, per quam sanctus Melorus martyr tuus omnia corporis tormenta devicit. Per Dominum nostrum. In unitate ejusdem.

Communio. (col. 717*)

Ego vos elegi de mundo : ut eatis et fructum afferatis, et fructus vester maneat.

Postcommunio.

Repleti sacramento reparationis humanæ [b] festivitate sanctorum confessorum tuorum Remigii, Germani, Vedasti, et Bavonis, quæsumus, Domine Deus noster, ut sicut munera nobis dignaris præbere cœlestia, sic per eadem tribuas nos donis inhærere cœlestibus. Per Dominum.

Alia Postcommunio de sancto Meloro.

Quos refecisti, Domine, cœlesti mysterio, ab omnibus, quæsumus, propitiatus absolve delictis ; ut intercedente beato Meloro martyre tuo, divino munere purificatis mentibus perfruamur. Per Dominum.

Sancti Leodegarii *episcopi et martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Sacerdotes Dei, benedicite Dominum : sancti et humiles corde, laudate Deum.

Psalmus.

Benedicite omnia opera Domini Do-

[a] æternæ.—92. 94. 98.

[b] in.—92. 97. 98. 4L. 15.

mino: laudate et superexaltate eum in sæcula.

Oratio.

Deus, qui hodierna die beatum Leodegarium martyrem tuum atque pontificem gloria et honore coronasti; tribue nobis propitius, ut qui gloriam non meremur, indulgentiam, ipso interveniente, consequamur. Per Dominum.

Ad Timotheum.[a]

Charissime, Memor esto Jesum Christum resurrexisse a mortuis ex semine David, secundum evangelium meum, in quo laboro usque ad vincula quasi male operans: sed verbum Dei non est alligatum. Ideo omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur quæ est in Christo Jesu cum gloria cœlesti. [b] Tu autem assecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam, persecutiones, passiones, qualia mihi facta sunt Antiochiæ, Yconio, Lystris, quales persecutiones sustinui, et ex his omnibus me eripuit Dominus. Et omnes qui pie volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur.

Gradale. (col. 703*)

Inveni David servum meum, oleo sancto unxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei: et brachium meum confortabit eum.

V. Nihil proficiet inimicus in eo: et filius iniquitatis non nocebit eum.

Alleluya. *V.* Elegit te Dominus sibi in sacerdotem magnum: in populo suo.

Evangelium. Qui vos audit, *in Communi, col.* 675*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Præsta, quæsumus, Domine, ut beati Leodegarii martyris tui atque pontificis suffragio tua in nobis munera tuearis, pro cujus honoranda confessione hostias tibi laudis offerimus. Per Dominum nostrum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Refecti participatione muneris sacri, quæsumus, Domine Deus noster, ut intercedente beato Leodegario martyre tuo atque pontifice, cujus exsequimur cultum, sentiamus effectum. Per Dominum.

Sanctæ Fidis *virginis et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 718*)

Loquebar de testimoniis tuis in conspectu regum et non confundebar: et meditabar in mandatis tuis quæ dilexi nimis.

Psalmus.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Deus, qui præsentem diem beatæ Fidis virginis [c] tuæ [c] martyrio facis esse solemnem; præsta Ecclesiæ tuæ, ut cujus meritis gloriatur, ejus precibus adjuvetur. Per Dominum.

Epistola. Domine Deus meus, *in Communi, col.* 719*.

Gradale. (col. 720*)

Specie tua et pulchritudine tua: intende, prospere procede et regna.

V. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.

Alleluya. *V.* Hæc est virgo sapiens, quam Dominus vigilantem invenit. (*col.* 721*)

Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro *in Communi, col.* 722*.

Offertorium. (col. 723*)

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Suscipe, Domine, preces et hostias,

[a] 2 ad Tim. cap. ii. (v. 8–10.)
[b] cap. iii. (v. 10–12.)

[c] non habent 92. 94. 97. 98.

meritis beatæ Fidis virginis ac martyris tibi dicatas; et concede ut nobis ejus sint supplicatione salutares, cujus sunt veneratione solemnes. Per Dominum.

Communio. (col 723*)

Simile est regnum cœlorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas: inventa una pretiosa margarita, dedit omnia sua et comparavit eam.

Postcommunio.

Sacri altaris participatione refecti, tuam, Domine, misericordiam suppliciter exoramus; ut qui hæc in beatæ Fidis virginis et martyris tuæ veneratione percepimus, ejus nos confoveri suffragiis sentiamus. Per Dominum.

Sanctorum Marci, Marcelli, et Apulei.

Ad Missam: Officium. (col. 683*)

Salus autem justorum a Domino: et protector eorum est in tempore tribulationis.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Sanctorum martyrum tuorum Marci, Marcelli et Apulei nos, Domine, quæsumus, beata merita prosequantur; et tuo semper faciant amore ferventes. Per Dominum.

Epistola. Sancti per fidem vicerunt, *in Communi, col.* 683*.

Gradale. (col. 687*)

Justorum animæ in manu Dei sunt: et non tanget illos tormentum malitiæ.

V. Visi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace.

Alleluya. *V.* Mirabilis Dominus noster in sanctis suis. (*col.* 688*)

Evangelium. Cum audieritis, *in Communi, col.* 691*.

Offertorium. (col. 697*)

Exsultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis: exsultationes Dei in faucibus eorum.

Secreta.

Majestatem tuam nobis, Domine, quæsumus, hæc hostia [a] immolanda reddat placatam, [a] tuorum digna postulatione sanctorum, in quorum commemoratione defertur. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Justorum animæ in manu Dei sunt: et non tanget illos tormentum malitiæ: visi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace.

Postcommunio.

Sacramentis, quæsumus, Domine, muniamur acceptis; et, sanctorum martyrum tuorum Marci, Marcelli, et Apulei meritis, contra irruentes nequitias armis cœlestibus protegamur. Per Dominum.

Sancti Dionysii sociorumque ejus *martyrum.*

Ad Missam: Officium. (col. 682*)

Intret in conspectu tuo, Domine, gemitus compeditorum, redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: vindica sanguinem sanctorum tuorum qui effusus est.

Psalmus.

Deus, venerunt gentes in hereditatem tuam: polluerunt templum sanctum tuum: posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Oratio.

Deus, qui hodierna die beatum Dionysium virtute constantiæ in passione roborasti, quique illi ad prædicandum gentibus gloriam tuam Rusticum et Eleutherium sociare dignatus es; tribue nobis, quæsumus, ex eorum imitatione pro amore tuo prospera mundi despicere, et nulla ejus adversa formidare. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Lectio Actuum Apostolorum.[b]

Paulus cum Athenis Sylam et Timotheum exspectaret, incitabatur spiritus ejus in ipso, videns idolatriæ

[a] placatam reddat immolanda.—4L. 15. 57. reddat immolanda placatam.—92.

[b] cap. xvii. D. (v. 16-34.)

deditam civitatem. Disputabat ergo in synagoga cum Judæis et idola colentibus et in foro per omnes dies ad eos qui audierant. Quidam autem Epicurei et Stoici [a] philosophi [b] et Dionysius [b] disserebant cum eo, et quidam dicebant ; Quid vult [c] seminator verborum [c] hic [d] disserere [d] ? Alii vero [e] dicebant [e]; Novorum dæmoniorum videtur annunciator esse : quia Jesum et resurrectionem annunciabat eis. Et apprehensum eum ad Ariopagum duxerunt, dicentes ; Possumus scire quæ est hæc nova quæ a te dicitur doctrina ? Nova enim quædam infers auribus nostris : volumus [f] enim [f] scire quidnam velint hæc esse. Athenienses autem omnes et advenæ hospites cum Dionysio ad nihil aliud vacabant, nisi aut discere aut aliquid audire novi. Stans autem Paulus in medio Ariopagi, ait ; Viri Athenienses, per omnia quasi superstitiosos vos video. Præteriens enim et videns simulachra vestra, inveni et aram in qua scriptum erat : Ignoto Deo. Et quis est ille incognitus Deus ? Quod ergo ignorantes colitis, hoc ego annuncio vobis. Deus qui fecit mundum et omnia quæ in eo sunt, hic cœli et terræ cum sit dominus, non in manufactis templis habitat, nec manibus humanis colitur indigens aliquo, cum ipse det omnibus vitam et inspirationem et omnia. Fecitque ex uno omne genus hominum inhabitare super universam faciem terræ, definiens statuta tempora, et terminos habitationis eorum, quærere Deum, si forte attrectent eum aut inveniant, quamvis non longe sit ab unoquoque nostrum. In ipso enim vivimus, et movemur et sumus : sicut [g] et [g] quidam vestrorum poetarum dixerunt : Ipsius enim [h] et creatura [h] et genus sumus. Genus ergo cum simus Dei, non debemus æstimare auro [i] aut [i] argento aut lapidi sculpturæ artis et cogitationis hominum Divinum esse simile. Et tempora quidem hujus ignorantiæ despiciens Deus, nunc annunciat hominibus, ut omnes ubique pœnitentiam agant, eo quod statuit diem in qua judicaturus est orbem in æquitate in viro in quo statuit, fidem præbens omnibus suscitans eum a mortuis. Cum audissent autem resurrectionem mortuorum, quidam [j] quidem [j] irridebant, quidam vero dixerunt ; Audiemus te de hoc iterum. Sic Paulus exivit de medio eorum. Quidam [k] vero [k] viri adhærentes ei crediderunt : in quibus et Dionysius Ariopagita credidit in Dominum Jesum Christum.

Gradale. (col. 687*)

Gloriosus Deus in sanctis : mirabilis in majestate, faciens prodigia.

V. Dextera tua, Domine, glorificata est in virtute : dextera manus tua confregit inimicum.

Alleluya. *V.* Justi epulentur et exsultent in conspectu Dei : et delectentur in lætitia. *(col.* 688*)

Sequentia. Ecce pulchra, *in Communi, col.* 688*.

Evangelium. Descendens Jesus de monte, *in Communi, col.* 691*.

Offertorium. (col. 697*)

Lætamini in Domino et exsultate, justi : et gloriamini omnes recti corde.

Secreta.

Offerendorum tibi munerum, Deus, auctor et dator ; præsta, quæsumus, ut hoc sacrificium singulare quod sanctis tuis in passione contulit caritatem, nobis tribuat [l] devotionis [l] præsidium. Per Dominum.

[a] ita 55P. &c. et.—97. 98. 26.
[b] ita 26. &c. non habent 55P. V.
[c] ita26.&c. seminiverbius.—55P.57.V. semiverbius.—92.
[d] ita 26. &c. dicere.—92. 97. 55P. 57. V.
[e] non habent 92. 97. 98. V.
[f] ita 26. &c. ergo.—92. 55P. V.
[g] non habent 4L. 13. 15.
[h] non habent 98. 4L. V.
[i] et.—97. 26.
[j] non habent 98. 13. 57.
[k] autem.—92. 97. 98.
[l] in devotione.—92. 94. 98.

Communio. (col. 698*)

Multitudo languentium et qui vexabantur a spiritibus immundis veniebant ad eum : quia virtus de illo exibat et sanabat omnes.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, votiva mysteria, deprecantes clementiam tuam; ut eorum nobis fiant deprecatione salutaria quorum passionis celebramus gloriosa solemnia. Per Dominum.

Sancti Gereonis sociorumque ejus *martyrum.*

Ad Missam : Officium. (col. 682*)

Justi epulentur et exsultent in conspectu Dei : et delectentur in lætitia.

Psalmus.

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus : et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

Oratio.

Præsta, quæsumus, Domine, ut sicut sanctorum martyrum tuorum Gereonis, Victoris, Cassii, Florentii, sociorumque eorum nos natalitia celebranda non deserunt; ita jugiter suffragia comitentur. Per Dominum.

Epistola. Sancti per fidem, *in Communi, col.* 683*.

Gradale. (col. 687*)

Justorum animæ in manu Dei sunt : et non tanget illos tormentum malitiæ.

V. Visi sunt oculis insipientium mori : illi autem sunt in pace.

Alleluya. *V.* Reddet Deus mercedem laborum sanctorum suorum : et deducet eos in via mirabili. (*col.* 688*)

Evangelium. Cum audieritis, *in Communi, col.* 691*.

Offertorium. (col. 696*)

Mirabilis Deus in sanctis suis : Deus Israel, ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suæ; benedictus Deus, alleluya.

Secreta.

Munera plebis tuæ, Domine, quæsumus, beatorum martyrum tuorum Gereonis [a] Victoris, Cassii, Florentii, sociorumque eorum [a] fiant tibi grata suffragiis; ut quorum triumphi tuo nomini proferuntur, ipsorum digna perficiantur et meritis. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Justorum animæ in manu Dei sunt : et non tanget illos tormentum malitiæ : visi sunt oculis insipientium mori : illi autem sunt in pace.

Postcommunio.

Adesto, Domine, populo tuo cum sanctorum tuorum Gereonis, Victoris, Cassii, Florentii, sociorumque eorum patrocinio supplicanti; ut quod propria fiducia non præsumit, suffragantium meritis consequatur. Per Dominum.

Sancti Nigasii sociorumque ejus *martyrum.*

Ad Missam : Officium. (col. 715*)

Sacerdotes ejus induant salutare : et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

Psalmus.

Memento, Domine, David : et omnis mansuetudinis ejus.

Oratio.

Deus, qui sanctam nobis hujus diei solemnitatem in honore sanctorum martyrum tuorum Nigasii, Quirini et Scuviculi consecrasti; adesto familiæ tuæ precibus, et dona, ut quorum festa celebramus, eorum meritis et auxilio sublevemur. Per Dominum.

Epistola. Rememoramini, *in Communi, col.* 685*.

Gradale. (col. 716*)

Sacerdotes ejus induant salutare : et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

V. Illuc producam cornu David : paravi lucernam Christo meo.

Alleluya. *V.* Fulgebunt justi : et tanquam scintillæ in arundineto discurrent in æternum.

Evangelium. Cum persequentur vos, *in Communi, col.* 690*.

[a] sociorumque ejus.—92. 94. 98. 4L. 15. 57.

Offertorium. (col. 717*)

Exsultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis: exsultationes Dei in faucibus eorum.

Secreta.

Preces, Domine, tuorum respice oblationesque fidelium; ut et tibi gratæ sint pro tuorum honore sanctorum Nigasii, Quirini et Scuviculi, et nobis conferant tuæ propitiationis auxilium. Per Dominum.

Communio. (col. 717*)

Ego vos elegi de mundo: ut eatis et fructum afferatis, et fructus vester maneat.

Postcommunio.

Sanctorum martyrum tuorum, Domine, Nigasii, Quirini et Scuviculi intercessione placatus; præsta, quæsumus, ut quæ temporali celebramus actione, perpetua salvatione capiamus. Per Dominum.

Translatio sancti Edwardi *regis et confessoris.*

Ad Missam: Officium.

Gaudeamus omnes in Domino diem festum celebrantes sub honore Edwardi confessoris: de cujus translatione gaudent angeli et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[a]

Exsultate justi in Domino: rectos decet collaudatio.

Oratio.

Deus, qui beatum regem Edwardum confessorem tuum æternitatis gloria coronasti: fac nos, quæsumus, ita eum venerari in terris, ut cum eo regnare possimus in cœlis. Per Dominum.

Epistola. Justus cor suum, *in Communi, col.* 712*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit et tribuisti ei: longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Justus germinabit sicut lilium: et florebit in æternum ante Dominum.

Sequentia. Adest nobis, *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Nemo accendit, *in Communi, col.* 713*.

Credo.

Offertorium. (col. 677*)

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso: vitam petiit a te et tribuisti ei, alleluya.

Secreta.

Sacris altaribus assistentes nos, Domine, quæsumus, Spiritus Sancti luce perfunde; ut quod tibi in honore beati regis Edwardi devote offerimus, nobis, ipso interveniente, fiat remedium salutare. Per Dominum. in unitate ejusdem.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo; gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Vitalis alimoniæ convivio saginati, quæsumus, Domine Deus noster, ut, beati regis Edwardi confessoris tui suffragantibus meritis, cœlestis convivii mereamur esse participes. Per Dominum.

Vel dicuntur ad Missam de sancto Edwardo in Translatione ejusdem hæ tres Orationes.

Omnipotens sempiterne Deus, qui beatum regem Edwardum sanctorum collegio sociasti; concede, propitius, ut qui gloriosæ translationis ejus recolimus insignia, ipsius apud te sentiamus patrocinia. Per Dominum.

Secreta.

Quos beati regis Edwardi translatio sancta lætificat, tua nos, Domine, gratia reddat lætiores; et tribuat in hoc sacrificio præsentiæ tuæ dulcedinem toto corde sentire. Qui vivis et regnas.

Postcommunio.

Ut nobis salutem conferant sacramenta quæ sumpsimus, beatissimus

[a] Ps. xxxii. (xxxiii. 1)

rex Edwardus confessor tuus, Domine, pro nobis intercessor existat, de cujus veneranda translatione tribuis nos annua devotione lætari. Per.

Postcommunio.

Præsta, Domine, quæsumus, ut cujus passionis memoriam sacramenti participatione recolimus, fidem proficiendo sectemur. Per.

Sancti Calixti *papæ et martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Sacerdotes Dei, benedicite Dominum : sancti et humiles corde, laudate Deum.

Psalmus.

Benedicite omnia opera Domini Domino : laudate et superexaltate eum in sæcula.

Gloria Patri.

Oratio.

Deus, qui nos conspicis ex nostra infirmitate deficere ; ad amorem tuum nos misericorditer per sancti Calixti martyris tui atque pontificis exempla restaura. Per Dominum.

Epistola. Doctrinis variis, *in Communi, col.* 679*.

Gradale. (col. 703*)

Inveni David servum meum, oleo sancto unxi eum : manus enim mea auxiliabitur ei : et brachium meum confortabit eum.

V. Nihil proficiet inimicus in eo : et filius iniquitatis non nocebit eum.

Alleluya. *V.* Elegit te Dominus sibi in sacerdotem magnum : in populo suo.

Evangelium. Vigilate quia nescitis, *in Communi, col.* 707*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso : et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Mystica nobis, Domine, prosit oblatio, quæ per sancti Calixti meritum nos et a reatibus nostris expediat, et perpetua salvatione confirmet. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem : amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Sancti Wlfranni *episcopi et confessoris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis : et principem fecit eum : ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini : in æternum cantabo.

Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut beati Wlfranni confessoris tui atque pontificis veneranda solemnitas et devotionem nobis augeat et salutem. Per Dominum.

Epistola. Ecce sacerdos magnus, *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis : posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit et tribuisti ei : longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Justus germinabit sicut lilium : et florebit in æternum ante Dominum.

Sequentia. Adest nobis, *vel* Alma chorus, *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Homo quidam peregre, *in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso : et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Respice, quæsumus, munera populi tui in sancti Wlfranni confessoris tui atque pontificis honore oblata ; et tuæ testificatio veritatis nobis proficiat ad salutem. Per.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem : amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Quos tuis, Domine, reficis sacramentis, sancti Wlfranni confessoris tui atque pontificis attolle benignus suffragiis; ut nostræ redemptionis effectum et mysteriis capiamus et moribus. Per Dominum.

Sancti Michaelis *in monte Tumba.*

Ad Missam: Officium.[a]

Benedicite Dominum, omnes angeli ejus, potentes virtute: qui facitis verbum ejus, ad audiendam vocem sermonum ejus.

Psalmus.[b]

Benedic, anima mea, Domino: et omnia quæ intra me sunt nomini sancto ejus.

Kyrie rex splendens. *Et dicitur absque versibus.*

Oratio.

Deus, qui miro ordine angelorum ministeria hominumque dispensas; concede propitius, ut a quibus tibi ministrantibus in cœlo semper assistitur, ab his in terra vita nostra muniatur. Per.

Lectio libri Apocalypsis beati Johannis apostoli.[c]

Factum est prælium magnum in cœlo: Michael et angeli ejus præliabantur cum dracone. Et draco pugnabat et angeli ejus: et non prævaluerunt, neque locus inventus est eorum amplius in cœlo. Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur diabolus et sathanas, qui seducit universum orbem. Et projectus est in terram, et angeli ejus cum illo missi sunt. Et audivi vocem magnam in cœlo dicentem; Nunc facta est salus et virtus et regnum Dei nostri et potestas Christi ejus; quia projectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte. Et ipsi vicerunt illum propter sanguinem Agni et propter verbum testimonii sui, et non dilexerunt animas suas usque ad mortem. Propterea lætamini, cœli et qui habitatis in eis.

Gradale.[d]

Benedicite Dominum omnes angeli ejus: potentes virtute qui facitis verbum ejus.

V. Benedic, anima mea, Domino: et omnia interiora mea nomen sanctum ejus.

Alleluya. *V.* Concussum est mare et contremuit terra: ubi archangelus Michael descendebat de cœlo.

Non dicitur Sequentia.

Evangelium. Accesserunt discipuli, *ut supra in alio festo.*

Credo.

Offertorium.

Stetit angelus juxta aram templi habens thuribulum aureum in manu sua: et data sunt ei incensa multa: et ascendit fumus aromatum in conspectu Dei, alleluya.

Secreta.

Munus populi tui, quæsumus, Domine, dignanter assume; quod tibi non nostris meritis sed sancti archangeli tui Michaelis omniumque beatorum spirituum deprecatione sit gratum. Per Dominum.

Præfatio quotidiana.

Communio.[e]

Benedicite, omnes angeli Domini Domino: hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula.

Postcommunio.

Beati archangeli tui Michaelis interventione suffulti, supplices te, Domine, deprecamur; ut quos honore prosequimur, contingamus et mente. Per Dominum.

[a] Ps. cii. (ciii. 20)
[b] ib. (v. 1)
[c] cap. xii. B. (v. 7 12)
[d] Ps cii. (ciii. 20, 1)
[e] Dan. iii. F. (Cant. Tr. Puer. 37)

Sanctæ Etheldredæ *virginis non martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 718*)

Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem : propterea unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea regi.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, auctor virtutis et amator virginitatis ; da nobis, quæsumus, sanctæ Etheldredæ virginis tuæ placitis tibi meritis commendari, cujus vita merito castitatis tibi complacuit. Per Dominum.

Epistola. Qui gloriatur, *in Communi, col.* 724*.

Gradale. (col. 725*)

Dilexisti justitiam : et odisti iniquitatem.

V. Propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ.

Alleluya. *V.* Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

Sequentia. Virginis venerandæ, *in Communi, col.* 726*.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem virginibus, *in Communi, col.* 726*.

Offertorium. (col. 727*)

Offerentur regi virgines post eam : proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, preces et munera in honore sanctæ Etheldredæ virginis tuæ gaudentes ; præsta, quæsumus, ut et convenienter hæc agere et remedium sempiternum valeamus acquirere. Per Dominum.

Communio. (col. 727*)

Diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

Postcommunio.

Prosint nobis, Domine, quæsumus, sumpta mysteria, pariterque nos (intercedente beata virgine tua Ethleldreda) et a peccatis exuant, et præsidiis tuæ propitiationis attollant. Per Dominum.

[a] tuus.—92. 94. 97. 98. 4L. 57.
[b] præstitisti.—94. 97. 98.

Sancti Lucæ *evangelistæ.*

Ad Missam : Officium. (col. 666*)

Os justi meditabitur sapientiam : et lingua ejus loquetur judicium, lex Dei ejus in corde ipsius.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus : neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Interveniat pro nobis, Domine, quæsumus, sanctus [a] Lucas evangelista ; qui crucis mortificationem jugiter in suo corpore pro tui nominis honore portavit. Per Dominum.

Memoria de sancto Justo.

Oratio.

Deus, qui beato Justo talem fortitudinem [b] tribuisti, [b] ut in puerili corpusculo gloriosum pro tuo amore subiret martyrium ; concede propitius, ut, [c] ipsius [c] intercedentibus meritis, ab omnibus nos absolvas peccatis. Per.

Epistola. Similitudo vultus, *in Communi, col.* 666*.

Gradale. (col. 667*)

Os justi meditabitur sapientiam : et lingua ejus loquetur judicium.

V. Lex Dei ejus in corde ipsius : et non supplantabuntur gressus ejus.

Alleluya. *V.* Primus ad Sion dicet ecce assum : et Hierusalem evangelistam dabo.

Sequentia. Laus devota, *in Communi, col.* 667*.

Evangelium. Designavit Dominus, *in Communi, col.* 668*.

Credo.

Offertorium. (col. 668*)

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso : vitam petiit a te et tribuisti ei, Alleluya.

Secreta.

Donis cœlestibus da nobis, quæsumus, Domine, libera mente servire ; ut munera quæ deferimus, interveniente beato Luca evangelista, et medicinam nobis operentur et gloriam. Per.

Alia Secreta de sancto Justo.

Sicut divinæ potentiæ gloriam

[c] ejus.—92. 94. 97. 98.

munera pro beati Justi martyrio oblata testantur; sic nobis effectum, Domine, quæsumus, tuæ salvationis impendant. Per.

Præfatio. Et te, Domine.

Non dicitur in hac Præfatione per beatos evangelistas, *sed* per beatos apostolos.

Communio. (col. 669*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut id quod de sancto altari tuo percepimus, precibus beati evangelistæ tui Lucæ, salvificet animas nostras, per quod semper tuti esse possimus. Per Dominum.

Alia Postcommunio de sancto Justo.

Refecti, Domine, benedictione cœlesti, quæsumus ut, per intercessionem beati Justi martyris tui, medicina sacramenti et corporibus nostris prosit et mentibus. Per Dominum.

Sanctæ Fredeswidæ *virginis non martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 718*)

Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Gloria Patri.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, auctor virtutis et amator virginitatis, da nobis, quæsumus, sanctæ Fredeswidæ virginis tuæ placitis tibi meritis commendari, cujus vita merito castitatis tibi complacuit. Per Dominum.

Epistola. [a] Qui gloriatur, *in Communi, col.* 724*.[a]

Gradale. (col. 725*)

Dilexisti justitiam: et odisti iniquitatem.

V. Propterea unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ.

Alleluya. *V.* [b] Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.[b]

Sequentia. Virginis venerandæ, *in Communi, col.* 726*.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem virginibus, *in Communi, col.* 726*.

Offertorium. (col. 727*)

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, preces et munera in honorem sanctæ Fredeswidæ virginis tuæ gaudentes; præsta, quæsumus, ut et convenienter hæc agere et remedium sempiternum valeamus acquirere. Per Dominum.

Communio. (col. 727*)

Diffusa est gratia in labiis tuis; propterea benedixit te Deus in æternum.

Postcommunio.

Prosint nobis, Domine, quæsumus, sumpta mysteria, pariterque nos, intercedente beata virgine tua Fredeswida, et a peccatis exuant, et præsidiis tuæ propitiationis attollant. Per Dominum.

Sanctarum undecim millium *virginum et martyrum.*

Ad Missam: Officium. (col. 727*)

Vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis: adducentur regi virgines post eam: proximæ ejus adducentur tibi in lætitia et exsultatione.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum; dico ego opera mea regi.

Gloria Patri.

Oratio.

Deus, qui sanctam nobis hujus diei solemnitatem pro beatarum virginum

[a] Sapientia vincit, *in Communi, col.* 725*.—97. 98.

[b] Æmulor, *col.* 725*.—98.

martyrumque tuarum gloriosa passione fecisti; adesto familiæ tuæ precibus, et da ut quarum hodie festa celebramus, meritis et intercessionibus adjuvemur. Per Dominum.

Epistola. O quam pulchra est casta generatio, *in Communi, col.* 728*.

Gradale. (col. 729*)

Exsultabunt sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis.

V. Cantate Domino canticum novum: laus ejus in ecclesia sanctorum.

Alleluya. *V.* Adducentur regi virgines post eam: proximæ ejus adducentur tibi in lætitia.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem, *in Communi, col.* 726*.

Offertorium. (col. 729*)

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Præsentia munera, quæsumus, Domine, ita serena pietate intuere, ut Sancti Spiritus perfundantur benedictione; ut in nostris cordibus eam dilectionem [a] avidius capiamus,[a] per quam [b] sanctæ virgines [b] martyresque tuæ omnia corporis tormenta devicerunt. Per Dominum. in unitate ejusdem.

Communio. (col. 729*)

Quinque prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus: media autem nocte clamor factus est: ecce sponsus venit, exite obviam Christo Domino.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, [c] sanctarum virginum martyrumque tuarum solemnitate cœlestia sacramenta, quarum suffragiis, quæsumus, largiaris, ut quod temporaliter gerimus, æternis gaudiis consequamur. Per Dominum.

Sancti Romani *Rothomagensis archiepiscopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis: et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Deus, cui beatus Romanus pontifex ita sanctitatis gratia decoratus complacuit, ut tuorum consortium in cœlis promereretur sanctorum; da Ecclesiæ tuæ, quæsumus, ejus interventu, perpetuam consequi lætitiam, cujus depositionis diem gratulando celebrat solemnem. Per Dominum.

Epistola. Justum deduxit Dominus per vias, *in Communi, col.* 702*.

Gradale. (col. 703*)

Ecce sacerdos magnus: qui in diebus suis placuit Deo.

V. Non est inventus similis illi: qui conservaret legem Excelsi.

Alleluya. *V.* Inveni David servum meum: oleo sancto meo unxi eum.

Evangelium. Vigilate quia nescitis, *in Communi, col.* 707*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Sacrificium devotionis nostræ, quæsumus, omnipotens Deus, clementer respice; et, intercessione beati Romani confessoris tui atque pontificis, per hoc nobis salutem mentis et corporis benignus impende. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Fidelis servus et prudens, quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.

Postcommunio.

Concede, quæsumus, Domine Deus noster, ut mysteria sancta quæ sump-

[a] valident.—92. 94. 97. 98.
[b] sanctarum sanctæ virgines.—94. 97. 98. sanctarum virginum.—92.
[c] in.—97. 98.

simus, intercedente beato Romano confessore tuo atque pontifice, et gratiam nobis devotionis obtineant, et effectum beatæ perennitatis adquirant. Per.

Sanctorum Crispini et Crispiniani *martyrum.*

Ad Missam : Officium. (col. 683*)

Salus autem justorum a Domino : et protector eorum est in tempore tribulationis.

Psalmus.

Noli æmulari in malignantibus : neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Deus, qui sanctis martyribus tuis Crispino et Crispiniano coronam martyrii præstitisti ; concede, quæsumus, ut eorum intercessione veniam consequamur delictorum et æterna gaudia beatorum. Per Dominum.

Memoria de Translatione sancti Johannis de Beverlaco episcopi et confessoris.

Oratio.

Deus, qui hunc diem sanctissimi Johannis confessoris tui atque pontificis translatione decorasti, fac nos, quæsumus, ejus meritis et precibus, in sanctorum tuorum societate transferri. Per Dominum.

Epistola. Spectaculum facti, *in Communi, col.* 685*.

Gradale. (col. 687*)

Ecce quam bonum et quam jocundum : habitare fratres in unum.

V. Sicut unguentum in capite : quod descendit in barbam, barbam Aaron.

Alleluya. *V.* Justi epulentur et exsultent in conspectu Dei : et delectentur in lætitia. *(col.* 688*)

Sequentia. Ecce pulchra, *in Communi, col.* 688*.

Evangelium. Ecce ego mitto, *in Communi, col.* 663*.

Offertorium. (col. 697*)

Gloriabuntur in te, omnes qui diligunt nomen tuum, quoniam tu, Domine, benedices justo : Domine, ut scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.

Secreta.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut his muneribus quæ pro sanctorum martyrum tuorum Crispini et Crispiniani honore deferimus, et te placemus exhibitis, et nos vivificemur acceptis. Per Dominum.

Alia Secreta de sancto Johanne.

Respice, quæsumus, Domine, propitius ad humilitatis nostræ simplicem servitutem ; et, intercedente beato Johanne confessore tuo atque pontifice cujus translationem celebramus, hostias quas in honore ejus sacris altaribus immolamus, benignus assume. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Et si coram hominibus tormenta passi sunt : Deus tentavit eos : tanquam aurum in fornace probavit eos : et quasi holocausta accepit illos.

Postcommunio.

Sanctorum martyrum tuorum Crispini et Crispiniani, quæsumus, Domine, precibus adjuvemur ; et eorum solemnia sacris mysteriis celebrantes, fac nos tuo nomini semper esse devotos. Per Dominum.

Alia Postcommunio de sancto Johanne.

Præsta nobis, Domine, quæsumus, beati Johannis confessoris tui atque pontificis meritis et precibus adjuvari ; ut quod præsentibus celebramus officiis, ejus suffragio perpetuæ salvationis gaudiis assequamur. Per Dominum.

In vigilia apostolorum Symonis et Judæ.

Ad Missam : Officium. (col. 682*)

Intret in conspectu tuo, Domine, gemitus compeditorum, redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum : vindica sanguinem sanctorum tuorum qui effusus est.

Psalmus.

Deus, venerunt gentes in hereditatem tuam : polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut sicut apostolorum tuorum Symonis et Judæ gloriosa natalitia prævenimus, sic ad tua beneficia promerenda, majestatem tuam pro nobis ipsi præveniant. Per Dominum.

Epistola. Justorum animæ, *in Communi, col.* 684*.

Gradale. (col. 687*)

Vindica, Domine, sanguinem sanctorum tuorum : qui effusus est.

V. Posuerunt mortalia servorum tuorum escas volatilibus cœli : carnes sanctorum tuorum bestiis terræ.

Si hæc vigilia in dominica evenerit, dicitur

Alleluya. *V.* Sancti tui, Domine, florebunt sicut lilium : et sicut odor balsami erunt ante te. (*col.* 688*)

Evangelium. Ego sum vitis, vos palmites, *in Communi, col.* 659*.

Offertorium. (col. 697*)

Exsultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubilibus suis, exsultationes Dei in faucibus eorum.

Secreta.

Accepta tibi sit, quæsumus, Domine, nostræ devotionis oblatio; et ad apostolicam puriores nos faciat pervenire festivitatem. Per Dominum.

Præfatio quotidiana.

Communio. (col. 698*)

Justorum animæ in manu Dei sunt : et non tanget illos tormentum malitiæ; visi sunt oculis insipientium mori : illi autem sunt in pace.

Postcommunio.

Quæsumus, Domine, salutaribus repleti mysteriis, ut quorum jejunando solemnia prævenimus, eorum orationibus adjuvemur. Per Dominum.

In die apostolorum Symonis et Judæ.

Ad Missam : Officium. (col. 659*)

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

Psalmus.

Domine, probasti me et cognovisti me : tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.

Oratio.

Deus, qui nos per beatos apostolos tuos Symonem et Judam ad agnitionem tui nominis venire tribuisti; da nobis eorum gloriam sempiternam et proficiendo celebrare et celebrando proficere. Per Dominum nostrum.

Ad Romanos.[a]

Fratres, Scimus quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, his qui secundum propositum vocati sunt sancti. Nam quos præscivit et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem prædestinavit, hos et vocavit. Et quos vocavit, hos et justificavit. Quos autem justificavit, illos et magnificavit. Quid ergo dicemus ad hæc? Si Deus pro nobis, quis contra nos? Qui [b] etiam [b] proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum. Quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit? Quis accusabit adversus electos Dei? Deus qui justificat; quis est qui condemnet? Christus Jesus qui mortuus est, immo qui et resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. Quis ergo nos separabit a caritate Christi? Tribulatio, an angustia, an persecutio, an fames, an nuditas, an periculum, an gladius? Sicut scriptum est: Quia propter te mortificamur tota die : æstimati sumus sicut oves occisionis. Sed in his omnibus superamus propter eum qui dilexit nos. Certus sum enim, quia neque mors neque vita, neque angeli, neque principatus, neque potestates, neque virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia, poterit nos separare a caritate Dei, quæ est in Christo Jesu Domino nostro.

[a] cap. viii. F. (v. 28–39.

[b] ita 26. &c. enim.—55P. 57.

Gradale. (col. 660*)
Nimis honorati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.
V. Dinumerabo eos: et super arenam multiplicabuntur.
Alleluya. *V.* Non vos me elegistis: sed ego vos elegi, et posui vos ut eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat. (*col.* 661*)
Sequentia de Communi et Evangelium. Hæc mando vobis ut diligatis, *in Communi, col.* 663*.
Credo.
Offertorium. (col. 665*)
In omnem terram exivit sonus eorum: et in fines orbis terræ verba eorum.
Secreta.
Gloriam, Domine, sanctorum tuorum apostolorum Symonis et Judæ perpetuam venerantes, quæsumus, ut eandem sacris mysteriis expiati, dignius celebremus. Per Dominum.
Præfatio. Et te, Domine.
Communio. (col. 666*)
Vos qui secuti estis me: sedebitis super sedes judicantes duodecim tribus Israel, dicit Dominus.
Postcommunio.
Sanctificato divino mysterio, quæsumus, omnipotens Deus, ut pro nobis eorum non desit oratio, quorum nos donasti patrocinio gubernari. Per Dominum.

In vigilia omnium Sanctorum.

Ad Missam: Officium. (col. 682*)
Timete Dominum, omnes sancti ejus, quoniam nihil deest timentibus eum, divites eguerunt et esurierunt, inquirentes autem Dominum non deficient omni bono.
Psalmus.
Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.
Oratio.
Domine Deus noster, multiplica super nos gratiam tuam; et sanctorum tuorum quorum prævenimus gloriosa solemnia, tribue subsequi [a] in [a] sancta professione lætitiam. Per.
Nulla fiat Memoria.
Lectio libri Apocalypsis beati Johannis apostoli.[b]
In diebus illis, [c]Ecce ego Johannes vidi [c] in medio throni et quatuor animalium et in medio seniorum Agnum stantem [d] tanquam [d] occisum, habentem cornua septem, et oculos septem qui sunt septem spiritus Dei missi in omnem terram. Et venit et accepit de dextera sedentis in throno librum. Et cum aperuisset librum, quatuor animalia et vigintiquatuor seniores ceciderunt coram Agno, habentes singuli cytharas et phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum. Et cantabant canticum novum dicentes; Dignus es, Domine Deus noster, accipere librum et aperire signacula ejus; quoniam occisus es et redemisti nos Deo in sanguine tuo ex omni tribu et lingua et populo et natione: et fecisti nos Deo nostro regnum et sacerdotes; et regnabunt super terram. Et vidi et audivi vocem angelorum multorum in circuitu throni et animalium et seniorum: et erat numerus eorum millia millium voce magna dicentium; Dignus est Agnus qui occisus est accipere virtutem, et divinitatem, et sapientiam, et fortitudinem, et honorem, et gloriam, et benedictionem, in sæcula sæculorum, Amen.
Gradale. (col. 687*)
Exsultabunt sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis.
V. Cantate Domino canticum novum: laus ejus in ecclesia sanctorum.
Si hæc vigilia in dominica evenerit, dicitur Missa de vigilia in capitulo, cum hoc
Alleluya. *V.* Mirabilis Dominus noster in sanctis suis. (*col.* 688*)

[a] non habent 26. 57.
[b] cap. v. B. (v. 6–12)
[c] ego Johannes vidi.—92. 97. 98. 4L. et vidi et ecce.—V.
[d] quasi.—97. 98.

et tunc ad magnam Missam, quæ erit de Dominica, fiat Memoria de sancto Quintino, cum hac Oratione, Deus qui ecclesiam, *cum Secreta et Postcommunione. Quære post istud Officium.*

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Respiciens Jesus in discipulos suos, dixit; Pater sancte, serva eos in nomine tuo quos dedisti mihi, ut sint unum sicut et nos. Cum essem cum eis, ego servabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi ego custodivi: et nemo ex eis periit nisi filius perditionis, ut Scriptura impleatur. Nunc autem ad te venio: et hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum, et mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut et ego non sum de mundo. Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos a malo. De mundo non sunt, sicut et ego non sum de mundo. Sanctifica eos in veritate; sermo tuus veritas est. Sicut tu me misisti in mundum, et ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico meipsum: ut sint et ipsi sanctificati in veritate. Non pro his autem rogo tantum, sed et pro eis qui credituri sunt per verbum illorum in me: ut omnes unum sint sicut tu Pater in me, et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint: ut credat mundus quia tu me misisti. Et ego claritatem quam dedisti mihi, dedi eis: ut sint unum sicut et nos unum sumus, (ego in eis et tu in me) ut sint consummati in unum; et cognoscat mundus quia tu me misisti, et dilexisti eos sicut et me dilexisti. Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi ego sum, et illi sint mecum, ut videant claritatem meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante mundi constitutionem. Pater juste, mundus te non cognovit; ego autem te cognovi. Et hi cognoverunt quia tu me misisti; et notum feci eis nomen tuum et notum faciam. Ut dilectio qua dilexisti me, in ipsis sit, et ego in eis.

Offertorium. (col. 697*)

Lætamini in Domino et exsultate, justi: et gloriamini omnes recti corde.

Secreta.

Altare tuum, Domine, muneribus cumulamus oblatis; da, quæsumus, ut ad salutem nostram omnium sanctorum tuorum precatione proficiant, quorum solemnia ventura præcurrimus. Per Dominum nostrum.

Communio. (col. 698*)

Justorum animæ in manu Dei sunt: et non tanget illos tormentum malitiæ; visi sunt oculis insipientium mori: illi autem sunt in pace.

Postcommunio.

Sacramentis, Domine, et gaudiis optatæ celebritatis expletis, quæsumus, ut eorum precibus adjuvemur, quorum recordationibus exhibentur. Per Dominum.

De sancto Quintino martyre.

Oratio.

Deus, qui Ecclesiam tuam annua beati Quintini martyris tui solemnitate [b]lætificas;[b] concede propitius, ut qui memoriam illius digna servitute veneramur, intercessorem eum semper apud te habere mereamur. Per Dominum.

Secreta.

In veneratione beati Quintini martyris tui, omnipotens Deus, tibi laudis hostiam immolamus; orantes ut ipse pro nobis intercessor exsistat, qui pro tuo nomine gloriosa morte occubuit. Per Dominum nostrum.

Postcommunio.

Percipiat, Domine, quæsumus, plebs tua, intercedente beato Quintino martyre tuo, misericordiam quam deposcit; ut tuis semper digna inveniatur sacramentis. Per Dominum.

[a] cap. xvii. B. (v. 11–26)

[b] ita 55P. &c. clarificas.—92. 4L. 13. 26.

In die omnium Sanctorum.

Ad Missam : Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore omnium sanctorum, de quorum solennitate gaudent angeli: et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[a]

Exsultate justi in Domino: rectos decet collaudatio.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui nos omnium sanctorum merita sub una tribuisti celebritate venerari; quæsumus, ut desideratam nobis tuæ propitiationis abundantiam, multiplicatis intercessoribus, largiaris. Per Dominum nostrum.

Lectio libri Apocalypsis beati Johannis apostoli.[b]

Ecce ego Johannes vidi angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vivi: et clamavit voce magna quatuor angelis quibus datum est nocere terræ et mari, dicens; Nolite nocere terræ et mari, neque arboribus, quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum. Et audivi numerum signatorum, centum quadraginta quatuor millia signati, ex omni tribu filiorum Israel. Ex tribu Juda, duodecim millia signati. Ex tribu Ruben, duodecim millia signati. Ex tribu Gad, duodecim millia signati. Ex tribu Aser, duodecim millia signati. Ex tribu Neptalim, duodecim millia signati. Ex tribu Manasse, duodecim millia signati. Ex tribu Symeon, duodecim millia signati. Ex tribu Levi, duodecim millia signati. Ex tribu Isachar, duodecim millia signati. Ex tribu Zabulon, duodecim millia signati. Ex tribu Joseph, duodecim millia signati. Ex tribu Benjamin, duodecim millia signati. Post hæc vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus et tribubus et populis et linguis, stantes ante thronum et in conspectu Agni, amicti stolis albis, et palmæ in manibus eorum. Et clamabant voce magna, dicentes; Salus Deo nostro, qui sedet super thronum et Agno. Et omnes angeli stabant in circuitu throni et seniorum et quatuor animalium. Et ceciderunt in conspectu throni in facies suas, et adoraverunt Deum dicentes; Amen; benedictio, et claritas, et sapientia, et gratiarum actio, honor et virtus et fortitudo Deo nostro, in sæcula sæculorum, amen.

Gradale. (col. 687*)

Timete Dominum omnes sancti ejus quoniam nihil deest timentibus eum.

V. Inquirentes autem Dominum: non deficient omni bono.

Alleluya. *V.* Judicabunt sancti nationes et dominabuntur populis: et regnabit illorum rex in æternum.

Sequentia.

a. Christo inclyto candida
nostra canant [c] melodia [c] agmina,
a. Laudes omnibus dantia
sanctis per hæc sacrata festalia.
b. Mariam primum vox sonet nostra,
per quam nobis vitæ sunt data [præmia;
b. Regina, quæ es mater et casta,
solve nostra per Filium peccamina.
c. Angelorum concio sacra,
et archangelorum turma inclyta,
c. Nostra diluant jam peccata,
præstando supera cœli [d] gaudia.[d]
d. Tu, propheta, præco, lucerna,
atque plusquam propheta,
d. In lucida nos pone via,
mundans nostra corpora.
e. Apostolorum [e] princeps
[f] omnium [f], atque cuncta
[g] juncta [g] caterva,
e. Jam corrobora vera,
quæsumus, in doctrina
plebis pectora.

[a] (Ps. xxxii. xxxiii. 1.)
[b] cap. vii. A. (v. 2-12)
[c] melodiam.—92. 4L. 13.
[d] ita 26. &c. culmina.—55P. 57.
[e] ita 26. &c. que.—55P. 57.
[f] ita 98. 55P. omniumque.—97. 26. non habent 92. 13. 15.
[g] non habet 94.

f. Stephano [a] gloriose,[a]
rutilans in corona,
[b] sanctorumque [b] martyrum tur-
[ma inclyta,
f. Fortia date corda,
corpora æque firma,
[c] sacra [c] ut hostem vincant rite
[spicula.
g. Martine inclyte,
præsulumque omnis caterva,
g. Suscipe nunc pia,
modo nostra clemens precata.
h. Regina virginum præmaxima,
tu mater incorrupta,
virgo et gravida,
h. Sacrata Domino et [d] castitas,[d]
nostras serva animas,
mundaque corpora.
i. Monachorum veneranda suffragia
i. Omniumque sanctorum contu-
[bernia,
k. Per precata assidua
nostra gubernent tempora,
k. Nosque ducant ad superna
polorum [e] vera [e] gaudia ;
l. [f] Subjungant [f] pium agmina amen
[redempta.

Sequentia sancti Evangelii : secundum Matthæum. (col. 690*)

In illo tempore, Videns Jesus turbas, ascendit in montem. Et cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli ejus. Et aperiens os suum, docebat eos dicens ; Beati pauperes spiritu : quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Beati mites : quoniam ipsi possidebunt terram. Beati qui lugent : quoniam ipsi consolabuntur. Beati qui esuriunt et sitiunt justitiam : quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes : quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde : quoniam ipsi Deum videbunt. Beati pacifici : quoniam filii Dei vocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam : quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Beati estis cum maledixerint vobis homines, et persecuti vos fuerint, et dixerint omne malum adversum vos mentientes propter me. Gaudete et exsultate : quoniam merces vestra copiosa est in cœlis.

Credo.

Offertorium. (col. 696*)

Mirabilis Deus in sanctis suis : Deus Israel, ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suæ, benedictus Deus, Alleluya.

Secreta.

Munera tibi, Domine, nostræ devotionis offerimus ; quæ et pro cunctorum tibi grata sint honore sanctorum, et nobis salutaria, te miserante, reddantur. Per Dominum.

Præfatio quotidiana.

Communio. (col. 698*)

Gaudete justi in Domino, alleluya : rectos decet collaudatio, alleluya.

Postcommunio.

Da, quæsumus, Domine, fidelibus populis per hujus sacramenti participationem, omnium sanctorum tuorum semper veneratione lætari ; et eorum perpetua supplicatione muniri. Per Dominum.

In commemoratione animarum.

Ad Missam : Officium.

Requiem æternam dona eis, Domine : et lux perpetua luceat eis.

Psalmus.[g]

Te decet hymnus Deus in Sion : et tibi reddetur votum in Hierusalem, exaudi orationem meam, ad te omnis caro veniet.

Oratio.

Fidelium, Deus, omnium conditor et redemptor, animabus omnium fidelium defunctorum remissionem cunctorum tribue peccatorum ; ut indulgentiam quam semper optaverunt, piis supplicationibus consequantur. Qui cum Deo Patre.

[a] ita 26. &c. gloriosa.—55P.
[b] sanctorum.—57.
[c] nostra.—94. 97. 98.
[d] castas.—94. 13.
[e] vere.—94. 98.
[f] subjungunt.—92. 4L. 15. 57. subjungat.—13.
[g] (Ps. lxv. 1, 2)

Nulla fiat Memoria ad hanc Missam, licet corpus præsens fuerit.

Lectio Epistolæ beati Pauli apostoli : ad Thessalonicenses.[a]

Fratres, Nolumus vos ignorare de dormientibus, ut non contristemini, sicut et ceteri qui spem non habent. Si enim credimus quod Jesus mortuus est et resurrexit : ita et Deus eos qui dormierunt per Jesum, adducet cum eo. Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini ; quia nos qui vivimus, qui residui sumus in adventu Domini, non præveniemus eos qui dormierunt. Quoniam ipse Dominus in jussu et in voce archangeli et in tuba Dei descendet de cœlo : et mortui qui in Christo sunt resurgent primi. Deinde nos qui vivimus qui relinquimur, simul rapiemur cum illis in nubibus obviam Christo in aera, et sic semper cum Domino erimus. Itaque consolamini invicem in verbis istis.

Et legatur in pulpito.

Qua lecta, tres clerici de secunda forma, habitu non mutato, ibidem dicant

Gradale.

Requiem æternam dona eis, Domine : et lux perpetua luceat eis.

℣. Animæ eorum in bonis demorentur : et semen eorum hereditet terram.[b]

Tractus.[c]

De profundis clamavi ad te, Domine : Domine, exaudi vocem meam.

℣. Fiant aures tuæ intendentes : in orationem servi tui.

℣. Si iniquitates observaveris, Domine : Domine, quis sustinebit ?

℣. Quia apud te propitiatio est : et propter legem tuam sustinui te, Domine.

*Et dicitur cum eodem cantu quo in Dominica lxx ; et dicitur a quatuor clericis de superiori gradu * ad gradum chori ; habitu non mutato ; * et interim procedat diaconus cum subdiacono et ceroferario et thuribulario, † sine cruce † ad pronunciandum Evangelium.*

Secundum Johannem.[d]

In illo tempore, Dixit Martha ad Jesum ; Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus. Sed et nunc scio, quia quæcunque poposceris a Deo, dabit tibi Deus. Dicit illi Jesus ; Resurget frater tuus. Dixit ei Martha ; Scio, quia resurget in resurrectione, in novissimo die. Dicit ei Jesus ; Ego sum resurrectio, et vita. Qui credit in me, etiam si mortuus fuerit vivet. Et omnis qui vivit, et credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc ? Ait illi ; Utique, Domine, ego credidi, quia tu es Christus Filius Dei vivi qui in hunc mundum venisti.

Et legatur in pulpito more dominicali.

Non dicitur Credo.

Offertorium.

O pie Deus, qui primum hominem ad æternam gloriam revocasti : pastor bone, qui ovem perditam pio humero ad ovile reportasti : juste judex, dum veneris judicare, libera de morte animas eorum quas redemisti ; ne tradas bestiis animas confitentes tibi ; ne derelinquas eas in finem.

Non dicitur, Hostias et preces, *neque V.* Requiem æternam.

Secreta.

Hostias, quæsumus, Domine, quas

* *habitu non mutato ad gradum chori continue stantibus, ita quod omnes illi quatuor primum versum simul incipiant quod duo ex parte chori principalis prosequantur, aliis duobus interim tacentibus ; et ita alternis vicibus singuli versus ab illis quatuor totius Tractus dicuntur, choro interim sedente ; ita quidem ut omnes illi quatuor clerici ipsum Tractum terminent.*—Grad.

† *cum cruce per medium chori ad pulpitum.*—Grad.

[a] 1 ad Thess. cap. iv. C. (v. 13–18)
[b] (Ps. xxv. 13)
[c] Ps cxxix. (cxxx. 1–4.)
[d] cap. xi. C. (v. 21–27.)

tibi pro animabus omnium fidelium defunctorum offerimus, propitiatus intende; ut quibus fidei Christianæ meritum contulisti, dones et præmium. Per Dominum.

Communio.

Pro quorum memoria corpus Christi sumitur, dona eis, Domine, requiem sempiternam.

℣. Et lux perpetua luceat eis. Pro quorum memoria sanguis Christi sumitur, dona eis, Domine, requiem sempiternam.

Postcommunio.

Animabus, quæsumus, Domine, omnium fidelium defunctorum oratio proficiat supplicantium; ut eas et a peccatis omnibus exuas, et tuæ redemptionis facias esse participes. Qui cum Deo Patre.

Si hæc commemoratio in Dominica contigerit, differatur in crastinum, et fiat totum servitium de Dominica; et tunc fiat in ipsa Dominica memoria de martyribus Eustachio sociisque ejus.

Oratio.

Da nobis, quæsumus, Domine, sanctorum martyrum tuorum Eustachii sociorumque ejus intercessione, lætitiam et pacem; ut quorum gaudemus triumphis, protegamur subsidiis. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

Secreta.

[a] Assume,[a] quæsumus, omnipotens Deus, in honore sanctorum martyrum tuorum Eustachii sociorumque ejus, hæc tibi oblata libamina; quorum pia supplicatione placatus, et præteritorum veniam et futurorum nobis cautelam præbeas delictorum. Per Dominum nostrum Jesum.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, divina mysteria beatorum martyrum tuorum Eustachii sociorumque ejus merita venerantes; præsta, quæsumus, ut eorum semper et fideli muniamur auxilio et magnifico proficiamus exemplo. Per Dominum.

[b] *Quando commemoratio animarum a Dominica differtur; tunc feria tertia fiat servitium de sancta Wenefreda.*[b]

Sanctæ Wenefredæ *virginis et martyris.*

[c] *Ad Missam: Officium.* (col. 718*)

Loquebar de testimoniis tuis in conspectu regum et non confundebar: et meditabar in mandatis tuis quæ dilexi nimis.

Psalmus.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Exaudi nos, Deus salutaris noster; ut sicut de beatæ Wenefredæ virginis et martyris tuæ festivitate gaudemus, ita piæ devotionis erudiamur affectu. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia.

Epistola. Sapientia vincit malitiam, *in Communi, col.* 725*.

Sequentia.

Virgo vernans velut rosa,
agni sponsa speciosa
Christi martyr preciosa,
  Wenefreda floruit;
Ex Britannis oriunda,
fide firma, spe jocunda,
actu sancta, mente munda,
  mundi menda caruit.
Hanc occidit Karadocus,
quem mox sorbet Orci focus,
qui pravorum exstat locus,
  quo Sathan exuritur;

[a] annue.—92. 94.
[b] non habent 94 4L. 15. 57.
[c] *Officium.* Dilexisti. (718*)
Oratio.
Omnipotens sempiterne Deus, qui beatam Wenefredam virginitatis præmio decorasti, fac nos, quæsumus, ejus pia intercessione, mundi hujus blandimenta postponere, et cum ipsa perennis gloriæ sedem obtinere. Per.
Epistola. Domine Deus meus. (719*)
Gradale. Dilexisti. (720*)
Alleluya. ℣. Veni electa mea. (721*)

Gradale. (col. 720*)
Specie tua et pulcritudine tua: intende, prospere procede et regna.
V. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.
Alleluya. *V.* Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.
Sequentia. Exsultemus, *in Communi, col.* 721*.
Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro, *in Communi, col.* 722*.
Offertorium. (col. 723*)
Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi in lætitia et exsultatione, adducentur in templum regi Domino.
Secreta.
Hostias, Domine, quas tibi offerimus propitius respice; et intercedente beata Wenefreda virgine tua et martyre, vincula peccatorum nostrorum absolve. Per Dominum.
Communio. (col. 723*)
Feci judicium et justitiam, Domine: non calumnientur mihi superbi, ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquitatis odio habui.
Postcommunio.
Placeant tibi, quæsumus, misericors Deus, nostræ servitutis obsequia; ut mysteria sacrosancta quæ sumpsimus, intercedente beata Wenefreda virgine tua et martyre, et tuam gratiam nobis concilient et æternæ felicitatis gaudium subministrent. Per Dominum.[c]

Sancti Leonardi *abbatis.*

Ad Missam: Officium. (col. 712*)
Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium: lex Dei ejus in corde ipsius.
Psalmus.
Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.
Gloria Patri et Filio.
Oratio.
Preces nostras, quæsumus, Domine, cœlesti dono prosequere; ut qui de beati Leonardi confessoris tui atque abbatis patrociniis gloriamur, ejus meritis atque suffragiis apud te semper adjuvari mereamur. Per Dominum.
Epistola. Justus cor suum, *in Communi, col.* 712*.
Gradale. (col. 712*)
Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium.
V. Lex Dei ejus in corde ipsius: et non supplantabuntur gressus ejus.

Hujus argumento rei,
fons ebullit nutu Dei,
rubricatæ speciei,
quo caput præciditur.
Mira multa hic patrantur,
cœci vident, muti fantur,
morbi omnes effugantur,
cum fide petentium;
Gloriosa Wenefreda,
maris nobis fluctus seda;
ne fiamus hosti præda,
fer, pia, præsidium. Amen.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro. (722*)
Offertorium. Offerentur, *minus.* (723*)
Secreta.
Oblata, quæsumus, Domine, munera tuæ majestatis virtute sanctifica, et, beatæ virginis tuæ Wenefredæ meritis, salutaria nobis esse concede. Per.
Communio. Diffusa est. (723*)
Postcommunio.
Perceptis, Domine, sacramentis, te suppliciter imploramus, ut quæ in veneratione beatæ Wenefredæ virginis et martyris tuæ devotione tibi obtulimus, gaudia nobis conferant sempiterna. Per Dominum.—94. 97. 98.

In Tractatu quem vocant "Crede michi," ad calcem "Ordinalis ad usum Sarum," (Ant. 1488 impresso) variam quandam formam Missæ de S. Wenefreda invenimus, scil.
In die sanctæ Wenefredæ virginis.
Ad Missam Officium. Loquebar. (718*)
Epistola secundum Ordinale: Lectio libri Sapientiæ. Sapientia laudabit. (720*)
Gradale. Specie tua. (720*)
Alleluya. *V.* Diffusa. (721*)
Sequentia. Exsultemus. (721*)
Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro. (722*)
Offertorium. Offerentur *major.* (722*)
Communio. Feci judicium. (723*)

Alleluya. ℣. Posui adjutorium super potentem: et exaltavi electum de plebe mea.

Sequentia. Adest nobis, *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Nemo accendit, *in Communi, col.* 713*.

Offertorium. (col. 711*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Suscipe, Domine, munera tuæ pietati humiliter immolanda; et concede ut nobis, sancti Leonardi confessoris tui atque abbatis intercessione, fiant salutaria, cujus natalitiis ea tibi speramus accepta. Per Dominum.

Communio. (col. 713*)

Fidelis servus et prudens, quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.

Postcommunio.

[a] Purificet [a] nos, Domine, quæsumus, tui perceptio sacramenti; et quæ pro beati Leonardi confessoris tui atque abbatis veneranda solemnitate gerimus, ejus nobis patrocinantibus meritis, ad indulgentiam prosint æternam. Per Dominum.

Sanctorum quatuor Coronatorum *martyrum.*

Ad Missam: Officium. (col. 682*)

Intret in conspectu tuo, Domine, gemitus compeditorum: redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum, vindica sanguinem sanctorum tuorum qui effusus est.

Psalmus.

Deus, venerunt gentes in hereditatem tuam: polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui gloriosos martyres tuos Claudium, Nichostratum, Symphorianum, Castorium atque Simplicium, fortes in sua confessione cognovimus, pios apud te in nostra intercessione sentiamus. Per Dominum.

[a] Sanctificet.—92.

Epistola. Justorum animæ, *in Communi, col.* 684*.

Gradale. (col. 687*)

Vindica, Domine, sanguinem sanctorum tuorum: qui effusus est.

℣. Posuerunt mortalia servorum tuorum escas volatilibus cœli: carnes sanctorum tuorum bestiis terræ.

Alleluya. ℣. Mirabilis Dominus noster in sanctis suis. *(col.* 688*)

Evangelium. Cum audieritis prælia, *in Communi, col.* 691*.

Offertorium. (col. 697*)

Exsultabunt sancti in gloria: lætabuntur in cubilibus suis, exsultationes Dei in faucibus eorum.

Secreta.

Benedictio tua, quæsumus, Domine, larga descendat; quæ et munera nostra, deprecantibus sanctis martyribus tuis, Claudio, Nichostrato, Symphoriano, Castorio atque Simplicio, tibi reddat accepta, et nobis sacramentum redemptionis efficiat. Per Dominum.

Communio. (col. 698*)

Posuerunt mortalia servorum tuorum, Domine, escas volatilibus cœli: carnes sanctorum tuorum bestiis terræ: secundum magnitudinem brachii tui posside filios mortipunitorum.

Postcommunio.

Celestibus refecti sacramentis et gaudiis, supplices te, Domine, deprecamur; ut quorum gaudemus triumphis, protegamur auxiliis. Per Dominum.

Sancti Theodori *martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 670*)

In virtute tua, Domine, lætabitur justus: et super salutare tuum exsultabit vehementer: desiderium animæ ejus tribuisti ei.

Psalmus.

Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Oratio.

Deus, qui nos beati Theodori martyris tui confessione gloriosa circumdas et protegis; præsta, nobis ejus imi-

tatione proficere, et oratione [a] fulciri.[a] Per Dominum.

Epistola. Beatus vir qui in sapientia, *in Communi, col.* 671*.

Gradale. (col. 673*)

Beatus vir qui timet Dominum: in mandatis ejus cupit nimis.

V. Potens in terra erit semen ejus: generatio rectorum benedicetur.

Alleluya. *V.* Justus ut palma florebit: sicut cedrus Libani multiplicabitur. *(col.* 673*)

Evangelium. Si quis vult post me venire, *in Communi, col.* 675*.

Offertorium. (col. 677*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

Secreta.

Muneribus oblatis, Domine, beati Theodori martyris tui festa venerantes, quæsumus, ut qui conscientiæ nostræ præpedimur obstaculis, illius meritis reddamur accepti. Per Dominum.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Sancta tua nos, Domine, sumpta purificent; et, intercedente beato Theodoro martyre tuo, ad perpetuæ beatitudinis consortium introducant. Per Dominum.

Sancti Martini *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis: et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Deus, qui conspicis quia ex nulla nostra virtute subsistimus; concede propitius, ut, intercessione beati Martini confessoris tui atque pontificis, contra omnia adversa muniamur. Per Dominum nostrum.

Memoria de sancto Menna martyre.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui beati Mennæ martyris tui natalitia colimus, intercessione ejus, in tui nominis amore roboremur. Per.

Epistola. Ecce sacerdos, *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit et tribuisti ei: longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Hic Martinus pauper et modicus cœlum dives ingreditur: hymnis cœlestibus honoratur.

Sequentia. Sacerdotem Christi Martinum. *Require in translatione ejusdem, col.* 801.

Evangelium. Homo quidam peregre, *in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Deus, qui omne bonum in tui sacri corporis mysterio contineri voluisti: concede propitius, ut hoc munus quod in beati Martini confessoris tui atque pontificis veneratione tibi offerimus, ipso intercedente, nobis proficere sentiamus. Qui vivis.

Alia Secreta.

Sacrificia ista tibi vero æternoque pontifici oblata, Domine, tu sanctifica; et, interveniente beato Menna martyre tuo, ita nos fac, quæsumus, hæc tractare mysteria, ut ipsi tibi [b] et [b] templum et hostia placabilis esse mereamur. Qui vivis et regnas.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Auxiliare, quæsumus, Domine, populo tuo; ut sacramentorum tuorum virtute proficiens, intercedente beato Martino confessore tuo atque pontifice,

[a] non habet 94.

[b] non habent 94. 97. 98.

et tuo semper munere gubernetur, et ad redemptionis æternæ [a] perveniat,[a] te ducente, consortium. Per Dominum.

Alia Postcommunio.

[b] Hæc [b] in nobis, quæsumus, Domine, gratia tua semper exerceat; ut divinis instauret corda nostra mysteriis, et beati Mennæ martyris tui festivitate lætificet. Per Dominum.

Quotidie per octavas dicitur eadem Missa sed sine Sequentia; nisi festum intercurrat et nisi in dominica, vel quando dicitur de sancta Maria, vel missa Salus populi *restat cantanda.*

Sancti Bricii *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Sacerdotes Dei, benedicite Dominum: sancti et humiles corde, laudate Deum.

Psalmus.

Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate et superexaltate eum in sæcula.

Oratio.

Conserva, quæsumus, Domine, populum tuum, intercessione beati Bricii confessoris tui atque pontificis, in tuo amore confisum; ut mereamur, ipso intercedente, consortes fieri cœlestium gaudiorum. Per Dominum.

Memoria de sancto Martino, ut supra.

Epistola. Justum deduxit, *in Communi, col.* 702*.

Gradale. (col. 703*)

Ecce sacerdos magnus: qui in diebus suis placuit Deo.

V. Non est inventus similis illi: qui conservaret legem Excelsi.

Alleluya. *V.* Amavit eum Dominus et ornavit eum: stola gloriæ induit eum.

Si dominica fuerit, dicitur Sequentia de Communi, col. 704*.

Evangelium. Homo quidam nobilis abiit in regionem, *in Communi, col.* 680*.

Offertorium. (col. 707*)

Inveni David servum meum, et in oleo sancto unxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei: et brachium meum confortabit eum.

Secreta.

Sancti Bricii confessoris tui atque pontificis, Domine, quæsumus, annua solemnitas pietati tuæ nos reddat acceptos, ut per hæc piæ oblationis officia sæculi præsentis miserias evadamus, et gratiæ tuæ beneficia consequamur. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Fidelis servus et prudens, quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.

Postcommunio.

Mysteriis refecti divinis, Domine Deus noster, quæsumus, ut beati Bricii confessoris tui atque pontificis ubique intercessione nos protegas, in cujus annua veneratione hæc tibi obtulimus sacramenta. Per Dominum nostrum.

[c] *Infra diocesim Londonensem translatio sancti Erkenwaldi episcopi et confessoris: omnia fiant sicut in Communi.*[c]

Sancti Machuti *episcopi et confessoris.*

Ad Missam: Officium. (col 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis: et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, populi tui preces exaudi; qui beatum Machutum confessorem tuum atque pontificem virtutis gratia decorasti, et eum hodie in cœlesti gloria suscepisti. Per Dominum.

Memoria de sancto Martino, ut supra.

[a] pertineat.—92. 94. 4L. pertingat.—97. 98.

[b] ita 26. &c. hoc.—97. 98. 55P.

[c] non habent 92. 4L. 15. 57.

Epistola. Ecce sacerdos magnus, *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Inveni David servum meum, oleo sancto unxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei: et brachium meum confortabit eum.

V. Nihil proficiet inimicus in eo: et filius iniquitatis non nocebit eum.

Alleluya. *V.* Justus germinabit sicut lilium: et florebit in æternum ante Dominum.

Sequentia. Alma chorus, *de Communi, col.* 704*.

Evangelium. Homo quidam nobilis abiit, *in Communi, col.* 680*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Oblationes nostras, quæsumus, Domine, propitiatus intende, quas tibi in honore beati Machuti confessoris tui atque pontificis consecrandas deferimus, precantes, ut, ipsius meritis et intercessione, peccatorum omnium quæ negligenter gessimus, te propitiante, veniam consequi mereamur. Per Dominum nostrum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Quos donis cœlestibus, Domine, satiasti, sancti Machuti confessoris tui atque pontificis [a] benignus [a] attolle præsidiis; ut [b] a [b] noxiis omnibus expediti, post salutaria tua toto corde curramus. Per Dominum.

Sancti Edmundi *archiepiscopi.*

Ad Missam: Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Edmundi præsulis: de cujus solemnitate gaudent angeli: et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[c]

[d] Exsultate justi in Domino: rectos decet collaudatio.[d]

Oratio.

Deus, qui largifluæ bonitatis [e] consilio [e] Ecclesiam tuam beati Edmundi confessoris tui atque pontificis præclaræ vitæ meritis decorasti, et gloriosis lætificasti miraculis; concede [f] propitius [f] nobis famulis tuis, ut et ipsius in melius reformemur exemplis, et ab omnibus, ejus patrocinio, protegamur adversis. Per Dominum.

Memoria de sancto Martino.

Epistola. Ecce sacerdos magnus qui in vita, *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit et tribuisti ei; longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Hic Edmundus pauper et modicus cœlum dives ingreditur: hymnis cœlestibus honoratur.

Sequentia. Alma chorus, *et Evangelium.* Homo quidam peregre, *in Communi, col.* 704*, 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Beati Edmundi confessoris tui atque pontificis, quæsumus, Domine, precibus, munera tibi offerenda complaceant, et oblata nobis proficiant ad salutem. Per Dominum nostrum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Mentes nostras, quæsumus, Domine, susceptis robora sacramentis; ut

[a] benignis.—94. 98.
[b] non habent 92. 94. 98. 57.
[c] (Ps. xxxiii. 1.)
[d] Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam.—92. 97. 98.
[e] consilio tuo.—26. concilio tuo.—13.
[f] non habent 94. 97. 98.

sicut eas beati Edmundi confessoris tui atque pontificis novis dignatus es confortare miraculis, sic etiam [a] juvare [a] suffragiis et illustrare digneris exemplis. Per Dominum.

Sancti Hugonis *episcopi et confessoris.*

Ad Missam : Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis: et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini : in æternum cantabo.

Oratio.

Deus, qui beatum Hugonem confessorem tuum atque pontificem eminentia meritorum et claritate signorum excellenter ornasti; concede, propitius, ut ejus exempla nos provocent et virtutes illustrent. Per Dominum.

Memoria de sancto Aniano confessore.

Oratio.

[b] Deus, qui sanctam nobis hujus diei celebritatem pro beati Aniani confessoris tui atque pontificis solemnitate tribuisti; adesto familiæ tuæ precibus, et da, ut cujus hodie festa celebramus, ejus meritis et intercessionibus adjuvemur. Per Dominum nostrum.[b]

Memoria de sancto Martino, ut supra.

Epistola. Dilectus Deo, *in Communi, col.* 702*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

℣. Vitam petiit et tribuisti ei: longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. ℣. Justus germinabit sicut lilium: et florebit in æternum ante Dominum.

Sequentia. Alma chorus, *in Communi, col.* 704*.

Evangelium. Videte vigilate, *in Communi, col.* 707*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Oblata tibi munera, quæsumus, Domine, beatus Hugo confessor tuus et pontifex prosequatur; [c] et [c] meritis ejus adjuti, per ea gratiam et gloriam consequamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

Alia Secreta de sancto Aniano.

Preces nostras, quæsumus, Domine, propitiatus admitte; et dicatum tibi sacrificium beati Aniani confessoris tui atque pontificis commendet oratio. Per Dominum nostrum.

Alia Secreta de sancto Martino, ut supra.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Nostræ servitutis obsequia, quæsumus, Domine Deus, beatus Hugo confessor tuus et pontifex tibi reddat accepta, ne sacramenti cœlestis effectum reatus noster a nobis excludat. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Alia Postcommunio de sancto Aniano.

Omnipotens et misericors Deus, qui nos sacramentorum tuorum participes efficis ac ministros; præsta, quæsumus, ut, intercedente beato Aniano confessore tuo atque pontifice, et fidei proficiamus augmento et beatitudinis ejus jungamur consortio. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum.

Alia Postcommunio de sancto Martino, ut supra.

[a] adjuvare.—94. 97. 98.

[b] Deus, qui nobis beati Aniani confessoris tui atque pontificis natalitia gloriosa celebrare concedis; tribue, quæsumus, ejus nos semper et beneficiis præveniri et orationibus adjuvari. Per.—92.

[c] ita 26. &c. ut.—97. 98. 55P.

In octava Sancti Martini.

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Statuit ei Dominus testamentum pacis: et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

Psalmus.

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut beati Martini confessoris tui atque pontificis frequentata solemnitas ad perpetuam populo tuo proficiat salutem; et quem sæpius veneramur in terris, semper habeamus patronum in cœlis. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Epistola. Ecce sacerdos magnus, *in Communi, col.* 701*.

Gradale. (col. 703*)

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit et tribuisti ei: longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Hic Martinus pauper et modicus cœlum dives ingreditur: hymnis cœlestibus honoratur.

Evangelium. Homo quidam peregre, *in Communi, col.* 706*.

Offertorium. (col. 707*)

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Hæc oblatio, Domine, quæsumus, quam iterata sancti Martini confessoris tui atque pontificis festivitate offerimus tuæ majestati, prosit nobis ad indulgentiam; ut per eam a nostris liberemur peccatis, et sacris altaribus astare digni efficiamur. Per Dominum.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Sacramenta, Domine, quæsumus, quæ sumpsimus, beato Martino confessore tuo atque pontifice intercedente, ab omni nos adversitate defendant, et perpetua prosperitate tibi soli servire concedant. Per Dominum.

Si istæ octavæ in dominica vel in sabbato contigerint, fiat de eis Memoria ad missam, absque missa in capitulo.

Sancti Edmundi *regis et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 670*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Psalmus.

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

Oratio.

Deus ineffabilis misericordiæ, qui beatissimum regem Edmundum tribuisti pro tuo nomine inimicum moriendo vincere; concede propitius familiæ tuæ, ut, eo interveniente, mereatur in se antiqui hostis incitamenta superando extinguere. Per Dominum nostrum Jesum.

Epistola. Beatus vir qui inventus, *in Communi, col.* 671*

Gradale. (col. 673*)

Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso.

V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. *V.* Lætabitur justus in Domino et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde.

Sequentia. Organicis, *in Communi, col.* 674*.

Evangelium. Si quis venit ad me, *in Communi, col.* 676*.

Offertorium. (col. 677*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

Secreta.

Hoc sacrificium redemptionis nostræ, quæsumus, omnipotens Deus, clementer respice; et, intercedente beato Edmundo rege et martyre tuo,

pro hac familia tua placatus assume. Per Dominum nostrum.

Communio. (col. 678*)

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Sint tibi, omnipotens Deus, grata nostræ servitutis obsequia; et hæc sancta quæ sumpsimus, intercedente beato Edmundo rege et martyre tuo, prosint nobis ad capessenda præmia vitæ perpetuæ. Per Dominum.

Sanctæ Cæciliæ *virginis et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 718*)

Loquebar de testimoniis tuis in conspectu regum et non confundebar: et meditabar in mandatis tuis quæ dilexi nimis.

Psalmus.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Deus, qui nos annua beatæ Cæciliæ virginis et martyris tuæ solemnitate lætificas; da ut quam veneramur officio, etiam piæ conversationis sequamur exemplo. Per.

Epistola. Domine Deus meus, *in Communi, col.* 719*.

Gradale. (col. 720*)

Audi, filia, et vide et inclina aurem tuam: quia concupivit rex speciem tuam.

V. Specie tua et pulchritudine tua: intende, prospere procede et regna.

Alleluya. *V.* Veni electa mea et ponam te in thronum meum: quia concupivit rex speciem tuam.

Sequentia. Exsultemus, *in Communi, col.* 721*.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro, *in Communi, col.* 722*.

Offertorium. (col. 723*)

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Præsta, quæsumus, [a] omnipotens et [a] misericors Deus, ut sicut divina offerimus in sanctæ Cæciliæ virginis tuæ et martyris solemnitate sacramenta; sic indulgentiæ tuæ largitatem, piis ejus precibus assequamur. Per Dominum.

Communio.[b]

Confundantur superbi quia injuste iniquitatem fecerunt in me: ego autem in mandatis tuis [c] exercebor: [c] et in tuis justificationibus, [d] ut [d] non [e] confundar.[e]

Postcommunio.

Sacramentorum tuorum, Domine, participes effecti, imploramus clementiam tuam, ut, beatæ Cæciliæ virginis [f] tuæ [f] et martyris interventu, peccatorum nostrorum veniam consequi mereamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Sancti Clementis *papæ et martyris.*

Ad Missam: Officium.

Dicit Dominus, sermones mei quos dedi in os tuum non deficient [g] de [g] ore tuo: adest enim nomen tuum: et munera tua accepta erunt super altare meum.

Psalmus.[h]

Domine, exaudi orationem meam: et clamor meus ad te veniat.

Oratio.

Deus, qui nos annua beati Clementis martyris tui atque pontificis solemnitate lætificas; concede propitius, ut cujus natalitia colimus, virtutem quoque passionis imitemur. Per Dominum.

[a] non habent 92. 94. 97. 98.
[b] (Ps. cxix. 78, 80)
[c] exercebar.—13. 15. exercebor in mandatis tuis.—V.
[d] et.—13.
[e] confundas.—13.
[f] non habent 94. 97. 98.
[g] non habent 94. 97. in.—98.
[h] Ps. ci. (cii. 1)

Memoria de sancta Felicitate virgine.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut beatæ Felicitatis martyris tuæ solemnia recensentes meritis ipsius protegamur et precibus. Per.

Lectio Epistolæ beati Pauli apostoli ad Philippenses.[a]

Fratres, Rogo vos, carissimi et desideratissimi, gaudium meum et corona mea, sic state in Domino, carissimi. Rogo Euchodiam et Sinthicem deprecor, idipsum sapere in Domino. Etiam rogo te, germane compar, adjuva [b] eas quæ [b] mecum laboraverunt in evangelio, cum Clemente et cæteris adjutoribus meis, quorum nomina sunt in libro vitæ.

Gradale. (col. 703*)

Juravit Dominus et non pœnitebit eum : tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

V. Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis.

Alleluya. *V.* Iste sanctus digne in memoriam vertitur hominum : qui ad [c] gaudia [c] transiit angelorum.

Sequentia. Organicis, *in Communi, col.* 674*.

Evangelium. Homo quidam nobilis, *in Communi, col.* 680*.

Offertorium. (col. 797*)

Inveni David servum meum : et in oleo sancto unxi eum ; manus enim mea auxiliabitur ei et brachium meum confortabit eum.

Secreta.

Pro passione beati Clementis martyris tui atque pontificis gratanter tibi, Domine, munus offerimus, quia sicut eum sentimus in te vivere gloriosum, sic pro nobis intervenire confidimus. Per Dominum.

Alia Secreta de sancta Felicitate.

Munera tibi, Domine, pro sanctæ Felicitatis gloriosa solemnitate deferimus, obsecrantes ; ut quæ nobis hujus celebritatis effectum et confessione dedicavit et sanguine, miserationis tuæ continuum imploret auxilium. Per.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem : amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Purificent nos, Domine, quæsumus, et divini perceptio sacramenti, et gloriosa deprecatio beati Clementis martyris tui atque pontificis. Per Dominum nostrum.

Alia Postcommunio de sancta Felicitate.

Hæc, Domine, sacramenta sumentes, quæsumus, ut, intercedente beata Felicitate martyre tua, vitæ æternæ in nobis nutriant alimenta. Per Dominum.

Sancti Grisogoni *martyris.*

Ad Missam : Officium. (col. 670*)

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Psalmus.

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris, ut qui ex iniquitate nostra reos nos esse cognoscimus, beati Grisogoni martyris tui intercessione liberemur. Per Dominum.

Epistola. Beatus homo qui invenit, *in Communi, col.* 657*.

Gradale. (col. 673*)

Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso.

V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei : et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. *V.* Beatus vir qui suffert tentationem : quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ.

Evangelium. Qui vos audit me, *in Communi, col.* 675*.

[a] cap. iv. A. (v. 1–3)

[b] illas quæ.—4L. V. eos qui.—97. 98. 26.

[c] gaudium.—92. 97. 98.

Offertorium. (col. 677*)

Gloria et honore coronasti eum, Domine: et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

Secreta.

Munera nostra, quæsumus, Domine, sereno [a] vultu [a] suscipe; ut, intercedente beato Grisogono martyre tuo, criminum nostrorum contagia cuncta expurgent. Per Dominum.

Communio. (col. 678*)

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Postcommunio.

Annue, quæsumus, Domine, ut mysteriis tuis recreati sancti quoque Grisogoni martyris tui semper muniamur auxiliis. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Sanctæ Katherinæ *virginis et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 718*)

Me exspectaverunt peccatores ut perderent me; testimonia tua, Domine, intellexi; omnis consummationis vidi finem: latum mandatum tuum nimis.

Psalmus.

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui corpus gloriosæ virginis tuæ Katherinæ in montem Sinai ab angelis deferri jussisti; concede, quæsumus, ejus obtentu, nos ad arcem virtutum provehi, ubi visionis tuæ claritatem mereamur intueri. Per Dominum nostrum Jesum Christum.

Lectio libri Sapientiæ. (col. 719*)

Confitebor tibi, Domine rex; et collaudabo te Deum salvatorem meum. Confitebor nomini tuo, quoniam adjutor et protector factus es mihi, et liberasti corpus meum a perditione. A laqueo linguæ iniquæ, et a labiis operantium mendacium. Et in conspectu astantium factus es mihi adjutor, et liberasti me secundum multitudinem misericordiæ nominis tui. A rugientibus præparatis ad escam; de manibus quærentium animam meam, et de portis tribulationum quæ circumdederunt me; a pressura flammæ quæ circumdedit me, et in medio ignis non sum æstuata. De altitudine ventris inferi, et a lingua coinquinata, et a verbo mendacii; a rege iniquo et a lingua injusta. Laudabit usque ad mortem anima mea Dominum, et vita mea appropinquans erat in inferno deorsum. Circumdederunt me undique, et non erat qui adjuvaret. Respiciens eram ad adjutorium hominum; et non erat. Memorata sum misericordiæ tuæ, Domine, et cooperationis tuæ quæ a sæculo sunt, quoniam eruis sustinentes te, et liberas eos de manu angustiæ, Domine Deus meus.

Gradale. (col. 720*)

Specie tua et pulchritudine tua: intende, prospere procede et regna.

V. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.

Alleluya. *V.* Loquebar de testimoniis tuis in conspectu regum: et non confundebar, Domine. *(col.* 721*)

Sequentia.

Odas hac in die lætas
 Christo [b] canit [b] omnis ætas,
  corde, voce, fidibus:
Omnem spectat ad ætatem,
 Katherinæ dignitatem
  cumulare laudibus.
Hæc est illa Costi nata
 cujus ortu decorata
  gloriatur Græcia;
Hæc est quæ mnam sibi datam
 Christo reddit decuplatam
  oris eloquentia.
Scholis vacans, artes discens,
 altiora concupiscens,
  studet evangelio;
Duo legens testamenta,
 vitæ videt alimenta,
  Christum in præsepio.

[a] intuitu.—94. 97. 98.

[b] ita 26 &c. canat.—55P. Grad.

Cibo dulci refovetur;
quo plus gustat, plus augetur
sanctum desiderium.
Cibo [a] conformatur [a] isti,
se configens cruci Christi,
currit ad martyrium.
Rex hinc terret, hinc blanditur;
hæc non timet nec lenitur
præ mentis constantia;
Hinc terrores ut favillæ,
hinc [b] res servi vel [b] ancillæ
spernuntur ut vilia.
Sapientes superantur;
credunt Christo, flammis dantur;
sed nec perit fimbria;
Carceratur virgo cæsa;
visitatur, fit illæsa,
superum præsentia.
Quam regina dum solatur,
ad certamen invitatur,
favet ovans coronatur,
certat die tertia.
A columba dum cibatur
virgo, rota fabricatur;
orat; nexus dissipatur,
sternitur plebs impia.
Tot triumphans in tormentis,
ad superna cum ducentis
præmittit Porphyrium;
Impetrato quicquid orat,
ferit lictor, lac irrorat
ferientis gladium.
Corpus cœlitus sublatum,
est in Sina tumulatum,
tumba manat oleum;
Sina signis illustratur;
cœlum sibi gloriatur,
addi sidus aureum.
Virgo, sidus honestatis,
dux et decus probitatis,
Christi reos majestatis
Christo reconcilia.
Vas virtutum, via morum,
flos odoris, odor florum,
nos tuere, nos cœlorum
transfer ad palatia.

Secundum Matthæum. (col. 722*)

In illo tempore, dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Simile est regnum cœlorum thesauro abscondito in agro: quem qui invenit homo abscondit, et præ gaudio illius vadit et vendit universa quæ habet et emit agrum illum. Iterum simile est regnum cœlorum homini negotiatori, quærenti bonas margaritas. Inventa autem una pretiosa margarita, abiit et vendidit omnia quæ habuit, et emit eam. Iterum simile est regnum cœlorum sagenæ missæ in mare, et ex omni genere piscium congreganti. Quam cum impleta esset, educentes et secus littus sedentes, elegerunt bonos in vasa sua, malos autem foras miserunt. Sic erit in consummatione sæculi. Exibunt angeli et separabunt malos de medio justorum, et mittent eos in caminum ignis. Ibi erit fletus, et stridor dentium. Intellexistis hæc omnia? Dicunt ei; Etiam. Ait illis; Ideo omnis scriba doctus in regno cœlorum similis est homini patrifamilias, qui profert de thesauro suo nova et vetera.

Offertorium. (col. 722*)

Filiæ regum in honore tuo: astitit regina a dextris tuis: in vestitu deaurato circumdata varietate.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, propitius oblationes tuorum fidelium; quas tibi in honore [c] sanctæ [c] Katherinæ virginis tuæ et martyris hodierna solemnitate lætanter offerimus; sicque nobis, ipsa intercedente, per hoc sacrificium placatus adesto, ut nos et a periculis hujus vitæ clementer eripias et a peccatis omnibus miseratus absolvas. Per Dominum nostrum.

Communio. (col. 723*)

Simile est regnum cœlorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas: inventa una pretiosa margarita, dedit omnia sua et comparavit eam.

Postcommunio.

Da, quæsumus, Domine, per hæc sancta quæ sumpsimus populo tuo salutem mentis et corporis; et, inter-

[a] confortatur.—98. Grad.
[b] res servi ut.—26. &c. favores et.—55P. fervores vel.—57.
[c] beatæ.—92. 94. 97. 98.

cedente beata Katherina virgine et martyre tua, in cujus honore lætamur, perpetuis consolationibus tuorum reple corda fidelium, ut divina protectione relevati, et pia tibi devotione complaceant, et tua semper beneficia consequantur. Per Dominum.

Sancti Lini *papæ et martyris.*

Ad Missam: Officium. (col. 700*)

Sacerdotes tui, Domine, induant justitiam, et sancti tui exsultent: propter David servum tuum non avertas faciem Christi tui.

Psalmus.

Memento, Domine, David: et omnis mansuetudinis ejus.

Oratio.

Deus, qui sanctam nobis hujus diei lætitiam pro commemoratione beati Lini martyris tui atque pontificis fecisti; adesto familiæ tuæ precibus, et da ut cujus hodie festa celebramus, ejus meritis et intercessionibus adjuvemur. Per Dominum.

Epistola. Omnis pontifex, *in Communi, col.* 697*.

Gradale. (col. 703*)

Inveni David servum meum, oleo sancto unxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei: et brachium meum confortabit eum.

V. Nihil proficiet inimicus in eo: et filius iniquitatis non nocebit eum.

Alleluya. *V.* Elegit te Dominus sibi in sacerdotem magnum: in populo suo.

Evangelium. Homo quidam nobilis abiit in regionem, *in Communi, col.* 680*.

Offertorium. (col. 707*)

Inveni David servum meum, et in oleo sancto unxi eum: manus enim mea auxiliabitur ei: et brachium meum confortabit eum.

Secreta.

Intende propitius, quæsumus, Domine, oblata tibi hæc munera; et deprecatione beati Lini martyris tui atque pontificis, in cujus ea commemoratione deferimus, nosipsos eademque sanctifica. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat.

Communio. (col. 708*)

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, in sancti Lini martyris tui atque pontificis solemnitate cœlestia sacramenta; cujus suffragiis, quæsumus, largiaris, ut quod temporaliter gerimus, æternis gaudiis consequamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus. Per omnia sæcula sæculorum. Amen.

EXPLICIT SANCTORALE.

Commune *Sanctorum proprium non habentium.*

In vigilia *unius Apostoli sive Evangelistæ.*

Ad Missam. Officium.[a]

Ego autem sicut oliva [b]fructificavi[b] in domo Domini: speravi in misericordia Dei mei, et exspectabo nomen tuum quoniam bonum est ante conspectum sanctorum tuorum.

Psalmus.[c]

Quid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate?

Oratio.

Quæsumus, omnipotens Deus, ut nostra devotio, quæ natalitia beati *N.* apostoli tui antecedit, patrocinia nobis intercessione ejus accumulet. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[d]

Benedictio Domini super caput justi. Ideo dedit illi hereditatem, et divisit illi partem in tribubus duodecim; et invenit gratiam in conspectu omnis carnis. [e]Et magnificavit eum in timore inimicorum, et in verbis suis monstra placavit. Glorificavit eum in conspectu regum, et ostendit illi gloriam suam. In fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum, et elegit eum ex omni carne. Et dedit illi cor ad præcepta et legem vitæ et disciplinæ, et excelsum fecit illum. Statuit ei testamentum æternum, et circumcinxit eum zona justitiæ. Et induit eum Dominus corona gloriæ.

Lectio libri Sapientiæ.[f]

Beatus homo qui invenit sapientiam, et qui affluit prudentia. Melior est acquisitio ejus negotiatione argenti et auri; primi et purissimi fructus ejus. Pretiosior est cunctis opibus: et omnia quæ desiderantur huic non valent comparari. Longitudo dierum in dextera ejus, et in sinistra illius divitiæ et gloria. Viæ ejus viæ pulchræ, et omnes semitæ illius pacificæ. Lignum vitæ est his qui apprehenderint eam: et qui tenuerit eam beatus. Dominus sapientia fundavit terram, stabilivit cœlos prudentia. Sapientia illius eruperunt abyssi: et nubes rore concrescunt.

Gradale.[g]

Justus ut palma florebit: sicut cedrus Libani multiplicabitur in domo Domini. *V.* Ad annuntiandum mane misericordiam tuam: et veritatem tuam per noctem.

Si Dominica fuerit, dicitur unum Alleluya *de Communi apostolorum:* [h]*quære in officio sequenti.*[h]

Secundum Johannem.[i]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Ego sum vitis vera, et Pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum. Et omnem qui fert fructum purgabit eum, ut fructum plus afferat. Jam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Manete in me, et ego in vobis. Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis. Ego sum vitis, vos palmites. Qui manet in me, et ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit: mittetur foras

[a] Ps. li. (lii. 10, 11.)
[b] fructifera.—13. V.
[c] ibid. (v. 1.)
[d] Ecclus. cap. xliv. C. (v. 26, 27.)
[e] ibid. cap. xlv. A. (v. 2–9.)
[f] Proverb. cap. iii. B. (v. 13–20.)
[g] Ps. xci. (xcii. 12, 2.)
[h] In omnibus propriis missis de vigilia unius apostoli, si dominica fuerit, missa dicitur in capitulo cum uno *Alleluya.*—97. 98.
[i] cap. xv. A. (v. 1–7.)

sicut palmes et arescet, et colligent eum et in ignem mittent et ardet. Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint, quodcunque volueritis petetis, et fiet vobis.

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Ego sum vitis, vos palmites. Qui manet in me, et ego in eo, hic fert fructum multum: quia sine me nihil potestis facere. Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes et arescet, et colligent eum et in ignem mittent et ardet. Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint, quodcunque volueritis petetis, et fiet vobis.

Offertorium.[b]

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

Secreta.

Accepta sit tibi, Domine, nostræ devotionis oblatio; et ad apostolicam puriores nos faciat venire festivitatem. Per.

Præfatio quotidiana. Communio.[c]

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Præsta nobis, æterne Largitor, ejus ubique pia protegi oratione, cujus natalitia per hæc sancta quæ sumpsimus votivo prævenimus obsequio. Per Dominum.

In die *unius Apostoli.*

Ad Missam. Officium.[d]

Mihi autem nimis honorati sunt amici tui, Deus, nimis confortatus est principatus eorum.

In tempore Paschali alleluya.

Psalmus.[e]

Domine, probasti me et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam et resurrectionem meam.[f]

Oratio.

Exaudi, Domine, populum tuum, cum sancti apostoli tui *N.* patrocinio supplicantem; ut tuo semper auxilio munitus, secura tibi possit devotione servire. Per.

Ad Ephesios.[g]

Fratres, Jam non estis hospites et advenæ, sed estis cives sanctorum et domestici Dei; superædificati super fundamentum apostolorum et prophetarum, ipso summo angulari lapide Christo Jesu. In quo omnis ædificatio constructa crescit in templum sanctum in Domino, in quo et vos coædificamini in [h] habitaculum [h] Dei in Spiritu Sancto.

Lectio Actuum Apostolorum.[i]

In diebus illis, Per manus apostolorum fiebant signa et prodigia multa in plebe: et erant unanimiter omnes in porticu Salomonis. Cæterorum autem nemo audebat conjungere se illis: sed[j] magnificabat eos populus. Magis autem augebatur credentium in Domino multitudo, virorum ac mulierum, ita ut in plateas ejicerent infirmos, et ponerent in lectulis et grabatis, ut, veniente Petro, saltem umbra illius obumbraret quemquam illorum, et liberarentur[k] ab infirmitatibus suis. Concurrebat autem et multitudo vicinarum civitatum in Hierusalem, afferentes ægros et vexatos a spiritibus immundis: qui curabantur omnes.[l]

Gradale.[m]

Nimis honorati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

[a] cap. xv. A. (v. 5–7.)
[b] Ps. viii. (5, 6.)
[c] Ps. xx. (xxi. 5.)
[d] Ps. cxxxviii. (cxxxix. 17.)
[e] ibid. (v. 1.)
[f] Kyrie eleyson.—26. Gloria.—15.
[g] cap. ii. D. (v. 19–22.)
[h] ita 55P. &c. tabernaculum.—4L. 13. 26.
[i] cap. v. B. (v. 12–16, 40–42)
[j] magis.—97. 98.
[k] omnes.—13. 26.
[l] Et convocantes apostolos, cæsis denunciaverunt ne omnino loquerentur in nomine Jesu; et dimiserunt eos Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni sunt habiti pro nomine Jesu contumeliam pati. Omni autem die in templo et circa domos non cessabant docentes et evangelizantes Dominum Jesum Christum.—92. 94. 97. 98.
[m] Ps. cxxxviii. (cxxxix. 17.)

℣. Dinumerabo eos : et super arenam multiplicabuntur.

Gradale.[a]

In omnem terram exivit sonus eorum : et in fines orbis terræ verba eorum.

℣. Cœli enarrant gloriam Dei : et opera manuum ejus annunciat firmamentum.

Gradale.[b]

Constitues eos principes super omnem terram : memores erunt nominis tui, Domine.

℣. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii : propterea populi confitebuntur tibi.

Alleluya. ℣. Nimis honorati sunt amici tui, Deus : nimis confortatus est principatus eorum.[c]

Alleluya. ℣. In omnem terram exivit sonus eorum : et in fines orbis terræ verba eorum.[d]

Alleluya. ℣. Per manus autem apostolorum fiebant signa et prodigia multa in plebe.[e]

Alleluya. ℣. Non [f] vos [f] me elegistis: sed ego vos elegi, et posui vos ut eatis et fructum afferatis et fructus vester maneat.[g]

In Septuagesima Tractus.[h]

Beatus vir qui timet Dominum : in mandatis ejus cupit nimis.

℣. Potens in terra erit semen ejus : generatio rectorum benedicetur.

℣. Gloria et divitiæ in domo ejus : et justitia ejus manet in sæculum sæculi.

Sequentia.

a. Clare sanctorum senatus apostolorum,
princeps orbis terrarum,
rectorque regnorum,
b. Ecclesiarum mores
et vitam moderare ;
b. [i] Qui [i] per doctrinam tuam
fideles sunt ubique.
c. Antiochus et Remus
concedunt tibi Petre regni solium;
c. Tyrannidem tu, Paule,
Alexandrinam invasisti Græciam.
d. Æthiopes horridos,
Matthæe, agnelli vellere,
d. Qui maculas nesciat
aliquas, vestisti candido.
e. Thoma, Bartholomæe,
f. Johannes, Philippe, Simon,
e. Jacobique pariles,
f. Andrea, Thadæe, Dei
e. Bellatores inclyti,
g. En vos oriens, et occidens,
g. Immo teres mundi circulus,
h. Se patres habere gaudent,
et exspectant judices ;
j. Et idcirco mundus omnis
laudes [j] vobis [j] et honorem
sanctis debitum supplex impendit.

Sequentia.

a. Alleluya nunc decantet
universalis Ecclesia,
a. Extollendo laude celsa
apostolorum præconia.
b. Quorum princeps per crucem
scandit Petrus alta poli culmina.
b. Doctor orbis triumphat
sub Nerone, urbe in Romulea.
c. Crux Andreæ digna confert præmia;
c. Jacobus uterque nitet laurea,
d. Ægeas illum, hos Judaica
gens transmisit ad æthera.
c. Sunt Matthæo, sunt Johanni collata
c. Duo clara gratiarum munera :
d. Hyrtacus illum necat, hunc suas
Jesus vocat ad epulas.
e. Philippus, Christi gratia
docens, [k] prædicans [k] in Scythia,
e. Thomas confossus lancea,
cursum consummat in India.
f. Simon et Judas dum sacra
Persis ostendunt monita,
f. Fusus sanguis ambos stola
perlustravit purpurea.
g. Bartholomæus dat Indis vitæ dogmata ;
g. Matthiæ culmen dedit sors apostolica.
h. Plaudat ergo tellus,
plaudat cœlorum curia,
h. Et hac die sacra
plaudat præsens familia.
i. [l] Honoranda [l] sacrosancta
apostolorum merita.

[a] Ps. xviii. (xix. 4, 1.)
[b] Ps. xliv. (xlv. 16, 17.)
[c] Ps. cxxxviii. (cxxxix. 17.)
[d] Ps. xviii. (xix. 5.)
[e] Act. cap. v. (v. 12.)
[f] non habet 26.

A*

[g] Johan. cap. xv. (v. 16.)
[h] Ps. cxi. (cxii. 1-3.)
[i] ita 26. &c. quæ.—97. 15. 55P. 57.
[j] non habet 94.
[k] ita 26. &c. prædicat.—92. 4L. 55P. 57.
[l] honorando.—92. 4L. 57.

k. Hi sunt candelabra
ante Deum lucentia.
k. Hi prælati, celsa
summi Regis in curia.
i. Hi sal terræ, hi lux mundi,
hi clara cœli lumina.
l. Jam palma, jam corona,
jam, promissa olim, mensa
illis est apposita.
l. O quanta, quam præclara,
[a] quam [a] jocunda celebrantur,
illorum solennia.
m. His nostra sint solennia,
m. Sint vota, sint præconia,
n. [b] Sint [b] grata laudum carmina.

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Hæc mando vobis, ut diligatis invicem. Si mundus vos odit; scitote quia me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat diligeret. Quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus. Mementote sermonis mei quem ego dixi vobis: Non est servus major domino suo. Si me persecuti sunt, et vos persequentur. Si sermonem meum servaverunt, et vestrum servabunt. Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum: quia nesciunt eum qui misit me. Si non venissem et locutus fuissem eis, peccatum non haberent.[d] Nunc autem excusationem non habent de peccato suo. Qui me odit, et patrem meum odit. Si opera non fecissem in eis quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent.[d] Nunc autem et viderunt et oderunt et me et Patrem meum. Sed ut adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est: Quia odio habuerunt me gratis.

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbæ. Cavete autem ab hominibus. Tradent enim vos in conciliis, et in synagogis suis flagellabunt vos; et ad præsides et reges ducemini propter me, in testimonium illis et gentibus. Cum autem tradent vos, nolite cogitare quomodo aut quid loquamini. Dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis. Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium: et [f] insurgent [f] filii in parentes, et morte eos afficient. Et eritis odio omnibus hominibus propter nomen meum. Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

[g] *Secundum Matthæum.*[h]

In illo tempore, Dixit Simon Petrus ad Jesum; Ecce nos reliquimus omnia, et secuti sumus te. Quid ergo erit nobis? Jesus autem dixit illis; Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me, in regeneratione cum sederit Filius Hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel. Et omnis qui reliquerit domum vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam æternam possidebit.

Secundum Matthæum.[i]

In illo tempore, Venit Jesus in partes Cæsareæ Philippi: et interrogabat discipulos suos dicens; Quem dicunt homines esse Filium Hominis? At illi dixerunt; Alii Johannem Baptistam, alii autem Heliam, alii vero Hieremiam, aut unum ex prophetis. Dixit illis Jesus; Vos autem quem me esse dicitis? Respondens autem Simon Petrus, dixit; Tu es Christus Filius Dei vivi. Respondens autem Jesus, dixit ei; Beatus es Simon

[a] jam.—92. 97. 98. 4L. 15. 57. tam.—94.
[b] sit.—94. 57.
[c] cap. xv. C. (v. 17–25.)
[d] non habent 26. 57.
[e] cap. x. B. (v. 16–22.)
[f] exsurgent.—97. 98.
[g] Hæc evangelia non habentur in 92. 94. 97. 98. 57. Grad.
[h] cap. xix. D. (v. 27–29.)
[i] cap. xvi. B. (v. 13–19.)

Barjona: quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cœlis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Et tibi dabo claves regni cœlorum. Et quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum et in cœlis. Et quodcunque solveris super terram, erit solutum et in cœlis.

Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Facta est contentio inter discipulos Jesu, quis eorum videretur esse major. Dixit autem eis; Reges gentium dominantur eorum, et qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic. Sed qui major est in vobis, fiat sicut junior. Et qui præcessor est, sicut ministrator. Nam quis major est, qui recumbit an qui ministrat: Nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum, sicut qui ministrat. Vos autem estis qui permansistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo, et sedeatis super thronos, judicantes duodecim tribus Israel.[g]

Offertorium.[b]

In omnem terram exivit sonus eorum: et in fines orbis terræ verba eorum.

Offertorium.[c]

Constitues eos principes super omnem terram: memores erunt nominis tui in omni progenie et generatione.

Offertorium.[d]

Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui, Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Beati apostoli tui *N.*, Domine, solennia recensentes, quæsumus, ut ejus auxilio tua beneficia capiamus, pro quo tibi hostias laudis offerimus. Per Dominum.

Præfatio. Et te, Domine.

Communio.[e]

Vos qui secuti estis me sedebitis super sedes judicantes duodecim tribus Israel, dicit Dominus.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Tuere nos, misericors Deus, per hæc sancta quæ sumpsimus, et beati apostoli tui *N.* cujus natalitia celebramus, semper guberna præsidiis. Per.

In natali *unius Evangelistæ.*

Ad Missam. Officium.[f]

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium: lex Dei ejus in corde ipsius.

Psalmus.[g]

Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

Kyrie eleyson.

Oratio.

Interveniat pro nobis, Domine, quæsumus, sanctus tuus, *N.* evangelista, qui crucis mortificationem jugiter in suo corpore pro tui nominis honore portavit. Per Dominum.

Lectio Ezechielis prophetæ.[h]

Similitudo vultus quatuor animalium: facies hominis, et facies leonis a dextris ipsorum quatuor. Facies autem bovis, a sinistris ipsorum quatuor. Et facies aquilæ desuper ipsorum quatuor. Et facies eorum et pennæ eorum extentæ desuper. Duæ pennæ singulorum jungebantur, et duæ tegebant corpora eorum. Et unumquodque eorum coram facie sua ambulabat. Ubi erat impetus spiritus, illuc gradiebantur, et non revertebantur cum ambularent. Et similitudo animalium et aspectus eorum quasi carbonum ignis ardentium, et quasi aspectus lampadarum. Hæc erat visio discurrens in medio animalium. Splendor ignis, et de

[a] cap. xxii. C. (v. 24–30.)
[b] Ps. xviii. (xix. 4.)
[c] Ps. xliv. (xlv. 16, 17.)
[d] Ps. cxxxviii. (cxxxix. 17.)
[e] Matt. cap. xix. (28.)
[f] Ps. xxxvi. (xxxvii. 30, 31.)
[g] ib. (v. 1.)
[h] cap. i. C. (v. 10–14.)

igne fulgur egrediens. Et animalia ibant, et revertebantur in similitudinem fulguris coruscantis.

Gradale.[a]

Os justi meditabitur sapientiam : et lingua ejus loquetur judicium.

℣. Lex Dei ejus in corde ipsius : et non supplantabuntur gressus ejus.

Alleluya. ℣. Primus ad Sion dicet ecce assum : et Hierusalem evangelistam dabo.

Sequentia.

Laus devota mente
choro concinente
Christo sit cum gloria ;
Qui evangelistas
veri dogmatistas
insignivit gratia ;
Quique suo more
lucem ex fulgore
dat per orbis climata,
Tales dum elegit
per quos jam subegit
hæreses et schismata.
His bis bini fontes
valles atque montes
irrigantes flumine ;
Orti paradiso
mundum indiviso
illustrantes famine.
Illos per bis bina
visio divina
signat animalia,
A quibusdam visa,
formis tunc divisa,
gestu sed æqualia.
Pennis decorata,
terris elevata,
cum rotis euntia,
Facie serena,
oculorum plena,
Verbi Dei nuntia.
In his possunt cerni
anuli quaterni
quibus arca vehitur ;
Quorum dogma sanum
per Samaritanum
circumquaque seritur.
Tali quasi plaustro
mulier ab austro
Salomonem adiit.
In hac [b] ceu [b] quadriga
Agnus est auriga
qui pro nobis obiit.
Istis in bis binis
caput est et finis
Christus complens omnia.
Horum documentis
horum instrumentis
florens stat Ecclesia.
Horum nos precatu
mortis a reatu
solvat Christi gratia ;
Horum ut doctrina
virtus nos divina
ducat ad cœlestia.

Evangelium : Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Designavit Dominus et alios septuaginta duos : et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum quo erat ipse venturus. Et dicebat illis; Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis, ut mittat operarios in messem suam. Ite. Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite ergo portare sacculum neque peram neque calciamenta, et neminem per viam salutaveritis. In quamcunque domum intraveritis, primum dicite ; Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra : sin autem, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete, edentes et bibentes quæ apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua.

Credo.

In tempore Paschali, Evangelium, Ego sum vitis vera, *ut supra col.* 658.

Offertorium.[d]

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso : vitam petiit a te, et tribuisti ei, Alleluya.

et finiatur cum Alleluya *quandocunque dicitur extra Septuagesimam.*

a Ps. xxxvi. (xxxvii. 30, 31. Esai. xli. 27.)

b ita 55P. &c. seu.—4L. 13. 26. 57.

c cap. x. A. (v. 1–7.)

d Ps. xx. (xxi. 3, 4.)

Secreta.

[a] Donis cœlestibus da nobis, quæsumus, Domine, libera mente servire; ut munera quæ deferimus, interveniente beato *N.* evangelista, et medicinam nobis operentur et veniam. Per.[a]

Præfatio. Et te, Domine.

[b] *Non dicitur in hac Præfatione* per beatos evangelistas *sed* per beatos apostolos.[b]

Communio.[c]

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

[d] Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut id quod de sancto altari percepimus, precibus beati evangelistæ tui *N.*, salvificet animas nostras, per quod semper tuti esse possimus. Per.[d]

In natali *unius Martyris.*

Ad Missam. Officium.[e]

Justus ut palma florebit, sicut cedrus Libani multiplicabitur: plantatus in domo Domini, in atriis domus Dei nostri.

Psalmus.[f]

Bonum est confiteri Domino: et psallere nomini tuo, altissime.

Aliud Officium.[g]

Justus non conturbabitur quia Dominus firmat manum ejus: tota die miseretur et commodat: et semen ejus in benedictione erit, in æternum conservabitur.

Psalmus.[h]

Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

Aliud Officium.[i]

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super [j] opera manuum tuarum.

Psalmus.[k]

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

Aliud Officium.[l]

In virtute tua, [m] Domine,[m] lætabitur justus: et super salutare tuum exsultabit vehementer: desiderium animæ ejus tribuisti ei.

Psalmus.[n]

Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Aliud Officium.[o]

Lætabitur justus in Domino: et sperabit in eo et laudabuntur omnes recti corde.

In tempore Paschali, alleluya, alleluya.

Psalmus.[p]

Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam.

Aliud Officium.[q]

Protexisti me, Deus, a conventu malignantium, alleluya: a multitudine operantium iniquitatem, alleluya, alleluya.

Psalmus.[r]

Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor: a timore inimici eripe animam meam.

Oratio.[s]

Adesto, Domine, supplicationibus nostris, et, intercessione beati *N.* martyris tui, perpetuam nobis misericordiam benignus impende. Per Dominum.

[a] non habent 92. 94. 97. 98. 57.
[b] ita 26. &c. non dicitur *per beatos apostolos* sed *per beatos evangelistas.*—55P.
[c] Ps. xx. (xxi. 5.)
[d] non habent 92. 94. 97. 98. 57.
[e] Ps. xci. (xcii. 12, 13.)
[f] ibid. (v. 1.)
[g] Ps. xxxvi. (xxxvii. 26, 28.)
[h] ibid. (v. 1.)
[i] Ps. viii. (5, 6.)
[j] omnia.—94.
[k] ibid. (v. 1.)
[l] Ps. xx. (xxi. 1, 2.)
[m] non habent 94. 26.
[n] ibid. (v. 3.)
[o] Ps. lxiii. (lxiv. 10.)
[p] ibid. (v. 1.)
[q] Ps. lxiii. (lxiv. 2.)
[r] ibid. (v. 1.)
[s] Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui beati *N.* martyris tui natalitia colimus, intercessione ejus in tui nominis amore roboremur. Per. *Alia Oratio.*—92. 94. 97. 98.

Lectio libri Sapientiæ.[a]

Beatus vir qui in sapientia morabitur, et qui in justitia meditabitur, et in sensu cogitabit circumspectionem Dei. [b c] Cibabit [c] illum pane vitæ et intellectus; et aqua sapientiæ salutaris potabit illum. Et firmabitur in illo, et non flectetur: et continebit illum et non confundetur; et exaltabit illum apud proximos suos. Et nomine æterno hereditabit illum Dominus Deus noster.

Lectio Epistolæ beati Pauli apostoli : ad Ephesios.[d]

Fratres, Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in cœlestibus in Christo. Sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti et immaculati in conspectu ejus in caritate. Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis suæ, in laudem [e] gratiæ suæ, in qua gratificavit nos in dilecto Filio suo. In quo habemus redemptionem per sanguinem ejus remissionem peccatorum, secundum divitias gratiæ suæ quæ superabundavit in nobis, per Jesum Christum Dominum nostrum.

Lectio libri Sapientiæ.[f]

Beatus vir qui inventus est sine macula et qui post aurum non abiit, nec speravit in thesauris pecuniæ. Quis est hic et laudabimus eum? Fecit enim mirabilia in vita sua. Qui probatus est in illo, et perfectus inventus est; et erit illi gloria æterna. Qui potuit transgredi et non est transgressus; et facere mala et non fecit. Ideo stabilita sunt bona illius in Domino, et eleemosynas illius enarrabit omnis ecclesia sanctorum.

Ad Timotheum.[g]

Carissime, Testificor coram Deo et Jesu Christo, qui judicaturus est vivos et mortuos, et per adventum ipsius et regnum ejus. Prædica verbum, insta opportune importune. Argue, obsecra, increpa in omni patientia et doctrina. Erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros, prurientes auribus, et a veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur. Tu vero vigila, in omnibus labora, opus fac evangelistæ, ministerium tuum imple; sobrius esto. Ego enim jam delibor, et tempus meæ resolutionis instat. Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi. De reliquo reposita est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die justus judex. Non solum autem mihi, sed et his qui diligunt adventum ejus.

Ad Timotheum.[h]

Carissime, Nemo militans Deo implicat se negotiis sæcularibus: ut ei placeat cui se probavit. Nam et qui certat in agone, non coronabitur nisi legitime certaverit. Laborantem agricolam oportet primum de fructibus percipere. Intellige quæ dico: dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum. Memor esto igitur Jesum Christum resurrexisse a mortuis ex semine David, secundum evangelium meum in quo laboro usque ad vincula quasi male operans: sed verbum Dei non est alligatum. Ideo omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur, quæ est in Christo Jesu, cum gloria cœlesti.

[i] *Lectio Epistolæ beati Pauli apostoli : ad Galatas.*[j]

Fratres, Confido [k] in [k] vobis in Domino, quod nihil aliud sapietis. Qui autem conturbat vos, portabit judicium quicunque est ille. Ego autem, fratres, si circumcisionem adhuc prædico: quid adhuc persecutionem patior? Ergo evacuatum est scandalum crucis. Uti-

[a] Ecclus. cap. xiv. D. (v. 20.)
[b] ibid. cap. xv. (v. 3–6.)
[c] cibavit.—92. 98. 4L.
[d] cap. i. A. (v. 3–8.)
[e] gloriæ.—15. 26. 57. V.
[f] Ecclus. cap. xxxi. B. (v. 8–11.)
[g] 2 ad Tim. cap. iv. A. (v. 1–8.)
[h] 2 ad Tim. cap. ii. A. (v. 4–10.)
[i] non habent 92. 94. 97. 98. 57.
[j] cap. v. B. (v. 10–12.)
[k] de.—4L. 15.

nam et abscindantur, qui vos conturbant. [a] Quicunque enim volunt placere in carne, hi cogunt vos circumcidi, tantum, ut crucis Christi persecutionem non patiantur. Neque enim qui circumciduntur, legem custodiunt. Sed volunt vos circumcidi, ut in carne vestra glorientur. Mihi autem absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi; per quem mihi mundus crucifixus est et ego mundo.[i]

Gradale.[b]

Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso.

V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Gradale.[c]

Beatus vir qui timet Dominum: in mandatis ejus cupit nimis.

V. Potens in terra erit semen ejus: generatio rectorum benedicetur.

Gradale.[d]

Justus non conturbabitur: quia Dominus firmat manum ejus.

V. Tota die miseretur et commodat: et semen ejus in benedictione erit.

Gradale.[e]

Justus ut palma florebit: sicut cedrus Libani multiplicabitur in domo Domini.

V. Ad annunciandum mane misericordiam tuam: et veritatem tuam per noctem.

Alleluya. *V.* Posuisti, Domine, super caput ejus coronam de lapide pretioso.[f] *

Alleluya. *V.* Lætabitur justus in Domino et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde.[g] †

Alleluya. *V.* Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ.[h]

Alleluya. *V.* Beatus vir qui timet Dominum: in mandatis ejus cupit nimis.[i]

Alleluya. *V.* Gloria et honore coronasti eum, Domine: et constituisti eum super opera manuum tuarum.[j]

Alleluya. *V.* Justus non conturbabitur quia Dominus firmat manum ejus.[k]

Sequentia.

a. Organicis canamus *b.* modulis nunc *N.* solemnia;

b. Omnigenis Domino *b.* vocibus reddentes odas debitas,

c. Qui in suis sanctis mirabilis nimis, multiplici virtutum flore eosdem *b.* decorat ac mirifice adornat;

c. Nam et in ipsis, quasi in quibusdam musicis instrumentis, digito proprio fides *b.* agitat, fides virtutum [l] sonora.[l]

d. Has numerose percur-*e.*-rens singulas,

d. Permiscet singulis di-*e.*-atessaron *f.* mellifluam melodiam

d. Quam generat virtutum *g.* mater illa,

d. Quæ aliis decenter *g.* composita, *f.* reddit suavem symphoniam;

h. Qua sine cuncta

i. Fiunt dissona,

k. Necnon et frivola;

i. Qua cum omnia

i. Fiunt consona,

k. Necnon utilia;

h. Qua justi, bene

h. Morati, rite,

l. Petentes [m] excelsa [m] poli sidera,

l. Alacres decantant nova cantica *m.* in cithara Traicia.

n. Quorum agentes festa, consortia mereamur in cœlesti patria.

Tractus.[n]

Desiderium animæ ejus tribuisti ei: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

V. Quoniam prævenisti eum in benedictione dulcedinis.

V. Posuisti super caput ejus coronam de lapide pretioso.

[a] cap. vi. (v. 12–14.)
[b] Ps. xx. (xxi. 3, 2.)
[c] Ps. cxi. (cxii. 1, 2.)
[d] Ps. xxxvi. (xxxvii. 24, 26.)
[e] Ps. xci. (xcii. 12, 2.)
[f] Ps. xx. (xxi. 3.)
[g] Ps. lxiii. (lxiv. 10.)
[h] Jacob. cap. i. (v. 12.)
[i] Ps. cxi. (cxii. 1.)
[j] Ps. viii. (5, 6.)
[k] Ps. xxxvi. (xxxvii. 24.)
[l] ita 26. &c. sonoras.—92. 98. 55P. 57.
[m] ex cœlo.—94. 97. 98.
[n] Ps. xx. (xxi. 2, 3.)

* Alleluya. *V.* Justus ut palma florebit: et sicut cedrus multiplicabitur.—*Grad.*

† Alleluya. *V.* Iste sanctus digne in memoriam vertitur hominum: qui ad gaudium transivit angelorum.—*Grad.*

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Amen, amen, dico vobis, nisi granum frumenti cadens in [b] terram [b] mortuum fuerit, ipsum solum manet. Si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Qui amat animam suam, perdet eam: et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. Si quis mihi ministrat, me sequatur: et ubi sum ego, illic et minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus, qui est in cœlis.

Evangelium: Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Qui vos audit, me audit. Et qui vos spernit, me spernit. Qui autem me spernit, spernit eum qui me misit. Reversi sunt autem septuaginta duo cum gaudio, dicentes; Domine, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis; Videbam Sathanam sicut fulgur de cœlo cadentem. Ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes et scorpiones et supra omnem virtutem inimici: et nihil vobis nocebit. Veruntamen in hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis subjiciuntur: gaudete autem quia nomina vestra scripta sunt in cœlis.

Secundum Matthæum.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Si quis vult post me venire, abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me. Qui enim voluerit animam suam salvam facere, perdet eam: [e] qui autem [e] perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. Quid enim prodest homini si universum mundum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur? Aut quam dabit homo commutationem pro anima sua? Filius enim Hominis venturus est in gloria Patris sui cum angelis suis: et tunc reddet unicuique secundum [f] opera [f] ejus. Amen dico vobis, sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant Filium Hominis venientem in regno suo.

Secundum Lucam.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Si quis venit ad me, et non odit patrem suum et matrem et uxorem et filios et fratres et sorores, adhuc autem et animam suam, non potest meus esse discipulus. Et qui non bajulat crucem suam et venit post me, non potest meus esse discipulus. Quis enim ex vobis volens turrim ædificare, [h] nonne [h] prius sedens computat sumptus qui necessarii sunt, si habeat ad perficiendum. Ne posteaquam posuerit fundamentum et non potuit perficere, omnes qui viderint incipiant illudere ei, dicentes: Quia hic homo cœpit ædificare et non potuit consummare? Aut quis rex iturus committere bellum adversus alium regem, nonne prius sedens cogitat, si possit cum decem millibus occurrere ei qui cum viginti millibus venit ad se? Alioquin adhuc illo longe agente, legationem mittens rogat ea quæ pacis sunt. Sic ergo omnis ex vobis, qui non renunciat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.

Secundum Matthæum.[i]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Nihil opertum quod non reveletur: et occultum quod non sciatur. Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine: et quod in aure auditis, prædicate super tecta. Et nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius eum timete qui potest et animam et corpus perdere in gehennam. Nonne duo passeres asse veneunt: et unus ex illis non cadet super terram sine patre vestro? Vestri

[a] cap. xii. D. (v. 24–26.)
[b] terra.—92. 98. 4L. 57.
[c] cap. x. C. (v. 16–20.)
[d] cap. xvi. D. (v. 24–28.)
[e] et qui.—92. 97. 98. 57.
[f] opus.—97. 98.
[g] cap. xiv. D. (v. 26–33.)
[h] non.—92. 97. 98. 57. V.
[i] cap. x. F. (v. 26–32.)

autem [a] et [a] capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere: multis passeribus meliores estis vos. Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo, qui est in cœlis.

In tempore Paschali, Evangelium Ego sum vitis vera *ut supra col.* 658*.

Offertorium.[b]

In virtute tua, Domine, lætabitur justus: et super salutare tuum exsultabit vehementer, desiderium animæ ejus tribuisti ei.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Offertorium.[c]

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso: vitam petiit a te et tribuisti ei, alleluya.

Et finiatur cum Alleluya *quandocunque dicitur, nisi infra Septuagesimam.*

[d] *Offertorium.*[e]

Justus ut palma florebit: sicut cedrus quæ in Libano est multiplicabitur.

In tempore Paschali, Alleluya.[d]

Offertorium.[f]

Confitebuntur cœli mirabilia tua, Domine: et veritatem tuam in ecclesia sanctorum, alleluya, alleluya.

Offertorium.[g]

Gloria et honore coronasti eum et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

Secreta.

Præsentia munera, Domine, quæsumus, serena pietate intuere; ut Sancti Spiritus perfundantur benedictione; quatenus illam validius in nostris cordibus dilectionem infundant per quam sanctus *N.* martyr tuus omnia corporis tormenta devicit. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Communio.[h]

Qui vult venire post me: abneget semetipsum: et tollat crucem suam et sequatur me.

Communio.[i]

Qui mihi ministrat me sequatur, et ubi ego sum, illic et minister meus erit.

Communio.[j]

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso.

In tempore Paschali, alleluya, alleluya.

Communio.[k]

Lætabitur justus in Domino et sperabit in eo: et laudabuntur omnes recti corde.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Communio.[l]

Ego sum vitis vera et vos palmites: qui manet in me et ego in eo, hic fert fructum multum, Alleluya, alleluya.

Communio.[m]

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Quos refecisti, Domine, cœlesti mysterio, ab omnibus, quæsumus, propitiatus absolve [n] delictis; et [n] intercedente beato *N.* martyre tuo, divino munere purificatis mentibus perfruamur. Per Dominum.

In natali *unius martyris et pontificis.*

Ad Missam: Officium.[o]

Gloria et honore coronasti eum: et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Psalmus.[p]

Domine Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

Oratio.

Deus, qui sanctam nobis hujus diei lætitiam pro commemoratione beati

[a] non habent 26. 57. V.
[b] Ps. xx. (xxi. 1. 2.)
[c] ibid. (v. 3, 4.)
[d] non habet Graduale.
[e] Ps. xci. (xcii. 12.)
[f] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 5.)
[g] Ps. viii. (5, 6.)
[h] Matt. cap. xvi. (24.)
[i] Johan. cap. xii. (26.)

B*

[j] Ps. xx. (xxi. 3.)
[k] Ps. lxiii. (lxiv. 10.)
[l] Johan. cap. xv. (5.)
[m] Ps. xx. (xxi. 5.)
[n] peccatis et.—92. delictis ut.—4L. 15. 57.
[o] Ps. viii. (5, 6.)
[p] ibid. (v. 1.)

martyris tui *N.* atque pontificis fecisti; adesto familiæ tuæ precibus, et da ut cujus hodie festa celebramus, ejus meritis et intercessionibus adjuvemur. Per.

Lectio epistolæ beati Pauli apostoli; ad Hebræos.[a]

Fratres, Omnis pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his quæ sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis: qui condolere possit his qui ignorant et errant, quoniam et ipse circumdatus est infirmitate: et propterea debet quemadmodum et pro populo, ita etiam et pro semetipso offerre pro peccatis. Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a Deo, tanquam Aaron. Quemadmodum scriptum est; Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

Lectio epistolæ beati Pauli apostoli: ad Hebræos.[b]

Fratres, Doctrinis variis et peregrinis nolite abduci. Optimum est enim gratia stabilire cor, non [c] in [c] escis quæ non profuerunt ambulantibus in eis. Habemus altare de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo deserviunt. Quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in sancta per pontificem, horum corpora cremantur extra castra. Propter quod et Jesus, ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est. Exeamus igitur ad eum extra castra, improperium ejus portantes. Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus. Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper Deo, id est, fructum labiorum [d] confitentium nomini ejus. Beneficientiæ autem et communionis nolite oblivisci: talibus enim hostiis promeretur Deus.

Gradale.[e]

Posuisti, Domine, super caput ejus: coronam de lapide pretioso.

℣. Desiderium animæ ejus tribuisti ei: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. ℣. Posuisti, Domine, super caput ejus: coronam de lapide pretioso.

Sequentia. Organicis, *ut supra col.* 674*.

Tractus. Desiderium animæ, *ut supra col.* 674*.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Circuibat Jesus civitates omnes et castella, docens in synagogis eorum, et prædicans evangelium regni, et curans omnem languorem et omnem infirmitatem. Videns autem turbas, misertus est eis: quia erant vexati et jacentes sicut oves non habentes pastorem. Tunc dixit discipulis suis; Messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam. [g] Euntes autem prædicate, dicentes; quia appropinquabit regnum cœlorum. Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, dæmones ejicite. Gratis accepistis, gratis date. Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbæ.

Hoc sequens Evangelium dicitur in festo cujuslibet pontificis exulantis, sive martyris sive confessoris: Secundum Lucam.[h]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum et reverti. Vocatis autem decem servis suis, dedit illis decem mnas, et ait ad illos: Negotiamini dum venio. Cives autem ejus oderant illum: et miserunt legationem post illum, dicentes: Nolumus hunc regnare super nos. Et factum est ut rediret accepto regno, et jussit vocari servos quibus dederat pecuniam, ut sciret quantum quisque negotiatus esset. Venit autem primus

[a] cap. v. A. (v. 1–4, 6.)
[b] cap. xiii. B. (v. 9–16.)
[c] ita 4L. 13. &c. non habent 92. 15. 26. 57. V.
[d] nostrorum.—97. 98.
[e] Ps. xx. (xxi. 3, 2, 3.)
[f] cap. ix. D. (v. 35–38.)
[g] cap. x. A. (v. 7, 8, 16.)
[h] cap. xix. C. (v. 12–28.)

dicens: Domine, mna tua decem mnas acquisivit. Et ait illi: Euge [a] serve bone et fidelis,[a] quia in modico fuisti fidelis, eris potestatem habens super decem civitates. Et alter venit, dicens: Domine, mna tua fecit quinque mnas. Et huic ait: Et tu esto super quinque civitates. Et alter venit, dicens: Domine, ecce mna tua quam habui repositam in sudario. Timui enim te, quia homo austerus es: tollis quod non posuisti, et metis quod non seminasti. Et dixit ei: De ore tuo te judico, serve nequam. Sciebas quia ego homo austerus sum, tollens quod non posui et metens quod non seminavi. Et quare non dedisti pecuniam meam ad mensam, [b] ut [b] et ego veniens cum usuris utique exegissem illam? Et astantibus dixit: Auferte ab illo mnam, et date illi qui decem mnas habet. Et dixerunt ei: Domine, habet decem mnas. Dico autem vobis, quia omni habenti dabitur, et abundabit: ab eo autem qui non habet, et quod habet auferetur ab eo. Veruntamen inimicos meos, illos qui noluerunt me regnare super se, adducite huc, et interficite ante me. Et his dictis, præcedebat ascendens Hierosolymam.

In tempore Paschali, Evangelium Ego sum vitis vera *ut supra col.* 658*.

Offertorium.[c]

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso: vitam petiit a te et tribuisti ei, alleluya.

In Septuagesima non addatur Alleluya.

Secreta.

Intende propitius, quæsumus, Domine, oblata tibi hæc munera; et, deprecatione beati *N.* martyris tui atque pontificis, in cujus ea commemoratione deferimus, nos ipsos eademque sanctifica. Per Dominum.

Communio.[d]

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, in sancti martyris tui atque pontificis *N.* solemnitate, cœlestia sacramenta; cujus suffragiis, quæsumus, largiaris, ut quod temporaliter gerimus, æternis gaudiis consequamur. Per Dominum.

In natali *plurimorum martyrum.*

*Ad Missam: Officium.** [e]

Intret in conspectu tuo, Domine, gemitus compeditorum, redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: vindica sanguinem sanctorum tuorum qui effusus est.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Deus, venerunt gentes in hereditatem tuam: polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam.

Aliud Officium.[g]

Timete Dominum, omnes sancti ejus, quoniam nihil deest timentibus eum, divites eguerunt et esurierunt, inquirentes autem Dominum non deficient omni bono.

Psalmus.[h]

Benedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.

Aliud Officium.[i]

Justi epulentur et exsultent in conspectu Dei: et delectentur in lætitia.

Psalmus.[j]

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus: et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.

[a] serve bone.—92. 97. 98. bone serve.—V.
[b] non habent 92. 97. 98.
[c] Ps. xx. (xxi. 3.)
[d] Ps. xx. (xxi. 3.)
[e] Ps. lxxviii. (lxxix. 11, 12, 10.)

* Clamaverunt justi et Dominus exaudivit eos et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos. *In tempore Paschali,* alleluya. *Psalmus.* Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus ejus in ore meo. *Aliud Officium.*—Grad.

[f] ibid. (v. 1.)
[g] Ps. xxxiii. (xxxiv. 9, 10.)
[h] ibid. (v. 1.)
[i] Ps. lxvii. (lxviii. 3.)
[j] ibid. (v. 1.)

Aliud Officium.[a]

Sapientiam sanctorum narrant populi, et laudem eorum nunciat ecclesia: nomina autem eorum vivent in sæculum sæculi.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Exsultate justi in Domino : rectos decet collaudatio.

Aliud Officium.[c]

Salus autem justorum a Domino : et protector eorum est in tempore tribulationis.

Psalmus.[d]

Noli æmulari in malignantibus : neque zelaveris facientes iniquitatem.

*Aliud Officium.** [e]

Sancti tui, Domine, benedicent te : gloriam regni tui dicent, alleluya.

Psalmus.[f]

Exaltabo te, Deus meus, rex : et benedicam nomini tuo in sæculum : et in sæculum sæculi.

Plurimorum martyrum non pontificum.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, da nobis sanctorum martyrum tuorum *N.* et *N.* ita digne merita venerari; quatenus et ab instantibus liberemur periculis et digni efficiamur gaudiis sempiternis. Per Dominum.

Plurimorum martyrum et pontificum.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui in sanctorum martyrum tuorum atque pontificum *N.* et *N.* cordibus flammam tuæ dilectionis [g]accendisti;[g] da mentibus nostris eandem fidei caritatisque virtutem; ut quorum gaudemus triumphis proficiamus exemplis. Per.

Ad Hebræos.[h]

Fratres, Sancti per fidem vicerunt regna, operati sunt justitiam, adepti sunt repromissiones, obturaverunt ora leonum, extinxerunt impetum ignis, effugarunt aciem gladii, convaluerunt de infirmitate, fortes facti sunt in bello, castra verterunt exterorum : acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos: alii autem distenti sunt, non suscipientes redemptionem, ut meliorem invenirent resurrectionem : alii vero ludibria et verbera experti, insuper et vincula et carceres: lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt, circuierunt in melotis, in pellibus caprinis, egentes, angustiati, afflicti : quibus dignus non erat mundus: in solitudinibus errantes et in montibus, et in speluncis, et in cavernis terræ. Et hi omnes testimonio fidei probati inventi sunt in Christo Jesu Domino nostro.

Lectio libri Sapientiæ.[i]

Justorum animæ in manu Dei sunt, et non tanget illos tormentum malitiæ. Visi sunt oculis insipientium mori, et æstimata est afflictio exitus illorum, et quod a nobis est iter exterminii : illi autem sunt in pace. Et si coram hominibus tormenta passi sunt, spes illorum immortalitate plena est. In paucis vexati, in multis bene disponentur, quoniam Deus tentavit eos, et invenit illos dignos se. Tanquam aurum in fornace probavit illos, et quasi [j] holocausti hostiam [j] accepit illos; et in tempore erit respectus illorum. Fulgebunt justi, et tanquam scintillæ in arundineto discurrent. Judicabunt nationes, et dominabuntur populis; et regnabit Dominus illorum in perpetuum.

Lectio libri Sapientiæ.[k]

Justi autem in perpetuum vivent, et apud Dominum est merces eorum,

[a] Ecclus. cap. xliv. (v. 15, 14.)
[b] Ps. xxxii. (xxxiii. 1.)
[c] Ps. xxxvi. (xxxvii 39.)
[d] ibid. (v. 1.)
[e] Ps. cxliv. (cxlv. 10, 11.)
[f] ibid. (v. 1.)

* Judicant sancti gentes, et dominantur populis, regnabit Dominus Deus illorum in perpetuum. *Psalmus.* Exsultate justi in Domino : rectos decet collaudatio. *Aliud Officium.—Grad.*

[g] ostendisti.—94.
[h] cap. xi. F. (v. 33–39.)
[i] cap. iii. A. (v. 1–8.)
[j] holocausta hostiæ.—92. 97. 98. holocausta hostiam.—57.
[k] cap. v. C. (v. 15–22.)

et cogitatio illorum apud Altissimum. Ideo accipient regnum decoris et diadema speciei de manu Domini. Quoniam dextera sua teget eos, et [a] in [a] brachio sancto suo defendet illos. Accipiet armaturam [b] zeli [b] illius, et armabit creaturam ad ultionem inimicorum. Induet pro thorace justitiam, et accipiet pro galea judicium certum. Sumet scutum inexpugnabile æquitatem; ibunt directe [c] promissiones,[c] et ad certum locum deducet illos Dominus Deus noster.

Ad Hebræos.[d]

Fratres, Rememoramini pristinos dies, in quibus illuminati magnum certamen sustinuistis passionum: et in altero quidem opprobriis et tribulationibus spectaculum facti: in altero autem socii taliter conversantium effecti. Nam et vinctis compassi estis, et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes vos habere meliorem et manentem substantiam. Nolite itaque amittere confidentiam vestram quæ magnam habet remunerationem. Patientia enim vobis necessaria est: ut voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem. Adhuc enim modicum aliquantulum, qui venturus est veniet et non tardabit. Justus autem meus ex fide vivit.

Ad Corinthios.[e]

Fratres, Spectaculum facti sumus huic mundo et angelis et hominibus. Nos stulti propter Christum, vos autem prudentes in Christo: nos infirmi, vos autem fortes: vos nobiles, nos autem ignobiles. Usque in hanc horam et esurimus, et sitimus, et nudi sumus, et colaphis cædimur, et instabiles sumus, et laboramus operantes manibus nostris: maledicimur, et benedicimus: persecutionem patimur, et sustinemus: blasphemamur, et obsecramus: tanquam purgamenta hujus mundi facti sumus, omnium peripsema usque adhuc. Non ut confundam vos, hæc scribo; sed ut filios meos carissimos moneo, in Christo Jesu Domino nostro.

Lectio libri Sapientiæ.[f]

Lingua sapientium ornat scientiam: os fatuorum ebullit stultitiam. In omni loco oculi Domini contemplantur bonos et malos. Lingua placabilis, lignum vitæ: quæ autem immoderata est, conteret spiritum. Domus justi plurima fortitudo: et in fructibus impii conturbatio. Labia sapientium disseminabunt scientiam: cor stultorum dissimile erit. Victimæ impiorum abominabiles Domino: vota justorum placabilia. Qui sequitur justitiam, [g] diligitur [g] a Domino.

Lectio libri Sapientiæ.[h]

Reddet Deus mercedem laborum sanctorum suorum; et deducet eos in via mirabili. Et fuit illis in velamento diei, et in luce stellarum nocte. Transtulit illos per mare rubrum, et transvexit illos per aquam nimiam. Inimicos autem illorum demersit in mare, et ab altitudine inferorum eduxit illos. Ideo justi tulerunt spolia impiorum, et decantaverunt, Domine, nomen sanctum tuum; et victricem manum tuam laudaverunt pariter Domine Deus noster.

Lectio libri Sapientiæ.[i]

Hi sunt viri misericordiæ, quorum justitiæ oblivionem non acceperunt. Cum semine eorum permanent bona; hereditas sancta nepotes eorum. Et in testamentis stetit semen eorum, et filii eorum propter eos usque in æternum manent. Generatio eorum et gloria eorum non derelinquetur. Corpora eorum in pace sepulta sunt, et nomina eorum vivent in sæcula. Sapientiam eorum narrabunt omnes populi, et laudem eorum pronunciet omnis ecclesia sanctorum.

[a] non habent 92. 97. 98. 15. 57. V.
[b] zelus.—97. 98. V.
[c] ita 26. &c. emissiones.—55P. V.
[d] cap. x. F. (v. 32–38.)
[e] 1 ad Cor. cap. iv. B. (v. 9–14.)
[f] Proverb. cap. xv. A. (v. 2–4, 6–8.)
[g] diligetur.—15.
[h] cap. x. D. (v. 17–20.)
[i] Ecclesiastici cap. xliv. B. (v. 10–15.)

Gradale.[a]

Gloriosus Deus in sanctis [b] suis,[b] mirabilis in majestate, faciens prodigia.

℣. Dextera tua, Domine, glorificata est in virtute : dextera manus tua confregit [c] inimicum.[c]

Gradale.[d]

Clamaverunt justi et Dominus exaudivit eos : et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.

℣. Juxta est Dominus his qui [e]tribulato [e] sunt corde ; et humiles spiritu salvabit.

Gradale.[f]

Timete Dominum omnes sancti ejus, quoniam nihil deest timentibus eum.

℣. Inquirentes autem Dominum : non deficient omni bono.

Gradale.[g]

Justorum animæ in manu Dei sunt : et non tanget illos tormentum malitiæ.

℣. Visi sunt oculis insipientium mori : illi autem sunt in pace.

Gradale.[h]

Exsultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubilibus suis.

℣. Cantate Domino canticum novum : laus ejus in ecclesia sanctorum.

Gradale.[i]

Vindica, Domine, sanguinem sanctorum tuorum qui effusus est.

℣. Posuerunt mortalia servorum tuorum escas volatilibus cœli : carnes sanctorum tuorum bestiis terræ.

Gradale.[j]

Ecce quam bonum et quam jocundum : habitare fratres in unum.

℣. Sicut unguentum in capite : quod descendit in barbam, barbam Aaron.

Alius ℣. Mandavit Dominus benedictionem : et vitam usque in sæculum.

Gradale.[k]

Anima nostra sicut passer erepta est, de laqueo venantium.

℣. Laqueus contritus est ; et nos liberati sumus ; adjutorium nostrum in nomine Domini : qui fecit cœlum et terram.

Alleluya. ℣. Sancti tui, Domine, benedicent te : gloriam regni tui dicent.[l]

Alleluya. ℣. Sancti tui, Domine, florebunt sicut lilium : et sicut odor balsami erunt ante te.

Alleluya. ℣. Sancti et justi in Domino gaudete : vos elegit Deus in hereditatem sibi.

Alleluya. ℣. Vox exsultationis et salutis : in tabernaculis justorum.[m]

Alleluya. ℣. Justi epulentur et exsultent in conspectu Dei : et delectentur in lætitia.[n]

Alleluya. ℣. Reddet Deus mercedem laborum sanctorum suorum : et deducet illos in via mirabili.[o]

Alleluya. ℣. Mirabilis Dominus noster in sanctis suis.[p]

Alleluya. ℣. Te martyrum candidatus laudat exercitus, Domine.

Tractus.[q]

Qui seminant in lacrymis ; in gaudio metent.

℣. Euntes ibant et flebant : mittentes semina sua.

℣. Venientes autem venient cum exsultatione : portantes manipulos suos.

Sequentia.

a. Ecce pulchra *b.* canorum [r]resonet[r] voce alleluya,

b. Intimans requiem civibus inclytam,

c. Felicia ni-*d.*-mium angelorum rutilant agmina ;

c. Sancte, sancte, *d.* sancte, Christo ovanter proclamantia ;

e. Sublimi in cathedra apostolorum sede fulgida lam-*d.*-pada tribus et linguas judicantia ;

e. Omnia ut stercora reputarunt tumida : propter hæc e-*d.*-micant velut stella firmamenti clara,

f. Stolis candidis : martyrum adornantur colla.

f. Hi sunt milites qui mundi præliarunt bella ;

g. Coronis albis coronantur sancti,

[a] Exod. cap. xv. (11, 6.)
[b] non habent 92. 97. 98. 4L. 15. Grad.
[c] inimicos.—15.
[d] Ps. xxxiii. (xxxiv. 17, 18.)
[e] recto.—26. 57.
[f] Ps. xxxiii. (xxxiv. 9, 10.)
[g] Sap. cap. iii. (1, 2.)
[h] Ps. cxlix. (5, 1.)
[i] Ps. lxxviii. (lxxix. 10, 2.)
[j] Ps. cxxxii. (cxxxiii. 1, 2, 3.)
[k] Ps. cxxiii. (cxxiv. 7, 8.)
[l] Ps. cxliv. (cxlv. 10, 11.)
[m] Ps. cxvii. (cxviii. 15.)
[n] Ps. lxvii. (lxviii. 3.)
[o] Sap. cap. x. (17.)
[p] Ps. lxvii. (lxviii. 35.)
[q] Ps. cxxv. (cxxvi. 5, 6.)
[r] ita 26. &c. resonat.—55P. 57.

g. Qui [a] confitentes [a] crediderunt juste,
h. Vel fide certantes
h. Respuerunt vana ;
i. Modo habent cœlestia regna,
k. In [b] qua [b] triumphant dicentes optime,
k. Sive canticant psallentes carmina,
h. Arte laudiflua,
h. Voce dulcisona,
i. Regi Christo submittentes colla.
l. Multum recitaris laude spirituum,
l. Atque jubilaris in choro virginum;
m. Alleluya,
m. Dulcimoda
i. Te decantant pudicum agmina ;
l. Laus tibi sit semper, Christe, per omnia,
l. Qui opitularis cantantes talia,
m. Voce pulchra
m. Alleluya ;
i. Et nos, [c] Christi, proclamemus [c] una,
n. Da nobis æterna regna florida,
o. Ubi cantemus omnes Alleluya.

Sequentia.

a. Mirabilis Deus in sanctis, *b.* mira-*c*-bilia dans magnifica,
a. Qui fide præclara vicerunt *b.* mundi *c.* gravissima pericula ;
d. Judicum minas, *c.* verbera, et blanditias
e. contemnentes mente robusta, vero trans-*c.*-fuderunt regi animas.
d. Ergo triumphant, *c.* laurea compti capita,
e. secuti recte vestigia
Agni sin-*c.*-gularis Christi sacrata;
f. Cui assidue mellitlua
dant cantica, ejus prædulcissima pleni gratia ;
f. Quorum celebrantes solemnia :
consortio jungi quo mereamur Christus annuat,
g. Qui nostra est gloria.

Secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Elevatis Jesus oculis in discipulos suos, dicebat ; Beati pauperes : quia vestrum est regnum [e] Dei.[e] Beati qui nunc esuritis : quia saturabimini. Beati qui nunc fletis : quia ridebitis. Beati eritis cum vos oderint homines, et cum separaverint vos et exprobraverint et ejecerint nomen vestrum tanquam malum propter Filium Hominis. Gaudete in illa die et exsultate : ecce enim merces vestra multa est in cœlo.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Videns Jesus turbas, ascendit in montem. Et cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli ejus. Et aperiens os suum, docebat eos dicens ; Beati pauperes spiritu : quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram. Beati qui lugent : quoniam ipsi consolabuntur. Beati qui esuriunt et sitiunt justitiam : quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes : quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde: quoniam ipsi Deum videbunt. Beati pacifici : quoniam filii Dei vocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam : quoniam ipsorum est regnum cœlorum. Beati estis cum maledixerint vobis homines, et persecuti vos fuerint, et dixerint omne malum adversum vos mentientes propter me. Gaudete et exsultate: quoniam merces vestra copiosa est in cœlis.

Secundum Matthæum.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis ; Cum persequentur vos in civitate ista, fugite in aliam. Amen dico vobis, non consummabitis civitates Israel, donec veniat Filius Hominis. Non est discipulus super magistrum, neque servus super dominum suum. Sufficit discipulo ut sit sicut magister ejus, et servo sicut dominus ejus. Si patremfamilias Beelzebub vocaverunt : quanto magis domesticos ejus ? Ne ergo timueritis eos.

[a] confidentes.—26. 57.
[b] quo.—26. 57.
[c] ita 26. &c. Christe.—94. 97. 55P. Grad. proclamamus.—55P.
[d] cap. vi. D. (v. 20–23.)
[e] cœlorum.—98.
[f] cap. v. A. (v. 1–12.)
[g] cap. x. C. (v. 23–26.)

Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Ponite ergo in cordibus vestris non præmeditari, quemadmodum respondeatis. Ego enim dabo vobis os et sapientiam, cui non poterunt resistere et contradicere omnes adversarii vestri. Trademini autem a parentibus et fratribus et cognatis et amicis, et morte afficient ex vobis. Et eritis odio omnibus hominibus propter nomen meum. Et capillus de capite vestro non peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras.

Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Descendens Jesus de monte stetit in loco campestri, et turba discipulorum ejus, et multitudo copiosa plebis ab omni Judæa et Hierusalem et maritima et Tyri et Sidonis, qui venerant ut audirent eum, et sanarentur a languoribus suis. Et qui vexabantur a spiritibus immundis, curabantur. Et omnis turba quærebat eum tangere: quia virtus de illo exibat et sanabat omnes. Et ipse elevatis oculis in discipulos suos, dicebat, Beati pauperes: quia vestrum est regnum Dei. Beati qui nunc esuritis: quia saturabimini. Beati qui nunc fletis: quia ridebitis. Beati eritis cum vos oderint homines et cum separaverint vos et exprobraverint et ejecerint nomen vestrum tanquam malum propter Filium Hominis. Gaudete in illa die et exsultate: ecce enim merces vestra multa est in cœlo.

Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Cum audieritis prælia et seditiones, nolite terreri. Oportet primum hæc fieri, sed nondum statim finis. Tunc dicebat illis; Surget gens contra gentem, et regnum adversus regnum; et terræmotus magni erunt per loca et pestilentiæ et fames, terroresque de cœlo et signa magna erunt. Sed ante hæc omnia injicient vobis manus suas et persequentur, tradentes in synagogas et custodias, tradentes ad reges et præsides propter nomen meum. Continget autem vobis in testimonium. Ponite ergo in cordibus vestris non præmeditari, quemadmodum respondeatis. Ego enim dabo vobis os et sapientiam, cui non poterunt resistere et contradicere omnes adversarii vestri. Trademini autem a parentibus et fratribus et cognatis et amicis, et morte afficient ex vobis. Et eritis odio omnibus hominibus propter nomen meum. Et capillus de capite vestro non peribit. In patientia vestra possidebitis animas vestras.

Evangelium: Secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Attendite a fermento Pharisæorum, quod est hypocrisis. Nihil [e] enim [e] opertum est quod non reveletur: neque absconditum, quod non sciatur. Quoniam quæ in tenebris dixistis, in lumine dicentur. Et quod in aure locuti estis in cubilibus, prædicabitur in tectis. Dico autem vobis amicis meis: ne terreamini ab his qui occidunt corpus, et post hæc non habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis quem timeatis. Timete eum qui postquam occiderit habet potestatem mittere in gehennam. Ita dico vobis, hunc timete. Nonne quinque passeres veneunt dipondio, et unus ex illis non est in oblivione coram Deo? Sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ergo timere: multis passeribus pluris estis vos. Dico autem vobis: Omnis quicunque confessus fuerit me coram hominibus, et Filius Hominis confitebitur illum coram angelis Dei.

Secundum Matthæum.[f]

In illo tempore, Sedente Jesu super montem Oliveti, accesserunt ad eum discipuli secrĕto, dicentes; Dic nobis quando hæc erunt? et quod signum adventus tui et consummationis sæculi? Et respondens Jesus, dixit eis, Videte,

[a] cap. xxi. C. (v. 14–19.)
[b] cap. vi. C. (v. 17–23.)
[c] cap. xxi. E. (v. 9–19.)
[d] cap. xii. A. (v. 1–8.)
[e] autem.—97. 98. 57. V.
[f] cap. xxiv. B. (v. 3–13.)

ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo, dicentes: Ego sum Christus: et multos seducent. Audituri enim estis prælia et opiniones præliorum: videte ne turbemini; oportet enim hæc fieri; sed nondum est finis. Consurget enim gens contra gentem et regnum in regnum, et erunt pestilentiæ et fames et terræmotus per loca. Hæc autem omnia initia sunt dolorum. Tunc tradent vos in tribulationem, et occident vos: et eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. Et tunc scandalizabuntur multi, et invicem tradent et odio habebunt invicem. Et multi pseudoprophetæ surgent et seducent multos. Et quoniam [a] abundabit [a] iniquitas, refrigescet caritas multorum. Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Dicebat Jesus turbis Judæorum et principibus sacerdotum; Væ vobis qui ædificatis monumenta Prophetarum; patres autem vestri, occiderunt illos. Profecto testificamini, quod consentitis operibus patrum vestrorum: quoniam quidem ipsi eos occiderunt, vos autem ædificatis eorum sepulchra. Propterea et sapientia Dei dixit: Mittam ad illos prophetas et apostolos, et ex illis occident et persequentur; ut inquiratur sanguis omnium prophetarum qui effusus est a constitutione mundi a generatione ista; a sanguine Abel [c] usque ad sanguinem Zachariæ qui periit inter altare et ædem. Ita dico vobis, requiretur ab hac generatione. Væ vobis legisperitis, qui tulistis clavem scientiæ; ipsi non introistis, et eos qui introibant prohibuistis. Cum autem hæc ad illos diceret, cœperunt Pharisæi et legisperiti graviter insistere, et os ejus opprimere de multis, insidiantes ei et quærentes aliquid capere de ore ejus, ut accusarent eum.

Secundum Marcum.[d]

In illo tempore, Egrediente Jesu de templo, ait illi unus ex discipulis suis; Magister, aspice quales lapides et quales structuræ. Et respondens Jesus, ait illi; Vides has omnes magnas ædificationes? Non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur. Et cum sederet in monte Olivarum contra templum, interrogabant eum separatim Petrus et Jacobus et Johannes et Andreas; Dic nobis quando ista fient? et quod signum erit quando hæc omnia incipient consummari? Et respondens Jesus, cœpit dicere illis; [e] [f] Videte ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicentes, quia ego sum: et multos seducent. Cum autem audieritis bella et opiniones bellorum, ne timueritis. Oportet enim hæc fieri: sed nondum finis. Exsurget enim gens contra gentem, et regnum super regnum, et erunt terræmotus per loca et fames. Initium dolorum hæc. Videte autem vosmetipsos: tradent enim vos in conciliis, et in synagogis vapulabitis, et ante præsides et reges stabitis propter me, in testimonium illis. Et in omnes gentes primum oportet prædicari evangelium. Et cum duxerint vos tradentes, nolite præcogitare quid loquamini: sed quod datum vobis fuerit in illa hora, id loquamini. Non enim vos estis loquentes, sed Spiritus Sanctus. Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium. Et consurgent filii in parentes, et morte afficient eos. Et eritis odio omnibus propter nomen meum. Qui autem sustinuerit in finem: hic salvus erit.[f]

Secundum Marcum.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Videte, ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo dicentes, quia ego sum: et multos seducent. Cum autem audieritis bella et opiniones bellorum,

[a] abundavit.—97. 98. V.
[b] cap. xi. F. (v. 47–54.)
[c] justi.—97. 98.
[d] cap. xiii. A. (v. 1–13.)

C*

[e] Divisio secundum Marcum.—13.
[f] non habet 98.
[g] cap. xiii. A. (v. 5–13.)

ne timueritis. Oportet enim hæc fieri: sed nondum finis. Exsurget enim gens contra gentem, et regnum super regnum, et erunt terræmotus per loca et fames. Initium dolorum hæc. Videte autem vosmetipsos: tradent enim vos in conciliis, et in synagogis vapulabitis, et ante præsides et reges stabitis propter me, in testimonium illis. Et in omnes gentes primum oportet prædicari evangelium. Et cum duxerint vos tradentes, nolite præcogitare, quid loquamini: sed quod datum vobis fuerit in illa hora, id loquamini. Non enim vos estis loquentes, sed Spiritus Sanctus. Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium. Et consurgent filii in parentes, et morte afficient eos. Et eritis odio omnibus propter nomen meum. Qui autem sustinuerit in finem, hic salvus erit.

Secundum Matthæum.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Nolite arbitrari quia venerim mittere pacem in terram: non veni pacem mittere sed gladium. Veni enim separare hominem adversus patrem suum, et filiam adversus matrem suam, et nurum adversus socrum suam: et inimici hominis, domestici ejus. Qui amat patrem aut matrem plusquam me, non est me dignus; et qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus; et qui non accipit crucem suam et sequitur me, non est me dignus. Qui invenit animam suam, perdet illam; et qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. Qui recipit vos, me recipit, et qui me recipit, recipit eum qui me misit. Qui recipit prophetam in nomine prophetæ, mercedem prophetæ accipiet: et qui recipit justum in nomine justi, mercedem justi accipiet. Et quicunque potum dederit uni ex minimis istis, calicem aquæ frigidæ tantum in nomine discipuli: amen dico vobis, non perdet mercedem suam.

[b] *Evangelium.* Ecce ego mitto vos, *ut supra in Communi unius apostoli col.* 663*.[b]

Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Egressus Jesus de templo, ibat. Et accesserunt discipuli ejus, ut ostenderent ei ædificationem templi. Ipse autem respondens dixit illis; Videtis hæc omnia? Amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non destruatur. Sedente autem eo super montem Oliveti, accesserunt ad eum discipuli ejus secreto, dicentes; Dic nobis quando hæc erunt? et quod signum adventus tui et consummationis sæculi? Et respondens Jesus, dixit eis; Videte, ne quis vos seducat. Multi enim venient in nomine meo, dicentes: Ego sum Christus: et multos seducent. Audituri enim estis prælia et opiniones præliorum: videte ne turbemini; oportet enim hæc fieri; sed nondum est finis. Consurget enim gens in gentem et regnum in regnum, et erunt pestilentiæ et fames et terræmotus per loca. Hæc autem omnia initia sunt dolorum. Tunc tradent vos in tribulationem, et occident vos: et eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. Et tunc scandalizabuntur multi, et invicem tradent et odio habebunt invicem. Et multi pseudoprophetæ surgent et seducent multos. Et quoniam [d] abundabit [d] iniquitas, refrigescet caritas multorum. Qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

In tempore Paschali, Evangelium. Ego sum vitis, vos palmites, *ut supra col.* 658*.

Offertorium.[e]

Mirabilis Deus in sanctis suis, Deus Israel; ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suæ: benedictus Deus, alleluya.

et finiatur cum Alleluya *quandocunque dicitur.*

[a] cap. x. D. (v. 34–42.)
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] cap. xxiv. B. (v. 1–13.)

[d] abundavit.—97. 98. V.
[e] Ps. lxvii. (lxviii. 35.)

Offertorium.[a]
Gloriabuntur in te, omnes qui diligunt nomen tuum, quoniam tu, [b] Domine,[b] benedices justo : Domine, ut scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos.

Offertorium.[c]
Lætamini in Domino et exsultate, justi : et gloriamini omnes recti corde.
In tempore Paschali, Alleluya.

Offertorium.[d]
Exsultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis : exsultationes Dei in faucibus eorum.
In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Offertorium.[e]
Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium : laqueus contritus est et nos liberati sumus.

Offertorium.[f]
Confitebuntur cœli mirabilia tua, Domine : et veritatem tuam in ecclesia sanctorum, alleluya, alleluya.

[g] *Offertorium.*[h]
Repleti sumus mane misericordia tua : et exsultavimus et delectati sumus, alleluya.[g]

Plurimorum martyrum.
Secreta.
Suscipe, quæsumus, Domine, munera populi tui, pro martyrum tuorum festivitate sanctorum ; et sincero nos corde fac eorum natalitiis interesse. Per Dominum.

Alia.[i]
Sanctorum martyrum tuorum atque pontificum *N.* et *N.* gloriosa merita venerantes, hæc, Domine, munera tuæ majestati offerimus ; obsecrantes, ut illis reverentiam exhibendo, nobis veniam impetremus. Per.

Communio.[j]
Gaudete justi in Domino, alleluya : rectos decet collaudatio, alleluya.
et dicitur cum Alleluya *quandocunque dicitur.*

Communio.[k]
Multitudo languentium et qui vexabantur a spiritibus immundis veniebant ad eum : quia virtus de illo exibat et sanabat omnes.
In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Communio.[l]
Posuerunt mortalia servorum tuorum, [m] Domine,[m] escas volatilibus cœli : carnes sanctorum tuorum bestiis terræ : secundum magnitudinem brachii tui posside filios mortipunitorum.

Communio.[n]
Justorum animæ in manu Dei sunt : et non tanget illos tormentum malitiæ ; visi sunt oculis insipientium mori : illi autem sunt in pace.
In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Communio.[o]
Ego vos elegi de mundo ut eatis et fructum afferatis, et fructus vester maneat.
In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Communio.[p]
Et si coram hominibus tormenta passi sunt : Deus tentavit eos, tanquam aurum in fornace probavit eos, et quasi holocausta accepit illos.

Communio.[q]
Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium.

[r] *Communio.*[s]
Ego sum vitis vera et vos palmites, qui manet in me et ego in eo : hic fert fructum multum, alleluya, alleluya.[r]

[a] Ps. v. (11, 12.)
[b] non habent 94. 26. V.
[c] Ps. xxxi. (xxxii. 11.)
[d] Ps. cxlix. (5, 6.)
[e] Ps. cxxiii. (cxxiv. 7.)
[f] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 5.)
[g] non habent 92. 94. 4L. 57. Grad.
[h] Ps. lxxxix. (xc. 14.)
[i] *Plurimorum martyrum pontificum.*—26.
[j] Ps. xxxii. (xxxiii. 1.)
[k] Lucæ cap. v. (15.)
[l] Ps. lxxviii. (lxxix. 2, 12.)
[m] non habent 92. 94. 97. V.
[n] Sap. cap. iii. (1, 2, 3.)
[o] Johan. cap. xv. (16.)
[p] Sap. cap. iii. (4, 5, 6.)
[q] Ps. cxxiii. (cxxiv. 7.)
[r] non habet Grad.
[s] Johan. cap. xv. (5.)

[a] *Communio.*[b]

Dico autem vobis amicis meis: ne terreamini ab his qui vos persequuntur.

Communio.[c]

Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine, dicit Dominus: et quod in aure auditis: prædicate super tecta.

Communio.[d]

Amen dico vobis, quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis: venite, benedicti Patris mei: possidete præparatum vobis regnum ab initio sæculi.[a]

Plurimorum martyrum.

Postcommunio.

Sacramentorum tuorum, Domine, participatione lætantes, suppliciter exoramus; ut quorum merita celebrare condonas, eorum nos facias imitari constantiam. Per Dominum.

Alia.[e]

Deus, qui nos sacramenti tui veneranda perceptione purificas; da nobis, quæsumus, patrocinia tuorum continuata sanctorum, quibus capere valeamus salutaris mysterii portionem. Per Dominum.

[f] *Plurimorum martyrum non pontificum.*

Deus, qui nos concedis sanctorum martyrum tuorum *N.* et *N.* natalitia colere; da nobis in æterna beatitudine de eorum societate gaudere. Per Dominum.

Secreta.

Munera tibi, Domine, nostræ devotionis offerimus, quæ pro tuorum tibi grata sint honore justorum, et nobis salutaria, te miserante, reddantur. Per.

Postcommunio.

Præsta nobis, quæsumus, Domine, intercedentibus sanctis martyribus tuis *N.* et *N.*, ut quæ ore contigimus, pura mente capiamus. Per Dominum.[f]

In natali *unius confessoris.*

Officium.[g]

Statuit ei Dominus testamentum pacis: et principem fecit eum: ut sit illi sacerdotii dignitas in æternum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[h]

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Aliud Officium.[i]

Sacerdotes tui, Domine, induant justitiam, et sancti tui exsultent: propter David servum tuum non avertas faciem Christi tui.

In tempore Paschali, Alleluya.

Psalmus.[j]

Memento, Domine, David: et omnis mansuetudinis ejus.

Officium.[k]

Sacerdotes Dei, benedicite Dominum: sancti et humiles corde, laudate Deum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[l]

Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate et superexaltate eum in sæcula.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui nos beati *N.* confessoris tui atque pontificis hodierna festivitate lætificas; tuam supplices exoramus clementiam, ut cujus solemnia devotis officiis veneramur, ejus piis suffragiis, æternæ vitæ remedia consequamur. Per Dominum.

Alia Oratio.

Da, quæsumus, omnipotens Deus, ut beati *N.* confessoris tui atque pontificis veneranda solemnitas et

[a] non habent 92. 94. 4L. 15. 57. Grad.
[b] Lucæ cap. xii. (4.)
[c] Matt. cap. x. (27.)
[d] Matt. cap. xxv. (40, 34.)
[e] *Plurimorum martyrum pontificum.*—26.
[f] non habent 92. 94. 4L. 15. 57. Grad.
[g] Ecclesiastici cap. xlv. (24.)
[h] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 1.)
[i] Ps. cxxxi. (cxxxii. 9, 10.)
[j] ibid. (v. 1.)
[k] Dan. cap. iii. (Cant. Trium Puer. v. 62, 65.)
[l] ibid. (v. 35.)

devotionem nobis augeat et salutem. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[a]

Ecce sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo et inventus est justus. Et in tempore iracundiæ, factus est reconciliatio. Non est inventus similis illi, qui conservaret legem Excelsi. Ideo jurejurando fecit illum Dominus crescere in plebem suam. Benedictionem omnium gentium dedit illi, et testamentum suum confirmavit super caput ejus. Cognovit eum in benedictionibus suis; conservavit illi misericordiam suam; et invenit gratiam coram oculis Domini. Magnificavit eum in conspectu regum; et dedit illi coronam gloriæ. Statuit illi testamentum sempiternum, et dedit illi sacerdotium magnum, et beatificavit illum in gloria. Fungi sacerdotio, et habere laudem in nomine ipsius, et offerre illi incensum dignum in odorem suavitatis.

[b] *Sequens Epistola legatur in utroque festo beati Edmundi archiepiscopi et confessoris.*[b] *Lectio libri Sapientiæ.*[c]

Ecce sacerdos magnus qui in vita sua curavit gentem suam, et liberavit eam a perditione. Qui suffulsit domum, et in diebus suis corroboravit templum. Qui prævaluit amplificare civitatem; qui adeptus est gloriam in conversione gentis. Quasi stella matutina in medio nebulæ et quasi luna plena in diebus suis lucet, et quasi sol refulgens, sic ille effulsit in templo Dei. Quasi arcus refulgens inter nebulas gloriæ, et quasi flos rosarum in diebus vernis. Quasi lilia quæ sunt in transitu aquæ, et quasi thus redolens in diebus æstatis. Quasi ignis effulgens et thus ardens in igne, quasi vas auri solidum ornatum omni lapide pretioso. Quasi oliva pullulans, et cypressus in altitudinem se extollens, in accipiendo illum stolam gloriæ; et vestiri eum in consummatione virtutis. In ascensu altaris sancti gloriam dedit sanctitatis amictum. In accipiendo autem partes de manu sacerdotum, et ipse stans juxta aram porrexit manum suam in libatione, et libavit odorem divinum excelso principi. Et iteravit orationem suam, volens ostendere virtutem Dei qui fecit nobiscum secundum suam misericordiam. Qui det nobis jocunditatem cordis, et fieri pacem in diebus nostris in Israel per dies sempiternos.

Lectio libri Sapientiæ.[d]

Justum deduxit Dominus per vias rectas, et ostendit illi regnum Dei. Et dedit illi scientiam sanctorum; honestavit illum in laboribus, et complevit labores illius. In fraude circumvenientium illi affuit, et honestum fecit illum. Custodivit eum ab inimicis, et a seductoribus tutavit illum. Et certamen forte dedit illi ut vinceret, et sciret quoniam omnium potentior est sapientia. Hæc venditum justum non dereliquit, sed a peccatoribus liberavit eum. Descenditque cum illo in foveam, et in vinculis non dereliquit illum; donec afferret illi sceptrum regni et potentiam adversus eos qui eum deprimebant, et mendaces ostendit, qui maculaverunt illum; et dedit illi claritatem æternam Dominus Deus noster.

Lectio libri Sapientiæ.[e]

Dilectus Deo et hominibus, cujus memoria in benedictione est. Similem illum fecit in gloria sanctorum, et magnificavit eum in timore inimicorum, et in verbis suis monstra placavit. Glorificavit eum in conspectu regum, et unxit illum coram populo suo, et ostendit illi gloriam suam. In fide et lenitate ipsius sanctum fecit illum, et elegit eum ex omni carne. Audivit enim vocem ipsius, et induxit illum in nube; et dedit illi cor ad præcepta et legem vitæ et disciplinæ.

[a] Ecclesiastici cap. xliv. C. (v. 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23. cap. xlv. v. 3, 7, 16.)
[b] non habent 92. 94. 97. 98.
[c] Ecclesiastici cap. l. A. (v. 4, 1, 5, 6–12, 15, 23.)
[d] Sap. cap. x. B. (v. 10–14.)
[e] Ecclesiastici cap. xlv. A. (v. 1–6.)

Gradale.[a]

Ecce sacerdos magnus : qui in diebus suis placuit Deo.

V. Non est inventus similis illi : qui conservaret legem Excelsi.

Gradale.[b]

Juravit Dominus et non pœnitebit eum : tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

V. Dixit Dominus Domino meo : sede a dextris meis.

Gradale.[c]

Inveni David servum meum, oleo sancto [d] unxi eum, manus enim mea auxiliabitur ei : et brachium meum confortabit eum.

V. Nihil proficiet inimicus in eo : et filius iniquitatis non nocebit eum.

Gradale.[e]

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis : posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit a te et tribuisti ei : longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. V. Justus germinabit sicut lilium : et florebit in æternum ante Dominum.[f]

Alleluya. V. Amavit eum Dominus et ornavit eum : stola gloriæ induit eum.

Alleluya. V. Disposui testamentum electis meis : juravi David servo meo.[g]

Alleluya. V. Elegit te Dominus sibi in sacerdotem magnum in populo suo.

Alleluya. V. Inveni David servum meum : oleo sancto meo unxi eum.[h]

[i] Alleluya. V. Posui adjutorium super potentem : et exaltavi electum de plebe mea.[j] [i]

Tractus.[k]

Beatus vir qui timet Dominum : in mandatis ejus [l] cupit [l] nimis.

V. Potens in terra erit semen ejus : generatio rectorum benedicetur.

V. Gloria et divitiæ in domo ejus : et justitia ejus manet in sæculum sæculi.

Sequentia.

a. Adest nobis dies alma,
et magno *b.* gaudio plena,
a. In qua sancta Deo grata
congaudet *b.* Ecclesia ;
c. Hodie cœlestis lætatur turma
quæ gloriam cantat in excelsis
voce dulcisona cum symphonia.
c. Hodie polorum sancta agmina
collaudant regem Deum nostrum
natum ex virgine sancta Maria.
d. Ave, inclyte præsul [m] *N.*,
b. flos pulcherrime ;
d. Tu vestigia Christi secutus es
b. fide devota ;
e. Æterni regis adeptus es *f.* regna ;
e. Jam gratularis in domo su-*g*-pera,
possidens sedes almas ;
e. Quem postulamus et poscimus *f.* una,
e. Adjuvent tua sancta suffra-*g*-gia
fragilem vitam nostram,
h. O beate, *i.* O sancte *N.*,
k. Laus tibi in gloria ;
h. O beate, *i.* O sancte *N.*,
k. Pro nobis supplica,
l. Ut una mereamur sancta cœlorum
templa
m. Possidere læti ; cernentes alma
n. gaudia quæ sunt plena.
o. Sit Deo laus honorque et
n. jubilatio casta,
o. Qui regnat per omnia
n. sæculorum sæcula ;
p. Amen dicant omnia.

Sequentia.

a. Alma [n] cohors [n] una
laudum sonora
nunc prome præconia ;

[a] Ecclesiastici cap. xliv. (16, 19, 20.)
[b] Ps. cix. (cx. 4, 1.)
[c] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 20, 21, 22.)
[d] meo.—13. 26. V.
[e] Ps. xx. (xxi. 3, 4.)
[f] Esa. cap. xxxv. (1, 2. ?)
[g] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 3.)
[h] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 20.)
[i] non habent 92. 94. 97. 98. Grad. Versus ad *Alleluya* in Graduali in hoc ordine disponuntur ; *Justus, Inveni, Amavit, Disposui, Elegit.*
[j] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 19.)
[k] Ps. cxi. (cxii. 1, 2, 3.)
[l] ita 97. &c. volet.—4PV. V.
[m] Christi.—98. *vel* confessor.—4L. 26. 57. sed vide *Defensorium Directorii &c.* "Item in festis sanctorum Edwardi, Benedicti, Leonardi, Egidii, et hujusmodi, in Sequentia dicitur sic ; 'Ave, inclite præsul Edwarde.' Nunquam enim dicitur 'Ave, inclyte confessor,' in Ecclesia Sarum."—Maskell 2. 347.
[n] chorus.—13. 26. 57.

b. Quibus [a] en insignis [a] rutilat
N. ut *c.* luna
solque [b] sidera;
b. Meritorum est mirifica
radians idem *c.* sacra
prærogativa;
d. Hunc nam sophiæ mystica
ornaverunt mire dogmata
qua fulsit nitida
luculenter per *c.* ampla
orbis climata:
d. Verbi necnon fructifera
sevit divini semina:
mentium per arva
pellendo quoque *c.* cuncta
noctis [c] nubila.[c]
e. Hinc famina fundens diva:
utpote cœlestia
c. ferens in se numina,
f. Sublimavit catholica
vehementer culmina
c. sancta per eloquia;
g. Is nempe celsæ
compos gloriæ
nunc exsultat, inter lætabunda
cœlicolarum ovans
contubernia;
g. Sublimis extat
sede supera,
fruens vita semper inexhausta
sat per saluberrima
Christi pascua.
h. O dignum cuncta
laude præcelsa,
h. Præsulem tanta
nactum gaudia.
i. Virtutum propter merita:
quibus viguit ardens
velut lampada,
h. Nos voce clara
hunc et jocunda
h. Dantes, oremus,
preces et vota;
i. Qui nobis ferat commoda
impetret et æterna
poscens præmia.
k. Quod petit præsens caterva,
præsulum gemma,
k. Devota rependens munia
mente sincera;
Favendo [d] sibi [d] precum instantia:
scilicet ut polorum intret [e] limina,[e]
Quo jam intra palatia stantes [f] suprema
læti gratulemur adepti polorum
regna.
Qui tua, præsul, sistentes [f] hac aula
jubilamus ingenti cum lætitia,
Recinentes dulcia
nunc celsaque alleluya.

Secundum Matthæum.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Homo quidam peregre proficiscens vocavit servos suos, et tradidit illis bona sua. Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii vero unum; unicuique secundum propriam virtutem, et profectus est statim. Abiit autem qui quinque talenta acceperat, et operatus est in eis, et lucratus est alia quinque. Similiter qui duo acceperat, lucratus est alia duo. Qui autem unum acceperat, abiens fodit in terram, et abscondit pecuniam domini sui. Post multum vero temporis venit dominus servorum illorum, et posuit rationem cum eis. Et accedens qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta dicens: Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus sum. Ait illi dominus ejus: Euge, serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam. Intra in gaudium domini tui. Accessit autem et qui duo talenta acceperat, et ait: Domine, duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo [h] superlucratus [h] sum. Ait illi dominus ejus: Euge, serve bone et fidelis; quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam. Intra in gaudium domini tui.

[a] ita 97. &c. enim signis.—4PV. 15.
[b] ita 26. 4PV. &c. et.—97. 55P. 57.
[c] nebula.—92. 98. 4L. 15. 57. Grad.
[d] tibi.—94. 97. 98.
[e] lumina.—26. 57. Grad.
[f] Per typographi incuriam hæc in Graduali impresso omissa sunt; nos itaque versus inter se metro concordantes notare non potuimus.
[g] cap. xxv. B. (v. 14–23.)
[h] lucratus.—97. 98. V.

Secundum Marcum.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Videte, vigilate, et orate. Nescitis enim quando tempus sit. Sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam, et dedit servis suis potestatem cujusque operis, et janitori præcepit ut vigilet. Vigilate ergo. Nescitis enim quando dominus domus veniat; sero an media nocte an gallicantu an mane. Ne cum venerit repente, inveniat vos dormientes. Quod autem vobis dico, omnibus dico, vigilate.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Vigilate, quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit. Illud autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias qua hora fur venturus esset, vigilaret utique, et non sineret perfodi domum suam. Ideo et vos estote parati: quia nescitis qua hora Filius Hominis venturus est. Quis putas est fidelis servus et prudens quem constituit dominus supra familiam suam, ut det illis cibum in tempore? Beatus ille servus, quem cum venerit dominus ejus invenerit sic facientem. Amen dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum.

Evangelium Homo quidam, *ut supra col.* 680*.

In tempore Paschali Evangelium Ego sum vitis vera, *ut supra col.* 658*.

Offertorium.[c]

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

In tempore Paschali, Alleluya.

Offertorium.[d]

Inveni David servum meum: et in oleo sancto[e] unxi eum; manus enim mea auxiliabitur ei et brachium meum confortabit eum.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Propitiare, quæsumus, Domine, supplicationibus nostris; et, intercedente pro nobis [f]beato[f] *N.* confessore tuo atque pontifice, his sacramentis cœlestibus servientes ab omni culpa liberos esse concede; ut purificante nos gratia tua, eisdem quibus famulamur mysteriis emundemur. Per.

Alia Secreta.

Respice, quæsumus, Domine, munera populi tui in [g]beati[g] *N.* confessoris tui atque pontificis honore oblata, et tuæ testificatio veritatis nobis proficiat ad salutem. Per Dominum.

Communio.[h]

Domine, quinque talenta tradidisti mihi: ecce alia quinque superlucratus sum: euge, serve fidelis: quia in pauca fuisti fidelis: supra multa te constituam: intra in gaudium domini tui.

In tempore Paschali, Alleluya.

Communio.[i]

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis, super omnia bona sua constituet eum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Communio.[j]

Fidelis servus et prudens, quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine Deus noster, ut divinis mysteriis expiati, intercedente beato *N.* confessore tuo atque pontifice, ad superni plenitudinem sacramenti cujus libavimus sancta tendamus. Per.

Alia Postcommunio.

Quos tuis, Domine, reficis sacramentis, sancti *N.* confessoris tui atque pontificis attolle benignus suffragiis, ut nostræ redemptionis effectum et mysteriis capiamus et[k] mentibus.[k] Per Dominum.

[a] cap. xiii. D. (v. 33–37.)
[b] cap. xxiv. D. (v. 42–47.)
[c] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 24.)
[d] ib. (v. 20, 21.)
[e] meo.—15. V.
[f] sancto.—92. 94. 97. 98.
[g] sancti.—92. 94. 97. 98.
[h] Matt. cap. xxv. (20, 21.)
[i] Matt. cap. xxiv. (46, 47.)
[j] ibid. (v. 45.)
[k] ita 97. &c. moribus.—92. 94. 98. 4PV. 4L. 15.

In natali *unius confessoris et doctoris.*

Officium.[a]

Sacerdotes Dei benedicite Dominum: sancti et humiles corde laudate Deum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Benedicite omnia opera Domini Domino: laudate et superexaltate eum in sæcula.

Gloria.

Oratio.

Exaudi, Domine, preces nostras quas in sancti *N.* confessoris tui atque [c] doctoris [c] solemnitate deferimus; et qui tibi digne meruit famulari, ejus precibus ab omnibus nos absolve peccatis. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ. [d]

Dedit Dominus confessionem sancto suo, et excelso in verbo gloriæ. De omni corde suo laudavit Dominum, et dilexit Deum qui fecit illum. Et dedit illi contra inimicos potentiam, et stare fecit cantores contra altare, et in sono eorum dulces fecit [e] modulos.[e] Et dedit in celebrationibus decus, et ornavit tempora usque ad consummationem vitæ, ut laudarent nomen sanctum Domini, et amplificarent mane sanctitatem Dei. Christus purgavit peccata ipsius; et exaltavit in æternum cornu ejus. Sapientia laudabit [f] animam [f] suam, et in [g] Domino [g] honorabitur, et in medio populi sui gloriabitur. Et in ecclesiis Altissimi aperiet os suum, et in conspectu virtutis ipsius gloriabitur. In medio populi exaltabitur, et in plenitudine sancta admirabitur. In multitudine electorum habebit laudem, et inter benedictos benedicetur.

Lectio libri Sapientiæ.[h]

Optavi, et datus est mihi sensus; et invocavi, et venit in me Spiritus sapientiæ. Et præposui illam regnis et sedibus, et divitias nihil esse dixi in comparatione illius. Nec comparavi illi lapidem pretiosum; quoniam omne aurum in comparatione illius arena est exigua, et tanquam lutum æstimabitur argentum in conspectu illius. Super salutem et speciem dilexi illam; et proposui pro luce habere illam, quoniam inextinguibile est lumen illius. Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa, et innumerabilis honestas per manus illius; et lætatus sum in omnibus, quoniam antecedebat me ista sapientia, et ignorabam quoniam [i] horum omnium [i] mater est. Quam sine fictione didici, et sine invidia communico, et honestatem illius non abscondo.

Gradale.[j]

Juravit Dominus et non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.

V. Dixit Dominus Domino meo: sede a dextris meis.

Alleluya. *V.* Amavit eum Dominus et ornavit eum: stola gloriæ induit eum.

Sequentia de Communi unius confessoris et pontificis. Quære supra col. 704*.

Infra Septuagesimam, *Tractus* Beatus vir, *ut supra col.* 703*.

Secundum Matthæum.[k]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Vos estis sal terræ. Quod si sal evanuerit, in quo salietur? Ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur

[a] Dan. cap. iii. (Canticum iii. Puerorum 62, 65.)

[b] ibid. (v. 35.)

[c] pontificis.—94. 97. 98.

[d] Ecclesiastici cap. xlvii. B. (v. 8, 7, 9–11. cap. xxiv. v. 1, 2.)

[e] modos.—92. 97. 98. Et sic *Defensorium Directorii ad usum Sarum*, apud Maskell 2. 347; "Item in Epistola et ad horas unius Doctoris dicitur sic; 'Et in sono eorum dulces fecit modos,' non 'modulos,' secundum Sarum."

[f] ita 26. &c. misericordiam.—55P. 57.

[g] Deo.—97. 98. V.

[h] Sap. cap. vii. A. (v. 7–13.)

[i] ita 26. &c. bonorum omnium.—55P. 57. omnium bonorum.—97.

[j] Ps. cix. (ex. 4, 1.)

[k] cap. v. B. (v. 13–19.)

foras et conculcetur ab hominibus. Vos estis lux mundi. Non potest civitas abscondi supra montem posita; neque accendunt lucernam et ponunt eam sub modio, sed super candelabrum ut luceat omnibus qui in domo sunt. Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum qui in cœlis est. Nolite putare, quoniam veni solvere legem aut prophetas. Non veni solvere sed adimplere. Amen dico vobis, donec transeat cœlum et terra, iota unum aut apex unus non præteribit a lege, donec omnia fiant. Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cœlorum. Qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno cœlorum.

Offertorium.[a]

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Munera, quæsumus, Domine, tibi dicata sanctifica: et, intercedente beato *N.* confessore tuo atque doctore, per eadem nos placatus intende. Per.

Communio.[b]

Fidelis servus et prudens, quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut de perceptis muneribus gratias exhibentes, intercedente beato *N.* confessore tuo atque doctore, beneficia potiora sumamus. Per Dominum.

In natali *unius confessoris et abbatis.*

Officium.[c]

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium: lex Dei ejus in corde ipsius.

Psalmus.[d]

Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Deus, qui beatum *N.* confessorem tuum atque abbatem sanctitatis gratia decorasti; ipsius meritis fac nos bonis operibus abundare, ut a te summo bono omne quod expedit mereamur impetrare. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[e]

Justus cor suum tradet ad vigilandum diluculo ad Dominum qui fecit illum, et in conspectu Altissimi deprecabitur. Aperiet os suum in oratione, et pro delictis suis deprecabitur. Si enim magnus Dominus voluerit, spiritu intelligentiæ replebit illum; et ipse tanquam imbres mittet eloquia sapientiæ suæ, et in oratione confitebitur Domino. Et ipse diriget consilium ejus et disciplinam, et in absconditis suis consiliabitur. Et ipse palam faciet disciplinam doctrinæ suæ, et in lege testamenti Domini gloriabitur. Collaudabunt multi sapientiam ejus, et usque in sæculum non delebitur. Non recedet memoria ejus, et nomen ejus requiretur a generatione in generationem.

Gradale.[f]

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium.

V. Lex Dei ejus in corde ipsius: et non supplantabuntur gressus ejus.

Alleluya. *V.* Posui adjutorium super potentem: et exaltavi electum de plebe mea.[g]

Sequentia Adest nobis, *ut supra col.* 704*, *vel Tractus* Desiderium animæ ejus, *ut supra col.* 674*.

[a] Ps lxxxviii. (lxxxix. 24.)
[b] Matt. cap. xxiv. (45.)
[c] Ps xxxvi (xxxvii. 30, 31.)
[d] ibid. (v. 1.)
[e] Ecclesiastici cap. xxxix. A. (v. 5-9.)
[f] Ps. xxxvi. (xxxvii. 30, 31.)
[g] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 19.)

Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Nemo accendit lucernam et in abscondito ponit neque sub modio: sed super candelabrum, ut qui ingrediuntur lumen videant. Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit. Si autem nequam fuerit, etiam corpus tuum tenebrosum erit. Vide ergo, ne lumen quod in te est, tenebræ sint. Si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit non habens aliquam partem tenebrarum, erit lucidum totum, et sicut lucerna fulgoris illuminabit te.

Offertorium.[b]

Desiderium animæ ejus tribuisti ei, Domine: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

Secreta.

Sacrificium, Domine, quod pro sancti *N.* confessoris tui atque abbatis solemnitate deferimus, tibi, quæsumus, fiat acceptum; [c] et [c] ejus [d] intervenientibus [d] meritis, nobis augeat, te donante, suffragium. Per Dominum.

Communio.[e]

Fidelis servus et prudens, quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

[f] Libantes, [f] Domine, sacrosancta mysteria, prætende nobis, quæsumus, misericordiam tuam; ut quæ votis expetimus, intercedente beato *N.* confessore tuo atque abbate, conversatione tibi placita consequamur. Per Dominum.

[g] De *quocunque confessore.*

Officium.[h]

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium: lex Dei ejus in corde ipsius.

Psalmus.[i]

Noli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

Oratio.

Adesto, Domine, precibus nostris quas in sancti *N.* confessoris tui solemnitate deferimus; ut qui nostræ justitiæ fiduciam non habemus, ejus qui tibi placuit meritis et precibus adjuvemur. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[j]

Justum deduxit Dominus per vias rectas, et ostendit illi regnum Dei. Et dedit illi scientiam sanctorum; honestavit illum in laboribus, et complevit labores illius. In fraude circumvenientium illi affuit, et honestum fecit illum. Custodivit eum ab inimicis, et a seductoribus tutavit illum. Et certamen forte dedit illi ut vinceret et sciret quoniam omnium potentior est sapientia. Hæc venditum justum non dereliquit, sed a peccatoribus liberavit eum. Descenditque cum illo in foveam, et in vinculis non dereliquit illum; donec afferret illi sceptrum regni, et potentiam adversus eos qui eum deprimebant. Et mendaces ostendit qui maculaverunt illum; et dedit illi claritatem æternam Dominus Deus noster.

Gradale.[k]

Os justi meditabitur sapientiam: et lingua ejus loquetur judicium.

V. Lex Dei ejus in corde ipsius: et non supplantabuntur gressus ejus.

Alleluya. *V.* Posui adjutorium super potentem: et exaltavi electum de plebe mea.[l]

[a] cap. xi. E. (v. 33–36.)
[b] Ps. xx. (xxi. 2, 3.)
[c] ut.—92. 97. 98.
[d] intercedentibus.—94. 97. 98.
[e] Matt. cap. xxiv. (45.)
[f] ita 26. &c. Libantibus.—55P. 57.
[g] nihil habet Grad. nihil nisi Orationes habent 92. 94. 97. 98. 57.
[h] Ps. xxxvi. (xxxvii. 30, 31.)
[i] ibid. (v. 1.)
[j] Sap. cap. x. B. (v. 10–14.)
[k] Ps. xxxvi. (xxxvii. 30, 31.)
[l] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 19.)

Sequentia Adest nobis *ut supra col.* 704*, *vel Tractus* Desiderium *ut supra col.* 674*.

Secundum Marcum.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Videte, vigilate, et orate. Nescitis enim quando tempus sit. Sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam, et dedit servis suis potestatem cujusque operis, et janitori præcepit ut vigilet. Vigilate ergo. Nescitis enim quando dominus domus veniat; sero an media nocte an gallicantu an mane. Ne cum venerit repente, inveniat vos dormientes. Quod autem vobis dico, omnibus dico, vigilate.

Offertorium.[b]

Desiderium animæ ejus tribuisti ei, Domine: et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Suscipe, Domine, sacrificium placationis et laudis: quod nos, interveniente beato *N.* confessore tuo, perducat ad veniam, et in perpetuam gratiarum constituat actionem. Per.

Communio.[c]

Fidelis servus et prudens, quem constituit dominus super familiam suam: ut det illis in tempore tritici mensuram.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut cujus festivitate votiva sunt sacramenta, ejus salutaria nobis intercessione reddantur. Per.[g]

In natali *plurimorum confessorum.*

Officium.[d]

Sacerdotes ejus [e] induant salutare: [e] et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Memento, Domine, David: et omnis mansuetudinis ejus.

Oratio.

Beatorum confessorum tuorum *N.* et *N.* nos, quæsumus, Domine, tuere præsidiis; ut quorum festivitatem annua devotione recolimus, eorum intercessione ab omnibus adversitatibus eruamur. Per Dominum.

[g] *Alia Oratio.*

Deus, qui nos sanctorum confessorum tuorum *N.* et *N.* confessionibus gloriosis circumdas et protegis; da nobis et eorum imitatione proficere, et intercessione gaudere. Per Dominum nostrum.[g]

Ad Hebræos.[h]

Fratres, Plures facti sunt sacerdotes secundum legem, ideirco quod morte prohiberentur permanere. Jesus autem eo quod maneat in æternum, sempiternum habet sacerdotium. Unde et salvare in perpetuum potest, [i]accedens[i] per semetipsum ad Deum semper vivens ad interpellandum pro nobis. Talis enim decebat ut nobis esset pontifex, sanctus, innocens, impollutus, segregatus a peccatoribus, et excelsior cœlis factus. Qui non habet quotidie necessitatem quemadmodum sacerdotes, prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populo. Hoc enim fecit semel se offerendo Dominus noster Jesus Christus.

Gradale.[j]

Sacerdotes ejus [k] induant salutare: [k] et sancti ejus exsultatione exsultabunt.

V. Illuc producam cornu David: paravi lucernam Christo meo.

Alleluya. *V.* Fulgebunt justi: et tanquam scintillæ in arundineto discurrent in æternum.[l]

Nulla dicitur Sequentia, licet novem lectiones fiant.

[a] cap. xiii. D. (v. 33–37.)
[b] Ps. xx. (xxi. 2, 3.)
[c] Matt cap. xxiv. (45.)
[d] Ps. cxxxi. (cxxxii. 9.)
[e] ita 26. &c. induam.—55P. salutari.—97. 55P. induantur justitiam.—V.
[f] ib. (v. 1.)
[g] ita 97. &c. non habent 4PV. 4L. 57.
[h] cap. vii. D. (v. 23–27.)
[i] accedentes.—V.
[j] Ps. cxxxi. (cxxxii. 9, 17.)
[k] ita 26. &c. induam salutari.—55P. 57. induantur justitiam.—V.
[l] Sap. cap. iii. (7.)

Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Sint lumbi vestri præcincti, et lucernæ ardentes in manibus vestris. Et vos similes hominibus exspectantibus dominum suum, quando revertatur a nuptiis. Ut cum venerit et pulsaverit, confestim aperiant ei. Beati servi illi, quos cum venerit dominus invenerit vigilantes. Amen dico vobis, quod præcinget se, et faciet illos discumbere, et transiens ministrabit illis. Et si venerit in secunda vigilia, et si in tertia vigilia venerit, et ita invenerit, beati sunt servi illi. Hoc autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias qua hora fur veniret, vigilaret utique, et non sineret perfodi domum suam. Et vos estote parati: quia qua hora non putatis, Filius Hominis veniet.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Misit Jesus duodecim discipulos suos, præcipiens eis et dicens; In viam gentium ne abieritis, et in civitates Samaritanorum ne intraveritis: sed potius ite ad oves quæ perierunt domus Israel. Euntes autem prædicate, dicentes; quia appropinquavit regnum cœlorum. Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, dæmones ejicite. Gratis accepistis, gratis date.

Offertorium.[c]

Exsultabunt sancti in gloria, lætabuntur in cubilibus suis: exsultationes Dei in faucibus eorum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Secreta.

Adesto, Domine, precibus populi tui, adesto muneribus; ut quæ sacris sunt oblata mysteriis, tuorum tibi placeant intercessione sanctorum. Per Dominum.

Offertorium.[d]

Ego vos elegi de mundo: ut eatis et fructum afferatis, et fructus vester maneat.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Fideles tui, Deus, cœlestis doni remediis recreentur; et sanctorum quoque confessorum tuorum precibus, ab omnibus, quæsumus, emundentur delictis. Per.

In natali *unius virginis et martyris.*

Officium.[e]

Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Aliud Officium.[g]

Loquebar de testimoniis tuis in conspectu regum et non confundebar: [h] et meditabar [h] in mandatis tuis quæ dilexi nimis.

Psalmus.[i]

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Aliud Officium.[j]

Me exspectaverunt peccatores ut perderent me; testimonia tua, Domine, intellexi; omnis consummationis vidi finem: latum mandatum tuum nimis.

Psalmus.[k]

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Exaudi nos, Deus salutaris noster; ut sicut de beatæ *N.* virginis et martyris tuæ festivitate gaudemus: ita piæ devotionis erudiamur affectu. Per Dominum.

[a] cap. xii. E. (v. 35–40.)
[b] cap. x. B. (v. 5–8.)
[c] Ps. cxlix. (5, 6.)
[d] Johan. cap. xv. (16.)
[e] Ps. xliv. (xlv. 7.)
[f] ib. (v. 1.)
[g] Ps. cxviii. (cxix. 46, 47.)
[h] non habent 94. 98. 13.
[i] ib. (v. 1.)
[j] ib. (v. 95, 96.)
[k] ib. (v. 1.)

Lectio libri Sapientiæ.[a]

Domine Deus meus, exaltasti super terram habitationem meam: et pro morte defluenti deprecata sum. Invocavi Dominum, Patrem Domini mei, ut non derelinquat me in die tribulationis meæ, et in tempore superborum sine adjutorio. Laudabo nomen tuum assidue, et collaudabo illud in confessione, et exaudita est oratio mea. Liberasti [b] me a [b] perditione, et eripuisti me de tempore iniquo. Propterea confitebor, et laudem dicam nomini tuo, Domine Deus meus.

Lectio libri Sapientiæ.[c]

Confitebor tibi, Domine rex; et collaudabo te Deum salvatorem meum. Confitebor nomini tuo, quoniam adjutor et protector factus es mihi, et liberasti corpus meum a perditione. A laqueo linguæ iniquæ, et a labiis operantium mendacium. Et in conspectu astantium factus es mihi adjutor, et liberasti me secundum multitudinem misericordiæ nominis tui. A rugientibus præparatis ad escam; de manibus quærentium animam meam. Et de portis tribulationum quæ circumdederunt me; [d] a pressura flammæ quæ circumdedit me, et in medio ignis non sum æstuata. De altitudine ventris inferi, et a lingua coinquinata, a verbo mendacii; a rege iniquo et a lingua injusta. Laudabit usque ad mortem anima mea Dominum, et vita mea appropinquans erat in inferno deorsum. Circumdederunt me undique, et non erat qui adjuvaret. Respiciens eram ad adjutorium [e] hominum; [e] et non erat. Memorata sum misericordiæ tuæ, Domine, et cooperationis tuæ, quæ a sæculo sunt; quoniam eruis sustinentes te, et liberas eos de manu angustiæ, Domine Deus meus.

Lectio libri Sapientiæ.[f]

Sapientia laudabit animam suam, et in Domino honorabitur, et in medio populi sui gloriabitur. Et in ecclesiis Altissimi aperiet os suum; et in conspectu virtutis illius gloriabitur. In medio populi exaltabitur, et in plenitudine sancta admirabitur. In multitudine electorum habebit laudem, et inter benedictos benedicetur, dicens; Ego ex ore Altissimi prodivi primogenita ante omnem creaturam. Ego quasi libanus non incisus vaporavi habitationem meam, et quasi balsamum non mixtum odor meus. Ego quasi terebintus extendi ramos meos; et rami mei honoris et gratiæ.[g]

Gradale.[h]

Dilexisti justitiam: et odisti iniquitatem.

℣. Propterea unxit te Deus: Deus tuus oleo lætitiæ.

Gradale.[i]

Specie tua et pulcritudine tua: intende, prospere procede, et regna.

℣. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.

Gradale.[j]

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

℣. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.

Gradale.[k]

Audi, filia, et vide et inclina aurem tuam: quia concupivit rex speciem tuam.

℣. Specie tua et pulchritudine tua: intende, prospere procede et regna.

[l] *Gradale.*[m]

Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.

℣. Audi, filia, et vide et inclina aurem tuam: quia concupivit rex speciem tuam.[l]

Alleluya. ℣. Æmulor enim vos Dei

[a] Ecclesiastici cap. li. C. (v. 9–12.)
[b] me de.—92. 4L. 57. V. a.—13. de.—98.
[c] Ecclesiastici cap. li. A. (v. 1–8.)
[d] ita 55P. &c. et.—98. 4L. 13. 26.
[e] meum.—98. 4L. 13. 57.
[f] Ecclesiastici cap. xxiv. A. (v. 1–3, 13, 16.)
[g] Lectio libri Sapientiæ. (Proverb. cap. xxxi.) *Mulierem fortem . . . opera ejus.*—4L. 15.
[h] Ps. xliv. (xlv. 7.)
[i] ib. (v. 4.)
[j] ib. (v. 2, 4.)
[k] ib. (v. 10, 11, 4.)
[l] non habent 92. 94. 4L. 15. 57. et Grad. in quo etiam Gradalia *Diffusa* et *Audi* non habentur.
[m] ib. (v. 4, 10, 11.)

æmulatione: despondi vos uni viro, virginem castam exhibere Christo.[a]

Alleluya. *V.* Veni electa mea, et ponam te in thronum meum: quia concupivit rex speciem tuam.

Alleluya. *V.* Specie tua et pulchritudine tua: intende, prospere procede et regna.[b]

Alleluya. *V.* Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.[c]

Alleluya. *V.* Hæc est virgo sapiens: quam Dominus vigilantem invenit.

Alleluya. *V.* Loquebar de testimoniis tuis in conspectu regum et non confundebar, [d] Domine.[d] [e]

Infra Septuagesimam, Tractus.[f]

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

V. Specie tua et pulchritudine tua: intende, prospere procede et regna.

V. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.

V. Audi filia et vide et inclina aurem tuam: quia concupivit rex speciem tuam.

Sequentia.

a. Exsultemus in hac die festiva,
b. Recolentes Domini magnalia,
in sanctis qui operatur maxima;
b. Qui inter sua potentiæ mira
in virginum est maximus gloria.
c. Sua enim gratia
mundi viluit virginibus pompa,
c. Atque contra præcepta
regum restitit virginalis pugna.
d. Furit rabies vesana,
devicta tristatur malitia;
d. Crudescit in carne tenera:
majora exquirit tormenta.
e. Sed tunc stat firmior caro virginea,
e. Cum multiplicantur nova supplicia:
f. Pro æterna quam exspectant a Deo
gloria,
f. Lætantur mortalia affligi sua corpora,
g. Quia sunt transitoria
h. Et in motu subito labentia mundi
gaudia,
g. Ut flores decidua;
h. Ex hac virginea sorte claruit *N.*
i. Cujus hodie celebramus solemnia;
splendens inter alias:
ut lucifer inter minores stellas,
i. Virgo beata fortiter ferens omnia,
nec mori recusans pro gloria,
pro nobis pie Deum exora,
k. Ut tandem in aula
exsultemus ætherea,
pace perpetua;
k. Atque tecum virgo
gloriosa collaudemus
Dominum in gloria.

Secundum Matthæum.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Simile est regnum cœlorum thesauro abscondito in agro: quem qui invenit homo abscondit et præ gaudio illius vadit et vendit universa quæ habet et emit agrum illum. Iterum simile est regnum cœlorum homini negotiatori, quærenti bonas margaritas. Inventa autem una pretiosa margarita, abiit et vendidit omnia quæ habuit, et emit eam. Iterum simile est regnum cœlorum sagenæ missæ in mare, et ex omni genere piscium congreganti. Quam cum impleta esset educentes et secus littus sedentes, elegerunt bonos in vasa sua, malos autem foras miserunt. Sic erit in consummatione sæculi. Exibunt angeli, et separabunt malos de medio justorum, et mittent eos in caminum ignis: ibi erit fletus et stridor dentium. Intellexistis hæc omnia? Dicunt ei; Etiam. Ait illis: Ideo omnis scriba doctus in regno cœlorum, similis est homini patrifamilias, qui profert de thesauro suo nova et vetera.

Offertorium.[h]

Filiæ regum in honore [i] tuo [i]: astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate.

[a] 2 Cor. cap. xi. (2.)
[b] Ps. xliv. (xlv. 8, 4.)
[c] ib. (v. 2.)
[d] non habent 15. 26. V.
[e] Ps. cxviii. (cxix. 46.)

[f] Ps. xliv. (xlv. 2, 3, 4, 10.)
[g] cap. xiii. F. (v. 44–52.)
[h] Ps. xliv. (xlv. 9.)
[i] non habent 92. 4L. Domini.—57.

Offertorium minus.[a]

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.

In tempore Paschali, Alleluya.

Offertorium majus.[b]

Offerentur regi virgines [c] post eam: [c] proximæ ejus offerentur tibi: in lætitia et exsultatione: adducentur in templum regi Domino.

[d] *Offertorium.*[e]

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum et in sæculum sæculi.[d]

Secreta.

[f] Hostias, Domine, quas tibi offerimus, propitius respice; et, intercedente beata *N.* virgine tua et martyre, vincula peccatorum nostrorum absolve. Per Dominum.[f]

Communio.[g]

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

[h] *Communio.*[i]

Principes persecuti sunt me gratis: et a verbis tuis formidavit cor meum: lætabor ego super eloquia tua: sicut qui invenit spolia multa: concupivit anima mea testimonia tua, Domine: et dilexit ea vehementer.[h]

Communio.[j]

Feci judicium et justitiam: Domine, non calumnientur mihi superbi: ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquitatis odio habui.

Communio.[k]

Simile est regnum cœlorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas: inventa una pretiosa margarita: dedit omnia sua et comparavit eam.

Communio.[l]

Quinque prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus: media autem nocte clamor factus est: ecce sponsus venit: exite obviam Christo Domino.

Postcommunio.

[m] Placeant tibi, quæsumus, misericors Deus, nostræ servitutis obsequia: ut mysteria sacrosancta quæ sumpsimus, intercedente beata *N.* virgine tua et martyre, et tuam gratiam nobis concilient, et æternæ felicitatis gaudium subministrent. Per Dominum.[m]

In natali *unius virginis non martyris.*

Officium.[n]

Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ præ consortibus tuis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[o]

Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

Gloria Patri. Sicut erat.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, auctor virtutis et amator virginitatis, da nobis, quæsumus, sanctæ *N.* virginis tuæ placitis tibi meritis commendari, cujus vita merito castitatis tibi complacuit. Per.

Ad Corinthios.[p]

Fratres, Qui gloriatur in Domino glorietur. Non enim qui seipsum commendat ille probatus est: sed quem

[a] Ps. xliv. (xlv. 14.)
[b] ib.
[c] non habent 92. 94. 97. 98. Grad.
[d] non habent 92. 94. 4L. 15. 57. Grad.
[e] Ps. xliv. (xlv. 2.)
[f] Hostias, Domine, quæsumus, quas tibi offerimus, propitius respice; et, intercedente beata *N.* martyre tua, vincula &c.—94.
Præsta, quæsumus, Domine Deus noster, ut sicut in tuo conspectu mors est pretiosa sanctorum, ita per eorum merita, venerantium accepta tibi reddatur oblatio. Per.—92. 97. 98.
[g] Ps. xliv. (xlv. 2.)
[h] non habent 92. 94. 4L. 15. 57. Grad.
[i] Ps. cxviii. (cxix. 161, 162, 167.)
[j] ib. (v. 122, 128.)
[k] Matt. cap. xiii. (45, 46.)
[l] Matt. cap. xxv. (4, 6.)
[m] Refecti cibo potuque cœlesti, Deus noster, te supplices exoramus ut in cujus hæc commemoratione percepimus, ejus muniamur et precibus. Per.—94. 97. 98.
[n] Ps. xliv. (xlv. 7.)
[o] ib. (v. 1.)
[p] 2 Cor. cap. x. D. (v. 17, 18.)

Deus commendat. [a] Utinam sustineretis modicum quid insipientiæ meæ: sed et supportate me. Æmulor enim vos Dei æmulatione. Despondi enim vos uni viro, virginem castam exhibere Christo.

Lectio libri Sapientiæ.[b]

Sapientia vincit malitiam. Attingit ergo a fine usque ad finem fortiter, et disponit omnia suaviter. Hanc amavi et exquisivi a juventute mea; et quæsivi eam sponsam mihi assumere et amator factus sum formæ illius. Generositatem illius glorificat, contubernium habens Dei; sed et omnium Dominus dilexit illam. Doctrix est enim disciplinæ Dei: et electrix operum illius.

Lectio Esaiæ Prophetæ.[c]

Gaudens gaudebo in Domino, et exsultabit anima mea in Deo meo; qui induit me vestimento salutis, et indumento lætitiæ circumdedit me, quasi sponsum decoratum corona, et quasi sponsam ornatam monilibus suis. Sicut enim terra profert germen suum, et sicut hortus semen suum germinat, sic Dominus Deus germinabit justitiam et laudem coram universis gentibus. [d] Habitabit enim juvenis cum virgine, et habitabunt in te filii tui. Et gaudebit sponsus super sponsam, et gaudebit super te Deus tuus, dicit Dominus omnipotens.[e]

Gradale.[f]

Dilexisti justitiam: et odisti iniquitatem.

V. Propterea unxit te Deus: Deus tuus, oleo lætitiæ.

Alleluya. *V.* Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.[g]

Alleluya. *V.* Æmulor enim vos Dei æmulatione: despondi vos uni viro, virginem castam exhibere Christo.[h]

Sequentia.

a. Virginis venerandæ de numero sapientum festa celebremus socii,

b. Filiæ matris summi Regis sacrosanctæ Mariæ,

b. Quam sibi in sororem Dei adoptavit Filius;

c. Hæc corpus suum domuit fræno jejunii,

c. Et luxuriam secuit ense [i] agoniæ; [i]

d. Hæc contra cunctos hostis dimicavit impetus,

d. Et hostem cruentum freta Christi dextra straverat;

e. Hæc sponsum ab aula cœli sese invisentem alacris

e. Corde jocundo secuta, ejus est ingressa thalamum.

f. Tuque jam dulcibus [j] plena [j] deliciis,

f. Christo miserias nostras suggerito,

g. Nobis consolationem precando.

Secundum Matthæum.[k]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis parabolam hanc; Simile est regnum cœlorum decem virginibus, quæ accipientes lampades suas exierunt obviam sponso et sponsæ. Quinque autem ex eis erant fatuæ, et quinque prudentes. Sed quinque fatuæ acceptis lampadibus, non sumpserunt oleum secum. Prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Moram autem faciente sponso, dormitaverunt omnes et dormierunt. Media autem nocte clamor factus est: ecce sponsus venit, exite obviam ei. Tunc surrexerunt omnes virgines illæ, et ornaverunt lampades suas. Fatuæ autem sapientibus dixerunt: Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguuntur. Responderunt prudentes, dicentes: Ne forte non sufficiat nobis et vobis, ite potius ad

[a] 2 Cor. cap. xiii. (v. 1, 2.)
[b] cap. viii. A. (v. 1–4.)
[c] cap. lxi. (v. 10, 11.)
[d] cap. lxii. (v. 5.)
[e] *Gradale.* Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.
V. Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.—26.
[f] Ps. xliv. (xlv. 7.)
[g] ib. (v. 2.)
[h] 2 Cor. cap. xi. (2.)
[i] parcimoniæ.—15.
[j] plebis.—26. frueris.—55P.
[k] cap. xxv. A. (v. 1–13.)

vendentes et emite vobis. Dum autem irent emere, venit sponsus. Et quæ paratæ erant intraverunt cum eo ad nuptias, et clausa est janua. Novissime vero veniunt et reliquæ virgines, dicentes : Domine, Domine, aperi nobis. At ille respondens ait : Amen dico vobis, nescio vos. Vigilate itaque, quia nescitis diem neque horam.

Offertorium.[a]

Offerentur regi virgines post eam : proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, preces et munera in honore sanctæ *N.* virginis tuæ gaudentes; præsta, quæsumus, ut et convenienter hæc agere, et remedium sempiternum valeamus acquirere. Per Dominum.

Communio.[b]

Diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

Postcommunio.

Prosint nobis, Domine, quæsumus, sumpta mysteria, pariterque nos, intercedente beata virgine tua *N.*, et a peccatis exuant, et præsidiis tuæ propitiationis attollant. Per.

In natali *plurimarum virginum.*

Officium.[c]

Vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis: adducentur regi virgines post eam, proximæ ejus adducentur tibi in lætitia et exsultatione.

Psalmus.[d]

Eructavit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea regi.

Oratio.

Deus, qui ut humanum genus ad confessionem tui nominis provocares, etiam in sexu fragili victoriam martyrii contulisti ; præsta, quæsumus, ut Ecclesia tua hoc exemplo [e] commonita,[e] nec pati pro te metuat, et cœlestis præmii gloriam concupiscat. Per Dominum.

Ad Corinthios.[f]

Fratres, De virginibus autem præceptum Domini non habeo : consilium autem do, tanquam misericordiam consecutus a Domino ut sim fidelis. Existimo enim hoc bonum esse propter instantem necessitatem, quoniam bonum est homini sic esse. Alligatus es uxori ? noli quærere solutionem. Solutus es ab uxore ? noli quærere uxorem. Si autem acceperis uxorem, non peccasti. Et si nupserit virgo, non peccavit. Tribulationem tamen carnis habebunt hujusmodi. Ego autem vobis parco. Hoc itaque dico, fratres: tempus breve est. Reliquum est, ut et qui habent uxores tanquam non habentes sint : et qui flent, tanquam non flentes : et qui gaudent, tanquam non gaudentes. Et qui emunt, tanquam non possidentes : et qui utuntur hoc mundo, tanquam non utantur. Præterit enim figura hujus mundi. Volo autem vos sine solicitudine esse. Qui sine uxore est, solicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Deo. Qui autem cum uxore est, solicitus est quæ sunt hujus mundi, quomodo placeat uxori, et divisus est. Mulier innupta et virgo cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta corpore et spiritu, in Christo Jesu Domino nostro.

Lectio libri Sapientiæ.[g]

O quam pulchra est casta generatio cum claritate. Immortalis est enim memoria illius; quoniam et apud Deum nota est et apud homines. Cum præsens est imitantur illam, et desiderant eam cum se eduxerit, et in perpetuum coronata triumphat ; incoinquinatorum certaminum præmium vincens. Multigena enim impiorum multitudo non erit utilis ; et [h] spuria vitulamina [h] non dabunt radices altas, nec stabile firmamentum collocabunt.

[a] Ps. xliv. (xlv. 14.)
[b] ib. (v. 2.)
[c] ib. (v. 12, 14, 15.)
[d] ib. (v. 1.)
[e] communita.—4L. 13. 15.

[f] 1 Cor. cap. vii. A. (v. 25–34.)
[g] cap. iv. (v. 1–7.)
[h] ita 26. &c. adulterinæ plantationes.—55P.

Et si in ramis in tempore germinaverint, infirmiter posita a vento commovebuntur, et a nimietate ventorum eradicabuntur. Confringentur enim rami inconsummati, et fructus illorum inutiles et acerbi ad manducandum, et ad nihilum apti. Ex iniquis enim omnes filii qui nascuntur, testes sunt nequitiæ adversus parentes in interrogatione sua. Justus autem si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit.

[a] *Gradale.*[b]

Exsultabunt sancti in gloria : lætabuntur in cubilibus suis.

V. Cantate Domino canticum novum : laus ejus in ecclesia sanctorum.[a]

Gradale.[c]

Gloriosus Deus in sanctis : mirabilis in majestate, faciens prodigia.

V. Dextera tua, Domine, glorificata est in virtute : dextera manus tua confregit inimicum.

Alleluya. *V.* Adducentur Regi virgines post eam, proximæ ejus offerentur tibi in lætitia et exsultatione.[d] [e]

Evangelium. Simile est regnum cœlorum decem virginibus. *ut supra in officio præcedenti.*

Offertorium.[f]

Offerentur regi virgines post eam : proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Fac nos, quæsumus, Domine, beatarum virginum et martyrum tuarum *N.* et *N.* continuis præsidiis adjuvari; pro quarum veneranda recordatione hæc dona majestati tuæ dicanda offerimus. Per Dominum.

Communio.[g]

Quinque prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus : media autem nocte clamor factus est : ecce sponsus venit : exite obviam Christo Domino.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui in sanctarum virginum et martyrum tuarum *N.* et *N.* solemnitate percepimus divina mysteria, earum intercessione remedia capere mereamur æterna. Per.

De *virginibus non martyribus.*

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui nos idoneos non esse perpendis ad majestatem tuam sicut dignum est exorandam, fac sanctas virgines tuas *N.* et *N.* pro nostris intervenire peccatis, quarum meritis nobis indulgentiam largiaris. Per Dominum.

Secreta.

Intercedentibus sanctis virginibus tuis *N.* et *N.*, Domine, quæsumus, plebis tuæ munus sanctifica; ut ab omnibus noxiis expedita, et hic et in æternum cuncta sibi profutura percipiat. Per Dominum.

Postcommunio.

Quæsumus, Domine Deus noster, ut sacri mysterii munus indultum, intercedentibus sanctis virginibus tuis *N.* et *N.*, et præsentis nobis vitæ subsidium et æternitatis largiatur effectum. Per Dominum.

[h] De *non virginibus.*

Introitus.

Gaudeamus omnes in Domino: diem festum celebrantes sub honore beatæ *N.* de cujus solemnitate gaudent angeli et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[i]

Eructavit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea regi.

Gloria Patri.

Oratio.

Exaudi nos, Deus salutaris noster, ut sicut de beatæ *N.* festivitate gau-

[a] non habent 97. Grad.
[b] Ps. cxlix. (6, 1.)
[c] Exodi. cap. xv. (11, 6.)
[d] Ps. xliv. (xlv. 15, 16.)
[e] Alleluya. *V.* Quinque prudentes virgines acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus : media autem nocte clamor factus est : ecce sponsus venit : exite obviam Christo Domino.—*Grad.*
[f] Ps. xliv. (xlv. 15.)
[g] Matt. cap. xxv. (4, 6.)
[h] non habent 92. 94. 97. 98. 4L. 15. 57. Grad.
[i] Ps. xliv. (xlv. 1.)

demus, ita piæ devotionis erudiamur affectu. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[a]

Mulierem fortem quis inveniet? Procul et de ultimis finibus pretium ejus. Confidit in ea cor viri sui, et spoliis non indigebit. Reddet ei bonum et non malum, omnibus diebus vitæ suæ. Quæsivit lanam et linum, et operata est consilio manuum suarum. Facta est quasi navis institoris de longe portans panem suum. De nocte surrexit, deditque prædam domesticis suis, et cibaria ancillis suis. Consideravit agrum et emit eum: de fructu manuum suarum plantavit vineam. Accinxit fortitudine lumbos suos, et roboravit brachium suum. Gustavit et vidit quia bona est negotiatio ejus: non extinguetur in nocte lucerna ejus. Manum suam misit ad fortia, et digiti ejus apprehenderunt fusum. Manum suam aperuit inopi, et palmas suas extendit ad pauperem. Non timebit domui suæ a frigoribus nivis: omnes enim domestici ejus vestiti sunt duplicibus. Stragulatam vestem fecit sibi: byssus et purpura indumentum ejus. Nobilis in portis vir ejus, quando sederit cum senatoribus terræ. Sindonem fecit et vendidit, et cingulum tradidit Chananæo. Fortitudo et decor indumentum ejus, et ridebit in die novissimo. Os suum aperuit sapientiæ, et lex clementiæ in lingua ejus. Consideravit semitas domus suæ, et panem otiosa non comedit. Surrexerunt filiæ ejus et beatissimam prædicaverunt: et vir ejus laudavit eam. Multæ filiæ congregaverunt divitias: tu supergressa es universas. Fallax gratia, et vana est pulchritudo: mulier timens Dominum ipsa laudabitur. Date ei de fructu manuum suarum: et laudent eam in portis opera ejus.

Gradale.[b]

Propter veritatem et mansuetudinem et justitiam: et deducet te mirabiliter dextera tua.

V. Audi, filia, et vide et inclina aurem tuam: quia concupivit rex speciem tuam.

Alleluya. *V.* Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.[c]

Prosa.

Mulier laudabilis
fortis casta parens,
mulieris sterilis
opprobrio carens.
Hæc fructum tricesimum
dedit conjugata,
sed et sexagesimum
viro viduata.
Quæ in fortitudine
lumbos castigavit,
nunquam carens lumine,
manum roboravit.
Cujus honorabilis
nuptus, mundus luctus,
fuit venerabilis
etiam senectus.
Ut sacro eloquio
patet, erit minime
dira ponderatio
continentis animæ.
Dilexit silentium,
[d] discens [d] quod nescivit,
nec unquam dominium
in virum quæsivit.
Hæc non est de viduis
luxu sæcli mortuis;
bonum operata;
Obsecrationibus
et orationibus
semper occupata.
Recepit hospitio
vagos, quam ablutio
pedum commendavit;
Et quos tribulatio
pressit, [e] hos [e] subsidio
sancto recreavit,
N. sancta veneranda,
cujus festa recolenda,
redierunt annua.
Casta, prudens, et fidelis,
impetrare nobis velis,
gaudia perpetua. Amen.

a Proverb. cap. xxxi. B. (v. 10–31.)
b Ps. xliv. (xlv. 4, 10.)
c ib. (v. 3.)
d dicens.—13. 21P. 26.
e hoc.—26. hæc.—55P.

Vacante Alleluya, *Tractus.*[a]

Diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

V. Accingere gladio tuo circa femur tuum, potentissime.

V. Specie tua et pulchritudine tua, intende, prospere procede et regna.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis parabolam hanc ; Simile est regnum cœlorum thesauro abscondito in agro : quem qui invenit homo abscondit et præ gaudio illius vadit et vendit universa quæ habet et emit agrum illum. Iterum simile est regnum cœlorum homini negotiatori, quærenti bonas margaritas. Inventa autem una pretiosa margarita, abiit et vendidit omnia quæ habuit, et emit eam. Iterum simile est regnum cœlorum sagenæ missæ in mare, et ex omni genere piscium congreganti. Quam cum impleta esset, educentes et secus littus sedentes, elegerunt bonos in vasa sua, malos autem foras miserunt. Sic erit in consummatione sæculi. Exibunt angeli, et separabunt malos de medio justorum, et mittent eos in caminum ignis : ibi erit fletus et stridor dentium. Intellexistis hæc omnia? Dicunt ei; Etiam. Ait illis; Ideo omnis scriba doctus in regno cœlorum, similis est homini patrifamilias, qui profert de thesauro suo nova et vetera.

Offertorium.[c]

Diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

Offertorium.[d]

Filiæ regum in honore tuo : astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate.

Secreta.

Accepta tibi, Domine, sit sacræ plebis oblatio pro tuorum honore sanctorum ; quorum se meritis percepisse de tribulatione cognoscit auxilium. Per.

Communio.[e]

Simile est regnum cœlorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas : inventa una pretiosa margarita : dedit omnia sua et comparavit eam.

Postcommunio.

Satiasti, Domine, familiam tuam muneribus sacris ; ejus, quæsumus, interventione nos refove, cujus solemnia celebramus. Per Dominum.

[a] Ps. xliv. (xlv. 2–4.)
[b] cap. xiii. F. (v. 44–52.)
[c] Ps. xliv. (xlv. 2.)
[d] ib. (v. 9.)
[e] Matt. cap. xiii. (45, 46.)

[MISSÆ VOTIVÆ.]

Sequuntur Missæ votivæ sive communes; quæ dici possunt per septimanam. Et primo, die dominica, de Sanctissima Trinitate; lunæ, de angelis; martis, Salus populi; *mercurii, de Sancto Spiritu; jovis, de venerabili sacramento; veneris, de sancta cruce: sabbato, de nostra domina.*[h] [a]

De *Sanctissima Trinitate.*

Officium.[b]

Benedicta sit sancta Trinitas atque indivisa Unitas: confitebimur ei quia fecit nobiscum misericordiam suam.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.

Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione veræ fidei æternæ Trinitatis gloriam agnoscere, et in potentia majestatis adorare Unitatem; quæsumus, ut ejusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur adversis. [c] Qui [c] vivis.

Ad Romanos.[d]

O altitudo divitiarum sapientiæ et scientiæ Dei. Quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, et investigabiles viæ ejus. Quis enim cognovit sensum Domini? Aut quis consiliarius ejus fuit? Aut quis prior dedit illi, et retribuetur ei? Quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt omnia: ipsi gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Ad Corinthios.[e]

Fratres, Gratia Domini nostri Jesu Christi, et caritas Dei, et communicatio Sancti Spiritus, sit semper cum omnibus [f] vobis,[f] in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[g]

Benedictus es, Domine, qui intueris abyssos: et sedes super cherubin.

V. Benedicite Deum cœli: quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Alleluya. *V.* Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum: et laudabilis in sæcula.

[i] Alleluya. *V.* Laudate pueri Dominum: laudate nomen Domini: sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc et usque in sæculum.[i] [j]

Sequentia.

a. [k] [l] Benedicta *b.* sit beata Trinitas.
Deitas æterna,
c. pariter coæ-*d.*-qualis gloria.
e. Deus Ge-*b.*-nitor, Natus genitus, cum sacro Neumate
c. permanens super *d.* omne quod exstat.
e. Quibus est *b.* una semper voluntas, et a se discrepat
c. haud unquam tripli-*d.*-cata persona.
f. Nam constat Deitas una,
f. non in tres Deos divisa,
g. quod fides fatetur
c. a Christo ortho-*d.*-doxe edita.
f. Hæc namque pellit delicta,
f. patriam reddit serenam,
g. qua dulcem jubilant
c. agmina sympho-*d.*-niam cœlica.[l]
h. Altithroni vestigia
imitantur sto-*d.*-lis candidata,

[a] In Graduali sequuntur Missæ *de Trinitate, de Sancto Spiritu, de cruce,* Salus populi, *de beata Virgine.*
[h] vide supra col. 730.*
[b] Tobiæ cap. xii. B. (v. 6.)
[c] in qua.—94. 97. 98.
[d] cap. xi. D. (v. 33–36.) Ordine inverso Epistolæ habentur in 94. 97. 98.
[e] 2 Cor. cap. xiii. D. v. 13.
[f] nobis.—92. 98. 4L.
[g] Dan. cap. iii. (55.) Tob. cap. xii. (6.) Dan. cap. iii. (26.)
[i] non habent 94. 97. 98. Grad.
[j] Ps. cxii. (cxiii. 1, 2.)
[k] non habent 92. 94. 97. 4L. 15. 57. Grad.
[l] non habet 98.

h. Operiunturque binas
quas captant post sæ-*d.*-cli discrimina.
i Et nos, quos illustrat gratia Dei,
c. [a]supera[a] demus *d.* nostra debita.
i. Quatenus caterva cœlica nobis
c. maneat post fu-*d.*-nera socia,
k. Ultimoque peracto discrimine
[b]possimus[b] altis perfrui mox palatiis,
k. [c]Quo[c] perspicua lux flagrat accensa
constanti flamma, quæ Deus est,
visio nos-*l.*-tra et salus æterna;
m. Angelorumque illustrat
for-*d.*-titer pectora,
m. Ut in Christo [d] solo [d] sua
de-*d.*-figant lumina.
n. Hæc namque est illa
sitis flagrans, [e]quam[e] tunc sitient
o. animæ sancto-*d.*-rum vel corpora
n. Cum fuerint data
perpetua eis pro [f]nobis[f]
p. a judice præmia.[k] Amen.

Secundum Johannem.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Cum venerit Paraclitus quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me. Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis. [h]Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Absque synagogis facient vos; sed venit hora, ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo. Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem neque me. Sed hæc locutus sum vobis, ut cum venerit hora eorum reminiscamini, quia ego dixi vobis.

Offertorium.

Benedictus sit Deus Pater : unigenitusque Dei Filius : Sanctus quoque Spiritus : quia fecit nobiscum misericordiam suam.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Sanctifica, quæsumus, Domine Deus Trinitas sancta, per tui sancti nominis invocationem hujus oblationis hostiam; et, [i]cooperante Spiritu Sancto,[i] per eam nosmetipsos tibi perfice munus æternum. [j]Qui[j] vivis. ejusdem.

Præfatio. Qui cum unigenito.

Communio.[l]

Benedicimus Deum cœli, et coram omnibus viventibus confitebimur ei : quia fecit nobiscum misericordiam suam.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Proficiat nobis ad salutem corporis et animæ, Domine Deus, hujus sacramenti susceptio; et sempiternæ sanctæ Trinitatis ejusdemque individuæ Unitatis confessio. In qua vivis.

Missa *de Angelis*.

Ad Missam : Officium.[m]

Benedicite Dominum omnes angeli ejus: potentes virtute, qui facitis verbum ejus, ad audiendam vocem sermonum ejus.

In tempore Paschali, alleluya.

Psalmus.[n]

Benedic, anima mea, Domino, et omnia quæ intra me sunt nomini sancto ejus.

Oratio.

Perpetuum nobis, Domine, tuæ miserationis præsta subsidium: quibus et angelica præstitisti suffragia non deesse. Per Dominum.

Lectio libri Apocalypsis beati Johannis Apostoli.[o]

In diebus illis, Dixit mihi angelus; Scribe, beati qui ad cœnam nuptiarum Agni vocati sunt. Et dixit mihi; Hæc verba Dei vera sunt. Et cecidi ad pedes ejus ut adorarem eum. Et dixit mihi: Vide ne feceris; conservus enim tuus sum et fratrum tuorum habentium testimonium Jesu. Deum adora.

[a] superna.—26. 54R. superat.—34.
[b] poscimus.—98.
[c] quos.—26. 54R.
[d] sola.—26. 34. 55P.
[e] qua.—55P.
[f] bonis.—98.
[g] cap. xv. D. (v. 26, 27.)

F

[h] cap xvi. (v. 1–4.)
[i] non habent 94. 97. 98.
[j] In qua.—94. 97. 98.
[l] Tob. cap. xii. (v. 6.)
[m] Ps. cii. (ciii. 20.)
[n] ib. (v. 1.)
[o] cap. xix. B. (v. 9, 10.)

Gradale.[a]

Benedicite Dominum omnes angeli ejus: potentes virtute qui facitis verbum ejus.

℣. Benedic anima mea Domino: et omnia interiora mea nomen sanctum ejus.

Alleluya. ℣. In conspectu angelorum psallam tibi, Domine Deus meus.[b]

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore,[d] Ascendit Jesus Hierosolymam. Est autem Hierosolymis probatica piscina, quæ cognominatur Hebraice Bethsaida, quinque porticus habens. In his jacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, exspectantium aquæ motum. Angelus autem Domini secundum tempus descendebat in piscinam, et movebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat a quacunque detinebatur infirmitate.

Offertorium.

Stetit angelus juxta aram templi, habens thuribulum aureum in manu sua: et data sunt ei incensa multa: et ascendit fumus aromatum in conspectu Dei, alleluya.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, laudis offerimus, suppliciter deprecantes: ut easdem, angelico pro nobis interveniente suffragio, et placatus accipias, et ad salutem nostram provenire concedas. Per Dominum.

Communio.[e]

Benedicite omnes angeli Domini Domino: hymnum dicite et superexaltate eum in sæcula.

In tempore Paschali, Alleluya.

Postcommunio.

Repleti, Domine, benedictione cœlesti, suppliciter [f]exoramus;[f] ut quod fragili celebramus officio, sanctorum angelorum [g]atque archangelorum,[g] omniumque cœlestium spirituum, nobis prodesse sentiamus auxilio. Per Dominum.

[a] Ps. cii. (ciii. 20, 1.)
[b] Ps. cxxxvii. (cxxxviii. 1.)
[c] cap. v. A. (v. 1–4.)
[d] Erat dies festus Judæorum, et.—4L. 26. 57. V.
[e] Dan. cap. iii. (58.)
[f] imploramus.—94. 97. 98.

Sciendum est quod per totum Adventum et a Domine, ne in ira *usque ad Caput jejunii, et ab octavis Paschæ usque ad Ascensionem Domini, et a festo Sanctæ Trinitatis usque ad Adventum Domini, singulis hebdomadis semel solet dici missa* Salus populi *pro fratribus et sororibus; ita* [h]*videlicet*[h] *quod, si vacaverit a festis sanctorum, et extra octavas cum regimine chori, et si missa Dominicalis in hebdomada cantanda fuerit completa,* [i]*commemoratio*[i] *quoque beatæ Mariæ et* [j]*festi*[j] *loci, et propriæ Epistolæ et Evangelia propria propter illam missam non fuerint prætermissa; tunc illa, si qua dies vacaverit, est cantanda. Si vero propriæ Epistolæ et propria Evangelia quæ quartis feriis intitulantur, frequenter nequeant ibi dici, in proximis sequentibus feriis, si vacaverint, perlegantur; nec propter missam* Salus populi *vel* Nos autem *alicubi per totum annum aliqualiter omittantur. In missis etiam* Salus populi *vel* Nos autem, *super* Kyrie, Sanctus, *et* Agnus *semper dicitur cantus ferialis.*

Et notandum est quod per totum tempus prædictum, quando missa dominicalis in dominica vel in secunda feria cantata fuerit, et tertia feria vacaverit, semper dicitur missa Salus populi *in ipsa tertia feria; et si non vacaverit, tunc in aliqua feria ipsius hebdomadæ quæ ad hoc vacaverit cantetur.*

Et sciendum est, quod missa Salus populi *est in dispositione cantoris quando convenientius et quota feria potest dici. Quando vero dicitur missa* Salus populi, *tunc nulla dicitur memoria de dominica neque de aliqua alia missa trium lectionum, nisi in Adventu.*

[k]*Dicatur etiam missa* Salus populi *in unaquaque hebdomada semel, nisi in Quadragesima, et nisi festum impediat vel octavæ cum regimine chori;*

[g] ita 15. &c. non habent 92. 4L. 8RM. 57.
[h] non habent 4L. 15.
[i] commemoratione.—57.
[j] festo.—4L.
[k] non habent 94. 97. 98. Grad.

et nisi infra tempus Nativitatis Domini et nisi in hebdomadis Paschæ et Pentecostes.[k]

[*Missa* Salus populi.]

Ad Missam : Officium.

Salus populi ego sum, dicit Dominus; de quacunque tribulatione clamaverint ad me, exaudiam eos: et ero illorum Dominus in perpetuum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[a]

Attendite, popule meus, legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Non dicitur Gloria in excelsis Deo *in hac missa.*

Oratio.

Deus, qui caritatis dona per gratiam Sancti Spiritus tuorum cordibus fidelium infundis: da famulis et famulabus tuis, fratribus et sororibus nostris pro quibus tuam deprecamur clementiam, salutem mentis et corporis; ut te tota virtute diligant, et quæ tibi placita sunt, tota dilectione perficiant. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio Esaiæ prophetæ.[b]

Hæc dicit Dominus Deus; In die illa, deferetur munus Domino exercituum, et rex fortis dominabitur eorum. In die illa erit altare Domini in medio terræ, et cognoscetur Dominus, et colent eum in hostiis et muneribus, et vota vovebunt Domino et solvent. Et revertentur ad Dominum et placabitur eis, et sanabit eos. In die illa, erit Israel benedictio in medio terræ, cui benedixit Dominus exercituum dicens; Benedictus populus meus et opus manuum mearum, hereditas mea Israel, dicit Dominus omnipotens.

Gradale.[c]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris: nequando dicant gentes, ubi est Deus eorum.

V. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter honorem nominis tui, Domine, libera nos.

Alleluya. *V.* Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam: et salutare tuum da nobis.[d]

In tempore Paschali secundum Alleluya *erit de missa dominicali per hebdomadam, sicut in festis sine regimine chori. Tamen in Processione ubi fit statio secundum* Alleluya *non dicetur. Idem modus observetur in missa pro Pace et in consimilibus.*

Secundum Marcum.[e]

In illo tempore, Sedens Jesus contra gazophylacium, aspiciebat quomodo turba [f]jactaret[f] æs in gazophylacium. Et multi divites jactabant multa. Cum venisset autem una vidua paupercula, misit duo minuta, quod est quadrans. Et convocans discipulos suos, ait illis; Amen dico vobis, quia vidua hæc paupercula plus omnibus misit qui miserunt in gazophylacium. Omnes enim ex eo quod abundabat illis miserunt; hæc vero de penuria sua omnia quæ habuit misit totum victum suum.

Offertorium.[g]

Exaudi, Deus, orationem meam, et ne despexeris deprecationem meam: intende in me et exaudi me.

In tempore Paschali, Alleluya.

Sequentes duo Versus dicuntur alternis vicibus infra Adventum Domini, et a Septuagesima usque ad Quinquagesimam tantum.

V. [h]Conturbatus[h] sum a voce inimici: et a tribulatione peccatoris: et exspectabam eum qui me salvum faceret.

V. Ego autem ad Deum clamavi, libera animam meam: et extendes manum tuam in retribuendo illis.[i]

Secreta.

Miserere, quæsumus, Domine, famulis et famulabus tuis, pro quibus hoc sacrificium laudis tuæ offerimus majestati; et præsta, ut per hæc sancta supernæ benedictionis gratiam obtineant et gloriam æternæ felicitatis acquirant. Per Dominum.

[a] Ps. lxxvii. (lxxviii. 1.)
[b] cap. xix. (v. 4, 19, 21, 22, 24, 25.)
[c] Ps. lxxviii. (lxxix. 9, 10, 9.)
[d] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 7.)
[e] cap. xii. D. (v. 41–44.)

[f] jactabat.—97. 98.
[g] Ps. liv. (lv. 1, 2.)
[h] Tristatus.—92. Versus omnino omittitur in Graduali.
[i] Ps. liv. (lv. 3, 7, 16, 20.

Communio.[a]

Amen dico vobis, quicquid orantes petitis, credite quia accipietis et fiet vobis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Divina libantes mysteria quæsumus, Domine, ut hæc salutaria sacramenta illis proficiant ad prosperitatem et pacem, pro quorum quarumque dilectione hæc tuæ obtulimus majestati. Per.

In *commemoratione Sancti Spiritus.*

Ad Missam: Officium.[b]

Spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluya: et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[c]

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus: et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.[d]

Oratio.

Deus, qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti, da nobis in eodem Spiritu recta sapere, et de ejus semper consolatione gaudere. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Lectio Actuum Apostolorum.[e]

In diebus illis, Cum audissent apostoli qui erant Hierosolymis, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum et Johannem. Qui cum venissent oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum Sanctum. Nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, et accipiebant Spiritum Sanctum.

Gradale.[f]

Beata gens cujus est Dominus Deus eorum: populus quem elegit Dominus in hereditatem sibi.

℣. Verbo Domini cœli firmati sunt: et Spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

Alleluya. ℣. Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium et tui amoris in eis ignem accende.

In tempore Paschali, primum

Alleluya. ℣. Emitte Spiritum tuum et creabuntur: et renovabis faciem terræ.[g]

Secundum

Alleluya. ℣. Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium: et tui amoris in eis ignem accende.

Sequentia.

Veni, Sancte Spiritus,
et emitte cœlitus
lucis tuæ radium;
Veni, pater pauperum,
veni, dator munerum,
veni, lumen cordium.
Consolator optime,
dulcis hospes animæ,
dulce refrigerium.
In labore requies,
in æstu temperies,
in fletu solatium.
O lux beatissima,
reple cordis intima
tuorum fidelium.
Sine tuo numine
nihil est in lumine,
nihil est innoxium.
Lava quod est sordidum,
riga quod est aridum,
sana quod est saucium;
Flecte quod est rigidum,
fove quod est frigidum,
rege quod est devium.
Da tuis fidelibus
in te confidentibus
sacrum septenarium;
Da virtutis meritum,
da salutis exitum,
da perenne gaudium.

[a] Marci cap. xi. (24.)
[b] Sap. cap. i. (7.)
[c] Ps. lxvii. (lxviii. 1.)
[d] *A Septuagesima usque ad Pascha. Officium. (Ezek. c.* xxxvi. 23–26.) Dum sanctificatus fuero in vobis, congregabo vos de universis terris, et effundam super vos aquam mundam, et mundabimini ab omnibus iniquitatibus vestris, et dabo vobis spiritum novum. *Ps.* (xxxiv. 1.) Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus ejus in ore meo.—98.
[e] cap. viii. E. (v. 14–17.)
[f] Ps. xxxii. (xxxiii. 12, 6.)
[g] Ps. ciii. (civ. 30.)

Secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Si quis diligit me, sermonem meum servabit; et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus: qui non diligit me, sermones meos non servat. Et sermonem quem audistis, non est meus, sed ejus qui misit me Patris. Hæc locutus sum vobis, apud vos manens. Paraclitus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quæcunque dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis: Vado et venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique quia vado ad Patrem: quia Pater major me est. Et nunc dixi vobis prius quam fiat: ut cum factum fuerit, credatis. Jam non multa loquar vobiscum: venit enim princeps mundi hujus, et in me non habet quicquam. Sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem, et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.

Offertorium.[b]

Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis; a templo tuo quod est in Hierusalem tibi offerent reges munera, alleluya.

Secreta.

Munera, quæsumus, Domine, oblata sanctifica; et corda nostra Sancti Spiritus illustratione emunda. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Præfatio. Qui ascendens.

Non dicitur in hac Præfatione Hodierna die, *nisi in hebdomada Pentecostes tantum.*

Communio.[c]

Factus est repente de cœlo sonus advenientis spiritus vehementis ubi erant sedentes, alleluya; et repleti sunt omnes Spiritu Sancto, loquentes magnalia Dei, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Sancti Spiritus, Domine, corda nostra mundet infusio, et sui roris intima aspersione fœcundet. Per Dominum. In unitate ejusdem.

In *commemoratione corporis Christi.*

Officium.[d]

Cibavit eos ex adipe frumenti, alleluya: et de petra melle saturavit eos, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[e]

Exsultate Deo adjutori nostro: jubilate Deo Jacob.

Oratio.

Deus, qui nobis sub sacramento mirabili passionis tuæ memoriam reliquisti; tribue, quæsumus, ita nos corporis et sanguinis tui sacra mysteria venerari, ut redemptionis tuæ fructum in nobis jugiter sentiamus. Qui vivis.

Ad Corinthios.[f]

Fratres, Ego enim accepi a Domino quod et tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus in qua nocte tradebatur, accepit panem et gratias agens fregit et dixit: Accipite et manducate: hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter et calicem, postquam cœnavit, dicens; Hic calix novum testamentum est in meo sanguine: hoc facite quotiescunque [g]sumitis[g] in meam commemorationem. Quotiescunque enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis, mortem Domini annunciabitis donec veniat. Itaque quicunque manducaverit hunc panem vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo: et sic de pane illo edat et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit

[a] cap. xiv. C. (v. 23-31.)
[b] Ps. lxvii. (lxviii. 28, 29.)
[c] Act. cap. ii. (2, 4, 11.)
[d] Ps. lxxx. (lxxxi. 16.)
[e] ib. (v. 1.)
[f] 1 Cor. cap. xi. B. (v. 23-29.)
[g] ita 55P. &c. bibetis.—13. 26. V. bibitis.—97. 98.

indigne, judicium sibi manducat et bibit, non dijudicans corpus Domini.

Gradale.[a]

Oculi omnium in te sperant, Domine: et tu das illis escam in tempore opportuno. ℣. Aperis tu manum tuam et imples omne animal benedictione.

Alleluya. ℣. Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus: qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem: in me manet et ego in eo.[b]

Sequentia qui voluerit: quare in festo Corporis Christi.

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis et turbis Judæorum; Caro mea vere est cibus: et sanguis meus vere est potus. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in illo. Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo propter Patrem: et qui manducat me, et ipse vivet propter me. Hic est panis, qui de cœlo descendit. Non sicut manducaverunt patres vestri manna in deserto, et mortui sunt. Qui manducat hunc panem, vivet in æternum.

Offertorium.

Sacerdotes Domini incensum et panes offerunt Deo: et ideo sancti erunt Deo suo, et non polluent nomen ejus, alleluya.

Secreta.

Ecclesiæ tuæ, quæsumus, Domine, unitatis et pacis propitius dona concede; quæ sub oblatis muneribus mystice designantur. Per Dominum.

Præfatio. Quia per incarnati.

Communio.[d]

Quotiescunque manducabitis panem hunc et calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat; itaque quicunque manducaverit panem vel biberit calicem Domini indigne: reus erit corporis et sanguinis Domini, alleluya.

Postcommunio.

Fac nos, quæsumus, Domine, divinitatis tuæ sempiterna fruitione repleri, quam pretiosi corporis et sanguinis tui temporalis perceptio præfigurat. Qui vivis et regnas cum Deo Patre.

[a] Ps. cxliv. (cxlv. 15, 16.)
[b] Johan. cap. vi. (55, 56.)
[c] cap. vi. D. (v. 55–58.)
[d] 1 Cor. cap. xi. (26, 27.)

Sciendum est quod missa de Cruce dicitur omni sexta feria a Deus omnium *usque ad Adventum, nisi festum novem lectionum impediat, vel octavæ cum regimine chori, vel dies octava vel quod ex necessitate oporteat agere missam dominicalem, vel aliquod tale festum trium lectionum quod aliquod proprium habet servitium. Si vero in sexta feria aliquod festum trium lectionum evenerit, unde nullum proprium habeatur servitium; tunc est in dispositione cantoris dicere missam de Cruce vel non. Cum vero sexta feria omnino a festo vacaverit, et non oportet ex necessitate dicere missam dominicalem, semper infra prædictum tempus dicitur missa de Cruce, quamvis omnes Horæ dicantur de feria, et nulla fiat memoria de missa dominicali. Tamen si oporteat dicere missam* Salus populi, *omnino prætermittatur missa de Cruce.*

Ad *missam de sancta Cruce.*

Officium.[e]

Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi: in quo est salus, vita et resurrectio nostra: per quem salvati et liberati sumus.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Deus misereatur nostri et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos et misereatur nostri.

Non dicitur Gloria in excelsis.

Oratio.

Deus, qui unigeniti Filii tui Domini nostri Jesu Christi pretioso sanguine, vivificæ crucis vexillum sanctificare voluisti: concede, quæsumus, eos qui ejusdem sanctæ crucis gaudent honore, tua quoque ubique protectione gaudere. Per eundem.

Ad Philippenses.[g]

Fratres, Christus factus est pro

[e] Gal. cap. vi. (14.)
[f] Ps. lxvi. (lxvii. 1.)
[g] cap. ii. D. (v. 8–11.)

nobis obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod et Deus exaltavit illum, et donavit illi nomen quod est super omne nomen: ut in nomine Jesu omne genu flectatur cœlestium, terrestrium et infernorum. Et omnis lingua confiteatur, quia Dominus noster Jesus Christus in gloria est Dei Patris.

Gradale.[a]

Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem: mortem autem crucis. *V.* Propter quod et Deus exaltavit illum: et dedit illi nomen quod est super omne nomen.

Alleluya. *V.* Dulce lignum, dulces [clavos,
dulcia ferens pondera,
quæ sola fuisti digna
sustinere regem cœlorum et Domi- [num.

In tempore Paschali, secundum

Alleluya. *V.* Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi.[b]

Secundum Matthæum.[c]

In illo tempore, Ascendens Jesus Hierosolymam, assumpsit duodecim discipulos suos secreto, et ait illis; Ecce ascendimus Hierosolymam, et Filius Hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis, et condemnabunt eum morte. Et tradent eum gentibus ad illudendum et flagellandum et crucifigendum; et tertia die resurget.

Offertorium.

Protege, Domine, plebem tuam per signum sanctæ crucis ab omnibus insidiis inimicorum omnium: ut tibi gratam exhibeamus servitutem: et acceptabile tibi fiat sacrificium nostrum.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Hæc oblatio, quæsumus, Domine, ab omnibus nos purget offensis; quæ in ara crucis immolata etiam totius mundi tulit offensas. Per.

Præfatio. Qui salutem.

Communio.

Per lignum servi facti sumus:
et per sanctam crucem liberati sumus:
fructus arboris seduxit nos:
Filius Dei redemit nos, alleluya.

[a] Phil. cap. ii. (8, 9.)
[b] Gal. cap. vi. (14.)
[c] cap. xx. C. (v. 17–19.)

et finiatur cum alleluya *quandocunque dicitur, nisi infra Septuagesimam usque ad Pascha.*

Postcommunio.

Adesto nobis, Domine Deus noster; et quos sanctæ crucis lætari facis honore, ejus quoque perpetuis defende subsidiis. Per Dominum.

[d] *Sanctus Bonifacius papa ægrotavit usque ad mortem; qui instanter petiit a Deo vitam in hoc sæculo sibi prolongari. Ad quem misit Dominus sanctum Raphaelem archangelum cum officio missæ de quinque vulneribus Christi, dicens ad papam; Surge et scribe istud Officium; et dicas ipsum quinque vicibus: et continuo recipies sanitatem. Et quicunque sacerdos hoc Officium devote pro se vel alio ægrotante celebraverit quinquies; hic sanitatem et gratiam recipiet, et in futuro vitam æternam possidebit, si in bono perseveret. Et in quacunque tribulatione homo exstiterit in hoc sæculo, si procuraverit a sacerdote hoc officium quinquies pro se legi, sine dubio liberabitur. Et si pro anima defuncti legatur; statim postquam complete dictum fuerit, scilicet quinquies, a pœnis anima solvetur. Sanctus igitur Bonifacius papa hæc audiens, statim erexit se in loco quo jacuit infirmatus, et ipsum conjuravit per omnipotentem Deum, ut absque suo periculo recederet, et quis esset, et ad quid venisset sibi continuo indicaret. Qui statim dixit, se esse archangelum Raphaelem a Deo sibi missum, et superius pronunciata promittebat sine dubio fore rata. Sanctus tunc Bonifacius papa officium confirmavit apostolica auctoritate; tribuens omnibus vere confessis et contritis, septimam partem remissionis omnium peccatorum suorum, qui illud devote legerint quina vice. Et similiter illud prædictum officium legi procurantibus, quadraginta dies criminalium et unum annum venialium in Domino relaxavit.*

[d] Hic sequitur missa *de Nomine Jesu* in 92. 94.

Incipit *Officium missæ de quinque vulneribus domini nostri Jesu Christi.*[a]

Humiliavit semetipsum Dominus noster Jesus Christus usque ad mortem: mortem autem crucis: propter quod et Deus exaltavit illum: et donavit illi nomen quod est super omne nomen.

Psalmus.[b]

Misericordias Domini: in æternum cantabo.

Et dicitur Gloria in excelsis, *nisi per Adventum, et a Septuagesima usque ad Pascha.*

Oratio.

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui de cœlo ad terram de sinu Patris descendisti, et in ligno crucis quinque plagas sustinuisti; et sanguinem tuum pretiosum in remissionem peccatorum nostrorum effudisti; te humiliter deprecamur, ut in die judicii ad dexteram tuam [c]statuti,[c] a te audire mereamur [d]illam vocem dulcissimam,[d] Venite, benedicti in regnum Patris mei. Qui cum eodem Patre in unitate Spiritus Sancti vivis et regnas &c. Per.

Addatur etiam una Collecta, ubi placuerit, secundum numerum et temporis exigentiam, pro vivo vel pro defuncto, pro quo istæ missæ celebrantur.

Lectio Zachariæ Prophetæ.[e]

Hæc dicit Dominus Deus; Effundam de Spiritu meo super domum David et super habitatores Hierusalem, Spiritum gratiæ et miserationis; et aspicient in eum quem confixerunt, et plangent eum planctu quasi super unigenitum; et dolebunt super eum, ut doleri solet in morte primogeniti. In die illa erit planctus magnus in Hierusalem. [f]Et dicetur ei; Quæ sunt istæ plagæ in medio manuum tuarum? Et dixit eis; His plagatus sum in domo eorum qui me diligebant. Framea suscitare super pastorem meum, et super virum cohærentem mihi, dicit Dominus exercituum. Percutiam pastorem, et dispergentur oves gregis, dicit Dominus exercituum.

Gradale[g]

Improperium exspectavit cor meum et miseriam, et sustinui qui simul contristaretur et non fuit consolantem me: quæsivi et non inveni.

V. Et dederunt in escam meam fel: et in siti mea potaverunt me aceto.

Alleluya. *V.* Ave, rex noster, Jesu Christe: tu solus nostros errores et reatus miseratus pertulisti, Patri obediens, ductus es ad crucem: ut agnus mansuetus ad occisionem, tibi gloria, osanna tibi, summe laudis et honestatis chorea.

Tractus.[h]

Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo et doloso erue me.

V. Quia tu es, Deus, fortitudo mea: quare me repulisti et quare tristis incedo dum affligit me inimicus.

V. Testes enim iniqui insurrexerunt adversum me: et mentita est iniquitas sibi.

V. Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores, prolongaverunt iniquitatem suam.

V. Ipsi vero consideraverunt et inspexerunt me: diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.

V. Foderunt manus meas et pedes meos: et dinumeraverunt omnia ossa mea, et dolorem super dolorem vulneribus meis addiderunt.

Sequentia.

Cœnam cum discipulis,
Christe, celebrasti,
et mortem apostolis
palam nunciasti,
[i]et[i] auctorem sceleris
Judam demonstrasti,
et egressus protinus
hortulum intrasti.

[a] Phil. cap. ii. (8, 9.)
[b] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 1.)
[c] assistentes.—97. 98.
[d] non habent 92. 94. 4L. 57.
[e] cap. xii. E. (v. 10, 11.)
[f] cap. xiii. (v. 6, 7.)
[g] Ps. lxviii. (lxix. 20, 21.)
[h] Ps. xlii. (xliii. 1, 2.) xxvi. (xxvii. 12.) cxxviii. (cxxix. 3.) xxi. (xxii. 17, 18, 16, 17.)
[i] non habent 92. 94. 97. 98.

Tunc procidens Dominus humo se prostravit,
et transferri calicem a se postulavit,
sed Patris arbitrio illud commendavit,
et ecce mox sanguinis sudor emanavit.
Judas post hoc osculum ori dedit Christi;
ad quid, inquit Dominus, amice, venisti?
nunquid tradis osculo quem jam vendidisti?
assistentes protinus irruunt ministri.
Nox insomnis itaque [a]illa[a] ducebatur;
nulla prorsus requies Jesu præstabatur;
[b]magistrorum[b] impia plebs injuriatur,
alapis et colaphis innocens mactatur.
Dum Jesum eripere Pilatus conatur,
Judæorum furia magis inflammatur,
et tumultus populi ingens excitatur,
et plebis vox intonat ut crucifigatur.
Traditur militibus, vinculis arctatur,
undique verberibus corpus cruentatur,
caput regis gloriæ spinis coronatur,
postque flexis genibus [c]quisquis[c] irritatur.
Ecce caro tenera pii Salvatoris,
ad columnam nequiter coarctatur loris,
sic flagellis cæditur impii tortoris,
quod emanant rivuli undique cruoris.
Post per urbis medium Jesus procedebat,
et crucis patibulum humeris ferebat,
ad fores, ad ostia populus fluebat,
ejusque confusio omnibus patebat.
Ad pudoris cumulum, Jesu, denudaris,
et ventis ac frigori nudus spoliaris,
innocens cum impiis in crucem damnaris,
et quasi dux sceleris medio locaris.
Tensis ligno brachiis manus conclavantur,
[d]cruci caro cruribus clavis tractabantur,
nervi, venæ, simili modo laniantur,
pedes, plantæ, etiam ferro concavantur.[d]
Loquens Jesus postea, Sitio dicebat,
et acetum protinus felle commiscebat,
ac infusum spongiæ ori porrigebat,
quod degustans paululum, sumere nolebat.
O Jesu mirifice, quid est quod agebas;
tu de siti conquerens, de cruce silebas;
nunquid hanc doloribus magis sentiebas,
aut salutem potius nostram sitiebas?
Vocem promens ultimam, Patrem invocasti,
spiritumque manibus ejus commendasti;
cum clamore valido tandem exspirasti;
sic salutem omnium opus consummasti.
Nunc ego superbio, tu humiliaris;
ego culpas perpetro, tu pœna gravaris;
ego pomum mordeo, tu felle potaris;
ego peto mollia, tu dire tractaris.
Demum, cujus valeat mens vel lingua fari,
Virgo intus creditur quantum cruciari,
dum cernit jam mortuum latus vulnerari,
atque Nati viscera lancea rimari?
Corpus quidem mortuum jam nil sentiebat;
militis sed lancea pectus infigebat,
quam fixam in Filii latere videbat,
unde aqua sanguine mixta effluebat.

[a] tota.—97. 98.
[b] ministrorum.—97. 98.
[c] a cunctis.—97. 98. 13.
[d] ita 92. 94. 4L. 8RM. 13. 15. 26. 57.
conclavantur.—13. 15. 26.
corporis membra singula pœnis tractabantur,
nervi, venæ, simili modo laniantur,
pedes, plantæ etiam, ferro conclavantur—97. 98.
Cruci membra trucibus chordis alligantur,
nervi, venæ, simili modo laniantur,
pedum plantæ etiam ferro terebrantur.—55P. 34.

Fundunt rivos sanguinis [a] fontes [a] Salvatoris,
properans huc anima currat peccatoris,
et hauriat quispiam sacrati liquoris,
quo frequenter liniat vulnera doloris.
Ad hunc ergo propera fontem Salvatoris,
ut fluentis impleas visceradulc oris,
atque vitæ lavacrum pretium cruoris
hinc tui curatio profluat languoris.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, [c] præsciens [c] Jesus quia jam omnia consummata erant [d] de ipso,[d] ut consummaretur scriptura, dixit, Sitio. Vas autem erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto et hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus. Et cum accepisset Jesus acetum, dixit; Consummatum est. Et inclinato capite tradidit spiritum. Judæi ergo, quoniam Parasceve erat, ut non remanerent in cruce corpora sabbato, (erat enim magnus dies ille sabbati) rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura et tollerentur. Venerunt ergo milites, et primi quidem fregerunt crura, et alterius qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cum venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura. Sed unus militum lancea latus ejus aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua. Et qui vidit, testimonium perhibuit: et verum est testimonium ejus.

Offertorium.

Insurrexerunt in me testes iniqui: absque misericordia quæsierunt me interficere: et non pepercerunt in faciem meam spuere et lanceis suis vulneraverunt me, et concussa sunt omnia ossa mea.

Secreta.

Domine Jesu Christe, qui pro mundi redemptione crucis lignum ascendisti, ut universus mundus qui in tenebris erat illuminaretur; illam, quæsumus, lucem in animas nostras et corpora infunde: per quam ad æternam lucem pervenire mereamur. Qui cum Patre.

Præfatio. Qui salutem.

Communio.[e]

Foderunt manus meas et pedes meos: et dinumeraverunt omnia ossa mea.[f]

Postcommunio.

Domine Jesu Christe, qui hora diei sexta pro redemptione mundi crucis patibulum ascendisti, et sanguinem tuum pretiosum in remissionem peccatorum nostrorum fudisti; te humiliter deprecamur, ut per tuæ passionis et vulnerum tuorum merita, post obitum nostrum paradisi januam gaudenter mereamur introire. Qui cum Deo.

In *festo coronæ Domini.*

Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore coronæ Domini: de cujus solemnitate gaudent angeli et collaudant Filium Dei.

Psalmus.

Gaudent angeli et exsultant archangeli: lætantur et congratulantur omnes sancti.

Oratio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui in memoriam passionis Domini nostri Jesu Christi coronam ejus spineam veneramur in terris; ab ipso gloria et honore coronari mereamur in cœlis. Qui tecum.

Lectio libri Sapientiæ.[g]

Lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israel: omnes tenentes gladios, et ad bella doctissimi. Uniuscujusque ensis super femur suum propter timores nocturnos. Ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani. Columnas ejus fecit argenteas, reclinatorium aureum, ascensum purpureum: media caritate constravit propter filias

[a] membra.—97. 98.
[b] cap. xix. F. (v. 28–35.)
[c] sciens.—97. 98. V.
[d] non habent 97. 98. V.
[e] Ps. xxi. (xxii. 17.)
[f] Ipsi vero consideraverunt me et inspexerunt me, diviserunt sibi vestimenta mea et super vestem meam miserunt sortem.—97. 98.
[g] Cant. Cant. cap. iii. C. (v. 7–11.) iv. (v. 1, 8.)

Hierusalem. Egredimini filiæ Sion, et videte regem Salomonem in diademate quo coronavit eum mater sua in die desponsationis illius et in die lætitiæ cordis ejus. Quam pulchra es, amica mea, quam pulchra es. Oculi tui columbarum absque eo quod intrinsecus latet. Veni de Libano, sponsa mea; veni de Libano; veni coronaberis.

Alleluya. *V.* Tuam coronam adoramus, Domine: tuum gloriosum recolimus triumphum.

Alleluya. *V.* Diadema spineum
veneremur hodie:
cujus per aculeum
sertum datur gloriæ.

Sequentia.

Si vis vere gloriari
et a Deo coronari
honore et gloria;
Hanc coronam venerari
studeas atque sectari
[a] portantes [a] vestigia.
Hanc cœlorum rex portavit,
honoravit et sacravit,
sacro suo capite;
In hac galea pugnavit,
cum antiquum hostem stravit,
triumphans in stipite.
Hæc pugnantis galea
triumphantis laurea
tiara pontificis;
Primum fuit spinea,
postmodum fit aurea
tactu sancti verticis.
Spinarum aculeos
virtus fecit aureos
Christi passionis;
Quæ peccatis spineos,
mortis æternæ reos,
adimplevit bonis.
De malis colligitur,
et de spinis plectitur
spinea perversis;
Sed in aurum vertitur,
quando culpa tollitur
eisdem conversis.
Jocunda mysteria
sunt hæc, sed materia
præsentis lætitiæ;
Nobis est historia,
qua patenter Francia
coronatur hodie.
Hujus coronatio
coronæ susceptio
cujus festum agimus;
Debito cum gaudio
et anniversario
honore recolimus.
Thesauro tam nobili,
tam desiderabili
dives es effecta;
Terra carens simili
carens comparabili
Deo prædilecta.
Tria privilegia
regna tibi alia
subdunt in honore;
Fides et militia
unctioque regia,
quarum flores flore;
Tibi, O urbs inclyta,
omni laude prædita,
mater studiorum,
Est corona [b] tradita,[b]
et in te reposita,
urbs Parisiorum.
In Dei præconium
totum confer studium,
totum cor appone;
Quæ Christi palladium
et sacræ sacrarium
facta es coronæ.
Jesu pie, Jesu bone,
nostro nobis in agone
largire victoriam;
Mores nostros sic compone,
ut perpetuæ coronæ
mereamur gloriam.

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Apprehendit Pilatus Jesum, et flagellavit. Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus: et veste purpurea circumdederunt eum. Et veniebant ad eum, et dicebant; Ave, rex Judæorum; et dabant ei alapas. Exivit iterum Pilatus foras, et dixit eis; Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis quia in eo nullam invenio causam. Exivit ergo

[a] *rectius* portantis.—92. 97. 98.
[b] credita.—94. 97. 98.

[c] cap. xix. A. (v. 1–5.)

Jesus portans spineam coronam et purpureum vestimentum.

Credo.

Offertorium.[a]

Gloria et honore coronasti eum : et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

Secreta.

Tuorum militum, rex omnipotens, virtutem corrobora ; ut quos in hujus mortalitatis stadio unigeniti Filii tui corona lætificat, consummato cursu certaminis, immortalitatis bravium apprehendant. Per eundem.

Præfatio de Cruce.

Communio.[b]

Posuisti, Domine, in capite ejus : coronam de lapide pretioso.

Postcommunio.

Supplices te rogamus, omnipotens Deus, ut hæc sacramenta quæ sumpsimus, per sacrosanctæ Filii tui coronæ, cujus solemnia recensemus, virtutem, nobis proficiant ad medelam. Per eundem.

Sabbato celebratur de beata Virgine; [c] *et quare in septima feria de beata Virgine initium quidem habuit. Quoniam* [c] *in quadam ecclesia civitatis Constantinopolitanæ erat imago beatæ Virginis, coram qua dependebat velum, quod totam velabat imaginem ; sed hoc velum in sexta feria post vesperas recedebat ab imagine, nullo movente, solo Dei miraculo, quasi deferretur in cœlum ut ad plenum posset imago conspici. Celebratis vesperis in sabbato, descendebat ipsum velum ante eandem* [d] *imaginem, et ibi manebat usque in feriam sextam sequentem. Hoc viso miraculo, sancitum est ut semper illa feria celebretur de beata Virgine.*

Alia etiam ratio est, quia Domino crucifixo et mortuo, discipulis fugientibus et de resurrectione desperantibus, in illa sola tota fides remansit. Sciebat enim quoniam portaverat eum sine labore, et pepererat sine dolore, et ideo certa erat quod Filius Dei esset, et a mortuis tertia die resurgere deberet. Et hæc est ratio quare dies sabbati magis quam alia dies beatæ Mariæ appropriatur.

Tertia ratio est, quia dies sabbati est janua et introitus ad dominicam diem ; dies autem dominica est dies requiei, et significat vitam æternam. Unde cum in gratia sumus dominæ nostræ, sumus quasi in janua paradisi. Igitur quia ipsa est nobis porta ad regnum cœlorum, quod per diem dominicam figuratur, ideo de illa solemnizamus in septima feria,[e] *quæ diem dominicam præcedit.*

Quarta ratio est, ut solemnitas matris solemnitati Filii continuetur.

Quinta ratio est, ut festivius agatur in die qua Deus ab omni opere requievit.

Ordinatio *missæ quotidianæ beatæ Virginis quæ dicitur* Salve.

Pulsato ad missam beatæ Mariæ, conveniant clerici ad eandem per hebdomadam deputati; qui dictis prius Horis beatæ Virginis in capella ejusdem, videlicet prima, tertia, sexta, et nona, missam solemniter exsequantur. Hoc addito, quod in inceptione cujuslibet horæ dicitur Salutatio Angelica, scilicet Ave Maria, *genuflectendo sub silentio.*

Ad missam quotidianam beatæ Mariæ, sacerdoti assistant diaconus et subdiaconus, ministrantes ei in dalmaticis et tunicis omni duplici festo per annum, et per octavas Nativitatis

[a] Ps. viii. (5, 6.)
[b] Ps. xx. (xxi. 3.)
[c] ita 26. &c. Et hoc institutum est propter quinque rationes, quarum prima est.—55P. 34.

[d] yconiam vel.—94. 97. 98.
[e] ordinatio missæ quotidianæ beatæ Mariæ.—26.

Domini, Paschœ et Pentecostes, in sabbatis et in dominicis, et in omnibus festis quœ habent Invitatorium triplex. Et in omnibus his, Alleluya *a duobus de superioribus in superpelliciis cantatur; alias a clericis inferioribus in habitu semper eodem. Celebratur etiam missa beatœ Virginis solemniter omni die per annum in capella ejusdem, nisi duobus diebus proximis ante Pascha.*

Ad Missam *beatœ Virginis quotidie dicendam in capella et in choro infra Adventum, quando fit plenum servitium de ea; nisi in festo Conceptionis ejusdem.*

Officium.[a]

Rorate cœli desuper, et nubes pluant justum: aperiatur terra et germinet Salvatorem.

Psalmus.[b]

Et justitia oriatur simul: ego Dominus creavi eum.

Deinde repetatur Officium Rorate. Gloria Patri. *Tertio repetatur Officium. Et sic fiat ibidem per totum annum, etiam infra Passionem.*

Ad missam quotidianam de sancta Maria in capella ejusdem omni die per annum, nisi duobus diebus ante Pascha, dicitur unum Kyrie *ex istis sequentibus; videlicet omnibus* [c] *simplicibus* [c] *festis, sive fiat in choro de temporali sive de festis sanctorum, dicitur unum istorum absque versibus, scilicet,** Kyrie, Rex splendens *vel* Kyrie, Fons bonitatis. *In omnibus vero dominicis dicitur absque versibus unum eorundem; vel istud, scilicet,* Kyrie, Rex genitor; *Feria secunda,* Kyrie *de* O rex clemens; *Feria tertia,* Kyrie Conditor; *Feria quarta,* Cunctipotens; *Feria quinta,* Orbis factor; *Feria sexta,* Lux et origo; *sabbato,* Kyrie omnipotens.

Oratio.

Deus, qui de beatæ Mariæ semper virginis utero Verbum tuum, angelo nuntiante, carnem suscipere voluisti; præsta supplicibus tuis, ut qui vere eam Dei genitricem credimus, ejus apud te intercessionibus adjuvemur. Per eundem.

Sequentes Memoriœ fiant per totum annum ad missam ejusdem in capella; secunda Oratio de Trinitate, Oratio. Omnipotens sempiterne. *tertia Oratio pro episcopis vivis, Oratio.* Omnipotens sempiterne Deus, qui facis mirabilia. *quarta Oratio pro benefactoribus defunctis, Oratio.* Omnipotens sempiterne Deus, unica salus mortalium. *quinta Oratio generalis, scilicet* Omnipotens sempiterne Deus, qui vivorum.

Require prœdictas Orationes cum Secretis et Postcommunionibus ante Officium Salve, sancta parens. *Et sciendum est quod secunda Oratio ad missam quotidianam de sancta Maria, erit semper de sancto in cujus honore dedicatum est altare vel ecclesia ubi quis celebrat.*

Lectio Esaiœ Prophetœ.[d]

In diebus illis, Locutus est Dominus ad Achaz, dicens; Pete tibi signum a Domino Deo tuo in profundum inferni, sive in excelsum supra. Et dixit Achaz; Non petam, et non tentabo Dominum. Et dixit; Audite ergo, domus David: Numquid parum vobis est molestos esse hominibus, quia molesti estis et Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet et pariet filium, et vocabitur nomen ejus Emmanuel. Butyrum et mel comedet, ut sciat reprobare malum: et eligere bonum.

In capella beatœ Virginis per totum

[a] Esa. xlv. (8.)
[b] ibid.
[c] duplicibus.—92. 94. 98. 4L. 15. 57.
[d] cap. vii. B. (v. 10–15.)

* *Notandum est, quod* Kyrie, Deus Creator *in hoc loco omissum est; et quod hoc* Kyrie *de* O rex clemens *apud novem* Kyrie *quœ in finem Missalis enumerantur, non habet locum.*

annum [a] *Gradale* [a] *cum suo versu cantetur a toto choro.*

[b] *Gradale.* [b] [c]

Tollite portas, principes vestras · et elevamini portæ æternales, et introibit rex gloriæ.

℣. Quis ascendet in montem Domini: aut quis stabit in loco sancto ejus: innocens manibus et mundo corde.

Nunquam enim repetatur Gradale post suum versum in missis quotidianis de sancta Maria, neque de Trinitate, neque de cæteris commemorationibus, nisi in pleno servitio tantum.

Alleluya. ℣. Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus.

Idem Alleluya *per totum Adventum dicitur, in choro in commemoratione beatæ Mariæ et similiter in capella.*

Sequentia, Mittit ad virginem, *vel quævis alia ad placitum. Et hoc per totum annum observetur ad missam quotidianam de sancta Maria.*

Et sciendum est quod quotidie per annum dicitur Sequentia in capella beatæ Virginis, et similiter in choro, quando dicitur missa solemniter de eadem.

Quando fit plenum servitium de sancta Maria per Adventum, dicitur una ex istis Sequentiis per ordinem; et similiter dicuntur ad missam quotidianam.

Sequentia.

Missus Gabriel de cœlis
verbi bajulus fidelis
sacris disserit loquelis
cum beata Virgine;
Verbum bonum et suave
pandit intus in conclave,
et ex Eva formans ave,
Evæ verso nomine.
Consequenter juxta pactum
adest Verbum caro factum;
semper tamen est intactum
puellare gremium.
Patrem pariens ignorat,
et quam homo non deflorat
non torquetur nec laborat
quando parit Filium.

Signum audis novitatis;
crede solum et est satis;
non est tuæ facultatis
solvere corrigiam.
Grande signum et insigne
est in rubo et in igne;
ne appropiet indigne
calciatus quispiam.
Virga sicca sine rore,
novo ritu, novo more,
fructum protulit cum flore;
sic et virgo peperit.
Benedictus talis fructus,
fructus gaudii non luctus;
non erat Adam seductus
si de hoc gustaverit.
Jesus noster, Jesus bonus,
piæ matris pium onus,
cujus est in cœlo thronus,
nascitur in stabulo:
Qui sic est pro nobis natus,
nostros deleat reatus,
quia noster incolatus
hic est in periculo.

Sequentia.

Mittit ad virginem
non quemvis angelum
sed fortitudinem
suam, archangelum,
amator hominis.
Fortem expediat
pro nobis nuntium,
naturæ faciat
ut præjudicium
in partu virginis.
Naturam superat
natus Rex gloriæ;
[d] regnet et imperet
et zyma scoriæ
tollat de medio.
Superbientium
terat [d] fastigia,
colla sublimium
calcans vi propria
potens in prælio.
Foras ejiciat
mundanum principem,
[e] sponsamque [e] faciat
secum participem
Patris imperii.

[a] Gradus.—13.
[b] Tractus.—92. 94. 97. 98.
[c] Ps. xxiii. (xxiv. 7, 3, 4.)

[d] regnat . . . imperat . . . tollit . . . terit.—94. 97. 98.
[e] matremque.—*Grad.*

Exi qui mitteris,
haec dona dissere;
revela veteris
velamen literæ,
virtute nuncii.
Accede, nuncia,
dic, Ave, cominus,
dic, Plena gratia,
dic, Tecum Dominus,
et dic, Ne timeas.
Virgo suscipias
Dei depositum,
in quo perficias
casta propositum
et votum teneas.
Audit et suscipit
puella nuntium,
credit et concipit
et parit Filium;
sed admirabilem
Consiliarium
humani generis
et Deum fortium
et patrem posteris
in [a] pace [a] stabilem.

Sequentia.

Verbum bonum et suave
personemus illud ave,
per quod Christi fit conclave
virgo mater filia;
Per quod ave salutata,
mox concepit fœcundata
virgo David stirpe nata,
inter spinas lilia.
Ave, veri Salomonis
mater, vellus Gedeonis,
cujus magi tribus donis
laudant puerperium.
Ave, solem genuisti,
ave, prolem protulisti;
mundo lapso contulisti
numen et imperium.
Ave, mater Verbi summi,
maris portus, signum dumi,
aromatum virga fumi,
angelorum [b] domina; [b]
Supplicamus, nos emenda,
emendatos nos commenda
tuo Nato, ad habenda
sempiterna gaudia.

Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Missus est angelus Gabriel a Deo, in civitatem Galilææ cui nomen Nazareth, ad virginem desponsatam viro cui nomen erat Joseph de domo David, et nomen virginis Maria. Et ingressus angelus ad eam, dixit; Ave, gratia plena: Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus. Quæ cum audisset, turbata est in sermone ejus, et cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait angelus ei; Ne timeas, Maria; invenisti enim gratiam apud Deum. Ecce concipies in utero et paries Filium, et vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus, et Filius Altissimi vocabitur. Et dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus, et regnabit in domo Jacob in æternum, et regni ejus non erit finis. Dixit autem Maria ad angelum; Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Et respondens angelus, dixit ei; Spiritus Sanctus superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideoque et quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Et ecce Elizabeth cognata tua, et ipsa concepit filium in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi quæ vocatur sterilis: quia non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria; Ecce ancilla Domini: fiat mihi secundum verbum tuum.

Et legatur Evangelium ad Missam beatæ Mariæ in ejusdem capella omni die per annum, cum eadem nota qua et Evangelium ad Missam de die legendum est.

Nota, quod ad Missam quotidianam beatæ Mariæ, semper dicitur Credo, *quando dicendum est* [d] *ad Missam de die.*[d]

[a] fide.—94.
[b] gloria.—*Grad.*

[c] cap. i. C. (v. 26–38.)
[d] in choro.—94. 97. 98.

Offertorium.[a]

Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum : benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui.

sine Versu vel quodvis aliud ad placitum [b] *per totum annum ad Missam quotidie de eadem. Idem de Communione observetur.*[b]

Secreta.

In mentibus nostris, quæsumus, Domine, veræ fidei sacramenta confirma; ut qui conceptum de virgine Deum verum et hominem firmiter confitemur, per ejusdem salutiferæ incarnationis potentiam ad æternam mereamur pervenire lætitiam. Per eundem.

Præfatio. Et te in veneratione.

Et dicitur hæc Præfatio quotidie in capella et etiam in commemorationibus ejusdem per totum annum, nisi a Nativitate Domini usque ad Purificationem.

Communio.[c]

Ecce virgo concipiet et pariet Filium : et vocabitur nomen ejus Emmanuel.

Postcommunio.

Gratiam tuam, quæsumus, Domine, mentibus nostris infunde; ut qui, angelo nuntiante, Christi Filii tui incarnationem cognovimus, per passionem ejus et crucem ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundem.

[d] *Hæc prædicta Postcommunio, scilicet* Gratiam tuam, *dicitur in tempore Paschali usque ad vigiliam Ascensionis Domini exclusive, quando post aliquam Missam fit memoria de beata Maria cum Officio* Salve sancta parens.[d]

Notandum est, quod in omnibus festis beatæ Mariæ per totum annum, et quotidie infra octavas et in octavis ejusdem, dicitur eadem Missa in capella quæ dicenda est in choro : ita tamen quod epistola non mutetur per octavas.

Ad Missam *de sancta Maria in die Nativitatis Domini et quotidie abhinc usque ad Purificationem, in capella et in choro quando fit plenum servitium de ea.*

Officium.[e]

Vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis: adducentur regi virgines post eam : proximæ ejus adducentur tibi in lætitia et exsultatione.

Psalmus.[f]

Eructavit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea regi.

Quando autem dicitur Gloria in excelsis *cum versu* Spiritus et alme, *habet dici omnibus sabbatis in capella cum* [g] *hoc cantu.*

Glo- ri- - - a in ex- cel - sis De - o.[g]

In choro autem quater in anno; videlicet in ultima commemoratione beatæ Virginis ante Adventum Domini, et ante Septuagesimam; et tunc dicitur Spiritus et alme orphanorum *a toto choro cum versibus sequentibus. Dicetur etiam in choro in Octavis Assumptionis et Nativitatis beatæ Mariæ a tribus clericis de superiori gradu in superpelliciis ad gradum chori.*

Et sciendum est quod quandocunque dicitur, in choro vel extra, Versus Spiritus et alme, *dicitur super* Kyrie *cantus de* Kyrie omnipotens, *et iste sequens cantus super* Sanctus *cum hac additione* Benedictus Mariæ Filius; *et dicitur iste cantus super* Agnus.

Oratio.

Deus, qui salutis æternæ beatæ Mariæ virginitate fecunda humano generi præmia præstitisti; tribue, quæsumus, ut ipsam pro nobis intercedere sentiamus, per quam meruimus aucto-

[a] Lucæ cap. i. (28, 42.)
[b] non habent 92. 4L. 15. 57. Grad.
[c] Esaiæ cap. vii. (14.)
[d] non habent 92. 94. 97. 98.
[e] Ps. xliv. (xlv. 13, 15, 16.)
[f] ibid. (v. 1.)
[g] cantu qui continetur in magno Missali de nostra Domina.—26.

rem vitæ suscipere, Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli: Ad Titum.[a]

Carissime, Apparuit benignitas[b] et humanitas[b] Salvatoris nostri Dei. Non ex operibus justitiæ quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit. Per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus Sancti quem effudit in nos abunde, per Jesum Christum Salvatorem nostrum. Ut justificati gratia ipsius, heredes simus secundum spem vitæ æternæ, in Christo Jesu Domino nostro.

Gradale.[c]

Speciosus forma præ filiis hominum: diffusa est gratia in labiis tuis.
V. Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi: lingua mea calamus scribæ velociter scribentis.

Alleluya. *V.* Post partum virgo inviolata permansisti: Dei genitrix, intercede pro nobis.

Hoc Alleluya *dicitur in commemoratione beatæ Mariæ in choro in tempore Nativitatis Domini, et etiam quotidie in capella. Item in die Purificationis dicitur* Alleluya. *V.* Adorabo *in choro et in capella, ut supra in eodem die Purificationis.*

Quandocunque enim fit plenum servitium de sancta Maria, dicitur una ex istis Sequentiis per ordinem.

Sequentia.

a. Post partum, Virgo Maria
b. Dei genitrix fecunda
gratia tonantis plena.
b. Ave terrarum Domina,
alma cœlorum Regina.
c. Tibi æthera
omnisque sanctorum turma
depromat symphonia.
c. Tellus flumina
atque sylvarum nemora
resultent voce sua.
d. Salve, Parens inclyta,
felix puerpera.
d. Per te lux et veritas
mundo est edita.
e. Tu Jesum papilla
lactasti sacra,
extans virgo feta,
mater intacta.
f. Unde nostris eya
fave votis, Domina,
Christum interpellans
pro salute humana.
g. Per te, mater, aboleri
filiorum flagitamus crimina,
g. Nosque omnes introduci
sempiterna Paradisi gaudia,
h. Quo perennis vitæ
perfruamur gloria.
Amen.

Alia Sequentia.

a. Ave Maria, gratia plena;
a. Dominus tecum, Virgo serena.
b. Benedicta tu in mulieribus,
c. Quæ peperisti pacem hominibus
d. et angelis gloriam.
b. Et benedictus fructus ventris tui,
c. Qui coheredes ut essemus sui
d nos fecit per gratiam.
e. Per hoc autem ave
mundo tam suave,
contra carnis jura,
e. Genuisti prolem,
novum stella solem,
nova genitura.
f. Tu parvi et magni
leonis et Agni
Salvatoris Christi
templum extitisti
sed virgo intacta.
f. Tu floris et Roris
Panis et Pastoris,
virginum Regina
rosa sine spina,
genitrix es facta;
g. Tu civitas Regis justitiæ,
g. Tu mater es misericordiæ,
h. Theophilum reformans gratiæ
h. De lacu fæcis et miseriæ.
i. Ergo maris stella,
verbi Dei cella,
et solis aurora,

[a] cap. iii. D. (v. 4–7.)
[b] non habent 94. 98.
[c] Ps. xliv. (xlv. 2, 1.)

i. Paradisi porta.
per quam lux est orta,
Natum tuum ora,
k. Nos ut solvat a peccatis
et in regno claritatis
quo lux lucet sedula
collocet per sæcula.
Amen.

Alia Sequentia.

a. Lætabundus exsultet
fidelis chorus,
b. [a] alleluya ; [a]
a. Regem regum intactæ
profudit thorus,
b. res miranda.
c. Angelus consilii
natus est de virgine,
b. sol de stella.
c. Sol occasum nesciens,
stella semper rutilans,
b. semper clara.
d. Sicut sidus radium,
profert virgo Filium,
b. pari forma.
d. Neque sidus radio,
neque mater Filio,
b. fit corrupta.
e. Cedrus alta Libani
f. conformatur hyssopo
b. valle nostra.
e. Verbum ens Altissimi
f. [b] corporari [b] passum est
b. carne sumpta.
g. Esaias cecinit,
synagoga meminit,
f. nunquam tamen desinit
b. esse cæca.
g. Si non suis vatibus
credat vel gentilibus
f. sibyllinis versibus
b. hæc prædicta.
h. Infelix propera,
h. crede vel vetera ;
i. cur damnaberis,
gens misera ?
h. Quem docet litera
h. [c] vatum [c] considera ;
i. ipsum genuit
Puerpera. [d] Alleluia.[d]

[e] *Alia Sequentia de sancta Maria.*

Salve, sancta parens
rosa spinis carens ;
seda nobis bella ;
ave, maris stella.
Dona nobis pacem,
mater, tu veracem ;
juvamen tribue,
mutans nomen Evæ.
Mala nostra pelle,
trahens sine felle ;
crimina ignosce,
bona cuncta posce.
Per te detur, mater,
Filius [f] nobis [f] et Pater,
ut qui ex te natus
tulit esse tuus.
Superbiam vita,
salus infinita,
suscipe tu fastos,
mites fac et castos.
Subleva tu clemens,
Salve virgo parens,
tecum sublevemur,
semper collætemur.
Ago tibi Patri
summas grates ratas ;
almo nato [g] sonus,[g]
trinus honor unus.
Laudetur Dei Filius
patris Mariæ unicus,
colant adorent viscera
quem terra pontus æthera.
Surgamus omnes invicem ;
flectamus iram vindicem ;
subdantur illi singula,
cui luna sol et omnia.
Beata mater humilis,
excelsa super sidera,
fac nos purgatos crimine,
beata mater munere.
Præsta, virgo piissima,
lustrata almo flamine,
munitos redde Filio,
beata cœli nuntio.
Per te sumamus gaudia
et supernorum cantica,
psallentes Christi nomine,
gloria tibi, Domine.

[a] Nota ; in Septuagesima pro *Alleluya* dicitur *Die ista.*—98.
[b] corporali.—13.
[c] natum.—4L. 13. 57.
[d] non habent Grad. 4L.
[e] habetur in 13. 26.
[f] ita 13. 26. non habent 55P. 34.
[g] summus.—13.

O gloriosa Domina,
hirsutos hostes callidos
sternis collisa tartara,
confusa semper viscera.
Quod Eva tristis abstulit,
tu sola, mater, tribuis;
per te resumit populus
priores vires perditas.
Tu regis alti janua,
per quam intramus curiam,
jocunditatis gaudia
atque sanctorum civium.
Gloria tibi, Domine,
qui natus es de virgine;
cum Patre et Sancto Spiritu
in sempiterna sæcula. Amen.[e]
Alia Sequentia.
a. Hac clara die turma
festiva dat præconia,
a. Mariam concrepando
symphonia nectarea.
b. Mundi Domina quæ est sola
castissima virginum regina,
b. Salutis causa, vitæ porta,
atque cœli referta gratia.
c. Nam ad illam sunt nuncia olim
facta angelica,
c. Ave Maria, gratia Dei plena per
sæcula;
d. Mulierum pia
agmina intra
semper benedicta;
d. Virgo et gravida
mater intacta
prole gloriosa.
e Cui contra Maria
hæc reddit famina;
e. In me quomodo tua
jam fient nuncia?
f. Viri novi nullam
certe copulam;
f. Ex quo atque nata
sum incorrupta.
g. [a] Diva [a] missus ita
reddit affata;
g. Flatu sacro plena
fies Maria;
h. Nova afferens gaudia
cœlo terræ nati per exordia,
h. Intra tui uteri claustra,
portans qui gubernat [b] æterna,[b]
i. Omnia qui dat tempora
pacifica.
Alia Sequentia.
Ave, mundi spes, Maria;
ave mitis, ave pia,
ave plena gratia;
Ave virgo singularis,
quæ per rubum designaris,
non passum incendia.
Ave rosa speciosa,
ave Jesse virgula,
Cujus fructus nostri luctus
relaxavit vincula.
Ave, carens simili;
mundo diu flebili
reparasti gaudium.
Ave, cujus viscera
contra mortis fœdera
ediderunt Filium.
Ave virginum lucerna,
per quam fulsit lux superna,
his quos umbra tenuit.
Ave virgo, de qua nasci
et de cujus lacte pasci
Rex cœlorum voluit.
Ave, gemma cœli luminarium,
Ave, Sancti Spiritus sacrarium.
O quam mirabilis
et quam laudabilis
hæc est virginitas;
In qua per Spiritum
facta Paraclytum
fulsit fecunditas.
O quam sancta, quam serena,
quam benigna, quam amena,
esse virgo creditur;
Per quam servitus finitur,
porta cœli aperitur,
et libertas redditur.
O castitatis lilium,
tuum precare Filium,
qui salus est humilium;
Ne nos pro nostro vitio
in flebili judicio
subjiciat supplicio;
Sed nos tua sancta prece
mundans a peccati fæce,
Collocet in lucis domo,
amen dicat omnis homo.

[a] divæ.—55P. 57. 34.

[b] æthera.—94.

Alia Sequentia.

Hodiernæ lux diei
celebris in matris Dei
agitur memoria.
Decantemus in hac die
semper virginis Mariæ
laudes et præconia.
Omnis homo, omni hora,
ipsam ora, et implora
ejus patrocinia;
Psalle, psalle, nisu toto,
cordis, oris voce, voto,
Ave plena gratia,
Ave Domina cœlorum,
inexperta viri thorum,
parens paris nescia.
Fecundata sine viro,
genuisti modo miro
Genitorem filia.
Florens hortus austro flante,
porta clausa post et ante,
via viris invia.
Fusa cœli rore tellus,
fusum Gedeonis vellus,
Deitatis pluvia.
Salve splendor firmamenti;
tu caliginosæ menti
desuper irradia;
Placa mare, maris stella,
ne involvat nos procella
et tempestas obvia.[a]

Istæ [b] *sex* [b] *Sequentiæ dicuntur quando fit plenum servitium de sancta Maria extra Adventum per totum annum, etiam in Septuagesima usque ad Caput jejunii. Nunquam enim dicitur Tractus ad missam de commemoratione beatæ Mariæ in Ecclesia Sarum sed semper Sequentia, etiam per totam Quadragesimam ad missam quotidianam de ea. Et tunc quamplures dicunt in dominicis,* Ave præclara.

Evangelium: Secundum Lucam.[c]

In illo tempore, Pastores loquebantur ad invicem; Transeamus usque Bethleem, et videamus hoc verbum quod factum est, quod fecit Dominus et ostendit nobis. Et venerunt festinantes: et invenerunt Mariam et Joseph et infantem positum in præsepio. Videntes autem, cognoverunt de verbo, quod dictum erat illis de puero hoc. Et omnes qui audierant mirati sunt, et de his quæ dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem conservabat omnia verba hæc, conferens in corde suo. Et reversi sunt pastores glorificantes et laudantes Deum, in omnibus quæ audierant et viderant: sicut dictum est ad illos.

Offertorium.[d]

Offerentur regi virgines post eam: proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Oblatis, Domine, muneribus, suppliciter deprecamur, ut qui veram Verbi tui incarnationem [e] fideliter [e] veneramur, veram ejusdem substantiam carnis ac sanguinis quam per Spiritum Sanctum virgo mater edidit, in hoc præsenti mysterio salubriter percipiamus. Per eundem.

Præfatio. Quia per incarnati.

Communio.[f]

Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

Postcommunio.

Da, quæsumus, misericors Deus, ejus nos continua intercessione vegetari, cujus integra virginitate suscepimus auctorem nostræ salutis Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum.

[g] *Sequentes Memoriæ fiant per totum annum ad missam ejusdem in capella.*

Secunda Oratio de Trinitate.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione veræ fidei æternæ Trinitatis gloriam agnoscere, et in potentia majestatis adorare Unitatem; quæsumus, ut ejusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur adversis. Qui vivis.

[a] Require has Sequentias infra octavas Assumptionis beatæ Mariæ.—92. 94. 97. 98. 57.
[b] septem.—13. 26.
[c] cap. ii. C. (v. 15–20.)
[d] Ps. xliv. (xlv. 14.)
[e] non habent 94. 97. 98.
[f] Ps. xliv. (xlv. 2.)
[g] non habent 92. 94. 97. 98. 57.

Tertia Oratio, pro episcopis vivis et subditis.

Omnipotens sempiterne Deus, qui facis mirabilia magna solus; prætende super famulos tuos pontifices et super cunctas congregationes illis commissas Spiritum gratiæ salutaris; et ut in veritate tibi complaceant, perpetuum eis rorem tuæ benedictionis infunde. Per Dominum.

Quarta Oratio, pro benefactoribus defunctis.

Oratio.

Omnipotens et misericors Deus, unica salus mortalium; te supplices exoramus pro animabus famulorum famularumque tuarum, parentum et benefactorum nostrorum; ut, interveniente beata Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis, peccatorum eis largiri digneris indulgentiam; et in novissimo die beatæ resurrectionis lætitiam. Per eundem.

Quinta Oratio generalis, pro vivis et defunctis.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui vivorum dominaris simul et mortuorum, omniumque misereris quos tuos fide et opere futuros esse prænoscis; te supplices exoramus, ut pro quibus effundere preces decrevimus, quosque vel præsens sæculum adhuc in carne retinet vel futurum jam exutos corpore suscepit, pietatis tuæ clementia omnium delictorum suorum veniam et gaudia consequi mereantur æterna. Per.

De Trinitate.

Secreta.

Sanctifica, quæsumus, Domine Deus, Trinitas sancta, per tui sancti nominis invocationem, hujus oblationis hostiam; et per eam nosmetipsos tibi perfice munus æternum. Qui vivis.

Pro episcopis vivis et subditis.

Secreta.

Hostias, quæsumus, Domine, famulorum tuorum placatus intende; et quas in honore nominis tui devota mente pro eis celebramus, proficere sibi sentiant ad salutem. Per.

Pro benefactoribus defunctis.

Secreta.

Sanctifica, quæsumus, Domine, hæc fidelium omnium vitalia sacramenta; et præsta, ut per ea, interveniente beata Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis, hoc ipsum proficiat animabus famulorum famularumque tuarum, parentum et benefactorum nostrorum, ut ab omnibus vitiis expiatæ pabulo vitæ reficiantur æternæ. Per eundem.

Pro vivis et defunctis.

Secreta.

Deus, cui soli cognitus est numerus electorum in superna felicitate locandus; tribue, quæsumus, ut universorum quos in oratione commendatos suscepimus sive omnium fidelium nomina, beatæ prædestinationis liber ascripta retineat. Per Dominum.

De Trinitate.

Postcommunio.

Proficiat nobis ad salutem corporis et animæ, Domine Deus noster, hujus sacramenti susceptio, et sempiternæ sanctæ Trinitatis ejusdemque individuæ Unitatis confessio. In qua vivis et regnas.

Pro episcopis et subditis.

Postcommunio.

Quos cœlesti recreas munere, Domine, perpetuo comitare præsidio; et quos fovere non desinis, dignos fieri sempiterna redemptione concede. Per Dominum.

Pro benefactoribus.

Postcommunio.

Vivificet nos, quæsumus, Domine, salutare quo pasti sumus sacramentum; et, interveniente beata Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis, concede ut hoc ipsum proficiat animabus famulorum famularumque tuarum, parentum et benefactorum nostrorum ad promerendam propitiationis tuæ gratiam, et percipiendam futuræ resurrectionis gloriam sempiternam. Per eundem.

Pro vivis et defunctis.

Postcommunio.

Pro cœlestis convivii jocunditate

gratias tibi referimus, rex et sacerdos noster, majestatem tuam humiliter rogantes; ut hæc sacrosancta corporis et sanguinis tui hostia non sit nobis reatus ad pœnam sed intercessio salutaris ad veniam; sit ablutio scelerum, sit fortitudo fragilium, sit contra omnia mundi pericula firmamentum, sit vivorum atque mortuorum fidelium remissio omnium delictorum. Per te, salvator mundi, Rex gloriæ. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate.[g]

Ad Missam *de sancta Maria a Purificatione usque ad Adventum Domini in capella et in choro quando fit plenum servitium de ea, nisi in festis et per octavas ejusdem.*

Officium.[a]

Salve, sancta parens, enixa puerpera regem: qui cœlum terramque regit in sæcula sæculorum.

In tempore Paschali, alleluya.

Psalmus.[b]

Benedicta tu in mulieribus: et benedictus fructus ventris tui.

Oratio.

Concede nos, famulos tuos, quæsumus, Domine Deus, perpetua mentis et corporis [c]salute[c] gaudere; et gloriosa beatæ Mariæ semper virginis intercessione, a præsenti liberari tristitia, et æterna perfrui lætitia. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[d]

Ab initio et ante sæcula creata sum; et usque ad futurum sæculum non desinam, et in habitatione sancta coram ipso ministravi. Et sic in Sion firmata sum, et in civitate sanctificata similiter requievi, et in Hierusalem potestas mea. Et radicavi in populo honorificato, et in partes Dei mei hereditas illius. Et in plenitudine sanctorum detentio mea.

Gradale.

Benedicta et venerabilis es, virgo Maria; quæ sine tactu pudoris inventa es mater Salvatoris.

℣. Virgo Dei genitrix, quem totus non capit orbis: in tua se clausit viscera factus homo.

Sciendum est, quod quando in tempore Paschali fiat de festo Annunciationis beatæ Mariæ in capella, erit primum Alleluya. ℣. Per te, Dei genitrix, *et secundum* Alleluya. ℣. Ave Maria. *Item in die Assumptionis beatæ Mariæ, dominica infra octavas et in octava die,* Alleluya. ℣. Hodie Maria virgo, *in choro et in capella; et per octavas,* Alleluya. ℣. Assumpta est, *in choro et in capella. Item in Nativitate beatæ Mariæ, dominica infra octavas, et in octava die,* Alleluya. ℣. Nativitas gloriosæ, *in choro et in capella; et per octavas,* Alleluya. ℣. Per te Dei genitrix, *in choro et in capella.*

Sciendum est, quod a Purificatione usque ad Septuagesimam, et a Deus omnium *usque ad Adventum Domini, quando fit plenum servitium de sancta Maria, quacunque feria contigerit semper dicitur sequens*

Alleluya. ℣. Salve, virgo, mater Dei: templum Sancti Spiritus: quæ sola vocari [e]digne[e] meruisti regina cœlorum et domina.

nisi in tempore Paschali; tunc enim semper erit primum

Alleluya. ℣. Per te, Dei genitrix, nobis est vita perdita data: quæ de cœlo suscepisti prolem et mundo genuisti Salvatorem.

et secundum Alleluya *quando fit plenum servitium, erit de Resurrectione, sicut de uno festo cum regimine chori; et dicitur Sequentia una de supranotatis.*

In capella autem primum Alleluya. ℣. Per te, Dei genitrix. *Secundum vero* Alleluya *diversimode dicitur per totam hebdomadam; videlicet,*

[a] Sedulius, Carm. Pasch. 2. 63.
[b] Lucæ cap. i. (42.)
[c] sanitate.—26.
[d] Ecclus. cap. xxiv. B. (v. 14–16.)
[e] digna.—13. 26.

Die dominica.

Alleluya. ℣. Obtine sacris precibus, pia Dei genitrix, veniam delictorum tuis supplicibus.

Feria secunda.

Alleluya. ℣. Post partum virgo inviolata permansisti : Dei genitrix, intercede pro nobis.

Feria tertia.

Alleluya. ℣. Ora pro nobis, pia virgo Maria : unde Christus natus est, pro nobis peccatoribus ora.

Feria quarta.

Alleluya. ℣. Virtutes cœli te venerantur, virgo Maria : tuum unigenitum contemplantes ad dexteram Dei Patris in potestate et majestate magna.

Feria quinta.

Alleluya. ℣. Veni, electa mea, et ponam te in thronum meum : quia concupivit rex speciem tuam.

Feria sexta.

Alleluya. ℣. Salve, virgo, *ut supra.*

Sabbato.

Alleluya. ℣. Virga Jesse floruit : virgo Deum et hominem genuit : pacem Deus reddidit: in se reconcilians ima summis.

Ista septem Alleluya *dicuntur in capella beatæ Mariæ a Purificatione usque ad Adventum Domini, extra Septuagesimam usque ad Pascha ; nisi quod* [a] *extra* [a] *tempus Paschæ in loco illius* Alleluya. ℣. Post partum. *dicatur* Alleluya. ℣. Per te Dei genitrix : *ut supra, et exceptis temporibus prænominatis. Similiter in tempore Paschali quando celebratur missa de sancta Maria sine nota vel post missam fit memoria, tunc primum* Alleluya *erit* ℣. Per te, Dei genitrix, *et secundum* Alleluya. ℣. Post partum virgo. *In hebdomada Paschæ etiam semper dicitur Gradale,* Benedicta et venerabilis, *ad missam quotidianam de sancta Maria usque ad sabbatum et non in ipso sabbato. Sequentia dicitur per ordinem una de septem Sequentiis supra-notatis vel quævis alia per totum annum ad placitum.*

Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Loquente Jesu ad turbas, extollens vocem quædam mulier de turba dixit illi ; Beatus venter qui te portavit, et ubera quæ suxisti. At ille dixit ; Quinimo, beati qui audiunt verbum Dei, et custodiunt illud.

Aliud Evangelium in tempore Paschali : Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Stabant juxta crucem Jesu mater ejus et soror matris ejus Maria Cleophæ, et Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Jesus matrem et discipulum stantem quem diligebat, dixit matri suæ ; Mulier, ecce filius tuus. Deinde dixit discipulo ; Ecce mater tua. Et ex illa hora, accepit eam discipulus in [d] suam.[d]

Offertorium.

Felix namque es, sacra virgo Maria, et omni laude dignissima : quia ex te ortus est sol justitiæ Christus Deus noster, alleluya.

Et finiatur cum alleluya *quandocunque dicitur, extra Septuagesimam usque ad Pascha, et nisi in vigilia Assumptionis beatæ Mariæ tantum.*

Secreta.

Tua, Domine, propitiatione et beatæ Mariæ semper virginis intercessione, ad perpetuam atque præsentem hæc oblatio nobis proficiat prosperitatem et pacem. Per Dominum.

Præfatio. Et te in veneratione.

Communio.

Beata viscera Mariæ virginis quæ portaverunt æterni Patris Filium.

In tempore Paschali, Communio.

Vera fides Geniti
purgavit crimina mundi :
et tibi virginitas
inviolata manet,
alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Sumptis, Domine, salutis nostræ subsidiis, da, quæsumus, ejus patrociniis nos ubique protegi, in cujus veneratione hæc tuæ obtulimus majestati. Per Dominum.

[a] infra.—94. 97. 98.
[b] cap. xi. A. (v. 27, 28.
[c] cap. xix. C. (v. 25–27.)
[d] ita 97. &c. sua.—98. 4PV. V.

Missa *pro pace.*

Ad Missam : Officium.[a]

Da pacem, Domine, sustinentibus te: ut prophetæ tui fideles inveniantur exaudi preces servi tui et plebis tuæ Israel.

In tempore Paschali, alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi : in domum Domini ibimus.[c]

Oratio.

Deus, a quo sancta desideria, recta consilia et justa sunt opera, da servis tuis illam quam mundus dare non potest pacem ; ut et corda nostra mandatis tuis dedita, et hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla. Per Dominum.

Lectio libri Machabæorum.[d]

In diebus illis, Orationem faciebant sacerdotes dum offerrent sacrificium pro populo Israel, Jonatha inchoante, cæteris autem respondentibus, et dicentibus ; Benefaciat vobis Deus et meminerit testamenti sui, quod ad Abraham et Isaac et Jacob locutus est servorum suorum fidelium. Et det vobis cor omnibus ut colatis eum et faciatis ejus voluntatem. Adaperiat cor vestrum in lege sua et in præceptis suis, et faciat pacem. Exaudiat[e] orationes vestras et reconcilietur vobis, nec vos deserat in tempore malo, Dominus Deus vester.

Gradale.[f]

Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi : in domum Domini ibimus.

V. Fiat pax in virtute tua : et abundantia in turribus tuis.

Alleluya. *V.* Qui posuit fines tuos pacem : et adipe frumenti satiat te.

Secundum Johannem.[g]

In illo tempore, dixit Jesus discipulis suis ; Ecce venit hora et jam venit, ut dispergamini unusquisque in propria, et me solum relinquatis. Et non sum solus, quia Pater mecum est. Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis. Sed confidite, quia ego vici mundum.

Offertorium.[h]

Deus, tu[i] convertens[i] vivificabis nos : et plebs tua lætabitur in te : ostende nobis, Domine, misericordiam tuam : et salutare tuum da nobis.

In tempore Paschali, alleluya, alleluya.

Secreta.

Deus, qui credentes in te populos nullis sinis concuti terroribus ; dignare preces et hostias dicatæ tibi plebis suscipere ; ut pax tua pietate concessa, Christianorum fines ab omni hoste faciat esse securos. Per Dominum.

Communio.[j]

Amen dico vobis quicquid orantes petitis, credite quia accipietis et fiet vobis.

In tempore Paschali, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Deus, auctor pacis et amator, quem nosse vivere, cui servire regnare est ; protege ab omnibus impugnationibus supplices tuos ; ut qui in defensione tua confidimus, nullius hostilitatis arma timeamus. Per Dominum.

Missa *pro rege.*

Ad Missam : Officium.[k]

Protector noster aspice, Deus : et respice in faciem Christi tui quia melior est dies una in atriis tuis super millia.

In tempore Paschali, alleluya, alleluya.

Psalmus.[l]

Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum : concupiscit et deficit anima mea in atria Domini.

[a] Eccli. cap. xxxvi. (16, 17.)
[b] Ps. cxxi. (cxxii. 1.)
[c] Nunquam dicitur *Gloria in excelsis* in talibus missis, nisi in commemorationibus.—98. Kyrie eleison.—26.
[d] 2 Mac. cap. i. E. (v. 23, 2–5.)
[e] Dominus.—97. 98.
[f] Ps. cxxi. (cxxii. 1, 7.) cxlvii. (14.)
[g] cap. xvi. G. (v. 32, 33.)
[h] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 6, 7.)
[i] conversus.—4 L. 57. V.
[j] Marci cap xi. (24.)
[k] Ps. lxxxiii. (lxxxiv. 9, 10.)
[l] ib. (v. 1.)

Oratio.[a]

Quæsumus, omnipotens Deus, ut famulus tuus rex noster *N.*, qui tua miseratione suscepit regni gubernacula, virtutum etiam omnium percipiat incrementa; quibus decenter ornatus, et vitiorum voraginem devitare, et hostes superare, et ad te qui via, veritas, et vita es, gratiosus valeat pervenire. Per Dominum.

Epistola. Orationem faciebant sacerdotes. *ut supra in Officio præcedenti.*

Gradale.[b]

Salvum fac servum tuum, Deus meus, sperantem in te.

V. Auribus percipe, Domine, orationem meam.

Alleluya. *V.* Eripe me de inimicis meis, Deus meus: et ab insurgentibus in me libera me.

Secundum Marcum.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Amen dico vobis, quia quicunque dixerit huic monti; Tollere, et mittere in mare, et non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit, quia quodcunque dixerit fiat, fiet ei. Propterea dico vobis, Omnia quæcunque orantes petitis, credite quia accipietis, et evenient vobis. Et cum stabitis ad orandum, dimittite siquid habetis adversus aliquem: ut et Pater vester, qui in cœlis est, dimittat vobis peccata vestra. Quod si vos non dimiseritis: nec Pater vester, qui in cœlis est, dimittet vobis peccata vestra.

Offertorium.[d]

Exaudi, Deus, orationem meam, et ne despexeris deprecationem meam: intende in me et exaudi me.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

[e] *Secreta.*[e]

Munera, quæsumus, Domine, oblata sanctifica; ut et nobis unigeniti tui corpus et sanguis fiant, et famulo tuo *N.* regi nostro, ad obtinendam animæ corporisque salutem et ad peragendum injunctum sibi officium, te largiente usquequaque proficiant. Per eundem. Qui tecum.

Communio.[f]

Amen dico vobis: quicquid orantes petitis, credite quia accipietis et fiet vobis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.[g]

Hæc, Domine, salutaris sacramenti perceptio famulum tuum regem nostrum *N.* ab omnibus, quæsumus, tueatur adversis, quatenus et ecclesiasticæ pacis obtineat tranquillitatem, et post istius temporis decursum ad æternam perveniat hereditatem. Per Dominum nostrum.

[a] Quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut rex noster Henricus octavus qui tua miseratione regni suscepit gubernacula, virtutum omnium percipiat incrementa, quibus decenter ornatus, vitiorum voraginem devitare, corporis incolumitate gaudere, hostes superare, et in tranquilla pace dum in humanis aget, tam feliciter possit sua tempora pertransire ut post hujus vitæ decursum, ad te qui via, veritas, et vita es, gratiosus valeat pervenire. *Alia Oratio.*—12. 20.

[b] Ps. lxxxv. (lxxxvi. 2, 6.) lviii. (lix. 1.)

[c] cap. xi. C. (v. 23–26.)

[d] Ps. liv. (lv. 1, 2.)

[e] *Secretum.* Munera, quæsumus, Domine, oblata sanctifica, ut nobis unigeniti tui corpus et sanguis fiant, et famulo tuo Henrico octavo regi nostro ad obtinendum animæ corporisque salutem et ad peragendum in firma fide et solida pace injunctum sibi officium, te largiente, usquequaque proficiant. *Aliud Secretum.*—12. 20.

[f] Marci xi. (24.)

[g] Hæc, quæsumus, Domine, salutaris sacramenti perceptio famulum tuum Henricum octavum regem nostrum ab omnibus tueatur adversis, quatenus diuturnam et prosperam vitam in tranquillitate ecclesiasticæ pacis obtineat, et post hujus vitæ decursum ad æternam beatitudinem, tua gratia cooperante, perveniat. *Alia Postcommunio.*—12. 20.

Ad *invocandum gratiam Spiritus Sancti.*

Ad Missam : Officium.[a]

Spiritus Domini replevit orbem terrarum, alleluya : et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis, alleluya, alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Exsurgat Deus et dissipentur inimici ejus : et fugiant qui oderunt eum a facie ejus.[c]

Oratio.

Deus, cui omne cor patet, et omnis voluntas loquitur, et quem nullum latet secretum ; purifica per infusionem Sancti Spiritus cogitationes cordis nostri, ut perfecte te diligere et digne laudare mereamur. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Ad Corinthios.[d]

Fratres, Unicuique datur manifestatio Spiritus ad utilitatem. Alii buidem per Spiritum datur sermo sapientiæ ; alii sermo scientiæ, secundum eundem Spiritum : alteri fides, in eodem Spiritu : alii gratia sanitatum, in eodem Spiritu : alii operatio virtutum : alii prophetia : alii discretio spirituum : alii genera linguarum : alii interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult.

Gradale.[e]

Beata gens, cujus est Dominus Deus eorum, populus quem elegit Dominus in hereditatem sibi.

V. Verbo Domini cœli firmati sunt ; et Spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

Alleluya. *V.* Veni, Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium : et tui amoris in eis ignem accende.

Secundum Johannem.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus mulieri Samaritanæ ; Mulier, crede mihi, quia venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabitis Patrem. Vos adoratis quod nescitis : nos adoramus quod scimus, quia salus ex Judæis est. Sed venit hora, et nunc est, quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate. Nam et Pater tales quærit qui adorent eum. Spiritus est Deus : et eos qui adorant eum, in spiritu et veritate oportet adorare.

Offertorium.[g]

Emitte Spiritum tuum et creabuntur : et renovabis faciem terræ : sit gloria Domini in sæcula.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Hæc oblatio, Domine Deus, quæsumus, cordis nostri maculas emundet : ut Sancti Spiritus digna habitatio efficiatur. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Communio.[h]

Spiritus Sanctus docebit vos omnia, alleluya : quæcunque dixero vobis, alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Sacrificium salutis nostræ tibi offerentes, concede nobis, quæsumus, Domine, per gratiam Sancti Spiritus purificatis mentibus sæpius tuæ pietatis celebrare mysterium. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Ad Missam *pro seipso.*

Ad Missam : Officium.[i]

Deus, in nomine tuo salvum me fac : et in virtute tua judica me : Deus, exaudi orationem meam.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[j]

Quoniam alieni insurrexerunt adversum me : et fortes quæsierunt animam meam.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui me peccatorem sacris altaribus adstare voluisti, et sancti nominis tui laudare

[a] Sap. i. (7.)
[b] Ps. lxvii. (lxviii. 1.)
[c] A lxx usque ad Pascha, Officium patet in Commemoratione Spiritus Sancti.—98.
[d] 1 ad Cor. cap. xii. A. (v. 7–11.)
[e] Ps. xxxii. (xxxiii. 12, 6.)
[f] cap. iv. C. (v. 21–24.)
[g] Ps. ciii. (civ. 30, 31.)
[h] Johan. xiv. (26.)
[i] Ps. liii. (liv. 1, 2.)
[j] ibid. (v. 3.)

potentiam; concede, quæso, per hujus sacramenti mysterium meorum mihi veniam peccatorum, ut tuæ majestati digne ministrare merear. Per Dominum.

Ad Romanos.[a]

Fratres, Condelector legi Dei secundum interiorem hominem: Video autem aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, et [b] captivum me ducentem [b] in legem peccati quæ est in membris meis. Infelix ego homo, quis me liberabit de [c] morte corporis [c] hujus? Gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum.

Gradale.[d]

Esto mihi in Deum protectorem et in locum refugii: ut salvum me facias.

V. Deus, in te speravi, Domine: non confundar in æternum.

Alleluya. *V.* Eripe me de inimicis meis, Domine Deus meus: et ab insurgentibus in me libera me.

Secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint: quodcunque volueritis petetis, et fiet vobis. In hoc clarificatus est Pater meus, ut fructum plurimum afferatis, et efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit me Pater, et ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea; sicut et ego Patris mei præcepta servavi, et maneo in ejus dilectione. Hæc locutus sum vobis, ut gaudium meum in vobis sit, et gaudium vestrum impleatur.

Offertorium.[f]

Intende voci orationis meæ, rex meus et Deus meus: quoniam ad te orabo, Domine.

In tempore Paschali,

Alleluya. *V.* Verba mea auribus percipe, Domine: intellige clamorem meum et exaudi me.

Secreta.

Deus, qui te præcipis a peccatoribus exorari, tibique sacrificium contriti cordis offerri; hoc sacrificium quod indignis manibus meis offero, acceptare dignare; et ut ipse tibi hostia et sacrificium esse merear, miseratus concede; quod per mysterii hujus exhibitionem peccatorum omnium percipiam remissionem. Per.

Communio.[g]

Ab occultis meis munda me, Domine: et ab alienis parce servo tuo.

In tempore Paschali, Alleluya.

Postcommunio.

Aures tuæ pietatis, mitissime Deus, inclina precibus meis, et per hujus divini sacramenti carnis et sanguinis Filii tui Domini nostri Jesu Christi quod indignus sumpsi mysterium; gratia Sancti Spiritus illumina cor meum, ut tuis mysteriis digne ministrare, teque æterna caritate diligere et sempiterna gaudia percipere merear. Per Dominum. In unitate.

Item pro semetipso, alia Oratio, non Sarum, Suppliciter te, Deus, *ut sequitur post.*

Missa *ad poscendum donum Spiritus Sancti.*

Ad Missam: Officium.[h]

Caritas Dei diffusa est in cordibus vestris, alleluya: per [i] inhabitantem Spiritum ejus in [i] vobis, alleluya, alleluya.

Psalmus.[j]

Domine Deus salutis meæ: in die clamavi et nocte coram te.[k]

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui justitiam tuæ legis in cordibus credentium digito tuo scribis; da nobis fidei,

[a] cap. vii. D. (v. 22-25.)
[b] captivum me dicentem.—98. 57. captivantem me.—92. V.
[c] ita 26. &c. corpore mortis.—92. 55P. V.
[d] Ps. lxx. (lxxi. 3, 1.) lviii. (lix. 1.)
[e] cap. xv. A. (v. 7-11.)
[f] Ps. v. (2, 1.)
[g] Ps. xviii. (xix. 12, 13.)
[h] Rom. v. (5.)
[i] Spiritum Sanctum qui datus est.—V.
[j] Ps. lxxxvii. (lxxxviii. 1.)
[k] A lxx usque ad Pascha, Officium patet in Commemoratione Spiritus Sancti.—98.

spei, et caritatis augmentum; et ut mereamur assequi quod promittis, fac nos amare quod præcipis. Per Dominum.

Ad Corinthios.[a]

Fratres, Caritas patiens est, benigna est. Caritas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non est ambitiosa, non quærit quæ sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, congaudet autem veritati: omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Caritas nunquam excidit: sive prophetiæ evacuabuntur, sive linguæ cessabunt, sive scientia destruetur: ex parte enim cognoscimus, et ex parte prophetamus; cum autem venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. Quando autem factus sum vir, evacuavi quæ erant parvuli. Videmus nunc per speculum in ænigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum. Nunc autem manent, fides, spes, caritas: tria hæc; major autem horum est caritas.

Gradale.[b]

Domine, Dominus noster: quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

V. Quoniam elevata est magnificentia tua super cœlos.

Alleluya. *V.* Domine, Deus salutis meæ, in die clamavi: et nocte coram te.

Secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Filioli, adhuc modicum tempus vobiscum sum. Quæretis me, et sicut dixi Judæis, Quo ego vado, vos non potestis venire, et vobis dico modo. Mandatum novum do vobis, Ut diligatis invicem; sicut dilexi vos, ut et vos invicem diligatis. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem. Dicit ei Simon Petrus; Domine, quo vadis? Respondit Jesus; Quo ego vado[d] non potes me modo sequi: sequeris autem postea.

Offertorium[e]

Lauda anima mea Dominum: laudabo Dominum in vita mea: psallam Deo meo quamdiu ero.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Emitte, quæsumus, Domine, Spiritum caritatis, qui et hæc præsentia munera nostra tuum nobis efficiat sacramentum; et ad hoc percipiendum corda nostra purificet. Per Dominum. In unitate.

Communio.[f]

Primum quærite regnum Dei: et omnia adjicientur vobis, dicit Dominus.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Spiritum nobis, Domine, tuæ caritatis infunde; ut quos vino et pane cœlesti satiasti, tua facias pietate concordes. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Missa *pro* [g] *peccatoribus.*[g]

Ad Missam: Officium.[h]

Si iniquitates observaveris, Domine: Domine, quis sustinebit: quia apud te propitiatio est, Deus Israel.

Psalmus.[i]

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi vocem meam.

Oratio.

Exaudi, quæsumus, Domine, supplicum preces, et confitentium tibi parce peccatis: ut pariter nobis indulgentiam tribuas benignus et pacem. Per Dominum.

Ad Romanos.[j]

Fratres, Cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est: multo igitur magis justificati nunc

a 1 ad Cor. cap. xiii. B. (v. 4–13.)
b Ps. viii. (1.) lxxxvii. (lxxxviii. 1.)
c cap. xiii. A. (v. 33–36.)
d tu.—97. 98. 57.
e Ps. cxlv. (cxlvi. 1.)
f Matt. vi. (33.)
g peccatis.—92. 94. 97. 98.
h Ps. cxxix. (cxxx. 3, 4.)
i ibid. (v. 1.)
j cap. v. B. (v. 8–11.)

in sanguine ipsius, salvi erimus ab ira per ipsum. Si enim cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem Filii ejus: multo magis, reconciliati, salvi erimus in vita ipsius. Non solum autem; sed et gloriamur in Deo per Jesum Christum Dominum nostrum.

Gradale.[a]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris: nequando dicant gentes, ubi est Deus eorum.

V. Adjuva nos, Deus, salutaris noster: et propter honorem nominis tui, Domine, libera nos.

Alleluya. *V.* Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam: et salutare tuum da nobis.

Secundum Lucam.[b]

In illo tempore, Vidit Jesus publicanum nomine Levi sedentem ad theloneum, et ait illi; Sequere me. Et relictis omnibus, surgens secutus est eum. Et fecit ei convivium magnum Levi in domo sua: et erat turba multa publicanorum et aliorum qui cum illis erant discumbentes. Et murmurabant Pharisæi et scribæ eorum, dicentes ad discipulos ejus; Quare cum publicanis et peccatoribus manducatis et bibitis? Et respondens Jesus, dixit ad illos; Non egent qui sani sunt medico, sed qui male habent. Non enim veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.

Offertorium.[c]

Deus, tu convertens vivificabis nos: et plebs tua lætabitur in te: ostende nobis, Domine, misericordiam tuam, et salutare tuum da nobis.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, placationis offerimus; obsecrantes, ut et delicta nostra miseratus absolvas, et nutantia corda tu dirigas. Per Dominum.

Communio.[d]

Inclina aurem tuam: accelera ut eruas nos.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Præsta nobis, æterne Salvator, ut percipientes hoc munere veniam peccatorum, deinceps peccata vitemus. Per Dominum nostrum.

Missa *pro pœnitentibus.*

Ad Missam: Officium.[e]

Justus es, Domine, et rectum judicium tuum: fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, confitenti tibi famulo tuo *N.* pro tua pietate peccata relaxa, ut non plus ei valeat conscientiæ reatus ad pœnam quam indulgentia tuæ pietatis ad veniam. Per Dominum.

Ad Galatas.[g]

Fratres, Si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spirituales estis, instruite hujusmodi in spiritu lenitatis, considerans teipsum, ne et tu tenteris. Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi.

Gradale.[h]

Salvum fac servum tuum, Deus meus, sperantem in te.

V. Auribus percipe, Domine, orationem meam.

Alleluya. *V.* Qui timent Dominum, sperent in eum: adjutor eorum et protector eorum est.

Secundum Matthæum.[i]

In illo tempore, Discumbente Jesu in domo, ecce multi publicani et peccatores venientes discumbebant cum eo et discipulis [j] ejus.[j] Et videntes Pharisæi, dicebant discipulis [k] suis; [k] Quare cum publicanis et peccatoribus

[a] Ps. lxxviii. (lxxix. 9, 10, 9.) lxxxiv. (lxxxv. 7.)
[b] cap. v. F. (v. 27–32.)
[c] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 6, 7.)
[d] Ps. xxx. (xxxi. 2.)
[e] Ps. cxviii. (cxix. 137, 124.)
[f] ib. (v. 1.)
[g] cap. vi. A. (v. 1, 2.)
[h] Ps. lxxxv. (lxxxvi. 2, 6.) cxiii. (cxv. 11.)
[i] cap. ix. B. (v. 10–13.)
[j] suis.—92. 97. 98.
[k] ejus.—92. 26.

manducat magister vester? At Jesus audiens, ait; Non est opus valentibus medicus, sed male habentibus. Euntes autem discite, quid est, misericordiam volo, et non sacrificium. Non enim veni vocare justos sed peccatores.

Offertorium.[a]

Sperent in te omnes qui noverunt nomen tuum, Domine: quoniam non derelinquis quærentes te. Psallite Domino qui habitat in Sion: quoniam non est oblitus orationem pauperum.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Præsta, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut hæc salutaris oblatio famulum tuum *N.* et a propriis reatibus indesinenter expediat, et ab omnibus tueatur adversis. Per.

Communio.[b]

Amen dico vobis: quicquid orantes petitis credite quia accipietis et fiet vobis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Omnipotens et misericors Deus, qui omnem animam pœnitentem et confitentem magis vis emendare quam perdere; respice propitius super hunc famulum tuum *N.;* et per hæc sacramenta quæ sumpsimus averte ab eo iram indignationis tuæ et omnia peccata sua ei dimitte. Per Dominum.

Missa *pro inspiratione divinæ sapientiæ.*

Ad Missam: Officium.[c]

Lex Domini irreprehensibilis, convertens animas: testimonium Dei fidele, sapientiam præstans parvulis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[d]

Cœli enarrant gloriam Dei: et opera manuum ejus annunciat firmamentum.

Oratio.

Deus, qui per coæternam tibi Sapientiam hominem cum non esset condidisti, perditumque misericorditer reformasti; præsta, quæsumus, ut eadem pectora nostra inspirante, te tota mente amemus, et ad te toto corde curramus. Per.

Lectio Epistolæ beati Jacobi apostoli.[e]

Carissimi, Si quis vestrum indiget sapientia, postulet a Deo qui dat omnibus affluenter et non improperat; et dabitur ei. Postulet autem in fide, nihil hæsitans. Qui enim hæsitat, similis est fluctui maris qui a vento movetur et circumfertur. Non ergo æstimet homo ille, quod accipiat aliquid a Domino.

Gradale.[f]

Venite, filii, audite me: timorem Domini docebo vos.

V. Accedite ad eum et illuminamini: et facies vestræ non confundentur.

Alleluya. *V.* Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam: et salutare tuum da nobis.

Secundum Johannem.[g]

In illo tempore, Sublevatis Jesus oculis in cœlum, dixit; Pater, venit hora, clarifica Filium tuum, ut Filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei, det eis vitam æternam. Hæc est autem vita æterna: Ut cognoscant te, solum verum Deum, et quem misisti Jesum Christum.

Offertorium.[h]

Benedictus es, Domine, doce me justificationes tuas: benedictus es, Domine, doce me justificationes tuas, in labiis meis pronunciavi omnia judicia oris tui.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Sanctificetur, quæsumus, Domine, hujus nostræ oblationis munus tua operante sapientia, ut tibi placere possit ad laudem, et nobis proficere ad salutem. Per Dominum.

[a] Ps. ix. (11, 12, 13.)
[b] Marci xi. (24.)
[c] Ps. xviii. (xix. 8.)
[d] ibid. (v. 1.)
[e] cap. i. A. (v. 5–7.)
[f] Ps. xxxiii. (xxxiv. 11, 5.) lxxxiv. (lxxxv. 7.)
[g] cap. xvii. A. (v. 1–3.)
[h] Ps. cxviii. (cxix. 12, 13.)

Communio.[a]

Tu mandasti mandata tua custodiri nimis: utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Infunde, quæsumus, Domine Deus, per hæc sancta quæ sumpsimus tuæ cordibus nostris lumen sapientiæ; ut te veraciter agnoscamus et fideliter diligamus. Per Dominum.

Missa *pro tribulatione cordis.*

Ad Missam: Officium.[b]

Justus es, Domine, et rectum judicium tuum: fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[c]

Beati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Deus, qui contritorum non despicis gemitum, et mœrentium non spernis affectum; adesto precibus nostris, quas pietati tuæ pro tribulatione nostra offerimus; implorantes, ut nos clementer respicias, et solito pietatis tuæ intuitu tribuas ut quicquid contra nos diabolicæ [d] fraudes [d] atque humanæ moliuntur adversitates, ad nihilum redigas, et consilio misericordiæ tuæ allidas; quatenus nullis adversitatibus læsi, sed ab omni tribulatione et angustia liberati, gratias tibi in ecclesia tua referamus consolati. Per Dominum.

Ad Corinthios.[e]

Fratres, Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, pater misericordiarum et Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra, ut possimus et ipsi consolari eos qui in omni pressura sunt, per exhortationem qua exhortamur et ipsi a Deo. Quoniam sicut abundant passiones Christi in nobis: ita et per Christum abundat consolatio nostra.

Gradale.[f]

Ad Dominum cum tribularer clamavi: et exaudivit me.

V. Domine, libera animam meam a labiis iniquis: et a lingua dolosa.

Alleluya. *V.* Qui timent Dominum, sperent in eum: adjutor eorum et protector eorum est.

Secundum Johannem.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Amen, amen, dico vobis: quia plorabitis et flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.[h] Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cum autem peperit puerum, jam non meminit pressuræ, propter gaudium quia natus est homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis; iterum autem videbo vos, et gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

Offertorium.[i]

Immittit angelus Domini in circuitu timentium eum: et eripiet eos; gustate et videte quoniam suavis est Dominus.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Deus, qui tribulatos corde sanas et mœstificatos actu lætificas; ad hanc propitius hostiam dignanter attende, per quam totius mundi voluisti relaxare delicta, et pro tribulatione nostra eam clementer assume; cunctaque crimina nostra solve; tribulationem nostram adime; miserias pelle; angustias et pressuras amove; ut exuti ab omnibus quæ patimur malis, in tuis semper delectemur exsultare beneficiis. Per Dominum.

[a] Ps. cxviii. (cxix. 4, 5.)
[b] Ps. cxviii. (cxix. 137, 124.)
[c] ibid. (v. 1.)
[d] non habent 92. 94. 97. 98.
[e] 2 ad Cor. cap. i. A. (v. 3-5.)
[f] Ps. cxix. (cxx. 1, 2.) cxiii. (cxv. 11.)
[g] cap. xvi. C. (v. 20-22.)
[h] Ita clauditur Evangelium in 92.
[i] Ps. xxxiii. (xxxiv. 8, 9.)

Communio.[a]

Redime me, Deus Israel : ex omnibus [b] tribulationibus [b] meis

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Dimitte, quæsumus, Domine [c] Deus,[c] peccata nostra, et tribue nobis misericordiam tuam; orisque nostri alloquio exoratus, humilitatem nostram attende, vincula solve, delicta dele, tribulationem inspice, adversitatem repelle, effectumque petitioni nostræ largiens, jugiter et clementer exaudi. Per.

Missa *pro infirmo.*

Ad Missam : Officium.[d]

Justus es, Domine, et rectum judicium tuum : fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[e]

Beati immaculati in via : qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, salus æterna credentium; exaudi nos pro famulo tuo *N.* pro quo misericordiæ tuæ imploramus auxilium ; ut reddita sibi sanitate, gratiarum tibi in ecclesia tua referat actionem. Per Dominum.

Lectio Epistolæ beati Jacobi apostoli.[f]

Carissimi, Tristatur aliquis vestrum ? oret æquo animo et psallat. Infirmatur quis [g] ex [g] vobis ? inducat presbyteros Ecclesiæ, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini : et oratio fidei salvabit infirmum, et alleviabit eum Dominus : et si in peccatis sit, dimittentur ei. Confitemini ergo alterutrum peccata vestra, et orate pro invicem ut salvemini.

Gradale.[h]

Miserere mihi, Domine, quoniam infirmus sum : sana me, Domine.

℣. [i] Quoniam [i] conturbata sunt omnia ossa mea : et anima mea turbata est valde.

Alleluya. ℣. Qui sanat contritos corde : et alligat contritiones eorum.

Evangelium : secundum Lucam.[j]

In illo tempore, Surgens Jesus de synagoga, introivit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus : et rogaverunt illum pro ea. Et stans super illam imperavit febri : et dimisit illam. Et continuo surgens ministrabat illis. Cum sol autem occidisset, omnes qui habebant infirmos variis languoribus, ducebant illos ad eum. At ille singulis manus imponens, curabat eos.

Offertorium.[k]

Domine, convertere et eripe animam meam : salvum me fac propter misericordiam tuam.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Deus, cujus nutibus vitæ nostræ momenta decurrunt; suscipe preces et hostias famuli tui *N.* pro quo [l] misericordiæ tuæ imploramus auxilium;[l] ut de cujus periculo metuimus, de ejus salute lætemur. Per.

Communio.[m]

Redime me, Deus Israel : ex omnibus angustiis meis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Deus, infirmitatis humanæ singulare præsidium, auxilii tui super infirmum nostrum ostende virtutem ; ut ope misericordiæ tuæ adjutus, Ecclesiæ tuæ sanctæ incolumis repræsentari mereatur. Per Dominum.

[a] Ps. cxxix. (cxxx. 8.)
[b] angustiis.—94. 97. 98. iniquitatibus.—V.
[c] non habent 4L. 57.
[d] Ps. cxviii. (cxix. 137, 124.)
[e] ib. (v. 1.)
[f] cap. v. C. (v. 13–16.)
[g] in.—92. 97. 98. V.
[h] Ps. vi. (2, 3.) cxlvi. (cxlvii. 3.)
[i] non habet 94. 97. 98.
[j] cap iv. F. (v. 38–40.)
[k] Ps. vi. (4.)
[l] misericordiam tuam ægrotante imploramus.—4L. 57.
[m] Ps. cxxix. (cxxx. 8.)

Missa *pro salute amici.*

Ad Missam : Officium.[a]

Justus es, Domine, et rectum judicium tuum : fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Beati immaculati in via : qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, miserere famulo tuo *N.*, et dirige eum secundum tuam clementiam in viam salutis æternæ ; ut te donante, tibi placita cupiat, et tota virtute perficiat. Per.

Epistola. Orationem faciebant, *ut supra in Missa pro Pace.*

Gradale.[c]

Salvum fac servum tuum : Deus meus, sperantem in te.

V. Auribus percipe orationem meam.

Alleluya. *V.* Qui timent Dominum, sperent in eum : adjutor eorum et protector eorum est.

Evangelium. Amen dico vobis ; quicunque dixerit huic monti, *ut supra in Missa pro Rege.*

Offertorium.[d]

Sperent in te, omnes qui noverunt nomen tuum, Domine : quoniam non derelinquis quærentes te : psallite Domino qui habitat in Sion, quoniam non est oblitus orationem pauperum.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Proficiat, quæsumus, Domine, hæc oblatio quam tuæ supplices offerimus majestati, ad salutem famuli tui *N.*, ut tua providentia ejus vita inter prospera et adversa ubique dirigatur. Per Dominum.

Communio.[e]

Amen dico vobis : quicquid orantes petitis, credite quia accipietis : et fiet vobis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Sumentes, Domine, perpetuæ sacramenta salutis, tuam deprecamur clementiam, ut per ea famulum tuum *N.* ab omni adversitate protegas. Per.

[f]*Aliæ Orationes pro Amico.*

Oratio. Deus, qui justificas impium, *ut infra col.* 813 *[f]

Missa *pro serenitate aeris.*

Ad Missam : Officium.

Salus populi ego sum, dicit Dominus : de quacunque tribulatione clamaverint ad me, exaudiam eos, et ero illorum Dominus in perpetuum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[g]

Attendite, popule meus, legem meam : inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Oratio.

Ad te nos, Domine, clamantes exaudi ; et aeris serenitatem nobis tribue supplicantibus ; ut qui juste pro peccatis nostris affligimur, misericordia tua præveniente clementiam sentiamus. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ Prophetæ.[h]

In diebus illis, Locutus est Hieremias propheta dicens ; Consurge, lauda in nocte in principio vigiliarum ;[i] effunde sicut aquam cor tuum ante conspectum Domini Dei tui. Leva ad eum manus tuas pro animabus parvulorum tuorum qui [j] defecerunt fame [j] in capite [k] omnium compitorum.[k] Vide, Domine, et considera, quem vindemiaveris ita. Ergone comedent mulieres fructum suum, parvulos ad mensuram palmæ ? Si occiditur in sanctuario [l] Domini [l] sacerdos et propheta ? Formido et laqueus facta est nobis ; vaticinatio et contritio. Divisiones aquarum deduxit

[a] Ps. cxviii. (cxix. 137, 124.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] Ps. lxxxv. (lxxxvi. 2, 6.) cxiii. (cxv. 11.)
[d] Ps. ix. (10, 11, 12.)
[e] Marci xi. (24.)
[f] non habent 92. 4L. 15. 57.
[g] Ps. lxxvii. (lxxviii. 1.)

K

[h] Thren. cap. ii. (v. 19, 20.) iii. (v. 47–50, 54–58.)
[i] tuarum et.—97. 98.
[j] fame defecerunt.—97. 98. fame pereunt.—92. defecerunt in fame.—V.
[k] platearum.—97. 98.
[l] Dei.—97. 98.

oculus meus, in contritione [a] filiæ [a] populi mei. Oculus meus afflictus est, nec tacuit, eo quod non esset requies; donec respiceret et videret Dominus de cœlis. Inundaverunt aquæ super caput meum: dixi, perii. Invocavi nomen tuum, Domine, de lacu novissimo. Vocem meam audisti: ne avertas aurem tuam a singultu meo et [b] clamore.[b] Appropinquasti in die qua invocavi te: dixisti, ne timeas. Judicasti causam animæ meæ, redemptor vitæ meæ, Domine Deus meus.

Gradale.[c]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris: nequando dicant gentes, Ubi est Deus eorum.

V. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter honorem nominis tui, Domine, libera nos.

Alleluya. *V.* Domine, refugium factus es nobis: a generatione et progenie.

Evangelium: secundum Lucam.[d]

In illo tempore, Factum est in una dierum, et Jesus ascendit in naviculam, et discipuli ejus. Et ait ad illos; Transfretemus trans stagnum. Et ascenderunt. Navigantibus autem illis, obdormivit. Et descendit procella venti in stagnum, et [e] compellebantur fluctibus,[e] et periclitabantur. Accedentes autem, suscitaverunt eum, dicentes: Præceptor, perimus. At ille surgens increpavit ventum et tempestatem aquæ, et cessavit. Et facta est tranquillitas. Dixit autem illis; [f] Ubi est fides vestra? Qui timentes mirati sunt adinvicem, dicentes; Quis putas hic est, quia et ventis imperat et mari, et obediunt ei?

Offertorium.[g]

Si ambulavero in medio tribulationis, vivificabis me, Domine: et super iram inimicorum meorum [h] extendes[h] manum tuam, et salvum me fecit dextera tua.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Exaudi, Domine, preces nostras et suscipe vota populi tui; et jube imbres inundantium cessare pluviarum; flagellumque hujus elementi ad effectum tui converte mysterii; ut qui se regenerantibus aquis gaudent renatos, gaudeant his castigationibus esse correctos. Per Dominum.

Communio.[i]

Amen dico vobis, quicquid orantes petitis, credite quia accipietis: et fiet vobis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Preces populi tui, quæsumus, Domine, benignus exaudi; et per hujus virtutem sacramenti pacem tuam nobis nuntiet purgati aeris serena tranquillitas; ut qui delinquentes verberas, peccata confitentibus parcas. Per Dominum.

Missa *pro pluvia petenda.*

Ad Missam: Officium.[j]

Lætetur cor quærentium Dominum: quærite Dominum et confirmamini, quærite faciem ejus semper.

In tempore Paschali, Alleluya.

Psalmus.[k]

Confitemini Domino et invocate nomen ejus: annuntiate inter gentes opera ejus.

Oratio.

Deus, in quo vivimus, movemur et sumus, pluviam nobis tribue congruentem; ut præsentibus subsidiis sufficienter adjuti, sempiterna fiducialius appetamus. Per Dominum.

Lectio Hieremiæ prophetæ.[l]

In diebus illis, Oravit Hieremias propheta dicens; Numquid projiciens abjecisti Judam? aut Sion abominata est anima tua? Quare ergo percus-

[a] fidelis.—97. 98.
[b] clamoribus.—97. 98. V.
[c] Ps. lxxviii. (lxxix. 9, 10, 9.) lxxxix. (xc. 1.)
[d] cap. viii. D. (v. 22–25.)
[e] complebantur.—Vulg.
[f] Jesus.—97. 98.
[g] Ps. cxxxvii. (cxxxviii. 7.)
[h] extendisti.—26. V.
[i] Marci xi. (24.)
[j] Ps. civ. (cv. 3, 4.)
[k] ib. (v. 1.)
[l] cap xiv. D. (v. 19–22.)

sisti nos, ita ut nulla sit sanitas? Exspectavimus pacem, et non est bonum: et tempus curationis, et ecce turbatio. Cognovimus, Domine, impietates nostras et iniquitates patrum nostrorum, quia peccavimus tibi. Ne des nos in opprobrium propter nomen tuum, neque facias nobis contumeliam. Solii gloriæ tuæ recordare: ne irritum facias fœdus tuum nobiscum. Numquid sunt in sculptilibus gentium qui pluant? aut cœli possunt dare imbres, nisi tu volueris? Nonne tu es Dominus Deus noster quem exspectavimus? Tu enim fecisti omnia hæc, Domine Deus noster.

Gradale.[a]

Oculi omnium in te sperant, Domine: et tu das illis escam in tempore opportuno.

V. Aperis tu manum tuam: et imples omne animal benedictione.

Alleluya. *V.* De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi vocem meam.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis, Nolite solliciti esse dicentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Hæc enim omnia, gentes inquirunt. Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Quærite ergo primum regnum Dei et justitiam ejus: et hæc omnia adjicientur vobis.

Offertorium.[c]

Portas cœli aperuit Dominus et pluit illis manna ut ederent: panem cœli dedit illis: panem angelorum manducavit homo.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Oblatis, Domine, placare muneribus; et opportunum nobis tribue pluviæ sufficientis auxilium. Per.

Communio.[d]

De fructu operum tuorum, Domine, satiabitur terra, ut educas panem de terra: et vinum lætificet cor hominis, ut exhilaret faciem in oleo: et panis cor hominis confirmet.

[a] Ps. cxliv. (cxlv. 15, 16.) cxxix. (cxxx. 1, 2.)
[b] cap. vi. D. (v. 31–33.)
[c] Ps. lxxvii. (lxxviii. 23, 24, 25.)

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Deus, qui pluis super justos et injustos; nostris etiam offensionibus per hæc sacramenta relaxatis, exspectata, quæsumus, imbrium munera largiaris; quibus et salus nobis et alimenta præstentur. Per Dominum.

Missa *tempore belli.*

Ad Missam: Officium.[e]

Reminiscere miserationum tuarum, Domine: et misericordiæ tuæ quæ a sæculo sunt: ne unquam dominentur nobis inimici nostri libera nos, Deus Israel, ex omnibus angustiis nostris.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam.

Oratio.

Deus, regnorum omnium regumque dominator, qui nos et percutiendo sanas et ignoscendo conservas: prætende nobis misericordiam tuam; ut tranquillitate pacis tua potestate firmata, ad remedia correctionis utamur. Per Dominum.

Lectio libri Hesther.[g]

In diebus illis, Oravit Hester ad Dominum dicens; Domine, rex omnipotens, in ditione tua cuncta sunt posita, et non est qui possit resistere voluntati tuæ. Si decreveris salvare nos, continuo liberabimur. Tu enim, Domine, fecisti cœlum et terram, et universa quæ cœli ambitu continentur. Tu es Dominus omnium, et non est qui resistat voluntati tuæ. Et nunc, Domine, rex regum, Deus Abraham, miserere populo tuo, quia volunt nos inimici nostri perdere et hereditatem tuam delere. Ne despicias partem quam redemisti tibi; sed exaudi deprecationem nostram, et propitius

[d] Ps. ciii. (civ. 13, 14, 15.)
[e] Ps. xxiv. (xxv. 6, 22.)
[f] ib. (v. 1.)
[g] cap. xiii. D. (v. 9–11, 15–17.)

esto sorti et funiculo hereditatis tuæ. Et converte luctum nostrum in gaudium, ut viventes laudemus nomen tuum. Et ne claudas ora canentium te, Domine Deus noster.

Gradale.[a]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris : nequando dicant gentes, ubi est Deus eorum.

℣. Adjuva nos, Deus salutaris noster : et propter honorem nominis tui, Domine, libera nos.

Alleluya. ℣. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam : et salutare tuum da nobis.

Evangelium. Amen dico vobis, quia quicunque dixerit. *ut supra in Missa pro rege, col.* 785*

Offertorium.[b]

Deus, tu [c] convertens [c] vivificabis nos : et plebs tua lætabitur in te; ostende nobis, Domine, misericordiam tuam : et salutare tuum da nobis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Secreta.

Adesto, quæsumus, Domine, propitius populo tuo; et quem mysteriis cœlestibus et sacramentis imbuis, per hæc munera quæ tibi offert devotus, a furore cunctorum hostium tua miseratione defende. Per Dominum.

Communio.[d]

Inclina aurem tuam : accelera ut eruas nos.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Corporis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi sacrosancta refectione vegetati, supplices te rogamus, omnipotens Deus : ut hoc remedio singulari ab omni peccatorum nos contagione purifices, et a periculorum munias incursione cunctorum. Per eundem.

Missa *pro eo qui in vinculis tenetur.*

Ad Missam : Officium.[e]

Nunc scio vere quia misit Dominus angelum suum et eripuit me de manu Herodis : et de omni exspectatione plebis Judæorum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[f]

Et Petrus ad se reversus dixit.

Oratio.

Deus indulgentiæ, Deus totius consolationis, te supplices deprecamur ut famulum tuum *N.* a cunctis peccatorum suorum nexibus et ab his quibus captus tenetur inimicorum suorum vinculis (intercedente beata Dei genitrice Maria et beatis apostolis [g] tuis [g] Petro et Paulo atque Johanne) benignus absolvas, emendatumque paterna pietate suscipias, et ad gaudia æterna perducas. Per eundem.

Lectio Actuum Apostolorum.[h]

In diebus illis, Egressus Petrus de carcere venit ad domum Mariæ matris Johannis, qui cognominatus est Marcus, ubi erant multi congregati et orantes. Pulsante autem eo ostium januæ, processit puella ad videndum eum nomine Rode. Et ut cognovit vocem Petri, præ gaudio non aperuit januam, sed intro currens nunciavit Petrum stare ante januam. At illi dixerunt ad eam; Insanis. Illa autem affirmabat sic se habere.

Gradale.[i]

Constitues eos principes super omnem terram : memores erunt nominis tui, Domine.

℣. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii: propterea populi confitebuntur tibi.

Alleluya. ℣.

Solve jubente Deo terrarum, Petre, catenas :
Qui facis ut pateant cœlestia regna beatis.

[a] Ps. lxxviii. (lxxix. 9, 10, 9.) lxxxiv. (lxxxv. 7.)
[b] Ps. lxxxiv. (lxxxv. 6, 7.)
[c] ita 26. &c. conversus.—55P. V.
[d] Ps. xxx. (xxxi. 2.)
[e] Act. xii. (11.)
[f] ibid.
[g] non habent 94. 97. 98.
[h] cap. xii. B. (v. 12–15.)
[i] Ps. xliv. (xlv. 16, 17.)

Secundum Matthæum.[a]

In illo tempore, Venit Jesus in partes Cæsareæ Philippi; et interrogabat discipulos suos dicens; Quem dicunt homines esse Filium Hominis? At illi dixerunt; Alii Johannem Baptistam, alii autem Heliam, alii vero Hieremiam, aut unum ex prophetis. Dixit illis Jesus; Vos autem quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus, dixit; Tu es Christus Filius Dei vivi. Respondens autem Jesus, dixit ei; Beatus es Simon Barjona: quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cœlis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Et tibi dabo claves regni cœlorum. Et quodcunque ligaveris super terram, erit ligatum et in cœlis. Et quodcunque solveris super terram, erit solutum et in cœlis.

Offertorium.[b]

Constitues eos principes super omnem terram: memores erunt nominis tui[c] in omni progenie et generatione.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Hæc, Domine, placationis et laudis hostia famulum tuum *N.* in te confidentem ab omnibus purget peccatorum sordibus, et ab inimicorum suorum quibus premitur insidiis et vinculis (sanctæ Mariæ et beatorum apostolorum [d]tuorum[d] Petri et Pauli atque Johannis precibus) liberum, innocuum atque absolutum esse constitue. Per eundem.

Communio.[e]

Tu es Petrus: et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.

In tempore Paschali, Alleluya.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine, ut hoc munus redemptionis nostræ quod indigni [f]sumpsimus,[f] famulum tuum *N.* (intercedente beata Dei genitrice Maria et beatis apostolis tuis Petro et Paulo atque Johanne) ab omnibus muniat periculis, et ab angustiis quas patitur et vinculis illæsum abire faciat. Per eundem Dominum.

Missa *contra mortalitatem hominum.*

Ad Missam: Officium.

Salus populi ego sum, dicit Dominus: de quacunque tribulatione clamaverint ad me, exaudiam eos et ero illorum Dominus in perpetuum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[g]

Attendite, popule meus, legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Oratio.

Deus, qui imminentem Ninivitis interitum sola misericordia removisti; quibus ut misericors exsisteres, conversionis pœnitentiam præstitisti; respice, quæsumus, populum tuum ante conspectum misericordiæ tuæ prostratum; ut quos Unigeniti tui sanguine redemisti, non patiaris propter misericordiam tuam mortalitatis interire supplicio. Qui tecum.

Lectio Hieremiæ prophetæ.[h]

[i]Si iniquitates nostræ contenderint contra nos, Domine, libera nos; fac, quæsumus, propter nomen tuum, quoniam multæ sunt [j]aversiones[j] nostræ. Tibi peccavimus, exspectatio Israel, salvator noster in tempore tribulationis. Tu autem in nobis es, Domine, et nomen sanctum tuum invocatum est super nos; ne derelinquas nos, Domine Deus noster.

Gradale.[k]

Propitius esto, Domine, peccatis nos-

[a] cap. xvi. B. (v. 13–19.)
[b] Ps. xliv. (xlv. 16, 17.)
[c] Domine.—92. 4L. 13. 15. 57.
[d] non habent 94. 97. 98.
[e] Mat. xvi. (18.)
[f] præsumpsimus.—94. 98.
[g] Ps. lxxvii. (lxxviii. 1.)

[h] cap. xiv. B (v. 7, 8, 9.)
[i] In diebus illis, Oravit Hieremias, dicens.—94. 97. 98.
[j] adversiones.—98. 13. 15.
[k] Ps. lxxviii. (lxxix. 9, 10, 9.) lxxxix. (xc. 1.)

tris: nequando dicant gentes ubi est Deus eorum.
V. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter honorem nominis tui, Domine, libera nos.

Alleluya. *V.* Domine, refugium factus es nobis: a generatione et progenie.

Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Petite, et dabitur vobis: quærite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis. Omnis enim qui petit, accipit: et qui quærit invenit: et pulsanti aperietur. Quis autem ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? Aut piscem: numquid pro pisce serpentem dabit illi? Aut si petierit ovum: numquid porriget illi scorpionem? Si ergo vos cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris: quanto magis Pater vester de cœlo dabit Spiritum bonum petentibus se?

Offertorium.[b]

Sperent in te omnes qui noverunt nomen tuum, Domine: quoniam non derelinquis quærentes te; psallite Domino qui habitat in Sion quoniam non est oblitus clamorem pauperum.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Ecclesiæ tuæ, quæsumus, omnipotens Deus, munus placatus intende; et misericordia tua nos potius quam ira præveniat; quia si iniquitates nostras observare volueris, nulla poterit creatura subsistere, sed admirabili pietate qua nos fecisti, opera manuum tuarum non sinas interire. Per Dominum.

Communio.[c]

Amen dico vobis: quicquid orantes petitis, credite quia accipietis: et fiet vobis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Omnipotens et misericors Deus, respice populum majestati tuæ subjectum; et ne nos furor sævientis mortis inveniat, sacramentorum tuorum perceptio sancta perficiat. Per Dominum nostrum.

Pro *peste animalium.*

Ad Missam: Officium.

Salus populi ego sum, dicit Dominus: de quacunque tribulatione clamaverint ad me, exaudiam eos, et ero illorum Dominus in perpetuum.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[d]

Attendite, popule meus, legem meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei.

Oratio.

Deus, qui laboribus hominum etiam de mutis animalibus solatia subrogasti; supplices te rogamus, ut sine quibus non alitur humana conditio, nostris facias usibus non perire. Per Dominum.

Epistola. Si iniquitates, *ut supra.*

Gradale.[e]

Propitius esto, Domine, peccatis nostris: nequando dicant gentes ubi est Deus eorum.
V. Adjuva nos, Deus salutaris noster: et propter honorem nominis tui, Domine, libera nos.

Alleluya. *V.* Domine, refugium factus es nobis: a generatione et progenie.

Evangelium. Petite et dabitur vobis. *ut supra in Missa præcedenti.*

Offertorium.[f]

Sperent in te omnes qui noverunt nomen tuum, Domine: quoniam non derelinquis quærentes te: psallite Domino qui habitat in Sion, quoniam non est oblitus clamorem pauperum.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Subveniat nobis, Domine, quæsumus, sacrificii præsentis [g]oblatio;[g] quæ nos et ab erroribus universis potenter absolvat, et totius eripiat perditionis incursu; ut et animalia

[a] cap. xi. B. (v. 9–13.)
[b] Ps. ix. (10, 11, 12.)
[c] Marci xi. (24.)
[d] Ps. lxxvii. (lxxviii. 1.)
[e] Ps. lxxviii. (lxxix. 9, 10, 9.) lxxxix. (xc. 1.)
[f] Ps. ix. (10, 11, 12.)
[g] operatio.—92. 94. 4L. 15. 57.

quæ usibus nostris serviunt, tua potentia liberentur. Per Dominum.

Communio.[a]

Amen dico vobis, quicquid orantes petitis credite quia accipietis et fiet vobis.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Averte, Domine, quæsumus, per hæc sancta quæ sumpsimus, a tuis fidelibus cunctos miseratus errores; et [b]sævientium[b] [c]morborumque[c] grassatus in animalia depelle perniciem; ut quos suo merito flagellas devios, foveas tua miseratione correctos. Per.

Pro *quacunque tribulatione*

omnia fiant sicut in Missa pro tribulatione cordis, cum hac Oratione.

Ineffabilem misericordiam tuam nobis, Domine, clementer ostende; ut simul nos et a peccatis omnibus exuas, et a pœnis quas pro his meremur benignus eripias. Per Dominum.

Secreta.

Sacrificia tibi, Domine, immolanda, quæsumus, corda nostra purificent, et indulgentiæ tuæ nobis dona concilient, et de adversis prospera sentire perficiant. Per Dominum.

Postcommunio.

Quos cœlesti munere, Domine, reficis, divina tuere virtute; ut tuis mysteriis perfruentes, nullis subdantur adversis. Per Dominum.

Pro *amico.*

Oratio.

Deus, qui justificas impium et non vis mortem peccatorum; majestatem tuam suppliciter deprecamur, ut famulum tuum *N.* de tua misericordia confidentem cœlesti protegas benignus auxilio, et assidua protectione conserves; ut tibi jugiter famuletur, et nullis tentationibus a te separetur. Per Dominum.

Secreta.

Hujus, quæsumus, Domine, virtute mysterii, et a propriis nos munda delictis, et famulum tuum *N.* ab omnibus absolvas peccatis. Per Dominum.

Postcommunio.

Purificent nos, quæsumus, Domine, sacramenta quæ sumpsimus, et famulum tuum *N.* ab omni culpa liberum esse concede; ut qui conscientiæ suæ reatu constringitur, cœlestis remedii plenitudine glorietur. Per Dominum.

Pro *infirmo proximo morti.*

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, conservator animarum, qui quos diligis corripis, et quos recipis pie ad emendationem coerces; te invocamus, Domine, ut medelam tuam conferre digneris, et ut anima famuli tui in hora exitus illius de corpore, absque peccati macula per manus sanctorum angelorum tuorum tibi repræsentari mereatur. Per Dominum.

Secreta.

Adesto, quæsumus, Domine, pro pietate tua supplicationibus nostris, et suscipe hostiam quam tibi offerimus pro famulo tuo, salutem non corporis sed animæ suæ petenti; præsta, quæsumus, indulgentiam omnium iniquitatum suarum; ut, per hoc quod tibi offerimus sacrificium, a sanctis angelis ejus anima suscepta, ad tuæ gloriæ regnum pervenire mereatur. Per Dominum.

Postcommunio.

Gratias tibi agimus, Domine, refecti salutaribus sacramentis, quibus animas in te sperantium satiare consuevisti; et, confisi de pietate tua, supplici devotione precamur, ut misereri digneris famulo tuo, ne prævaleat adversus eum inimicus in hora exitus illius de corpore, sed transitum habere mereatur ad vitam. Per Dominum.

[a] Marci xi. (24.)
[b] sævientem.—94.
[c] ita 26. &c. morborum.—97. 55P.

Pro *iter agentibus.*

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris, et viam famulorum tuorum in salutis tuæ prosperitate dispone; ut inter omnes viæ et vitæ hujus varietates, tuo semper protegantur auxilio. Per Dominum.

Secreta.

Propitiare, Domine, supplicationibus nostris, et has oblationes quas tibi offerimus pro famulis tuis benignus assume; ut viam illorum et præcedente gratia tua dirigas, et subsequente [a]comitari[a] digneris; ut de actu atque incolumitate eorum secundum misericordiæ tuæ præsidia gaudeamus. Per Dominum.

Postcommunio.

Sumpta, quæsumus, Domine, cœlestis mysterii sacramenta ad prosperitatem itineris famulorum tuorum proficiant, et eos ad salutaria cuncta perducant. Per Dominum.

Pro *Papa.*

Oratio.

Deus, omnium fidelium pastor et rector, famulum tuum *N.* quem pastorem Ecclesiæ tuæ præesse voluisti, propitius respice; da ei, quæsumus, verbo et exemplo quibus præest proficere, ut ad vitam una cum grege sibi credito perveniat sempiternam. Per Dominum.

Secreta.

Oblatis, quæsumus, Domine, placare muneribus; et famulum tuum *N.* quem pastorem populo tuo esse voluisti, assidua protectione guberna. Per Dominum.

Postcommunio.

Hæc nos, quæsumus, Domine, divini sacramenti perceptio protegat; et famulum tuum *N.* quem pastorem Ecclesiæ tuæ esse voluisti, una cum commisso sibi grege salvet semper et muniat. Per.

[a] comitare.—92. 4L. 13.
[b] non habent 92. 94.

Pro *Episcopo.*

Oratio.

Rege, quæsumus, Domine, famulum tuum *N.* pontificem nostrum, et (intercedente beata Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis) gratiæ tuæ in eo dona multiplica; ut ab omnibus liberetur offensis, et temporalibus non destituatur auxiliis, et sempiternis gaudeat institutis. Per Dominum.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, tibi munus oblatum, et (intercedente beata Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis) famulum tuum *N.* pontificem nostrum tua propitius ubique miseratione conserva, atque ab omnibus quas meretur adversitatibus redde securum; ut, tranquillitate percepta, ab omnium [b] visibilium et [b] invisibilium inimicorum insidiis liberatus, devota tibi mente deserviat. Per eundem.

Postcommunio.

Subjectum tibi famulum tuum *N.* pontificem nostrum, quæsumus, Domine (intercessione beatæ Dei genitricis Mariæ cum omnibus sanctis tuis) propitiatio cœlestis amplificet; ut et præsentis vitæ periculis exuatur et perpetuis donis firmetur. Per Dominum.

[c] Item *pro Episcopo.*

Alia Oratio.

Concede, quæsumus, Domine, famulo tuo episcopo nostro, ut prædicando et exercendo quæ recta sunt, exemplo bonorum operum animas suorum instruat subditorum, et æternæ remunerationis mercedem a te piissimo pastore percipiat. Per Dominum nostrum.

Secreta.

Munera nostra, quæsumus, Domine, placatus suscipe, et famulum tuum episcopum nostrum gregemque sibi commissum benignus semper et ubique misericorditer protege. Per.

[c] non habent 92. 4L. 15. 57.

Postcommunio.

Hæc nos communio, Domine, purget a crimine, et famulum tuum episcopum nostrum et commissum sibi gregem benigna, quæsumus, pietate conserva. Per Dominum nostrum.[c]

Pro *prælatis et subditis.*

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui facis mirabilia magna solus; prætende super famulos tuos pontifices et super cunctas congregationes illis commissas Spiritum gratiæ salutaris; et ut in veritate tibi complaceant, perpetuum eis rorem tuæ benedictionis infunde. Per Dominum.

Secreta.

Hostias, quæsumus, Domine, famulorum tuorum placatus intende; et quas in honore nominis tui devota mente [a]pro eis[a] celebramus, proficere sibi sentiant ad salutem. Per Dominum.

Postcommunio.

Quos cœlesti recreas munere, Domine, perpetuo comitare præsidio; et quos fovere non desinis, dignos fieri sempiterna redemptione concede. Per Dominum nostrum.

Item *pro seipso: non Sarum.*

Oratio.

Suppliciter te, Deus Pater omnipotens, qui es creator omnium rerum, deprecor; ut, dum me famulum tuum coram omnipotentia majestatis tuæ graviter deliquisse confiteor, manum mihi misericordiæ tuæ porrigas; quatenus dum ego hanc oblationem tuæ pietati pro peccatis meis offero, quod nequiter commisi tu, clementissime, digneris absolvere. Per.

Secreta.

Deus misericordiæ, Deus pietatis, Deus indulgentiæ; indulge, quæso, et miserere mei servi tui; ut sacrificium quod pro peccatis meis offero, benigne digneris suscipere; et peccata quæ labentibus vitiis contraxi, pius et propitius ac miseratus indulgeas; et locum pœnitentiæ ac flumina lacrymarum mihi concedas, ut veniam a te merear accipere delictorum. Per Dominum.

Postcommunio.

Deus, qui es vivorum salvator omnium, qui non vis mortem peccatorum nec lætaris in perditione morientium; te suppliciter deprecor, ut concedas mihi veniam delictorum meorum, ut admissa defleam et postmodum non admittam; ut cum mihi extrema dies finisque vitæ meæ advenerit, [b]emendatum[b] a delictis omnibus me angelus sanctitatis suscipiat. Per Dominum.

Pro *tentatione carnis.*

Oratio.

Ure igne Sancti Spiritus renes nostros et [d] cor nostrum,[d] Domine; ut tibi casto corpore serviamus et mundo corde placeamus. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Secreta.

Dirumpe, Domine, igne Sancti Spiritus vincula peccatorum nostrorum; et ut sacrificare tibi hostiam laudis absoluta libertate [e] ac munda mente [e] possimus, retribue quæ ante tribuisti; et salva nos per indulgentiam quos dignatus es salvare per gratiam. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Postcommunio.

Domine Deus, adjutor et protector noster, adjuva nos per virtutem Sancti Spiritus tua sancta sumentes; ut refloreat caro nostra vigore pudicitiæ et sanctimoniæ novitate; ereptamque de manu tartari in resurrectionis gaudio jubeas præsentari. Per Dominum. In unitate ejusdem.

[a] non habent 13. 26.
[b] emundatum.—94. 97. 98.

[d] corda nostra.—92. 94.
[e] non habent 92. 97. 98.

Contra *malas cogitationes*.

Oratio.

Omnipotens mitissime Deus, respice propitius preces nostras, et libera corda nostra de malarum cogitationum temptatione; ut Sancti Spiritus dignum fieri habitaculum mereamur. Per Dominum. In unitate ejusdem Spiritus Sancti.

Secreta.

Has tibi, Domine Deus, offerimus oblationes, pro salute nostra; precantes, ut animas nostras Spiritus Sancti gratia illuminare digneris; quatenus a cogitationibus malis tua pietate liberemur. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Postcommunio.

Per hoc, quæsumus, Domine, sacrificium quod tuæ obtulimus majestati, ab omnibus corda nostra emunda temptationibus; ut gratia Sancti Spiritus digni efficiamur. Per Dominum. In unitate ejusdem.

Pro *petitione lacrymarum*.

Oratio.

Omnipotens et misericors Deus, qui sitienti populo fontem viventis aquæ de petra produxisti; educ de cordis nostri duritia compunctionis lacrymas, ut peccata nostra plangere valeamus, remissionemque eorum te miserante accipere mereamur. Per Dominum.

Secreta.

Hanc oblationem quam tuæ majestati, Domine, pro peccatis nostris offerimus, respice propitius; et produc de oculis nostris copiosa lacrymarum flumina, quibus debita flammarum incendia valeamus extinguere. Per Dominum.

Postcommunio.

Corpore et sanguine tuo, Domine, saginati, quæsumus, ut pro peccatis nostris compunctionem cordis et luctum, fluminaque lacrymarum nobis semper largiaris; quatenus cœlestem in futuro consolationem invenire mereamur. Qui vivis et regnas cum Deo.

Contra *aereas tempestates*.

Oratio.

A domo tua, quæsumus, Domine, spirituales nequitiæ repellantur; et aerearum discedat malignitas tempestatum. Per Dominum.

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, laudes et munera; pro concessis beneficiis gratias referentes, et pro concedendis suppliciter deprecantes. Per Dominum nostrum.

Postcommunio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui nos et castigando sanas et ignoscendo conservas; præsta supplicibus tuis ut et tranquillitate optatæ consolationis lætemur, et dono tuæ pietatis semper utamur. Per Dominum.

Contra *invasores ecclesiæ*.

Oratio.

Concede nobis, omnipotens et mitissime Deus, apud quem nulla est iniquitas; ut qui hujus sanctuarii tui possessionem diripiendo invadunt, celeri satisfactione corrigantur. Per Dominum.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, placationis et laudis offerimus, postulantes, ut quos inimicus ad invadendam sanctuarii tui possessionem suadendo attraxit, tu miserando corrigas. Per Dominum.

Postcommunio.

Preces nostras, quæsumus, Domine, placatus exaudi; et quod de inimicis et raptoribus Ecclesiæ tuæ sanctæ deprecamur, consuetæ misericordiæ velocitate perficere non desinas. Per Dominum.

Pro *navigantibus*.

Oratio.

Deus, qui transtulisti patres nostros per mare rubrum, et transvexisti eos per aquam nimiam; laudem tui nominis decantantes, te supplices

deprecamur, ut navigantes famulos tuos, repulsis adversitatibus, cursu tranquillo in portum desideratum perducere digneris. Per Dominum.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, preces populi tui cum oblationibus hostiarum; et famulos tuos in nomine tuo navigantes, ab omnibus defende propitiatus adversis. Per Dominum.

Postcommunio.

Sanctificati divino mysterio, majestatem tuam, Domine, suppliciter exoramus, ut navigantes famulos tuos in te confidentes, per lignum sanctæ crucis a cunctis protegas benignus periculis. Per Dominum.

Pro *benefactoribus et salute vivorum.*

Oratio.

Prætende, Domine, famulis et famulabus tuis dexteram cœlestis auxilii, ut te toto corde perquirant, et quæ digne postulant assequantur. Per Dominum.

Secreta.

Propitiare, Domine, supplicationibus nostris; et has oblationes famulorum famularumque tuarum, quas tibi pro incolumitate eorum offerimus, benignus assume; et ut nullius sit irritum votum, nullius vacua postulatio, præsta, quæsumus, ut quod fideliter petimus, efficaciter consequamur. Per Dominum.

Postcommunio.

Da famulis et famulabus tuis, quæsumus, Domine, in tua fide et sinceritate constantiam; ut in caritate divina firmati, nullis temptationibus ab ejus integritate vellantur. Per Dominum.

Contra *adversantes.*

Oratio.

Hostium nostrorum, quæsumus, Domine, elide superbiam; et dexteræ tuæ virtute prosterne; ut justitiæ non dominetur iniquitas, sed semper subdatur falsitas veritati. Per Dominum.

Secreta.

Hujus, quæsumus, Domine, virtute mysterii, et a nostris mundemur occultis et ab hostium liberemur insidiis. Per Dominum.

Postcommunio.

Purificet nos, quæsumus, Domine, participatio tui sancta mysterii; et pariter nobis expiationem tribuat et munimen. Per Dominum.

[a] Pro [b] *prægnante.*

Deus, qui beatam [b] virginem et matrem Mariam in conceptu et in partu consecrasti, et Jonam prophetam de ventre ceti potenti virtute liberasti, tuam famulam gravidam protege, et visita eam in salutari tuo ut proles in illa contenta feliciter in lucem prodeat, et perveniat ad gratiam lavacri salutaris.[c] Per Dominum.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, hostias et preces humilitatis nostræ, et famulam tuam scuto protectionis tuæ defende, et quam [d] prægnantem [d] tua gratia esse voluisti, hanc adveniente partus tempore gratiose libera, et ab omnibus perturbationibus cum prole in ipsa contenta clementer conserva. Per Dominum.

Postcommunio.

Adesto supplicationibus nostris,

[a] non habent 13. 26.

[b] *muliere prægnante quam fecit Papa Cœlestinus cum Secreta et Postcommunione, pro sorore sua prægnante, et concessit c. dies indulgentiæ cuilibet sacerdoti eam dicenti devote et infra missam oranti pro muliere prægnante.*

Omnipotens sempiterne Deus, qui beatissimam.—94. 97. 98.

[c] ipsa quoque in pariendo dolorem misericorditer evadat, et a mortis periculo secura maneat (perveniat.—94.)—94. 97.

[d] gravidam ex.—94. 97. 98.

omnipotens Deus, et [b] famulæ tuæ largitiuæ protectionis munus concede, ut adveniente tempore parturiendi, gratiæ tuæ præsidium suscipiat, et proles quam [c] ediderat, [c] percepto lavacro salutari, gratiosis incrementis feliciter proficiat.[b] Per Dominum.[a]

De *sanctis Katherina, Margareta, et Maria Magdalena.*

Oratio.

Deus, qui sacratissimis virginibus tuis Katherinæ et Margaretæ per martyrii palmam, et beatissimæ Mariæ Magdalenæ criminum veniam concessisti; concede propitius, ut (earum intervenientibus meritis et precibus) et castitatis gratia decorari, et a peccatorum nostrorum nexibus mereamur absolvi. Per Dominum.

Secreta.

Gratum tibi, Domine, sit munus oblatum; et ut tibi digne ministrare possimus, sacræ virgines Katherina et Margareta nobis mentium puritatem, et beata Maria Magdalena salutarem nobis [d] obtineant [d] compunctionem. Per Dominum.

Postcommunio.

Cœlesti alimonia vegetati, quæsumus, omnipotens Deus, ut (sanctarum virginum tuarum Katherinæ et Margaretæ, et beatæ Mariæ Magdalenæ meritis intercedentibus) et tibi casto corpore servire et tuæ dilectioni valeamus jugiter adhærere. Per Dominum.

Pro *febricitantibus, memoria de sancto Sigismundo rege et martyre, jacente in civitate* [e] *Subdunensi.*[e]

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui per sanctos apostolos et martyres tuos diversa sanitatum dona largiri dignatus es; da, quæsumus, ut famulum tuum *N.* qui a febrium vexatione fatigatur, (per intercessionem famuli tui Sigismundi regis et martyris) tua medicina erigas ad salutem, et ad sanitatem pristinam clementer revocare digneris. Per Dominum.

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, munera sancta in nomine electi tui Sigismundi regis et martyris; ut a præsenti ægroto febrium ardores repelli jubeas, et exinde tuo semper muniatur auxilio. Per.

Postcommunio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti ministris tuis obtinere omnia quæ juste precantur; suscipe propitius preces nostras quas pro famulo tuo *N.* in honore beati Sigismundi regis et martyris tui deferimus, et quod pro eo devotis mentibus obsecramus, celeri indulgentia consequi mereamur. Per.

Contra *Paganos.*

Oratio.

Sempiterna Trinitas, unus Deus, cujus potentiæ est prosternere fortia et elevare humilia, in his sacris cæremoniis clementiam tuam suppliciter deprecamur, ut omni ecclesiæ tuæ præstes auxilium; et sicut liberasti filios Israel de manibus Ægyptiorum, ita libera populum tuum Christianum de oppressione paganorum; et da victoriam servis tuis, quatenus Ecclesiæ tuæ status erigatur in sublime, et infideles per fidem dejiciantur ad infima; ut Christiani gaudeant de hæreditate tua, et in omnibus tua protegente dextera, semper Catholica gratuletur Ecclesia. Qui vivis.

Secreta.

Omnipotens sempiterne Deus, nos-

[b] famulam tuam *N.* in partu ab omni infortunio clementer præserva, ut proles ejus in hanc lucem edita, percepto lavacro salutari, et generosæ (gratiosæ.—98) mentis virtutibus et corporis feliciter proficiat incrementis.—97. 98.

[c] ediderit.—94.

[d] obtineat.—92. 97. 98.

[e] *rectius* Sedunensi.

tras indignas suscipe preces, et in sacris libaminibus quæ precamur intende; et sicut Moysi et Aaron affuisti in Ægypto, ita nobiscum esse dignare et cum omni exercitu Christianorum, liberans eos de tyrannorum jugo. Per.

Postcommunio.

Quos cœlesti, Domine, dono satiasti, præsta, quæsumus, ut a nostris mundemur occultis, et ab hostium liberemur insidiis; ut, te opitulante, de tuo mereamur solatio gratulari. Per.

De *Incarnatione Domini.*

Oratio.

Corda nostra, quæsumus, Domine, sanctus splendor Filii tui incarnationis, nativitatis, passionis, resurrectionis, ascensionis, et adventus Spiritus Sancti clementi respectu illustret; quo mundi hujus tenebris carere valeamus et ipso ducente perveniamus ad patriam claritatis æternæ. Per eundem. In unitate ejusdem.

Secreta.

In mentibus nostris, quæsumus, Domine, veræ fidei sacramenta confirma; ut qui conceptum de virgine Deum verum et hominem confitemur, per ejusdem salutiferæ incarnationis, nativitatis, passionis, resurrectionis, ascensionis, et adventus Sancti Spiritus potentiam, ad æternam patriam mereamur pervenire. Per eundem. In unitate ejusdem.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui Filii tui Domini nostri Jesu Christi incarnationis, nativitatis, passionis, resurrectionis, ascensionis, et adventus Spiritus Sancti memoriam debita [a] venerationis laude [a] percolimus, ipsi per ejusdem Sancti Spiritus gratiam a morte animæ resurgamus et in tua sanctificatione semper vivamus. Per eundem. In unitate ejusdem.

Pro *pœnitentibus.*

Oratio.

Exaudi, quæsumus, Domine, supplicum preces et confitentium tibi parce peccatis; ut pariter nobis indulgentiam tribuas benignus et pacem. Per Dominum.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, placationis offerimus; obsecrantes, ut et delicta nostra miseratus absolvas, et nutantia corda tu dirigas. Per Dominum.

Postcommunio.

Præsta nobis, æterne Salvator, ut percipientes hoc munere veniam peccatorum, deinceps peccata vitemus. Per.

In *tempore Paschali ad Memoriam de Resurrectione.*

Oratio.

Deus, qui per Unigenitum tuum æternitatis nobis aditum, devicta morte, reserasti; vota nostra quæ præveniendo aspiras, etiam adjuvando prosequere. Per eundem.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, preces populi tui cum oblationibus hostiarum; ut paschalibus [b] initiatæ [b] mysteriis, ad æternitatis nobis medelam, te operante, proficiant. Per Dominum.

Postcommunio.

Spiritum in nobis, Domine, tuæ caritatis infunde; ut quos sacramentis paschalibus satiasti, tua facias pietate concordes. Per Dominum. In unitate ejusdem.

De *omnibus sanctis, per totum annum.*

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut intercessio sanctæ Dei geni-

[a] veneratione laudis.—92. 4L. 15. 57. veneratione et laude.—26.

[b] initiata.—94. 98.

tricis Mariæ sanctarumque omnium cœlestium virtutum et beatorum patriarcharum, prophetarum, apostolorum, evangelistarum, martyrum, confessorum, atque virginum, et omnium electorum tuorum nos ubique lætificet; ut dum eorum merita recolimus, patrocinia sentiamus. Per eundem.

Secreta.

Oblatis, Domine, placare muneribus; et (intercedente beata et gloriosa semperque virgine Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis) a cunctis nos defende periculis. Per Dominum.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine (beatæ Dei genitricis semperque virginis Mariæ et omnium sanctorum tuorum memoriam recolentes) sacramenta cœlestia; præsta, quæsumus, ut quod temporaliter gerimus, eorum precibus adjuti, æternis gaudiis consequamur. Per eundem Dominum.

Pro *universali Ecclesia.*

Oratio.

Ecclesiæ tuæ, Domine, preces placatus admitte; ut, destructis adversitatibus et erroribus universis, secura tibi serviat libertate. Per Dominum.

Secreta.

Protege nos, Domine, quæsumus, tuis mysteriis servientes; ut divinis rebus [a] inhærentes et corpore tibi [a] famulemur et mente. Per.

Postcommunio.

Quæsumus, Domine Deus noster, ut quos divina tribuis participatione gaudere, humanis non sinas subjacere periculis. Per Dominum.

Pro *pace.*

Oratio.

Deus, a quo sancta desideria, recta consilia, et justa sunt opera; da servis tuis illam quam mundus dare non potest pacem; ut et corda nostra mandatis tuis dedita, et hostium sublata formidine tempora sint tua protectione tranquilla. Per.

Secreta.

Deus, qui credentes in te populos nullis sinis concuti terroribus; dignare preces et hostias dicatæ tibi plebis suscipere, ut pax tua pietate concessa, Christianorum fines ab omni hoste faciat esse securos. Per Dominum.

Postcommunio.[e]

Deus, auctor pacis et amator, quem nosse vivere, cui servire regnare est; protege ab omnibus impugnationibus supplices tuos; ut qui in defensione tua confidimus, nullius hostilitatis arma timeamus. Per Dominum.

Pro *rege et regina.*

Oratio.

Deus, in cujus manu sunt corda regum, qui es humilium consolator, et fidelium fortitudo, et protector in te sperantium; da regi nostro *N.* et reginæ nostræ *N.* populoque Christiano triumphum virtutis tuæ scienter excolere; ut per te semper reparentur ad veniam. Per Dominum.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, preces et hostias Ecclesiæ tuæ, quas pro salute famuli tui regis nostri et reginæ, et protectione fidelium populorum, tuæ majestati offerimus; supplicantes, ut antiqua brachii tui te operante miracula, superatis inimicis, secura tibi serviat Christianorum libertas. Per Dominum.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut per hæc mysteria sancta quæ sumpsimus, rex noster et regina populusque Christianus semper rationabilia meditantes, quæ tibi placita sunt et dictis exsequantur et factis. Per Dominum.

[a] et corpore.—92. 4L. 57.

Ordo *ad faciendum sponsalia.*

Quæritur quando potest matrimonium solemnizari. In principio dico, quod carnalis copula non est facienda ante benedictionem super nubentibus; et in festis solemnibus abstinendum est a carnali copula; et hæc est ratio quare in certis temporibus prohibetur solemnitas matrimonii, non tamen consensus; tamen si solemnitas adhibeatur, non retractetur matrimonium. Et sic, nota tempora in quibus non est licitum solemnizare matrimonium. Unde versus,

Aspiciens, veterem, circum, qua, quis, benedicta.

Aspiciens, *videlicet in prima dominica Adventus Domini abstinendum est a nuptiis, et abhinc usque* Veterem hominem, *id est, octavam diem post festum Epiphaniæ inclusive; id est, in crastinum octavarum. Secundum tempus abstinendi a nuptiis est a* Circumdederunt, *id est, in dominica Septuagesimæ et abhinc usque* Quasi modo geniti, *id est, octavam diem Paschæ inclusive, id est, usque in crastinum; et vocatur illa dies Dominica in Albis. Item abstinendum est a nuptiis in die lunæ in secunda feria in Rogationibus, et ibi legitur Evangelium* Quis vestrum, *et abhinc usque* Benedicta *post octavas Pentecostes inclusive, id est, usque in crastinum Trinitatis, titulo de feriis, cap.* Capellanus, *per Hostiensem. In aliis vero temporibus anni licite potest fieri solemnitas nuptiarum. xxxii. q. iv. c.* Non oportet.[a] *II. et III. glossa extra. de feriis.* Capellanus *in glossa Hostiensis, in libro IV. Sententiarum dist. xxxii. c. ultimo.*

De *modo solemnizandi sponsalia.*

Statuantur vir et mulier ante ostium ecclesiæ, sive in facie ecclesiæ coram Deo et sacerdote et populo; vir autem stet a dextris mulieris, mulier autem a sinistris viri; causa est quia formata est ex costa sinistri lateris Adæ. Tunc sacerdos interroget banna, et postea dicat in lingua materna cunctis audientibus.

Ecce convenimus hic fratres coram Deo et angelis ejus, et omnibus sanctis, in facie ecclesiæ, ad conjungendum duo corpora, scilicet hujus viri et hujus mulieris,

Hic respiciat sacerdos personas suas. ut amodo [b]sint unum corpus;[b] et duæ animæ sint in fide et in lege Dei, ad promerendam simul vitam æternam; et quicquid ante hæc fecerint,

Deinde fiat admonitio ad populum in lingua materna, sic

admoneo vos omnes, per Patrem et Filium et Spiritum Sanctum, ut si quis ex vobis est, qui sciat aliquid quare isti adolescentes legitime contrahere non possunt, modo confiteatur.

Eadem monitio fiat ad virum et mulierem; ut si quid ab illis actum fuerit occulte, vel si quid devoverint, vel aliquo modo de se noverint, quare legitime contrahere non poterint, tunc confiteantur. Si vero aliquis impedimentum aliquid proponere voluerit, et ad hoc probandum cautionem præstiterit, differantur sponsalia donec rei veritas cognoscatur. Si vero nullum impedimentum proponere voluerint, interroget sacerdos dotem mulieris. Non fidabit sacerdos neque consentiat ad fidationem inter virum et mulierem ante tertium edictum bannorum; et

[a] Gratiani decretum, P. 2 causa 33 Q. 4 C. 10 ex Concilio Ilerdensi; "Non oportet a Septuagesima usque in Octavas Paschæ et tribus hebdomadibus ante festivitatem sancti Johannis Baptistæ et ab Adventu Domini usque post Epiphaniam nuptias celebrare; quod si factum fuerit, separentur."

Non esse hunc Canonem Concilii Ilerdensis, anno Domini 524 *vel* 546 *celebrati, ostendit Berardus* ("*Gratiani Canones &c.*" *Taurini,* 1752, *tom.* 1, *p.* 328) *sed potius ad Capitularia Legum Francorum sæculi octavi tribuendum.*

[b] duo corpora, una caro.—92. 94. 4L. 15. 57.

banna debent interrogari per tres dies solemnes et disjunctas; ita ut inter unumquemque diem solemnem cadat ad minus una dies ferialis. Post hæc dicat sacerdos ad virum cunctis audientibus in lingua materna.

N. vis habere hanc mulierem in sponsam et eam diligere et honorare, tenere et custodire, sanam et infirmam, sicut sponsus debet sponsam; et omnes alias [a]propter[a] eam dimittere; et illi [b]soli[b] adhærere, quamdiu vita utriusque vestrum duraverit?

Respondeat, Volo.

Item sacerdos ad mulierem.

N. vis habere hunc virum in sponsum, et illi obedire et servire, et eum diligere et honorare, ac custodire sanum et infirmum sicut sponsa debet sponsum; et omnes alios [c]propter[c] eum dimittere, et illi soli adhærere quamdiu vita utriusque vestrum duraverit?

Respondeat, Volo.

Deinde detur femina a patre suo vel ab amico; quæ, si puella est, discoopertam habeat manum; si vidua, tectam; quam vir recipiat, in Dei fide et sua servandam, sicut vovit coram sacerdote; et teneat eam per manum dextram in manu sua dextra. Et sic vir det fidem mulieri per verba de præsenti, ita dicens, sacerdote docente.

I *N.* take the *N.* to my weddyd wyfe, to have & to holde,[d] for better for wurs, for rycher for porer; in sykenesse & in helth tyll deth vs departe,[e] & therto I plyght the my trouth. *manum retrahendo.*

Deinde dicat mulier, sacerdote docente.

I *N.* take the *N.* to my weddyd husbonde, to have & to holde,[f] for better for wurs, for rycher for porer, in sykenesse & in helth, to be bonoure & buxum, in bed & at borde, tyll deth vs depart; [g] & therto I plyght the my trouth. *manum retrahendo.*

Deinde ponat vir aurum vel argentum et anulum super scutum vel librum; et tunc [h] quærat sacerdos, si anulus antea fuerit benedictus vel non; si dicatur quod non; tunc benedicat sacerdos anulum hoc modo.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Creator et conservator humani generis, dator gratiæ [i]spiritualis,[i] largitor æternæ salutis, tu, Domine, mitte bene✠dictionem tuam super hunc anulum; ut quæ illum gestaverit sit armata virtute cœlestis defensionis, et proficiat illi ad æternam [j]salutem.[j] Per Christum Dominum nostrum.

Respondetur Amen.

Oremus.

Oratio.

Benedic, Domine, hunc anulum quem nos in tuo sancto nomine benedicimus; ut quæcunque eum portaverit, in tua pace consistat, et in tua voluntate permaneat, et in amore tuo vivat et crescat et senescat, et multiplicetur in longitudinem dierum. Per.

[a] præter.—92. 4L. 57.
[b] non habent 94. 97. 98.
[c] præter.—92. 4L. 13. 15. 57.
[d] fro this day forward.—97. 98. 13. 26.
[e] yf holy Church will it ordeyn.—97. 98. 13. 15. 26. 57. Multum discrepant libri, præsertim illi qui in Francia impressi sunt, in exhibendo hæc verba Anglica. Nos sequimur 4L. In 92. 94. et in editione antiqua Coloniæ impressa, quæ plerumque cum 94 concordat, et quam H notamus, spatium datur ut verba Anglica manu inserantur.
[f] fro this day forwarde.—97. 98. 13. 26.
[g] yf holy Chyrche wyl it ordeyne.—97. 98. 13. 15. 26. 57.
[h] dicat sacerdos, si anulus non antea fuerit benedictus, hoc modo &c. Oratio. *Creator* &c. Oratio. *Benedic* &c. Tunc aspergatur aqua benedicta super anulum. Deinde, accipiat sponsus anulum cum tribus digitis principalibus, et, docente presbytero, incipiens a pollice sponsæ, dicat, *With this* &c. (spatio relicto in 92. 94) et tunc proferat.—92. 94. 97. 98.
[i] salutaris.—94.
[j] vitam.—94. 15. 57.

Tunc aspergatur aqua benedicta super anulum.

Si autem antea fuerit anulus ille benedictus, tunc statim postquam vir posuerit anulum super librum, accipiens sacerdos anulum, tradat ipsum viro; quem vir accipiat manu sua dextera cum tribus principalibus digitis, a manu sua sinistra tenens dexteram sponsæ; docente sacerdote, dicat.

[a] With thys ryng I the wedde and tys gold and silner I the geue; and wyth my body I te worscype, and wyth all my wordly catell I the honore.[a]

Et tunc proferat [b] *sponsus anulum pollici sponsæ dicens,* In nomine Patris; *ad secundum digitum,* et Filii; *ad tertium digitum,* et Spiritus Sancti, *ad quartum digitum,* Amen; *et ibi dimittat eum secundum Decretum xxx. q. v. c.* Feminæ *ad finem,*[b] *quia in illo digito est quædam vena procedens usque ad cor; et in sonoritate argenti designatur* [c] *interna* [c] *dilectio; quæ inter eos semper debet esse recens. Tunc inclinatis capitibus eorum, dicat sacerdos benedictionem super eos.*

Benedicti sitis a Domino qui fecit mundum ex nihilo.

Respondetur Amen.

Tunc dicatur iste Psalmus.

Manda Deus virtutem tuam: confirma hoc Deus quod operatus es in nobis.

A templo tuo quod est in Hierusalem: tibi offerent reges munera.

Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: ut excludant eos qui probati sunt argento.

Gloria Patri.

Sicut erat.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Pater noster.

Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera nos a malo.

Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu.

Laudemus et superexaltemus eum in sæcula.

Laudemus Dominum quem laudant angeli;

Quem cherubin et seraphin Sanctus, Sanctus, Sanctus proclamant.

Domine, exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob, sit vobiscum, et ipse vos conjungat, impleatque benedictionem suam in vobis. Qui vivit et regnat [d] Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

Alia Oratio cum Oremus.

Oratio.

Bene✠dicat vos Deus Pater; custodiat vos Jesus Christus; illuminet vos Spiritus Sanctus: ostendatque Dominus faciem suam in vobis et misereatur vestri; convertat vultum suum ad vos et det vobis pacem: impleatque vos omni benedictione spirituali in remissionem peccatorum vestrorum, ut habeatis vitam æternam et vivatis in sæcula sæculorum. *R.* Amen.

Hic intrent in ecclesiam, usque ad gradum altaris; et sacerdos in eundo cum suis ministris dicat Psalmum Beati omnes, *sine nota, cum* Gloria Patri *et* Sicut erat.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Tunc, prostratis sponso et sponsa ante gradum altaris, roget sacerdos circumstantes orare pro eis, dicens,

Pater noster.

[a] wyth thys ryng y the wed and wyth my body y the honowr, and with all my gold y the endowe.—97. 98.

[b] Gratiani Decretum, pars 2a causa xxx. qu. 5 c. 7; Isidori de Officiis lib. 2. c. 20; 'Feminæ . . . Item quod in primis negotiis anulus a sponso sponsæ datur, fit hoc nimirum vel propter mutuæ fidei signum, vel propter id magis ut eodem pignore eorum corda jungantur; unde et quarto digito anulus idem inseritur quod in ea vena quædam (ut fertur) sanguinis usque ad cor perveniat.'

[c] non habent 92. 4L. 57.

[d] cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti.—94. 97. 98.

Et ne nos inducas in tentationem.
Sed libera nos a malo.
Salvum fac servum tuum et ancillam tuam,
Deus meus, sperantes in te.
Mitte eis, Domine, auxilium de sancto,
Et de Sion tuere eos.
Esto eis, Domine, turris fortitudinis,
A facie inimici.
Domine, exaudi orationem meam;
Et clamor meus ad te veniat.
Dominus vobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Oremus.
Oratio.

Benedicat vos Dominus ex Sion, ut videatis quæ bona sunt Hierusalem [a] omnibus diebus vitæ vestræ; [a] et videatis filios filiorum vestrorum et pacem super Israel. Per Christum.

Oremus.
Oratio.

Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus Jacob, bene✠dic adolescentes istos, et semina semen vitæ æternæ in mentibus eorum; ut quicquid pro utilitate eorum didicerint, hoc facere cupiant. Per Jesum Christum Filium tuum recuperatorem hominum. Qui tecum.

Respondetur Amen.
Oremus.
Oratio.

Respice, Domine, de cœlis, et bene✠dic conventionem istam; et sicut misisti sanctum angelum tuum Raphaelem ad Tobiam et Saram filiam Raguelis; ita digneris, Domine, mittere bene✠dictionem tuam super istos adolescentes; ut in tua voluntate permaneant, et in tua securitate consistant, et in amore tuo vivant [b] et crescant [b] et senescant; et digni atque pacifici fiant, et multiplicentur in longitudinem dierum. Per Christum.

Oremus.
Oratio.

Respice, Domine, propitius super hunc famulum tuum et super hanc famulam tuam; ut in nomine tuo bene✠dictionem cœlestem accipiant, et filios filiorum suorum et filiarum suarum usque in tertiam et quartam [c] progeniem [c] incolumes videant; et in tua voluntate [d] semper [d] perseverent, et in futuro ad cœlestia regna perveniant. Per Christum.

Oremus.
Oratio.

Omnipotens et misericors Deus, qui primos parentes nostros Adam et Evam sua virtute creavit et sua sanctificatione copulavit; ipse corda et corpora vestra sanctificet et benedicat; atque in societate et amore veræ dilectionis conjungat. Per Christum Dominum nostrum.

Deinde benedicat eos, dicens sic.

Bene✠dicat vos Deus omnipotens omni benedictione cœlesti: efficiatque vos dignos in conspectu suo: superabundet in vobis divitias [e] gloriæ [e] suæ; et erudiat vos verbo veritatis; ut ei corpore pariter et mente complacere valeatis.

Respondetur Amen.

Finitis Orationibus, et introductis illis in presbyterium, scilicet inter chorum et altare ex parte ecclesiæ australi; et statuta muliere ad dexteram viri, scilicet inter ipsum et altare, incipiatur

Missa *de Trinitate.*

Officium.

Benedicta sit Sancta Trinitas atque Indivisa Unitas: confitebimur ei quia fecit nobiscum misericordiam suam.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.

Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu.

Non dicitur ulterius.

Kyrie *cum suis versibus dicitur.*

Ad hanc Missam servetur modus et ordo per omnia qui in duplicibus festis.

Gloria in excelsis.

[a] non habent 94. 97. 98. Orationem non exhibet 92.
[b] non habent 97. 98.
[c] generationem.—4L.
[d] non habent 94. 97. 98. 57.
[e] gratiæ.—97. 98.

Istæ duæ Orationes dicuntur sub uno Oremus *et sub uno* Per Dominum.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione veræ fidei æternæ Trinitatis gloriam agnoscere, et in potentia majestatis adorare Unitatem; quæsumus, ut ejusdem fidei firmitate, ab omnibus semper muniamur adversis.

Oratio.

Exaudi nos, omnipotens et misericors Deus; ut quod nostro ministratur officio, tua benedictione potius impleatur. Per Dominum.

Ad Corinthios.[a]

Fratres, Nescitis quoniam corpora vestra membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi, [b] facies [b] membra meretricis? Absit. An nescitis quoniam qui adhæret meretrici, unum corpus efficitur? Erunt enim, inquit, duo in carne una. Qui autem adhæret [c] Domino [c] unus spiritus est. Fugite fornicationem. Omne enim peccatum, quodcunque fecerit homo, extra corpus est. Qui autem fornicatur, in corpus suum peccat. An nescitis quoniam [d] membra [d] vestra templum sunt Spiritus Sancti, qui in vobis est, quem habetis a Deo et non estis vestri. Empti enim estis pretio magno: [e] glorificate [e] et portate Deum in corpore vestro.

Gradale.[f]

Benedictus es, Domine, qui intueris abyssos: et sedes super cherubin.

V. Benedicite Deum cœli: quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Alleluya. *V.* Benedictus es, Domine Deus patrum nostrorum: et laudabilis in sæcula.

Si in tempore Paschali contigerit, secundum Alleluya *erit unum de hebdomada Paschæ, vel unum de illis quæ scribuntur post Officium* Quasi modo geniti.

Sequentia.

Alma chorus Domini nunc pangat nomina summi,

Messias, Sother, Emmanuel, Sabaoth, Adonai,

Est, Unigenitus, via, vita, manus, homousion,

Principium, primogenitus, sapientia, virtus,

Alpha, caput, finisque simul vocitatur et est oo,

Fons et origo boni, paraclytus ac mediator;

Agnus, ovis, vitulus, serpens, aries, leo, vermis,

Os, verbum, splendor, sol, gloria, lux, et imago,

Panis, flos, vitis, mons, janua, petra, lapisque,

Angelus et sponsus, pastorque, propheta, sacerdos,

Athanatos, kyrios, theon panthon, craton, et ysus,

Salvificet nos,

Sit cui sæcla

Per omnia doxa. Amen.

Sequentia sancti Evangelii: secundum Matthæum.[g]

In illo tempore, Accesserunt ad Jesum Pharisæi, tentantes eum et dicentes; Si licet homini dimittere uxorem suam quacunque ex causa? Qui respondens ait illis; Non legistis quia qui fecit hominem ab initio, masculum et feminam fecit eos? Et dixit eis, Propter hoc dimittet homo patrem et matrem, et adhærebit uxori suæ, et erunt duo in carne una. Itaque jam non sunt duo sed una caro. Quod ergo Deus conjunxit, homo non separet.

Credo.

Offertorium.

Benedictus sit Deus Pater, Unigenitusque Dei Filius: Sanctus quoque Spiritus, quia fecit nobiscum misericordiam suam.

In tempore Paschali, Alleluya.

Nota, quod odor thuris benedicti nunquam datur in ecclesia sponso et sponsæ. Inde est quod oblato thure benedicto super altare, si descendat thuribulum ad clericos vel ad laicos,

[a] 1 ad Cor. cap. vi. D. (v. 15–20.)
[b] ita 26 &c. faciam.—97. 98. 4L. 55P. V. faciens.—57.
[c] Deo.—97. 98.

M*

[d] corpora.—92. 97. 98.
[e] honorificate.—92. 98. 4L. 57.
[f] Dan. cap. iii. (Cant. iii. Puer. 32, 29.)
[g] cap. xix. A. (v. 3–6.)

aliud thus est apponendum, et clericis vel laicis offerendum.

Secreta.

Sanctifica, quæsumus, Domine Deus,[a] Trinitas Sancta, per tui sancti nominis invocationem, hujus oblationis hostiam; et [b]per eam[b] [c]co-operante Spiritu Sancto,[c] nosmetipsos tibi perfice munus æternum.

Alia Secreta.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris, et hanc oblationem quam tibi offerimus pro famulis tuis quos ad statum maturitatis et ad diem nuptiarum perducere dignatus es, placatus ac benignus assume.

Et finiantur sub uno Per Dominum.

Præfatio. Qui cum Unigenito.

Post Sanctus *prosternant se sponsus et sponsa in oratione ad gradum altaris,* [d]*extenso*[d] *pallio super eos; quod teneant quatuor clerici in superpelliciis ad quatuor cornua, nisi alter eorum vel ambo prius desponsati fuerint et benedicti; quia tunc non habetur pallium super eos neque sacramentalis benedictio.*

Deinde dicto Per omnia sæcula sæculorum, *et responso* Amen *post* Pater noster, *ante quam dicitur* Pax Domini, *facta fractione Eucharistiæ more solito, dimissaque hostia in tribus fractionibus super patenam, dicat sacerdos, conversus ad eos, sequentes Orationes sub tono lectionis, illis interim genu flectentibus sub pallio.*

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Propitiare, Domine, supplicationibus nostris, et institutis tuis quibus [e]propagationem[e] humani generis ordinasti, benignus assiste; ut quod te auctore conjungitur, te auxiliante servetur. Per Christum.

Oremus.

Oratio.

Deus, qui potestate virtutis tuæ de nihilo cuncta [f]fecisti;[f] qui dispositis universitatis exordiis, homini ad imaginem Dei facto, ideo inseparabile mulieris adjutorium condidisti, ut femineo corpori de virili dares carne principium; docens, quod ex uno placuisset institui, nunquam liceret disjungi;

Caveat sacerdos de ista clausula sequenti.

Deus, qui tam excellenti mysterio conjugalem copulam consecrasti, ut Christi et Ecclesiæ sacramentum præsignares in fœdere nuptiarum;

Quia non dicitur in secundis nuptiis usque Deus per quem mulier jungitur viro, *ut patet inferius.*

Deus, per quem mulier jungitur viro, et societas principaliter ordinata, ea bene✠dictione donatur; quæ nec sola per originalis peccati pœnam, nec per diluvii est ablata sententiam; respice, quæsumus, propitius super hanc famulam tuam, quæ maritali jungenda consortio, tua se expetit protectione muniri. Sit in ea jugum dilectionis et pacis; fidelis et casta nubat in Christo, imitatrixque sanctarum permaneat feminarum. Sit amabilis ut Rachel viro, sapiens ut Rebecca, longæva et fidelis ut Sara. Nihil in ea ex actibus suis ille auctor prævaricationis usurpet; nexa fidei mandatisque permaneat uni thoro juncta; contactus illicitos fugiat; muniat infirmitatem suam robore disciplinæ. Sit verecundia gravis, pudore venerabilis, doctrinis cœlestibus erudita. Sit fœcunda in sobole, sit probata et innocens, et ad optatam perveniat senectutem, et videat filios filiorum suorum usque in tertiam et quartam progeniem; et ad beatorum requiem atque ad cœlestia regna perveniat. Per Dominum.

[a] noster.—94.
[b] non habent 92. 94.
[c] non habent 97. 98.
[d] et tento.—97. 98. extento.—94.
[e] ita 94. &c. propaginem.—92. 4L. 57. H.
[f] creasti.—92. 4L 15. 57.

Notandum est, quod hæc clausula in Oratione prædicta, scilicet Deus, qui tam excellenti *usque ad* Deus per quem mulier jungitur, *non dicitur in secundis nuptiis, ut supra dictum est. Vir*[a] *enim aut mulier ad bigamiam transiens, non debet iterum a sacerdote benedici;* [b]*quia cum alia vice benedicti sint, eorum benedictio non debet iterari;*[b] *quia caro benedicta trahit ad se carnem non benedictam. Et in titulo de secundis nuptiis, inhibitum est per decre. xxv. qu.* 1. *Hac ratione benedictio non datur in secundis nuptiis, quod testatur beatus Ambrosius sic;*[c] Primæ nuptiæ a Domino sunt institutæ; secundæ vero sunt permissæ. Primæ autem sub omni benedictione celebrantur; secundæ vero carent aliqua benedictione.

Sed cum plures benedictiones sint in nuptiis celebrandis; scilicet, in introitu chori; sub pallio; post missam; et super thorum in sero. Quæro quæ benedictio sit iteranda in secundis nuptiis et quæ non. Dicendum est quod in hac Oratione Deus qui potestate virtutis tuæ, *sunt tres benedictiones quæ idem habent principium, scilicet,* Deus; *media autem est omnino omittenda in secundis nuptiis, scilicet ista,* Deus, qui tam excellenti mysterio conjugalem copulam consecrasti, ut Christi et Ecclesiæ sacramentum præsignares in fœdere nuptiarum, *ut supra; quia in ista benedictione agitur de unitate Christi et Ecclesiæ, quod figuratur in primo matrimonio, non autem in secundo. Unde et apostolus ad Corinthios vi.*[d] Erunt duo in carne una, *et Extra. de bigamis, capitulo* Debitum unius uxoris.[e] *Sed qui adhæret pluribus, dissolvit unitatem vel fœdus unitatis; et ideo benedictio quæ agit de unitate, scilicet,* Deus qui tam excellenti, *non dicitur in secundis nuptiis. Et hoc est verum tam pro viro bigamo quam pro muliere vidua; quia caro benedicta trahit ad se carnem non benedictam. Sed omnes aliæ benedictiones indifferenter debent dici, secundum Romanam Ecclesiam, secundum Hostiensem, et secundum Thomam de Aquino et Morandum doctorem. Et sciendum est, quod ista quæstio discussa fuit et determinata in sacro palatio domni Papæ et translata in Angliam per magistrum Johannem Haystede, anno Domini millesimo cccxxi. Et causa discussionis erat, quia multi sacerdotum tunc temporis ad sedem apostolicam convolaverunt causa obtinendi absolutionis beneficium pro benedictionibus in secundis nuptiis collatis indiscrete. Ideo statuitur super hoc nova constitutio Johannis Papæ vicesimi secundi, quæ sic incipit.*

Concertationi antiquæ finem imponere cupientes, præsenti declaramus edicto; quod licet vir vel mulier ad

[a] Decretal. Greg. ix. lib. 4 tit. 21. 3; Urbanus iis. Vigiliensi Episcopo, (seu potius Alex. iii. A. D. 1179.) 'Vir autem et mulier ad bigamiam transiens, non debet a presbytero benedici; quia cum alia vice benedicti sint, eorum benedictio iterari non debet.'

[b] non habent 92. 94. 97. 4L. 15.

[c] '*Beatior autem erit, si sic permanserit, secundum meum consilium.* Cum dicit superius *nubat,* lege loquitur naturali, quanquam a Deo primæ nuptiæ sint, secundæ vero permissæ sunt. Denique primæ nuptiæ sub benedictione Dei celebrantur sublimiter; secundæ autem etiam in præsenti carent gloria, concessæ sunt autem propter incontinentiam.' *Comm. in Epist. ad Corinth. primam, diu tanquam S. Ambrosii habita.* Opp. tom. 2 app. p. 138 D.

[d] (1 ad Cor. cap. vi. 16.)

[e] Decretal. Greg. ix. lib. 1 tit. 21. 5; Innocentius iii. (seu potius Clem. iii.) Metensi Episcopo, circa 1205; 'Debitum pastoralis officii . . . . Fraternitati tuæ duximus respondendum, quod cum duo sint in conjugio, videlicet consensus animorum et commixtio corporum; quorum alterum significat caritatem quæ consistit in spiritu inter Deum et justam animam, ad hoc pertinet illud quod dicit apostolus; 'Qui adhæret Deo, unus spiritus est cum eo;' reliquum vero designat conformitatem quæ consistit in carne inter Christum et Ecclesiam.'

Non invenimus *Extra.* Debitum unius uxoris.

bigamiam vel ad secundas nuptias transierit benedici non debent, cum fuerint alias benedicti. Quod si forsan alter eorum vel ambo essent ad secundas nuptias transituri, et in primis nuptiis benedicti non fuerint, danda est eis benedictio in secundis nuptiis. Sane volentes antiquum rigorem temperare, concedimus, quod presbyter qui secundas nuptias benedixerit scienter, ad sedem apostolicam ex hoc venire minime teneatur, sed a pœna suspensionis hoc casu a jure indicta per suos potest diocesanos absolvi. Si qui vero juxta opinionem quorundam hactenus non reputantes se esse suspensos, ordines quoslibet seu quævis beneficia receperint, diocesani eorum a pœna suspensionis prædictæ ipsos absolvere, ac super executione ordinum et retentione beneficiorum hujusmodi cum eis valeant licite dispensare.

Hic quæri potest, quare secundæ nuptiæ non benedicuntur. Ad hoc dico, quod secundum matrimonium, quamvis in se consideratum [a] habeat [a] sacramentum, tamen in ordine ad primum sacramentum consideratum, aliquid habet de defectu sacramenti, quia non habet plenam significationem, cum non sit [b] una [b] unius sicut est in matrimonio Christi et Ecclesiæ ; et ratione hujus defectus benedictio a secundis nuptiis subtrahitur ; sed hoc intelligendum est quando secundæ nuptiæ sunt secundæ ex parte viri et ex parte mulieris, vel ex parte mulieris tantum. Si enim virgo contrahat cum illo qui habuit aliam uxorem, nihilominus nuptiæ benedicuntur. Salvatur et alio modo significatio, etiam in ordine ad primas nuptias ; quia Christus etsi unam Ecclesiam habet, habet tamen plures personas desponsatas in una Ecclesia. Sed anima non potest sponsa alterius esse quam Christi, quia cum dæmone fornicatur, nec est matrimonium spirituale ; et propter hoc quando mulier secundo nubit, nuptiæ non benedicuntur propter defectum sacramenti.

Post hæc vertat se sacerdos ad altare, et dicat Pax Domini *et* Agnus Dei *more solito. Tunc, [c] amoto pallio, [c] surgant ab oratione sponsus et sponsa, et accipiat sponsus pacem a sacerdote, et ferat sponsæ, osculans eam ; et neminem alium, nec ipse nec ipsa ; sed clericus statim a presbytero pacem accipiens, proferat aliis sicut solitum est.*

Communio.

Benedicimus Deum cœli : et coram omnibus viventibus confitebimur ei : quia fecit nobiscum misericordiam suam.

In tempore Paschali Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Proficiat nobis ad salutem corporis et animæ, Domine Deus, hujus sacramenti susceptio; et sempiternæ sanctæ Trinitatis ejusdemque individuæ Unitatis confessio.

Alia Postcommunio sub uno Oremus *et sub uno* Per Dominum.

Quæsumus, omnipotens Deus, instituta providentiæ tuæ pio amore comitare ; ut quos legitima societate connectis, longæva pace custodias. Per Dominum nostrum.

Post Missam benedicatur panis et vinum, vel aliquod bonum potabile in vasculo, et gustent in nomine Domini, sacerdote dicente,

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Bene✠dic, Domine, istum panem et hunc potum et hoc vasculum, sicut benedixisti quinque panes in deserto, et sex hydrias in Chana Galilææ; ut sint sani, sobrii, atque immaculati omnes gustantes ex eis, Salvator mundi, Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus, Per.

Nocte vero sequente, cum sponsus et sponsa ad lectum pervenerint, accedat sacerdos et benedicat thalamum, dicens,

[a] sit perfectum.— 97. 98.
[b] unanimis.—94. 97. 98.

[c] non habent 92. 94. 97. 98.

Dominus vobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Oremus.
Oratio.
Bene✠dic, Domine, thalamum istum et omnes habitantes in eo; ut in tua pace consistant, et in tua voluntate permaneant, et in tuo amore vivant et [a]crescant[a] et multiplicentur in longitudinem dierum. Per Christum.

Benedictio super lectum tantum cum
Dominus vobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Oremus.
Oratio.
Bene✠dic, Domine, hoc cubiculum, qui non dormis neque dormitas; qui custodis Israel, custodi famulos tuos in hoc lecto quiescentes ab omnibus phantasmaticis dæmonum illusionibus; custodi eos vigilantes ut in præceptis tuis meditentur, dormientes ut te per soporem sentiant; et hic et ubique defensionis tuæ semper muniantur auxilio. Per Dominum.

Deinde fiat benedictio super eos in lecto cum
Oremus.
Oratio.
Bene✠dicat Deus corpora vestra et animas vestras; et det super vos bene✠dictionem, sicut benedixit Abraham, Isaac, et Jacob. ℟. Amen.

Item alia benedictio super eos cum
Oremus.
Manus Domini sit super vos: mittatque angelum suum sanctum, qui custodiat [b] et foveat [b] vos omnibus diebus vitæ vestræ. ℟. Amen.

Item alia benedictio super eos cum
Oremus.
Oratio.
Bene✠dicat vos Pater et Filius et Spiritus Sanctus, qui trinus est in numero, et unus in nomine. ℟. Amen.

His peractis, aspergat eos sacerdos aqua benedicta; et sic discedat et dimittat eos in pace.

[a] senescant.—4L. 15. 57.
[b] non habent 92. 94. 98. 57.
[c] non habent 92. 94. 97. 98. 4L. 15. 57.

[c]Missa *ad honorem virginis gloriosæ pro mulieribus prægnantibus aut alias in partu laborantibus.*

[d] *Officium.*[d]
Alma virgo virginum, sancta Dei genitrix, pro devotis porrige ancillis tuis preces obnixas ad Filium, quæ parturientium benigna es auxiliatrix.
Psalmus.[e]
Juravit Dominus David veritatem et non frustrabitur eum: de fructu ventris tui ponam super sedem tuam.
Gloria.
Oratio.
Exaudi, clementissime Pater, deprecationem servi tui pro pauperibus ancillis tuis in partu nunc aut in posterum laborantibus, majestati tuæ devotissime supplicantis ut quemadmodum tua eas providentia concipere decrevisti; ita ipsa benedictione tua præambula, ad laudem tui sacri nominis (virgine gloriosa suffragante) celeriter jubeas expedire. Per Dominum.
Lectio libri Genesis.[f]
In diebus illis, Dixit Dominus ad Adam; Nunquid ex ligno de quo tibi præceperam ne comederes, comedisti? Dixitque Adam; Mulier, quam dedisti mihi sociam, dedit mihi de ligno, et comedi. Et dixit Dominus ad mulierem; Quare hoc fecisti? Quæ respondit; Serpens decepit me, et comedi. Et ait Dominus ad serpentem; Quia fecisti hoc, maledictus es inter omnia animantia et bestias terræ: inimicitias ponam inter te et mulierem, et semen tuum et semen illius: et ipsa conteret caput tuum, et tu insidiaberis calcaneo ejus. Mulieri quoque dixit; Multiplicabo ærumnas tuas et conceptus tuos: in dolore paries, et sub viri potestate eris, et ipse dominabitur tibi. Adæ vero Dominus dixit; Quia audisti vocem uxoris tuæ, maledicta terra in

[d] Introitus.—13.
[e] Ps. cxxxi. (cxxxii. 11.)
[f] cap. iii. B. (v. 11–19.)

opere tuo: in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ. In sudore vultus tui vesceris pane tuo, donec revertaris in terram de qua sumptus es: quia pulvis es, et in pulverem reverteris.

Gradale.

Ecce virgo concepit et absque dolore peperit nobis filium cujus nomen vocatus[a] est Jesus.

℣. Qui sicut pluvia in vellus: ita in uterum virginis descendit; et velut sol porta clausa ex utero virginali ad nos introivit.

Alleluya. ℣. Ad tuum, O Maria, confugiunt præsidium pauperes in partu laborantes: quas suis quæso non despicias in necessitatibus, sed a periculis cunctis libera eas virgo semper benedicta.

Sequentia.

O ancilla Christi, Maria, mater Dei, pauperem exaudi peccatorem ad te vere suspirantem, ne matrum in utero periclitentur infantuli,

Qui propter defectum baptismi macula irretiti originali in limbum condescendunt qui pars est inferni.

Maria itaque miseris succurre puerulis, qui pro gravi Adæ protoplastorum nebula visione Dei ibi carent perpetua.

O judicia Dei abyssus multa: qui licet sine culpa pereant: non tamen sine causa.

Quam igitur perniciosus pomi vetiti Evæ fuit morsus: quo mors posteris sic concludebatur.

Sed O quam felix fuit et lætabundus, O Maria, inter te et angelum dialogus: quo vita orbi toti oriebatur.

Præ cæteris autem tuus videtur splendescere beatissimus absque dolore partus,

Per quem Evæ maledictio est soluta: nec minus benedictio est mulieribus cunctis condonata.

Ad quem ergo confugient desolatæ prægnantes nisi ad te, cunctarum consolatrix, cum lacrymis gementes?

Audi eas, virgo immaculata, nec parentum aspiciat Unigenitus tuus ad peccata;

Sed parvulorum ululatus clementer exaudi: ne in perenni subjiciantur inferni formidolosa a Deo pœna.

Eos denique post sacri baptismatis undam regeneratos perducere digneris ad æterna gaudia.

Secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cum autem peperit puerum, jam non meminit pressuræ ejus propter gaudium: quia natus est homo in mundum. Amen, amen, dico vobis: si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum.

Offertorium.

Ave Maria, parturientium consolatrix, gratia plena, infantium sublevatrix: quia Dominus est tecum, ipsorum esto protectrix: ut præ mulieribus benedicta dicaris: et super omnes benedictus a cunctis Christicolis extollatur fructus ventris tui.

Secreta.

Piissime Christe Jesu, qui absque doloris contagione ex utero virginali almificæ matris tuæ in mundum tua dignatione sanctissima porta clausa exire dignatus es; concede propitius, ut fructus ancillarum tuarum in orbem terrarum sanos et incolumes taliter disponas pervenire, quod ad fontem baptismatis, una tecum regenerari mereantur. Qui vivis.

Communio.

In partu puerorum, O Maria, sol tuus resplendeat misericordiæ quo lucente cætera post Deum luminaria sunt quasi non sint.

Postcommunio.

Beatissime Spiritus, per quem condita sunt universa, suppliciter tuas exaudire digneris famulas, pro quibus has tuæ porrigimus pietati preces; ut quemadmodum tuo felici sancto juvamine optant liberari; ita suffragiis beatissimæ matris Dei lumen gratiæ tuæ in earum celeri expeditione infundere digneris. Qui cum Patre.[c]

[a] ita libri; an legendum *vocatum*?

[b] cap. xvi. E. (v. 21, 23, 24.)

Benedictio *mulieris post partum, ante ostium ecclesiæ.*

Inprimis dicat sacerdos hos Psalmos,
Levavi oculos.[a]
Beati omnes.[b]
cum Gloria Patri.
Kyrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.
Pater noster.
Et ne nos inducas in tentationem,
Sed libera nos a malo.
Domine, salvam fac ancillam tuam,
Deus meus, sperantem in te.
Mitte ei auxilium de sancto,
Et de Sion tuere eam.
Esto ei, Domine, turris fortitudinis,
A facie inimici.
Domine, exaudi orationem meam,
Et clamor meus ad te veniat.
Dominus vobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Oremus.
Oratio.

Deus, qui hanc famulam tuam de pariendi periculo liberasti, et eam in servitio tuo devotam esse fecisti; concede, ut temporali cursu fideliter peracto, sub alis misericordiæ tuæ vitam perpetuam et quietam consequatur. Per Dominum.

Tunc aspergatur mulier aqua benedicta a sacerdote dicente,

Asperges me, Domine, hyssopo.

Deinde inducat eam sacerdos per manum dexteram in ecclesiam, dicendo,

Ingredere in templum Dei: ut habeas vitam æternam et vivas in sæcula sæculorum. Amen.

Benedictio *panis in dominicis diebus.*

Inprimis legat sacerdos Evangelium In principio. *Postea dicatur Versiculus.*

Sit nomen Domini benedictum,
Ex hoc nunc et usque in sæculum.
Benedicamus Domino.
Deo gratias.
Deinde dicat
Dominus vobiscum.
Et cum spiritu tuo.
Oremus.

Bene✠dic, Domine, [c]hanc creaturam [c] panis, sicut benedixisti quinque panes in deserto; ut omnes gustantes ex eo tam corporis quam animæ recipiant sanitatem. In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.

Hic aspergat sacerdos aquam benedictam super panem.

Ordo *ad servitium peregrinorum.*

Inprimis dicuntur Psalmi sequentes super illos coram altari prostratos, postquam confessi sunt, hoc modo incipiens.

Psalmus.[d]

Ad te, Domine, levavi animam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam.

Neque irrideant me inimici mei: etenim universi qui sustinent te, non confundentur.

Confundantur omnes iniqua agentes: supervacue.

Vias tuas, Domine, demonstra mihi: et semitas tuas edoce me.

Dirige me in veritate tua, et doce me: quia tu es Deus salvator meus, et te sustinui tota die.

Reminiscere miserationum tuarum, Domine: et misericordiarum tuarum, quæ a sæculo sunt.

Delicta juventutis meæ: et ignorantias meas ne memineris.

Secundum misericordiam tuam memento mei tu: propter bonitatem tuam, Domine.

Dulcis et rectus Dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

Diriget mansuetos in judicio: docebit mites vias suas.

Universæ viæ Domini, misericordia et veritas: requirentibus testamentum ejus et testimonia ejus.

Propter nomen tuum, Domine, propitiaberis peccato meo: multum est enim.

a Ps. cxx. (cxxi.)
b Ps. cxxvii. (cxxviii.)

c creaturam istam.—92. 94. 97. 98.
d Ps. xxiv. (xxv.)

Quis est homo qui timet Dominum: legem statuit ei in via quam elegit.

Anima ejus in bonis demorabitur: et semen ejus hereditabit terram.

Firmamentum est Dominus timentibus eum: et testamentum ipsius ut manifestetur illis.

Oculi mei semper ad Dominum: quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos.

Respice in me, et miserere mei: quia unicus et pauper sum ego.

Tribulationes cordis mei multiplicatæ sunt: de necessitatibus meis erue me.

Vide humilitatem meam et laborem meum: et dimitte universa delicta mea.

Respice inimicos meos quoniam multiplicati sunt: et odio iniquo oderunt me.

Custodi animam meam, et erue me: non erubescam quoniam speravi in te.

Innocentes et recti adhæserunt mihi: quia sustinui te.

Libera, Deus, Israel: ex omnibus tribulationibus suis.

Gloria Patri.

Psalmus.[a]

Miserere mei, Deus: secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea: et a peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: et peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi, et malum coram te feci, ut justificeris in sermonibus tuis: et vincas cum judicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta et occulta sapientiæ tuæ manifestasti mihi.

Asperges me, Domine, hyssopo, et mundabor: lavabis me, et super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium et lætitiam: et exultabunt ossa humiliata.

Averte faciem tuam a peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me, Deus: et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua: et Spiritum Sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi lætitiam salutaris tui: et Spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: et impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus, Deus, Deus salutis meæ: et exsultabit lingua mea justitiam tuam.

Domine, labia mea aperies: et os meum annunciabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem: utique holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum, Deus, non despicies.

Benigne fac, Domine, in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Hierusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria Patri.

Psalmus.[b]

Qui habitat in adjutorio Altissimi: in protectione Dei cœli commorabitur.

Dicet Domino, Susceptor meus es tu: et refugium meum, Deus meus, sperabo in eum.

Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium: et a verbo aspero.

Scapulis suis obumbrabit tibi: et sub pennis ejus sperabis.

Scuto circumdabit te veritas ejus: non timebis a timore nocturno.

A sagitta volante in die, a negotio perambulante in tenebris: ab incursu et dæmonio meridiano.

Cadent a latere tuo mille, et decem millia a dextris tuis: ad te autem non appropinquabit.

Verumtamen oculis tuis conside-

[a] Ps. l. (li.)

[b] Ps. xc. (xci.)

rabis: et retributionem peccatorum videbis.

Quoniam tu es, Domine, spes mea: altissimum posuisti refugium tuum.

Non accedet ad te malum: et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

Quoniam angelis suis mandavit de te: ut custodiant te in omnibus viis tuis.

In manibus portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aspidem et basiliscum ambulabis: et conculcabis leonem et draconem.

Quoniam in me speravit, liberabo eum: protegam eum quoniam cognovit nomen meum.

Clamavit ad me, et ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione: eripiam eum et glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum: et ostendam illi salutare meum.

Gloria Patri.

Sicut erat.

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Pater noster.

Et ne nos.

Sed libera nos.

Ego dixi, Domine, miserere mei;

Sana animam meam quia peccavi tibi.

Vias suas Dominus demonstret tibi;

Et semitas suas edoceat te.

Gressus tuos dirigat Dominus secundum eloquium suum;

Ut non dominetur tui omnis injustitia.

Utinam dirigantur viæ tuæ;

Ad custodiendas justificationes Domini.

Perficiat Dominus gressus tuos in semitis suis;

Ut non moveantur vestigia tua.

Benedictus Dominus [a] Deus [a] die quotidie;

Prosperum iter faciat tibi Deus salutarium nostrorum.

Angelus [b] Domini [b] bonus comitetur tecum;

Et bene disponat itinera tua et actus tuos, ut iterum cum gaudio revertaris ad propria.

Beati immaculati in via;

Qui ambulant in lege Domini.

Nihil proficiat inimicus in te;

Et filius iniquitatis non apponat nocere tibi.

Exsurge, Domine, adjuva nos;

Et libera nos propter nomen tuum.

Domine Deus virtutum converte nos;

Et ostende faciem tuam et salvi erimus.

Domine, exaudi orationem meam;

Et clamor meus ad te veniat.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris; et viam famuli tui *N.* in salutis tuæ prosperitate dispone; ut inter omnes viæ et vitæ hujus varietates, tuo semper protegatur auxilio. Per Christum.

Oremus.

Oratio.

Deus, qui ad vitam ducis, et confidentes in te paterna protectione custodis; quæsumus, ut his præsentibus famulis tuis *N.* a nobis egredientibus, angelicum tribuas comitatum; ut auxilio tuo protecti, nullius mali concutiantur formidine, nullo comprimantur adversitatis languore, nullius irruentis inimici molestentur insidiis; sed spatiis necessarii itineris prospero gressu peractis, propriisque locis restituti, et recipiantur sospites ac debitas exsolvant tuo nomini gratias. Per Christum.

Oremus.

Oratio.

Deus, qui diligentibus te misericordiam tuam semper impendis, et a servientibus tibi in nulla es regione longinquus; dirige viam hujus famuli tui *N.* in voluntate tua; ut, te protectore, te perducente, per justitiæ semitas sine offensione gradiatur. Per Christum.

Hic surgant peregrini a prostratione. Et sequatur Benedictio peræ et baculi, sic.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

[a] non habent 97. 98. 57.

[b] non habent 92. 97. 98.

Oremus.

Domine Jesu Christe, qui ineffabili tua miseratione ac Patris jussione, Spiritusque Sancti cooperatione de cœlo descendere ovemque perditam diabolica seductione voluisti quærere, atque propriis humeris ad cœlestis patriæ gregem referre, quique præcepisti filiis matris Ecclesiæ, orando petere, bene vivendo quærere, ac pulsando perseverare, ut citius invenire valeant salutaris præmia vitæ; te humiliter invocamus, quatenus sanctificando bene✠dicere digneris has peras (*vel* hanc peram) et hos baculos (*vel* hunc baculum): ut quicunque ea pro tui nominis amore [a]ad instar humilis armaturæ,[a] lateri suo (*vel* lateribus suis) applicare atque suis collis suspendere, sive in manibus suis gestare; sicque peregrinando suffragia sanctorum humili comitante devotione studuerint quærere, dexteræ tuæ protecti munimine, pervenire mereantur ad gaudia visionis æternæ. Per te, Salvator mundi. Qui vivis.

Hic aspergatur aqua benedicta et ponat sacerdos collo peregrini peram, dicens.

In nomine Domini nostri Jesu Christi accipe hanc peram, habitum peregrinationis tuæ; ut bene castigatus et salvatus pervenire merearis ad limina sanctorum quo pergere cupis; et peracto itinere tuo ad nos revertaris incolumis. Per eundem.

Et sic fiat aliis, si sint plures.

Hic tradat uni baculum, dicens.

Accipe hunc baculum sustentationis itineris ac laboris peregrinationis tuæ; ut devincere valeas omnes catervas inimici, et pervenire securus ad limina sanctorum quo pergere cupis; et peracto obedientiæ cursu, ad nos iterum revertaris cum gaudio. Per Christum.

Et sic dicat aliis, si sint plures.

Benedictio *crucis pergentis Hierusalem,*

cum Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus invictæ potentiæ, pietatis immensæ, atque peregrinantium totius consolationis auxilium; qui famulis tuis invictissima arma tribuis; quæsumus, hanc crucem devotæ humilitatis bene✠dicere digneris; ut venerandæ crucis vexillum, cujus in eo est designata figura, sit invictissimum robur servi tui contra hostis antiqui nequissima tentamenta, sit in via defensio, sit in domo tua protectio, sit nobis ubique præsidium. Per Dominum.

Hic aspergatur aqua benedicta super vestem.

Deinde, si aliquis eorum profecturus est Hierusalem, detur ei vestimentum cruce signatum, sacerdote dicente,

Accipe vestimentum, cruce Domini Salvatoris nostri signatum; ut per illud salus, benedictio, et virtus prospere proficiscendi ad sepulchrum ejus tibi comitetur. Qui cum Deo Patre.

[b] *Et sic fiat aliis, si sint plures.*

Combustio crucis in carne peregrinis euntibus Hierusalem prohibitum est in lege secundum jura canonica, sub pœna excommunicationis majoris.[b]

His finitis dicitur

Missa *pro iter agentibus,*

more simplicis festi ix. lectionum.

Officium.[c]

Esto mihi in Deum protectorem et in locum refugii ut salvum me facias: quoniam firmamentum meum et refugium meum es tu: et propter nomen tuum dux mihi eris et enutries me.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[d]

In te, Domine, speravi, non confundar in æternum: in justitia tua libera me et eripe me.

[a] non habent 92. 4L. 15. 57.
[b] non habent 92. 4L. 15. 57.

[c] Ps. xxx. (xxxi. 2, 3.)
[d] ibid. (v. 1.)

Oratio.

Adesto, Domine, supplicationibus nostris, et viam famulorum tuorum *N.* et *N.* in salutis tuæ prosperitate dispone; ut inter omnes viæ et vitæ hujus varietates, tuo semper protegantur auxilio. Per.

Lectio libri Genesis.[a]

In diebus illis, Locutus est Abraham dicens; Dominus Deus cœli, qui tulit me de domo patris mei et de terra nativitatis meæ, qui locutus est mihi et juravit, dicens; Semini tuo dabo terram hanc, ipse mittet angelum suum coram te.

Gradale.[b]

Esto mihi in Deum protectorem et in locum refugii: ut salvum me facias.

V. [c]In te, Domine, speravi:[c] non confundar in æternum.

Reiteratur Gradale.

Alleluya. *V.* Qui timent Dominum, sperent in eum: adjutor[d] et protector eorum est.

Si in tempore Paschali contigerit hoc servitium, tunc dicitur secundum Alleluya *unum ex illis quæ scribuntur post Officium* Quasi modo.

Secundum Matthæum.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis; Euntes prædicate dicentes, quia appropinquabit regnum cœlorum. Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, dæmones ejicite. Gratis accepistis, gratis date. Nolite possidere aurum neque argentum in zonis vestris: non peram, non calciamenta neque virgam, neque duas tunicas habeatis. Dignus est enim operarius mercede sua. In quamcunque civitatem intraveritis, interrogate, quis in ea dignus sit: et ibi manete donec exeatis. Intrantes autem domum, salutate eam, dicentes: Pax huic domui. Et si quidem illa domus fuerit digna, maneat pax vestra super eam: si autem non fuerit digna, pax vestra ad vos revertetur. Et quicunque non receperit vos, nec audierit sermones vestros, exeuntes de domo vel de civitate, excutite pulverem de pedibus vestris super eam. Amen dico vobis: Tolerabilius erit terræ Sodomorum et Gomorrhæorum in die judicii, quam illi civitati.

Offertorium.[f]

Sperent in te omnes qui noverunt nomen tuum, Domine: quoniam non derelinquis quærentes te: psallite Domino qui habitat in Sion: quoniam non est oblitus orationem pauperum.

In tempore Paschali, Alleluya.

Hic offerant peregrini.

Secreta.

Propitiare, quæsumus, Domine, supplicationibus nostris; et has oblationes quas offerimus pro famulis tuis, benignus assume; ut viam illorum præcedente gratia tua dirigas, et subsequente comitari digneris; ut de actu atque incolumitate eorum secundum misericordiæ tuæ præsidia gaudeamus. Per Dominum.

Communio.[g]

Tu mandasti mandata tua custodiri nimis: utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Postcommunio.

Sumpta, quæsumus, Domine, cœlestis mysterii sacramenta ad prosperitatem itineris famulorum tuorum proficiant; et eos ad salutaria cuncta perducant. Per.

Post Missam dicat sacerdos has sequentes Orationes super peregrinos prostratos coram altari, sive profecturi fuerint ad Hierusalem, sive ad sancti Jacobi limina, vel ad aliam peregrinationem.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus infinitæ misericordiæ et majestatis immensæ, quem nec spatia

[a] (cap. xxiv. 7.)
[b] Ps. xxx. (xxxi. 2, 1.) cxiii. (cxv. 11.)
[c] Deus, in te speravi.—92. 4L. 15. 57. In te speravi, Domine.—97. 98. In te speravi.—94.
[d] eorum.—26. V.
[e] cap. x. A. (v. 7–15.)
[f] Ps. ix. (10, 11, 12.)
[g] Ps. cxviii. (cxix. 4, 5.)

locorum nec intervalla temporum ab his quos tueris adjungunt; adesto famulo tuo (*vel* famulis tuis) in te ubique confidenti (*vel* confidentibus); et præsta, ut per omnem quam iturus est (*vel* ituri sunt) viam; dux ei (*vel* eis) et comes esse digneris, nihil ei (*vel* eis) adversitatis noceat, nihil difficultatis obsistat, cuncta ei (*vel* eis) sint salubria, cuncta sint et prospera; ut sub ope dexteræ tuæ quicquid juste petierit (*vel* petierint) desiderio celeri et prospero consequatur (*vel* consequantur) effectu. Per Christum Dominum.

Oremus.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui est via, veritas, et vita; iter vestrum (*vel* tuum) in beneplacito suo disponat; angelum suum Raphaelem in hac peregrinatione vestra (*vel* tua) custodem adhibeat, qui ad loca desiderata cum pace te eundo perducat, et cum salute iterum ad nos redeundo reducat. Sit interventrix tua (*vel* vestra) beata Dei genitrix Maria cum universis angelis et archangelis, patriarchis quoque et prophetis. Sint intercessores tui (*vel* vestri) sancti apostoli Petrus et Paulus cum cæteris apostolis, martyribus, confessoribus, atque virginibus; obtineantque tibi (*vel* vobis) sancti quorum quæris (*vel* quæritis) suffragia cum omnibus sanctis, justa desideria et prosperitatem, remissionemque omnium peccatorum, ac vitam æternam. Per eundem Dominum.

Deinde communicentur, et ita recedant in nomine Domini.

Sciendum est quod quotidie per Adventum Domini (quando chorus non regitur) usque ad vigiliam Nativitatis Domini, et ab octavis Epiphaniæ usque ad quartam feriam ante Pascha, et a crastino Sanctæ Trinitatis usque ad Adventum Domini, ante Tertiam dicitur Missa in capitulo pro fidelibus defunctis cum diacono et subdiacono, albis cum amictibus indutis tantum; nisi præcedente die festum duplex vel octava cum regimine chori contigerit; tunc enim nulla erit Missa pro defunctis in capitulo; et nisi quando corpus adest præsens, et etiam in anniversariis episcoporum: tunc enim ad altare authenticum aliquando dicitur Missa, aliquando ad alia altaria, juxta quæ corpora eorum requiescunt humata. Item, nulla feria in Paschali tempore dicitur Missa capitularis pro defunctis, nisi fuerit corpus præsens vel anniversarium vel aliquod trigintale.

Officium.

Requiem æternam dona eis, Domine: et lux perpetua luceat eis,

Psalmus.[a]

Te decet hymnus, Deus, in Sion: et tibi reddetur votum in Hierusalem: exaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet.

Nota, quod ad quamlibet Missam quæ pro corpore præsenti celebratur, cujuscunque fuerit, nisi pro rege vel regina vel alio magno domino, quinque dicuntur Orationes.

Prima Oratio. Omnipotens sempiterne Deus, misericordiam tuam supplices deprecamur; ut animam famuli.

Secunda Oratio. Deus, qui inter apostolicos.

Tertia Oratio. Deus, veniæ largitor.

Quarta Oratio. Omnipotens et misericors Deus, unica salus mortalium.

Quinta Oratio. Fidelium Deus omnium.

Infra trigintale, quinque dicuntur Orationes.

Prima Oratio. Deus, cui proprium est misereri *minor.*

Et cæteræ Orationes ut supra pro corpore præsenti.

Item, in tricesima die omnes Orationes dicuntur ut infra trigintale.

In omnibus anniversariis quinque dicuntur Orationes.

Prima Oratio. Deus indulgentiarum.

Cæteræ ut supra pro corpore præsenti.

[a] Ps. lxiv. (lxv. 1.)

[a] *In anniversariis tamen simplicibus cujuscunque canonici vel cujuscunque alterius, Oratio sic pronuncietur,* Deus, indulgentiarum Domine, da animæ famuli.[a]

Si Missa pro corpore præsenti vel anniversarium cujuscunque fuerit, infra trigintale celebretur,

Prima Oratio pro corpore præsenti vel anniversario dicitur.

Secunda, pro trigintali, Oratio. Deus, cui proprium *minor.*

Tertia. Deus, qui inter apostolicos.

Quarta. Deus, veniæ largitor.

Quinta. Fidelium.

[b] *Quando autem dicitur Missa ferialis in capitulo pro defunctis, tres dicuntur Orationes.*

Prima. Deus, qui inter apostolicos.

Secunda. Deus, veniæ largitor.

Tertia. Fidelium.[b]

Quandocunque corpus est præsens, et in anniversariis episcoporum et decanorum ecclesiæ, postquam executor officii in inceptione Missæ altare thurificaverit, diaconus cum thuribulo accedat et corpus illud in feretro vel in tumba incenset; similiter ante Evangelium dum Tractus canitur, incensato prius altari, et tertio postquam sacerdos sacrificium ante lotionem loco suo dispositum thurificaverit, idem diaconus thurificet sicut prius; non circumeundo corpus in feretro vel tumbam, sed ex utraque parte utraque vice, incipiendo a capite, semper tamen thurificando. Nunquam enim thurificatur corpus ad Placebo *vel ad* Dirige *secundum usum Sarum, sed* [c] *hic* [c] *semper, nisi fuerit corpus regis, episcopi, comitis, vel baronis.*

Quotidie ante diem sepulturæ pro corpore præsenti, cujuscunque fuerit, dicitur ista Oratio.

Deus, cui proprium est misereri semper et parcere, te supplices deprecamur pro anima famuli tui quam hodie de hoc sæculo migrare jussisti; ut non tradas eam in manus inimici, nec obliviscaris in finem; sed jubeas illam ab angelis sanctis suscipi, atque ad regionem vivorum perduci; et quia in te speravit et credidit, sanctorum tuorum mereatur societate lætari. Per.

Pro corpore præsenti et in anniversariis et trigintalibus episcoporum et in die animarum tantum,

Lectio Epistolæ beati Pauli Apostoli: ad Thessalonicenses.[d]

Fratres, Nolumus vos ignorare de dormientibus, ut non contristemini, sicut et cæteri qui spem non habent. Si enim credimus quod Jesus mortuus est et resurrexit: ita et Deus eos qui dormierunt per Jesum, adducet cum eo. Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini; quia nos qui vivimus, qui residui sumus, in adventu Domini non præveniemus eos qui dormierunt. Quoniam ipse Dominus in jussu et in voce archangeli et in tuba Dei descendet de cœlo: et mortui qui in Christo sunt resurgent primi. Deinde nos qui vivimus, qui relinquimur, simul rapiemur cum illis in nubibus obviam Christo in aera, et sic semper cum Domino erimus. Itaque consolamini invicem in verbis istis.

In anniversariis et trigintalibus aliorum quorumlibet,

Lectio libri Machabæorum.[e]

In diebus illis, Vir fortissimus Judas, collatione facta, duodecim millia dragmas argenti misit Hierosolymam, offerri ea ibi pro peccatis mortuorum, juste et religiose de resurrectione cogitans (nisi enim eos qui ceciderant resurrecturos speraret, superfluum videretur et vanum orare pro mortuis) et quia considerabat quod hi qui cum pietate dormitionem acceperant, optimam haberent repositam gratiam. Sancta ergo et salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur.

Hæ duæ sequentes Epistolæ legantur

[a] non habent 92. 4L. 15. 57.

[b] non habent 92. 4L. 15. 57.

[c] hic.—92. 94. hoc.—97. 13. 26. ad missam.—15. 57.

[d] 1 ad Thess. cap. iv. C. (v. 13–18.)

[e] 2 Mac. cap. xii. G. (v. 43–45.)

per totum annum ad Missam quotidianam pro defunctis, alternis vicibus, per totam hebdomadam.

Lectio libri Apocalypsis beati Johannis Apostoli.[a]

In diebus illis, Audivi vocem de cœlo, dicentem mihi; Scribe. Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Amodo enim jam dicit Spiritus, ut requiescant a laboribus suis: opera enim illorum sequuntur illos.

Ad Corinthios.[b]

Fratres, Christus resurrexit a mortuis primitiæ dormientium, quoniam quidem per hominem mors, et per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur. Unusquisque autem in suo ordine.

[c] *Quandocunque corpus adest præsens, cujuscunque fuerit, et in omnibus Missis pro episcopis, dicitur a tribus clericis de secunda forma, habitu non mutato, ad caput defuncti si adest; sin autem ad gradum chori,*[c]

Gradale.[d]

Si ambulem in medio umbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es, Domine.

V. Virga tua et baculus tuus: ipsa me consolata sunt.

Et idem Gradale semper incipiatur et suus Versus pereantetur a tribus clericis de secunda forma, habitu non mutato, ad caput defuncti si adest; sin autem ad gradum chori. In omnibus aliis Missis pro defunctis [e] *dicatur sequens Gradale a toto choro simul interim sedente; nisi in die animarum.*[e]

Gradale.

Requiem æternam dona eis, Domine: et lux perpetua luceat eis.

V. Animæ eorum in bonis demorentur: et semen eorum hereditet terram.

Ita quod idem incipiatur, et suus Versus pereantetur a tribus clericis de secunda forma, habitu non mutato; quandocunque corpus adest præsens ad caput defuncti tantum; sin autem, ad gradum chori; et in die animarum in pulpito. Alias, illud idem Gradale, Requiem æternam *et suus V.* Animæ eorum in bonis *quotiescunque cantantur in anniversariis et trigintalibus et in Missis ferialibus pro defunctis, post eorum inceptionem a toto choro interim sedente, absque neuma in fine percantentur.*

Quandocunque corpus adest præsens, et in omnibus Missis pro episcopis defunctis, dicatur Tractus, Sicut cervus *ibidem ubi Gradale, a quatuor clericis de superiori gradu, habitu non mutato, nequaquam ut in aliis Tractibus alternatim sedentibus, sed interim continue stantibus ad caput corporis, quod præsens fuerit, vel episcopi defuncti si adest; sin autem, ad gradum chori, quousque finierint ipsum Tractum; ita quod omnes illi quatuor clerici, simul primum Versum incipiant, quem duo ex parte chori principalis prosequantur; sequens Versus ab aliis duobus ex altera parte cantetur; et sic alternis vicibus singuli Versus totius Tractus ab illis quatuor dicuntur, choro simul interim sedente; ita quidem ut omnes simul ipsum Tractum terminent.*

Tractus.[f]

Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te, Deus.

V. Sitivit anima mea ad Deum vivum: quando veniam et apparebo ante faciem [g] Dei mei.[g]

V. Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi per singulos dies, ubi est Deus tuus.

In anniversariis et [h] *trigintalibus* [h] *et in omnibus aliis Missis pro defunctis, dicitur sequens Tractus* De profundis *a*

[a] cap. xiv. C. (v. 13.)

[b] 1 ad Cor. cap. xv. C. (v. 20–23.)

[c] In omnibus Missis pro defunctis Episcopis, semper dicitur.—92. 4L. 15. 57.

Vide etiam '*Defensorium Directorii*' apud Maskell. *Monumenta Ritualia* Tom. ii. pp. 340, 341; "Item illa Rubrica est falsa quæ scribitur in novellis Missalibus, 'quando corpus est præsens, dicitur Gradale *Si ambulem*,' quod nunquam dicetur nisi in Missis pro episcopis tantum."

[d] Ps. xxii. (xxiii. 4.)

[e] non habent 92. 4L. 15. 57.

[f] Ps xli. (xlii. 1–3.)

[g] Domini.—92. 94.

[h] trigesimis.—94. 97. 98. 13.

toto choro alternatim simul interim sedente cum cantu in Graduali super hoc notato, nisi in die animarum tantum, tunc enim dicitur cum eodem cantu quo in Dominica lxx, a quatuor clericis de superiori Gradu, habitu non mutato, ad gradum chori, supradicto modo quo scilicet Tractum Sicut cervus.

Tractus.[a]

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine, exaudi vocem meam.

℣. Fiant aures tuæ intendentes ı in [b] orationem servi tui.[b]

℣. Si iniquitates observaveris, Domine: Domine, quis sustinebit?

℣. Quia apud te propitiatio est: et propter legem tuam sustinui te, Domine.

Pro corpore præsenti et in omnibus anniversariis et trigintalibus episcoporum, et in die animarum, similiter in dominicis et in secundis feriis quando dicitur missa ferialiter in capitulo vel alibi, dicitur sequens

Evangelium: secundum Johannem.[c]

In illo tempore, Dixit Martha ad Jesum; Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus. Sed et nunc scio, quia quæcunque poposceris a Deo, dabit tibi Deus. Dixit illi Jesus; Resurget frater tuus. Dixit ei Martha; Scio, quia resurget in resurrectione, in novissimo die. Dixit ei Jesus; Ego sum resurrectio et vita. Qui credit in me, etiamsi mortuus fuerit vivet. Et omnis qui vivit et credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc? Ait illi; Utique, Domine. Ego credidi, quia tu es Christus Filius Dei vivi qui in hunc mundum venisti.

Feria tertia: secundum Johannem.[d]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis et turbis Judæorum; Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet; et eum qui venit ad me non ejiciam foras. Quia descendi de cœlo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me. Hæc est autem voluntas ejus qui misit me Patris: ut omne quod dedit mihi non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die. Hæc est enim voluntas Patris mei qui misit me: ut omnis qui videt Filium et credit in eum, habeat vitam æternam. Et ego resuscitabo eum in novissimo die.

Feria quarta: secundum Johannem.[e]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis et turbis Judæorum; Amen, amen, dico vobis, quia qui verbum meum audit et credit ei qui misit me, habet vitam æternam, et in judicium non venit, sed transiet a morte in vitam. Amen, amen, dico vobis, quia venit hora et nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei: et qui audierint vivent. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso: sic dedit et Filio vitam habere in semetipso. Et potestatem dedit ei judicium facere, quia Filius Hominis est. Nolite mirari hoc, quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem Filii Dei: et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vitæ, qui vero mala egerunt in resurrectionem judicii.

Feria quinta: secundum Johannem.[f]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis et turbis Judæorum; Sicut Pater suscitat mortuos, et vivificat: sic et Filius quos vult vivificat. Neque enim Pater judicat quemquam: sed omne judicium dedit Filio, ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem. Qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem qui misit illum. Amen, amen, dico vobis, quia qui verbum meum audit et credit ei qui misit me, habet vitam æternam, et in judicium non [g] venit [g] sed transiet a morte in vitam.

Feria sexta: secundum Johannem.[h]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis et turbis Judæorum; Ego sum panis vivus, qui de cœlo descendi. Si quis manducaverit ex hoc pane,

[a] Ps. cxxix. (cxxx. 1–5.)
[b] vocem deprecationis meæ.—57. V.
[c] cap. xi. C. (v. 21–27.)
[d] cap. vi. G. (v. 37–40.)

[e] cap. v. D. (v. 24–29.)
[f] cap. v. D. (v. 21–24.)
[g] veniet.—97. 98. 13.
[h] cap. vi. E. (v. 51–54.)

vivet in æternum. Et panis quem ego dabo caro mea est, pro mundi vita. Litigabant ergo Judæi, ad invicem dicentes: Quomodo potest hic carnem suam dare nobis ad manducandum? Dixit ergo eis Jesus: Amen, amen, dico vobis: nisi manducaveritis carnem Filii Hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, habet vitam æternam. Et ego resuscitabo eum in novissimo die.

Sabbato: secundum Johannem.[a]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis et turbis Judæorum; Amen, amen, dico vobis: nisi manducaveritis carnem Filii Hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, habet vitam æternam. Et ego resuscitabo eum in novissimo die.

Offertorium.

Domine Jesu Christe, rex gloriæ, libera animas omnium fidelium defunctorum de manu inferni et de profundo lacu: libera eas de ore leonis, ne absorbeat eas tartarus: ne cadant in obscura tenebrarum loca: sed signifer sanctus Michael repræsentet eas in lucem sanctam: quam olim Abrahæ promisisti et semini ejus.

Notandum est, quod quandocunque corpus adest præsens, et in omnibus anniversariis et trigintalibus, post ablutionem manuum, incipiat sacerdos junctis manibus in medio altaris.

Chorus respondeat.

Tu suscipe pro animabus illis quarum hodie memoriam agimus: fac eas, Domine, de morte transire ad vitam.

Et interim dicat sacerdos privatim.

In spiritu humilitatis. *more solito.*

Deinde [b] *conversus ad populum* [b] *dicat similiter privatim.*

Orate, fratres et sorores pro fidelibus defunctis.

Chorus respondeat cantando Versum.

Requiem æternam dona eis, Domine: et lux perpetua luceat eis. Quam olim Abrahæ promisisti et semini ejus.

In omnibus vero aliis Missis pro defunctis quæ ferialiter dicuntur, nec quando ultimo ante pascha completur officium mortuorum, nec etiam in die animarum dicitur.

In die animarum tantum: Offertorium.

O pie Deus, qui primum hominem ad æternam gloriam revocasti: pastor bone, qui ovem perditam pio humero ad ovile reportasti: juste judex, dum veneris judicare, libera de morte animas eorum quas redemisti, ne tradas bestiis animas confitentes tibi: ne derelinquas eas in finem.

Ante diem sepulturæ: Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, misericors Pater, oblationem quam tibi offerimus pro anima famuli tui *N.* quam hodie de carnali corruptione liberasti: et concede, ut ab omnibus humanæ conditionis excessibus his remediis expietur; et in requie sempiterna diem resurrectionis præstoletur. Per.

In omnibus Missis pro corpore præsenti et in omnibus anniversariis et trigintalibus, et in die animarum, et quando ultimo fit servitium mortuorum ante Pascha, dicitur hæc Communio.

Pro quorum memoria corpus Christi sumitur, dona eis, Domine, requiem sempiternam.

V. Et lux perpetua luceat eis. Pro quorum memoria sanguis Christi sumitur, dona eis, Domine, requiem sempiternam.

In omnibus aliis Missis pro defunctis dicitur hæc Communio.

Lux æterna luceat eis, Domine: cum sanctis tuis in æternum, quia pius es.

[c] *cum Versu*

Requiem æternam dona eis, Domine: et lux perpetua luceat eis.

et cum repetitione.

Cum sanctis tuis in æternum, quia pius es.

Secundum omnes libros Sarum Ecclesiæ.[c]

[a] cap. vi. F. (v. 53, 54.)
[b] non habent 92. 94. 4L. 15. 57.
[c] non habent 92. 4L. 15. 57.

Ante diem sepulturæ: Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut animam famuli tui *N.* ab angelis lucis susceptam in præparata habitacula deduci facias beatorum. Per Dominum.[a]

In die sepulturæ, cujuscunque corpus fuerit, dicitur ista Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, misericordiam tuam supplices deprecamur, ut animam famuli tui cujus corpori debitum sepulturæ officium persolvimus, in sinum Abrahæ patriarchæ tui jubeas collocari; ut cum dies agnitionis tuæ advenerit, inter sanctos et electos tuos eum resuscitari præcipias. Per Dominum.

Secreta.

Suscipe, Domine, pro anima famuli tui hostiam quam Deo Patri obtulisti pro nobis benigne; et quia causa hominum descendisti de cœlis, te redeunte, sanctorum tuorum mereatur adjungi consortiis. Per te, Salvator mundi, qui cum Deo Patre et Spiritu Sancto.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine, ut anima famuli tui cujus corpori hodie officia humanitatis exhibemus, his sacrificiis expiata, salvationis tuæ perpetuo munere gratuletur. Per Dominum.

In die trigintali.

Oratio.

Deus, cui proprium est misereri semper et parcere, propitiare animæ famuli tui, et omnia peccata ejus dimitte, ut mortis vinculis absolutus, transire mereatur ad vitam. Per Dominum.

Secreta.

Intuere, quæsumus, omnipotens æterne Deus, et placatus suscipere dignare hoc sacrificium quod tibi offerimus pro anima famuli tui; et concede illi pacem perpetuam et requiem sempiternam. Per Dominum.

Postcommunio.

Prosit, quæsumus, Domine, animæ famuli tui divini celebratio sacramenti; ut ejus in quo speravit et credidit, æternum capiat, te miserante, consortium. Qui tecum.

In anniversariis.

Oratio.

Deus indulgentiarum Domine, da animæ famuli tui, cujus anniversarium depositionis diem commemoramus, refrigerii sedem, quietis beatitudinem, luminis claritatem. Per Dominum.

Secreta.

Propitiare, quæsumus, Domine, supplicationibus nostris pro anima famuli tui, cujus hodie annua dies agitur; pro qua tibi offerimus sacrificium laudis, ut eam sanctorum tuorum consortio sociare digneris. Per Dominum.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine, ut anima famuli tui, cujus anniversarium depositionis diem recolimus, his purgata sacrificiis indulgentiam pariter et requiem capiat sempiternam. Per Dominum.

Pro episcopis.

Oratio.

Deus, qui inter apostolicos sacerdotes famulos tuos pontificali fecisti dignitate censeri, præsta, quæsumus, ut quorum vicem ad horam gerebant

[a] Nota, quod in anniversariis simplicis cujuscunque canonici vel cujuscunque alterius dicantur Orationes quæ in anniversariis episcoporum; Epistola *Vir fortissimus Judas*, Gradale *Requiem æternam*, Versus *Animæ eorum* a toto choro dicitur, Tractus *De profundis* similiter a toto choro cantetur, Evangelium vero prout supra in feriis prænotatis. Nota etiam, quod quando dicitur Missa mortuorum ferialiter, Gradale per cantorem inchoetur et a toto choro interim sedente cum suo versu absque neuma percantetur, similiter et Tractus *De profundis* cum cantu abbreviato. Et sciendum est quod hæc missa quæ ferialiter in capitulo dicitur pro fidelibus defunctis, generaliter habet dici etiam ante Pascha quando completur Officium mortuorum, ac etiam in die animarum.—4L 15. 57.

in terris, eorum perpetuo consortio lætentur in cœlis. Per.

Secreta.

Offerimus tibi, Domine, oblationem nostræ servitutis pro animabus famulorum tuorum pontificum, supplicantes ut cum præsulibus apostolicæ dignitatis quorum sunt executi officium habere mereantur sempiternæ beatitudinis portionem. Per.

Postcommunio.

Proficiat, quæsumus, Domine, animabus famulorum tuorum pontificum divini celebratio mysterii; ut quos in terris positos hujus muneris dispensatores esse fecisti, inter electos antistites eos jubeas connumerari. Per Dominum.

Pro fratribus et sororibus.

Oratio.

Deus, veniæ largitor et humanæ salutis [a]amator,[a] quæsumus clementiam tuam, ut nostrarum congregationum fratres et sorores qui ex hoc sæculo transierunt, intercedente beata Maria semper virgine et beato Michaele archangelo cum omnibus sanctis, ad perpetuæ beatitudinis consortium pervenire concedas. Per Dominum.

Secreta.

Deus, cujus misericordiæ non est numerus, suscipe propitius preces humilitatis nostræ; et animabus fratrum et sororum nostrarum congregationum quibus tui nominis dedisti confessionem, per hæc sacramenta salutis nostræ cunctorum remissionem tribue peccatorum. Per.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut animæ fratrum et sororum nostrarum congregationum pro quibus hoc sacrificium laudis tuæ obtulimus majestati, per hujus sacramenti virtutem a peccatis omnibus expiatæ, lucis perpetuæ, te miserante, recipiant beatitudinem. Per.

Pro benefactoribus.

Oratio.

Omnipotens et misericors Deus, unica salus mortalium; te supplices exoramus pro animabus famulorum famularumque tuarum, parentum et benefactorum nostrorum, ut, intercedente beata Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis, peccatorum eis largiri digneris indulgentiam, et in novissimo die beatæ resurrectionis lætitiam. Per eundem.

Secreta.

Sanctifica, quæsumus, Domine, hæc fidelium omnium vitalia sacramenta, et per ea, interveniente beata Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis, concede ut hoc ipsum proficiat animabus famulorum famularumque tuarum, parentum et benefactorum nostrorum, ut ab omnibus vitiis expiatæ pabulo vitæ reficiantur æternæ. Per eundem.

Postcommunio.

Vivificet nos, quæsumus, Domine, salutare quo pasti sumus sacramentum; et, interveniente beata Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis, concede ut hoc ipsum proficiat animabus famulorum famularumque tuarum, parentum et benefactorum nostrorum, ad promerendam tuæ propitiationis gratiam et percipiendam futuræ resurrectionis gloriam sempiternam. Per eundem.

Pro abbate.

Oratio.

Præsta, quæsumus, Domine, ut anima famuli tui abbatis, quem in hoc sæculo commorantem sacris muneribus decorasti, in cœlesti sede gloriosa semper exsultet. Per.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, hostias quas tibi pro anima famuli tui abbatis humiliter immolamus, obsecrantes misericordiam tuam, ut cui sacerdotale officium contulisti, dones et meritum. Per.

Postcommunio.

Concede, quæsumus, omnipotens Deus, ut per hæc sancta mysteria, anima famuli tui abbatis in conspectu tuo clara consistat, qui tibi fideliter ministravit. Per Dominum.

[a] ita 15. &c. auctor.—92. 94. 97. 98. 4L. 8RM.

Pro sacerdote.

Oratio.

Deus, cujus misericordiæ non est numerus, suscipe pro anima famuli tui sacerdotis preces nostras, et lucis ei lætitiæque regionem in sanctorum tuorum societate concede. Per Dominum.

Secreta.

Quæsumus, Domine Deus noster, ut oblationem quam tibi offerimus pro anima famuli tui sacerdotis, placatus accipias; et quem tuis altaribus servire tribuisti, ad beatorum pervenire jubeas consortia sacerdotum. Per Dominum.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, per hæc sancta mysteria, animæ famuli tui sacerdotis æternæ felicitatis consortium, cui donasti sacri altaris consequi ministerium. Per.

Pro patre et matre.

Oratio.

Deus, qui nos patrem et matrem honorare præcepisti, miserere clementer animabus patris et matris meæ, eorumque peccata dimitte, meque [a]eos in æternæ claritatis gaudio fac videre.[a] Per.

Secreta.

Suscipe, Domine, hoc sacrificium quod tibi pro animabus patris et matris meæ offertur, eisque gaudium sempiternum in regione vivorum concede, meque cum eis felicitati sanctorum adjunge. Per Dominum.

Postcommunio.

Cœlestis, Domine, participatio sacramenti animabus patris et matris meæ requiem et lucem obtineat perpetuam, meque cum illis gratia tua coronet æterna. Per.

Pro quolibet defuncto.

Oratio.

Deus, cui soli competit medicinam præstare post mortem, tribue, quæsumus, ut anima famuli tui ab omnibus exuta peccatis, electorum tuorum societatibus aggregetur. Per.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, hanc oblationem quam tibi offerimus pro anima famuli tui, ut requiem æternam dones ei inter sanctos et electos tuos, quatenus illorum consortio et vita perfruatur æterna. Per Dominum.

Postcommunio.

Ascendant ad te, Domine, preces nostræ, et per hæc sancta quæ sumpsimus anima famuli tui gaudia æterna suscipiat; ut quem fecisti adoptionis participem, jubeas hereditatis tuæ esse consortem. Per.

Pro amico defuncto.

Oratio.

Adjuva nos, Deus salutaris noster, et, beatissimæ Dei genitricis semperque virginis Mariæ precibus exoratus, animam famuli tui in beatitudinem sempiternæ lucis constitue. Per.

Secreta.

Suscipe, quæsumus, Domine, hostias placationis et laudis quas in honore beatæ Dei genitricis Mariæ nomini tuo consecrandas offerimus, et pro requie famuli tui tibi suppliciter imploramus. Per.

Postcommunio.

Ascendant ad te, Domine, preces nostræ, et anima famuli tui gaudia æterna [b]suscipiat;[b] et quem fecisti adoptionis participem, intercedente beata Dei genitrice Maria, jubeas hereditatis tuæ esse consortem. Per eundem.

Pro defuncto morte prævento.

Oratio.

Omnipotens et misericors Deus, in cujus potestate humana conditio consistit; animam famuli tui, quæsumus, ab omnibus absolve peccatis, ut pœnitentiæ fructum quem voluntas ejus optavit, præventus morte non perdat. Per.

[a] cum illis in æternæ claritatis gaudio fac vivere.—26. 57.

[b] possideat.—92. 4L. 15. 57.

Secreta.

Satisfaciat tibi Domine, quæsumus, pro anima famuli tui sacrificii præsentis oblatio, et peccatorum veniam quam quæsivit inveniat, et quod officio vocis implere non potuit, desideratæ pœnitentiæ fructum, te largiente,[a] perficiat.[a] Per.

Postcommunio.

Deus, a quo præstatur humanis cordibus omne quod bonum est, tribue per hæc sancta quæ sumpsimus, ut sicut animæ famuli tui pœnitentiam velle donasti, sic indulgentiam tribuas miseratus optatam. Per Dominum.

Pro masculis familiaribus.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, cui nunquam sine spe misericordiæ supplicatur; propitiare animabus famulorum tuorum, ut qui de hac vita in tui nominis confessione decesserunt, sanctorum tuorum numero facias aggregari. Per Dominum.

Secreta.

Propitiare, quæsumus, Domine, animabus famulorum tuorum pro quibus hostias tibi placationis offerimus; et quia in hac luce in fide manserunt catholica, in futura eis vita misericordissima retributio condonetur. Per Dominum.

Postcommunio.

Hæc nos communio, Domine, purget a crimine, et animabus famulorum tuorum cœlestis gaudii tribuat consortium; ut ante [b] tribunal [b] gloriæ Christi tui segregati cum dextris nihil commune habeant cum sinistris. Per eundem.

Pro feminis familiaribus.

Oratio.

Quæsumus, Domine, pro tua pietate miserere animabus famularum tuarum, et a contagiis mortalitatis exutas in æternæ salvationis partem restitue. Per Dominum.

Secreta.

His sacrificiis, Domine, animæ famularum tuarum a peccatis omnibus exuantur, sine quibus a culpa nemo liber [c] exstitit; [c] [d] et præsta,[d] ut per hæc piæ placationis officia, perpetuam misericordiam consequantur. Per Dominum.

Postcommunio.

Inveniant, quæsumus, Domine, animæ famularum tuarum lucis æternæ consortium, cujus perpetuæ misericordiæ consecutæ sunt sacramentum. Per Dominum.

Pro femina defuncta.

Oratio.

Majestatem tuam, quæsumus, Domine, suppliciter deprecamur, ut anima famulæ tuæ ab omnibus quæ humanitus commisit exuta, in tuorum censeatur sorte justorum. Per Dominum.

Secreta.

Hostias tibi, Domine, humili supplicatione deferimus, deprecantes majestatem tuam, ut anima famulæ tuæ per hæc piæ placationis officia pervenire mereatur ad requiem sempiternam. Per Dominum.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, Domine, animæ famulæ tuæ misericordiam sempiternam; ut eam mortalibus nexibus expeditam lux æterna possideat. Per Dominum.

Pro trigintalibus.

Oratio.

Inclina, Domine, aurem tuam ad preces nostras, quibus misericordiam tuam supplices deprecamur; ut animas famulorum famularumque tuarum, quas de hoc sæculo migrare jussisti, in pacis ac lucis regione constituas, et sanctorum tuorum jubeas esse consortes. Per Dominum.

Secreta.

Animas famulorum famularumque

[a] percipiat.—92. 94. 97. 98. 4L.
[b] ita 15. &c. thronum.—92. 4L. 8RM. 57.
[c] existit.—98. 4L. 13. 15.
[d] non habent 92. 94. 97. 98.

tuarum, quæsumus, Domine, ab omnibus vitiis conditionis humanæ hæc absolvat oblatio; quæ etiam totius mundi tulit immolata peccatum. Per Dominum.

Postcommunio.

Annue nobis, Domine, per hoc sacrificium quod sumpsimus, ut animæ famulorum famularumque tuarum remissionem quam semper optaverunt, mereantur percipere delictorum. Per Dominum nostrum.

Pro benefactoribus.

Oratio.

Miserere, quæsumus, Domine, animabus omnium benefactorum nostrorum defunctorum; et pro beneficiis quæ nobis largiti sunt in terris, præmia æterna consequantur in cœlis. Per Dominum.

Secreta.

Placeat tibi, Domine, sacrificii præsentis oblatio, pro nostra omniumque benefactorum nostrorum salute; quorum quarumque memoriam speciali affectu recolimus, omnibusque Christianis vivis ac defunctis miserere propitius. Per Dominum.

Postcommunio.

Sumpta sacramenta, Domine, nos absolvant a vinculis peccatorum, et animabus omnium benefactorum nostrorum defunctorum consortia obtineant spirituum beatorum. Per Dominum.

Pro quiescentibus in cimiterio.

Oratio.

Deus, in cujus miseratione animæ fidelium requiescunt; animabus famulorum famularumque tuarum omnium, hic et ubique in Christo quiescentium, da propitius veniam peccatorum, ut a cunctis reatibus absoluti, tecum sine fine lætentur. Per Dominum.

Secreta.

Pro animabus famulorum famularumque tuarum omnium, hic et ubique in Christo quiescentium, hostiam, Domine, suscipe benignus oblatam: ut hoc sacrificio singulari vinculis horrendæ mortis exutæ vitam invenire mereantur æternam. Per eundem.

Postcommunio.

Deus, fidelium lumen animarum, adesto propitius invocationibus nostris, et da famulis et famulabus tuis quorum corpora hic et ubique in Christo requiescunt, refrigerii sedem, quietis beatitudinem, luminis claritatem. Per eundem.

Pro quibus orare tenemur.

Oratio.

Concede, quæsumus, Domine Deus noster, ut animæ famulorum famularumque tuarum, quorum quarumque commemorationem speciali devotione agimus, et pro quibus orare jussi et debitores sumus, atque omnium benefactorum nostrorum ac omnium consanguineorum et familiarium nostrorum cunctorumque fidelium in sinibus sanctorum tuorum requiescant, moxque ex mortuis resuscitati tibi placeant in regione vivorum. Per.

Secreta.

Hæc munera, quæsumus, Domine, quæ oculis tuæ majestatis offerimus, animabus famulorum famularumque tuarum, quorum quarumque commemorationem speciali devotione agimus et pro quibus orare jussi et debitores sumus, atque omnium benefactorum nostrorum necnon consanguineorum nostrorum ac familiarium nostrorum cunctorumque fidelium salutaria esse concede; ut tua pietate vinculis horrendæ mortis exutæ, æternæ beatitudinis mereantur esse participes. Per.

Postcommunio.

Deus, qui inæstimabili misericordia animas mortalium ab angustiis transfers ad requiem; propitiare supplicationibus nostris pro animabus famulorum famularumque tuarum quorum quarumque commemorationem speciali devotione agimus, et pro quibus orare jussi et debitores sumus, et omnium benefactorum nostrorum, necnon consanguineorum ac familiarium nostrorum cunctorumque fidelium; ut

eas paradiso restituens in tuorum censeas sorte justorum. Per Dominum.

Pro omnibus fidelibus defunctis.

Oratio.

Fidelium, Deus, omnium conditor et redemptor, animabus omnium fidelium defunctorum remissionem cunctorum tribue peccatorum; ut indulgentiam quam semper optaverunt, piis supplicationibus consequantur. Qui.

Secreta.

Hostias, quæsumus, Domine, quas tibi pro animabus omnium fidelium defunctorum offerimus, propitiatus intende; ut quibus fidei Christianæ meritum contulisti, dones et præmium. Per Dominum.

Postcommunio.

Animabus, quæsumus, Domine, omnium fidelium defunctorum oratio proficiat supplicantium; ut eas et a peccatis omnibus exuas, et tuæ redemptionis facias esse participes. Per Dominum.

Oratio Generalis.

Pietate tua, quæsumus, Domine, nostrorum solve vincula omnium delictorum; et, intercedente beata et gloriosa semperque virgine Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis, dominum papam, reges, et principes, et episcopos, et abbates, et omnem plebem illis commissam, nosque famulos tuos, atque loca nostra in omni sanctitate custodi; omnesque consanguinitate ac familiaritate vel confessione et oratione nobis junctos, seu omnem populum catholicum a vitiis omnibus purga, virtutibus illustra; pacem et salutem nobis tribue, hostes visibiles et invisibiles remove, pestem et famem repelle, inimicis nostris et amicis nostris veram caritatem atque infirmis sanitatem largire, et iter famulorum tuorum in salutis tuæ prosperitate dispone; et omnibus fidelibus vivis ac defunctis in terra viventium vitam et requiem æternam concede. Per eundem.

Secreta.

Deus, qui singulari corporis tui hostia totius mundi solvisti delicta; hac oblatione placatus maculas peccatorum nostrorum absterge, et omnium Christianorum fidelium vivorum atque mortuorum peccata dimitte; nobisque, intercedente beata et gloriosa semperque virgine Dei genitrice Maria cum omnibus sanctis tuis, præmia æterna largire, Salvator mundi. Qui cum Deo Patre.

Postcommunio.

Sumpta sacramenta, quæsumus, Domine, omnia crimina nostra detergant; omnemque pravitatem et hostilem impugnationem visibilem et invisibilem, seu infirmitatem atque subitam mortem, meritis beatæ Dei genitricis semperque virginis Mariæ et omnium sanctorum tuorum intercessione, a nobis procul repellant; et omnibus fidelibus vivis ac defunctis prosint ad veniam pro quorum quarumque tibi sunt oblata salute. Per eundem Dominum.

Oratio Generalis.

Sanctissimæ Dei genitricis semperque virginis Mariæ et beatarum omnium cœlestium virtutum, sanctorum quoque patriarcharum, prophetarum, apostolorum, evangelistarum, martyrum, confessorum, atque virginum, et omnium simul sanctorum tuorum, quæsumus, omnipotens Deus, meritis ac precibus placatus, tribue nobis misericordiam tuam; et da populo tuo inviolabilem fidei firmitatem et pacem; repelle a nobis hostem et famem et pestem; da nobis in tua virtute constantiam et fortitudinem; immitte hostibus nostris formidinem et invalitudinem; retribue omnibus nobis bona facientibus, vitæ æternæ beatitudinem; da inimicis nostris et persequentibus nos recognitionem et indulgentiam; concede defunctis nostris et omnibus in Christo quiescentibus remissionem omnium peccatorum et requiem sempiternam. Per eundem.

Secreta.

In conspectu divinæ majestatis tuæ,

quæsumus, omnipotens Deus, intercedente sanctissima Dei genitrice semperque virgine Maria et beatis omnibus cœlestibus virtutibus, sanctis quoque patriarchis, prophetis, apostolis, evangelistis, martyribus, confessoribus, et virginibus, atque omnibus simul sanctis tuis, oblationes nostræ et preces acceptabiles ascendant; et tua [a] propitiatione [a] veniam nobis et pacem tribue; hostem, famem, et pestem a nobis repelle; fidem, spem, et caritatem nobis largire; defensione tua nos semper protege; hostium nostrorum superbiam et virtutem contere; omnibus nobis bona facientibus gratiæ tuæ abundantiam tribue; discordantes ad pacis bona converte; defunctis nostris requiem concede, et omnibus fidelibus tuis vitam sempiternam largire. Per.

Postcommunio.

Per hujus sacramenti mysterium atque virtutem, quæsumus, Domine Deus noster omnipotens, sanctissima Dei genitrice semperque virgine Maria et beatis omnibus cœlestibus virtutibus, sanctis quoque patriarchis, prophetis, apostolis, evangelistis, martyribus, confessoribus, et virginibus, atque omnibus simul sanctis tuis intercedentibus, vitiorum nostrorum maculæ deleantur, et preces nostræ in conspectu majestatis tuæ acceptabiles inveniantur; populusque tuus a peccatis et hostibus liberetur, fidei rectitudine roboretur; hostiumque nostrorum superbia et fortitudo prosternantur; pestilentiæ et fames procul pellantur; bona nobis facientes gratiæ tuæ abundantia repleantur; discordantes in fraternam pacem revocentur; defuncti nostri requiem consequantur; et omnes fideles tui vitam æternam adipisci mereantur. Per eundem Dominum.

Oratio Generalis.

Omnium sanctorum tuorum intercessionibus, quæsumus, Domine, gratia tua nos semper protege; et Christianis omnibus viventibus atque defunctis misericordiam ubique prætende; ut viventes ab omnibus impugnationibus sint tua opitulatione defensi, et defuncti remissionem mereantur percipere suorum omnium peccatorum. Per.

Secreta.

Oblationes nostras, quæsumus, Domine, propitiatus intende, et ob tuorum omnium sanctorum honorem veniam nobis nostrorum tribue peccatorum, et Christianis omnibus viventibus atque defunctis hæc præsens oblatio, et præsentis vitæ subsidia, et futuræ præmia æterna acquirat. Per Dominum.

Postcommunio.

Hæc sacrificia, Domine, quæ sumpsimus, meritis et intercessionibus omnium sanctorum tuorum, nobis ad salutem proficiant, et Christianis omnibus viventibus atque defunctis, te favente, æterna ac temporalia præmia benigne acquirant. Per Dominum.

Oratio Generalis.

Omnipotens sempiterne Deus, qui vivorum dominaris simul et mortuorum, omniumque misereris quos tuos fide et opere futuros esse prænoscis; te suppliciter exoramus, ut pro quibus effundere preces decrevimus, quosque vel præsens sæculum adhuc in carne retinet, vel futurum jam exutos corpore suscepit, pietatis tuæ clementia omnium delictorum suorum veniam et gaudia consequi mereantur æterna. Per.

Secreta.

Deus, cui soli cognitus est numerus electorum in superna felicitate locandus; tribue, quæsumus, ut universorum quos in oratione commendatos suscepimus, sive omnium fidelium, nomina beatæ prædestinationis liber ascripta retineat. Per Dominum.

Postcommunio.

Pro cœlestis convivii jocunditate gratias tibi referimus, rex et sacerdos noster, majestatem tuam humiliter rogantes, ut hæc sacrosancta corporis et sanguinis tui hostia, non sit nobis

[a] protectione.—26. 57.

reatus ad pœnam sed intercessio salutaris ad veniam; sit ablutio scelerum; sit fortitudo fragilium; sit contra omnia mundi pericula firmamentum; sit vivorum atque mortuorum fidelium remissio omnium delictorum. Per te, Salvator mundi, rex gloriæ. Qui vivis et regnas.

[Trigintale *S. Gregorii.*]

Si quis Trigintale sancti Gregorii celebrare disposuerit, tunc celebret tres Missas de Nativitate Domini, tres de Epiphania Domini, tres de Purificatione beatæ Mariæ, tres de Annunciatione ejusdem, tres de Resurrectione Domini, tres de Ascensione Domini, tres de Pentecoste, tres de Trinitate. tres de Assumptione beatæ Mariæ virginis, et tres de Nativitate ejusdem; ita quod istæ Missæ celebrentur infra octavas dictorum festorum sicut in prima die cum eodem Kyrie eleison, Gloria in excelsis, *et* Credo, *et Sequentia, et Præfatione,* Communicantes, *et* Hanc igitur, Sanctus, *et* Agnus, *sicut continentur in Canone, et cum istis Orationibus subsequentibus; ita quod Orationes subsequentes cum Oratione de festo sub uno* Oremus *et sub uno* Per Dominum *dicantur. Et debent dici quotidie per annum* Placebo *et* Dirige, *cum novem Psalmis et novem Lectionibus et novem Antiphonis, nisi in tempore Paschali, in quo quotidie cum tribus Lectionibus dicetur; et toties dicetur commendatio animarum; ita quod tam ad* Placebo *quam ad* Dirige *sit prima Oratio* Deus summa spes, *et etiam in commendatione animarum; et ad Missam de die dicitur prædicta Oratio ab eo qui Missam celebrat, per totum annum.*

Oratio.

Deus, summa spes nostræ redemptionis, qui in terra promissionis ante omnes terras nasci elegisti, mortemque ibidem sustinuisti; libera propitius animam famuli tui *N.* de manibus dæmonum, et eandem terram de potestate paganorum; ut populus qui in te non credit, per virtutem tuam emendationem habeat, et illis omnibus qui in te confidunt, [a] pro tua magna pietate succurre.[a] Qui cum Deo Patre et Spiritu.

Secreta.

Omnipotens [b] sempiterne [b] Deus, redemptor animarum salvandarum et pretium redemptionis generis humani; miserere clementer animæ famuli tui *N.*; et quicquid in eo vitiorum, fallente diabolo et propria iniquitate,[c] contraxit, tu pius et misericors abluas indulgendo; et terram quam sanguine proprio tuo dedicasti, de manibus inimicorum crucis eripias, vota filiorum Israel ad ejus liberationem instantium in viam salutis æternæ misericorditer dirigendo. Qui vivis et regnas.

Postcommunio.

Deus, cujus misericordiæ non est numerus, cui soli competit medicinam præstare post mortem, qui es vita viventium, spes morientium, et salus omnium in te sperantium, qui terram hereditatis tuæ per peccata filiorum Esau pollutam pretioso sanguine tuo dignatus es consecrare; tu animam famuli tui *N.* per hujus virtutem sacramenti a peccatis omnibus exuas, et a pœnis quas pro his meretur eripias; et populum incredulum ac rebellem per gratiam tuam facias peculiarem; illisque omnibus qui in tua misericordia confidunt manum auxilii tui piissime largiendo. Qui vivis et regnas cum Deo.

Prosa pro defunctis qui voluerit.

Dies iræ, dies illa
  solvet sæclum in favilla,
  teste David cum Sibylla.
Quantus tremor est futurus
  quando judex est venturus,
  cuncta stricte discussurus!
Tuba mirum spargens sonum
  per sepulcra regionum,
  coget omnes ante thronum.

[a] per tuam magnam succurre pietatem—4L. 15. 57.

[b] et misericors.—94.

[c] seu fragilitate.—94.

Mors stupebit et natura
cum resurget creatura
judicanti responsura.
Liber scriptus proferetur,
in quo totum continetur,
unde mundus judicetur.
Judex ergo cum sedebit,
quidquid latet apparebit,
nil inultum remanebit.
Quid sum miser tunc dicturus?
quem patronum rogaturus?
dum vix justus sit securus.
Rex tremendæ majestatis,
qui salvandos salvas gratis,
salva me, fons pietatis.
Recordare, Jesu pie,
quod sum causa tuæ viæ,
ne me perdas illa die.
Quærens me, sedisti lassus;
redemisti crucem passus;
tantus labor non sit cassus.
Juste judex ultionis,
donum fac remissionis
ante diem rationis.
Ingemisco tanquam reus,
culpa rubet vultus meus;
supplicanti parce, Deus.
Qui Mariam absolvisti,
et latronem exaudisti;
mihi quoque spem dedisti.
Preces meæ non sunt dignæ,
sed tu, bone, fac benigne
ne perenni cremer igne.
Inter oves locum præsta,
et ab hædis me sequestra,
statuens in parte dextra.
Confutatis maledictis,
flammis acribus addictis,
voca me cum benedictis.
Oro supplex et acclinis,
cor contritum quasi cinis,
gere curam mei finis.
Lacrymosa dies illa
qua resurget ex favilla
judicandus homo reus;
huic ergo parce, Deus.
Pie Jesu Domine,
Dona eis requiem.

Missa *pro mortalitate evitanda*

quam dominus Papa Clemens fecit et constituit in collegio cum omnibus Cardinalibus, et concessit omnibus pœnitentibus, vere contritis et confessis, sequentem Missam audientibus, cclx. dies indulgentiæ. Et omnes audientes sequentem Missam debent portare in manu unam candelam ardentem dum Missam audiunt per quinque dies sequentes, et tenere eam in manu per totam Missam, genibus flexis: et eis mors subitanea nocere non poterit. Et hoc est certum et approbatum in Avinione et in partibus circumvicinis.

Officium.

Recordare, Domine, testamenti tui, et dic angelo percutienti, cesset jam manus tua: ut non desoletur terra: et ne perdas omnem animam vivam.

In tempore Paschali, Alleluya.

Psalmus.[a]

Qui regis Israel intende: qui deducis velut ovem Joseph.

Gloria Patri.

Oratio.

Deus, qui non vis mortem, sed pœnitentiam desideras peccatorum, populum tuum, quæsumus, ad te converte propitius; ut dum tibi devotus [b]exsistit,[b] iracundiæ tuæ ab eo flagella [c]clementer[c] amoveas. Per Dominum.

Lectio libri Regum.[d]

In diebus illis, Immisit Dominus pestilentiam in Israel, de mane usque ad tempus constitutum; et mortui sunt de populo a Dan usque Bersabee septuaginta millia virorum. Cumque extendisset manum suam angelus Domini super Hierusalem ut disperderet eam, misertus est Dominus super afflictionem, et ait angelo percutienti populum; Sufficit; nunc contine manum tuam. Erat autem angelus Domini juxta aream Areuna Hiebusæi. Dixitque David ad Dominum cum vidisset angelum cædentem populum; Ego sum

[a] Ps. lxxix. (lxxx. 1.)

[b] exstiterit.—94. 4L. 15.

[c] non habent 94. 4L. 15.

[d] 2 Reg. (Samuel) cap. xxiv. C. (v. 15–19.)

qui peccavi, et ego iniqua egi: isti qui oves sunt, quid fecerunt? Vertatur, obsecro, manus tua contra me, et contra domum patris mei. Venit autem Gad propheta Domini ad David in die illa, et dixit ei; Ascende et constitue altare Domino in area Areuna Hiebuzæi. Et ascendit[a] juxta sermonem Gad quem præceperat ei Dominus.

Gradale.[b]

Misit Dominus verbum suum et sanavit eos: et eripuit eos de interitu eorum.

V. Confiteantur Domino misericordiæ ejus: et mirabilia ejus filiis hominum.

Alleluya. *V.* Salvabo populum meum in medio Hierusalem: et ero eis in Deum in veritate et justitia.

Sequentia.

Jubilemus pia mente,
voci corde concinente,
Trinitatem collaudantes;
Patrem Prolemque precemur,
Sanctum Pneuma veneremur,
laudis melos concrepantes.
Omnes una proclamemus,
summum Deum imploremus,
misereri ut dignetur;
cor gravatur, mens languescit,
jam gens mœret et plangescit.
pestis morsum dum veretur.
Aura lædit, furit pestis,
morbus urit, nulla mœstis
spes salutis redditur;
mare fluit mixtum felle,
jam tempestas, jam procellæ,
plebs ubique premitur.
Si pro malis irascaris,
tempus est ut revertaris;
pie Jesu, miserere;
leo lustrans, oves quærit;
nisi præsis, ovis perit;
bone pastor, nos tuere.
Terra, mare, firmamenta,
quæque parent elementa,
tuo facta numine;
mare novit te calcantem,
dum te sentit ambulantem,
factor fertur flumine.
Cuncta sistunt, te jubente;
non moventur, sed repente
redduntur pacifica;
toto nisu, tota cura,
omnis laudat te factura,
O virtus almifica.
Auras mitte nobis lætas,
pestes prece procul pelle,
transfer nos ad vitæ metas,
ne nos turbent tot procellæ.
Olim culpa nos ligati
respirantes cedimus,
corde mœsto flagellati,
tibi soli credimus.
Lex antiqua transgressores
conversos eripuit;
tuæ legis abusores
pie dum corripuit.
Joab Abner persequente,
et hunc armis insequente,
prece datur venia;
Joab vitam consecutus,
nocte viam transit tutus,
per montis cacumina.
Davidi prophetico
vita datur termino,
pro delicto gravi;
tersum fugit facinus,
dum fatetur vocibus,
inquiens, Peccavi.
Ezechias reddit fletum,
et peccatum est deletum,
statim ut pœnituit;
fletum fecit et profecit,
sibi Deus hinc adjecit
annos et constituit.
Mitis Hester piæ mentis
pro salute suæ gentis,
Assuerum adiit;
hinc fit salus Mardochæo,
crux æquatur Aman reo,
qui suspensus periit.
Virtus Judith de supernis
diva dum illuminat,
caput aufert Holofernis
et captivos liberat.
Mater ergo summi regis,
tibi natus Christus verus,
Vos signavit umbra legis,
Hester tu, Hic Assuerus.
Virgo Natum intercede,
ut afflictos liberet;
salvet hos a pestis cæde,
quos pie redemerat.

[a] David.—4L. 15.

[b] Ps. cvi. (cvii. 20, 21.)

Virgo mater, maris stella,
fons hortorum, Verbi cella,
ne nos pestis aut procella
peccatores obruant.
Eia, mater, terge fletum,
tempestatis tolle fretum,
cor mœstorum redde lætum,
jam preces subveniant.
Proles parcit si peroras,
mater ergo rumpe moras;
posce tuum Filium;
aura fœda rumpens pestis
simul cadant, confer mœstis
salutis auxilium.
Nostros tuus ipse Natus
tollat pœnas et reatus,
nobis præstans consolamen,
Sui regni sempiterni,
ubi cives sunt superni,
personemus omnes, Amen,

Secundum Lucam.[a]

In illo tempore, Surgens Jesus de synagoga, introivit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus, et rogaverunt illum pro ea. Et stans super illam imperavit febri: et dimisit illam. Et continuo surgens ministrabat illis. Cum sol autem occidisset, omnes qui habebant infirmos variis languoribus, ducebant illos ad eum. At ille singulis manus imponens, curabat eos. Exibant autem dæmonia a multis, clamantia et dicentia; quia tu es Filius Dei. Et increpans non sinebat ea loqui: quia sciebant ipsum esse Christum. Facta autem die, egressus ibat in desertum locum; et turbæ requirebant eum, et venerunt usque ad ipsum. Et detinebant eum, ne discederet ab eis. Quibus ille ait; Quia et aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei: quia ideo missus sum. Et erat prædicans in synagogis Galilææ.

Offertorium.[b]

Stetit pontifex inter mortuos et viventes, habens thuribulum aureum in manu sua: et offerens incensi sacrificium placavit iram Domini, et cessavit plaga a domo et a populo Israel.

In tempore Paschali, Alleluya.

Secreta.

Subveniat, Domine, quæsumus, plebi tuæ sacrificii præsentis operatio, quæ nos ab erroribus et terroribus universis potenter absolvat; et a totius custodiat et defendat perditionis incursu. Per.

Communio.[c]

Multitudo languentium et qui vexabantur a spiritibus immundis veniebant ad Jesum: quia virtus de illo exibat et sanabat omnes.

Postcommunio.

Exaudi nos, Deus salutaris noster, et, intercedente beata Dei genitrice Maria, populum tuum ab iracundiæ tuæ horroribus liberum, et in misericordia tua fac tua largitate securum. Per Dominum.

Istud Evangelium compositum fuit per Johannem Papam xxii. apud Avinionem tertio die ante decessum suum; pro quo concessit omnibus illud dicentibus vel audientibus, vere confessis et contritis, trecentos dies indulgentiæ.

Passio Domini nostri Jesu Christi secundum Johannem.[d]

In illo tempore, Apprehendit Pilatus Jesum, et flagellavit eum. Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt super caput ejus, et veste purpurea circumdederunt eum, et veniebant ad eum et dicebant; Ave, rex Judæorum. Et dabant ei alapas, exspuentes in eum. Et acceperunt arundinem, et percutiebant caput ejus. Susceperunt autem milites Jesum, et bajulans sibi crucem, exivit in illum locum qui dicitur Calvariæ, et ibi crucifixerunt eum. Et cum eo alios duos, hinc et inde, medium autem Jesum. Postea autem sciens Jesus omnia quæ ventura erant, dixit; Sitio. Illi autem spongiam plenam aceto hysopo circumponentes, obtulerunt ori ejus. Et cum gustasset, noluit bibere, sed dixit; Consummatum est. Et inclinato capite, emisit spiri-

[a] cap. iv. F. (v. 38–44)
[b] (Num. cap. xvi. v. 46–48.)
[c] (Luc. cap. vi. 18, 19.)
[d] cap. xix. A. (v. 1–3, 16–35.)

tum. Et statim terra contremuit, et sol obscuratus est, et velum templi scissum est, et petræ scissæ sunt, et monumenta aperta sunt; et qui dormierant surrexerunt. Quæ cum vidisset centurio, dixit; Vere Filius Dei erat iste. Tandem unus militum lancea latus ejus aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua. Et qui ista vidit, testimonium perhibuit; et scimus quia verum est testimonium ejus.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu.

Oremus.

Domine Jesu Christe, qui manus tuas et pedes tuos et totum corpus tuum pro nobis peccatoribus in ligno crucis posuisti, et coronam spinarum a Judæis in despectu tui sacratissimi corporis super caput tuum impositam sustinuisti, et quinque vulnera pro nobis peccatoribus in crucis patibulo passus fuisti, et nos de sacro sanguine tuo redemisti; da nobis, quæsumus, Domine, hodie et quotidie usum pœnitentiæ, abstinentiæ, et patientiæ, humilitatis, castitatis, lumen, sensum, et intellectum, veram scientiam usque in finem. Per te, Jesu Christe, salvator mundi, rex gloriæ. Qui cum Patre et Spiritu Sancto vivis.[a]

Missa *de sancto Sebastiano, tempore pestis.*

Officium.

Egregie martyr Sebastiane, princeps et propagator sanctissimorum præceptorum, ecce nomen tuum in libro vitæ cœlestis ascriptum est: et memoriale tuum non derelinquetur in sæcula.

Psalmus.[b]

Benedicam Dominum in omni tempore.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui meritis beati Sebastiani martyris tui gloriosissimi, quandam generalem pestem epidemiæ hominibus pestiferam revocasti; præsta supplicibus tuis, ut qui pro simili peste revocanda ad ipsum sub tui confidentia confugerint, ipsius meritis et precibus ab ipsa

[a] MISSA PRO ITINERANTIBUS *de sanctis tribus Regibus Coloniæ.*

Officium, Epistola, Gradale, Alleluya, *Evangelium, Offertorium et Communio, ut in Epiphania Domini, cum his Orationibus.*

Deus, qui tres magos orientales, Jaspar, Melchior, et Baltasar, ad tua cunabula, ut te mysticis venerarentur muneribus, sine impedimento, stella duce duxisti; concede propitius, ut per horum trium regum pias intercessiones et merita, famulo tuo *N.* et famulis tuis tribuas, ut in itinere quo ituri sunt, celebritate (celeritate?), lætitia, gratia, et pace; te ipso sole vero, vera stella, vera luminis luce, ad loca destinata in pace et salute, et negotio bene peracto, cum omni prosperitate sani et salvi redire valeant. Qui vivis et regnas.

Suscipe, clementissime Deus, oblationes quas in tui veneratione et beatorum trium regum et magorum tuorum, Jaspar, Melchior, et Baltasar solemnitatis commemoratione, tibi vivo et vero Deo offerimus; ut per hæc sancta sacrificia et eorum gloriosa suffragia, ab omnibus inimicorum nostrorum insidiis nos liberes, et a cunctis hujus mundi periculis eripias, et ad gaudia sempiterna perducas. Per Dominum.

Postcommunio.

Sanctorum trium regum et magorum tuorum, Jaspar, Melchior et Baltasar, quæsumus, Domine, intercessio gloriosa nos protegat ubique et adjuvet; ac per hæc sancta quæ sumpsimus sacramenta, a peccatorum nostrorum vinculis nos absolvat, et ab omnibus inimicis tueatur semper et muniat, et ad tuam præsentiam, te donante, perducat. Per Dominum.

Item Missa alia, si quis habet devotionem, cum hac Oratione, et omnia alia ut supra.

Deus, illuminator omnium gentium, da populis tuis perpetua pace gaudere; et illud lumen splendidum infunde cordibus nostris quod trium magorum mentibus inspirasti, Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Secreta. Suscipe, clementissime Deus.

Postcommunio. Sanctorum trium regum. *ut supra.*—98.

[b] Ps. xxxiii. (xxxiv. 1.)

peste epidemiæ et ab omni tribulatione liberentur. Per Dominum.

Epistola. Beatus vir qui in sapientia, *in Communi col.* 671*.

Gradale.

O sancte Sebastiane,
Christi athleta gloriosissime,
qui pro Christo reliquisti
terrenæ militiæ principatum
et suscepisti magnum supplicium
intercede pro nobis ad Dominum.
V. O sancte Sebastiane,
Christi martyr egregie,
cujus meritis tota Lombardia
fuit liberata a peste mortifera,
libera nos ab ipsa et a maligno hoste.

Alleluya. *V.* O sancte Sebastiane,
nos trementes
[a] ac flentes [a]
imploramus tuum clemens auxilium
ut possimus obtinere
per te pestis mortiferæ
apud Christum remedium.

In tempore Paschali, secundum

Alleluya. *V.* O quam gloriosum est
templum tuum, beate Sebastiane,
in quo divina est promissio
et peccatorum remissio,
splendor et lux perpetua
et sine fine lætitia.

Sequentia.

Omnes una decantemus,
et martyris personemus
laudem Sebastiani;
hic a Deo est electus,
per quem morbus est ejectus
languoris pestiferi.
Nam se Christo totum vovit,
[b] qui vult nos hunc venerari;
Christus eum [b] nunc promovit
in patria cœlesti.
Cunctis hic subvenit mœstis,
statim est sedata pestis,
sui causa meriti;
ipsum si nunc deprecemur,
nomen quoque veneremur
martyris sanctissimi,
Morbus iste non nocebit,
sed mortiferum delebit
populum qui tenuit;
nos pro nostris tantis malis
jam absorbet pestis talis,
quam tota gens gemuit,
Sancte martyr Sebastiane,
salva nos a peste epidemiæ;
nostra gravia ob peccata
terra ista desolata
non sit, pie quæsumus;
sed nos considera,
et in nobis cessa,
pestem jam te petimus.
Ista per te gens sit tuta,
et ne noceat acuta
febris hæc in Anglia;
ex quo nostra spes est tota
in te martyr, nunc remota
sit pestis mortifera.
O sancte Sebastiane,
nostræ gentis Anglicanæ
conservator et tutor sis;
et Dominum deprecare,
ut a nobis [c] revocari [c]
valeat vesana pestis.
Ex tua sancta prece
ne sit morbus nobis nece,
sed recedat ab hac domo;
amen, dicat omnis homo.

Evangelium. Nisi granum frumenti. *Require in Communi col.* 675*.

Offertorium.

Martyr egregie,
decus militiæ,
athleta fidei,
ora Natum Dei,
ut avertat a
nobis indignationem suam;
martyr suffragia
effunde pia,
ut epidemia
nec sit noxia
in hac patria
nec in alia,
per subsidia
posce tua;
nos tibi talia
damus præconia,
[d] hic prece præmia
da nobis pia, [d]
miles eia,
alleluya.

[a] non habet 55P.
[b] quem et Christus.—55P.
[c] elongare.—55P.
[d] hic prece pia, da nobis præmia.—55P.

Secreta.

Subveniat nobis, Domine, tua misericordia, intercedente beato Sebastiano martyre tuo; ut ab imminentibus peccatorum nostrorum perinulis, te mereamur protegente salvari, et suis precibus a peste epidemiæ, et ab omni tribulatione liberari. Per.

Communio.

Beatus es, et bene tibi erit, egregie martyr Sebastiane: quia cum sanctis gaudebis, et cum angelis exsultabis in æternum.

Postcommunio.

Da, quæsumus, Domine, populo tuo salutem mentis et corporis; ut, interventu beati Sebastiani martyris tui, bonis operibus inhærendo, tuo semper munere et suorum meritorum interventione, a peste epidemiæ et ab omni tribulatione mereamur, tua protectione defendi. Per Dominum.[a]

[a] MISSA DE SANCTO ROCHO.

Officium.

Congratulamini omnes in Domino, diem beati Rochi commemorantes, in cujus commemoratione lætatur Ecclesia, plebs exsultat, et angeli dulcia dant melodia, dicentes gloria tibi, Domine, qui talem virum in confessorem elegisti.

Psalmus.

Beati immaculati in via qui ambulant in lege Domini.

(Gloria Patri.—15. 4L.)

Oratio.

Deus, qui es gloriosus in gloria sanctorum, et cunctis ad eorum patrocinia confugientibus suæ petitionis salutarem præstas effectum, concede plebi tuæ ut, intercedente beato Rocho confessore tuo, quæ in ejus celebritate se devota exhibet, (15 *addit* a) languore epidemiæ quam in suo corpore pro tui nominis gloria passus *(sic)* est, sit liberata (libera—15), et tuo nomini semper sit devota. Per.

Epistola. Carissime, memor esto. (2 ad Tim. cap. ii. v. 8–10. cap. iii. v. 10–12.)

Gradale.

Tibi, pio sancto Rocho honor sit, et gloria, et deprecantes apud cœleste Numen tuis precibus morbo epidemiæ salvos redde.

V. Fac, quæsumus, beate confessor Christi, ut apud Deum preces nostræ non sint vanæ, et nobis aeris temperiem concede, ut in fine tecum in cœlis congratulemur.

Alleluya. *V.* O beate confessor Roche, quam magna apud Deum sunt merita tua quibus credimus nos a morbo (morte—15) epidemiæ posse liberari et aeris temperiem concedi, alleluya.

Evangelium. Vigilate quia nescitis, *ut in Communi unius Confessoris col.* 707*.

Offertorium.

Te beatum Rochum Christi confessorem exoratum facimus et preces ad te patrem nostrum dirigimus, ut tua intercessione a languoribus epidemiæ salvemur et aeris temperiem potiamur.

Præfatio.

Æterne Deus, qui imminentem Ninivitis interitum sola misericordia revocasti, quibus ut propugnator exsisteres cum orationis pœnitentia (præsentia—15.) præstitisti, et huic populo tuo ante conspectum gloriæ tuæ prostrato orandi tribue puritatem, et quem (quam—15.) desiderat præsta liberationis effectum, ut quos Unigeniti tui pretioso sanguine redemisti, non patiaris misericordia tua mortalitatis interire supplicio. Per Christum.

Secreta.

Parce nobis, Domine, et flagella iræ tuæ quæ peccata nostra merentur, precibus et meritis beatissimi confessoris tui Rochi, a nobis misericorditer averte. Per Dominum.

Communio.

O quam magnificum est nomen tuum, beate Roche, qui tuis intercessionibus multitudinem languentium nosti sanare, et nomen tuum gloriosum commemorantibus omnibus te propitium exhibere, veni et salva nos a morbo epidemiæ, et aeris temperiem (nobis *addunt* 15. 4L.) concede.

Postcommunio.

Præsta, quæsumus, omnipotens Deus, ut qui cœlestia sacramenta percepimus, intercedente beato Rocho confessore tuo, per hæc contra omnia adversa mundi muniamur, et ab omni morbo et peste ac a subitanea morte liberemur. Per.—4L. 15. 20.

SANCTÆ GENOVEFÆ.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes sub honore Genovefæ virginis, de cujus translatione gaudent angeli et collaudant Filium Dei.

Psalmus.

Eructavit cor meum verbum bonum : dico ego opera mea regi.

Gaudeamus.

Gloria Patri.

Oratio.

Deus, qui beatæ Genovefæ virginis excellentiam multiplici virtutum gloria declarasti ; concede nobis, quæsumus, ut quæ per gratiam tuam hodierna die in membris humanis ignis horrendi consumpsit incendium, nos quoque a Gehennæ incendiis liberatos ad gaudia transferat angelorum. Per.

Epistola. Qui gloriatur. *Require in Communi Virginum, col.* 724*.

Gradale.

Specie tua et pulchritudine tua intende, prospere procede et regna.

V. Propter veritatem, et mansuetudinem, et justitiam, et deducet te mirabiliter dextera tua.

Gradale. Specie tua.

Alleluya. *V.* Hæc est virgo sapiens, quam Dominus vigilantem invenit.

Sequentia.

Genovefæ solemnitas
solemne parit gaudium ;
cordis erumpat puritas
in laudis sacrificium.
Felix ortus infantulæ,
teste Germano præsule ;
Quod prævidit in spiritu
rerum probatur exitu.
Hic ad pectus virgineum
pro pudoris signaculo,
nummum suspendit æneum
crucis insignem titulo.
Genovefam divinitus
oblato dotat munere,
In templum Sancti Spiritus
sub Christi ditans fœdere.
Insontem manu feriens
mater privatur lumine,
Matri virgo compatiens
lucis dat visum pristinæ.
Genovefa magnanimis
carnem frangit jejunio,
Terramque rigans lacrymis
jugi gaudet martyrio.
Q

Cœlesti duce prævio
cœlos lustrat et tartara,
Civesque precum studio
servat a gente barbara.
Divino diu munere
sitim levat artificum,
Contractum casu miseræ
matri resignat unicum.
Ad primam precem virginis
contremiscunt dæmonia,
Pax datur energumenis,
spes ægris, reis venia.
In ejus manu cerei
re-accenduntur cœlitus,
Per hanc insignis alvei
redit annis (amnis) coercitus.
Ignem sacrum refrigerat
Post mortem vivens meritis,
Quæ prius in se vicerat
æstus interni fomitis.
Morti, morbis, dæmonibus,
et elementis imperat ;
Sic Genovefa precibus
naturæ leges superat ;
Operatur in parvulis
Christi virtus magnalia.
Christo pro tot miraculis,
laus frequens, jugis gloria.

Tractus.

Gaude, sancta Genovefa,
pia, prudens, illibata,
sponsa Christi ;
Ab angelis collaudata,
a Germano prophetata,
sicque fuisti.
Signa patrans infinita,
cum digna tam mira vita,
sic vixisti ;
Quod post mortem coronata,
cœlos, virgo Deo grata,
sicque possedisti ;
Ubi cunctis plena bonis,
jugiter ora pro nobis. Amen.

Evangelium de Communi Virginis, videlicet, Simile est regnum cœlorum decem.

Non dicitur Credo *nisi sit Dominica.*

Offertorium.

Offerentur Regi virgines post eam : proximæ ejus offerentur tibi.

Secreta.

Per hæc, Domine, dona præsentia, beata virgo Genovefa tibi nos reddat acceptos, et ab ignibus æternis intactos

Commemoratio *sancti Erasmi martyris et pontificis.*

Ad Missam : Officium.[a]

Lætabitur justus in Domino : et sperabit in eo : et laudabuntur omnes recti corde.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor : a timore inimici eripe animam meam.

Oratio.

Deus, qui sanctam nobis hujus diei lætitiam pro commemoratione beati martyris tui Erasmi atque pontificis fecisti : adesto familiæ tuæ precibus, et da ut cujus hodie commemorationem celebramus, ejus meritis et intercessionibus adjuvemur. Per.

Epistola. Omnis pontifex, *in Communi, col.* 679*.

Gradale.[c]

Posuisti, Domine, super caput ejus : coronam de lapide pretioso.

V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. *V.* Gloria et honore coronasti eum, Domine : et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Sequentia. Organicis, *in Communi, col.* 674*.

Evangelium. Circuibat Jesus, *in Communi, col.* 680*.

Offertorium.[d]

Posuisti, Domine, in capite ejus coronam de lapide pretioso, vitam petiit a te : et tribuisti ei, alleluya.

Secreta.

Intende propitius, quæsumus, Domine, oblata tibi hæc munera, et deprecatione beati Erasmi martyris tui atque pontificis, in cujus ea commemoratione deferimus; nosipsos eademque sanctifica. Per.

Communio.[e]

Magna est gloria ejus in salutari tuo; gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, in sancti martyris tui atque pontificis Erasmi commemoratione cœlestia sacramenta; cujus suffragiis, quæsumus, largiaris, ut quod temporaliter gerimus, æternis gaudiis consequamur. Per Dominum.

Missa *sancti Rochi confessoris.*

Ad Missam : Officium.[a]

Lætabitur justus in Domino: et sperabit in eo et laudabuntur omnes recti corde.

In tempore Paschali, Alleluya, alleluya.

Psalmus.[b]

Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor : a timore inimici eripe animam meam.

Oratio.

Omnipotens et misericors Deus, qui meritis et precibus beatissimi Rochi confessoris tui quandam pestem hominum generalem gratiose revocasti ; præsta supplicibus tuis, ut qui pro simili peste revocanda ad tuam confugiunt fiduciam, ipsius gloriosi confessoris precamine, ab ipsa infirmitate, et ab omni perturbatione liberentur. Per Dominum.

Epistola. Justum deduxit. *in Communi, col.* 714*.

Gradale.[f]

Justus ut palma florebit : sicut cedrus Libani multiplicabitur in domo Domini.

tibi nos reconsignet lumini tuæ claritatis oblatos. Per.

Præfatio Communis dicitur.

Communio.

Diffusa est gratia in labiis tuis : propterea benedixit te Deus in æternum.

Postcommunio.

Beata virgo Genovefa, quæsumus, Domine, sumptis donis cœlestibus, sua nos intercessione lætificet, et apud te meritis suis gloriosis obtineat, ne præparatos impiis sempiternos sentiamus ardores. Per Dominum.—15.

a Ps. lxiii. (lxiv. 10.)
b ib. (v. 1.)
c Ps. xx. (xxi. 3, 2.) viii. (5, 6.)
d Ps. xx. (xxi. 3, 4.)
e Ps. xx. (xxi. 5.)
f Ps. xci. (xcii. 12, 13.)

℣. Ad annuntiandum mane misericordiam tuam; et veritatem tuam per noctem.

Alleluya. ℣. Justus germinabit sicut lilium et florebit in æternum ante Dominum.

Sequentia.

In honore Salvatoris,
sancti Rochi confessoris
agatur memoria;
Qui de cœlo prænotatur
et ad matrem nunciatur
salute angelica.
Qui de ventre matris natus,
signo crucis est signatus,
quod sinistro patuit;
Quarta sextaque feria
semel lactans, indicia
sanctitatis præbuit.
Uti mundo qui cum posset,
et mundanum fucum noscet,
mundus mundum tenuit;
Omni spreta re paterna,
mente tendens in superna,
omnia deseruit.
Ac post mortem sui patris
et decessum suæ matris,
peregre divertitur;
Et ad domos infirmorum,
peste dira perpessorum,
festine ingreditur.
Jesum Christum Deum clamat,
signo crucis cunctos sanat,
sua providentia;
Ad quem venit vir beatus,
prorsus fuit hic sanatus
divina potentia.
Civitates Italiæ,
Romæ, Longobardiæ,
sanat suis precibus;
Hospitali Placentiæ,
percussus pestis, silice
abjectus e mœnibus;
Languens dum in sylva sitit,
fontem Deus sibi mittit,
præostensa nebula;
Parvus canis panes portat
a Gotardo, et reportat,
cane viro regula.
Sic vir sanctus confortatur
dum Gotardo consolatur
in valle miseriæ;
Et per angelum sanatur
qui a Deo mittebatur
Raphael in nomine.
Postque in Longobardia,
provincia Angleria,
ponitur in carcere;
Ab angelis fovebatur,
et de cœlo lætabatur,
visus miro lumine.
Rochus ibi vitam finit,
cui Deus dare sinit,
tabulam per angelum;
Quæ divine scribebatur
scriptis auri, et ditatur
manu Dei siderum.
Nomen Rochi infra scriptum,
quod a Deo fuit dictum,
ut qui eum decorant,
Pestis, ulcus depellatur,
sanitasque his reddatur
qui eum commemorant.
Tu qui Deo es tam charus,
et in luce valde clarus,
sana tuos famulos;
Et a peste nos defende,
opem nobis ac impende
contra morbi stimulos.
Vir tam potens, tam beatus,
cum honore collocatus
in cœlesti curia;
Voto, voce veneretur,
ut per ipsum nobis detur,
vera frui gloria. Amen.

Evangelium: secundum Matthæum.[a]

In illo tempore, Circuibat Dominus Jesus civitates et castella, docens in synagogis eorum, et prædicans evangelium regni, et curans omnem languorem et omnem infirmitatem. Videns autem turbas, misertus est eis: quia erant vexati, et jacentes sicut oves non habentes pastorem. Tunc dixit discipulis suis; Messis quidem multa, operarii vero pauci. Rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam. Euntes autem prædicate, dicentes; Quia appropinquabit regnum cœlorum. Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, dæmones ejicite. Gratis accepistis, gratis date. Ecce ego mitto vos,

[a] cap. ix. D. (v. 35–38; x. 7, 8, 16.)

sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, et simplices sicut columbæ.

Offertorium.[a]

Veritas mea et misericordia mea cum ipso : et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Munera tibi, quæsumus, Domine, oblata sanctifica; et, intercedente pro nobis beato Rocho confessore tuo, per hæc omnes scelerum nostrorum placatus maculas absterge, et sanitatem corporis et animæ nobis tribue. Per Dominum.

Communio.[b]

Magna est gloria ejus in salutari tuo : gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Sumpsimus, Domine, tua sancta, beati Rochi merita recolentes; præsta, quæsumus, ut ejus semper et fideli muniamur auxilio, et magnifico proficiamus exemplo. Per Dominum.

In Commemoratione *sancti Christofori martyris.*

Ad Missam : Officium.[c]

Gloria et honore coronasti eum : et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Psalmus.[d]

Domine Dominus noster : quam admirabile est nomen tuum in universa terra.

Oratio.

Concede, quæsumus, omnipotens et misericors Deus, ut qui beati Christofori martyris tui memoriam agimus, ejus piis meritis et intercessionibus a morte perpetua, subitanea peste, fame, timore, paupertate, et ab omnibus insidiis inimicorum nostrorum liberemur in terris ; per te, Jesu Christe, salvator mundi, rex gloriæ, quem idem Christoforus meruit in suis humeris portare. Qui vivis.

Lectio libri Sapientiæ.[e]

Beatus vir qui inventus est sine macula, et qui post aurum non abiit, nec speravit in thesauris pecuniæ. Quis est hic, et laudabimus eum ? Fecit enim mirabilia in vita sua. Qui probatus est in illo, et perfectus inventus est; et erit illi gloria æterna. Qui potuit transgredi et non est transgressus ; et facere mala et non fecit. Ideo stabilita sunt bona illius in Domino, et eleemosynas illius enarrabit omnis ecclesia sanctorum.

Gradale.[f]

Posuisti, Domine, super caput ejus : coronam de lapide pretioso.

V. Desiderium animæ ejus tribuisti ei : et voluntate labiorum ejus non fraudasti eum.

Alleluya. *V.* Lætabitur justus in Domino et sperabit in eo : et laudabuntur omnes recti corde.

Sequentia. Organicis. *in Communi, col.* 674*.

Secundum Matthæum.[g]

In illo tempore, Dixit Jesus discipulis suis ; Nihil opertum quod non reveletur, et occultum quod non sciatur. Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine : et quod in aure auditis, prædicate super tecta. Et nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere : sed potius eum timete qui potest et animam et corpus perdere in gehennam. Nonne duo passeres asse veneunt : et unus ex illis non cadet super terram sine patre vestro ? Vestri autem capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere : multis passeribus meliores estis vos. Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo, qui est in cœlis.

Postcommunio.[h]

Gloria et honore coronasti eum : et constituisti eum super opera manuum tuarum, Domine.

[a] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 24.)
[b] Ps. xx. (xxi. 5.)
[c] Ps. viii. (6, 7.)
[d] ibid. (v. 1.)
[e] Eccli. cap. xxxi. B. (v. 8-11.)
[f] Ps. xx. (xxi. 4, 2) xxxiii. (lxiv. 10.)
[g] cap. x. F. (v 26-32.)
[h] Ps. viii (5, 6.)

Secreta.

Accepta sit in conspectu tuo, Domine, nostra devotio, et ejus nobis fiat supplicatione salutaris, pro cujus commemoratione defertur. Per.

Communio.[a]

Magna est gloria ejus in salutari tuo: gloriam et magnum decorem impones super eum, Domine.

Postcommunio.

Sacro munere satiati, supplices te, Domine, deprecamur; ut quod debitæ servitutis celebramus officio, intercedente beato Christoforo martyre tuo, salvationis tuæ sentiamus augmentum. Per Dominum.

Missa *de sancto Anthonio confessore.*

Ad Missam: Officium.

Gaudeamus omnes in Domino, diem festum celebrantes: sub honore beati Anthonii confessoris tui: de cujus [b] commemoratione gaudent angeli, et collaudant Filium Dei.

Psalmus.[c]

Exsultate justi in Domino: rectos decet collaudatio.

Oratio.

Deus, qui concedis obtentu beati Anthonii confessoris tui morbidum ignem extingui, et membris ægris refrigeria præstari; fac nos,[d] ipsius meritis a gehennæ incendiis liberatos, integros mente et corpore, tibi feliciter in gloria præsentari. Per Dominum.

Lectio libri Sapientiæ.[e]

Ecce confessor magnus qui in vita sua probatus est, et cognitus est in verbis suis fidelis. Quasi stella matutina in medio nebulæ et quasi sol refulgens; sic beatus Anthonius refulsit in templo Dei. Quasi arcus refulgens inter nebulas gloriæ; quasi flos rosarum in diebus vernis. Quasi lilia in transitu aquæ, et quasi thus redolens in diebus æstatis. Quasi ignis effulgens et thus ardens in igne, quasi vas auri solidum, ornatum omni lapide pretioso. Quasi oliva pullulans et cypressus in altitudine se extollens, in accipiendo ipsum stolam gloriæ, et vestiri eum consummatione virtutis.

Gradale.[f]

Domine, prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis: posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso.

V. Vitam petiit et tribuisti ei: longitudinem dierum in sæculum sæculi.

Alleluya. *V.* Felix corpus et felix anima,
felix virtus sancti Anthonii,
cujus nomen collaudant omnia
et verentur gentes et populi:
flammas ignis Orci incendia
mox suffocat victor dæmonum;
tua prece, laude et gloria
nos copula sanctorum cœtui.

Alleluya. *V.* O Anthoni, pastor inclyte: qui cruciatos reficis, morbos sanas et destruis, ignis calorem extinguis, pie pater ad Dominum ora pro nobis miseris.

Sequentia.

In hac die lætabunda,
nostri chori plebs jocunda
psallat cum tripudio;
Et hac die triumphali
laudes voto [g] spiritali [g]
persolvat Anthonio.
Hic insigni stirpe natus,
dono Dei decoratus,
effulsit virtutibus;
Antra petit per desertum,
ne se vitiis insertum
mundus fallat opibus.
Quo viso serpens antiquus,
Christi servo inimicus,
præparat insidias;
Cellam subit sine mora,
et quasi virgo decora
sibi dat blanditias.
Quo comperto, miles fortis
inquit, [h] cubat fines [h] mortis
super his carbonibus;
Dæmon fugit, et turbatus,
mox dæmonibus stipatus,
hunc cædit verberibus.

[a] Ps. xx. (xxi. 5.)
[b] solemnitate vel translatione vel.—4L.
[c] Ps xxxii. (xxxiii. 1.)
[d] propitius.—4L.
[e] Eccli cap. l. A. (v. 6–11.)
[f] Ps. xx. (xxi. 3, 4.)
[g] speciali.—4L.
[h] cuba fomes.—4L.

Jejuniis maceratus,
mundum [a]spernens,[a] Christo gratus,
carnis solvit debitum;
Quicquid igne trucidatur,
gehennali liberatur,
ob ipsius meritum.
Nunc exsultat laureatus,
stola vitæ decoratus,
in cœlesti culmine;
Thronum summæ majestatis,
cum spiritibus beatis,
læto cernit lumine.
Pie pater pretiose,
funde preces copiose,
summo regi gloriæ,
Pro præsenti concione,
ut in cœli regione
melos canat gloriæ.

Secundum Matthæum.[b]

In illo tempore, Dixit Symon Petrus ad Jesum; Ecce nos reliquimus omnia, et secuti sumus te; quid ergo erit nobis? Jesus autem dixit eis; Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me, in regeneratione cum sederit Filius Hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos super sedes duodecim judicantes duodecim tribus Israel. Et omnis qui reliquerit domum vel fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet et vitam æternam possidebit.[c]

Offertorium.[d]

Veritas mea et misericordia mea cum ipso: et in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

Secreta.

Sacrificium nostrum, quæsumus, Domine, benignus intende; quo sicut beati Anthonii precibus cruciatus temporales sanare non desinis, ita exui misericorditer impetremus ab æternis. Per.

Communio.[e]

Beatus servus quem cum venerit dominus invenerit vigilantem: amen dico vobis: super omnia bona sua constituet eum.

Postcommunio.

Prosit nobis, Domine, ad salutem sacri muneris oblatio; per quam, beati Anthonii fulti suffragio, exemplo ipsius omnia tela nequissima ignea extinguentes, sanctorum mereamur adjungi consortio. Per Dominum.[f]

[Officium *Raphaelis Archangeli.*]

Officium sequens Archangeli Raphaelis potest celebrari pro peregrinantibus vel itinerantibus; ut sicut Tobiam sanum et incolumem duxit et reduxit, ita et illum reducat. Potest etiam celebrari pro cunctis infirmitatibus et etiam a dæmonio obsessis; eo quod angelus est medicinalis, quia Tobiæ visum restituit et Saram uxorem filii sui a dæmonio liberavit.

Ad Missam: Officium.[g]

Ego sum Azarias Ananiæ magni filius: ego sum Raphael archangelus unus ex septem qui astamus ante conspectum Domini: pax vobis; nolite timere: Dominus exaudivit preces vestras: et misit me ad vos, ut curem vos. Alleluya.

Psalmus.[h]

Benedicite Dominum, omnes electi ejus: agite diem lætitiæ: et confitemini illi.

Oratio.

Deus, qui beatum Raphaelem archangelum Tobiæ famulo tuo properanti prævium direxisti, et inter hujus vitæ ac viæ varietates atque discrimina donasti custodem: da, quæsumus, ut ejusdem protegamur auxilio, quatenus et vitæ præsentis vitemus pericula et ad gaudia vale-

[a] spuens.—98. 4L.
[b] cap. xix. D. (v. 27-29.)
[c] Si duplex festum fuerit vel in dominica contigerit, dicitur *Credo.*—4L.
[d] Ps. lxxxviii. (lxxxix. 24.)
[e] Matt. xxiv. (46, 47.)
[f] Missa "pro Febricitantibus" hic sequitur in 4L. cum Oratione, Secreta et Postcommunione, quæ cum Memoria de sancto Sigismundo, supra col. 823*, consentiunt.
[g] Tobiæ (v. 12.) xii. (15, 17, 14.)
[h] ib.

amus pervenire cœlestia. Per Dominum.

Lectio libri Tobiæ.[a]

Dixit Angelus Raphael ad Tobiam; Etenim sacramentum regis abscondere bonum est. Opera autem revelare et confiteri, honorificum est. Bona est oratio cum jejunio et eleemosyna, magis quam thesauros auri recondere. Quoniam eleemosyna a morte liberat, et ipsa est quæ purgat peccata et facit invenire vitam æternam. Qui autem faciunt peccatum et iniquitates, hostes sunt animæ suæ. Manifesto ergo vobis veritatem, et non abscondam a vobis sermonem occultum. Quando orabas cum lacrymis, et sepeliebas mortuos, et derelinquebas prandium, et abscondebas mortuos per diem in domo tua, et nocte sepeliebas eos, ego obtuli orationem tuam Domino. Et quia acceptus eras Deo, necesse fuit ut tentatio probaret te. Et nunc misit me Dominus ut curem te, et Saram uxorem filii tui a dæmonio liberem. Ego sum Raphael angelus, unus ex septem qui astamus ante Dominum. Cum hæc audissent, turbati sunt, et trementes ceciderunt super terram in faciem suam. Dixitque eis angelus ; Pax vobis ; nolite timere. Etenim cum essem vobiscum, per voluntatem Dei eram. Ipsum benedicite, et cantate illi. Videbar quidem vobiscum manducare et bibere. Sed ego cibo et potu invisibili qui ab hominibus videri non potest, utor. Tempus ergo est, ut revertar ad eum qui me misit. Vos autem benedicite Dominum, et narrate omnia mirabilia ejus.

Gradale.[b]

Angelus Raphael apprehendit et ligavit dæmonem.

V. Magnus Dominus noster : et magna virtus ejus.

Alleluya. *V.* Missus est Raphael angelus a Deo ad Tobiam : et salutavit eum et dixit ei : gaudium sit tibi semper.

Alleluya. *V.* Angele medicinalis,
mecum sis perpetualis :
et sicut fuisti cum Tobia :
ita sis mecum in via.

Alleluya. *V.* Angelum nobis medicum salutis : mitte de cœlis Raphael, ut omnes sanet ægrotos, pariterque nostros dirigat actus.

Alleluya. *V.* Angelus Domini descendit de cœlo : et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum.

Evangelium : secundum Johannem.

In illo tempore, Erat dies festus Judæorum, et ascendit Jesus Hierosolymam. Est autem Hierosolymis probatica piscina, quæ cognominatur Hebraice Bethsaida, quinque porticus habens. In his jacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudorum, aridorum, exspectantium aquæ motum. Angelus autem Domini secundum tempus descendebat in piscinam, et movebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam post motionem aquæ, sanus fiebat a quacunque detinebatur infirmitate.

Offertorium.

In honore sancti Raphaelis psallat militans Ecclesia : qui virtute Dei Patris ligavit dæmonem, et Tobiæ visum reddidit quo privatus fuerat. Alleluya.

Secreta.

Mitte, Deus, archangelum tuum Raphaelem cum medicamine opificem, qui sanitatem mentis reportet et corporis ; misericordiæque cœlestis donum infundat, et quæ in nobis sunt adversa deponat; ut qui nostra iniquitate tabescimus, de tua quam non meremur pietate lætari concedas. Per.

Communio.

Jubilus summæ laudis resonet in ore omnium : ad laudem beati Raphaelis archangeli : ut ipse cujus memoria agitur in terris : ad Deum pro nobis intercedat in cœlis. Alleluya.

Postcommunio.

Dirigere dignare, Domine Deus, in adjutorium nostrum Raphaelem archangelum ; et quem tuæ majestati

[a] cap. xii. B. (v. 7–22.)
[b] Tobiæ viii. (3 ; Ps. cxlvii. 5 ; Tob.) v. (9.) Matt. xxviii. (2.)
[c] cap. v. A. (v. 1–4.)

semper assistere credimus, tibi nostras exiguas preces benedicendas assignet. Per Dominum.

Missa *de sancto Gabriele.*

Ad Missam : Officium.[a]

Gaudeamus omnes in Domino: diem festum celebrantes, sub honore Gabrielis archangeli : de cujus solemnitate gaudent angeli, et collaudant Filium Dei.

[a] Gaudeant omnes fideles de sublimi ministerio Gabrielis archangeli per quem utriusque testamenti patribus incarnati Verbi sacramentum revelatum est et Maria virgo cœlesti credens nuntio mater Verbi effecta est.

Psalmus.

Gaudeant angeli atque lætentur archangeli et congratulentur martyres.

Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus qui per Gabrielem archangelum, regnis peccati dejectis, Christi unigeniti Filii tui regnum cum justitia sempiterna adduci, prophetam docuisti Danielem ut consummetur prævaricatio, finem accipiat peccatum, et iniquitas deleatur ; concede nobis, interventu beatæ Mariæ matris Christi et sui divi nuntii Gabrielis archangeli ab omni prævaricatione et peccato mundari ; quatenus, deleta omni iniquitate, ejusdem unigeniti Filii tui et regni ejus participes et coheredes effici mereamur. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Lectio libri Danielis. (cap. ix. v. 21–27.)

In diebus illis ecce, vir Gabriel quem videram in visione a principio, cito volans tetigit me in tempore sacrificii vespertini. Et docuit me, et locutus est mihi, dixitque; Daniel, nunc egressus sum ut docerem te, et intelligeres. Ab exordio precum tuarum egressus est sermo : ego autem veni ut indicarem tibi, quia desideriorum tu es. Tu ergo animadverte sermonem, et intellige visionem. Septuaginta hebdomadæ abbreviatæ sunt super populum tuum, et super urbem sanctam tuam, ut consummetur prævaricatio, et finem accipiat peccatum, et deleatur iniquitas, et adducatur justitia sempiterna, et impleatur visio et prophetia, et unguatur Sanctus sanctorum. Scito animadverte : Ab exitu sermonum ut iterum ædificetur Hierusalem, usque ad Christum ducem, hebdomadæ septem, et hebdomadæ sexaginta duæ erunt : et rursum ædificabitur platea, et muri in angustia temporum. Et post hebdomadas sexaginta duas occidetur Christus : et non erit ejus populus qui eum negaturus est. Et civitatem et sanctuarium dissipabit populus cum duce venturo : et finis ejus vastitas, et post finem belli statuta desolatio. Confirmabit autem pactum multis hebdomada una : et in dimidio hebdomadæ deficiet hostia et sacrificium : et in templo erit abominatio desolationis : et usque ad consummationem et finem perseverabit desolatio.

Gradale. (Dan. viii. 15, 16.)

Cum viderem ego Daniel visionem et quandam intelligentiam, ecce stetit in conspectu meo quasi species viri et audivi vocem clamantis et dicentis, Gabriel fac istum intelligere visionem.

V. Vere benedictus Gabriel archangelus et omnium justorum ore laudandus qui timidos et collapsos in Daniele confortat et erigit, desperantium ora in Zacharia claudit, et corda eorum credentium in fide matris Christi cum laude aperit nuncia pacis et vitæ sic omnibus demonstrat.

Alleluya. *V.* Inter millia millium et decies centena millia Gabriel totius humanæ salutis nuntius electus est qui Filium Hominis suscipientem a Deo Patre principatum et honorem ostendit regnumque ejus in utero virginis incipere nuntiavit cui omnes populi tribus et linguæ servient. Alleluya.

Sequentia.

Nunc lætetur plebs fidelis,
  recitando Gabrielis
    laudes et præconia ;
Ortus manet in splendore,
  missus venit in amore,
    ferens nobis gaudia.
Omnis homo omni die,
  Gabrielis et Mariæ
    petat beneficia ;
Ex his manat fons virtutis,
  dulcor vitæ, spes salutis,
    et diffusa gratia.

Psalmus.[b]

Benedicite Domino, omnes virtutes ejus: ministri ejus qui facitis voluntatem ejus.

Oratio.

Absterge, quæsumus, Domine, Christiani populi caliginem tui luminis illustratione; et præsta ut beati Gabrielis archangeli tui salutatione et omnium angelorum tuorum protectione munitus, in tua semper visitatione clarescat. Per Dominum.

Lectio Danielis prophetæ.[c]

In diebus illis, Cum loquerer, et orarem, et confiterer peccata mea, et peccata populi mei Israel, et prosternerem preces meas in conspectu Dei mei, pro monte sancto Dei mei: adhuc me loquente in oratione mea, ecce vir Gabriel, quem videram in visione a principio, cito volans tetigit me in tempore sacrificii vespertini. Et docuit me, et locutus est mihi, dixitque; Daniel, nunc egressus sum ut docerem te, et intelligeres. Ab exordio precum tuarum egressus est sermo: ego autem veni ut indicarem tibi, quia vir desideriorum es. Tu ergo animadverte sermonem, et intellige visionem. Septuaginta hebdomades abbreviatæ sunt super populum tuum, et super urbem sanctam tuam, ut consummetur prævaricatio, et finem accipiat peccatum, et deleatur iniquitas, et adducatur justitia sempiterna, et impleatur visio et prophetia, et ungatur Sanctus sanctorum. Scito ergo et animadverte ab exitu sermonis, ut iterum ædificetur Hierusalem, usque ad Christum ducem.

Hic prædixit præcursoris
ortum nostri redemptoris,
et multorum gaudia;
Zachariæ non credentis
velle Dei miræ mentis
clausit oris ostia.
Dum te virgo salutavit,
in te venit qui purgavit
multa mundi crimina;
Et nos reconciliavit
angelus dum commutavit
tenebras in lumina.
Ab adversis nos evelle,
sana morbos, et expelle
pestes et dæmonia;
Gabriel qui descendisti
cum salute servos Christi
ducas ad cœlestia.

Tractus.

Gaude Maria virgo cunctas hæreses tu sola interemisti;

Quæ Gabrielis archangeli dictis credidisti;

Dum virgo Deum et hominem genuisti;

Et post partum virgo inviolata permansisti;

Dei genitrix intercede pro nobis.

Evangelium: secundum Lucam. Missus est angelus, *ut supra in Annunciatione beatæ Mariæ.* (Lucæ i. 26-38.)

Offertorium.

Confitebimur tibi Domine Deus peccata nostra prosternentes preces cum Daniele propheta in conspectu tuo ut veniat nobis vir Gabriel archangelus qui cito volans sacrificium in vesper *(sic)* mundi in utero virginis ex virtute Altissimi procreandum et per summum pontificem Christum pro omni (?omnium) salute Deo Patri offeren dum longe ante suo ministerio declaratum est nunc de manibus nostris digne suscipere per eum laude digneris.

Secreta.

Munera sacrificii nostri, quæsumus, Domine Deus, in corpus et sanguinem Filii tui benedictio tua convertat, quem divinissimus Gabriel archangelus de beata virgine Maria nasciturum nuntiavit, Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.

Communio.

Apparuit autem angelus stans a dextris altaris incensi et dixit Zachariæ, ego sum Gabriel qui asto ante Deum et missus sum loqui et evangelizare quoniam in utero virginis humanitate assumpta inungetur sanctus sanctorum. Alleluya.

Postcommunio.

Sacramentum absconditum a sæculis in Deo, quod Gabriel archangelus de Maria virgine nasciturum edocuit et pro nostra salutari refectione nunc admirabili sacramento relatum vera fide percepimus, quæsumus, Domine Deus noster, ut intercedente beata Dei genitrice Maria et Gabriele archangelo cum principatibus et potestatibus in cœlestibus revelata eandem facie (faciem.—98.) videre mereamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum.—96. 98. 4L. 20.

[b] Ps. cii. (ciii. 21.)

[c] cap. ix. F. (v. 20-25.)

Gradale.
Præco fulgens splendore nimio,
gemma lucens cœlesti radio:
desolatis sis consolatio,
et tentatis firma protectio.
℣. Tu Gabriel qui frangis carceres,
captivorum respice pauperes,
et fac eos ad vitam celeres.
Alleluya. ℣. Per te præco opus mirabile,
altum nimis fit et spectabile:
per te nobis fiat possibile
quod rogamus et impetrabile.
Tractus.
A te præco virgo amabilis
præter morem effecta fertilis
veneratur ut sit placabilis:
Deus noster ne sit terribilis.
℣. Virginisque jocunda facies
te Gabriel et mira species
lætificat: sit nobis requies
qua si placet nos tecum facies.
℣. Nunc igitur præco accelera
piæ matris precare viscera:
nato monstret pectus et ubera
tu ab hoste nos tecum libera.
Prosa.
Proloquium altum recitemus
Gabrielis, ut nos incitemus,
ad amorem omnes vocitemus,
ad has laudes corda, ora demus.
Imperatrix cujus imperio
tota gaudet cœlestis concio,
tanta laus est tibi in Filio
quod humana non capit ratio.
Benedicta et venerabilis,
pia, prudens, decora, nobilis,
universis incomparabilis,
tibi nunquam fuit consimilis.
Te creavit Pater ingenitus,
obumbravit te Unigenitus,
fœcundavit te Spiritus Sanctus,
tu es facta tota divinitus.
Te creavit Deus mirabilem,
te respexit ancillam humilem,
te quæsivit sponsam amabilem,
tibi nunquam fecit consimilem.
Te beatam laudare cupiunt
omnes sancti, sed non sufficiunt,
nam tot laudes tibi conveniunt
quod laudantes omnes deficiunt.
Quia tamen caput es virginum
et laus summa non habens terminum,
angelorum laudes et hominum
promereris, prima post Dominum.
Cum sisteret humani generis
loqui præco dignior cæteris,
vale dicit reginæ ætheris,
cujus sedes manet in superis.
Vale, sancta, sanctorum omnium
laus et honor, decus fidelium,
aula Christi, domus, palatium,
Deitatis reclinatorium.
Evangelium. Missus est Gabriel. *Require feria quarta Quatuor temporum Adventus.*
Et dicitur Credo.
Offertorium.
Fortis præco omnes communiter
impugnamur ab hoste fortiter,
et interdum vincimur turpiter:
sed juva nos misericorditer.
Secreta.
Munera sacrificii nostri, quæsumus, omnipotens Deus, in corpus et sanguinem Filii tui converte: quem divinissimus Gabriel archangelus de beata Maria virgine nuntiavit nasciturum Salvatorem mundi Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit.
Communio.
O Gabriel, refove flebiles,
ægros sana, conforta debiles,
fac nos mites semper et humiles,
et in fide fortes et stabiles.
Postcommunio.
Beati Gabrielis archangeli tui, Deus noster, sanctorumque omnium cœlestium virtutum recolentes memoriam, lætificet intercessio; atque eorum sumpta veneratione sacramenta proficiant ad salutem. Per Dominum nostrum.[a] [b]

[b] IN FESTO PRÆSENTATIONIS BEATÆ MARIÆ VIRGINIS.
XI Kalendis Decembris.
Ad Missam: Officium.
Gaudeamus omnes in Domino diem festum celebrantes in honore Mariæ virginis de cujus præsentatione gaudent angeli et collaudant Filium Dei.

Psalmus. (xliv. (xlv. 1))
Eructavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.
Gloria in excelsis.
Oratio.
Deus, qui beatam virginem Mariam tibi in templo præsentari et Spiritu Sancto erudiri sanxisti; da nobis sic Sancti Spiritus instrui disciplinis, ut dignum tibi munus devoti pectoris offeramus. Per Dominum.
Lectio libri Sapientiæ. Ego quasi vitis fructificavi. (Ecclus xxiv. 15–22.)
Gradale. Benedicta et venerabilis &c.
Alleluya. *V.* Felix virgo quæ nondum edita
matris alvo repletur gratia,
et in templo Dei reposita,
illustratur summa peritia.
Sequentia.
Altissima providente,
cuncta recte disponente,
Dei sapientia;
Uno nexu conjugatis
Joachim et Anna gratis
juga sunt sterilia.
Ex cordis affectu toto
Domino fideli voto
se strinxerunt pariter;
Mox si prolem illis dare
dignetur, hanc dedicare
in templo perenniter.
Angelus apparuit
lucidus, perdocuit
exaudita vota,
Regis summi gratia
ut detur his filia
gratiosa tota.
In utero consecrata
miro modo generata
gignet mirabilius;
Altissimi Patris natum,
virgo manens per reatum,
mundi tollet gratius.
Benedicta virgo nata,
templo trina præsentata,
id ter quinis gradibus;
Erecta velox ascendit,
et uterque parens tendit,
ornando se vestibus.
Nova fulsit gloria
templum, dum eximia
virgo præsentatur;
Edocta divinitus,
visitata cœlitus,
angelis lætatur.
Dum ut nubat (? nubant) jubet multis
princeps puellis adultis,
primo virgo renuit;
Ipsam namque devovere
parentes ipsa manere
virgo voto statuit.
Consultus Deus responsum
dat, ut virgo sumat sponsum,
quem pandet flos editus;
Ostensus Joseph puellam
ad parentum duxit cellam,
nuptiis sollicitus.
Tunc Gabriel ad virginem
ferens conceptus ordinem,
delegatur;
Erudita stat tacita,
verba quam sint insolita
meditatur;
Ut cum ille tradidit
modum virgo credidit,
sicque sacro flamine
Mox Verbum concipitur,
et quod nusquam clauditur,
conditur in virgine.
Ecce virgo singularis,
quanta laude sublimaris,
quanta fulges gloria;
Nos ergo sic tuearis,
ut fructu quo gloriaris
fruamur in patria. Amen.
Secundum Matthæum. Liber generationis Jesu Christi Filii David filii Abraham.
Offertorium. Felix namque es sacra.
Secreta.
Hæc munera, quæsumus, Domine, beata Mariæ semper virginis intercessione sanctifica, quam in templo tuo munus tibi gratissimum offerri parentum manibus voluisti. Per Dominum.
Præfatio. Æterne Deus. Et te in præsentatione beatæ Mariæ.
Communio. Beata viscera.
Postcommunio.
Sacramenta quæ sumpsimus, Domine, beatæ Mariæ semper virginis intercessione, nos salvent; quæ devotione sui cordis piissimi acceptabile tibi sacrificium jugiter immolavit. Per Dominum nostrum Jesum.—98.

Missa *Compassionis sive Lamentationis beatæ Mariæ virginis.*

Ad Missam : Officium.[a]

Vide, Domine, quoniam tribulor, conturbatus est venter meus, submersum est cor meum in memetipsa: quoniam amaritudine plena sum.

Psalmus.[b]

Posuit me Dominus desolatam: tota die mœrore confectam.

Gloria Patri.

Oratio.

Pietatem tuam, quæsumus, Domine Jesu clementissime, qui pro nobis peccatoribus mortem subiens temporalem, nec proprio corpori nec materno dolori parcere voluisti; præsta, ut nos passionis tuæ memoriam ejusdemque matris tuæ mœstitiam recolentes, vobiscum felicitatis æternæ simus participes. Qui vivis et regnas Deus. Per.

Lectio Hieremiæ prophetæ.[c]

In diebus illis, Dixit Hieremias propheta; Cui comparabo vel cui assimilabo te, virgo filia Hierusalem? cui adæquabo te, et consolabor te virgo filia Sion? Magna est enim velut mare contritio tua: quis medebitur tibi? Plauserunt super te manibus omnes transeuntes per viam: sibilaverunt et moverunt capita sua super filiam Hierusalem. Aperuerunt super te os suum omnes inimici tui: sibilaverunt et frenduerunt dentibus, et dixerunt: En ista est dies, quam exspectabamus: fecit Dominus quæ cogitavit, complevit sermonem suum quem præceperat a diebus antiquis: destruxit, et non pepercit, et lætificavit super te inimicum, et exaltavit cornu hostium tuorum. Deduc quasi torrentem lacrymas per diem et noctem: non des requiem tibi, neque taceat pupilla oculi tui. Consurge et lauda in nocte, in principio vigiliarum, effunde sicut aquam cor tuum ante conspectum Domini.

Gradale.[d]

Omnes inimici mei audierunt malum meum: lætati sunt quoniam tu fecisti, quia ingemisco ego et non est qui consoletur me.

V. Multi enim gemitus mei; et cor meum mœrens: quia Dominus me posuit amaram.

Alleluya. *V.* Ecce positus est hic in ruinam, et in resurrectionem multorum in Israel: et in signum cui contradicetur: et tuam ipsius animam pertransibit gladius.

In tempore Paschali, secundum

Alleluya. *V.* Omnes inimici ejus apprehenderunt eam inter angustias: unde desolata est vehementer non habens consolatorem.

Aliud Alleluya *in eodem Responsorio.*

V. Posuit me Dominus desolatam tota die mœrore confectam.

In tempore Quadragesimali : Tractus.[e]

Usquequo, Domine, oblivisceris me in finem: usquequo avertis faciem tuam a me.

V. Quamdiu ponam consilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem.

V. Usquequo exaltabitur inimicus meus super me: respice et exaudi me, Domine Deus meus.

V. Quoniam tu, Domine, suavis et mitis: et multæ misericordiæ omnibus invocantibus te.

V. Intende animæ meæ et libera eam: propter inimicos meos eripe me.

V. Et ne avertas faciem tuam a puero tuo: quoniam tribulor velociter exaudi me.

V. Respice in me et miserere mei: da imperium puero tuo, et salvum fac filium ancillæ tuæ.

Sequentia.

Mœstæ parentis Christi
 Mariæ lacrymas,
 eya nunc recolo
 plebs Agni mitis
 cruore redempta.
Qui generis humani
 collapsi maculas
 purpurea lavit
 in cruce vulnera
 passus cruenta.

[a] Thren. i. (20.)
[b] ibid. (v. 13.)
[c] Thren. cap. ii. D. (v. 13, 15–19.)
[d] Thren. i. (21, 22; Ruth i. 20; Luc. ii. 34, 35; Thren. i. 3, 9, 13.)
[e] Ps. xii. (xiii. 1–3; lxxxvi. 5; lxix. 18, 17; lxxxvi. 16.)

Sputa, clavos, atque ludibria,
  spinas tulit: et sæva verbera.
Mater cernens tanta supplicia:
  flet discerpens pectus et ubera.
Heu me clamat, heu me congeminat,
  plorans tristis quam sæpe replicat:
  Fili dulcissime, cur ista pateris?
Cur confixus in cruce moreris,
  ac si reus fuisses sceleris,
  cum nihil unquam mali commiseris.
Heu me clamans, dat alta suspiria
  dicens: cur vita sic durat anxia:
  cur[a] non moriar,[a] mors aut
    cur mihi parcit?
  Quæ mater unquam quæve puerpera,
  nati dilecti tanta supplicia
  videre simul, et ultra
    vivere possit?
Est ista-ne gratia, quam sic mihi
  retulisti, Gabriel, dicens;
  Ave Maria, gratia plena?
Sunt mihi contraria
  quæ prius promisisti,
  cum mihi nunc pro gratia
  sunt dolor et pœna.
Inter omnes mulieres
  me dixisti benedictam:
  omnes nunc videre possunt
  me gementem et afflictam.
De hoc senex Symeon prophetat
  dicens, ut evangelista narrat;
Ecce positus est in ruinam
  tuus iste Filius,
Et tuam ipsius animam
  pertransibit gladius.
Mater læta concepisti
  et dolorem non sensisti:
  quando virgo peperisti
    tuum unigenitum;
Cum usura nunc solvisti,
  pœnas quas tunc evasisti:
  videns modo morte tristi
    mori tuum Filium.
Sic stat mater desolata:
  jam non mater sed orbata:
    dulci suo Filio;
Plangit, plorat, præstolatur,
  quoadusque deponatur
    corpus de patibulo.

[a] ita moratur.—97. 98.

O lacrymosus intuitus,
  sedet semimortua parens
  et extincti funeris
  in gremio tenet exuvias.
Omnia pererrat stigmata
  locaque cruenta clavorum
  necnon et plagas singulas.
Videt spinoso præcincta
  tempora serto,
  et in latere patentes
  cordis januas.
O gravis dolor
  et gemitus.
Nati quondam speciosa
  membra, modo livida
    tractat mater inter manus teneras.
Amplexatur, osculatur
  ora facta pallida
    propter pœnas atque plagas asperas.
Manus extorquens exclamavit,
  fletuque corpus irrigavit
  stillans ut rivos lacrymas.
Venit tandem Joseph pius
  corpus involvit sindone:
venit atque Nichodemus
  perfundens illud unguine.
Post in monumento novo
  præparabant recondere.
Quis potest lacrymas tenere
  licet corde saxeo,
et non simul condolere
  in hoc planctu virgineo?
Qui cum ipsa nescit flere
  non est ei compassio.
Qui scrutator scripturarum
  est, videbit fœminarum
    planctus amarissimos;
Anna Samuelis orat,
  temulentaque dum plorat
    putatur apud æmulos.
Vox Rachelis ululantis
  in Rama personuit,
suos filios plorantis
  consolari noluit.
Tristis Noemi dolebat
  sæva morti dum trahebat
    maritum cum filiis;
Annaque Tobiæ flebat
  quando pater hunc mittebat
    in Rages pro pecuniis.

Anna mater Samuelis
Annaque Tobiæ
[a] Noemi et Rachelis
si credamus [a] Hieremiæ
plorabant cum lacrymis;
Sed ad lacrymas amaras
virginis Mariæ
matris Christi crucifixi
verique Messiæ,
non erat planctus similis.
Ergo, mater Jesu Christi,
propter pœnas quas tulisti
pro tuo dulci Filio
des ut tecum hic ploremus,
et cor nostrum perforemus
compassionis gladio.
Sic, O virgo dolorosa,
fac nos tecum lacrymosa
sentire suspiria:
ut post vitam infelicem
habeamus te ductricem
ad æterna gaudia.

Evangelium: secundum Johannem.[b]

In illo tempore, Stabant juxta crucem Jesu mater ejus et soror matris ejus Maria Cleophæ, et Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Jesus matrem et discipulum stantem quem diligebat, dixit matri suæ; Mulier, ecce filius tuus. Deinde dixit discipulo; Ecce mater tua. Et ex illa hora, accepit eam discipulus in suam.

Offertorium.

Christum cruce mortuum
nostros ob defectus
mæsta mater aspicit
pios per affectus;
et clamavit lacerans
capillos et pectus;
Heu me jacet Filius
meus hic despectus,
nuper inter millia
qui fuit electus
sicut myrrhæ fasciculus
meus sic dilectus.

Secreta.

Hostias, quæsumus, omnipotens redemptor, in memoriam acerbissimæ passionis tuæ lacrymosique doloris, quem pia virgo, mœstissima mater, pro tua morte sustinuit, tibi sacrandas propitius intuere; et præsta, ut per eas pietatis et compassionis lacrymas tibi vivo et vero Deo cum eadem sanctissima matre tua valeamus offerre. Qui vivis et regnas Deus. Per omnia.

Præfatio. Qui salutem.

Communio.

De cruce depositum
videns corpus Christi:
mœsta mater lacrymas
atque vultu tristi
dixit: O dulcissime
Fili, quid fecisti,
quod has pœnas asperas
et mortem subiisti.

Postcommunio.

Redemptor noster atque Salvator, æterne Deus, fragilem facturam tuam nos pietatis oculo respicere digneris; et præsta, ut qui pretiosi corporis et sanguinis tui sacrosancta mysteria pro totius populi salute oblata percepimus, per hæc ad compassionis lacrymas tuæque mœstissimæ matris devotionem facilius accendamur. Qui vivis.[c]

[a] et Noemi si credamus scriptis.—55P.
[b] cap. xix. (v. 25–27.)

[c] IN FESTO SANCTI ARMAGILLI.

Ad Missam: Officium. Os justi meditabitur. *Require in Communi unius Confessoris.*

Oratio.

Deus, qui beatum Armagillum confessorem tuum, onere carnis deposito, in cœli palatio hodierna die collocasti; tribue, quæsumus, ut eo ductore valeamus ad optatam cœlestem patriam feliciter pervenire. Per Dominum.

Epistola. Justum deducit. *Require in Communi Confessorum.*

Gradale. Domine, prævenisti eum.

Alleluya. ℣. Armagile scandens cœlos
victurus perenniter
tuos devotos famulos
prece juva jugiter, alleluya.

Sequentia.

Corde, lingua, mente tota
Armagilli plebs devota
recolat solemnia;
Cujus probant sanctitatem
et ferventem caritatem
plura signa varia.
A consorte frigus pellit
puer adhuc, et expellit
febrilem angustiam;

Missa *de sancta Barbara.*

Ad Missam : Officium.[a]

Loquebar de testimoniis tuis in conspectu regum et non confundebar : et meditabar in mandatis tuis quæ dilexi nimis.

Psalmus.[b]

Beati immaculati in via : qui ambulant in lege Domini.

Oratio.

Deus, cujus dilectionem beata Barbara omni terreno amori anteposuit ; præsta, quæsumus, ut cujus martyrii triumphum hodierna die recolimus, ejus suffragiis ad cœlestia regna pervenire possimus. Per.

Epistola. Gaudens gaudebo. *in Communi, col.* 725*.

Gradale.[c]

Adjuvabit eam Deus vultu suo : Deus in medio ejus non commovebitur.

℣. Fluminis impetus lætificat civitatem Dei, sanctificavit tabernaculum suum Altissimus.

Alleluya. ℣. Hæc est virgo sapiens : quam Dominus vigilantem invenit.

Sequentia.[d] Virginis venerandæ [d] *in Communi, col.* 726*.

Evangelium. Simile est regnum cœlorum thesauro, *in Communi, col.* 722*.

Offertorium.[e]

Filiæ regum in honore tuo : astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato : circumdata varietate.

Secreta.

Hostiam nostræ devotionis tibi, Domine, offerimus ; quam precibus beatæ Barbaræ martyris tuæ acceptabilem majestati tuæ esse deposcimus. Per.

Communio.[f]

Principes persecuti sunt me gratis : et a verbis tuis formidavit cor meum. læ-

Res, parentes, hic dimittens,
totum Deo se committens,
petivit Armoricam.
Jussu regis hinc vocatus,
Deo placens, cunctis gratus,
transivit in Galliam ;
Spe salutis destituti,
cæci, claudi, restituti
sunt per ejus gratiam.
Mora facta per sex annos
post recursus ad Britannos,
adiit Redoniam ;
In deserto se recondit,
ibi Christo preces fundit,
mundi spernens gloriam.
In momento turbas sanat,
tactu virgæ fons emanat,
defluenti Rimilo (rivulo) ;
Monstrum stola colligavit
et in sicca suffocavit,
stante procul populo.
Tactu vestis, tactu strati,
duo cæci sunt sanati
divino spiramine ;
Quæ vexatus (vexatur) ab antiquo
liberatur inimico
mulier a sanguine.
Heremita cordis mundi
omnes hujus opes mundi
reputabat stercora ;
Quoquo morbo quis gravetur,
votis favet, et medetur
homines et pecora.
Ægri currunt ubi pergit,
et eorum noxas tergit
vas puræ munditiæ ;
Hic post mortem et in vita
mira fecit inaudita
facitque quotidie.
Per angelum nuntiato
die mortis sibi dato
Deo reddit spiritum ;
Exoremus omnes illum,
ut ad dulce cœli regnum
paret nobis aditum. Amen.

Evangelium. Nemo accendit. ***Require** in Communi plurimorum Confessorum.*

Offertorium. Veritas mea et misericordia.

Secreta.

Hostias quas tibi offerimus in honore beati Armagilli confessoris tui acceptare digneris, Domine Deus noster ; ut per has mereamur sic per bona temporalia transire ut ad ea quæ non sunt transitoria possimus pervenire. Per Dominum.

Communio. Fidelis servus.

Postcommunio.

Concede nobis, clementissime Pater, hujus virtute sacramenti quod devote percepimus et intercessione beati Armagilli confessoris tui, pericula carnis desideria ac latentis insidias inimici superare. Per eundem Dominum.—98.

[a] Ps. cxviii. (cxix. 46, 47.)
[b] ib. (v. 1.)
[c] Ps. xlv. (xlvi. 6.)
[d] Exsultemus.—97. 98. (supra, col. 721*)
[e] Ps. xliv. (xlv. 9.)
[f] Ps. cxviii. (cxix. 161, 162, 167.)

tabor ego super eloquia tua : sicut qui invenit spolia multa, concupivit anima mea testimonia tua Domine : et dilexit ea vehementer.

Postcommunio.

Ut nobis, Domine, veri corporis et sanguinis Filii tui sit fructuosa perceptio, beatæ Barbaræ martyris tuæ nos tibi jugiter commendet oratio. Per Dominum.

[Orationes *de Passione Domini.*]

Nota, quod istæ tres Orationes sequentes de Passione Domini nostri compositæ fuerunt a Papa Innocentio tertio, qui dicentibus eas cum devotione concessit multas indulgentias.

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi qui pro redemptione nostra nasci et circumcidi voluisti, et a Judæis reprobari, a Juda osculo tradi, capi, et ligari et cum vinculis Annæ, Cayphæ, Herodi, Pilato, offerri, et coram eis illudi, colaphis, alapis, flagellis, arundine cædi, facie velari, et sputo conspui, spinis coronari, falsis quoque testibus accusari, judicari, et ut agnus innocens tuam crucem ferendo ad victimam duci, clavis perforari, felle et aceto potari, atque in cruce morte turpissima condemnari, ac lancea vulnerari ; tu per has sacratissimas pœnas ab omnibus peccatis et pœnis nos libera, et per sanctam crucem tuam illuc perduc nos miseros peccatores quo perduxisti tecum crucifixum latronem sero pœnitentem. Qui vivis.

Secreta.

Auxilientur nobis, pie Domine Jesu Christe, omnes passiones tuæ, et defendant nos [a] ab omni dolore et tristitia, ab omni periculo et miseria, ab omni peccato et cordis immunditia, ab omni scandalo et infamia, a morbis malis animæ et corporis, et a morte subitanea et improvisa, et ab omni persecutione inimicorum visibilium et invisibilium; scimus enim quod in quacunque hora vel die, passionis tuæ memoriam habuerimus, salvi erimus. Ideo de immensa tua pietate confisi, te deprecamur, piissime Salvator, per benignissimas sacratissimasque passiones tuas ; ut benigno nos protegas auxilio et continua pietate ab omni malo nos conserves. Qui vivis.

Postcommunio.

Domine, Deus de Deo, Lumen de lumine, qui humanum genus ex præcepto Patris patibulo crucis proprio sanguine redimere dignatus es ; te suppliciter exoramus, ut non secundum peccata nostra facias nobis, sed secundum misericordiam tuam salvos nos fac indignos famulos tuos ; tu quoque exsurge in adjutorium nostrum, et esto ibi turris fortitudinis et clypeus inexpugnabilis justitiæ a facie tam corporalis quam incorporalis inimici ; atque ab omni peccato et pœna misericorditer nos libera, et ab omni adversitate corporis et animæ clementer nos defende. Qui vivis.

[De Cantu *Kyrie eleyson.*]

Omnibus duplicibus festis per annum sive fiat de Temporali sive de Festis Sanctorum, dicitur unum istorum Kyrie *cum suis versibus, pro dispositione cantoris ; ita tamen quod in festis majoribus duplicibus dicitur* Deus creator omnium, *et in cæteris duplicibus, per ordinem ; videlicet,*

Kyrie rex genitor,
Kyrie fons,
Kyrie omnipotens,
Kyrie rex splendens,
Lux et origo,
Cunctipotens,
Conditor, Kyrie.
Orbis factor rex.

Ita tamen quod in die Epiphaniæ et in die Pentecostes, et in festo Corporis Christi, dicitur Kyrie fons. *In festo sancti Michaelis in mense Septembris dicitur* Kyrie rex splendens *cum suis versibus. In festo sancti Dunstani et sancti Michaelis in monte Tumba, dicitur* Kyrie rex splendens *absque versibus. In utroque festo sanctæ Crucis, dicitur* Lux et origo *cum suis versibus.*

[a] ab omni tribulatione et angustia.—97. 98.

Deus Creator omnium tu Theos ymon nostri pie, eleyson.
Tibi laudes conjubilantes, regum rex Christe, oramus te, eleyson.
Laus, virtus, pax, et imperium, cui est semper sine fine, eleyson.

Christe, rex unice, Patris almi Nate coæterne, eleyson.
Qui perditum hominem salvasti, de morte reddens vitæ, eleyson.
Ne pereant pascuæ oves tuæ, Jesu, pastor bone, eleyson.
Consolator Spiritus, supplices ymas te exoramus, eleyson.
Virtus nostra, Domine, atque salus nostra in æternum, eleyson.
Summe Deus et une, vitæ dona nobis tribue misertus, nostrique tu digneris, eleyson.

Kyrie, rex genitor ingenite, vera essentia, eleyson.
Kyrie, luminis fons rerumque conditor, eleyson.
Kyrie, qui nos tuæ imaginis signasti specie, eleyson.

Christe, Dei forma humana particeps, eleyson.
Christe, lux oriens per quem sunt omnia, eleyson.
Christe, qui perfecta es sapientia, eleyson.
Kyrie, Spiritus vivifice, vitæ vis, eleyson.
Kyrie, utriusque vapor, in quo cuncta, eleyson.
Kyrie, expurgator scelerum et largitor gratiæ,
Quæsumus, propter nostras offensas noli nos relinquere.
O consolator dolentis animæ, eleyson.

Kyrie, fons bonitatis, Pater ingenite a quo bona cuncta procedunt, eleyson.
Kyrie, qui pati Natum mundi pro crimine ipsum ut salvaret misisti, eleyson.

Kyrie, qui [a] septiformis dans [a] dona Pneumate, a quo cœlum terra replentur, eleyson.

Christe, unice Dei Patris genite, quem de virgine nasciturum mundo mirifice sancti prædixerunt prophetæ, eleyson.
Christe, agie cœli compos regiæ, melos gloriæ, cui semper astat pro numine angelorum, decantans apex, eleyson.
Christe, cœlitus nostris assis precibus pronis mentibus quem in terris devote colimus, ad te, Jesu, clamantes pie, eleyson.
Kyrie, Spiritus alme cohærens Patri Natoque, unius usiæ consistendo, fluens ab utroque, eleyson.
Kyrie, qui baptizato in Jordanis unda Christo effulgens specie columbina apparuisti, eleyson.
Kyrie, ignis divine, pectora nostra succende, ut digni pariter proclamare possimus semper, eleyson.

Kyrie, omnipotens Pater, ingenite, nobis miseris eleyson.
Kyrie, qui proprio [b] plasmatum [b] Filio redemisti, eleyson.
Kyrie, Adonay, nostra dele crimina plebique tuæ eleyson.

Christe, splendor gloriæ Patrisque figura substantiæ, eleyson.
Christe, Patris qui mundum præcepto salvasti, nobis eleyson.
Christe, salus hominum vitaque æterna angelorum, eleyson.
Kyrie, Spiritus Paraclyte, largitor veniæ, nobis eleyson.
Kyrie, fons misericordiæ, septiformis gratiæ, eleyson.
Kyrie, indultor piissime, procedens ab utroque,
Charismatum dator largissime, doctor, vivifice, clemens, eleyson.

[a] septiformi das.—55P.

[b] plasma tuum.—92. Grad. *recte*.

Kyrie, rex splendens cœli arce salve jugiter et clemens, plebi tuæ semper eleyson.

Hymnidicæ quem turmæ cherubin, laude perenniter proclamant incessanter, nobis eleyson.

Insigniter catervæ præcelsæ et quibus seraphin respondent, te laudantes, nostri eleyson.

Christe, rex altithrone, ordines angelorum novem quem laudant incessanter pulchræ, dignare servis tuis semper eleyson.

Christe, quem toto orbe unica Ecclesia hymnizat sol et luna, astra, tellus, mare: cui et famulantur semper, eleyson.

Ipsi idem inclytæ patriæ perpetuæ hæredes sancti omnes digno carmine proclamant quam ovanter, nobis eleyson.

Virginis piæ Mariæ O alma proles, rex regum, benedicte redemptor, cruore mercatis proprio, mortis ex potestate, semper eleyson.

Insignissime, ingenite, O genite, origine jam expers et sine virtute, excellens omnia, catervæ huic tuæ clemens, eleyson.

Limpidissimæ gloriæ sol, justitiæ arbiter, omnes gentes districte dum judices turmæ, obnixe precamur, tunc astanti clemens, eleyson.

Lux et origo lucis summæ, Deus, eleyson.

In cujus nutu cuncta constant semper, eleyson.

Qui solus potes misereri, nobis eleyson.

Redemptor hominum et salus eorum, benigne nobis eleyson.

Per crucem redempti a morte perenni, te exoramus, eleyson.

Qui es Verbum Patris, sator pietatis, lux veritatis, eleyson.

Paraclyte, Spiritus Sancte, Deus, nobis eleyson.

Medicina nostra et misericordia, eleyson.

Trinitas et unitas sancta, nostri semper eleyson.

Cunctipotens genitor, Deus, omnicreator, eleyson.

Fons et origo boni, pie luxque perennis, eleyson.

Salvificet pietas tua, nos bone rector, eleyson.

Christe Dei splendor, virtus Patrisque sophia, eleyson.

Plasmatis humani factor, lapsi reparator, eleyson.

Ne tua damnetur, Jesu, factura, benigne eleyson.

Amborum sacrum Spiramen, nexus amorque, eleyson.

Procedens fomes, vitæ fons, purificans vis, eleyson.

Purgator culpæ, veniæ largitor optime,

Offensas dele, sacro nos munere reple.

Spiritus alme, eleyson.

Conditor, Kyrie, omnium, ymas creaturarum, eleyson.

Tu nostra delens crimina, nobis incessanter eleyson.

Ne sinas perire facturam : sed clemens ei eleyson.

Christe, Patris unice, natus de virgine, nobis eleyson.

Mundum perditum qui tuo sanguine salvasti de morte, eleyson.

Ad te nunc clamantum preces exaudias pius, eleyson.

Spiritus alme, tua nos reple gratia, eleyson.

A Patre et Nato qui manas jugiter, nobis eleyson.

Trinitas sancta, trina Unitas, simul adoranda,

Nostrorum scelerum vincula resolve redimens a morte,

Omnes proclamemus nunc voce dulciflua, Deus, eleyson.

Orbis factor, rex æterne, eleyson.
Pietatis fons immensæ, eleyson.
Noxas omnes nostras pelle, eleyson.

Christe, qui lux es mundi, dator vitæ, eleyson.

Arte læsos dæmonis intuere, eleyson.

Conservans te credentes, confirmansque, eleyson.

Patrem tuum teque, Flamen utrorumque, eleyson.

Deum scimus unum atque trinum esse, eleyson.

Clemens nobis assis, Paraclyte, ut vivamus in te, eleyson.

Oratio devota.

Deus misericordiæ et veritatis, clementiam tuam suppliciter deprecor; ut mihi miserrimo innumerabilium veniam concedas peccatorum, quibus iram tuæ potentiæ provocavi; quatenus te miserante in hac vita secundum tuam voluntatem purgatus ad beatitudinis æternæ participationem pertingam. Cunctis etiam in corpore sive extra corpus fidelibus qui mihi spirituali vel carnali conjunctione cohærent, et qui se mihi confitendo vel rogando commendaverunt; necnon et quorum pecunias et eleemosynas suscepi; vel qui per meam malitiam seu negligentiam corrupti sunt; manum misericordiæ tuæ porrigas; et, per ineffabilem largitatem tuam, optatam eis indulgentiam peccatorum concedas et ad requiem beatorum eos perducas. Amen.

I.

PASSAGES FROM HOLY SCRIPTURE.

(A good many discrepancies will be found between the entries in the following list and the references at the foot of the pages, as these have been carefully revised and several additional ones traced out. The common English Bible has been used as the standard in the versification, as to which there are numerous variations in different translations and editions. There remain, however, several passages unaccounted for (particularly among the Introits) which are possibly taken from some apocryphal books.)

(b)

II.

INTROITS.

(In the following Indexes, words which occur in some editions but are omitted by others, are put in brackets. Various readings are put in parentheses with the letter v. *for* vel. *It should be remembered that several of these variations were not thought of sufficient importance to be noticed in the reprint, but they are here given because they may be useful in identifying the prayers in other Service Books.*

In the Collects have been given a number of miscellaneous prayers &c, as well as the Lenten prayers "super populum" Among the Sequences, all metrical portions are included such as the Proses and the rhymed Graduals, Tracts &c, which are found in some of the later Masses.

The following are the principal contractions which have been used; o omnipotens, æ æterne. Dns &c Dominus, &c. D Deus, m misericors, q quæsumus, n noster, mia misericordia, Scs Sanctus.

Names, epithets and titles of the saints, of whatever number and gender, have been replaced by the pronoun ille in the suitable case.

In like manner, int. stands for intercedente, intercessione, and interventu, in either number.

Where more than one Collect &c begins with the same words, blanks have been left after the first.

The arrangement for the most part is strictly alphabetical, but in some few cases where the substantive in the middle of the clause is specially important, they have been taken as guides.

To make these Indexes as full as possible, there have been added in italics the Introits &c which occur in the Arbuthnot and Drummond Castle Missals, but which are not in the Sarum These have been marked respectively A and D

The reader may also be reminded, that these Indexes should only be used for what they profess to be—guides where to find in the Sarum Missal prayers with such a commencement. It is not safe to assume the identity of a prayer in another Missal, merely because it has the same beginning; for there are instances where the same beginning of a prayer is used with several different terminations.)

III.

COLLECTS &c.

D qui sanctam nobis hujus diei solemnitatem in honore illius consecrasti,(*v.* pro
illius gloriosa passione fecisti) adesto familiæ
tuæ precibus et dona (*v.* da) ut cujus 761 932 cf 942
sanctorum tuorum meritis ecclesiam toto orbe terrarum diffusam decorasti, A478
S. populo P. primum apostolum et doctorem catholicæ fidei mirabilem pro. A330
solemnitate paschali mundo remedia contulisti, populum tuum q. [Dne] 363
sperantibus in te misereri potius eligis quam irasci, da nobis digne flere 234
transtulisti patres nostros per mare rubrum et transvexisti eos per aquam 820*
tres magos orientales J. M. et B. ad tua cunabula ut te mysticis venera. 891*
tribus pueris mitigasti flammas ignium, concede propitius ut [adven. Sp.] n. 38
169 449 547 630
unigeniti F. t. D. n. J. C. pretioso sang. humanum genus redimere dignatus 902
vivificæ crucis vexillum sanctificare 748*
unigenitum F. t. D. n. J. C. illi in forma visibili demonstrasti, tribue q. 80
universum mundum b. Pauli a. t. prædicatione docuisti, da nobis q. ut 688
ut humanum genus ad confessionem tui nominis provocares, etiam in s. 727*
virginalem aulam b. Mariæ in qua habitares, eligere dignatus es, da q. 863
refugium nostrum et virtus, adesto piis ecclesiæ tuæ precibus, auctor ipse p. 527
regnorum omnium regumque dominator, qui nos et percutiendo sanas et ig. 806*
summa spes nostræ redemptionis, qui in terra promissionis ante omnes ter. 883*
tuorum gloria sacerdotum, pr. q. ut illius cujus festa agimus sentiamus aux. A345
veniæ largitor et humanæ salutis amator [*v.* auctor] q. clementiam tuam ut 871*
virtutum cujus est totum quod est optimum, insere pectoribus nostris amo. 479
Deum in cujus manu tam halitus viventis quam vita morientis, f. d. deprecemur Axvii
vivum omnipotentem cui omnia opera restaurare et confirmare facillimum Axvii
dirigat corda nostra q. Dne tuæ miserationis operatio, quia tibi sine te placere 515
Dne D. n. multiplica super nos gratiam tuam et illius cujus prævenimus glori. 949
[pater] o. lumen indeficiens conditor omnium luminum, exaudi nos 335
qui offensione nostra non vinceris sed satisfactione placaris; respice 132
P. o. qui justis præmia et delinquentibus veniam promisisti, qui non vis 642
J. C. [F. Dei vivi] mundi conditor et redemptor qui nostræ liberationis et sal. 257
qui de cœlo ad terram de sinu Patris descendisti, et in 751*
ex voluntate Patris co-operante Spiritu Sco per mo. 625
pro redemptione nostra nasci et circumcidi voluisti 927*
qui ineffabili tua miseratione ac Patris jussione, Spiritusque Sci co. 855*
manus tuas et pedes tuos et totum corpus tuum pro nobis pecca. 891*
non sum dignus ut intres sub tectum meum sed confisus de tua pietate ad 574
sancte pater o. æ. D. benedicere et sanctificare digneris istum ignem quem 335
da mihi hoc sacrosanctum corpus et sang. F. t. d. n. 624
qui omnia ex nihilo creasti et jussu tuo per opera apum 698
vulnera nostra curare dignatus es, te supplices ro. 299
lumen indeficiens qui es conditor omnium luminum, bene. 702
universitatis auctor o. æ. D. cui cuncta vivunt, qui vivificas m. Axvii
ecclesiæ tuæ Dne preces placatus admitte, ut destructis adversitatibus et error. 827*
ecclesiam tuam q. Dne benignus illustra ut illius illuminata doctrinis ad dona 65
illius commendet oratio, et pro ea interventor exsistat qu. 764
[ ] miseratio continuata mundet et muniat et quia sine te 507
esto Dne plebi tuæ sanctificator et custos, ut illius munita præsidiis, et conver. 823
prop. plebi tuæ et quam tibi facis esse devotam, benigno refove miser. 161
ut quæ tibi non placent respuens (*al.* respuentes) tuorum 248
exaudi clementissime P. deprecationem servi tui pro pauperibus ancillis tuis in 846*
D. salutaris noster, et quia nostræ voces non merentur audiri, illius int. 833
Dne populum tuum cum illius patrocinio supplicantem ut tuo semper 660*
et illius sollemnia celebrantem, temporalis vitæ tribue D70
preces nostras quas in illius solemnitate deferimus, et qui tibi dig. 709*

præsta q. o. D. ut illius solemnia recensentes, meritis ipsius protegamur et prec. 977
int. illo et a cunctis adversitatibus muniamur in corpore et a 739
nullis nos permittas perturbationibus concuti, quos in apostolica D88
observationes sacras annua devotione recolentes et corpore
tibi placeamus et mente 215 540
qui illius natalitia colimus
{ a cunctis malis imminentibus ejus int. liberemur 711 742 770
{ int. ejus in tui nominis amore roboremur 670* 856 966
sollemnia colimus (*vel* agimus) ejus int. æternam b. 911
ejus etiam virtutes imitemur 734
illum fortem in sua confessione cognovimus, pium apud
te in nostra int. sentiamus 807 963
in afflictione nostra de tua pietate confidimus, contra adv. 407
memoriam passionis Dni n. J. C. coronam ejus spin. 756*
tua protectione confidimus, cuncta nobis adversantia te 207
nostris excessibus incessanter affligimur, per Unigeniti t. 286
paschalia festa peregimus, hæc te largiente moribus et v. 385
se affligendo carnem ab alimentis abstinent, sectando jus. 208
quos jejunia votiva castigant ipsa quoque devotio sancta læt. 222
225
redemptionis nostræ ventura solemnitas et præsentis nobis vi. 29
salutaribus jejuniis eruditi, ab omnibus etiam vitiis abstine. 446
sicut [devotissime] populus Xpianus ad illius temporalem conc.
solemnitatem (*v.* illius temp. solemnitate cong. 831 902 cf D70
et m. D. ut Spiritus Scs adveniens templum nos gloriæ suæ digna. 439
Pater ut nostræ mentis intentio, quo unigenitus F. t. Dns n. vent. 410
prætende Dne famulis et famulabus (*v.* fidelibus) tuis dexteram cœlestis auxilii,
ut te toto corde perquirant 212 cf 821*
præveniat hos famulos tuos q. Dne mia tua ut omnes iniquitates eorum celeri i. 132
preces nostras q. Dne clementer exaudi
{ atque a peccatorum [nostrorum] vinculis absolutos, ab omni [nos] 121
{ et contra cuncta nobis adversantia, dexteram tuæ majestatis (*v.* 154
{ *ut qui de festivitate illius lætamur, ejus quoque int. ad ineffabile* A433
cœlesti dono prosequere ut qui de illius patrociniis gloria. 962
populi tui q. Dne clementer exaudi, ut
{ illius meritis adjuvemur, cujus passione lætamur 678
{ qui juste pro peccatis nostris affligimur { pietatis tuæ visitati. con. 36
{ pro tui nom. glo. m. lib. 108
profero ergo Dne si digneris prop. intueri, tribulationes plebium, pericula popu. 569
proficiat q. Dne plebs tibi dicata piæ devotionis affectu ut sacris actionibus erud. 250
Propitiare Dne D. omni populo Xpiano ex diversis partibus linguarum conveni. Alii
q. animabus f. f. t. mia sempiterna, ut mortalibus nexibus exped. D38
supplicationibus nostris et
{ animarum nostrarum medere languoribus, ut remissione percepta 177
{ institutis tuis quibus propagationem (*v.* propaginem) humani gen. 839*
q. Dne nobis indignis famulis tuis per illorum merita gloriosa ut eorum D30
protector in te sperantium D. sine quo nihil est validum nihil sanctum multip. 469
noster aspice D. ut qui malorum nostrorum pondere premimur percep. 165
protegat nos q. Dne sæpius illius repetita solemnitas ut cujus patrocinia pia de. 667
q. Dne pro tua pietate miserere animabus famularum tuarum et [a] contagiis 875*
o. D. familiam tuam prop. respice ut te largiente regatur in corpore et te ser. 235
ut famulus tuus rex noster N. qui tua miseratione suscepit regni gub. 785*
ille tuum pro nobis imploret auxilium, ut a nostris reatibus absoluti 657
nos geminata lætitia hodiernæ festivitatis excipiat, quæ de illorum 783
nostra devotio quæ natalitia illius antecedit, patrocinia nobis int. 657*

q o D. ut qui illius natalitia devotis jejuniis et orationibus prævenimus, et ann. D41
vota humilium respice atque ad defensionem nostram dexteram tuæ m. 191
et m. D. ut rex noster qui tua miseratione regni suscepit gubernacula
virtutum omnium 561 cf 785*
quis digne hoc celebrare potest nisi tu o. D. offerentem feceris dignum? scio Dne 568
quod ore sumpsimus Dne pura mente capiamus, et de munere temporali fiat n. 627
rege q Dne famulum tuum pontificem nostrum et int. illo gratiæ tuæ in 634 816*
respice Dne de cœlis et benedic conventionem istam et sicut misisti s. angelum 835*
familiam tuam et pr. ut apud te mens nostra tuo desiderio fulgeat 152
prop. super hunc famulum tuum et super hanc famulam tuam, ut 835*
q. Dne super hanc familiam tuam pro qua Dns noster J. C. non dubita. 295
rogo te Dne per ipsum sacrosanctum mysterium corporis et sang. tui pret. quo 570
rogamus te etiam Pater sancte [et] pro omnium fidelium animabus (*v.* spiritib. 570
sacræ nobis q Dne observationis jejunia et piæ conversationis augmentum et t. 218
sancti nominis tui Dne timorem pariter et amorem fac nos habere perpetuum 463
sanctifica q. Dne nostra jejunia et cunctarum nobis prop. indulgentiam largire 238
sanctificato hoc jejunio D. tuorum corda fidelium miserator illustra et quibus s. 243
semper nos Dne illorum foveat q. beata solemnitas, et tuo dignos reddat obseq. 749
sempiterna Trinitas, unus D. cujus potentiæ est prosternere fortia et elevare h. 824*
sentiat mens mea Dne dulcedinem beatissimæ præsentiæ tuæ et excubias s. ang. 569
septies in hac die laudem dicam tibi Dne memor operum tuorum magnorum ni. 561
sit mihi dulcissime Dne hoc sacrosanctum corpus tuum sanitas et dulcedo animæ. Axci
Spiritus Sci gratia illuminet cor tuum et labia tua et accipiat Dns digne hoc Axciii
Spiritum nobis Dne tuæ charitatis infunde, ut
{ int. illo tuam mereamur dulcedinem in æterna felicitate gustare 682
{ quos sacramentis paschalibus satiasti tua facias pietate concordes 358
subjectum tibi populum q Dne propitiatio cœlestis amplificet et tuis semper fac. 203
subveniat nobis q. Dne mia tua ut ab imminentibus peccatorum nostrorum peri. 196
summe sacerdos et vere pontifex J. C. qui te obtulisti Deo Patri hostiam puram 565
qui te obtulisti Deo Patri hostiam vivam puram 567
supplicationem servorum tuorum, D. miserator, exaudi; ut qui in conceptione
(*v.* nativitate) Dei genitr. et v. congregamur 668 895
suppliciter te D. P. o. qui es creator omnium rerum deprecor, ut dum me fam. 817*
suscipe S. Trinitas hanc oblationem quam ego indignus (*v.* miserrimus) 593 cf Axciii
tuere Dne populum tuum et ab omnibus peccatis clementer emunda, quia nu. 144
tua nos Dne protectione defende et ab omni semper iniquitate custodi 198
q. gratia semper et præveniat et sequatur ac bonis operibus jugiter 511
mia D. et ab omni surreptione vetustatis expurget et capaces sanctæ n. 285
tueatur q. Dne dextera tua populum deprecantem et purificatum dignanter eru. 254
Ungo te de oleo sanctificationis in nomine &c. ut salvus eris in nomine sanctæ T. Axxi
ure igne Sci Spiritus renes nostros et cor nostrum (*v.* corda nostra) Dne, ut 630 818*
ut nobis (*al.* nos) Dne tribuis solemne tibi deferre jejunium, sic nobis q. indul. 546
veneranda nobis Dne hujus diei festivitas opem conferat sempiternam in qua s. 865
vota q Dne supplicantis populi cœlesti pietate prosequere ut et quæ agenda sunt 91
votiva nos Dne illius natalis semper excipiat, qui et jocunditatem nobis suæ gl. 821

IV.

SEQUENCES &c.

V.

SECRETS.

hostias laudis Dne tuis altaribus adhibemus quas ejus tibi patrociniis commend. 709
A289
et preces devotionis quas tibi in honore illius o. D. deferimus, plac. Aliii
nostras q. Dne tibi reddat acceptas int. illius qui eas tibi digne offerendo 837
populi tui q. Dne miseratus intende, et ut tibi reddantur accepta consci. 424
q. Dne famulorum tuorum placatus intende, et quas in honore nominis 777*
817*
placatus assume quas et pro renatorum expiatione peccati defer. 378
prop. intende quas sacris altaribus exhibemus ut nobis indulgen. 499
quas solemniter immolamus pro martyrum commemoratione s. 889
tibi pro animabus omnium fidelium defunctorum offerimus
propitiatus intende ut quibus 958 879*
o. redemptor in memoriam acerbissimæ passionis tuæ lacrymosique 924*
quas tibi offerimus in honore illius acceptare digneris Dne D. n. ut per 926*
tibi Dne deferimus immolandas quæ temporalem consolationem nobis i. 242
humili placatione deferimus, ut animæ f. f. t. per hæc placatio. D38
supplicatione deferimus, deprecantes majestatem tuam 876*
pro anima f. t. deferimus, ut per hæc sal. D39
illius dicatas meritis benignus assume et ad perpetuum nobis t. 675
laudis offerimus quas (*vel* qui) illis contulisti ut et pro tuo no. 773
suppliciter deprecantes, ut easdem, angelico 739*
ob honorem illius offerimus, suppliciter deprecantes, ut sicut i. 883
placationis offerimus, obsecrantes ut et delicta nostra misera. 793*
826*
et laudis offerimus, postulantes, ut quos inimicus 820*
pro commemoratione illius offerimus, obsecrantes ut tua nobis 908
illius honore deferimus, suppliciter deprecantes (*vel* obsec.) 831
nati Filii tui apparitione deferimus suppliciter exorantes ut 90
sollemnitate (v. commemoratione) illius offerimus, supplici. A311
ille Dne qui diversis suppliciis maceratus vera et viva factus est hostia, hæc q. 829
830
illius Dne q. annua solemnitas pietati tuæ nos reddat acceptos, ut per hæc piæ 968
int. hostiam quam offerimus tibi placitam effice et acceptam 687
solemnia celebrantes, tuam clementiam deprecamur, ut ejus auxilio 882
recensentes q. ut ejus auxilio tua beneficia capiamus pro 665*
gloriosa merita venerantes, hæc Dne munera tuæ majestati offerimus, ob. 697*
honorabilem passionem muneribus Dne geminatis exsequimur, quæ licet 876
int. Dne tibi servitus nostra complaceat et oblatio præsentium munerum 865
nobis [q.] Dne pia non desit oratio, quæ et munera nostra tibi conciliet et
tuam nobis indulgentiam 815 884
precibus q. Dne plebis tuæ dona sanctifica ut quæ tibi grata tuo sunt insti. 692
tibi Dne q. grata reddatur oblatio pro cujus est depositione immo. 90
q. Dne precibus, munera tibi offerenda complaceant, et oblata nobis profi. 970
supplicationibus tribue nos foveri ut cujus venerabilem commemorati. D80
solemnitate tibi munera deferentes, q. Dne ut sicut illum prædicatio evan. 738
supplicatione munus oblatum Dne q. fiat nobis in perpetuum salutare 767
tibi [Dne] grata confessio et munera nostra commendet et tuam nobis
indulgentiam semper imploret 749 916
in commemoratione illius altaria tua Dne mysticis muneribus cumulamus, maj. 708
conspectu divinæ majestatis tuæ q. o. D. int. illo, oblationes nostræ et pre. 880*
illius Dne translatione nos hæc oblatio pietati tuæ reddat acceptos, ut sicut ill. A303
passione pretiosa (*v.* gloriosa) te Dne mirabilem prædicantes munera v. 712
mentibus nostris q. Dne veræ fidei sacramenta confirma, ut qui conceptum d. 730
767* cf 825*
tuorum Dne pretiosa morte justorum sacrificium illud offerimus, de quo mar. 917
veneratione illius o. D. tibi laudis hostiam immolamus, orantes ut ipse pro n. 952

in veneratione nominis dilect. F. t. D. n. J. C. tibi D. p. miarum, devotis m. ho. 851
indulgentiam nobis præbeant hæc munera q. Dne largiorem quæ illius suffrag. 668
intende precamur altissime D. vota quæ reddimus tibi, quæ et (*v.* tibique) pla. 804
prop. q. Dne oblata tibi hæc munera et deprecatione illius in cujus ea
commem. deferimus, nos ipsos eademque sanctifica 681* 915 984 899*
q. Dne hostiam familiæ tuæ ut quam sacris muneribus (*al.* sacri mun.) 117
munera altaribus tuis pro illius commemoratione proposita, ut 720
sacrificium singulare ut hujus participatione mysterii quæ sper. 157
intercedent. ill. Dne q. plebis tuæ munus sanctifica ut ab omnibus noxiis expe. 730*
intercessio q. Dne illius miæ tuæ munera nostra conciliet, ut quod merita nos. 723
munera nostra commendet nosque majestati tuæ semper 802
intuere q. æ. (*v.* Dne) D. ad nostræ humilitatis hostiam tibi in honore illi. oblat.
quam tibi sacram oblationem mirab. dispensatione efficere 724 774
o. æ. D. et placatus suscipere dignare hoc sacrificium quod tibi offer. 870*
ipse tibi q. Dne sce p. o. æ. D. sacrificium nostrum reddat acceptum qui discipulis 303
ipsa majestati tuæ Dne fideles populos commendet oblatio quæ per F. t. D. n. 276
lætetur ecclesia tua D. illius confisa suffragiis, atque ejus precibus gloriosis et de. D88
magnifica Dne illius sollemnia recensemus quæ promptis cordibus ambientes obla. D50
majestati tuæ Dne hostiarum oblationes offerimus, precantes ut int. illius fiant 707
q. Dne in honorem illius hoc munus oblatum sanctifica, ut tibi sit A276
majestatem tuam Dne suppliciter deprecamur, ut hæc sancta quæ gerimus et a 515
nobis Dne q. hæc hostia immolanda reddat placatam (*v.* p. r. i.) 928
miserere q. Dne f. et f. t. pro quibus hoc sacrificium laudis tuæ offerimus maj. 742*
mitte D. archang. tuum Raphaelem cum medicamine opificem, qui sanitatem 910*
Dne q. Spiritum Scm qui et hæc munera præsentia tuum nobis efficiat s. 451
q. Dne Spiritum Scm in cordibus nostris, et ut accepta tibi sint nostra jej. A210
munda nos q. Dne sacrificii præsentis effectu et perfice miseratus in nobis ut ej. 512
munus oblatum q. Dne propitiatus attende, et ut digne tuis famulemur altaribus, D45
populi tui Dne q. apostolica int. sanctifica nosque a peccatorum nostrorum D88
q. Dne dignanter assume, quod tibi non nostris meritis sed s.
archangeli . . . deprecatione sit gratum 921 938
quod tibi Dne nostræ servitutis offerimus tu salutare nobis perfice sacra. 196
munera Dne dicata sanctifica et int. illo ab omni nos culparum labe purifica A377
oblata sanctifica, et int. illo nos per hæc a peccatorum nostrorum 758
quæ pro illius solemnitate deferimus prop. suscipe et mala omnia qu. D48
q. tibi dicanda sanctifica et per ea animas f. t. ab omne labe human. D35
dicata sanctifica, et int. illo per hæc eadem nos placatus int. 752
tuæ majestati oblata, illius q. int. nobis ad salutem proficere senti. 846
propitiationis deferimus, quæ tibi pro nostris grata jejuniis, eo. 786
nos Dne q. oblata purificent et te nobis faciant jugiter esse placatum 232
nostra Dne q. apud clementiam tuam Dei genitricis commendet oratio, 864
(*v.* q. Dne) meritis et int. illius sanctifica, ut in J. C.
corpus et sang. convert. et ad nostr. prof. sal. 813 cf A330
[ ] oblata sanctifica et corda nostra S. Spiritus illustratione 428 745*
q. Dne gratanter assume, et per int. illius omnium nostrum corda 681
nativitatis hodiernæ mysteriis apta proveniant ut sicut h. 58
placatus suscipe et f. t. episcopum nostrum gregemque 816*
propitiatus (*v.* prop.) assume, et ut digne tuis f. 885 cf A308
sereno vultu (*v.* intuitu) suscipe, ut int. illo criminum n. 979
tibi dicata sanctifica, et meritis illius nobis ea ad mede. A343
plebis tuæ Dne q. illius fiant tibi grata suffragiis, ut cujus triumphi t. 931
populi tui Dne propitiatus intende et illius cujus nobis tribuis solemni. 907
q. Dne oblata sanctifica ut [et] nobis Unigeniti tui corpus et sanguis
fiant et f. t. regi nostro [ad] obtinend. animæ 562 cf 785* 786*
quæ tibi pro anima f. t. offerimus placatus intende, ut remediis D34

VI.

PREFACES.

(*The few Prefaces contained in the Sarum Missal are distinguished by the letter* S)

ÆTERNE DEUS.

apud quem sancti martyres exsultant in gloria, qui per passionem oblatis tibi corporalibus hostiis cœlorum meruerunt conscribi, quoniam morte sui redem. D60

cujus munere beatus N. confessor pariter et sacerdos, et bonorum operum incrementis excrevit, et variis virtutum donis exuberavit et miraculis coruscavit; D68

deprecantes majestatem tuam, ut venturam beati N. confessoris tui festivitatem sic nos prospero effectu tribuas celebrare quatenus per ejus int. ad æternam D63

et gloriosi martyris tui pia certamina venerando prævenire, cujus honorabilis annua recursione sollemnitas et perpetua semper et nova est quia in conspectu D50

et majestatis omnipotentiam in sacrarum virginum triumphis incessanter magnificare, quoniam sicut humanum genus in utroque sexu diabolus merito pra. D77

et majestatem tuam pronis mentibus exorare ut b. v. M. supplicatione placatus et veniam nobis ex omnibus nostris tribuas criminibus et remedia sempiterna D8

et majestatem tuam supplici devotione exorare, ut beatorum confessorum tuorum quorum hodie festa celebramus obtentu, mereamur tuum obtinere auxi. D72

et nominis tui gloriam sinceris mentibus prædicare, quoniam Spiritus tui fervore sacræ virgines inflammatæ, sexus fragilitatem vicerunt, mundanas sper. D81

et te beatæ natalitia celebrando laudare benedicere et prædicare, quam tanto munere sublimasti, ut ei conferres et virginitatis coronam et martyrii palmam D78

et te Dne suppliciter exorare ut gregem tuum pastor æterne non deseras sed per b. apostolos tuos continua protectione custodias, ut iisdem rectoribus guber. S605

et te in conceptione &c. b. et gl. semper v. Mariæ exsultantibus animis laudare, benedicere, et prædicare; quæ et Unigenitum tuum Sci Spiritus obum. S606

et te in sanctorum tuorum virtute laudare, quibus pro meritis suis beatitudinis præmia contulisti quoniam semper in manu tua sunt et non tanget illos tor. D68

et te laudare mirabilem Deum in b. apostolis tuis in quibus glorificatus es vehementer, per quos U. tui sacrum corpus colligis, et in quibus ecclesiæ fundam. D46

et te laudare mirabilem Dnm in sanctis tuis quos ante constitutionem mundi in æternam tibi gloriam præparasti ut per eos huic mundo veritatis tuæ lum. Alii

et te quidem omni tempore sed in hac potissimum die gloriosius prædicare, cum Pascha nostrum immolatus est Xps; ipse enim verus est agnus qui abstulit S599

et tuam immensam clementiam humiliter deprecari, ut mentibus nostris in illius ventura festivitate quam solemnibus jejuniis et devotis prævenimus offi. D42

miæ dator et totius bonitatis auctor, qui jejuniis et orationibus et eleemosynis peccatorum remedia et virtutum omnium tribuis incrementa, te humili devo. D56

qui ad laudem nominis tui statuisti testamentum pacis sacerdotibus tuis, ut secundum Melchisedech tibi acceptabile exemplum offerent exorabili majestati D67

qui corporali jejunio vitia comprimis, mentem elevas, virtutem largiris et præmia. S598

qui cum Unigenito F. t. et Sp. Sco unus es D. unus es Dns, non in unius singularitate personæ sed in unius Trinitate substantiæ, quod enim de tua gloria S603

qui ecclesiam tuam in apostolica soliditate fundatam, ab infernarum eruis terrore portarum, pr. q. per eorum quorum festa prævenimus intercessionem, ut D47

qui gloriaris in consilio sanctorum tuorum; tibi enim serviunt creaturæ tuæ quæ te solum auctorem et Deum cognoscunt, et omnis creatura tua te collau. Axcix
qui glorificaris in tuorum confessione sanctorum, et non solum excellentioribus præmiis sacerdotum *(al.* martyrum) tuorum merita gloriosa prosequeris sed D72
qui humanum genus de profundo mortis eriperes *(al.* eripiens) captivitatem nostram J. C. D. n. F. t. passione solvisti; per quem ita hostis antiqui virtus D54
qui imminentem Ninivitis interitum sola mia revocasti quibus ut propugnator existeres cum orationis pœnitentia (*v.* præsentia) præstitisti, et huic populo S896* cf S810*
qui infirmitate virtutem perficis et humani generis inimicum non solum per viros sed etiam per feminas vincis, cujus munere beata et in virginitatis prop. D78
qui nobis in Xpo U. F. t. D. n. spem beatæ resurrectionis concedisti, pr. q. ut anima pro qua hoc sacrificium redemptionis nostræ tuæ offerimus majestati D39
qui nos assiduis martyrum passionibus consolaris et eorum sanguinem triumphalem quem pro confessione nominis tui infidelibus præbuere fundentium (*v.* f.) D60
qui per F. tui vocationem apostolos tuos de mundo elegisti et principes populorum constituisti, ut non de gloriosis humilia sed de humilibus pondere fac. D48
qui salutem humani generis in ligno crucis constituisti, ut unde mors oriebatur inde vita resurgeret et qui in ligno vicerat, in ligno quoque vinceretur. Per S605
qui ut de hoste humani generis major victoria duceretur, non solum per viros sed de eo etiam per feminas triumphasti D81
quia cum Unigenitus tuus in substantia nostræ carnis apparuit, in novam nos immortalitatis tuæ lucem reparavit S597
quia per incarnati Verbi mysterium nova mentis nostræ oculis lux tuæ claritatis infulsit, ut dum visibiliter Deum cognoscimus per hunc in invisibilium S597
quoniam a te constantiam fides, a te virtutem sumit infirmitas, et quicquid in passionibus sævum est, quicquid in morte terribile, nominis tui facis confessi. D61
quoniam tuo dono actum est ut postquam virgo de virgine prodiit, sexus fragilis existeret fortis, et in quo [fuit] peccandi facilitas esset vincendi felicitas, anti. D79
te in tuorum apostolorum glorificantes honore, qui et illis tribuisti beatitudinem sempiternam et infirmitati nostræ talia præstitisti suffragia per quæ tua D48

PER CHRISTUM.

per X. qui ascendens super omnes cœlos sedensque ad dexteram tuam promissum Spiritum Scm hodierna die in filios adoptionis effudit. Qua propter pr. S602
per X. qui post resurrectionem suam omnibus discipulis suis manifestus apparuit et ipsis cernentibus est elevatus in cœlum, ut nos divinitatis suæ tr. S601
per X. qui sacramentum paschale consummans quibus per Unigeniti t. consortium filios adoptionis esse tribuisti, per Sp. Scm largiris dona gratiarum et D16
per X. per quem majestatem tuam laudant angeli, adorant dominationes, tremunt potestates, cœli cœlorumque virtutes ac beata seraphin, socia exultati. S608
per X. per quem salus mundi, per quem vita omnium, per quem resurrectio mortuorum, per ipsum te Dne suppliciter deprecamur, ut animabus f. f. que t. D34

VII.

POSTCOMMONS.

concede q. m. D. fragilitati nostræ præsidium ut qui illius requiem celebramus 865
o. D. sacramenta quæ sumpsimus in honore b. Mariæ v. ma. immacu. 648
ut animæ f. t. per hæc sancta mysteria, in tuo conspectu sem. cl. D36
hujus perceptione sacramenti ita nostræ fragilitatis vitia ex. 443
paschalis perceptio sacramenti continua in nostris menti. pe. A179
per hæc sancta mysteria anima f. t. abbatis in conspectu t. 872*
qui peccatorum nostrorum pondere premimur, illius patro. su. A344
veterem cum suis actibus hominem deponentes, illius conv. vi. D83
conferat nobis Dne q. illius utrumque solemnitas, ut et magnifica sacramenta 889
conserva q. Dne munus tuum in nobis, ut quod te donante pro illius solemni. 858
corporis et sang. D. n. J. C. sacrosancta refectione vegetati, supplices te roga. 807*
sacrosancti Dne q. gratia nos sumpta vivificet, et quod mystic. 173
sacri pretiosique sang. [tui] repleti libamine q. Dne D. n. ut quod pia 723
corpore et sang. tuo Dne saginati, q. ut pro peccatis nostris compunctionem c. 819*
da f. et f. tuis q. Dne in tua fide et sinceritate constantiam ut in caritate divina
firmati, nullis 821* cf D3
nobis q. Dne D. n. ut qui nativitatem D. n. J. C. nos frequentare gaudemus 54
sicut illius solemnitate præsenti gratulamur mysterio 692
digne celebrare mysterium quod in nostri Salvatoris infantia m. 82
Unigeniti F. t. recensita nativitate respirare cujus cœlesti mys. 48
m. D. ut sancta tua quibus incessanter explemur sinceris tractemus 215
q. Dne D. n. ut sicut illius temporali gratulamur officio, ita perpetuo lætem. 858
fidelibus populis per hujus sacramenti participationem, omnium san. 956
per hæc sancta quæ sumpsimus populo tuo salutem mentis et corpor. 982
populo tuo salutem mentis et corporis, ut int. illius, bonis operibus 896*
m. D. ejus nos continua int. vegetari, cujus integra virginitate susc. auc. 776*
o. D. ut ecclesia tua et sacramentis refecta salutaribus, et illius fulta sup. 792
quæ divina sunt jugiter exsequentes donis mereamur cœlestibus 242
reatum nostrum munera sacra purificent et recte vivendi nobis o. 157
D. a quo præstatur humanis cordibus omne quod bonum est, tribue per hæc s. 875*
auctor pacis et amator, quem nosse vivere cui servire regnare est, pro. 784* 828*
cujus miæ non est numerus, cui soli competit medicinam præstare post m. 884*
fidelium lumen animarum, adesto prop. invocationibus nostris, et da f. et f. 878*
infirmitatis humanæ singulare præsidium, auxilii tui super infirmum nostr. 800*
qui adoptionis tuæ sobolem peccatorum remissione genuisti, da ut cuncti fi. 378
ecclesiam tuam sponsam vocare dignatus es ut quæ habebat gratiam per
fidei devotionem 554 cf A265
es vivorum salvator omnium, qui non vis mortem peccatorum nec læta. 818*
hunc diem incarnati Verbi tui transfiguratione tuæque ad eum missa p. 845
illum a suppliciis ad gaudia transtulisti, tribue q. ut qui translati. e. 763 806
inæstimabili mia animas mortalium ab angustiis transfers ad requiem 878*
mediante b. v. M. mundo succurristi perdito, ipsius gloriosis meritis et p. 796
nos a delictorum contagiis tuorum expias perceptione sacramentorum, p. 799
sacramenti tui participatione contingis, virtutis ejus effectus in nos. 107
veneranda perceptione purificas, da nobis q. patroci. 699*
pluis super justos et injustos, nostris etiam offensionibus per hæc sacra. 806*
vita viventium, spes morientium, salus omnium in te credentium, pr. prop. ut D37
devotioni nostræ Dne q. clementer adesto ut int. illo, quod ad honorem tui no. 853
dimitte q. Dne [D.] peccata nostra, et tribue nobis miam tuam, orisque nostri 799*
dirigere dignare Dne D. in adjutorium nostrum Raphaelem archang., et quem 910*
divini muneris largitate satiati q. Dne D. n. ut hujus semper participatione viv. 253
divino refecti libamine q. Dne D. n. ut int. illo, præsentis nobis vitæ subsidium 685
divina libantes mysteria quæ in illius sollemnitate tuæ obtulimus majestati te D. A276
pro illorum veneratione tuæ obtulimus majestati, pr. D30
q. Dne ut ejus nos ubique int. protegat cujus hic sacra 807

Ephesine Postcommons in the Irish Books.

ADDITIONS AND CORRECTIONS.

Col. 9 line 6—The mark for the note 'a' ought to be after the word '*haberi.*'
36 note g—For 'v. 24–28.' read 'Cant. iii. Puer. 24–28.'
37 „ a—Add 'Cant. iii. Puer. 29–34.'
62 „ e—For '161?' read '86.'
63 „ a—For '161' read '86,'
89 line 8—For 'exultents olitudines' read 'exultent solitudines.'
103 note a—Read 'v. 8–10.'
124 „ c—Read 'lxxviii.'
134 line 9—For '*signnet*' read '*signent.*'
138 „ 36—Add note 'Ps. liv. (lv. 16, 17, 18, 19, 22.)'
143 note c *Versus*—Add 'Ps. cxviii. (cxix. 125, 108.)'
160 „ g—Add 'v. 51.'
168 „ b—Read 'Cant. iii. Puer. v. 34–66.'
179 „ d—Add 'Ps. xxiv. (xxv. 16, 20.)'
245 „ f [*Officium*]—Read 'Cant. iii. Puer. 8, 6, 7, 20, 19.'
253 „ b—For 'xxiv.' read 'xxvi.'
258 line 22—For '*procesio*' read '*processio.*'
264 note f—For 'inveniantur' read 'inveniuntur.'
271 „ c—For 'haet' read 'habet.'
284 note f—For 'cap. xi.' read 'cap. xv.'
311 line 21—For '[d] *i.*' read '*i.* [d].'
331 note †—Add 'Ps. lxxxvii. (lxxxviii. 4, 5, 6.)'
339 line 5—Read '*thuribularius.*'
386, and various other columns to Ascension Day, the heading should be not 'Dominica prima post octavas Paschæ,' &c., but 'Missa Dominicalis hebdomadæ,' &c., because it is not the Sunday Mass, that being the Easter Mass; but the Mass used on a day of the week for the Sunday Mass, that Mass having been displaced.
449 note d—Read 'Cant. iii. Puer. 29.'
452 „ h—Read 'Cant. iii. Puer. 29.'
512 „ l—For 'Ps. lxxix.' read 'Ps. lxxv.'
519 „ a—Read 'Cant. iii. Puerorum 8, 6, 7, 20, 19.'
554 line 6—Read 'tuam sponsam.'

Col. 582 line 6—Paragraph should end with 'Gloria Patri,' and then '*Post repetitionem Officii principalis rector chori,*' &c.

623 ,, 19—Mark of note '[b],' which is after the word 'sempiternam,' should be put up two lines, so as to follow the word 'requiem.'

634 ,, 33—Read 'genitrice.'

640 ,, 32—Read 'Presbyter, in Christi mensa
quid agis, bene pensa.'

651, 652—The first line of col. 651 should follow the last line of col. 652.

681 note b, line 9—Delete second '*mundi.*'

696 ,, c, ,, 1—For 'quos' read 'quæ.'

739 ,, a, ,, 2—For '*sit*' read '*sic.*'

865 ,, c—Read 'Cant. Cant. cap. iii. (v. 11); cap. iv. (1, 7, 8, 10-13, 15); cap. v. (1); cap. vi. (9, 10); cap. vii. (6, 7).'

694* line 16—'f' should be placed before 'Multi.'

717* ,, 8 from bottom—For '*Offertorium*' read '*Communio.*'

721* note b—Read '3, 4.'

725* ,, a—Read 'cap. xi.'

736* ,, e—Read 'v. 14.'

736* ,, g—Add 'Cant. iii. Puer. 32.'

800* ,, i—For 'habet' read 'habent.'

838* ,, f—Add 'Tob. xii. 6.'

842* line 22—For '*domni*' read '*domini.*'

859* Heading—For 'SERVITUM' read SERVITIUM.'

872* line 1—For 'famuorum' read 'famulorum.'

914* note a, line 3 from bottom—Delete '96.'

918* line 40—For 'beata' read 'beatæ.'

35** line 14 from bottom—For '*Hunc*' read '*Hœc.*'

Page)34(line 25 from bottom—For '687' read '688.'

DIRECTIONS FOR BINDING.

AFTER TITLE—

PREFACE, - - - - - - -	Signatures	[*a*] to [*i*]
TABLES AND CALENDAR, &c., - - - -	,,	*a* to *e*
TEXT, - - - - - - -	,,	1 to 63
,, - - - - - - -	,,	A to S
INDICES, &c., - - - - - -	,,	(a) to (m)

*** Signature 8*a* to be substituted for first leaf of Signature 8. Signature 22† to be substituted for first two leaves of Signature 22.

REV. E. F. WILLIS, M.A.

THE WORSHIP OF THE OLD COVENANT CONSIDERED MORE ESPECIALLY IN RELATION TO THAT OF THE NEW. By the Rev. E. F. WILLIS, M.A. Post 8vo., cloth, 5s.

THE BOOK OF COMMON PRAYER.

AN INTRODUCTION TO THE HISTORY OF THE SUCCESSIVE REVISIONS OF THE BOOK OF COMMON PRAYER. By JAMES PARKER, Hon. M.A. Oxon. Crown 8vo., cloth, 12s.

THE FIRST PRAYER-BOOK OF EDWARD VI., COMPARED with the Successive Revisions of the Book of Common Prayer; with a Concordance and Index to the Rubrics in the several editions. By the same Author. *New Edition.* Crown 8vo., cloth, 12s.

A CHEAP EDITION OF

THE FIRST PRAYER-BOOK as issued by the Authority of the Parliament of the Second Year of King Edward VI. *Fifth Thousand.* 24mo., limp cloth, 1s.

SECOND PRAYER-BOOK OF EDWARD VI. Issued 1552. *Third Thousand.* 24mo., limp cloth, 1s.

THE LATE REV. J. KEBLE, M.A.

STUDIA SACRA. COMMENTARIES on the Introductory Verses of St. John's Gospel, and on a Portion of St. Paul's Epistle to the Romans; with other Theological Papers by the late Rev. JOHN KEBLE, M.A. 8vo., cl., 10s. 6d.

OCCASIONAL PAPERS AND REVIEWS. By the late Rev. JOHN KEBLE, Author of "The Christian Year." Demy 8vo., cloth extra, 12s.

LETTERS OF SPIRITUAL COUNSEL AND GUIDANCE. By the late Rev. J. KEBLE, M.A., Vicar of Hursley. Edited by R. F. WILSON, M.A., Vicar of Rownhams, &c. *Fourth Edition.* Post 8vo., cloth, 6s.

OUTLINES OF INSTRUCTIONS OR MEDITATIONS FOR THE CHURCH'S SEASONS. By JOHN KEBLE, M.A. Edited, with a Preface, by R. F. WILSON, M.A. Crown 8vo., toned paper, cloth, 5s.

THE LATE BISHOP OF BRECHIN.

AN EXPLANATION OF THE THIRTY-NINE ARTICLES. With an Epistle Dedicatory to the Rev. E. B. PUSEY, D.D. By A. P. FORBES, D.C.L., Bishop of Brechin. *Second Edition.* Crown 8vo., cloth, 12s.

A SHORT EXPLANATION OF THE NICENE CREED, for the Use of Persons beginning the Study of Theology. By ALEXANDER PENROSE FORBES, D.C.L., Bishop of Brechin. *Second Edition.* Crown 8vo., cloth, 6s.

THE LORD BISHOP OF SALISBURY.

THE ADMINISTRATION OF THE HOLY SPIRIT IN THE BODY OF CHRIST. The Bampton Lectures for 1868. By GEORGE MOBERLY, D.C.L., Lord Bishop of Salisbury. *Third Edition.* Crown 8vo., cloth, 7s. 6d.

SERMONS ON THE BEATITUDES, with others mostly preached before the University of Oxford. By the same. *Third Edition.* Crown 8vo., cloth, 7s. 6d.

REV. WILLIAM BRIGHT, D.D.

A HISTORY OF THE CHURCH, from the Edict of Milan, A.D. 313, to the Council of Chalcedon, A.D. 451. *Second Edition.* Post 8vo., 10s. 6d.

CATENA AUREA. A Commentary on the Four Gospels, collected out of the Works of the Fathers by S. THOMAS AQUINAS. Uniform with the Library of the Fathers. Re-issue. Complete in 6 vols. 8vo., cloth, £2 2s.

THE LAST TWELVE VERSES OF THE GOSPEL ACCORDING TO S. MARK Vindicated against Recent Critical Objectors and Established, by JOHN W. BURGON, B.D., Dean of Chichester. With Facsimiles of Codex ℵ and Codex L. 8vo., cloth, 6s.

THE EXPLANATION OF THE APOCALYPSE by VENERABLE BEDA, Translated by the Rev. EDW. MARSHALL, M.A., F.S.A., formerly Fellow of Corpus Christi College, Oxford. 180 pp. Fcap. 8vo., cloth, 3s. 6d.

A COMMENTARY ON THE EPISTLES AND GOSPELS IN THE BOOK OF COMMON PRAYER. Extracted from Writings of the Fathers of the Holy Catholic Church, anterior to the Division of the East and West. With an Introductory Notice by the DEAN OF ST. PAUL'S. In Two Vols., Crown 8vo., cloth, 10s. 6d.

THE PRINCIPLES OF DIVINE SERVICE; or, An Inquiry concerning the True Manner of Understanding and Using the Order for Morning and Evening Prayer, and for the Administration of the Holy Communion in the English Church. By the late Ven. PHILIP FREEMAN, Archdeacon of Exeter. *A New Edition.* 2 vols., 8vo., cloth, 16s.

THE CATHOLIC DOCTRINE OF THE SACRIFICE AND PARTICIPATION OF THE HOLY EUCHARIST. By GEORGE TREVOR, D.D., M.A., Canon of York; Rector of Beeford. *Second Edition, revised and enlarged.* Crown 8vo., cloth, 10s. 6d.

THE HISTORY OF CONFIRMATION. By WILLIAM JACKSON, M.A., Queen's College, Oxford; Vicar of Heathfield, Sussex. Crown 8vo., cl., 2s. 6d.

CHRISTIANITY AS TAUGHT BY S. PAUL. The Bampton Lectures for 1870. To which is added an Appendix of the Continuous Sense of S. Paul's Epistles; with Notes and Metalegomena. By the Rev. W. J. IRONS, D.D., &c. *Second Edition,* with New Preface, 8vo., with Map, cloth, 9s.

CHARACTERISTICS OF CHRISTIAN MORALITY. The Bampton Lectures for 1873. By the Rev. I. GREGORY SMITH, M.A. *Second Edition.* Crown 8vo., cloth, 3s. 6d.

APOLLOS; or, THE WAY OF GOD. A Plea for the Religion of Scripture. By A. CLEVELAND COXE, Bishop of New York. Crown 8vo., cl., 5s.

DISCOURSES ON PROPHECY. In which are considered its Structure, Use, and Inspiration. By JOHN DAVISON, B.D. *A New Edition.* 8vo., cloth, 9s.

BEDE'S ECCLESIASTICAL HISTORY OF THE ENGLISH NATION. A New Translation by the Rev. L. GIDLEY, M.A., Chaplain of St. Nicholas', Salisbury. Crown 8vo., cloth, 6s.

RICHARD BAXTER ON THE SACRAMENTS: Holy Orders, Holy Baptism, Confirmation, Absolution, Holy Communion. 18mo., cloth, 1s.

THE CONSTITUTIONS AND CANONS ECCLESIASTICAL OF THE CHURCH OF ENGLAND. Referred to their Original Sources, and Illustrated with Explanatory Notes. By the late MACKENZIE E. C. WALCOTT, B.D., F.S.A. Fcap. 8vo., cloth, 2s. 6d.

A CRITICAL HISTORY OF THE ATHANASIAN CREED, by the Rev. D. WATERLAND, D.D. Edited by the Rev. J. R. KING, M.A. Fcap. 8vo., cloth, 5s.

THE PASTORAL RULE OF ST. GREGORY. Sancti Gregorii Papæ Regulæ Pastoralis Liber, ad Johannem Episcopum Civitatis Ravennæ. With an English Translation. By the Rev. H. R. BRAMLEY, M.A., Fellow of Magdalen College, Oxford. Fcap. 8vo., cloth, 6s.

THE DEFINITIONS OF THE CATHOLIC FAITH and Canons of Discipline of the first four General Councils of the Universal Church. In Greek and English. Fcap. 8vo., cloth, 2s. 6d.

DE FIDE ET SYMBOLO: Documenta quædam nec non Aliquorum SS. Patrum Tractatus. Edidit CAROLUS A. HEURTLEY, S.T.P., Dom. Margaretæ Prælector, et Ædis Christi Canonicus. Fcap. 8vo., cloth, 4s. 6d.

S. AURELIUS AUGUSTINUS, Episcopus Hipponensis, de Catechizandis Rudibus, de Fide Rerum quæ non videntur, de Utilitate Credendi. In Usum Juniorum. Edidit C. MARRIOTT, S.T.B., Olim Coll. Oriel. Socius. *New Edition.* Fcap. 8vo., cloth, 3s. 6d.

ANALECTA CHRISTIANA, In usum Tironum. Excerpta, Epistolæ, &c., ex EUSEBII, &c.; S. IGNATII Epistolæ ad Smyrnæos et ad Polycarpum; E. S. CLEMENTIS ALEXANDRI Pædagogo excerpta; S. ATHANASII Sermo contra Gentes. Edidit et Annotationibus illustravit C. MARRIOTT, S.T.B. 8vo., 10s. 6d.

S. PATRIS NOSTRI S. ATHANASII ARCHIEPISCOPI ALEXANDRIÆ DE INCARNATIONE VERBI, ejusque Corporali ad nos Adventu. With an English Translation by the Rev. J. RIDGWAY, B.D., Hon. Canon of Christ Church. Fcap. 8vo., cloth, 5s.

OXFORD SERIES OF DEVOTIONAL WORKS.

Fcap. 8vo., printed in Red and Black, on toned paper.

The Imitation of Christ.

FOUR BOOKS. By Thomas A KEMPIS. Cloth, 4s.—Pocket Edit., 32mo., cl., 1s.

Andrewes' Devotions.

DEVOTIONS. By the Right Rev. Father in God, LAUNCELOT ANDREWES. Translated from the Greek and Latin, and arranged anew. Antique cloth, 5s.

Taylor's Holy Living.

THE RULE AND EXERCISES OF HOLY LIVING. By BISHOP JEREMY TAYLOR. Antique cloth, 4s.—Pocket Edition, 32mo., cloth, 1s.

Taylor's Holy Dying.

THE RULE AND EXERCISES OF HOLY DYING. By BISHOP JEREMY TAYLOR. Antique cloth, 4s.—Pocket Edition, 32mo., cloth, 1s.

OXFORD SERIES OF DEVOTIONAL WORKS (*continued*).

Taylor's Golden Grove.

THE GOLDEN GROVE; a Choice Manual, containing what is to be Believed, Practised, and Desired, or Prayed for. By BISHOP JEREMY TAYLOR. Printed uniform with "Holy Living and Holy Dying." Antique cloth, 3s. 6d.

Sutton's Meditations.

GODLY MEDITATIONS UPON THE MOST HOLY SACRAMENT OF THE LORD'S SUPPER. By CHRISTOPHER SUTTON, D.D., late Prebend of Westminster. *A new Edition.* Antique cloth, 5s.

Laud's Devotions.

THE PRIVATE DEVOTIONS of DR. WILLIAM LAUD, Archbishop of Canterbury, and Martyr. Antique cloth, 5s.

Spinckes' Devotions.

TRUE CHURCH OF ENGLAND MAN'S COMPANION IN THE CLOSET; or, a complete Manual of Private Devotions, collected from the Writings of eminent Divines of the Church of England. Antique cloth, 4s.

Ancient Collects.

ANCIENT COLLECTS AND OTHER PRAYERS. Selected for Devotional use from various Rituals. By WM. BRIGHT, D.D. Antique cloth, 5s.

Devout Communicant.

THE DEVOUT COMMUNICANT exemplified in his Behaviour before, at, and after the Sacrament of the Lord's Supper: Practically suited to all the Parts of that Solemn Ordinance. *7th Edition, revised.* Fcap. 8vo., cloth, 4s.

ΕΙΚΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΗ.

THE PORTRAITURE OF HIS SACRED MAJESTY KING CHARLES I. in his Solitudes and Sufferings. *New Edition*, with Preface by C. M. PHILLIMORE [On the evidence that the book was written by Charles I., and not by Gauden]. Antique cloth, 5s.

THE PASTOR IN HIS CLOSET; or, A Help to the Devotions of the Clergy. By JOHN ARMSTRONG, D.D., late Lord Bishop of Grahamstown. *Third Edition.* Fcap. 8vo., cloth, 2s.

PRAYERS FOR MARRIED PERSONS. From Various Sources, chiefly from the Ancient Liturgies. Selected and edited by CHARLES WARD, Rector of Maulden. *Third Edition*, with red lines on toned paper, 24mo., cloth, 4s. 6d.

——— A CHEAP EDITION, on white paper. 24mo., cloth, 2s. 6d.

DAILY STEPS TOWARDS HEAVEN; or, Practical Thoughts on the Gospel History, for every day in the year. With Titles and Character of Christ. Newly printed with antique type. 32mo., roan, gilt edges, 2s. 6d.; morocco, 5s.

——— LARGE TYPE EDITION. Square crown 8vo., cloth antique, red edges, 5s.

THE HOURS; being Prayers for the Third, Sixth, and Ninth Hours; with a Preface, and Heads of Devotion for the Day. *Seventh Edition.* 32mo., in parchment wrapper, 1s.

ANNUS DOMINI. A Prayer for each Day of the Year, founded on a Text of Holy Scripture (addressed to the Second Person in the Trinity, and therefore supplementary to other devotions). By CHRISTINA G. ROSSETTI. 32mo., cloth, 3s. 6d.

PRIVATE PRAYERS FOR A WEEK. Compiled by WILLIAM BRIGHT, D.D., Canon of Christ Church, Oxford. 96 pp., Fcap. 8vo., limp cloth, 1s. 6d.

DEVOTIONS BEFORE AND AFTER HOLY COMMUNION. With Prefatory Note by KEBLE. *Sixth Edition*, in red and black, on toned paper, 32mo., cloth, 2s.—With the Service, 32mo., cloth, 2s. 6d.

DEVOTIONAL (*continued*).

MEDITATIONS FOR THE FORTY DAYS OF LENT. With a Prefatory Notice by the ARCHBISHOP OF DUBLIN. 18mo., cloth, 2s. 6d.

THE EVERY-DAY COMPANION. By the Rev. W. H. RIDLEY, M.A., Rector of Hambleden, Bucks. Fcap. 8vo., cloth, 3s.

THOUGHTS DURING SICKNESS. By ROBERT BRETT, Author of "The Doctrine of the Cross," &c. Fcap. 8vo., limp cloth, 1s. 6d.

BREVIATES FROM HOLY SCRIPTURE, arranged for use by the Bed of Sickness. By the Rev. G. ARDEN, M.A., Rector of Winterborne-Came; Domestic Chaplain to the Right Hon. the Earl of Devon. *2nd Ed.* Fcap. 8vo., 2s.

DEVOTIONS FOR A TIME OF RETIREMENT AND PRAYER FOR THE CLERGY. *New Edition, revised.* Fcap. 8vo., cloth, 1s.

PRAYERS IN USE AT CUDDESDON COLLEGE. *Third Edition, revised and enlarged.* Fcap. 8vo., 2s.

INSTRUCTIONS ON THE HOLY EUCHARIST, AND DEVOTIONS FOR HOLY COMMUNION, being Part V. of the Clewer Manuals, by Rev. T. T. CARTER, M.A., late Rector of Clewer. 18mo., cloth, 2s.

THE SERVICE-BOOK OF THE CHURCH OF ENGLAND, arranged according to the New Table of Lessons. Crown 8vo., roan, 12s.; and in various bindings.

SERMONS, &c.

ILLUSTRATIONS OF FAITH. Eight Plain Sermons, by the late Rev. EDWARD MONRO. Fcap. 8vo., cloth, 2s. 6d.

Uniform, and by the same Author,

PLAIN SERMONS ON THE BOOK OF COMMON PRAYER. Fcap. 8vo., cloth, 5s.

SERMONS ON NEW TESTAMENT CHARACTERS. Fcap. 8vo., 4s.

HISTORICAL AND PRACTICAL SERMONS ON THE SUFFERINGS AND RESURRECTION OF OUR LORD. 2 vols., Fcap. 8vo., cloth, 10s.

CHRISTIAN SEASONS.—Short and Plain Sermons for every Sunday and Holyday throughout the Year. 4 vols., Fcap. 8vo., cloth, 10s.—Second Series, 4 vols., Fcap. 8vo., cloth, 10s.

SHORT SERMONS FOR FAMILY READING, following the Order of the Christian Seasons. By the Rev. J. W. BURGON, B.D. 2 vols., Fcap. 8vo., cloth, 8s.—Second Series, 2 vols., Fcap. 8vo., cloth, 8s.

PAROCHIAL SERMONS AND SERMONS FOR FASTS AND FESTIVALS. By the late Bp. ARMSTRONG. Fcap. 8vo., 5s. each volume.

SERMONS ON VARIOUS OCCASIONS. By the late Rev. J. KEBLE, M.A. 8vo., cloth, 6s.

THE AWAKING SOUL, as Sketched in the 130th Psalm. Addresses delivered in Lent, 1877. By E. R. WILBERFORCE, M.A. [the Rt. Rev. the Lord Bishop of Newcastle]. Crown 8vo., limp cloth, 2s. 6d.

OXFORD LENT SERMONS, 1857-60, 63, 65-69, 70-71. Cloth, 5s. each.

XX. SHORT ALLEGORICAL SERMONS. By B. K. W. PEARSE, M.A., and W. A. GRAY, M.A. *Sixth Edition.* Fcap. 8vo., sewed, 1s.

SERMONS AND ESSAYS ON THE APOSTOLICAL AGE. By the late Very Rev. ARTHUR PENRHYN STANLEY, D.D. *Third Edition, revised.* Crown 8vo., cloth, 7s. 6d.

Works of the Standard English Divines,

PUBLISHED IN THE LIBRARY OF ANGLO-CATHOLIC THEOLOGY,

AT THE FOLLOWING PRICES IN CLOTH.

ANDREWES' (BP.) COMPLETE WORKS. 11 vols., 8vo., £3 7s.
The Sermons. (Separate.) 5 vols., £1 15s.

BEVERIDGE'S (BP.) COMPLETE WORKS. 12 vols., 8vo., £4 4s.
The English Theological Works. 10 vols., £3 10s.

BRAMHALL'S (ABP.) WORKS, WITH LIFE AND LETTERS, &c. 5 vols., 8vo., £1 15s. (Vol. 2 cannot be sold separately.)

BULL'S (BP.) HARMONY ON JUSTIFICATION. 2 vols., 8vo., 10s.
——— DEFENCE OF THE NICENE CREED. 2 vols., 10s.
——— JUDGMENT OF THE CATHOLIC CHURCH. 5s.

COSIN'S (BP.) WORKS COMPLETE. 5 vols., 8vo., £1 10s.

CRAKANTHORP'S DEFENSIO ECCLESIÆ ANGLICANÆ. 8vo., 7s.

FRANK'S SERMONS. 2 vols., 8vo., 10s.

FORBES' CONSIDERATIONES MODESTÆ. 2 vols., 8vo., 12s.

GUNNING'S PASCHAL, OR LENT FAST. 8vo., 6s.

HAMMOND'S PRACTICAL CATECHISM. 8vo., 5s.
——— MISCELLANEOUS THEOLOGICAL WORKS. 5s.
——— THIRTY-ONE SERMONS. 2 Parts. 10s.

HICKES'S TWO TREATISES ON THE CHRISTIAN PRIESTHOOD. 3 vols., 8vo., 15s.

JOHNSON'S (JOHN) THEOLOGICAL WORKS. 2 vols., 8vo., 10s.
——— ENGLISH CANONS. 2 vols., 12s.

LAUD'S (ABP.) COMPLETE WORKS. 7 vols., (9 Parts,) 8vo., £2 17s.

L'ESTRANGE'S ALLIANCE OF DIVINE OFFICES. 8vo., 6s.

MARSHALL'S PENITENTIAL DISCIPLINE. (This volume cannot be sold separate from the complete set.)

NICHOLSON'S (BP.) EXPOSITION OF THE CATECHISM. (This volume cannot be sold separate from the complete set.)

OVERALL'S (BP.) CONVOCATION-BOOK OF 1606. 8vo., 5s.

PEARSON'S (BP.) VINDICIÆ EPISTOLARUM S. IGNATII. 2 vols. 8vo., 10s.

THORNDIKE'S (HERBERT) THEOLOGICAL WORKS COMPLETE. 6 vols., (10 Parts,) 8vo., £2 10s.

WILSON'S (BP.) WORKS COMPLETE. With LIFE, by the late Rev. J. Keble. 7 vols., (8 Parts,) 8vo., £3 3s.

A complete set, 80 *Vols. in* 88 *Parts*, £21.

THE AUTHORIZED EDITIONS OF

THE CHRISTIAN YEAR,

With the Author's latest Corrections and Additions.

NOTICE.—Messrs. PARKER are the sole Publishers of the Editions of the "Christian Year" issued with the sanction and under the direction of the Author's representatives. All Editions without their imprint are unauthorized.

	s.	*d.*
SMALL 4to. EDITION		
Handsomely printed on toned paper, with red border lines and initial letters. Cloth extra	10	6
DEMY 8vo. EDITION.		
Cloth	6	0
FOOLSCAP 8vo. EDITION.		
Cloth	3	6
24mo. EDITION.		
Cloth, red lines	2	6
32mo. EDITION.		
Cloth boards, gilt edges	1	6
Cloth, limp	1	0
48mo. EDITION.		
Cloth, limp	0	6
Roan	1	6
FACSIMILE OF THE 1ST EDITION, with a list of the variations from the Original Text which the Author made in later Editions. 2 vols., 12mo., boards	7	6

The above Editions (except the Facsimile of the First Edition) are kept in a variety of bindings, which may be ordered through the Trade, or direct from the Publishers. The chief bindings are Morocco plain, Morocco Antique, Calf Antique, and Vellum, the prices varying according to the style.

By the same Author.

LYRA INNOCENTIUM. Thoughts in Verse on Christian Children. *Thirteenth Edition.* Fcap. 8vo., cloth, 5s.

———————— 24mo., cloth, red lines, 3s. 6d.

———————— 48mo. edition, limp cloth, 6d.; cloth boards, 1s.

MISCELLANEOUS POEMS BY THE REV. JOHN KEBLE, M.A., Vicar of Hursley. [With Preface by G. M.] *Third Edition.* Fcap., cloth, 6s.

THE PSALTER, OR PSALMS OF DAVID: In English Verse. *Fourth Edition.* Fcap., cloth, 6s.

———————— 18mo., cloth, 1s.

The above may also be had in various bindings.

A CONCORDANCE TO THE "CHRISTIAN YEAR." Fcap. 8vo., toned paper, cloth, 4s.

MUSINGS ON THE "CHRISTIAN YEAR;" WITH GLEANINGS FROM THIRTY YEARS' INTERCOURSE WITH THE LATE Rev. J. KEBLE, by CHARLOTTE M. YONGE; to which are added Recollections of Hursley, by FRANCES M. WILBRAHAM. *Second Edition.* Fcap. 8vo., cloth, 7s. 6d.

MEMOIR OF THE REV. J. KEBLE, M.A. By Sir J. T. COLERIDGE. *Fourth and Cheaper Edition.* Post 8vo., cloth, 6s.

THE CHILD'S CHRISTIAN YEAR. Hymns for every Sunday and Holyday throughout the Year. *Cheap Edition,* 18mo., cloth, 1s.

Church Poetry.

REV. ISAAC WILLIAMS.

Uniform Edition, 32mo., cloth, each 2s. 6d.

THE CATHEDRAL; or, The Catholic and Apostolic Church in England.
THE BAPTISTERY; or, The Way of Eternal Life.
THE CHRISTIAN SCHOLAR.
HYMNS FROM THE PARISIAN BREVIARY.
THOUGHTS IN PAST YEARS.

THE SEVEN DAYS OF THE OLD AND NEW CREATION. Fcap. 8vo., cloth, 3s. 6d.

THE BAPTISTERY; or, The Way of Eternal Life. With Plates by Boetius a Bolswert. Fcap. 8vo., cloth, 7s. 6d.

BISHOP CLEVELAND COXE.

CHRISTIAN BALLADS AND POEMS. By Arthur Cleveland Coxe, D.D., Bishop of Western New York. *A New Edition.* Fcap. 8vo., cloth, 3s. Also selected Poems in a packet, 32mo., 1s.

THE BELLS OF BOTTEVILLE TOWER; A Christmas Story in Verse: and other Poems. By Frederick G. Lee, Author of "The Martyrs of Vienne and Lyons," "Petronilla," &c. Fcap. 8vo., with Illustrations, cloth, 4s.6d.

HYMNS ON THE LITANY, by Ada Cambridge. Fcap. 8vo., cl., 3s.

THE INNER LIFE. Hymns on the "Imitation of Christ," by Thomas A'Kempis; designed especially for Use at Holy Communion. By the Author of "Thoughts from a Girl's Life," &c. Fcap. 8vo., cloth, 3s.

Parochial.

THE CONFIRMATION CLASS-BOOK: Notes for Lessons, with Appendix, containing Questions and Summaries for the Use of the Candidates. By E. M. Holmes, LL.B. Fcap. 8vo., limp cloth, 2s. 6d.

Also, The Questions and Summaries separate, 4 sets, 1s. each.

THE CATECHIST'S MANUAL; with an Introduction by the late Samuel Wilberforce, D.D., Lord Bishop of Winchester. By the same. *Sixth Thousand, revised.* Crown 8vo., limp cloth, 5s.

SUNDAY-SCHOOL EXERCISES, Collected and Revised from Manuscripts of Burghclere School-children, under the teaching of the Rev. W. R. Barter, late Rector of Highclere and Burghclere; Edited by his Son-in-law, the Bishop of St. Andrew's. *Second Edition.* Crown 8vo., cloth, 5s.

A MANUAL OF PASTORAL VISITATION, intended for the Use of the Clergy in their Visitation of the Sick and Afflicted. By a Parish Priest. Dedicated, by permission, to His Grace the Archbishop of Dublin. *Second Edition.* Crown 8vo., limp cloth, 3s. 6d.; roan, 4s.

SHORT READINGS FOR SUNDAY. By the Author of "Footprints in the Wilderness." With Twelve Illustrations on Wood. *Third Thousand.* Square Crown 8vo., cloth, 3s. 6d.

FABER'S STORIES FROM THE OLD TESTAMENT. With Four Illustrations. Square Crown 8vo., cloth, 4s.

A SERIES OF WALL PICTURES illustrating the New Testament. The Set of 16 Pictures, size 22 inches by 19 inches, 12s.

COTTAGE PICTURES FROM THE OLD TESTAMENT. A Series of Twenty-eight large folio Engravings, brilliantly coloured by hand. The Set, 7s. 6d.—Also from THE NEW TESTAMENT. A Series of Twenty-eight. *Uniform.* The Set, 7s. 6d.

Upwards of 8,000 *Sets of these Cottage Pictures have been sold.*

TWELVE SACRED PRINTS FOR PAROCHIAL USE. Printed in Sepia, with Ornamental Borders. *The Set,* One Shilling; or *each,* One Penny.

Upwards of 100,000 *of these Prints have already been sold.*

R. GODFREY FAUSSETT, M.A.

THE SYMMETRY OF TIME: being an Outline of Biblical Chronology adapted to a Continuous Succession of Weeks of Years. From the Creation of Adam to the Exodus. By R. GODFREY FAUSSETT, M.A., Student of Christ Church. Demy 4to., in wrapper, 10s. 6d.

THE ELEMENTS OF PSYCHOLOGY.

THE ELEMENTS OF PSYCHOLOGY, ON THE PRINCIPLES OF BENEKE, Stated and Illustrated in a Simple and Popular Manner by DR. G. RAUE, Professor in the Medical College, Philadelphia; *Fourth Edition*, considerably Altered, Improved, and Enlarged, by JOHANN GOTTLIEB DRESSLER, late Director of the Normal School at Bautzen. Translated from the German. Post 8vo., cloth, 6s.

REV. CANON GREGORY.

ARE WE BETTER THAN OUR FATHERS? or, A Comparative View of the Social Position of England at the Revolution of 1688, and at the Present Time. FOUR LECTURES delivered in St. Paul's Cathedral. By ROBERT GREGORY, M.A., Canon of St. Paul's. Crown 8vo., 2s. 6d.

PROFESSOR GOLDWIN SMITH.

IRISH HISTORY AND IRISH CHARACTER. *Cheap Edition.* Fcap. 8vo., sewed, 1s. 6d.

LECTURES ON THE STUDY OF HISTORY. Delivered in Oxford, 1859—61. *Second Edition.* Crown 8vo., limp cloth, 3s. 6d.

THE REORGANIZATION OF THE UNIVERSITY OF OXFORD. By GOLDWIN SMITH. Post 8vo., limp cloth, 2s.

THE EMPIRE. A Series of Letters published in "The Daily News," 1862, 1863. Post 8vo., cloth, price 6s.

MRS. ALGERNON KINGSFORD.

ROSAMUNDA THE PRINCESS: An Historical Romance of the Sixth Century; the CROCUS, WATER-REED, ROSE and MARIGOLD, PAINTER OF VENICE, NOBLE LOVE, ROMANCE of a RING, and other Tales. By Mrs. ALGERNON KINGSFORD. 8vo., cloth, with Twenty-four Illustrations, 6s.

THE AUTHOR OF "CHARLES LOWDER," "LIFE OF S. TERESA," &c.

THE EXILE FROM PARADISE, translated by the Author of the "Life of S. Teresa." Fcap., cloth, 1s. 6d.

VILHELM THOMSEN.

THE RELATIONS BETWEEN ANCIENT RUSSIA AND SCANDINAVIA, and the Origin of the Russian State. THREE LECTURES delivered at the Taylor Institution, Oxford, in May, 1876, by Dr. VILHELM THOMSEN, Professor at the University of Copenhagen. Small 8vo., cloth, 3s. 6d.

BERNARD BOSANQUET, M.A.

ATHENIAN CONSTITUTIONAL HISTORY, as Represented in Grote's "History of Greece," critically examined by G. F. SCHÖMANN: Translated, with the Author's permission, by BERNARD BOSANQUET, M.A., Fellow and Tutor of University College, Oxford. 8vo., cloth, 3s. 6d.

E. C. PHILLIPS.

THE ORPHANS. By E. C. PHILLIPS. Author of "Bunchy," "Birdie and her Dog," "Hilda and her Doll," "Meyrick's Promise," &c. *Third Edition*, revised by the Author, with eight full-page Illustrations. Square crown 8vo., cloth, 4s.

REV. J. C. BLOMFIELD, M.A.

HISTORY OF THE PRESENT DEANERY OF BICESTER, OXON. Compiled by J. C. BLOMFIELD, M.A., Rector of Launton, and Rural Dean. 84 pp. Medium 4to., in wrapper, with Plans and Woodcuts, 5s.

SIR G. G. SCOTT, F.S.A.

GLEANINGS FROM WESTMINSTER ABBEY. By SIR GEORGE GILBERT SCOTT, R.A., F.S.A. With Appendices supplying Further Particulars, and completing the History of the Abbey Buildings, by the late WILLIAM BURGES, and others. *Second Edition*, enlarged, containing many new Illustrations by O. Jewitt. Medium 8vo., cloth, 10s. 6d.

THE LATE CHARLES WINSTON.

AN INQUIRY INTO THE DIFFERENCE OF STYLE OBSERVABLE IN ANCIENT GLASS PAINTINGS, especially in England, with Hints on Glass Painting, by the late CHARLES WINSTON. With Corrections and Additions by the Author. 2 vols., Medium 8vo., cloth, £1 11s. 6d.

M. VIOLLET-LE-DUC.

THE MILITARY ARCHITECTURE OF THE MIDDLE AGES. Translated from the French of M. VIOLLET-LE-DUC, by M. MACDERMOTT, Esq., Architect. With 151 original French Engravings. *Second Edition*, with a Preface by J. H. PARKER, C.B. Medium 8vo., cloth, 10s. 6d.

JOHN HEWITT.

ANCIENT ARMOUR AND WEAPONS IN EUROPE. By JOHN HEWITT. 3 vols., 8vo., £1 11s. 6d.

PROFESSOR STUBBS.

THE TRACT "DE INVENTIONE SANCTÆ CRUCIS NOSTRÆ IN MONTE ACUTO ET DE DUCTIONE EJUSDEM APUD WALTHAM," now first printed from the Manuscript in the British Museum, with Introduction and Notes by WILLIAM STUBBS, M.A. Royal 8vo., 5s.; Demy 8vo., 3s. 6d.

THE PRAYER-BOOK CALENDAR.

THE CALENDAR OF THE PRAYER-BOOK ILLUSTRATED. (Comprising the first portion of the "Calendar of the Anglican Church," with additional Illustrations, an Appendix on Emblems, &c.) With Two Hundred Engravings from Medieval Works of Art. *Sixth Thousand.* Fcap. 8vo., cl., 6s.

OUR ENGLISH HOME:

Its Early History and Progress. With Notes on the Introduction of Domestic Inventions. New Edition. Crown 8vo., cloth, 3s. 6d.

PARISH CHURCH GOODS IN A.D. 1552.

INVENTORIES OF FURNITURE and Ornaments remaining in certain of the Parish Churches of Berks in the last year of the reign of King Edward the Sixth: Transcribed from the Original Records, with Introduction and Explanatory Notes by WALTER MONEY, F.S.A. Crown 8vo., limp cloth, 3s. 6d.

INVENTORY OF FURNITURE and Ornaments in HERTFORDSHIRE, in the last year of the Reign of Edward VI. By J. E. CUSSANS. Crown 8vo., limp cloth, 4s.

JOHN HENRY PARKER, C.B., F.S.A., HON. M.A. OXON.

AN INTRODUCTION TO THE STUDY OF GOTHIC ARCHITECTURE. *Sixth Edition, Revised and Enlarged,* with 200 Illustrations, with a Topographical and Glossarial Index. Fcap. 8vo., cloth, 5s.

A CONCISE GLOSSARY OF TERMS USED IN GRECIAN, ROMAN, ITALIAN, AND GOTHIC ARCHITECTURE. *A New Edition, revised.* Fcap. 8vo., with 470 Illustrations, in ornamental cloth, 7s. 6d.

A B C OF GOTHIC ARCHITECTURE. *Third Edition,* with Index, square 16mo., with 200 Woodcuts, cloth, 3s.

"Architectural History can only be understood by the eyes—either by seeing the buildings themselves, or accurate representations of them arranged in chronological order :—this latter has been attempted in the present work."

AN ATTEMPT TO DISCRIMINATE THE STYLES OF ARCHITECTURE IN ENGLAND, from the Conquest to the Reformation; with a Sketch of the Grecian and Roman Orders. By the late THOMAS RICKMAN, F.S.A. *Seventh Edition,* with considerable Additions, chiefly Historical. 8vo., cloth, 16s.

DOMESTIC ARCHITECTURE OF THE MIDDLE AGES, FROM THE CONQUEST TO HENRY VIII. By the late T. HUDSON TURNER and JOHN HENRY PARKER, C.B. *Second Edition.* 4 vols., 8vo., profusely Illustrated with nearly 400 Wood and Steel Engravings, full General and Topographical Indices, &c., cloth, gilt top, £3 12s.

THE ARCHÆOLOGY OF ROME.

With Plates, Plans, and Diagrams.

Part 1. PRIMITIVE FORTIFICATIONS. *Second Edition,* 8vo., with 59 Plates, cloth, 21s.

Part 2. WALLS AND GATES. *Second Edition,* 59 Plates, 8vo., cloth, 21s.

Part 3. CONSTRUCTION OF WALLS. *Second Edit., nearly ready.*

Part 4. THE EGYPTIAN OBELISKS. *Second Edition,* 8 Plates, 8vo., cloth, 5s.

Part 5. THE FORUM ROMANUM ET MAGNUM. *Second Edit.,* Revised and Enlarged, 41 Plates. 8vo., cloth, 10s. 6d.

Part 6. THE VIA SACRA, was originally published with Part 5; it is now separated, and to the New Edition is added a complete account of the EXCAVATIONS IN ROME FROM A.D. 1485 TO THE PRESENT TIME. *Second Edition,* Revised and Enlarged, 35 Plates, 8vo., cloth, 12s.

Part 7. THE COLOSSEUM. 36 Plates, 8vo. *Second Edit., in the Press.*

Part 8. THE AQUEDUCTS OF ANCIENT ROME. 21 Plates, 8vo., cloth, 15s.

Part 9. TOMBS IN AND NEAR ROME, and 10. FUNEREAL AND EARLY CHRISTIAN SCULPTURE. 39 Plates, 8vo., cloth, 15s.

Part 11. CHURCH AND ALTAR DECORATIONS AND MOSAIC PICTURES IN ROME. 20 Plates, 8vo., cloth, 10s. 6d.

Part 12. THE CATACOMBS OF ROME. 37 Plates, 8vo., cloth, 15s.

Part 13. EARLY AND MEDIÆVAL CASTLES. *Nearly ready.*

Part 14. THE MEDIÆVAL CHURCHES. *Nearly ready.*

THE ARCHITECTURAL HISTORY OF THE CITY OF ROME, abridged from Mr. Parker's "Archæology of Rome." For Students. *Second Edition.* Post 8vo., cloth, with Plan of Rome, and 36 pp. of Illustrations, 6s.

THE ANNALS OF ENGLAND. An Epitome of English History. From Cotemporary Writers, the Rolls of Parliament, and other Public Records. A LIBRARY EDITION, revised and enlarged, with additional Woodcuts. 8vo., half-bound, 12s.

THE SCHOOL EDITION OF THE ANNALS OF ENGLAND. In Five Half-crown Parts. 1. Britons, Romans, Saxons, Normans. 2. The Plantagenets. 3. The Tudors. 4. The Stuarts. 5. The Restoration, to the Death of Queen Anne. Fcap. 8vo., cloth.

THE NEW SCHOOL-HISTORY OF ENGLAND, from Early Writers and the National Records. By the Author of "The Annals of England." Crown 8vo., with Four Maps, limp cloth, 5s.; Coloured Maps, half roan, 6s.

A HISTORY OF THE ENGLISH CHURCH from its Foundation to the Reign of Queen Mary. By M. C. STAPLEY. *Fourth Edition, revised.* Crown 8vo., cloth boards, 5s.

POETARUM SCENICORUM GRÆCORUM, Æschyli, Sophoclis, Euripidis, et Aristophanis, Fabulæ, Superstites, et Perditarum Fragmenta. Ex recognitione GUIL. DINDORFII. *Editio Quinta.* Royal 8vo., cloth, £1 1s.

THUCYDIDES, with Notes, chiefly Historical and Geographical. By the late T. ARNOLD, D.D. With Indices by the late Rev. R. P. G. TIDDEMAN. *Eighth Edition.* 3 vols., 8vo., cloth lettered, £1 16s.

JELF'S GREEK GRAMMAR.—A Grammar of the Greek Language, chiefly from the text of Raphael Kühner. By WM. EDW. JELF, B.D. *Fifth Edition, with Additions and Corrections.* 2 vols. 8vo., £1 10s.

MADVIG'S LATIN GRAMMAR. A Latin Grammar for the Use of Schools. By Professor MADVIG, with additions by the Author. Translated by the Rev. G. WOODS, M.A. *New Edition, with an Index of Authors.* 8vo., cloth, 12s.

ERASMI COLLOQUIA SELECTA: Arranged for Translation and Re-translation; adapted for the Use of Boys who have begun the Latin Syntax. By EDWARD C. LOWE, D.D., Canon of Ely, and Provost of the College of SS. Mary and John, Lichfield. Fcap. 8vo., strong binding, 3s.

PORTA LATINA: A Selection from Latin Authors, for Translation and Re-Translation; arranged in a Progressive Course, as an Introduction to the Latin Tongue. By EDWARD C. LOWE, D.D., Editor of Erasmus' "Colloquies," &c. Fcap. 8vo., strongly bound, 3s.

A GRAMMATICAL ANALYSIS OF THE HEBREW PSALTER; being an Explanatory Interpretation of Every Word contained in the Book of Psalms, intended chiefly for the Use of Beginners in the Study of Hebrew. By JOANA JULIA GRESWELL. Post 8vo., cloth, 6s.

A FIRST LOGIC BOOK, by D. P. CHASE, M.A., Principal of St. Mary Hall, Oxford. Small 4to., sewed, 3s.

NEW AND OLD METHODS OF ETHICS, by F. Y. EDGEWORTH. 8vo. sewed, 2s.

Uniform with the Oxford Pocket Classics.

LAWS OF THE GREEK ACCENTS. By JOHN GRIFFITHS, D.D., late Warden of Wadham College, Oxford. *Sixteenth Edition.* 16mo., price 6d.

RUDIMENTARY RULES, with Examples, for the Use of Beginners in Greek Prose Composition. By Bishop MITCHINSON, D.C.L., late Head Master of the King's School, Canterbury, 16mo., sewed, 1s.

TWELVE RUDIMENTARY RULES FOR LATIN PROSE COMPOSITION: with Examples and Exercises, for the use of Beginners. By the Rev. E. MOORE, D.D., Principal of St. Edmund Hall, Oxford. *Second Edit.* 16mo., 6d.

THE ACCIDENCE OF THE GREEK VERB TAUGHT THROUGH INFLEXIONS AND ANALYSIS. By S. J. HULME, M.A., formerly Fellow and Tutor of Wadham College, Oxford; Rector of Bourton-on-the-Water, Gloucestershire. 126 pp. 16mo., in wrapper, 1s.

A SERIES OF GREEK AND LATIN CLASSICS
FOR THE USE OF SCHOOLS.

GREEK POETS.

	Cloth. s.	d.		Cloth. s.	d.
Æschylus	3	0	Sophocles	3	0
Aristophanes. 2 vols.	6	0	Homeri Ilias	3	6
Euripides. 3 vols.	6	6	——— Odyssea	3	0
——— Tragœdiæ Sex	3	6			

GREEK PROSE WRITERS.

	s.	d.		s.	d.
Aristotelis Ethica	2	0	Thucydides. 2 vols.	5	0
Demosthenes de Corona, et Æschines in Ctesiphontem	2	0	Xenophontis Memorabilia	1	4
Herodotus. 2 vols.	6	0	——— Anabasis	2	0

LATIN POETS.

	s.	d.		s.	d.
Horatius	2	0	Lucretius	2	0
Juvenalis et Persius	1	6	Phædrus	1	4
Lucanus	2	6	Virgilius	2	6

LATIN PROSE WRITERS.

	s.	d.		s.	d.
Cæsaris Commentarii, cum Supplementis Auli Hirtii et aliorum	2	6	Ciceronis Tusc. Disp. Lib. V.	2	0
——— Commentarii de Bello Gallico	1	6	Ciceronis Orationes Selectæ	3	6
——— de Bello Civili	1	6	Cornelius Nepos	1	4
Cicero De Officiis, de Senectute, et de Amicitia	2	0	Livius. 4 vols.	6	0
			Sallustius	2	0
			Tacitus. 2 vols.	5	0

TEXTS WITH SHORT NOTES.
UNIFORM WITH THE SERIES OF "OXFORD POCKET CLASSICS."

GREEK WRITERS. TEXTS AND NOTES.

SOPHOCLES.

	s.	d.		s.	d.
AJAX (*Text and Notes*)	1	0	ANTIGONE (*Text and Notes*)	1	0
ELECTRA ,,	1	0	PHILOCTETES ,,	1	0
ŒDIPUS REX ,,	1	0	TRACHINIÆ ,,	1	0
ŒDIPUS COLONEUS ,,	1	0			

The Notes only, in one vol., cloth, 3s.

ÆSCHYLUS.

	s.	d.		s.	d.
PERSÆ (*Text and Notes*)	1	0	CHOEPHORÆ (*Text and Notes*)	1	0
PROMETHEUS VINCTUS ,,	1	0	EUMENIDES ,,	1	0
SEPTEM CONTRA THEBAS ,,	1	0	SUPPLICES ,,	1	0
AGAMEMNON ,,	1	0			

The Notes only, in one vol., cloth, 3s. 6d.

ARISTOPHANES.

THE KNIGHTS (*Text and Notes*) 1 0 | ACHARNIANS (*Text and Notes*) 1 0
THE BIRDS (*Text and Notes*) 1 0

EURIPIDES.

	s.	d.
Hecuba (*Text and Notes*)	1	0
Medea ,,	1	0
Orestes ,,	1	0
Hippolytus ,,	1	0
Phœnissæ (*Text and Notes*)	1	0
Alcestis ,,	1	0
The above, Notes only, in one vol., cloth, 3s.		
Bacchæ ,,	1	0

DEMOSTHENES.

	s.	d.
De Corona (*Text and Notes*)	2	0
Olynthiac Orations	1	0

HOMERUS.

	s.	d.
Ilias, Lib. i.—vi. (*Text and Notes*)	2	0

ÆSCHINES.

	s.	d.
In Ctesiphontem (*Text and Notes*)	2	0

XENOPHON.

	s.	d.
Memorabilia (*Text and Notes*)	2	6

ARISTOTLE.

	s.	d.
De Arte Poetica (*Text and Notes*) cloth, 2s.; sewed	1	6
De Re Publica ,, 3s. ,,	2	6

LATIN WRITERS. TEXTS AND NOTES.

VIRGILIUS.

	s.	d.
Bucolica (*Text and Notes*)	1	0
Georgica ,,	2	0
Æneidos, Lib. i.—iii. (*Text and Notes*)	1	0

HORATIUS.

	s.	d.
Carmina, &c. (*Text and Notes*)	2	0
Satiræ ,,	1	0
Epistolæ et Ars Poetica (*Text and Notes*)	1	0

The Notes only, in one vol., cloth, 2s.

SALLUSTIUS.

	s.	d.
Jugurtha (*Text and Notes*)	1	6
Catilina (*Text and Notes*)	1	0

M.T. CICERO.

	s.	d.
In Q. Cæcilium — Divinatio (*Text and Notes*)	1	0
In Verrem Actio Prima ,,	1	0
Pro Lege Manilia, et Pro Archia ,,	1	0
In Catilinam (*Text and Notes*)	1	0
Pro Plancio ,, ,,	1	6
Pro Milone ,, ,,	1	0
Pro Roscio ,, ,,	1	0
Orationes Philippicæ, I., II. ,,	1	6

The above, Notes only, in one vol., cloth, 3s. 6d.

	s.	d.
De Senectute et De Amicitia ,,	1	0
Epistolæ Selectæ. Pars I. ,,	1	6

CÆSAR.

	s.	d.
De Bello Gallico, Lib. i.—iii. (*Text and Notes*)	1	0

LIVIUS.

	s.	d.
Lib. xxi.—xxiv. (*Text and Notes*) sewed	4	0
Ditto in cloth	4	6

CORNELIUS NEPOS.

	s.	d.
Lives (*Text and Notes*)	1	6

PHÆDRUS.

	s.	d.
Fabulæ (*Text and Notes*)	1	0

TACITUS.

	s.	d.
The Annals. *Notes only, 2 vols., 16mo., cloth*	7	0

Portions of several other Authors are in preparation.

Uniform with the Oxford Pocket Classics.

THE LIVES OF THE MOST EMINENT ENGLISH POETS, WITH CRITICAL OBSERVATIONS ON THEIR WORKS. By Samuel Johnson. 3 vols., 24mo., cloth, 2s. 6d. each.

THE LIVES OF DRYDEN AND POPE, with Critical Observations on their Works. By Samuel Johnson. 24mo., cloth, 1s. 6d.

THE SIX CHIEF LIVES OF THE POETS: MILTON, DRYDEN, SWIFT, ADDISON, POPE, and GRAY. By S. Johnson. 24mo., cloth, 3s.

CHOICE EXTRACTS FROM MODERN FRENCH AUTHORS, for the use of Schools. 18mo., cloth, 1s.

SELECTIONS from the RECORDS of the CITY OF OXFORD, with Extracts from other Documents illustrating the Municipal History: Henry VIII. to Elizabeth [1509—1583]. Edited, y authority of the Corporation of the City of Oxford, by the late WILLIAM H. TURNER, of the Bodleian Library; under the direction of ROBERT S. HAWKINS, late Town Clerk. Royal 8vo., cloth, £1 1s.

A HANDBOOK FOR VISITORS TO OXFORD. Illustrated with numerous Woodcuts by Jewitt, and Steel Plates by Le Keux. *A New Edition.* 8vo., cloth, 12s.

THE VISITOR'S GUIDE TO OXFORD. With 110 Illustrations and a coloured Plan. Post 8vo., in ornamental wrapper, 1s.; cloth, 2s.

THE OXFORD UNIVERSITY CALENDAR for 1883. Corrected to the end of December, 1882. 12mo., cloth, 4s. 6d.

THE OXFORD TEN-YEAR BOOK: A Complete Register of University Honours and Distinctions, made up to the end of the Year 1870. Crown 8vo., roan, 5s.

WYKEHAMICA: a History of Winchester College and Commoners, from the Foundation to the Present Day. By the Rev. H. C. ADAMS, M.A., late Fellow of Magdalen College, Oxford. Post 8vo., cloth, 508 pp., with Nineteen Illustrations, 10s. 6d.

HISTORICAL TALES

Illustrating the Chief Events in Ecclesiastical History, British and Foreign.

29 Numbers at One Shilling each, limp cloth; or arranged in Six Volumes, cloth lettered, 3s. 6d. each.

ADDITIONAL VOLUMES TO THE SERIES.

ENGLAND: Mediæval Period. Containing The Orphan of Evesham, or The Jews and the Mendicant Orders.—Mark's Wedding, or Lollardy.—The White Rose of Lynden, or The Monks and the Bible.—The Prior's Ward, or The Broken Unity of the Church. By the Rev. H. C. ADAMS, Vicar of Dry Sandford; Author of "Wilton of Cuthbert's," "Schoolboy Honour," &c. With Four Illustrations on Wood. Fcap. 8vo., cloth, 3s. 6d.

THE ANDREDS-WEALD, OR THE HOUSE OF MICHELHAM: A Tale of the Norman Conquest. By the Rev. A. D. CRAKE, B.A., Fellow of the Royal Historical Society; Author of "Æmilius," "Alfgar the Dane," &c. With Four Illustrations by LOUISA TAYLOR. Fcap. 8vo., cloth, 3s. 6d.

CHEAPER ISSUE OF TALES FOR YOUNG MEN AND WOMEN.

In Six Half-crown Vols., cloth.

Vol. I. contains F. E. PAGET's Mother and Son, Wanted a Wife, and Hobson's Choice.

Vol. II. F. E. PAGET's Windycote Hall, Squitch, Tenants at Tinkers' End.

Vol. III. W. E. HEYGATE's Two Cottages, The Sisters, and Old Jarvis's Will.

Vol. IV. W. E. HEYGATE's James Bright the Shopman, The Politician, Irrevocable.

Vol. V. R. KING's The Strike, and Jonas Clint; N. BROWN's Two to One, and False Honour.

Vol. VI. J. M. NEALE's Railway Accident; E. MONRO's The Recruit, Susan, Servants' Influence, Mary Thomas, or Dissent at Evenly; H. HAYMAN's Caroline Elton, or Vanity and Jealousy.

Each Volume is bound as a distinct and complete work, and sold separately for PRESENTS.